Presented to the Library
OF THE
University of Toronto.
BY

G. R. R. Cockburn M.P.
Toronto

March 29 1890

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. VIII.

CONTINENS

XENOPHONTIS

DE EXPEDITIONE CYRI MINORIS LIBROS SEPTEM.

RECENSUIT ET EXPLICAVIT

Dr. RAPHAEL. KÜHNER.

GOTHAE,

SUMPTIBUS BERNH. HENNINGS.

MDCCCLII.

LGr
X55Bo.2

George R.R. Cockburn

XENOPHONTIS

OPERA OMNIA

RECENSITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA.

[Bornemann, Kühner, Breitenbach]

VOL. III.

CONTINENS

CYRI MINORIS EXPEDITIONEM.

RECENSUIT ET EXPLICAVIT

Dr. RAPHAEL KÜHNER.

Addita est tabula geographica.

GOTHAE,
SUMPTIBUS BERNH. HENNINGS.
MDCCCLII.

XENOPHONTIS

DE

CYRI MINORIS EXPEDITIONE

LIBRI SEPTEM.

RECENSUIT ET EXPLICAVIT

Dr. RAPHAEL KÜHNER.

Addita est tabula geographica.

GOTHAE,
SUMPTIBUS BERNH. HENNINGS.
MDCCCLII.

382
29/8/1890
Vol. III. only

TABULA
GRAECORUM IN CYRI
MINORIS EXPEDITIONE
ET PROGREDIENTIUM
ET REGREDIENTIUM
ITINERA
EXHIBENS.
Anabasis,
Katabasis.
PONTOS EUXEINOS
(SCHWARZES MEER)
THRACIA
PAPHLAGONIA
BITHYNIA
GALATIA
CAPPADOCIA
PONTUS
CHALYBES
COLCHI
MACRONES
SCYTHINI
TAOCHI
PHASIANI
ARMENIA
MYSIA
LYDIA
PHRYGIA
LYCAONIA
PISIDIA
CARIA
IONIA
DORIS
LYCIA
PAMPHYLIA
CILICIA
CATAONIA
CYPRUS
PHOENICE
SYRIA
DAMASCUS
MYGDONIA
MESOPOTAMIA
ASSYRIA
BABYLONIA
CHALDAEI
CARDUCHI (Kurden)
ARABIAE DESERTA
Sinope
Trapezus
Heraclea
Byzantium
Chrysopolis
Sangarius
Halys
Iris
Lycus
Euphrates
Murad
Tigris
Phasis
Harpasus
Centrites
Ceramorum Forum
Synnada
Caystri Campus
Thymbrion
Tyriaeon
Celaenae
Colossae
Sardes
Magnesia
Smyrna
Pergamus
Adramyttium
Ephesus
Philadelphia
Peltae
Laodicea Combusta
Iconium
Lystra
Cybistra
Laranda
Tyana
Taurus
Ciliciae Pylae
Tarsus
Adana
Soli
Issus
Pylae Amani
Pylae Syriae et Ciliciae
Myriandrus
Thapsacus
Daradax
Zenobia
Araxes (Chabus)
Corsote
Charmande
Pylae
Kunaxa
Babylon
Sitace
Opis
Caenae
Larissa
Mespila
Zabatus (Zab) major
Zabatus (Zab) minor
Lesbos
Samus
Cos
Rhodus
Carpathus
Tibareni
Mosynoeci
Drilae
Gymnias
Kurden

PRAEFATIO.

Quum decem amplius abhinc annos Xenophontis de Socrate commentarios emisissem, et bibliopola de bibliotheca Graeca optime merito adhortante et meo me animo impellente, nullam interposui moram, quin ad eiusdem scriptoris de Cyri minoris expeditione librorum editionem parandam accederem. Verum etiamsi institutum opus acriter atque impigre aggressus fui, tamen quam exorsus eram telam quominus strenue pertexerem, quum alia quae narrare nihil attinet intercesserunt impedimenta, tum maxime, quod librorum prius a me vulgatorum complures deinceps novas editiones curandi iniuncta mihi fuit necessitas. Sed quo tardius processit opus, eo tutiore, spero, incessit pede.

De ratione, quam in tractandis his libris inivi, eo pauciora praefanda videntur, quod, quam in illustrandis explicandisque Xenophontis de Socrate commentariis ingressus fui viam, eandem fere in his libris secutus sum. De eorum critica ratione separatim exposui in Prolegomenis (cap. VII.). Superest igitur, ut alterum interpretis munus, quod in enarrandis scriptoris et verbis et sententiis et rebus positum est, quo modo sustinuerim, breviter perstringam.

Ac primum quidem in eo enixe elaborandum putavi, ut non solum obscuriores et ad intelligendum difficiliores locos interpretando enodarem, sed etiam Xenophontis dicendi consuetudinem, quae multa habet propria atque singularia saepeque a reliquorum illius aetatis scriptorum usu recedit, quam diligentissime persequerer. Deinde quoniam sine accurata grammaticae cognitione neque subtilior linguae scientia comparari potest, et omnis interpretatio incerta vagatur, optime iuventutis studiosae rationibus consultum iri arbitrabar, si diligenter explanandis eis, quae ad grammaticam pertinent, subtiliore eius disciplinae cognitione tirones imbuere studerem. Denique

quantum ad horum librorum intelligentiam intersit, ut itinera a Graecis per Asiam facta regionumque situs accurate perspiciantur, sponte patet. Quare operam dedi, ut, quicquid hoc nomine explicatione aliqua indigere videretur, explicaretur, quanquam pro huius editionis consilio brevitati in hac re consulendum duxi.

Quae superiorum editorum, de horum librorum enarratione optime meritorum, studiis a me debentur, ea grato animo accepta suis cuiusque nominibus retuli. Gratias etiam ago quam maximas Friderico Augusto Menkio, gymnasii Bremensis doctori eruditionis pariter atque humanitatis laude florentissimo, qui observationes suas, Krügerianae editionis maioris margini adscriptas, breves illas quidem, sed reconditae doctrinae plenas, sua sponte atque ultro mihi obtulit. Quae inde mutuatus sum, auctoris nomine addito commentario meo inserui. In geographicis rebus illustrandis, ut eorum nomina, quorum libros iam superiores editores in usum suum converterunt, taceam, eximium mihi paratum erat auxilium duobus libris, qui recentissima memoria prodierunt, accuratissima Asiae regionum scientia doctrinaeque subtilitate conspicuis lectuque iucundissimis, quorum alter inscribitur: *Travels in the track of the ten thousand Greeks, being a geographical and descriptive account of the expedition of Cyrus and of the retreat of the ten thousand Greeks as related by Xenophon. By William F. Ainsworth. London. John W. Parker, West Strand.* 1844; alter: *Der Zug der Zehntausend nach Xenophons Anabasis, geographisch erläutert und mit einer Uebersichtskarte versehen von Prof. Dr. Karl Koch. Leipzig. J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung.* 1850.

Denique facere non possum, quin duobus viris de hac editione optime meritis, Valentino Christiano Friderico Rostio, qui adornandae huius editionis curam religiosissimam suscepit, et Augusto Straubelio, qui plagulas typis descriptas summa diligentia emendavit, mentem palam tester gratissimam.

Scripsi Hannoverae die XXII. mensis Martii anni MDCCCLII.

PROLEGOMENA.

I. De vita Xenophontis.

Xenophon, Grylli filius, Atheniensis, pago Erchicus fuit [1]. Quo anno natus sit, proditum non est; sed nostra memoria C. G. Krügerus [2]) gravissimis argumentis demonstravit eum ante annum 444. a. Chr. n. (ol. 84, 1.) lucem non adspexisse. Puer verecundus erat atque formosissimus. Aiunt [3]) Socratem ei quondam in angiportu obviam factum baculo praetento praeterire prohibuisse, percontantem, ubi res humanis usibus necessariae venirent. Ad quod quum adolescentulus respondisset, Socratem rursus ex eo quaesisse, ubi viri boni atque honesti fierent. Haesitanti: Sequere ergo, inquit ille, et disce. Ex eo tempore Socratis discipulus factus esse dicitur fidelissimus eique ita se dedit, ut non solum eius doctrinam mente percipere, sed etiam totam vitam ad illius praecepta conformare studeret. In pugna ad Delium, templum Apollinis in Boeotia situm, commissa (a. 424. a. Chr. n., ol. 89, 1.), qua Athenienses fusi sunt, in fuga de equo delapsum Xenophontem quum Socrates, qui huic pugnae pedes interfuerat, vidisset iacentem, illiusque equus aufugisset, humeris susceptum per multa stadia servavit, usque dum fuga finita esset [4]). Philostratus [5]) tradit Xenophontem captivum aliquamdiu in Boeotia vixisse. Factum id esse

---

[1]) Diogen. Laert. II. cap. 6. — *Ἐρχεία δῆμός ἐστι τῆς Αἰγηΐδος*, Harpocrat. Vol. I. p. 77. Lips.

[2]) De Xenophontis vita quaestt. critt. Halis Saxon. 1822. p. 6 sqq.

[3]) Diog. Laert. l. d.

[4]) Strabo IX, 1. p. 251 sq. Tauchn. Diog. L. l. d. Cf. Krüger. quaestt. p. 6 sq.

[5]) I, 12. Cf. Krügerum l. d. p. 17 sq.

Krügerus l. d. suspicatur a. 412. a. Chr. n. (ol. 92, 1.), quum Boeoti Oropum, ubi Atheniensium erat praesidium, proditione recepissent [1]). Illo tempore sine dubio hospitium amicitiamque inivit cum Proxeno, Boeotio, homine litterarum studioso rerumque magnarum cupido [2]), cum quo Prodicum sophistam audivisse a Philostrato l. d. traditur. Idem Proxenus, quum apud Cyrum minorem, qui eo tempore expeditionem adversus Artaxerxem regem, fratrem, paraturus erat, Sardibus commoraretur, Xenophontem per litteras domo arcessivit, pollicitus effecturum se esse, ut, si venisset, in Cyri amicitiam reciperetur [3]). Quas litteras ostendit ille Socrati consilium ab eo petiturus. Is eum Delphos misit ad oraculum consulendum. Profectus ad deum Xenophon rogat non, utrum melius sibi esset proficisci ad Cyrum, an manere, sed quo pacto optime proficisceretur. De qua re etsi Socrates eum vituperabat, suasit tamen, ut iter susciperet. Quod fecit Xenophon. Sardes profectus (401. a. Chr. n.) et in Cyri amicitiam receptus eum in expeditione comitatus est, ut tamen initio neque ducis, neque centurionis, neque militis gregarii munere fungeretur. Sed Cyro in pugna ad Cunaxa (3. Septbr. 401.) interfecto, quum Graeci se reciperent et Clearchus ceterique imperatores Tissaphernis perfidia interempti essent, a centurionibus Proxeni dux creatus munus susceptum tam praeclare gessit, ut brevi tempore universus Graecorum exercitus omnem salutem suam in uno Xenophonte collocatam existimaret. Inter summas regionum coelique iniquitates aliasque incredibiles aerumnas, innumerabilibus hostium copiis persequentibus, commeatus inopia premente, per terras incognitas, partim incultas, partim bellicosis ac ferocibus gentibus habitatas, exiguus Graecorum exercitus profectus maximam partem salvus atque incolumis Byzantium perductus est virtute, animi firmitudine, consilio, prudentia ducis Xenophontis. Quod quidem factum illustrius est quam splendidissima de hostibus victoria et non solum antiquitus, sed etiam nostra memoria tanquam eximium quoddam atque singulare impera-

---

[1]) Thucyd. VIII, 60.
[2]) Xen. Anab. II, 6, 16.
[3]) Xen. Anab. III, 1, 4 sqq.

toriae virtutis atque consilii exemplum a summis imperatoribus clarissimisque hominibus amplissimis laudibus elatum est.

Byzantii, ubi Xenophon milites a Lacedaemoniis vexari vidit, eos ad Seuthen, Thracum regem, duxit, qui cum Graecis de expeditione in Thraces finitimos suscipienda consilia inivit. Qua finita, a Lacedaemoniis, qui tum cum Thissapherne et Pharnabazo bellum gerebant, invitati in Asiam redierunt; Xenophon Pergami, urbe Mysiae, praedae parte accepta, exercitus imperium tradit Thibroni, Lacedaemonio. Hoc est extremum quod Xenophon in suis de Cyri expeditione commentariis commemorat factum.

Haud ita multo post quam Xenophon exercitum e Thracia in Asiam traduxerat, exilio ab Atheniensibus est multatus [1]), quod cum Cyro minore, suae civitati inimicissimo, quippe qui in bello Peloponnesiaco Lacedaemoniis opem tulisset, contra Artaxerxem, regem Persarum, sibi amicum, expeditionem fecisset [2]). Quod nisi factum esset, in patriam rediturus erat. Qua de re eum in Asia remansisse, neque exercitum reliquisse, sed rerum a Dercyllida gestarum socium eorumque, qui Hellen. III, 2, 7. *Κυρεῖοι* commemorantur, ducem fuisse satis probabiliter demonstrarunt viri docti [3]). Etiam postea Agesilao, Lacedaemoniorum regi, quocum artam familiaritatem contraxerat, primum in expeditione contra Persas suscepta comes fuit (396.), dein cum eodem in pugna ad Coroneam, Boeotiae urbem, a Lacedaemoniis in Thebanos, Athenienses aliosque facta pugnavit (a. 394.) [4]). Lacedaemonii, Agesilao, ut videtur, auctore, Xenophontem *προξενίᾳ*, agro et domo in Scilluntis, urbis in Elide prope Olympiam sitae, agro donaverunt [5]). Sequebatur eum et uxor Philesia [6]) et duo filii, Gryllus et Diodorus, qui auctore Agesilao Spartae educati erant [7]). Eodem Mega-

---

[1]) V. Krügeri quaestt. §. 2. Cf. Xen. Anab. VII, 7, 57.
[2]) Pausan. V, 6, 4. Diog. L. l. d. §. 51.
[3]) V. Krügerum l. d. p. 21 sq.
[4]) Xen. Anab. V, 3, 6. Plutarch. Agesil. c. 18. Quo modo Xenophon excusandus sit, quod in Athenienses pugnaverit, exponit H. Weilius in Zimmermanni Annal. antiq. discipl. 1842. p. 144 sq.
[5]) Diog. L. l. d. Xen. Anab. V, 3, 7. Krüg. l. d. p. 23.
[6]) Diog. L. §. 52. appellatur *γύναιον*. Krügerus l. d. p. 19. demonstrat eam alteram fuisse Xenophontis uxorem.
[7]) Plutarch. Agesil. c. 20. Diog. L. l. d. §. 54.

byzus, Dianae Ephesiae aedituus, cui Xenophon tum, quum cum Agesilao ex Asia in Boeotiam proficiscebatur, pecuniam e praeda captam asservandam reliquerat, venit eique depositum reddidit, unde Xenophon in amoenissima regione deae aram et templum exaedificavit annuumque festum instituit, in cuius societatem et cives et finitimi veniebant et variis muneribus donabantur. Etiam venationes in deae honorem instituebantur [1]). Ibidem Xenophon, honestum otium litterarum studiis impendens, plurimos librorum suorum conscripsisse videtur. Sed postquam, Lacedaemoniorum opibus pugna Leuctrica fractis, Elei Scilluntem, superiore tempore sibi ab illis ereptum, receperunt (371. a. Chr., ol. 102, 2.) [2]), Xenophontis filii cum paucis servis Lepreum, Elidis urbem, clam aufugerunt, ipse primo Elidem, dein Lepreum ad filios indeque cum eis Corinthum profectus salvus evasit ibidemque domicilium suum collocavit [3]). Interea quum Athenienses Lacedaemoniis, qui tum bello Thebano implicati erant, opem ferre decrevissent (369. a. Chr.), filios Athenas misit apud Lacedaemonios militaturos. Gryllus in pugna ad Mantineam facta inter equites acerrime dimicans cecidit. Nuntius de filii morte ad eum perfertur, quum sacra facturus esset. Quum nuntium audiret, deponit qua cinctus erat coronam; quum autem fortiter occubuisse eum comperisset, rursus eam capiti imponit [4]). Sunt qui ne lacrimas quidem eum fudisse dicant tantumque dixisse: At enim sciebam genuisse me mortalem [5]). Tandem eiusdem Eubuli, cuius sententia exsilio affectus erat, decreto in patriam revocatus ille quidem est anno, ut videtur, 369. a. Chr. (ol. 102, 4.) [6]), sed non rediit. Remansit Corinthi ibique diem supremum obiit [7]); quo anno, incertum est, sed non ante annum 355. (ol. 106, 2.) eum mortuum esse maxime probabile est [8]).

---

1) V. Xen. Anab. V, 3, 6 sqq.
2) V. Krügerum in quaestt. p. 26.
3) V. Diog. L. l. d. §. 53.
4) Diog. L. l. d. §. 54 sqq.
5) Diog. L. l. d. §. 59. Plutarch. consol. ad Apollon. cap. 33.
6) V. Krügeri quaestt. p. 27.
7) V. Krüger. l. d. p. 30 sq.
8) V. Krüger. l. d. p. 28 sqq.

II. De ingenio atque moribus Xenophontis.

Quae antiquitatis scriptoribus κατ' ἐξοχὴν tribuitur virtus — σωφροσύνην dico, — ea in Xenophonte perfecta fuit atque cumulata. Σωφροσύνη autem in eo cernitur, ut, quicquid cogites, sentias, agas, dicas, in eo rectam teneas mensuram mentisque iudicium sanum, temperatum, sobrium conserves. Maximam vim atque momentum sine dubio habuit disciplina Socratis, qui unus omnium maxime excellebat σωφροσύνῃ, ad Xenophontis animum ingeniumque, qui ad magistri sui praecepta tanquam ad perfectum virtutis exemplar omnem vitam suam composuisse videtur, ut iure germanus Socratis discipulus appellari possit. Atque ex hac temperantia sua sponte efflorescit perfectissima illa virtus, quae apud Graecos καλοκἀγαθίας [1]) nomine ornatur. Quae si in eum cadit, qui omnes et corporis vires et animi ingeniique facultates ita excultas habet, ut alterae cum alteris quasi quodam concentu congruant atque concordent: quis dubitabit eam cumulate tribuere Xenophonti? Etenim is, et a natura speciosa forma egregiisque animi mentisque praesidiis instructus, corporis vires gymnicis militaribusque exercitationibus, venando, equitando firmaverat, ingenii facultates litterarum, philosophiae omniumque liberalium artium doctrinarumque studiis expoliverat, vitam denique moresque Socratis in primis disciplina atque exemplo ad probitatem, innocentiam omnemque virtutem conformaverat. Non splendet ille quidem beata illa copia atque lactea ubertate, qua Herodotus insignis est, non admirabili illa ingenii altitudine, mentis perspicacitate, animi gravitate, qua Thucydides pollet, sed illud Xenophonti tanquam suum atque proprium tribuendum est, quod nunquam extra iustos fines ac terminos vagatur, sed semper rectum tenet modum [2]) eandemque in omni re conservat aequabilitatem, quod mentis sanitatem, iudicii elegantiam animique candorem probat, quod denique mira

---

[1]) Fr. Creuzer, *Die histor. Kunst der Griechen.* Ed. 2. 1845. p. 224: „*eine durchgängige Harmonie ist das innerste Wesen des Xenophontischen Geistes.*"

[2]) Creuzer. l. d. p. 225: „*seine Eigenthümlichkeit ist das Maſs selbst.*" H. Weilius in Zimmerm. Annal. antiq. discipl. 1842. p. 143 sqq. paullo iniquius iudicat de ingenio Xenophontis.

Atticae urbanitatis subtilitate excellit. Verum quae eiusmodi indoli facile adhaerescunt vitia, nimia quaedam ingenii siccitas ac ieiunitas, ex eisdem Xenophon eximendus plane non est. Neque liber erat superstitiosa quadam rerum contemplatione; nam ne commemorem sacra deorum, religiones caerimoniasque publice receptas summa eum pietate coluisse, etiam auspiciis, prodigiis, ominibus vaticiniisque diligentissimam operam navavit, quin immo somnia curavit [1]). Quanquam his in rebus Socratis, magistri sui, exemplo excusatur, quem constat non modo ipsum omnes divinos ritus religiose observasse divinationeque usum esse, sed etiam discipulis suis, ut idem facerent, praecepisse. Hanc superstitionem Xenophon etiam ad historiam transtulit. Unde factum est, ut, ubi rerum caussae earumque inter se nexus indagandus esset, praesentem deorum vim admittere soleret [2]). Nimirum eius mens iudicii quidem sanitate vigebat, sed non ea sagacitate atque perspicacitate erat instructa, quae reconditas abstrusasque vel philosophiae vel historiae quaestiones acri subtilitate acerbaque severitate perquirere posset atque enodare rerumque atque eventorum contextum perscrutari et ex singulis quasi membris unum corpus efficere [3]). In singulis potius rebus, in primis eis, quae ad communem vitae usum spectabant quasque in deliciis habebat, ut rebus militaribus, venatione, equorum tractatione, reipublicae administratione, vitae praeceptis, aut in singulis personis, quas maxime admirabatur, ut Socrate, Cyro minore, Agesilao, contemplandis persequendisque acquiescebat. Quare in libris, quos de historia scripsit, narratorem potius rerum elegantem, suavem, iucundum, utilem, quam investigatorem atque existimatorem subtilem acutumque sese exhibuit. Quippe, non ad otiosam et in rerum contemplatione positam, sed ad actuosam industriaeque plenam vitam natus factusque, omne studium suum, omnem operam cogitationemque in eo collocatam habebat, ut, magistri sui exemplum secutus, quicquid vel faceret vel mente agitaret, ad vitam recte instituendam, ad hominum mores vir-

---

[1]) V. Xen. Anab. III, 1, 11 sq.
[2]) Cf. Creuzerum l. d. p. 226.
[3]) Cf. H. Weil. in Zimmermanni Annal. antiq. discipl. 1842. p. 146.

tutis ac sapientiae praeceptis emendandos, ad ingenia utilium rerum cognitione imbuenda, ad reipublicae salutem domi militiaeque promovendam, ad civium utilitatem felicitatemque augendam referret. Quare in primis in hominum vel virtutibus vel vitiis contemplandis magnorumque virorum exemplis ad imitandum proponendis versatur. Quae quum ita sint, non est, quod miremur Xenophontem Lacedaemoniorum rem publicam, mores, instituta summo amore atque admiratione complexum esse, ab Atheniensibus contra mentem abalienatam habuisse. Scilicet in Atheniensium re publica illis temporibus morum disciplina dissoluta erat omnesque virtutis nervi fracti; luxuria, intemperantia, temeritas usquequaque grassabantur. Apud Lacedaemonios contra adhuc vigebat morum gravitas, disciplinae severitas, animorum moderatio ac temperantia.

III. De elocutione Xenophontis.

Ex eis, quae de Xenophontis animi ingeniique facultatibus disputavimus, sponte patebit, qualis eius fuerit elocutio. Nam qualis est cuiusque mens, talis est oratio. Altera ab altera pendet, altera cum altera congruit. Tria sunt genera dicendi: tenue (*ἰσχνόν*), plenum (*ἁδρόν*), medium (*μέσον*)[1]. Tenue, quod etiam submissum, subtile, humile appellatur, usitatissimam sequitur puri sermonis consuetudinem; plenum aut grave orationis maiestate ac sublimitate excellit; medium ex utroque genere est temperatum. A grandi et sublimi oratione Xenophontis ingenium abhorrebat, sed in tenui et medio genere floruit. Sonus, quo usus est, lenis est et mollis[2]; oratio subtilis, limata, simplex, sed non sine nervis ac sanguine, pressa, sed dilucida rebusque apta[3]), non fuco illita, sed nativa sua-

---

[1]) V. Cicer. Orat. VI, 20 sqq. Scriptor ad Herenn. IV, 8. Cf. Ellendt. ad Cic. de Orat. III, 52, 199.

[2]) Cicer. de Orat. II, 14, 58. Brut. XXX, 132.

[3]) Dionys. Halic. de praecip. histor. Vol. VI. p. 778. R.: *καθαρὸς μὲν (Ξενοφῶν) τοῖς ὀνόμασιν ἱκανῶς καὶ σαφής, καθάπερ ἐκεῖνος (sc. Ἡρόδοτος)· ἐκλέγει δὲ ὀνόματα συνήθη καὶ προςφυῆ τοῖς πράγμασι καὶ συντίθησιν αὐτὰ ἡδέως πάνυ καὶ κεχαρισμένως.* Sed Herodotum praefert ob maiorem orationis granditatem.

vitate ac venustate commendata, luminibus figurisque dicendi abstinens, leniter et aequabiliter profluens, ad decentiam composita omnibusque Attici sermonis leporibus et veneribus condita. In hoc humilis tenuisque et plenae gravisque orationis temperamento Xenophon summus exstitit artifex. Attico sermoni non raro quidem admiscuit vel vocabula vel vocabulorum formas e dialectorum varietate vel adeo e poetica oratione petitas [1]), sed tanto in hac re usus est iudicio tantaque intelligentia, ut iam antiquitus apis Atticae nomine ornaretur, quippe qui apis sedulae instar hinc illinc dicendi flores ac veneres decerpsisset, collegisset summaque cum elegantia in usum suum convertisset. Quare non mirabimur plenos esse laudis gravissimos huius rei existimatores. Xenophontis sermonem melle dulciorem esse dicunt [2]); Xenophontis voce Musas quasi locutas ferunt [3]); Xenophontis admirantur iucunditatem inaffectatam, sed quam nulla consequi affectatio possit, ut ipsae sermonem finxisse Gratiae videantur, et, quod de Pericle praedicetur, in hunc transferri iustissime possit, in labris eius sedisse quandam persuadendi deam [4]).

At enimvero quemadmodum granditas orationis facile transit in inanem tumorem, ita tenue genus dicendi in exilitatem, siccitatem, ieiunitatem, famem. In quae quidem vitia Xenophontem nonnunquam incurrisse negari non potest. Frequentissime id factum est in Hellenicis, rarissime ac propemodum dixerim nunquam in Cyri expeditione. In hac enim uti rerum, ita orationis mira est varietas. Sed iam progrediamur ad ipsam Anabasin accuratius diiudicandam.

IV. De Xenophontis expeditione Cyri.

Xenophontis de Cyri minoris expeditione commentarii omnium quos conscripsit librorum sine dubio principem obtinent locum. Quippe hi commentarii tractant res, quarum ipse

---

[1]) V. indicem vv. poetica vocabula et solutae formae.
[2]) Cicer. Orat. IX, 32.
[3]) Cicer. Orat. XIX, 62.
[4]) Quintil. Inst. orat. X, 1, 82.

non modo testis oculatus fuerat, sed etiam socius, quas maximam partem sua ipse virtute, suo consilio, sua prudentia gesserat. Hic erat campus, in quo omnes eius virtutes in vitae usu positae clarissime exsplendescere poterant. Ipse erat miles, ipse imperator, ipse gravissimarum rerum auctor et moderator. Versatur in sole atque pulvere, in celebritate militum, in strepitu armorum castrorumque. Omnia vigoris, succi, viriditatis plena sunt. Oratio non captat flores ac lumina dicendi, sed nativa simplicitate, sed inaffectata suavitate, sed aequabili lenitate ita se commendat, ut legentium animi admirabili quadam delectatione alliciantur atque retineantur. Terrae, regiones, urbes, itinerum difficultates aerumnaeque, acies formaeque pugnarum, mores gentium hominumque aliaque multa ita describuntur, ut quasi oculis nostris subiecta intueri, ut in ipsis rebus versari, ut cum fortissima Graecorum manu et prosperas et adversas res partiri ac communicare videamur [1]). E multis exemplis pauca delibemus.

Ex notationibus morum comparemus quae de Cyri minoris, de Clearchi, de Menonis, de Proxeni ingenio tradita sunt [2]). Omnia tam plane atque dilucide dicuntur, ut virorum illorum expressae quasi imagines legentium animis obversentur. Parcus quidem est Xenophon in describendis hominibus, sed res, quas gesserunt, tam luculente narrat, ut, de moribus eorum ingeniisque quid iudicandum sit, sponte appareat. In primis admirabilis est modus, quem servat in adumbrandis rebus luctuosissimis atque formidolosissimis. Nullas dicendi faces adhibet, nullas excitat tragoedias ad legentium animos commovendos. Nuda rerum narratione mentes nostras gravius movet ac maiore miseratione afficit, quam si omnibus dicendi artificiis usus esset. Rerum veritatem sequitur, non animi affectum, ne in eis quidem rebus, quae ad ipsum pertinebant. Comparemus modo quae de foedissima illa a Persis in Graecos perfi-

---

1) Eleganter Plutarchus in Artaxerx. c. 8. de Xenophontis pugnae ad Cunaxa commissae descriptione sic iudicat: *Τὴν δὲ μάχην (τὴν ἐν Κουνάξοις) ἐκείνην πολλῶν μὲν ἀπηγγελκότων, Ξενοφῶντος δὲ μονονουχὶ δεικνύοντος ὄψει καὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς οὐ γεγενημένοις, ἀλλὰ γινομένοις, ἐφιστάντος ἀεὶ τὸν ἀκροατὴν ἐν πάθει καὶ συγκινδυνεύοντα διὰ τὴν ἐνάργειαν.*

2) Anab. II. cap. 6.

dia eorumque caede breviter ac sine ulla eiulatione dicuntur [1]; quae de incredibilibus aerumnis ac miseriis, quae Graecis ob frigoris vim, nivis altitudinem, inediae necessitatem hostibus insequentibus perpetiendae erant, simplicissima oratione enarrantur [2]; quae de turpissima trecentorum Graecorum per Aristarchum, Byzantii harmostam, venditione verbo tanguntur [3]; quae denique de repentina Thynorum incursione, qua Xenophontis vita in summum discrimen adducta fuerat, tanquam de re ab ipso alienissima, sine ulla animi commotione traduntur [4]. Ubi res loquitur, verbis non caremus. Ac profecto haec animi moderatio eximia quaedam at singularis historicorum virtus censenda est. Primarium enim eis illud iniunctum est officium, ut, omni cupiditate, omni ira studioque, omni denique vehementiore animi impetu liberi ac soluti, omnes privatos sensus, affectus, consilia exuant totosque se ac penitus in ipsa rerum veritate exquirenda ponant. Iam vero insignis in his libris laetarum tristiumque rerum vicissitudo incredibilem quandam legentibus parat voluptatem. Non sine gravi dolore videmus Graecos omni malorum genere oppressos atque afflictos; derepente laetitia atque hilaritate perfundimur, quum legimus, quo modo hi eidem Graeci frigore torpentes, inedia enecti, per noctis tenebras maxima voce clamantes et scutis cum hastis collisis ingentem strepitum excitantes, paucis qui de suis adhuc integri erant in insequentes hostes immissis, ingentem eis incusserint terrorem, adeo ut in praecipitem sese darent fugam [5]. Quanto autem gaudio erigimur atque recreamur, quum Graecos post tot pericula ac discrimina tandem aliquando e monte Theche summa laetitia et magnis clamoribus Pontum Euxinum prospectantes, **θάλαττα, θάλαττα** exclamantes audimus et prae laetitia inter se complectentes lacrimasque fundentes videmus [6]! Omnino omnis Graecorum expeditionis narratio a primo exordio usque ad id tempus, quo

---

[1]) Anab. II, 5, 31 sq. 6, 1.
[2]) Anab. IV, 5, 1 sqq.
[3]) Anab. VII, 2, 6. Weiskius Anab. p. XX. illa tria maximum sibi horrorem incussisse dicit, ac iure quidem.
[4]) Anab. VII, 4, 12 sqq. Verissime Creuzer. l. d. p. 240 sq. hunc locum summis laudibus extulit.
[5]) Anab. IV, 5, 17 sq.
[6]) Anab. IV, 7, 21 sqq.

Trapezuntem, urbem Graecorum, traiiciunt, tanquam fabula scenica pertexitur [1]). Omnia ita narrantur, quasi ante oculos nostros agantur, atque ad unum eundemque finem tendunt, ut clare cognoscatur, quo modo parva Graecorum manus per summa pericula tandem maximam partem incolumis in patriam perducta sit.

Quae duobus extremis libris post illum Graecorum adventum narrantur, cum ipsa expeditionis historia non cohaerent. Quare exstiterunt qui, si Xenophon Graecorum ad mare adventu narrationem terminare voluisset, opus perfectius atque absolutius futurum fuisse censerent [2]). Ac sane his positis terminis omnia artissima inter sese colligatione copulata essent atque connexa. At aliter iudicavit Xenophon.

Etenim si accurata lectione hos libros pervestigamus, obscurum nobis esse non potest, duplex Xenophontem in eis conscribendis secutum esse consilium, primum, ut Cyri minoris adversus Artaxerxem fratrem, Persarum regem, expeditionem Graecorumque post Cyri mortem in patriam reditum inter gravissimas difficultates atque iniquitates feliciter peractum perscriberet, alterum, ut sui ipsius et rerum suarum, in primis vitae suae imperatoriae monumentum posteritati relinqueret [3]). Quodsi ita de his libris statuemus, multo rectius de eis ac iustius iudicium erit. Sic demum quae multa intexta sunt aliena ab ipsa expeditione quaeque post peractam expeditionem narrantur, aptam atque idoneam habent explicationem, neque mirabimur, quod res militaris in primisque ars imperatoria tam fuse pertractata et in tam clara luce collocata sit. Quam perfectam Xenophon e Socratis disciplina [4]) imperatoris speciem

---

[1]) Commode H. Weilius l. d. p. 148 sq. Xenophontis Anabasin comparat cum Homeri Odyssea.

[2]) V. Weiskium l. d.

[3]) Cf. Creuzerum *histor. Kunst d. Gr.* p. 230., qui Xenophontem etiam id consilium secutum esse statuit, ut historia eo perduceretur, ubi Hellenicis adnecteretur. Mihi id eo potius consilio factum videtur, ut et Xenophontis et Cyrianorum (*Κυρείων*) militum etiam post reditum fata factaque posteritati traderentur. Weiskius in Anab. p. XXXI. sic statuit: Nunc, quum bellum in Thracia gestum et alia quaedam pro rerum humanarum varietate se illi expeditioni implicuerint, ea in uno corpore debuerunt coniungi.

[4]) V. Xen. Commentar. III. c. 1. et 2.

ac formam mente conceptam habebat, eam quo modo in Graecorum expeditione exsequi studuerit, exponit.

Ac profecto quod difficillimum fuit, ut duo illa consilia, quae Xenophon in his libris secutus est, ita consociarentur, ut non inter se dissidere, sed societatis quodam vinculo contineri viderentur, id Xenophon admirabili arte effecit [1]). Etenim postquam, Clearcho ceterisque ducibus trucidatis, Xenophon imperium capessivit, summis virtutibus unus praeter ceteros omnes ita eminet, ut totos nos ad se rapiat advertatque et desiderium quoddam in nobis excitet ea quoque comperiendi, quae post Graecorum ad Pontum Euxinum adventum eum manserunt fata [2]). Huc accedit, quod Graecorum exercitui ad Pontum Euxinum perducto non quieta vitae conditio contigit, sed nova deinceps bella, nova pericula ac discrimina subeunda fuerunt. Harum rerum narrationem ita Xenophon ei, quae est de Cyri expeditione, implicuit, ut ambae unum corpus efficiant [3]). Et quae de ipsa expeditione narrantur et quae de rebus post eam gestis, et quae ad Xenophontem eiusque vitam spectant, sunt tam artificiose connexa inter se atque contexta, ut omnes partes amice conspirent. Sed quum prior horum librorum pars, quae ipsam Graecorum expeditionem complectitur, rerum copia floreat et sponte legentium animos rapiat, posterior rerum tenuitate quadam laboret, insertis variis degressionibus, ut Scilluntis et quam ibi egisset vitae descriptione [4]), narratione de ludis coram Paphlagonum legatis celebratis [5]), de convivio Thracico [6]), aliisque rebus effecit, ut et narratio rerum varietate exhilararetur et totius operis partes aequabilitate quadam inter se continerentur [7]).

Iam vero quod orationibus Xenophon, quas principes ducum habentes inducuntur, vel rerum caussas explicare vel dicentium mores atque ingenia notare ac describere solet, id commune habet cum Herodoto et Thucydide, quanquam Xe-

---

1) Cf. Creuzerum l. d. p. 231.
2) Cf. Creuzerum l. d. p. 231.
3) Cf. Weiskium l. d. p. XXXI.
4) Anab. V, 3, 7.
5) Anab. VI, 1, 5 sqq.
6) Anab. VII, 3, 15 sqq.
7) Cf. Creuzerum l. d. p. 231 sq.

nophontis orationes cum Thucydidis sententiarum pondere ac gravitate et dicendi granditate ne conferri quidem possunt. Nam illius orationes naturali quidem simplicitate, facilitate et perspicuitate sese commendant, sed elatione dicendi atque altitudine destitutae sunt. Quum has orationes legimus, facere non possumus, quin Socraticum genus dicendi, quale in scriptoris nostri de Socrate commentariis expressum est, deprehendamus. Sed id habet Xenophon proprium ac singulare nec a quoquam ante eum tentatum, quod suas ipse res descripsit. Quas quidem partes quum difficillimum esset recte sustinere, tamen Xenophon summa eas arte exsecutus est. Nam quod eis usu venire solet, qui suas ipsi vitas describunt, ut efferendis ac praedicandis suis laudibus facile taedio quodam animos nostros afficiant, id Xenophonti non accidit. Nunquam eius facta laudantur, sed res ita narrantur, ut ex rebus ipsis laus sponte efflorescat et ad auctorem redundet.

V. De fide auctoris.

Si ea, quae supra de Xenophontis vita, indole, moribus exposita sunt, mente repetemus, dubitare non poterimus, quin in conscribendis his libris non modo potuerit ille vera narrare, sed etiam voluerit. Ac primum quidem expeditionis non modo socius, sed etiam dux ac princeps fuit. Dein, quae eximia eius erat morum innocentia atque sanctitas, fieri non potuit, quin eius animus summo veritatis studio imbutus esset. Fuerit sane natura laudis gloriaeque cupidus, sed uti in omni re moderatus fuit, ita id studium intra honestatis fines continuit. Quare non est, cur eum ambitione ductum a veritatis via deflexisse suspicemur, praesertim quum, sicubi lapsus sit, errorem suum libere profiteri non vereatur [1]). Denique ad veritatem cognoscendam et perspiciendam omnibus eum vel naturae vel doctrinae praesidiis instrumentisque paratum fuisse ex eis, quae supra de eius ingenio dicta sunt, clarissime apparet. In primis temperantia illa, qua pollebat, animique moderatio certissimam ei tutissimamque viam ad veram rerum

---

[1]) Cf. Anab. III, 3, 12 sqq.

conditionem plane pervidendam munivit. Iam vero si hos libros accurata lectione perscrutamur videmusque, quanta Xenophon cura ac diligentia omnia, quaecunque commemoravit, et maxima et minima, persecutus sit, dubitare non possumus, quin Xenophon non modo potuerit vera narrare et voluerit, sed reapse vera narraverit. Quare si ea, quae de auctoris fide disputavimus, complectimur, statuendum mihi videtur ita, ut lapsum eum esse nonnunquam humanae naturae imbecillitate non negem, sed vel socordia, vel mentis torpore, vel malignitate ullove inhonesto consilio veritatis leges eum migrasse praefracte negem.

Superstitionem, qua Xenophon laborabat, haud raro ei impedimento fuisse, quominus rerum caussas earumque inter se nexum intelligeret, iam supra demonstravimus; at id vitium in aliis quidem quos de historia scripsit libris, in primis in Hellenicis, verae rerum tractationi obfuit, sed in his de Cyri expeditione libris vix ullam habuit vim. Neque vero illud negari potest, Agesilai aliorumque clarorum, uti in his libris Cyri minoris, virtutes et res gestas a Xenophonte aequo maioribus laudibus celebratas esse, eorundemque vitia vel mitius aestimata vel plane silentio praetermissa. Quippe id proprium est omnium eorum, qui, ut Xenophon, magis ad aliorum consilia se componunt, quam suis ipsi utuntur iudiciis, ut, quorum virorum admiratione capti teneantur, eis ita se dedere atque addicere soleant, ut, quae ab illis laudabiliter gesta sunt, illustriore quadam eis atque magnificentiore specie obiiciantur, quae rursus illis adhaeserunt vitia, vel plane eorum aciem fugiant vel leviora, quam revera fuerunt, eis videantur. Ita fit, ut de aliis non minus quidem claris viris, sed quorum non pari studio ducantur, saepenumero iniquius iudicare videantur.

Admonet me hic locus, ut paucis occurram eorum vituperationi, qui Xenophontis fidem eo infirmare student, quod de Menone Thessalo acerbius a Xenophonte[1]) factum esse iudicium dicunt, quandoquidem eidem Menoni apud Platonem in cognomine dialogo meliores mores tribuantur. At primum quaeritur, num Platoni pariter ac Xenophonti licuerit illius mores

[1]) Anab. II, 6, 21—28.

penitus cognoscere. Dein Plato Menonem adolescentulum inducit. Nonne amabilissimos saepe adolescentes posthac videmus a virtutis via deflectere et in turpissima vitia delabi? Denique superbia Menonem atque insolentia praeditum fuisse vel ex Platone elucet [1]). Neque assentior Weiskio [2]), qui ipsam illius loci orationem dubitationem movere arbitratur, num Meno fuerit homo tam pravus, quam a Xenophonte describatur; eam enim magis esse vehementis accusatoris, quam narratoris sedati. At si Menonis mores et vita turpissima ac foedissima fuerunt, iure meritoque gravissima severissimaque oratione a Xenophonte notata sunt. Quod tantum abest ut vitio ei vertendum sit, laudandum etiam est testaturque eius innocentiam, probitatem, integritatem, quippe qui nihil acerbiore odio insectatus sit quam morum depravationem et turpificati animi foeditatem. Quod autem *Λακωνισμοῦ* Xenophon a multis est insimulatus, id, credo, iniuria factum est. Admiratur quidem ac summis laudibus praedicat Lacedaemoniorum constantiam, gravitatem, fortitudinem, temperantiam, morum sanctitatem, at id non temere fecit, sed quod ea imbutus erat persuasione, ut, quum ceterae Graeciae civitates illo tempore mollissima puerorum educatione, civium luxuria morumque corruptela, languore ac desidia fractae atque debilitatae iacerent, omnem Graeciae salutem, felicitatem, prosperitatem a Lacedaemoniorum rei publicae severa disciplina atque temperatione repetendam arbitraretur. Ridicula vero et plane nugatoria est ea caussa, quam ad Xenophontis fidem infringendam quidam attulerunt, quod post Clearchi aliorumque summorum ducum interitum Xenophontis persona in tam clara luce posita esset, ut alii omnes eius splendore obruerentur. Quae tandem sana ratio cogitari potest, cur dubitemus, num Xenophontis in primis et virtuti et consilio Graecorum salus debeatur? Id si factum est, neque, quin factum sit, dubitare possumus, praesertim quum ipsa antiquitas nullam moverit dubitationem, volumusne id eum reticuisse et modestiae sane absurdae caussa a vero deflexisse? Quodsi ita in diiudicandis rebus historia

---

[1]) V. Frid. Gedikium in disquisit. de Menonis dialogi personis. Creuzerus l. d. p. 239. laudat Groen van Prinsterer. Platon. Prosopogr. p. 100 sq.

[2]) De aestimanda Cyri expeditione p. XXIII.

traditis versari volemus, quaenam maioris momenti res, unius potissimum viri ingenio et virtute gesta, relinquetur, quae non possit in dubitationem vocari? Denique Ctesias [1]), Diodorus Siculus et Plutarchus (in vita Artaxerxis) nonnullis locis a Xenophonte dissentiunt. At Ctesias, qui et aequalis Xenophontis erat et partim testis oculatus, fuit auctor suspectae admodum et dubiae fidei. Diodorus et Plutarchus, quum pluribus seculis post Cyri minoris expeditionem vixerint, minoris sunt auctoritatis. Et vero quae hi tres auctores a Xenophonte discrepant, ea sunt levissima. Graviter sane dolendum est Sophaeneti, ducis Stymphalii, qui cum Xenophonte expeditionis socius fuerat, *Ἀνάβασιν Κύρου*, cuius Stephanus Byzantinus mentionem facit, temporis iniuria nobis esse ereptam. Sic enim sperare licebat, futurum fuisse, ut comparatione utriusque auctoris librorum facta omnis de Xenophontis fide controversia iuste disceptaretur.

VI. De Xenophonte Anabasis auctore.

Legitur in Xenophontis Hellenicis (III, 1, 2.) locus, ubi, posteaquam rerum Graecarum enarratio eo progressa est, ut iam Cyri minoris in Artaxerxem fratrem expeditionis Graecorumque post Cyri mortem ex Asia reditus mentio facienda esset, auctor lectores ad Themistogenis Syracusani de his ipsis rebus opus ablegat, his usus verbis: *Ὡς μὲν οὖν Κῦρος στράτευμά τε συνέλεξε καὶ τοῦτ᾽ ἔχων ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέθανε, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλατταν, Θεμιστογένει τῷ Συρακουσίῳ γέγραπται.*

His inducti verbis exstiterunt qui hos de Cyri minoris expeditione libros, qui in Xenophontis operibus numerantur, huic abiudicandos et Themistogeni Syracusano adiudicandos censerent [2]). Cui opinioni facile quidem occurri possit, si ab utroque, et Themistogene et Xenophonte, idem argumentum tractatum esse statuamus; sed illud negari non potest, vix ac ne vix quidem credibile esse, si Xenophon ipse hunc histo-

---

[1]) V. Adnotata nostra ad Anab. I, 8, 26.
[2]) V. Morum in Dissertatt. Hellenicis praemiss. c. 6.

riae locum fuse persecutus esset, in Themistogenis nomine laudando suum nomen silentio prorsus praeteriturum fuisse [1]). Omnis difficultas tolleretur, si Anabasin post Hellenica demum esse conscriptam evinci posset. Cui opinioni obiicit quidem C. G. Krügerus [2]) Xenophontis aetatem. Nam quum Xenophontem anno 444. a. Chr. (ol. 84, 1.) natum esse maxime probabile sit [3]) constetque Hellenica post a. 357. (ol. 105, 4.) absoluta esse [4]), apparet Anabasin foras prodituram fuisse, quum auctor iam in summa collocatus esset senectute. At, opinor, inquit V. D., senem decrepitum illa non redolet. Verum tota haec ratio levissima est ducenda. An vero tragoediae, quas Sophocles post octogesimum aetatis annum composuit, senilem quandam ingenii imbecillitatem produnt ac non potius masculam vim ac iuvenilem vigorem omnibus locis spirant? Neque adstipulari possum eidem Krügero, quum ex narratione, quae de agro Scilluntio in Anab. V, 3, 4 sqq. inserta est, elucere dicit, Anabasin compositam esse, antequam Scillus ab Eleis captus esset, i. e. ante a. 371. a. Chr. (ol. 102, 2.) [5]). Quod in illa narratione Xenophon ne verbo quidem significat se ab Eleis ex ista sede sua eiectum esse, id fortasse aliis mirum videatur, mihi quidem quam maxime concinere videtur cum eius consilio, quod, uti paullo post videbimus, diligentissime secutus est, ut se horum librorum auctorem dissimularet.

Sed, verum ut fatear, ne mihi quidem haec quaestionis solvendae ratio satisfacit. Longe maiore probabilitatis specie sese commendat ea, quam Plutarchus [6]) attulit, quamque nostrae memoriae doctissimi homines vehementer amplexati sunt. Verba eius haec sunt: *Ξενοφῶν μὲν γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ γέγονεν ἱστορία, γράψας ἃ ἐστρατήγησε καὶ κατώρθωσε, καὶ Θεμιστογένη*

---

[1]) V. Küsterum ad Suidam v. *Θεμιστογένης*.
[2]) Commentat. de authentia et integritate Anabasis Xenophontiae. Halis Sax. 1824. p. 3.
[3]) V. Krügerum de Xenophontis vita quaestt. §. 1.
[4]) V. Krügerum l. d. p. 28.
[5]) V. Krügerum in quaestionn. p. 26.
[6]) In libro, qui inscribitur: *Πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι* (edit. Wyttenb. T. II. Part. I.), cap. 1.

(λέγει)[1]) περὶ τούτων συντετάχθαι[2]) τὸν Συρακούσιον, ἵνα πιστότερος ᾖ διηγούμενος ἑαυτὸν ὡς ἄλλον, ἑτέρῳ τὴν τῶν λόγων δόξαν χαριζόμενος. Consulto igitur Xenophon nomen suum reticuit et, scriptoris laude alii concessa, hos de Cyri expeditione commentarios Themistogenis nomine inscriptos edidit, non, uti Morus l. d. voluit, modestia quadam ductus, quae sane quam mirabilis, ne dicam, ridicula esset, sed, quo maiore dignus esset fide, de se tanquam alio narrans. Neque quae protulit Plutarchus, ex vano hausisse videtur, sed tam plane dicuntur tamque pro certis affirmantur, ut facile assentiamur Weiskio[3]), qui non coniecturam Plutarchum suam videri secutum esse dicit, sed famam undecunque acceptam. Quod autem Xenophon fecisse dicitur, id confirmatur exemplo Hadriani, qui „famae celebris tam cupidus fuit, ut libros vitae suae scriptos a se libertis suis litteratis dederit iubens, ut eos nominibus suis publicarent; nam Phlegontis libri esse dicuntur" [4]). Etenim quum omnino res anceps sit atque lubrica de se quenquam et de vita sua ac rebus gestis scribere, — quis enim nescit, quam pronum sit genus humanum ad suspicionem, quam facile, quae quis de se praedicet, in dubium vocare soleat? — tum Xenophonti, ne in corrupti iudicii crimen incurreret, eo maiore cautione atque circumspectione opus erat, quo clarius illius nomen in his libris splendet et post Clearchi mortem reliquos duces quasi lumine suo obscurat. Elegantissimi scriptoris laus iam ante editam Anabasin Xenophonti firmiter stabat; egregii ducis atque imperatoris gloria

---

1) λέγει addit Leonclavius.
2) Exspectes συντάξαι. Quare Wyttenbachius T. III. p. 105. ed. Lips. malit: Θεμιστογένει — τῷ Συρακουσίῳ.
3) Tractat. de aestimanda Cyri exped. p. XVII sq.
4) Sunt verba Spartiani in Hadriano c. 15., allata a Weiskio l. d. p. XVII. Quibus adde, quae Lud. Dindorfius in praef. laudata p. X. affert: „Fabulis scenicis nihil in ullo scribendi genere Athenis clarius, victoria nihil poetis honorificentius erat, et tamen Aristophanes Eupolisque complurium fabularum suarum gloriam alienis auctoribus concessisse traditi sunt, obscuris hominibus quibusdam, Callistrato, Philonidi, Demostrato. Hos quo tandem fine aut quibus de caussis id fecisse dicamus, quos sciamus neque metum ullum unquam eo compulisse et adeo non latuisse Atheniensibus sub aliena persona absconditos, vix ut illorum quos finxissent auctorum exigua ab uno et altero grammaticorum memoria conservata sit?"

illa expeditione parta ut posteritati propagaretur, maiori ei curae fuisse non est, quod miremur. Atqui si verum est, quod supra de duplici quod Xenophon in conscribendis his libris secutus est consilio diximus, facile intelligitur, qui factum sit, ut, quaecunque ad Xenophontem eiusque res gestas atque eventa spectant, uberius ac fusius enarrentur, multaque commemorentur, quae cum ipso librorum argumento nullo societatis vinculo connexa sunt, sed ad accuratiorem Xenophontis vitae cognitionem pertinent [1]). Quae quidem omnia si ab ipso Xenophonte profecta sumas, plana sunt atque expedita, sin ab alio auctore, difficillima ad explicandum [2]).

Uti in Hellenicis Xenophon Themistogeni Anabasin adscripsit, ita in ipsa Anabasi nomen suum reticuit atque res ita narravit, quasi ipse expeditioni non interfuisset. Quare paucissimis tantum locis in narrando prima usus est persona [3]), nullo autem loco se horum librorum auctorem significavit.

Reperiuntur quidem in Anabasi loci, sed ei paucissimi, in quibus Xenophon aut non tanquam oculatus testis scripsisse, aut ab eis, quae in aliis scriptis tradidit, dissentire videatur; sed si eos diligentius expendamus, intelligitur ne levissimum quidem ex eis repeti posse argumentum, quo Xenophontem non esse horum librorum auctorem comprobetur. Sed haec singula persequi a proposito nostro alienum est, praesertim quum iam ab aliis [4]) enucleatissime exposita sint.

Iam vero quemadmodum ex eis, quae adhuc a nobis dicta sunt, intelligitur nihil obstare, quominus Xenophontem Anabasis auctorem agnoscamus, ita multa in his ipsis libris atque lu-

---

[1]) V. quae contulit Krügerus de authent. p. 22 sq.

[2]) Adde quae nuper Fridericus de Raumer in: *Antiquarische Briefe. Leipz.* 1851. pag. 33 sq. de eodem argumento iudicat: „*Nur eine Hyperkritik, welche Kleines, Unbedeutendes unter das Vergröfserungsglas setzt und von allem Gröfseren absieht, konnte für die Anabasis einen anderen Verfasser auffinden. Die Art, wie Xenophon (besonders im Anfange des III. Buches und im 35. Kapitel des V. Buches) von sich spricht und über sich Bericht erstattet, hätte (abgesehen von sonstiger Form und Inhalt) allein schon jeden herbeigezogenen Zweifel beseitigen sollen.*"

[3]) V. Krügerum l. d. p. 6 sq. et de Xen. vita p. 13 sq. et nos ad Anab. I, 8, 6. VII, 8, 25.

[4]) V. Morum, Weiskium, Krügerum in scriptis supra laudatis.

culentissima insunt argumenta, quae eos a nullo alio scriptore, nisi ab ipso Xenophonte, conscriptos esse luce clarius evincant.

Ac primum quidem si accuratissimam regionum populorumque descriptionem enucleatissimamque omnium rerum gestarum enarrationem [1]) contemplamur, dubitari non potest, quin hi libri non modo ab oculato teste profecti sint, sed etiam ab homine doctissimo et egregiis ingenii facultatibus instructo, quippe qui, quaecunque videret, audiret, comperiret, experiretur, omnia acerrima mente animadverteret, observaret, perscrutaretur. Quis autem ex omnibus, qui huic expeditioni intererant, fuit, qui et ingenii cultu et mentis acumine cum Xenophonte conferri queat? Deinde quod vel venaticae, vel equariae, vel militaris rei studium libris de his rebus separatim editis luculente declaravit, idem in Anabasi, ubicunque de eis suppeditavit scribendi opportunitas, clarissime elucet [2]). Porro germanum Socratis discipulum, qualem ex eius de Socrate commentariis cognovimus [3]), quis non agnoscat multis locis, in primis dialogis, qui multi narrationi inserti sunt [4])? Uti Socrates in eisdem commentariis deos sacris faciundis religionibus caerimoniisque observandis pie sancteque colere et in rebus obscuris humanaeque menti occultis divinationi operam dare narratur, ita Xenophon in Anabasi totum se ad magistri exemplum contulit [5]). Gravissimum denique atque evidentissimum quod Anabasin a Xenophontis manu profectam esse testatur argumentum positum est in huius cum reliquis scriptoris nostri operibus similitudine, quae tanta est, ut, sive orationem totumque genus dicendi spectes, sive res atque sententias, omnia plane Xenophontea censenda sint [6]). Ut alia praetermittam, in primis comparatu dignissima sunt quae de utriusque

---

[1]) V. Krügerum de auth. p. 20 sq.

[2]) De venatione cf. I, 5, 2. et 3. V, 3, 10.; de equis III, 3, 19. IV, 5, 35. et 36. VII, 8, 6.; de re militari plena sunt omnia.

[3]) V. nos in Prolegomenis ad Xen. Commentarios p. 15.

[4]) V. Krügerum de auth. p. 24. comp. I, 6, 6 sqq. III, 4, 39 sq. IV, 7, 4 sqq. V, 8, 2 sqq. VII, 1, 8 sqq. 2, 24 sqq.

[5]) V. Weiskium de Cyri exped. p. XIX. comp. III, 1, 11. 2, 9. IV, 3, 8 sq. 5, 35. V, 6, 29. VI, 1, 23. 4, 15 sq., all.

[6]) De similitudine, quae inter hos de Cyri expeditione libros et Cyropaediam intercedit, elegantissime et doctissime disputavit H. Weilius l. d. p. 149 sqq.

Cyri, maioris et minoris, ingenio, indole, studiis in Cyropaedia et in Anabasi traduntur [1]).

Ad haec argumenta tanquam cumulus accedit auctoritas totius antiquitatis, quae admirabili quodam consensu hos libros Xenophontis nomini adscripsit [2]). Nam qui unus scriptor seculi undecimi post Chr. n. isque levissimae auctoritatis adversatur, Suidas, is nullius momenti censendus est. Is enim v. *Θεμιστογένης* Vol. II. p. 171. e scriptura vulgata haec tradit: *Θεμιστογένης Συρακούσιος ἱστορικός. Κύρου Ἀνάβασιν, ἥτις ἐν τοῖς Ξενοφῶντος Ἑλληνικοῖς φέρεται, καὶ ἄλλα τινὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος*, ut duas Anabases fuisse Suidas statuisse videatur, Themistogenis unam, quae in Hellenicis a Xenophonte commemoratur, altera ipsius Xenophontis. Praeter Suidam etiam Plutarchus in illo quem supra attulimus loco et Tzetzes, qui anno fere 1150. post Christum natum vixit, eiusque scholiastes [3]) Themistogenis quidem mentionem faciunt, at unam tantum agnoscunt Anabasin, eamque a Xenophonte scriptam, sed Themistogeni tributam. Verum Suidae locus sine dubio scripturae corruptela laborat. Verba enim: *ἥτις ἐν τοῖς Ξενοφῶντος Ἑλληνικοῖς φέρεται* obscurissima sunt; nam sive cum aliis interpretamur: quae inserta legitur historiis Graecis, sententia prodit absurda; sive cum Moro: quae nominatur aut laudatur in hist. Gr., Graeca lingua renititur; *φέρεσθαι* enim hanc vim apud Graecos scriptores nunquam habet [4]). Quare cum Kustero ad Suidam l. d. et

---

[1]) V. Krügerum l. d. p. 24 sq., qui rem pluribus persequitur.

[2]) Veterum scriptorum locos collegit Mitford. *Gesch. Gr.* V. p. 430. Eichst. Cf. Krügerum de auth. p. 18 sq.

[3]) Tzetzes Chil. VII, 930. postquam Phidiam amasio duas statuas tribuisse narravit, haec addit: *Τοῦτο ποιεῖ καὶ Ξενοφῶν τῇ Κύρου Ἀναβάσει. Ἐπέγραψε καὶ οὗτος γὰρ τοῦ ἐρωμένου χάριν· Κύρου μὲν ἡ Ἀνάβασις ὑπάρχει, τὸ βιβλίον Θεμιστογένους δέ ἐστι τοῦτο Συρακουσίου, κἂν* (legendum coniicio *καὶ*) *πάλιν ἐπεκράτησε καλεῖσθαι Ξενοφῶντος. Καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος εἰς ὄνομα τῶν φίλων τοὺς διαλόγους ἔγραψε, καὶ ἄλλοι δὲ μυρία.* Scholiastes: *Ὥσπερ καὶ Ξενοφῶν ἐπέγραψε τὴν Κύρου Ἀνάβασιν Θεμιστογένει Συρακουσίῳ, κἂν* (leg. *καὶ*) *ἐπεκράτησεν ὅμως καὶ πάλιν Ξενοφῶντος καλεῖσθαι*, i. e. uti etiam X. suam Anabasin Themistogeni inscripsit, et obtinuit tamen ea, ut postea rursus Xenophon auctor eius perhiberetur. Cf. Ludov. Dindorfium in praef. ad Anab. Lips. 1825. p. VII. et IX.

[4]) V. Lud. Dindorfium in praef. Anab. Lips. 1825. p. VIII.

Ludovico Dindorfio in praef. ad Anab. delendum est vocabulum Ἑλληνικοῖς, quod in codicibus Parisinis deest. Ita Xenophontea Anabasis a Suida Themistogenis esse dicitur. Sed vix dubitari potest, quin tota Suidae de Themistogene Anabasis auctore notitia ducta sit ex illo ipsius Xenophontis Hellenicorum loco, quem supra attulimus, quanquam mirum est, quod ibidem idem Themistogenes alia quoque de sua patria scripta edidisse perhibetur. Praeter ipsum Xenophontem, Plutarchum, Suidam, scholiasten Tzetzae eis quos attulimus locis omnis antiquitas ignorat plane Themistogenem; unus Suidas Themistogenem Anabasin conscripsisse, reliqui tres nihil aliud tradunt, nisi Xenophontem suam Anabasin Themistogenis nomini supposuisse. Quocirca assentior eis, qui Themistogenem omnino ex historicorum numero eximendum censent [1]). Tzetzes loco dicto Themistogenem amasium Xenophontis fuisse tradit et ob eam caussam hunc illius nomen operi suo inscripsisse, quod idem grammatici commentum esse existimo, quanquam Themistogenem Xenophontis amicum fuisse veri non est dissimile. Ac profecto, quod Weiskius [2]) attulit contra Themistogenem Anabasis auctorem, non leve est. Si Syracusanus homo eam composuisset, sine dubio populares suos, qui Sosia duce cum Cyro se coniunxerant [3]) (inter quos ipse non poterat non fuisse, siquidem hi libri, uti supra vidimus, ab oculato teste profecti necessario existimandi sunt), plane in obscuro latere passurus non fuit. Atqui de illis nihil omnino narratur, nisi quod Lycius quidam a Clearcho speculandi caussa missus fuisse traditur [4]).

VII. De critica horum librorum.

Codices, qui adhuc ad hos libros collati sunt, dividuntur in meliores et in deteriores [5]).

---

1) Sunt Schulzius de Cyrop. Epil. p. 29 sqq. et Krügerus quaestt. p. 15.
2) Tract. de Cyri exp. p. XIX sq.
3) V. Xen. Anab. I, 2, 9.
4) Xen. Anab. I, 10, 14.
5) Insignivi cum L. Dindorfio codices eo litterarum ordine, quo eorum pretium quodam modo significatur; orsus enim

Meliores sunt hi:

A Romanus Vaticanus 987. (apud Bornemannum *H*, apud Krügerum *I*, apud Popponem *Vat.*). Hic codex iure praestantissimus censetur, quanquam negligenter est scriptus.

B Parisinus regius 1641. (vulgo *F* notatus). Hic optimo iure secundum locum obtinet, etiam maiore diligentia scriptus est.

C Parisinus regius 1640. (vulgo *E*, apud Larcherum *C*). Etiam hic codex optimae notae est; plerumque cum B consentit; dolendum est huius codicis scripturam ex parte tantum esse collatam.

D Parisinus regius 2535. (apud Krügerum et Popponem *H*). Hic codex antecedentibus quidem inferior est, sed tamen scripturae bonitate satis se commendat. Bornemannus[1]) non dubitat, quin hic liber a Parisino, qui a nobis B, vulgo F notatur, nihil discrepet. Cui quidem sententiae calculum meum qualemcunque addere non possum, quum in utroque codice scripturae discrepantiae reperiantur paucae illae quidem, sed quae pro librariorum erroribus vix haberi possint. Collatus est a Fr. Bernardo Montefalconio ad ed. Steph. secundam.

E Etonensis (vulgo *Et.*). Hic codex saepe cum optimis A et B aut cum alterutro conspirat, saepe cum deterioribus, quos iam commemoraturi sumus.

Deteriores libri sunt hi:

F Vaticanus (aliquamdiu, ut L. Dindorfius suspicatur, Parisinus) 1335. (vulgo *A*).

Fl. Florentinus, cuius scripturae varietates Iacobsius publici iuris fecit. Hic codex minime contemnendus est; nam nonnullis locis is solus mendis liber est[2]).

G Parisinus regius 1950. (vulgo *B*). Hic cum F semper fere conspirat.

---

sum a litteris A et B, quibus optimi codices notantur, et descendi ad sequentes deinceps litteras, quibus reliqui codices notantur, qui, quo propius ab A et B absunt, eo meliores, quo longius recedunt, eo deteriores habendi sunt.

[1]) in praefat. ad Anab. p. X.

[2]) V. Popponem in Praef. ad Anab. p. XXXV.

H Guelferbytanus (vulgo *Guelf.*). Hic codex a Zeunio neglegentius est collatus.

I Romanus Vaticanus 990. Hic codex nonnunquam cum optimis consentit.

K Romanus Vaticanus 143. Etiam hic nonnunquam optimorum codicum scripturam tenet.

L Romanus Vaticanus 96. Hic plurimum conspirat cum Guelferbytano, ita quidem, ut, quin ex eodem fonte manarit, vix dubitari possit.

M 1. 2. 3. 4. 6. (vulgo *V*). Hac littera notatur scripturae varietas editioni Iuntinae adscripta, a Villoisono cum Beni. Weiskio communicata. Scripturae sunt, ut Dindorfii verbis utar, interdum satis mirae, sed non malae.

N (vulgo *S*). Ita notatur margo editionis Stephanianae secundae.

O (vulgo *Y*). Ita notatur scripturae varietas exemplaris a Gailio inspecti margini adscripta. Conspirat plerumque cum M.

P Parisinus regius 1635. (vulgo *C*, apud Larcherum *A*), a Larchero nonnullis locis collatus. Hic codex bonae notae videtur esse, sed difficile est de eo existimare, quia accuratam eius collationem non habemus.

Q (vulg. *Brod.*). Ita notantur libri a Brodaeo commemorati, de quibus nihil certi constat. Dindorfius censet pleraque omnia deberi codici Parisino, qui littera B a nobis, vulgo F notatus est.

Vind. h. e. Vindobonensis codicis scripturae varietas, quam Halbkartus, sed paucis tantum locis, communicavit.

Vaticani codices A, I, K, L summa diligentia collati sunt ad editionem Stephani priorem, uti probabiliter statuit Bornemannus[1]), ab Hieronymo Amatio. Horum scripturae varietas evulgata est in editione I. B. Gailii[2]), qui ipse ad Weiskii exemplar omnes Parisinos praeter D et P contu-

---

[1]) in praefat. ad Anabas. p. IX.
[2]) Haec editio prodiit Paris. T. I—VII. 1804—1815. Auctarium 1821., cuius Tom. VII. scripturae varietatem continet.

lit, sed in hoc negotio satis negligenter versatus est et Graeca verba ne tenoribus quidem instruere operae pretium fecit.

Editiones quae appellantur veteres: Iuntina, Aldina, Halensis, Castalionea aliaeque, itemque Stephaniana utraque, cuius scriptura vulgatae nomine ornatur[1]), Leonclavianae prima et tertia, Hutchinsoniana, a Bornemanno non usquequaque quidem, sed gravioribus locis inspectae atque consultae sunt. Ex his Dindorfius unam Aldinam aliquoties commemorandam duxit, ceteris omnibus neglectis, ut quae nullius aut pretii aut fidei essent: quam quidem sententiam iniquiorem esse facere non possum quin ingenue profitear.

In constituenda Xenophontis oratione eam mihi praescribendam duxi legem, ut praestantissimorum codicum Vaticani A (nr. 987.) et Parisini B (nr. 1641.) scripturam tanquam fundamentum, cui recensio mea inniteretur, ponerem neque ab ea recederem, nisi ubi ea aut aperte sanae rationi repugnaret, aut Graeci sermonis indoli plane adversaretur, aut Xenophontiae consuetudini prorsus refragaretur. Unde factum est, ut multis locis, etiamsi ceteri codices omnes dissentirent, tamen illorum duorum vel adeo alterius utrius scripturam adoptandam arbitrarer, illud artis criticae secutus praeceptum, quo in restituenda germana veterum scriptorum oratione codices non numerare, sed ponderare iubemur. Quodsi ita in factitanda critica versabimur, verendum non erit, ne usquequaque incerti vagemur, vacillemus, titubemus, sed viam ingrediemur contra aberrationes septam atque munitam. At enimvero duo illi codices quantumvis licet praeter ceteros bonitate emineant, tamen haud paucis locis ita sunt gravissimis mendis turpissimisque erroribus commaculati, ut archetypi instar eos habere nemo facile opinaturus sit. Quocirca diligenter cavendum mihi putavi, ne, serviliter eis addictus, vel earum scripturarum patrocinium susciperem, quae nisi absurdis ridiculisque rationibus defendi non possent. Quanquam, si utique peccandum fuerit, in hanc partem peccare me maluisse non infitior, quam eorum sequi rationem, qui, nulla certa ducti sententia, temere huc illuc fluctuantes modo ex melioribus, modo ex deterioribus libris ea

[1]) V. nos in Prolegomm. ad Xenophontis Commentarios p. 30.

delibant, quae ipsorum sensui atque gustui maxime blandiri videantur.

Superioribus temporibus de constituenda Xenophontis oratione optime meritus est Henricus Stephanus[1]). Nostra memoria in primis Bornemannus, C. G. Krügerus, Poppo, Ludovicus Dindorfius, viri acutissimi eruditissimique, horum librorum orationi librariorum mendis purgandae et ad pristinam integritatem restituendae operam suam dicaverunt, ex eisque constantissime eam quam modo certissimam criticae factitandae significavi viam persecutus est Ludovicus Dindorfius, vir et exquisitissima doctrinae copia instructus, et subtilissimo mentis acumine praeditus. Cuius de Xenophonte merita quo magis admiror et suspicio, ita male me habuisse fateor, quod non semel nulla plane cogente necessitate temere optimorum codicum auctoritatem neglexerit.

Quodsi quaeremus, quid potissimum sit, quod editores in exquirenda Xenophontis oratione lapsi sint, quum alia facile reperiemus, tum in primis ille videtur mihi largissimus fuisse errorum fons, quod Xenophontium sermonem ad germanam Atticorum scriptorum consuetudinem revocare ad eamque veluti normam eius orationem exigere atque emendare studuerunt neque secum reputaverunt Xenophontem multa habere e dialectis vel adeo poetico sermone sumpta[2]). Hinc apparet in ponderanda diiudicandaque scripturae varietate summam editori adhibendam esse cautionem circumspectionemque, ne, si qua a ceterorum Atticorum consuetudine abhorreant, continuo Xenophonti abiudicanda arbitretur.

VIII. Summarium.

Lib. I.

Cap. I. Cyrus minor, post Darii patris mortem per Tissaphernis apud Artaxerxem, fratrem et regem, calumniam in vitae periculum vocatus, sed, deprecante matre, in satrapiam

---

[1]) Paris. 1561. et 1581. V. nos in Prolegomm. ad Xenophont. Commentarios p. 30.

[2]) V. Prolegg. cap. III. de elocutione Xenophontis.

remissus, bellum clam adversus Artaxerxem parat et per amicos multas, Graecorum maxime, copias mercenarias tanquam ad aliam expeditionem Sardes cogit (anno 401. a. Chr.).

Cap. II. Cyri Sardibus profecti (ineunte mense Martio 401. a. Chr.) enarratur iter per Lydiam, Phrygiam, Lycaoniam, Ciliciae angustias. Tissaphernes interim ad regem contendit, ut eum de Cyri rebus certiorem faciat. Etiam rex copias parat. Epyaxa, regis Cilicum uxor, ad Cyrum venit, eiusque rogatu exercitus lustratur, ubi Graecorum ludicra incursione et regina et omnes quotquot adsunt barbari vehementer terrentur. Cyrus quum Tarsum, Ciliciae caput, venisset (exeunte Iunio 401.), ipsum regem Cilicum, Syennesim, ad se vocat, qui Epyaxae precibus Cyro se committit eumque pecunia iuvat.

Cap. III. Tarsi dies viginti morari Cyrum coegit Graecorum seditio, qui, expeditionem adversus regem susceptam esse suspicati, Clearchum, Graecorum ducem, milites progredi cogentem lapidibus prope obruerunt. Sed is summa calliditate illos motus sedat. Mittunt igitur qui Cyrum de huius expeditionis consilio interrogent. Qui quum contra Abrocomam quendam se ducere respondisset et ampliora stipendia promisisset, ulterius cum eo progredi decreverunt.

Cap. IV. Ubi Issos, extremam Ciliciae urbem, venerunt (28. Iun. 401.), eodem Cyri classis appellitur. Superatis inde portis, qua transitus e Cilicia in Syriam est, Cyrus per Syriam procedit. Ubi quum duo socii, Xenias et Pasio, clam ab eo discessissent, ipse autem humaniter de illis locutus esset, reliqui Graeci eius aequitate commoti eo lubentius cum eo progrediuntur. Ubi ventum est Thapsacum ad Euphratem sitam (22. Iul. 401.), ibi Graecis tandem aperit iter susceptum esse adversus regem. Quod etsi indignabantur, tamen novis promissis excitati vado Euphratem transeunt, quum exemplo praeisset Meno, cuius callidum factum narratur.

Cap. V. Tum iuxta Euphratem Cyrus iter per Mesopotamiam facit non sine magna viae difficultate et iumentorum strage ob pabuli inopiam; exadversum Charmandam, urbem ad Euphratem sitam, castra ponuntur, unde flumine utribus tra-

iecto commeatus comportantur. Periculosa inter Graecos seditio orta gravissima Cyri oratione sedatur.

Cap. VI. Orontes, Persa nobilissimus, qui iam bis cum Cyro in gratiam redierat, tertium deficere ad regem conatur, sed, insidiis proditis, comprehenditur et sceleris convictus de Clearchi aliorumque sententia capitis damnatus e medio tollitur.

Cap. VII. Cyrus, Babyloniam ingressus (2. Sept. 401.), quum regem postridie affore suspicaretur, media nocte copias lustrat et instruit Graecisque magnifica promittit praemia. Inde acie instructa progressus fossam a rege ductam superat et regem pugnandi consilium abiecisse opinatus iter facit negligentius.

Cap. VIII. Tandem praeter opinionem Artaxerxes cum exercitu egregie instructo adventat. Cyrus igitur et Graeci trepidant et, ne imparati opprimantur, celeriter arma expediunt aciemque instruunt. Pugna ad Cunaxa, haud procul Babylone sita, 3. Septembr. 401. committitur. Graeci, qui dextrum cornu iuxta Euphratem obtinent, barbaros sibi oppositos in fugam compellunt. Cyrus quoque iam vicerat, sed, dum paucis stipatus amicis cupidius hostes persequens progreditur, singulari certamine cum ipso rege inito, interficitur.

Cap. IX. Cyri laudes.

Cap. X. Ariaeum fugientem dum persequitur Artaxerxes, potitur Cyri castris eaque diripit, unde, collectis copiis dispersis, redit contra Graecos in suo cornu victores. Sed Graeci eum rursus in fugam vertunt; deinde in castra sua, recuperatis rebus amissis, redeunt.

Lib. II.

Cap. I. Graeci certiores fiunt de morte Cyri et de Ariaei in Ioniam revertendi consilio. Eum Clearchus revocare studet promisso imperio Persarum. Artaxerxes iubet Graecos primum arma tradere, deinde, si loco maneant, eis indutias offert, sin abeant, bellum minatur. Graeci legatos cum responso forti dimittunt.

Cap. II. Ariaeus oblatum Persarum imperium recusat. Graeci ad eum profecti, foedere rite inito, Ariaeo auctore

alia via, longiore illa quidem, sed propter commeatum aptiore, redire constituunt. Luce orta profecti sub vesperam vicis Babyloniae appropinquant et certis indiciis intelligunt castra regia in propinquo esse. Clearchus prudenter ita ducit exercitum, ut certamen neque cupere videatur, neque timere. Sole occidente in vicos a rege direptos perveniunt, ubi quum pernoctarent non bene compositi, panicus terror invasit milites, qui callido Clearchi consilio sedatur.

Cap. III. Rex, inopinato Graecorum adventu perterritus, mittit legatos de foedere. Graeci et ingenue et fortiter respondent proelio potius opus esse, quia non habeant, unde prandeant. Regis igitur iussu, dum foedus faciant, ducuntur in vicos ad commeatum copiosos (6. Sept. 401.). Triduo post mittitur a rege Tissaphernes, qui ex illis quaerat, cur arma tulerint adversus regem. Clearchus candide et ex vero respondet. Tissaphernes quum responsum ad regem detulisset, triduo post eis conditionibus foedus fecit, ut Persae sine dolo malo Graecos in patriam deducerent commeatumque suppeditarent, Graeci sine vi commeatum vel emerent, vel sine agrorum vastatione ipsi sumerent.

Cap. IV. Dum Graeci Tissaphernem, qui de rebus suis ad regem profectus erat, exspectant, Ariaeus, regi reconciliatus, illis fit suspectus. Quamobrem quum ipse Tissaphernes, dux itineris, cum copiis suis venisset, quem non magis fidum esse suspicarentur, Graeci seorsum a Persis et iter facere et castra metari coeperunt. Describitur iter inde a Mediae muro (2. Octobr. 401.) non procul Babylone, in quo Persarum ignavia et fidae insidiae notantur. Artaxerxis regis frater advenit, cui terror iniicitur.

Cap. V. Graeci veniunt ad Zapatam amnem (19. Octobr.), ubi triduum constiterunt. Mutua Graecorum et Persarum suspicio crescit. Clearchus in colloquio cum Tissapherne egregia oratione operam dat, ut eum rebus Graecorum conciliet. Huic Tissaphernes humaniter respondet, ut Clearchus eius oratione permotus cum quattuor aliis praetoribus et viginti lochagis ad eum se conferret eo consilio, ut in eos animadverterent, qui falsis criminibus inter eos odium excitare stude-

***

rent. Graecorum praetoribus comprehensis et lochagis reliquisque, qui cum eis venerant, trucidatis, Ariaeus cum aliis ad castra Graecorum venit et verbis regis poscit, ut arma tradant, cui Cleanor iusta indignatione commotus ferociter respondet.

Cap. VI. Clearchi, Proxeni, Menonis, Agiae et Socratis, praetorum interemptorum, ingenia et mores notantur.

Lib. III.

Cap. I. Quum Graeci rebus suis diffisi in summo moerore torperent, Xenophon Proxeni lochagos ad virtutem excitare coepit. Apollonides, qui turpi stupore Xenophontis orationi repugnat, abigitur. Ceteri duces superstites omnes conveniunt, quos Xenophon mascula oratione hortatur, ut ipsi sint bono animo et militum animos confirment novisque ducibus constitutis nihil praetermittant, quod ad hostium vim et iniuriam propulsandam pertineat. Eius sententia ab omnibus probata, novi statim duces creantur.

Cap. II. Concione militum advocata, Cherisophus et Cleanor breviter, multis autem verbis Xenophon ad fortiter pugnandum eos hortatur ostenditque primum, qua spe freti victoriam exspectare possint; deinde refutat quae cuiuspiam animum sollicitum habere possint; tum, quid primum faciendum sit, ostendit maximeque duces ad diligentiam, milites ad modestiam excitat. Eius oratione comprobata, monstrat rationem agminis ducendi et duces singulis agminis partibus assignat.

Cap. III. Ad Graecos iamiam profecturos advenit Mithridates amicitiam simulans, sed Graecis fit suspectus, unde, quum saepe essent decepti, decernunt nunquam, quamdiu sint in hostico, pacem aut indutias cum rege inire. Quum Zapatam amnem traiecissent, idem Mithridates eos vehementer vexat, unde Xenophon intelligit funditoribus et equitibus opus esse, qui eius consilio statim instituuntur.

Cap. IV. Postridie Mithridates Graecos rursus insecutus facile repellitur. Inde ad Tigrim amnem perveniunt Larissamque et Mespilam progrediuntur (26. Octobr. 401.). Frustra Tissaphernes ingentibus copiis Graecos adoritur, qui, quo tu-

tius procedant, hostibus insequentibus rationem agminis mutant. Hac ratione per quattuor dies itinere facto, quinto, quum per colles via duceret, graviter urgentur ab hostibus, donec vicos quosdam occuparent. Inde quarto die profecti mox ob hostium impetum in alium se coniiciunt vicum, ex quo post hostium discessum sub vesperam profecti tantum itineris conficiunt, ut hostes quarto demum die ipsos assequantur, qui, quum collem per angustias transeundum cepissent, a Xenophonte inde deiiciuntur.

Cap. V. Graeci ut in campum descenderunt, rursus apparent barbari et quosdam Graecorum praedas agentes occidunt et vicos incendere incipiunt. Tigride et montibus Carduchorum clausi consultant de itinere. Consilio Rhodii cuiusdam de ponte ex utribus faciendo repudiato, postridie itinere paullulum retro facto et ex captivis diligenter regionum circumiacentium natura explorata, decernunt per Carduchorum montes iter facere.

Lib. IV.

Cap. I. Paullo ante lucem fines Carduchorum ingressi Graeci (18. Novbr. 401.) primo et altero die ab hostibus, tertio a tempestate simul gravi vexantur, quo die, quum sub vesperam ad locum arduum venissent a barbaris penitus obsessum, e duobus captivis quaerunt de alia via eorumque unum, inspectante altero, trucidant, quo territus is, qui relictus erat, per anfractum eos commodo itinere se ducturum promittit.

Cap. II. Illo itineris duce sub noctem duo milia selectorum ad iugum occupandum mittuntur. Hi barbaros mane oppressos fugant et ascendendi copiam faciunt ceteris cum Cherisopho Graecis. Xenophon cum impedimentis per illum anfractum sequitur, nec tamen sine clade se inde emergit.

Cap. III. Postridie etiam quum iter per montes magno labore fecissent, hostibus graviter urgentibus, tandem in vicos campestres ad Centritem amnem perveniunt et post septem dierum molestias dulci fruuntur quiete. Novae difficultates et sollicitudines. Nam transitum fluminis tria impedire videbantur: ipsa vis et altitudo alvei, barbarorum multitudo in ripa

ulteriore, tela Carduchorum a tergo. Sed e Xenophontis somnio quasi vinculis solutus exercitus vado transit, in quo callida Xenophontis ratio in primis valuit.

Cap. IV. Inde Armeniam ingressi, superatis Tigridis fontibus, perveniunt ad Teleboam amnem in Armeniam occidentalem (25. Decbr. 401.). Ibi cum Tiribazo, regionis satrapa, indutias faciunt; sed nihilo minus is Graecis insidias struit.

Cap. V. Quare, vicis relictis, coguntur sub dio pernoctare et nivis ingentis incommoda tolerare. Tum per aliquot dies summum salutis discrimen adeunt ob vim frigoris, nivis altitudinem ac necessitatem inediae, hostibus insequentibus. Tandem in vicos omnibus copiis refertos perveniunt, ubi per septem dies laute vivunt et corpora egregie curant.

Cap. VI. Inde profectos dux viae triduo post deserit culpa Cherisophi (18. Decbr. 401.). Ergo sine duce oberrantes septimo tandem die perveniunt ad Phasim amnem (25. Decbr.). Unde, bidui itinere confecto, appropinquant montibus, quos Chalybes, Taochi, Phasiani obsident (27. Decbr.).

Cap. VII. Per Taochos profecti castellum expugnant et magna pecorum multitudine potiuntur, quibus solis aluntur, dum per agrum Chalybum, gentis ferocissimae, procedunt. Harpaso amne superato (11. Ian. 400.), per Scythinos iter faciunt. Laetior Graecis sors arridet. Nam quum e Scythinis profecti Gymniam, urbem magnam et copiosam, venissent (22. Ian.), praefectus illius agri, qui finitimae genti hostis erat, per quam via ducebat, sponte illis ducem itineris mittit, qui quinto die illos in Techem montem perducit, e quo summa omnium laetitia et magnis clamoribus mare prospectant (27. Ian.). Ibi magnum lapidum tumulum, quasi tropaeum, congerunt et ducem luculentis muneribus ornatum remittunt.

Cap. VIII. Agro Macronum, quibuscum foedus faciunt, intra sex dies peragrato, ad Colchorum montes adveniunt, ubi barbaros instructos offendunt. His acie victis et fugatis (3. Febr. 400.), in vicos copiosos descendunt. Inde biduo post tandem ad mare et Trapezuntem, urbem Graecorum, perveniunt (8. Febr.). Ibi intra triginta dierum spatium ex Colchorum agro praedas agunt, sacris faciundis vota olim nuncupata diis solvunt et ludos gymnicos celebrant (10. Mart.).

Lib. V.

Cap. I. Quum constituissent maritimo itinere uti, Cherisophus ad naves conquirendas mittitur. Reliquis rebus prudenter prospicit Xenophon curatque, ut et satis navium habeant et vias munitas, si terrestre iter sit continuandum. Dexippus Lacedaemonius, ad navigia colligenda missus, cum nave aufugit; Polycrates contra Atheniensis fidem praestat.

Cap. II. Ad commeatum comparandum pars dimidia copiarum, Trapezuntiis ducentibus, exit adversus Drilas, gentem bellicosissimam. Hi se recipiunt ad urbem munitissimam, qua Graeci maximis cum difficultatibus expugnata postero die in castra redeunt.

Cap. III. Quum autem Cherisophi reditum ob frumenti penuriam diutius exspectare non possent, imbelli turba in naves imposita, ipsi pedestri itinere Cerasuntem perveniunt (13. Mart. 400.). Ibi recensent exercitum et pecuniam e captivis venditis redactam inter se partiuntur; decimam autem partem, quam Apollini et Dianae voverant, inter se distribuunt praetores, unde Xenophon postero tempore Dianam egregiis muneribus affecit.

Cap. IV. Quum ventum esset ad fines Mossynoecorum (24. Mart.), qui locis munitis freti Graecos transitu prohibere audent, cum alia Mossynoecorum gente adversus communes hostes societate inita, Graeci illos devincunt. Mossynoecorum barbari mores describuntur.

Cap. V. Hinc agrum Chalybum transgressi (1. April.) veniunt in fines Tibarenorum, quibuscum foedere facto, biduo post ad Cotyora urbem adveniunt (3. April.), ubi per dies quinque et quadraginta commorati (18. Mai.) commeatum partim ex finitima Paphlagonia, partim ex ipsorum Cotyorensium agris praedando sibi acquirunt. Sinopensium legato de iniuria Cotyorensibus illata temere querenti et Graecis stulte minitanti Xenophon graviter respondet legatosque ad meliorem mentem revocat.

Cap. VI. De sententia Hecatonymi, Sinopensium legati, decernitur iter maritimum, sed ea conditione, ut Sinopenses satis navium mittant, quibus universus Graecorum exercitus

simul iter ingredi possit. Consilium Xenophontis de urbe in Ponto condenda impeditur Silani vatis calumnia. Iterum alii praetores per centuriones exercitui persuadere volunt de sedibus in Colchide figendis.

Cap. VII. Cuius consilii auctor quum Xenophon diceretur, is egregia oratione se defendit. In eadem concione exponit de crudeli ac nefario Graecorum quorundam facto, de quo quaerendum et in auctores animadvertendum esse statuunt.

Cap. VIII. Praetores imperii gesti rationem reddunt; Xenophon, a nonnullis de vi et iniuria verberibus sibi illata accusatus, concedit ille quidem se interdum verberibus usum esse, sed sine vi et iniuria.

Lib. VI.

Cap. I. Paphlagonum legati de pace missi a Graecis convivio excipiuntur saltationibusque armatis in summam admirationem adducuntur. Postero die, pace cum eis facta, Graeci Cotyoris tandem universi solvunt et prospero vento usi ad Harmenem, Sinopes portum, appellunt; ibi dies quinque morati in unum Xenophontem totius exercitus imperium deferunt, sed, illo prudenter recusante, summae rerum praeficitur Cherisophus modo redux.

Cap. II. Universus exercitus Heracleam navigat. Ibi, seditione orta, exercitus trifariam dividitur. Pars una, eaque maxima, fuit Arcadum et Achaeorum, qui sibi decem praetores creant; altera Cherisophi, Xenophontis tertia.

Cap. III. Arcades, praedae cupiditate commoti, primi proficiscuntur et, quum in portum Calpes venissent, inde egressi Bithynos opprimunt et praedas agunt. Sed paullo post ab eisdem in colle quodam obsessi de salute periclitantur. Quo audito, Xenophon callide barbaros terruit nocturnis ignibus ita, ut, obsidione sublata, discederent. Postridie salvus cum Arcadibus venit ad Calpes portum, quo iam Cherisophus cum suis salvus advenerat.

Cap. IV. Descriptio portus Calpes. In hoc loco, natura munitissimo, milites nolebant castra ponere, ne forte, urbe condita, ibi retinerentur, et ad littus noctem transegerunt. Post

tertium diem decernunt, ut capitale esset, si quis posthac de copiis distrahendis referre auderet. Ad commeatum, quo iam laborabant, comparandum egredi cupientibus exta non addicunt. Veruntamen Neo duo milia hominum praedatum educit, sed Pharnabazi equitatus quingentos caedit; ceteros, qui in montem confugerant, tandem in castra reducit Xenophon.

Cap. V. Periculo moniti tandem milites castra in loco munito poni munirique patiuntur. Quum litasset Xenophon, praesidio castris relicto, copias instructas educit, quae, mortuis in via sepultis et praeda in vicis capta, barbaros instructos in colle quodam conspiciunt. Hinc, acie instructa, pergunt adversus hostes et, quum vallis impeditior obstaret, Xenophontis eloquentia et fortitudo in primis effecit, ut, ea superata, barbaros vincerent in fugamque verterent.

Cap. VI. Iam Graeci undique ex Bithynorum agris praedas agunt. Interim advenit Cleander, Lacedaemonius harmosta, simulque apparet undecunque Dexippus, cuius improbitate Cleander a rebus Graecorum alienior factus Xenophontis maxime opera reconciliatur. Idem Cleander quum delatum ad se summum exercitus imperium non suscepisset, exercitus sub prioribus ducibus, per Bithynos itinere facto, cum praeda multa Chrysopolim pervenit.

Lib. VII.

Cap. I. Anaxibius, classis Lacedaemoniae praefectus, Pharnabazi promissis adductus Graecos falsa spe stipendiorum movet, ut Byzantium traiiciant. Mox eadem spe deceptos ex urbe eiicit. Sed quum, portis clausis, nihil praestaret, milites vi irrumpunt, quos tamen placatos Xenophon movet, ut iterum Byzantio exeant. Coeradates quidam Graecis se ducem offert, sed paucis post diebus homo vanus se ipse imperio abdicat.

Cap. II. Inde quum duces de itinere dissident, multi de exercitu dilabuntur milites; ad trecentos eorum vendit Aristarchus, Byzantii harmosta. Qui quum Xenophonti quoque insidiaretur, is cum selectis proficiscitur ad Seuthen, ut conditionem, qua is Graecos apud se stipendia merere vellet, cognosceret.

Cap. III. Graeci praeter Neonem Laconem cum suis, conditionibus Seuthae comprobatis, ad illum tendunt et, foedere contracto, duces convivio more Thracum excipiuntur. Seuthes cum Graecis de expeditione suscipienda consilia init; inde sub noctem mediam contra hostes proficiscuntur, quos postridie imparatos et imprudentes opprimunt et magnam mancipiorum pecorumque praedam faciunt.

Cap. IV. Vicos hostium Seuthes comburit. Graeci, summo frigore in campo vexati, in domos vicorum concedunt. Qui in montes confugerant barbari se foedus inituros esse simulant, sed nocte ad domos notas descendunt et repente Graecos invadunt, a quibus in fugam compulsi tandem fidei Seuthae se suaque committunt.

Cap. V. Graecis non plenum stipendium solvitur, sed tamen exorati a Seuthe alios barbaros in eius potestatem redigunt. Sed quum fraude Heraclidae ne tum quidem stipendium integrum acciperent, ob eam rem Xenophonti succensent.

Cap. VI. Quum interim Lacedaemonii Graecos ad bellum contra Tissaphernem gerendum invitassent, Arcas quidam Xenophontem de stipendio accusat eumque supplicio afficiendum censet. Xenophon commoda et diserta oratione se defendit. Defenditur idem Xenophon a legatis Lacedaemoniorum itemque a Polycrate Atheniensi. Mox rogatur a Seuthe, ut cum mille militibus apud se remaneat; Xenophon autem, sacris factis, discedere cum exercitu statuit.

Cap. VII. Hinc profecti quum e vicis copiosioribus res necessarias petere coepissent, Medosades, cui attributa erant illa loca, omni modo egit, ut inde discederent, perfecitque, ut Xenophon rursus de stipendio Seuthen adiret. Xenophon copiosa oratione Seuthen docet et honestum et utile esse, ut Graecis, quod reliquum sit stipendii, persolvat. Xenophon acceptum stipendium Lacedaemoniis tradit militibus distribuendum.

Cap. VIII. Exercitu traiecto Lampsacum, auctore Euclide haruspice Xenophon Iovi Milichio sacra facit. Inde per varia loca tandem Pergamum veniunt. Hellas mulier Xeno-

phonti suadet, ut Asidatem, nobilem Persam, opprimat. Obsequitur Xenophon et primum quidem ab infelici oppugnatione cum magno incommodo se recipit, sed insequenti die rem feliciter gerit. Inde Pergamum redux, quum, volentibus omnibus, de praeda bonam cepisset partem, exercitum tradit Thibroni.

IX. Tabula itineraria[1]).

Ἀνάβασις.	Parasang.	Itinera.	Commoratio.	Temporum ratio.
A Sardibus ad Maeandrum . . .	22	3		9. Mart. 401.[2])
ad Colossas. . .	8	1	7 dies	10.—17. Mart.
ad Celaenas . .	20	3	30 »	20. Mart. — 19. April.
ad Peltas . . .	10	2	3 »	21. — 24. April.
ad Ceramorum forum	12	2		24. — 26. April.
ad Caystri campum	30	3	5 »	29. April. — 4. Mai.
ad Thymbrium .	10	2		6. Mai.
ad Tyriaeum . .	10	2	3 »	8. — 11. Mai.
ad Iconium . . .	20	3	3 »	14. — 17. Mai.
per Lycaoniam .	30	5		22. Mai.
ad Danam . . .	25	4	3 »	26. — 29 Mai.
in planitie . . .			1 »	30. Mai.
per Ciliciae angustias	25	4		3. Iun.
commoratio Tarsi.			20 »	23. Iun.
a Tarso ad Psarum fl.	10	2		25. Iun.
ad Pyramum . .	5	1		26. Iun.
ad Issum . . .	15	2	3 »	28. Iun. — 1. Iul.
ad Syriae portas .	5	1		2. Iul.
ad Myriandrum .	5	1	7 »	3. — 10. Iul.
ad Chalum fl. . .	20	4		14. Iul.
ad Daradaca fl. .	30	5		19. Iul.
ad Thapsacum. .	15	3	5 »	22. — 27. Iul.
ad Araxem fl. . .	50	9	3 »	5. — 8. Aug.
ad Corsoten . .	35	5	3 »	13. — 16. Aug.
ad Pylas . . .	90	13		29. Aug.
per Babyloniam .	15	4		2. Septbr.
dies pugnae ad Cunaxa commissae			1 »	3. Septbr. 401.
Summa:	515	84	97	

Huc accedit iter ab Epheso, quod trium dierum fuisse perhibetur. V. Krügerum l. d. p. 558. Sed Anab. II, 2, 6. Xenophon numerorum calculum sic subduxit: *Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης, σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακιςχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι*: ergo 535 parasangae et 93 itinera. Unde sequitur, ut aut Xenophon in subducendis numeris lapsus sit, aut numerorum notae a librariis depravatae sint.

[1]) Cf. C. G. Krügeri ed. mai. p. 556 sqq. Ainsworth, *Travels in the track of the ten thousand Greeks. London.* 1844. p. 240 sqq. *Karl Koch: Der Zug der Zehntausend nach Xenophons Anabasis. Leipz.* 1850. p. 140 sqq.

[2]) Krügerus l. d. pro Martio Aprilem ponit.

Κατάβασις.	Parasang.	Itinera.	Commoratio.	Temporum ratio.
Dies post pugnam ad Cunaxa commissam				4. Septbr. 401.
cum Ariaeo coniuncti		2	23 dies	6.— 29. Septbr.
ad Mediae murum.		3		2. Octbr.
ad Sitacen . . .	8	2		4. Octbr.
ad Physcum fl. .	20	4		8. Octbr.
per Mediam . .	30	6		14. Octbr.
ad Caenas . . .	4	1		15. Octbr.
ad Zapatam . .	16	4	3 »	19.— 22. Octbr.
ad vicos ignotos .	$\frac{5}{6}$	1	1 »	23.— 24. Octbr.
ad Larissam . .		1		25. Octbr.
ad Mespilam . .	6	1		26. Octbr.
ad ignotos vicos .	4	1	1 »	27.— 28. Octbr.
per planitiem . .		1		29. Octbr.
ad regiam . . .		5	3 »	3.— 6. Novbr.
ad vicos. . . .		1		7. Novbr.
in planitiem . .		3		10. Novbr.
retro proficiscuntur		1		11. Novbr.
per Carduchos. .		7		18. Novbr.
Centritem fl. traiecturi sunt . . .			1 »	19. Novbr.
ad Tigridis fontes	15	3		22. Novbr.
ad Teleboam fl. .	15	3		25. Novbr.
per planitiem . .	15	3	2 »	28.— 30. Novbr.
ad Euphratem fl. .		4		4. Decbr.
ad Armenicos vicos		4	7 »	8.— 15. Decbr.
ad ducis fugam .		3		18. Decbr.
praeter Phasim .	35	7		25. Decbr.
ad montes Taochorum.	10	2	1 »	27.— 28. Decbr.
transitus. . . .		1		29. Decbr.
per Taochos . .	30	5		3. Ian. 400.
per Chalybes . .	50	7		10. Ian.
per Scythinos . .	20	4	3 »	15.—18. Ian.
ad Gymniam . .	20	4		22. Ian.
ad montem sacrum		5		27. Ian.
per Macrones . .	10	3		30. Ian.
per Colchos . .		3		2. Febr.
pugna cum Colchis facta			1	3. Febr.
commoratio ob mel			3	6. Febr.
ad Trapezuntem .	7	2	30	8. Febr.— 10. Mart.

Κατάβασις.	Parasang.	Itinera.	Commoratio.	Temporum ratio.
ad Cerasuntem .		3	10 dies	13. — 23. Mart.
ad Mossynoecorum fines		1		24. Mart.
per Mossynoecos .		8		1. April.
per Chalybes . .		1		— —
ad Cotyora . . .		2	45 »	3. April. — 18. Mai.
Summa:		122	134 »	

Cf. Xen. Anab. V, 5, 4: *Πλῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης* (ad Cunaxa) *ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες* (4. Septbr. 401. ad 18. Mai. 400.). Iter maritimum a Cotyoris ad Sinopen fuit 2 dierum (19. et 20. Mai.); ibi commorati sunt 5 dies (ad 25. Mai.); post duos dies (27. Mai.) Heracleam Graeci pervenerunt. Inde veniunt ad Calpes portum, in Bithynia vel Thracia Asiatica situm; ineunte mense Octobri Byzantium traiiciunt; mense Decembri anni 400. et mense Ianuario 399. apud Seuthen, Thraciae regem, stipendia faciunt.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

LIBER PRIMUS.

I. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, 1
πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Ἐπεὶ
δὲ ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου,
ἐβούλετο τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ὁ μὲν οὖν πρε- 2

Cap. I. §. 1. *γίγνονται π.*] Lucian. de conscr. hist. 23: *παῖδες γ. δύο*, sed, ut videtur, e memoria; C et D *γίνονται*, v. excurs. nostrum I. ad Xen. Comment. — *τελευτήν*] Born. et Dind. e F *τὴν τελ.*, at v. adn. — *ἐβούλετο*] Zeun. ex Aristide p. 506. *ἐβούλετό οἱ*; idem Arist. p. 503. *ἐβούλετο αὐτῷ*: unde patet eum haec pro arbitratu suo scripsisse.

Cap. I. §. 1. [*Δαρείου*] Darii II. s. Nothi, qui regnavit inde ab a. 424. usque ad a. 404. a. Chr. ROST.]

γίγνονται] Praesens saepius usurpatur, ubi actio verbi e praeterito tempore pertingit in praesens (*entsprossen sein und abstammen*). V. nos in Gramm. Gr. schol. §. 255. not. 1. p. 295. ed. 3. Verbum *γίγνεσθαι* comparari potest cum tragicorum *τίκτειν*, *γεννᾶν* (patrem matremve esse), *θνήσκειν* (*todt sein*). Alias quoque praesens pari modo dicitur. Infra VII, 3, 8. ex optimis codd. legendum: *ἢν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου πλεῖστά ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι.* Frequens est *ἀδικεῖν*, v. ad I, 5, 11; *νικᾶν* ad I, 9, 11. Iniuria *γίγνονται* h. l. pro praesenti historico habetur, cuius usus ab hoc quidem loco alienissimus est. Ceterum e tredecim liberis, quos Darius e Parysatide habuit, quorum tamen praeter quattuor filios reliqui mature vita excesserunt (v. Ctesiae Pers. §. 49. p. 76. ed. Bähr.), duo tantum Xenophon commemorat, quia reliquorum mentio ad rem, quam tractat, nihil attinet.

τελευτὴν τοῦ βίου] Commentar. I, 5, 2. *ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου* (*Lebensende*). Apol. 30. *ἐν καταλύσει τοῦ βίου.* Cyrop. V, 1, 13. *ἀπαλλαγῆς τοῦ βίου.* VII, 2, 20. *ἐν ἀκμῇ τοῦ βίου.* Commentar. I, 4, 12. *τοῦ ἔτους χρόνον* (*Jahresfrist*). Scilicet saepe substantivum sine articulo cum genitivo attributivo, cui praepositus est articulus, componitur, ut utriusque nominis notio quasi in unam coalescat. Rarius utrique substantivo additur articulus, ut infra I, 9, 30. *ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου.* de Rep. Lac. X, 1. *ἐπὶ τῷ τέρματι τοῦ βίου.* V. adnotata mea ad Comment. I, 4, 12.

σβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παῤῥάσιον.
3 Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον

§. 2. σατράπην — στρατηγόν] Infra I, 9, 7: ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἷς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι. Cf. Hellen. I, 4, 3. De particularum καὶ — δέ (et vero etiam, atque etiam, itemque) iunctura, apud Xenophontem longe frequentissima, exposuimus ad Commentar. I, 1, 3. Cf. ex his libris §. 2. 5. I, 5, 9. 8. 2. 18. 22. 29. 9, 11. II, 6, 8. 9. III, 2, 25. IV, 1, 3. 7, 9. V, 3, 8. 6, 15. VI, 2, 10. 3, 19. De relativae structurae in demonstrativam transitu cf. infra I, 4, 9: (ποταμὸν πλήρη) ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. 8, 26., ubi v. adn.; 10. 3. III, 1, 4. 3, 16. IV, 7, 2: ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά. Quanquam huius loci non plane par est ratio. Cf. Buttmann. Gr. Graec. ed. 18. §. 143, 7. Rost. Gr. schol. ed. 1844. §. 177, 6. Kühner. Gr. ampl. T. II. §. 799. Gr. schol. ed. 3. §. 334, 1. Similis structurae transitus infra IV, 1, 8.

πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται] Singulis regni Persici provinciis certa quaedam constituta erant loca campestria (πεδία), in quae earum milites quotannis convenirent et recenserentur. Cf. infra I, 2, 11. 9, 7. Hellen. I, 4, 3. et, quem Bornemannus laudat, Heerenium in „Ideen", T. II. p. 486. Καστωλὸς ἦν πόλις ἐν Λυδίᾳ secundum Steph. Byz.

Ἀναβαίνει — ἀνέβη] Et aoristus et praesens historicum inserviunt commemorandis rebus primariis; sed praesens historicum rem vividius exprimit magisque oculis nostris subiicit. Cf. infra §. 9: ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ. I, 8, 24: νικᾷ καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε. nos in Gr. T. II. §. 441, 5. (Gr. schol. §. 256, 3.).

Τισσαφέρνην] Ioniae et Cariae satrapem (v. Hellen. III, 2, 12. 4, 12.), quem itineris socium sibi adiunxerat Cyrus, ratus eum sibi esse amicum (ὡς φίλον). De vi particulae ὡς v. ad II, 5, 3.

Παῤῥάσιον] Παῤῥασία fuit regio et urbs Arcadiae.

§. 3. διαβάλλει —, ὡς ἐπιβουλεύοι] De optativo post praesens historicum posito v. nos in Gramm. T. II. §. 769, 3. β. (Gr. schol. §. 329, 4.). Infra V, 6, 36: λέγουσιν, ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς καὶ δοκοίη κτλ.

ὡς ἀποκτενῶν] H. e. dicens se eum interfecturum. V. Buttm. §. 144. not. 14. Rost. §. 182. not. 4. Kühner. T. II. §. 671. (Gr. schol. §. 312, 6.). Ubi participio futuri, consilium significanti, ὡς additur, consilium ex alius mente proponitur. Infra II, 6, 2: ἐξέπλει ὡς πολεμήσων. III, 1, 17. IV, 3, 12.

προς τὸν ἀδελφὸν, ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθε-
ταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μή-
τηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρ-
χήν. Ὁ δ᾽ ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθείς, βου- 4
λεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ᾽, ἢν
δύνηται, βασιλεύσει ἀντ᾽ ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ
ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ
τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. Ὅςτις δ᾽ ἀφικνοῖτο τῶν 5

§. 4. *ἐπὶ τῷ ἀδ.*] v. adn. — §. 5. *ἀφικνοῖτο*] sic E F G I K pro *ἀφικνεῖτο*, v. adn.

24. 4, 18. VII, 1, 12. 15: *θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰςιόντες* (vi futuri).

§. 4. *ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ*] Liber Etoniensis exhibet *ὑπὸ τ. ἀδ.*, quod immerito Schneiderus in Ind. v. *ἐπί* praestare censet. Nam verissime observat Krügerus, si *ὑπό* legatur, pro *μήποτε* scribendum fuisse *μηκέτι*, quum *ὑπό τινι εἶναι* sit alicui subiectum esse ita, ut universa conditio spectetur, *ἐπί τινι εἶναι* in alicuius potestate esse ita, ut, quicquid velit, te facere possit; neque aliter *γίγνεσθαι ἐπί τινι*, in alicuius potestatem venire, cf. V, 8, 17. V. nos in Gramm. T. II. §. 612. p. 297. (Gr. schol. §. 296. II.) et ad Commentar. II, 6, 36. Infra V, 5, 20: *τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν.*

Παρύσατις μὲν δή] Particulae *μέν* opponitur sequens *δέ*; particula *δή* idem fere significat, quod *ὡς δῆλόν ἐστιν*, uti apparet, scil. ex eis, quae iam dicta sunt. Haec est propria vis particulae *δή*. V. nos in Gramm. T. II. §. 692. (Gr. schol. §. 315.). Cf. infra I, 2, 3. *Ξενίας μὲν δή*. 3, 15. extr. 8, 10., ubi v. adn. V, 1, 5. Aliter *μὲν δὴ — δέ* accipienda sunt II, 1, 20., ubi v. adn.

ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ] Cyro addicta et adiumento erat, Cyri consilia sustentabat. Infra V, 6, 23: *καὶ ὑπάρξει ὑμῖν ἡ ἐμὴ πόλις.* Wyttenbachius in Eclog. histor. p. 299 sq. ed. Lips. comparat Demosth. Ol. III. p. 12. C: *μέγα τοῖς τοιούτοις λόγοις ὑπάρχει ἡ παρ᾽ ἑκάστου βούλησις.* de fals. leg. p. 218. B: *ὅλην τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφᾶς ὡμολόγουν ὑπάρξειν αὐτῷ.* pro Cor. p. 328. C. Plut. Cat. Min. p. 779. A: *πολλοὺς γὰρ αὐτῷ καὶ τῶν σιωπώντων διὰ δέος ἐν ταῖς ψήφοις ὑπάρξειν.*

§. 5. *Ὅςτις δ᾽ ἀφικνοῖτο*] Optativus significat iteratam actionem. Infra II, 3, 16: *ὁ δὲ φοῖνιξ, ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος, ὅλος αὐαίνετο.* 6, 13: *οἵτινες δὲ — παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆτο.* I, 9, 20. 21. 22. 23. II, 5, 32. 6, 13. III, 3, 10. 4, 17. IV, 1, 9. all. V. nos ad Commentar. III, 1, 1. et in Gramm. T. II. §. 797, 2. (Gr. schol. §. 333, 4. p. 472. ed. 2.). Post collectivum *ὅςτις* legitimo usu sequitur pluralis *πάντας*. Infra II, 5, 32: *ᾧτινι ἐντυγχάνοιεν —, πάντας ἔκτεινον.* Cf. IV, 1, 9. VI, 3, 15: *ἅπαντα, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν.* 5, 7: *τὰ ἐπιτήδεια, ὅ τι τις ὁρῴη.* Thuc. VII, 29: *πάντας ἑξῆς, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες.* V. nos in Gr. T. II. §. 784. β. (Gr. schol. §. 332. not. 1. b.).

παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω διατιϑεὶς ἀπεπέμπετο, ὥσϑ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ.
6 Τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤϑροιζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὅ τι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. Ὧδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογήν. Ὁπόσας εἶχε φυλακὰς

§. 6. ἀπαρασκευότατον] sic ABCDFGIKMN pro ἀπαρασκευαστότατον; saepe haec vocabula inter se permutantur, v. ad Commentar. III, 4, 11. — ἀφεστήκεσαν] v. adn.

τῶν παρὰ βασιλέως] Ex nostra dicendi ratione exspectes τῶν παρὰ βασιλεῖ; sed genitivus ob verbum ἀφικνοῖτο per attractionem quandam positus est, ut duplex insit notio: ὅστις τῶν παρὰ βασιλεῖ ἀφικνοῖτο παρὰ βασιλέως. Pariter atque hoc loco in Commentar. III, 11, 13. primum dicitur ϑώροιο τὰ παρὰ σεαυτῆς, deinde §. 14: πῶς οὖν ἄν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν ἐμποιεῖν τῳ τῶν παρ' ἐμοὶ δυναίμην; ubi v. adnotata nostra. Cf. nos ad Commentar. III, 6, 11. κλέπτεσϑαι τὰ ἐκ τῆς χώρας. et in Gramm. T. II. §. 623. (Gr. schol. §. 300, 4.). Infra I, 2, 3. 18: οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς — ἔφευγον. II, 2, 1: οἱ δὲ παρὰ Ἀριαίου ἧκον. 4, 24: ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων. 5, 37: ὅπως μάϑοι τὰ περὶ Προξένου (ubi v. adn.). III, 4, 43. IV, 2, 19. 5, 22. 6, 25. V, 2, 24. 25. 7, 15. 17. VI, 4, 9. 18. VII, 4, 12. — Βασιλεύς, ubi de rege Persarum dicitur, ut nomen proprium sine articulo poni solet. Cf. §. 6. 8. I, 4, 3. 4. 7, 1. 2. Sic etiam I, 2, 8. μεγάλου βασιλέως, 4, 11. πρὸς βασιλέα μέγαν. 7, 2. V. nos ad Commentar. III, 5, 26. et in Gr. T. II. §. 484. not. De addito articulo v. ad II, 5, 38.

ὥσϑ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι] Exspectes ὥστε — φίλοι ἦσαν, quia consecutio in re, non in cogitatione posita videtur; at infinitivus propterea positus est, quia consecutio ex Cyri moribus atque indole ducta est. Cf. infra I, 9, 15., ubi v. adn. IV, 2, 27.

τῶν — βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς — ἱκανοὶ εἴησαν] Per attractionem Graecis usitatissimam pro ἐπεμελεῖτο, ὡς οἱ βάρβαροι ἱκανοὶ εἴησαν. V. Rost. §. 184, 3. et nos ad Commentar. I, 2, 13. et in Gramm. T. II. §. 857. (Gr. schol. §. 347, 3.). Cf. Cyr. V, 3, 40: οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἐπιμελείσϑων, ὅπως συνεσκευασμένοι ὦσι πάντα. Anab. I, 2, 21. 6, 5. 8, 21. II, 3, 11. III, 2, 8. 3, 22. 29. 5, 13. 18. IV, 4, 17: οἱ δ' ἠρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα, ὁπόσον — εἴη. 5, 29. 7, 11. V, 7, 19. VI, 2, 4: ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν, πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ ϑάλατταν χρὴ πορευϑῆναι. VI, 4, 23.

§. 6. ὅ τι ἀπαρασκευότατον] quam maxime imparatum. Buttm. §. 149. p. 452. Kühner. T. II. 590. e. (Gr. schol. §. 239. not. 2.). Sic paullo post ὅ τι πλείστους καὶ βελτίστους. §. 11. III, 1, 45. 4, 5. VII, 3, 7.

Ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἑκάστοις] H. e. ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν τ. π., τούτων (τῶν φυλακῶν) τοῖς φρουράρχοις ἑκάστοις παρήγγειλε. V. nos in Gr. T. II. §. 782, 4. (Gr. schol. §. 331. not. 3.). Φυλακαὶ sunt praesidia (*Garnisonen*) aut mili-

ἐν ταῖς πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἑκάστοις
λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅ τι πλείστους καὶ
βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πό-
λεσι. Καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ
ἀρχαῖον, ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δ' ἀφεστήκεσαν
πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ δ' ὁ Τισ- 7
σαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους,

tes praesidiarii (*φρουροί*), mercede conducti (*μισθοφόροι*), qui maximam partem fuerunt Graeci, a Persarum regibus in urbibus Ionicis collocati.

Πελοποννησίους] ut qui fortitudine maxime excellerent. Cf. VI, 2, 10., ubi praeter ceteros Arcades et Achaei appellantur, et Hellen. VII, 1, 23.

ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους] H. e. *λέγων Τισσαφέρνην ἐπιβουλεύειν.* Infra §. 11. I, 3, 8. 10, 6. II, 1, 21. III, 4, 3. V, 7, 31. VI, 4, 23. V, 2, 12. *ὡς — δεῆσον.* VI, 4, 22. *ὡς οὐδὲν δέον.* V. nos in Gr. T. II. §. 671. b. (Gr. schol. §. 312, 6.) et ad Commentar. I, 1, 4.

ἦσαν] Non est fuerant, sed erant; nunquam enim imperfectum pro plusquamperfecto poni potest; imperfectum referendum est ad *τὸ ἀρχαῖον*, plane ut nos dicimus: *gehörten ehemals dem T.* Saepe mente supplendum est illud tempus, ad quod imperfectum referendum est, ut §. 8: *καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν ὁ Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων*, h. e. e civitatibus, quas Tissaphernes ante bellum cum Cyro gestum tenebat. Cf. I, 2, 22: *οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον.* 10, 1: *ἔνθεν ὡρμῶντο* (ubi v. adn.). 10, 10: *βασιλεὺς — εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἐναντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον — συνῄει*, h. e. ut tum, quum primum congrediebatur. II, 1, 3: *ἔνθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο*, quod male tentatum est a Schneidero aliisque. 6. *ἠνάγκαζον.* 5, 35., ubi v. adn. 38. III, 4, 7: *ᾤκουν δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι.* 13. *ἐβοήθει.* 11. *ἀπώλλυσαν.* IV, 3, 7: *ἔνθα* (ubi) — *τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν.* VI, 3, 22: *ἔνθα ἐπολιορκοῦντο.* Idem valet de optativo imperfecti, uti IV, 3, 11: *ἔλεγον, ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες*, *dafs sie damals gerade Reisig sammelten* (pro quo nos coniunctivo plusquamperfecti uti solemus: *gesammelt hätten*). Eadem ratio est participii praesentis, ut I, 2, 3: *ἦν — καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων*, i. e. ex eis, qui superiore tempore ad M. militabant.

ἐκ βασιλέως δεδομέναι] Significanter praepositio *ἐκ* pro vulgari *ὑπό* cum passivo *δίδοσθαι* coniungitur; auctor doni cum fonte comparatur, e quo donum fluit. Hellen. III, 1, 6: *ἐκείνῳ δὲ αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη.* Apud Atticos scriptores hic praepositionis *ἐκ* usus rarior est, apud Herodotum longe frequentissimus. V. nos in Gr. T. II. §. 599. p. 272. (Gr. schol. §. 288, 2.).

ἀφεστήκεσαν] Sic ABCDMNO pro vulg. *ἀπέστησαν.* Plusquamperfectum h. l. prope necessario requiritur, quum ob antecedentem enuntiationem accuratior temporis notatio vix desiderari possit.

§. 7. *προαισθόμενος — βουλευομένους*] quum praesensisset Mileti esse qui haec eadem consilia agitarent. Ad parti-

ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἀθροί-
8 *ζειν στράτευμα. Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἠξίου ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ δοθῆναί οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν· καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τῆς μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπι-*

§. 7. *Καὶ αὕτη αὖ*] sic ABCDFG; cf. I, 9, 19. II, 5, 26.; *καὶ αὕτη οὖν* M4, 2.; *αὕτη αὖ* EINO; KL et vulgo *αὕτη οὖν*. — §. 9. *τῇ καταντ.*] sic corr. Wyttenb. vulg. *τῆς κατ.*; Sturz.

cipium *βουλευομένους* non opus est intelligi *τινάς*, sed pronomen indefinitum in ipso participio latet. V. nos ad Commentar. I, 3, 8. Gr. T. II. §. 414, 5. (Gr. schol. §. 238, 4. e.). Cf. infra I, 3, 14. *ἐλθόντας*. II, 3, 23: *ἀδικοῦντα* (si quis iniuriam nobis inferat) — *πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι*, et adnotata in IV, 3, 10. VI, 4, 3. 5, 24. Oec. I, 4. *ἐπισταμένῳ*, ubi v. Breitenbach. Plura dedimus ad Commentar. I, 3, 8. Frequentissima sunt ea exempla, in quibus participium referendum est ad personam iam commemoratam, ut I, 4, 16: *ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας*. VII, 3, 21. *καθημένοις*.

ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον] Haec verba, ut grammatici interpretatio, auctore Wolfio ad Leptin. p. 323. et Wyttenbachio in Ecl. hist. p. 300. Lips., a Schneidero seclusa, recentiores editores optimo iure tutati sunt. Saepe enim infinitivus post pronomina explicationis caussa subiungitur. Infr. VI, 2, 6: *ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει, μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα*. Plura contulit C. G. Krügerus in Commentatt. ad Dionys. Historiogr. p. 291 sq. Cf. nos in Gr. T. II. 642. c).

ὑπολαβὼν — συλλέξας] Participia *ἀσυνδέτως* adiunguntur, ubi vel eorum ratio diversa est, uti h. l. (ex receptis exsulibus collegit exercitum), vel ea mutua temporis vel caussae ratione inter se referuntur. Infra I, 2, 17: *στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φάλαγγος πέμψας Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα*, h. e. collocato curru, misit, non: collocavit et misit. 3, 5. extr. II, 1, 8: *βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας — παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὑρίσκεσθαι, ἤν τι δύνωνται, ἀγαθόν*, h. e. Graecos traditis armis — se conferentes impetrare. 2, 9: *ὤμοσαν σφάξαντες κάπρον — βάπτοντες — ξίφος*, h. e. apro mactato iuraverunt — intingentes ensem in sanguinem. 5, 39. III, 1, 13. extr. 30. V, 4, 22: *θύσαντες — ἀριστήσαντες — ποιησάμενοι — ἐπορεύοντο*. Ubi autem participiorum ratio par est, coniunguntur particulis *καί*, *τὲ — καί*, *δέ*, uti II, 1, 8: *οὗτοι δὲ προςελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν, ὅτι κτλ.* Sic etiam participium absolutum et coniunctum aut hoc et illud per *καί* etc. copulari possunt. I, 10, 6: *παρεσκευάζοντο ὡς ταύτῃ (αὐτοῦ) προςιόντος καὶ δεξόμενοι*. V, 6, 32: *διασπασθέντες δ' ἂν καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης τῆς δυνάμεως οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε*

βουλῆς οὐκ ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμούντων. Καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν ὁ Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων.
9 Ἄλλο δὲ στράτευμα συνελέγετο αὐτῷ ἐν Χεῤῥονήσῳ τῇ καταντιπέρας Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν. Τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. Ὁ δὲ λαβὼν

L. X. I. p. 268. coni. καταντ. τῆς Ἀ. — Κλ. Λ. φυγὰς ἦν] sic ABC; reliqui codd. om. ἦν; vulgo Κλ. ἦν Λ. φ.

λαμβάνειν κτλ. VII, 1, 27. V. nos in Gr. T. II. §. 676, 2. et ad Comm. I, 1, 18. quosque ibi laudavimus.

φεύγοντας] exsules. Infra I, 3, 3. φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος, expulsum patria. 9, 9. V, 3, 7: ἐπεὶ δ' ἔφυγεν ὁ Ξενοφῶν (exsul erat), ubi A habet ἔφευγεν. V, 7, 29. φεύγει, fugit et in fuga est. VI, 3, 4. οἱ διαφεύγοντες, fuga elapsi et salvi, et διέφευγον, effugerant et salvi erant (ubi v. adn.). 4, 25. ἀποφεύγοντες ex optimis codd. V. ad §. 1.

§. 9. Χεῤῥονήσῳ τῇ καταντιπέρας Ἀβύδου] Chersoneso Thracica (*Halbinsel der Dardanellen*).

Κλέαρχος — φυγάς] Cf. de Clearcho I, 3, 3 sq. et II, 6, 1 sqq.; de exsilii caussa ibid. §. 3 sq. De enuntiationis forma v. ad I, 9, 14.

Τούτῳ] Exspectes τούτῳ δέ; sed observandum est Xenophontem saepissime uti oratione ἀσυνδέτῳ, ubi enuntiatio a demonstrativo pronomine ordiatur. Cf. I, 2, 5. 6. 24. 3, 16. 4, 5. 9. 5, 5. 10. 6, 1. 2. 3. 8. et sexcentis aliis locis. Idem cadit in ἐνταῦθα, uti I, 2, 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. etc., et in ἐντεῦθεν, uti I, 2, 7. 10. 11. 13. 14. 19. 20. etc. De οἱ μέν v. ad II, 1, 6. Huc etiam referenda οὕτω III, 4, 30. et ἔνθα, tum, IV, 8, 28. Vel etiam ubi demonstrativum secundum vel tertium enuntiationis locum occupat, uti I, 3, 19: ἔδοξε ταῦτα. III, 2, 38. 3, 20. IV, 4, 6. V, 1, 7. 8: ἔδοξε καὶ ταῦτα. VI, 5, 9: συνεδόκει ταῦτα. (Cf. IV, 8, 14: ταῦτα ἔδοξε.) I, 4, 16: ἀκούσαντες ταῦτα. II, 4, 8. III, 5, 12. IV, 4, 19: ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα. IV, 1, 20: ἀποκρίνεται πρὸς ταῦτα. VI, 1, 30: ἐπεὶ ταῦτα εἶπε, et VII, 7, 11: ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν, ex ABE. Magis mirum asyndeton est I, 8, 9: Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν. VI, 5, 11: Σαμόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως.

ἠγάσθη τε αὐτόν] admiratione eius captus est. Hanc vim saepe aoristus habet. V. quae fusius de hoc usu exposuimus ad Commentar. I, 1, 18. βουλεύσας, senator factus. Infra I, 8, 4. ἔσχε (uti ex optimis codd. legendum est), i. e. occupavit. VI, 6, 33. ἄρξαντα, ducem factum. VII, 6, 20. δυνασθείη, potens factus esset. 7, 28. πλουτῆσαι — φανῆναι — βασιλεῦσαι.

δαρεικούς] Δαρεικός (*Darius d'or*), nummus aureus, pretium habuit viginti drachmarum Atticarum argentearum, i. e. ex nostra computatione 4 thaler. 14 ggl.; drachma enim valuit pro $5\frac{1}{2}$ bonis grossis. V. Boeckh. *Staatshaush. d. Ath.* I. p. 23. Cf.

τὸ χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει ἐκ Χεῤῥονήσου ὁρμώμενος τοῖς Θραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλησπόντου οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥςτε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντιακαὶ πόλεις ἑκοῦσαι. Τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ
10 τὸ στράτευμα. Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς διςχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτω περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακιςχιλίους καὶ ἓξ μηνῶν μισθὸν καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντι-

Ἑλλησποντιακαί] sic BCFGIKL et Suid.; eodem ducit A, in quo est Ἑλλησπόντιαι. καὶ πόλεις; vulgo Ἑλλησποντικαί. — §. 10. ξένος ὢν ἐτύγχανεν] sic ABC, nisi quod A habet ξεῖνος; vulgo ἐτύγχανε ξένος ὤν; de Ionica forma ξεῖνος v. Heiland. de dial. X. p. 18. — §. 11. ξένον] sic ABDENQ; ξύνον MO; reliqui φίλον; cf. paullo post ξένους ὄντας καὶ τούτους et Popponem ad Cyrop. V, 2, 7. p. 293.

ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων] Saepe Graeci instrumentum, quo quid fit, notant praepositione ἀπό. Cf. II, 6, 5. V, 3, 9. 6, 15. V. nos ad Commentar. I, 2, 14. et in Gr. T. II. §. 598. p. 270. (Gr. schol. §. 288, 1. f.).

§. 10. Ἀρίστιππος ὁ Θετταλός] Larissaeus, e nobili Aleuadarum gente ortus. Cf. Platon. Menon. init.

ὡς οὕτω περιγενόμενος ἄν] dicens se sic (i. e. si a Cyro adiuvaretur) superaturum esse. De particula ὡς participio addita v. ad I, 1, 6., de particula ἄν cum participio consociata v. Buttm. §. 439, 5. Rost. Gr. ampl. §. 120, 6. e. bb. β. p. 612. Kühner. T. II. §. 455, 3. (Gr. schol. §. 260. p. 317 sq.) et ad Commentarios II, 2, 13. Cf. infra V, 2, 8: ἐσκοπεῖτο, πότερον εἴη κρεῖττον — τοὺς ὁπλίτας διαβιβάζειν, ὡς ἁλόντος ἂν τοῦ χωρίου, sperans, si id fieret, locum expugnari posse. VI, 4, 7: εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον, h. e. εἰς τὸ χωρίον, ὅ, εἴ τις ἠθέλησε, πόλισμα ἂν ἐγένετο. VII, 7, 30.

καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας] Sturzius L. X. T. II. p. 689. supplet τὸν πόλεμον comparatque Thuc. V, 23., ubi etiam καταλύειν sine accus. τὸν πόλεμον legitur, ubi Dukerus affert Thuc. V, 47: καταλύειν μηδεμιᾷ τῶν πολέων, et Poppo (P. III. Vol. 3. p. 506.) Thuc. VIII, 58: ἢν δὲ καταλύειν βούλωνται τοῖς Ἀθηναίοις, ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι. Ego vero nihil supplendum, sed καταλύειν intransitiva vel reflexiva vi dictum censeo, ut sit redire in gratiam cum aliquo, qua vi alibi καταλύεσθαι, ut Xen. Hellen. VI, 3, 6. extr. Thuc. I, 81. IV, 18. V, 15. et alibi (v. Popponem I, 1. p. 245.), aut διαλλάττεσθαι, συναλλάττεσθαι (infra I, 2, 1: τῷ Ἀριστίππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι) dicitur.

σταδιώτας, πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. Πρόξενον δὲ τὸν Βοιώτιον, ξένον ὄντα αὐτῷ, 11
ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅ τι πλείστους παραγενέσθαι, ὡς ἐς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅ τι πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνῃ σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

II. Ἐπεὶ δ' ἐδόκει ἤδη πορεύεσθαι αὐτῷ ἄνω, τὴν 1
μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους

III, 1, 4. V, 3, 5. — ἐς] sic ABCIKMO; εἰς FG; reliqui ἐπί; de ἐς v. ad II, 4, 4. — Πισίδας] sic M, uti Commentar. III, 5, 26., v. Steph. Byz.; Πεσίδας M; Πισσίδας aut Πεισσίδας ABDE; reliqui c. vulg. Πεισίδας. — Τισσαφέρνῃ] Τισσαφέρνει HIKL, v. ad I, 4, 2.

Cap. II. §. 1. ἤδη πορ. αὐτῷ] sic ABC pro αὐτῷ ἤδη πορ.

§. 11. Πρόξενον] De eo fusius Xenophon exponit infra II, 6, 16—20.

ὡς ἐς Πισίδας βουλόμενος στρ.] dictitans se velle in Pisidarum terram expeditionem facere. De ἐς Πισίδας, in Pisidarum terram, cf. I, 3, 5: Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους. V, 2, 2: εἰς τοὺς Δρίλας — ἦγον. 4, 2: πέμπουσιν εἰς αὐτούς. Sic διαγγέλλειν εἰς τὸ στράτευμα VII, 1, 14., ubi στράτευμα idem fere est, quod στρατόπεδον. De ὡς participio addito v. ad §. 6. Cf. II, 2, 1: τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν. 19. Pisidae erant incolae regionis inter Pamphyliam, Cariam, Phrygiam et Lycaoniam sitae, gens bellicosissima.

Στυμφάλιον] Stymphālus erat oppidum Arcadiae, prope Tegĕam situm.

Σωκράτην] De Socratis moribus cf. II, 6, 30.

σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων] Cf. §. 7.

Cap. II. §. 1. ἄνω] in mediterraneas Asiae regiones. Cf. IV, 1, 6. Sic ἄνωθεν VII, 7, 2.

τὴν μὲν πρόφασιν] Μέν referendum est ad sententiam suppressam quidem, sed facile ex eis quae sequuntur eliciendam: sed revera adversus regem proficiscebatur. De hoc quod dicitur μὲν solitario v. nos in Gr. T. II. §. 734, 2. (Gr. schol. §. 322. not. 4.) et ad Xen. Commentar. I, 1, 1. ἡ μὲν γὰρ γραφή. Infra I, 10, 1. (ubi cf. adn.). III, 1, 19. ἐγὼ μέν. 2, 8: τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν — λέγει, ubi μέν referendum est ad sententiam in seqq. latentem: de nostra autem conditione. V, 7, 33. VI, 3, 14. 16. 6, 15.

ὡς — βουλόμενος] dictitans se — velle. V. adnotata in c. 1, 6.

ὡς ἐπὶ τούτους] H. e. προφασιζόμενος ἐπὶ τούτους πορεύεσθαι. V. Buttm. §. 149. p. 451. Kühner. T. II. §. 604. not.

τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα καὶ τῷ Ἀριστίππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας, πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν.
2 Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ᾽ ἃ ἐστρατεύετο, μὴ

προεστήκει] sic A B C pro προειστήκει. — ἥκειν παραγγέλλει] sic A B C D E pro παρήγγειλε. — ἱκανοὶ ἦσαν] v. adn. — §. 2. κατάγοι] sic A B C pro καταγάγοι. — §. 3. εἰς τριακοσίους μὲν ὁπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων] (Gr. schol. §. 290. not. 2.). Infra I, 2, 4. IV, 3, 11. ὡς ἐπὶ πῦρ, ubi v. adnotata. VI, 4, 24: διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν. VII, 1, 37: ὡς ἐπὶ δάσμευσιν ἐθύετο. IV, 3, 21. ὡς πρὸς τὴν — ἔκβασιν. Cf. ad I, 8, 1.

ἐνταῦθα] Zeunius interpretatur illuc, in illum locum, ubi sunt Pisidae; Krügerus intelligit Sardes, comp. §. 4. At huic sententiae vehementer videtur repugnare vocabuli ἐνταῦθα collocatio. Quare hoc verbum sic explicandum iudico: barbarorum et Graecorum quem Cyrus ibi, ubi versabatur (in regno suo), collectum habebat. Neque vero opus est cum Dindorfio τὸ ἐνταῦθα legi.

συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι] V. c. 1, 10.

τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ] V. c. 1, 6.

ἥκειν παραγγέλλει λαβόντα] Paullo ante per attractionem παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν. De hac structurae varietate fusius exposuimus ad Xenoph. Commentar. I, 1, 9. I, 3, 5: ἀνάγκη δή μοι — ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι. II, 1, 19: εἰ — μία τις (ἐλπὶς) ὑμῖν ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας. III, 1, 5: συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. 2, 1: ἔδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. 26. 36. 4, 35. IV, 1, 12. 26. 3, 10. 8, 10. 12. V, 2, 12. 6, 1. VI, 6, 30. 33: δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παραγενόμενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν πεῖραν λαβεῖν. VII, 1, 10: ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν ὡς πορευσόμενον. 30. Adde Breitenbachium ad Oec. 1, 4.

ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν] Sic cum Bornemanno et Dindorfio ex optimis codd. A B C D E rescripsi pro vulg. εἴησαν. Utrumque recte se habet. Indicativus rem e Xenophontis mente proponit, optativus e Cyri mente. Saepe etiam in interiectis orationis obliquae enuntiationibus indicativus imperfecti ponitur pro optativo aut, obliqua oratione formam rectae induente, pro indicativo praesentis. Indicativus imperfecti locum habet, ratione habita temporis enuntiationis primariae. V. nos in Gr. schol. §. 345. not. 5. Nuper hunc grammaticae locum multis exemplis illustravit Madvigius in Observatt. gr. p. 17. Cf. §. 2. ἐφ᾽ ἃ ἐστρατεύετο. I, 2,

πρόσθεν παύσασθαι, πρὶν αὐτοὺς κατάγοι οἴκαδε. Οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ 3
τῶν πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεις, ὁπλίτας εἰς τετρακισχιλίους. Πρόξενος δὲ παρῆν ἔχων ὁπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνῆτας δὲ πεντακοσίους· Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὁπλίτας ἔχων χιλίους· Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὁπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους. Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς εἰς τριακοσίους μὲν ὁπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο· ἦν

Sic A B C D E M N O, nisi quod A B C D O om. *εἰς*, quod facile ultima antecedentis vocabuli syllaba absorberi potuit; reliqui *εἰς ἑπτακοσίους ἔχων ἄνδρας*; v. adn.

21. II, 2, 5. 15. III, 1, 2. 3, 12. IV, 3, 29: (*παρήγγειλε*) *διαβαίνειν, ᾗ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν.* In eiusmodi locis res e codicum auctoritate diiudicanda est.

§. 2. *τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας*] V. c. 1, 7.

ὑποσχόμενος — παύσασθαι] Verba, quorum obiectum in futuro tempore positum est, ut *ἐλπίζειν, προσδοκᾶν*, cum infinitivo vel futuri, vel praesentis, vel aoristi copulari possunt. Cf. II, 1, 19. VI, 5, 17. *ἐλπίζετε — δέξασθαι.* Sed observandum est post verba dicendi, pollicendi, iurandi, putandi infinitivum aoristi plerumque significare praeteritam rem, raro, uti h. l., futuram. Quocirca Madvigius in Observatt. gr. p. 38. in eiusmodi locis vel infinitivum aoristi in futurum mutandum, vel *ἂν* addendum censet. Quae ratio nimis temeraria videtur. Cf. infra II, 3, 20: *ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι* (in omnibus codd.). Oec. VII, 8: *ὑπισχνουμένη — γενέσθαι, οἷαν δεῖ* (in omnibus codd.). Cf. nos ad Commentar. I, 2, 10. et in Gr. T. II. §. 446. not. 2. (Gr. schol. §. 257. not. 2., ubi, quid discriminis sit trium temporum, expositum est).

παρῆσαν εἰς Σάρδεις] Praegnanti structura dictum pro *ἐλθόντες εἰς Σάρδεις παρῆσαν.* Infra VII, 1, 35. 2, 5: *ἐλέγετο δὲ, ὅτι καὶ ναύαρχος — παρείη εἰς Ἑλλήσποντον.* 4, 6: *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν εἰς τὰς κώμας.* Neque aliter VI, 4, 15. *παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν.* VI, 5, 25: *παρηγγέλλετο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν*, i. e. *ἐπὶ τὸν — ὦμον λαβόντας ἐπ' αὐτῷ ἔχειν.* Plura dedimus in Gr. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 300, 3. b.). Cf. Rost. §. 163, 6. b. aa. p. 431. Eadem structura etiam Latini scriptores utuntur. V. nos in Gr. Lat. §. 120. not. 2.

§. 3. *μὲν δή*] V. ad c. 1, 4.

τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβών] V. ad c. 1, 5. *τῶν παρὰ βασιλέως.*

εἰς τριακ. μ. ὁ., τριακ. δὲ π. ἔχων] Hanc scripturam, plurimorum optimorumque codd. (v. var. scr.) auctoritate fultam, cum Dindorfio revocavi, quia vix dubitandum mihi videtur, quin altera scriptura, *εἰς ἑπτακοσίους ἔχων ἄνδρας*, quae levi codicum auctoritate nititur, a glossatore profecta sit, qui, numeros militum h. l. positos cum universi exercitus numero, quem Xenophon paullo infra (§. 9.) commemoravit, conciliaturus, ipsum scri-

δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρα-
4 τευομένων. Οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισ-
σαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἡγησάμενος
εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευὴν πορεύεται ὡς
βασιλέα ᾗ ἐδύνατο τάχιστα ἱππέας ἔχων ὡς πεντακο-
5 σίους. Καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ ἐπεὶ ἤκουσε παρὰ Τισσα-
φέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο.

Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἴρηκα ὡρμᾶτο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο, ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐπεζευγμένη

§. 5. *οὓς εἴρηκα*] sic ABCDEMNO; *ὡς εἶπον* FGHIKL et Aldina; *οὓς εἶπον* Schneid. cum aliis. — *ἐπεζευγμένη*] sic ABCM2 pro *ἐζευγμένη*. — §. 6. *οἰκουμένην καὶ εὐδ.*] sic

ptorem corrigere non dubitaverit. Ac primum quidem uti facillimum est ad intelligendum, unde deteriorum codicum scriptura nata sit, ita vix ulla sana excogitari potest caussa, cur, si haec scriptura in archetypo fuisset, mutata sit in eam, quam recepimus. Dein observandum est Xenophontem neque hoc quem tractamus loco, neque §. 9. id secutum esse consilium, ut mathematicorum subtilitate militum numerum subduceret, sed satis habuisse utroque loco rotundos ponere numeros. Cf. *εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους* etc., *ὡς πεντακοσίους* etc. Neque vero id plane praetermittendum est, quod, quum antea semper nomen *ὁπλῖται* additum sit, h. l. simpliciter *ἄνδρας* dicatur.

ἦν — τῶν ἀμφὶ Μ. στρατευομένων] De genitivo v. Buttm. §. 132, 5. c). Rost. §. 162. II, 3). Kühner. T. II. §. 518, 2, 1). (Gr. schol. §. 273, 3. a.). Infra II, 6, 26. *τῶν ἀπαιδεύτων — εἶναι*. De participio praesentis v. nos ad I, 1, 6. *ἦσαν*.

§. 4. *Τισσαφέρνης*] Cf. II, 3, 19. Aliter Ephorus, qui teste Diodoro XIV, 11. tradidit Alcibiadem primum Cyri consilium Pharnabazo prodidisse ob eamque rem ab hoc interfectum esse. „Quod ex fide Ephori repetierunt Plutarchus et Cornelius Nepos in Alcib. (IX, 6.)." SCHNEIDERUS.

μείζονα — ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευήν] apparatum maiorem, quam ut contra P. factum. De *ὡς ἐπί* v. ad I, 2, 1.

§. 5. *σταθμούς*] *Σταθμός*, mansio (*Nachtquartier*), i. e. „locus, ubi exercitus diei itinere confecto unam noctem aut aliquot dies commoratur," saepe, uti h. l., significat „iter inter duas mansiones, iter unius diei; parasangas pro itineris maiore minoreve difficultate complectitur modo plures, modo pauciores, plerumque quinque. IV, 6, 4., sed plures I, 2, 5. 6. 7. 10. 20. etc. (semel §. 11. 10, quod vix probabile), pauciores I, 7, 14. II, 4, 13. all." POPPO in Ind. h. v. V. Sturzium L. X. Vol. IV. p. 79 sqq.

παρασάγγας] Herod. II, 6: *δύναται δὲ ὁ παρασάγγης τριήκοντα στάδια*. Plura suppeditabit Sturzius L. X. Vol. III. p. 435. Stadium autem erat Graecorum pedum 600, Romanorum 625. V. Sturzium l. d. Vol. IV. p. 77 sq. Stadia 40 effi-

πλοίοις ἑπτά. Τοῦτον διαβὰς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας 6
σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας ὀκτώ, εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην καὶ εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά· καὶ ἧκε Μένων ὁ Θετταλός, ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς 7
τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσιν, εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα Κύρῳ βασίλεια ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ

ABCD; reliqui om. καί; cf. §. 7. — ἧκε] sic ABCE pro ἥκει, quod alienum ab h. l.; ἥκει enim est i. q. πάρεστι. — ὁπλίτας ἔχ.] sic ABC pro ἔχ. ὁπλ.

ciebant mensuram unius Germanici aut geographici milliarii.

πλέθρα] Πλέθρον est sexta pars stadii, i. e. mensura Graecorum pedum 100 (Romanorum 104¼). V. Sturzium L. X. Vol. III. p. 552 sq.

§. 6. Μένων ὁ Θετταλός] missus ab Aristippo Thessalo, qui a Cyro hospite quattuor milia militum ad perdomandos seditiosos cives Larissae, urbis Thessaliae, acceperat (v. I, 1, 10.). Infra II, 6, 28: (Μένων) παρὰ Ἀριστίππῳ μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων.

Δόλοπας] qui incolebant regionem Epiri meridionalis, inter Acarnaniam, Aetoliam, Pindum et Perrhaebos sitam. Aenianes gens fuit Thessaliae meridionalis, ad montem Oetam et ad Sperchii ripas habitans. Olynthii incolae Olynthi, quae erat urbs Chalcidices. Pro Αἰνιᾶνες infra VI, 1, 7. in tribus optimis codd. legitur Αἰνειᾶνες. Eadem scripturae varietas est etiam in Agesil. II, 6. et 24. Atque etiam apud Strabonem et Pausaniam forma Αἰνειᾶνες reperitur. V. Popponem ad Thuc. Part. I. Vol. II. p. 303.

§. 7. σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσιν] V. Ainsworth. *Travels in the track of the ten thousand Greeks. London*, 1844. p. 23 sq. C. Koch. *der Zug der Zehntausend. Lpz.* 1850. p. 14.

ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου] quae ille venabatur ex equo. Nos dicimus *zu Rosse*; sed altera structura vim habet praegnantem: in equo sedere et ab eo iacula deiicere. V. nos in Gr. T. II. §. 598. p. 268.

ὁπότε — βούλοιτο] Optativus significat actionem saepius repetitam. V. Buttm. §. 139, 1. not. 2. Rost. §. 179, 5. c). Kühner. T. II. §. 809. b. et §. 797, 3. (Gr. schol. §. 337, 7.) et ad Xen. Commentar. I, 2, 57. De ὁπότε cf. I, 9, 25. III, 4, 20. etc.; ὅτε II, 6, 12. IV, 1, 16. 17.; ἐπεί I, 5, 2. 8, 20. IV, 7, 10. 17.; ἐπειδή IV, 5, 8.; εἰ I, 5, 2. 9. 11. etc.; ὅπου I, 9, 15. 27. III, 1, 32. IV, 5, 30. 32.; ὅπῃ IV, 2, 24. De ὅστις v. ad I, 1, 5., de indicativo ad IV, 7, 16.

γυμνάσαι — ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους] Pro γυμνάσασθαι dixit γυμνάσαι ἑαυτόν, quia se opposuit equis. V. nos in Gr. T. II. §. 395. (Gr. schol. §. 250. not. 3.).

τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν
8 πόλεως. Ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρος εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅθεν αἱ πηγαί· διὰ
9 δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρσύας. Ἐνταῦθα Ξέρ-

§. 9. *Σῶσις — Συρακ.*] v. adn. — *τριακοσίους*] sic ADMNO pro *χιλίους*; de BC tacet Gail.; E omisit verba *καὶ τοξότας Κρ. δ. ἄ. δ. κ. Σ. π. ὁ Σ. ἕ. ὁ. τριακοσίους*, oculo librarii ab *ὀκτακοσίους* ad *τριακοσίους* aberrante. — *καὶ ἐγένοντο — ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους*] hunc locum mire interpolatum a librario, qui breviorem huius loci numerorum subductionem ex superioribus supplere studuit, ABCDEMO sic exhibent: *καὶ ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες* (O et edd. vett. *οἱ σύμπαντες*) *ὁπλῖται μὲν μύ-*

αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων] Livius XXXVIII, 13: „Maeander ex arce summa Celaenarum ortus, media urbe decurrens per Caras primum, deinde Ionas in sinum maris editur, qui inter Prienen et Miletum est." Ceterum cf. Ainsworth. *Travels in the track of the ten thousand Greeks*, p. 22.

§. 8. *ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ*] Xenophon diversos esse Maeandri et Marsyae fontes dicit. Neque aliter Livius XXXVIII, 13: Marsyas amnis haud procul a Maeandri fontibus oriens in Maeandrum cadit. At Maximus Tyrius (Dissert. VIII.), qui se illos fluvios vidisse testatur: *Ἀφίησιν αὐτούς*, inquit, *πηγὴ μία — διελοῦσα τοῖς ποταμοῖς καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ὀνόματα.* Huic assentitur Strabo XII, 8. p. 74. V. Krügerum de authent. p. 9 sq., qui scriptorum discrepantiam conciliare studuit. Optime rem expeditam reperis apud W. F. Ainsworth. l. d. p. 20 sq. Cf. Koch. l. d. p. 17.

Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν] Herodot. VII, 26. Livius XXXVIII, 13: Famaque ita tenet, Celaenis Marsyam cum Apolline tibiarum cantu certasse. Plura de hac fabula collegerunt Sturzius L. X. T. III. p. 82., Hutchinsonus ad h. l. et Klopferus in Nitschii *mythol. Wörterb.* T. II. p. 195—197.

σοφίας] „De arte musica, *περὶ τέχνης* Diod. III, 59., *περὶ μουσικῆς* Apollodor. I, 4, 2." SCHNEID. „Suidas: *Σοφίαν· κοινῶς ἁπάντων μάθησιν, καὶ τὴν τέχνην, καὶ τὴν φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην ἢ τὸν νοῦν.* Eustath. ad Iliad. ό. p. 1023: *Οἱ γὰρ παλαιοὶ σοφοὺς ἐκάλουν ἅπαντας τοὺς τεχνίτας.* Poetas *σοφοὺς* dici constat ex Pindari enarratore ad Isthm. V, 35. et Anacreont. 53." HUTCH.

§. 9. *τῇ μάχῃ*] Salaminia, 480 a. Chr. commissa.

πελταστὰς Θρᾷκας] Thraces milites erant levis armaturae, *ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις διαγωνιζόμενοι*, ut ait Xen. Comment. III, 9, 2. Gravis armaturae milites (*ὁπλῖται*) *ἀσπίδας* gerebant et *δόρατα*.

ξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασίλεια καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἧκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, φυγάς, ἔχων ὁπλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θρᾷκας ὀκτακοσίους καὶ τοξότας Κρῆτας διακοσίους. Ἅμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν ὁ Συρακούσιος ἔχων ὁπλίτας τριακοσίους, καὶ Σοφαίνετος ὁ Ἀρκὰς ἔχων ὁπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ· καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὁπλῖται μὲν μύριοι

ριοι καὶ (D om. καί) χίλιοι (B καὶ χίλιοι μὲν μύριοι), πελτασταὶ δὲ πεντακόσιοι, γυμνῆτες δὲ (O et Ml. 2. 3. om. δέ) πεντακόσιοι, Κρῆτες δὲ διακόσιοι, Θρᾷκες (δέ addunt BMO) ὀκτακόσιοι· σύμπαντες ἀριθμός (M ἀριθμόν) μύριοι τρισχίλιοι; οἱ σύμπαντες ὁπλῖται μὲν μύριοι χίλιοι (haec sex vocabula om. BMO), πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.

τοξότας Κρῆτας] Cretenses sagittarii nobilissimi fuerunt. V. quos interpretes afferunt Vellei. Paterc. II, 34, 1. Strab. X, 4. p. 379. Plat. Legg. p. 625. E. Cf. infra III, 3, 7.

Σῶσις] Est coniectura P. Burmanni, qui ad Syllogen Inscriptt. post Dorvillii Sicula p. 504. et 553. „hoc nomen, Siculis frequentatum, ut apparet ex numis, inscriptionibus et Livio XXIV. 21. 25. XXV, 25. XXVI. 21," Xenophonti restituendum censuit. V. de hac Doriensium declinatione Ahrens. de dial. Dor. p. 232 sq. Heiland. de dial. Xen. p. 11. et Schoemann. ad Isaeum p. 274. Neque Dindorfius hanc egregiam coniecturam recipere dubitavit. Latet ea in scriptura codicis praestantissimi A: σώστης, unde natum est σωκράτης, quod habent BMNO. Vulgo legebatur Σωσίας, quod quum sit nomen Graecum (v. Plat. Cratyl. p. 397. B.), facile Siculum nomen Σῶσις exturbare potuit.

Συρακούσιος] Non sum ausus contra omnium codicum veterumque editionum fidem scribere Συρακόσιος; nam ne post ea quidem, quae de hac forma Boeckhius ad Pindar. Ol. VI, 6., Poppo ad Thuc. P. I. Vol. I. p. 213. P. II. Vol. I. p. 155 sq., Bornemannus ad Xen. Symp. II, 1. p. 61. VI, 6. p. 171. disputaverunt, res ad liquidum perducta videtur. Ego quidem utramque formam Xenophonti in usu fuisse arbitror et, haecne, an illa recipienda sit, e codicum auctoritate diiudicandum esse. Cf. infra I, 10, 14.

Σοφαίνετος] „Sophaeneti adventus iam §. 3. commemoratus est, nec diversos esse Sophaenetum Stymphalium et S. Arcadem inde patet, quod in seqq. libris semper unius tantum mentio iniicitur. — Nec dubito, quin Sophaenetus ex §. 3. huc immigraverit et verum nomen loco expulerit. Hoc autem, nisi fallor, fuit Κλεάνωρ, qui quum infra II, 5, 37. coll. II, 1, 10. inter praetores commemoretur, mirum foret, si eius adventus a Xenophonte non notatus esset." KRÜGERUS de authent. p. 40 sq.

10 καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα, εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς, ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δώδεκα, ἐς Κεραμῶν ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην,

§. 10. στλεγγίδες] στελεγγίδες A D M2. — ἐς] sic A B C pro εἰς, v. ad II, 4, 4. — πρὸς τῇ M.] sic A B C D E M1. 2. 3. O pro ἐν τῇ M.

ὁπλῖται — μύριοι καὶ χίλιοι]

	Xeniae	4000
	Proxeni	1500
Sophaeneti	Stymphal.	1000
	Socratis	500
	Pasionis	300
	Menonis	1000
	Clearchi	1000
	Sosidis	300
Sophaeneti	Arcadis	1000

Inde efficitur summa 10600. — Levis armaturae milites, i. e. πελτασταί, γυμνῆτες et τοξόται, sunt:

Proxeni	500
Pasionis	300
Menonis	500
Clearchi	1000

Sunt: 2300. Neque hic, neque gravis armaturae militum numerus respondet eis numeris, quos Xenophon posuit. Cui discrepantiae quomodo librarii succurrere studuerint, ad §. 3. εἰς τριακοσίους μὲν ὁπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστάς vidimus.

ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους] V. Rost. §. 155. not. 6. Kühner. T. II. §. 490, 1. (Gr. schol. §. 246, 9.). Infra I, 7, 10. ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. II, 6, 15. ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη. 30: ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη. III, 1, 33. ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. IV, 8, 15. ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα — εἰς τοὺς ἑκατόν.

§. 10. Πέλτας] „Strabo XII, 8. Plin. V, 27. Ptolem. V, 2. et Steph. Byz. Phrygiae assignant. Cf. Mannert. Geogr. Gr. et Lat. VI, 3. p. 103." SCHN. „Adde Reichard. *Gesch. des Feldz. n. Rennell.* p. XIV. et Tittmann. *Darstellung d. gr. Staatsverf.* p. 472." BORN. V. Ainsworth. *Travels in the track of the ten thousand Greeks*, p. 24 sq. Koch. l. d. p. 18 sq.

Λύκαια] Lycaei Iovis sacra memorat Pausan. VIII, 2, 1. Certamina gymnica in eis habita memorat Pind. Ol. IX, 145. XIII, 153. Nem. X, 89. Quorum praemium χαλκὸν nominat Nem. X, 84., quem scholia λέβητα et ἀσπίδα χαλκῆν interpretantur. SCHN. Phavorinus: Λύκαια ἆθλα ἐν Ἀρκαδίᾳ τελεῖται, ἀνακείμενα τῷ Λυκαίῳ Διί. V. Potter. Archaeol. Gr. II, 20. HUTCH. V. Creuzer. Myth. T. II. p. 476 sqq. ed. 2. BORN. Λύκαιον mons Iovi et Pani sacrum erat. Τὰ Λύκαια ἔθυσε praegnanti structura dicitur pro θύσας τὰ Λ. ἤγαγε. Plura exempla dedimus in Gr. T. II. §. 547, 2. (Gr. schol. §. 278, 2.).

τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες] per attractionem dictum pro τὰ ἆθλα ἦν στλεγγίδες. V. ad I, 4, 4. Στλεγγίδας interpretantur ξύστρας, i. e. strigiles, quibus in balneis utebantur ad sordes a corpore radendas. V. veteres lexicographos, quos in partes vocavit Sturzius in L. X. T. IV. p. 92 sq., quibus Borne-

ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει στα- 11
θμοὺς τρεῖς, παρασάγγας τριάκοντα, εἰς Καΰστρου πε-
δίον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε·
καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφείλετο μισθὸς πλέον ἢ τριῶν μη-
νῶν· καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῄτουν. Ὁ δὲ
ἐλπίδας λέγων διῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ

mannus addit Intprett. ad Aristoph. Eq. 584. p. 165. ad Thesmoph. 562. p. 398 sq. Lobeck. ad Phryn. p. 299. 460. Schneiderus (quem v. in Lex.) intelligit genus taeniae, quo inaurato mulieres et *θεωροὶ* caput cingebant, Boeckhius (*Staatsh. d. Athener* II. p. 330 sq.) coronas aut taenias pectini similes: quam interpretationem Krügerus calculo suo probavit. Alii aliter intellexerunt. V. Ainsworth. *Travels in the track of the ten thousand Greeks*, p. 25 sq.

Κεραμῶν ἀγοράν] Hutchinsonus hanc eandem censet esse urbem, quam Plinius in Phrygia post Celaenas, Colossas, Carinam et Cotyaion nominat Ceranas Hist. Nat. V, 41., ubi codd. Regii Cera dant, Harduinus Ceretapa intelligi putabat. SCHNEID. Hutchinsoni sententiam probat Reichard. l. d. p. XIV sq. Accuratius huius urbis situm definire studet Ainsworthius l. d. p. 27. Cf. Koch. l. d. p. 19.

πρὸς τῇ Μυσίᾳ] „Quid tandem hic, postquam exercitus iam Phrygiae maiorem partem peragravit, sibi vult extrema urbs Mysiae vel apud Mysiam? Ne Lydia quidem, quam Zeunius repositurus erat, apta est, sed *πρὸς τῇ Πισιδίᾳ* postulatur." POPPO. Halbkartius legendum coniecit *Φρυγίᾳ*. In vulgata acquiescendum censet Bornemannus, quum constet, quam vagos singularum provinciarum fines veteres posuerint, comp. Reichard. l. d.

§. 11. *Καΰστρου πεδίον*] Cyri Disciplina II, 1, 5. in Phrygia minore iuxta Hellespontum collocat, Diodorus XIV, 80. in Ionia, Steph. Byz. *Καΰστρου πεδίον τῆς Ἐφεσίας* ait. Vide Schneid. Ainsworthius l. d. p. 27 sq. demonstrare studet, intelligendum esse campum et oppidum, quod nunc appelletur *Surmeneh*. A qua tamen sententia dissentit Koch. l. d. p. 20.

μισθὸς πλέον ἢ τριῶν μηνῶν] *Πλέον, μεῖον, ἔλαττον* saepe adverbiali modo substantivis adduntur, ubi sequitur numerus. Infra V, 6, 9. *μυριάδας πλέον ἢ δώδεκα.* Ibid.: *Ἅλυν οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν.* VI, 4, 24: *οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον πεντακοσίους* (ex optimis codd.). Plura suppeditabunt Lobeckius ad Phryn. p. 410 sq. Krügerus ad Dionys. p. 287. Schwidopius in Progr. 1839. p. 18 sq. Kühner. Gr. T. II. §. 748. not. 1. (Gr. schol. §. 323. not. 4.)

ἐπὶ τὰς θύρας] ad praetorium Cyri. II, 5, 31: *ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους.*

ἐλπίδας λέγων διῆγε] Spes (solas) semper proponebat. V. Buttmann. §. 144. not. 6. Rost. §. 182, 4, 1. Kühner. T. II. §. 664. (Gr. schol. §. 310. 1. p. 418.) De locutione *ἐλπίδας λέγειν* Menkius apte comparat Soph. O. R. 917: *εἰ φόβους λέγοι.* De plurali v. ad II, 5, 1.

δῆλος ἦν ἀνιώμενος] V. Buttm. §. 151, 7. Kühner. T. II. §. 658. not. 2. (Gr. schol. §. 310. not. 3.) I, 5, 9. 10, 5. II, 4, 2: *ἐν-*

12 ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα, ἡ Συεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλίκων βασιλέως, παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. Εἶχε δὲ ἡ Κίλισσα καὶ φυλακὴν περὶ αὑτὴν Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους· ἐλέγετο
13 δὲ καὶ συγγενέσθαι Κῦρον τῇ Κιλίσσῃ. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα, εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ᾗ λέγε-

§. 12. Τῇ δ' οὖν] v. adn. — ἡ Κ. καὶ φυλακήν] ABC ἡ Κ. φυλακὴν καὶ φύλακας, O ἡ Κ. καὶ φυλακὴν καὶ φύλακας; in M3,4,6 καὶ φυλακήν post sequens demum τῇ Κιλίσσῃ addita sunt; vulgo ἡ Κ. καὶ φύλακας περὶ αὑτήν. Verba καὶ φύλακας apertum sunt glossema, quod, margini adscriptum, postea in ipsa Xe-

δῆλοι ἦσαν — προσέχοντες τὸν νοῦν. 5, 27. 6, 21. 23: στέργων δὲ (Μένων) φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. IV, 3, 24. V, 5, 24. VII, 7, 24. Cf. infra ad V, 2, 26: δῆλοι ἦσαν, ὅτι ἐπικείσονται. Nec dispari ratione I, 5, 9: συνιδεῖν δ' ἦν — ἡ βασιλέως ἀρχὴ — ἰσχυρὰ οὖσα.

οὐ — ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου] non conveniebat Cyri moribus. Sic saepe praepositio πρός cum genitivo sociata significat id, quod alicuius est proprium, quod ex alicuius natura, more proficiscitur. V. nos in Gr. T. II. §. 316. not. et §. 509. β. (Gr. schol. §. 298. I.) et ad Commentar. II, 3, 15.

§. 12. Συεννέσιος] „Syennesis antiquissimum Ciliciae regum nomen est (Herod. I, 74.), quo etiam posteriores, Persis tributarios factos, appellatos videmus (Cyr. VIII, 6, 8. Aesch. Pers. 324.): unde coniicias nomen dignitatis fuisse." KRÜG. Quam coniecturam probare non possum.

Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ] Hanc scripturam tuentur ABCDEFG HIKLM1,3. Vulgo legebatur τῇ οὖν στρ. Poppo e Schneideri coniectura edidit τῇ γοῦν στρ. At particulae δ' οὖν h. l. optime sese habent. Οὖν cum particulis, ut δέ, ἀλλά, ἀτάρ, aliis, iuncta habet vim confirmativam. Verte: Epyaxa dicebatur Cyro magnam pecuniam dedisse; quomodocunque autem res sese habet, id certum est, Cyrum exercitui stipendium dedisse. Cf. infra §. 21. 25: ἦσαν δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὁπλῖται, cum 3, 5: εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω, οὐκ οἶδα· αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς. II, 4, 6: ποταμὸς δὲ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος, οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι. V, 6, 11: οἱ δ' οὖν Ἕλληνες ἐψηφίσαντο. V. Hartung. Graec. Part. T. II. p. 12 et 20. Stallbaum. ad Platon. Rpb. X. p. 608. A. Kühner. Gr. T. II. §. 706, 2.

Ἀσπενδίους] Aspendus urbs Pamphyliae fuit.

ἐλέγετο — συγγενέσθαι Κῦρον] Eadem structura I, 8, 6. IV, 1, 3. V. Rost. §. 184. not. 8. Kühner. T. II. §. 649, 3. a. (Gr. schol. §. 307. not. 6.).

§. 13. Θύμβριον] „Hutchinson. suspicatur eandem urbem esse, quae in Cyrop. VI, 2, 11.

ται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι οἴνῳ κεράσας αὐτήν.
Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα, 14
εἰς Τυραῖον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέ-
ρας τρεῖς. Καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπι-
δεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι
ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν
βαρβάρων. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας, ὡς νόμος αὐ- 15
τοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ στῆναι, συντάξαι δὲ
ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων·
εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐ-

nophontis verba irrepsit. — §. 13. αὐτήν] restituit Zeun. ex Aristide, Brod., interpretatione Amasaei et marg. Steph. 2. pro vulg. αὐτόν. — §. 14. Τυραῖον] sic ABCE et Hierocles p. 672.; Τύρανον M; Τυριαῖον ceteri, uti etiam Dind. cum Tzschuk. ad Strabon. V. p. 650. edidit. — αὐτῇ] v. adn.

VII, 1, 44. Θύμβραρα vocatur. In priore loco est Θυμβριά in Guelf., marg. Leoncl. ibidem Θύμβριον refert." SCHN. „Non assentiuntur Hutchinsono recentiores geographi, quos comparavit Lion." BORN. Ainsworthius l. d. p. 29 sq. putat esse oppidum, quod hodie appellatur *Ishákli*, situm inter fontem *Olú Binár* (κρήνην τὴν Μίδου) et oppidum *Akshéhr*. Aliter iudicat Koch. l. d. p. 22.

Μίδου] De Midae fabula v. Nitschii *neues mythol. Wörterb.* ed. II. Klopferi, T. II. p. 247 — 250. et Schneiderum Bornemannumque ad h. l.

τὸν Σάτυρον] Silenum, Bacchi praeceptorem.

§. 14. Τυραῖον] Strabo XIV. p. 456. (p. 212.) vocat urbem confinem Phrygiae et Lycaoniae. Kinneir. *Journey through Asia min.* etc. p. 225. oppidum esse putat, quod hodie vocatur *Eilgoun* (*Ilghun*). Rectius Ainsworthius l. d. p. 32 sq. contendit cum oppido, quod nunc appellatur *Arkut Khán*. Cf. Koch. l. d. p. 23.

αὐτῇ] Sic scripsi cum Bornemanno pro vulg. ἑαυτῇ, quia in ABCDEM2 legitur αὐτῇ, quod, a multis editoribus receptum, h. l. vix ferri potest. Reperiuntur quidem multi loci, in quibus pronomen αὐτός legitur, ubi e Latini sermonis ratione exspectes reflexivum ἑαυτοῦ (αὑτοῦ); v. nos ad Xen. Commentar. I, 2, 49: πείθων μὲν τοὺς συνόντας αὐτῷ σοφωτέρους ποιεῖν τῶν πατέρων, et infra ad III, 1, 18.; sed hi loci multum differunt ab eo, quem nunc tractamus. Saepe haec pronomina in codd. inter se permutantur. V. ad I, 6, 4.

§. 15. ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην] Scil. ταχθῆναι, quod ἀπὸ κοινοῦ ex seqq. supplendum est. V. nos in Gr. T. II. §. 852. g. (Gr. schol. §. 346, 2.) et in Indice ad Xen. Commentar. v. ἀπὸ κοινοῦ p. 505. Infra I, 4, 12: ἂν μή τις διδῷ, ὥσπερ τοῖς προτέροις sc. δοθῆναι ἔφασαν. 7, 5: οὐδ' εἰ — βούλοιο (sc. ἀποδοῦναι), δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι (sc. λέγουσιν). II, 4, 13. 5, 27. III, 1, 8. V, 7, 12. VI, 1, 3. 3, 14, 19. 6, 14: πειστέον, ὅτι ἂν κελεύωσι sc. πείθεσθαι.

ἕκαστον] στρατηγόν.

ἐπὶ τεττάρων] εἰς τέτταρας, in quaternos, h. e. ita, ut altitudo sit quaternorum (*vier Mann hoch*). Infra IV, 8, 11: ἐὰν

ώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι
16 στρατηγοί. Ἐθεώρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς
βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας καὶ
κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐφ'
ἅρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἁρμαμάξης. Εἶχον δὲ πάντες
κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικίους καὶ κνημῖδας καὶ
17 τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρή-
λασε, στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης πέμψας
Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλ-

§. 15. ἐξ ἐκείνου] v. adn. — §. 16. φοινικίους] v. adn. — ἐκκεκαλυμμένας] v. adn. — §. 17. μέσης] sic A I M1,2, Steph. cum asterisco; vulg. om. μέσης; K habet φ. πάσης.

δ' ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν. V. nos in Gr. T. II. §. 611. p. 296. (Gr. schol. §. 296. I. p. 383.)

οἱ ἐξ ἐκείνου] quasi: qui ab illius imperio pendebant, h. e. qui eius imperio subiecti erant. Iniuria Dindorfius cum aliis editoribus delevit ἐξ, quod tuentur optimi codd. AB CDM1,2,3,O.

§. 16. κατ' ἴλας καὶ κατὰ τάξεις] turmatim (de equitibus) et centuriatim (de peditibus); nobis: schwadronenweise et compagnieweise.

ἅρματος — ἁρμαμάξης] Ἅρμα est currus bellicus, ἁρμάμαξα carpentum, quo vehebantur apud Persas mulieres et pueri. V. Sturzii L. X. T. I. p. 409.

φοινικίους] Revocavi hanc scripturam optimorum codd. cum ABCE auctoritate fultam pro vulg. φοινικοῦς, non ignorans Cyrop. I, 1, 2. χιτῶσι φοινικοῖς in omnibus codd. legi. Neque me movet Herodotus IX, 22. κιθῶνα φοινίκεον. Utraque forma, et in οῦς et in ιος, Attica est, neque statuendum est, quod Xenophon alio loco forma in οῦς desinente usus sit, idcirco altera eum plane abstinuisse, quum in aliis quoque multis variaverit. — Saga militaria punicei coloris in bello gestandi mos proprius erat Lacedaemoniorum (v. quos Sauppius ad Xen. R. L. XI, 3. p. 62. ed. Lips. 1838. laudat, in primis C. O. Müllerum in *Dorier* T. II. p. 244 sq. 251.), a quibus etiam ad reliquos Graecos et Persas transiit. V. Schneiderum ad Cyrop. VI, 4, 1. et quem addit Bornemannus Brissonium de regno Pers. p. 554. 642. 660.

ἐκκεκαλυμμένας] Hanc scripturam cum Poppone ex AB CDEMNO revocavi pro vulg. ἐκκεκαθαρμένας. Illud Zeunius recte accipit de involucris clypeorum, quae apud Graecos σάγματα, ἔλυτρα, θῆκαι τῶν ὅπλων appellabantur, comp. schol. Aristoph. Ach. 574. et Caryophil. de vett. clypeis p. 35. De Romanis comp. Cic. N. D. II, 14. Caes. B. G. II, 21: scutisque tegimenta detrahenda. Weiskius Xenophontem scripsisse suspicatur: τὰς κνημῖδας ἐκκεκαθαρμένας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. Coniectura elegantissima illa quidem, nec tamen necessaria. Epitheta χαλκᾶ et φοινικίους necessario requiruntur; epitheto ἐκκεκαλυμμένας facilius quidem careamus, sed quum scuta involucris tecta esse solerent, non inepte id additum est; ocreas autem in recensione militum ad ostentationem facta sordibus purgatas et politas fuisse per se patet.

λήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι
ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώ-
ταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῄε-
σαν. Ἐκ δὲ τούτου θᾶσσον προϊόντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ
τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς
σκηνάς. Τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς καὶ ἄλλοις, καὶ 18
ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς
ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὤνια ἔφυγον· οἱ δὲ Ἕλληνες
σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα

— θᾶσσον] sic ABCD pro θᾶττον. — §. 18. φόβος πολὺς καί] sic ABCM1,2,3 pro πολύς τε καί. — ἔφυγον] sic ABCD pro ἔφευγον.

§. 17. στήσας — πέμψας] V. ad I, 1, 7. ὑπολαβὼν — συλλέξας.

προβαλέσθαι τὰ ὅπλα] Scutum et hastam proiicere, illud ad corpus tegendum, hanc ad adversarium propulsandum aut petendum. VI, 5, 16. Sed IV, 2, 21. προβεβλημένος sine obiecto legitur.

ἐπιχωρῆσαι] quasi contra hostem ire. Paullo post sequitur ἐπῄεσαν, προϊόντων.

ἐσάλπιγξε] Scil. ὁ σαλπιγκτής, quod latet in ipso verbo. V. Buttm. §. 129, 16. Rost. §. 146, 3. Kühner. T. II. §. 414, 2. (Gr. schol. §. 238, 4. b.) Infra II, 2, 4: ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ τῷ κέρατι. V, 2, 12: ὁπόταν σημήνῃ. III, 4, 4: ἐσήμηνε τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι. 36. ἐκήρυξε.

προϊόντων] Sc. αὐτῶν. V. Buttm. §. 145, 4. Rost. §. 162. not. 1. Kühner. T. II. §. 666. not. 3. (Gr. schol. §. 312. not. 4.) Infra I, 4, 12. ἰόντων. 6, 1. προϊόντων. 10, 6. προσιόντος. II, 1, 3: ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων. III, 1, 40: οὕτω γε ἐχόντων, rebus sic comparatis. IV, 5, 9. πορευομένων. 8, 5. ἐρωτήσαντος. V, 4, 16. προσιόντων. 5, 4. καταθυσάντων. 8, 13. ἰόντων καὶ μαχομένων. VI, 4, 16. θυομένων. VII, 2, 14. ὄντων.

§. 18. φόβος πολύς] Scil. ἦν. Infra VII, 2, 15. ἀνάγκη (sc. ἦν). Lycurg. in Leocrat. §. 59. Rarior est haec ellipsis. V. Gr. T. II. §. 417. (Gr. schol. §. 238. not. 7.) Verba ita construenda sunt: φόβος πολὺς ἦν καὶ ἄλλοις τῶν βαρβάρων, καί κτλ. Pro καὶ ἥ τε Κίλισσα vulgaris grammaticae ratio requirebat καὶ τῇ τε Κιλίσσῃ, ἣ ἔφυγεν —, καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἳ — ἔφυγον; sed consulto Xenophon hanc structuram mutavit, quo maiore vi Cilissae factum efferretur. Sic saepe pro secundaria enuntiatione ponitur primaria. V. Gr. T. II. §. 720, 4.

ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης] Zeunius pro ἐπὶ τῆς ἁρμ. (in carpento fugit) accipit; Weiskius praepositione ἐκ magnum incitantis equos nisum significari existimat; Lionus reginam exsiluisse e curru statuit, ut tanto celerius aufugere posset. Harmamaxa enim, inquit, non equis, sed bobus vel mulis iuncta reginae fugam magis retardabat, quam adiuvabat; et homines prae nimio pavore saepe ea faciunt, quae sana mente non fecissent. Quae sententia probanda est.

οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς — ἔφυγον] Pro οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντες ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔφυγον. V. ad I, 1, 5. τῶν παρὰ βασιλέως. Ἀγορά est rerum venalium forum in castris. Cf. I, 3, 14.

τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς
19 *βαρβάρους φόβον ἰδών. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσιν, εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. Ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα. Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρ-*
20 *πάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς πολεμίαν οὖσαν. Ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ στρατιώτας οὓς Μένων εἶχε καὶ αὐτόν· Κῦρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει*

ἐθαύμασε] sic BCD pro *ἐθαύμαζε*. — §. 19. *Ἰκόνιον*] v. adn. — *ἐξελαύνει διά*] EHL *διελαύνει διά*. — *πέντε*] EHKL *τρεῖς*; *Γ* I correctus; om. G. — *παρ. τριάκοντα*] *παρ. Λ* FG. — §. 20. *Κῦρος*] sic ABC pro *ὁ Κῦρος*. — *εἰς τὴν Κιλικίαν*] sic ABCMO pro *εἰς Κ*. — *καὶ αὐτόν*] sic ABCDEM1,2, 3 pro *καὶ αὐτὸν Μένωνα τὸν Θεσσαλόν*. Krüg. in ed. min. comp. Thuc. VI, 103: *τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο*. — *τέτταρας*] sic ABCD pro *τέσσαρας*. — *ἔμειναν*]

τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος] Genitivum *τοῦ στρατεύματος* neque inter articulum *τήν* et *λαμπρότητα* interseruit, neque articulum *τήν* ante *τοῦ στρατεύματος* repetivit, quia hic genitivus non est attributivus, sed partitivus. I, 2, 25. *ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὀρῶν* genitivus est obiectum substantivi verbalis. 26: *τὸν ὄλεθρον τῶν συστρατιωτῶν*. 3, 16: *τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος*. (I, 4, 12. offendit *παρὰ τὸν πατέρα τοῦ Κύρου*, sed v. ibi V. L.) Saepe utraque forma dicendi recte sese habet, ut *ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους* (II, 5, 31.) et *ἐπὶ τὰς θύρας Κύρου* (Cyrop. VIII, 1, 8.). V. nos in Gr. schol. §. 245. not. 3.

τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον] Posuit h. l. *τὸν ἐκ τῶν Ἑ. φόβον* pro vulgari *τὸν ἀπὸ τ. Ἑ. φόβον* (v. Cyr. III, 3, 53: *τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβου*) vel etiam pro *τον παρὰ τῶν Ἑ. φ.* (v. Maetzner. ad Lycurg. p. 297.) ob oppositum *εἰς τοὺς β.*

§. 19. *Ἰκόνιον*] „Erat vetustissima urbs Phrygiae, quae posteris temporibus caput Lycaoniae (cf. Plin. V, 25.) erat, hodie autem *Konjeh* [*Kóniyah*, v. Ainsworth. l. d. p. 27.] appellatur. Alteram scripturam, quae est in BC, *Εἰκόνιον*, ut praefert Steph. Byz. v. *Ἰκόνιον* cum aliis grammaticis veteribus, ita vulgatam scripturam defendit Etym. M. p. 470. 45. Cf. Etym. Gud. p. 275. 19. et Meineck. ad Menandr. et Philem. reliq. p. 296." SCHNEID. Cf. Ainsworth. l. d. et p. 37 sq. et Koch. l. d. p. 24 sq.

ὡς πολεμίαν οὖσαν] De *ὡς* v. ad I, 1, 6. Caussa, cur haec urbs direpta sit, allata est III, 2, 23. extr.

§. 20. *Δάναν*] Danvillius legendum suspicatur *Τύανα* ob Strab. XII. p. 371: *καὶ τοῦ Κυρίνου* (corr. Zeun. *Κύρου*) *τὸ στρατόπεδον διὰ Τυάνων· κατὰ μέσην δὲ τὴν ὁδὸν κεῖται τὰ Τύανα*. Cf. Steph. Byz.: *Τύανα, πόλις*

διὰ Καππαδοκίας σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσι
καὶ πέντε, πρὸς Δάναν, πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ
εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος
ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βα
σίλειον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνάστην αἰτια-
σάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰς- 21
βάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰςβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμαξι-
τός, ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰςελθεῖν στρατεύ-
ματι, εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννεσις εἶναι
ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰςβολήν· δι᾽ ὃ ἔμεινεν
ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος λέ-

sic ABCO pro ἔμεινεν. — ἐν ᾧ] sic BCDEMNO; ἐν ᾗ A; ἐν αἷς reliqui. — §. 21. εἰςβάλλειν] sic AD pro ἐςβ., v. ad II, 4, 4. — εἰςβολή] FGIKL ἐςβ. — ἀμήχανος] v. adn. — Συέννεσις — φυλάττων] sic A (sed φυλάσσων) BCDN pro Συέννεσιν — φυλάττοντα; φυλάττων etiam M1 et O. Utramque structuram admittit grammatica ratio, v. ad §. 12. — ἔμεινεν] BCFGIKL ἔμειναν; v. adn.

μέση Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας. Etiam Ainsworthius l. d. p. 40 sq. Danam cum Tyanis contendit. Mannertus Geogr. Gr. et Rom. T. VI. P. II. p. 240 sqq. et p. 263. Xenophontis Δάναν esse id oppidum, quod Ptolemaeus Τανάδαρα, posteriores scriptores Cocusum appellarint, demonstrare conatur. Hodie est *Konisse-Hissar* secundum Kochium l. d. p. 26.

ἐν ᾧ] Scil. χρόνῳ, quo temporis spatio. Infra VII, 1, 15: ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, dum haec colloquebantur. V. Gr. T. II. §. 600. p. 274. (Gr. schol. §. 289, 1. et §. 283, 3.)

φοινικιστήν] Leuncl. et Aem. Portus auctore Zonara in Lex. p. 1818. interpretantur purpurae tinctorem (huic interpretationi repugnant sequentia: καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων); Morus purpuratum; Larcherus vexillarium (*porte-etendard*), quia apud Diod. XIV, 26. vexillum nominatur φοινικίς; Brodaeus unum e regiis familiaribus, punicea veste indutum, non purpurea. Sine dubio nobilissimus Persa, quia componitur cum τοῖς ὑπάρχοις δυνάσταις. Οἱ ὕπαρχοι sunt qui sub satrapa partes provinciae administrant. Infra I, 8, 5. Cyri satrapae ὕπαρχος Ariaeus commemoratur.

§. 21. ἡ δὲ εἰςβολή] αἱ πύλαι τῆς Κιλικίας ap. Arrian. Anab. II, 4, 3., Ciliciae portae ap. Curt. III, 4.

ὁδὸς — ἀμήχανος εἰςελθεῖν στρατεύματι] Meliores libri ABCDM2 exhibent ἀμήχανον; tamen vix dubitandum videtur, quin altera scriptura ἀμήχανος praeferenda sit; primum enim eam praeter reliquos codd. etiam Suidas v. ἁμαξιτός Vol. I. p. 132. tuetur, deinde Graecae linguae ratio propemodum efflagitare videtur. Infra IV, 1, 24: ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. V. nos in Gr. T. II. §. 650. (Gr. schol. §. 307. not. 6.)

ἔμεινεν] Sc. Cyrus. A subiecto

γων, ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ᾔσθετο, ὅτι τὸ Μένωνος στράτευμα ἤδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἴσω τῶν ὀρέων καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμὼν ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου.
22 Κῦρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη, οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνάς, οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. Ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον μέγα καὶ καλόν, ἐπίῤῥυτον καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέ-

ᾔσθετο, ὅτι τὸ Μ. στρ. ἤδη ἐν Κ. ἦν] sic ABCDO et omisso ἤδη EN; ᾔσθετο τὸ Μ. στρ. ὅτι ἤδη ἐν Κ. ἦν Ml, 3; reliqui ᾔσθετο τό τε Μ. στρ. ὅτι ἐν Κ. εἴη: quae scriptura si maiore codicum auctoritate niteretur, non dubitassem recipere; de attractione v. ad I, 1, 5. et de traiecto τέ ad Commentar. II, 1, 28. — Ταμών] sic IKL c. Stephano, ἐν ἄλλῳ Τᾱμών Ml, 2; Ταμῶν A, uti 4, 2; reliqui Τάμων. — §. 22. Κῦρος δ' οὖν] sic ABC

principali superatur secundarium Συέννεσις, uti saepe. Cf. §. 26: ὁ δὲ (Συέννεσις) οὔτε — ἔφη, οὔτε — ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε (sc. Συέννεσις).

ᾔσθετο, ὅτι — ἦν] De attractione v. ad I, 1, 5., de indicativo ἦν ad I, 2, 1.

ὀρέων] Sic omnes codd., contra §. 25. ὀρῶν, quod item omnes codd. tenent. Et solutam et contractam formam Xenophonti in usu fuisse demonstravimus ad Commentar. I, 2, 22. Etiam infra III, 4, 19. 5, 15. 17. IV, 1, 7. in omnibus libris legitur ὀρέων, III, 5, 18. in optimis. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 18 sq.

ὅτι τριήρεις ἤκουε κτλ.] Verba sic construenda sunt: ὅτι ἤκουε Ταμὼν ἔχοντα τριήρεις τὰς Λακ. καὶ αὐτοῦ Κύρου περιπλεούσας ἀπ' Ἰων. εἰς Κιλικίαν. De verborum traiectione Bornemannus apte comparat Cyr. II, 1, 5: τοὺς δὲ ἀπὸ Φρυγίας τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ συμβαλεῖν φασι Γαβαῖον ἔχοντα ἑξακισχιλίους μὲν ἱππέας κτλ. Krügerus: Thuc. III, 26: τὰς ἐς τὴν Μιτυλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδαν. Arrian. exp. II, 2, 3: δέκα ναῦς στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην ἄνδρα Πέρσην ἄγοντα; in ed. min. Dem. III, 5: δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον. De Tamo Aegyptio cf. I, 4, 2.

§. 22. δ' οὖν] V. ad §. 12.

ἐφύλαττον] ubi Cilices ad defendendam terram suam excubias agere solebant. De imperfecto v. ad I, 1, 6.

μέγα καὶ καλόν, ἐπίῤῥυτον] Sic recte ABC; μέγα καὶ καλὸν καὶ ἐπίῤῥυτον FGH IKLM3O; μέγα καὶ ἐπίῤῥυτον E (omisso καλόν); vulgo μέγα, καλὸν καὶ ἐπίῤῥυτον, quod ferri non potest, quia Graeci, ubi plura iunguntur nomina, primo sequentia per καί adiungunt. Neque quod multi codd. ante ἐπίῤῥυτον habent καί aptum est, quia vocabulum ἐπίῤῥυτον caussam indicat, cur τὸ πεδίον appelletur καλόν. De re cf. Curtium III, 4, 6: campestris eadem (Cilicia), qua vergit ad mare, planitiem eius crebris distinguentibus rivis. Ἐπίῤῥυτον, irrigatum Pyramo et Cydno amnibus.

σήσαμον] „*Die Schotenfrucht der Sesampflanze, einer Pflanzengattung aus der natürlichen Familie der Bignonien, zur*

λων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει. Ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν. Κα- 23 ταβὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ἤλασε σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας πέντε καὶ εἴκοσιν, εἰς Ταρσόν, τῆς Κιλικίας πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Συεννέσιος βασίλεια τοῦ Κιλίκων βασιλέως· διὰ μέ-

DE pro *K. δέ*. — *οἱ K. ἐφύλαττον*] sic ABC pro *ἐφύλαττον οἱ K.* — *μέγα καὶ καλόν, ἐπιῤῥυτον*] v. adn. — *σύμπλεων*] sic ABCDEMINO pro *ἔμπλεων*. Est illud *ἅπαξ λεγόμενον*. — §. 23. *τέτταρας*] sic ABC pro *τέσσαρας*. — *Ταρσόν*] v. adn. — *ἦσαν*] *εἰς ἦν* A et incerto accentu BC, *εἰς ἦν* D, *οἷς ἦν* M3 et O, *οἷα ἦν* M1. — *διὰ μέσης*] BCD *διὰ μέσου*, cf. I, 4, 4: *διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων*.

2ten Ordnung der Angiospermie des Linn. Systems gehörig. Die Pflanze wurde sehr häufig des eiförmigen, gelben Samens wegen angebaut, welcher, theils wie Hirse zubereitet, theils mit anderen Substanzen vermischt, theils geröstet, mit Honig genossen oder zu Oel benutzt wurde, welches fett, süfs, dem Mandelöl ähnlich war und ist." THEISS. *Μελίνη*, *Fennich*, *eine süfse Körnerfrucht; κέγχρος*, *orientalische Hirse* (milium Indicum ap. Plin.).

Ὄρος] Scil. Taurus. Curtius III, 4, 6: perpetuo iugo montis asperi ac praerupti Cilicia includitur, quod quum a mari surgat, sinu quodam flexuque curvatum rursus altero cornu in diversum littus excurrit.

§. 23. *Ταρσόν*] Quum hanc scripturam optimi codd. (ABCD EMNO) pro *Ταρσούς* praebeant, non dubitavi eam recipere, quum eadem forma etiam Strabo, Arrianus aliique utantur. Infra quidem §. 25 et 26. legitur altera forma, sed haec non potest esse caussa, cur optimorum codd. auctoritati renitamur. Saepe enim vel diligentissimi scriptores variis eiusdem nominis formis utuntur.

ἦσαν τὰ — βασίλεια] Pluralis *ἦσαν* iunctus cum neutro plurali *βασίλεια* significat *τὰ βασίλεια* ex multis aedibus composita esse. V. nos in Gr. T. II. §. 424. b. p. 49 sq. (Gr. schol. §. 241. not. 5. b.) Infra I, 4, 10: *ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια*, quanquam ibi pluralis etiam ex eo explicari potest, quod additur *καὶ παράδεισος πάνυ μέγας*. Sed I, 4, 4: *ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη*, pluralis de ea caussa positus est, quia duae res commemorantur non coniunctae inter se, sed disiunctae et altera alteri oppositae. Nec dispar est ratio I, 5, 1: *εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη*; loquitur enim Xen. h. l. de fruticibus dispersis. I, 7, 17: *φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά*, aptissime pluralis significat vestigia hic illic dispersa. Similiter I, 7, 20. Aptissime I, 8, 20. in tribus optimis codd. legitur *τὰ δ' ἅρματα ἐφέροντο* ob seqq. *τὰ μὲν — τὰ δέ*. II, 2, 15. apte dicitur *ὑποζύγια νέμοιντο*, non solum quod animantes commemorantur, sed etiam quod iumenta non in unum locum coacta, sed

σης δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμὸς Κύδνος ὄνομα, εὖρος
24 δύο πλέθρων. Ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦν-
τες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὀχυρὸν ἐπὶ τὰ ὄρη, πλὴν
οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ τὴν θά-
25 λατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς. Ἐπύαξα δέ,
ἡ Συεννέσιος γυνή, προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις εἰς
Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὀρῶν τῶν εἰς
τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρατεύματος ἀπώ-
λοντο. Οἱ μὲν ἔφασαν ἁρπάζοντάς τι κατακοπῆναι ὑπὸ
τῶν Κιλίκων, οἱ δὲ ὑπολειφθέντας καὶ οὐ δυναμένους
εὑρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα, οὐδὲ τὰς ὁδούς, εἶτα πλανω-

§. 25. ἡμέραις] v. adn. — ἦσαν δ' οὖν] sic vel δὲ οὖν ABCDEM2; reliqui om. οὖν, v. ad I, 2, 12. — §. 26. ἐπεὶ ἧκον] sic ABC pro ἐπειδὴ ἧκον. — τὸν Συέννεσιν] sic AB

variis locis vagantia intelligenda sunt. IV, 2, 20: ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ex eadem caussa pluralis positus videtur, qua supra ἦσαν τὰ βασίλεια. 5, 14: τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο, de militibus variis locis commorantibus. 25: τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο, pecora, quae erant variorum dominorum. VI, 4, 22. extr., ubi v. adn. VII, 7, 34. explicatio difficilior est.

ποταμὸς — εὖρος δύο πλέθρων] amnis duorum plethrorum in latitudinem. Infra I, 4, 4: ποταμὸς Κέρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρου. II, 4, 12: (τεῖχος,) εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν. (Addito participio ὢν I, 4, 9: ποταμὸν ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου.) III, 4, 7: κρηπὶς δὲ ὑπῆν — τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν. 9. V. Gramm. T. II. §. 517, 2. (Gr. schol. §. 273, 2. c.)

§. 24. **τὴν πόλιν ἐξέλιπον — εἰς χωρίον**] Praegnanti structura dictum pro τὴν πόλιν ἐκλιπόντες ἔφυγον εἰς χ., uti IV, 1, 8: ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας — ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. Apposite Zeunius comparat Herod. VI, 100: ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα, coll. Abresch. Dilucidatt. Thuc. V, 4. p. 492 sqq. Adde Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. III. p. 435. Similiter dicitur ἀποστῆναι εἴς τινα (I, 6, 7.), i. e. ἀποστάντας ἀπελθεῖν εἴς τινα. II, 5, 7: εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη. V. Rost. §. 190, 7. c. Kühner. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 300, 3. b.)

ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς] Soli postea a Pompeio Pompeiopolis appellati sunt, hodie, uti Larcherus arbitratur, *Ajasse*, uti alii, ruinae urbis *Mezottu* aut *Mezetlu*. Ἰσσοί, τῆς Κιλικίας ἐσχάτη πόλις, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένη, μεγάλη καὶ εὐδαίμων (I, 4, 1.), hodie *Ayas* aut *Aseler*, *Oescler*. Ceterum reliqui scriptores utuntur forma ἡ Ἰσσός.

§. 25. **προτέρα — πέντε ἡμέραις**] Sic optimi codd. ABC pro ἡμέρας. Grammatica ratio utrumque casum tuetur, quamquam dativus multo frequentior est. Thuc. I, 105: παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον δώδεκα. Infra I, 7, 12. ὑστέρησε μάχης ἡμέρας πέντε in omnibus codd. legitur. V. Gr. T. II. §. 586. d. (Gr. schol. §. 285, 3.)

τῶν ὀρῶν τῶν εἰς τὸ πεδίον est montium in planitiem porrectorum;

μένους ἀπολέσθαι· ἦσαν δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὁπλῖται. Οἱ δ' ἄλλοι ἐπεὶ ἧκον, τήν τε πόλιν τοὺς Ταρσοὺς διήρπασαν διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν συστρατιωτῶν ὀργιζόμενοι 26
καὶ τὰ βασίλεια τὰ ἐν αὐτῇ. Κῦρος δὲ ἐπεὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δὲ οὔτε πρότερον οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη, οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ 27
συνεγένοντο ἀλλήλοις, Συέννεσις μὲν ἔδωκε Κύρῳ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν, Κῦρος δὲ ἐκείνῳ δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον καὶ

CM2; vulg. om. *τόν*. — §. 27. *ἔδωκε Κύρῳ*] sic ABC pro *Κύρῳ ἔδ.*

coniectura margini Reisk. adscripta: *τῇ εἰς τὸ π.*, ut IV, 6, 5: *τῇ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολῇ*, elegans illa quidem est, sed non necessaria. De forma *ὀρῶν* v. ad §. 21.

Οἱ μὲν ἔφασαν κτλ.] De asyndeto, pro quo exspectes *οὓς οἱ μὲν κτλ.* vel certe *καὶ οἱ μέν κτλ.* aut *οἱ μὲν οὖν κτλ.*, Krügerus apte comparat II, 1, 6: *οἱ μὲν ᾤχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμεινε*, ubi v. adnotata.

καὶ οὐ — οὐδέ] *Καὶ οὐ* ponitur apud prosae orationis scriptores Atticos, ubi antecedit enuntiatio quae dicitur positiva, *οὐδέ*, ubi antecedit enuntiatio negativa. V. adnotata nostra ad Commentar. I, 4, 17. et Gr. schol. §. 321, 2. Infra I, 4, 7: *ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν, καὶ οὐ πρὸς βασιλέα.* V, 8, 25: *μέμνησθε καὶ οὐ σιωπᾶτε.*

εἶτα] De *εἶτα* post participium illato ad significandum id, quod ex antecedentibus consequitur, cf. IV, 7, 13. V. nos in Gr. T. II. §. 667. c. (Gr. schol. §. 312. not. 7.) Pari modo *ἔπειτα* infra II, 5, 20. atque adeo *ἔπειτα οὕτως* VII, 1, 4., ubi cf. adnotata. Adde Breitenbachium ad Oecon. XVII, 10. et ad Hieron. VII, 9.

ἑκατόν] Quum *δύο λόχοι* commemorati sint, *λόχον* autem ea aetate centum fere virorum fuisse imprimis ex IV, 8, 15. et III, 4, 21. appareat, Krügerus post *ἑκατόν* excidisse suspicatur *ἕκαστος*. Sed quum Xenophon dicit: *δύο λόχοι ἀπώλοντο*, non significare vult, universos *λόχους* perisse, sed tantum milites ex duobus *λόχοις*; si universos *λόχους* significare voluisset, sine dubio postea interfectorum numerum non indicasset.

§. 26. *τήν τε πόλιν τοὺς Ταρσούς*] Exspectes *Ταρσούς, τὴν πόλιν*, sed significare voluit urbem, Tarsum dico, quam modo commemoravi.

οὐδενί πω — εἰς χεῖρας ἐλθεῖν] neminem convenire, quod §. 27. *συγγενέσθαι τινί* est. Alias illa locutio significare solet cum aliquo manus conserere, ut IV, 7, 15. De dativo v. Gr. T. II. §. 573. a. α. (Gr. schol. §. 284, 3, 1.)

Κύρῳ ἰέναι] Sc. *εἰς χεῖρας.*

καὶ πίστεις ἔλαβε] Sc. *Συέννεσις*, quod est subiectum primarium. V. adnotata in §. 21. *ἔμεινεν.*

§. 27. *δῶρα ἃ νομίζεται*

στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ ψέλλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικήν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι ἀφαρπάζεσθαι· τὰ δὲ ἡρπασμένα ἀνδράποδα, ἤν που ἐντυγχάνωσιν, ἀπολαμβάνειν.

1 III. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ-ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπώπτευον γὰρ ἤδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο ἰέναι· οἱ δὲ αὐτόν τε

ψέλλια] BCD ψέλια. V. quos Born. affert Bekker. Anecd. Gr. p. 116. Etym. Gud. p. 641. Matth. ad Eur. Ph. p. 341. Lex. Xen. T. IV. p. 581 sq. Poppon. ad Cyr. I, 3, 2. Blomf. praef. ad Aesch. Pers. p. V. — ἀφαρπάζεσθαι] sic BCDE; ἐφαρπάζεσθαι A; vulgo ἁρπάζεσθαι.

παρὰ βασιλεῖ τίμια] Cf. Cyrop. VIII, 2, 8.

ἀφαρπάζεσθαι] Infinitivus pendet ab antecedenti ἔδωκε. Dandi notio transiit in promittendi notionem. Similem locum Menkius ex Herod. I, 54, 2. comparat.

ἤν που ἐντυγχάνωσιν] Sc. οἱ Κίλικες αὐτοῖς: Cyrus Syennesi rapta mancipia, sicubi Cilices in ea incidissent, recuperanda permisit. Saepe apud Graecos oratio a praefectis transit ad eos, quibus praefecti sunt. V. Krügerum de authentia p. 48., qui comparat Thuc. II, 75: Ἀρχίδαμος περιεσταύρωσεν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν, ἃ ἔκοψαν, i. e. Archidami milites. Cf. III, 3, 7: καὶ προσήει μὲν (Μιθριδάτης) — πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο (sc. οἱ σὺν Μ.). IV, 5, 33: ἐπεὶ δὲ ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον καὶ ἐκείνους σκηνοῦντας. Similis transitus infra III, 2, 23. Ob antecedens praeteritum ἔδωκε vulgaris grammatica requirebat: εἴ που ἐντυγχάνοιεν; sed v. adnotata in I, 3, 14.

Cap. III. §. 1. ἰέναι τοῦ πρόσω] Arrian. Anab. II, 6, 7: προϊέναι τοῦ πρόσω. VI, 7, 1: ᾔει τοῦ πρόσω. V, 28, 3: ἰέναι τοῦ πρόσω. 25, 6: ἄγειν τοῦ πρόσω. Iniuria Schneiderus et his locis et nostro τὸ πρόσω scribendum censet, uti legitur apud eundem Arrian. VII, 20, 12: μέχρι μὲν τῆς νήσου ἐλθεῖν, τὸ πρόσω δὲ οὐκέτι περαιωθῆναι ἐτόλμησε, et §. 14: οὐ μὴν ἐτόλμησέ γε τὸ πρόσω ἐλθεῖν. Utrumque recte dicitur; de genitivo v. nos in Gramm. T. II. §. 523, 3. (Gr. schol. §. 273, 4. a.) Infra autem V, 4, 30. cum optimis codd. legendum est ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρόσω.

ἐβιάζετο] cogebat, i. e. cogere instituebat. De hoc praesentis et imperfecti usu v. Buttm. §. 137. not. 10. Rost. §. 150. not. 9. Kühner. T. II. §. 438, 2. (Gr. schol. §. 255. not. 3.) et ad Commentar. II, 1, 14. Cf. infra V, 4, 23. ἀνέστελλον. 8, 2. ἀπωλλύμεθα. VI, 1, 19. ἔπειθεν (ubi v. adn.). 3, 9: ὁμήρους δὲ οὐκ ἐδίδοσαν, dare nolebant. VII, 7, 7. ἐξελαύνετε.

ἔβαλλον] Infra V, 7, 19: ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις.

§. 2. ἐξέφυγε τὸ μὴ καταπετρωθῆναι] Sic legitur in optimo cod. B pro vulg. τοῦ μὴ κατ. Apposite Krügerus com-

ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἤρξατο προϊέναι. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε τὸ μὴ κα- 2
ταπετρωθῆναι, ὕστερον δ', ἐπεὶ ἔγνω, ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς· οἱ δὲ ὁρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε·

Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε, ὅτι χαλεπῶς 3
φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. Ἐμοὶ γὰρ Κῦρος ξένος ἐγένετο καί με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτί-

Cap. III. §. 1. ἔμεινεν ὁ Κῦρος] sic BC; eodem ducit A, qui habet ἔμεινεν Κῦρος; reliqui ἔμεινε Κῦρος. — §. 2. ἐξέφυγε τὸ μὴ καταπετρ.] sic B; ἐξέφυγεν μὴ καταπετρ. A; ἐξέφυγε τοῦ καταπετρ. E; reliqui ἐξέφυγε τοῦ μὴ καταπετρ.; v. adn. — εἶτα δέ] v. adn.

parat Andoc. II, 9: τό γε δυστυχέστατος εἶναι ἀνθρώπων οὐδαμῇ ἐκφεύγω, vereque observat ἐκφεύγειν cum genitivo sociatum apud probatos pedestris orationis scriptores non reperiri. De negatione μή post v. ἐκφεύγειν infinitivo addito cf. infra II, 5, 29: ἀντέλεγον — μὴ ἰέναι. III, 5, 11: πᾶς γὰρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἕξει τοῦ μὴ καταδῦναι. IV, 8, 14: οὗτοί εἰσιν — ἡμῖν ἐμποδὼν τὸ μὴ ἤδη εἶναι, ἔνθα πάλαι σπεύδομεν. V, 8, 23: διεμάχετο — μὴ φέρειν. V, 4, 24. VII, 2, 12: τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν. 6, 29: κωλύοντες μηδαμῇ — πορίζεσθαι. Sic cum ὥστε infra III, 3, 16: εἰ μέλλομεν τούτους εἴργειν, ὥστε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς. 5, 11. V. Buttm. Gr. §. 148. not. 9. Rost. §. 184. p. 511. Kühner. T. II. §. 717, 2. (Gr. schol. §. 318, 7.) et qui nuper de hac structura disputavit Madvigium in Observatt. gr. p. 59.

ἔγνω, ὅτι οὐ δυνήσεται] pro δυνήσοιτο. Obliqua oratio formam induit rectae. V. ad I, 3, 14.

εἶτα δέ] Sic cum Dindorfio ex optimis codd. A et C pro vulg. εἶτα sine δέ scribendum duximus. Etsi post πρῶτον μέν plerumque εἶτα, ἔπειτα sine δέ adiungi solent (v. nos ad Commentar. I, 2, 1.; cf. infra §. 10. [in optimis codd.]), tamen non desunt loci, in quibus δέ particulam omnes codd. tueantur.

§. 3. χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν] Buttmann. §. 163, 4. c. Rost. §. 161. p. 407. Kühner. T. II. §. 584. a. (Gr. schol. §. 285, 1.) Cf. Hellen. III, 4, 9: βαρέως φέρειν τῇ ἀθυμίᾳ.

φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος] expulsum patria. V. ad I, 1, 7. Apposite confert Menkius Herod. III, 139, 2: (Συλοσῶν) φεύγων ἐκ Σάμου.

καί με — τά τε ἄλλα ἐτίμησε] De duplici accusativo v. nos in Gr. T. II. §. 558. not. 1. (Gr. schol. §. 280. not. 1.) Apte Krügerus comparat Cyrop. VII, 3, 12: ἐγώ σε καὶ σωφροσύνης ἕνεκα καὶ πάσης ἀρετῆς καὶ τἄλλα τιμήσω. Adde infra V, 5, 14: ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς, i. e. ἀντὶ τούτων, ἃ ἐτίμησαν ἡμᾶς. Cf. porro ἐξαπατᾶν τινά τι; v. ad V, 7, 6. I, 3, 10: πάντα ἐψευσμένος αὐτόν. III, 1, 18: ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος.

μησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοί, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα,
4 ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾷκας ἐπολέμησα καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν ἐκ τῆς Χεῤῥονήσου αὐτοὺς ἐξελαύνων, βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπα-
5 θον ὑπ' ἐκείνου. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι, ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν

§. 4. πρὸς τοὺς Θρ.] ἐπὶ Θρ. BC; ἐπὶ τοὺς Θρ. M1, 2, 30; ἐς τὴν Θρᾴκην E. — §. 5. ἀνάγκη δή] v. adn. — μεθ' ὑμῶν εἶναι] Porson. coni. ἰέναι, quod recentiores edd. plerique omnes receperunt, nulla cogente necessitate; μεθ' ὑμῶν εἶναι optime respondet verbis τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι. — §. 6. οὐ θέλετε] sic ACQ; οὐ θέλεσθε B; vulgo οὐκ ἐθέλετε. V. nos ad

ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων] sed ne luxuriose quidem vixi, sed, quamdiu habebam, in vestrum commodum impendebam. Ex qua interpretatione apparebit, quo pacto imperfectum cum aoristo consociari potuerit. Cf. §. 4: ἐπολέμησα καὶ — ἐτιμωρούμην, i. e. bellum gessi et, quum bellum gerebam, poenas sumebam ab eis. V. ad I, 6, 2. ἐκέλευσεν. VI, 1, 5. ὠρχήσαντο — ἥλλοντο — ἐχρῶντο. VII, 4, 13.

§. 4. Καὶ πρῶτον μέν] Quibus respondent verba ἐπειδὴ δέ. V. ad I, 9, 7.

ἐτιμωρούμην] αὐτούς. Sic saepe obiectum omittitur, non solum, ubi eiusdem structurae verbum antecedit, sed etiam, ubi structura diversa est, uti h. l. V. Gr. T. II. §. 852, 2. b. Infra II, 1, 14: εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ' ἂν αὐτῷ (sc. αὐτήν).

εἴ τι δέοιτο] V. Gr. T. II. §. 513. not. 2. (Gr. schol. §. 278. not. 1.) Infra II, 3, 29: ἃ δέομαι. VII, 7, 24: ἥντι δέωνται. Plura collegit Schwidop. Progr. Regiom. 1839. p. 16.

ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον] Per attractionem dictum pro ἀντὶ τούτων, ἃ εὖ ἔπαθον. Infra VII, 7, 8: εὖ ποιήσας ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθες. I, 7, 3: τὴν ἐλευθερίαν ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων. Porro: I, 9, 25: (Κῦρος) δεῖταί σου τοῦτον (τὸν οἶνον) ἐκπιεῖν τήμερον σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς. 28: ἐξ ὧν ἀκούω. II, 1, 16: περὶ ὧν λέγεις. III, 1, 45: ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις. IV, 5, 17: ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι. Cf. Buttm. §. 143, 14. Rost. §. 177. p. 465. Kühner. T. II. §. 787, 2. (Gr. schol. §. 332, 6.)

§. 5. ἀνάγκη δή] Sic AHIKLM1, 30; reliqui ἀνάγκη δέ. Si legitur δέ, statuendum est non hinc ordiri apodosin, ut δέ maiore cum vi eam inducat (v. Gr. T. II. §. 738. Gr. schol. §. 322. not. 8.) — nam tum ob oppositionem ἐμοὶ δὲ ἀνάγκη dicendum erat —, sed cum Poppone a verbis εἰ μὲν δή; at haec ratio hoc quidem loco durior videtur esse. Consecutiva particula δή h. l. aptissima est: *nun so bleibt mir nichts Anderes übrig*.

εἶναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω, οὐκ οἶδα· αἱρήσομαι
δ' οὖν ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. Καὶ οὔ-
ποτε ἐρεῖ οὐδείς, ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρ-
βάρους προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φι-
λίαν εἱλόμην· ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, 6
οὐδὲ ἕπεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι καὶ ὅ τι ἂν δέῃ πεί-
σομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φί-
λους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι
τίμιος, ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δ' ἔρημος ὢν οὐκ ἂν ἱκανὸς
εἶναι οἶμαι οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλε-

Commentar. I, 2, 9. Cf. Anab. var. scr. I, 9, 15. *τῶν θελόντων*. V, 7, 27. *ἂν θέλῃ*. VI, 5, 21. *ὅπου ἂν θέλωσι* (ex A B). VII, 3, 26. *ἂν θέλῃς* (ex A B). — *καὶ πατρίδα*] sic A B C D; ceteri om. *καί*. — *οἶμαι*] sic A B C D E; reliqui om. *οἶμαι*. — *ὅπου ἄν*] sic A B C D E O pro *ὅπου ἐάν*. V. nos ad Comm. III, 10, 12. — *ἔρημος ὤν*] sic A B C D E M N O pro *ἐρημωθείς*. — *ἀλεξήσασθαι*] v. adn.

προδόντα] pro *προδόντι*. V. ad I, 2, 1.

αἱρήσομαι δ' οὖν] V. ad I, 2, 12. De seq. *εἰς τοὺς βαρβάρους*, in barbarorum terram, v. ad I, 1, 11., de participiis *ἀγαγών* — *προδούς* ad I, 1, 7.

§. 6. *πείθεσθαι — ἕπεσθαι*] Illud animi, hoc corporis est. V. nos ad Commentar. II, 2, 11. Ceterum scriptura fluctuatur; v. variet. scripturae.

ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους] Apposite Bornemannus comparat verba Andromachae in Il. VI, 429: *Ἕκτορ, ἀτὰρ σύ μοί ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ ἠδὲ κασίγνητος*, et Eurip. Hecub. 284: *ἥδ' ἀντὶ πολλῶν ἐστί μοι παραψυχή, πόλις, τιθήνη, βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ*.

σὺν ὑμῖν μὲν ἂν — εἶναι τίμιος —, ὑμῶν δ' ἔρημος ὢν οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι] Conditio, ad quam particula *ἄν* respicit, primum in verbis *σὺν ὑμῖν*, i. e. si vobiscum sim, dein in *ἔρημος ὤν*, i. e. si vobis destitutus sim, latet. De infinitivo coniuncto cum *ἄν* (*εἶναι ἄν*, i. e. fore aut esse posse) v. nos in Gr. T. II. §. 455. (Gr. schol. §. 333, 5.). Cf. II, 1, 12. 13. 20. 2, 1. 3, 18. (inf. fut. c. *ἄν*) 5, 13. 16. 18. V, 2, 9. 7, 11. VI, 1, 26. 5, 22.

ἀλεξήσασθαι] Hanc scripturam, omnium codd. auctoritate fultam, post Bornemannum revocavi; reliqui editores recentiores cum Castalione scripserunt *ἀλέξασθαι*. Quam quidem formam etsi non ignoro et ceteris Atticis scriptoribus esse usitatam, nec a Xenophontis usu abhorrere, — cf. infra III, 4, 33. V, 5, 21. Cyrop. I, 5, 13.; de futuro *ἀλέξομαι* cf. infra VII, 7, 3., ubi *ἀλεξόμεθα* in optimis codd. legitur (Commentar. IV, 3, 11. est *ἀλεξόμεθα* non futurum, sed praesens; etiam infra VII, 3, 44. *ἀλέξησθε* coniunctivus praesentis, non aoristi, videtur esse, et I, 9, 11. *ἀλεξόμενος* sine dubio pro praesente habendum est) — tamen Homericam formam *ἀλεξήσασθαι*, quam codices mordicus tenent, eo magis restituendam censui, quod Xenophon, cui iure tribuitur nomen apis Atticae, multa ex aliis dialectis delibavit.

οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι — οὔτ' ἂν — οὔτ' ἄν] dictum pro

ξήσασθαι. Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε.

7 Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἵ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ἀκούσαντες, ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι, ἐπήνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ
8 σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ. Κῦρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαῤῥεῖν, ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον· μεταπέμπεσθαι δ'
9 ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τούς θ' ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς προς-

§. 7. *ὅτι οὐ φαίη*] ABCD om. οὐ. — §. 8. *τούτοις ἀπορῶν*] FGHIKL *τούτων ἀπ.*, h. e. his rebus carentes: quod ineptum est. Cf. I, 5, 13. — §. 9. *τούς θ' ἑαυτοῦ*] sic BCD; *τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ* AE; reliqui *τοὺς αὐτοῦ*. — *ἐκείνου ἔτι*] sic ABC pro *ἔτι ἐκείνου*. — *ἔτι ἡμῖν*] sic

οὐχ ἱκανὸς εἶναι ἂν οὔτε φίλον ὠφελῆσαι οὔτε ἐχθρὸν ἀλεξήσασθαι, sed *ἂν* post id vocabulum poni solet, in quo vis sententiae posita est, ergo post negationem *οὐκ*, deinde post *οὔτε — οὔτε* tepetitum est ad negationem maiore vi efferendam. V. nos in Gr. T. II. §. 458, 2. (Gr. schol. §. 261, 3.) et ad Commentar. I, 4, 14. III, 9, 2. Adde Stallbaumium ad Platon. Gorg. p. 475. E: *οὔτ' ἂν ἐγώ, οὔτ' ἂν σύ, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ ἀδικεῖσθαι.* Cf. infra II, 5, 20. et ad IV, 6, 13. V, 6, 32: *διασπασθέντες δ' ἂν — οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν, οὔτε χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε.* VII, 7, 38: *οὔτ' ἂν — δυνηθείην —, οὔτ' ἂν — ἱκανὸς ἂν γενοίμην.* Cf. ad VII, 4, 12.

Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος —, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε] H. e. me iturum esse — persuasum habete. De hoc genitivorum absolutorum cum *ὡς* coniunctorum usu frequentissimo v. Rost. §. 182. not. 4. Kühner. T. II. §. 672. (Gr. schol. §. 312. not. 12.) Cf. infra V, 6, 3.

ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς] Scil. *ἴητε*, quod *ἀπὸ κοινοῦ* ex antecedenti participio supplendum est. V. nos in Gr. T. II. §. 852. g. et ad Commentar. III, 5, 14., ubi ex antecedenti participio *χρώμενοι* repetendum est verbum finitum *χρῷντο*. Cf. supra ad I, 2, 15.

§. 7. *ταῦτα ἀκούσαντες, ὅτι*] Demonstrativa saepe enuntiationibus ita praemittuntur, ut cum vi quadam animum advertant ad ea, quae sequuntur. V. nos in Gr. T. II. §. 631, 2. (Gr. schol. §. 304, 2.) Quod autem pluralem numerum *ταῦτα*, non singularem, quo noster et Latinus sermo utitur, quum pronomen ad totam enuntiationem refertur, posuit, de eo v. nos in Gr. T. II. §. 423. (Gr. schol. §. 241. not. 3.) et ad Commentar. III, 6, 6. Cf. infra ad VII, 2, 4: *ἔχαιρε ταῦτα*

ελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον ἔλεξε τοιάδε·

"Ανδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, ἐπεί γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης· ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν, οἶδα· ὥστε καὶ με- 10
ταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυνόμενος, ὅτι σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν, ἔπειτα καὶ δεδιώς, μὴ λαβών με δίκην ἐπιθῇ ὧν νομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα 11
εἶναι ἡμῖν καθεύδειν, οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι, ὅτι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων. Καὶ ἕως γε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι, ὅπως ἀσφαλέ-

ABCFGIKL pro ἡμῖν ἔτι. — ἔπειτα] sic ABC pro ἔπειτα δέ. V. ad §. 2. — §. 11. ἕως γε] sic ABCDEMNO; reliqui εἴτε μένομεν, sine dubio ex glossemate ob seq. εἴτε; Dind. e coni. ἕως τε. — ὅπως ἀσφαλέστατα] FGHIKL h. l. et paullo inferius post ὅπως addunt ὡς; A om. haec.

ἀκούων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα.

παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι] „§. 1. ἐπὶ β. cum notione aggrediendi; παρὰ β. nihil nisi appropinquationem significat. Sic II, 2, 3. ἰέναι ἐπὶ βασιλέα, et ib. 4. ἰέναι παρὰ τοὺς Κύρου φίλους." KRÜGERUS, qui idem recte observavit in seqq. verba **παρὰ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι ἐστρατοπεδεύσαντο** breviter dicta esse pro **παρὰ Ξ. καὶ Π. ἀπελθόντες ἐστρ.** De infinitivo praesentis v. ad II, 3, 27.

§. 8. **ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον**] dicens has res in ordinem redactum iri; de ὡς v. ad I, 1, 6. Ne vero credas **καταστησομένων** pro **κατασταθησομένων** positum esse, verte: *diese Angelegenheiten würden sich ordnen, gestalten.* V. ad I, 4, 8.

§. 10. **τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυνόμενος**] maxime (quod maximi momenti est), quia me pudet. De verbis τὸ μέγιστον v. nos in Gr. T. II. §. 500. not. 2. Cf. Commentar. III, 4, 12. Infra V, 6, 29: ὁ μάντις ἀπεκρίνατο τὸ μὲν μέγιστον τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι.

δίκην ἐπιθῇ ὧν νομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι] Per attractionem dictum pro δίκην τούτων, ἃ νομίζει — ἠδικῆσθαι. Geminus locus legitur infra III, 2, 8: ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι. V. ad I, 3, 4. **Δίκη τινός**, ut Latine *poena alicuius rei*, est poena pro aliqua re. De passivo ἀδικεῖσθαι c. accus. iuncto v. Gr. T. II. §. 558. not. 2. (Gr. schol. §. 281, 2.)

§. 11. **ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων**] quid nobis faciendum sit *ex his, secundum haec* (h. e. in hac rerum conditione). V. nos in Gr. T. II. §. 599. g. (Gr. schol. §. 288, 2. g.) Infra VI, 1, 1: πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων.

σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι, ὅπως — μένωμεν] Coniunctivum μένωμεν, quem omnes

στατα μένωμεν· εἴ τε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως ἀσφαλέ-
στατα ἄπιμεν καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν· ἄνευ γὰρ
12 τούτων οὔτε στρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτου ὄφελος οὐδέν. Ὁ
δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἄξιος φίλος, ᾧ ἂν φίλος ᾖ, χαλε-
πώτατος δ' ἐχθρός, ᾧ ἂν πολέμιος ᾖ, ἔχει δὲ δύναμιν
καὶ πεζὴν καὶ ἱππικὴν καὶ ναυτικήν, ἣν πάντες ὁμοίως
ὁρῶμέν τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόῤῥω δοκοῦ-
μέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι· ὥςτε ὥρα λέγειν, ὅ τι τις γι-
γνώσκει ἄριστον εἶναι.

εἴ τε ἤδη δοκεῖ] sic BCDEMNO; *εἴ τε δοκεῖ ἤδη* A; *εἴτε δὲ δὴ δοκεῖ* FHIKL; vulgo *εἴτε δὴ δοκεῖ*; Born. coni. *εἴτε δὲ δοκεῖ ἤδη*. — *ἄπιμεν*] sic ABCE pro *ἀπίωμεν*. — §. 12. *ἔχει δὲ δύναμιν*] sic ABCD pro *ἔτι δὲ δύναμιν ἔχει*. — *καθῆσθαι*] sic ABCDEM1,3,O; *καθίσθαι* M2; reliqui *καθέζε*-

codd. tuentur, Buttmannus mutandum censuit in *μενοῦμεν*, quod a recentioribus editoribus fere omnibus receptum est. Ego cum Bornemanno coniunctivum revocandum existimavi. Nam si in archetypo *μενοῦμεν* lectum fuisset, vix credibile est id a librariis mutatum esse in coniunctivum *μένωμεν*, quum statim *ἄπιμεν*, quod habet vim futuri, et *ἕξομεν* sequantur. Verborum autem, quae curandi vim habent, cum *ὅπως* et coniunctivo constructio nihil habet offensionis satisque usitata est. *Σκοπῶ, ὅπως μενοῦμεν*, et *σκοπῶ, ὅπως μένωμεν*, ita inter se differunt, ut illud significet: considero, quo modo mansuri simus, hoc: considerans curo, ut maneamus. Infra III, 1, 38: *εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν*. Commentar. II, 2, 6: *ἐπιμελοῦνται πάντα ποιοῦντες, ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι*: ubi v. adnotata nostra. Cf. Bornemannum ad Xen. Sympos. VIII, 25. p. 203. et nos in Gr. T. II. §. 776, 1. (Gr. schol. §. 330, 6.) Quod autem constructio ita variata est, ut primum *ὅπως* cum coniunctivo, dein cum indicativo futuri consociatum sit, ne eam quidem iustam atque idoneam codicum auctoritatis deserendae esse caussam multa confirmant exempla, ut infra IV, 6, 10. Comment. II, 2, 10: *ἐπιμελομένην —, ὅπως ὑγιαίνῃς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσῃ*: ubi v. adnotata nostra. Ibid. II, 4, 2. codices fluctuantur, sed vix dubium est, quin legendum sit: *τοὺς πολλοὺς οὔτε ὅπως κτήσονται φροντίζοντας, οὔτε ὅπως οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώζωνται*.

εἴτε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι] Structura est *ἀνακόλουθος*. Oratio enim ex grammaticae ratione sic ordiri debebat: *καὶ εἴτε μένομεν κτλ*. Cf. Plat. Legg. I. p. 632. D: *ὅπῃ τάξιν τινὰ εἰληφότα διάδηλά ἐστι τῷ περὶ νόμων ἐμπείρῳ τέχνῃ, εἴτε καί τισιν ἔθεσι*. V. quos Bornemannus laudat Heindorfium ad Plat. Sophist. p. 302. et Blomfield. ad Aeschyl. Agam. 1374. Diversa sunt exempla ab Hermanno ad Viger. p. 834. allata. Multo frequentiora sunt exempla, in quibus primum *εἴτε* positum est, dein, aberrante oratione, alterum membrum alia forma expressum sequitur. V. Maetznerum

Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. Ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο 13
οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες ἃ ἐγίγνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες, οἵα εἴη ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι.
Εἷς δὲ δὴ εἶπε, προςποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα 14
πορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγοὺς μὲν ἑλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἀγοράζεσθαι (ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι) καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κῦ-

σθαι. — γιγνώσκει] γινώσκοι A, γινώσκει B. — §. 13. ἐγίγνωσκον] ἐγίνωσκον B. — ἡ ἀπορία] v. adn. — §. 14. ἐλθόντας] ABD et C a pr. manu habent ἐλθόντα, quod ferri non potest.

ad Antiphont. IV. §. 3. p. 194. Cf. nos in Gr. T. II. §. 746. not.

§. 12. καὶ γάρ] h. e. huc enim accedit, quod. Ex qua circumlocutione apparet vis particulae καί. Cf. infra III, 3, 4. V, 8, 11. VI, 6, 3. Uti καὶ γάρ est nam etiam, ita οὐδὲ γάρ nam ne — quidem. V, 5, 9: οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν — ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες. Pro graviore γάρ legitur I, 8, 21., uti saepe etenim usurpatur. V. ad Commentar. II, 1, 3.

καθῆσθαι] castra habere. De seq. γιγνώσκειν c. acc. et inf. iuncto v. ad I, 9, 17.

§. 13. ἡ ἀπορία] Sic ABC M2; reliqui om. articulum, qui apte additus est. Verte: qualis esset illa difficultas, si contra Cyri voluntatem aut manerent, aut abirent.

§. 14. Εἷς δὲ δὴ εἶπε] Unus autem adeo suasit. Particula δή particulae δέ adiuncta vim habet auctivam. Commentar. II, 6, 20: εἰ δὲ δὴ καὶ οἱ ἀρετὴν ἀσκοῦντες στασιάζουσι, si vero vel ei, qui virtutem colunt, seditiones movent.

εἶπε — στρατηγοὺς μὲν ἑλέσθαι] suasit, ut alios facerent duces. Saepe verba dicendi cum infinitivo coniuncta vim habent suadendi, hortandi, iubendi. Etiam ἀγοράζεσθαι, συσκευάζεσθαι, αἰτεῖν, συντάττεσθαι, πέμψαι pendent ab εἶπε. Ceterum recte observavit Schneiderus oratorem non suam ex animo proferre sententiam, sed Clearchi partes agere.

εἰ μὴ βούλεται] pro εἰ μὴ βούλοιτο. Saepe apud Graecos post praeteritum sequitur indicativus praesentis, obliqua oratione formam induente rectae. V. nos ad Commentar. I, 1, 13. et in Gr. T. II. §. 846. (Gr. schol. §. 345, 5.) Cf. I, 3, 2. 21. 4, 7. 13. extr. 7, 8. 18. 8, 16. 17. 21. Mixtae structurae exempla: I, 9, 28: ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοίη, οὓς τιμᾷ. II, 1, 2: ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ τι χρὴ ποιεῖν. IV, 1, 3. 24: ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν — οὐ φαίη εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη. V, 6, 3: ἀπελογήσατο —, ὅτι — εἴποι, ἀλλ' ὅτι — αἱρήσονται. 34: ἠπείλουν —, εἰ λήψονται —, ὅτι ἐπιθήσοιεν. 7, 23.

ρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον, ὅςτις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. Ἐὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῷ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι μήτε Κῦρος μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπακότες.

15 Οὗτος μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπε· μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον·

διὰ φιλίας] sic ABCD pro ὡς διὰ φιλίας. Cf. ad IV, 1, 8. — *ἀπάξει*] ABCDEMNO habent ἀποίσει, quod quamvis codicum auctoritate egregie munitum sit, tamen non sum ausus cum Born. recipere, primum quia de hominibus verbum ἀποφέρειν non dicitur, dein quia *ἈΠΑΞΕΙ* et *ἈΠΟΙCΕΙ* in codd. facillime

ἐὰν δὲ μὴ διδῷ] pro εἰ δὲ μὴ διδοίη. Etiam h. l. obliqua oratio formam induit rectae. V. nos ad Commentar. I, 2, 2. et in Gr. §. 847. (Gr. schol. §. 345, 5.) Infra I, 4, 12. 13. 6, 3. 8, 22. II, 5, 27. extr. III, 4, 2: ἣν τούτους λάβῃ. 5, 18: ἡνίκ' ἄν τις παραγγείλῃ. IV, 1, 3. 3, 29: ἐπειδὰν — ψοφῇ. Ib. (ἔφη) ὅτι οὗτος ἄριστος ἔσοιτο, ὃς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γένηται. 5, 8. V, 1, 14. 2, 11. VI, 4, 11. VII, 1, 33. 2, 36.

ὅςτις — ἀπάξει] Post relativum Graeci utuntur indicativo futuri ad consilium notandum, ubi Latini coniunctivum ponunt, et quidem non solum, ubi praesens, sed saepissime etiam, ubi praeteritum in enuntiatione primaria antecedit. Infra II, 3, 4: ἔλεγον, ὅτι — ἥκοιεν — οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται. 6. III, 1, 20. V, 4, 10. V. Buttm. §. 139. not. 2. Rost. §. 177, 7. a. Kühner. T. II. §. 446, 3. (Gr. schol. §. 255, 3.) et ad Commentar. II, 1, 17.

ὧν πολλοὺς — ἔχομεν] Obliqua oratio transiit in rectam, uti saepius apud Graecos scriptores. Cf. §. 16. 20. 25. IV, 1, 19. 8, 10. V, 6, 19. extr. 37. 7, 19. VI, 2, 5. ἡμῶν καθημένων. VII, 3, 34. 41. Minus frequens est rectae orationis in obliquam transitus. Infra VII, 1, 39. Cf. Buttm. §. 139, not. 3. Rost. Gr. mai. §. 123b, 5 et 6. a. Kühner. T. II. §. 850. (Gr. schol. §. 345. not. 6.)

ἔχομεν ἀνηρπακότες] Infra IV, 7, 1: τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι. VII, 7, 27: ἃ νῦν καταστρεψάμενος ἔχεις. V. Buttm. §. 144. not. 18. Kühner. T. II. §. 663. X. (Gr. schol. §. 310, 4. k.)

§. 15. *τοσοῦτον*] H. e. hoc unum. Infra II, 1, 9: τοσοῦτον εἶπεν. III, 1, 45. additur μόνον: τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι, sed V, 8, 8. simpliciter: τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτόν ἐγίγνωσκον, ὅτι εἴς ἡμῶν εἴη. Cf. Lobeck. ad Soph. Ai. 748. p. 338. ed. 2.

Ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ — λεγέτω] Nemo vestrum ita loquatur, quasi ego hoc imperium suscepturus sim. Accusativi non absoluti habendi sunt, uti in exemplis, quale est in Commentar. I, 2, 20., ubi v. adnotata nostra, sed obiectum sequentis verbi λεγέτω. V. nos in Gr. T. II. §. 673. not. Cf. infra V, 6, 11: οἱ δὲ καὶ (sc. ὑπώπτευον) ὡς δῶρα ληψόμενον (sc. αὐτόν). Comment. IV, 2, 30: ὡς πάνυ

Ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ, δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ ᾧ ἂν ἕλησθε πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι, ὥς τις καὶ ἄλλος, μάλιστα ἀνθρώπων.

Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ἐπιδεικνὺς μὲν τὴν εὐή- 16
θειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥςπερ πάλιν

inter se permutari potuerunt. — *Κῦρος*] sic ABCD pro vulg. ὁ Κῦρος. — *ἀνηρπακότες*] sic ABCDEO; ἂν ἡρπακότες M1, 2, B; reliqui ἡρπακότες. — §. 15. *ᾧ ἂν ἕλησθε*] sic cum Dind. scripsi ex A, qui habet ὦ ἐάν; vulgo ὃν ἂν ἕλ. — §. 16. *Μετὰ τοῦτον*] sic ABC pro vulg. *μετὰ δὲ τοῦτον*. V. ad I, 1, 9.

μοι δοκοῦν — οὕτως ἴσθι. Rarior est haec structura; constat enim verbis *λέγειν, εἰδέναι, ἐπίστασθαι, νοεῖν, ἔχειν γνώμην*, simill. addi solere genitivos absolutos praemisso ὡς. V. ad I, 3, 6.

ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ — πείσομαι] Exspectes ὡς δὲ — *πεισόμενον*, sed ob interiectam interpositionem scriptor a coepta structura deflexit in aliam. Ex antecedentibus verbis *μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω* contraria sententia elicienda est haec fere: *πάντες δὲ λεγόντων*. V. Gr. T. II. §. 852. k. (Gr. schol. §. 346, 2. c.)

καὶ ἄρχεσθαι] non solum imperare, sed etiam obedire. Sic *καί*, etiam, e suppresso orationis membro, ad quod refertur, explicandum est. V. nos ad Commentar. I, 3, 1. et in Gr. T. II. §. 728. 729. Cf. §. 16. *καὶ τὰ ἄκρα κτλ.* I, 9, 14. *καὶ αὐτός*. 23. *καὶ περὶ τούτων*. 31: (*Ἀριαῖος*) *ἔφυγεν, ἔχων καὶ τὸ στράτευμα*, h. e. non solum ipse, sed etiam simul abducens exercitum suum, plane ut III, 3, 2: *ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων*. II, 4, 2. *καὶ διὰ τοῦτο*. III, 1, 34. *καὶ σύ*. 5, 16. *καὶ ἐπιμιγνύναι*. IV, 8, 6. V, 7, 29. *καὶ διαπεπράχασιν*. VI, 4, 8. VII, 7, 54.

ὥς τις καὶ ἄλλος] In eiusmodi enuntiationibus comparativis Graeci addere solent *καί*. I, 4, 15: *ἐπίσταται, εἴ τις καὶ ἄλλος*. II, 4, 6. 6, 8: *ἱκανὸς μὲν γὰρ (ἐλέγετο εἶναι), ὥς τις καὶ ἄλλος*. III, 1, 34: *λέξον καὶ σύ* —, *ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς*. VI, 4, 12. *εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε*. Plat. Apol. p. 28. E: *τότε μέν, οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον, ἔμενον, ὥςπερ καὶ ἄλλος τις*. V. nos in Gr. T. II. §. 729. (Gr. schol. §. 321. not. 5.) et ad Commentar. III, 6, 2. Adde Rost. §. 171, 5. a. Schwido p. progr. Regiom. 1839. p. 4 sq. Nos particulam *καί* in altera enuntiatione ponere solemus: *auch ich, sowie irgend ein Anderer.* Ubi plena est duarum enuntiationum correlativarum oratio, in utroque membro *καί* ponitur. V. infra ad II, 1, 22.

ὥςπερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου μὴ ποιουμένου] Hic locus cum Bornemanno sic explicandus videtur: quasi retro Cyrus navigaturus non esset. „Sumit enim orator non ad regem, sed ad Pisidas aut alios populos contumaces adoriendos Cyrum profectum eisque devictis in provin-

τὸν στόλον Κύρου μὴ ποιουμένου, ἐπιδεικνὺς δέ, ὡς εὔηθες εἴη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου, ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν. Εἰ δὲ καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν ᾧ ἂν Κῦρος διδῷ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦ-
17 ρον προκαταλαμβάνειν; Ἐγὼ γὰρ ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς

τὸν στόλον] sic ABM1, 2, 3, O; in C τὸν erasum; reliqui om. τόν. — ἐπιδεικνὺς δέ] v. adn. — Εἰ δέ] sic ABCE; reliqui εἰ δέ τι vel εἰ δέ τοι. — διδῷ] sic ABCDEM1, 2, 3, O; reliqui δῷ. — §. 17. Ἐγὼ γὰρ ὀκνοίην μὲν ἄν] Ἐγὼ μὲν

ciam rediturum esse." Cf. §. 21. Alii interpretantur: quasi Cyrus posthac non esset expeditionem navalem suscepturus; at πάλιν posthac non significat. Krügerus de authent. p. 39. negationem μή tollendam censet, ut haec sit sententia: quasi Cyrus rediturus vel iter non perrecturus (ideoque non ipse navibus opus habiturus) esset. Pro ποιουμένου Castalio edidit ποιησομένου, quod iam Muretus legendum coniecerat; at non raro Graeci praesenti tempore, in primis participio praesentis, utuntur, ubi res aliqua nondum quidem peragitur, sed tamen aut revera aut cogitatione instituitur paraturve. V. nos in Gr. T. II. §. 437. et in primis in Gr. schol. §. 255. not. 3. Cf. paullo post λυμαινόμεθα, et adn. ad IV, 5, 8. De ὥςπερ, quasi, participio praemisso v. Buttm. §. 145. not. 5. Rost. §. 182. not. 4. Kühner. II. §. 674. (Gr. schol. §. 312. not. 13.) et ad Comment. II, 3, 3. Cf. infra III, 1, 14. ὥςπερ ἐξόν, ubi cf. adnotata. V, 7, 24: ὥςπερ ἢ συὸς ἀγρίου ἢ ἐλάφου φανέντος. Oec. II, 7: ὥςπερ ἐξόν σοι.

ἐπιδεικνὺς δέ] Sic edidit Stephanus, et vero etiam optimus codex A habet ἐπιδεικνύς omisso δέ; vulgo ἐπεδείκνυε δέ, quod, quum antecedat ἐπιδεικνὺς μέν, vix ferri potest, quum, uti verissime observavit Krügerus, in tali anaphora mutata structura insolens sit, comp. IV, 3, 7. 21. 23. V, 6, 15. Huc accedit, quod in codd. litterae C et E facillime inter se permutari potuerunt.

ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν] cui expeditionem suam perdere (*zu Schanden machen*) cogitamus. De obliquae orationis in rectam transitu v. ad §. 14.

τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦρον προκαταλαμβάνειν;] Verba sic construenda sunt: τί κωλύει Κῦρον καὶ κελεύειν τὰ ἄκρα ἡμῖν προκαταλαμβάνειν; quid impedit, quominus Cyrus etiam montium iuga (v. I, 2, 21.) in damnum nostrum praeoccupari iubeat? Particula καί explicanda est e sententia supplenda: uti alia nobis inferre potest detrimenta. V. ad §. 15. De dativo qui dicitur incommodi ἡμῖν cf. III, 4, 39: προκατείληπται γὰρ ἡμῖν (i. e. in damnum nostrum) ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος.

§. 17. ἃ ἡμῖν δοίη] Optativus in enuntiatione relativa ob ὀκνοίην ἄν positus est. Sic saepe, ubi in primaria enuntiatione optativus sive sine ἄν sive cum ἄν positus est, per modorum quandam attractionem etiam in secundaria enuntiatione optativus ponitur. V. nos in Gr. T. II. §. 790, 2. (Gr. schol. §. 327b, 1.) et ad Commentar. III, 14, 6. Infra I, 9, 19: εἰ δέ τινα ὁρῴη — κατασκευάζοντα — ἧς ἄρχοι χώρας.

τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς ταῖς
τριήρεσι καταδύσῃ, φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι ᾧ [ἂν]
δοίη ἕπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ, ὅθεν οὐχ οἷόν τε ἔσται
ἐξελθεῖν· βουλοίμην δ' ἂν ἄκοντος ἀπιὼν Κύρου λα-
θεῖν αὐτὸν ἀπελθών, ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. Ἀλλ' ἐγώ 18

γὰρ ὀκνοίην ἄν FGHIKL, Aldina. — ᾧ [ἂν] δοίη] v. adn. — ἀγάγῃ] sic ABCFGIKL; reliqui ἀγάγοι. — §. 18. ἐγώ] sic ABC; reliqui ἔγωγε.

μὴ — καταδύσῃ] Ex ὀκνοίην eliciendum est ἀπὸ κοινοῦ participium ὀκνῶν. Cf. nos ad geminum locum, qui legitur in Commentar. II, 3, 14: ἦ ὀκνεῖς — ἄρξαι, μὴ αἰσχρὸς φανῇς, ἐὰν πρότερος τὸν ἀδελφὸν εὖ ποιῇς; Adde infra III, 1, 12: ἐφοβεῖτο, ὅτι (quia) — ἐδόκει —, μὴ οὐ δύναιτο κτλ.

αὐταῖς ταῖς τριήρεσι] V. Buttm. §. 133. not. 14. Rost. §. 161. not. 4. h. Kühner. T. II. §. 568, 2. b). (Gr. schol. §. 283, 2.)

καταδύσῃ] Ubi μή et coniunctiones finales pendent ab optativo cum ἄν vel sine ἄν, aut cum coniunctivo construi possunt, quia optativus rem praesentem notat, aut cum optativo per modorum attractionem, quam modo in verbis ἃ ἡμῖν δοίη commemoravimus. Sic paullo post legimus φοβοίμην δ' ἂν — μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ. III, 1, 38: οἴομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀνῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. Cyrop. III, 2, 28. Hier. XI, 11: φόβον δὲ οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλ' ἄλλοις παρέχοις, μή τι πάθῃς. Contra optativus: II, 4, 3: βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ παντὸς ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν, uti cum optimis codd. A et B pro vulg. ᾖ legendum est. III, 1, 18: ἆρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ' αὐτόν. V. nos in Gr. T. II. §. 773. III. (Gr. schol. §. 330. not. 2.) et ad Commentar. II, 7, 14. p. 261.

τῷ ἡγεμόνι ᾧ ἂν δοίη] Sic legitur in omnibus codd.; at particula ἄν ab hoc loco abhorret; nam ubi in relativa enuntiatione optativus cum ἄν legitur, res cogitata ex conditione apta significatur, ut ὃν ἂν δοίη, *den er geben würde (könnte)*, quod ab hoc loco alienum est. V. nos ad Commentar. I, 2, 6. Quare Reisigius de vi et usu ἄν particulae p. 111. ἄν eiiciendum censet. Qua sententia probata, recentiores editores ἄν aut plane eliminaverunt, aut uncis sepserunt. Ego vero legendum suspicor ὃν δοίη: unde multo facilius intelligitur, quo modo ἄν irrepere potuerit; verba enim ΟΝΔΟΙΗ et ΩΑΝΔΟΙΗ in codd. non multum inter se differunt. Quod autem in τῷ ἡγεμόνι, ὃν δοίη, attractio relativi neglecta est, id coniecturae nostrae haudquaquam obstat. Exemplis in Gr. T. II. §. 787. not. 5. a nobis allatis adde infra IV, 7, 17: διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον. Hellen. VI, 5, 2: ἐμμενῶ ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς κατέπεμψε. Cyrop. V, 5, 2: τῇ τε ἄλλῃ κατασκευῇ, ἣν εἶχον. Thuc. II, 6: περὶ τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἔχουσι. 75: τοῖς δένδρεσιν, ἃ ἔκοψαν. Isocr. Archid. p. 120, 21: τοῖς ὅρκοις, οὓς ἐποιήσασθε.

φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας
ἐλθόντας πρὸς Κῦρον, οἵτινες ἐπιτήδειοι, σὺν Κλεάρ-
χῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον, τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι· καὶ ἐὰν
μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία οἵαπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο
τοῖς ξένοις, ἕπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν
19 πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις
τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνο-
τέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς
φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἑπόμενοι ἂν φίλοι αὐτῷ

χρῆσθαι] sic A B C D E M1, 2, N, O; reliqui χρήσασθαι. — καὶ πρόσθεν] sic A B C D E M1, N O; reliqui καὶ πρότερον. — §. 19. πείσαντα] sic Stephanus; codd. πείσαντας. — πεισθέντα] sic A B C (H a sec. m.) M1; reliqui πεισθέντας. — ἀφιέ-

§. 18. ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι] Attractione demonstrativi neglecta dictum est pro ταύτας φλυαρίας εἶναι. Commentar. I, 2, 43: καὶ ταῦτα νόμος ἐστί. V. nos in Gr. T. II. §. 421. not. 1. (Gr. schol. §. 240. not. 3.) et ad Commentar. I, 2, 42.

ἐπιτήδειοι] idonei rei agendae. Cf. καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι. VI, 6, 30: ἔδοξεν αὐτοῖς, πέμψαντας —, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι, δεῖσθαι Κλεάνδρου — ἀφεῖναι τὼ ἄνδρε. VII, 7, 2. 13. 20.

ἐρωτᾶν ἐκεῖνον, τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι] Pronomen interrogativum τί dictum est pro ὅ τι. Saepe enim rectae interrogationis pronomina, ut τίς, ποῖος, πότερος, πῶς, pro obliquae interrogationis pronominibus, ut ὅςτις, ὁποῖος, ὁπότερος, ὅπως, ponuntur, obliqua oratione rectae formam induente. V. nos ad Commentar. I, 1, 1. et in Gr. T. II. §. 837. not. 2. (Gr. schol. §. 344. not. 1.) Rost. §. 165. not. 1. Infra I, 4, 13: πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, et §. 14: πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. 7, 2. 8, 16. II, 4, 21. III, 1, 7. 4, 40. V, 7, 18. VI, 3, 23. VII, 2, 26. 8, 16. Τί βούλεται χρῆσθαι, i. e. ad quid velit uti. V. adn. ad verba proxime sequentia.

ἐὰν μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία οἵαπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις] H. e. παραπλησία τοιαύτῃ, πρὸς οἵανπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις. Dativus οἵαπερ explicandus est per relativi attractionem, quasi dicatur οἵανπερ ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, quanquam ubi χρῆσθαι cum substantivo aut cum pronomine relativo ad substantivum relato construitur, non cum accusativo, sed cum πρός (εἰς) et accusativo sociatur, ut χρῶμαι τοῖς ξένοις πρὸς ταύτην τὴν πρᾶξιν, aut ἡ πρᾶξις, πρὸς ἣν τοῖς ξένοις χρῶμαι. Hoc autem loco eadem est structurae ratio, quae est, ubi χρῆσθαι cum accusativo pronominis aut adiectivi generis neutrius coniunctum est; cf. Thucyd. II, 15: τῇ κρήνῃ — τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο, i. e. fonte ad maximi momenti res utebantur. Paullo ante legimus: τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι. Infra II, 1, 14: ἄλλο τι — χρῆσθαι. III, 1, 40: οὐκ οἶδα, ὅ τι ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς. IV, 8, 11: τοῖς περιττοῖς χρήσονται, ὅ τι ἂν βούλωνται. V, 4, 9. VI, 6, 20. VII, 2, 31. Commentar. I, 4, 6. V.

καὶ πρόθυμοι ἑποίμεθα, καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπί-
οιμεν· ὅ τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ, ἀναγγεῖλαι δεῦρο·
ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. Ἔδοξε 20
ταῦτα, καὶ ἄνδρας ἑλόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν,
οἳ ἠρώτων Κῦρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ. Ὁ δ' ἀπεκρί-
νατο, ὅτι ἀκούοι Ἀβροκόμαν ἐχθρὸν ἄνδρα ἐπὶ τῷ Εὐ-
φράτῃ ποταμῷ εἶναι ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς· πρὸς
τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν
δίκην ἔφη χρῄζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἢν δὲ φεύγῃ, ἡμεῖς

ναι] ἀπιέναι ABCEMI. — ἑπόμενοι ἄν] ἄν om. ABCE. — ἀναγγεῖλαι] sic ABC; reliqui ἀπαγγεῖλαι. Cf. §. 21. et Sturz. L. X. I. p. 183. — §. 20. Ἔδοξε ταῦτα] sic ABCEL; reliqui ἔδοξε δὲ τ. V. ad I, 1, 9.

Haasium ad Xen. R. L. V, 7. p. 126 sq. et nos in Gr. T. II. §. 549. b. (Gr. schol. §. 278, 4.) De re v. I, 1, 2., ubi trecenti Graeci, qui duce Xenia cum Cyro profecti erant, commemorantur.

§. 19. πρὸς φιλίαν] i. e. φιλικῶς, uti dicitur πρὸς βίαν, πρὸς ἀνάγκην, πρὸς ἡδονήν, πρὸς ἀκρίβειαν. V. nos in Gr. T. II. §. 616. III. (Gr. schol. §. 298. III.)

ἑπόμενοι ἂν — ἑποίμεθα] i. e. ἑπόμενοι — ἑποίμεθα ἄν. De collocatione ἄν particulae v. Gr. T. II. §. 457, 2. (Gr. schol. §. 261, 2.)

ἀναγγεῖλαι] Ex antecedentibus repetenda sunt verba: δοκεῖ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον.

πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι] §. 20: πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα, h. e. secundum haec deliberabimus. II, 3, 21. VI, 2, 5. Thucyd. IV, 87: πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε εὖ. V. Gr. T. II. §. 616. p. 308. (Gr. schol. §. 298. III.)

§. 20. ἀκούοι] audisset et adhuc audiret. Notus est hic usus praesentis ἀκούω et imperfecti ἤκουον. Infra I, 9, 28. V. nos ad Commentar. I, 5, 6., ubi ἀκήκοας et ἀκούω sese excipiunt. Similiter infra III, 2, 8. λέγει dicitur de re, quae dicta quidem iam est, sed quae adhuc in audientium animis haeret. De verbo ἀκούειν cum accusativo et infinitivo constructo v. Matth. Gr. T. II. §. 549, 6. not. 2. Rost. §. 184. p. 508. Kühner. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 1.) et ad Commentar. III, 1, 1. Cf. infra III, 2, 34: ἀκούω δὲ κώμας εἶναι καλάς. VI, 6, 15. Infra I, 4, 5. legitur ἐπεὶ ἤκουε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα ut de re certa.

Ἀβροκόμαν] V. I, 4, 5.

δώδεκα σταθμούς] „Revera, si recte intervalla computaveris, sunt XIX σταθμοί. Minuit Cyrus spatium, ne milites itineris longitudine offendantur et deterreantur." LION.

κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ — ἔφη] Obliqua oratio rectae formam induit; nam dicendum erat: κεἰ μὲν εἴη (v. ad I, 3, 14.), et paullo post plane in rectam orationem transiit; dicit enim ἡμεῖς — βουλευσόμεθα, nos deliberabimus pro: se cum illis deliberaturum esse. V. ad I, 3, 14.

τὴν δίκην] meritam poenam, uti II, 5, 38. 41. V, 6, 34.; sed supra §. 10: δεδιώς, μὴ — δίκην ἐπιθῇ ὧν νομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι, i. e. poenam simpliciter; infra V, 7, 5. cum duobus optimis

21 ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοὶ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἕπεσθαι. Προςαιτοῦσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κῦρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὗ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγει, οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἔν γε τῷ φανερῷ.

1 IV. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα, ἐπὶ Ψάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα, παρασάγ-

§. 21. *ἀναγγέλλουσι*] ἀγγέλλουσι ABCE. — *μισθόν· ὁ δὲ Κῦρος*] sic ABCDO et Aldina; vulgo *μισθὸν ὁ Κῦρος*. — *ἡμιόλιον*] ACD habent *ἡμίολον*, quod fortasse praeferendum. — *ἤκουσεν*] sic ABCD; reliqui *ἤκουεν*. — *ἔν γε τῷ φανερῷ*] *ἐν τῷ τότε φανερῷ* BC; *ἐν τῷ τότε φανερῶς* ADEM1, 2, NO: quas lectiones interpretationes esse verborum *ἐνταῦθα* et *ἐν τῷ φανερῷ* recte dicit Zeunius.

codd. legendum est: *πρὶν ἂν δῷ δίκην*. V. nos in Gr. T. II. §. 484. (Gr. schol. §. 244, 3.)

§. 21. *ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγει*] pro *ἄγοι*, ut in cod. E legitur. V. ad §. 14: *εἰ μὴ βούλεται*.

προςαιτοῦσι δὲ μισθόν] auctum (i. e. *πρός*) stipendium poscunt.

ἡμιόλιον — οὗ πρότερον ἔφερον] H. e. *ἡμιόλιον τούτου, ὃν πρ. ἔφ.*, dimidio maiorem mercedem, quam eam, quam prius accipiebant. In *ἡμιόλιον* inest vis comparativa; hinc sequitur genitivus. De *φέρειν* (i. e. accipere), quod pro *φέρεσθαι* dictum videtur, v. nos ad Commentar. III, 14, 1. Cf. infra VII, 6, 7.

τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ] singulis mensibus singulis militibus. Cf. infra V, 6, 23. V. Rost. §. 155. not. 7. Kühner. T. II. §. 484. (Gr. schol. §. 244, 5.)

ὅτι δὲ — ἄγει] pro *ἄγοι*. V. ad §. 14.

ἔν γε τῷ φανερῷ] H. e. *φανερῶς*. V. nos in Gr. T. II. §. 600. p. 275. (Gr. schol. §. 289, 1.) Paullulum differt II, 5, 25: *εἴ βούλεσθέ μοι — ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ*.

Cap. IV. §. 1. *Ψάρον*] Vulgo legitur *ἐπὶ τὸν Ψ.*, sed articulum *τόν* cum BC omisimus. IV, 7, 18. in AB legitur *ἐπὶ Ἅρπασον ποταμόν*, V, 3, 8. in omnibus codd. *ποταμὸς Σελινοῦς* et paullo post *Σελινοῦς ποταμός*. Cf. Poppon. ad Thuc. I, 46. p. 85. ed. Goth. ABCDEN dant *Ψάρον*; M1, 2 *Φαρόν*; reliqui *Φάρον*, quibuscum conspirat Suidas III. p. 582., qui ex hoc loco haec sumpsit: *Φάρος, ποταμὸς Κιλικίας, οὗ τὸ εὖρος πλέθρων τριῶν*. Hutchinsonus, veterum geographorum, Plinii, Stephani v. *Ἄδανα*, Procopii aliorumque, auctoritate nixus, edidit *Σάρον*. At nihil contra plurimos optimosque codd. mutandum est. Diversa enim pronuntiatio, uti verissime observavit Schneiderus, *Σάρον* in *Ψάρον* mutavit, ut *σιττακόν* in *ψιττακόν*, oppidum *Σιττάκην* in *Ψιττάκην* (II, 4, 13.). Turcae

γας πέντε, ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν, οὗ τὸ εὖρος στάδιον. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας πεντεκαίδεκα, εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα.
Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱ 2
ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Ἡγεῖτο δ' αὐτῶν Ταμὼς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸς αὐτόν.
Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν 3

Cap. IV. §. 1. *ἐπὶ Ψάρον*] v. adn. — §. 2. *ἔμειναν*] sic ABCDEFGIK; reliqui ἔμεινεν. — *αἱ*] sic ABCD; reliqui om., male; sunt enim iam I, 2, 21. commemoratae. — *Πελοποννήσου*] *Πελοπονήσου* BC et Ald.; cf. infra VI, 2, 10. var. scr. V. Poppon. ad Thuc. I, 1. p. 209. — *ὅτε*] v. adn. — *Τισσαφέρνει*] v. adn. — §. 3. *Λακεδαιμόνιος*] sic ABC; reliqui ὁ Λακ.

hunc fluvium nunc appellant *Seïhún*. V. Ainsworthium in *Travels in the track of the ten thousand Greeks*, p. 51., qui idem itineris a Tarso ad Sarum fluvium longitudinem accuratius examinavit.

Πύραμον] Hodie *Jeïhún*. V. Ainsworth. l. d. p. 52.

Ἰσσούς] V. ad I, 2, 24. et de ipso itinere Ainsworth. l. d. p. 53. Koch. l. d. p. 31.

§. 2. *αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες*] a Lacedaemoniis Cyro auxilio missae. De re v. Krügerum de authent. Anab. p. 12 sqq.

ἐπ' αὐταῖς] eis praefectus. V. Gr. T. II. §. 612. (Gr. schol. §. 296, 2.) (At §. 3. *ἐπὶ τῶν νεῶν*, in navibus.) Cf. IV, 1, 13: *οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες*, eis praefecti. 4, 19: *καταλιπόντες — στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι*.

Ταμὼς Αἰγύπτιος] prius Ioniae sub Tissapherne *ὕπαρχος* (Thuc. VIII, 31. 87.). „Secundum Diodorum Siculum hic fidus Cyri amicus, natione Memphites [Diod. XIV, 19.], occiso Cyro, Tissaphernis metu cum classe fugit in Aegyptum ad Psammitichum regem, a quo una cum liberis iugulatus est [Diod. XIV, 35.]." ZEUNIUS.

ἐπολιόρκει Μίλητον] V. I, 1, 7.

ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν] Sic ABCD; reliqui *ὅτι*, quod recepit Krügerus, dicens inepte hic tempus significari. Mihi quidem *ὅτε*, quod optimi codd. tuentur, optime sese videtur habere; nam in temporis commemoratione latet caussae commemoratio. Pro *Τισσαφέρνει* ACL exhibent *Τισσαφέρνῃ*; utraque forma apud Xen. in usu fuisse videtur. *Τισσαφέρνῃ* I, 1, 11. plurimi et optimi codd.; at *Τισσαφέρνει* I, 1, 8. II, 1, 7. 5, 27. 28. 29. 39. 40. III, 1, 1. omnes, *Τισσαφέρνους* I, 1, 6. II, 4, 9. 5, 31. 35.; *Τισσαφέρνην* optimi habent I, 1, 8. et restituendum videtur II, 5, 27. (v. adn.); II, 5, 3. firmiter stat vocativus *Τισσαφέρνη*. V. Poppon. in praef. ad Cyr. p. 26.

καὶ συνεπολέμει] iunge: *ἐπολιόρκει καὶ συνεπολέμει*.

νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους ἔχων ὁπλίτας, ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρῳ. Αἱ δὲ νῆες ὥρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ' Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ Κῦρον, τετρακόσιοι ὁπλῖται, καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ
4 βασιλέα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας πέντε, ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή, τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. Διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρον. Ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι

παρά] sic ABCDEM1; reliqui κατά. — Ἀβροκόμα] v. adn. — §. 4. Κάρσος] sic ABCDEM1, 2, N; vulgo Κέρσος. — εὖρος πλέθρον] εὖρος ἦν πλέθρον AEM; εὖρος ἦν πλέθρον B, et eraso ἦν C; Dind. desiderat additum οὗ vel δέ; reliqui εὖρος πλέθρον. — ἐφεστήκεσαν] sic AFGHIKL pro ἐφειστήκεσαν, v. ad VI, 5, 11. — §. 5. Ταύτης ἕνεκα τῆς] sic ABCDEM;

§. 3. ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρῳ] apud Cyrum, h. e. sub Cyro. Sic saepe οἱ παρά τινι (ὄντες), ut I, 5, 16. IV, 3, 29.

παρ' Ἀβροκόμα] Krügerus cum K et Aldina edidit Ἀβροκόμα; eodem ducit O, qui habet Ἀκροκόμα. Satis probabilem esse hanc scripturam et Graeci sermonis rationi aptissimam nemo facile negabit, v. ad I, 1, 5. τῶν παρὰ βασιλέως.

παρὰ βασιλέα] De omisso articulo v. ad I, 1, 5.

§. 4. πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας] Cicero ad Fam. XV, 4: „Duo sunt aditus in Ciliciam ex Syria, quorum uterque parvis praesidiis propter angustias intercludi potest." Aditus, qui h. l. intelligitur, sunt portae Syriae (Plin. V, 18.), mari proximae; alter portae Amani montis (Plin. V, 22.), a mari remotiores. Diligenter de h. l. disputat Ainsworthius l. d. p. 58 sq.

Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη] De plurali ἦσαν v. ad I, 2, 23. Non absurde pro ἦσαν δὲ ταῦτα Weiskius legendum conjecit ἦσαν δ' ἐνταῦθα, quia non ipsa castella πύλαι dicerentur, sed, ut in aliis regionibus, angusti aditus inter duo montes; at verissime monuit Krügerus facile τείχη et πύλας ut συνώνυμα dici potuisse, comp. §. 5., idque tanto magis ferendum videri, quum scriptor non αὗται, sed ταῦτα dixisset: erant autem haec duo castella, quibus portae munitae erant.

τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας] Ob seqq. τὸ δ' ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας plerique recentiores editores scribendum censuerunt τὸ πρὸ τῆς Κιλικίας. De πρό v. ad VII, 8, 18.

Κάρσος] Hodie Merkez-sú. V. Ainsworth. l. d. p. 58. Koch. l. d. p. 33.

εὖρος πλέθρον] V. ad I, 2, 23.

τὸ μέσον — ησαν στάδιοι τρεῖς] De plurali ἦσαν per attractionem pro ἦν posito v. Buttm. §. 129, 12. Rost. §. 148. p. 348. Kühner. T. II. §. 429. (Gr. schol. §. 241, 6.) Supra I,

τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάροδος
στενὴ καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὕπερ-
θεν δ' ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφο-
τέροις ἐφεστήκεσαν πύλαι. Ταύτης ἕνεκα τῆς παρόδου 5
Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλίτας ἀποβιβά-
σειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τοὺς πο-
λεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύ-
λαις, ὅπερ ᾤετο ποιήσειν ὁ Κῦρος τὸν Ἀβροκόμαν,
ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτ' ἐποίη-
σεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, ἀνα-
στρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυνεν, ἔχων,
ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς. Ἐντεῦθεν 6

ταύτης οὖν ἑκάστης FGHKL; *ταύτης οὕνεκα τῆς* O; *ταύτης οὕνεκα τῆς* Aldina; vulgo cum I correcto et M *ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς*. De oratione *ἀσυνδέτῳ* v. ad I, 1, 9. — *ὁ Κῦρος τὸν Ἀβροκόμαν*] sic ABC; reliqui *τὸν Ἀβρ. ὁ Κ.* — *ἐποίησεν*] sic ABCDEMO; reliqui *ἐποιήσατο*. — *ἤκουσε*] sic ABCDEHI KLMl, 3, O; *ἄκουε* M; reliqui *ἤκουε*.

2, 10: *τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν* (pro *ἦν*) *στλεγγίδες*. VII, 2, 32: *ἐκείνου δ' ἦν ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ Θυνοί*.

ὕπερθεν δ' ἦσαν] „Desuper imminebant, ea parte, quae a mari aversa Taurum spectabat." KRÜGERUS.

ἠλίβατοι] celsae, vocabulum Homericum, de cuius originatione v. Crusii Lex. Homer. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

§. 5. *εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν*] H. e. intra duo castella et extra ea, i. e. in Syria. V. Halbkart. p. 24.

βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν] ut vi repellentes hostes intrarent.

φυλάττοιεν] Scil. *οἱ πολέμιοι*. Sic saepe apud Graecos subiectum subito mutatur, novo subiecto per pronomen non addito. Infra I, 8, 24: *ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ* (scil. *βασιλεύς*) *τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος*. II, 4, 2: (*οἱ περὶ Ἀριαῖον*) *διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ* (sc. *οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων*) *προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον*. 5, 24: *ταῦτα* (*Τισσαφέρνης*) *εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν, καὶ εἶπεν* (sc. *Κλέαρχος*). III, 1, 10. pr. 4, 33. IV, 2, 20: *ἐνταῦθα ἵσταντο οἱ πολέμιοι· καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο* (sc. *οἱ Ἕλληνες*) *καταβαίνειν*—, *ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι*. IV, 8, 19: *οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο* (sc. *οἱ πελτασταί*) *θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν*. V, 8, 12. VI, 3, 5. V. Krügerum de authent. p. 32. Cf. nos in Gr. T. II. §. 852. a. (Gr. schol. §. 346, 2. e.) et ad Comment. II, 1, 8: *μὴ ἀρκεῖν τοῦτο*. Saepe idem fit in interrogatione et responsione. V. nos ad VII, 1, 4. De mutato in infinitivis subsequentibus subiecto v. ad VII, 3, 3.

τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς] Exspectes *στρατιὰν τριάκοντα μυριάδων*; sed genitivus saepius ita ponitur, ut significet id, quo alterum substantivum definitur. Apposite Krügerus comparat I, 10, 1: *τέτταρες ἐλέγοντο παρασάγγαι τῆς ὁδοῦ εἶναι*. Hellen. I, 1, 37: *στρα-*

ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας πέντε, εἰς Μυρίανδον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον καὶ ὥρμουν αὐτόθι
7 ὁλκάδες πολλαί. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκάς, στρατηγός, καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεύς, ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι, ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν, φιλοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα εἴα Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος, ὅτι διώκει αὐτοὺς Κῦρος

§. 6. Μυρίανδον] v. adn. — ἐπὶ τῇ θαλάττῃ] sic A B C D E M 1, 2, 3, O; reliqui ἐν τῇ θ. — §. 7. ὡς μὲν τοῖς] sic A, uti verissime coniecerat Muretus; reliqui μέντοι, absurde; v. adn. — ἐδόκουν] v. adn. — τοὺς παρὰ Κλέαρχον] sic B, C a pr. manu; τοὺς παρὰ τὸν Κλέαρχον A; τοὺς παρὰ Κλεάρχῳ C ab altera manu; παρὰ Κλεάρχῳ (sine τούς) E; reliqui παρὰ Κλέαρχον sine τούς; sed articulus necessario requiritur, quia non

τεύσαντες ἐπὶ Σικελίαν δέκα μυριάσι στρατιᾶς. 5, 21: στρατεύσαντες — πεζῆς στρατιᾶς δώδεκα μυριάσιν.

§. 6. Μυρίανδον] V. Ainsworth. l. d. p. 59 sq. Edidi Μυρίανδον pro vulg. Μυρίανδρον; nam primum optimi codd. ad hanc scripturam ducunt; A enim habet μυριαδόν, et B C D I (correctus) μυριανδόν; deinde Μυριανδικὸς κόλπος ab Herodoto IV, 38. commemoratur. Acute Krügerus suspicatur posterioris aetatis scriptores, Graecum nomen ratos, ρ litteram intrusisse.

§. 7. ὡς — ἐδόκουν] Aldina cum Steph. habet ὡς — ἐδόκει contra codicum auctoritatem, in quibus omnibus legitur ὡς — ἐδόκουν. Sic infra VI, 3, 25: οἱ πολέμιοι δέ, ὥς γ' ἡμῖν ἐδόκουν, — ἀπῆλθον. Oec. VII, 11. ὡς ἐοίκασιν. Cf. infra I, 10, 18: ἦσαν δ' αὗται τετρακόσιαι, ὡς ἐλέγοντο, ἅμαξαι. V. nos in Gramm. T. II. §. 830, 6. (Gr. schol. §. 308. not. 7.) Illud μέν in verbis ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν referendum est ad sententiam suppressam: sed, verene res sic sese haberet, non constabat. Verti potest: *wie man allerdings glaubte.* V. nos ad Commentar. II, 6, 5: οἶμαι μέν, et in Gramm. T. II. §. 734, 2. (Gr. schol. §. 322. not. 4.) et Hartung. *gr. Part.* T. II. p. 412 sq. Infra VI, 2, 4: θαυμάζω μέν, *ich wundere mich allerdings, in der That* (proprie: miror quidem, sed laudare non possum).

φιλοτιμηθέντες] aemulatione ducti; eleganter Poppo in indice: *aus gekränktem Ehrgeize.*

τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας κτλ.] V. de hac re I, 3, 7.

ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα] Scil. ἰόντας. Saepe in antithesi ex antecedenti composito verbo ἀπὸ κοινοῦ in altero membro supplendum est simplex. Infra VII, 4, 20: ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος — συστρατεύεσθαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸν

τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν εὔχοντο ὡς δολίους ὄντας αὐτοὺς
ληφθῆναι, οἱ δ' ᾤκτειρον, εἰ ἁλώσοιντο. Κῦρος δὲ 8
συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς
Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν,
ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γάρ, ὅπη οἴχονται· οὔτε
ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις, ὥςτε ἑλεῖν τὸ ἐκεί-
νων πλοῖον· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς δι-
ώξω, οὐδ' ἐρεῖ οὐδείς, ὡς ἐγώ, ἕως μὲν ἂν παρῇ τις,
χρῶμαι, ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβὼν καὶ αὐ-
τοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ. Ἀλλὰ ἴτω-
σαν εἰδότες, ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς περὶ

omnes Xeniae et Pasionis milites intelligendi sunt. — Ἐπεὶ δ' ἦσαν] sic ABCEMl,3; reliqui ἐπεὶ δ' οὖν. — διῆλθε λόγος] sic BCE; διῆλθεν λόγος A; reliqui διῆλθεν ὁ λόγος, male; non enim notus erat rumor. — διώκει] sic ABCEIK; reliqui διώκοι; v. ad I, 3, 14. — δολίους] sic H (sed a sec. m.) L et Aldina; reliqui δήλους; Krüg. coni. δειλούς. — §. 8. ἴτωσαν] v. adn.

ἐᾶσαι (sc. στρατεύεσθαι). V. nos in Gramm. T. II. §. 852. h. Dein de καὶ οὐ v. ad I, 2, 25.

§. 8. ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν] H. e. at (ἀλλά) vero (μέντοι) probe quidem (γέ) sciant. Apposite Krügerus in ed. min. comparat Hellen. II, 4, 22: ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε, et Soph. Ai. 1371. (1349.): ἀλλ' εὖ γε μέντοι τοῦτ' ἐπίστασο. Cf. Hartung. *gr. Partik.* T. II. p. 399. Longior imperativi forma h. l. ab omnibus codd. exhibetur; cf. Hellen. I, 7, 23. κρινέσθωσαν. Venat. X, 2. ὑφείσθωσαν. IV, 11. ἀγέσθωσαν.

ἀποδεδράκασιν — ἀποπεφεύγασιν] Illud est clam aufugere, ut nescias, quo quis fugerit; hoc effugere, ut quis deprehendi non possit. V. Sturzium L. X. T. I. p. 332. Infra II, 2, 13. ἀποδρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν, fuga clandestina aut aperta. 5, 7. VII, 3, 11.

ὅπη οἴχονται] quo abierint. Cf. VII, 3, 47.

διώξω] Rarior futuri forma pro διώξομαι, uti Cyr. I, 3, 14. IV, 1, 19. 3, 18. Venat. XII, 4.; at cf. Cyrop. VI, 3, 13. διώξεις, ubi v. Popponem p. 394. et Bornemannum p. 579. ed. Lips.

ἐπειδὰν — βούληται, συλλαβὼν καὶ αὐτούς] Numerus pluralis αὐτούς referendus est ad antecedens collectivum τίς. Cf. infra I, 5, 1: εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης —, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη. 9, 16. IV, 3, 6. V, 5, 14. 7, 34. VII, 6, 32. Cf. adnotata ad V, 8, 16., ubi post pronomen ἄλλος sequitur παίοιντο, uti ex optimis libris scripsimus. V. nos ad Commentar. I, 2, 62. et II, 8, 6. et in Gr. T. II. §. 419. b. (Gr. schol. §. 241, 1.)

ἴτωσαν] Sic cum Bornemanno scribendum existimavimus, ducibus optimis codicibus ABCDO, in quibus legitur ἰέτωσαν. Vulgo legebatur ἰόντων ἄν; Ml, 2, 3 et Stephani liber ἰέτωσαν ἄν. Imperativus cum ἄν sociatus non est admittendus (v. Gr. T. II. §. 454. not. 2. (Gr. schol. §. 260. not. 1.)) Scriptura vulgata ἰόντων ἄν sine dubio nata est e confusione lectionum ἴτωσαν et ἰόντων;

ἐκείνους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται, ἀλλ' ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς.
9 Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἥδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

§. 9. ἀκούοντες] sic A B C E F G H I K L O et Aldina; reliqui ἀκούσαντες. — Μετὰ ταῦτα] sic A B C; καὶ μετὰ ταῦτα E; reliqui μετὰ δὲ ταῦτα. V. ad I, 1, 9. — τέτταρας] sic A B C D;

formae ἴτωσαν a glossatore superscripta videtur forma ἰόντων, huic autem formae deinde ex ἴτωσαν syllaba αν adhaesisse. Forma ἴτωσαν legitur apud Xenophontem etiam Venat. IV, 3 sq.: προΐτωσαν — ἐπανίτωσαν; nusquam autem alteram formam ἰόντων apud Xenophontem me legere memini; nam Cyrop. II, 3, 21. scriptura ἰόντων vehementer vacillat, v. ibi Bornemannum in ed. Lips. p. 213.

Καίτοι ἔχω γε] quanquam (καίτοι) habeo quidem; γέ intendit vim verbi ἔχω. Commentar. IV, 7, 5: καίτοι οὐδὲ τούτων γε ἀνήκοος ἦν. V. adnotata nostra in Commentar. I, 2, 3. De καίτοι γε v. ad VII, 7, 41.

καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας] Quum sint certi liberi et certae mulieres, exspectes articulum adiectum; sed ubi plures res ita consociantur, ut unum quasi corpus (*eine Gesammtheit*) efficiant, articulus omitti solet, uti in lingua nostra *Mann und Weib*, *Stadt und Haus* (πόλις καὶ οἰκίαι, Thuc. II, 72.). Cf. IV, 1, 8. V, 3, 1. VII, 4, 5. 8, 9. 22. Sic VII, 4, 3: τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα (*Nasen und Ohren*). Sed III, 4, 46. legendum videtur πρὸς τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας. V. nos ad Commentar. IV, 1, 2. p. 385. et in Gramm. T. II. §. 484. not. (Gr. schol. §. 244. not. 3.)

Τράλλεσι] Τράλλεις fuerunt urbs Lydiae, ad Maeandrum sita, munita et opulenta. V. Ainsworth. l. d. p. 61. not. 2. Koch. l. d. p. 33.

φρουρούμενα] E vulgari grammaticae regula dicendum erat φρουρουμένας; sed neutrum pluralis ad τέκνα et γυναῖκας tanquam ad res relatum est. V. Matthiae. T. II. §. 441, 2. a. Kühner. T. II. §. 431, 2. (Gr. schol. §. 242, 1.)

στερήσονται] Sic Commentar. I, 1, 8: δῆλον, εἰ διὰ τούτους στερήσεται τῆς πόλεως: ubi v. adnotata nostra. Infra IV, 5, 28. στερήσοιτο. Rectius vertas: *sie werden verlustig gehen*, quam: *sie werden beraubt werden.* Cf. supra ad I, 3, 8. καταστησομένων. Hier. IX, 9. τιμήσεται idem est, quod §. 10. οὐκ ἀτίμητος ἔσται. Thuc. II, 87: οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμήσονται τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς. (Sed ibid. VI, 8. legitur τιμηθήσονται, contra praeceptum Thomae M. p. 349. R.: τιμήσεται, οὐ τιμηθήσεται.) Plat. Hipp. Mai. p. 284. Infra IV, 8, 26. ἀνιάσεται, dolebit, uti Commentar. I, 1, 8. Sed I, 4, 14. πλέον προτιμήσεσθαι — ὑπὸ Κύρου passivam vim habet, itemque VI, 6, 16. εἰρξόμεθα; VII, 2, 14. συλλήψεται, ubi v. adnotata; 3, 3. ἐξαπατήσεσθαι.

§. 9. Χάλον] „Fluvium Cha-

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσιν, ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι, ἐν αἷς ἐσκήνουν, Παρυσάτιδος ἦσαν, εἰς ζώνην δεδομέναι. Ἐντεῦθεν ἐξ- 10

reliqui τέσσαρας. — Σύροι] Σύριοι ABCK; Σύριος ap. Xen. adiectivum, Σύρος substantivum semper videtur esse. V. Sturz. L. X. IV. p. 201 sq. — ζώνην] v. adn. — §. 10. Ἐντεῦθεν

lum esse eundem, qui Beroeam urbem, *Chalep* Syris, *Aleppo* Francis dictam, permeat, apud Abulfedam *Kowaik* vocatum, affirmat Mannert. Geogr. Vol. VI. P. I. p. 516." SCHNEIDER. V. Ainsworth. l. d. p. 61 sqq., qui de huius loci geographicis difficultatibus fusius disputat. Cf. Koch. l. d. p. 34 sq.

οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον] „Ab esu piscium abstinebant Syri propterea, quod Derceto, Semiramidis matrem, in piscem mutatam fabulabantur; et iidem columbis honores tribuebant divinos, quia Semiramidem in columbam mutatam esse iactabant. V. Diod. II, 4. et 20. et Lucian. de dea Syr. 14. 45." ZEUNIUS. Adde Hutchinsonum et Bornemannum ad h. l. itemque Ainsworth. l. d. p. 63 sq. et Koch. l. d. p. 35.

ἐνόμιζον καὶ — εἴων] Exspectamus praesens; nam cultus piscium apud Syros etiam tum praesens erat, quum Xenophon haec scribebat; sed saepe et Graeci et Latini actionem sua aetate adhuc praesentem ad id praeteriti temporis punctum, quo illa fiebat aut a scriptore cognoscebatur, referunt. V. Rost. §. 151. not. 1. Kühner. Gr. T. II. §. 438. (Gr. schol. §. 256, 4. a.), de Latinis Gr. L. §. 107. not. 7. Cf. infra I, 5, 6: ἡ δὲ καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. 8, 22. ἡγοῦντο. IV, 3, 1. ἀπεῖχε. 8, 1: ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὥριζε τήν τε τῶν Μακρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν. (At IV, 3, 1: ηὐλίσθησαν — παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν —, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν.) IV, 8, 2: εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων (ποταμός).

οὐδὲ τὰς περιστεράς] Relativa structura transiit in demonstrativam. V. adn. in I, 1, 2.

Παρυσάτιδος] V. I, 1, 1.

ζώνην] Est plaeclara ac verissima Brodaei coniectura pro ζωήν, quod ad unum omnes codd. tenent. Rem egregie illustrat locus Platon. Alcib. I. p. 123. B. C: (ἀνὴρ ἀξιόπιστος) ἔφη παρελθεῖν χώραν πάνυ πολλὴν καὶ ἀγαθήν, ἐγγὺς ἡμερησίαν ὁδόν, ἣν καλεῖν τοὺς ἐπιχωρίους ζώνην τῆς βασιλέως (sc. τῶν Περσῶν) γυναικός· εἶναι δὲ καὶ ἄλλην, ἣν αὖ καλεῖσθαι καλύπτραν καὶ ἄλλους πολλοὺς τόπους καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς εἰς τὸν κόσμον ἐξῃρημένους τὸν τῆς γυναικὸς καὶ ὀνόματ' ἔχειν ἑκάστους τῶν τόπων ἀπὸ ἑκάστου τῶν κόσμων. V. Brissonium de regno Pers. I, 108. p. 160 sq.

§. 10. Δάρδατος] Hic Δάρδας videtur fuisse canalis Euphratis amnis, prope quem hodie inveniuntur ruinae oppidi, quod appellatur *Balis*, secundum Ainsworth. l. d. p. 65—69., a quo tamen dissentit Kochius l. d. p. 36. Ceterum nominis scriptura in codd. fluctuatur, v. var. scr.

ελαύνει σταθμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα, ἐπὶ
τὰς πηγὰς τοῦ Δάρδατος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὖρος πλέ-
θρου. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συ-
ρίας ἄρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλός,
ἔχων πάντα, ὅσα ὧραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέ-
11 κοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν. Ἐντεῦθεν ἐξελαύ-
νει σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα, ἐπὶ
τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων στα-
δίων· καὶ πόλις αὐτόθι ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων,
Θάψακος ὀνόματι. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ
Κῦρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων
ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυ-

ἐξελαύνει] *ἐντεῦθεν δ' ἐξελαύνει* KL. V. ad I, 1, 9. — *Δάρδατος*] sic ABCDQ; *Δάρδητος* EMNO (sic Dind.); *Δαράδοκος* G; vulgo *Δαράδακος*. — *Βελέσυος*] sic ABCDFGHIKL, cf. Diod. II, 24. et 25.; vulgo *Βελέσιος*; cf. VII, 8, 25. — §. 11. *ἔμεινεν*] sic ABCFG; vulgo *ἔμειναν*, quod ortum videtur ex eo, quod statim seq. *Κῦρος*. — §. 12. *ἀπήγγελλον*] *ἀπήγγελον* A; hoc vitio hic codex saepissime laborat; cf. §. 13.; de hoc aor. II. v. nos ad Commentar. I, 2, 7. var. scripturae.

του Συρίας ἄρξαντος] eius, qui usque ad Cyri adventum huius regionis satrapes fuerat. „Videtur Cyrus odio Belesyos motus fuisse [ut eius vivarium destrueret et regiam combureret], quod ille satrapia relicta ad regem fugisset nec, quemadmodum Syennesis, ipsius partes amplexus esset.” KRÜGERUS de authent. p. 8. not. 28.

ἦσαν τὰ — βασίλεια] De plurali v. ad I, 2, 23.

ὧραι] Sunt h. l. certae anni tempestates (*die Jahreszeiten*); sed *ὥρα* respuere solet articulum ad nominum propriorum exemplum. V. nos ad Commentar. II, 1, 22. et in Gr. T. II. §. 484. not. (Gr. schol. §. 244. not. 3.)

§. 11. *Εὐφράτην*] V. Ainsworth. l. d. p. 69 sq.

ᾠκεῖτο] est idem fere, quod *ἔκειτο*, sed adiuncta est significatio urbem esse incolis habitatam. Cf. V, 1, 13. 4, 15.

Θάψακος] Olim *Thipsach*, Alexandri successorum aetate Amphipolis appellabatur. V. Ainsworth. l. d. p. 71—73. Koch. l. d. p. 37.

ὀνόματι] Multo usitatior est in hac verborum iunctura accusativus *ὄνομα*. V. Sturz. Lex. X. T. III. p. 289 sq.

§. 12. *κρύπτειν*] Infinitivus praesentis respondet indicativo imperfecti (*ὅτι ἔκρυπτον*). V. nos in Gr. T. II. §. 435. not. 3. (Gr. schol. §. 257, 1. c.) Cf. ad I, 6, 5. *ἄρχειν*. V, 7, 18. *ἥδεσθαι — μέλλειν*. 8, 1. 19. *πράττειν*. VI, 2, 9. *φθείρειν*. 6, 27. *ἄγεσθαι*.

ἂν — διδῷ] Ob antecedens praeteritum *ἔφασαν* e vulgari grammaticae ratione dicendum erat *εἰ διδοίη*; at v. ad I, 3, 14.

τὶς] Intellexerunt milites Cyrum, sed eius nomen directe proferre noluerunt. Cf. III, 3, 3. IV, 1, 25, ubi *τὶς* intelligendi sunt Graeci. Praecipue id fit, ubi ad rem ipsam nihil interest, hic, an alius aliquid faciat. V. Schoemannum ad Isaeum p. 250.

ὥςπερ] Scil. *δοθῆναι*, quod

λῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις
καὶ ἀναπείθειν ἕπεσθαι. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν 12
ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς
στρατηγοῖς καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύ-
πτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι, ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα
διδῷ, ὥςπερ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβᾶσι παρὰ
τὸν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόν-
των, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κῦρον. Ταῦτα οἱ 13
στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκά-
στῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα
ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ, μέχρι ἂν καταστήσῃ
τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ

Cf. var. scripturae infra I, 7, 2. 8. 13. 8, 3. 15. II, 1, 20. 4, 23. 24. 5, 27. III, 4, 14. 36. IV, 1, 16. 3, 9. 14. 17. 5, 20. V, 6, 21. VI, 2, 5. VII, 2, 16. — *ἐὰν μή*] sic ABC; vulgo *ἂν μή*. — *ὥςπερ*] sic ABCE; reliqui *ὥςπερ καί*, usitatiore dicendi genere. — *προτέροις*] v. adn. — *τοῦ Κύρου*] I et K exhibent *τὸν Κύρον*: quod haud scio an praeferendum sit. — §. 13. *ἀπήγγελλον*] *ἀπήγγελον* A, v. §. 12. — *μέχρι*] v. adn.

ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti *διδῷ* supplendum est. V. ad I, 2, 15.

τοῖς προτέροις] Sic omnes codd. praeter M, in quo est *προτέρω*; frustra Schneiderus e coniectura edidit *πρότερον*, ut I, 3, 18. V. Gr. T. II. §. 685. (Gr. schol. §. 264, 3.) Infra I, 5, 14: *ἔτυχε γὰρ ὕστερος προςιών*. VI, 3, 5. *κατὰ τοὺς πρώτους φανέντας νεκρούς*. Adiectivi *πρότερος* pro adverbio positi plura exempla contulit Sturzius L. X. T. III. p. 743. Cf. ad II, 2, 17. *σκοταῖοι*. V, 5, 21: *σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι*. 8, 20: (*ὅταν*) *θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται*, ubi v. adn. VI, 4, 4. *ἄφθονος ῥέουσα*. 5, 11. *ἥσυχοι προῆγον*. Cyrop. V, 3, 55. *ἥσυχος κατεθεᾶτο*. Anab. VI, 5, 14. *ἐθελούσιον*. 6, 38. *ἀφίκοντο ἑκταῖοι*. VII, 1, 21. *πολλοί*, frequentes. 2, 33. *ἐνδίφριος*. 6, 24. *ὑπαίθριοι*. De re ipsa v. I, 1, 2.

καὶ ταῦτα] et quidem aut idque. Infra II, 4, 15. 5, 21. VII, 1, 29. 6, 35. Oec. II, 5.

ἰόντων] Ob antecedens *αὐτοῖς* exspectes *ἰοῦσιν*, sed saepe coniuncti participii loco usurpatur absolutum, quo maiore vi efferatur subiectum. V. nos ad Comment. III, 8, 1. et in Gr. T. II. §. 681. c. (Gr. schol. §. 313, 2.) Infra II, 4, 24: (*ἐξήγγελλον*,) *ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι* (pro *διαβαίνουσι*), et paullo post: *διαβαινόντων — ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη*. 6, 3: *οἱ ἔφοροι ἤδη ἔξω ὄντος αὐτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο*. IV, 1, 6. 9. V, 2, 24: *μαχομένων δ' αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν*. 8, 13: *δι' ὑμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων καὶ μαχομένων* (sc. *ὑμῶν*). VI, 2, 5. De genitivo *ἰόντων* sine *αὐτῶν* posito v. ad I, 2, 17. *προϊόντων*.

§. 13. *ἐπὰν — ἥκωσι — μέχρι ἂν καταστήσῃ*] pro vulgari *ἐπεὶ — ἥκοιεν* et *μέχρι καταστήσειεν*. V. ad I, 3, 14: *ἐὰν δὲ μὴ διδῷ*.

μέχρι ἄν] Sic cum Dindorfio ex duobus codd. A et I pro

Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπείσθη. Μένων δέ, πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε·

14 Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμόν, πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται

15 Κύρῳ. Ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε

§. 14. ἐάν μοι] sic ABC; reliqui ἐὰν ἐμοί. — §. 15. οὖσιν ὑμῖν] sic BC; οὖσιν ἡμῖν A; reliqui ὑμῖν οὖσι. — τοῦ μ-

vulgato μέχρις ἂν scribendum iudicavi, quia iam antiquitus opinio invaluit μέχρι et ἄχρι ante vocalem assumere σ litteram. Xenophon et μέχρι (ἄχρι) et μέχρις (ἄχρις) ante vocalem usurpat, et quidem hac forma saepius, quam illa sine σ, ut tota res e codicum auctoritate diiudicanda sit. Infra I, 7, 6. μέχρι οὗ multi optimique codd., V, 5, 4. ἄχρι εἰς omnes fere codd., VI, 4, 1. μέχρι Ἡρακλείας A B I K, 26., sed II, 3, 2. optimi codd. ἄχρις ἄν; etiam ib. 7. μέχρις ἂν tentandum non videtur. III, 4, 8. μέχρις οἱ ἄνθρωποι optimi codd. itemque IV, 4, 3. μέχρις ὑπερῆλθον. V, 1, 1. μέχρις εἰς θάλατταν. 4, 16. μέχρις οὗ. V, 5, 4. μέχρις ἐνταῦθα. VII, 1, 1. μέχρις εἰς et μέχρις ἔξω. Fusius hanc rem exquirere conatus sum ad Commentar. IV, 7, 2. μέχρι ὅτου.

τί ποιήσουσιν —, πότερον ἕψονται] Obliqua oratio formam induit rectae. V. ad I, 3, 14.

§. 14. οὔτε κινδυνεύσαντες — τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν] Πλέον, quod ad προτιμήσεσθε referri solet, debet coniungi cum utroque verbo κινδυνεύσαντες et πονήσαντες ita, ut haec evadat sententia: vos, licet non plura pericula subeatis aut graviores molestias feratis quam ceteri milites, honoratiorem tamen locum quam illi apud Cyrum habebitis. Genitivi τῶν ἄλλων στρατ. pariter pendent a πλέον et προτιμήσεσθε, ex quo simul intelligitur, quam ob caussam πλέον insolitum locum occupet. — De passivo προτιμήσεσθε v. ad §. 8. στερήσονται.

δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας] H. e. Cyrus cupit Graecos se sequi. Si scriptum esset: δεῖται Κ. τῶν Ἑλλήνων ἕπεσθαι, significaretur: Cyrus petit a Graecis, ut se sequantur. Cf. I, 2, 14.

§. 15. ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν] vos videbimini Cyri voluntati obsequendi auctores atque principes esse, quia ceteris in Euphrate traiiciendo exemplo vestro praeistis.

ὡς προθυμοτάτοις ὑμῖν οὖσι χάριν εἴσεται] vobis gratiam habebit credens vos esse promptissimos. De ὡς v. ad I, 1, 10.

αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν ἅπαντες τοὔμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου.

16 *Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν, πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως*

παλιν] v. adn. — *φίλου*] *φίλοι* BCD; *φίλα* E; *οἶδα ὅτι ὡς φίλου* omisit A; reliqui *φίλου*. — §. 16. *ἤδη*] v. adn.

ἐπίσταται] Scil. *χάριν εἰδέναι καὶ ἀποδοῦναι.*

εἴ τις καὶ ἄλλος] V. ad I, 3, 15. *ὥς τις καὶ ἄλλος.*

ἅπαντες] nos et reliqui omnes, et Graeci et Cyrus.

τοὔμπαλιν] Sic scripsimus cum optimis codd. A et B pro vulg. *εἰς τοὔμπαλιν.* Infra VI, 6, 38: *ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν.* At IV, 3, 21. fluctuatur lectio.

ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε — τεύξεσθε Κύρου] Genitivus *ἄλλου* duplici modo explicari potest; nam aut pendere potest a verbo *τεύξεσθε* ita, ut id duplicem adsciscat genitivum, personae alterum, alterum rei; Krügerus comparat ex Anab. V, 7, 33., ad quem locum v. adnotata nostra, Thuc. VII, 15: *ἀξιῶ δ' ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν*, quanquam ibi genitivus *ὑμῶν* a *ξυγγνώμης* pendere potest, et in partes vocat Fischerum ad Aeschin. p. 113: *οὐκ ἀτυχήσεις μου οὐδενὸς τῶν μετρίων.* Sed quum structura partim dubia videatur, praeferendam censeo alteram rationem, qua genitivus *ἄλλου* explicandus est per inversam quae appellatur attractionem, qua accusativus *ἄλλο* (*ἄλλο τεύξεσθε Κύρου*, aliud impetrabitis a Cyro, ut infra VI, 6, 32. *ταῦτα δέ σου τυχόντες*) accommodatur sequenti genitivo *οὗτινος*, h. e. in genitivum mutatur. De hoc attractionis genere v. Buttm. §. 143, 17. Rost. §. 177. p. 469. Kühner, T. II. §. 789. (Gr. schol. §. 332. not. 11.)

§. 16. *Ἀκούσαντες ταῦτα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9. *τούτῳ.*

Γλοῦν] Glus fuit filius Tami Aegyptii (v. ad I, 4, 2.); postea Cyri partibus desertis ad Artaxerxem regem descivit et venia impetrata magnam apud eum adeptus est auctoritatem. Apud Polyaenum VII, 20. Diodor. XIV, 35. XV, 3. *Γλῶς* vel *Γάως* appellatur.

ἤδη] in praesens quidem; in seqq. haec inest sententia: sed postea re ipsa gratum me erga vos praestabo. Iniuria igitur Schneiderus vocabulum *ἤδη*, quod abest ab E, expulit. Dindorfius apte comparat Cyr. IV, 1, 2: *ἐγὼ δὲ ξύμπαντας μὲν ὑμᾶς ἤδη ἐπαινῶ· ὧν δ' ἕκαστος ἄξιος τὴν ἀξίαν ἑκάστῳ πειράσομαι ἀποδιδόναι*, et §. 4: *Χρυσάνταν χιλιαρχίᾳ μὲν ἤδη τιμῶ· ὅταν δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν διδῷ ὁ θεός, οὐδὲ τότε ἐπιλήσομαι αὐτοῦ.*

δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει, ἢ μηκέτι με
17 Κῦρον νομίζετε. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγά-
λαις ὄντες εὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ
δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας
διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ
ἅπαν. Καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέ-
18 χθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Οἱ δὲ
Θαψακηνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐπώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς δια-
βατὸς γένοιτο πεζῇ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις, ἃ τότε
Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.
Ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν πο-
19 ταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσοντι. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ

ἐπαινέσετε] v. adn. — §. 17. *μεγαλοπρεπῶς*] v. adn. — *τῶν διαβαινόντων*] Krüg. *τῶν* delendum censet, quia eo addito significatur non omnes transisse; *διαβαινόντων* supplet *αὐτῶν*, ut §. 12.; at quum planissime omnes Cyrum secuti esse dicantur, recte additur *τῶν διαβαινόντων οὐδείς*; articulus habet h. l. vim *δεικτικήν*. — *μασθῶν*] *μαστῶν* KO, uti IV, 3, 6. Utrumque vocabulum eandem vim habet; nugantur veteres grammatici in discrimine horum nominum constituendo. Cur Krüg. in ed. min. *μαστῶν* h. l. scribendum censuerit secundum Elmsleium ad Eur.

ἐπαινέσετε] Sic tres optimi codd. A B C pro vulg. *ἐπαινέσητε*. Coniunctivus huic loco minus aptus est, quam indicativus futuri, quia futuri temporis notio praesentis temporis notioni opponitur consiliique effectio ut certo futura ponitur. V. nos ad Commentar. II, 2, 10. p. 204. Huc accedit, ut facile inusitatior forma futuri *ἐπαινέσω* pro *ἐπαινέσομαι* librariis offensioni esse potuerit; at ea legitur etiam infra V, 5, 8. *ἐπαινέσοντας*. Krügerus in ed. min. addit Plat. Symp. 214. Legg. 219. Aesch. Eum. 800. Eur. Her. 300. Troad. 418.

ἢ μηκέτι με Κῦρον νομίζετε] Saepe *ἤ*, aut, ita ponitur, ut alterum orationis membrum, quod contrarium significat, ex tota oratione cogitatione supplendum sit, uti h. l.: aut vos remunerabor, aut nolite amplius me Cyrum existimare. Tale *ἤ* verti potest alioquin, *sonst, widrigenfalls*. Xen. Symp. IV, 19., ubi v. Herbstium p. 70. Andoc. de Myster. p. 5, 33: *οὐκ ἔξεστιν αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν τοῖν θεοῖν εἰσιέναι, ἢ ἀποθανεῖται*. Cf. Popponem ad Thuc. Vol. III, 1. p. 435. Haackium ad Thuc. I, 78. extr. Stallbaumium ad Plat. Rpbl. V. p. 463. D. Kühner. Gramm. T. II. §. 745. not. 4. p. 444.

§. 17. *μεγαλοπρεπῶς*] splendida liberalitate. Apte editores comparant Cyrop. VI, 2, 6: *καὶ ἆθλα τοῖς νικῶσι μεγαλοπρεπῶς ἐδίδου*. Apertum glossema est scriptura codicis C et Aldinae *μεγαλοπρεπῆ*.

§. 18. *οὐπώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατός*] Idem in transeundo fluvio hoc contigisse Lucullo observat Zeunius, coll. Plutarch. Lucull. 24.

ἀλλὰ πλοίοις] sed navigiis *solis*. Post negationem vocabulum *μόνος* saepe omittitur. V. nos

τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα, παρασάγγας πεντήκοντα· καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

V. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐ- 1
φράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε, παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλόν, ὥςπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη, ὥςπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν
ἐνῆν. Θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι μὲν ὄνοι ἄγριοι, πολ- 2
λοὶ δὲ στρουθοὶ οἱ μεγάλοι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ

Bacch. 700., non video; nam de Xenophonte nihil Elmsl. statuit. — §. 18. *γένοιτο*] *γέγονε* E. — *πλοίοις*] v. adn. — *ἐδόκει δέ*] *ἐδόκει δή* BC; sed *δέ* ineptum non est.

Cap. V. §. 2. *πλεῖστοι μὲν ὄνοι ἄγριοι*] sic A (sed hic om. *μέν*) BC (sed hic *μέν* supra versum habet) DEMNO; reliqui *πλεῖστοι μὲν οἱ ἄγριοι ὄνοι*. — *πολλοὶ δὲ στρουθοὶ οἱ μεγάλοι*] sic BCD; *πολλοὶ στρουθοὶ μεγάλοι* A; *πολλοὶ δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι* EMNO; reliqui *οὐκ ὀλίγαι δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι*.

ad Commentar. III, 13, 6. Cf. infra III, 2, 13. Pro *πλοίοις* ACD habent *πλοίοισιν*; at quae huius ionismi apud Xenophontem reperiuntur vestigia, ea et rara sunt, nec codicum auctoritate satis confirmantur. Cf. infra var. scr. VI, 6, 33. Aliter sentit Heiland. de dial. Xen. p. 19.

κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κ. διαβῇ] Ob antecedens praeteritum *κατέκαυσεν* vulgaris grammatica requirebat *ἵνα — διαβαίη*; at v. Rost. §. 186. p. 522. Kühner. T. II. §. 773. (Gr. schol. §. 330. not. 1.) Cf. I, 9, 27: *ἐκέλευε —, ὡς μὴ — ἄγωσιν*. II, 5, 28: *ὑπώπτευε —, ὅπως — ᾖ*. 36: *προςελθεῖν ἐκέλευον —, ἵνα ἀπαγγείλωσι*. IV, 6, 5. VII, 6, 36.

Ἐδόκει — ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμόν] V. ad III, 1, 11.

§. 19. *Ἀράξην*] Hic Mesopotamiae fluvius in Euphratem influit; a Strabone, Zosimo, Ammiano, Procopio aliisque geographis appellabatur Aboras aut Aborras, hodie appellatur *Khabur*. V. Ainsworth. l. d. p. 74 sq. Koch. p. 38 sq.

Cap. V. §. 1. *τῆς Ἀραβίας*] „Mesopotamiae partem ad meridiem versam, quam Arabes Scenitae incolebant, uti testis est Strabo (I, 2. p. 65. XVI, 1. p. 351.). Eidem postea Saraceni vocati, uti narrat Ammianus Marc. XXIII, 6. Cf. Mannert. Geogr. V. p. 313." SCHNEIDER. V. Ainsworth. l. d. p. 76. Koch. l. d. p. 39 sq.

ἅπαντα ἦσαν] V. ad I, 2, 23. et de plurali *ἅπαντα* ad collectivum *τὶ* relato v. ad I, 4, 8. *ἐπειδὰν — βούληται, — αὐτούς*.

§. 2. *Θηρία δὲ παντοῖα*] V. Ainsworth. l. d. p. 77. Cf. Koch. p. 40 sq.

ὠτίδες] tardae, *Trappen*. Menkius laudat Dietz. ad Hippocr. de morbo sacro p. 134.

δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἱππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. Καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τις διώκοι, προδραμόντες ἕστασαν *ἄν*· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θᾶττον· καὶ πάλιν, ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι, ταὐτὸν ἐποίουν· καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων ἦν
3 παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἁπαλώτερα δέ. Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες τῶν ἱππέων ταχὺ

ἐνίοτε ἐδίωκον] sic ABC; reliqui ἐδίωκον ἐνίοτε. — ἕστασαν *ἄν*] sic scripsi e coni.; ἕστασαν sine ἄν Steph.; ἕστασαν A; ἵστασαν BCDEMNO; ἂν εἱστήκεσαν vulgo (Aldina); v. adn. — τῶν ἵππων] sic ABCDEMN; reliqui τοῦ ἵππου; inepte, scilicet ob anteced. τὶς, in quo tamen inest vis collectiva, v. ad I, 4, 8. — §. 3. ἀπέσπα] v. adn. — αἴρουσα] sic AB

δορκάδες] „*Dorcas was apparently a generic name among the Greeks for the dur-tribe, and I have little doubt but that the animal here alluded to is the ghazal of the plains and the antilope dorcas of naturalists.*" AINSWORTH. l. d.

ἐπεί τις διώκοι] De optativo v. ad I, 2, 7.

προδραμόντες ἕστασαν ἄν] Sic e coniectura scribendum duxi. Plurimi et optimi codd. (v. var. script.) omittunt ἄν; pauci exhibent προδραμόντες ἂν ἑστήκεσαν. Dindorfius ἄν delevit; sed quum haec particula in codd. quamvis paucis reperiatur, neque facile intelligatur, quo modo, si ἄν in archetypo non fuisset, id a librariis addi potuerit (nam hic particulae usus librariis adeo non tritus erat, ut saepissime quidem ἄν in codd. ab eis praetermissum (v. nos ad Commentar. I, 1, 16.), sed, quod sciam, nunquam illatum sit); non dubito igitur, quin ἄν ab ipsius Xenophontis manu profectum, sed non, uti in eis codd., qui illud tenent, ante verbum ἕστασαν, sed post id positum sit. Quem locum si ἄν occupat, apparet, quomodo haec vocula excidere potuerit. Quod autem in eis codd., qui ἄν retinuerunt, non post verbum, sed ante id legitur, id non difficile est explicatu; nam si quis, in cuius libro omissum erat ἄν, comparatis variis libris videbat in aliis ἄν legi, facile hanc voculam vel margini adscripsit, vel super verbum posuit, unde postea facile ante verbum inseri potuit. Particula ἄν indicativo praeteritorum adiuncta significat rem saepius factam esse, quotiescunque occasio ferret. V. nos in Gr. T. II. §. 454. §. 809. adn. §. 819. (Gr. schol. §. 260, 2, 2. β.) et ad Commentar. I, 1, 16: αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπείων ἂν ἀεὶ διελέγετο. 3, 4: ἧττον ἂν ἐπείσθη. II, 9, 4. Cf. infra I, 9, 19: οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ πλείω προςεδίδου. II, 3, 11: καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον ἔπαισεν ἄν. IV, 4, 12: τάχ' ἂν — ἔσχιζεν. 7, 16: ἀποτέμνοντες ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο.

πολὺ γὰρ τῶν ἵππων θᾶττον] Gravius dictum pro πολὺ θᾶττον. V. nos ad Commentar. II, 10, 2. πολὺ τῶν οἰκετῶν χρησιμώτερος, et in Gramm. T. II. §. 865, 1. (Gr. schol. §. 348, 9.) Cf. III, 1, 22. 2, 15. 19. 30.

ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέσπα φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα ὥςπερ ἱστίῳ χρωμένη. Τὰς δὲ ὠτίδας, ἄν τις ταχὺ ἀνιστῇ, ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ βραχύ, ὥςπερ πέρδικες, καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἥδιστα ἦν. Πο- 4
ρευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Μάσκαν ποταμόν, τὸ εὖρος πλεθριαῖον. Ἐνταῦθα

CD; reliqui ἄρασα. — ἀνιστῇ] sic Steph.; codd. ἀνίστη. — πέτονται] ABCDE πέτανται: quam formam Atticorum pedestris oratio respuit. — §. 4. Μάσκαν] et paullo post Μάσκα AD; vulgo Μασκᾶν et Μασκᾶ: quam scripturam praetulit Krüg., comp. Lobeck. ad Phryn. p. 436.

διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις] ita, ut alii equites alios recentibus equis exciperent.

§. 3. ἀπέσπα] Sc. τοὺς διώκοντας, struthiocamelus fugiens eos, qui ipsum persequebantur, longe avertit a reliquis venatoribus velocissimo cursu, qui acceleratus est eo, quod alae celerrime motae remorum quasi usum praestabant. Optimi libri ABCDE exhibent ἀπέπτα φεύγουσα, FGHIKL ἀπέσπα ἀποφεύγουσα, M et Aldina ἀπέπτα ἀποφεύγουσα; Buttmannus legendum suspicatus est ἀπεσπᾶτο φεύγουσα, quam coniecturam etiam Dindorfius recepit. Scriptura ἀπέπτα sine dubio reiicienda est, quia ἀπέπτα pro ἀπέπτη Graecis scriptoribus in usu non fuit. Quum in multis libris legatur ἀποφεύγουσα, Langius legendum coniecit ἀπέπτατο φεύγουσα, non male; nam licet volandi notio non plane cadat in struthiocamelum, tamen verbum πέτεσθαι ferri possit, quum id de currentibus quoque dictum esse satis constet.

φεύγουσα] §. 2. στρουθοὶ οἱ μεγάλοι. Mutavit genus ad rationem eorum nominum, quae in singulari numero alio genere utuntur, atque in plurali.

τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ] Exspectes εἰς δρόμον; sed δρόμῳ pro appositione accipiendum est ea ratione, qua dicitur χρῶμαί σοι φίλῳ, *ich habe dich zum Freunde.*

αἴρουσα] Scil. τὰς πτέρυγας. V. nos in Gr. T. II. §. 852, 2. b. (Gr. schol. §. 346, 2. e.)

ἀνιστῇ] Apte Sturzius in L. X. T. I. p. 248. explicat excitare feras e cubilibus. Coniectura Krügeri ἀναστῇ facile supersedere possumus.

ὥςπερ πέρδικες] „Plut. de amore prolis c. 2. p. 494. E. Plin. H. N. c. 33, 51." MENK.

ἀπαγορεύουσι] idem, quod ἀποκάμνουσι aut, ut paullo ante, παύονται. V, 1, 2: ἀπείρηκα ἤδη συσκευαζόμενος καὶ βαδίζων. 8, 3. ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων. II, 2, 16. ἀπειρηκότας (fessos) τοὺς στρατιώτας. VI, 5, 30. Cf. Schoemann. ad Isaeum p. 340. et Maetznerum ad Lycurg. p. 150 sq.

§. 4. Μάσκαν] Fuit canalis Euphratis, uti docuit Ainsworthius l. d. p. 78. Cf. Koch. p. 41. Cum Dind. et Popp. Μάσκαν et paullo post Μάσκα ex A et D edidi; reliqui, quorum de accen-

ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ Κορσωτή· περιεῤῥεῖτο δ' αὕτη ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλῳ. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς καὶ δέκα, παρασάγγας ἐνενήκοντα, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν

ἐπεσιτίσαντο] sic ABCDE; reliqui *ἐπεσιτίσατο τὸ στράτευμα.* — §. 5. *τρεῖς καὶ δέκα*] v. adn. — *ἐνενήκοντα*] *ἐννενήκοντα* AL; male. Cf. I, 7, 12. II, 2, 6. — *τὸν Εὐφράτην*] *παρὰ τὸν Εὐφράτην* ABCO; sed in C erasum *παρά*; Born. non improbabiliter *παρά* e genuina lectione relictum et verba *ἐν δεξιᾷ ἔχων* interpolatoribus deberi suspicatur. — *ὑπὸ λιμοῦ*] sic ABCEM; reliqui *ὑπὸ τοῦ λιμοῦ*; v. ad VII, 4, 5. — *οὐδὲν δένδρον*] sic ABC; reliqui *δένδρ. οὐδ.* — *παρὰ τὸν ποταμόν*]

tibus constat, exhibent *Μασκᾶν* et *Μασκᾶ*, quas scripturas quum alii receperunt, tum Krügerus, secutus auctoritatem Lobeckii ad Phryn. p. 456.

Κορσωτή] Hodie *Irzah* (*Erzi* aut *Werdi*). V. Ainsworth. l. d. p. 79 sq.

§. 5. *τρεῖς καὶ δέκα*] „*τρισκαίδεκα* A, I, K, Aldina, et ex quibus ad editiones hoc praeferentes collatis nihil est annotatum B, C, F, G, *τρεῖς καὶ δέκα* L; caeteri *τρεισκαίδεκα*." DINDORF., qui cum recentioribus edd. iure recepit scripturam *τρεῖς καὶ δέκα*, iam a Lobeckio ad Phryn. p. 411. commendatam. Cf. var. scr. II, 4, 13.

Πύλας] Portas, i. e. angustias, per quas via ad urbem Babyloniam ducebat. V. Ainsworth. l. d. p. 80 sqq.

οὐδὲ ἄλλο δένδρον] Nobis: *noch auch sonst ein Baum.* Sic saepe *ἄλλος* usurpatur. V. nos in Gr. T. II. §. 685. not. 2. Cf. infra I, 7, 11. 8, 9. III, 3, 18. 4, 21. V, 2, 31. VII, 3, 48.

ὄνους ἀλέτας] lapides molares. *Ὄνος* dicitur ὁ *ἀνώτερος λίθος τοῦ μύλου.* Hutchinsono videtur nomen ex eo duxisse, quod molas maiores olim asini circumegerint. V. Sturz. L. X. T. III. p. 292.

§. 6. *ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ*] in Lydio rerum venalium foro, quod erat in castris barbarorum Cyri militum. Larcherus collato Herodoto I, 155. et 157. observavit Lydos inde a Cyri maioris temporibus, qui eos usu armorum privatos imbelles reddiderat, mercaturam et cauponariam exercuisse.

ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων] farinae triticeae aut hordeaceae. Quum alias haec duo nomina coniungantur, Weiskius a quopiam, qui putaverit prorsus esse *συνώνυμα*, verba *ἀλεύρων ἢ* addita esse suspicatur; minime enim credibile esse, eodem pretio utrumque genus venisse. Etiam Muretus eadem verba eliminanda censet. Sed hanc caussam esse inanem annus 1846. docuit, quo

καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων. Τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖ- 6
τος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ
ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν καπίθην ἀλεύρων
ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. Ὁ δὲ σίγλος δύναται ἑπτὰ
ὀβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ καπίθη δύο
χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρα-
τιῶται διεγίγνοντο. Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς 7
πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο
διατελέσαι, ἢ πρὸς χιλόν. Καὶ δή ποτε στενοχωρίας καὶ
πηλοῦ φανέντος ταῖς ἁμάξαις δυςπορεύτου ἐπέστη ὁ

sic ABCDEFGHIKLMN; reliqui *περὶ τ. π.* — §. 6. *σίγλων*] *σίγκλων* et paullo post *σίγκλος* ACD: in qua scriptura fortasse latet *σίκλων* et *σίκλος*, uti est apud Photium p. 511. Pors. Dind. laudat interpp. ad Hesych. v. *σίκλος* et Schowii Supplem. p. 688. — *ἡμιοβόλιον Ἀττικούς*] A *ἡμ. Ἀττικόν*; v. adn. — *χοίνικας Ἀττικάς*] sic FGIKO; reliqui *χ. Ἀττικούς*, quod ex antec. *Ἀττικούς* irrepsit.

utriusque pretium vix quicquam differebat.

τεττάρων σίγλων] De genitivo pretii v. Buttm. §. 132, 10. c. Rost. §. 162. p. 420 sq. Kühner. T. II. §. 541. (Gr. schol. §. 275, 3.) Cf. III, 1, 20. *ὅτου*. Quum *σίγλος* septem obolos Atticos et semissem exaequet, obolus autem ex nostra computandi ratione pretium habeat prope grossi conventionis (11 aut 11½ *Pfennige*, v. Boeckhii *Staatshaush.* I. p. 16.), *σίγλος* igitur prope septem grossorum conventionis, quattuor *σίγλοι* efficiunt unum thalerum et prope quattuor grossos conventionis.

ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικούς] *Ἀττικούς* nomini *ὀβολούς*, tanquam potiori, accommodatum est. V. nos in Gr. T. II. §. 431. not. (Gr. schol. §. 242. not. 1.)

καπίθη] mensurae genus apud Persas. V. Sturz. L. X. T. II. p. 653 sq.

δύο χοίνικας Ἀττικάς] *Χοῖνιξ* fuit duodequinquagesima pars medimni Attici, medimnus autem erat paullo plus quam 15 Berolinenses metzae quas vocamus. V. Boeckh. l. d. I. p. 101.

Κρέα οὖν ἐσθίοντες] De accusativo verbis edendi adiuncto v. Rost. §. 162. p. 413. Kühner. T. II. §. 526. not. 3. (Gr. schol. §. 273. not. 15.)

§. 7. *Ἦν — οὕς*] Sic non solum *ἔστιν*, sed etiam *ἦν* cum plurali pronominis relativi coniunctum saepius legitur. Krügerus comparat Hellen. III, 1, 7: *ἦν δὲ (τῶν πόλεων) ἃς ἀσθενεῖς οὔσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίμβρων ἐλάμβανε.* VII, 5, 17: *τῶν δὲ πολεμίων ἦν οὓς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.*

ὁπότε — βούλοιτο] V. ad §. 2. *ἐπεί τις διώκοι.*

διατελέσαι] Infra IV, 5, 11. additur *τὴν ὁδόν*; sed *τελεῖν* quoque intransitiva vi instructum legitur. Hutchinsonus attulit Thuc. IV, 78: *ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς Μελιτίας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε καί* etc. Idem comparat eundem verborum *ἀνύειν* et *διανύειν* usum apud Polybium.

Καὶ δή] Etiam. In iunctura

Κῦρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα λαβόντας τοῦ βαρβα-
8 ρικοῦ στρατοῦ συνεκβιβάζειν τὰς ἁμάξας. Ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιεῖν, ὥςπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατίστους συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας. Ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι. Ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς, ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος ἑστηκώς, ἵεντο, ὥςπερ ἂν δράμοι τις περὶ νί-

§. 8. συνεπισπεῦσαι] v. adn. — ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος] sic ABC; reliqui ὅπου ἕκ. ἔτ. — ἵεντο] v. adn. — §. 9. ὡς σπεύδων] v. adn.

καὶ δή particula δή idem fere valet, quod ἤδη. Ubi hae particulae apodosin ordiuntur, non etiam, sed simpliciter iam vertendae sunt. Cf. I, 10, 10.

ἔταξε Γλοῦν — συνεκβιβάζειν] Observandum est saepe fieri, ut, ubi verbis, quae simplex substantivi obiectum vel in genitivo vel in dativo adsciscunt, infinitivus praeterea accedat, genitivus vel dativus obiecti transeat in accusativum: unde fit, ut duo diversa verbi obiecta in unum quasi consocientur. V. nos in Gr. T. II. §. 647. (Gr. schol. §. 307. not. 3.) et ad Xen. Commentar. IV, 7, 1: καὶ αὐτάρκεις ἐν ταῖς προςηκούσαις πράξεσιν αὐτοὺς εἶναι ἐπεμελεῖτο. Anab. II, 2, 21: παρήγγειλε — τὰ ὅπλα τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας. III, 1, 25: εἰ δὲ ὑμεῖς τάττετέ με ἡγεῖσθαι.

λαβόντας τοῦ — στρατοῦ] De genitivo partitivo v. Buttm. §. 132, 5. c. Rost. §. 162. p. 413. Kühner. T. II. §. 518, 2, 3. (Gr. schol. §. 273, 3. a.) Cf. IV, 5, 35. 6, 15: μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὄρους (sed §. 11. τοῦ ὄρους κλέψαι τι). VII, 4, 5: ἀφιεὶς δὲ τῶν αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τὰ ὄρη.

§. 8. ὥςπερ ὀργῇ] Haec verba, quae ab interpretibus ad antecedentia referri solent, ego cum Bornemanno et Krügero, distinctione post ποιεῖν posita, cum ἐκέλευσε iungenda censeo; ὥςπερ ὀργῇ est simulata ira. Nulla enim caussa fuit, cur Glus et Pigres Cyro succenserent. Cf. IV, 6, 9.

συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας] Per breviloquentiam dictum est pro συνεπισπεύσαντας ἐκβιβάζειν τὰς ἁμάξας. Ceterum licet optimi codd. ABCDE exhibeant συνεπισπεύσειν, tamen cum Krügero, Poppone et Dindorfio reliquorum librorum scripturam συνεπισπεῦσαι praeferendam duxi. Infinitivus futuri, qui rem imperatam diutius peragendam significaret, alienissimus est ab h. l.; Cyrus nihil aliud sine dubio in mente habuit, nisi ipsam actionem adiuvandi, nulla alia adiuncta notione; aoristus igitur aptissimus est.

Ἔνθα δή] Tum vero. V. nos in Gr. T. II. §. 602. (Gr. schol. §. 315, 2.) Cf. infra I, 8, 2. 4. 24. III, 3, 4. 11. 4, 19. Sic I, 8, 19. 10, 1. ἐνταῦθα δή. 5. Sic ἐντεῦθεν δή V, 5, 3., τότε δή II, 4, 22.

τοὺς πορφυροῦς κάνδυς] „Ὁ κάνδυς (*Kaftan*) fuit apud Medos et Persas genus amiculi, quod tunicae superiniiciebatur, chlamydi simile. V. Ferrarium de re vestiar. vett. III, 1. p. 173. Haec amicula manicata gestabantur a regibus, ducibus et gregariis militibus; candyes re-

κης καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου, ἔχοντες τούτους
τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρί-
δας, ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ ψέ-
λια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις εἰςπηδή-
σαντες εἰς τὸν πηλὸν θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο με-
τεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος 9
ἦν Κῦρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρί-
βων, ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἤ τινος ἄλλου ἀναγ-

gum erant ὁλοπόρφυροι, ducum coccinei vel purpurei, sed albo distincti, militum pellicei. Cf. Pollux VII, 58, 8." V. Fischer. ad Cyrop. I, 3, 2. et Sturz. L. X. T. II. p. 651 sq. Articulus significat suos vel eos, quos gestare solent. V. Rost. §. 155. not. 7. Kühner. T. II. §. 484. (Gr. schol. §. 244, 4.) Cf. infra IV, 7, 27. VI, 5, 7. extr.

ἵεντο] Sic scripsi pro ἵεντο, quod vulgo legitur. E codd. neque a Bornemanno, neque a Dindorfio quicquam enotatum est. Ubicunque hoc medium legitur, optime convenit notio se immittendi. Cf. infra I, 8, 26. III, 4, 41. IV, 2, 7. 8, 20. V, 2, 18. 7, 24. Bornemannus in ed. Anabasis semper scripsit ἵεσθαι, sed in ed. Cyropaediae Lips. 1838 et 1840 formam ἵεσθαι iure praetulit. Cf. ad IV, 1, 17. VII, 3, 15. Praeter alios etiam Matthiaeus in Gr. T. I. §. 214. p. 497. ed. 3. formae ἵεσθαι patrocinium suscepit. Aspirationem huius verbi luculentissime demonstrat verbum compositum ἐφίεσθαι, quod est se immittere in aliquid.

καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου] H. e. καὶ κατὰ μάλα πρανοῦς γηλόφου. Saepe adverbia μάλα, πάνυ, λίαν, ubi cum vi efferenda sunt, ab adiectivis adverbiisve suis dirimuntur. Krügerus comparat Cyrop. I, 6, 89. Adde infra IV, 6, 16: καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου. Hellen. IV, 3, 1: μάλα σὺν πολλῷ φόβῳ ἀπεχώρουν. V. Herbstium ad Sympos. II, 2. ἐδόκουν μάλα ἀμφότεροι ἱκανῶς εὐφραίνειν, nos ad Commentar. II, 6, 35: πάνυ ἂν οἶμαί σοι ἐπιτήδειον εἶναί με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων, et in Gr. T. II. §. 865, 1. (Gr. schol. §. 348, 9.) Frequentissima est haec traiectio in vocabulis πολύ, πολλῷ cum comparativis consociatis. V. ad §. 2.

τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας] Τούτους, h. e. illos satis notos. V. nos in Gr. T. II. §. 629, 2. Χιτῶνες sc. πορφυροῖ, v. Cyr. I, 3, 2. Cf. Sturz. L. X. T. IV. p. 549.

ἀναξυρίδας] V. Sturz. L. X. T. I. p. 208 sq.

θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο] celerius, quam putares. V. nos in Gr. T. II. §. 820. not. 3. (Gr. schol. §. 260. not. 2.)

μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας] Praedicatum μετεώρους significat id, quod consecutum est ex actione verbi. Andoc. or. III. p. 24, 7: ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὑψηλὸν ἦρε. Plura huius prolepitici adiectivorum usus exempla dedimus in Gr. T. II. §. 560. c. et §. 506, 2. (Gr. schol. §. 280, 4.)

§. 9. δῆλος ἦν Κῦρος ὡς σπεύδων] De personali structura v. ad I, 2, 11. Particulam ὡς, quam optimi codd. ABDEMO tuentur, exsulare iusserunt Dindorfius et Bornemannus, uncis cinxit Poppo, tutati sunt Iacobsius Alciphronis loco I, 7. et Krügerus in ed.

καίου ἐκαθέζετο, νομίζων, ὅσῳ μὲν ἂν θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαιότερον, τοσούτῳ πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ στράτευμα. Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προςέχοντι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῖτο. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνο-

μαχεῖσθαι] συμμαχεῖσθαι E; μάχεσθαι F G H I K L N O et Aldina; male; sine dubio ob seq. συναγείρεσθαι, cuius tamen plane alia est ratio. — τοῖς δὲ μήκεσι] sic A B D E M N O; reliqui τῷ δὲ μήκει. Pluralis μήκη exempla attulit Krüg. Plat. Phaedr. 267. Soph. 225. Legg. 918. Adde Xen. Ven. II, 8. v. Sturz. L. X. T. III. p. 148. — ποιοῖτο] A B D ἐποιεῖτο, quod vix ferri potest. —

min. Lys. XII, 90: δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι, comp. Wunder. ad Soph. O. C. 629.

ὅσῳ μὲν ἂν θᾶττον ἔλθοι] Dindorfius voculam ἄν, quam ad unum omnes codd. mordicus tenent, uncis sepsit. At optime defendi potest illud ἄν. In oratione enim obliqua post praegressum praeteritum omnes coniunctiones cum ἄν compositae aut consociatae, ut ὅταν, ἐπάν, ὃς ἄν, πρὶν ἄν, cett., saepe cum optativo construuntur, ubi in oratione recta (vel etiam post praegressum praesens in oratione obliqua) cum coniunctivo construendae erant. Multis exemplis rem illustravi ad Commentar. IV, 1, 2. Infra III, 2, 12. legitur in omnibus codd.: εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, ὁπόσους ἂν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ. VII, 2, 6: ὁ Ἀναξίβιος τῷ μὲν Ἀριστάρχῳ ἐπιστέλλει, ὁπόσους ἂν εὕροι —, ἀποδόσθαι (in omnibus fere codd.). Aliter eiusmodi locos interpretatur Schoemannus ad Isaeum V, 31. p. 306.; supplet enim conditionalem enuntiationem, uti h. l. εἰ ἔλθοι.

καὶ συνιδεῖν δ' ἦν — ἡ βασιλέως ἀρχὴ — ἰσχυρὰ οὖσα] Personali structura pro ἦν συνιδεῖν τὴν β. ἀρχὴν — ἰσχυρὰν οὖσαν. V. ad I, 2, 11: δῆλος ἦν ἀνιώμενος. De particulis καὶ — δέ v. ad I, 1, 2.

διὰ ταχέων] Thuc. IV, 8. οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον. Plat. Menex. p. 238. B. διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. Id. Phileb. p. 49. A: πάντα γὰρ ὑφ' αὑτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων (sponte), ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο, ubi cf. Stallbaumium p. 332. ed. Goth.

§. 10. Χαρμάνδη] Hodie *Hit*, secundum Rennelium et Ainsworth. l. d. p. 84., quanquam Kochius l. d. p. 42. Charmandae situm accurate definiri posse negat.

στεγάσματα] Suidas II. p. 248. v. κάρφη, qui huius loci mentionem facit, habet σκεπάσματα, quod e recentioribus editoribus recepit Dindorfius. Iam prius huius scripturae patrocinium susceperat Schneiderus allatis Platonis Polit. c. 22. (p. 279.) et Arriano III, 29. et I, 3. At hi loci contrariam potius sententiam probant. Σκεπάσμα-

μα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐπιτήδεια σχεδίαις διαβαίνοντες ὧδε· διφθέρας, ἃς εἶχον στεγάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ· ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίνης· τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ πλεῖστον.
11 Ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τε τοῦ Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου, ὁ Κλέαρχος κρίνας

§. 10. Χαρμάνδη] Χαρμάνθη ABC; at vulgatum habet etiam Steph. Byz. ex Sophaeneti Anabasi allatum. — στεγάσματα] v. adn. — §. 11. στρατιωτῶν — Μένωνος] omisit A, τοῦ ante Κλεάρχου omiserunt FGHIKL, τῶν ante τοῦ Aldina, Suidas Vol. I. p. 152. v. ἀμφιλεξάντων et fortasse E.

τα sunt tegumenta, quibus corpora a frigore defendantur; στεγάσματα tegumenta pellicea vel pelles ipsae, quibus milites pro tentoriis utebantur, quod clarissime apparet quum ex aliis Arriani locis, tum ex eo, quem modo attulimus (III, 29.), qui omnino multum confert ad h. l. recte intelligendum: ξυναγαγὼν (Ἀλέξανδρος) τὰς διφθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν οἱ στρατιῶται, φορυτοῦ ἐμπλῆσαι ἐκέλευσεν ὡς ξηροτάτου καὶ καταδῆσαί τε καὶ ξυῤῥάψαι ἀκριβῶς τοῦ μὴ ἐςδύεσθαι ἐς αὐτὰς τοῦ ὕδατος· ἐμπλησθεῖσαι δὲ καὶ ξυῤῥαφεῖσαι ἱκαναὶ ἐγένοντο διαβιβάσαι τὸν στρατὸν ἐν πέντε ἡμέραις.

ὡς μὴ ἅπτεσθαι] De ὡς (ὥςτε) consecutionem, quae simul consilii notionem involvit, significante v. Buttm. §. 139. F. Rost. §. 185, 5. Kühner. T. II. §. 825, 3. (Gr. schol. §. 341, 3. c.) et ad I, 8, 10. III, 4, 21. 25. IV, 3, 29.

τῆς βαλάνου — τοῦ φοίνικος] De singulari numero v. nos in Gr. T. II. §. 407, 2. (Gr. schol. §. 243, 1.) De vino palmeo Zeunius comparat Dioscoridem V, 40., qui eius conficiendi modum eiusque saporem et vim describit; de palmarum multitudine et praestantia in his regionibus Ammian. Marc. XXIV, 3. Herod. I, 193. Diod. II, 53. Cyrop. VII, 5, 11. Adde infra II, 3, 14. 15. et quem Hutchinsonus attulit Plin. XIII, c. 4.

μελίνης] V. ad I, 2, 22.

τοῦτο] Referendum ad μελίνης. Saepe neutrum pronominis demonstrativi, ad antecedens nomen masculinum aut femininum referendum, ita ponitur, ut generalis rei notio significetur, uti h. l. τὸ φυτόν. V. nos in Gr. T. II. §. 421. not. 2. (Gr. schol. §. 241. not. 3.) Adde Maetznerum ad Antiph. V, 1. p. 201. et in primis Stallbaumium ad Plat. Phileb. p. 28. A. ed. Goth.

§. 11. Ἀμφιλεξάντων] V. Sturz. L. X. T. I. p. 169.

τῶν τε τοῦ Μένωνος] Quum unus tantum postea commemoretur Menonis miles, Muretus ἑνός post Μένωνος excidisse ingeniose suspicatur; sed res ita mente est fingenda, ut lis orta quidem sit inter duo tan-

ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος πληγὰς ἐνέβαλεν· ὁ δὲ ἐλθὼν
πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν· ἀκούσαντες δ' οἱ
στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλε-
12 *άρχῳ. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διά-*
βασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν
ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος
στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν· Κῦρος δὲ
οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλαυνε· τῶν δὲ Μένωνος στρα-
τιωτῶν ξύλα σχίζων τις, ὡς εἶδε τὸν Κλέαρχον διελαύ-
νοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἥμαρτεν·
ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα πολλοί, κραυγῆς γενο-
13 *μένης. Ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα καὶ*

τὸν τοῦ Μένωνος] *τοὺς τοῦ Μένωνος* M N O et Ald.; v. adn. — §. 12. *ἑαυτοῦ*] sic A D; *αὑτοῦ* H K L et Aldina; *αὐτοῦ* reliqui. Cf. adn. ad §. 14. — *εἶδε τὸν Κλέαρχον*] A B om. *τόν*. — §. 13. *αὐτοῦ ἐκέλευσε*] sic A B D; reliqui *ἐκέλευσεν αὐτοῦ*. — *ἱππεῖς*]

tum milites, sed postea Menonis et Clearchi militum alteri cum hoc, alteri cum illo steterint.

ἀδικεῖν] Exspectes *ἠδικηκέναι* aut *ἀδικῆσαι*; at v. ad I, 1, 1. *Ἀδικεῖν* est: *Unrecht gethan haben und daher im Unrechte sein.* Cf. V, 6, 33. VI, 4, 27.

§. 13. *παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα*] Per breviloquentiam dictum pro *παραγγέλλει ἰέναι εἰς τὰ οπλα.* Krügerus comparat Hellen. II, 3, 20. *κελεύσαντες ἐπὶ τὰ ὅπλα.* Ibid. §. 34: *ἐκέλευσε — τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην.* Infra I, 8, 3. plene dictum est; *τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον.*

τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέντες] scutis in genibus positis. Cf. quem Hertlin. affert Polyaen. II, 1, 2: *τὰς ἀσπίδας ἐς γόνυ προερεισαμένους.* Quod Cornel. Nep. XII, 1, 2. eleganter sic expressit: „reliquam phalangem loco vetuit cedere obnixoque genu scuto, proiecta hasta impetum excipere hostium docuit (Chabrias)." Ceterum recte observat Krügerus hanc obnixo genu scuto hostium impetum excipiendi artem, cuius inventio a Cornelio Nepote Chabriae tribuitur, iam ante eum in usu fuisse.

ἱππεῖς] Sic cum Poppone ex A B D M O scribendum duxi pro vulg. *ἱππέας.* Satis frequens est illa accusativi pluralis forma in *εῖς* nominum in *εύς* apud Xenophontem. Accusativus *ἱππεῖς* legitur in Commentar. III, 5, 19. Anab. IV, 3, 3. 20. V, 6, 9. VI, 3, 14. 5, 28. VII, 3, 46. 4, 22. Cyrop. II, 1, 5. V, 3, 1. Eodem modo infra I, 6, 3. V, 6, 15. *ἱππεῖς* restituimus; fortasse etiam III, 4, 2. ex optimo A. V, 6, 31. *Σινωπεῖς* in omnibus codd. legitur, uti VI, 3, 14. *ἱππεῖς.* Multa alia huius accusativi exempla contuli ad Commentar. II, 2, 14. *τοὺς γονεῖς.*

ὥστε ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα καὶ τρέχειν] Quum h. l. res in facto posita commemoretur, exspectamus *ὥστε* cum indicativo coniunctum; at nonnunquam *ὥστε* cum infinitivo sociatur de re in

εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὁπλίτας
αὐτοῦ ἐκέλευσε μεῖναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέν-
τας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾷκας καὶ τοὺς ἱππεῖς, οἳ
ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα,
τούτων δὲ οἱ πλεῖστοι Θρᾷκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένω-
νος, ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα καὶ
τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα· οἱ δὲ καὶ ἕστασαν ἀποροῦντες τῷ
πράγματι. Ὁ δὲ Πρόξενος, ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσιὼν 14
καὶ τάξις αὐτῷ ἑπομένη τῶν ὁπλιτῶν, εὐθὺς οὖν εἰς τὸ
μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὅπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ
Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δ' ἐχαλέπαινεν, ὅτι αὐ-
τοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πρᾴως λέγοι τὸ αὐ-

v. adn. — *τετταράκοντα*] τεσσαράκοντα H L. — *τῷ πράγματι*] om. E F G H I K L et Aldina; cf. I, 3, 8. τούτοις ἀπορῶν. — §. 14. *ὕστερος*] sic A E G H ab altera manu; οἱ ὕστερος B; reliqui ὕστερον. Cf. I, 4, 12. — *ὀλίγου*] v. adn. — *τὸ αὐτοῦ πάθος*] v. adn.

facto posita, si non ipsum factum spectatur, sed caussalis qui vocatur nexus, qui inter caussam et eventum intercedit. V. nos in Gr. schol. §. 341, 3. f. Cf. infra II, 4, 26. III, 3, 14.

οἱ δέ] Alii milites, neque Clearchi neque Menonis.

§. 14. *τάξις*] ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας, secundum VI, 5, 11. Τάξις habebat duo λόχους, singuli autem λόχοι centenos milites.

εὐθὺς οὖν] Οὖν, uti apud Latinos igitur, ergo, post parenthesin ad orationem interruptam recipiendam frequentissimum est. V. nos in Gr. T. II. §. 759, 2. De Latinis v. nos ad Ciceron. Tuscul. I, 7, 14. IV, 15, 34. Cf. infra III, 1, 20. et quae contulit Stallbaumius ad Plat. Lysid. p. 223. B.

ἔθετο τὰ ὅπλα] consistere (*Halt machen*) iussit. Τίθεσθαι τὰ ὅπλα dicuntur milites, qui armis prope se positis, ordinibus tamen servatis, consistunt. Cf. I, 6, 4., ubi milites iubentur θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν Κύρου σκηνήν, h. e. armati consistere, ita quidem, ut sua quisque arma prope se posita habeat. 10, 16. IV, 2, 16. 3, 17. V, 2, 8. Hinc saepe verti potest in aciem consistere, ut II, 2, 21. V, 4, 11., ubi plene dicitur εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι, *sich in Reih und Glied stellen*, vel de duce: aciem instruere, uti V, 2, 19.

αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι] Male A B legunt ὀλίγον. Cf. V, 4, 32. οὐ πολλοῦ δέοντος. VII, 6, 18: πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν. V. nos in Gr. T. II. §. 513, 3. §. 826, 1. (Gr. schol. §. 273, 5. b. et §. 307. not. 6.)

πρᾴως λέγοι κτλ.] Bene Beckerus: „*dafs Pr. von dem Angriffe auf ihn mit so vieler Gleichgültigkeit sprach.*"

τὸ αὐτοῦ πάθος] Sic scripsi cum Steph. sec.; ceteri τὸ αὑτοῦ πάθος. Sed in hac verborum iunctura ubivis scribendum est αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν, licet adversentur codices. Sexcentis locis in codd. formae αὐτοῦ, ῆς, ῶν et αὑτοῦ, ῆς, ῶν inter se permiscentur; at ubi pronomen reflexivum ἑαυτοῦ, αὑτοῦ cum substantivo et articulo con-

τοῦ πάθος, ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἐξίστα-
15 σθαι. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπῄει καὶ Κῦρος καὶ ἐπύθετο τὸ
πρᾶγμα, εὐθὺς δ' ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ σὺν
τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἧκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον καὶ
16 λέγει τάδε· Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πα-
ρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε, ὅ τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα ἀλ-
λήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ
τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον·
κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων, πάντες οὗτοι οὓς
ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βα-

ἐκέλευσέ τε] sic ABD; reliqui ἐκέλευέ τε. — §. 15. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπῄει καὶ K.] sic DE; ἐν τούτῳ ἐπῄει K. A; reliqui ἐν τ. δὲ ἐπεὶ ἧκε K. — εὐθὺς δ'] sic ABD; reliqui om. δ'. — τὰ παλτά] sic ABDEN; reliqui τὰ ὅπλα. — πιστῶν] sic AD; idem latet in πισιῶν, quod habet E; reliqui πλείστων. —

iunctum est, eius legitima collocatio est aut inter articulum et substantivum, aut post articulum et substantivum cum repetito articulo, ut τὸ ἑαυτοῦ (αὐτοῦ) πάθος aut τὸ πάθος τὸ ἑαυτοῦ (αὐτοῦ). Supra §. 12. male vulgo legebatur τὴν αὐτοῦ σκηνήν. §. 13. εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα sine ulla scripturae varietate. I, 6, 3. ubi v. var. scr. Ibid. 4. Contra legitima pronominis αὐτοῦ (ῆς, ῶν) sedes est aut ante articulum et substantivum, aut post articulum et substantivum, ut αὐτοῦ (ῆς, ῶν) τὸ πάθος aut τὸ πάθος αὐτοῦ (ῆς, ῶν). V. nos in Gr. T. II. §. 627, 3. (Gr. schol. §. 245. not. 4.) Rost. Gr. mai. §. 99, 3. Rara sunt exempla, quale ap. Xen. Hellen. VII, 1, 44: ταύτην τὴν πίστιν ἐμαυτοῦ δώσω.

§. 15. τὰ παλτά] Scil. δύο; cf. I, 8, 3: (Κῦρος) ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε. Etiam Persarum adolescentes duo παλτὰ gestabant, uti Xen. Cyr. I, 2, 9. testatur: παλτὰ δύο, ὥστε τὸ μὲν ἀφεῖναι, τῷ δ', ἂν δέῃ, ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. Alibi, ut Cyr. VI, 2, 16. VII, 1, 2., singulis equitibus singula παλτὰ tribuuntur.

§. 16. Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἕλληνες] Nominativus cum articulo tanquam appositio ad pronomen ὑμεῖς, quod latet in ἴστε, referendus est. V. nos in Gr. T. II. §. 507. c. (Gr. schol. §. 269, 2. b.) et ad Commentar. III, 14, 4: παρατηρεῖτ', ἔφη, τοῦτον οἱ πλησίον.

κατακεκόψεσθαι] Cum magna vi futurum III. pro simplici futuro positum est. V. Buttm. §. 138. not. Rost. §. 151. not. 7. Kühner. T. II. §. 447, 2. (Gr. schol. §. 255. not. 8.)

πάντες οὗτοι οὓς ὁρᾶτε βάρβαροι] Exspectes οἱ βάρβαροι, sed recte monuit Krügerus articuli vices sustinere enuntiationem relativam οὓς ὁρᾶτε, comp. Thuc. I, 85: ταύτας ἃς οἱ πατέρες ἡμῖν παρέδοσαν μελέτας μὴ παρῶμεν. Plat. Rep. p. 449. E: ὅλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωνίαν. Xen. Hellen. VI, 1, 4: ἣν εὐεργέτης ἐκ πάντων ὧν μεμνήμεθα προγόνων.

πολεμιώτεροι κτλ.] Omnes hi quos videtis in exercitu meo barbari infestiores et mihi et vobis erunt quam Persarum re-

σιλεῖ ὄντων. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγέ- 17
νετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ
ὅπλα.

VI. Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ 1
κόπρος· εἰκάζετο δ᾽ εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων.
Οὗτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσι-
μον ἦν. Ὀρόντης δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων
βασιλεῖ καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περ-
σῶν, ἐπιβουλεύει Κύρῳ καὶ πρόσθεν πολεμήσας, κα-

τάδε] sic ABD; reliqui ὧδε. — §. 16. *κατακεκόψεσθαι*] **κατακόψεσθαι** BL; eodem ducit *κατακόψεσθε* in A. V. ad I, 4, 8.

Cap. VI. §. 1. *ἴχνια*] v. adn. — *Ὀρόντης*] *Ὀρόντας* Aldina semper, §. 3. AB, aliquoties DFGIKL. — *καταλλαγεὶς δέ.*] sic recte recentiores edd. interpunxerunt; prius plena interpunctio erat post **πολεμήσας**.

gis copiae, probe intelligentes vos a me sibi anteferri.

§. 17. *Ἀκούσας ταῦτα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο] ad se rediit (*ging in sich*). Sic *ἐν ἑαυτῷ εἶναι*, apud se esse.

παυσάμενοι — κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα] H. e. quum contentione destitissent, armis iusto loco depositis, conquieverunt. Hoc igitur loco locutio *θέσθαι τὰ ὅπλα* aliter accipienda est ac §. 14.

Cap. VI. §. 1. *Ἐντεῦθεν*] De hoc et seq. asyndeto in *οὗτοι* v. ad I, 1, 9.

προϊόντων] V. ad I, 2, 17.

ἴχνια] Sic ABDE, idemque latere videtur in scriptura *ἴχνεα*, quam habent M et O; reliqui habent *ἴχνη*. Etsi forma *ἴχνια* alias apud Xenophontem non reperitur, tamen haec non est idonea caussa existimanda, cur optimorum codicum auctoritatem negligamus.

Οὗτοι] *οἱ ἵπποι*. Scilicet *οἱ ἵπποι* in re militari saepe sunt equites, uti apud nos *Pferde* pro ***Reiter*** dicuntur. Cf. VII, 3, 39: *αὐτὸς δ᾽ ἐφέψομαι τελευταῖος τοὺς ἵππους ἔχων*. 41. 43.

τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν] Accusativum *τὰ πολέμια* Poppo iungendum censet cum *ἀρίστοις*: quae structura mihi durissima videtur, neque video caussam, cur ita verba iungamus. Quemadmodum enim recte dicitur *τὰ πολέμια ἄριστος Περσῶν εἶναι λεγόμενος* (*νομιζόμενος*), ita non minus recte dicitur *τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρ. Π.*; nam *λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν* est idem fere, quod *νομιζόμενος ἄριστος*. Pro *πολέμια* iniuria Schneiderus scripsit *πολεμικά*. *Τὰ πολέμια* enim non modo res hostiles significant, sed interdum etiam res bellicas, militares. V. Sturzium L. X. T. III. p. 594. (qui in partes vocat Wesselingium ad Diod. Sic. I, 54.) et Popponem ad Xen. Cyrop. I, 5, 9. (qui laudat interpp. ad Thuc. I, 18. II, 39.). Contra *πολεμικός* nonnunquam idem est, quod *πολέμιος*. V. Sturz. l. d. p. 592 sq. et nos ad Commentar. II, 6, 18: *πολεμικῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας*. De v. *λεγόμενος* Krügerus apposite comp. Oecon. XI, 20: *ἐν τοῖς ἱππικωτάτοις τε*

2 ταλλαγεὶς δέ. Οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας καὶ ποιήσειεν, ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκά-
3 στου τῶν ἡγεμόνων. Ὁ δ' Ὀρόντης νομίσας ἑτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἱππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππεῖς ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ

§. 2. κατακάνοι] v. adn. — ἐκέλευσεν] v. adn. — §. 3. αὐτῷ] Steph. αὐτῷ. — ἱππεῖς] sic edidi cum optimis codd. ABD pro vulg. ἱππέας. V. ad I, 5, 13. — τοῖς αὐτοῦ] sic scripsi pro vulg. τοῖς ἑαυτοῦ, quia in ABD legitur τοῖς αὐτοῦ. V. ad I, 5, 14. — φίλιον] v. adn. — Κύρῳ δίδωσιν] sic

καὶ πλουσιωτάτοις λεγόμενόν σε ἐπιστάμεθα.

§. 2. εἰ — ὅτι] De collocatione verborum Krügerus contulit V, 6, 34. II, 2, 20. VII, 1, 36.

κατακάνοι ἂν] Sic optimo iure recentiores editores aut ediderunt aut edendum censuerunt pro vulg. κατακαίνοι ἄν. Primum enim ad illam scripturam ducunt MO et Aldina, in quibus est κατακάνσιεν ἐνεδρ., FGHIKL, qui habent κατακαοῖεν ἐνεδρ., Castal. et Argent., ubi est κατακαοῖ ἐνεδρ.; deinde sequentes aoristi ἕλοι, κωλύσειε, ποιήσειεν eandem scripturam suadent; huc denique accedit, quod aliis quoque multis locis librarii huius verbi praesentis temporis modos pro aoristis supposuerunt, uti recte observavit Dindorfius, comp. III, 1, 2. (ubi v. adn.), V, 7, 27. Cyrop. VII, 1, 19. Cf. adn. ad I, 9, 6. et ad IV, 2, 5. Particula ἂν optativo addita in obliqua oratione eodem modo posita est, quo in recta oratione: εἴ μοι δοίης ἱππέας, κατακάνοιμι ἄν. Cf. II, 1, 10. 6, 27. III, 2, 4. V, 6, 37. Ad sequentes autem optativos ἕλοι, κωλύσειε, ποιήσειεν particula ἂν ex antecedentibus repetenda est. V. nos in Gr. T. II. §. 458. not. 1. et ad Commentar. I, 3, 15. Infra II, 5, 7. 14. IV, 6, 13. V, 7, 11.

κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας] H. e. se impediturum esse, quominus equites hostiliter agros invadentes comburerent. De structura cf. Commentar. II, 1, 16: τοῦ δραπετεύειν (οἱ δεσπόται τοὺς οἰκέτας) δεσμοῖς ἀπείργουσιν. V. nos in Gr. schol §. 306. not. 1. Raro hanc structuram admittit κωλύειν. V. Madvig. Observatt. gr. p. 49.

ποιήσειεν, ὥστε — δύνασθαι — διαγγεῖλαι] H. e. effecturum se esse, ut illi equites nunquam, conspecto Cyri exercitu, regi Persarum internuntiare (διαγγεῖλαι) possent. Verbo ποιεῖν maiore cum vi ὥστε c. inf. adiungitur quam simplex infinitivus sine ὥστε. Cf. §. 6. V. nos in Gramm. T. II. §. 639. not. 2. (Gr. schol. §. 306. not. 3.)

ἐκέλευσεν] Sic AB pro vulg. ἐκέλευεν, quod sine dubio ex antecedenti imperfecto ἐδόκει originem suam traxit. At optime sese habet aoristus. Imperfecto

φράσαι τοῖς αὑτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν
ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν
φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστο-
λὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ
δίδωσιν. Ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος συλλαμβάνει 4
Ὀρόντην καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσῶν
τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά· καὶ τοὺς τῶν Ἑλ-
λήνων στρατηγοὺς ἐκέλευσεν ὁπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους
δὲ θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν. Οἱ δὲ
ταῦτα ἐποίησαν ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὁπλίτας. Κλέ- 5

ABDEMNO; reliqui *Κύρῳ δείκνυσιν*, apertum glossema. — §. 4. *ὁ Κῦρος*] sic ABH; reliqui om. *ὁ*. — *τὴν ἑαυτοῦ*] sic ABD; reliqui *τὴν αὐτοῦ*. V. ad I, 5, 14. — *ἐκέλευσεν*] sic AB; reliqui *ἐκέλευεν*. — *τὴν ἑαυτοῦ*] Steph. *τὴν αὐτοῦ*. V. ad I, 5, 14.

notatur secundaria res, aoristo primaria, quasi dictum sit: *ἐπεὶ ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι, ἐκέλευσεν.* Sic saepissime aoristus imperfecto opponitur. V. nos in Gr. schol. §. 256. not. 2. Cf. I, 7, 1. extr. 9, 17. *διεχειρίζετο* (secundaria actio) — *ἐχρήσατο* (primaria). II, 4, 18. *ἐταράχθη καὶ ἐφοβεῖτο*, h. e. hoc nuntio perculsus est, ut magno metu oppleretur. 5, 32: *οἵ τε ἔνδον συνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν*, h. e. dum ei, qui intus erant, comprehendebantur, ei, qui foris erant, trucidati sunt. III, 1, 4. *ἦλθον — ἀνεπαύοντο.* V, 4, 4: *ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος* (Xen. locutus est, interprete Timesitheo), uti cum opt. codd. legendum. VI, 6, 29. ex opt. codd. VII, 7, 55.

§. 3. *ὡς ἂν δύνηται πλείστους*] Ob antecedens *ὅτι ἥξει* exspectamus *ὡς δύναιτο πλείστους*; at v. ad I, 3, 14. *ἐὰν δὲ μὴ διδῷ.*

ἀλλὰ φράσαι κτλ.] sed iubebat regem suis equitibus imperare, ut se tanquam amicum exciperent.

φίλιον] L habet *φίλον*; idem latet in scriptura codicis A, in quo est *φίλοι*. Scripturam *φίλον* praeferendam censet Poppo ad h. l. et in ind., non curans Seidlerum ad Eurip. Troad. 243. p. 36 sq. Hoc quidem concedo, *φίλιος* nunquam simpliciter dici pro *φίλος*, sed significare eum, qui benevolam in aliquem mentem habet; at haec ipsa significatio egregie in hunc locum quadrat. Infra quidem I, 8, 14. *εἴς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους* male vulgo legebatur *φιλίους*; nam ibi opponuntur *οἱ πολέμιοι*; idem statuendum de V, 7, 12. *καὶ φίλων καὶ πολεμίων*; etiam V, 6, 19. optime sese habet scriptura *φίλοι*: *οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν*, ubi *φίλιοι* ineptum est.

§. 4. *τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά*] H. e. septem Persas illustrissimos ex eis, quos circa se habebat. Ceterum recte observavit Krügerus septenarium numerum apud Persas aliosque fuisse sacrum.

θέσθαι τὰ ὅπλα] in armis esse vel acie instructa armatos consistere. V. ad I, 5, 14.

αρχον δὲ καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεὶ δ' ἐξῆλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντου ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόῤῥητον ἦν. Ἔφη δὲ Κῦρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε·

6 Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βουλευόμενος ὅ τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντου τουτουί. Τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον εἶναι ἐμοί· ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὥς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ

§. 5. ὅς γε] sic Aldina; idem latet in B, in quo est ὅς τε; A ὥς τε; reliqui ὥς γε. — Ὀρόντου] Ὀρόντα H e correct. — §. 6. δίκαιόν ἐστι] sic ABDEMNO; reliqui δικαιότατον. — Ὀρόντου] Ὁρόντα A, h. e. Ὀρόντα, quod fortasse praeferen-

§. 5. ὅς γε] qui quidem. Γέ particula h. l. non restrictivam vim habet, sed argumentativam vel explicativam, uti apud nos: *der ja*. V. nos in Gr. T. II. §. 704. p. 400. (Gr. schol. §. 317, 2.) et ad Commentar. II, 3, 15. et quae contulit Maetznerus ad Lycurg. p. 228. Pari modo apud Latinos quidem et restrictivam et argumentativam vel explicativam vim habet.

ἐξήγγειλε — τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντου ὡς ἐγένετο] per genus quoddam attractionis dictum pro ἐξήγγειλεν, ὡς ἡ κρίσις ἐγένετο. V. ad I, 1, 5.

Ἔφη δὲ Κῦρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε] Clearchus dicebat Cyrum quaestionem sic instituisse. Apte dicitur Cyrus ἄρχειν τοῦ λόγου, quia auctor fuit quaestionis, quae aliis quoque examinanda erat. Cf. supra ad I, 4, 15. Ἄρχομαι λόγου (III, 2, 7.) est simpliciter incipio loqui. Infinitivi praesentis ἄρχειν vim intelliges, si verba sic resolveris: παρόντος ἐμοῦ, Κῦρος ἦρχε τοῦ λόγου. V. ad I, 4, 12.

§. 6. Παρεκάλεσα —, ὅπως — πράξω] Post praeteritum ὅπως cum coniunctivo constructum est, quia consilium quidem praeterito tempore captum est, sed effectio consilii praesentis aut futuri temporis est. V. Rost. §. 186. p. 522. Kühner. T. II. §. 773. I. (Gr. schol. §. 330. not. 1.)

ὅ τι δίκαιον — καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων] Verte: *vor Göttern und Menschen*, h. e. e iudicio et deorum et hominum. Praepositio πρός cum genitivo sociata saepe significat personam, cuius aliquid est proprium, cuius e natura, more, consuetudine aliquid proficiscitur, cuius e iudicio aliquid spectatur. V. Matthiae. Gr. T. II. §. 316. not. et §. 590. β. Kühner. T. II. §. 517. not. 1. et §. 616. p. 306. et ad Xen. Commentar. II, 3, 15. Infra II, 5, 20: ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός. V, 7, 12: μὴ κάκιστοι — ἄνδρες ἀποφαινώμεθα καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, καὶ φίλων καὶ πολεμίων.

περὶ Ὀρόντου τουτουί] V. ad I, 2, 20. αὐτὸν Μένωνα.

αὐτὸν προςπολεμῶν ἐποίησα, ὥςτε — τούτῳ] Exspectes αὐτῷ προςπολεμῶν ἐποίησα, sed αὐτόν pendet a v. ἐποίησα; quod autem sequitur

ἀδελφοῦ οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προςπολεμῶν ἐποίησα, ὥςτε δόξαι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα· μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ Ὀρόντα, 7
ἔστιν ὅ τι σε ἠδίκησα; Ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔ. Πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἠρώτα· Οὐκοῦν ὕστερον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος ἀποστὰς εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώραν, ὅ τι ἐδύνω; Ἔφη ὁ Ὀρόντης. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότ' αὖ ἔγνως

dum. — εἶναι ἐμοί] sic A B; reliqui ἐμοὶ εἶναι. — §. 7. Ἀπεκρίνατο] sic A B; reliqui Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. — Πάλιν δέ] sic A B C; reliqui om. δέ. — οὐδέν] sic B C; reliqui οὐδέ. — αὖ ἔγνως] v. adn.

demonstrativum τούτῳ, id plane necessarium est ob δόξαι; nam δοκεῖ μοι significat statuo, animum induco. Verte: ego bellum adversus illum gerens eum eo adduxi, ut decerneret bello contra me gerendo desistere. Illud αὐτόν fluxit ex illo Graecorum dicendi more, quo subiectum secundariae enuntiationis in primariam traducitur in eaque obiectum fit, v. ad I, 1, 5.

§. 7. ὅ τι σε ἠδίκησα] De duplici accusativo v. Buttm. §. 131. not. 12. Rost. §. 160, 5. a. Kühner. T. II. §. 558. not. 1. (Gr. schol. §. 280. not. 1.) Infra V, 4, 6: εἴ τι πώποθ' ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν. Hinc passive §. 7: οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος. 8: τί οὖν — ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ.

ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔ] Verte: *er antwortete: Nein.* Saepe apud Graecos oratio recta inducitur per particulam ὅτι. V. Buttm. §. 139. p. 308. Rost. §. 184. not. 5. Kühner. T. II. §. 769. not. (Gr. schol. §. 329. not. 3.) Infra §. 8. extr. II, 4, 16. 21. V, 4, 10. VII, 2, 13.

Οὐκοῦν] Poppo et Krügerus iniuria scripserunt οὔκουν, quod in interrogationibus admittendum non videtur, nisi ubi negatio maiore vi efferenda est, ut significet nonne certe. Ubi autem vis conclusiva particulae οὖν praevalet, ex ipsa conclusione iam per se consequitur, ut res in interrogatione proposita affirmanda sit, negatio autem eo tantum consilio additur, ut responsio affirmativa alterius extra omnem dubitationem ponatur (nonne igitur). V. Excursum nostrum III. ad Xen. Commentar. p. 489—495. et in Gr. schol. §. 324. not. 7. Cf. infra II, 5, 24.

ἀποστὰς εἰς Μυσούς] V. ad I, 2, 24: τὴν πόλιν ἐξέλιπον εἰς χωρίον. Mysia regio erat Asiae minoris inter maiorem et minorem Phrygiam sita.

Ἔφη] H. e. aiebat (= *sagte ja*). Infra VII, 2, 25: ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἶπεν. Ὁ δ' ἔφη.

ὁπότ' αὖ ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν] Scriptura ἂν ἔγνως codicis B pro αὖ ἔγνως glossatoris manum aperte prae se fert. Iniuria etiam Schneiderus hunc locum tentavit, quum pro αὖ ἔγνως legendum censuit ἀπέγνως. Sententia est: quum iterum opum tuarum infirmitatem cognovisses. Lingua Graeca et

τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ πάλιν ἔδωκάς μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ; Καὶ ταῦθ' ὡμο-
8 λόγει ὁ Ὀρόντης. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων μοι φανερὸς γέγονας; Εἰπόντος δὲ τοῦ Ὀρόντου, ὅτι οὐδὲν ἀδικηθείς, ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; Ἦ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντης. Ἐκ τούτου πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος· Ἔτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πιστός; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην, ὦ Κῦρε, σοί γ' ἂν

§. 8. γεγενῆσθαι] sic BDMNO; γενῆσθαι A; reliqui εἶναι. — φίλος καὶ πιστός] sic AB; reliqui καὶ φίλος κ. π. — ποτὲ ἔτι] sic AB; reliqui ἔτι ποτέ. — §. 9. Κῦρος] sic AB; reliqui ὁ K. — δέῃ] sic B; reliqui δέοι. — σχολὴ ᾖ] sic AB; idem latet in E, qui habet σχ. ἦν; reliqui σχ. εἴη; eadem permutatio II, 4, 4. — ἐθελοντάς] sic bene Muretus correxit vulg. ἐθέ-

Latina multa habent vocabula, quae appellantur media, quae et positivam et negativam vim habent. Apposite Dindorfius contulit Theogn. 419: ὑπ' ἀνάγκης σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν (i. e. infirmitatem). Cum Graeco δύναμις comparari possunt Latina vis, vires. Virg. Aen. X, 857: vis alto volnere tardat. Ovid. Met. VII, 573: prohibent consistere vires. Infra V, 8, 1. ἡ φυλακή est custodia neglecta. Hom. Il. IX, 34: ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας (i. e. ignaviam). Eur. Phoen. 1657. (Klotz.): καὶ τῷ τάφῳ νῦν τὴν δίκην παρασχέτω, quod schol. interpretatur sic: ἐν τῷ τάφου μὴ τυχεῖν τιμωρηθήτω. Cf. Grauerum in Annal. antiq. Darmst. 1842. p. 28.

τῆς Ἀρτέμιδος] Hutchinsonus intelligit Dianam Ephesiam. Articulus significat illius Dianae, cuius templum omnibus notum est.

§. 8. ὅτι οὐδὲν ἀδικηθείς] Ex antecedentibus supple: ἐπιβουλεύων φανερὸς γέγονε. Saepe nominativus participii ita ponitur, ut ex antecedenti vel sequenti oratione verbum finitum supplendum sit. V. Matth. Gr. T. II. §. 556. not. Kühner. T. II. §. 680. (Gr. schol. §. 313. not. 1.) et ad Commentar. I, 2, 42. νομίσαν.

Ἦ γὰρ ἀνάγκη] *Freilich (allerdings) muſs ich es.* Particulae ἦ γάρ significant *ja* (= γάρ) *wahrlich* (ἦ). Iam apud Homerum (cf. Iliad. I, 78.) ἦ γάρ particulae in affirmatione positae leguntur. V. Klotz. ad Devar. Partic. T. II. p. 594.

ἀπεκρίνατο, ὅτι] De ὅτι v. ad §. 7.

§. 9. τοιαῦτα μὲν — τοιαῦτα δέ] Ubi idem vocabulum in duobus vel pluribus enuntiationibus repetendum est, Graeci ei addere solent primo loco μέν, deinde δέ. V. nos ad Commentar. I, 1, 1.

ἀπόφηναι γνώμην] V. ad V, 2, 9.

τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι] H. e. quod ad hunc attinet. V. nos in Gr. T. II. §. 652, 2. (Gr. schol. §. 308. not. 3.) Similiter III, 2, 37. τὸ νῦν εἶναι, ubi v. adn.

ποτε ἔτι δόξαιμι. Πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦ- 9
σιν· Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέ-
γει· ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώ-
μην, ὅ τι σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε· Συμβου-
λεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τά-
χιστα, ὡς μηκέτι δέῃ τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ
ᾖ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι τοὺς ἐθελοντὰς φίλους τού-
τους εὖ ποιεῖν. Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλ- 10
λους προςθέσθαι. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος Κύ-
ρου ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες
ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἷς

λοντας. Loci III, 3, 18. et V, 10, 6., in quibus ἐθέλων pro ἐθελοντής dictum videtur, eo differunt a nostro loco, quod ἐθέλων verbum adiunctum habet. — §. 10. Μετὰ ταῦτα, ἔφη] v. adn. — ἔλαβον] v. adn. — εἶτα δέ] M om. δέ; v. ad I, 3, 2. — οἷς] οἱ FGHIKL.

τοὺς ἐθελοντὰς φίλους τούτους] Non septem illi, quos Cyrus convocaverat, intelligendi sunt; nam Clearchus, e Cyri tentorio egressus, ceteris ducibus stipatus loquitur.

§. 10. Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη] Clearchus, e tentorio egressus, narravit Graecis.

Μετὰ ταῦτα, ἔφη] Sic cum A B C M O scribendum putavi; reliqui omittunt ἔφη. Hoc verbum saepissime repetitur, quanquam modo praecessit. V. nos ad Commentar. II, 4, 1. Similiter ita additur, ut respondeat nostro: *fuhr er fort*, ut III, 4, 40. V, 8, 4. VI, 4, 12.

ἔλαβον τῆς ζώνης] „Moris fuisse Persarum, ut, qui capite damnati essent, zona prehensi ad supplicium traderentur, testatur aperte Diodorus etiam Siculus XVII. p. 510. [30.]." HUTCHINS. Ceterum tutandam existimavi scripturam ἔλαβον, trium optimorum codicum A C D auctoritate fultam; eodem ducit scriptura ἔλεγον, quam B M O prae se ferunt. Reliqui codd. exhibent ἐλάβοντο, quod praeter Dindorfium ceteri omnes editores praetulerunt. Negari quidem non potest, verbi simplicis λαμβάνειν activum cum genitivo sociatum nisi apud poetas non reperiri; at quum hoc loco verbum λαμβάνειν praeter genitivos τῆς ζώνης etiam accusativos τὸν Ὀρόντην adiunctos habeat, multorum eorumque optimorum codicum auctoritas nullo modo convellenda est. Si Xenophon media forma usus fuisset, sine dubio scripturus fuit: ἐλάβοντο τῆς ζώνης τοῦ Ὀρόντου, ut Cyrop. V, 5, 7. λαβόμενος τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυαξάρου. Cf. nos in Gr. T. II. §. 520. et not. 2.

ἐπὶ θανάτῳ] Ἐπί praepositio cum dativo iuncta significat consilium, adiuncta notione adeptionis. Commentar. IV, 4, 3. ἀγαγεῖν τινα ἐπὶ θανάτῳ. Infra V, 7, 34. ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ (e verissima Mureti coniectura). V. nos ad Commentar. I, 3, 11. Sic infra IV, 4, 17: ἠρώτων —, ἐπὶ τίνι (τὸ στράτευμα εἴη) συνειλεγμένον, ad quod consilium.

προςετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προςεκύνουν, καὶ τότε προςεκύνησαν, καίπερ εἰδότες, ὅτι
11 ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰςηνέχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα Ὀρόντην οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν· εἴκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

1 VII. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν

ἐπὶ θάνατον] v. adn. — §. 11. *Ἀρταπάτου*] sic BDN; eodem ducunt scripturae *Ἀρμαπάτου* in E, *Ἀρτάπου* in A O, *Ἀρτάτου* in M; reliqui *Ἀρταπάτα*. — *εἰςηνέχθη*] v. adn. — *τεθνηκότα*] v. adn. — *εἶδε πώποτε*] sic ABC; reliqui *πώποτε εἶδεν*.

Cap. VII. §. 1. *διέταξε*] sic ABCDMO; reliqui *διέταττε*. Cf. ad I, 6, 2. — §. 2. *ἥκοντες αὐτόμολοι*] sic ABC; reliqui *ἥκοντες* habent ante *ἀπήγγελλον*. — *ἀπήγγελλον*] AFG *ἀπήγγελον*, v. ad I, 4, 12.; B *ἀπήγγειλον*. — *αὐτός*] M3, 1. Aldina habent *αὐτούς*, quod recepit Krügerus; sed praeterquam quod *αὐτός* omnium fere codd. auctoritate nititur et sententiam

οἵπερ πρόσθεν προςεκύνουν] *Προςκυνεῖν*, adorare, flexis genibus et prostrato humi corpore venerari. V. Sturz. L. X. T. III. p. 726. Non solum reges Persarum adorabantur, sed etiam alii ab eis, qui multo inferiores erant, uti discimus ex Herodoto, qui I, 134. de variis Persarum salutandi generibus loquitur.

ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο] Sic cum ABCDEMNO legendum pro *ἐπὶ θανάτῳ ἄγ.*, quod reliqui codd. habent et recentiores editores fere omnes praetulerunt. Utrumque recte dicitur, et *ἄγεσθαι ἐπὶ θανάτῳ*, et *ἄγεσθαι ἐπὶ θάνατον*; prius significat, uti modo explicavimus ad verba *ἔλαβον — Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ*, consilium adiuncta notione adeptionis, posterius simpliciter directionem ad aliquid, nulla adiuncta notione adeptionis. Apte Krügerus comparat *στείχειν ἐπὶ θάνατον* (Herod. III, 14.). V. nos ad Commentar. I, 3, 11.

§. 11. *Ἀρταπάτου*] Cf. I, 8, 28.

εἰςηνέχθη] Sic ABCDE MNO; reliqui *εἰςήχθη*, quod compluribus recentioribus editoribus propterea placuisse videtur, quod §. 10. legitur *εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτόν*; at haec caussa nulla est. Eductus scilicet est Orontes e tentorio; sed postea eum, in currum impositum, ad Artapatae tentorium advectum esse veri est simillimum.

τοῦ πιστοτάτου] Appositio pluribus interiectis vocabulis a nomine suo disiungitur, quo maiore vi efferatur. Cf. infra III, 4, 37. extr. V. Schoemann. ad Isaeum p. 334.

σκηπτούχων] „Instituto Cyri maioris eunuchi erant corporis custodes regii. Cyrop. VII, 5, 58 sqq." ZEUN. A rege hic mos etiam ad satrapas transiit. Plura de eis collegit industria Sturzii in L. X. T. II. p. 405 sq. Infra I, 8, 28.

Ὀρόντην] Exspectamus *αὐτόν*, quum Orontes subiectum fuerit antecedentis enuntiationis; sed non raro nomina, imprimis propria, repetuntur cum vi qua-

βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εὐωνύμου, αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν 2
ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἥκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε, πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρῄνει θαρσύνων τοιάδε·

Ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρ- 3

habet aptissimam (*in eigener Person*), offendit etiam durissima verborum traiectio: αὐτοὺς παρῄνει θαρσύνων τοιάδε (pro αὐτοὺς θαρσ. π. τ.), quae locis, qualis est Cyrop. II, 1, 1: τοιαῦτα — ἀφίκοντο διαλεγόμενοι, et infra VI, 4, 6., non defenditur. — θαρσύνων] sic ABCD; reliqui θαῤῥ. In his similibusque formis secuti sumus optimorum codicum auctoritatem, non dubitantes, quin Xenophon aliique scriptores Attici utraque forma, et θαῤῥεῖν et θαρσεῖν, usi sint. Cf. II, 4, 1. 6, 14. III, 1, 39. 2, 16. V, 8, 19. VI, 3, 12. 4, 12. 5, 17. VII, 6, 29.

dam, ubi pronomina eorum vices sustinere debebant. V. Bornemannum ad Xen. Symp. VIII, 34. p. 210. et nos ad Commentar. I, 6, 1: τῷ Σωκράτει. Infra I, 9, 15: πολλὴ ἦν ἀφθονία αὐτῷ (sc. Κύρῳ) τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι. 31: ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ (sc. Κύρου) πάντες οἱ παρ' αὐτὸν (sc. Κῦρον) φίλοι καὶ συντράπεζοι μαχόμενοι ἀπέθανον ὑπὲρ Κύρου. II, 6, 8. extr. Vel adeo ipsum nomen iteratur, ut III, 2, 23: οἱ βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ — οἰκοῦσιν. VI, 4, 2. τῶν Ἑλλήνων — τοὺς Ἕλληνας, ubi iniuria Muretus ultima verba delenda censet.

τεθνηκότα] Sic ABCMO; reliqui τεθνεῶτα. Utraque forma usus est Xenophon; utra igitur scriptura praeferenda sit, pendet a codicum auctoritate. I, 10, 16. τεθνηκότα (sine var. script.), VI, 1, 6. in optimis codd.; sed VII, 4, 19. τεθνεῶτα sine var. script. V. Sturz. L. X. T. II. p. 538.

ὅπως ἀπέθανεν] „Brodaeus ex Her. VII, 114: Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν, suspicatur vivum terra obrutum fuisse in ipso tentorio. V. Brisson. de regno Pers. p. 581 sqq." SCHNEID.

εἰδὼς ἔλεγεν] „Herod. I, 140, 1: ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν." MENK.

Cap. VII. §. 1. Ἐντεῦθεν] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

περὶ μέσας νύκτας] Pluralis νύκτες significat horas noctis. V. nos in Gr. T. II. §. 408. not. 1. (Gr. schol. §. 243, 3, 3.) Cf. infra II, 2, 8. III, 1, 33. VII, 3, 40. 8, 12.

εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω] Infra II, 3, 25: εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἧκεν. IV, 1, 15: εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν χειμὼν γίγνεται πολύς. VII, 1, 35. 4, 14. V. nos in Gr. T. II. §. 603. p. 279. (Gr. schol. §. 290, 2.) Sic Latini: in posterum diem.

βασιλέα] De omisso articulo v. ad I, 1, 5.

§. 2. πῶς] pro ὅπως dictum. V. ad I, 3, 18.

βάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προςέλαβον. Ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ὑπὲρ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. Εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν
4 ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. Ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε, εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί μοι

§. 3. ὑπέρ] v. adn. — §. 4. Ὅπως δὲ καί] sic ABCD; ὅπως καί E; reliqui ὅπως δέ. — πολύ] πολλοί FG. — κραυγῇ πολλῇ] sic ABC; reliqui πολλῇ κρ. — τὰ ἄλλα] sic ABC; reliqui τἆλλα. — ἡμῖν] sic ABCD; reliqui ἡμῶν. — ἐγὼ ὑμῶν]

§. 3. ἀμείνονας καὶ κρείττους] Et solutarum et contractarum comparativi formarum promiscuus fuit usus. V. nos ad Commentar. II, 2, 3.

διὰ τοῦτο] Post participium caussam significans saepius enuntiationis praedicato διὰ τοῦτο (διὰ ταῦτα) additur ad caussae notionem efferendam. V. nos ad Commentar. I, 3, 7. et in Gr. T. II. §. 667. not. Infra VII, 1, 9. Pari modo V, 8, 15: ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖραν λαβών, ἐκ τούτου καὶ ἄλλον — ἤλαυνον.

Ὅπως οὖν ἔσεσθε] H. e. ὁρᾶτε (σκοπεῖτε) οὖν, ὅπως ἔσεσθε. V. Buttm. §. 139. E. not. 1. Rost. §. 186. not. 3. Kühner. T. II. §. 777, 2. (Gr. schol. §. 330. not. 4.)

ὑπὲρ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω] Praepositionem ὑπέρ omittit M et supra versum ab alia manu additam habet C; hinc fuerunt qui eam delendam censerent; nota est enim verbi εὐδαιμονίζειν (τινά τινος) structura, v. Buttm. §. 132. p. 353. Rost. §. 162. p. 423. Kühner. T. II. §. 535. f. (Gr. schol. §. 274, 1.) Ad defendendam praepositionem id afferri potest, quod genitivus ἧς longe alia ratione accipiendus antecessit. De re ipsa cf. infra I, 9, 29. παρὰ μὲν Κύρου, δούλου ὄντος. II, 5, 38. extr. III, 1, 17. Praeter unum regem apud Persas ceteri omnes, etiam regis consanguinei, servi habebantur.

ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων] V. ad I, 3, 4.

§. 4. τὰ ἄλλα — ἀνθρώπους] Τὰ ἄλλα, in ceteris (scil. praeter multitudinem et clamorem barbarorum); καί est etiam, vel; αἰσχύνεσθαι — οἵους, erubescere mihi videor reputans, quales (i. e. quam ignavos) nobis esse huius terrae homines cognituri sitis. Sic saepe Graeci pro caussali enuntiatione (quod tales, i. e. tam ignavos — cognituri estis) enuntiatione, quae appellatur indirecta interrogatio, utuntur mente supplentes verbum deliberandi. Cuius generis exempla multa contulimus in Gr. Gr. T. II. §. 771, 8. Cf. infra VII, 4, 1: ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ τοῖς ἄλλοις (sc. λογιζομένοις), οἷα πείσονται.

Ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὐτόλμων γενομένων]

δοκῶ οἵους ἡμῖν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. Ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὐτόλμων γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν, πολλοὺς δὲ οἶμαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἑλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. Ἐνταῦθα 5
Γαυλίτης παρών, φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε· Καὶ μήν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες, ὅτι πολλὰ ὑπισχνῇ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος· ἂν δὲ εὖ γένηταί τι, οὐ μεμνῆσθαί σέ φα-

v. adn. — ἑλέσθαι] sic ABCDEMNO; reliqui αἱρήσεσθαι. Schn. comp. V, 7, 27: ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι. — §. 5. προσιόντος] v. adn.

H. e. si vos viri estis et fortes vos praestiteritis; verba καὶ εὐτόλμων γενομένων explicationis caussa antecedentibus addita sunt, ut καί idem fere sit, quod τοῦτό ἐστιν; cf. ad VII, 8, 4.: unde apparet inutilem esse Weiskii coniecturam ὄντως pro ὄντων. Γίγνεσθαι cum adiectivo iunctum saepe respondet Latinorum se praestare (praebere), cf. I, 6, 8: ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; IV, 1, 26. ἀγαθὸς — γενέσθαι. 2, 28: ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο. Ἀνδρῶν, oppositum antecedenti vocabulo ἀνθρώπους, habet notationem virtutis virilis, uti observavit Hutchinsonus, comp. Philostr. V. A. I, 16: οὐκ ἀνθρώπων ἑαυτῷ δεῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν. Pari modo saepe apud Latinos vir per excellentiam dicitur. V. nos ad Ciceronis Tuscul. II, 22, 52. et IV, 19, 43.

ἐγὼ ὑμῶν] Iniuria Schneiderus, orationem scabram et hiulcam esse ratus, vocabula ἐγὼ ὑμῶν, quae omisit cod. E, delenda censet; nam alterum alteri opponitur; neque genitivi ὑμῶν ἀνδρῶν ὄντων κ. εὐτόλμων γενομένων a τὸν μέν pendere existimandi, sed pro genitivis absolutis accipiendi sunt.

τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν] H. e. efficiam, ut ita (domum) redeat, ut populares ei invideant aut felicem eum praedicent. Sequens τῶν οἴκοι est rerum domesticarum. Menkius comp. Arrian. An. VII, 8, 2. 9, 9. et de magnis Cyri promissis Plutarch. Artax. c. 6. Apophth. p. 173. E.

§. 5. Καὶ μήν] Atqui. V. nos in Gr. T. II. §. 696. c. (Gr. schol. §. 316, 1.) et ad Xen. Commentar. II, 3, 4. Cf. infra III, 1, 17. VII, 7, 51.

ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος] Sic ABCD; reliqui ante προσιόντος addunt τοῦ, ut participium pro attributivo accipiendum sit: *auf einem solchen Punkte der herannahenden Gefahr*; sin autem cum optimis codd. articulus omittitur, verte cum Poppone: „quod in tali periculo sis, quippe quod appropinquet." Idem comparat ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι et ἥδετο ἐπὶ πλουσίοις τοῖς πολίταις. V. nos in Gr. T. II. §. 493, 1. (Gr. schol. §. 245, 3. b.) De locutione ἐν τοιούτῳ τοῦ κινδύνου v. nos in Gr. T. II. §. 479. b.

σιν· ἔνιοι δέ, οὐδ' εἰ μέμνοιό τε καὶ βούλοιο, δύνα-
6 σθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνῇ. Ἀκούσας ταῦτα ἔλε-
ξεν ὁ Κῦρος· Ἀλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἡ πατρῴα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρι οὗ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον μέχρι οὗ διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων πάντα σατραπεύ-
7 ουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. Ἢν δ' ἡμεῖς νική-
σωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι· ὥστε οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω, ὅ τι

μέμνοιό] v. adn. — §. 6. *μέχρι οὗ*] sic ABCFGIK; reliqui *μέχρις οὗ*. V. ad I, 4, 13. — *ἄνθρωποι*] v. adn. — *μέχρι οὗ*] sic ABC; reliqui *μέχρις ὅτου*; Buttm. frustra coni. *μέχρις*

μέμνοιο] Sic omnes codd.; Schneiderus scripsit *μεμνῷο*, quod recentiores editores fere omnes receperunt, ut videtur, ob Cyrop. I, 6, 3. *μεμνῷτο*, ubi v. Schneiderum et Soph. O. R. 49. *μεμνῴμεθα*; etiam Buttmannus in Gr. ampl. T. I. §. 98. not. 17. p. 428 sq. ed. 2. probat Schneideri coniecturam; sed quum omnes codd. formam *μέμνοιο* mordicus teneant, eaque eandem sequatur rationem, quam forma *κάθοιο*, revocandam duxi hanc scripturam. Neque id ei obstat, quod Xenophon in Cyrop. l. d. forma *μεμνῷτο* usus est; constat enim alias quoque eum variasse formas, ut *Σωκράτην* et *Σωκράτη*, *ὀρέων* et *ὀρῶν*, *σύν* et *ξύν*, *θαῤῥεῖν* et *θαρσεῖν* multaque alia id genus. Plato de Rep. VII. p. 518. A. usus est forma *μεμνῆτο*. Unde apparet, quam vehementer veteres scriptores in his formis fluctuati sint.

βούλοιο] Ἀπὸ κοινοῦ e sequentibus *ἀποδοῦναι* supplendum est. V. ad I, 2, 15: *ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην*.

§. 6. *Ἀκούσας ταῦτα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

Ἀλλ'] Cyrus a particula *ἀλλά* orsus est orationem suam, quia eam antecedentibus criminationibus obiicit. Sic saepe *ἀλλά* ponitur, quanquam vis adversativa nonnunquam minus apparet. Infra II, 1, 4: *Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἀλλ' ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν*. II, 1, 9. 10. 5, 16. III, 1, 31. 35. 45. 2, 4. VI, 1, 31. 32. VII, 3, 9. 6, 9. V. nos in Gr. T. II. §. 742. not. 2.

ἔστι μέν] est vero. *Μέν* eandem fere h. l. habet vim confirmandi quam *μήν*, unde originem duxit. Geminus locus infra VII, 1, 9. legitur: *Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου*. Frequentissimum hoc *μέν* confirmativum est in responsione. V. nos ad Commentar. I, 4, 4. *πρέπει μέν*.

ἄνθρωποι] Sic ABCD; reliqui addunt articulum *οἱ*, qui nullo modo necessarius est, quum h. l. genus hominum significetur.

τὰ — πάντα σατραπεύουσιν] *Σατραπεύειν* construitur cum genitivo, ut infra III, 4, 31.; sed cum accusativo pronominum, numeralium et adiectivorum verba cuiuscunque generis et in Graeco et in Latino sermone coniungi possunt. De Graeco sermone v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.), de Latino in Gr. Lat. §. 112. not. 3. p. 197. et ad Tuscul. V, 28, 81: quod poenitere possit.

§. 7. *ἡμᾶς*] De raro apud Graecos scriptores numeri pluralis

δῶ ἑκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω
ἱκανούς, οἷς δῶ. Ὑμῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον
ἑκάστῳ χρυσοῦν δώσω. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί 8
τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον.
Εἰςῄεσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἵ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων τινὲς ἀξιοῦντες εἰδέναι, τί σφισιν ἔσται, ἐὰν
κρατήσωσιν. Ὁ δὲ ἐμπιπλὰς ἁπάντων τὴν γνώμην ἀπέ-
πεμπε. Παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ πάντες, ὅσοιπερ διε- 9

ὅπου. — πάντα] sic A B C; reliqui ἅπαντα. Cf. var. scr. I, 8, 7. — §. 8. ἐξήγγελλον] ἐξήγγελον A B. V. ad I, 4, 12. var. scr.

primae personae modestiae caussa pro singulari positi usu, ita ut scriptor sua quasi cum aliis communicet, v. quae contulimus ad Commentar. I, 2, 46.

τούτων] harum terrarum, quas paterni regni finibus contineri modo commemoravit.

οὐκ ἔχω, ὅτι δῶ] Infra II, 4, 20: οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι, ὅποι φύγωσιν. Commentar. II, 1, 30: διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν, ὅ τι ποιῇς. De coniunctivo deliberativo v. Matth. Gr. T. II. §. 516, 2. Rost. §. 166, 2. Kühner. T. II. §. 464. (Gr. schol. §. 259, 1. b.)

οὐκ ἔχω ἱκανούς] non satis hominum habeam.

§. 8. Εἰςῄεσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἵ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινές] Mirum videri potest, quod h. l. commemorantur οἱ στρατηγοί, quum hi modo audierint Cyri orationem. Quare auctore Weiskio Schneiderus verba οἵ τε στρατηγοί ut suppositicia uncis cinxit. At nihil obstat, quominus hunc locum sic accipiamus: Cyrus promissa sua non singillatim, sed generatim tantum exposuerat τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων (§. 2.); posteaquam ea promissa audierunt, enuntiabant ea ceteris militibus. Deinde et duces et ceterorum Graecorum nonnulli accedebant ad Cyrum, sciscitaturi ex eo, quaenam sibi essent singularia praemia speranda.

ἔσται] De indicativo post praeteritum posito v. ad I, 3, 14: εἰ μὴ βούλεται.

ἐμπιπλὰς ἁπάντων τὴν γνώμην] Scil. spe atque promissis. Comparant Hellen. VI, 1, 15: ἐκπλῆσαι τὰς γνώμας αὐτῶν, ubi Schneiderus attulit Demosth. Mid. p. 543: καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην ἐνέπλησεν αὐτοῦ. E quibus locis apparet in hac locutione ad plures relata et singularem τὴν γνώμην et pluralem τὰς γνώμας usurpari. Ubi singularis numerus ponitur, respiciuntur singuli; ubi pluralis, universi.

ἀπέπεμπε] Scil. αὐτούς. Ubi idem substantivum, sive obiectum, sive attributivum, uti h. l., duobus enuntiationis membris commune est, in posteriore membro repeti non solet. Cf. nos in Gr. T. II. §. 407. not. (Gr. schol. §. 243. not.)

§. 9. Παρεκελεύοντο δ' αὐτῷ πάντες, ὅσοιπερ διελέγοντο] Ad διελέγοντο ex antecedentibus αὐτῷ supplendum est. Sic saepius apud Graecos scriptores obiectum primariae enuntiationis cogitatione repo-

λέγοντο, μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὄπισθεν ἑαυτῶν τάττεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ὧδέ πως ἤρετο τὸν Κῦρον· Οἴει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὦ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτα ἐγὼ λήψομαι.

10 Ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπὶς μυρία καὶ τετρακοσία, πελτασταὶ δὲ

§. 9. τὸν Κῦρον] sic ABC; reliqui om. τόν. — μαχεῖσθαι, ὦ Κ.] sic ABC; reliqui ὦ Κ., μαχεῖσθαι. — ἐμὸς δέ] v. adn. — tendum est in secundaria enuntiatione.

μὴ μάχεσθαι] „ne ipse pugnae periculum subiret.” Quid Cyrus Clearcho responderit, narrat Plutarch. in Artax. 8: *Τί λέγεις, ὦ Κλέαρχε; σὺ κελεύεις με, τὸν βασιλείας ὀρεγόμενον, ἀνάξιον εἶναι βασιλείας.*

Οἴει γάρ σοι] H. e. credis igitur tu? Γάρ in interrogatione positum habet vim conclusivam. V. nos in Gr. T. II. §. 833. i. (Gr. schol. §. 324, 2.) et ad Commentar. I, 3, 10.

μαχεῖσθαι τὸν ἀδελφόν] fratrem tuum tecum certamen singulare initurum esse. Huius loci sententiae sic sese excipiunt: Cl. Noli ipse pugnare, sed a tergo nostro locum cape in acie. Cyr. Minime vero; ego ipse pugnae periculum subibo. Cl. Si ipse pugnare vis, credere videris, fratrem tuum tecum certamen singulare initurum esse; hic est enim unus ex adversariis tibi dignitate par ideoque dignus, quocum pugnes.

εἴπερ γε] certe siquidem. Γέ particulis εἴπερ additum intendit earum vim. V. nos ad Commentar. I, 4, 4.

παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός] Sic ABCDNO; καὶ ἐμὸς δὲ ἀδελφός M; reliqui καὶ ἐμὸς ἀδ.; et haec et illa scriptura sine dubio a glossatore profectae sunt particula δέ offenso, cui non respondet in antecedenti enuntiationis membro particula μέν. Sed ubi alterum membrum priori non tam opponitur, quam adiungitur, μέν omittitur. Cuius generis exempla apud poetas sunt frequentissima, apud pedestris orationis scriptores rariora. Geminus fere locus est Cyr. I, 5, 2: ὁ δὲ Κυαξάρης, ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς, τῆς δὲ Κύρου μητρὸς ἀδελφός. V. nos ad Xen. Comment. I, 3, 15. p. 122. Adde Schoemannum ad Isaeum p. 343. et quem Krügerus in ed. min. laudavit Elmsleium ad Eur. Med. 940. Cf. infra IV, 8, 7. 9. V, 2, 1. 4, 4. 6, 25. VI, 4, 12. VII, 5, 3.

§. 10. ἀσπίς] pro ἀσπιδηφόροις saepius legitur. Cf. Sturz. L. X. T. I. p. 444. Sic saepe ὅπλα pro ὁπλίταις. V. ad II, 2, 4. De singulari numero vi collectiva dicto v. nos in Gr. T. II. §. 407, 2. (Gr. schol. §. 243, 1.) Graecorum militum numeri hoc loco positi non conspirant cum eis, quos supra vidimus. Commemorantur h. l. 10400 ὁπλῖται et 2500 πελτασταί, unde numerus 12900 militum conficitur. At supra I, 2, 9. legitur: ἐγένοντο οἱ σύμπαντες (Ἕλληνες) ὁπλῖται μὲν 11000, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς 2000. Accesserunt ad hos, uti I, 4, 3. legimus, Cherisophi Lacedaemonii 700 ὁπλῖται, et Abrocomae 400 ὁπλῖται; sed I, 2, 25. e Menonis exercitu 100 ὁπλῖται in Cilicia perisse dicuntur. Sic calculis subductis numerus efficitur 12000 ὁπλιτῶν

διςχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων
δέκα μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι.
Τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυ- 11
ριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἄλλοι δὲ
ἦσαν ἑξακιςχίλιοι ἱππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι
δ' αὖ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν. Τοῦ δὲ 12
βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες, καὶ στρατηγοὶ
καὶ ἡγεμόνες, τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος,

§. 10. πεντακόσιοι] sic ABCDMNO; reliqui τετρακόσιοι. — §. 11. οὗτοι δ' αὖ] v. adn.

et 2000 πελταστῶν. Fuerunt igitur qui h. l. numeratos non esse eos censerent, qui postea I, 10, 3. impedimentis praesidio relicti esse dicuntur; at haec opinio probabilitatis specie sese non commendat. Quum supra I, 2, 9. 2000, hoc autem loco 2500 πελτασταὶ commemorentur, maxime probabilis est sententia eorum, qui Abrocomae 400 conducticios milites (I, 4, 3.) peltastarum ordini adscriptos fuisse existimant. Ita efficiuntur 11600 ὁπλῖται et 2400 πελτασταί. Qui quidem numerus 1200 gravis armaturae militibus maior est quam is, qui h. l. commemoratur. Quare, nisi ipsum Xenophontem in calculis subducendis errasse arbitramur, aut cum Zeunio post μυρία verba καὶ χιλία excidisse, aut cum Krügero non solos Xeniam et Pasionem (I, 4, 7.), sed alios quoque vel cum his vel alio tempore in Graeciam revertisse (cf. III, 1, 10.), alios etiam morbis absumptos fuisse statuendum erit.

ἅρματα δρεπανηφόρα] V. I, 8, 10.

ἀμφὶ τὰ εἴκοσι] V. ad I, 2, 9.

§. 11. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες] Verbum additum ἐλέγοντο indicat Persarum numerum a Xenophonte e fama tantum relatum esse; τετταράκοντα μυριάδες commemorantur a Ctesia ap. Plutarch. Art. 13. et ab Ephoro ap. Diodor. XIV, 22.

Ἄλλοι δέ] Praetereaque. V. ad I, 5, 5.

οὗτοι δ' αὖ] Sic cum Dindorfio ex cod. A scribendum existimavi; idem latet in scriptura codicis B, qui habet οὗτοι δ' ἄν; in reliquis οὗτοι δέ; sed illud αὖ ab aliena manu profectum esse vix credibile est. De particularum δὲ αὖ iunctura v. nos ad Commentar. I, 2, 12. et in Gr. T. II. §. 739, 2. p. 135.

πρὸ αὐτοῦ βασιλέως] Iniuria Weiskius malebat αὐτοῦ τοῦ βασιλέως; nam βασιλεύς ut nomina propria respuit articulum (v. ad I, 1, 5. et 2, 20. αὐτὸν Μένωνα). V. ad I, 2, 20.

§. 12. ἄρχοντες, καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες] Iniuria mihi videntur recentiores editores fere omnes praeeunte Weiskio verba καὶ στρ. καὶ ἡγεμόνες, ut a glossatore illata, uncis cinxisse. Ἄρχοντες generatim dicuntur belli duces, quibus tanquam partes subiunguntur στρατηγοί, i. e. superiores belli duces, et ἡγεμόνες, i. e. inferiores belli duces. Cf. Cyrop. V, 3, 47: ὁ δὲ στρατηγὸς οὕτως ἠλίθιος ἔσοιτο, ὥςτε οὐκ εἴσεται τῶν ὑφ' αὐτὸν ἡγεμόνων τὰ ὀνόματα. Quanquam ab eo loco is, quem nunc tractamus, aliquantum differt; nam qui h. l. commemorantur duces, numero militum imperio suo subiectorum inter se pares erant, quod tamen non impedit, quominus

Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε, ἐκ Φοινίκης
13 ἐλαύνων. Ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης, καὶ μετὰ τὴν μάχην οἳ ὕστερον ἐλήφθησαν
14 τῶν πολεμίων ταὐτὰ ἤγγελλον. Ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξ-

§. 12. ἐνενήκοντα] FGL ἐννενήκοντα. Male. V. I, 5, 5. — Ἀβροκόμας δὲ] v. adn. — §. 13. ἤγγελλον] AFG ἤγγελον utroque loco. V. var. script. ad I, 4, 12. — ταὐτά] sic optime Muret. pro ταῦτα. — §. 14. συντεταγμένῳ] sic ABCM2; συν-

eorum dignitatem diversam fuisse statuamus. Quocirca verba καὶ στρ. καὶ ἡγ., tanquam appositionem nominis ἄρχοντες, commatis distinguenda duximus.

Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε] Quum Abrocomas I, 4, 5. e Phoenicia ad regem abisse et I, 4, 18. Cyri exercitum antecessisse dicatur, fuerunt qui hanc difficultatem ita tolli posse statuerent, ut tardiore itinere longo circuitu exercitum ab Abrocoma ductum dicerent, quum Cyrus per deserta recta via progressus esset. Alii, ut Krügerus in diss. de authent. p. 4. et Bornemannus ad h. l., de industria Abrocomam ignavum serius advenisse suspicantur, quum illius etiam in pylis Syriae custodiendis (I, 4, 5.) negligentia proditionem arguat. — Pro δέ, quod optimi codd. ABC habent, in reliquis legitur γάρ, quod iure Bornemannus et Dindorfius reiecerunt. Saepe enim δέ particula enuntiationem explicativam adiungit. Pluribus de hoc usu exposuimus ad Commentar. II, 1, 1. Cf. infra VI, 6, 9. extr. De genitivis τῆς μάχης a verbo ὑστέρησε, in quo vis comparativi inest, aptis v. Buttm. Gr. §. 132, 12. Rost. §. 162. p. 421. Kühner. T. II. §. 539. γ. (Gr. schol. §. 275, 2.); de accusativis ἡμέρας πέντε pro usitatiore dativo positis v. supra ad I, 2, 25. προτέρα — πέντε ἡμέραις.

§. 13. οἱ αὐτομολήσαντες — πρὸ τῆς μάχης] E vulgari ratione verba collocanda erant sic: οἱ ἐκ τῶν πολεμίων π. μ. β. πρὸ τῆς μάχης αὐτομολήσαντες (v. nos in Gr. schol. §. 245. not. 8.); at illa verborum collocatione Xenophon uti potuit, quia οἱ αὐτομολήσαντες idem est, quod οἳ ηὐτομόλησαν.

§. 14. ἐξελαύνει — τῷ στρατεύματι] De hoc dativo v. ad I, 8, 1.

τάφρος — τὸ μὲν εὖρος κτλ.] Dissentit Plutarch. Art. 7: τάφρον εὖρος ὀργυιῶν δέκα καὶ βάθος ἴσων ἐπὶ σταδίους διὰ τοῦ πεδίου τετρακοσίους ἐνέβαλε (sc. βασιλεύς).

§. 15. Μηδείας] Sic ABCDK; Μειδείας I; Μειδίας FGHL; Μηδίας vulgo. Retinui scripturam Μηδείας, quam h. l. optimi, II, 4, 12. omnes fere, II, 4, 27. omnes et VII, 8, 25. praeter unum ceteri codd. tuentur. Dindorfius omnibus locis vulgatam formam Μηδίας revocandam censet et ad II, 4, 27. fuse demonstrare studet, argumenta, quibus Buttmannus in dissert. de antiquissimis Graecorum cum Asianis commerciis (inter commen-

ἐλαύνει σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας τρεῖς, συντεταγμένῳ
τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρι-
κῷ· ᾤετο γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ
γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βα-
θεῖα, τὸ μὲν εὖρος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ
τρεῖς. Παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ 15
δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδείας τείχους. Ἔνθα
δή εἰσιν αἱ διώρυχες ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέου-

τεταγμένως M1, 3, O; συντεταγμένος Aldina; συντεταγμένοι reliqui. Cf. ad §. 19. ἠμελημένως. — §. 15. Μηδείας] v. adn. — Τίγρητος] v. adn.

tatt. acad. Berol. a. 1818—1819. p. 233.) formam Μηδείας vitiosam sibi videri negat, infirma esse. Adde eundem Dindorfium ad h. l. Ego vero et propter codicum auctoritatem, quum veri multo similius sit vocabulum Μηδείας in Μηδίας a librariis mutatum esse quam contra, et vero etiam, quod infra (II, 4, 11. in duobus codd. optimis legitur Μήδεια pro vulg. Μηδία et Hellen. II, 1, 13. praeter unum ceteri omnes codd. habent Μηδείας, scripturam Μηδείας retinui; item apud Diodorum, Plutarchum, Polybium aliosque non raro hanc formam reperiri docet Zeunius ad II, 4, 12. Nomen muri Μηδείας ductum esse putant a Medea regina, postremi Medorum regis, quem victum Persae regno spoliaverunt, coniuge. Qui scripturam Μηδίας defendunt, id nomen ab terra Media ductum et cum Mannerto (Geogr. I. p. 330.) eundem hunc murum esse statuunt, quem Semiramis ad tutandum regnum suum ad Mediam versus exstruxisse traditur. Quae tamen opinio infirmis argumentis nititur. V. Ainsworthium l. d., qui p. 107 sqq. de hoc muro diligentissime disputavit. Cf. Koch. l. d. p. 44 sq. Quum autem auctor gentis Medicae Μήδειος et ipsi Medi a Pindaro Pyth. I, 151. Μήδειοι vocati fuerint, vocabula Μήδεια et Μηδία nihil aliud esse videntur, nisi diversae formae eiusdem rei.

αἱ διώρυχες ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι] Canales non ex Tigride in Euphratem, sed ex Euphrate in Tigridem ductos fuisse non solum Herodotus, Diodorus, Arrianus, Plinius, Ammianus, sed etiam recentiores scriptores docent. Cf. Ainsworth. l. d. p. 89. Krügerus l. d. p. 11 sq. verba ἔνθα δή non ad regionem, per quam exercitus tum profectus esse narratur, sed ad Μηδείας τεῖχος referenda esse censet, propter quod quattuor canales, qui ipsi pro munimentis essent, fuisse tradantur profluentes illi ex Tigride. Bocagius Francogallus totum locum ab ἔνθα δή usque ad ἔπεισιν interpretamentum docti cuiusdam hominis esse suspicatur. Pro Τίγρητος habent CEFGIKLM et Aldina Πίγρητος: de qua scriptura Weiskius haec adnotavit: „Eustath. ad Dionys. (περιηγ.): ἄλλοι δὲ καὶ τὴν ἄρχουσαν μετὰ τοῦ Π γράφουσι — πολλὰ γὰρ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν οὕτω. In codd. etiam Xenophontis, Arriani et aliis passim (immo nonnullis locis) Πίγρης scribitur, neque in eo sibi constant." Cf. infra var. script. ad II, 4, 13.

σαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά· εἰςβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ᾽ ἑκάστη παρασάγγην, γέφυραι δ᾽ ἔπεισιν. Ἦν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου
16 ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος. Ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προςελαύνοντα. Ταύτην δὴ τὴν πάροδον Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου.
17 Ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεύς, ἀλλ᾽ ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων
18 ἴχνη πολλά. Ἐνταῦθα Κῦρος Σιλανὸν καλέσας τὸν Ἀμπρακιώτην, μάντιν, ἔδωκεν αὐτῷ δαρεικοὺς δισχιλίους,

παρὰ τὸν Εὐφράτην] sic ABC; reliqui *παρ᾽ αὐτὸν τὸν Εὐφρ.* — §. 16. **ἐγένοντο**] I *ἐγένετο*; v. adn. — §. 18. **Ἀμπρακιώτην**] v. adn. — **δισχιλίους**] sic ABCD; reliqui *τρισχιλίους*, quod non dubito quin profectum sit a glossatore, qui hunc locum ex V, 6, 18. correxit. Error Xenophonti potius tribuendus videtur. — **θυόμενος**] v. adn. — **εἰ μὴ ἐν ταύταις μαχεῖται**] cum Krüg. scripsi ex vulgata *εἰ μὴ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται*; *εἰ μὴ ἐν ταύταις οὐ μαχεῖται* ABCE, sine *μή* D; *εἰ οὐ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται* O; *εἰ οὖν ἐν ταύταις ταῖς μαχεῖται ἡμέραις* M. Illud *οὐ* ex antecedentibus *οὐ μαχεῖται* facile h. l. irrepere potuit, quanquam a grammatica ratione nihil

διαλείπουσι δ᾽ ἑκάστη] per appositionem quae vocatur partitivam. V. nos in Gr. T. II. §. 509. (Gr. schol. §. 266, 3.) Conf. II, 5, 5. III, 1, 3. IV, 2, 12. 6, 25. V, 5, 11. 6, 30.

§. 16. **ποιεῖ —, ἐπειδὴ πυνθάνεται**] Graeci scriptores historico quod appellatur praesenti non modo in primariis, sed saepe etiam in secundariis enuntiationibus utuntur. V. Buttm. §. 137. not. 7. Rost. §. 151, 3, 1. Kühner. T. II. §. 435, 2. (Gr. schol. §. 255, 1.) Infra III, 1, 8. 4, 12. V, 3, 5. 8, 9. VII, 5, 11.; in enuntiatione secundaria I, 8, 1.

§. 17. **Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο**] Saepe post nomen collectivum verbum a singulari transit ad pluralem. Infra IV, 2, 22: *ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις.*

φανερὰ ἦσαν — ἴχνη πολλά] V. ad I, 2, 23. *ἦσαν τὰ βασίλεια.*

§. 18. **Ἀμπρακιώτην**] Sic scripsi cum tribus optimis codd. ABC pro vulg. *Ἀμβρακιώτην* (*Ἀβρακιώτην* IKL et Aldina), quanquam infra V, 6, 16 et VI, 4, 13. codices omnes tuentur scripturam per *β*. In eiusmodi rebus toti pendere debemus a codicum auctoritate. Constantiam in eis vix requiras, uti saepe iam vidimus. De antiquiore huius nominis forma per *π* scripta doctissime egit Wassius ad Thucyd. III, 105. ap. Poppon. P. I. Vol. II. p. 140. not. 14. Ambra-

ὅτι τῇ ἑνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρότερον θυόμενος εἶπεν αὐτῷ, ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν, Κῦρος δ' εἶπεν· Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ μὴ ἐν ταύταις μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ' ἀληθεύσῃς, ὑπισχνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ 19
τῇ τάφρῳ οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι· ὥςτε τῇ ὑστεραίᾳ Κῦρος ἐπορεύετο ἠμελημένως μᾶλλον. Τῇ δὲ τρίτῃ ἐπί τε τοῦ ἅρματος 20
καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὑτοῦ, τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ ἀνατεταραγμένον

est, quod huic **οὐ** adversetur, siquidem **οὐ μαχεῖται** ita accipi potest, ut sit pugnam recusabit. V. nos in Gr. T. II. §. 713. not. (Gr. schol. §. 318. not. 1.) — §. 19. *μάχεσθαι*] sic ABC; reliqui *μαχεῖσθαι*. — *ἠμελημένως*] sic rectissime edidit Steph. et IK habent *ἠμελημένως* (ω superscr.); vulgo *ἠμελημένος* (i. e. neglectus), quod ferri nequit. Simili modo supra §. 14. *συντεταγμένῳ*, *συντεταγμένως*, *συντεταγμένος*, *συντεταγμένοι* in codicibus inter se permixta vidimus. — §. 20. *Τῇ δὲ τρίτῃ ἐπί τε*] *τῇ τε τρ. ἐπί τε* A; *τῇ τε τρίτῃ ἐπί* BC; *τῇ δὲ τρ. ἡμέρ ἐπί τε* I; *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐπί τε* K. — *ἀνατεταραγμένον*] *ἀνατεταγμένον* A; *ἀνατετραμμένον* BCDMNO.

cia fuit urbs Epiri Thesprotidis, ad Arachthum fluvium sita, colonia Corinthiorum.

θυόμενος] Sic pro *πυθόμενος*, quod codd. habent omnes praeter A, in quo est *πυθόμενον*, acutissime legendum coniecit Leonclavius ex eis, quae infra V, 6, 18. leguntur: *οὓς γὰρ παρὰ Κύρου ἔλαβε τριςχιλίους δαρεικούς, ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας ἠλήθευσε θυόμενος Κύρῳ, διεσέσωκει.* Ex scriptura *πυθόμενον* Muretus scribendum suspicatur *πυθομένῳ*, quod multo minus placet. Quid discriminis intersit inter activum *θύειν* et medium *θύεσθαι*, exposuimus in Gr. T. II. §. 398, 5. Adde Popponis indic. p. 503.

εἶπεν —, ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται] V. ad I, 3, 4. *εἰ μὴ βούλεται.*

δέκα ἡμερῶν, Κῦρος δ' εἶπεν] Vulgo post *ἡμερῶν* colon positum erat; id rectissime Dindorfius mutavit in comma, quia verba *Κῦρος δ' εἶπεν* et quae sequuntur pendent ab antecedenti *ὅτι*: quia ante decem dies vates dixerat regem intra decem dies non esse pugnaturum, Cyrus autem tum (sc. ante decem dies) dixerat: Non igitur iam etc.

§. 19. *ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι*] Rarior structura pro accusativo. Hellen. VII, 5, 7: *ἤκουσε τοὺς Ἀθηναίους τὸ μὲν κατὰ γῆν πορεύεσθαι ἀπεγνωκέναι*, ubi Schneider. comparat Diodor. XV, 53: *τὸ μὲν ταύτῃ ποιεῖσθαι τὴν διέξοδον ἀπέγνω.*

ἐπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ ὑποζυγίων.

1 VIII. *Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἡνίκα Πατηγύας, ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν, προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ καὶ εὐθὺς πᾶσιν, οἷς ἐνετύγχανεν, ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ Ἑλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος.*

ἐπὶ ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ ὑποζ.] sic ABCD; reliqui *ἐπὶ ἁμαξῶν καὶ ὑποζ. ἤγετο*; v. adn.

Cap. VIII. §. 1. *καταλύειν*] v adn. — *Πατηγύας*] sic BCD; *Πατηγυίας* A; *Παντηγύας* E; *Πατάγδας* MO; *Παγύας* FGHIKL; vulgo *Παταγύας*. — *πιστῶν*] *πιστόν* A; *πιστός* DMNO et a pr. manu C; male, v. adn. — *ἀνὰ κράτος*] v. adn. — *σύν*] v. adn. — *προσέρχεται*] *προέρχεται* ABC. Cf. var. scr. §. 14. — §. 3. *Κῦρός τε*] sic ABCDE; reliqui *καὶ Κῦρός τε*, ut *καί* hanc enuntiationem cum antecedentibus coniungat, *τὲ* autem sequenti *τὲ* (*τοῖς τε ἄλλοις*) respondeat. — *ἀπὸ τοῦ ἁρ-*

πολλὰ — ἤγοντο] V. ad I, 2, 23. *ἦσαν τὰ βασίλεια*.

Cap. VIII. §. 1. *ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν*] II, 1, 7. *περὶ πλήθουσαν ἀγοράν*, a decima hora ad meridiem. Totus dies Graecis dividebatur in quattuor partes, quae sic appellantur: *πρωΐ* —, *ἀμφὶ* (*περὶ*) *ἀγορὰν πλήθουσαν* (*πληθούσης ἀγορᾶς*) —, *μεσημβρία* —, *δείλη*. V. quem ad Xen. Commentar. I, 1, 10. laudavimus Ludolphum Dissenium in progr. Gotting. 1836. p. 11.

ἔμελλε καταλύειν] Sic ABCDMO; reliqui *ἔμ. καταλύσειν*. Utrumque per se recte sese habet; utrum praeferendum sit, pendet a codicum auctoritate. V. ad I, 2, 2. *Καταλύειν* significat subsistere (*Halt machen*), ut I, 10, 19. Non opus est supplere *τὴν πορείαν*.

ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν] Persa ex Cyri amicis; genitivi pendent a verbis *ἀνὴρ Πέρσης*. — *Οἱ πιστοὶ* honorifice appellabantur Persarum regis amici.

ἀνὰ κράτος] Sic ABCDEMNO et Suid. v. *ἀνά* p. 180.; reliqui *κατὰ κράτος*. Suidas *ἀνὰ κράτος* explicat *μετὰ πάσης σπουδῆς*. *Ἀνὰ κράτος* legitur I, 10, 15. 22. IV, 3, 20. 21. V, 2, 30. Cyrop. IV, 2, 30. *Κατὰ κράτος* Hesychius explicat *ἰσχυρῶς, τελείως*, intentis viribus, ut infra I, 8, 19. Hellen. II, 1, 19. Cf. Sturz. L. X. T. II. p. 784 sq. et Bornemannum ad Cyrop. I, 4, 23. p. 73 sq. ed. Lips.

σὺν στρατεύματι πολλῷ] Deteriores codd. FGHIKL et Aldina om. *σύν*, uti plerumque simplex dativus verbis, quae motionem significant, additur. Cf. I, 7, 14. *ἐξελαύνει — τῷ στρατεύματι*. III, 2, 11. *ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν — παμπληθεῖ στόλῳ*. VII, 3, 43. Pari modo Latini ablativo sine praepositione cum utuntur. V. nos in Gr. Lat. §. 115. not. 1. At nonnunquam etiam praepositio *σύν* additur. Locis a nobis in Gr. T. II. §. 568. not. 5. allatis adiunge Xen. Hellen. I, 4, 9: *Θρασύβουλος δὲ σὺν τριάκοντα ναυσὶν ἐπὶ Θράκης ᾤχετο.*

Ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν 2
οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι.
Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὸν θώρακα 3
ἐνέδυ καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι
καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. Ἔνθα 4
δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μέ-

ματος] sic A B C D E; reliqui ἐκ τ. ἅρμ. — ἐπὶ τὸν ἵππον] ἐπὶ τῶν ἵππων F G H a prima manu I K L; M O ἐπὶ τοῦ ἵππου, quod, Schaefero ad Apollon. Rhod. II. p. 289. probatum, absurdum quidem nullo modo est (v. Bornemannum ad Xen. Symp. IX, 7., ad Cyrop. III, 3, 37. p. 288. ed. Lips. et nos in Gramm. T. II. §. 621. Gr. schol. §. 300, 3.), tamen minus aptum, quam ἐπὶ τὸν ἵππον, quia h. l. motionis in locum notio praevalet. — παρήγγελλεν] παρήγγελεν A F G H I K Ald., v. var. scr. ad I, 4, 12.; παρήγγειλεν L.

Ibid. §. 10: Θρασύλος δὲ σὺν τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἐς Ἀθήνας κατέπλευσε. Krügerus comparat Hellen. IV, 5, 5. 11. 12. 8, 23.

ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος] wie (ὡς) zu (εἰς) einer Schlacht gerüstet. Illud ὡς praepositionibus praemissum eandem vim habet, quam id, quod participiis additur. V. ad I, 1, 3. 6. 10. Dicere etiam potuit παρεσκευασμένος ὡς μαχούμενος. Infra I, 8, 23: ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. 9, 23. ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμόν, ubi v. adn. VI, 3, 21. συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην. 4, 21. Cf. ad I, 2, 1.

§. 2. Ἔνθα δή] V. ad I, 5, 8.

καὶ πάντες δέ] Apposite Hutchinsonus comparat Cyr. I, 1, 2. καὶ οἱ βουκόλοι τῶν βοῶν, καὶ οἱ ἱπποφορβοὶ τῶν ἵππων, καὶ πάντες δὲ οἱ καλούμενοι νομεῖς. V. ad I, 1, 2.

ἐπιπεσεῖσθαι] Scil. βασιλέα. Sic saepe, licet infinitivus e grammatica ratione referri possit ad proxime praegressum subiectum (οἱ Ἕλληνες), tamen infinitivi subiectum omittitur, si id ex tota oratione facile mente suppleri potest.

§. 3. Κῦρός τε] Τέ respondet sequenti τέ (τοῖς τε ἄλλοις). De hoc duplici τέ v. nos ad Commentar. I, 1, 14. Cf. infra IV, 5, 12. 8, 13. et de universis enuntiationibus III, 2, 11. 3, 7. VII, 2, 12.

ἐπὶ τὸν ἵππον] cui nomen erat Pasacae. Plut. Art. c. 9. Pugna autem, quae h. l. commemoratur, commissa est ad Cunaxa, haud procul Babylone (v. ad II, 2, 6.) sita, mense Septembri anni 401. a. Chr. n. ineunte.

τὰ παλτά] V. ad I, 5, 15.

ἕκαστον] De accusativo ἕκαστον post dativum illato v. ad I, 2, 1.

§. 4. τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος] Τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος est idem, quod τὸ δεξιὸν κέρας aut τὰ δεξιά omisso τοῦ κέρατος. V. Sturz. L. X. T. II. p. 647. Cf. infra ad I, 9, 26. ἄρτων ἡμίσεα.

ἐχόμενος] Scil. τοῦ Κλεάρχου, proximus Clearcho. Cf. §. 9.

νων δὲ καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ
5 Ἑλληνικοῦ. Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἱππεῖς μὲν Παφλαγό-
νες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ
τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ Ἀριαῖός
6 τε, ὁ Κύρου ὕπαρχος, καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν· Κῦ-
ρος δὲ καὶ ἱππεῖς τούτου ὅσον ἑξακόσιοι ὡπλισμένοι
θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες
πλὴν Κύρου· Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς

§. 4. *Μένων δὲ καί*] H,I K L et Ald. om. *καί*. Arnald. Animadv. crit. p. 173. corrigebat *Μένων δὲ τὸ στρατεύματος εὐώνυμον*, Weisk. coni. *Μένωνος δὲ τὸ στράτευμα τὸ εὐών.*; Schn. cum Wyttenb. verba *καὶ τὸ στράτευμα*, ut ex interpretatione orta, seclusit; Born. coni. *Μένων δὲ τὸ εὐώνυμον ἔσχε τοῦ Ἑ.*, ad *τὸ εὐών.* alios *κέρας*, alios *τὸ στράτευμα* adiecisse ratus, acute quidem, sed nulla

Μένων δὲ καὶ τὸ στράτευμα] Iniuria Langius addendum censuit *αὐτοῦ*; nam huius genitivi possessivi vis latet in articulo *τό*. Infra I, 10, 5. *βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι*, cum suo exercitu (h. e. cum ea exercitus parte, cui ipse praeerat). VII, 8, 9. *τὰ χρήματα*.

§. 5. *παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν*] Sic saepe *παρά* c. accusativo pro dativo verbis quietem significantibus additum legitur, ubi aliquid non solum in propinquitate alicuius rei esse, sed etiam prope eam extendi aut locum prope eam occupare dicitur. Infra VII, 1, 12: *Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας.* §. 40: *εἱστήκει παρὰ τὸν βωμόν.* 2, 11: *παρὰ τὸ τεῖχος — ἦν.* Hinc explicandum I, 9, 31: *πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι — μαχόμενοι ἀπέθανον*, ubi sine caussa Schneiderus legendum coniicit *οἱ περὶ αὐτόν*. Cf. nos in Gr. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 297. III.)

ὕπαρχος] V. ad I, 2, 20.

§. 6. *Κῦρος δὲ καὶ ἱππεῖς τούτου*] Scil. *ἔστησαν*, quod ex antecedentibus supplendum est. Dindorfius ex uno A scripsit *οἱ ἱππεῖς*; at recte observat Poppo articulum iustum fore, si hos sexcentos equites semper Cyrum comitatos esse statueris.

ὅσον ἑξακόσιοι] *Ὅσον* numeralibus praemissum significat circiter. Sic III, 4, 3: *ἀπεῖχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους.* Est attractio quaedam pro: *ἀπεῖχον τοσοῦτον, ὅσον εἰσὶν ὀκτὼ στάδιοι.* Ibid. 37. IV, 5, 10. 7, 16. VI, 4, 5. 5, 8. VII, 2, 20. 3, 23. Post v. *ἑξακόσιοι* Leonclavius et Hutchinsonus supplendum censent *κατὰ τὸ μέσον*, quae verba expressit vetusta Pyrami de Candole interpretatio Gallica, cuius miram esse in Graecum exemplar fidelitatem ait Hutchinsonus. Iidem VV. DD. docent etiam Diodorum Siculum (XIV, 2.) de re eadem haec scripsisse: *Αὐτὸς δὲ Κῦρος ἐτέτακτο κατὰ μέσην τὴν φάλαγγα*; paullo infra de Artaxerxe: *κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτὸς ἐτάχθη*, dein de utroque duce: *κατὰ δὲ μέσην τὴν τάξιν ἔτυχε μὲν ἀμφοτέρους τοὺς περὶ βασιλείας ἀγωνιζομένους ταχθῆναι.* Bornemannus contra Cyrum in media acie stetisse per se intelligi ex §. 22. concludit, nec de Artaxerxe quicquam prius narrari ait, quam §. 13. in transcursu.

θώραξι μὲν αὐτοί] Sic B C D M 2; *θώραξι μὲν αὐτῶν* A*; reliqui *θώραξι μεγάλοις*, nisi quod

τὴν μάχην καθίστατο· λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας ψιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν.
Οἱ δ' ἵπποι πάντες οἱ μετὰ Κύρου εἶχον καὶ προμετω- 7
πίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Ἑλληνικάς.

Καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὔπω καταφανεῖς 8
ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς ὥσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῷ ὕστερον

cogente necessitate. — ἔσχε] sic A B C D; reliqui εἶχε; v. ad I, 1, 9. ἀγασθῆναι. — §. 5. ἔστησαν] sic B C D; ἔστασαν H I K L; vulgo ἕστασαν. — §. 6. καὶ ἱππεῖς] v. adn. — τούτου ὅσον ἐξ.] sic A B C D E; μετ' αὐτοῦ ὅσον ἐξ. M; reliqui μετ' αὐτοῦ ἐξ. — θώραξι μὲν αὐτοί] v. adn. — §. 7. πάντες] sic A B C; reliqui ἅπαντες. Cf. var. scr. I, 7, 6. — §. 8. ἐγίγνετο] sic A B C D; reliqui ἐγένετο.

M I om. μεγάλοις. Negari quidem non potest, μέν non apto loco positum esse, quum vocabulum αὐτοί sequentibus verbis οἱ δ' ἵπποι opponatur igiturque dicendum fuerit αὐτοὶ μέν; sed haec ratio haud sane magni momenti est; constat enim vel diligentissimos Atticorum scriptores in collocatione particularum μέν et δέ non semper orationis membrorum concinnitatem anxie observare. V. nos ad Commentar. I, 6, 11. σὲ μὲν δίκαιον. Cf. adn. ad I, 9, 5. Neque placet μεγάλοις, quod Krügerus additum putat, quod equitum loricae maiores fuissent quam peditum, comp. III, 4, 48. de R. Equ. XII, 1 sqq. Plut. Philop. 6.

ψιλὴν — τὴν κεφαλήν] Caput non galea, sed tiara vel pileo tectum, uti interpretatur Hutchinsonus; Persis enim in pugna κυρβασίας ab Herodoto V, 49. (ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες [οἱ Πέρσαι] ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι) tribui; ex Plutarch. Artax. c. 11. Cyrum hunc tiara capiti prius imposita pugnam inisse constare.

λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας — διακινδυνεύειν] Haec verba nullo modo repugnant superioribus, ubi equites Cyri (Persae scilicet) galeis armati dicuntur; nam hic locus non ad illos equites referendus est, sed omnino Persarum morem commemorat. Apte igitur dicitur λέγεται, quanquam etiam de eis rebus, quarum Xenophon oculatus auritusve testis erat, ita loqui solet, ac si non ipse sit auctor Anabasis, sed alius (Themistogenes Syracusanus, v. Hellen. III, 1, 2.), qui rem ab aliis acceptam referat. V. Krüger. de authent. p. 6. et de Xen. vita p. 13., nostra prolegomena et adnotata in VII, 8, 25. Cf. infra §. 18. λέγουσι. V, 4, 34. Iniuria igitur totum hunc locum Wyttenbachius aliique post eum spurium censuerunt.

§. 8. Καὶ ἤδη τε ἦν — καί] Verte: et iam meridies erat, quum nondum conspecti sunt hostes. V. ad II, 1, 7.

δείλη] i. e. tempus pomeridianum, quod in duas dividitur partes, quarum prior est δείλη πρωΐα, posterior δείλη ὀψία (tempus vespertinum). V. Sturz. L. X. T. I. p. 634 sq. Hoc loco δείλην πρωΐαν intelligendam esse ex eo colligitur, quod eodem illo die pugna commissa est.

χρόνῳ δὲ συχνῷ — ὕστερον] Bene Krügerus vertit: *geraume Zeit nachher*. Cf. I, 8, 10., ubi συχνόν de loco di-

ὥςπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολύ. Ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε
9 καὶ αἱ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ τούτων γεῤῥοφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται σὺν ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι δ᾽ οὗτοι ἐλέγοντο

καὶ αἱ λόγχαι] ABC καὶ λόγχαι; sed αἱ facile ab anteced. καί absorberi potuit. — §. 9. Αἰγύπτιοι δ᾽ οὗτοι] FGHIKL et Aldina Αἰγύπτιοι οὗτοι, iidem πάντες οὗτοι. — τὸ ἔθνος]

ctum significat aliquantum spatii. Multi editores, etiam Dindorfius, negationem οὐ ante συχνῷ addiderunt e Leonclavii coniectura, cui aliquid praesidii paratur Pyrami quam ad §. 6. laudavimus interpretatione Gallica *puis en un instant*. At quamvis concedamus voculam οὐ ante συχνῷ facillime potuisse excidere, tamen non dubito, quin negatio a Xenophonte non sit profecta. Nam satis longum tempus intercesserit necesse est, usque dum universi exercitus non citato cursu, sed satis tardo gradu procedentis κονιορτὸς ὥςπερ νεφέλη λευκὴ atrae nubis speciem induerit.

τάχα δή] Δή particula h. l. suam atque propriam vim (iam) habet. V. nos in Gr. T. II. §. 691. (Gr. schol. §. 315.) V, 4, 25: ἐνταῦθα δὴ οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο. Sic saepe in initio apodosis. Infra I, 10, 13: ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς. III, 1, 2: ἐπεὶ οἱ — στρατηγοὶ — ἀπολώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες. IV, 2, 20: ἐπεὶ ἤρξαντο (Ἕλληνες) καταβαίνειν —, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ. IV, 3, 27. V, 2, 5.

χαλκός τις] Verte: *manches Erz*. De v. ἤστραπτε Menkius comp. Cyr. VI, 4, 1: ἤστραπτε μὲν χαλκῷ — ἡ στρατιά.

§. 9. λευκοθώρακες] Θώρακας λινοῦς (v. ad IV, 7, 15.) fuisse suspicatur Hutchinsonus.

Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν] Offensioni est asyndeton, quod tamen excusatur quodam modo sequenti demonstrativo τούτων, v. adnotata nostra ad I, 1, 9. τούτῳ.

ἐχόμενοι — τούτων] V. ad §. 4.

γεῤῥοφόροι] Γέῤῥον scutum Persicum e viminibus contextum, speciem quadrati oblongi referens. V. Sturz. L. X. T. I. p. 580 sq.

ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι] Cf. Cyrop. VI, 2, 10. VII, 1, 33. Hos autem Aegyptios Zeunius putat esse posteros eorum, qui a Cyro in fidem recepti dicuntur in Cyrop. VII, 1, 45. Quam quidem opinionem Krügerus propterea probabilem esse putat, quod Aegyptus hoc tempore a Persis defecerit. Cf. ad II, 1, 14.

ἄλλοι δ᾽ ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται] Exspectes ἄλλοι δὲ τοξόται; at recte observat Zeunius ad Cyrop. I, 2, 4., ubi legitur: ἓν μὲν —, ἓν δὲ —, ἄλλο —, ἄλλο, particulam δέ in his partitionibus non minus requiri, quam in notissima formula πρῶτον μὲν —,

εἶναι· ἄλλοι δ' ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται. Πάντες δ' οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο· πρὸ δ' αὐτῶν ἅρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς

v. adn. — §. 10. *τὰ δή*] v. adn. — *καλούμενα*] sic A B C D F M O et Suid.; reliqui *λεγόμενα*. — *διακόπτειν*] v. adn. — *ἐντυγχάνοιεν*] sic A B C D E M; reliqui *ἐντύχοιεν*.

ἔπειτα. Adde Cyrop. VII, 2, 6., ubi legitur: *ἑνὶ* —, *ἄλλῳ* —, *ἄλλῳ δέ* —, *ἄλλῳ* —, *ἄλλῳ*. Anab. VII, 3, 27: *Ἄλλος παῖδα εἰςαγαγὼν — ἐδωρήσατο*.

κατὰ ἔθνη] E more Persarum. Comparant Herod. VII, 60. 100.

ἐν πλαισίῳ] V. ad III, 4, 19.

ἕκαστον τὸ ἔθνος] Sic B C D; reliqui om. *τό*. Utrumque per grammaticam recte dicitur. Quid discriminis inter utramque dicendi rationem intersit, exposuimus in Gr. T. II. §. 489. b. (Gr. schol. §. 246, 6.) Cf. infra VII, 4, 14. 15.

Πάντες δ' οὗτοι — ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο] Sic saepe praedicati (verbi) forma non subiecto, sed appositioni distributivae accommodatur. Infra II, 1, 15: *οὗτοι μὲν — ἄλλος ἄλλα λέγει*. VII, 3, 47: *οἱ ἱππεῖς ἔρημοι οἴχονταί μοι ἄλλος ἀλλαχῇ διώκων*. Hellen. I, 7, 5: *οἱ στρατηγοὶ βραχέα ἕκαστος ἀπελογήσατο*. Plat. de Rep. I. p. 346. D: *καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι (τέχναι) οὕτω τὸ αὑτῆς ἑκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ κτλ.* V. Stallbaumium ad Plat. Gorg. p. 503. E. et nos in Gr. T. II. §. 509. (Gr. schol. §. 266, 3.)

§. 10. *πρὸ δ' αὐτῶν*) Ex §. 10. *ἐπορεύετο* repetendum.

τὰ δὴ δρεπανηφόρα] Pluribus descripsit in Cyrop. VI, 1, 30., ubi cf. Zeunium. Particulam *δή* cum Dindorfio et Bornemanno ex B C et Suida v. *δρεπανηφόρος* Vol. I. p. 628. addidimus. In *δή* haec vis inest: uti constat. V. ad I, 1, 4.

ὡς διακόπτειν] Unus E habet *διακόπτοιεν*, quod iniuria recepit Krügerus. Nam finalis enuntiatio haudquaquam h. l. necessario requiritur; immo consecutiva enuntiatio aptissima est simulque consilii notionem involutam habet. V. nos ad I, 5, 10. *ὡς μὴ ἅπτεσθαι*, et ad III, 4, 25.

Ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα] Arbitrabantur autem hos currus falcatos in ordines Graecorum irrupturos eosque perrupturos esse. Nos secuti sumus scripturam, quam Dindorfius maximam partem e codicibus dedit. Ante eum pro *ἐλῶντα κ. διακόψοντα* legebatur *ἐλώντων καὶ διακοψόντων*: quae scriptura si codicum auctoritate satis firmata esset, non dubitarem eam recipere. V. de hac structura ad I, 3, 6: *ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος* —, *οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε*. At ducta illa est e deterioribus codicibus H I K, qui *ἐλόντων κ. διακοψόντων* habent, et e L et Aldina, in quibus est *ἐλόντων κ. διακοψάντων*. Contra optimi codices A B C D M1, 2, 3, O exhibent

11 τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα. Ὁ μέντοι
Κῦρος εἶπεν, ὅτε καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἕλλησι
τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο·
οὐ γὰρ κραυγῇ, ἀλλὰ σιγῇ, ὡς ἀνυστόν, καὶ ἡσυχῇ ἐν
12 ἴσῳ καὶ βραδέως προςῄεσαν. Καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος πα-
ρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρι-
σὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα
κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη·
13 κἂν τοῦτ', ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. Ὁρῶν
δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στῖφος καὶ ἀκούων Κύρου
ἔξω ὄντα τοῦ Ἑλληνικοῦ εὐωνύμου βασιλέα· τοσοῦτον

ἐλῶντα καὶ διακόψοντα] v. adn. — §. 11. *ἀνέχεσθαι*] sic ABCDE; reliqui *ἀνασχέσθαι*. — §. 12. *τέτταρσι*] *τέταρσι* A; *τέτρασι* D; *τέσσαρσι* L; cf. var. script. I, 5, 13. — §. 13. *τοσοῦτον*] sic ABCD; reliqui *τοσούτῳ*. — *μέσον τῶν ἑαυτοῦ*] v. adn. — *μέλοι*] v. adn. — §. 14. *ἔτι*] sic ABCDEQ; reliqui *ὅτ' ἔτι*; tum certe cum Mureto legendum esset *ἔμενον*. — *προςιόντων*] *προϊ-*

ἐλθόντα καὶ διακόψαντα, et Q *ἐλῶντα κ. διακόψαντα*. Quam facile autem verba *ἐλῶντα κ. διακόψοντα* in codicibus cum *ἐλθόντα* et *διακόψαντα* permutari potuerint, sponte patet. Scripturam *ἐλῶντα* egregie firmat locus Plutarchi Artax. c. 7., ubi etiam structura accusativorum cum praemisso *ὡς* legitur: *εὖ δὲ καὶ κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἔταξε τῶν δρεπανηφόρων τὰ ῥωμαλεώτατα πρὸ τῆς ἑαυτοῦ φάλαγγος, ὡς, πρὶν ἐν χερσὶ γενέσθαι, διακόψοντα τὰς τάξεις βίᾳ τῆς εἰςελάσεως*. V. nos in Gr. T. II. §. 673. (Gr. schol. §. 312, 6.) et ad Commentar. I, 2, 20. Quod autem pronomen *αὐτά* vel *ταῦτα* non est additum, id non erit offensioni, si comparaverimus Cyrop. I, 4, 21: *οἱ δὲ πολέμιοι — προὐκίνησαν τὸ στῖφος, ὡς* (scil. *αὐτούς*) *παυσομένους τοῦ διωγμοῦ*: ubi v. Bornemannum p. 57. ed. Goth.

§. 11. *εἶπεν*] I, 7, 4.

καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἕλλησι] Saepe ad participium obiectum sequentis verbi supplendum est. V. nos ad Commentar. I, 4, 17.

ἐψεύσθη τοῦτο] Infra II, 2, 14: *καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν*. De accusativo passivo addito v. Gr. T. II. §. 558. not. 2. (Gr. schol. §. 281, 2.)

ὡς ἀνυστόν] idem fere, quod *ὡς δυνατόν*. Apud Xenophontem etiam de Rep. Lac. I, 3. legitur: *σίτῳ ᾗ ἀνυστὸν μετριωτάτῳ τρέφειν*. Schneiderus praeterea comp. Plutarch. Lycurg. c. 29: *ἐπεθύμησεν ὡς ἀνυστὸν ἐξ ἀνθρωπίνης προνοίας ἀθάνατον τὴν νομοθεσίαν ἀπολιπεῖν*. Arrian. I, 16, 10: *ἵνα αὐτοῖς ὡς ἀνυστὸν τῇ φάλαγγι προςμίξῃ αὐτοῖς*.

ἐν ἴσῳ] Scil. *βήματι*, aequabili gradu. Cyrop. VII, 1, 4. *ἐν ἴσῳ ἕπεσθαι*.

§. 12. *πάνθ' ἡμῖν πεποίηται*] De dativo cum passivo coniuncto v. Buttm. §. 134, 4. Rost. §. 150. not. 3. Kühner. T. II. §. 582. (Gr. schol. §. 284, 11.) Infra III, 3, 19. *τοὺς δὲ τῷ*

γὰρ πλήθει περιῆν βασιλεύς, ὥςτε μέσον τῶν ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν· ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας φοβούμενος, μὴ κυκλωθείη ἑκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλῶς ἔχοι.

Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στρά- 14
τευμα ὁμαλῶς προῄει, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προςιόντων. Καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἴς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενο- 15

όντων ADEMNO. Cf. var. script. §. 1. — παρελαύνων] ἀπελαύνων BDMNO. — ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἴς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους] sic B itemque DENO (sed hi quattuor εἰς τοὺς πολ.); Aldina habet φιλίους pro φίλους et O φιλίους habet infra versum. Vulgo: ἑκατέρους ἄποθεν τούς τε πολεμίους ἀποβλέπων τούς τε φιλίους.

Κλεάρχῳ καταλελειμμένους (pro ὑπὸ τοῦ Κλεάρχου). 4, 31. IV, 6, 16: εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξιοῦνται. VII, 6, 32: εἰ δέ τι καλὸν — ἐπέπρακτο ὑμῖν.

§. 13. τὸ μέσον στῖφος] V. I, 7, 11. 8, 24.

μέσον τῶν ἑαυτοῦ] Sic ABCDE: reliqui μέσον τὸ ἑαυτοῦ, ut §. 22.; at articulus necessario non requiritur. Cf. §. 22. 23. IV, 8, 15. κατὰ μέσον.

μέλοι] BCD habent μέλει et A μέλλει; reliqui μέλοι aut (FG et a pr. manu I) μέλλοι. Optativus necessario requiritur non ob antecedens praeteritum ἀπεκρίνατο (v. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται), sed ob sequentem optativum ἔχοι. Si Xenophon scripsisset μέλει, sine dubio etiam aut ἔχῃ aut ἕξει scripturus fuit. Infra VII, 7, 44. et μέλοι et μέλει per grammaticam recte se habet.

§. 14. ὁμαλῶς] aequabili gradu, quod §. 11. ἐν ἴσῳ dictum erat.

ἐν τῷ αὐτῷ] eodem loco. Cf. III, 1, 27. VII, 2, 11: τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τῶν Περινθίων ἦν.

συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προςιόντων] aciem suam instruebat ex eis, qui usque (= *immer noch*) adveniebant scil. ex itinere.

οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι] non admodum (VI, 1, 26. οὐ πάνυ τι) prope ipsum exercitum. Recte Weiskius interpretatur: satis longinquo a suis intervallo. Non tollit negatio vim adverbii, sed adverbium negationem intendit, ut ait Schoemannus ad Isaeum p. 276., quasi dicas πάνυ οὐ aut οὐδαμῶς.

§. 15. ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ] Haec verba iungenda sunt cum participio ὑπελάσας (obviam equo vectus). Ceterum, uti recte observavit Weiskius, potuit Xenophon sponte ab exercitu egredi, ut qui non esset miles. V. III, 1, 4.

φῶν Ἀθηναῖος ὑπελάσας, ὡς συναντῆσαι, ἤρετο, εἴ τι
παραγγέλλει· ὁ δ' ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶ-
16 σιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλά. Ταῦτα
δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος καὶ
ἤρετο, τίς ὁ θόρυβος εἴη. Ὁ δὲ [Κλέαρχος] εἶπεν, ὅτι
τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. Καὶ ὃς ἐθαύ-
μασε, τίς παραγγέλλει, καὶ ἤρετο, ὅ τι εἴη τὸ σύνθημα.

§. 15. *παραγγέλλει*] παραγγέλοι A. V. var. scr. I, 4, 12. — *ἐκέλευε*] ἐκέλευσε BM. — *καὶ τὰ ἱερά κτλ.*] v. adn. — §. 16. [*Κλέαρχος*]] v. adn. — *ὅ τι εἴη τὸ σύνθ.*] sic ADEHIKL; ὅ τι εἴη σύνθ. B; reliqui ὅ τι καὶ εἴη τὸ σύνθ., de quo καί partivera factum esset, Xenophon uno saltem verbo id significaturus fuerit. Quocirca ego cum Bornemanno neutrum nomen Xenophonti deberi statuo.

ἐπιστήσας] Scil. τὸν ἵππον. Non placet Bornemanni interpretatio: animum ad Xenophontem advertens: quo de usu verbi in partes vocat Wyttenbachium ad Plut. p. 197. et 276.

καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλά] exta et hostiae. Cf. VI, 3, 21. V. Sturzium in L. X. T. II. p. 565., qui haec verba ita interpretatur: τὰ ἱερὰ sunt laetae coniecturae ex extis, τὰ σφάγια varia omina ex motibus hostiae iam casurae. — Ceterum scriptura, quam cum Dindorfio dedimus, nititur auctoritate trium optimorum codicum ABD; reliqui habent ὅτι τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ εἴη. Similiter interpolatum εἴη idem Dindorfius etiam Xen. Hellen. VII, 2, 21. cum tribus libris sustulit: ἀπήντα αὐτοῖς ὁ Χάρης καὶ ὁ μάντις καὶ ἔλεγον, ὅτι καλὰ [εἴη] τὰ ἱερά. Cf. nos ad Commentar. I, 7, 2., ubi plura optativi εἴην omissi exempla contulimus. Posterius καλά haud scio an a glossatore importatum sit, quanquam contra codd. nihil movendum.

§. 16. *Κλέαρχος*] Sic ABDMO; in reliquis Ξενοφῶν, quod nomen ob §. 15. h. l. necessario requiri videtur. Cogitari potest Clearchus ad Cyrum in vicinia conspectum adequitasse; at vix dubium videtur, quin, si id re-

εἶπεν, ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον] De indicativo praesentis post praeteritum illato v. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται. — *Τὸ σύνθημα* est tessera (*die Parole*). Bene Phavorinus: σύνθημα· σύσσημον, λόγος ἐν πολέμῳ ἐπὶ γνωρισμῷ τῶν οἰκείων διδόμενος. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 186. Cf. infra VI, 5, 25: σύνθημα παρῄει. Apud Romanos haec tessera per tabellam, apud Graecos ore et voce a ducibus primum praefectis inferioribus tradebatur; deinde ab eis per universum exercitum perveniebat, vicino cum vicino insusurrando communicante; postremum, quo firmius memoriae imprimeretur, contrario ordine ab extremo milite ad ducem rediit; id significatur h. l. vocabulo *δεύτερον* et clarissime explicatur Cyrop. III, 3, 26: παρηγγύα ὁ Κῦρος σύνθημα· Ζεὺς σύμμαχος καὶ ἡγεμών. Ἐπεὶ δὲ *πάλιν ἧκε τὸ σύνθημα ἀνταποδιδόμενον*, ἐξῆρχεν κτλ., ubi v. interpretes. Accuratius Xenophon eo quem cummaxime tractamus loco scripsisset τὸ δεύτερον, uti Krügero de authent. p. 34. legendum videtur, quum bis, non

Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη. Ὁ δὲ 17
Κῦρος ἀκούσας· Ἀλλὰ δέχομαί τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἀπήλαυνε· καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὼ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων, ἡνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ προήρχοντο ἀντίοι [ἰέναι] τοῖς πολεμίοις. Ὡς δὲ πορευομέ- 18
νων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ἐπιλειπόμενον ἤρ-

culae usu v. ad V, 8, 2. — §. 17. δέχομαί τε] DEFGHIKL et Aldina om. τέ. — τέτταρα] τέσσαρα L. — διειχέτην] sic ABDEMNO; reliqui ἀπειχέτην. — προήρχοντο] v. adn.

saepius tessera per exercitum traderetur; sed quum δεύτερον etiam sine articulo ferri possit, nihil invitis codicibus mutandum videtur.

ἤδη] Hoc vocabulum cum maxima vi ultimam enuntiationis sedem occupavit; verte *gerade jetzt*. V. nos in Gr. T. II. §. 863, 3. (Gr. schol. §. 348, 5.). Infra VI, 4, 12: ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἤδη. 5, 29. VII, 7, 8.

Καὶ ὅς] V. Buttm. §. 126, 5. Rost. Gr. mai. ed. 6. §. 99. not. 11. Kühner. T. II. §. 781, 3. a. (Gr. schol. §. 331. not. 1.) et ad Commentar. I, 4, 2. Infra III, 4, 48. V, 2, 30. VI, 5, 22. VII, 3, 45. 4, 8. 6, 4. 7, 2.

ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει] De indicativo praesentis v. ad I, 3, 14.; de τίς pro ὅστις posito v. ad I, 3, 18. Verbum θαυμάζειν ante interrogativa saepe verti potest mirabundum quaerere. V. Sturz. L. T. II. p. 511 sq. Cf. II, 1, 10.

Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο] Krügerus de authent. p. 32. h. l. nonnulla intercidisse suspicatur, quod mirum sit Xenophontem non respondere priori Cyri quaestioni: ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει.

§. 17. Ἀλλὰ δέχομαι] Verte: *Nun gut, ich nehme es an*. Sic saepe ἀλλά in initio orationis positum legitur. V. nos in Gr. T. II. §. 742. (Gr. schol. §. 322, 6.) Cf. infra II, 1, 13. 20. VII, 1, 22. Saepe hoc ἀλλά in initio positum verti potest utique, prorsus, *fürwahr, allerdings, freilich*. Cf. II, 2, 2. Δέχομαι, accipio haec verba (Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη) pro bono omine.

καὶ τοῦτο ἔστω] Scil. σωτηρία καὶ νίκη. Imperativus ἔστω optatum ponit tanquam concessionem, uti omnino tertia persona imperativi saepe concessivam vim habet. Cf. infra V, 7, 10. ἀρχέτω. V. nos in Gr. schol. §. 259, 6.

προήρχοντο ἀντίοι ἰέναι] Sic BDE et A, sed hic προῆρχον; reliqui ἤρχοντο ἀ. ἰ.: quae scriptura a Dindorfio reliquisque recentioribus editoribus recepta est. Ego cum Krügero in ed. mai. verbum ἰέναι uncis sepsi. Etiam Bornemannus προήρχοντο ἀντίοι scribendum censuit, deleto verbo ἰέναι. Corruptela profecta mihi videtur ab indiligenti glossatore, qui, verbum προήρχοντο a προάρχεσθαι ducendum ratus, id in ἤρχοντο (i. e. incipiebant) mutavit et infinitivum ἰέναι addidit. De rariore imperfecti ἠρχόμην forma v. ad IV, 6, 22.

§. 18. ἐξεκύμαινε] Eleganti translatione, ab exundantibus fluctibus ducta, de militibus extra aciem procurrentibus. Sturz. L. X. T. II. p. 104. et interpretes comparant Arrian. Anab. II, 10, 4.

ξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο πάντες, οἷόν περ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Λέγουσι δέ τινες, ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν
19 φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων
20 δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἕπεσθαι. Τὰ δ' ἅρματα ἐφέροντο, τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων, κενὰ ἡνιόχων. Οἱ δ' ἐπεὶ προΐδοιεν, διίσταντο· ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἱπποδρόμῳ ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ

§. 19. ἐξικνεῖσθαι] ABDEQ ἀφικνεῖσθαι. Quid, si legatur ἐφικνεῖσθαι? — οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι] sic ADE FGIKM1, 3, 4, 6; reliqui οἱ βάρβαροι τοῖς ἵπποις κ. φ. — §. 20. ἐφέροντο] sic ABE; reliqui ἐφέρετο. V. adn. — διὰ

et Demetr. de eloc. 85: τὴν τῆς τάξεως παρεκτροπὴν ἐκκυμαινούσῃ θαλάσσῃ εἴκασε καὶ προσωνόμασεν. Menkius laudat Boissonad. ad Philostr. Heroic. c. 2, 14. p. 449.

τὸ ἐπιλειπόμενον] relicta exercitus pars. Poppo in ind. legendum suspicatur τὸ ὑπολειπόμενον.

δρόμῳ θεῖν] Idem pleonasmus §. 19. IV, 6, 25. 7, 23. V, 2, 14. VII, 1, 15. et alibi. V. Sturz. L. X. T. I. p. 771 sq.

Ἐνυαλίῳ] Est cognomen Martis. V. Sturz. L. X. T. II. p. 199 sq. et in primis P. Fr. A. Nitschii Lexic. mythol. T. I. p. 673. ed. Klopfer.

ἐλελίζουσι] Suidas v. ἐλελεῦ· ἐπίφθεγμα πολεμικόν· οἱ προσιόντες γὰρ εἰς πόλεμον τὸ ἐλελεῦ ἐφώνουν μετά τινος ἐμμελοῦς κινήσεως. V. Sturz. L. X. T. II. p. 130 sq. Hunc clamorem ante proelium post paeana demum, quod videtur iustum quoddam carmen fuisse, quo Martis auxilium imploraretur, ab exercitu sublatum esse recte observat post Sturzium L. X. T. II. p. 200. Krügerus, comp. IV, 3, 19. VI, 3, 27. Cyr. VII, 1, 25.; ex hoc et nostro loco idem colligit paeana bellicum non in Martis, uti vult C. O. Müllerus in *Gesch. d. hell. Stämme* II. p. 298., sed in Apollinis et Dianae honorem cantatum fuisse. Pro ἐλελίζειν alibi Xenophon dicit ἀλαλάζειν, ἀναλαλάζειν, ἐπαλαλάζειν. Cf. infra V, 2, 14. V. Sturz. L. X. T. I. p. 120.

καὶ — δέ] V. ad I, 1, 2.

Λέγουσι] V. ad §. 6.

ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν] IV, 5, 18: τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. Neque aliter quem Hutchinsonus comparat Arrian. Anab. I, 6, 7: τοῖς δόρασι δουπῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας. Menkius in partes vocat Boisson. ad Philostr. Heroic. p. 456. Ceterum δουπεῖν est verbum Homericum. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

§. 19. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι] Priusquam sagittae ferire possent, quod Latini dicunt intra teli ictum venire. Cf. III, 4, 4. IV, 3, 29. Menkius comp. Cyr. III, 3, 60.

Καὶ ἐνταῦθα δή] Actum iam. In iunctura καὶ — δή

τοῦτον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναί τις ἐλέγετο.

Κῦρος δ' ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' 21
αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προςκυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὣς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο, ὅ τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ᾔδει αὐτόν, ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. Καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες 22
μέσον ἔχοντες τὸ αὑτῶν ἡγοῦντο νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν

τῶν Ἑλλήνων] sic ABD et e coni. Muretus; reliqui codd. δι' αὐτῶν τῶν Ἑλλ. — §. 21. μέσον ἔχοι] μ. ἔχει BE. — §. 22. ἡγοῦντο] Dind. aliique e coni. ἡγοῦνται, et sic cod. Flor.; at v. adn. — οὕτω καὶ ἐν] sic ABE; reliqui οὕτως ἐν.

particula δή idem fere valet, quod ἤδη. Infra I, 10, 8: καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο.

§. 20. τὰ δ' ἅρματα ἐφέροντο] V. ad I, 2, 23.

ἐπεὶ προΐδοιεν] V. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

ἔστι δ' ὅςτις] V. Buttm. §. 150, 21. Rost. §. 177. not. 5. Kühner. T. II. §. 782, 5. (Gr. schol. §. 331. not. 4.)

κατελήφθη — ἐκπλαγείς] a curribus correptus est — stupore perculsus.

καὶ οὐδὲν μέντοι] et nihil tamen. Infra IV, 6, 15: νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν καὶ φυλάττεσθαι μέντοι, μὴ ληφθῶμεν. Et vero, ac — profecto. Ibid. §. 16. I, 9, 6: φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. 29. καὶ οὗτοι μέντοι. VII, 7, 17: εἴ ἔχω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως.

οὐδὲ ἄλλος δέ] Quod affirmative καὶ — δέ (v. ad I, 1, 2.), id negative, sed multo rarius, οὐδὲ — δέ (neque vero etiam) dicitur. Krüger. comparat Isaei III, 50: οἶμαι οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν ἐκεῖνον, οὐδ' ἄλλον δὲ οὐδένα οὕτως εὐήθη γενέσθαι.

§. 21. τὸ καθ' αὑτούς] eam hostilis exercitus partem, quam Graeci sibi oppositam habebant. Sic saepe κατά praepositio cum accusativo iuncta verti potest contra, adversus, e regione. Cf. I, 10, 4. 5. II, 3, 19. VI, 5, 28. V. nos in Gr. T. II. §. 607. (Gr. schol. §. 292.)

προςκυνούμενος] V. ad I, 6, 10.

οὐδ' ὥς] ne sic quidem. Cf. III, 2, 23. VI, 4, 22. De οὐδ' ὥς post participium illatis Krügerus comparat Thuc. V, 55: ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες οὐδ' ὣς ἠδυνήθησαν ξυμβῆναι. VII, 75, 28.

τὴν τῶν — ἱππέων τάξιν] V. §. 6.

ἐπεμελεῖτο, ὅ τι ποιήσει] De indicativo futuri post praeteritum illato v. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

Καὶ γάρ] V. ad I, 3, 12.

ᾔδει αὐτόν, ὅτι — ἔχοι] De hoc attractionis genere v. ad I, 1, 5.

§. 22. ἡγοῦντο] V. ad I, 4, 9. ἐνόμιζον καὶ εἴων.

ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ᾖ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἑκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθά-
23 νεσθαι τὸ στράτευμα. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέ-
24 καμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. Ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους· καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ

ἢν ᾖ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἑκ.] sic scripsimus c. Dind.; ἵν' ᾖ ἡ ἰσχ. αὐτ. ἑκατέρωθεν A B D; reliqui ἢν ἡ ἰσχ. αὐτ. ἑκ. ᾖ. — ἡμίσει ἂν χρόνῳ] sic A D E; reliqui ἡμίσει ἐν χρόνῳ. Cf. ad I, 3, 6. — §. 23. τῆς ἑαυτοῦ] τῆς σαυτοῦ A; τῆς αὐτοῦ B:

ἢν ᾖ ἡ ἰσχύς] Ob antecedens ἡγοῦντο exspectes εἰ εἴη; at v. ad I, 3, 14. ἐὰν δὲ μὴ διδῷ.

ἡμίσει — χρόνῳ] pro usitatiore ἐν ἡμίσει χρόνῳ dictum. Cf. Hellen. I, 5, 1. οὐ πολλῷ χρόνῳ. II, 3, 15. τῷ πρώτῳ χρόνῳ.

§. 23. Καὶ βασιλεὺς δή] Καί orationem cum antecedentibus copulat, δή significat conclusionem ex antecedentibus simulque vocabulo praegresso efferendo inservit, aut saepe nullam aliam vim habet, nisi ut praegressum vocabulum graviter extollat (ac — profecto). V. nos ad Commentar. II, 6, 7: καὶ ἄνδρα δὴ λέγεις. Cf. I, 9, 29. καὶ οὗτος δή. V, 9, 22. καὶ τὸ ὄναρ δή.

ὅμως] De ὅμως post participium illato v. nos in Gr. T. II. §. 667. c. (Gr. schol. §. 312. not. 8.) Infra III, 1, 10. 2, 16. V, 5, 17.

τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν] H. e. τοῖς ἔμπροσθεν αὐτοῦ τεταγμένοις. §. 24. τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους.

ὡς εἰς κύκλωσιν] V. ad §. 1.

§. 24. γενόμενος] Scil. βασιλεύς. V. ad I, 4, 5. φυλάττοιεν.

κατακόψῃ] Licet participium aoristi δείσας antecedat, tamen μή cum coniunctivo coniunctum offendere non potest, idque eo minus, quod praedicatum enuntiationis est praesens historicum. Infra V, 7, 29: φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος, δείσας, μὴ ἀδίκως ἄκριτος ἀποθάνῃ. Sic infra IV, 7, 11. cum duobus optimis codd. legendum: δείσας, μὴ οὐ — παραδράμῃ —, χωρεῖ. Sed etiam ubi praedicatum praeteritum est, saepissime post μή sequitur coniunctivus pro optativo, uti infra III, 4, 34. V. Rost. §. 186. p. 522. Kühner. T. II. §. 773. (Gr. schol. §. 330. not. 1.)

ἐλαύνει — νικᾷ — ἔτρεψε] V. ad I, 1, 9. δίδωσιν. De τοῖς ἑξακοσίοις cf. §. 6. et de τοῖς ἑξακισχ. I, 7, 11.

ἀποκτεῖναι λέγεται] Plutarch. Art. c. 9: ἀποστρέψαντος δὲ τὸν ἵππον τοῦ Ἀρταγέρσου, βαλὼν ὁ Κῦρος ἔτυχε καὶ διήλασε παρὰ τὴν κλεῖδα διὰ τοῦ

Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν. Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένε- 25
το, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι εἰς τὸ διώ-
κειν ὁρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατε-
λείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. Σὺν 26
τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖ-
φος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπών· Τὸν ἄν-
δρα ὁρῶ, ἵετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ
τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός,
καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. Παίοντα δ' αὐτὸν 27
ἀκοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐν-
ταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ'

unde Dind. *τῆς αὐτοῦ.* — *ἐναντίον*] Dind. cum AB *ἀντίον.* — §. 24. *κατακόψῃ*] *κατακόψει* FG Ald. — *πρὸ βασιλέως*] *πρὸς βασιλέα* FGHIKL Ald. — §. 26. *Τὸν ἄνδρα ὁρῶ*] sic ABMO; reliqui *ὁρῶ τ. ἄ.*

τραχήλου τὴν αἰχμήν. Τὸν μὲν οὖν Ἀρταγέρσην ἀποθανεῖν ὑπὸ Κύρου σχεδὸν ἅπαντες ὁμολογοῦσιν.

§. 25. *οἱ ὁμοτράπεζοι*] qui regibus in periculis maxime fideles esse solebant neque fere unquam eos deserebant, uti ait Hutchinsonus ad Cyrop. VII, 1, 30. Cf. infra I, 9, 31., ubi *συντράπεζοι* appellantur.

§. 26. *οὐκ ἠνέσχετο*] se continere (aut iram suam cohibere) non potuit. Cf. V, 6, 34.

τὸν ἄνδρα] eum virum, quem quaero.

ἵετο] V. ad I, 5, 8.

παίει] Scil. hasta, secundum Ctesiam ap. Plut. Art. 11. et Diod. XIV, 23.

Κτησίας] ap. Plut. l. d. Ctesias, Cnido, Cariae urbe, oriundus, Artaxerxis Mnemonis per XVII annos medicus, non solum de re medica, sed etiam de historia et geographia multos libros conscripsit, quorum pauca tantum fragmenta aetatem tulerunt. V. Ioa. Chr. Felicis Baehrii Prolegg. ad Ctesiae opp. reliq. Francof. 1824. et Fr. Creuzeri *Hist. Kunst der Griechen*, ed. II. p. 302.

ὁ ἰατρός, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι] Buttmannus legendum coniicit *ὁ ἰατρός, ὃς καί κτλ.*; at enuntiatio primaria *καὶ — φησί* relativae enuntiationi *ὥς φ. Κτ. ὁ ἰ.* simili ratione adiuncta est, ac frequentissime enuntiationi per *ὅς, ἥ, ὅ* inductae primaria enuntiatio succedit aut relativum in demonstrativum transit. V. ad I, 1, 2.

§. 27. *μαχόμενοι κτλ.*] Non sunt nominativi absoluti, qui omnino nulli sunt, sed genus quoddam appositionis partitivae, qua totum et pars (*ὁπόσοι μὲν —, Κῦρός τε αὐτὸς —*) in eodem casu ponuntur. Cuius structurae multa exempla congessimus in Gr. T. II. §. 678, 2. (cf. Gr. schol. §. 266, 3. extr.) et ad Xen. Commentar. I, 2, 24. Infra II, 2, 8: *καὶ ἐν τάξει θέμενοι (οἱ Ἕλληνες) τὰ ὅπλα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρὰ Ἀριαῖον.* 6, 1. IV, 7, 8. VII, 1, 23. 2, 2. 11. 3, 47.

αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρων, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα
ἀπέθνησκον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦ-
ρος δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ
28 αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ. Ἀρταπάτης δ' ὁ πιστότατος
αὐτῷ τῶν σκηπτούχων θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτω-
κότα εἶδε Κῦρον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπε-
29 σεῖν αὐτῷ. Καὶ οἱ μέν φασι βασιλέα κελεῦσαί τινα ἐπι-
σφάξαι αὐτὸν Κύρῳ, οἱ δ' ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι σπα-
σάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν· καὶ στρεπτὸν
δὲ ἐφόρει καὶ ψέλλια καὶ τἆλλα, ὥσπερ οἱ ἄριστοι Περ-
σῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὔνοιάν τε καὶ
πιστότητα.
1 IX. Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν

§. 27. ἑκατέρων] v. adn. — ἀπέθνησκον] sic ABEMO; reliqui ἀπέθανον. Bene Poppo: ἀπέθνησκον de pluribus deinceps morientibus recte dictum est. — §. 28. πεπτωκότα εἶδε] sic AB; reliqui εἶδε π. — §. 29. ἐπισφάξασθαι] v. adn. — ψέλλια] ψέλια BFGHIKL. V. Poppon. ad Cyr. I, 3, 2. — τἆλλα] τ' ἄλλα AB; vulgo τὰ ἄλλα. — Περσῶν] sic A et, ut Dind. coniicit, B; reliqui τῶν Περσῶν.

ἑκατέρων] Sic ABEMO; reliqui ἑκατέρου. Pluralis ἑκάτεροι de duobus singulis positus tentandus non videtur. V. Sturz. L. X. T. II. p. 92.; sed infra III, 2, 36. sq. ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων dictum est, quia in utroque latere plures sunt; Cyr. II, 3, 16. scriptura dubia et ibid. V, 4, 25. explicatio incerta est. Etiam apud Latinos utrique de duobus singulis nonnunquam dicitur. Caesar. B. G. I, 53: duae fuerunt Ariovisti uxores, utraeque in ea fuga perierunt. V. nos in Gr. Lat. §. 124. not. 9.

§. 28. σκηπτούχων] V. ad I, 6, 11.

§. 29. ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι] Sic AB; reliqui ἑαυτὸν ἐπισφάξαι. De medio cum pronomine reflexivo coniuncto v. nos in Gr. T. II. §. 398, 2. (Gr. schol. §. 250. not. 3.) Infra V, 6, 17: (Ξενοφῶν βούλεται) ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι. 8, 14. προϊέμενον ἑαυτὸν τοῖς πολεμίοις. Adde Maetznerum ad Lycurg. p. 158.

εἶχε γάρ] Pro γάρ exspectes δέ, uti Krügerus in ed. min. legendum putat. Ego nihil mutavi, hanc indiligentiam Xenophonti potius quam librariis tribuendam ratus.

καὶ — δέ] V. ad I, 1, 2.

Cap. IX. §. 1. Κῦρος] Haec Cyri laudatio Hakenio (*Xenophon u. d. 10000 Gr.* T. I. p. 300 sq.) et Popponi nimia videtur esse.

§. 2. Πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ὤν] §. 6: ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε. V. ad §. 7.

πάντων πάντα] De παρηχήσει v. nos ad Commentar. III, 12, 6. πολλάκις πολλοῖς. Infra II, 5, 7: πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. 6, 7. IV, 1, 28. V, 6, 2. De παρηχήμασιν apud Latinos v.

Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλι-
κώτατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμο-
λογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι.
Πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ὤν, ὅτε ἐπαιδεύετο καὶ σὺν 2
τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παισί, πάντων πάντα
κράτιστος ἐνομίζετο. Πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περ- 3
σῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἔν-
θα πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν
δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι οὔτ' ἰδεῖν ἔστι. Θεῶνται δ' οἱ 4
παῖδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἀκούου-
σι, καὶ ἄλλους ἀτιμαζομένους· ὥςτε εὐθὺς παῖδες ὄν-
τες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. Ἔνθα Κῦρος 5
αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι,
τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλ-

Cap. IX. §. 2. *ἔτι παῖς ὤν*] sic A B; *παῖς ἔτι ὤν* M; *ὢν ἔτι παῖς* reliqui. — §. 3. *ἐπὶ ταῖς*] v. adn. — §. 5. *αἰδημονέστατος*] sic A B D E M N O; *αἰδαιμονέστατος* C; reliqui *εὐμαθέστατος*, quod ex vitiosa scriptura *δαημονέστατος* ortum habere monuit Ruhnk. ad Commentar. III, 9, 6. — *ἡλικιωτῶν*] sic A B D E M N O; reliqui *ἡλίκων*.

nos ad Cic. Tuscul. I, 35, 85. et IV, 17, 38.

§. 3. *ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις*] in aula regia, quae hodie quoque Turcis porta (*hohe Pforte*) vocitatur. V. Sturz. L. X. T. II. p. 550. Scripturam *ἐπὶ ταῖς* tuentur A B C D E M N O pro vulg. *ἐν ταῖς*. Ubi de aula regia agitur, nunquam Xenophon dixisse videtur *ἐν ταῖς θύραις*, sed semper *ἐπὶ ταῖς θύραις*. V. Bornemannum ad Cyrop. I, 3, 2. ed. Lips., quanquam ibi optimus Guelferbytanus habet *ἐν ταῖς θ.* De Persarum institutione cf. Cyrop. I, 2, 3 sqq.

σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις] V. Cyr. l. d. §. 8. — De verbis *αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτε ἀκοῦσαι οὔτ' ἰδεῖν ἔστι* Menkius comparat Herod. I, 138, 1.

§. 4. *εὐθὺς παῖδες ὄντες*] a prima pueritia. Infra II, 6, 16: *Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός.* IV, 7, 2. V. Rost. §. 182. p. 499. Kühner. T. II. §. 666. not. 5. (Gr. schol. §. 312. not. 6.)

ἄρχειν] „regis exemplo." KRÜGER.

§. 5. *αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον*] Vulgarem verborum collocationem: *πρῶτον μὲν αἰδημονέστατος*, Xenophon de industria posthabuit, quo maiore vi efferretur vocabulum *αἰδημονέστατος*. Krügerus comparat Thuc. VIII, 48: *ὑποτείνοντος αὐτοῦ καὶ Τισσαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ βασιλέα φίλον ποιήσειν.* Infra VII, 2, 23. Omnino vel accuratissimi scriptores non semper in particularum *μέν* et *δέ* collocatione anxie observant membrorum concinnitatem, uti vidimus ad I, 8, 6. *θώραξι μὲν αὐτοί.* — De *τοῖς τε πρεσβυτέροις* v. ad VII, 6, 5.

τῶν — ὑποδεεστέρων]

λον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ τοῖς ἵπποις
ἄριστα χρῆσθαι· ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πό-
λεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστα-
6 τον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε,
καὶ φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλο-
κινδυνότατος. Καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρε-
σεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ τὰ
μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς φανερὰς εἶχε, τέλος δὲ
κατέκτανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς
μακαριστὸν ἐποίησεν.

§. 6. *φανεράς*] om. A; supra versum ab alia manu appositum habet C; *τὰς ὠτειλὰς ἔτι εἶχεν* Suidas, etiam omisso *φανεράς*: unde id suspectum videtur Dindorfio. — *κατέκτανε*] v.

quam qui inferiore conditione erant.

φιλιππότατος] Scil. *ἐδόκει εἶναι.*

τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως] Nomina artium saepe a Graecis scriptoribus ut generales notiones sine articulo ponuntur. V. nos in Gr. T. II. §. 485. n. 1. (Gr. schol. §. 244. not. 4.)

§. 6. *τῇ ἡλικίᾳ*] Scil. *τῇ τῶν ἐφήβων*, adolescentiae. V. Cyrop. I, 2, 9.

καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι] et vero contra feras. V. ad I, 8, 20.

Καὶ ἄρκτον] Saepius antecedentibus enuntiatio per *καί* (apud Latinos et, atque) adiungitur, quae inservit sententiae antecedenti exemplo illustrandae confirmandaeque. Verti potest: ***so auch.*** V. nos ad Commentar. I, 1, 7. *καὶ τοὺς μέλλοντας.* Cf. infra I, 9, 14. IV, 1, 19. *καὶ νῦν*, et sic, itaque. IV, 3, 11. V, 2, 29. VII, 1, 33. Sturz. Lex. Xen. T. III. p. 214.

ἄρκτον — οὐκ ἔτρεσεν] ursam non tremebat, h. e. tremens fugiebat. V. nos in Gr. T. II. §. 553. Alibi apud Xenophontem hoc verbum non legitur; apud poetas satis frequens est.

καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν κτλ.] vulnera accepit, quorum etc. *Τὰ μέν* posuit, ac si secuturum esset *τὰ δέ*, pro quo tamen, sententia postulante, dixit *τέλος δέ*. Bornemann. in partes vocatis eis, quae ad Viger. p. 14. et 701. et ab Erfurdtio ad Soph. Antig. 138. adnotata sunt, comparat Isocr. Sophist. c. 9: *τὸν δὲ διδάσκαλον (δεῖ) τὰ μὲν οὕτως ἀκριβῶς οἷόν τ' εἶναι διελθεῖν, ὥστε μηδὲν τῶν διδακτῶν παραλιπεῖν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν — παράδειγμα παρασχεῖν.*

κατέκτανε] Praeter M et Suidam, qui habent *κατέκανε*, quod cum aliis Dindorfius recepit, reliqui omnes dant *κατέκτανε*, quod ego restituendum curavi. Verbum *κατακτείνειν* poeticum quidem esse dicitur, sed haec caussa nullius momenti est; quis enim nescit multa in Xenophontis scriptis reperiri vocabula, quae nusquam leguntur, nisi in poetis? In tota quidem Cyropaedia nusquam verbum *κατακτείνειν* omni dubitatione caret. V. Bornemannum in ind. ad Cyr. p. 887. ed. Lips.; at vero Anab. I, 10, 7. *κατέκτανε* in omnibus praeter M codicibus legitur; IV, 8, 25. firmiter stare videtur *κατακτανών* et V, 7, 27. *κατακτείναντες.* (VII, 6, 37. legendum *κατακαίνειν.*) Conf. etiam Hier.

Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης 7
Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας,
στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἷς καθήκει εἰς Κα-
στωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὑ-
τόν, ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ
συνθοῖτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. Καὶ 8
γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι,
ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο,
σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπον-
δὰς παθεῖν. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, 9

adn. — μακαριστὸν ἐποίησεν] sic ABC; μακαριστατον ἐπ. E (unde Schneid. scripsit μακαριστότατον ἐπ.); reliqui μακαριστὸν εἶναι ἐπ. — §. 7. συνθοῖτο] συνθεῖτο AFGI.

VII, 12. κατέκτανε. Ages. II, 23., ubi Breitenbachius optimo iure revocavit κατέκτανον, quod contra codd. exterminatum erat.

καὶ τὸν πρῶτον μέντοι] et — tamen. V. ad I, 8, 20.

πολλοῖς μακαριστὸν ἐποίησεν] Πολλοῖς noli vertere multis rebus aut donis (ablat.), sed multis hominibus (dat.). Cyrop. VII, 2, 6: παρεσκευαζόμην ἐγὼ ὑμᾶς — πᾶσι Χαλδαίοις μακαριστοὺς ποιῆσαι, h. e. efficere, ut vos omnes Chaldaei felices praedicarent.

§. 7. σατράπης κτλ.] Cf. I, 1, 2.

στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων] Cum Krügero exspectes καὶ στρατηγὸς δὲ πάντων (de καὶ — δέ v. supra ad I, 1, 2.); sed καί significat gradationem. Vulgari modo verba sic collocanda erant: ἀπεδείχθη δὲ καὶ στρατηγὸς πάντων, sed vocabulum στρατηγός primo loco positum est, quo gravius antecedenti σατράπης opponeretur. V. infra ad V, 1, 4.

οἷς καθήκει εἰς Κ. π. ἀθροίζεσθαι] V. ad I, 1, 2.

πρῶτον μέν] Huic πρῶτον μέν non respondet ἔπειτα δέ, sed latet in verbis (§. 11.) φανερὸς δ' ἦν. Cf. §. 2. πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ὢν et §. 6: ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε. I, 3, 4. καὶ πρῶτον μὲν — ἐπειδὴ δέ. II, 5, 7. III, 1, 38. V. nos ad Commentar. II, 6, 1.

ἐπέδειξεν αὑτόν, ὅτι] V I, 1, 5.

συνθοῖτο] Bornemannus et Poppo ex Buttmanni in Gr. T. I. §. 107. not. 35. praecepto correxerunt σύνθοιτο et §. 10. πρόοιτο. Iniuria. V. nos ad Commentar. III, 8, 10. τιθοῖτο. Infra III, 4, 1. IV, 2, 13. 26. ἐπιθοῖντο. V, 5, 4. scripsi προςιοῖντο. Idem de coniunctivo statuendum, ut II, 4, 16. ἐπιθῶνται. De verbis σπένδεσθαι et συντίθεσθαι Krügerus haec docet: σπονδαί inimicitias et bella componunt; συνθῆκαι amicitias societatemque certis conditionibus paciscuntur.

§. 8. Καὶ γὰρ οὖν] Itaque profecto. Cf. §. 12. 17. II, 6, 13. V, 8, 17. VII, 6, 37. Οὖν additum asseverandi et confirmandi vim habet. V. nos in Gr. T. II. §. 706, 2. (Gr. schol. §. 324. not. 6.) et ad Commentar. III, 6, 12. Eandem vim οὖν habet in τοιγαροῦν. Cf. §. 9. 15. 18.

οἱ ἄνδρες] singuli homines; opponuntur ταῖς πόλεσιν.

πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι Κῦρον εἵλοντο ἀντὶ Τισσα-
φέρνους πλὴν Μιλησίων· οὗτοι δέ, ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς
10 φεύγοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο αὐτόν. Καὶ γὰρ ἔργῳ
ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἄν ποτε προοῖτο, ἐπεὶ
ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ᾽ εἰ ἔτι μὲν μείους γέ-
11 νοιντο, ἔτι δὲ κάκιον πράξειαν. Φανερὸς δ᾽ ἦν καί, εἴ
τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώ-
μενος· καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον, ὡς εὔχοιτο

§. 10. ἐπεδείκνυτο] sic ABCDEMNO; reliqui ἐπεδεί-κνυε. — φίλος αὐτοῖς] sic BC; φίλους αὐτοῖς A; reliqui αὐτοῖς φίλος. — ἔτι δὲ κάκιον] sic AFGHIKL; ἔτι κάκιον

§. 9. αἱ πόλεις] Ionicae. V. I, 1, 6.

οὗτοι δέ, ὅτι κτλ.] V. I, 1, 7.

τοὺς φεύγοντας] exsules. V. ad I, 1, 7.

προέσθαι] plane respondet Latino verbo proiiciendi, quod saepe significat prodere, deserere.

§. 10. Καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν] Prius καί respondet posteriori καί; verte igitur: nam et — et. V. nos in Commentar. II, 1, 3. Infra II, 6, 11. VI, 6, 13: καὶ γὰρ ἐν τῇ γῇ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νῦν χρόνον. Concinniorem futuram fuisse orationem recte monet Krüger., si pro ἔλεγεν scriptum esset λόγῳ ἀπεφαίνετο, comp. Commentar. IV, 4, 1: καὶ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο, et §. 5: καὶ ἔλεγε δέ.

ἐπεὶ — ἐγένετο] Pro indicativo ἐγένετο exspectamus optativum γένοιτο, quandoquidem haec enuntiatio arcte cohaeret cum Cyri oratione; sed saepe Graeci non modo in eis orationis obliquae enuntiationibus secundariis, quae a scriptore explicationis caussa adduntur, sed etiam in eis, quae ex eius de quo quid refertur mente enuntiantur, utuntur indicativo, quum scriptor rem tanquam veram atque certam aut alterius sententiam simul tanquam suam notare vult. V. nos in Gr. T. II. §. 846. (Gr. schol. §. 345. not. 5.) Infra III, 1, 26: εἶπεν, ὅτι φλυαροίη ὅστις λέγει κτλ.

εἰ ἔτι μὲν μείους γένοιντο, ἔτι δέ κτλ.] Gravius dictum est, quam si εἰ ἔτι μείους γένοιντο καὶ κάκιον πράξειαν scriptum esset, quia vocabulum utriusque orationis membri commune in utroque repetitur et adiunctis particulis μέν et δέ altera sententia ab altera cum maiore vi disiungitur. V. nos ad Commentar. I, 1, 1. Cf. supra §. 8., infra II, 5, 18. 6, 8. III, 1, 3. 13. 40. 2, 4. 30. IV, 3, 7. 21. 23. 6, 15. V, 8, 20. VI, 3, 12. Rarius in priore huius anaphorae membro μέν omittitur apud prosae orationis scriptores, uti V, 6, 9. πολλῶν ἔμπροσθεν ὄντων πολεμίων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων (sic optimi codd.). VI, 5, 19. πῶς γὰρ — πῶς δέ (sic A B). Omitti tamen solet μέν in eiusmodi anaphora, ubi sequitur δὲ καί, v. ad VII, 7, 42.

§. 11. Φανερὸς δ᾽ ἦν καί κτλ.] Iunge: φανερὸς δ᾽ ἦν καὶ πειρώμενος νικᾶν, εἴ τις κτλ.

εἴ τις — ποιήσειεν] V. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

εὐχὴν — ἐξέφερον, ὡς εὔχοιτο] Similes orationis redundantias in deliciis habent Graeci. Apposite comparat Krügerus Cyrop. VIII, 2, 14: λό-

τοσοῦτον χρόνον ζῆν, ἔςτε νικῴη καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος. Καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ 12
αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι. Οὐ 13
μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἄν τις εἴποι, ὡς τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν, ἀλλ' ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο. Πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν παρὰ τὰς στιβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμέ-

BCM; reliqui ἔτι δὲ καὶ κάκιον. — §. 11. ζῆν, ἔςτε] ζῆν ἔςτ' ἂν A; ζῆν εἴτε IKL Ald. — §. 12. αὐτῷ] sic AIKL; reliqui male αὐτῶν. — §. 13. στιβομένας] v. adn.

γος αὐτοῦ ἀπομνημονεύεται, ὡς λέγοι. De verbo ἐκφέρειν, quod plane respondet Latino efferre (i. e. divulgare), cf. infra V, 6, 17. 29. ἐκφέρειν λόγον.

ἔςτε νικῴη] usque dum vicisset. Praesens νικᾶν saepe significat actionem ex praeterito tempore in praesens pertingentem: vici et nunc victor sum. V. ad I, 1, 1. γίγνονται. Infra I, 10, 4. νικῶντες, victores. 5: ἤκουσε —, ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῷεν. II, 1, 1. νικᾶν, victores esse. 4. νικῶμεν βασιλέα. V, 5, 8.

ἀλεξόμενος] pendet a νικῴη. Cf. §. 24. II, 3, 23: οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. 6, 17. μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν. V. Gr. T. II. §. 661. VII. (Gr. schol. §. 310. g.). Ἀλέξεσθαι h. l. significat par pari referre. De praesentis forma v. ad I, 3, 6.

§. 12. πλεῖστοι δή] Δή particula saepe inservit vocabulis graviter efferendis. V. nos in Gr. T. II. §. 692. p. 388. (Gr. schol. §. 315, 2.) et ad Commentar. III, 7, 2. Cf. infra §. 18. 20. 22. IV, 5, 4. 34. κοινῇ δή. VII, 6, 36. πολλὰ δή.

τῶν ἐφ' ἡμῶν] nostrorum aequalium. V. nos in Gr. T. II. §. 611. p. 294 sq. (Gr. schol. §. 296. I.). Cf. Commentar. III, 5, 10.

προέσθαι] committere, in potestatem tradere. Cf. V, 8, 14.

§. 13. Οὐ μὲν δή] In hac particularum iunctura μέν eandem fere asseverandi vim habet, quam μήν (= vero), saepe adiuncta vi adversativa. Verte: *doch fürwahr nicht.* Infra II, 2, 3: οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἷόν τε, ubi γέ particula vocabulum αὐτοῦ effertur; verte: *doch fürwahr hier wenigstens ist es nicht möglich zu bleiben.* II, 4, 6. III, 2, 14: οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ. Cyr. VI, 3, 10. Oec. XIII, 5. V. Hartung. *gr. Partik.* T. II. p. 401. et nos in Gr. T. II. §. 697, 3. b. et §. 698. c. (Gr. schol. §. 316. not.)

στιβομένας] FGIKL Aldina habent στειβομένας, quod cur a Poppone et Krügero alteri scripturae στιβομένας praelatum sit, nullam video idoneam caussam.

καὶ ποδῶν κτλ.] De his atrocibus apud Persas suppliciis Hutchinsonus comparat Curtium V, 5, 6. Diod. Sic. XVII, 69. Iustin. XI, 14. Ammian. Marcell. XXVII, 12. XXX, 8.

στερουμένους] Buttmannus in Gr. Gr. T. II. §. 114. v. στερέω legendum censet στερομένους (i. e. privatos); sed ibi Lobeckius in ed. 2. complures locos, in quibus στερού-

νους ἀνθρώπους· ὥςτ' ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο καὶ Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ μηδὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς πορεύε-
14 σθαι, ὅπη τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροίη. Τούς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον ὡμολόγητο διαφερόντως τιμᾶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος πρὸς Πισίδας καὶ Μυσούς· στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας οὓς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τού-

ἐν τῇ Κύρου] sic ABCEHIKL; reliqui ἐν τῇ τοῦ Κ. — ὅπη] sic ABC; reliqui ὅποι. — προχωροίη] προςχωροίη ABCE. — §. 14. Τούς γε μέντοι] sic ABCO; reliqui τοὺς μέντοι γε. Cf. adn. — ἔπειτα δὲ καί] sic ABCDE; ἔπειτα καί MO; reliqui om. ἔπειτα δέ. — ἄλλῃ] sic BMO; reliqui ἄλλοις. — §. 15. ἀξιοῦν] sic BCMNO; reliqui ἀξιοῦσθαι. — αὐ-

μενος significatione privatus praeditum legitur, contulit, quibus Krügerus in ed. min. addidit Diod. I, 84. et App. XVII, 2. et de ἀποστεροῦμαι Dem. XXX, 16. Isocr. VI, 25. XIV, 17. XVII, 2. Infra VII, 6, 16. vulgo legitur στεροῖτο, sed Poppo mutavit in στέροιτο.

ἐγένετο] licebat. Cyrop. VI, 3, 11: Ἀλλ', ὦ Ζεῦ μέγιστε, λαβεῖν μοι γένοιτο αὐτόν, i. e. contingat mihi, ut capiam. V. Sturz. L. X. T. I. p. 587.

ἔχοντι ὅ τι προχωροίη] Ego sic explico: si habebat, quicquid ad iter faciendum habere commodum esset, aut: si instructus erat rebus ad iter faciendum necessariis. Alii aliter hunc locum interpretantur: Leonclavius sic: quicquid tandem secum ipsi gestare commodum esset; Zeunius: si secum portabat, quod commodum esset; Weiskius: quum secum haberet, quicquid commodum esset, addens: nam a latronibus tutus erat: cui interpretationi assentitur Bornemannus, loci sententiam esse hanc dicens: in Cyri provincia cuique licebat iter facere secum habenti, quicquid placeret aut commodum esset, sive itineris sive commercii caussa; neque enim praedones eum insectabantur; Schneidero Xenophon de iusta itineris caussa et honesto profectionis praetextu loqui videtur, comp. Arrian. de venat. XXI, 1: ὥςτε ἐφιέναι τῶν κυνῶν, ὅπως ἂν τοι προχωρῇ. Xen. Cyr. I, 2, 4: ἡνίκ' ἂν ἑκάστῳ προχωρῇ. VIII, 2, 6: ὡς ἂν ἕκαστον προχωρῇ, οὕτως ἔχειν. III, 2, 29: ἢν αὐτῷ πέμψῃς, ὁπόσα σοι προχωρεῖ; Larcherius interpretatur sic: *tout le monde pouvait voyager par-tout et porter avec lui ce qu'il souhaitait.*

§. 14. Τούς γε μέντοι] Γέ, quidem, graviter effert τοὺς ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον; μέντοι, vero, opponit eos τοῖς κακούργοις καὶ ἀδίκοις. Cf. Hartung. gr. *Part.* T. II. p. 399. Klotz. ad Devar. T. II. p. 342 sq. Kühner. Gr. T. II. §. 698. a. Infra II, 3, 9. οἶμαί γε μέντοι, *allerdings* (γέ) *glaube ich jedoch* (μέντοι). III, 1, 27: ἐν ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα, *gerade an derselben Stelle warst du aber.*

ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον] Sic saepe praepositio εἰς additur, ubi simplex accusativus sufficiebat. Commentar. III, 5, 1: ἀμείνω τε καὶ ἐνδοξοτέραν τὴν πόλιν

τους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἧς κατεστρέφετο χώρας, ἔπειτα
δὲ καὶ ἄλλῃ δώροις ἐτίμα· ὥστε φαίνεσθαι τοὺς μὲν 15
ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους
τούτων ἀξιοῦν εἶναι. Τοιγαροῦν πολλὴ ἦν ἀφθονία
αὐτῷ τῶν θελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις Κῦρον αἰ-
σθήσεσθαι οἴοιτο. Εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις αὐτῷ 16

τῷ] sic ABCEGHI; MO αὐτῷ ante ἀξιοῦν positum habent; οὕτῳ FKL; reliqui om. αὐτῷ. V. adn. — θελόντων] sic ABC; reliqui ἐθελόντων. V. var. scr. ad I, 3, 6. — Κῦρον αἰσθήσεσθαι οἴοιτο] sic BC; reliqui οἴοιτο Κ. αἰσθ., nisi quod HIK Aldina ᾐσθήσεσθαι et L ᾐσθήσεσθαι habent.

εἰς τὰ πολεμικὰ ἔσεσθαι. V. nos in Gr. T. II. §. 557. not. 1.

Καὶ πρῶτον μὲν — ἔπειτα δέ] Orationis membra non apte sibi respondent; ordinata enim sic esse debebant: Καὶ (explicative, ut saepe, v. ad I, 9, 6.) πολέμου αὐτῷ ὄντος πρὸς Π. καὶ Μ., στρατευόμενος καὶ αὐτὸς —, οὓς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους πρῶτον μὲν ἄρχοντας ἐποίει ἧς κατεστρέφετο χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα. Enuntiationes λογικῶς secundariae nonnunquam cum enuntiationibus λογικῶς primariis pari forma componuntur, aut etiam hae illis subiiciuntur. Krügerus comparat III, 5, 16. VII, 3, 16. Adde III, 1, 26. In primis hoc modo nomina propria, de quibus aliquid pronuntiatur, cum praedicato praemittuntur. Cf. I, 1, 9: Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη. VII, 4, 7. Cuius quidem negligentiae exemplis ne diligentissimi quidem scriptores carent. V. nos ad Ciceronis Tuscul. II, 26, 62. p. 232 sq. ed. 3.

Πισίδας] V. ad I, 1, 11.

Μυσούς] V. ad I, 6, 7.

καὶ αὐτός] non modo eius exercitus, sed etiam ipse. V. ad I, 3, 15.

ἧς κατεστρέφετο χώρας] De attractione v. ad I, 3, 10.

§. 15. ὥστε φαίνεσθαι κτλ.] H. e. ut videretur aequum iudicare (ἀξιοῦν) fortes esse beatissimos, ignavos eorum servos esse; εἶναι pertinet non modo ad δούλους, sed etiam ad εὐδαιμονεστάτους; ὥστε autem cum infinitivo h. l. coniunctum est, quia consecutio non in ipso facto posita significatur, sed ea, quae concludatur demum ex eis, quae Cyrus in illa expeditione fecerat. V. ad I, 1, 5.

αὐτῷ — Κῦρον] V. ad I, 6, 11. Ὀρόντην.

ὅπου τις οἴοιτο] V. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

§. 16. Εἴς γε μὴν δικαιοσύνην] Εἰς praepositio saepe verti potest quod attinet ad aut de. Infra II, 6, 30: οὔτ᾽ ἐς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. VI, 5, 14. δόξης — εἰς ἀνδρειότητα. V. nos in Gr. T. II. §. 603. (Gr. schol. §. 290, 2.) Cf. ad §. 14.

γὲ μήν] Γέ particula inservit nomini δικαιοσύνην efferendo, μήν confirmat totam enuntiationem. Saepe igitur hae particulae iunctae (γὲ μήν) usurpantur, ubi oratio transit ad rem novam, quae graviter efferenda est, ut idem fere notent, quod Latinorum iam vero (i. e. porro). V. nos ad Commentar. I, 4, 5. ὀσμῶν γε μήν. Cf. §. 20. Ubi hae particulae coniunctioni

φανερὸς γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τούτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ
17 ἀδίκου φιλοκερδούντων. Καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε πολλὰ δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο, καὶ στρατεύματι ἀληθινῷ ἐχρήσατο. Καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ οὐ χρημάτων ἕνεκα πρὸς ἐκεῖνον ἔπλευσαν, ἀλλ' ἐπεὶ ἔγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ καλῶς πειθαρχεῖν ἢ τὸ κατὰ
18 μῆνα κέρδος. Ἀλλὰ μὴν εἴ τίς γέ τι αὐτῷ προστάξαντι

§. 18. *Τοιγαροῦν κράτιστοι δή*] τοιγαροῦν δὴ κρ. ὑπηρέται BC; A δή om. — §. 19. *ἄρχοι*] Male ABCK ἄρχει, v. adn.; I habet οι super ἄρχει positum. — *ἀφείλετο*] v. adn. — *ἀλλ' ἀεί*] sic ABCFGIKMO; ἀλλὰ καὶ ἀεί E; reliqui ἀλλὰ

subiunguntur, earum vis totam enuntiationem afficit, uti infra VII, 6, 15: *ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ*. 7, 32. *ὅτι γε μήν*. V. nos ad Commentar. l. d.

εἴ τις — γένοιτο] V. ad I, 2, 7. *ὁπότε — βούλοιτο*.

ἐπιδείκνυσθαι] se exhibere; *εἰς δικαιοσύνην ἐπιδείκνυταί τις* est aliquis iustitiae suae documenta dat.

τούτους] De plurali post *τὶς* illato v. ad I, 4, 8.

πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν — φιλοκερδούντων] Per breviloquentiam dictum est pro: *ἢ οἱ φιλοκερδοῦντες ἦσαν*. Est genus quoddam attractionis quae dicitur compendiariae. Graeci enim saepissime genitivum post comparativum ponunt de rebus, ad quas ipsas comparatio referenda non erat. V. nos in Gr. T. II. §. 749. d. (Gr. schol. §. 323, 3. et not. 6.) Infra IV, 2, 25: *ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων*, et §. 26.

§. 17. *Καὶ γὰρ οὖν*] V. ad §. 8.

αὐτῷ διεχειρίζετο] quum alia multa iuste ei (h. e. in eius commodum) administrabantur. Iustitia sua Cyrus effecit, ut etiam alii in Cyri rebus gerendis iuste agere studerent.

στρατεύματι ἀληθινῷ] H. e. exercitu, qualis esse debet, uti bene interpretatur Hutchinsonus; nobis: *ein wahres, ächtes Heer*.

ἐχρήσατο] Ob antecedens *διεχειρίζετο* exspectes imperfectum, sed v. ad I, 6, 2. *ἐκέλευσεν*.

ἔγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι] iudicaverunt lucrosius esse. V. nos in Gr. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 4.) et ad Commentar. II, 6, 35. I, 3, 12. III, 1, 43: *τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις*.

§. 18. *Ἀλλὰ μήν*] Iam vero. Sic saepe *ἀλλὰ μήν* in transitu ad novam rem cum asseveratione quadam usurpantur. V. nos ad Commentar. I, 1, 6. Infra II, 5, 12. III, 2, 16. V, 7, 7. Alias significant at vero, *aber wahrlich, ja fürwahr*. Cf. infra V, 8, 3. VII, 7, 47.

εἴ τις — ὑπηρετήσειεν] V. ad I, 2, 7. *ὁπότε — βούλοιτο*. Cf. §. 19. *εἰ — ὁρῴη*.

εἴασε] Ubi in protasi *εἰ* aut coniunctio temporalis cum optativo coniungitur ad iteratam actionem significandam (v. ad I, 2, 7.), in apodosi rarissime po-

καλῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε τὴν προθυμίαν. Τοιγαροῦν κράτιστοι δὴ ὑπηρέται παντὸς ἔργου Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. Εἰ δέ τινα ὁρῴη 19
δεινὸν ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δικαίου καὶ κατασκευάζοντά τε ἧς ἄρχοι χώρας καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ πλείω προςεδίδου, ὥςτε καὶ ἡδέως ἐπόνουν καὶ θαῤῥαλέως ἐκτῶντο καὶ ὃ ἐπέπατο αὖ τις ἥκιστα Κῦρον ἔκρυπτεν· οὐ γὰρ φθο-

καί. — καὶ ὃ ἐπέπατο αὖ τις] καὶ ὃ ἐπίσταται αὖθις A; καὶ ὃ ἐπέπαστο αὖ τις BCD; καὶ τὰ πέπαστο αὖτις FGO; καὶ τὰ ἃ πέπαστο αὖ τις M; καὶ πέπαυστο αὖ τις K; καὶ ἃ πέπαστο αὖτις HL; vulgo ἃ πέπατο αὖ τις.

nitur aoristus; cf. II, 6, 12: ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο —, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλιπον, uti in plurimis optimisque codd. legitur; ubi autem in apodosi indicativo ἂν additur (v. ad I, 5, 2.), satis frequens est usus aoristi, uti §. 19. οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο. Pari modo Latini in eiusmodi enuntiationibus imperfecto utuntur. V. nos in Gr. Lat. §. 140b. e.

§. 19. κατασκευάζοντα] Recte Hutchinsonus κατασκευάζειν χώραν interpretatur terram bene constituere, maxime rebus ad agriculturam pertinentibus (τῇ κατασκευῇ) instruere et regionem bene describere. Apte comparant Oecon. IV, 17: Κῦρος μέντοι καὶ ἐπηγάλλετο οὐδὲν ἧττον ἐπὶ τῷ χώρας ἐνεργοὺς ποιεῖν καὶ κατασκευάζειν, ἢ ἐπὶ τῷ πολεμικὸς εἶναι. Cf. ibid. §. 16.

ἧς ἄρχοι χώρας] Pro κατασκευάζοντα χώραν, ἧς ἄρχοι. V. Buttm. §. 143, 12. Rost. §. 177, 5. Kühner. T. II. §. 790. (Gr. schol. §. 332, 8.) De optativo v. ad I, 3, 17. ἃ ἡμῖν δοίη.

οὐδένα ἂν — ἀφείλετο] Scil. τὴν χώραν; de ἀφείλετο ἂν v. ad I, 5, 2. Ceterum vulgo legebatur ἀφείλατο, quod iam Muretus e coniectura mutavit in ἀφείλετο, quod confirmarunt codd. ABCD et H, sed hic a secunda manu. Forma aoristi ἀφείλατο infimae demum aetatis Graecis in usu fuisse videtur. V. Lobeckium ad Phrynich. p. 183.

ἐπέπατο] Hoc verbum Doricum est (v. Heiland. de dial. Xen. p. 8.), sed apud Xenophontem satis frequens. Aoristus πάσασθαι, qui tamen apud Xenophontem non legitur, et perfectum πεπᾶσθαι idem significant, quod κτήσασθαι et κεκτῆσθαι. Saepe, uti h. l., hoc verbum in codd. corruptum est. Cf. Sturz. L. X. T. III. p. 468. et Bornemannum ad Cyrop. III, 3, 44. p. 295. ed. Lips. Infra III, 3, 18. πέπανται. VI, 1, 12. πεπαμένον. VII, 6, 41. πέπαται.

αὖ] In hac particula plurimi editores vehementer offensi sunt; Bornemannus cum V. D. legendum coniicit ἄν, Iacobsius ἀεί, Poppo αὖ corruptelae notis cinxit. At αὖ significat rursus, contra. Intellige locum sic: uti fidenti animo opes sibi comparabant, ita contra comparatas Cyrum minime celabant. V. Sturz. Lex. X. T. I. p. 464. Supra I, 1, 7. καὶ — αὖ verti possunt ac porro. Cf. nos ad Commentar. II, 1, 13.

νῶν τοῖς φανερῶς πλουτοῦσιν ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμε-
20 νος χρῆσθαι τοῖς τῶν ἀποκρυπτομένων χρήμασι. Φίλους
γε μὴν ὅσους ποιήσαιτο καὶ εὔνους γνοίη ὄντας καὶ
ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι ὅ τι τυγχάνοι βουλό-
μενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κράτι-
21 στος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν. Καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο,
οὗπερ αὐτὸς ἕνεκα φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς
ἔχοι, καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργὸς τοῖς φίλοις κράτιστος
εἶναι τούτου, ὅτου ἕκαστον αἰσθάνοιτο ἐπιθυμοῦντα.

ἀποκρυπτομένων] sic ABCDEMN; reliqui ὑποκρυπτομένων. — §. 20. τυγχάνοι] sic optime correxit Schaeferus scripturam codicum τυγχάνει; v. adn. — §. 22. εἷς γε ὢν ἀνήρ] v. adn. — ταῦτα δὲ πάντων δὴ μ.] sic BCDEMNO; ταῦτα

τῶν ἀποκρυπτομένων] Scil. τὰ χρήματα, eorum, qui opes suas occultabant.

§. 20. Φίλους] Cum vi hoc nomen, in quo omne sententiae pondus positum est, relativo ὅσους praemissum est. De hac collocatione v. nos in Gr. T. II. §. 864, 3. (Gr. schol. §. 348, 8.) et ad Commentar. II, 7, 8. III, 5, 13. VI, 2, 29. De Latinis scriptoribus v. adnotata nostra ad Cicer. Tusculan. I, 8, 16. p. 62. ed. 3. Cf. infra II, 4, 6: ποταμὸς δὲ εἰ — ἡμῖν ἐστι διαβατέος, οὐκ οἶδα. VI, 3, 11: ἔλεγον πάντα — καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται. 4, 15. μάντις εἴ τις εἴη. 5, 19. VII, 1, 5.

ὅσους ποιήσαιτο — γνοίη — κρίνειε — ὅ τι τυγχάνοι] De his optativis v. I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

συνεργοὺς εἶναι ὅ τι] H. e. συνεργοὺς εἶναι τούτου, ὅ τι.

ὁμολογεῖται πρὸς πάντων] De raro πρός praepositionis cum genitivo passivis pro ὑπό additae usu v. nos in Gr. T. II. §. 616, 1. (Gr. schol. §. 298.) Cf. Sturz. L. X. T. III. p. 694 sq.

§. 21. Καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο κτλ.] H. e. etenim ob idipsum, propter quod opus sibi esse existimabat amicis, ut adiutores haberet, etiam ipse etc. De αὐτὸ τοῦτο, ob id ipsum, v. nos in Gr. T. II. §. 549. not. 2. (Gr. schol. §. 278, 4.) Haec pronomina mentem intendunt ad verba ὡς συνεργοὺς ἔχοι. V. nos in Gr. T. II. §. 632. (Gr. schol. §. 304.) Genitivus οὗπερ pendet ab ἕνεκα; sic saepe praepositiones interiecto uno pluribusve vocabulis a substantivo suo dirimuntur; v. nos in Gr. T. II. §. 626.

ὅτου — αἰσθάνοιτο] V. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

§. 22. εἷς γε ὢν ἀνήρ] Sic AB; F ὢν supra versum ab alia manu additum habet; reliqui εἷς γε ἀνὴρ ὤν. Krügerus in ed. mai. ὢν uncis sepsit, in ed. min. recte uncos sustulit; nam §. 12: πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν κτλ., participium ὄντι ineptum esset. De εἷς superlativo adiuncto ad eius vim augendam v. nos in Gr. T. II. §. 590. f. (Gr. schol. §. 239. not. 2.) Adde Popponem ad Thuc. III, 39. Part. III. Vol. 2. p. 609. Pari modo apud Latinos unus usurpatur. V. nos ad Cicer. Tuscul. II, 26, 74. (Cf. ibid. III, 16, 34: quae cogitatio una maxime molestias omnes ex-

Δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν οἶμαι εἷς γε ὢν ἀνὴρ ἐλάμβανε διὰ πολλά· ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου πρὸς τοὺς τρόπους ἑκάστου σκοπῶν καὶ ὅτου μάλιστα ὁρῴη ἕκαστον δεόμενον. Καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμόν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο τούτοις πᾶσι κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι. Καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾶν

22 23 24

δὲ πάντων μ. A; ταῦτα δὲ πάντα δὴ μ. FG; reliqui ταῦτα δὲ δὴ πάντα μ. — διεδίδου] sic AD et e coni. Muret.; reliqui ἐδίδου. — τοὺς τρόπους] v. adn. — §. 23. κοσμηθῆναι] v. adn.

tenuat) et in Gr. Lat. §. 157. not. 20.

διὰ πολλά] per multas res.

τοὺς τρόπους] Sic ABC DEMNO; reliqui τὸν τρόπον. Et singularis et pluralis recte sese habet; ille universam vitae rationem, hic mores significat. Exempla suppeditabit Sturzius L. X. T. IV. p. 338.

καὶ ὅτου κτλ.] et (σκοπῶν πρὸς τοῦτο, respiciens id) qua potissimum re quemque indigentem videbat. De optativo ὁρῴη v. ad I, 2, 7.

§. 23. ὅσα — πέμποι] V. ad I, 2, 7.

ὡς εἰς πόλεμον] Εἰς praepositio significat consilium, uti saepissime; praemissum ὡς indicat consilium e mente eorum, qui munera mittebant, dictum esse. V. ad I, 8, 1. ὡς εἰς μάχην.

καὶ περὶ τούτων] etiam de eis, quae ei corporis ornandi caussa donabantur; haec dona opponuntur eis, quae §. 22. in universum commemorantur. V. ad I, 3, 15. καὶ ἄρχεσθαι.

ἔφασαν] Intelligendi sunt ei, ex quorum ore Xenophon rem accepit. Krügerus comparat II, 1, 14. VI, 10, 11. Cf. adnotata in I, 8, 6. λέγεται δὲ κτλ.; adde II, 6, 10.

ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο — κοσμηθῆναι] Hanc scripturam omnes exhibent codd. praeter unum E, qui exhibet κοσμῆσαι, uti scribendum e coniectura censebat Stephanus ob antecedens reflexivum ἑαυτοῦ. Scriptura codicis E aperta est correctio glossatoris, qui non magis quam Stephanus pronomen reflexivum concoquere potuit. Quare mirandum est eam a Zeunio, Schneidero aliisque receptam esse. Pronomen reflexivum optime locum suum obtinet; nam veteres scriptores, et Graeci et Latini, in eis enuntiationibus secundariis, quae arctissimo societatis vinculo cum enuntiatione primaria cohaerent neque ex scriptoris, sed ex eius de quo agitur mente proferuntur, utuntur pronominibus reflexivis. V. nos in Gr. Gr. schol. §. 302, 3. et not. 3. et Gramm. Lat. §. 122, 5. Hoc autem loco eo aptius est ἑαυτοῦ, quod Cyrus se ipsum opponit amici.

οὐκ ἂν δύναιτο] Popponi immerito particula ἄν abundare videtur; Cyrus enim dicebat, si vel maxime vellet, non omnibus quae acciperet donis ornare se posse corpus suum.

τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπειδή γε
καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν
φίλων καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε
25 μᾶλλον δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι. Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίκους
οἴνου ἡμιδεεῖς πολλάκις, ὁπότε πάνυ ἡδὺν λάβοι, λέ-
γων, ὅτι οὔπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου ἡδίονι οἴνῳ
ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ ἔπεμψε καὶ δεῖταί σου τήμερον
26 τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς. Πολλάκις δὲ
χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων ἡμίσεα καὶ ἄλλα
τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα· Τούτοις ἥσθη
27 Κῦρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύσασθαι. Ὅπου
δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἴη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο παρα-

§. 24. θαυμαστόν] v. adn. — ἔμοιγε μᾶλλον] sic AB C; reliqui μᾶλλον ἔμοιγε. — §. 25. τήμερον τοῦτον ἐκπιεῖν] sic ABC; reliqui τοῦτον ἐκπ. τήμ. — §. 26. ἡμίσεα] v. adn. —

§. 24. τὰ μεγάλα — τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα] Sic Commentar. I, 2, 61: τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὠφέλει, ubi v. adnotata nostra. Τὰ μεγάλα verti potest: in rebus magnis.

θαυμαστόν] Optimi codd. ABCE exhibent θαυμάσιον; tamen hoc non recepi, quia in hac formula (οὐ θαυμαστόν, οὐδὲν θαυμαστόν) Xenophon nunquam illo, sed semper hoc adiectivo usus est, uti recte observavit Poppo; huc accedit, quod haec duo vocabula in codd. facillime inter se permutari possunt.

ἐπειδή γε] quandoquidem. V. nos in Gr. T. II. §. 704. II. (Gr. schol. §. 317, 2.)

§. 25. ὁπότε — λάβοι] V. ad I, 2, 7.

τούτου ἡδίονι] Genitivus τούτου pendet ab ἡδίονι; dictum est pro ἡδίονι ἢ τούτῳ, ut II, 5, 13: οὐχ ὁρῶ, ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσεσθε (τοὺς Αἰγυπτίους) τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. V. nos in Gr. T. II. §. 748. (Gr. schol. §. 323, 3.)

τοῦτον οὖν κτλ.] Obliqua oratio nunc transit ad rectam. Cf. ad I, 3, 14. ὧν πολλοὺς — ἔχομεν.

ἔπεμψε] Aoristus positus est respectu habito temporis, quo alter donum accipiebat: qui quidem temporum praeteritorum usus e Latina in epistolis consuetudine satis notus est. Cf. infra II, 4, 16.

σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς] V. ad I, 3, 4. ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον.

§. 26. ἄρτων ἡμίσεα] A habet ἄρτων ἡμίσεις, bene (v. nos in Gr. T. II. §. 479. c.); at ceterorum codicum scriptura firmiter stat. Apte Bornemannus comparat Cyrop. VIII, 3, 41: ἥκει δέ τις ἢ τῶν προβάτων λελυκωμένα φέρων, ἢ τῶν βοῶν κατακεκρημνισμένα: ubi v. eundem in ed. Lips. T. II. p. 745. Supra I, 8, 4. legimus τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος. Cf. nos in Gr. T. II. §. 479. b.

§. 27. Ὅπου δὲ — εἴη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο] Zeunius, quum ob optativum εἴη requirebat δύναιτο, fallebatur. Neque enim dicere Xenophon volebat hoc: ubicunque pabulum admodum rarum erat et ubi-

σκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν
ἐπιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ ἑαυ-
τῶν σώματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλόν,
ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγωσιν. Εἰ δὲ δή 28
ποτε πορεύοιτο, καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προς-
καλῶν τοὺς φίλους ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοίη οὓς
τιμᾷ· ὥστε ἔγωγε ἐξ ὧν ἀκούω οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειό-
νων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. Τεκμή- 29
ριον δὲ τούτου καὶ τόδε· παρὰ μὲν Κύρου δοῦλον ὄν-
τος οὐδεὶς ἀπῄει πρὸς βασιλέα, πλὴν Ὀρόντας ἐπεχεί-
ρησε· καὶ οὗτος δὴ ὃν ᾤετο πιστόν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐ-

§. 28. ἔγωγε] ἐγὼ μέν γε AMO, quod Dind. deleto γέ praeferendum putat. — §. 29. καὶ οὗτος δή] sic AB; reliqui καὶ οὗτος δέ; v. adn.

cunque poterat parare (de quo optativi usu v. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο), sed: ubicunque — rarum erat (ipse autem poterat id parare), — iubebat. Repetita igitur actio non utraque enuntiatione, sed priore tantum indicatur.

διὰ τὴν ἐπιμέλειαν] H. e. cura, quam in providendo pabulo collocabat.

ἐκέλευε —, ὡς μὴ — ἄγωσιν] De coniunctivo post praeteritum pro optativo posito v. ad I, 4, 18. Verbum ἄγειν, uti h. l. de equis, ita V, 1, 4. de navibus dicitur.

§. 28. καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι] H. e. et ubi putabat plurimos sese visuros esse.

ὡς δηλοίη οὓς τιμᾷ] V. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

ἐξ ὧν ἀκούω] V. ad I, 3, 4: ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον. De prima persona v. ad VII, 8, 25.

οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων] Genitivi pendent ab οὐδένα.

§. 29. Τεκμήριον δὲ — τόδε· παρὰ μὲν Κύρου] Post τεκμήριον δέ et similia sequens enuntiatio per γάρ induci solet. Cf. Symp. IV, 17: τεκμήριον δέ· θαλλοφόρους γὰρ κτλ. V. nos ad Commentar. I, 2, 32. et in Gr. T. II. §. 754. β. p. 453. (Gr. schol. §. 324, 2.) Nonnunquam tamen γάρ omittitur. V. Sauppium ad Venat. V, 31. p. 394. Breitenbach. ad Hier. I, 8. et nos in Gr. T. II. l. d. not. 1. De re v. Oecon. IV, 18.

δοῦλον] V. ad I, 7, 3.

ἀπῄει] transfugiebat, ut paullo post ἀπῆλθον. De eadem re Xenophon Oec. IV, 18. et Ctesias §. 58. p. 78. ed. Bähr. verbo αὐτομολῆσαι utuntur.

Ὀρόντας] V. I, 6, 3.

καὶ οὗτος δή] atque hic (Orontas) profecto. V. ad I, 8, 23.

ὃν ᾤετο πιστόν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐτὸν εὗρε κτλ.] Minus graviter dictum est, quam: ὃν — εἶναι, τοῦτον ταχὺ εὗρε κτλ. II, 5, 27. VI, 4, 9: οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν. Ubi antecedenti relativo respondent casus obliqui pronominis αὐτός, semper multo minorem vim habent, quam demonstrativum οὗτος, neque pri-

τὸν εὗρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὗτοι μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέ-
30 ρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς καὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς
31 πιστοὺς καὶ εὔνους καὶ βεβαίους. Ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ, πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ Κύρου πλὴν Ἀριαίου· οὗτος

φιλαίτερον] v. adn. — ἐπειδή] sic ABD; reliqui ἐπεί. — §. 31. ἀπέθανον μαχόμενοι] Hoc ordine AB; reliqui μ. ἀπ.

mam enuntiationis sedem occupant. Qua de re ea qua solet elegantia exponit Ed. Maetznerus ad Antiph. p. 254., sed in eo lapsus est vir doctissimus, quod in generaliore tantummodo sententia hunc usum reperiri docet, ut pro relativo pronomine ubivis possis uti formula εἴ τις: quam opinionem confutat is ipse quem cummaxime tractamus locus.

φιλαίτερον] Codex A habet φιλώτερον, quod praeferendum putat Bornemannus; nam illa comparativi forma apud Xenophontem nusquam, superlativus φιλαίτατος tantum Hellen. VII, 3, 8. reperitur. Phavorinus quidem v. φίλτατος formam φιλαίτατος poeticae orationi tribuit, sed Etym. M. v. αἰδοιέστατος claris verbis testatur hanc superlativi formam apud Xenophontem reperiri. Cf. Sturz. L. X. T. IV. p. 457. Quocirca non dubitandum puto, quin h. l. ceterorum omnium codicum scriptura verissima sit, praesertim quum Xenophon multa in suis scriptis vocabula habeat, quae ex poetica oratione ducta videantur. V. nos in indice v. poetica vocabula. Ex raro autem harum formarum apud Xenophontem usu nihil contra eas concludi potest; nam etiam φιλωτέρα semel tantum (Commentar. III, 11, 18.) legitur; superlativus φίλτατος quidem saepius reperitur (v. Sturz. l. d. p. 472.), nusquam autem comparativus φίλτερος neque apud Xenophontem, neque apud alium quenquam pedestris orationis scriptorem Atticum. Cf. nos in Gr. schol. §. 82. not. 4.

καὶ οὗτοι μέντοι] atque ei profecto, aut: et vero ei. V. ad I, 8, 20.

§. 30. ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου] V. ad I, 1, 1.

§. 31. Ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ] V. ad I, 6, 11. Ὀρόντην.

οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι] V. ad I, 8, 5.

ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ] V. ad I, 8, 5.

ἔχων καὶ τὸ στράτευμα] V. ad I, 3, 15. καὶ ἄρχεσθαι.

Cap. X. §. 1. Ἐνταῦθα δή] Tum vero. V. ad I, 5, 8. ἔνθα δή.

Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ χεὶρ ἡ δεξιά] Plutarch. Artax. 13: ὡς δ' ἐπέστη τῷ νεκρῷ, καὶ κατὰ δή τινα νόμον Περσῶν ἡ δεξιὰ χεὶρ ἀπεκόπη καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομισθῆναι καὶ τῆς κόμης δραξά-

δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων· ὡς δ᾽ ᾔσθετο Κῦρον πεπτωκότα, ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν, οὗ ἡγεῖτο.

X. Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ 1
καὶ χεὶρ ἡ δεξιά. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰςπίπτει εἰς τὸ Κυρεῖον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἵστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὑτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμόν, ἔνθεν ὡρμῶντο· τέτταρες δ᾽ ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. Βασιλεὺς δὲ καὶ 2
οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι καὶ τὴν Φω-

Cap. X. §. 1. Ἐνταῦθα δή] ἐνταῦθα δέ AKL; v. ad I, 5, 8. — Κυρεῖον] Κύριον BE; Κύρου A. — ἔνθεν ὡρμῶντο] v. adn. — εἶναι τῆς ὁδοῦ] sic AB; reliqui τῆς ὁδοῦ εἶναι.

μενος οὔσης βαθείας καὶ λασίας ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμφιδοξοῦσιν ἔτι καὶ φεύγουσιν. Eadem res commemoratur infra III, 1, 17. Quod autem Ctesias §. 58. p. 78. ed. Bähr. dicit: τήν τε γὰρ κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα, μεθ᾽ ἧς τὸν Ἀρτοξέρξην ἔβαλεν, αὐτὸς (sc. Ἀρτοξέρξης) ἀπέτεμε, id non ita accipiendum est, ac si Artaxerxes ipse id fecerit; nam §. 59. mentio fit Βαγαπάτου τοῦ ἀποτεμόντος προςτάξει βασιλέως τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τοῦ σώματος Κύρου. Pro Bagapate apud Plutarch. l. d. c. 17. Μασαβάτης, βασιλέως εὐνοῦχος.

Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰςπίπτει] Singularis refertur ad subiectum primarium. Sic saepe, ubi inter plura subiecta unum praestantius est vel uno cetera continentur, praedicatum et apponitur ei et eundem quem illud habet numerum. V. nos in Gr. T. II. §. 433, 2. p. 59. (Gr. schol. §. 242. not. 2.) Adde quem Poppo contulit Thuc. IV, 112: Βρασίδας δὲ καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω ἐτράπετο βουλόμενος κατ᾽ ἄκρας ἑλεῖν αὐτήν. Similiter ibid. c. 73. extr. legitur: τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ καὶ τοῖς .. ἄρχουσιν .. ὡς ἐπικρατήσαντι. De Latina lingua v. nos in Gr. Lat. §. 103. c. Contra §. 2. legimus: βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ — διαρπάζουσι, ubi actio diripiendi non magis regi quam eius comitibus tribuitur.

οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου] De Ariaeo eiusque exercitu comparant Diodor. XIV, 24. Ceterum recte observat Krügerus huic μέν respondere quod in §. 3. inest: οἱ δὲ Ἕλληνες — ἀντιταχθέντες. De hoc μέν v. ad I, 2, 1.

ἔνθεν ὡρμῶντο] Coniectura Stephani ἔνθεν confirmatur codice A; ἔνθα habent BDEMNO; ἐν ᾧ reliqui; scripturam ὡρμῶντο, quam ABDEMNO exhibent, praeferendam duxi alteri ὥρμηντο, quam recentiores editores amplexati sunt. Imperfectum referendum est ad illud ipsum tempus, quo Ariaei milites proficiscebantur: quod quidem tempus infra II, 1, 3. additum est: ἐν τῷ σταθμῷ —, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο. Hoc autem loco hoc additamentum necessarium non erat, quia res ex antecedenti narratione constabat. Sic saepe imperfectum ad tempus, quod ut notum non ponitur, sed intelligitur, referendum est, uti supra ad I, 1, 6. ἦσαν exposuimus.

§. 2. τὴν Φωκαΐδα] H. e. ex

καΐδα, τὴν Κύρου παλλακίδα τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λεγομένην εἶναι, λαμβάνει.
3 Ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα, ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἁρπαζόντων

§. 3. ἡ νεωτέρα, ληφθεῖσα] ἣν νεωτέρα ἡ ληφθεῖσα A D; νεωτέρα ἣν ληφθεῖσα B. — ἁρπαζόντων] sic A B D E; reliqui διαρπαζόντων. — καὶ ἄλλα ὁπόσα] sic A B; καὶ ἄλλως ὁπόσα

Phocaea, Ioniae urbe, ortam. Plutarch. Artax. 26: ἦν δὲ Φωκαῒς τὸ γένος ἀπ' Ἰωνίας ἐλευθέρων γονέων καὶ τεθραμμένη κοσμίως. Eadem postea Artaxerxis et Darii amica fuit, v. Plut. l. d., prius Milto, deinde a Cyro Aspasia dicta. Cf. Plutarch. l. d. 27. Aelian. V. H. XII, 1. Athen. XIII, p. 576.

τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λεγομένην εἶναι] Iunge: τὴν λεγομένην εἶναι σοφὴν καὶ καλήν.

§. 3. Ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα] Zeunio ideo minor natu dici videtur, quod Aspasia, illa Periclis pellex, eadem fuerit Milesia. At huic Milesiae nomen Aspasiae fuisse unde tandem constat? Etiam Schneiderus ob Athenaeum XIII. p. 589. (ubi Clearchus Periclem narrat Graeciam perturbasse Aspasiae caussa, οὐχ ἕνεκεν Ἀσπασίας τῆς νεωτέρας, ἀλλὰ τῆς Σωκράτει τῷ σοφῷ συγγενομένης, et ἡ νεωτέρα dicitur Aspasia, ut distinguatur ab ea, quae cum Socrate fuit versata) tres eodem nomine feminas illustres fuisse censet, quarum duae posteriores, aetate aequales, αἱ νεώτεραι dicerentur, sed altera Milesiae, altera Phocaidis cognomen haberet. At huic opinioni aperte refragantur Xenophontis verba. Alii interpretantur: quae minor natu erat quam altera (Phocais). At tum omittendus erat articulus ἡ ante νεωτέρα. V. nos in Gr. T. II. §. 493, 1. (Gr. schol. §. 245, 3. b.) Hinc Bornemannus e codicum vestigiis edidit Μιλησία, ἣ νεωτέρα ἦν, ληφθ. Krüger. in authent. p. 38. verba ἡ νεωτέρα e margine irrepsisse censet, ubi aliquis ad Φωκαΐδα adscripserit: Ἀσπασία ἡ νεωτέρα.

γυμνή] H. e. veste exteriore carens, „tantum tunica induta, palla reiecta," uti recte interpretatur Krügerus comp. Demosth. Mid. 59. c. p. 583: γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι. V. quos affert Sturzius in L. X. T. I. p. 613. Cf. infra IV, 4, 12. Pari modo etiam Latini utuntur vocabulo nudus. V. Lexx.

ἐκφεύγει — πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον — ἔχοντες] Haec verba interpretum ingenia mirifice torserunt. Simplicissima quidem videtur ea ratio, qua πρός cum τῶν Ἑλλήνων iungatur et per versus vertatur. Cf. IV, 3, 26: καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς — πρὸς τῶν Καρδούχων ἰέναι. II, 2, 4. Cf. Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. II. p. 536. Eodem fere redit eiusdem V. D. interpretatio: ab ea parte, qua Graeci collocati erant. Sed ubi accuratius hos locos inspexeris, videbis eos dispares esse. Quocirca accedo sententiae eorum, qui genitivos τῶν Ἑλλήνων a subsequenti οἳ pendere existimant: ἐκφεύγει τῶν Ἑλλήνων πρὸς (τούτους) οἳ ἔτυχον, quanquam hanc structuram

ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν ἔφυγόν
γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ ἄλλα ὁπόσα ἐντὸς αὐ-
τῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πάντα ἔσωσαν.
Ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ οἱ Ἕλληνες 4
ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' αὐ-

E; καὶ τὰ ἄλλα ὁπόσα FGHIKL et Ald.; reliqui καὶ τἄλλα ὅσα. — §. 4. καθ' αὐτούς] sic AB; reliqui καθ' ἑαυτούς.

sane quam duram esse non nego, nec ullum aliud exagitare possum exemplum, quod huic plane geminum sit. Nullo modo placet Larcheri interpretatio: *par le moyen des Grecs*, neque aliorum coniecturae: πρὸς τὸ τῶν Ἑλλήνων (scil. στρατόπεδον), τὸν τῶν Ἑ. (scil. σταθμόν), πρὸς τὸν Ἑ. (scil. σταθμόν), πρὸς τὸ τῶν Ἑ. στρατόπεδον.

ὅπλα ἔχοντες] excubias agentes.

πολλοὺς μὲν — οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον] Exspectes: ἀντιταχθέντες οἱ μὲν πολλοὺς τῶν ἁρπ. ἀπέκτειναν, οἱ δὲ ἀπέθανον; sed observandum est, si Xenophon ita scripsisset, et occidentium et occisorum parem significatum fuisse numerum; at sine dubio nihil aliud significare voluit, nisi τῶν ἀντιταχθέντων paucos tantum occisos fuisse. Hellen. I, 2, 14: οἱ αἰχμάλωτοι — ἀποδράντες νυκτὸς ᾤχοντο ἐς Δεκέλειαν, οἱ δ' ἐς Μέγαρα (h. e. maiore ex parte Deceliam, pauci Megara sese contulerunt). Cyrop. VI, 3, 9: προεληλυθότες ἐπὶ χιλόν, οἱ δ' ἐπὶ ξύλα. Infra II, 3, 10: ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ (i. e. alios autem) καὶ ἐξέκοπτον, ubi cf. adn. V, 4, 31: ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλεῖον, αἱ δὲ μεῖον, pro αἱ πόλεις αἱ μέν κτλ. 7, 21: ὁρῶμεν πολλοὺς προσθέοντας, λίθους ἔχοντας ἐν ταῖς χερσί, τοὺς δὲ καὶ ἀναιρουμένους. VII, 4, 17. 5, 2. De relativae structurae in demonstrativam transitu v. ad I, 1, 2.

οὐ μὴν ἔφυγόν γε] attamen (μήν) certe (γέ) fugam non capessiverunt. Cf. VII, 6, 38: οὐ μὴν ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἦμεν, h. e. non profecto tum quidem (γέ), quum. Γέ particula effert id vocabulum, cui adiungitur. De οὐ μήν v. nos in Gr. T. II. §. 696, 3, b. (Gr. schol. §. 316, 1.) et ad Commentar. I, 2, 5. Adde Breitenbach. ad Ages. V, 2.

ὁπόσα ἐντὸς αὐτῶν — ἐγένοντο] quaecunque intra eorum ordines refugerunt. Infra VI, 3, 7: ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια — ἐντὸς τῆς φάλαγγος. VII, 8, 16: τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι. Quomodo ἐντός in eiusmodi locis etiam *post* (*hinter*) verti possit, per se patet.

πάντα ἔσωσαν] Verbo ἔσωσαν, quum modo praecesserit, facile h. l. careas; sed in Xenophonteae orationis simplicitate eiusmodi repetitiones offendere non possunt.

§. 4. Ἐνταῦθα] De asyndeto v. ad I, 1, 9. τούτῳ.

οἱ μέν] Scil. οἱ Ἕλληνες. Sic saepius οἱ μέν ad propius, οἱ δέ ad remotius nomen (h. l. ad regem cum suis) referendum est. Cf. V, 4, 12.

τοὺς καθ' αὐτούς] Persas sibi oppositos. Cf. §. 5. V. ad I, 8, 21.

τοὺς ὡς πάντας νικῶντες, οἱ δ' ἁρπάζοντες ὡς ἤδη
5 πάντες νικῶντες. Ἐπεὶ δ' ᾔσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες, ὅτι βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴη, βασιλεὺς δ' αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους, ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῷεν τὸ καθ' αὑτοὺς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες, ἐνταῦθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συντάττεται· ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας, πλησιαίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποιέν
6 τινας ἢ πάντες ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντες. Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἦν προσιὼν πάλιν, ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες στραφέντες παρε-

§. 5. Ἐπεὶ δ'] sic ABDMNO; ἐπεὶ δὲ ὡς E; reliqui ὡς δέ. — σὺν τῷ στρατεύματι] sic ADEFGMO; στρατεύματι K; reliqui σὺν στρ. — τὸ καθ' αὑτούς] AB τὸ καθ' αὐτούς (cum spiritu leni); reliqui τὸ καθ' ἑαυτούς. — οἴχονται] v. adn. — ἀθροίζει τε] sic ABE; reliqui om. τέ. — §. 6. καὶ βασιλεύς] καί ABEM addunt; recte; nam etiam Graeci impetum facere parabant. — δῆλος ἦν προσιὼν πάλιν] sic AB pro

ὡς πάντας νικῶντες] quasi omnium Persarum victores essent, et ὡς ἤδη πάντες νικῶντες, quasi iam omnes essent victores, et §. 5. νικῷεν, victores essent. V. ad I, 9, 11.

οἱ δ' — νικῶντες] Scil. βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Sic saepe ad personam singularis numeri, quae non sola, sed cum aliis aliquid facere intelligenda est, refertur pluralis. Cf. §. 7., ubi αὐτούς refertur ad τὸν Τισσαφέρνην, §. 10., ubi ὄντας καὶ παρατεταγμένους referuntur ad βασιλέα.

ὡς ἤδη πάντες νικῶντες] Inutilis est coniectura Brodaei, qui πάντας pro πάντες scribendum censebat. Οἱ δέ enim intelligendi sunt non universi Persae, sed pars tantum Persarum; hi igitur Cyri castra diripiebant, quasi iam universus Persarum exercitus victor esset, quum qui Graecis oppositi erant fugati illorum auxilio magnopere egerent, uti recte interpretatur Krügerus de auth. p. 48.

§. 5. σὺν τῷ στρατεύματι] V. ad I, 8, 4.

ὅτι — νικῷεν — καὶ — οἴχονται] Sic AB et E (sed hic οἴχονται post ἀθροίζει habet; FGHIKL et Aldina habent οἴχοντο, in quo latet id, quod reliqui exhibent, οἴχοιντο. Scriptura οἴχονται tam exquisita est, ut librariis tribui posse non videatur. Ubi post praeteritum sequitur primum optativus, dein indicativus, isque praesentis aut perfecti aut futuri, apertus est transitus ab obliqua oratione ad rectam. Cf. IV, 5, 10: ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη (ὁ σατράπης), ἀλλ' ἀπέχει. V, 5, 24: εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησάμενοι ἥκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσί. Contra primum indicativus, dein optativus saepius legitur. V. ad II, 1, 3. Cf. Gr. T. II. §. 769, 3. γ. (Gr. schol. §. 329, 4.)

εἰς τὸ πρόσθεν] ultra, longius.

ἐνταῦθα δή] V. ad §. 1.

εἰ πέμποιεν] mitterentne. De optativo deliberativo post

σκευάζοντο ὡς ταύτῃ προσιόντος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ᾗ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπήγαγεν ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Τισσα- 7
φέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι.

πάλιν δ. ἦν πρ. — στραφέντες] sic ABDE; reliqui συστραφέντες (i. e. conglobati). — παρεσκευάζοντο] sic ABDE; reliqui παρασκευάζονται. — προσιόντος] sic B (ab altera manu; προσιόντας a prima manu, ut videtur) CFGIK et Larchero teste P; reliqui προσιόντες inepte. V. adn. — κατὰ τοὺς Ἑλλ.] sic ABDE; κατά om. M; reliqui πρὸς τοὺς Ἑλλ., v. adn. — §. 7. διήλασε] sic ABD; reliqui ἤλασε. — κατέκανε] sic M; reliqui κατέκτανε. V. ad I, 9, 6.

praeteritum posito v. nos in Gr. T. II. §. 464. (Gr. schol. §. 259, 2.) Cf. §. 17. VII, 4, 10.

§. 6. Ἐν τούτῳ] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

δῆλος ἦν προσιών] V. ad I, 2, 11.

ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν] H. e. ὄπισθεν, ὡς ἐδόκει. V. ad VII, 6, 13. ὄπισθεν, a tergo sc. Graecorum.

παρεσκευάζοντο ὡς ταύτῃ προσιόντος καὶ δεξόμενοι] H. e. se parabant existimantes eum (sc. regem) hac parte accessurum et eius impetum excepturi. De ὡς participio προσιόντος praemisso v. ad I, 1, 6.; de pronomine αὐτοῦ ad προσιόντος omisso v. ad I, 2, 17. προϊόντων; de participio absoluto cum coniuncto per καί copulato v. ad I, 1, 7. ὑπολαβὼν — συλλέξας.

ᾗ δὲ παρῆλθεν] ubi autem advenerat.

ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος] Scil. Graecorum, v. I, 8, 13. et 23.

ἀπήγαγεν] recessit.

τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας] Hi transfugae, quorum adhuc nulla facta est mentio, commemorantur etiam II, 1, 6. Ceterum observandus est rarior praepositionis κατά cum accusativo de personis dictae et ad significantis usus. Cyrop. VII, 1, 15: ὡς δὲ παριὼν κατὰ Ἀβραδάταν ἐγένετο.

§. 7. διήλασε — κατὰ τοὺς Ἕλληνας] cum equitatu perruperat per Graecos. De verbo διελαύνειν cf. II, 3, 19.

διαστάντες] ordinibus laxatis.

αὐτούς] Tissaphernis milites. V. ad §. 4. οἱ δὲ — νικῶντες.

Ἀμφιπολίτης] ex Amphipoli, urbe in Macedonia ad Strymonem sita, oriundus.

φρόνιμος γενέσθαι] prudenter se gessisse, ita cedendo, ut tamen hosti magnam cladem afferret, uti recte Krügerus haec verba intellexit.

8 Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ
9 πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. Ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσ-
10 σειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥςπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῄει. Ὡς δὲ εἶ-

§. 8. Ὁ δ' οὖν] sic ADE; reliqui ὁ οὖν. — πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει] sic ACDE, margo I et qui ἀπαλλαγείς habent BMNO; reliqui om. haec verba. — τὸ τῶν Ἑλλήνων] sic AB; ὁ τ. Ἑλλ. M; reliqui om. articulum. — §. 9. κατακόψειαν] sic ADE; reliqui διακ. — §. 11. ἀλλ' ἐκ πλέονος ἢ τὸ πρ.] ἀλλὰ ἐκ πλ. ἢ τὸ πρ. A, sed τό c. nota dubii; ἀλλ' ἐκ

§. 8. Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει] Sic recte hunc locum Schneiderus restituit; v. var. scr. Verte: Tissaphernes igitur quum inferior discessisset, rursus quidem se non convertit. De locutione μεῖον ἔχων ἀπ. cf. infra III, 4, 18: ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι μεῖον ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀκροβολίσει, et quem attulit Schneiderus imitatorem Arrianum Anab. III, 23, 10: καὶ μεῖον ἔχοντες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλλάγησαν.

καὶ — δή] et iam (ἤδη). V. ad I, 8, 19.

§. 9. κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας] Superior acies respicitur (8, 4.); nunc aciei conversione facta sinistrum cornu dextrum factum erat.

μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας] ne cornu invaderent (*in die Flanke fallen*).

ἀναπτύσσειν τὸ κέρας] replicare (*replier*) cornu, ut hostilem exercitum iam non a latere haberent, sed ei obverterentur.

ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν] a tergo habere (proprie: sibi facere) fluvium (Euphratem). Infra VI, 5, 18: ὄπισθεν νάπος — ποιήσασθαι. 5, 5: τὴν οὐρὰν — ποιησάμενοι κατὰ τοὺς — νεκρούς. 25: τοὺς πελταστὰς ἑκατέρωθεν ποιησάμενοι. VII, 8, 16: τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι.

§. 10. καὶ δή] V. ad I, 5, 7.

παραμειψάμενος] praetergressus Graecorum dextrum (prius sinistrum) cornu. Cf. 8, 13: τοῦ εὐωνύμου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔξω ὤν.

εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα — ὥςπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῄει] aciem pariter instructam opposuit hostibus, ac primum ad pugnam congressus erat. De ὥςπερ post ὁ αὐτός illato v. nos in Gr. T. II. §. 830, 2. Rarius id fit apud Latinos, ut Cic. Tusc. II, 3, 9: disputationem habitam — exposuimus — eisdem fere verbis, ut actum disputatumque

δον οἱ Ἕλληνες ἐγγύς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους,
αὖθις παιανίσαντες ἐπῄεσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ
τὸ πρόσθεν. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ 11
πλέονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι
κώμης τινός. Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ 12
γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ
ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος
ἐνεπλήσθη, ὥςτε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. Καὶ
τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν
ἐπὶ πέλτης [ἐπὶ ξύλου] ἀνατεταμένον. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐν- 13

πλέονος ἢ τὸ πρ. BFG (in marg. ab alia manu) IKL; reliqui ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρ. — §. 12. γιγνώσκειν] γινώσκειν BL. V. nos in Excurs. I. ad Commentar. p. 482. Cf. infra var. scr. II, 5, 8. 13. 16. 5, 35. III, 1, 27. 45. 2, 22. 4, 36. IV, 8, 4. V, 8, 6. VI, 1, 19. IV, 6, 10. omnes codd. praeter unum deteriorem tuentur γινώσκω, V, 6, 6. duo optimi, 29. quattuor codd., 32. omnes codd. — [ἐπὶ ξύλου]] v. adn.

est. De imperfecto συνῄει v. ad I, 1, 6. ἦσαν.

ὄντας καὶ παρατεταγμένους] Pluralis refertur ad regem eiusque exercitum. V. ad §. 4. οἱ δὲ — νικῶντες.

§. 11. ἐκ πλέονος] ex longiore intervallo. Infra III, 3, 9: οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν. 15: (οὐδὲ) πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ τόξου ῥύματος. IV, 2, 27: ὥςτε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν.

κώμης] Cunaxa fuisse multi putant.

§. 12. ἀνεστράφησαν] conversi substiterunt.

γήλοφος] aggerem manu factum fuisse existimat Ainsworth. in *Travels in the track of the ten thousand* p. 97 sq.

πεζοὶ μὲν οὐκέτι] pedites non item (scil. conversi substiterunt). V. nos ad Commentar. III, 4, 10. Exspectes inversum enuntiationum ordinem: τῶν μὲν ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, πεζοὶ δὲ οὐκέτι ἀνεστράφησαν.

ὥςτε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν] ut, quid post collem fieret, Graeci intelligere non possent. Cf. V, 3, 11. extr. De ὥςτε c. inf. coniuncto de re, quae fieri potest, v. nos in Gr. schol. §. 341, 3. b.

ἀετόν] Cf. Cyrop. VII, 1, 4.

ἐπὶ πέλτης ἐπὶ ξύλου] Sic codd., nisi quod FGIK ξύλον pro ξύλου habent. Schneiderus et post eum omnes fere editores recentiores cum Dorvillio ad Charitonem p. 690., Toupio ad Suid. III. p. 335. et Larchero ad h. l. verba ἐπὶ ξύλου tanquam scholion delenda censuerunt. Hesychius enim habet: πέλτη· εἶδος ὅπλου, δόρυ — ἀκόντιον; Suidas: πέλτας· λόγχας; cf. Sturz. L. X. T. I. p. 495.; Philostratus (a Krügero allatus) Icon. II, 32: τὸ σημεῖον τὸ βασίλειον, ὁ χρυσοῦς ἐπὶ τῆς πέλτης ἀετός. Elegantissima est emendatio Hutchinsoni: ἐπὶ πέλτης ἐπὶ ξυστοῦ. Hesychius: ξυστόν· ἀκόντιον, δό-

ταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον
οἱ ἱππεῖς, οὐ μὴν ἔτι ἀθρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐψι-
λοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἱππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπε-
14 χώρησαν. Ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λό-
φον, ἀλλ' ὑπὸ αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύ-
κιον τὸν Συρακούσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον καὶ κε-
λεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου, τί ἐστιν, ἀπαγγεῖ-
15 λαι. Καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει, ὅτι
φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ

§. 13. οὐ μήν] sic A B; reliqui οὐ μέντοι. V. ad §. 3. — §. 14. Συρακούσιον] Dind. contra codd. Συρακόσιον. V. ad I, 2, 9. — §. 15. ἤλασέ τε καί] sic A B D; reliqui ἤλασε καί. — §. 16. Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν] ἐντ. δ' ἂν ἔστησαν M; ἐντ. δ' ἀνέστησαν O; cf. adn.; Dind. coni. ἐντ. δ' οὖν ἔστ. — φαίνοιτο] ἐφαίνετο B. — παρείη] v. adn. — προεληλακέναι] sic D F G; reliqui προσελ. — §. 17. εἰ αὐτοῦ] v. adn. — ἄγοιντο]

ρυ κατεσκευασμένον. Suidas: ξυστόν· δορύλλιον, ἀκόντιον καὶ τὸ τέλειον δόρυ. Ἀῤῥιανός· τὰ σημεῖα τῆς ἐπιλέκτου στρατιᾶς ἀετοί, εἰκόνες βασίλειοι, στέμματα, πάντα χρυσᾶ, ἀνατεταμένα ἐπὶ ξυστῶν ἠργυρωμένων. Rem sibi ita animo finxit: peltae imposita erat aquila, cui pedibus insistebat; deinde haec cum aquila pelta hastae, in qua sublimis gestaretur, affixa erat. Sic fere scholiasta p. 381. ed. Lud. Dindorf. Leonclavius pro ἐπὶ πέλτης legendum suspicatur ἐπὶ παλτοῦ eorumque verborum interpretationem esse verba ἐπὶ ξύλου. Dindorfius probavit quidem Hutchinsoni coniecturam, sed non recepit.

§. 13. ἐνταῦθα] eo, illuc. Cf. §. 17. III, 4, 11. ἐνταῦθα — καταφυγεῖν. 5, 5. ἡμᾶς ἐνταῦθα πορευομένους. VI, 4, 7. ἐλθεῖν ἐνταῦθα. V. nos in Gr. T. II. §. 571. not. et ad Commentar. III, 11, 6. ἐνταῦθα ἐμπέσῃ. Adde Sturz. L. X. T. II. p. 193.

λείπουσι δή] iam relinquunt. V. ad I, 8, 8. τάχα δή.

ἄλλοι ἄλλοθεν] Οἱ ἱππεῖς λείπουσι τὸν λόφον ἄλλοι ἄλλοθεν praegnanti structura dictum est pro: οἱ ἱππεῖς λείπουσι τὸν λόφον ἄλλοι ἄλλοθεν ἀποχωροῦντες, alii ab alia collis parte decurrentes. Verbum λείπειν notionem discedendi involutam habet. Cf. Thuc. V, 5: ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, h. e. λιπόντες τὰς Συρακούσας καὶ ἐντεῦθεν ἀπιόντες. V. ibi Popponem Part. III. Vol. III. p. 435. et quae Pflugkius ad Eurip. Herc. F. 130. contulit. Cf. supra ad I, 2, 24: τὴν πόλιν ἐξέλιπον — εἰς χωρίον.

§. 14. τί ἐστιν] De singulari τί ad pluralem (τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου) relato v. nos in Gr. T. II. §. 421. Adde Stallbaumium ad Plat. Gorg. 508. B. p. 210. Cf. infra II, 1, 22: τί οὖν ταῦτά ἐστιν; Commentar. I, 2, 43: ταῦτα τί ἐστι;

§. 15. ἀνὰ κράτος] V. ad I, 8, 15.

ἥλιος] De hoc nomine sine articulo dici solito v. nos in Gr. T. II. §. 484. not. (Gr. schol. §. 244. not. 3.) Infra II, 1, 3. ἅμ' ἡλίῳ ἀνίσχοντι. 2, 3. ἤδη ἡλίου δύνοντος. V, 7, 6. cum duobus optimis codd. A B legendum ἥλιος pro ὁ ἥλιος. 7. βορέας — νότος.

§. 16. Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν] Krügerus in ed. min. ob antecedentia (§. 14.) στήσας τὸ

ἥλιος ἐδύετο. Ἐνταῦθα δ᾽ ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέ- 16
μενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον, ὅτι
οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο, οὐδ᾽ ἄλλος ἀπ᾽ αὐτοῦ οὐδεὶς
παρείη· οὐ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ᾽ εἴκαζον
ἢ διώκοντα οἴχεσθαι, ἢ καταληψόμενόν τι προεληλα-
κέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο, εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ 17
σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο, ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται
ἀμφὶ δόρπηστον ἐπὶ τὰς σκηνάς. Ταύτης μὲν τῆς ἡμέ- 18

sic ABDMN; reliqui ἀγάγοιντο. — *Ἔδοξεν οὖν*] A om. οὖν, nec desiderat Dind. V. ad III, 2, 38. — *αὐτοῖς*] αὐτούς HIKL. — *δόρπηστον*] sic Pollux VI, 102., qui hunc locum affert; δορπηστον F; δόρπηστόν I; δόρπητον E; δορπητόν D; δορπετον BN; ὑδροποτόν A; δορπετεις vel δορπετοις vel δορπετης M; reliqui δόρπιστον. Cf. adn. — §. 18. *Ταύτης μέν*] v. adn.

στράτευμα offensus verba ἐνταῦθα δ᾽ ἔστησαν h. l. ex §. 12. orta esse suspicatur. Immerito, credo. Nam §. 14. nihil aliud significatur, nisi exercitu in acie collocato; hoc autem loco primum ἐνταῦθα, uti saepe, de tempore accipiendum est: tum; dein ἔστησαν verbo φεύγειν opponitur significatque fere hoc: opere militari destiterunt.

θέμενοι τὰ ὅπλα] V. ad I, 5, 14.

καὶ ἅμα μέν] Exspectes in sequentibus ἅμα δέ, sed ob multa interiecta verba scriptor paullulum a coepta structura deflectens simpliciter (§. 17.) posuit καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο pro ἅμα δὲ ἐβουλεύοντο.

παρείη] Sic unus A, uti Schneiderus optime coniecerat; ceteri omnes habent παρῄει. Indicativus h. l. ob antecedens φαίνοιτο nullo modo ferri potest. Etiam II, 1, 2. de eadem re legitur: οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι — οὔτ᾽ αὐτὸς φαίνοιτο, quanquam ibi pauci codd. habent πέμπει. Longe alia est ratio loci, quem §. 5. legimus: ὅτι νικῷεν — καὶ — οἴχονται. Neque plane eadem ratio est loci, qui VI, 1, 16. legitur.

καταληψόμενόν τι] ad occupandum locum aliquem.

§. 17. *ἐβουλεύοντο, εἰ*] Pro εἰ ABFGIKL et Aldina exhibent ἤ. At hic particularum ἢ — ἢ pro εἰ aut πότερον — ἢ usus solus Homericus est. Elmsleius quidem ad Eurip. Med. 480. p. 162 sq. ed. Lips. eum etiam tragicis poetis vindicare studet, allatis exemplis partim alienis, partim dubiis, uti fuse et docte demonstravit G. Hermannus ad Med. l. d. p. 364 sq. ed. Lips. 1822. Quam facile h. l. hae duae voculae in codd. inter se permutari potuerint, per se patebit, quum tria vocabula ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ litteris uncialibus scripta finxerimus.

δόρπηστον] Sic scribendum esse quum codices demonstrant, tum editores docent, comp. Brunck. ad Aristoph. Vesp. 103. interprett. ad Hesych. Schneider. in Lex. Spohn. ad Niceph. Blemmid. p. 41. Ceterum ἀμφὶ δόρπηστον idem significare videtur, quod alias ἀμφὶ δεῖπνον.

§. 18. *Ταύτης μέν*] H et K addunt οὖν, quod necessa-

ρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν· καὶ τὰς ἁμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ λάβοι τὸ στρατόπεδον ἔνδεια, διαδοίη τοῖς Ἕλλησιν (ἦσαν δ' αὗται τετρακόσιαι ὡς ἐλέγοντο ἅμαξαι), καὶ ταύτας τότε
19 οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν· ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

σφοδρά] sic E; reliqui σφόδρα (adverb.). — λάβοι τὸ στρατόπεδον] v. adn. — διαδοίη] sic AHIKL; reliqui διαδιδοίη. — τετρακόσιαι ὡς ἐλέγοντο] sic B; eodem ducit A, qui habet τετρακόσιαι ὡς ἐλέγετο; reliqui ὡς ἐλέγοντο τετρ. Cf. adn.

rium non est; saepe, ubi enuntiatio antecedentis orationis quasi summam breviter complectitur, οὖν omittitur, praesertim quum enuntiatio a demonstrativo pronomine orditur. V. nos in Gr. T. II. §. 760. b. (Gr. schol. §. 325.) et ad Commentar. I, 1, 9. τοὺς τὰ τοιαῦτα. Infra II, 6, 6: οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν (ubi cod. H addit οὖν). Cf. V, 6, 1. VI, 1, 13. VII, 4, 14. 6, 6. Nonnunquam ob solum pronomen demonstrativum οὖν omissum videtur, cf. V, 8, 12. τοῦτον μὲν κτλ. VI, 4, 8. cum optimis codd. legimus: τοιοῦτοι ὄντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι. VII, 2, 34. extr. 3, 17. 18. Huc pertinet quodammodo formula ἔδοξε ταῦτα, de qua v. ad III, 2, 38.

εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν] Pari modo Latini dicunt: si quid cibi potusve erat, pro: quicquid cibi potusve erat. Infra IV, 1, 14: οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν —, ἀφῄρουντο.

τὰς ἁμάξας μεστάς] Poppo de coniectura scripsit τὰς ἁμάξας [τὰς] μεστάς; at recte hanc coniecturam reiecit Krügerus in ed. min., demonstrans μεστάς idem esse, quod μεστὰς οὔσας, uti Thuc. I, 49: ἐνέπρησαν τὰς σκηνὰς ἐρήμους; si additus esset articulus, hanc fore sententiam: ex eis plaustris ea, quae erant repleta. V. nos in Gr. T. II. §. 493. p. 138 sq. (Gr. schol. §. 245, 3. b.) et ad Commentar. I, 4, 13. τὴν ψυχὴν κρατίστην.

ἀλεύρων] V. ad I, 5, 6.

λάβοι τὸ στρατόπεδον] ABE habent τὸ στράτευμα λάβοιτο. Haec scriptura sic nata videtur: legebatur in his codd., uti in reliquis, principio: λάβοι τὸ στρατόπεδον: unde enim illud λάβοιτο? Dein super τὸ στρατόπεδον, quod proprie notat castra, a glossatore scribebatur τὸ στράτευμα; id postea ante λάβοιτο inferebatur, unde factum est, ut deleretur sq. στρατόπεδον eoque deleto articulus τό ad antecedens λάβοι adhaeresceret.

ὡς ἐλέγοντο] V. ad I, 4, 7. ὡς — ἐδόκουν.

καὶ ταύτας] Saepe et Graeci et Latini scriptores antecedentis nominis notionem pronomine demonstrativo repetunt. Infra III, 2, 5. Ἀριαῖος δὲ — καὶ οὗτος. §. 35. V, 7, 30. τοὺς δὲ νεκροὺς — τούτους. Cf. nos in Gr. T. II. §. 858, 10. et ad Comment. I, 4, 18.

§. 19. καταλῦσαι] V. ad I, 8, 1.

LIBER SECUNDUS.

I. Ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ τὸ Ἑλληνικόν, ὅτε 1
ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν
τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς Κῦ-
ρος ἐτελεύτησε, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ
Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦ-
ρον ζῆν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἅμα δὲ 2
τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι
Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ τι χρὴ ποιεῖν,
οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμέ-
νοις ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν,
ἕως Κύρῳ συμμίξειαν. Ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων, ἅμα 3

Cap. I. §. 1. οὖν] omittunt FHIKL et Aldina; E ὁπότε pro οὖν habet. — ὅτε] sic ABDMO; reliqui ὁπότε. — τὰ πάντα] sic ABD; reliqui πάντα. — §. 2. πέμποι] πέμπει ABD et Greg. Lecapenus p. 63., qui etiam φαίνεται habet. Si etiam ABD φαίνεται tenerent, dubitandum non erat, quin utroque loco indicativus praesentis restituendus esset. — ἕως] sic ABDE; reliqui ὡς.

Cap. I. §. 1. ἠθροίσθη Κύρῳ] non est: collectum est a Cyro (v. ad I, 8, 12.), sed: collectum est Cyro (dativ.).

ἐλθόντες] Simplex pro composito ἀνελθόντες, reversi, uti bis V, 1, 4. Sic ἥκειν §. 9. 15. II, 2, 1. 3, 6. 24. 29. V, 1, 4. VI, 5, 10. VII, 3, 41.

τὰ πάντα νικᾶν] H. e. iustam victoriam se reportasse. De v. νικᾶν (victorem esse) v. ad I, 9, 11.

§. 2. ὅ τι χρὴ ποιεῖν] De indicativo χρή pro optativo χρείη v. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

ἕως — συμμίξειαν] De ἕως post praeteritum cum optativo coniuncto ad finem exspectatum significandum v. nos in Gr. T. II. §. 809, 2. (Gr. schol. §. 337, 7.) Infra VI, 5, 25: παρηγγέλλετο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν, ἕως σημαίνοι τῇ σάλπιγγι, optativus ob obliquam orationem positus est.

§. 3. Ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων] Quum iam iter ingressuri essent. De omisso pronomine αὐτῶν v. ad I, 2, 17. προϊόντων.

ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἦλθε Προκλῆς, ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. Οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο, καὶ λέγοι, ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἥκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθεν-
4 περ ἦλθε. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πυνθανόμενοι βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἀλλ' ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς νικῶμέν τε

§. 3. Δαμαράτου] Δημαράτου M, Δημαρίτου A, Δαραμάτου FGHIL, δαρμάτου K; cf. adn. — Ταμώ] sic Steph.; codd. Ταμών; γλουσοθάμων AB. — τῇ προτεραίᾳ] sic ABD; reliqui τῇ προτέρᾳ. V. Sturz. L. X. T. III. p. 743. — §. 4. ἀκούσαντες] sic ABDEMNO; reliqui ἀκούοντες. — πυνθανόμενοι] sic ABDEMNO; reliqui omitt. V. adn. — ἡμεῖς νικῶμέν τε β.] sic ABEMO; reliqui ἡμεῖς γε νικῶμεν β. —

Προκλῆς, ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου] Cf. VII, 8, 17. Hellen. III, 1, 6. Teuthrania erat urbs Mysiae ad Caicum fluvium sita. V. Strabon. XIII. p. 615. Damaratus cum Cleomene rex Spartae erat, sed, a Cleomene regno pulsus, confugit ad Darium Hyst., regem Persarum, a quo honorifice exceptus et Teuthrania et Halisarna donatus est. V. Herodot. VI, 67 sqq.

Γλοῦς ὁ Ταμώ] V. ad I, 4, 16.

Οὗτοι] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ — εἴη] Eleganter Xenophon variavit modos. Prior sententia indicativo effertur, obliqua oratione quodammodo rectae formam induente, v. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται; sententia Cyrum mortuum esse non ex mente narrantium, sed tanquam res in facto posita, altera autem sententia ex mente narrantium profertur. V. Rost. Gr. mai. §. 122, 7. Kühner. Gr. T. II. §. 769, 3. γ. p. 476 sqq. (Gr. schol. §. 329, 4.) Cf. ad I, 10, 5. et ad II, 2, 15. III, 3, 12. 5, 13. VI, 3, 11: ἔλεγον —, ὅτι πολιορκοῦνται —, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἶεν αὐτούς. VII, 1, 34. Contra nonnunquam primum optativus, dein indicativus legitur. V. ad I, 10, 5.

τῇ δὲ ἄλλῃ] postridie, ut III, 4, 1: μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο. V, 9, 15. Omnino ὁ ἄλλος significat saepe sequens. Cf. Sturz. L. X. T. I. p. 138.

ἀπιέναι — ἐπὶ Ἰωνίας] Quid discriminis intersit inter ἀπιέναι ἐπὶ Ἰωνίαν et ἀπιέναι ἐπὶ Ἰωνίας, exposuimus in Gr. T. II. §. 522. not. 3. (Gr. schol. §. 273. not. 8.) Cf. Rost. §. 163, 6. a. bb.

§. 4. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρ. καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλ. πυνθανόμενοι] Sic legendum est; v. var. scr.; verte: quae quum audivissent duces et ab iis reliqui Graeci comperirent.

βασιλέα καί, ὡς ὁρᾶτε, οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται, καὶ εἰ
μὴ ὑμεῖς ἤλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. Ἐπαγ-
γελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρό-
νον τὸν βασίλειον καθίσειν αὐτόν· τῶν γὰρ μάχῃ νι-
κώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστί. Ταῦτ' εἰπὼν ἀποστέλλει 5
τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα
καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβού-
λετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου. Οἱ μὲν ᾤχοντο, 6
Κλέαρχος δὲ περιέμενε. Τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σῖ-
τον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων κόπτοντες τοὺς
βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δ' ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες

ἔτι ἡμῖν] sic AB; reliqui *ἡμῖν ἔτι*. — *καθίσειν αὐτόν*] sic BDEMO; *καθήσειν αὐτόν* A; reliqui *αὐτὸν καθιεῖν*. V. adn. — *μάχῃ*] sic AEIK; *τὴν μάχην* MO; reliqui *μάχην*. — §. 5. *αὐτὸς Μένων*] sic ABE; reliqui *αὐτὸς ὁ Μ.* — §. 6. *σῖτον*] *σῖτον καὶ ποτόν* ABEQ; *σῖτον καὶ τοῦτον* MO; utrumque additamentum iure ineptum iudicat Dind., qui comparat IV, 5, 8., ubi etiam *ἢ ποτόν* additum est.

Ἀλλ'] V. ad I, 7, 6.

ὤφελε — ζῆν] utinam viveret! V. Buttm. §. 150, 20. Rost. §. 168. p. 445. Kühner. T. II. §. 466. not. 1. (Gr. schol. §. 259. not. 6.)

νικῶμέν τε βασιλέα] V. ad I, 9, 11.

καθίσειν] Sic scripsi cum optimis codd.; v. var. script. Etsi haec verborum in *ίζειν* futuri forma rarissima est, tamen h. l. ob codicum auctoritatem nullo modo tentanda erat. Cyrop. III, 1, 27. Bornemannus ex optimo Guelf. aliisque recte restituit *νομίσεις* et ibid. VII, 3, 12. *ἀποκομίσει*, ubi Bornemannus in partes vocat Lobeckium ad Soph. Aiac. 560. 1027. In Hellen. IV, 1, 30. iniuria Schneiderus Stephani coniecturam *καθίζουσιν* recepit pro codicum scriptura *καθίσουσιν*, quam syntaxis requirit; dicendum est enim: in quibus Persae sessuri essent.

§. 5. *τοὺς ἀγγέλους*] Proclem et Glun.

ἐβούλετο] Ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti *ἀποστέλλει* supplendum est *ἀποστέλλεσθαι*.

§. 6. *Οἱ μὲν ᾤχοντο*] Muretus, *ἀσυνδέτῳ* oratione offensus, scriptum malebat: *καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο*, uti legitur V, 6, 14.; sed quum in iunctura *οἱ μέν* articulus vim habeat demonstrativi, non est, quod haereamus. V. adnotata nostra ad I, 1, 9. Cf. supra I, 2, 25: *οἱ μὲν ἔφασαν*. VI, 4, 6: *ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη*. VII, 1, 32: *οἱ μὲν ταῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες*.

τὸ δὲ στράτευμα — κόπτοντες] De structura *κατὰ σύνεσιν* cf. infra III, 4, 45. *στρατεύματος διακελευομένων*. IV, 8, 18: *τὸ Ἀρκαδικὸν ὁπλιτικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ*. V, 5, 3. *πόλιν — ἀποίκους*. 7. 6, 19. 23. 7, 14. *χωρίον — ἐπ' αὐτούς*. VI, 1, 27. *πόλιν — αὐτῶν*. 4, 20. *ἡ στρατιὰ — ἐκυκλοῦντο*. 5, 11. *τὴν μὲν (τάξιν) — ἀπολιπόντας*. VII, 7, 14. VI, 3, 11. V. Schardop. progr. 1839. Regiom. p. 14 sq. Buttm. §. 129, 11. Rost. §. 148. p. 348. Kühner. T. II. §. 418. (Gr. schol. §. 241, 1.)

ἀπὸ τῆς φάλαγγος, οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέῤῥοις καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἕψοντες ἤσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

7 Καὶ ἤδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φαλῖνος εἷς Ἕλλην, ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὢν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε
8 καὶ ὁπλομαχίαν. Οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν, ὅτι βασιλεὺς

ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις ταῖς Αἰγ. — sic AB; reliqui ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι ταῖς Αἰγ. — §. 7. Φαλῖνος] Φαλλῖνος hic et postea A; Φαλυνος et Φαλινος B; alii modo Φαλύνος, modo Φαλῦνος, pauci Φαλυνίος, Φαυλῖνος. Cf. variet. scripturae ap. Diod. XIV, 25. et Plutarch. Artax. 13. — τῶν ἀμφὶ τάξεις] sic ABDO; τῶν ἀμφὶ πράξεις Ml, 3, 2.; τῶν ἀμφὶ τὰς τάξεις

οὗ] H. e. ἐκεῖσε, οὗ. Cf. III, 2, 34. IV, 8, 26.

ἠνάγκαζον] Scil. tum, quum transfugae ad Graecos veniebant. V. ad I, 1, 6. De re v. I, 10, 6.

γέῤῥοις καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξ. ταῖς Αἰγυπτίαις] V. ad I, 8, 9.

πέλται] „Πέλτη, cetra, clypeus parvus et brevis in modum lunae mediae." STURZ. L. X. T. III. p. 495. et quos attulit veteres grammaticos.

ἅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι] Ἔρημοι non solum ad v. ἅμαξαι, sed etiam ad v. πέλται referendum esse docet verborum collocatio. Πέλται ἔρημοι sunt, uti Latine dicitur, cetrae vacuae, h. e. domino carentes (*herrenlos*); ἅμαξαι ἔρημοι dicuntur, quia cibariis, quibus erant repletae, ab hostibus erant spoliatae. V, I, 10, 2. 18. Vocabulum φέρεσθαι, quod Muretus delendum censuit, Weiskius apte explicavit sic: ut afferri s. comportari (ad ignem alendum) possent.

§. 7. ἤδη τε ἦν — καὶ ἔρχονται] Verte: iam erat tempus, quo forum frequentari solet, quum veniunt (aut venerunt). Cf. I, 8, 8. IV, 2, 12. 6, 2: ἤδη τ' ἦν ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ, καὶ ὁ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη. VI, 4, 26. VII, 4. 11. 16: ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ —, καὶ Σιλανὸς — σημαίνει τῇ σάλπιγγι. Simplex καί, non praecedente τέ, infra VII, 1, 12: καὶ ἄρδην πάντες — ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας. V. Rost. §. 171, 4. a. cc. Kühner. Gr. T. II. §. 720, 2. (Gr. schol. §. 321, 1. a. extr.)

περὶ πλήθουσαν ἀγοράν] V. ad I, 8, 1.

κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φ. εἷς Ἕλλην] Levi anacolutho pro: κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, εἷς δὲ Ἕλλην, Φαλ.

τῶν ἀμφὶ τάξεις] H. e.

κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὑρίσκεσθαι ἄν τι δύνωνται ἀγαθόν. Ταῦτα 9
μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι· ἀλλ', ἔφη, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε, ὅ τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἥξω. Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξῃρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. Ἔνθα δὴ ἀπεκρί- 10
νατο Κλεάνωρ μὲν ὁ Ἀρκάς, πρεσβύτατος ὤν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν, ἢ τὰ ὅπλα παραδοίησαν· Προξε-

N; *τῶν ἀμφὶ τοὺς πράξεις* E; *τῶν περὶ τὰς πράξεις* IKL; reliqui *τῶν περὶ τὰς τάξεις*. — *ὁπλομαχίαν*] *ὁπλομαχίας* ABE: quod si pro accusativo plur. accipitur, optime sese habet. — §. 8. *ἀπέκτονε*] *ἀπέκτανε* A; *ἀπέκτεινε* GHL. — *ἄν τι*] sic ABD; reliqui *ἤν τι*. — §. 10. *Ἔνθα δή*] sic AHIKL; reliqui *ἔνθα δέ*. V. ad I, 5, 8. — *Κλεάνωρ μὲν ὁ Ἀρκάς*] AB om. *μέν*. — *παραδοίησαν*] v. adn.

τῶν τακτικῶν. Krügerus comparat Plat. Lach. p. 182. B. *τὸ ἑξῆς μάθημα τὸ περὶ τὰς τάξεις*. De locutione *τὰ ἀμφί τι* v. Sturz. L. X. T. I. p. 165.

ὁπλομαχίαν] „Xenophontis aetate *ὁπλομάχους* appellatos fuisse, qui veris armis certare discebant aut alios ipsi docebant, ex Platon. Lachet. p. 179 sq. ed. Steph. colligere licet." HUTCHINS. Cf. Haasium ad Xen. de Rep. Lac. p. 218 sqq. „Persae non utebantur nisi eis armis, quibus eminus uti cum fructu liceret, ut manifestum est ex Cyropaedia et Brisson. l. l. p. 632 sq., Graeci contra praeter thoracem galea, gladiis, ocreis induti pugnam inibant: quod genus pugnae se prae ceteris callere Phalinus simulaverat, ut videlicet barbari haberent quem in addiscenda pugnandi ratione Graecis usitata magistrum sequerentur." BORN.

§. 8. *παραδόντας — ἰόντας*] V. ad I, 1, 7. *ὑπολαβὼν — συλλέξας*.

ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας] V. ad I, 9, 3.

εὑρίσκεσθαι] sibi invenire, comparare, impetrare. Cf. VII, 1, 31: *ἢν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὑρίσκεσθαι*.

§. 9. *τοσοῦτον*] hoc tantum. V. ad I, 3, 15.

ἔχετε] tenetis (scitis). Commentar. I, 6, 13: *διδάσκων ὅ τι ἂν ἔχῃ ἀγαθόν*, ubi v. adnotata nostra p. 157.

ἥξω] redibo. V. ad §. 1. *ἐλθόντες*.

τὰ ἱερὰ ἐξῃρημένα] exta exsecta.

θυόμενος] V. ad I, 7, 18.

§. 10. *ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν*] V. ad I, 6, 2.

παραδοίησαν] Sic ABDEMO pro *παραδοῖεν*. Rara quidem est illa longior forma tertiae personae pluralis activi, sed ob id ipsum, ubicunque codices addicunt, tuenda. Dindorfius

νος δὲ ὁ Θηβαῖος· Ἀλλ’ ἐγώ, ἔφη, ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω,
πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα, ἢ ὡς διὰ
φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰ-
τεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λα-
βεῖν, λεγέτω, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα
11 χαρίσωνται. Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε· Βασιλεὺς νι-
κᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἔστιν
ὅςτις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; Νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυ-
τοῦ εἶναι ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐν-
τὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ’ ὑμᾶς δυνάμε-
νος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδ’ εἰ παρέχοιεν ὑμῖν δύναισθε ἂν

διὰ φιλίαν δῶρα] sic ADHIKL; reliqui *διὰ φιλίαν καὶ δῶρα*. — *καὶ οὐ λαβεῖν*] v. adn. — §. 11. *ἀπέκτεινε*] sic ABDE; reliqui *ἀπέκτονε*, quod sine dubio ex §. 8. ortum est. — *τῆς ἀρχῆς*] sic AB; reliqui om. *τῆς*. — *ὑμᾶς ἑαυτοῦ*] sic ABDE; reliqui *ὑμᾶς αὐτοῦ*. — *τῇ ἑαυτοῦ*] sic BDE; reliqui *τῇ αὐτοῦ*. — *παρέχοιεν*] v. adn. — §. 12. *Θεόπομπος*] v. adn. — *οὐδέν ἐστιν ἀγ. ἄλλο*] sic AB; reliqui *οὐδὲν ἄλλο*

comparat Demoxeni versum ap. Athenaeum Vol. I. p. 401: *οὐκοῦν ὅ γ’ οὐκ ἔχουσιν ἀγνοοῦσι δὲ οὐδ’ ἂν ἑτέρῳ δοίησαν.* Quae alia affert, huc non pertinent. Thuc. VIII, 53. *φαίησαν*, ubi Poppo (P. IV. Vol. IV. p. 727 sq.) comp. Demosth. (XXXIII, 15.) *γνοίησαν* (Schaefer. Appar. IV. p. 523.). Sic Xen. Hellen. IV, 2, 6. *διαβαίησαν* et *εἰδείησαν*. De *εἴησαν* v. ad §. 21.

θαυμάζω, πότερα κτλ.] H. e. mirabundus quaero, utrum (v. ad I, 8, 16.) rex arma tanquam victoria expugnata, an tanquam amicitiae dona poscat.

καὶ οὐ λαβεῖν] Sic ADE; reliqui *ἀλλ’ οὐ λαβεῖν*. Utrumque recte sese habet, illud tamen ob codicum praestantiam anteponendum est; *ἀλλ’ οὐ* facile explicari potest, si memineris in antecedenti interrogatione inesse sententiam negativam. V. Popponem ad Cyrop. II, 2, 19: *καὶ τί δεῖ — ἐμβαλεῖν λόγον περὶ τούτου, ἀλλ’ οὐχὶ προειπεῖν, ὅτι οὕτω ποιήσεις;* Cf. infra IV, 6, 19.

§. 11. *Πρὸς ταῦτα*] V. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

αὐτῷ — ἀρχῆς ἀντιποιεῖται] cum eo — de imperio contendat. II, 3, 23: *οὔτε ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς*. Plerumque genitivo additur *περί*, ut V, 2, 11: *οἳ — ἀλλήλοις περὶ ἀνδραγαθίας ἀντεποιοῦντο*. Cf. ad VII, 6, 5: *ἐναντιώσεται τῆς ἀπαγωγῆς*.

ἔχων] Ad hoc participium antecedens *ὑμᾶς* repetendum est.

εἰ παρέχοιεν ὑμῖν] si se vestro arbitrio permitterent. Hanc scripturam cum Bornemanno recepi ex optimis codd. ABE pro vulg. *εἰ παρέχοι ὑμῖν*. Verbum *παρέχειν* saepe intransitive usurpatur, uti Commentar. I, 2, 54: *καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν.* E Platone exemplorum nubem coegit Stallbaumius ad Gorg. p. 475. E.

§. 12. *Θεόπομπος*] Sic ABDEMO; reliqui *Ξενοφῶν*. Hic locus virorum doctorum ingenia mirifice exercuit, quorum

ἀποκτεῖναι. Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· 12
Ὦ Φαλῖνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδέν ἐστιν ἀγαθὸν
ἄλλο, εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες
οἰόμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν
ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἴου τὰ
μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τού-
τοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. Ἀκού- 13
σας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ἀλλὰ φιλο-
σόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριστα·
ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὤν, εἰ οἴει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν
περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως. Ἄλλους δέ τι- 14

ἐστὶν ἀγ. — *Ὅπλα μὲν οὖν*] sic ABE; reliqui *καὶ ὅπλα μὲν οὖν*. — *ἀγαθὰ ἡμῖν*] sic A; *ἀγαθὰ ὑμῖν* BO; reliqui *ἡμῖν ἀγ*. — *ὑμῖν*] sic ABDEMNO; reliqui *ἡμᾶς*. — §. 13. *ἀχάριστα*] *ἄχρηστα* BDE; in A hoc, an *εὔχρηστα*, dubium. — *οἴει τὴν ὑμ*. — *περιγενέσθαι ἄν*] sic AB; reliqui *οἴει ἂν τὴν ὑμ*. — *περιγενέσθαι*.

alii illam, alii hanc scripturam defendere conati sunt. Si codicum auctoritatem sequimur, dubitari non potest, quin scriptura *Θεόπομπος* unice vera iudicanda sit. Weiskius in primis ob eam caussam Xenophontis nomen ab hoc loco alienum esse iudicat, quod duces Graecorum (*ἄρχοντες*, §. 8.) ad colloquium vocati sint et eosdem ut *στρατηγοὺς* §. 9. hortetur Clearchus, ut respondeant, quin immo ne miles quidem tum Xenophon fuerit (v. III, 1, 4.); quae alia attulit argumenta, nullius momenti sunt. Weiskii argumenta refutare et Xenophontis nomen defendere studet C. W. Krügerus in Quaestt. de Xen. vita p. 12 sqq., scholiasten aliquem margini adscripsisse coniiciens: *Θεόπομπος δὲ Πρόξενον τοῦτο εἰπεῖν φησι*, atque ita postea Theopompi nomen in verborum ordinem irrepsisse; nam Proxeno illa verba tribuit Diod. XIV, 25 At quum haec sententia coniectura tantum nitatur, tutissimum duxi cum Weiskio, Schneidero, Poppone, Dindorfio scripturam codicum auctoritate fultam retinere. Phalini verbis (§. 13.): *ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας*, facile quispiam induci poterat, ut margini adscriberet scholion, quale est in L: *Ξενοφῶν περὶ ἑαυτοῦ μέμνηται*, idque postea in ipsam Xenophontis orationem illatum est. Ceterum quis ille fuerit Theopompus, non constat; nam alias in Anabasi non commemoratur.

οἰόμεθα ἂν — χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν — στερηθῆναι] De *ἄν* c. inf. iuncto v. ad I, 3, 6. Cf. §. 13. De *ἄν* post *οἰόμεθα* collocato cf. III, 1, 39. VII, 7, 14.

παραδώσειν] Sc. *ἡμᾶς*, quod h. l. facile mente suppleri potest, quum modo antecesserit *ἡμῖν*. Cf. §. 20. II, 1, 1. 3, 26: *ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἦ μὴν* (sc. *ἡμᾶς*) *φιλίαν ὑμῖν παρέξειν τὴν χώραν*. III, 1, 45: *τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἤκουον* (sc. *σὲ*) *Ἀθηναῖον εἶναι*. VII, 6, 16. *ἔχοντα* (sc. *ἐμέ*).

§. 13. *οὐκ ἀχάριστα*] non

νας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζομένους, ὡς καὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ ἂν πολλοῦ ἄξιοι γένοιντο, εἰ βούλοιτο φίλος γενέσθαι, καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι, εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ' ἂν αὐτῷ.

15 Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἧκε καὶ ἠρώτησεν, εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὗτοι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπέ, τί
16 λέγεις. Ὁ δ' εἶπεν· Ἐγώ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες· σύ τε γὰρ Ἕλλην

§. 14. *πιστοὶ ἐγένοντο*] sic ABDE; reliqui *πιστοὶ γένοιντο*. — *βασιλεῖ ἂν*] sic AB; reliqui *βασιλεῖ γ' ἂν*, quod maxime placet. — *γένοιντο*] sic ABDE; reliqui *γένωνται*. — *ἄλλο τι θέλοι*] sic BDEMO; *ἄλλο τι θέλει* A; reliqui *τὶ ἄλλο βούλεται*. — §. 15. *Ἐν τούτῳ Κλ.*] sic AB; reliqui *ἐν τούτῳ καὶ Κλ.* — §. 16. *πάντες· σύ*] sic ABD; reliqui *πάντες οὖ-*

inficeta, non illepida. V. Sturz. L. X. T. I. p. 511.

§. 14. *ἔφασαν*] V. ad I, 9, 23.

ὑπομαλακιζομένους] subtimentes.

εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι] De *χρῆσθαι ἄλλο τι* v. ad I, 3, 18. *ἐὰν μὲν ἡ πρᾶξις κτλ.* Quum verbum *συγκαταστρέφεσθαι* utrique orationis membro commune sit, verba *ἄλλο τι* sic fere intelligenda sunt: ad alias terras subigendas. Krügerus in ed. min. post prius orationis membrum: *εἴτε — χρῆσθαι*, apodosin omissam esse putat. Quae sententia non est probanda. Quem comparat locum VII, 7, 15., plurimum differt. V. ibi adnotata.

Αἴγυπτον] Aegyptii eo tempore Psammeticho rege a Persis defecerant. Cf. II, 5, 13.

§. 15. *Ἐν τούτῳ*] V. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

ἧκε] rediit. V. ad §. 1.

Οὗτοι — ἄλλος ἄλλα λέγει] V. ad I, 8, 9: *πάντες δ' οὗτοι — ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο*.

§. 16. *οἶμαι δέ*] *Οἶμαι*, *δοκεῖ μοι* et similia et apud Latinos credo, opinor et similia saepe ita ponuntur, ut nullam in enuntiationis structuram habeant vim. Infra V, 7, 13. *δοκοῦσι — ἀπῆλθον* (ex optimis codd.), ubi v. adn. 8, 22. *οἶμαι — εὑρήσετε*. V. nos in Gr. Gr. T. I. §. 192. p. 199. quosque ibi laudavimus viros doctos. De Latinis v. nos in Gr. Lat. §. 129, 7. et ad Cic. Tusculan. I, 22, 52. Adde Stallbaumium ad Plat. Gorg. p. 460. A., ad Hipp. Mai. p. 291. E. Popponem ad Thuc. Part. I. Vol. I. p. 270. Bornemannum ad Xen. Conv. I, 13. p. 71.

περὶ ὧν λέγεις] H. e. *περὶ τούτων, ἃ λέγεις*. V. ad I, 3, 4: *ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον*.

§. 17. *ἀναλεγόμενον*] Maxime probabilis est coniectura Mori: *εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα λεγόμενον*. Etiam Dindorfius eam calculo suo probavit, comp. Plat. Conviv. p. 208. E: *διὰ παιδογονίας ἀθανασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὥς οἴονται, αὑτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα ποριζόμενοι*. Etiam Sintenisii coniectura *ἀναγγελλόμενον*

εἴ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, ὅσους σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις. Σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμβούλευ- 17
σον ἡμῖν, ὅ τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι ξυμβουλευομένοις ξυνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἶσθα δέ, ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ἃ ἂν συμβουλεύσῃς. Ὁ δὲ Κλέαρ- 18
χος ταῦτα ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βα-

τοι· σύ. — §. 17. *ἀναλεγόμενον*] v. adn. — *ξυμβουλευομένοις*] *συμβουλευομένοις* H; *συμβασιλευομένοις* M1, 3, 4. et fortasse O; *ξυμβουλευόμενος* ABD; *συμβασιλευόμενος* EFG. V. adn. — *ξυνεβούλευσεν*] sic ABD pro *συνεβ.* V. adn. — §. 18. *καὶ αὐτόν*] *καὐτόν* B.

elegantissima est. Fuerunt quidem qui *ἀναλεγόμενον* h. l. pro *ἀναγιγνωσκόμενον* accipiendum et olim quum legetur interpretandum censerent. At primum verbum *ἀναλέγεσθαι* hac significatione dictum non legitur, nisi apud nonnullos posterioris aetatis scriptores (ut ap. Callimachum, v. quem Schneiderus laudat Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 362. Bip.), neque passive dicitur, sed, ut Ionicum *ἐπιλέγεσθαι*, active. Deinde egregie observat Dindorfius hoc ipso nihil a prisca illa aetate fingi alienius posse, qua vivi per ora virum volitare homines, non scriniis et capsa memoriam suam ad posteros propagari cupiebant. Leonclavius interpretatur repetitum commemoratione. Acutissima etiam est Iacobsii coniectura (in Anthol. Palat. T. III. p. 272.): *ἀεὶ λεγόμενον*. Weiskius aut *χρόνον ἂν λεγόμενον*, aut *ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα λεγόμενον* legendum suspicatur; at neutrum probandum est. Ceterum *ἀναλεγόμενον* pro accusativo absoluto accipiendum est. V. nos in Gr. T. II. §. 670. (Gr. schol. §. 312, 5.)

ξυμβουλευομένοις ξυνεβούλευσεν] Paullo post *συμβουλεύσῃς*; §. 16. *συμβουλευόμεθα*; §. 17. *συμβούλευσον*; §. 18. *ξυμβουλεῦσαι*; §. 19. *συμβουλεύω* bis. De hoc promiscuo apud Xenophontem formarum *σύν* et *ξύν* usu v. nos ad Commentar. I, 2, 18. Cf. infra variet. script. II, 2, 8. 3, 19. 4, 9. 11. 5, 1, 11. 32. 35. 37. 39. 40. 41. 6, 5. 14. 29. V, 1, 2. 8. 12. 2, 3. 4. 9. 13. 24. 3, 10. 4, 3. 6. 7. 8. 9. 10. 16. 19. 20. 23. 27. 30. 31. 33. 5, 8. 15. 22. 23. 24. 6, 1. 2. 3. 4. 7. 11. 12. 7, 2. 3. 4. VI, 4, 17. 6, 35. VII, 6, 8. Mirum exemplum Hier. VI, 2., ubi v. Breitenb.

τάδε] haec, quae nobis te consulentibus responsurus est.

§. 18. *ταῦτα ὑπήγετο*] haec dolose suadebat. Suidas (Vol. III. p. 549.), qui hunc locum affert, sed *ὑπῆγε* legit, apte interpretatur *ὑπετίθετο*. Infra II, 4, 3: *καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται* (sc. *βασιλεὺς*) *μένειν*, est: doloso consilio nos inducit, ut maneamus.

σιλέως πρεσβεύοντα ξυμβουλεῦσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλληνες. Φαλῖ-
19 νος δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν· Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δέ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σῴζεσθαι ὑμῖν, ὅπῃ δυνατόν.
20 Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ

ξυμβουλεῦσαι] sic ABD pro συμβ. — παραδοῦναι] sic ABDE et Suidas; reliqui παραδιδόναι. — εἶεν οἱ Ἑλλ.] sic AB; reliqui οἱ Ἑλλ. εἶεν. — εἶπεν] sic ABE; reliqui εἶπεν ὧδε. — §. 19. εἰ δέ τοι] sic BD; eodem ducunt AE, in quibus εἰ δέ τι; reliqui εἰ μέντοι; μέντοι interpretamentum videtur esse particularum δέ τοι. V. adn. — μηδεμία] sic Muret. e coni. et fortasse B pro μηδεμιᾶς. — §. 20. ἀπάγγελλε] ἀπάγγελε AL. V.

ὑποστρέψας] dolose ludificatus. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 404. Dindorfius apte comparat Eur. Iph. Aul. 362: κᾆθ' ὑποστρέψας λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς, ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει.

§. 19. ὑμῖν — πολεμοῦντας] V. ad I, 2, 1. ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα.

εἰ — μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως] H. e. si nulla vobis spes est vos invito rege salvos evasuros esse. Particulae εἰ δέ τοι verti possunt: sin autem profecto. De particulis δέ τοι v. Hartung. *d. gr. Partik.* T. II. p. 369 sq. Klotz. ad Devar. T. II. p. 385. Kühner. Gr. T. II. §. 705, 4.; de inf. aor. σωθῆναι vi futuri dicto post v. ἐλπίς v. ad I, 2, 2.

§. 20. Ἀλλά] *Nun gut, nun ja.* V. ad I, 8, 17.

ταῦτα μὲν δή] Δή particula rem ponit tanquam conclusam et transactam. Sic saepe leguntur μὲν δή sequente δέ. V. nos ad Commentar. I, 2, 62. Sic §. 21: ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν, ἀλλά κτλ. III, 1, 35. Aliter μὲν δή — δέ accipienda sunt I, 1, 4., ubi v. adnotata.

τάδε] Sic recte legitur in ABDE pro ταῦτα; τάδε enim opponitur h. l., uti sexcenties, antecedenti ταῦτα, ut ταῦτα ad antecedentia, τάδε ad sequentia referatur. V. nos ad Commentar. I, 2, 3. Cf. §. 21.

φίλους εἶναι] Scil. ἡμᾶς, quod facile cogitatione suppleri potest, quum antecedat ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα.

πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι — ἄμεινον ἂν πολεμεῖν] De particula ἄν infinitivo iuncta v. ad I, 3, 6.

§. 21. εἴησαν] Utraque forma, εἴησαν et εἶεν, Xenophonti usitata est. V. nos ad Commentar. I, 4, 19. Cf. supra I, 1, 5.

Εἴπατε] De hac forma v. nos ad Commentar. II, 2, 8. Infra legitur εἶπας II, 5, 23. in AB et V, 8, 10. in ABCO.

ἄλλῳ παραδόντες. Ὁ δὲ Φαλῖνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ 21
ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεύς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν, ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ. Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· 22
Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτά ἐστιν; ἔφη ὁ Φαλῖνος. Ἀπεκρίθη ὁ Κλέαρχος· Ἢν μὲν μένωμεν, σπονδαί, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. Ὁ δὲ πά- 23
λιν ἠρώτησε· Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο· Σπονδαὶ μὲν μένουσιν,

var. script. I, 4, 12. — τάδε] v. adn. — §. 21. εἰπεῖν ἐκέλευσε] sic A B; reliqui ἐκέλευσεν εἰπεῖν. — μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ] B μένουσι μὲν αὐτοῦ, quod recepit Dind.; μένουσιν ὑμῖν αὐτοῦ A. — §. 22. Ἀπάγγελλε] A; v. §. 20. — τούτου] sic A B E; reliqui τούτων. — ἅπερ καί] sic A B E; reliqui om. καί. — Ἀπεκρίθη] v. adn. — ὁ Κλέαρχος] sic A B D E; reliqui om. ὁ.

ὡς πολέμου ὄντος] V, I, 1, 6.

ἐπαγγελῶ] Saepius in interrogatione et recta et obliqua indicativus futuri dicitur eadem fere vi, qua coniunctivus praesentis aoristive. Cf. §. 23.

§. 22. καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ] De duplici καί in eiusmodi enuntiationibus correlativis v. nos in Gr. T. II. §. 729. et ad Commentar. I, 1, 6. p. 44.

Τί οὖν ταῦτά ἐστιν;] V. ad I, 10, 14.

Ἀπεκρίθη] Mirum est hanc formam a vero atticismo alienam, posterioris autem aetatis scriptoribus, ut Polybio, Diodoro, aliis, usitatam, h. l. optimos codices A B D E occupasse, quum reliqui habeant ἀπεκρίνατο. Etiam in Alcibiade Platonico II. p. 149. A. reperitur quidem: ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀποκριθῆναι τὸν προφήτην, sed quin hic dialogus a Platone non sit compositus, vix ac ne vix quidem dubitari potest. V. Stallbaumium ad h. l. De forma ἀποκριθῆναι v. Lobeckium ad Phryn. p. 108. Sturz. L. X. T. I. p. 341. Hoc autem loco scriptura ἀπεκρίθη eo mirabilior est, quod paullo post §. 23. in omnibus codd. sine ulla varietate legitur ἀπεκρίνατο. Vel sic tamen praestantissimorum codd. auctoritatem eo minus deserere nolui, quod Xenophontem constat multa habere propria ac singularia, quae a ceterorum huius aetatis Atticorum scriptorum consuetudine aliena sint. Etiam Schoemannus ad Isaeum p. 305. probare videtur hanc scripturam. Cf. infra II, 5, 15. ἀπημείφθη. — Ceterum observandum est ἀσύνδετον, quod apud Xenophontem aliosque non infrequens est, ubi interrogationes et responsiones alternis vicibus sese excipiunt. Cf. infra III, 4, 42. εἰπών κτλ. IV, 1, 20: ἀποκρίνεται πρὸς ταῦτα ὁ Χειρίσοφος. VII, 3, 32. ἀναστὰς ὁ

ἀπιοῦσι δὲ ἢ προϊοῦσι πόλεμος. Ὅ τι δὲ ποιήσοι, οὐ διεσήμηνε.

1 II. Φαλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Οἱ
δὲ παρὰ Ἀριαίου ἧκον, Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος· Μέ-
νων δὲ αὐτοῦ ἔμενε παρὰ Ἀριαίῳ· οὗτοι δὲ ἔλεγον, ὅτι
πολλοὺς φαίη Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους,
οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ
βούλεσθε συναπιέναι, ἥκειν ἤδη κελεύει τῆς νυκτός·
2 εἰ δὲ μή, αὐτὸς πρωῒ ἀπιέναι φησίν. Ὁ δὲ Κλέαρχος
εἶπεν· Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥςπερ
λέγετε· εἰ δὲ μή, πράττετε, ὁποῖον ἄν τι ὑμῖν οἴησθε
μάλιστα συμφέρειν. Ὅ τι δὲ ποιήσοι, οὐδὲ τούτοις εἶπε.

§. 23. *διεσήμηνε*] v. adn.

Cap. II. §. 1. *ἔμενε*] sic ABD; reliqui *ἔμεινε*. — §. 2. *ἐάν*] sic ABE; reliqui *ἄν*. — *οἴησθε*] *οἴεσθε* H. — §. 3. *Μετὰ δὲ ταῦτα*] *μετὰ ταῦτα* AE. — *ἐγίγνετο*] *ἐγίνετο* bis BD, semel A. De utraque forma Xenophonti usitata, saepius tamen forma cum *γ*, v. nos in Excurs. I. ad Xen. Comment. p. 480 sqq. Infra *Σεύθης*. 6, 40. *ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύλοχος*. 6, 40. 7, 54. V. nos in Gr. T. II. §. 760. 1.

§. 23. *διεσήμηνε*] Sic A et D; *διεσήμαινε* B; reliqui *διεσήμανε*; ceterum haec forma, si codicum auctoritate fulta est, apud Xenophontem haudquaquam spernenda est. V. Bornemannum ad Cyrop. IV, 2, 13. p. 332. ed. Lips. et Lobeck. ad Phryn. p. 24 sq.

Cap. II. §. 1. *Οἱ δὲ παρὰ Ἀριαίου*] V. ad I, 1, 5. *τῶν παρὰ βασιλέως*. De verbo *ἧκον*, redierunt, v. ad II, 1, 1. et de re ipsa II, 1, 3. 5.

οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι] De accusativo cum infinitivo in enuntiationibus secundariis v. nos in Gr. T. II. §. 849. (Gr. schol. §. 345, 6.) et ad Xen. Commentar. I, 1, 8. Cf. infra V, 7, 18. *ἐπεὶ — λέγειν*. De eadem structura apud Latinos v. nos in Gr. Lat. §. 160, 5. a.; de verbo *ἀνέχεσθαι* c. gen. coniuncto v. nos in Gr. Gr. T. II. §. 539. β. (Gr. schol. §. 275, 1.); de *ἄν* c. infin. coniuncto v. ad I, 3, 6.

ἤδη] statim, illico. Cf. II, 3, 13. III, 1, 46. VII, 1, 8.

κελεύει] Scil. *ὑμᾶς*. V. ad II, 1, 12.

αὐτὸς πρωῒ ἀπιέναι φησίν] Verte: se ipsum (i. e. solum, sine Graecis) mane abiturum esse dicit. De *αὐτός*, solus, v. nos in Gr. T. II. §. 630. not. 3. (Gr. schol. §. 303. not. 4.) Cf. II, 3, 7. IV, 7, 11. VII, 3, 35. De nominativo *αὐτός* infinitivo adiuncto v. ib. §. 645, 3. (Gr. schol. §. 307, 4.) *Πρωΐ* legitur et hic et VI, 5, 2. in omnibus codd., quanquam veteres grammatici Atticam formam esse contendunt *πρῴ* (v. Sturz. L. X. T. III. p. 751. et Stallbaum. ad Platon. Criton. init.); sed hi grammatici in primis Aristophanem ob oculos habuisse videntur. Xenophon certe constanter usus est forma *πρωΐ*; etiam apud Platonem l. d. codd. habent *πρωΐ*. Cf. Borneman-

3 Μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἔλεξε τοιάδε· Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἷόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερὰ ἦν.
4 Ὧδε οὖν χρὴ ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ τι τις ἔχει· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε· ἐπειδὰν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ τὰ

4, 16. *γίνεσθαι* firmiter stat. Cf. II, 6, 23. III, 1, 13. *γίνεται* optimi codd. habent; recepimus *γίνεσθαι* III, 4, 20., *ἐγίνοντο* IV, 8, 20. V, 4, 33. *ξυγγίνεσθαι*, 8, 3. *ἐγγίνεσθαι*, VI, 2, 16. *γίνεται* in omnibus codd. legitur. Dub. IV, 4, 8, 8, 28. V, 3, 3. 5, 23. VI, 4, 16. 19. — §. 4. *ἔχει*] *ἔχοι* AB.

num ad Cyrop. VII, 5, 40. p. 672. ed. Lips.

§. 2. *Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν*] *Ἀλλά* verte utique, *allerdings*. V. ad I, 8, 17. De *εἰ δὲ μή* post *ἦν μέν* illatis cf. VII, 1, 31.

ὁποῖον ἄν τι] quod fere. Hanc vim habet *τὶς* cum pronominibus iunctum. V. nos in Gr. T. II. §. 633, 4. (Gr. schol. §. 303, 4.) et ad Commentar. I, 1, 1. *τοιάδε τις*. Infra III, 1, 13. V, 5, 15. 8, 7. *τοιαύτη τις*. VII, 6, 24.

§. 3. *θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά*] Infinitivus *ἰέναι* pendet ab *οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά*: exta non erant laeta ad suscipiendam contra regem expeditionem. Cf. §. extr. Apte Schneiderus contulit Herod. VI, 76: *οὐ γὰρ ἐκαλλιέρεε διαβαίνειν νιν*, et Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 459. Herodot. IX, 38: *οὐκ ἐκαλλιέρεε, ὥστε μάχεσθαι*. Infra VI, 6, 36: *ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερὰ ἐξάγειν*. VII, 2, 17: *ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι*. Cyrop. II, 4, 18: *γίγνεται τῷ Κύρῳ τὰ ἱερὰ ἐπὶ τὸν Ἀρμένιον ἰέναι καλά* (ubi *καλά* a glossatore additum putat Krügerus).

Καὶ εἰκότως ἄρα] Etiam h. l. *ἄρα* vim conclusivam habet. Aliquid concluditur ex praesenti rerum statu. Cf. infra VI, 4, 18.

Οὐ μὲν δή] V. ad I, 9, 13.

§. 4. *σημήνῃ*] V. ad I, 2, 17. *ἐσάλπιγξε*.

ὡς ἀναπαύεσθαι] Particula *ὡς*, quasi, addita est infinitivo; nam signum non erat, ut milites requiescerent revera, sed ut vasa sua colligerent.

ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ] Scil. *σημείῳ*. De triplici signo Hutchinsonus apte comparat Polyb. VI, 40, 2: *ὅταν τὸ πρῶτον σημήνῃ, καταλύουσι τὰς σκηνὰς καὶ συντιθέασι τὰ φορτία πάντες· — ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατιθέασι τὰ σκευοφόρα τοῖς*

μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα

5 ἔξω. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω. Καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δὲ ἐπείθοντο, οὐχ ἑλόμενοι, ἀλλὰ ὁρῶντες, ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν.

6 Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης, σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι; στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι.

7 Ἐντεῦθεν δή, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλτοκύθης

πρός] sic ABEMO; reliqui πρό. — §. 5. λοχαγοί] sic AB; reliqui οἱ λοχ. V. ad §. 8. — δεῖ] ἔδει E et Suidas. — §. 6. ἐνενήκοντα] ἐννενήκοντα ALM; v. var. script. I, 5, 5. — παρασάγγαι] om. M et cum seq. π. κ. τριάκοντα FGHKL et Aldina; in margine supplet I. — τριακόσιοι] sic ABCDEMO; reliqui τρισχίλιοι. — §. 7. Ἐντεῦθεν] sic AB; reliqui ἐντεῦθεν δή. — Μιλτοκύθης] sic saepius legitur ap. Demosth.; Μιλατοκύθης AE; Μιλαθοκύθης B. — τετταράκοντα] sic

ὑποζυγίοις· ἐπὰν δὲ τὸ τρίτον σημήνῃ, προάγειν δεῖ τοὺς πρώτους καὶ κινεῖν τὴν ὅλην παρεμβολήν.

τῷ ἡγουμένῳ] H. e. primo exercitus agmini. Cf. II, 4, 26. VI, 5, 12. VII, 3, 6. Hellen. IV, 2, 19. Apud Lacedaemonios τὸ ἄγημα. V. Heiland. de dial. Xen. p. 4.

πρὸς τοῦ ποταμοῦ] fluvium versus. V. ad I, 10, 3.

τὰ δὲ ὅπλα] H. e. τοὺς δὲ ὁπλίτας. Cf. III, 2, 36. 3, 7. 4, 26. Sic supra I, 7, 10. ἀσπίς pro ἀσπιδηφόροις.

ἔξω] Scil. τοῦ ποταμοῦ, ut gravis armaturae milites non, uti iumenta, fluvio tecti essent.

§. 5. Ταῦτα ἀκούσαντες] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

τὸ λοιπόν] in posterum. Cf. III, 2, 8. 38. V, 3, 9. Accusativus significat perpetuitatem; contra genitivus τοῦ λοιποῦ, postero tempore, dicitur de re, quae variis temporis posteri vestigiis fit. Cf. V, 7, 34. VI, 4, 11. V. Hermannum ad Vig. p. 706. no. 26. et nos in Gr. T. II. §. 524, 1.

§. 6. Ἀριθμός] Mensura. Cf. VII, 8, 26.

μέχρι τῆς μάχης] Μάχη saepe est locus, ubi pugnatur, uti paullo post ἀπὸ δὲ τῆς μάχης. Ceterum hunc locum Cunaxa videri fuisse supra ad I, 10, 11. vidimus.

σταθμοὶ — παρασάγγαι — στάδιοι] V. ad I, 2, 5. Quum in libro superiore Xenophon enumeraverit tantum σταθμοὺς 84 et parasangas 517, qui stadia 15510 efficiunt, Zeunius σταθμοὺς 9 cum parasangis 18, qui numero hic posito desunt, itineri ab Epheso ad Sardes facto tribuendos esse aut in descriptione itineris a Sardibus latere arbitratur. Cf. Koch. l. d. p. 50 sq. Krügerus in ed. minore totam hanc paragraphum ut suppositiciam uncis sepsit.

τριακόσιοι] Apud Plutar-

μὲν ὁ Θρᾷξ ἔχων τούς τε ἱππέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς
τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς τριακοσίους
ηὐτομόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις 8
ἡγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἵποντο· καὶ ἀφι-
κνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρὰ Ἀριαῖον καὶ τὴν
ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέ-
μενοι τὰ ὅπλα ξυνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν
Ἑλλήνων παρὰ Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἵ τε Ἕλληνες καὶ
Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν
ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προςώ-
μοσαν καὶ ἡγήσεσθαι ἀδόλως. Ταῦτα δ' ὤμοσαν σφά- 9
ξαντες ταῦρον καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς ἀσπί-

ABD; reliqui *τεσσαράκοντα*. — §. 8. *ξυνῆλθον*] sic B pro *συνῆλθον*. V. ad II, 1, 17. — *καὶ λοχαγοί*] v. adn. — *καὶ Ἀριαῖος*] *καὶ ὁ Ἀρ.* E et fortasse B. — *τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κρ.*] *τῶν σὺν αὐτοῖς οἱ κρ.* ABDMO; *τῶν σὺν αὐτῷ κρ.* K. — §. 9. *ταῦρον κ. λύκον κ. κάπρον*] sic ABFGHIKL et Suidas; reliqui *κάπρον κ. ταῦρον κ. λύκον*. — *εἰς ἀσπίδα*] *καὶ ἀσπίδα* A, cum quo Dind. post *ἀσπίδα* recte interpunxit.

chum (Artax. 8.) Cunaxa a Babylone 500 stadia distare dicuntur.

§. 7. *Ἐντεῦθεν*] H. e. *ἐκ τούτου*, tum. Infra V, 5, 3: *ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο*.

§. 8. *κατὰ τὰ παρηγγελμένα*] uti ab eo imperatum erat. V. §. 4.

ἀμφὶ μέσας νύκτας] V. ad I, 7, 1.

καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὅπλα ξυνῆλθον οἱ στρατηγοί κτλ.] et quum Graeci ordinem servantes (*ἐντάξει*) constitissent armis prope se positis (*θέμενοι τὰ ὅπλα*, v. ad I, 5, 14.), eorum duces ad Ariaeum sese contulerunt. Nominativus *θέμενοι* (sc. *οἱ Ἕλληνες*) explicandus est ex structura, quae appellatur appositio partitiva vel distributiva. V. ad I, 8, 27.

οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί] Sic et h. l. et §. 5 A et B; reliqui addunt *οἱ* ante *λοχαγοί*. Utrumque per se recte dicitur; ubi articulus repetitur, singula verba per se spectantur; ubi articulus non repetitur, duo vel plura nomina in unam quasi notionem conflantur. V. nos ad Commentar. I, 1, 19. *τά τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα*. Cf. infra III, 2, 20. extr. IV, 4, 21. extr. VII, 3, 2. Contra infra II, 5, 25. *οἵ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοί*. VII, 1, 13.

μήτε — τέ] nec — et (einerseits nicht — andererseits). V. nos in Gr. T. II. §. 743. α. p. 441. (Gr. schol. §. 321, 2.) et ad Commentar. I, 2, 47. Cf. infra II, 5, 4. III, 1, 30. 2, 23: *μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν, ἡγεμών τε μηδεὶς φανεῖται*. IV, 3, 6. 5, 28. V, 1, 6. VI, 1, 26. (ex optimis codd.). 6, 18. VII, 7, 48. De Latina lingua v. nos in Gr. Lat. §. 135, 4.

§. 9. *ταῦρον καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριόν*] „Locus Demosth. [or. 23, 68.] a Zeunio comparatus in foedere solenni memorat tantum *κάπρον, κριόν, ταῦρον*. Haec sunt suovetaurilia Romana, de quibus

δα, οἱ μὲν Ἕλληνες βάπτοντες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι
10 λόγχην. Ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος· Ἄγε δή, ὦ Ἀριαῖε, ἐπείπερ ὁ αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπέ, τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἄπιμεν ἥνπερ ἤλθομεν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέ-
11 ναι δοκεῖς ὁδὸν κρείττω. Ὁ δ' εἶπεν· Ἣν μὲν ἤλθομεν ἀπιόντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. Ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν λαμβάνειν· ἔνθα δ' εἴ τι ἦν, ἡμεῖς διαπο-

οἱ μὲν Ἑλλ. βάπτοντες] sic AB; reliqui βάπτοντες οἱ μὲν Ἑλλ. — §. 10. ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν] sic ABD; reliqui ἡμῖν στ. ἐστὶ κ. ὑμῖν. — §. 11. παντελῶς] sic ABDEN; reliqui πάντες. — ἔνθα δ' εἴ τι] v. adn. — ἐπινοοῦμεν] Schneid. coni. ἐπινοῶ; frustra; intelligendus Ariaeus cum suis. — §. 12. δύο] v. adn. — ταχύ] ταχέως DEFGKMO; quid A et

disputavi ad Caton. de R. R. 141., Varronem II, 1, 10. et Indice Scr. R. R. p. 353." SCHNEIDER. „De suovetaurilibus illis consule etiam I. H. Voss. ad Virg. Georg. I, 341. p. 157 sq. ed. 1800. Lupum ceteris victimis adiecisse videntur Persae, quos Plutarch. in Is. et Osir. T. II. p. 369. ed. 1624. dicit: πόαν γάρ τινα κόπτοντες Ὄμωμι καλουμένην ἐν ὅλμῳ τὸν Ἅιδην ἀνακαλοῦνται καὶ τὸν σκότον· εἶτα μίξαντες αἵματι λύκου σφαγέντος εἰς τόπον ἀνήλιον ἐκφέρουσι καὶ ῥίπτουσι. Ahrimani enim filium et imaginem esse putarunt lupum, teste Kleukero in Persicis seu Append. ad Zendavestam T. II. P. III. p. 78. et 84., quae alio loco contuli; addatur etiam Brisson. l. l. p. 388." BORNEMANNUS.

σφάξαντες — εἰς ἀσπίδα] Praegnanti significatione dicta verba hanc habent vim: mactabant ita, ut sanguis victimarum mactatarum in clypeum influeret. Interpretes comparant Aeschyl. Sept. 43: ταυροσφαγοῦντες ἐς μελάνδετον σάκος, et qui Aeschylum respicit Aristoph. Lysistr. 187. Adde infra IV, 3, 18: οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν. Herod. VII, 113: εἰς τὸν (Στρυμόνα) οἱ μάγοι ἐκαλλιερέοντο σφάζοντες ἵππους λευκούς. Arrian. Exp. VI, 3: ἔσπενδεν ἐς τὸν ποταμόν. Cf. nos in Gr. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 300, 3. b.) De participiis σφάξαντες et βάπτοντες sine copula adiunctis v. ad I, 1, 7.

βάπτοντες] De Scythico in vase, quo sanguis fuerat exceptus, ensem, lanceam etc. tingendi more Hutchinsonus comparat Herodotum IV, 70., Melam II, 1. ibique Is. Vossium, Lucian. Toxar. 37. et Potteri Archaeol. Gr. II, 6.

§. 11. Ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτω] H. e. intra septendecim proximas stationes. Genitivus positus est h. l., quia simul significatur temporis spatium, intra quod iter factum erat, uti supra I, 7, 18. legimus: βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν. V. nos ad VII, 5, 9.

ἔνθα δ' εἴ τι ἦν] Hanc scripturam omnes codd. tuentur,

ρευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. Νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μέν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. Πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς 12
ὡς ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἢν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. Ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχὺ πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ. Ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.

B habeant, non liquet, quum in eis verba a **πολὺν** usque ad **πορεύεσθαι** desint. Sed *ταχέως* interpretamentum videtur esse rarioris *ταχύ*. Cf. VI, 3, 27. — *τὴν γνώμην*] sic ABDO; reliqui om. *τήν*, quod grammaticae non refragatur. V. nos in Gr. T. II. §. 488. not. (Gr. schol. §. 246. not. 1. a.) — *ἔγωγε*] addunt ABDEMNOQ.

nisi quod A *ἐνθά δ' εἴ τι ἦν* habet, unde Bornemannus acute legendum suspicatur: *ἐνθάδε δ' εἴ τι ἦν*. Schneiderus proposuit hanc coniecturam: *ἔνθα δέ τι ἦν*, ubi autem aliquid supererat. Sed quum h. l. *ἔνθα δέ* antecedentibus opponantur, vocabulum *ἔνθα* demonstrativam notionem (ibi) simili ratione induisse videtur, atque in iunctura *ἔνθα μὲν — ἔνθα δέ* habet. Cf. ad VII, 2, 16.

ἀπορήσομεν] Ob orationis inconcinnitatem Weiskius legendum coniecit *ἀπορησομένην*; at *ὁδὸς οὐκ ἀπορεῖσθαι τῶν ἐπιτηδείων* non dicitur. Neque haec caussa nos inducere debet, ut refragantibus omnibus libris scripturam mutemus; nam vel elegantissimi scriptores orationis concinnitatem non raro negligunt. V. nos ad Commentar. I, 2, 10. 6, 11. II, 1, 22. III, 9, 14. et supra ad I, 3, 15. II, 1, 7. Apte Krügerus comparat Achill. Tat. IV, 6: *δέομαι παρὰ σοῦ χάριτος σοὶ μὲν ῥαδίας, ἐμοὶ δὲ ἀνασώσεις τὴν ψυχήν.*

§. 12. *ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος*] discedamus a regio exercitu; sed discedendi notioni adiuncta videtur notio molestiae in itineribus faciendis subeundae. Infra VII, 3, 41. *ἀποσπασθῆναι* est divelli.

δύο] Sic ADE; reliqui *δυοῖν*. Elmsleii (ad Soph. O. C. 531. p. 154.) praeceptum, *δυοῖν* cum genitivo aut dativo plurali ab Atticis non esse coniunctum, etsi quum ab aliis, tum a Bornemanno ad h. l. labefactatum est, tamen negari non potest rarissime id fieri (cf. Bornemannum ad Cyrop. IV, 2, 36.), contra ubivis reperiri locos, in quibus indeclinabile *δύο* cum gen. et dat. plurali iunctum legitur. Cf. I, 2, 23. *δύο πλέθρων*. III, 4, 9. VI, 1, 9. VII, 6, 1. *δύο μηνῶν*.

οὐκέτι μὴ δύνηται] non iam verendum erit, ne rex nos assequi possit. Germanice vertas *οὐ μή* *sicherlich nicht*. V. nos in Gr. T. II. §. 717. (Gr. schol. §. 318, 7.) Cf. infra IV, 8, 13: *οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων*. VI, 2, 4. VII, 3, 26: *οὐ μὴ δείσῃς τὸν πόλεμον*.

13 Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ
ἀποδρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλ-
λιον. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχον-
τες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι εἰς
κώμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύ-
14 σθησαν. Ἔτι δὲ ἀμφὶ δείλην ἔδοξαν πολεμίους ὁρᾶν
ἱππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξε-
σιν ὄντες εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος, ἐτύγχανε
γὰρ ἐφ' ἁμάξης πορευόμενος, διότι ἐτέτρωτο, καταβὰς
15 ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Ἐν ᾧ δὲ ὡπλίζοντο, ἧκον
λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποί, ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσιν,
ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιντο. Καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες,
ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γὰρ καὶ
16 καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ
μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· ᾔδει γὰρ καὶ ἀπειρηκό-

§. 15. νέμοιντο] v. adn. — καὶ γὰρ καὶ καπνός] καὶ γὰρ καπνός AEHL; v. adn. — §. 16. εὐθύωρον] v. adn. — τοὺς πρώτους ἔχων] τοὺς πρωταγοὺς ἄγων ABDMNO. — §. 17. ὅμως] sic BMNO; reliqui ὁμοίῳ; v. adn. et de con-

§. 13. Ἦν δ' αὕτη ἡ στρατηγία κτλ.] „Haec ratio ducendi exercitus vim tantum habebat (sive nihil aliud erat, nisi modus quidam) fugae vel clandestinae vel apertae; sed fortuna meliorem se ducem praebuit." WEISKIUS. Δύνασθαι est valere, vim habere; ἦν δυναμένη gravius dictum est, quam ἐδύνατο. V. nos in Gr. T. II. §. 416, 4. (Gr. schol. §. 238. not. 5.) Infra II, 3, 10. οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, ubi v. adn. VI, 1, 6: ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.

ἀποδρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν] V. ad I, 4, 8.

ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον] septentrionem versus.

§. 14. δείλην] „Sc. πρωΐαν; infra paullo venit ὀψέ, deinde σκότος." HUTCHINS. V. ad I, 8, 8.

§. 15. ἧκον λέγοντες —, ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσιν, ἀλλὰ ὑποζύγια νέμοιντο] Indicativus εἰσίν rem ut certam ponit, optativus νέμοιντο positus est, ut res ex eorum qui nuntium afferebant opinione efferretur. V. ad II, 1, 3. Pluralem νέμοιντο tuentur ABCDEO pro νέμοιτο. V. ad I, 2, 23. ἦσαν τὰ βασίλεια.

καὶ γὰρ καί] saepius, uti etenim, ita usurpantur, ut καί nullam aliam vim habeat, nisi ut enuntiationem explicativam cum antecedenti enuntiatione copulet. Cf. II, 5, 5. 6, 2. 9. 13.

§. 16. ἀπειρηκότας] V. ad I, 5, 3. ἀπαγορεύουσι.

εὐθύωρον] H. e. recta via. ABCDMNO εὐθυμότερον; at illud praeter reliquos codd. satis superque tuentur veteres grammatici, qui huius loci memores sunt, Suidas III. p. 892., Photius p. 33. et Harpocratio (εὐθύωρον ἀντὶ τοῦ κατ' εὐθεῖαν· οὕτως Ἀντιφῶν καὶ Ξενοφῶν).

τας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη δὲ καὶ
ὀψὲ ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε φυλαττόμενος, μὴ
δοκοίη φεύγειν, ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ ἡλίῳ δυο-
μένῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρώτους ἔχων κατε-
σκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρα-
τεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. Οἱ μὲν οὖν 17
πρῶτοι ὅμως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δὲ ὕστε-
ροι σκοταῖοι προσιόντες, ὡς ἐτύγχανον ἕκαστοι, ηὐλί-
ζοντο καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλή-
λους, ὥςτε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥςτε οἱ μὲν
ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων.
Δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύ- 18
γιον ἔτ' οὐδὲν ἐφάνη, οὔτε στρατόπεδον οὔτε καπνὸς
οὐδαμοῦ πλησίον. Ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε, καὶ βασι-
λεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος. Ἐδήλωσε δὲ τοῦτο

fusione horum vocabulorum Poppon. de eloc. Thuc. P. I. V. I. p. 289 sq. — ἐστρατοπεδεύσαντο] sic ABDEMNO; reliqui ἐστρατοπεδεύοντο.

Praeterea de h. v. cf. Koenium et Schaeferum ad Gregor. Cor. p. 564 sq. et Sturzium in L. X. T. II. p. 398.

εἰς τὰς — κώμας — κατεσκήνωσεν] Praegnanti structura dicta haec verba hanc vim habent: in vicos deverti ibique castra ponere. V. ad II, 2, 9. Plura huius verbi exempla collegit Sturzius in L. X. T. II. p. 704. Sic infra VII, 7, 1: οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας.

τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα] Ἀπὸ τῶν οἰκιῶν dictum est pro ἐν ταῖς οἰκίαις ob antecedens verbum διήρπαστο. V. ad I, 1, 5. τῶν παρὰ βασιλέως.

§. 17. ὅμως] Tamen opponitur antecedenti enuntiationi: omnia ab hostibus direpta erant. Cf. infra II, 4, 23.

σκοταῖοι] Sic saepe apud Graecos adiectivum pro adverbio aut adverbiali locutione (σκότους γενομένου, per noctis tenebras) usurpatur. V. nos in Gr. T. II. §. 685. (Gr. schol. §. 264, 3.) Cf. supra ad I, 4, 12. τοῖς προτέροις. IV, 1, 5. 10: κατέβαινον εἰς τὰς κώμας — ἤδη σκοταῖοι. Sic V, 3, 2. τριταῖοι, tertio die. VI, 6, 38. ἑκταῖοι, sexto die.

κραυγὴν — ἐποίουν] Utrumque recte dicitur, et ποιεῖν et ποιεῖσθαι κραυγήν, tenui sententiae discrimine. V. Popponem ad Cyrop. III, 1, 4. κραυγὴν ἐποίουν, et Bornemannum ad h. l.

ἐτύγχανον] Scil. αὐλιζόμενοι, quod ἀπὸ κοινοῦ ex ηὐλίζοντο eliciendum est.

ὥςτε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥςτε — ἔφυγον] Prius ὥςτε coniunctum est cum infinitivo de re, quae fieri potest (ut etiam hostes audire possent); posterius cum indicativo de re, quae facta est. Cf. ad I, 10, 12.

19 οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττε. Προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι.
20 Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἠλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ' ἑαυτῷ κήρυκα ἄριστον τῶν τότε, τοῦτον ἀνειπεῖν ἐκέλευσε σιγὴν κατακηρύξαντα, ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες, ὃς ἂν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα μηνύσῃ,
21 ὅτι λήψεται μισθὸν τάλαντον ἀργυρίου. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη, καὶ οἱ ἄρχοντες σῷοι. Ἅμα δὲ ὄρθρῳ παρήγγειλεν ὁ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας, ᾗπερ εἶχον, ὅτε ἦν ἡ μάχη.

1 III. Ὃ δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῇδε δῆλον ἦν. Τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα

§. 19. *γίγνεσθαι*] *γενέσθαι* ABD. — §. 20. *ἀφέντα*] sic Schneid. recte correxit codicum scripturam *ἀφιέντα* ex Polyaen. III, 9, 4: *ὃς ἂν μηνύσῃ τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα.* — *μη|νύσῃ*] sic BDM; eodem ducit A, ubi *μηνύσει*; reliqui *καταμηνύσῃ*; cf. Polyaen. l. d. — §. 21. *ὁ Κλέαρχος*] sic ABEMO; reliqui om. *ὁ*. — *ᾗπερ*] v. adn.
Cap. III. §. 1. *τῇδε*] v. adn. — §. 2. *ἀπήγγελλον*] sic

§. 18. *οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττε*] V. ad I, 3, 10. De re v. II, 3, 1 sqq.

§. 20. *Τολμίδην Ἠλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ' ἑαυτῷ — τοῦτον*] Sic saepe pronomen demonstrativum antecedentis substantivi notionem vel ob maiorem vim vel perspicuitatis caussa repetit. Cf. II, 5, 11: *τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὖσαν* (ὁρῶ). V, 7, 30: *τοὺς δὲ νεκρούς, οὓς πρόσθεν αὐτοὶ οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο κτλ.* VII, 1, 29: *Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν.* Similiter III, 2, 35. Eadem vi infra IV, 4, 18. adverbium demonstrativum *ἐνταῦθα* dictum est. V. nos in Gr. T. II. §. 632. (Gr. schol. §. 304, 3.)

ὅτι προαγορεύουσιν κτέ.] Exspectes: *τοῦτον ἀνειπεῖν ἐκέλευσε σ. κ., ὅτι προαγορεύοιεν οἱ ἄρχοντες, ὃς — μηνύσαι, ὅτι λήψοιτο*; at obliqua oratio induit formam rectae. V. ad I, 3, 14. *εἰ μὴ βούλεται.*

τὸν ὄνον] „Ad restinguendum terrorem panicum, quum quidam fortasse opinarentur vel hostem prope accessisse vel iam esse in castris et duces Graecorum interfecisse, finxit Clearchus asinum ab homine petulante *εἰς τὰ ὅπλα* [quae ante castra componi solebant] esse immissum, unde illae turbae sint ortae." WEISKIUS.

§. 21. *παρήγγειλεν — εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας*] De *παραγγέλλειν* cum accusativo et infinitivo constructo v. ad I, 5, 7: *ἔταξε Γλοῦν — συνεκβιβάζειν.* De locutione *εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι* v. ad I, 5, 14.

ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δ' 2
ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχὼν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν, ἄχρις ἂν σχολάσῃ. Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα, ὥςτε καλῶς ἔχειν 3
ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν, τῶν δὲ ἀόπλων μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους καὶ αὐτός τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταὐτὰ ἔφρασεν. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα, 4
τί βούλοιντο. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι περὶ σπονδῶν ἥκοιεν, ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ.
Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης 5

B D O; ἀπήγγελον A; reliqui ἀπήγγειλαν. — ἄχρις ἄν] ἄχρι (sine ἄν) F G H I K L et Aldina. V. ad I, 4, 13. — §. 3. ταὐτά] sic Zeun. e coni. pro ταῦτα. — §. 4. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγ.] sic A B D E M N O; reliqui ἐπεὶ δὲ πρὸς τ. ἀ. ἦσαν. — ἀνηρώτα] sic A B D E M N O; reliqui ἠρώτα. A B D O post ἀνηρώτα addunt πρῶτα; E habet πρῶτα post τί βούλοιντο; ex terminatione verbi ἀνηρώτα facile oriri potuit πρῶτα.

ᾗπερ εἶχον] uti instructi erant. Sic B D M et Stephanus legunt pro ἥνπερ εἶχον, quod apertum interpretamentum est. Cf. infra VI, 2, 11: κατὰ χώραν ἀπιέναι, ᾗπερ πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα.

Cap. III. §. 1. τῇδε] Dindorfius cum uno A legit τῶδε; sed illud optime sese habet. Krügerus in ed. min. comparat Plat. Prot. 352: τῇδέ πῃ καταφανὲς ἂν ἡμῖν γένοιτο. Gorg. 497. de Rep. 351. et Herod. II, 134.

§. 2. εἶπε — περιμένειν, ἄχρις ἂν σχολάσῃ] pro: ἄχρι σχολάσειεν. V. ad I, 3, 14. ἐὰν δὲ μὴ διδῷ.

§. 3. ὥςτε καλῶς ἔχειν κτέ.] Verte: ut acies conferta undique bene conspici posset; sed proprie est: ut pulchre se haberet aciem conspici.

αὐτός τε — τούς τε εὐοπλοτάτους — καὶ εὐειδεστάτους — καὶ τοῖς ἄλλοις] Prius τέ respondet posteriori καί, alterum τέ priori καί. Similiter IV, 4, 2: (κώμη) μεγάλη τε ἦν καὶ βασίλειόν τε εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν, ubi prius τέ alteri καί, posterius τέ posteriori καί respondet, quanquam ibi duo melioris notae codd. alterum τέ omittunt.

§. 4. ἄνδρες] Similis est quem Krügerus attulit locus Thuc. IV, 60: πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν καὶ ἐπαγομένων αὐτούς, ἄνδρας, οἳ καὶ τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι.

οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται] qui idonei essent. V. ad I, 3, 14. ὅςτις ἀπάξει.

τά τε παρὰ βασιλέως] mandata regis. V. nos in Gr.

δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ὁ τολμήσων
περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἕλλησι μὴ πορίσας ἄριστον.
6 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον καὶ ἧκον
ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν, ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ
ἄλλος τις, ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δέ, ὅτι
εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ καὶ ἥκοιεν ἡγεμόνας ἔχον-
τες, οἳ αὐτούς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν ἔνθεν
7 ἕξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Ὁ δὲ ἠρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀν-
δράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἔσοιντο σπονδαί. Οἱ δέ, Ἅπασιν, ἔφασαν, μέχρις ἂν βα-
8 σιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῇ. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον,
μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο· καὶ
ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι ταχύ τε καὶ καθ' ἡσυχίαν

§. 5. λέγειν τοῖς Ἕ.] sic BM; λέγειν περὶ σπ. τοῖς Ἕ. A; reliqui τοῖς Ἕ. λέγειν. — §. 6. βασιλεὺς ἦν] sic AB; ὁ β. ἦν E; reliqui ἦν β. — σπονδαί] αἱ σπονδαί E; sed articulo facile caremus. — §. 7. σπένδοιτο ἰοῦσι καί] σπένδοιντο τοῖς εἰσιοῦσι ἢ τοῖς E, v. adn. — ἔσοιντο] sic ABDE; reliqui ἔσονται. — Ἅπασιν] sic AB; reliqui πᾶσιν. — μέχρις] μέχρι AFGIK; v. ad I, 4, 13. — §. 8. ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι ταχύ

T. II. §. 615, 1. (Gr. schol. §. 297. I.) Cf. §. 7. 5, 36.

§. 5. ἄριστον γάρ κτέ.] prandium enim non habemus, οὐδὲ ἔστιν ὁ τολμήσων, h. e. neque erit qui audeat —, nisi (prius) prandium suppeditaverit. De participio futuri cum articulo iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 486, 2. (Gr. schol. §. 244, 8.) et ad Commentar. III, 4, 4. Infra II, 4, 5: αὖθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται. V, 7, 28. VI, 5, 9: ἵνα — ὦσιν οἱ ἐπιβοηθήσοντες τῇ φάλαγγι.

§. 6. Ταῦτα] De asyndeto v. ad I, 1, 9. De ἧκον, redierunt, v. ad II, 1, 1. ἐλθόντες.

οἳ — ἄξουσιν ἔνθεν ἕξουσι] qui eos ducerent eo, unde habituri essent. V. ad I, 3, 14. ὅστις ἀπάξει.

§. 7. εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν] Krügerus intelligit internuntios Persicos et σπένδοιτο refert ad Clearchum. Alii intelligunt legatos et Persarum et Graecorum foederis faciundi caussa ultro citroque commeaturos. „Prudenter enim Clearchum occurrisse calumniae, qua rex per speciem servatae fidei omnes, paucis exceptis, Graecos posset concidere." Hakenius (*Xen. u. d. 10000 Gr.* T. I. p. 309) haec contra: „*Vielmehr hatte diese von Klearchos geforderte Bedingung wohl nur die Absicht zu verhindern, dafs das Heer nicht blofs durch einzeln abgeschickte Abtheilungen und Aufkäufer mit Lebensmitteln versorgt würde, sondern dafs es sich (wie nachher wirklich geschah) mit ungetheilter Macht in den Besitz eines Distriktes setzen dürfte, wo dergleichen in Ueberflufs zu finden wären.*" At huic sententiae quum alia repugnare monet Krügerus, tum verba §. 6. οἳ αὐτοὺς — τὰ ἐπιτήδεια. — Iam de singulis: αὐτοῖς, ipsis, quod

ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. Ὁ δὲ Κλέαρχος 9
εἶπε· Δοκεῖ μὲν κἀμοὶ ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγ-
γελῶ, ἀλλὰ διατρίψω, ἔςτ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ
ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι,
ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον
παρέσεσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν,
ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τἀπι-
τήδεια.

Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο 10
τὰς μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων
ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνετύγχανον
τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνα-
σθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβά-

τε καὶ καθ' ἡσυχίαν] sic ABD levi anacoluthia pro *ταχύ τε τὰς σπ. π. καί κτἑ.*; v. nos ad Commentar. II, 1, 28. III, 5, 3.; cf. infra V, 4, 18. Dind. post *ταχύ* eiecit *τέ*; reliqui *ἐδόκει ταχὺ τὰς σπ. π. καὶ κ. ἡσ.* — §. 9. κἀμοί] sic AB pro *καὶ ἐμοί.* — τἀπιτήδεια] sic ex B, ubi *τ' ἀπιτήδεια*; reliqui *τὰ ἐπιτήδεια.* — §. 10. ὕδατος πλήρεσιν] sic AB pro *πλήρεσιν ὕδ.*

opponitur *τοῖς ἄλλοις*, verti potest solis, v. ad II, 2, 1.; σπένδεσθαί τινι h. l. non est foedus inire cum aliquo, sed foedus facere in gratiam alicuius; ante *ἰοῦσι* Krügerus cum E (v. var. script.) inseruit *τοῖς* (v. eum de authent. p. 42.); at fortasse Xenophon propterea omisit articulum, quod addito pronomine *αὐτοῖς* nomen *τοῖς ἀνδράσι* satis definitum est, ut participia *ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι* non attributive, sed praedicative adiuncta sint: dum adeunt et redeunt.

§. 8. μεταστησάμενος αὐτούς] eis (sc. Persarum legatis) secedere iussis. §. 21. *μεταστάντες*, secedentes. Menkius comp. Thuc. I, 79: μεταστησάμενοι *πάντας ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων.*

καθ' ἡσυχίαν] per inducias.

ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια] ire ad petenda cibaria, sed §. 9. *ἡγεῖσθαι πρὸς τὰ ἐπιτήδεια*, viam praeire ad locum, ubi erant cibaria. Infra V, 1, 5: *Χειρίσοφος — ἐπὶ πλοῖα στέλλεται.* VII, 6, 2. et 3. *ἥκειν ἐπὶ τὸ στράτευμα*, ad exercitum arcessendum.

§. 9. οἶμαί γε μέντοι] V. ad I, 9, 14. *τούς γε μέντοι.*

§. 10. Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο] *Μέντοι* gravius est, quam *δέ*, quod h. l. post *μέν* exspectes, respondetque Latino vero, quod oppositionem cum affirmatione notat.

τὰς μὲν σπονδάς κτἑ.] Particulae *μὲν — δέ* h. l. ita verti possunt: etsi foedus fecerat, tamen exercitum instructum habebat.

αὐλῶσιν] „Valles vertit Hutchins., alveos, canales Zeun. Quum montium colliumve mentio non antecesserit, vallium notio ab h. l. aliena est. Contra canales a Tigride ad Euphraten ductos *διώρυχας* vocare solet

σεις ἐκ τῶν φοινίκων, οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ
11 καὶ ἐξέκοπτον. Καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν,
ὡς ἐπεστάτει ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν
δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς
τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον
ἔπαισεν ἂν καὶ ἅμα αὐτὸς προςελάμβανεν εἰς τὸν πηλὸν
ἐμβαίνων· ὥςτε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπου-
12 δάζειν. Καὶ ἐτάχθησαν πρὸς αὐτὸ οἱ τριάκοντα ἔτη
γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζοντα,

§. 11. ἔπαισεν] ἔπαιεν M et Suidas v. ἐπιτήδειος. — μὴ οὐ συσπουδάζειν] sic BDHIKL; reliqui μὴ οὐ σπουδάζειν. — §. 12. ἐτάχθησαν] sic ABE; reliqui ἐτάχθησαν μέν. — πρὸς αὐτό] sic coni. Sommerus pro πρὸς αὐτόν. Cf. §. 11.; Schneid. coni. πρὸς αὐτοῦ; Lion. πρὸς τοῦτο. — οἱ τριάκον-

Xen. ex iisque derivatas τάφρους μεγάλας καὶ ἐλάττους, denique ὀχετοὺς memorat infra II, 4, 13. Quare αὐλῶνες h. l. ὀχετοὶ videntur dici. Plinius VI, 26. de Euphrate: cuius nimirum aquae in alveos fossasque immissae circumiectos rigare campos tepefactos solis aestivi vapore solebant. Arrian. Anab. VII, 7, 6 sqq. simpliciter canales, alveos et fossas communi vocabulo διώρυχας significat." SCHNEIDER. Bornemannus in partes vocat Zonar. p. 340. Wesseling. ad Diod. Sic. III, 14. Musgr. ad Soph. Trach. 100. Intpp. Aristoph. Avv. 246. Blomfield. Glossar. ad Aesch. Prom. 756.

οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες] qui prostrati humi iacebant. V. ad II, 2, 13.

τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον] Zeunius comparat Cyrop. IV, 5, 46: ὁρᾶτε, ἵπποι ὅσοι ἡμῖν πάρεισιν, οἱ δὲ προςάγονται. V. ad I, 10, 3. πολλοὺς μὲν — οἱ δέ.

§. 11. Κλέαρχον καταμαθεῖν, ὡς ἐπεστάτει] V. ad I, 1, 5: τῶν βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς ἱκανοὶ εἴησαν.

βακτηρίαν] „more ducum Lacedaemoniorum. V. intpp. ad Thuc. VIII, 84. Adeoque lochagos vapulasse a praetore docent Hellen. VI, 2, 19. Atque apud reliquos quoque Graecos vapulasse milites colligas ex eis, quae infra V, 8, 1 sqq. 12. 16. (πύξ) narrantur." KRÜGER.

εἴ τις — δοκοίη] V. ad I, 2, 7. ὁπότε βούλοιτο.

τὸν ἐπιτήδειον] Scil. παίεσθαι, poenae idoneum, poena dignum. Apte interpretes comparant Thuc. VIII, 70: καὶ ἄνδρας τινὰς ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι.

ἔπαισεν ἄν] V. ad I, 5, 1: προδραμόντες ἔστασαν ἄν.

προςελάμβανεν] manum operi admovebat. Cf. §. 12.

αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπουδάζειν] ut omnes vererentur non studiose cum eo rem tractare. De μὴ οὐ post αἰσχύνην, αἰσχρὸν εἶναι, αἰσχύνεσθαι v. nos in Gr. T. II. §. 718, 2. (Gr. schol. §. 318, 9.)

§. 13. Πολὺ δὲ μᾶλλον κτέ.] Multo magis autem Clearchus festinandum putabat, quod suspicabatur canales a Persarum rege eo consilio aqua repletos esse, ut Graeci itineris difficultatibus terrerentur. Demonstrare igitur studebat Clearchus hac festinatione, his impedimentis Graecos non

προςελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ 13
Κλέαρχος ἔσπευδεν ὑποπτεύων μὴ αἰεὶ οὕτω πλήρεις
εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα τὸ πεδίον
ἄρδειν· ἀλλ' ἵνα ἤδη πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἕλλησι
δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπώπτευεν
ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι. Πορευόμενοι δὲ ἀφί- 14
κοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν
τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων
καὶ ὄξος ἑψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. Αὗται δὲ αἱ βάλανοι 15

τα] Krüg. coni. *οἱ εἰς πρ.*, comp. VII, 3, 46. — §. 13. *αἰεί*] v. adn. — *πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἕλλησι δεινὰ εἰς*] sic ABDEM pro *πολλὰ τὰ ἄπορα φαίνοιτο τοῖς Ἕλλησιν εἶναι εἰς*. — §. 15. *Αὗται*] sic correxit Larch. vulg. *αὗται*.

deterreri a consilio aliquo persequendo.

αἰεί] Hanc omnium codicum scripturam pro vulgata *ἀεί* ego cum Bornemanno retinendam duxi, quum huius formae Ionicae certissima vestigia apud Xenophontem reperiantur. V. Popponem ad Cyrop. p. XXXV., Bornemannum ad Cyrop. V, 3, 58. p. 469. ed. Lips. et Heilandum de dial. Xen. p. 17. Cf. var. script. infra II, 6, 9. VII, 3, 22. 5, 8. 15. 6, 38. Sine var. scr. legitur Ages. VII, 3. XI, 8. 12.

οὐ γὰρ ἦν ὥρα κτὲ.] „Aestas nempe transacta erat, qua novales ad auctumni sationem rigari solebant. Ex Euphrate autem ad eam rem fossae et alvei erant ducti; *οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρανοῦ*, sunt Arriani (VII, 7, 9.) verba de hac ipsa regione dicentis. Cf. I, 7, 15." WEISKIUS.

οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν] non enim ea erat anni tempestas, ut (homines) agros irrigarent. De *οἷος* cum inf. coniuncto v. Buttm. §. 139. F. 4. Rost. §. 185. not. 2. Kühner. T. II. §. 788. n. 3. (Gr. schol. §. 341. not. 2.) et ad Commentar. I, 4, 6.

ἤδη] statim, illico. V. ad II, 2, 1.

§. 14. *ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγ. λαμβάνειν τὰ ἐπ.*] unde duces viae (monstrando) iusserunt milites cibaria capere: ex qua interpretatione apparet, cur *ἀπέδειξαν* h. l. cum infinitivo iunctum sit.

οἶνος φοινίκων] V. ad I, 5, 10.

ὄξος κτὲ.] „Acidulus potus e dactylis coctis paratus; contra *οἶνος φοινίκων* dulcior fuit, e dactylis pressis paratus." MORUS. Winer. (*Bibl. Realw.* I. p. 159.), a Bornemanno in ind. allatus, intelligit vini genus vilius e dactylis ita confecti, ut succo meliore expresso aquam eis fervidam infunderent atque ita vinum excoquerent. Hutchinsonus de utriusque *συσκευασίᾳ* comparat Geopon. VIII, 36 sq. Strabon. XVI. p. 1078.

§. 15. *αἱ βάλανοι*] „Palmulas has in Graeciam his temporibus invectas intelligi minores et communes, quas vulgo dactylos appellent, *ἀπολέκτους* autem grandiores, quae veteribus caryotae [*καρυωτοί*, v. Diod. II, 53.] vocentur, docet Salmasius

τῶν φοινίκων, οἵας μὲν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερε· τὰς δέ τινας ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεσαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον
16 ἡδὺ μέν, κεφαλαλγὲς δέ. Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό τε εἶδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. Ἦν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. Ὁ δὲ φοῖνιξ, ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος, ὅλος αὐαίνετο.

θαυμάσιαι] θαυμάσιοι Athenaeus; at v. Born. ad Conv. VIII, 16. — τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος] τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους ABDEN; τοῦ κάλλους κ. τοῦ μεγέθους MO. — τὰς δέ τινας ξηρ.] sic A (sed hic καί ante ξηρ. addit) DENO pro τὰς δέ τινες ξ. Cf. adn. — §. 16. ἐθαύμασαν] sic ABD pro ἐθαύμαζον. — αὐαίνετο] sic DEMNO; eodem ducit A*, ubi ἀναίνετα; reliqui ἐξηραίνετο; ex Athenaeo Porsonus legendum coni. ἐξαναίνετο; sed quum multi veteres Grammatici verbum αὐαί- Exercitt. Plin. p. 928, 6." ZEUNIUS.

οἵας μὲν — αἱ δέ] Mutata structura pro secundaria enuntiatione scriptor posuit primariam; sic enim oratio conformata esse debebat: οἵας μὲν ἐν τ. Ἕ. ἔ. ἰδ., τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο· αἳ δὲ τοῖς δ. ἀπέκειντο, ἦσαν ἀπόλεκτοι. Sic saepius ὃς μέν, οἷος μέν sequenti ὁ δέ, aut ὁ μέν sequenti ὃς δέ respondent. Cyrop. III, 1, 32: οὐδὲν ἔχω — ἁπλούστερον εἰπεῖν — ἢ δεῖξαι μὲν ἐμὲ πᾶσαν τὴν οὖσαν δύναμιν, σὲ δὲ ἰδόντα, ὅσην μὲν ἄν σοι δοκῇ, στρατιὰν ἄγειν, τὴν δὲ καταλιπεῖν τῆς χώρας φυλακήν. Ibid. II, 4, 23: οὗτοι ἂν — τοὺς μὲν ἂν συλλαμβάνοντες αὐτῶν κωλύοιεν τῶν ἐξαγγελιῶν, οὓς δὲ μὴ δύναιντο λαμβάνειν, ἀποσοβοῦντες ἂν ἐμποδὼν γίγνοιντο τοῦ μὴ ὁρᾶν αὐτοὺς τὸ ὅλον στράτευμά σου, ubi Poppo comparat Cyrop. V, 3, 16: τῶν δὲ ἀγγέλων — τοὺς μὲν εἴασεν ὁ Γαδάτας διαφεύγειν —· οὓς δὲ ἔλαβε κτἑ. Plat. Apol. 2.

ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερε] Per comparationem quam vocant compendiariam dictum est pro: ἡ δὲ ὄψις αὐτῶν οὐδὲν διέφερε ἠλέκτρου ὄψεως. V. nos in Gr. T. II. §. 749. d. (Gr. schol. §. 323. not. 6.) et ad Commentar. III, 5, 4. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Cf. ad IV, 1, 3. οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος.

ἠλέκτρου] „Quidam electrum vulgare vel succinum, alii metalli genus eodem nomine vocatum intelligunt. Illud praefert, ut in vulgus notius, Weiskius." SCHNEIDER.

τὰς δέ τινας] alias aliquas. Sic III, 3, 19. τοὺς μέν τινας — τοὺς δέ. V, 7, 16. οἱ δέ τινες. Commentar. II, 5, 3. τὸν μέν τινα —, τὸν δέ. V. nos in Gr. T. II. §. 481. d.

Καὶ ἦν — ἡδύ] Proprie dicendum erat: καὶ ἦν — ἡδέα; at obversabatur scriptori non certa quaedam nominis notio, sed incerta τοῦτο. De re ipsa Schneiderus comparat Dioscorid. I, 148. et Plutarch. T. II. p. 133. ed. Frcf. Plin. XXXIII, 4, 5. 51. et 26.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου 17
βασιλέως ἧκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἵποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε·

Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι 18
καί, ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ κακὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην, εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναί μοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν

νεσθαι per ξηραίνεσθαι interpretentur, simplex non est tentandum. — §. 17. Ἐνταῦθα] sic A B E pro ἐνταῦθα δέ. V. ad I, 1, 9. — πρῶτος] sic A F G pro πρῶτον. — §. 18. κακά] om. Suidas. — πεπτωκότας] v. adn. — ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑ.] sic A et Suid.; ἀποσωμαι ὑμᾶς εἰς τ. Ἑ. et in marg. γρ. ἀπώσασθαι B; ἀποσώσασθαι ὑμᾶς εἰς τ. Ἑ. M; reliqui ἀποσῶσαι εἰς τ. Ἑ. ὑμᾶς.

§. 16. Ἐνταῦθα] De asyndeto v. ad I, 1, 9. τούτῳ.

τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος] „Plinius H. N. XIII, 4: Dulcis medulla earum (palmarum) in cacumine, quod cerebrum appellant. Ἐν τῷ ἄνω μορίῳ τὸν ἐγκέφαλον ponunt etiam Theophr. II, 8. et Galen. de fac. simpl. medic. IV, 15." HUTCHINS. „Vulgo medullam interpretantur, sed est genus gemmae in vertice palmarum folia postrema tenella cum floribus includens et fere decennium durans, antequam explicet florem, docente ex notitia Galli Du Petit-Thouars cive eius Bory de St. Vincent Itiner. T. I. p. 223. vers. Germ. Galli vocant *choux*, i. e. caulem, nostri *Kohl*." SCHNEIDERUS in Ind. „*Es besteht aus den Keimen zu den Blättern des Palmbaums, eingehüllt in die Stengel der Blätter, worin jene Keime wie in einer Schachtel eingeschlossen sind und, wenn sie entfaltet werden, einen wundervollen Anblick gewähren.*" BANKS et RENNELL ex Lionis interpr. p. 94.

κεφαλαλγές] quia, uti ait Diphil. ap. Athen. II, 71., οἱ τῶν φοινίκων ἐγκέφαλοι sunt πλήσμιοι καὶ πολύτροφοι, ἔτι δὲ βαρεῖς καὶ δυσοικονόμητοι, διψώδεις τε καὶ στατικοὶ κοιλίας.

ὅθεν ἐξαιρεθείη] De optativo v. ad I, 1, 5. ὅστις δ' ἀφικνοῖτο.

§. 18. πεπτωκότας] Sic omnes libri, sed Zeunius suadente Oudendorpio ad Thomam Mag. p. 394. ex Suida v. εὕρημα dedit ἐμπεπτωκότας, quod post eum etiam recentiores editores receperunt; sed quum Suidas in afferendis scriptorum locis non anxie premat singula verba, eius auctoritas permovere me non potuit, ut a scriptura recederem, quae nec absurda est, et in omnibus codd. legitur.

εὕρημα ἐποιησάμην κτέ.] Praeeunte Sturzio in Lex. Xen. T. II. p. 412. interpretor: rationem aliquam excogitavi, num quo modo etc. Ceteri

Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἕξειν οὔτε
19 πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. Ταῦτα δὲ
γνοὺς ᾐτούμην βασιλέα λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν
μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶ-
τος ἤγγειλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην
καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυ-
γον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ
στρατοπέδῳ, ἔνθα βασιλεὺς ἀφίκετο, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέ-
κτεινε, καὶ τοὺς ξὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξα σὺν τοῖςδε
τοῖς παροῦσι νῦν μετ᾽ ἐμοῦ, οἵπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι.
20 Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι· ἐρέ-
σθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα, τίνος ἕνεκεν ἐστρα-

Οἶμαι] *οἴομαι* FGHIKL. — *ἂν οὐκ*] v. adn. — *ἕξειν*] *ἔχειν* Suidas. — *τῆς πάσης Ἑλλάδος*] sic AB; *τῆς ἁπάσης Ἑ.* M; *τῆς ἄλλης πάσης Ἑ.* Suidas; reliqui *τῆς Ἑ. ἁπάσης.* — §. 19. *ξύν*] sic AB pro *σύν*. V. ad II, 1, 17. — §. 20. *βουλεύσασθαι*]

omnes interpretantur in lucro posui, secuti Zeunium, qui haec docet: *εὕρημα* saepe idem est, quod *ἕρμαιον*, lucrum adventicium, res laeta praeter spem oblata, ut infra VII, 3, 13., ap. Isaeum bis, p. 245. et 320. R. Hesychius igitur interpretatur *εὐτυχίαν* et Suid. *ἐπίτευγμα*. Atque *ποιεῖσθαι εὕρημά τι* in lucro deputare est ap. Philostr., ut Apollon. I, 13: *εὕρημα δὲ καὶ τοὺς μάγους ἐποιεῖτο*, in lucro deputavit etiam magos convenire, et Heroic. p. 751. *αἱ δ᾽ εὕρημα ποιησάμεναι τοὺς ξένους*, illae quum opportune ad se advenisse putarent hospites. Cf. intpp. ad Thom. M. p. 394.

Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἕξειν οὔτε πρὸς ὑμῶν κτέ.] Credo enim neque a vobis neque ab universa Graecia gratiam mihi defuturam fore. Scripsimus cum AB *οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως* pro *οἶμαι γὰρ οὐκ ἂν ἀχαρίστως*; quod *ἂν* negationi *οὐκ* praemissum est, in eo non offendemus, si reputaverimus verba *οὐκ ἀχαρίστως* arcte inter se cohaerere et unam notionem (grate) significare. De *ἕξειν ἂν* v. ad I, 3, 6.; particula *ἂν* referenda est ad conditionem mente supplendam: *ἐὰν ὑμᾶς εἰς Ἑλλάδα ἀποσώσω*. De praepositione *πρός* cf. VII, 6, 39: *διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ*. — De *οἶμαι*, pro quo exspectes *οἴομαι*, uti legitur in deterioribus codd., v. nos in Gr. T. I. §. 192, 32. quosque ibi laudavimus, et ad Commentar. II, 3, 10. in variet. script.

§. 19. *ᾐτούμην βασιλέα*] §. 18. *παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι*. Huius verbi structurae sunt hae: *αἰτοῦμαί τι*, aliquid rogo; *αἰτοῦμαί τινα*, aliquem rogo, uti h. l.; *αἰτοῦμαί τι παρά τινος*, aliquid ab aliquo peto; *αἰτοῦμαι παρά τινος* c. inf., ut §. 18., peto ab aliquo, ut aliquid faciat; *αἰτοῦμαί τινα ποιεῖν τι*, rogo aliquem, ut aliquid

τεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀπο-
κρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾖ, ἐάν τι δύνωμαι
ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι.
Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο 21
καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· Ἡμεῖς οὔτε συνήλ-
θομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες, οὔτ' ἐπορευόμεθα ἐπὶ
βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εὕρισκεν, ὡς
καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάστους λάβοι
καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. Ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἑω- 22
ρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀν-
θρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέ-
χοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνη- 23

v. adn. — ἕνεκεν] v. adn. — §. 22. ἤδη αὐτὸν ἑωρῶμεν] sic FGHIKL; ἤδη αὐτὸν ἐνεωρῶμεν B; αὐτὸν ἤδη ἑωρῶμεν A; reliqui ἤδη ἑωρῶμεν αὐτόν.

faciat. Cf. Sturz. Lex. Xen. T. I. p. 91 sq.

Κῦρον — ἤγγειλα] Vid. I, 2, 4.

κατὰ τοὺς Ἕλληνας] V. ad I, 8, 21.

διήλασα] I, 10, 7 sq.

ἔνθα] quo. Adverbia ἔνθα, ἐνθάδε, ἐνταῦθα cum verbis et quietis et motionis iunguntur. V. nos in Gr. T. II. §. 571. not. 3. et ad Commentar. III, 11, 6. Cf. supra ad I, 10, 13. Infra IV, 8, 14. ἔνθα — ἐσπεύδομεν. V, 6, 31. ἔνθα βουλόμεθα sc. σώζεσθαι. VII, 3, 3. ἔνθα βουλόμεθα sc. διαπλεῖν. 6, 14. ἔνθα πᾶσιν ἐδόκει sc. ἄγειν.

αὐτῷ] regi.

§. 20. ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι] Praeeunte Stephano Hutchinsonus praetulit βουλεύσεσθαι; at v. adnotata in I, 2, 2. ὑποσχόμενος αὐτοῖς μὴ πρόσθεν παύσασθαι.

ἐστρατεύσατε] Indicativus pro optativo στρατεύσαιτε positus est, obliqua oratione rectae forma induta. Cf. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

ἕνεκεν] Sic ABD pro ἕνεκα. Forma ἕνεκεν apud Xenophontem non est tentanda. Cf. ad VI, 6, 14.

§. 21. μεταστάντες] secedentes. Cf. ad §. 8.

§. 22. ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν] Per breviloquentiam dictum est pro: αἰσχυνόμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους ᾐσχύνθημεν προδοῦναι αὐτόν, et deorum et hominum reverentia ducti eum deserere veriti sumus.

παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν] quum priore tempore nos Cyro praeberemus beneficiis afficiendos, h. e. quum priore tempore nos a Cyro beneficiis affici pateremur. Infra VI, 6, 18: ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν — παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρῳ, ὅ τι ἂν βούληται, ποιῆσαι. Commentar. I, 2, 54: τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι — ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν. De infinitivo activi, qui pro infinitivo passivi positus videtur, v. nos in Gr. T. II. §. 642. not. 2. (Gr. schol. §. 306. not. 10.)

κεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς, οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθ' ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τούτου εἴς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες.

24 Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης
ἔφη· Ταῦτα ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ
παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἥκω, αἱ σπονδαὶ μενόν-
25 των· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν. Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστε-
ραίαν οὐχ ἧκεν· ὥςθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ
τρίτῃ ἥκων ἔλεγεν, ὅτι διαπεπραγμένος ἥκοι παρὰ βασι-
λέως δοθῆναι αὐτῷ σώζειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πάνυ
πολλῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι

§. 23. *βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα*] sic A et B (sed hic *ἀντεπ.*) pro *ἀντιπ. βασ.* — *ὅτου*] v. adn. — *ἕνεκα βουλοίμεθ' ἄν*] sic A B pro *ἕνεκ' ἂν β.* — *πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε*] *πορευόμεθα δὲ οἴκαδε* A B (etiam D E habent *πορευόμεθα*). Non improbabiliter Born. coni. *πορευοίμεθα δ' οἴκαδε*, ut ex superioribus *ἄν* cogitatione suppleatur. V. nos ad Commentar. I, 3, 15. — *ἀδικοῦντα*] *ἀδικοῦντας* A D E. — *ἡμᾶς καὶ εὖ*] *ἡμᾶς εὖ* A. — §. 26. *παρέξειν ὑμῖν*] sic A B; reliqui *ὑμῖν παρ.* — *μὴ ἦ πρίασθαι, λαμβάνειν*] sic A D; eodem ducit

§. 23. *βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς*] V. ad II, 1, 11.

οὔτ' ἔστιν ὅτου] Sic recte A B E pro *οὔτ' ἔστιν οὗ*. In hac formula dicendi simplex relativum rarissimum est. Cf. Hermannum in Opusc. Vol. III, 212—214.

ἀδικοῦντα] V. ad I, 1, 7. *προαισθόμενος — βουλευομένους*.

εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ] Infra V, 5, 9: *οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποθ' ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες*. V. Buttm. §. 144, 6. Rost. §. 184, 8. Kühner. T. II. §. 660. VI. (Gr. schol. §. 310, 4. f.).

ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες] V. ad I, 9, 11. *ἀλεξόμενος*.

§. 24. *ἥκω*] rediero. V. ad II, 1, 11. *ἐλθόντες*.

§. 25. *εἰς — τὴν ὑστεραίαν*] V. ad I, 7, 1. *εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω*.

διαπεπραγμένος] consecutus a rege, ut sibi permitteretur.

οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ] non decere (oportere) regem. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 286.

§. 26. *ἦ μήν*] V. nos in Gr. T. II. §. 696, 3. a. (Gr. schol. §. 316, 2.) Cf. §. 27. Infra VI,

τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. Τέλος δ' εἶπε· Καὶ 26
νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἦ μὴν φιλίαν
παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν
Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ ᾖ πρίασθαι,
λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια.
Ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι, ἦ μὴν πορεύεσθαι ὡς 27
διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν
μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἢν δὲ παρέχωμεν ἀγοράν, ὠνου-
μένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν 28
καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυ-
ναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχα-
γοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα 29
Τισσαφέρνης εἶπε· Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα·
ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος
ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ
τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν.

E, qui habet *παρέξει ἡμῶν τὴν χώραν ὑμῖν ἢ πρίασθαι καὶ λαμβάνειν*, omissis verbis intermediis *καὶ ἀδόλως ἀπ. εἰς τ. Ἑ. ἀ. π. ὅπ. δ' ἂν μή.* Reliquorum librorum scripturam *ὅπου δ' ἂν μὴ παρέχωμεν ἀγοράν, λαμβάνειν* Born., Poppo et Dind. ut interpretamentum iure reiecerunt. Cf. §. 27. Turbae natae sunt ex ᾖ in ἥ mutato. Dind. comp. I, 5, 6: *καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν.* — §. 27. *πορεύεσθαί*] v. adn. — *ἀγορὰν παρέχωμεν*] sic AB pro *παρ. ἀγ.* — *ἢν*] sic AB pro *ἐάν.*

6, 17: *ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεὰς ἦ μὴν — κελεῦσαι.* VII, 8, 2.

παρέξειν] Ex antecedenti *παρ' ἡμῶν* ad infinitivum *ἡμᾶς* repetendum est. V. ad II, 1, 12. *παραδώσειν.*

§. 27. *πορεύεσθαι*] Schneiderus et Dindorfius cum Stephano scripserunt *πορεύσεσθαι*, refragantibus omnibus codicibus. Infinitivus praesentis et rem tanquam iam praesentem gravius notat quam infinitivus futuri, et simul tempus itineris (quamdiu iter per fines nostros facitis) significat. Sic saepius post iurandi et similia verba sequitur infinitivus praesentis praemissis particulis confirmativis *ἦ μήν.* Bornemannus comparat Cyrop. VI, 2, 39. VIII, 4, 7. Oecon. XX, 29. Symp. IX, 6. Adde Anab. I, 3, 7. II, 5, 18. IV, 5, 15: *οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι.* V, 2, 31: *ἁλίσκεσθαι γὰρ ἔφασαν.* VI, 2, 8., ubi *βουλεύεσθαι* legendum. VII, 6, 38. 7, 31. V. nos in Gr. T. II. §. 445. not. 2. (Gr. schol. §. 257. not. 2.) et ad Commentar. I, 2, 10. Cf. Schwidop. progr. Regiom. 1839. p. 14. et Madvig. Observv. gr. p. 37.

§. 28. *Ταῦτα ἔδοξε*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 29. *ἃ δέομαι*] V. ad I, 3, 4.

ἥξω] V. ad §. 24.

1 IV. *Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οἵ τε*
Ἕλληνες καὶ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι
ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. Ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται
πρὸς Ἀριαῖον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ
πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παρεθάρσυνόν τε
καὶ δεξιὰς ἐνίοις παρὰ βασιλέως ἔφερον μὴ μνησικακή-
σειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας, μηδὲ
2 *ἄλλου μηδενὸς τῶν παρῳχημένων. Τούτων δὲ γιγνομέ-*
νων, ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἧττον προσέχοντες
τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν· ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν
πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες
3 *τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς· Τί μέ-*

Cap. IV. §. 1. *Μετὰ ταῦτα*] *μετὰ δὲ τ.* A; v. ad I, 1, 9. — *παρεθάρσυνόν τε καὶ — ἔφερον*] sic ABDEN; reliqui *παραθαῤῥύνοντές τε καὶ — φέροντες.* — *ἐνίοις*] sic AB pro *ἔνιοι.* — *παρῳχημένων*] sic ABE pro *παροιχομένων.* — §. 2. *οἱ περὶ Ἀριαῖον*] sic B; eodem ducit A, ubi *οἱ παρὰ Ἀρ.*; reliqui *οἱ περὶ τὸν Ἀ.* — *προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι*] sic B; *προσέχουσι τοῖς Ἕ.* A; reliqui *τοῖς Ἕ. προσέχοντες.* — *καὶ διὰ τοῦτο — οὐκ ἤρεσκον*] sic ABDENQ; reliqui *καὶ τοῦτο — οὐκ ἤρεσκεν*, quam scripturam recte Voigtlaend. Observv. P. II. p. 12 sq. ab eis profectam statuit, quibus subiecti mutatio displicuerit.

Cap. IV. §. 1. *Τισσαφέρνην*] qui, Babylonem interim profectus, multis atque egregiis muneribus a rege ornatus est, uti auctor est Diodorus XIV, 26.

καὶ δεξιὰς — παρὰ βασιλέως ἔφερον] H. e. „fidem regis nomine dabant. V. interpp. ad Cyrop. IV, 2, 7: *δεξιὰν δός, ἵνα φέρωμεν καὶ τοῖς ἄλλοις ταὐτά.*" POPPO. Sic Latine dicitur dextram ferre. V. Breitenbachium ad Agesil. III, 4.

μνησικακήσειν] De infinitivo, qui pendet a verbis *δεξιὰς ἔφερον*, in quibus notio promittendi latet, cf. II, 5, 3: *οἶδα — δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους.*

§. 2. *ἔνδηλοι ἦσαν — προσέχοντες*] V. ad I, 2, 11.

οἱ περὶ Ἀριαῖον] Ariaeus cum suis. V. nos in Gr. T. II. §. 474. d. (Gr. schol. §. 263. d.) et ad Xen. Commentar. I, 1, 18. *τοὺς ἀμφὶ Θράσυλλον καὶ Ἐρασινίδην*, et ibid. III, 5, 10. *οἱ περὶ Κέκροπα.* Infra III, 2, 2. 5, 1. IV, 3, 21. VI, 3, 24. 6, 29. VII, 4, 16. *οἱ περὶ Ξενοφῶντα.* Sed VII, 2, 18. *τῶν περὶ Σεύθην* sunt milites eius intelligendi sine ipso. Contra VII, 1, 15. *ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.*

ἧττον προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν] Graecis minus consulentes. Infra VII, 6, 5. *ὀλίγον ἐκείνῳ προσχόντες*, non valde illum curantes.

καὶ διὰ τοῦτο] non solum ob alias caussas, sed etiam ob id. V. ad I, 3, 15.

τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων] Milites gregarii opponuntur Clearcho, §. 5.

ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες — ἔλεγον] Subiectum verbi *ἤρεσκον* est *οἱ περὶ Ἀριαῖον*, subiectum verbi *ἔλεγον* est *οἱ πολλοί.* De hac subiecti mutatione v. ad I, 4, 5. *φυλάττοιεν.*

νομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ παντὸς ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν; Καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπὴν δὲ πάλιν ἁλισθῇ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν.
4 Ἴσως δέ που ἢ ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ᾖ ἡ ὁδός. Οὐ γάρ ποτε ἑκών γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι, ὡς ἡμεῖς τοσοίδε ὄντες ἐνικῶμεν τὸν βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.
5 Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν· Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ', ὅτι, εἰ νῦν

V. adn. — §. 3. ἂν περὶ παντὸς ποιήσαιτο] sic B; reliqui περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιτο. — φόβος εἴη] sic AB pro φόβος ᾖ. V. ad I, 3, 17. — βασιλέα μέγαν] sic ABDE; reliqui om. μέγαν. — στρατεύειν] μὴ στρατεύειν A, v. ad III, 1, 18.; στρατεύεσθαι E. — ὑπάγεται] ἀπάγεται ABFGHI KL. — ἐπήν] v. adn. — §. 4. ἄπορος ᾖ ἡ ὁδός] ABDE legunt ἄπορος εἴη ἡ ὁδός; corruptela sine dubio ex concursu vocabulorum ᾖ et ἡ orta est; cf. var. script. ad I, 6, 9. σχολὴ ᾖ, ubi alii codd. σχολὴ εἴη. — ἐς] v. adn. — τὸν βασιλέα] sic ABCDEN; reliqui τὴν βασιλέως δύναμιν. Cf. ad II, 5, 38.

§. 3. ὑπάγεται] V. ad II, 1, 18.

ἐπήν] Sic ABDEFGI; ἐπάν KL; vulgo ἐπειδάν. Formam ἐπήν iure receperunt Bornemannus et Poppo, non curantes Elmslei. ad Soph. O. C. v. 1226., qui non ἐπήν, sed ἐπάν ab Atticis dici, neutrum a tragicis usurpatum videri docet. Cf. Popponem et Bornemannum ad Cyrop. III, 2, 1. p. 180., ubi forma ἐπήν optimis codd. firmata est.

ἁλισθῇ] Verbum ἁλίζειν a Camerario refertur ad voces Herodoteas; v. Sturz. Lex. Xen. T. I. p. 125 sq. Cf. Schweighäuserum in Lex. Herod. T. I. p. 22. Cf. infra VI, 3, 3.

οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ] nullo non modo. V. nos in Gr. T. II. §. 782. not. 4. (Gr. schol. §. 331. not. 5.) Cf. IV, 5, 31: οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν, i. e. omnibus locis.

§. 4. ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει] fossa aliqua (τὶ) ducta aut muro aliquo exstructo viam nobis intercludit.

ἐς] Hanc uno, at optimo codice A firmatam scripturam pro vulg. εἰς non dubitavi recipere. Saepe haec praepositionis forma in codd. est obscurata. Cf. var. scr. I, 2, 21. bis, II, 6, 30. III, 4, 25. IV, 3, 29. V, 3, 1. VI, 4, 26.; in omnibus libris legitur ἐς V, 5, 7., ubi iniuria Dindorfius nulla auctoritate nisus edidit εἰς. V, 2, 16. ἐσδραμόντες in AC legitur, I, 2, 10. ἐς Κεραμῶν ἀγοράν in ABC; etiam I, 1, 11. ἐς firmissime stat.

τοσοίδε] tam pauci.

ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ] „Hyperbolice pro: in finibus eius, non longe a Babylone." WEISKIUS. Parimodo III, 1, 2. VI, 5, 23.

§. 5. καὶ ταῦτα πάντα] praeter alia etiam haec omnia,

ἄπιμεν, δόξομεν ἐν πολέμῳ ἀπιέναι καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. Ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν, οὐδὲ ὅθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς Ἀριαῖος ἀποσταίη· ὥςτε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται,
6 ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. Ποταμὸς δ' εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος, οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην οἴδαμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι, κωλυόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δή, ἂν μάχεσθαί γε δέῃ, ἱππεῖς εἰσιν ἡμῖν ξύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥςτε νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; Ἡττωμένων δὲ οὐ-

§. 5. ἐν πολέμῳ] sic ABDQ; reliqui ἐπὶ πολέμῳ. — παρέξει ἡμῖν] sic AB pro ἡμῖν παρ. — οὐδὲ ὅθεν] sic ABDE pro οὐδ' ὁπόθεν, ut III, 5, 3. — ἀποσταίη] v. adn. — §. 6. τὸν δ' οὖν] δ' αὖ BDN; omittit A. — οἴδαμεν] v. adn. — μάχεσθαί γε] sic AB; reliqui om. γέ. — ξύμμαχοι] sic D pro σύμμ. V. ad II, 1, 17. — Ἡττωμένων δέ] sic AB; reliqui ἡττ. δὲ μήν. Particulae δὲ μήν iunctae non reperiuntur. Reisk. coni. ἡττ. δὲ ἡμῶν, sed pronomen h. l. ob anteced. νικῶντες μέν ineptum est; Born. et Krüg. coni. ἡττ. γε μήν (v. ad I, 9, 16.). —

quae vos protulistis. De particula καί v. ad I, 3, 15.

οὐδὲ ὅθεν ἐπισιτιούμεθα] Recte Krügerus vertit: neque quisquam locos (loca) nobis assignabit, unde. Infra III, 5, 3: οὐκ ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν. VI, 2, 4: ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα, οὐκ ἔστιν, loca, unde frumentati profecturi simus.

ὁ ἡγησόμενος] V. ad II, 3, 5.

ἀποσταίη] Sic ABDEQ; ἐφεστήξει FIK et correctum GH; L cum vulg. ἀφεστήξει. Ut scriptura ἀποσταίη recipiatur, utique efflagitare videtur librorum auctoritas; scriptura ἀφεστήξει (nam ἐφεστήξει nihil aliud est, nisi mendum librariorum) vix dubitandum puto quin originem suam debeat futuris et antecedentibus et sequentibus. At in ἀποσταίη vehementer offendor omissa particula ἄν; nam hic simplicis optativi usus rarissimus est apud prosae orationis scriptores (v. nos in Gr. T. II. §. 466. a. Gr. schol. §. 259, 3. a.) et admodum dubius apud Xenophontem. Multos quidem locos Bornemannus ad Xen. Conviv. IV, 33. p. 130 sq. contulit, sed in omnibus fere scriptura vacillat. Unus locus, in quo omnes codd. amice conspirant, infra V, 6, 4. legitur: εἰ μὲν ξυμβουλεύοιμι ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι καὶ ἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία; at h. l. γένοιτο est optantis. Pari modo eo quem nunc cummaxime tractamus loco hanc particulam inter ταῦτα et ποιούντων excidisse suspicor, ut legendum sit: ταῦτ' ἂν ποιούντων.

§. 6. Ποταμὸς δ' εἰ] De collocatione verborum v. ad I, 9, 20. φίλους. De seq. εἰ μέν τις καὶ ἄλλος v. ad I, 3, 15.

ἄρα] igitur, ab initio enun-

δένα οἷόν τε σωθῆναι. Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ οὕτω 7
πολλά ἐστι τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέ-
σαι, οὐκ οἶδα, ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι
καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆ-
σαι Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.
Ἐν δὲ τούτῳ ἧκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ 8
δύναμιν ὡς εἰς οἶκον ἀπιὼν καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ
δύναμιν· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ
γάμῳ. Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ 9
ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀρι-
αῖος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στράτευμα ἅμα Τισσα-
φέρνει καὶ Ὀρόντᾳ καὶ ξυνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις.

§. 7. οὕτω πολλά] sic AB pro πολλὰ οὕτως, quod per se non est improbandum. V. ad IV, 8, 26. — Ἕλλησί τε] sic AB; reliqui om. τέ. — πολλὰ ἔλεγεν] sic ABHIKL pro ἔλεγε πολλά. — §. 8. ἧκε Τισσαφέρνης] sic AB pro Τ. ἧκεν. — τὴν βασιλέως] sic ABDFGHIKL pro τοῦ βασιλέως. — §. 9. ἤδη] sic ABDE; reliqui om. — τὸ Κύρου βαρβ. ἔχων] sic AB pro ἔχων τὸ Κ. β. — ξυνεστρατοπεδεύετο] sic BD; συνεστρατοπεδεύετο H ab altera m.; ξυνεστρατεύετο A; reliqui συνεστρατεύετο. V. ad II, 1, 17.

tiationis reiectum est, quia antecedentia verba arctissime inter se cohaerent. De seq. δ' οὖν v. ad I, 2, 12.

οἴδαμεν] Sic cum ABDEN pro ἴσμεν legendum esse docui ad Commentar. IV, 6, 6., ubi Ionica forma οἶδας omnium librorum auctoritate firmata est.

Οὐ μὲν δή] Neque vero. V. ad I, 9, 13.

ὥστε — τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν;] Oratio orditur, quasi secuturum sit: οὐδένα ἂν ἀποκτείναιμεν; sed repente oratio transit in interrogationem. V. nos in Gr. T. II. §. 828, 1. (Gr. schol. §. 341. not. 4.) De ὥστε c. opt. et ἄν v. ibid. §. 827, 1. (Gr. schol. §. 341, 4.)

§. 7. οὐκ οἶδα, ὅ τι] nescio, quid (cur).

αὐτόν] Hoc pronomen, uti saepe, antecedentis substantivi notionem (βασιλέα) repetit. V. nos in Gr. T. II. §. 858, 10. et ad Commentar. I, 4, 18. Cf. infra V, 6, 15. VI, 5, 17. V, 7, 30. τοὺς δὲ νεκροὺς — τούτους.

θεοὺς ἐπιορκῆσαι] deos peierando offendere. Cf. III, 1, 22.

§. 8. ὡς — ἀπιών] V. ad I, 1, 10. — εἰς οἶκον, in Cariam, cuius satrapes erat Tissaphernes.

Ὀρόντας] Armeniae satrapes (III, 5, 17.). De eo Zeunius comparat Diodor. XV, 8—11., Bornemannus Wyttenbachium ad Plutarch. Apophth. p. 1047. Artaxerxis filia apud Plutarch. Artax. 27. Ῥοδογούνη appellatur.

ἐπὶ γάμῳ] non est ad celebrandas nuptias; nam verissime monet Krügerus in ed. min. nuptias sine dubio Babylone esse celebratas, et III, 4, 13. Orontas τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχειν dicitur; sed: ut regis filiam in matrimonio haberet. Si illud Xenophon signifi-

10 Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν
ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἑκά-
στοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ μεῖον· ἐφυ-
λάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥςπερ πολεμίους ἀλλήλους, καὶ
11 εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. Ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζό-
μενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξυλλέ-
γοντες πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥςτε καὶ τοῦτο ἔ-
12 χθραν παρεῖχε. Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο
πρὸς τὸ Μηδείας καλούμενον τεῖχος καὶ παρῆλθον εἴσω
αὐτοῦ. Ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλ-
τῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆ-
κος δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν· ἀπέχει δὲ Βα-
13 βυλῶνος οὐ πολύ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς
δύο, παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο,
τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ' ἐζευγμένην πλοίοις ἑπτά·
αὗται δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέτμην-
το δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶ-

§. 10. *ἀμφότεροι*] sic ABK; reliqui *οἱ ἀμφότεροι*, quod iam Schaefer. in Melett. critt. p. 66. correxit. — §. 11. *ξυλλέγοντες*] sic AD et B (sed hic *ξυλλεγεντες*) pro *συλλ.* — §. 12. *Μηδείας*] sic ABCDFGHIKL et Ald. pro *Μηδίας*. V. ad I, 7, 15. — *καλούμενον*] addunt ABDE. — *εἴσω αὐτοῦ*] sic AB pro *αὐτοῦ εἴσω*. — *ἀπέχει*] sic ABDE; reliqui *ἀπέσχε*, Steph. *ἀπεῖχε*. V. ad I, 4, 9. — §. 13. *Τίγρητος*] *Πίγρητος* hic et paullo post FGHIKL et Aldina. V. ad I, 7, 15. — *ἐλάττους*] sic AB pro *ἐλάσσους*. — *Σιττάκη*] sic A; eodem ducit B, ubi *Σιτγάκη*; reliqui *Σιτάκη*, quod vitium est adhuc apud Steph. Byzant. et aliquot alios ab eius interpretibus citatos. Per duplicem *τ* care voluisset, sine dubio scripsisset *ἐπὶ γάμοις*; *γάμοι* sunt nuptiae, *γάμος* matrimonium.

§. 10. *αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν*] ipsi per se, h. e. soli, seorsum a ceteris. V. nos in Gr. T. II. §. 611. p. 296. (Gr. schol. §. 296.)

§. 12. *τὸ Μηδείας — τεῖχος*] V. ad I, 7, 15. et quem ibi laudavimus Ainsworthium l. d. p. 107 sqq., qui de h. l. docte acuteque disputat. Aliam rationem tentavit Kochius l. d. p. 53 sqq.

§. 13. *ὥςπερ*] Scil. *κατατέτμηνται*, quod *ἀπὸ κοινοῦ* ex antecedenti *κατετέτμηντο* repetendum est. V. ad I, 2, 15.

μελίνας] *Μελίναι* h. l. sunt agri, in quibus *μελίνη*, panicum (v. ad I, 2, 22.), colitur.

Σιττάκη] Hodie *Akbara*. V. Ainsworthium l. d. p. 111 sqq. Cf. Koch. l. d. p. 56.

§. 14. *δασέος παντοίων δένδρων*] Quum *δασύς* cum dativo iungi soleat (cf. IV, 7, 6. 8, 2. VI, 4, 5.), Krügerus genitivos *παντοίων δένδρων* non a *δασέος*, sed a *παραδείσου* pendere putat; at haec ratio durissima mihi videtur esse; verissime monet Poppo *δασύς* sequi h. l.

ται μεγάλαι, ἔπειτα δ' ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὀχετοί, ὥσπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν, πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ᾗ ὄνομα Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίους πέντε καὶ δέκα. Οἱ μὲν οὖν Ἕλ- 14
ληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνησαν ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων· οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοι καταφανεῖς ἦσαν.

Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ 15
τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προςελθὼν ἄνθρωπός τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας, ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὢν τοῦ Μένωνος ξένου. Ἐπεὶ δὲ Πρόξε- 16
νος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε· Ἔπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι, μὴ

recte scribitur sub Ψιττάκη, quae eadem est urbs, variata pronuntiatione ut in ψιττακός et σίττη, Ψαπφώ et Σαπφώ, et supra [I, 4, 1.] fuit Ψάρος, qui aliis est Σάρος." DIND. — πέντε καὶ δέκα] sic recte Born. pro πεντεκαίδεκα. V. ad I, 5, 5. — §. 14. ἐσκήνησαν] sic ABDE pro ἐσκήνωσαν. — οὐ μέντοι] sic AB pro οὐ μέντοι γε. — §. 15. ἄνθρωπός τις ἠρώτησε] AB ἄνθρωπός τις ἠρώτησεν, reliqui ἠρώτησεν ἄνθρωπός τις. — §. 16. αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς] sic ABDEN (sed hic ζητεῖ); reliqui αὐτὸς εἴη ὃν ζητεῖ. V. adn. — τάδε] sic ABDE; reliqui om. — Ἔπεμψε] v. adn.

structuram adiectivi μεστός et similium.

οἱ δὲ βάρβαροι] Scil. ἐσκήνησαν.

§. 15. πρὸ τῶν ὅπλων] pro castris. Cf. III, 1, 3. 33.

ποῦ ἂν ἴδοι] ubi videre (h. e. convenire) posset Proxenum. Krügerus comparat Thucyd. IV, 125: τὸν Περδίκκαν ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν, προαπελθεῖν.

καὶ ταῦτα] idque, et quidem, v. ad I, 4, 12. Ubi καὶ ταῦτα cum participio iuncta sunt, verti possunt per quam, etsi. Infra VI, 2, 10. καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων.

§. 16. ὅτι αὐτός εἰμι] V. ad I, 6, 7: ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔ.

Ἔπεμψε] Sic cum ABDE pro ἔπεμψαν legendum est. V. nos in Gr. T. II. §. 433, 1. (Gr. schol. §. 242, 1. b.) Infra V, 9, 16: ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι. VII, 6, 39. ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνείκου. Eadem structura frequens etiam est, ubi verbum sequitur, uti VII, 1, 14: ἐπακούσαντες δέ

ὑμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στρά-
17 τευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. Καὶ παρὰ τὴν
γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυ-
λακήν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς
νυκτός, ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀπο-
18 ληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. Ἀκούσαντες
ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζου-
σιν ἃ λέγει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα
19 καὶ ἐφοβεῖτο. Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐννοήσας
εἶπεν, ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ λύ-
σειν τὴν γέφυραν. Δῆλον γάρ, ὅτι ἐπιθεμένους ἢ νικᾶν

§. 17. παρά] v. adn. — ὡς] sic ABDEN pro ὅτι, quod aperte prodit glossatoris manum. — αὐτὴν λῦσαι] sic A; eodem ducunt L, qui αὐτῇ λῦσαι, et B, qui αὐτὸν λῦσαι habet; reliqui λῦσαι αὐτήν. — ἐάν] sic ABD pro ἤνπερ. — ἀποληφθῆτε] ABDHIKL et Aldina habent ἀπολειφθῆτε, quod absurdum quidem non est, sed sine dubio ex librariorum errore natum. — §. 18. ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐφοβεῖτο] sic AB pro ἐτ. καὶ ἐφ. σφόδρα. — §. 19. τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν] τὸ ἐπιθήσεσθαι τὸ λῦσαι A; τὸ ἐπιθέσθαι καὶ λῦσαι BNQ; quod reliqui ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν.

τινες — ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει.

ἐπιθῶνται] Alii minus recte ἐπίθωνται. V. ad I, 9, 7.

§. 17. παρὰ τὴν γέφυραν] Sic ABDEN; reliqui ἐπὶ τ. γ., quod omnes fere recentiores editores receperunt; at si ἐπί in archetypo fuisset, vix intelligi potest, qui factum sit, ut in eius locum παρά substitueretur, quanquam non infitior nullum mihi ex Atticis prosae orationis scriptoribus suppetere locum, in quo παρά cum accusativo rei iunctum significet ad.

τῆς διώρυχος] τῆς ἐζευγμένης πλοίοις ἑπτά §. 3.

§. 18. Ἀκούσαντες ταῦτα] V. ad I, 1, 9. τούτῳ.

ἐταράχθη — καὶ ἐφοβεῖτο] V. ad I, 6, 2. ἐκέλευσεν.

§. 19. ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν τὴν γέφυραν] has duas res inter se pugnare, quod barbari et impetum facturi, et pontem rescissuri essent. Ad infinitivos supplendum est αὐτούς (sc. τοὺς βαρβάρους).

Οὐδὲ γὰρ — ἔχοιμεν ἄν, ὅποι — σωθῶμεν] Coniunctivum σωθῶμεν tuentur AB et Stephanus, reliqui habent σωθείημεν, quod Iacobsius in Additam. ad Athen. p. 153. mutandum censuit in σωθεῖμεν. Coniunctivus σωθῶμεν post οὐδὲ ἔχοιμεν ἄν optime sese habet; nam in optativo cum ἄν iuncto vis inest praesentis futurive, et uti οὐκ ἔχομεν aut οὐχ ἕξομεν, ὅποι φυγόντες σωθῶμεν (v. §. 20. et ad I, 7, 7.) dicitur, sic non minus recte dicitur οὐκ ἂν ἔχοιμεν, ὅποι φυγόντες σωθῶμεν. Neque vero altera scriptura σωθείημεν quicquam habet, quod adversetur rationi grammaticae; nam frequentissime, ubi enuntiationis primariae praedicatum optativo (sive cùm ἄν sive sine eo) notatur, etiam secundariae enuntiationis praedicatum

δεήσει, ἢ ἡττᾶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι, τί δεῖ αὐτοὺς
λύειν τὴν γέφυραν; Οὐδὲ γὰρ ἂν πολλαὶ γέφυραι ὦσιν,
ἔχοιμεν ἄν, ὅποι φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. Ἐὰν δὲ ἡ- 20
μεῖς νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖ-
νοι, ὅποι φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθῆσαι, πολλῶν ὄντων
πέραν, οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται, λελυμένης τῆς γεφύρας.
Ἀκούσας δὲ ὁ Κλέαρχος ταῦτα ἤρετο τὸν ἄγγελον, πόση 21
τις εἴη χώρα ἡ ἐν μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος.
Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ πόλεις πολ-
λαὶ καὶ μεγάλαι. Τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη, ὅτι οἱ βάρβα- 22
ροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν ὀκνοῦντες, μὴ οἱ Ἕλ-

cepimus, reliqui codd. habent et probat Schaeferus ad Gnomicos p. 362. b. Cf. adn. Dind. malit praeeunte A τὸ ἐπιθέσθαι καὶ τὸ λῦσαι. — ἐπιθεμένους] sic AB pro ἐπιτιθεμένους. — δεήσει] ἂν δεήσῃ HIKL et Aldina; ἂν δεήσει FG; δεήσῃ AB. αὐτούς post δεήσει omittunt recte ABD. — ὅποι] ὅπου BN. — σωθῶμεν] v. adn. — §. 20. Ἐὰν δέ] sic AB pro ἂν δ' αὖ. — ὅποι φύγωσιν] v. adn. — §. 21. ὁ Κλέαρχος ταῦτα] sic AB pro ταῦτα ὁ Κλ.

per modorum quandam attractionem optativo significatur. V. ad I, 3, 17. ἃ ἡμῖν δοίη. Cur autem σωθείημεν cum Iacobsio in σωθεῖμεν mutandum sit, nullam prorsus esse caussam videbimus ad III, 1, 38.

§. 20. οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι, ὅποι φύγωσιν] Cum Stephano ὅποι scripsimus, licet codd. habeant ὅπου. Leguntur quidem non pauci loci, in quibus ὅπου cum verbis motionis iunctum reperitur, sed eorum longe alia est ratio atque huius, v. nos ad VI, 4, 23. Porro iubentibus duobus optimis codicibus A et B delevimus ἄν, quod in reliquis codd. ante φύγωσιν legitur, quanquam non probo sententiam G. Hermanni de partic. ἄν p. 93 sq. aliorumque, qui ἄν cum coniunctivo deliberativo iunctum ferendum omnino negant; nam neque ratio huic usui obstat, et reperiuntur loci, in quibus scriptura, nisi vis adhibeatur, tentari non potest, uti Plat. Protag. p. 319. A: σοὶ δὲ λέγοντι οὐκ ἔχω ὅπως ἂν ἀπιστῶ, uti in omnibus codd. sine ulla varietate legitur; ἄν h. l. refertur ad conditionem, quae latet in verbis σοὶ λέγοντι: non habeo, quomodo, si tu loqueris, diffidam. Infelix est G. Hermanni coniectura: ὅπως ἀναπεισθῶ. Quare si h. l. ἄν omnium codd. auctoritate firmatum esset, ego non dubitassem id retinere, quum sic accipi possit: sin autem nos victoriam reportabimus, non habebunt illi, quo, si pons rescissus sit, fugiant.

οὐδὲ μήν] neque vero (*und wahrlich nicht*).

§. 21. πόση τις] De πόση pro ὁπόση v. ad I, 3, 18., de addito τὶς (fere) v. ad II, 2, 2. et ad VI, 5, 20., de sequenti ὅτι v. ad I, 6, 7.

§. 22. Τότε δή] Tum vero V. ad I, 5, 8.

ληνες *διελόντες* τὴν γέφυραν μείνειαν ἐν τῇ νήσῳ ἐρύ-
ματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν
διώρυχα, τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας
πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων,
εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο, εἴ τις βούλοιτο βασιλέα
23 κακῶς ποιεῖν. Μετὰ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν
γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐ-
δεὶς οὐδαμόθεν, οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε
24 τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. Ἐπειδὴ
δ' ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐζευγμένην πλοί-
οις τριάκοντα καὶ ἑπτά, ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλα-
γμένως· ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους
Ἑλλήνων, ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. Ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς

§. 22. *διελόντες*] v. adn. — *μείνειαν*] ABIK habent *μείνοιεν* et E *μείνειεν*, in quibus scripturis sine dubio latet *μείνειαν*, quod Suidas habet et nos pro vulg. *μένοιεν* dedimus. — *Τίγρητα*] sic ABDE; reliqui *Τίγρητα ποταμόν*. — §. 23. *Μετὰ ταῦτα*] *μετὰ δὲ ταῦτα* AE; at v. ad I, 1, 9. — *ἀπήγγελλον*] *ἀπήγγελον* A, v. var. script. I, 4, 12. — §. 24. *ἕως*] v. adn. — *διέβαινον*] sic ABDE; reliqui *διέβησαν*. — *ἐξήγγελλον*] *ἐξήγγελον* AFGHIKL; v. §. 23. — *ἐπιθήσεσθαι*] sic ABD

διελόντες] Haec est palmaris Holtzmanni coniectura pro *διελθόντες*, quod plane sententiae loci repugnat. Nam si Graeci pontem superabant, non iam in insula manebant, uti recte Lion. addit; neque dicitur *διελθεῖν γέφυραν*, sed *διαβαίνειν γέφυραν*, uti observavit Poppo; v. I, 2, 6. II, 4, 24. III, 4, 1. 20. et alibi. Quod autem alii *οὐ διελθόντες* legendum coniecerunt, id nihili est.

ἐν τῇ νήσῳ] Schneiderus comparat Polyaen. II, 2, 4.

τῶν ἐργασομένων ἐνόντων] Hi genitivi non cum Krügero pro absolutis habendi sunt, cui rationi obstat enuntiationis conformatio, sed pendent ab antecedenti praepositione *ἐκ*. Res ad vitam sustentandam suppeditabit terra ampla atque fertilis et agricolae ibi habitantes, qui eam colent.

ἀποστροφή] refugium. Cf. VII, 6, 34.

§. 23. *ὅμως*] V. ad II, 2, 17.

§. 24. *Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο*] F voc. *ἕως* supra versum et H in margine habet; in A pro *ἕως* legitur *ἠώς*; etiam infra III, 5, 15. idem codex A exhibet *ἠῶ*. Memorabilis locus legitur apud Photium in Lex. p. 49. ed. Pors.: *Ἕως, οὐχὶ ἠώς τὸ Ἀττικόν ἐστι· Ξενοφῶν δὲ ἠώς λέγει ποητικῶς κατακόρως ἐν Κύρου παιδείᾳ* [I, 1, 5.]. *ἤν τε πρὸς ἠῶ, ἤν τε πρὸς ἑσπέραν*: quanquam ibi omnes codd. *ἕω* habent. Ibid. VIII, 8, 1. duo Parisienses habent *πρὸς ἠῶ*: ubi Bornemannus docet etiam Arrianum in Exp. Alex. I, 23, 5. semel Ionica forma usum esse. Quare non improbabiliter statuendum videtur, Ionicam formam Xenophonti frequentatam (*κατακόρως* i. e. usque ad satietatem)

αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν, εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ᾤχετο ἀπελαύνων.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτ- 25
ταρας, παρασάγγας εἴκοσιν, ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν, τὸ εὖρος πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ᾤκεῖτο πόλις μεγάλη, ᾗ ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφός, ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ, καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα
παρερχομένους τοὺς Ἕλληνας ἐθεώρει. Ὁ δὲ Κλέαρχος 26
ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος. Ὅσον δ' † ἂν † χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον

pro ἐπιτίθεσθαι. — ὁ Γλοῦς] sic ABDE; reliqui om. ὁ. — μετ' ἄλλων σκοπῶν] EHIKL et Aldina habent μετ' ἄλλωνος σκοπῶν, unde Krügerus edidit μετ' ἄλλων, ὃς σκοπῶν, εἰ δ. τ. π., ἐπεὶ δὲ εἶδεν, ᾤχ. ἀπ., ut δέ eodem modo additum sit, quo VI, 6, 16. — ἐπειδὴ δέ] sic AB pro ἐπεὶ δέ. — §. 25. ἐπιστήσας] sic ABDE; reliqui στήσας. — τοὺς Ἑλλ. ἐθεώρει] sic AB pro ἐθεώρει τοὺς Ἕ. — §. 26. Ὅσον δ' † ἂν † χρ. — ἐπιστήσειε — ἦν ἀνάγκη] v. adn.

a librariis ex huius scriptoris libris exterminatam esse. Cf. Lobeckium ad Phryn. p. 89. et Heilandum de Xen. dial. p. 18.

ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων] H. e. τῶν Τισσαφέρνει ὄντων Ἑλλήνων τινὲς ἐξήγγελλον ἐκεῖθεν (παρὰ Τισσαφέρνους). V. ad I, 1, 5.

διαβαινόντων — ἐπιθήσεσθαι] pro διαβαίνουσι, ut paullo post: διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλ. αὐτοῖς ἐπεφάνη. V. ad I, 4, 12.

Γλοῦς] V. ad I, 4, 16.

§. 25. Φύσκον] Canalis Tigridis fuisse videtur. V. Ainsworth. l. d. p. 115. Cf. Koch. l. d. p. 57.

Ὦπις] Hodie secundum Ainsworth. l. d. p. 115 sq. *Eski Baghdad*. Cf. Koch. l. d.

§. 26. ἡγεῖτο — εἰς δύο] ducebat exercitum ita, ut bini milites binos sequerentur. Unde factum est, ut longissimum agmen evaderet. Verte: 2 *Mann breit*.

ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος] saepius (subinde) subsistens. Cf. ad V, 2, 29.

Ὅσον δ' ἂν χρόνον — ἐπιστήσειε] Scil. Κλέαρχος. Haec est scriptura optimorum codicum ABDEN; reliqui exhibent ἐπιστῇ; dein ἦν ἀνάγκη habent ABDQ; eodem ducit N, in quo est ἂν ἀνάγκη; reliqui ἀνάγκη. Si legitur ὅσον δ' ἂν χρόνον — ἐπιστῇ, legendum etiam est ἀνάγκη sine ἦν, ut tota haec sententia generaliter accipiatur: quamdiu primum exercitus agmen (τὸ ἡγούμενον, v. ad II, 2, 4.) subsistit, tamdiu totum exercitum subsistere necesse est. Si grammaticam rationem spectamus, omnia plana sunt; at generalis sententia ab hoc loco pla-

δι᾽ ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε
τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπολυ
27 εἶναι καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. Ἐντεῦ-
θεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδείας σταθμοὺς ἐρή-
μους ἕξ, παρασάγγας τριάκοντα, εἰς τὰς Παρυσάτιδος
κώμας τῆς Κύρου καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισ-
σαφέρνης Κύρῳ ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν
ἐπέτρεψε πλὴν ἀνδραπόδων. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ
28 πρόβατα καὶ ἄλλα χρήματα. Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν

γίνεσθαι] sic ABDL et Suidas pro *γίγνεσθαι*. V. var. script. II, 2, 3. — §. 27. *Μηδείας*] *Μηδίας* Steph.; v. ad I, 7, 15. — §. 28. *τέτταρας*] sic ABD; *τέσσαρας* E; reliqui *πέντε*. — *διφθερίναις*] sic BDNQ; *διφθεριναῖς* A; *διφθε-*

ne abhorret. Huc accedit, quod haec scriptura leviore codicum auctoritate nititur. Sin autem *ὅσον δ᾽ ἂν χρόνον — ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη* legitur, offendit particula *ἄν* relativo *ὅσον* adiuncta; nam e vulgari grammaticae ratione dicendum erat: *ὅσον δὲ χρόνον — ἐπιστήσειε*, v. ad I, 1, 5. et I, 2, 7. Quos Bornemannus ad defendendum *ἄν* congessit locos, ei omnes fere ab h. l. alieni sunt; nam in eis *ἄν* aut non cum relativo, sed cum optativo coniungendum est, uti *λέγε, οἷς ἂν βούλοιο φίλος γενέσθαι*, h. e. dic, quibus, si possis, amicus fieri velis, aut ob obliquam orationem positum est (v. nos ad I, 5, 9.), aut denique suspectum est. Quare facile quis pro *ἄν* legendum suspicetur *αὖ*, quod saepe in continuanda narratione usurpatur. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 464. Sed ne haec quidem ratio mihi satisfacit. Ego nihil mutandum puto, sed illud *ἄν* enuntiationi relativae eadem ratione additum censeo, qua non raro enuntiationibus conditionalibus additum legitur, ita quidem, ut referatur ad conditionem suppressam, uti h. l.: quamdiu Clearchus, si forte opus erat, primum exercitus agmen subsistere iubebat. Geminus locus infra II, 6, 25. legitur in optimis codd. sic: *καὶ ὅσους μὲν ἂν αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους —, ἐφοβεῖτο*, h. e. et quoscunque Meno, si quid accidebat, periuros animadvertebat (*bei einem vorkommenden Falle*). De *ἄν* in protasi posito v. nos in Gr. T. II. §. 823, 1. (Gr. schol. §. 340, 6.) Dindorfius locum sic exhibuit: *ὅσον δὲ [ἂν] χρόνον — ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη.*

ὥστε δόξαι — καὶ ἐκπεπλῆχθαι] Exspectes *ὥστε* cum indicativo iunctum; at v. ad I, 5, 13.

§. 27. *Ταύτας*] V. ad I, 1, 9.

πλὴν ἀνδραπόδων] Krügerus sic interpretatur: *πλὴν ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐπέτρεψε*, comparatis Thuc. 4, 54. *ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου*, et Herod. 5, 71. *ὑπεγγύους πλὴν θανάτου*; at hi loci nihil probant; nam verbum *θανάτου* alius est generis ac verbum *ἀνδραπόδων*; si hanc sententiam Xenophon exprimere voluisset, sine dubio scripturus fuit *πλὴν τοῦ ἀνδραποδίζεσθαι.*

§. 28. *Καιναί*] Hodie oppidi *Senn* ruinas esse suspicatur Ainsworth. l. d. p. 119—120.,

σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσι, τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων, ὄνομα Καιναί, ἐξ ἧς οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

V. Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν πο- 1
ταμόν, τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσαν,
φανερὰ δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλή. Ἔδοξεν οὖν τῷ 2

ραίναις E; reliqui διφθερῶν. — τυρούς] sic ABE; reliqui τυρόν.

Cap. V. §. 1. ἀφικνοῦνται] sic ABDE pro ἀφίκοντο. — Ζαπάταν] v. adn.

cui tamen obloquitur Kochius l. d. p. 58.

σχεδίαις διφθερίναις] „Comparat Zeunius Arriani Periplum maris Erythraei p. 157., ubi navigia eiusmodi (rates sunt) dicuntur σχεδίαι δερμάτιναι ἐξ ἀσκῶν. Genus ratium hodieque in fluviis Euphrate et Tigri usitatum incolae *Kellek* vocant, de quo collectas notitias habes in Oedmanni *Vermischt. Sammlung. z. Erklärung d. heil. Schr.* Partic. III. No. 12." SCHNEID. Quibus Bornemannus addit Norberg. in Select. Opuscc. academ. T. III. p. 254 sqq. Cf. ad I, 5, 10.

ἄρτους, τυρούς, οἶνον] Recte observat Krügerus asyndeton iubere nos de aliis quoque rebus cogitare. Cf. infra III, 1, 3: οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων. 29: ἐκεῖνοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι οὐδ' ἀποθανεῖν — δύνανται. 4, 31. ἄλευρα, οἶνον, κριθάς. IV, 4, 9. ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. At infra III, 4, 25: ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον, ob commotiorem orationem scriptor usus est asyndeto. V. ad III, 1, 24. V. nos in Gr. T. II. §. 760. (Gr. schol. §. 325.)

Cap. V. §. 1. Μετὰ ταῦτα] V. ad I, 1, 9.

Ζαπάταν] Sic cum Dindorfio ex B et D, in quibus est Ζάπαταν, scripsi; eodem ducit A, qui habet Ζάπαντα; reliqui exhibent Ζάβατον. Infra III, 3, 6. in omnibus codd. legitur Ζάτην, sine dubio corrupte; nam eundem intelligendum esse fluvium, quem h. l., ibi videbimus. De hoc fluvio v. Alb. Forbigerum in: *Handbuch der alt. Geogr.* T. II. p. 607. et Ainsworth. *Travels* etc. l. d. p. 118 sq.

ὑποψίαι] suspiciones, h. e. varia vestigia suspicionis. Nomina abstracta plurali numero posita notant plura genera et partes vel status notionis quae appellatur abstractae. V. nos ad Commentar. I, 1, 11. et in Gramm. T. II. §. 408. (Gr. schol. §. 243, 3.) De Latino sermone v. nos ad Cicer. Tusc. IV, 2, 3. et in Gramm. Lat. §. 104, 2, 3. Cf. §. 6. ἀγνωμοσύνας, vanas suspiciones (*Mifsverständnisse*). I, 2, 11. ἐλπίδας λέγων, ubi v. adn. II, 5, 22., ubi v. adn. III, 1, 26. τὰς ἀπορίας, difficultates. IV, 1, 23. φόβον, terricula, *Schreckbilder*. IV, 5, 14. ἀνάγκαι, calamitates. Adde quae

Κλεάρχῳ ξυγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει καί, εἴ πως δύναιτο, παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι ξυγγενέσθαι
3 *αὐτῷ χρήζει. Ὁ δὲ ἑτοίμως ἐκέλευεν ἥκειν. Ἐπειδὴ δὲ ξυνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε· Ἐγώ, ὦ Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὅρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σὲ ὁρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς· καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἀν-*
4 *τιφυλαττόμεθα. Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγώ τε σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε οὐδ' ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλοι-*

§. 2. *ξυγγενέσθαι*] sic D pro *συγγ.* V. ad II, 1, 17. — *τῷ Τισσαφέρνει*] sic A B; reliqui om. *τῷ.* — *ξυγγενέσθαι*] sic A D F pro *συγγ.* — *χρήζει*] sic A B O pro *χρήζοι.* V. ad I, 3, 14. — *ἐκέλευεν*] v. adn. — §. 3. *ξυνῆλθον*] sic A B D pro *συνῆλθ.* — *δὲ σέ*] Dind. c. A *δὲ σέ τε*; B *δέ τέ σε*; reliqui *δέ σε.* — §. 4. *οὐ δύναμαι*] sic A B D pro *οὐδὲν δ.* — *αἰσθέσθαι*] v. adn. — *κακῶς ποιεῖν*] v. adn. — *τοιοῦτον οὐδέν*] sic contulit Maetznerus ad Lycurg. p. 144 sq.

§. 2. *ἐκέλευεν*] sic A B; reliqui *ἐκέλευσεν.* Saepe hoc verbum omninoque verba dicendi in imperfecto ponuntur, ubi exspectes aoristum. V. ad VII, 1, 13. 3, 29. 5, 2.

§. 3. *Τισσαφέρνη*] V. ad I, 4, 2.

§. 4. *οὔτε — ἐγώ τε*] neque — et ego. V. ad II, 2, 8. *μήτε — τέ.* Ceterum observandum est leve *ἀνακόλουθον*; dicendum enim erat: *ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὔτε σὲ δύναμαι οὐδὲν αἰσθέσθαι π. ἡμ. κακῶς ποιεῖν, ἐγώ τε κτέ.*

αἰσθέσθαι] Dindorfius pro vulg. *αἰσθέσθαι* cum A et I edidit *αἴσθεσθαι*, quo etiam K ducere videtur, qui habet *αἴσεσθαι.* Forma *αἴσθομαι* quin in usu fuerit, post ea, quae Lobeckius ad Buttm. Gr. T. II. §. 114. p. 102. observavit, vix dubitari potest; sed num etiam apud Xenophontem aliosque huius aetatis prosae orationis Atticos in usu fuerit, quam maxime dubium videtur. Adde etiam Popponem ad Thuc. Part. II. Vol. I. p. 134 sq. et ad eundem libr. II, p. 177. ed. Goth.

κακῶς ποιεῖν] Sic recte Schneiderus cum A B D E K N restituit pro vulg. *κακοποιεῖν*, quod apud Xenophontem aliosque bonos scriptores rarius legitur. Cf. Commentar. II, 5, 4., ubi v. Bornemannum, ibidemque III, 5, 26. Adde eundem Bornemannum de Cyr. Epilogo p. 98. In Oecon. III, 11: *εἰ διδασκομένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τἀγαθὰ κακοποιεῖ ἡ γυνή*, ubi *κακοποιεῖ* significat peccat, hoc verbum Schneidero veram significationem habere videtur; at hoc discrimen subtilius est, quam verius.

μεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. Καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους 5
ἤδη τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι, πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας
οὔτ' αὖ βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. Τὰς οὖν τοιαύ- 6
τας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι ἥκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ
ὀρθῶς ἀπιστεῖς. Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν 7
ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὑτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα, οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους οὔτε ὅποι ἄν τις φεύ-

A B pro οὐδὲν τ. — §. 5. ἀνθρώπους ἤδη] sic A B pro ἤδη ἀνθρ. — τοὺς δὲ καὶ ἐξ] sic A H K L; reliqui om. καί. — οὔτ' αὖ βουλομένους] sic A B; reliqui οὔτε βουλομένους. — §. 7. οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι] sic A (sed hic θεοί) et B pro οἱ θεῶν ὅρκοι κ. — ἀπὸ ποίου] ὑπὸ ποίου A B D E (sed hic ultimus itemque N ὑφ' ὁποίου), at v. adn. — οὔτε ὅποι ἄν τις] v. adn.

§. 5. οἶδα ἀνθρώπους — τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἳ — ἐποίησαν] Vulgarem structuram: οἶδα ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ κ. ἐξ ὑποψίας φοβηθέντας ἀλλήλους, φθάσαι βουλομένους — ποιήσαντας, Xenophon immutasse videtur, ut participiorum concursus evitaretur. Bornemannus comparat §. 21. De appositione partitiva v. ad I, 7, 15. διαλείπουσι δ' ἑκάστη.

οὔτε μέλλοντας οὔτε βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν] neque cogitantes (molientes) neque volentes tale quid. Non assentior Bornemanno, qui cogitatione supplendum putat ποιεῖν; neque h. l. quicquam supplendum videtur, neque eis, quos attulit, Eur. Or. 1180: λέγ', ὡς τὸ μέλλειν ἀγάθ' ἔχει τιν' ἡδονήν, et Phoen. 1219: τὼ παῖδε τὼ σὼ μέλλετον τολμήματα αἴσχιστα, χωρὶς μονομαχεῖν παντὸς στρατοῦ.

§. 7. Πρῶτον μέν] Quod sequi debebat, ἔπειτα δέ, id latet §. 8. in verbis τῶν δὲ ἀνθρωπίνων. V. ad I, 9, 7.

οἱ θεῶν ὅρκοι] H. e. iura iuranda per deos data, ut III, 1, 22. 2, 10. Cf. Gramm. Tom. II. §. 498, 3. (Gr. schol. §. 275. not. 6.) Paullo post: τὸν θεῶν πόλεμον i. e. bellum cum diis gerendum.

ἀπὸ ποίου — τάχους] quali celeritate. V. nos in Gr. T. II. §. 598. p. 270. (Gr. schol. §. 288, 1.)

τάχους οὔτε ὅποι ἄν τις φεύγων ἀποφύγ.] sic optimi codd. A B D E, nisi quod A et D ὁποίαν pro ὅποι ἄν habent; reliqui dant τάχους φεύγων τις ἀποφ., omissis verbis οὔτε ὅποι ἄν et τὶς post φεύγων collocato; hanc scripturam receperunt recentiores editores fere

γων ἀποφύγοι οὔτ' εἰς ποῖον σκότος ἀποδραίη οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη. Πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι.
8 Περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγι-
9 στον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. Σὺν μὲν γάρ σοι πᾶσα μὲν

ἀποφύγοι] ἀποφεύγοι D E et Stob. — *εἰς ποῖον σκότος*] v. adn. — §. 8. *γιγνώσκω*] γινώσκω B. V. var. script. I, 10, 12. — *παρ' οὓς*] v. adn. — *ἐγώ*] sic A B pro ἔγωγε. — *εἶναι ἡμῖν*] sic A B pro ἡμῖν εἶναι. — §. 9. *Σὺν μὲν γάρ σοι* et *ἄνευ δέ σου*] Dind. auctore Schaefero **σὺν μὲν γάρ σοί** et **ἄνευ δὲ σοῦ**; iniuria; vis enim posita est in **σύν** et **ἄνευ**. — omnes, praeeunte Schaefero ad Greg. Cor. p. 492., qui verba **οὔτε ὅποι ἂν** et concinnitatem membrorum periodi turbare censet nec satis respondere significationi, qua Xenophon verbum **ἀποφεύγειν** usurpare soleat. Nam **ἀποφεύγειν**, inquit, illi est aufugere, quod persequens te assequi non potuit: quo in usu sola spectatur celeritas fugientis. Cf. I, 4, 8., ubi velocitas triremis opponitur tarditati navis onerariae. Verum omnia haec argumenta parum valent ad damnandam scripturam, quae et optimorum codicum auctoritate egregie est firmata, nec sententiam habet absurdam. Quod oratio minus concinne conformata est, id nullius momenti est; nam vel elegantissimi scriptores saepe orationis concinnitatem negligunt. Quod autem Dindorfius sententiam huius scripturae absurdam vocat, quod illud ipsum **ὅποι ἄν τις φεύγων** sequenti **εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη** inepte iteretur, id nimis grave est; nam licet sententia verborum **εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη** in antecedentibus quodam modo latere dici possit, tamen in ea singulare quiddam inest atque proprium, ut etiam per se spectari possit. Huc accedit, quod non facile intelligitur, quomodo et qua de caussa verba **ὅποι ἄν τις** a glossatore quodam importari potuerint. Quare si quid h. l. minus diligenter dictum est, id Xenophontis potius negligentiae, quam glossatoris importunitati tribuendum videtur.

φεύγων ἀποφύγοι] Sic saepe Graeci participium et verbum finitum eiusdem verbi iungunt. V. quae contuli ad Commentar. IV, 2, 21. **φράζων — φράζῃ**; adde infra IV, 2, 27: **ὥστε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν.** Multa exempla collegit quem Menkius laudat Porsonus ad Eurip. Ph. 1231., ubi Schaeferus haec addit: Simplici verbo actus initium, composito finis indicatur.

εἰς ποῖον σκότος] Sic A B D E pro **εἰς ποῖον ἂν σκότος**; sed **ἄν**, uti saepe, ex antecedenti orationis membro repetendum est. V. nos ad I, 6, 2.

ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον] Weiskius et Krügerus verba ita iungunt: **εἰς ὅπως ἐχυρὸν χωρίον**, „*in einen wie (auf was für eine Weise) befestigten Platz, d. h. wie befestigt der Platz, in den er entwiche, sein müſste, um ihn gegen die Götter zu schützen.*" At

ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δέ σου πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἡ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύςπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. Εἰ δὲ δὴ καὶ 10
μανέντες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον πολε-

πᾶσα μὲν ὁδός] sic ABDN; πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδός E; reliqui πᾶσα ἡμῖν ὁδός. V. ad I, 9, 10. — τῶν τε ἐπιτηδείων] sic AB pro τῶν δ' ἐπιτ. — διὰ σκότους ἡ ὁδός] sic AB pro ἡ ὁδὸς διὰ σκ. — §. 10. δή] om. EFGHIKL et Aldina. — ἔφεδρον] v. adn.

haec ratio longe durissima et contortissima censenda est. Ut concedamus ὅπως ἐχυρὸν χωρίον vim habere posse locum vel munitissimum, quod tamen concedi nullo modo potest; tamen etiam collocatio verborum vehementer repugnat: scribendum enim erat εἰς ὅπως ἂν ἐχυρὸν χ., praesertim quum modo praecesserint verba εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη. De ποῖον et ὅπως v. ad III, 5, 14.

ἀποσταίη] Schaeferus ad Gregor. Cor. p. 492. docet hoc verbum referendum esse ad τὸν πόλεμον. „Recte enim dicitur ἀποστῆναι τὸν πόλεμον εἰς ἐχυρὸν χωρίον, evitare bellum recipiendo se in locum munitum. Sic Xen. de Venat. III, 3: αἱ ἄψυχοι δὲ λείπουσι τὰ ἔργα καὶ ἀφίστανται τὸν ἥλιον ὑπὸ τὰς σκιάς." V. nos in Gramm. T. II. §. 551. not. 3. (Gr. schol. §. 279. not. 3.) De structura ἀποστῆναι εἰς χωρίον v. ad I, 2, 24.

Πάντῃ — πάντα — πανταχῇ πάντων] V. ad I, 9, 2.

§. 8. παρ' οὓς — κατεθέμεθα] Unus cod. B habet παρ' οἷς, quod recentiores editores fere omnes receperunt; iniuria, uti vere statuit Krügerus. Ut dicitur κατατίθεσθαί τι εἴς τινα (v. Sturz. L. Xen. T. II. p. 709 sq.), ita aptissime h. l. dicitur παρ' οὓς h. e. apud quos (scil. θεούς) nos amicitiam inter nos iunctam tanquam pignus deposuimus, aut quibus amicitiam nostram tutandam commisimus.

§. 9. πᾶσα — ὁδὸς — πᾶσα — ἡ ὁδός] Verte: *jeder Weg — die ganze Reise.* V. Gr. schol. §. 246, 5.

φοβερώτατον δ' ἐρημία] V. Buttm. §. 129, 8. Rost. §. 148. p. 349 sq. Kühner. T. II. §. 421. (Gr. schol. §. 241, 2.) Cf. infra III, 2, 22.

§. 10. Εἰ δὲ δή] Εἰ δή, si iam; notio temporis in δή (iam) apparet.

ἄλλο τι ἂν ἢ — πολεμήσομεν;] H. e. nonne — bellum geremus? De ἄλλο τι ἤ v. Buttm. §. 149, 18. Rost. §. 165. p. 437. Kühner. T. II. §. 836. e. et not. 4. 5. et §. 852. m. (Gr. schol. §. 344, 5. g.) Cf. IV, 7, 5. Oec. I, 16.

ἔφεδρον] De h. v. Sturzius in Lex. Xen. T. II. p. 428. haec docet: „Ἔφεδρος proprie est gladiator tertiarius s. secutor, qui duobus assidet, ut victorem integer viribus adoriatur. V. Hutch. ad h. l. et Lucian. Hermotim. T. I. p. 783. et quos laudat Dorvill. ad

μήσομεν; Ὅσων δὲ δὴ καὶ οἵων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτὸν
στερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα
11 λέξω. Ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι
νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν ὃν βού-
λοιτο· σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν
ἔχοντα καὶ τὴν σεαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα, τὴν δὲ βασι-
λέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταύτην
12 ξύμμαχον οὖσαν. Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, τίς οὕτω
13 μαίνεται, ὅςτις οὐ βούλεταί σοι φίλος εἶναι; Ἀλλὰ μήν·
ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλήσε-
σθαι φίλον ἡμῖν εἶναι· οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς λυ-

πολεμήσομεν] sic BDEN; πολεμήσωμεν A; reliqui ἀγωνιζοίμεθα. De indicativo futuri cum ἄν iuncto v. ad §. 13. — οἵων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτόν] sic AB pro οἵων ἐλπίδων ἐμαυτὸν ἄν. — §. 11. ὃν βούλοιτο] sic BFGIK; eodem ducit A, in quo est ὃν βούλεται; reliqui ὃν ἂν βούλοιτο: de quo v. ad I, 5, 9.

Charit. p. 388. Hinc h. l. reddi potest vindex necis. V. Wesseling. ad Herod. V, 41." Bornemannus in partes vocat Spanh. ad Aristoph. Ran. 805. et intpp. Hesychii T. I. p. 1542. Pro ἔφεδρον optimi codd. ABDEN exhibent ἔφορον, quod ferri posse censet Bornemannus, si ea fere sententia accipiatur, qua apud Zonar. p. 928. legitur: Ἔφορος, ὁ πάντων ἐπόπτης καὶ θεωρὸς θεός, Photium aliosque lexicographos, etiam Hesych. l. d. p. 1554: Ἔφορος, ἐπίσκοπος, ἐπιστάτης, θεατής, θεός, ἐφόπτης, ubi. v. intpp.

Ὅσων δὲ δή] Δή (unde δῆλος) relativis additum saepe significat manifesto, aperte. V. nos ad Commentar. II, 2, 3. Infra VI, 5, 23: ἀναμιμνήσκεσθε, ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς — νενικήκατε.

ταῦτα λέξω] Οὗτος pronomen plerumque quidem ad antecedentia, saepe tamen etiam ad sequentia refertur. V. nos ad Commentar. I, 2, 3. p. 63. Cf. infra IV, 6, 10: ἐγὼ δ' οὕτω (pro ὧδε) γιγνώσκω. V, 6, 12: οὕτω δὲ ἔχει. VII, 6, 39: εἶπεν οὑτωσίν. 8, 7: ἡ μὲν διάῤῥιψις — τοιαύτη τις ἐγένετο (pro τοιάδε). VII, 3, 22: τοῦτο ἐποίει Σεύθης: ubi v. adn. De tota huius loci conformatione Menkius comp. Thuc. II, 36, 4: ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἦλθον ἐπ' αὐτά, καὶ μεθ' οἵας πολιτείας — μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας κτλ.

§. 11. τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα] Diodor. XIV, 26: ἔδωκε (βασιλεύς) αὐτῷ (Τισσαφέρνει) καὶ τὴν ἡγεμονίαν ὧν Κῦρος ἐπὶ θαλάσσης ἦρχε σατραπειῶν. Cf. Xen. Hellen. III, 1, 3.

τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν — ταύτην] V. ad II, 2, 20.

§. 12. τίς οὕτω μαίνεται, ὅςτις — βούλεται] Exspectes ὥςτε — βούλεσθαι, at v. nos in Gr. T. II. §. 802, 5. a. (Gr. schol. §. 334, 2.) Infra VII, 1, 28: ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅςτις οἴεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι.

§. 13. Ἀλλὰ μήν] Oratio post parenthesin ἐρῶ γὰρ — εἶναι sic procedere debebat, uti Krügerus recte docet: καὶ ἡμεῖς πολ-

πηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς νῦν γιγνώσκω τεθυμωμένους, οὐχ ὁρῶ ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. Ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς 14
πέριξ οἰκοῦσι σὺ εἰ μὲν βούλοιό τῳ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δέ τίς σε λυποίη, ὡς δεσπότης ἀναστρέφοιο ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἵ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἧς σω-

— ξύμμαχον] sic AD pro σύμμ. V. ad II, 1, 17. — §. 12. βούλεταί σοι] sic AB pro σοὶ β. — §. 13. νομίζω] sic AB DEN pro ἐλπίζω. — Πισίδας] v. var. script. I, 1, 11. — γιγνώσκω] γινώσκω B; γινώσκετε A. V. var. script. I, 10, 12. — κολάσεσθε] v. adn.— §. 14. ἧς] sic AB pro ἥν.

λὰ ὑμᾶς ὠφελεῖν δυνησόμεθα; at per ἀνακόλουθον enuntiationi parentheticae adnectitur. Cf. infra III, 2, 11. et nos ad Commentar. IV, 2, 38. De repetito γάρ v. nos ad Commentar. II, 6, 21. et de ἀλλὰ μήν supra ad I, 9, 18.

Μυσούς] V. ad I, 6, 7.

νομίζω ἂν — παρασχεῖν] V. ad I, 3, 6.

Πισίδας] V. ad I, 1, 11.

ἀκούω — εἶναι] De verbo ἀκούω c. infinitivo constructo v. Rost. §. 184. p. 508 sq. Kühner. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 1.) Cf. infra III, 1, 45. 3, 16. V, 1, 13. 4, 5. 5, 23. 7, 5. VI, 6, 15.

παῦσαι ἐνοχλοῦντα] De παῦσαι cum participio iuncto v. Buttm. §. 144, 6. Rost. §. 184, 8. Kühner. T. II. §. 660. VI. (Gr. schol. §. 310, 4. f.)

Αἰγυπτίους] V. ad II, 1, 14.

μᾶλλον ἂν κολάσεσθε] Sic omnes codd. et editi et scripti, nisi quod B in margine adscriptum habet σῃ et Castalio κολάσησθε edidit, quod mutatum in κολάσητε Schneiderus ob additum ἄν iniuria probat. De indicativo futuri cum ἄν iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 454. a. (Gr. schol. §. 260, 2, 4.) Adde Bornemannum ad Xen. Apol. §. 16. p. 55. et quem Menkius laudat Popponem ad Cyrop. II, 1, 3. Cf. infra var. scr. V, 6, 32. 7, 32. Quod Hertlinius edidit κολάσαισθε, habet, quo sese commendet. De mediali forma κολάζεσθαι cf. Bornemannum ad Cyrop. I, 2, 7. ed. Lips. Maetznerum ad Lycurg. §. 4. p. 80. Stallbaumium ad Plat. Menex. p. 140. D. eundemque et Heindorfium ad Protag. p. 324. C.

τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης] pro ἢ τῇ — οὔσῃ. V. ad I, 9, 25. τούτου ἡδίονι.

§. 14. ὡς δεσπότης ἀναστρέφοιο] ut dominus versere, vivas, domini partes sustineas. Ex antecedenti orationis membro ἄν repetendum est; v. ad I, 6, 2., nisi forte ἄν ante ἀναστρέφοιο excidit, uti censet Dindorfius. Verba ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας etiam ad verba ὡς μέγιστος ἂν εἴης pertinent.

15 θέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως. Ἐμοὶ μὲν δὴ
ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι
τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥςτε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τὸ
ὄνομα, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥςτε σε πεῖσαι λέ-
γων, ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν
τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη·
16 Ἀλλ' ἥδομαι μέν, ὦ Κλέαρχε, καὶ ἀκούων σου
φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσκων εἴ τι ἐμοὶ κα-
κὸν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι *δοκεῖς* καὶ σαυτῷ κακό-
νους εἶναι. Ὡς δ' ἂν μάθῃς, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως
17 οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. Εἰ γὰρ
ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱπ-
πέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὁπλίσεως, ἐν ᾗ ὑμᾶς

§. 15. *Ἐμοὶ μὲν δή*] sic B; reliqui om. *δή*. — *τὸ ὄνομα*] sic AB pro *τοὔνομα*. — *τίς οὕτως ἐστὶ δ.*] sic B; *τίς οὕτως δεινός ἐστι* A; reliqui *τίς ἐστιν οὕτω δ.* — *ὥςτε σε*] sic ABDQ; reliqui om. *σε*. — §. 16. *καὶ ἀκούων*] v. adn. — *γιγνώσκων*] *γινώσκων* B; v. §. 13. — *δοκεῖς*] sic Porsonus; codd. *δοκῇς*; idem Platoni de Rep. IV. p. 422. B. 430. A. *δοκεῖ* pro *δοκῇ* reddidit. Matthiaeus Gr. §. 524. coni. *δοκοῖς*; at v. ad VI, 6, 25. — *σαυτῷ*] sic AB pro *σεαυτῷ*. — *ἀπιστοίητε*] *μάθητε* FGHIKN et Aldina; *μάθοιτε* L; *ἀπιστοίητε* verissime coni. Muretus; eodem ducunt AD, in quibus est *ἄπιστοι ἦτε*, et reliqui,

ἔχοιμεν δικαίως] Cum maxima vi adverbium verbo suo postponitur. V. nos in Gr. T. II. §. 863, 1. (Gr. schol. §. 348, 5.) Infra II, 6, 1.

§. 15. *ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα, τίς — ἐστί*] Vere docet Krügerus in his verbis duas constructiones confusas esse: *ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα τούτου, ὅστις*, et *ἀκούσαιμι, τίς*.

ἀπημείφθη] H. e. *ἀπεκρίνατο*; verbum *ἀπαμείβεσθαι* est poeticum; saepe apud Homerum legitur *ἀπαμειβόμενος προσέφη*; etiam aoristus passivi notandus est pro mediali. Cf. ad II, 1, 23. *ἀπεκρίθη*.

§. 16. *Ἀλλά*] V. ad I, 7, 6. Paullo post cum Bornemanno ex A et B ante *ἀκούων* addidi *καί*, quod ille aut cum Hermanno ad Viger. p. 837. per nostrum *eben* explicandum conset, aut sic: vel audiendo, iam eo, quod auribus percepi tuos sermones, gaudeo: quae posterior ratio praeferenda est, ut *καί* vertamus *schon*. V. nos ad Commentar. I, 1, 7.

ἅμα ἄν μοι δοκεῖς — εἶναι] V. ad I, 3, 6.

Ὡς δ' ἂν μάθῃς] De finali *ὡς* cum *ἄν* iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 775. (Gr. schol. §. 330, 4.) Cf. infra VI, 3, 18. extr. VII, 4, 2. *ὅπως ἂν μισθὸς γένηται* ex optimis codd.

§. 17. *ἐν ᾗ*] H. e. qua indutі. V. nos in Gr. T. II. §. 600. p. 273. (Gr. schol. §. 289, 1.)

§. 18. *Ἀλλά*] De hoc *ἀλλά* in interrogatione posito, quod Latine at, Germanice *oder* verti potest, v. Pflugk. ad Eurip. Herc. Fur. 298. Cf. nos in Gr. T. II. §. 835, 4. Infra V, 8, 4.

μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν ἄν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς
κίνδυνος; Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι 18
ἀπορεῖν ἄν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία ἡμῖν
φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ
ὄρη ὑμῖν ὁρᾶτε ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκατα-
λαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποτα-
μοί, ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις ἂν ὑμῶν
βουλώμεθα μάχεσθαι; Εἰσὶ δ' αὐτῶν οὓς οὐδ' ἂν παν-
τάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. Εἰ 19
δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡττῴμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖτ-
τον τοῦ καρποῦ ἐστιν, ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύ-
σαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς οὐδ' εἰ πάνυ ἀγα-
θοὶ εἴητε μάχεσθαι ἂν δύναισθε. Πῶς ἂν οὖν ἔχοντες 20

qui habent ἀποσταίητε. — §. 17. ἱκανοὶ εἴημεν ἄν] sic ABD; εἴημεν ἂν ἱκανοί E; reliqui ἱκανοὶ ἂν ἦμεν. — §. 18. πεδία ἡμῖν φίλια ὄντα] Dind. c. AD πεδία ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα, quod ei voluisse videtur B, qui omittit ἡμῖν — πορευτέα. — ἐφ' ὧν] sic ABDE; reliqui ἐξ ὧν. — βουλώμεθα] sic AB pro βουλοίμεθα. — §. 19. ἡττῴμεθα] sic Dind. pro ἡττώμεθα. — τό γέ τοι πῦρ] v. adn. — κρεῖττον τοῦ καρποῦ] sic AB pro τοῦ καρποῦ κρ. — δύναισθε] sic Porson. emendavit scripturam codicum δύνησθε; idem vitium V, 6, 9. — §. 20. Πῶς ἂν οὖν] v. adn.

τοσαῦτα μὲν — τοσαῦτε δέ] V. ad I, 9, 10.

διαπορεύεσθε] Gravius dictum pro διαπορεύσεσθε. Supra II, 3, 27. πορεύεσθαι, ubi v. adn. Cf. §. 23. VI, 2, 4. cum optimis codd. legendum est πορευόμεθα. VII, 1, 31. 3, 8: Ἡμεῖς πορευόμεθα, ὅπου μέλλει τὸ στράτευμα ἕξειν τροφήν. IV, 7, 3. τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον. V. nos in Gr. T. II. §. 437. (Gr. schol. §. 255. not. 3.)

ταμιεύεσθαι] Casaubonus ad Dion. Chrysost. or. 11. p. 177. ed. Lutet. hoc verbum sic explicat: Ταμιεύεσθαι milites dicuntur, quum non omnes suas vires primo effundunt conatu, sed eas dispensant, ut repetere, si sic opus sit, semel atque iterum pugnam queant, aut quum non confertos cuneos temerario impetu aggrediuntur, sed vel singulos vel plures quidem, verum intra virium suarum modum. Comparant Cyrop. III, 3, 47: παραδόντες ἑαυτοὺς ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὥστε ὁπόσοις ἂν βουλώμεθα αὐτῶν μάχεσθαι. IV, 1, 18. Hipparch. VII, 11. Thuc. VI, 18: καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν. Menkius addit Plut. Timol. c. 27.

§. 19. ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ] Sic AB; idem latet in E, qui habet ἀλλὰ τό γε τὸ πῦρ; reliqui ἀλλὰ τό γε πῦρ. Verte: at certe ignis quidem. V. nos in Gr. T. II. §. 705, 4. et ad Commentar. III, 4, 10. Cf. infra III, 2, 3. De ἀλλά, at, sine γέ v. ad VII, 7, 43.

§. 20. Πῶς ἂν οὖν] Sic AB pro πῶς οὖν ἄν. Utriusque ver-

τοσούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τοῦτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα, ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν
21 ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; Παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοί
22 ἐσμεν. Ἀλλὰ τί δή, ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι, οὐκ ἐπὶ τοῦτο

§. 21. οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοι] sic AB pro οὔτε ἠλ. οὔτε ἀλόγ. — §. 22. ἐπὶ τοῦτο] sic ABD pro ἐπὶ τούτῳ. — τὸ τοῖς] v. adn. — μισθοδοσίας] sic ABE pro μισθοδοσίαν;

horum collocationis exempla multa reperiuntur, sed illius plura, quam huius. V. nos ad Commentar. III, 11, 15. Infra VII, 7, 30. De optativo cum ἂν in interrogatione posito v. nos in Gr. T. II. §. 839. (Gr. schol. §. 344, 6.) Cf. infra V, 7, 8. 9. VII, 2, 35. 6, 6. De eadem structura in obliqua oratione usurpata v. ad IV, 8, 7.

ἔπειτα] V. ad I, 2, 25. εἶτα.

τοῦτον ἂν τὸν τρόπον] De repetito ἂν v. ad I, 3, 6.

πρὸς θεῶν] V. ad I, 6, 6.

§. 21. ἀπόρων ἐστὶ —, οἵτινες ἐθέλουσι] Est confusio quaedam duarum constructionum in unam: ἄποροί εἰσιν, οἵτινες ἐθέλουσι, et ἀπόρων ἐστὶν ἐθέλειν. Cf. II, 6, 6: ταῦτα οὖν φιλοπολέμου δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις — αἱρεῖται πολεμεῖν. Apte interpretes contendunt Thuc. IV, 18: σωφρόνων ἀνδρῶν, οἵτινες τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο: de quo loco fusius disputavit Poppo de eloc. Thuc. in ed. Part. I. Vol. I. p. 118. Omnino saepe enuntiatio relativa usurpatur ita, ut explicandae enuntiationi primariae inserviat. Xen. Oec. IV, 19: καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἄρχοντος ἀρετῆς εἶναι, ᾧ ἂν ἑκόντες πείθωνται καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν. Thuc. VI, 14: (νόμιζε) τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατρίδα ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ. Plura dedimus in Gr. T. II. §. 802, 6.

§. 22. ἐξόν] quum liceret. De accusativo absoluto v. nos in Gr. T. II. §. 670. (Gr. schol. §. 312, 5.) Cf. infra II, 6, 6. III, 1, 14. 2, 26. IV, 6, 13. V, 6, 3. 8, 3. παρόν. VI, 1, 20. τυχόν, ubi v. adn. Cum ὡς: V, 2, 12. ὡς — δεῆσον.

ὁ ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι] Sic AB DE pro ὁ ἐμ. ἔρ. τούτου αἴτιος τοῦ τοῖς Ἕ. κ.τ.ἑ.: quae scriptura si vera esset, genitivus τούτου (sc. τοῦ μὴ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν) ab αἴτιος, et genitivus τοῦ — γενέσθαι καὶ — καταβῆναι ab ἔρως penderet. At haec structura admodum impedita esset. Quare cum Bornemanno et Dindorfio optimorum codicum scripturam praetuli, sed verba τὸ — γενέσθαι καὶ — καταβῆναι non cum Bornemanno ab αἴτιος pendere censeo, uti ap. Plat. Lach. 190. E. legitur: ἐγὼ αἴτιος τό σε ἀποκρίνασθαι, sed explicationis caussa ad verba ὁ ἐμὸς ἔρως addita esse. Ergo locum sic interpretandum iudico: τούτου

ἤλθομεν; Εὖ ἴσθι, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίαν ἰσχυρόν.
23 Ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοί ἐστε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι.

v. adn. — εὐεργεσίαν] E εὐεργεσίας: quod recentiores edd. iniuria receperunt; sine dubio ob antecedens μισθοδοσίας correctum est. — §. 23. εἶπας] sic A B pro εἶπες; v. ad II, 1, 21.

αἴτιός ἐστιν ὁ ἐμὸς ἔρως, τὸ — γενέσθαι καὶ — καταβῆναι, h. e. huius rei (sc. τοῦ μὴ ἐπὶ τὸ ὑμᾶς ἀπολέσαι ἐλθεῖν) caussa est meum desiderium, quod id spectat, ut Graecis fidem praestem et quo exercitu conducticio Cyrus per stipendiorum solutionem fisus in mediterraneam Asiam profectus est, eo per beneficia munitus ad mare proficiscar. Infinitivus cum articulo τό saepe antecedenti substantivo explicative adiungitur. Cf. nos in Gr. T. II. §. 651, 3. a. et §. 643. Vocabulum ἔρως aliquid adiunctum habeat necesse est, quo explicetur, aut genitivum, ut ὁ ἐμὸς τῶν Ἑλλήνων ἔρως, aut aliam explicationem, uti h. l. τό c. inf.; simpliciter h. l. poni nullo modo potuit.

διὰ μισθοδοσίας] Pluralis numerus nominis abstracti significat stipendii solutionem variis temporibus repetitam. V. ad II, 5, 1.

§. 23. Ὅσα — χρήσιμοι ἐστε] Sic Commentar. II, 7, 7. οὐδὲν χρήσιμα. V. nos in Gr. T. II. §. 557. b. (Gr. schol. §. 279, 7.). Quod Dindorfius e Schneideri coniectura edidit ἔσεσθε, id minime probandum. Nam utilitas e Graecorum copiis percipienda tanquam iam praesens mente spectatur. V. ad §. 18.

τιάραν — ὀρθήν] Τιάρα ὀρθή solius regis Persarum erat insigne, quae etiam κίδαρις appellabatur. Curt. III, 3, 19: „Cidarim Persae regium capitis vocabant insigne; hoc caerulea fascia albo distincta circumibat." Ceteri Persae gestabant τιάραν κεκλιμένην. V. Sturz. Lex. Xen. T. IV. p. 285. et interpp. ad Xenoph. Cyr. VIII, 3, 13., in primis Brisson. de regno Pers. p. 32. Quibus Menkius addit Plutarch. de frat. amore c. 18. p. 488. D.

τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ — ἔχοι] Scil. ὀρθήν. Sententia loci sic explicanda: „tiaram autem in pectore gerere, h. e. regium spiritum sumere et regnum affectare, vestro auxilio fretus etiam alius possit." Significare voluit Tissaphernes his verbis se ipsum Graecorum ope Persarum regnum affectare. De metaphora Schaeferus ad Greg. Corinth. p. 491 sq. comparat Philostratum in V. A. III. p. 131: δοκεῖ μοι καὶ τὸν προγνωσόμενον ἄνδρα ὑγιῶς ἑαυτοῦ ἔχειν —· καθαρῶς δὲ αὐτὸν προφητεύειν, ἑαυτοῦ καὶ τοῦ περὶ τῷ στέρνῳ τρίποδος ξυνιέντος, et in indice p. 1034. Gregor. or. 34. p. 553. D: τίς ὁ δοὺς τέττιγι τὴν ἐπὶ στήθους μαγάδα —;

24 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν·
καὶ εἶπεν· Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες, τοιούτων ἡμῖν εἰς
φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι
25 πολεμίους ἡμᾶς ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; Καὶ ἐγὼ
μέν γε, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἵ τε στρα-
τηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ, λέξω τοὺς
πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν
26 ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δέ, ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας
27 καὶ σοὶ αὖ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. Ἐκ
τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος
τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιή-

§. 24. *οἵτινες*] εἵτινες A. — *Οὐκοῦν*] Krüg. scripsit οὔκουν; at v. ad I, 6, 7. — *ἡμῖν*] ὑμῖν ABD. — *ποιῆσαι πολεμίους*] sic AB pro πολ. ποιῆσαι. — §. 25. *Καὶ ἐγὼ μέν γε*] v. adn. — *ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ*] v. adn. — *ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ*] sic AB; ἐπιβουλεύεις ἐμοὶ καὶ τῇ FGIK; reliqui ἐπιβ. ἐμοί τε καὶ τῇ. — §. 26. *αὖ δηλώσω*] sic AB pro αὖ ἐγὼ δηλ. — §. 27. *ὁ Κλέαρχος*] sic AB; reliqui om. ὁ. — *ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος*] sie AB pro ἔλεγεν ἃ ἐκεῖνος. — *ἀπήγ-*

§. 24. *Ταῦτα εἰπών*] V. ad I, 1, 9.

εἶπεν] Subiecto subito mutato referendum est ad Clearchum. V. ad I, 4, 5. De sequenti ἔφη orationi inserto post praegressum εἶπεν v. nos ad Commentar. I, 6, 4. Cf. infra VI, 1, 31. VII, 3, 24. 6, 41.

τοιούτων — ὑπαρχόντων] quum tales nobis ad amicitiam colendam suppetant caussae. Commentar. II, 3, 4: πρὸς φιλίαν μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦναι.

§. 25. *Καὶ ἐγὼ μέν γε*] Sic B; ἐγὼ μέν γε A; reliqui καὶ ἐγὼ μέν omisso γέ. De particulis *μέν γε* iunctis v. Hartung. *gr. Part.* T. I. p. 391. et Klotz. ad Devar. T. II. p. 335 sq. Particula γέ non ad μέν spectat, sed intendit vim antecedentis vocabuli.

οἵ τε στρατηγοί] Appositio pronominis ὑμεῖς, quod latet in βούλεσθε. Cf. nos in Gr. T. II. §. 507. b. (Gr. schol. §. 269, 2. b.) Cf. infra III, 1, 46: αἱρεῖσθε *οἱ δεόμενοι* ἄρχοντας. IV, 8, 12: ἐσόμεθα — οἱ ἔσχατοι λόχοι. V, 5, 21: *οἱ δ' ἄλλοι* — σκηνοῦμεν. Sic etiam post antecedentem vocativum II, 5, 39: ὦ κάκιστε — καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι i. e. καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι.

ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ] Sic AB pro ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν. Krügerus verba sic distinxit: ἐλθεῖν, ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω, post λοχαγοί verba εἰς λόγους excidisse suspicatus. Verba ἐν τῷ ἐμφανεῖ interpretatur φανερῶς, uti supra I, 3, 21. ἔν γε τῷ φανερῷ, ubi v. adnotata, et Thuc. II, 21. τῆς γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ. Ex Diodori l. d. verbis: ἐκέλευσε Τ. σὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσιν ἐλθεῖν καὶ *κατὰ πρόσωπον* ἀκοῦσαι τῶν λόγων, nihil concludi potest. At si nihil excidisse statuimus, sine dubio verba sic iungenda erunt: εἰ βούλεσθέ μοι ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν, h. e. mihi in conspectum venire, *vor mir erscheinen*. Ac vehementer dubito, num Graece dici possit ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέγειν

σατο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν· ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην οὓς ἐκέλευσε, καὶ οἳ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. 28 Ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβὼν φίλος ᾖ Τισσαφέρνει. 29 Ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς

γελλεν] ἀπήγγελεν A (vid. var. script. I, 4, 12.); ἀπήγγειλεν B. — παρὰ Τισσαφέρνην] sic AB pro παρὰ Τισσαφέρνει, quod ita ortum videtur, ut formae accusativi in ην a glossatore adderetur altera forma in η, huic η autem postea ι subscriberetur, denique formae Τισσαφέρνῃ altera in ει adderetur. Cf. ad I, 4, 2. — ἐλεγχθῶσι] sic ABD pro ἐξελεγχθῶσι. — §. 28. ἐπιβουλεύοντα] sic ABDE; reliqui ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ. — §. 29. Ἐβούλετο] ἠβούλετο A.

ita, ut significet idem, quod φανερῶς λέγειν.

§. 26. σοὶ αὖ] ut tu mihi antea declarasti. V. ad II, 6, 5.

§. 27. δῆλός τε ἦν — οἰόμενος] V. ad I, 2, 11.

φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει] Schneiderus legendum suspicatur τὸν Τισσαφέρνην; magis placet Schaeferi coniectura διακεῖσθαι αὐτῷ Τισσαφέρνην (vel potius Τισσαφέρνη, quod propius accedit ad Τισσαφέρνει). At nulla opus est coniectura; nam φιλικῶς διάκειμαί τινι significat plerumque quidem amico animo affectus sum erga aliquem, sed potest etiam significare amicitia alicuius utor. V. Schneiderum ad Commentar. III, 5, 5., qui praeter alia hos attulit locos: Thuc. I, 75. ἐπιφθόνως διακεῖσθαι, invideri. Ibid. VIII, 68. ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, i. e. plebi suspectus. Quibus Krügerus in ed. min. addit Demosth. Or. VIII. (περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ) p. 99, 40: τοὺς Ὀλυνθίους, οἳ δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν.

οὓς ἐκέλευσε] Scil. Τισσαφέρνης ἰέναι. V. ad I, 2, 15.

καὶ οἳ ἂν ἐλεγχθῶσι] Ob praeteritum ἔφη exspectes καὶ οἳ ἐλεγχθεῖεν; at v. ad I, 3, 14.

αὐτούς] V. ad I, 9, 29.

§. 28. Μένωνα] Ctesias §. 58. p. 78. ed. Bähr.: Κλέαρχος δὲ — καὶ Μένων — ἀεὶ διάφοροι ἀλλήλοις ἐτύγχανον, διότι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἅπαντα ὁ Κῦρος συνεβούλευε, τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν.

ὅπως — φίλος ᾖ] De coniunctivo post praeteritum posito v. ad I, 4, 18.

§. 29. πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην] proprie: ad se animum advertere, h. l. sibi deditum, addictum esse.

ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγούς, μηδὲ πι-
30 στεύειν Τισσαφέρνει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔςτε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

31 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θεσσαλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις
32 ἔμενον. Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἵ τ᾽ ἔνδον ξυνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἱππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ᾧτινι ἐντυγχάνοιεν Ἕλληνι ἢ δούλῳ
33 ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ Ἕλληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὁρῶντες

§. 31. *ταῖς θύραις ταῖς Τ.*] sic AEIKL; *ταῖς θύραις τοῦ Τ.* B; reliqui *ταῖς θύραις Τ.* V. ad I, 2, 18. — *Θεσσαλός*] sic BD pro *Θετταλός*. — *ἐπὶ ταῖς θύραις*] sic B pro *ἐπὶ θύραις*, ut VII, 3, 16. et alibi saepe. — §. 32. *ξυνελαμβάνοντο*] sic ABD pro *συνελ.* V. ad II, 1, 17. — *ἐντυγχάνοιεν*] *ἐν-*

τοὺς παραλυποῦντας] qui molesti essent adversando, qui avertere studerent militum animos, uti interpretatur Sturzius Lex. X. T. III. p. 430.

ἀντέλεγον — μὴ ἰέναι] V. ad I, 3, 2. De re ipsa a Xenophonte dissentit Ctesias §. 60. p. 79. ed. Bähr., qui tradit haec: *ὡς Τισσαφέρνης ἐπιβουλεύει τοῖς Ἕλλησι καὶ προςεταιρισάμενος Μένωνα τὸν Θεσσαλὸν δι᾽ αὐτοῦ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις ἐχειρώσατο, τοῦ Κλεάρχου καὶ προειδομένου καὶ ἀποκρουομένου τὴν ἐπιβουλήν· ἀλλὰ τό τε πλῆθος διὰ Μένωνος ἀπατηθὲν κατηνάγκασε καὶ ἄκοντα Κλέαρχον πρὸς Τισσαφέρνην παραγενέσθαι, καὶ Πρόξενος ὁ Βοιώτιος αὐτὸς ἤδη προαλοὺς ἀπάτῃ συμπαρῄνει.*

§. 30. *κατέτεινεν*] contendebat. V. Stallbaum. ad Plat. de Rep. II. p. 358. D.

ὡς εἰς ἀγοράν] „Itaque inermes." KRÜGERUS.

§. 31. *ἐπὶ ταῖς θύραις*] V. ad I, 2, 11.

§. 32. *ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου*] Cf. IV, 1, 5: *ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος.* V. nos in Gr. T. II. §. 598. p. 270. (Gr. schol. §. 288, 1.)

ξυνελαμβάνοντο — κατεκόπησαν] V. ad I, 6, 2. *ἐκέλευσεν.*

τῶν βαρβάρων τινὲς ἱππέων] De hac pronominis *τὶς* collocatione cf. infra III, 3, 4. *τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων.* V, 7, 19. *τῶν δ᾽ ἀποφυγόντων τινὰς Ἑλλήνων.* Apud Atticos scriptores haec collocatio non

καὶ ὅ τι ἐποίουν ἠμφιγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκὰς ἧκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. Ἐκ τούτου 34
δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος 35
καὶ Μιθριδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γινώσκειν· ξυνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. Οὗτοι 36
ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προςελθεῖν ἐκέλευον, εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν 37
Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δ' ἐτύγχανεν ἀπὼν ἐν κώμῃ τινὶ ξὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος.

τύχοιεν B N. — §. 33. ἠμφιγνόουν] v. adn. — §. 35. γινώσκειν] sic A B D pro γιγν. V. var. script. I, 10, 12. — ξυνηκολούθουν] sic A B pro συνηκ. — §. 37. φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλ.] sic A B pro τῶν Ἑ. φ. — μάθοι] sic B F G H I K L pro μάθῃ. — ξύν] sic A B D pro σύν.

usurpatur, nisi ubi articulo adiunctum est aliquod attributivum; apud Ionas autem frequentissima est etiam sine attributivo, ut τῶν τις ἱερέων. V. nos in Gr. T. II. §. 633, 6.

ᾧτινι ἐντυγχάνοιεν —, πάντας] De optativo et de plurali πάντας post sing. ᾧτινι illato v. ad I, 1, 5.

§. 33. ἠμφιγνόουν] A et D exhibent ἠμφηγνόουν: quae scriptura Buttmanno in Gr. T. I. §. 86. not. 6. p. 337. ad dubium verbum ἀμφαγνοεῖν, probabilius autem ad ἠμφεγνόουν ducere videtur.

§. 35. οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι] H. e. qui Cyro fidissimi erant, dum vivebat. V. ad I, 1, 6.

§. 36. Οὗτοι] V. ad I, 1, 9.

προςελθεῖν ἐκέλευον —, ἵνα ἀπαγγείλωσι] V. ad I, 4, 18.

τὰ παρὰ βασιλέως] V. ad II, 3, 4.

§. 37. Ὀρχομένιος] V. ad III, 1, 47.

Ξενοφῶν] V, III, 1, 4 sqq.

μάθοι τὰ περὶ Προξένου] Quum τὰ περί τινα significet fata alicuius, exspectes h. l. μάθοι τὰ περὶ Πρόξενον; sed vere docuit Krügerus περὶ Προξένου ob verbum μάθοι dictum esse, comparans Heindorfium, qui ad Plat. Phaedon. p. 58. A: οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε, ὃν τρόπον ἐγένετο, praeter hunc quem tractamus locum attulit hos: Cyrop. V, 3, 26: ἐπεὶ πύθοιτο τὰ περὶ τοῦ φρουρίου. Hellen. I, 7, 39: Κόνων — ἔφρασε τὰ περὶ τοῦ Ἐτεονί-

38 Ἐπεὶ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· Κλέαρχος μέν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ὑμᾶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· αὐτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, ἐπείπερ Κύρου
39 ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες

§. 38. εἶπεν Ἀριαῖος τάδε] sic ABD pro λέγει Ἀριαῖος. — ὁ βασιλεύς] v. adn. — αὐτοῦ] sic cum Born. scripsi ex ABDE, qui habent αὑτοῦ; reliqui ἑαυτοῦ. — §. 39. ὁ Ὀρχομένιος] HIKL om. ὁ; A habet ὠρχομένιος, quod est ὁ ὀρχ. —

κου. 7, 4, 1: καὶ τὰ μὲν περὶ Εὔφρονος εἴρηται. Quemadmodum dicitur μανθάνειν, πυνθάνεσθαι, φράζειν, λέγειν περί τινος, ita μανθάνειν, πυνθάνεσθαι, φράζειν, λέγειν τὰ περί τινος pro τὰ περί τι. Est idem genus attractionis, quod supra ad I, 1, 5. exposuimus.

§. 38. εἰς ἐπήκοον] H. e. in locum, unde vox loquentis ab aliis audiri potest, uti recte explicat Sturzius Lex. Xen. T. II. p. 257., comp. Cyr. IV, 3, 3: στάς, ὅπου ἔμελλον αὐτοῦ ἐξακούσεσθαι τὰ βουλευόμενα, λέγει τάδε. Cf. infra III, 3, 1. IV, 4, 5. VII, 6, 8.

ἔχει τὴν δίκην] iustam (meritam) poenam habet aut dedit, ut §. 41. Cf. ad I, 3, 20. Locutio ἔχω δίκην significat aut punior, poenam dedi, uti h. l., aut mihi satisfactum est, uti VII, 4, 24: ἱκανὴν νομίζω καὶ νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων. Cf. Sturz. Lex. Xen. T. I. p. 742., qui comp. Herod. I, 45: ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδικάζεις θάνατον, h. e. cumulate mihi a te satisfactum est, quandoquidem etc.

ὁ βασιλεύς] Sic optimi codd. ADE, neque aliter B, ut credit Dind.; Krügerus et Dindorfius deleverunt articulum, quia h. l. intelligendus est rex Persarum, v. ad I, 1, 5.; sed non semper omitti demonstrant haud pauci loci, in quibus scriptura non est dubia, uti supra II, 4, 4. V. quos locos collegerunt Bornemannus ad Xen. Symp. III, 13. p. 98. ad Commentar. III, 5, 26. Poppo ad Thuc. VIII, 47. Part. II. Vol. IV. p. 541. et Part. III. Vol. IV. p. 713. Schwidop. in progr. Regiomont. 1839. p. 2 sq. et Benseler. ad Isocr. Areopag. p. 125 sq. In primis additus videtur mihi articulus, ubi pronominis possessivi vices sustinet, uti h. l. ὁ β. significat noster rex.

ἦσαν] V. ad I, 1, 6.

τοῦ ἐκείνου δούλου] Articulus referendus est ad δούλου. Cf. V, 5, 18: οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Cyrop. VI, 1, 15. τῶν μὲν ἐκείνων ὀχυρῶν. VII, 4, 13: τῶν ἑαυτῶν κλέψονται (ubi v. Bornem.). Hellen. II, 2, 9: ὅσοι τῶν αὐτῶν ἐστέροντο. VII, 1, 13. τῶν ἐκείνων δούλων. Plura contulit Schwidop. l.

ὀμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομι-
εῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε
καὶ πανουργοτάτῳ τούς τε ἄνδρας αὐτούς, οἷς ὤμνυτε,
ὡς ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες
ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε. Ὁ δὲ Ἀριαῖος 40
εἶπε· Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγέ-
νετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντᾳ καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς
ξὺν τούτοις. Ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέαρ- 41
χος μὲν τοίνυν εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπονδάς,
τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορ-

καὶ οἱ ἄλλοι] sic AE; reliqui καὶ ἄλλοι; male, v. adn. — ὡς] v. adn. — ξύν] sic ABD pro σύν. — ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε] sic AB pro ἔρχ. ἐφ' ἡμ. — §. 40. ξύν] sic ABD pro σύν. — §. 41. Ἐπὶ τούτοις] sic AB pro ἐπὶ τούτοις δέ. V. ad I, 1, 9.

d. p. 6 sq. De vocabulo δοῦλος v. ad I, 7, 3.; de plurali ἦσαν ad τὰ ὅπλα referendo v. ad I, 2, 23.

§. 39. Πρὸς ταῦτα] V. ad I, 1, 9. De Cleanore cf. III, 1, 47.

καὶ οἱ ἄλλοι] V. ad §. 25.

ὀμόσαντες — προδόντες] V. ad I, 1, 7. συλλαβὼν — συλλέξας.

ὡς ἀπολωλέκατε] Iacobsius ὡς interpretatur quam (quam turpiter! quam impie!). At eiusmodi exclamationes nostratium potius quam antiquorum scriptorum propriae sunt. Alii pro ὡς scripserunt ὧς (sic) contra usum Atticorum scriptorum, v. nos in Gr. T. I. §. 348. not. 4.; alii legendum coniecerunt ἀθέως, ἀνοσίως, ὠμῶς, ἴσως, ὅμως, οὕτως. In uno codice P ὡς omittitur, quod probant Larcherus, Porsonus aliique. Sunt etiam qui ἀνακόλουθον orationem esse statuant, ita quidem, ut scriptor initium sermonis oblitus per ὡς (i. e. ὅτι) perrexisse dicatur, quasi etiam prius pro οἵτινες potius ὡς s. ὅτι posuerit. Dindorfius ἀνακόλουθον sic explicandum censet, ut intelligatur Cleanor conviciis unice intentus cumulandis orationis cultum parum curare, cuius rei alterum exemplum praebeant illa προδόντες — προδεδωκότες. Mihi quidem eorum sententia maxime probabilis videtur, qui οὕτως pro ὡς legendum censent; οὕτως cum Bornemanno interpretandum est sic temere, *so ohne Umstände, ohne Prozeſs*; cf. nos ad Commentar. III, 6, 9.; ex οὕτως per compendium scripto facile ὡς oriri potuit.

τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες] His verbis plerique omnes editores sunt offensi, quum modo praecesserit προδόντες; at si nobiscum reputaverimus Cleanorem in primis proditionis notionem urgere voluisse, in hac ipsa eiusdem notionis repetitione maximum pondus positum videbitur.

§. 40. Κλέαρχος γάρ] Γάρ in responsione positum vim habet affirmandi: *ja wahrlich.* V. Hartung. *gr. Part.* T. I. p. 473 sq. Klotz. ad Devar. T. II. p. 240 sq. Kühner. Gr. T. II. §. 840. d. (Gr. schol. §. 324, 2.)

§. 41. Ἐπὶ τούτοις] Deinceps. Cf. III, 2, 4. V, 4, 11. VII, 2, 26.

κοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γάρ, ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα ξυμβουλεύειν.
42 Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

1 VI. Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἷς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι
2 ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. Καὶ γὰρ

ὑμ. μὲν εὐεργ., ἡμ. δὲ στρ.] sic ABDEN; reliqui τὲ — τέ pro μὲν — δέ. — ξυμβουλεύειν] sic D; ξυμβουλεῦσαι A; ξυμβουλεύσειν B; reliqui συμβουλεύειν. — §. 42. ἀποκρινάμενοι] sic AB et Castellio; reliqui ἀποκρινόμενοι.

Πρόξενος δὲ καὶ Μένων] Exspectes: Πρόξενον δὲ καὶ Μένωνα, ἐπείπερ εἰσὶν —, πέμψατε —; sed nominativi positi sunt per attractionem quandam similem ei, quam ad I, 1, 5. attigimus. Cf. III, 2, 12: εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι — ἐπεὶ οὐκ εἶχον — εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς. 3, 16: ἡμεῖς μὲν οὖν εἰ μέλλομεν τούτους εἴργειν, — σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ (sc. ἡμῖν) καὶ ἱππέων.

Cap. VI. §. 1. ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς] V. nos in Gr. T. II. §. 565. (Gr. schol. §. 281, 3.) Rost. Gr. schol. §. 150, 6. Cf. §. 29. III, 1, 31. ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον.

εἷς — Κλέαρχος — δόξας] Hi nominativi nominativis οἱ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες — καὶ ἀποτμηθέντες per appositionem partitivam additi sunt. V. ad I, 8, 27. Particulae μέν respondet δέ in §. 16.

ἐκ πάντων — δόξας] ab omnibus — putatus. V. nos in Gr. T. II. §. 599. p. 272.

ἐσχάτως] Summa vi in clausula enuntiationis positum. V. ad II, 5, 14. Ἐσχάτως interpretantur veteres grammatici (ut Thom. Mag. p. 136. ed. Ritschl.) ἄκρως, i. e. summe, incredibiliter. „De Clearchi, Ramphiae filii, rebus gestis in bello Peloponnesiaco, in quo navibus in Hellesponto praefuit et diu Byzantii harmosta fuit, v. Thuc. VIII, 8. 39. Xen. Hellen. I, 35, 36. cum adnot. Schneid. et I, 3, 15. Polyaen. II, 2, 7 sqq.“ POPPO.

§. 2. Καὶ γάρ] Etenim. V. ad II, 2, 15.

πόλεμος] ὁ Πελοποννησιακός.

παρέμενεν] „apud suos constanter mansit interpretantur, quod vereor ut cum Hellenicis I, 1, 36. conciliari possit, ubi Clearchus Byzantium et Chalcedonem mittitur ab Agide rege, unde allatum Atheniensibus commeatum interciperet. Iterum ibid. I, 3, 15. Byzantii harmostes traditur Clearchus abisse ad Pharnabazum, dum Byzantium Alcibiadi proderetur. Igitur verbum παραμένειν h. l. adiunctam notionem in fide et obsequio manendi habere videtur. Quanquam statim sequitur ἐξέπλει, quod ei oppositum esse vi-

δὴ ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους παρέμενεν, ἐπεὶ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὑτοῦ πόλιν, ὡς οἱ Θρᾶκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας, καὶ διαπραξάμενος, ὡς ἐδύνατο, παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χεῤῥονήσου καὶ Περίνθου Θρᾳξίν. Ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οἱ ἔφοροι, ἤδη 3
ἔξω ὄντος αὐτοῦ, ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ᾤχετο πλέων εἰς Ἑλλήσποντον. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν 4
τῇ Σπάρτῃ τελῶν ὡς ἀπειθῶν. Ἤδη δὲ φυγὰς ὢν ἔρχεται πρὸς Κῦρον, καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον ἄλλῃ γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρει-

Cap. VI. §. 2. παρέμενεν] sic AB pro παρέμεινεν. — Περίνθου] sic ABFGIKL pro Πειρίνθου. — §. 4. ἄλλῃ] sic optimi codd. ABDEN pro ἀλλαχοῦ.

detur; sed sequitur etiam οὐκέτι πείθεται, quod licebit fortasse ad παραμένειν referre." SCHNEIDERUS.

ὡς — ἀδικοῦσι] V. ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

τοὺς Ἕλληνας] „Chersonesum incolentes. Cf. I, 3, 4." SCHNEID.

ὡς ἐδύνατο] „Weisk. interpretatur maxima dedita opera. Sed Graece id ὡς ἐδύνατο μάλιστα dicendum fuisset. Xenophon igitur leviter tangere voluisse videtur iniustum Clearchi factum." SCHNEID.

ὡς πολεμήσων] V. ad I, 1, 3.

Περίνθου] Thraciae ad Propontidem urbis, quae, postea Heraclea nominata, nunc *Erekli* appellatur.

§. 3. ἔξω ὄντος αὐτοῦ — αὐτόν] Gravius dictum pro: ἔξω ὄντα αὐτὸν ἀποστρέφειν ἐπειρῶντο. V. ad I, 4, 12.

Ἰσθμοῦ] Non Chersonesum Thraciam intelligendam esse, sed Isthmum Corinthium, qui saepe κατ' ἐξοχὴν appellatur Isthmus, diligenter docet Schneiderus.

ἐνταῦθα] Saepe hoc vocabulo, uti apud nos adverbio *da*, et gravius etiam addito δή (ἐνταῦθα δή, tum vero, *da fürwahr*), apodosis inducitur. V. nos in Gr. T. II. §. 805, 4.

§. 4. Ἐκ τούτου. V. ad I, 1, 9.

τῶν — τελῶν] Intelligendi sunt ephori, cf. VII, 1, 34. Krügerus comp. de rep. Lac. VIII, 4: ἔφοροι — ἱκανοὶ μέν εἰσι ζημιοῦν ὃν ἂν βούλωνται, κύριοι δ' ἐκπράττειν παραχρῆμα, κύριοι δὲ καὶ ἄρχοντας καταπαῦσαι καὶ εἷρξαί τε καὶ περὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστῆσαι.

ὁποίοις — ἔπεισε] Clearchum Cyro auctorem fuisse belli suscipiendi supra I, 1, 9. et I, 3, 3 sqq. non legi, docet Weiskius; Schneiderus verbum ἔπεισε refert ad verba: δίδωσι δ' αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρεικούς, haec addens: „pecuniam quibus usibus petierit Clearchus et subministraverit Cyrus, satis manifesta oratione exposuit Xenophon." At de rationibus persuadendi nihil dictum est. Quare assentior Krügero, cui Xenophon memoriae vitio putasse videtur se I, 1, 9. plura de hac re narrasse, quam revera narravit.

5 κούς· ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥᾳθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλ᾽ ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξὶ καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἦγε τούτους καὶ πολεμῶν διεγένετο, μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς ξὺν ἐκείνῳ αὖ
6 πολεμήσων. Ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις, ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἔχειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης, αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥᾳθυμεῖν, βούλεται πονεῖν, ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως, αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν· ἐκεῖνος δέ, ὥσπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἡδονήν, ἤθελε
7 δαπανᾶν εἰς πόλεμον. Οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν· πολεμικὸς δὲ αὖ ταύτῃ ἐδόκει εἶναι, ὅτι φιλοκίνδυνός τε

§. 5. ἀπὸ τούτου δή] sic ABI; reliqui om. δή. — ἦγε τούτους] sic AB pro ἦγεν αὐτούς. — μέχρι Κῦρος] sic ABE; μέχρι οὗ Κῦρος IK; μέχρι αὖ K. FG; reliqui μέχρις οὗ K. V. ad I, 4, 13. — ξύν] sic ABD pro σύν. V. ad II, 1, 17. — §. 6. φιλοπολέμου μοι δοκεῖ] sic BEI pro φιλ. δοκεῖ sine μοί. — ὥστε πολεμεῖν] om. E; at v. adn. — §. 7. Οὕτω μέν] al. οὕτω μὲν οὖν; at v. ad I, 10, 18. — ἐδόκει εἶναι] sic AB pro εἶναι ἐδ. V. ad V, 2, 3. — §. 8. κἀκεῖνος] sic AB pro καὶ ἐκεῖνος. — ὥς τις καὶ ἄλλος] sic ABD et Steph.; reliqui

§. 5. ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων] V. ad I, 1, 9.

ἀπὸ τούτου] ab eo tempore, inde.

ἔφερε καὶ ἦγε τούτους] Sic Latine: ferre et agere alicuius res; verba φέρειν et ferre referuntur ad rerum, ἄγειν et agere ad hominum pecorumque praedam.

ξὺν ἐκείνῳ αὖ] H. e. cum illo coniunctus pariter, atque antea solus bellum gesserat. Unde apparet etiam h. l. αὖ significare vicissim, rursus. Cf. II, 5, 26: καὶ σοὶ αὖ ἐγὼ δηλώσω, ut tu mihi modo declarasti. III, 2, 27. extr. VI, 5, 29: μέχρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη, ut antea sinistrum.

§. 6. ὅστις] V. ad II, 5, 21.

ἐξόν] V. ad II, 5, 22.

βούλεται πονεῖν, ὥστε πολεμεῖν] labores suscipere mavult ita (ea conditione), ut bellum gerat. De ὥστε (ita, ea conditione, ut) cum infin. iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 825. c. (Gr. schol. §. 341, 3. d.) Rost. Gr. schol. §. 185, 5. Cf. infra V, 6, 26. ὥστε ἐκπλεῖν.

§. 7. ταύτῃ] hac ratione. V. nos ad Commentar. I, 7, 3. Cf. infra III, 2, 32.

φιλοκίνδυνός τε κτέ.] non modo (τέ) periculorum amans erat, quum et (καί) interdiu et (καί) noctu adversus hostes ducebat, sed etiam (καί) in periculis prudens.

§. 8. Καὶ — δέ] V. ad I, 1, 2.

ἀρχικὸς —, ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου κτέ.] Verte cum Schneidero: „dicebatur etiam ad imperandum idoneus esse, quantum scilicet licet per ingenium eiusmodi et mores, quibus ille erat praeditus."

ην καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες ὡμολόγουν. Καὶ ἀρχικὸς δ' ἐλέγετο εἶναι, ὡς δυνα- 8
τὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου, οἷον κἀκεῖνος εἶχεν. Ἱκανὸς μὲν γάρ, ὥς τις καὶ ἄλλος, φροντίζειν ἦν, ὅπως ἔχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν, ὡς πειστέον εἴη Κλεάρχῳ. Τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς 9
εἶναι· καὶ γὰρ ὁρᾶν στυγνὸς ἦν καὶ τῇ φωνῇ τραχύς· ἐκόλαζέ τε ἀεὶ ἰσχυρῶς καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὡς καὶ αὐτῷ μεταμέλειν ἔσθ' ὅτε. Καὶ γνώμῃ δ' ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ στρατεύματος οὐδὲν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι. Ἀλ- 10
λὰ καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὡς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ

ὡς εἴτις καὶ ἄλλος, quod ex interpretamento supra scripto natum est. — ἔχοι] sic ABDEN; ἕξοι FG; ἕξει a pr. m., ἕξοι a sec. m. I; reliqui ἕξει. — αὐτῷ] sic AB pro αὐτοῦ. — ὡς πειστέον] AD et Steph.; ὡς π..στέον B litteris duabus erasis, sed in marg. πειστέον; ὡς ἀπιστέον EFGHI (a pr. m.) KL et Ald.: in quo Born. suspicatur ὡς εὖ πειστέον; reliqui ὡς πιστέον: quae forma est nulla; idem vitium etiam VI, 6, 14. codices occupavit. — §. 9. ἀεί] B; om. A; vulgo αἰεί; fortasse recte, v. ad II, 3, 13. — ὡς] sic AB pro ὥςτε.

ἐμποιῆσαι —, ὡς πειστέον εἴη Κλ.] milites ea imbuere opinione, ut sibi (Clearcho) parendum statuerent. De verbo ἐμποιεῖν Krügerus apte comp. Oecon. XXI, 7: ἐῤῥωμένοι ἄρχοντες γίγνονται, οἳ ἂν δύνωνται ἐμποιῆσαι τοῖς στρατιώταις ἀκολουθητέον εἶναι καὶ διὰ πυρὸς καὶ διὰ παντὸς κινδύνου. — Pro Κλεάρχῳ exspectes ἑαυτῷ, at v. ad I, 6, 11.

§. 9. ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι] De attractione v. Buttm. §. 142, 3. Rost. §. 184, 9. Kühner. T. II. §. 651, 3. (Gr. schol. §. 308, 2.)

καὶ γάρ] V. ad II, 2, 15.

ὁρᾶν στυγνός] torvus visu. De infinitivo activi, qui passivi vim habere videtur, v. Buttm. §. 140, 2. Rost. Gr. mai. §. 126. not. 9. Kühner. T. II. §. 640. not. 3. (Gr. schol. §. 306. not. 10.) et ad Commentar. I, 6, 5.

τῇ φωνῇ τραχύς] Non raro dativus adiectivis pariter atque accusativus additur ad accuratiorem definitionem significandam. V. nos in Gr. T. II. §. 585. not. 1. (Gr. schol. §. 285, 1.)

ἔσθ' ὅτε] ἐνίοτε. V. ad II, 4, 3.

γνώμῃ] consulto.

§. 10. ἔφασαν] V. ad I, 9, 23. Clearchi dictum commemorant etiam Frontinus IV, 1, 17. et Valerius Max. II, 7. extr., sed, uti verissime docet Dindorfius, perversa et ab Xenophontis mente aliena tradentes. Sine dubio enim Xenophon significare vult hoc: Clearchus non militibus, uti illi narrant, sed potius amicis suis dicere solebat, severa disciplina effici oportere, ut milites ducem magis quam hostes metuerent.

μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλάξειν, ἢ φίλων ἀφέξεσθαι, ἢ
11 ἀπροφασίστως ἰέναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον αὐτοῦ ἀκούειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ᾑροῦντο οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις ἔφασαν φαίνεσθαι καὶ τὸ χαλεπὸν ἐῤῥωμένον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐδόκει εἶναι, ὥστε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν ἐφαίνετο·
12 ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους ἀρχομένους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλιπον· τὸ

§. 11. ἐν τοῖς ἄλλοις πρ.] v. adn. — καὶ οὐκέτι] ABE om. καί, quod deesse non potest. — §. 12. ἀρχομένους] v. adn. — ἀπέλιπον] sic ABDFHIKL et Ald. pro ἀπέλειπον, quod omnes fere recentt. edd. iniuria receperunt. V. ad I, 9, 18. — ἦν καὶ ὠμός] sic AB pro καὶ ὠμὸς ἦν. — §. 14. Ἐπεὶ

φίλων ἀφέξεσθαι] iniuria amicis inferenda abstinere.

§. 11. αὐτοῦ ἀκούειν] ei obedire. V. Rost. §. 162. not. 3. Kühner. T. II. §. 528. not. 4. (Gr. schol. §. 273. not. 18.) Infra III, 5, 16. βασιλέως οὐκ ἀκούειν.

καὶ γὰρ τὸ στυγνὸν τότε — καὶ τὸ χαλεπόν] H. e. nam et — et. V. ad I, 9, 10.

φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις ἔφασαν φαίνεσθαι] Haec est scriptura optimorum codicum: ABDEIM2, 6, Q; reliqui omittunt ἄλλοις, eosque secuti sunt Bornemannus, Dindorfius, Krügerus, verba ἐν τοῖς προσώποις de Clearchi vultu intelligentes, nisi scilicet his duobus Plutarchi locis: p. 69. A: ὥσπερ τοῦ Κλεάρχου τὸ πρόσωπον ὁ Ξενοφῶν ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινά φησιν ὁρώμενον εὐμενὲς καὶ φιλάνθρωπον εὐθαρσεστέρους ἐποίει τοὺς κινδυνεύοντας, et p. 620. D: ὥσπερ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ἔλεγε τοῦ Κλεάρχου τὸ σκυθρωπὸν καὶ ἄγροικον ἄλλως ἐν ταῖς μάχαις ἡδὺ καὶ φαιδρὸν ἐπιφαίνεσθαι διὰ τὸ θαῤῥαλέον, οὕτως ὁ μὴ φύσει πικρός, ἀλλὰ σεμνὸς καὶ αὐστηρὸς ἐν τῷ πίνειν ἀνιέμενος ἡδίων γίνεται καὶ προσφιλέστερος. At utrum Plutarchus in suo Xenophontis codice ἐν τοῖς προσώποις, an ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις legerit, ex his locis minime concludi potest, quum Xenophontis locum non anxie ad verbum expresserit, sed sententiam tantummodo secutus sit. Huc accedit, quod pluralis πρόσωπα de unius ore dictus legitur quidem apud Achill. Tat. p. 421. Iacobs., sed neque apud Xenophontem aliosque huius aetatis prosaicos scriptores. Denique elegantissime mihi dicta videntur verba: τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις ἐφαίνετο hac sententia: Clearchi trux vultus in periculis in ceterorum oribus laetus (i. e. laetitiam excitans) apparebat; pronomen αὐτοῦ, quod e vulgari ordine post aut ante τὸ στυγνόν ponendum erat, ad oppositionem ipsius et ceterorum efferendam aptissime ante ἐν τοῖς ἄλλοις positum est. Quam Voigtlaenderus proposuit coniecturam, e Plutarcho l. d. p. 620. D. ductam: τὸ στυγνὸν ἄλλως τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς πρ., elegans illa quidem est, sed non recipienda.

γὰρ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλ' ἀεὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός, ὥςτε διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥςπερ παῖδες πρὸς διδάσκαλον. Καὶ γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ 13 ἑπομένους οὐδέποτε εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι, ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι, ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆτο. Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο νικᾶν ξὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἤδη 14 μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶναι τοὺς ξὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαρσαλέως

δέ] sic AB; ἐπειδή E; reliqui ἐπειδὴ δὲ καί. — ξύν] sic ABD pro σύν. V. ad II, 1, 17. — ἤδη μεγάλα] sic AB pro μ. ἤδη. — ξύν] sic ABD pro σύν. — θαρσαλέως] sic ABD pro θαῤῥ. V. var. script. I, 7, 2.

§. 12. ὅτε — γένοιντο] V. ad I, 2, 7.

καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους ἀρχομένους ἀπιέναι] H. e. quum licebat eis ad alios duces, quorum imperio uterentur, transire. Ob ἐξείη exspectes ἀρχομένοις, uti legendum coniecit Hutchinsonus, sed saepe attractionem negligi vidimus ad I, 2, 1. At negari non potest, e neglecta attractione ad hunc locum maximam redundare obscuritatem sententiaeque ambiguitatem. Quare Poppo Hutchinsoni coniecturam recepit. Dindorfius, sive ἀρχομένους sive ἀρχομένοις legatur, utrumque barbarum esse existimat; sive enim ἀρχομένους aut ἀρχομένοις tanquam substantivum pro participio accipiatur, articulum praeponendum fuisse; cf. §. 19: ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκεῖνον; sive pro participio accipiatur, non praesenti, sed futuro ἀρξομένους (ἀρξομένοις) utendum fuisse; porro si legatur ἀρχομένους, hoc participium non cum ἀπιέναι, sed cum πρὸς ἄλλους iungendum esse, ut sit ad alios milites; veruntamen valde ineptum esse milites hic alios commemorari, ubi aut duces alii aut certe ducum aliorum milites nominandi fuissent. Quare legendum suspicatur πρὸς ἄλλους ἄρχοντας ἀπιέναι. Facillima loci difficultatis expediendae ratio videtur mihi esse, si cum Hutchinsono legatur ἀρχομένοις: quod librariorum inconsiderantia ob antecedens ἄλλους facile in ἀρχομένους mutare potuit. Quod autem Dindorfius futurum desiderat, id minime necessarium est. V. ad I, 3, 16. et ad IV, 5, 8.

§. 13. Καὶ γὰρ οὖν] Etenim profecto; de καὶ γάρ, etenim, v. ad §. II, 2, 15.; de particula οὖν confirmativa particulae γάρ addita v. ad I, 9, 8.

οἵτινες — παρείησαν] V. ad I, 1, 5.

ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι] egestate adducti.

§. 14. Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο] Recte observat Poppo exspectari h. l. ἐπεὶ — ἄρξαιντο, quum de repetita actione agatur, v. ad I, 2, 7. Videtur igitur Xenophon, quum haec scribebat, certum quoddam huius belli tempus, quo Clearchus primum ad victoriam ducebat, in mente habuisse. Cf. ad §. 27: εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο.

μεγάλα κτέ.] magni momenti

ἔχειν παρῆν, καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖ-
15 σθαι αὐτοὺς εὐτάκτους ἐποίει. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων
ἦν· ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο.
Ἦν δέ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.
16 Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν
ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· καὶ
διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον τῷ
17 Λεοντίνῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς ἤδη νο-
μίσας εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ
ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ
πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ
18 δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσούτων δ' ἐπι-
θυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων
οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δι-
καίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τού-

ἐποίει] Pro *ἐποίει* habent *εἶναι* B („immo puto F G." Dind.) H I K L et Ald., unde non improbabiliter Lion. coni. *εὐτάκτους εἶναι ἐποίει*. — §. 17. *ἱκανὸς ἤδη νομίσας*] *ἱκ. νομίσας ἤδη* A; B om. *ἤδη*. — *κτήσεσθαι*] *κτήσασθαι* F G H I K L et Ald. — §. 18. *τοσούτων*] sic A B D E pro *τούτων*. — §. 19. *δυνατὸς ἦν*] sic A B D E N pro *ἱκανὸς ἦν*. — *οὔτ'*] sic A B H I K L et Ald.

erant ea, quae efficiebant, ut milites eius strenuos se praestarent.

§. 15. *ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα*] V. ad I, 2, 9.

§. 16. *εὐθύς*] V. ad I, 9, 4.

Γοργίᾳ] clarissimo sophistae. V. de eo Bornemannum ad Xen. Symp. I, 5, p. 48. „Gorgias et Prodicus Thessaliam, Boeotiam et omnem fere Graeciam peragrabant *ἐπὶ σοφιστείᾳ*." SCHNEID. II, 6, 16.

§. 17. *Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ*] Quum Gorgiae disciplina usus esset.

τοῖς πρώτοις] principibus civitatis.

ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν] V. ad I, 9, 11.

§. 18. *ἔνδηλον — τοῦτο εἶχεν*] H. e. manifesto id prae se ferebat, uti interpretatur Sturz. L. X. T. II. p. 175.

μετὰ ἀδικίας — σὺν τῷ δικαίῳ] *Μετὰ ἀδικίας κτῶμαί τι* est quasi *ἀδικίας μετέχων*, iniustitiae particeps; *σὺν τῷ δικαίῳ* est quasi comitante iustitia. V. nos in Gr. T. II. §. 601. et §. 614. I. (Gr. schol. §. 289, 2. et §. 294. I.)

§. 19. *ἑαυτοῦ*] iunge cum *αἰδῶ*.

ἀπιστεῖν] non obedire, *ἀπειθεῖν*. V. Sturz. L. X. T. I. p. 314. Infra VI, 6, 13. *ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις*.

§. 20. *καλοί τε κἀγαθοί*] Sic praeeunte Dindorfio scripsi cum B et cum A, qui exhibet *καλοί τε καὶ ἀγαθοί*, quum prius legeretur *καλοὶ κἀγαθοί*, non moratus Schwidopium l. d. p. 20., qui nunquam apud Xenophontem formulam *καλὸς κἀγαθός*, ubi eam sententiam habeat, qua eam explicaverunt Welcker. prolegg. ad Theogn.

των μή. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· 19
οὐ μέντοι οὔτ᾽ αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φό-
βον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς
στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκεῖνον· καὶ φοβούμενος
μᾶλλον ἦν φανερὸς τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις
ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ. Ὤιετο δὲ ἀρκεῖν 20
πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν τὸν μὲν καλῶς ποιοῦν-
τα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. Τοιγαροῦν
αὐτῷ οἱ μὲν καλοί τε κἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν,
οἱ δὲ ἄδικοι ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. Ὅτε
δὲ ἀπέθνησκεν, ἦν ἐτῶν ὡς τριάκοντα.

Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν 21
πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμ-
βάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι·
φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα

pro οὐδ᾽. — *ἦν φανερός*] ἦν ἂν φανερός BHIKL et Ald. — §. 20. *καλοί τε κἀγαθοί*] v. adn. — §. 21. *πλουτεῖν*] sic ABDE pro πλούτου. — *λαμβάνοι*] λαμβάνῃ B, Suidas (sed huius cod. ex Leid. λαβών) et Stobaeus (sed huius cod. ex A λαμβάνοι). — *κερδαίνοι*] sic Stobaeus; Xenophontis codd. et Stobaei codex A κερδάνοι; Suidas κερδαίνῃ. — *μέγιστα*] v. adn.

p. XXIV sq. Stallb. ad Plat. Theag. p. 237., inserto τέ dirimi arbitratur. Etiam infra IV, 1, 19. scriptura καλώ τε κἀγαθώ satis stabilita est, nec, ubi de rebus agatur, negat τέ saepe addi, ut Comment. I, 5, 1: ἐγκράτεια καλόν τε κἀγαθὸν ἀνδρὶ κτῆμά ἐστι. II, 1, 20. τῶν καλῶν τε κἀγαθῶν ἔργων.

ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι] existimantes eum esse, quo facile quis pro arbitrio uti posset. Cf. ad I, 1, 10.

§. 21. *Μένων*] Cf. ad I, 2, 6. Etiam Ctesias §. 60. p. 79. ed. Bähr. Menonem proditionis accusat. Menonis nomen quasi in proverbium abisse, quum de proditione ageretur, docet Lion. ad h. l. laudatis Larchero ad h. l. et d' Orvill. ad Chariton. p. 254. ed. Lips. Cf. quae de hac Menonis morum notatione in Prolegomenis exposuimus. Ei autem, qui ex h. l. simultatis, quae inter Xenophontem et Platonem intercesserit, argumentum ducunt, vehementer lapsi sunt. V. Boeckh. de simultate, quae Platoni cum Xen. intercessisse fertur, p. 24.

δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν] Cf. §. 23. V. ad I, 2, 11.

τοῖς μέγιστα δυναμένοις] Sic ABDEN pro τοῖς μέγιστον δυναμένοις: quod si maiore codicum auctoritate fultum esset, non dubitassem recipere, quum non solum infra VII, 6, 37. in duobus optimis codd. οἱ μέγιστον δυνάμενοι legatur, sed etiam in Commentar. I, 1, 13. et IV, 7, 6. ὁ μέγιστον φρονήσας dicatur. Cf. infra III, 2, 31. πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται et Popponem ad Thuc. III, 36. p. 53. ed. Goth.

22 ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν
ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορ-
κεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν· τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ
23 τὸ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι. Στέργων
δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τού-
τῳ ἔνδηλος ἐγίνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐ-
δενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν
24 ἀεὶ διελέγετο. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ
ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομέ-
νων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι
25 ῥᾷστον ὂν ἀφύλακτα λαμβάνειν. Καὶ ὅσους μὲν ἂν αἰ-
σθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους ὡς εὖ ὡπλισμένους
ἐφοβεῖτο, τοῖς δ' ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάν-

§. 22. ᾤετο ὁδόν] sic AB et A Stobaei pro ὁδὸν ᾤετο. — τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ τὸ ἀληθές] sic AB pro τὸ δὲ ἁπλοῦν τε καὶ ἀληθές; τὸ δὲ ἁπλοῦν τε καὶ τὸ ἀληθές Suidae cod. Leid.; τὸ δὲ ἁπλοῦν τε καὶ ἠλίθιον EFGHIKL et Ald. — ἐνόμιζε τὸ αὐτό] ἐνόμιζε τὸ αὐτῷ FG; ἐνόμιζε om. ABD Steph.; ἐνομίζετο αὐτῷ EHIKL et Ald. Stob. Suid. — τῷ ἠλιθίῳ] sic ABD Steph. Stobaei A; reliqui ἠλιθίῳ sive ἠλιθίῳ. — §. 23. ἐγίνετο] sic BD Suidas; ἐγένετο A; reliqui ἦν. V. ad II, 2, 3. var. script. — §. 24. ῥᾷστον ὄν] sic ABDEN pro ὅτι ῥᾷστον, probaverunt fere omnes; at quomodo ἂν defendi possit, v. ad II, 4, 26.

§. 23. πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων κτἑ.] Sententia: hostes metuebat, sodales illudebat. Verba τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο per genus quoddam attractionis dicta sunt pro τοῖς δὲ συνοῦσι πᾶσιν, ὡς καταγελῶν αὐτῶν, ἀεὶ διελέγετο.

§. 24. τὰ δὲ τῶν φίλων κτἑ.] Verba sic iungenda: ᾤετο μόνος εἰδέναι ῥᾷστον ὂν τὰ τῶν φίλων ἀφύλακτα λαμβάνειν. Vocabulum μόνος ea vi additum videtur, ut significet praeter ceteros aut unus omnium maxime.

§. 25. ὅσους μὲν ἂν αἰσθάνοιτο] Sic ABDE; reliqui ὅσους μὲν ᾐσθάνετο; Suidas et Stobaei cod. A ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο, quod recentiores edd.

§. 26. πλάσασθαι ψευδῆ] Suidas habet πλάσαι ψ., at ubi hoc verbum translate dictum notionem mentiendi, comminiscendi habet, mediali forma efferri solet, multo rarius activa. V. nos ad Commentar. II, 6, 37.

τῶν ἀπαιδεύτων — εἶναι] V. ad I, 2, 3.

παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει κτἑ.] H. e. apud quos amicitia plurimum valere studebat, eos, qui principem in amicitia tenebant locum, calumniando illos conciliandos esse existimabat. Ad τοὺς πρώτους ex antecedentibus repetendum est φιλίᾳ.

§. 27. ὅτι — δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἄν] Nescio, cur Poppo particula ἂν ita offensus sit,

δροις ἐπειρᾶτο χρῆσθαι. Ὥςπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ 26
θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν· τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ, διαβάλλων τοὺς πρώτους τούτους ᾤετο
δεῖν κτήσασθαι. Τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας 27
παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. Τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος, ὅτι πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο, ὅτι χρώμενος αὐ-
τῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν. Καὶ τὰ μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι 28
περὶ αὐτοῦ ψεύδεσθαι· ἃ δὲ πάντες ἴσασι, τάδ' ἐστί.

quod aut ita accipi potest, ut ὅτι ad superlativum referatur (v. ad I, 1, 6.), aut ita, ut quasi duae constructiones (ὅτι c. verbo fin. et partic.) in unam confusae sint. V. nos in Gr. T. II. §. 771, 5. — §. 25. *ὅσους μὲν ἂν αἰσθ.*] v. adn. — §. 26. *οὕτω Μένων*] sic A B D et Suidas; reliqui οὕτω καὶ Μ. — *τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμ.*] sic A E; ἀπαίδευτον ἀεὶ ἐνόμ. B; τῶν ἀπαιδεύτων ἐνόμ. D; reliqui ἀπαίδευτον ἐνόμιζεν. — *κτήσασθαι*] κτήσεσθαι F G H I K et Ald. — §. 27. *παρέχεσθαι*] παρασχέσθαι B F G I K M 1, 4. — *ὁπότε — ἀφίστατο*] v. adn.

ut vel invitis libris eam delendam existimet. *Ἄν* referendum est ad conditionem suppressam. Verte: *indem er zeigte, daſs, wenn es die Umstände mit sich brächten, er den gröſsten Schaden zufügen könnte und dazu entschlossen wäre.* Exempla coniunctionis ὅτι c. opt. et ἄν iunctae ubivis leguntur. V. Buttm. §. 139. G. 1. Rost. §. 184, 2. Kühner. T. II. §. 770, 1. (Gr. schol. §. 329, 5.) Cf. infra III, 1, 2. extr.

ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο] Quum h. l. actio repetita significetur, exspectamus optativum *ἀφίσταιτο* (v. ad I, 2, 7.), uti ediderunt Schneiderus et Krügerus, quum apud Suidam legeretur ὅτε — ἀφίσταιτο; et sic in editionibus quidem Suidae legitur; nam Leidensis liber et ὁπότε et ἀφίστατο habet cum libris Xenophontis, uti Dindorfius observavit. Mutatio scripturae vulgatae ἀφίστατο in ἀφίσταιτο est illa quidem tam in promptu, ut ne ego quidem id recipere dubitaturus fuerim; at quum etiam supra §. 14. de repetita actione dictum sit: *ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο νικᾶν*, codicum scripturam retinendam putavi. Huc accedit locus singularis V, 5, 14., ubi primum indicativus, dein optativus de repetita actione positus est: καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν —, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ *ἡγοῖντο*, κακῶς ἐποιοῦμεν.

ὅτι χρώμενος — αὐτόν] Haec verba pendent a verbis εὐεργεσίαν κατέλεγεν: beneficium iactabat illud, quod, quum eius consuetudine uteretur, eum non perdidisset.

Παρὰ Ἀριστίππῳ μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων, Ἀριαίῳ δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο, αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν ἀγένειος ὢν γενειῶντα.
29 Ἀποθνησκόντων δὲ τῶν συστρατηγῶν, ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα ξὺν Κύρῳ, ταὐτὰ πεποιηκὼς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥςπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅςπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.
30 Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκὰς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ τούτω ἀπεθανέτην. Τούτων δὲ οὔθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς κατεγέλα, οὔτ' εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. Ἤστην δὲ ἄμφω ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

§. 29. συστρατηγῶν] sic BDEN pro στρατηγῶν. — ὅτι] ὅτε ABN. — ξύν] sic ABD pro σύν. V. ad II, 1, 17. — ταὐτά] ταῦτα A; ταυτα B; reliqui τὰ αὐτά. — τάχιστος] sic ABDEN pro κάλλιστος. — θάνατος δοκεῖ] sic DEN, θ. δόκει A; reliqui θανάτων ἐδόκει. — τῆς τελευτῆς] sic ABD; reliqui om. τῆς. — §. 30. οὔθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδείς] sic AB pro οὐδεὶς οὔθ' ὡς ἐν π. κακῶν. — εἰς] sic AB pro ἐς. — δὲ ἄμφω] sic AB pro τὲ ἄμφω. — τὰ πέντε καὶ τριάκοντα] sic ABDEN pro τετταράκοντα.

§. 28. Ἀριστίππῳ] V. ad I, 1, 10. et 2, 6.

Θαρύπαν] Quis fuerit, non constat. De nomine v. Popponem ad Thuc. II, 80. Part. III. Vol. II. p. 392. et ed. min. Goth. p. 151.

§. 29. ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς] V. ad §. 1.

§. 30. κατεγέλα] καταγελᾶν τινος saepe contemnendi et vituperandi vi ponitur.

εἰς φιλίαν] V. ad I, 9, 16.

ἀμφὶ τά] V. ad I, 2, 9.

LIBER TERTIUS.

I. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει οἱ Ἕλληνες 1
ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύ-
τησεν, ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρ-
νει ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
Ἐπεὶ δὲ οἵ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν 2
λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπόμενοι ἀπολώλε-
σαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες ἐννοούμενοι
μέν, ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐ-
τοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν,
ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς
Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμὼν δ' οὐδεὶς
τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ

Cap. I. §. 1. *ἐν τῇ Κύρου ἀν.*] sic edidi cum ABDE pro vulgata *ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου*, quae a glossatoribus ex V, 1, 1. VII, 1, 1. huc translata videtur. — §. 2. *καὶ τῶν στρατιωτῶν*] sic ABDHL; reliqui om. *τῶν*. — *ἐννοούμενοι*] sic ABDENQ pro *ἐνθυμούμενοι*. Cf. §. 3., unde Poppo huc tractum non recte putat. De seq. *μέν* v. adn. — *οὐ μεῖον*] sic ABDEN pro *πλέον*.

Cap. I. §. 1. *καὶ ὅσα — ἐγένετο — ἐν ταῖς σπονδαῖς*] Sic verba iungenda sunt; *ἐν ταῖς σπονδαῖς*, induciarum tempore, quamdiu induciae nondum ruptae erant. Cf. IV, 1, 1.

§. 2. *οἵ τε στρατηγοί*] Clearchus, Proxenus, Meno. V. II, 5, 31.

ἐννοούμενοι μέν] Particulam *μέν* cum Dindorfio addidi ex ABHIKLMO; oratio ita instituta est, quasi secuturum esset *ἐννοούμενοι δέ* (vel simile participium), *ὅτι κύκλῳ κτἑ.*

ἐπὶ ταῖς β. θύραις] V. ad II, 4, 4. De seq. *ἦσαν* v. ad I, 2, 21.

μύρια στάδια] „Congruit fere hic numerus cum distantia recta inde ab Epheso. Sedecim quidem stadiorum milium iter confecerant, sed magno illud quidem circuitu multisque ambagibus, cf. Haken. I. p. 315. Rennel. p. 137." LION.

τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προὐδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν
Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι
ἦσαν οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥςτε εὔδη-
λον ἦν, ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττη-
3 θέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη. Ταῦτα ἐννοούμε-
νοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἑσπέ-
ραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ
τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύ-
οντο δὲ ὅπου ἐτύγχανεν ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύ-

προὐδεδώκεσαν] v. adn. — *οὐδένα ἂν κατακάνοιεν*] sic ABDE; *οὐδ' ἂν ἔχοντες κ.* K; *οὐδ' ἂν ἕνεκα κ.* Ald.; reliqui *οὐδ' ἂν ἕνα κ.*, quod si maiore codicum auctoritate niteretur, non dubitassem recipere. V. nos ad Commentar. I, 6, 2. — *κατακάνοιεν*] v. adn. — §. 3. *πῦρ ἀνέκαυσαν*] v. adn. — *ταύτην τὴν νύκτα*] sic ABDE pro *ταύτῃ τῇ νυκτί*. — *ἀνεπαύοντο*] sic ABDEN pro *ἀνεπαύετο*. — *ἐτύγχανεν*] *ἐτύγ-*

προὐδεδώκεσαν] Sic bene scripsit Schaeferus; nam A BFGHIKL et Ald. exhibent *προὐδεδώκασι*, in quo plusquamperfectum latere aperte demonstrat augmentum; reliqui habent *προδεδώκασι*, quod rationi temporum, quae est h. l., repugnat.

οὐδένα ἂν κατακάνοιεν] Stephanus ante verbum *κατακ.* inserendum censet *φεύγοντα*, quod ideo non requiritur, quod antecedit *νικῶντες*. Geminus locus ab interpp. affertur II, 4, 6. extr. *Κατακάνοιεν* scripsi cum Dindorfio pro *κατακαίνοιεν*, quod omnes codd. habent praeter A et E. De aoristo *κατακανεῖν* v. nos ad I, 6, 2. Dindorfius correxit *κατακάνοιεν*, quum et sententia aoristum postulet, et in optimo codice A sit *κατακάνοι ἄν*, et hunc habuerit necesse sit, qui interpretationis in cod. E repertae *κατακτάνοιεν* auctor fuit.

§. 3. *Ταῦτα ἐννοούμενοι*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.; de appositione distributiva ad I, 7, 15.; de *ὀλίγοι μέν —, ὀλίγοι δέ* ad I, 9, 10.

εἰς τὴν ἑσπέραν] vespertino tempore. V. nos in Gr. T. II. §. 603, b. 2. b).

πῦρ ἀνέκαυσαν] Sic recte recentiores edd. cum D et regio ap. Dorvillium ad Chariton. p. 588., itemque A, sed hic vocabulo *πῦρ* apostrophum addit (*πῦρ' ἀν.*), pro *πυρὰν ἔκαυσαν*, quod reliqui codd. exhibent. Neque male Stephanus scripsit *πυρὰ ἀν.*, h. e. ignes castrenses; sed etiam infra IV, 5, 5. legitur: *διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες* et *οἱ — πῦρ καίοντες οὐ προςίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας*. Schneiderus recepit quidem *πῦρ ἀνέκαυσαν*, sed perperam de ignibus ad cibum praeparandum excitatis intelligit. Ita enim, inquit Dindorfius, quid perversius hac tota sententia fingi posset: pauci cibum sumpserunt, pauci ignem accenderunt ad coquendos cibos? Quod sic dictum est, quasi hi diversi sint ab illis et secundo loco commemorandi.

τὰ ὅπλα] castra. V. ad II, 4, 15.

ἀνεπαύοντο] V. ad I, 6, 2. *ἐκέλευσεν*.

δειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

4 Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν ξένος ὢν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν, ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. 5 Ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ

χανον BE. — μὲν δή] sic AB; reliqui om. δή. V. ad I, 10, 18. — §. 4. ὑπισχν. δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν K.] sic B, eodemque ducit A, in quo est ὑπ. δὲ αὐτὸν εἰ ἔλθοι φ. αὐτὸν K.; ὑπ. δὲ εἰ ἔλθοι φ. αὐτὸν K. FGIK; ὑπ. δὲ εἰ ἔλθοι φ. αὐτῷ K. HL et Ald.; reliqui ὑπ. δὲ αὐτῷ εἰ ἔλθοι φ. K.; Born. e coni. ὑπ. δὲ αὐτὸν εἰ ἔλθοι φίλον K.

ὅπου ἐτύγχανεν] De verbo τυγχάνειν sine participio ὤν posito v. nos ad Commentar. I, 6, 2. Adde infra V, 4, 34: ὠρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύχοιεν. De plurali πατρίδες v. Sturz. Lex. Xen. T. III. p. 475.; cf. infra VII, 1, 29.; de asyndeto in singulorum nominum enumeratione usurpato v. nos ad II, 4, 28. extr.

§. 4. Ξενοφῶν] „Hic de se tanquam de homine etiamnum ignoto loqui potuit, quum, quae I, 8, 15. 16. II, 1, 12. relata sunt, fere plane ignotum eum reliquerint." KRÜGER. de Xen. vita quaestt. critt. p. 15.

ὃς — συνηκολούθει, ἀλλὰ — αὐτόν] De relativae structurae in demonstrativam transitu v. ad I, 1, 2.

κρείττω] „utiliorem; ut proinde Xenophon quoque plus ab eo commodi exspectare posset, quam a civitate Atheniensium." WEISK. De voc. κρείττων cf. III, 2, 21. IV, 6, 11.

§. 5. ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ] Xenophon modeste de se tanquam ignoto homine loquens §. 4. dixerat Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, de Socrate autem tanquam claro viro loquens apte dicit: Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ. Cf. nos in Gr. T. II. §. 485. not. 4. (Gr. schol. §. 244. not. 5.) Porro observandae sunt hae duae locutiones: ἀνακοινοῦσθαι aut κοινοῦσθαί τινι περί τινος, h. e. deliberare cum aliquo de aliqua re, et ἀνακοινοῦν τινι περί τινος, h. e. aliquid cum aliquo communicare, aliquem de aliqua re consulere, uti paullo post: ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. VI, 1, 22. τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι. Medii exempla ubivis leguntur, cf. infra V, 6, 36. Commentar. III, 7, 3. V. Schneiderum ad Anab. V, 6, 36. et Sturz. L. X. T. I. p. 198 sq. Sed significationis discrimen modo propositum neglexit Xen. in Hellen. VII, 2, 20: εἰ δέ τι δυσχερές σοί ἐστιν —, ἀνακοίνωσαι τοῖς θεοῖς θυόμενος. Quod autem Moeris Atticista p. 20. Piers. ἀνακοινῶσαι Ἀττικῶς, ἀνακοινώσασθαι Ἑλληνικῶς dici statuit, falsum esse vel haec a nobis allata exempla ostendunt. Rectius Suidas: ἀνακοινώσασθαι καὶ ἀνακοινῶσαι ἄμφω λέγουσιν. In simplici verbo Xenophon mediali

τῆς πορείας. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας, μή τι πρὸς τῆς πόλεώς οἱ ἐπαίτιον εἴη Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πο-
6 ρείας. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω, τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς, οἷς ἔδει, θύειν. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει.
7 Ὁ δ' ἀκούσας ᾐτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἠρώ-

§. 5. οἱ] om. ABFGHIK. — ἐπαίτιον] v. adn. — ἐπὶ τὰς Ἀθήνας] ἐς τὰς Ἀθ. A; ἐπὶ ταῖς Ἀθήναις BCHIKL et Ald. — ἐλθόντα] sic ABFGIKO pro ἐλθόντι; v. adn. — §. 6. κάλλιστα] sic AB pro κάλλιστ' ἄν, quod per se non spernendum. V. ad I, 3, 6. — §. 7. πρῶτον] sic ABDN pro πρό-

tantum forma et quidem utraque significatione et deliberandi et consulendi usus est; nam V, 6, 27. ex optimis codd. legendum κοινούμενον. V. Sturz. L. X. T. II. p. 762.

ὑποπτεύσας, μή τι πρὸς τῆς πόλεώς οἱ ἐπαίτιον εἴη κτέ.] metuens, ne quid ei a civitate (a civibus) crimini daretur, quod amicitiam iungeret cum Cyro. De ὑποπτεύειν μή v. ad III, 5, 3. ἐννοούμενοι, μὴ — ἔχοιεν. Cum Dindorfio recepi ἐπαίτιον, quod habent AFGI correctus et K pro ὑπαίτιον, quod rarioris vocabuli interpretamentum videtur esse. De praepositione πρός cf. VII, 6, 33: ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευόμην. V. nos in Gr. T. II. §. 616. I. 2. c. p. 306 sq. (Gr. schol. §. 298. I. 2. c.)

ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι] „in postrema parte belli Peloponnesiaci." POPPO.

συμβουλεύει τῷ Ξ. ἐλθόντα — ἀνακοινῶσαι] V. ad I, 2, 1. De re cf. Cicer. de Divin. I, 54.

§. 6. ἣν ἐπινοεῖ] Exspectes optativum; at v. adnotata in I, 3, 14.

καλῶς πράξας] prospero successu. Cf. III, 4, 6. οὕτω πράξαντες, hac usi fortuna.

θεοῖς, οἷς ἔδει, θύειν] Haec verba sic posita nullam aliam interpretationem admittunt, nisi hanc: ut diis eis, quibus oporteret, sacra faceret. Intelligendi sunt dii ei, quibus, si quis expeditionem, qualem Xenophon in mente habebat, suscepturus erat, vel lege vel more sanctum erat, ut sacra fierent. Certi igitur erant dii. Quod autem articulus τοῖς additus non est, id in vocabulo θεοί, quod, etiam ubi certi dii intelliguntur, saepe articulo destitutum est, offendere non potest. V. praeter grammaticos Bornemannum ad Xen. Symp. IV, 47. p. 141. Certos autem intelligendos esse deos apparet ex §. 8. θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεός et ex VI, 1, 22: ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν. Quod si igitur hunc locum ea quam proposuimus ratione interpretamur, neque opus est cum

τα, πότερον λῷον εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. Ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ', ἔφη, χρὴ ποιεῖν, ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν. Ὁ μὲν δὴ Ξε- 8
νοφῶν οὕτω θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συνεστάθη Κύρῳ.
Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου, καὶ ὁ Κῦρος συμ- 9
προὐθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν· εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας.

τερον. — λῷον] sic ABD pro λώιον. — εἴη αὐτῷ] sic AB pro αὐτῷ εἴη. — §. 9. συμπρουθυμεῖτο] Quod ADE exhibent συνεπιπροθυμεῖτο, id nihil aliud esse nisi συνεπροθυμεῖτο suspicatur Lobeck. ad Phryn. p. 28. — στρατεία] στρατιά AFGHIKL et Ald. V. ad V, 4, 18. — ἀποπέμψει] v. adn.

Schneidero e Buttmanni coniectura scribere: θεούς, οἷς ἔδει θύειν, neque cum Langio et Halbkarto: τοὺς θεούς, οἷς ἔδ. θ., neque cum Bornemanno, Krügero, aliis statuere, dativum θεοῖς h. l. pro accusativo per eam structuram positum esse, quae vocatur attractio inversa, de qua vide ad I, 4, 15.: cuius structurae quotquot reperiuntur exempla, longe aliter comparata sunt, atque id, quod h. l. legitur.

§. 7. πότερον] V. ad I, 3, 18.

§. 8. θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεός] Scil. θύειν, quod ἀπὸ κοινοῦ e θυσάμενος repetendum est. V. ad I, 2, 15.

ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν] iter in superiorem Asiam festinanter ingredi. V. nos in Gr. T. II. §. 547, 2. (Gr. schol. §. 278, 2.) et Bornemannum ad Cyrop. VIII, 6, 20: ὥρμα δὴ ταύτην τὴν στρατείαν, ubi comp. Herod. VIII, 106: τὸ στράτευμα τὸ Περσικὸν ὅρμα (pro ὥρμα) ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, et passive V, 76. ἐξέλασιν ὁρμηθέντες.

συνεστάθη] commendatus est (*wurde vorgestellt*). Cf. infra VI, 1, 23. et nos ad Commentar. I, 6, 14.

§. 9. συμπρουθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν] simul operam dabat, ut is maneret. Cf. VII, 2, 24. Cum ὅπως et coniunctivo iunctum legitur VII, 1, 5. συμπροθυμεῖσθαι, ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα. De augmento v. Breitenb. ad Ages. II, 1., ubi recte legitur προεθυμεῖτο pro ἐπροθυμεῖτο.

εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὰν — λήξῃ, — ἀποπέμψει] pro vulgari: εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὴ — λήξειεν, — ἀποπέμψοι. V. ad I, 3, 14. Ceterum pro ἀποπέμψει Bornemannus et Dindorfius cum B ediderunt ἀποπέμψειν (quo etiam A ducit, qui habet ἀποπέμπειν), de qua duarum structurarum (εἰπεῖν ὅτι c. verbo fin. et εἰπεῖν c. inf.) in unam confusione v. nos in Gr. T. II. §. 771, 5. Infra VI, 1, 29: νομίζω —, ὅτι — τοῦτον — στασιάζειν. VII, 5, 8. ἐμέμνητο, ὡς — παραδώσειν. Exemplorum nubem coegit Schwido p. progr. l. d. p. 10 sq.

εἰς Πισίδας] V. I, 1, 11.

10 Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθεὶς οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γὰρ ᾔδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμήν, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν ἤδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι᾽ αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ
11 Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν ἦν. Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ᾽ ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ· ἔδοξεν αὐτῷ, βροντῆς γενομένης, σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν
12 πατρῴαν οἰκίαν καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν. Περίφοβος δ᾽ εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ πῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὢν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· πῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δ᾽ ἐδόκει

§. 10. ὑπὸ Προξένου] sic AB pro ὑπὸ τοῦ Πρ. — πᾶσιν ἤδη] sic BD; ἤδη πᾶσιν A; reliqui πᾶσιν. — οἱ πολλοί] οἱ om. AB. — §. 11. ἐδύνατο] ἠδύνατο B; v. nos ad Commentar. I, 4, 14. Cf. infra §. 35. III, 3, 11. 4, 44. IV, 5, 11. 5, 18. 21. VI, 3, 20. 4, 9. 5, 28. Formam ἠδύν. ex optimis codd. recepimus IV, 5, 18. 8, 20. — ὕπνου] sic ABD et Steph. pro ὕπνον, v. adn. — §. 13. ὁποῖόν τι] τι om. AHL. — μέντοι] v. adn. —

§. 10. οὐ γὰρ ᾔδει] Exspectes: οὐ γὰρ οὗτος ᾔδει, at v. ad I, 4, 5.

οἱ πολλοί] „Nam praeter Xeniam et Pasionem I, 4, 7. pauci milites clam abierant." WEISK.

δι᾽ αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου] et propter pudorem sui veriti, ne ignavi viderentur, et propter reverentiam Cyri (erga Cyrum), ne ingrati ab eo haberentur.

§. 11. ἔδοξεν αὐτῷ κτέ.] Haec verba ἀσυνδέτως (sine γάρ) adiuncta sunt, quia continent argumentum somni. V. nos in Gr. T. II. §. 760. c. (Gr. schol. §. 325. b.) Geminus locus legitur IV, 3, 8. Adde IV, 7, 10: ἔνθα δὴ Καλλίμαχος μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου κτέ.

ἔδοξεν αὐτῷ — σκηπτὸς πεσεῖν — καὶ — λάμπεσθαι πᾶσαν] Verbum δοκεῖν (videri) et impersonaliter et personaliter usurpatur, h. e. et cum accusativo et infinitivo et cum nominativo et infinitivo construitur; hoc autem loco utraque structura consociata est. De accusativo c. inf. cf. supra I, 4, 18. et nos ad Commentar. III, 5, 14. De Latina lingua v. nos in Gr. Lat. §. 129. not. 1. et ad Tuscul. V, 5, 12.

§. 12. μὴ οὐ δύναιτο] Ex antecedenti ἐφοβεῖτο repetendum est ἀπὸ κοινοῦ participium φοβούμενος. V. adnotata in I, 3, 17. μὴ — καταδύσῃ.

§. 13. Ὁποῖόν τι] Quale fere. V. ad II, 2, 2. Quod dedimus μέντοι pro vulg. μὲν δή, id debetur ingenio Schneideri et confirmatur auctoritate codicis A, in quo est ὁποῖον μέντοι ἔστιν δὴ τό κτέ. Particulae μὲν δή h. l. ferri non possunt. Verba sic

λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἀποριῶν.

13 Ὁποῖόν τι μέντοι ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν, ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίνεται γὰρ τάδε· Εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· Τί κατάκειμαι; ἡ δὲ νὺξ προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἥξειν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; 14 Ὅπως δ' ἀμυνούμεθα, οὐδεὶς παρασκευάζεται, οὐδ' ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὥςπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν. Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προςδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; Οὐ γὰρ ἔγωγ'

Γίνεται] sic ABD pro *γίγνεται*. V. ad II, 2, 3. — *τάδε· Εὐθύς*] sic primus verba distinxit Schneiderus, neque aliter A; vulgo *τάδε εὐθύς. ἐπειδὴ ἄν.* — §. 14. *ἡσυχίαν ἄγειν*] sic ADN; *ἡσυχιάζειν* E; reliqui *ἡσυχίαν ἔχειν.* — *στρατηγόν*] sic Steph. et, ut videtur, B; etiam interpretationes Amasaei, Leonclavii et vetus Gallica idem exprimunt. Reliqui *στρατόν.* Error natus est e compendio scripturae. IV, 1, 2. *στρατιώταις* recte se habet.

construenda sunt: *ὁποῖόν τί ἐστιν ἰδεῖν τὸ τοιοῦτον ὄναρ.*

πρῶτον μέν] His respondet *ἐκ τούτου* §. 15., ut III, 2, 1. *πρῶτον μέν* — et §. 4. *ἐπὶ τούτῳ.* VI, 1, 5. *πρῶτον μέν* —, §. 7. *μετὰ ταῦτα.*

τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ — ἀποθανεῖν] V. nos in Gr. T. II. §. 718, 2. (Gr. schol. §. 318, 10.)

πάντα μὲν — πάντα δέ] V. ad I, 9, 10.

ἐπιδόντας] expertos (erlebend). Cf. VII, 1, 30. Menkius comp. Herod. I, 32, 2. Lucian. Gall. c. 15. extr.

ὑβριζομένους ἀποθανεῖν] Participium *ὑβριζομένους* accuratius explicatur antecedentibus participiis; hinc oratio *ἀσύνδετος*. Cf. nos ad I, 1, 7. Bene Dindorfius: ea ipsa est *ὕβρις*, quod illa omnia cernenda Graecis et patienda fuerunt.

§. 14. *ὥςπερ ἐξόν*] quasi liceat. De *ὥςπερ*, quasi, participiis addito v. I, 3, 16. et de accusativo absoluto *ἐξόν* ad II, 5, 22.

τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προςδοκῶ ταῦτα πράξειν;] Per breviloquentiam Graecorum propriam duae enuntiationes interrogativae confusae sunt in unam: Ergo ego exspectem, dum dux aliquis haec facturus sit? et e qua civitate hic erit? V. nos in Gr. T. II. §. 843, 2. (Gr. schol. §. 344. not. 8.) et ad Commentar. II, 2, 1. Addit Xenophon verba *τὸν ἐκ ποίας πόλεως*, quia adhuc supererat Lacedaemoniorum dux Chirisophus. Cf. infra III, 2, 27. VI, 1, 26.

ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω;] „Cir-

ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν
15 τοῖς πολεμίοις. Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥςπερ, οἶμαι, οὐδ' ὑμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν,
16 ἐν οἵοις ἐσμέν. Οἱ μὲν γὰρ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρεσκευάσθαι, ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν
17 ἀντεπιμελεῖται, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. Καὶ μὴν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμηθα, τί οἰό-

§. 16. *Οἱ μὲν γάρ*] sic B E; *οἱ μέν* A; reliqui *οἱ μὲν γὰρ δή*. — *καλῶς τὰ ἑαυτῶν*] sic A B pro *τὰ ἑ. κ.* — *παρεσκευάσθαι*] *παρασκευάσασθαι* A B D E. — *οὐδέν*] sic B E; om. A; reliqui *οὐδέ*. — §. 18. *οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι*] sic Hutchins.; *οὐκ ἂν ἔλθοι* A B D E; *οὐκ ἐπιπαρέλθοι* O; *οὐκ ἐπίπαν ἔλθοι* reliqui;

citer quadraginta quattuor annos natus erat. V. de Xen. vita p. 6 sqq. Sed praetorum plerique maiores natu videntur fuisse. Quid Xenophonti ad rem aggrediendam animos fecerit, colligi potest ex V, 9, 22 sqq." KRÜGER. Cf. eundem in quaestt. critt. p. 17. De structura verbi *ἀναμένω* cf. §. 24. et nos in Gr. T. II. §. 637. not. 1. Adde Thuc. III, 2: *νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι*. VI, 135: *οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι*.

§. 17. *Καὶ μήν*] Atqui. V. ad I, 7, 5.

εἰ ὑφησόμεθα] si segniter agemus. Cf. III, 2, 3. V, 4, 26.

ἡμᾶς δὲ — τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν;] Subiectum infinitivi, quod alias, ubi idem est subiectum verbi regentis, omitti solet, h. l. propter oppositionis vim additum est; *ἡμᾶς* enim opponitur fratri regis. V. nos in Gr. T. II. §. 646, 1. (Gr. schol. §. 307. not. 4.) Cf. infra VII, 1, 30: *εὔχομαι — ἐμέ γε κατὰ γῆς — γενέσθαι*.

κηδεμών] „Nam Cyrus matrem certe rebus suis faventem habuerat." WEISKIUS.

ἐστρατεύσαμεν] Ubi duae enuntiationes relativae se excipere debebant, Graeci in altera relativum vel in demonstrativum mutare (v. ad I, 1, 2.) vel plane omittere solent, licet posterius relativum in alio casu atque prius ponendum fuerit, uti h. l. Cf. infra III, 2, 5. IV, 7, 2. V. nos in Gr. T. II. §. 799. (Gr. schol. §. 334, 1.) et ad Commentar. I, 4, 12. Enucleatissime hunc grammaticae locum pertractavit Maetznerus ad Lycurg. §. 15. p. 101 sq.

ὡς — ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες] V. ad I, 1, 3.

δοῦλον] V. ad I, 7, 3.

§. 18. *ἐπὶ πᾶν ἔλθοι*] *Ἐπὶ πᾶν ἐλθεῖν* est omnia tentare, nihil intentatum (inexpertum) relinquere. Poppo comparat Soph. O. R. 265. (260.): *ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι*, Bornemannus laudat Monkium et Matthiaeum ad Eurip. Hippol. 283. (286.): *ἐς πάντ' ἀφῖγμαι*. De eiusdem potestatis locutione

μεθα πείσεσθαι; ὅς καὶ τοῦ ὁμομητρίου καὶ ὁμοπατρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἤδη ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς δέ, οἷς κηδεμὼν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δ' ἐπ' αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; Ἆρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, 18
ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ' αὐτόν; Ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον. Ἐγὼ 19
μὲν οὖν, ἔςτε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὔποτε ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτείρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μα-

v. adn. — ἔσχατα] sic ABDEMN pro αἴσχιστα. — παράσχοι] sic ABDE pro παράσχῃ, v. adn. — τοῦ στρατεῦσαι] v. adn. — ποτὲ ἐπ' αὐτόν] v. adn. — §. 19. ἔςτε] sic Porsonus; codd. ἔςτ' ἄν. Idem vitium in multis codd. §. 28.

πάντα ποιεῖν, quae paullo post legitur, v. Zeunium ad Cyrop. V, 4, 26.

ὡς — παράσχοι] De ὡς finali post optativum et ἄν cum optativo sociato v. ad I, 3, 17.

ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος] De duplici accusativo v. ad I, 3, 3.

φόβον — τοῦ στρατεῦσαι] Eleganter A exhibet τοῦ μὴ στρατεῦσαι. Idem codex etiam II, 4, 3. habet: ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος ᾖ ἐπὶ βασιλέα μέγαν μὴ στρατεύειν. V. Popponem ad Thuc. I, 16. p. 37. ed. Goth.

ποτὲ ἐπ' αὐτόν] Sic BD; ἐπ' αὐτὸν ποτέ A; reliqui ποτὲ ἐφ' ἑαυτόν. Utrumque, et ἐπ' αὐτόν et ἐφ' ἑαυτόν, e grammaticae ratione recte sese habet. Ubi ἐπ' αὐτόν dicitur, pronomen refertur ad cogitationem eius, qui loquitur; ubi ἐφ' ἑαυτόν, reflexivum ad cogitationem eius, de quo agitur. In Latino sermone illa ratio multo rarior est, quam haec. Multis exemplis utrumque usum illustravimus ad Commentar. I, 2, 49. Cf. infra IV, 1, 6. in var. scr. VII, 8, 2: εἶπεν ἦ μὴν ἔσεσθαι μηδ' ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν, ubi v. adnotata.

ὅπως τοι μή] Verti potest: *damit wir nur nicht*. De particula asseverativa τοί v. Hartung. *gr. Part.* T. II. p. 346. (qui locum nostro similem attulit, Soph. Trach. 189: τοῦ δ' ἐγὼ κλύων ἀπῆξ', ὅπως τοι πρῶτος ἀγγείλας τάδε πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι (*nur um dir zu melden*), Klotzium ad Devar. T. II. p. 737. Kühner. Gr. T. II. §. 705. (Gr. schol. §. 317, 3.)

§. 19. Ἐγὼ μέν] Ego quidem; μέν referendum est ad sententiam suppressam, ut: quid alii fecerint, non curo. V. ad I, 2, 1. Sequens autem μέν: ἔςτε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, referendum est ad μέντοι §. 21: ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδάς. Observanda est singulorum membrorum per μέν et δέ oppositio: μὲν — μέν: δὲ — μέν: δέ κτέ. Cf. nos ad Commentar. II, 3, 9. De seq. ἔςτε quamdiu significante v. nos ad Commentar. III, 5, 6.; adde Breitenbachium ad Oecon. I, 23.

καρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην μὲν χώραν καὶ οἵαν
ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράπον-
20 τας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· τὰ δ' αὖ τῶν
στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάν-
των οὐδενὸς ἡμῖν μετείη, εἰ μή τι πριαίμεθα, ὅτου δ'
ὠνησόμεθα ᾔδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δέ πως
πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὅρκους ἤδη κα-
τέχοντας ἡμᾶς· ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς σπον-
21 δὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. Ἐπεὶ μέντοι
ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδάς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ
ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. Ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη
κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἆθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες

§. 20. εἰ μή τι] sic A B; reliqui om. τὶ. — ἔτι] sic E et Steph.; reliqui ὅτι, quod retinuit Born. duas in unam confusas esse structuras statuens (v. nos ad II, 6, 24. in var. script.): quae

διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην — χώραν — ἔχοιεν] De genitivo cf. infra III, 3, 18: **ἣν οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας** (*wenn wir an ihnen betrachten, was etc.*) V. nos in Gr. T. II. §. 528. not. 3. (Gr. schol. §. 273. not. 20.) et ad Commentar. I, 1, 12: **αὐτῶν ἐσκόπει πότερα — ἔρχονται.**

ἐσθῆτα] Hoc vocabulum, ut Latinum vestis, collectivam quam vocant vim (*Kleidung*) habere solet. V. nos in Gr. T. II. §. 407, 2. (Gr. schol. §. 243, 1.) Cf. infra IV, 3, 25. VII, 4, 18. Pluralis rarissimus est, ut Cyrop. I, 3, 2: **ἐν Πέρσαις — καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐσθῆτες φαυλότεραι καὶ δίαιται εὐτελέστεραι**; sed ibi pluralis **ἐσθῆτες**, ut **δίαιται**, distributive ad pluralem **Πέρσαις** referendus est.

§. 20. **τὰ τῶν στρατιωτῶν**] conditionem nostrorum militum.

ὁπότε ἐνθυμοίμην] V. ad I, 2, 7.

ὅτου δὲ ὠνησόμεθα κτέ.] Oratio paullo est impeditior, cuius rei caussa in eo posita est, quod post **ἐνθυμοίμην** novum verbum **ᾔδειν** non cum **ὅτι** et verbo finito, sed cum participio coniunctum illatum est. Simplicior et apertior esset oratio, si sic decurreret: **ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν π. οὐδενὸς ἡμῖν μετείη, εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δὲ ὠνήσονται, ἔτι ὀλίγοι ἔχοιεν, ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὅρκοι ἤδη κατέχοιεν ἡμᾶς.** Verbum **ᾔδειν** pendet etiam ab **ὁπότε**, sed non primam enuntiationis sedem occupat, quia verba **ὅτου ὠνησόμεθα** opponuntur verbis **εἰ μὴ πριαίμεθα.** In priore orationis membro **ὁπότε ἐνθυμοίμην** coniunctio **ὁπότε** habet notationem temporalem (*wenn, so oft*); haec temporalis significatio in posteriore membro transit in caussalem: **ὁπότε δὲ ᾔδειν**, *und da ich wufste*; **ὅτου** est genitivus pretii; v. ad I, 5, 6.; pro **ὠνησόμεθα** propter **ὀλίγους** exspectes **ὠνήσονται**, sed prima persona per attractionem quandam ob antecedens **πριαίμεθα** posita est; de indicativo futuri v. ad I, 3, 14.; verba sic construenda sunt: **ὁπότε δὲ ᾔδειν ὀλίγους ἔτι ἔχοντας ὅτου ὠνησόμεθα** vel potius **ὠνήσονται.**

ἄλλως δέ πως κτέ.] Verba

ἀμείνονες ὦσιν, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ἡ-
μῖν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται. Οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρ- 22
κήκασιν, ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὁρῶντες ἀγαθὰ στεῤῥῶς αὐτῶν
ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους· ὥςτε ἐξεῖναί μοι
δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι
ἢ τούτοις. Ἔτι δ' ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα τούτων καὶ 23
ψύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυ-
χὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ
καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοί, ὥςπερ τὸ πρόσθεν,
νίκην ἡμῖν διδῶσιν. Ἀλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτ' ἐν- 24
θυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ'
ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ'

quidem ratio hoc quidem loco vix ferenda videtur. — §. 23. *ἔχομεν δὲ καὶ ψ.*] sic B et Steph.; *ἔχομεν δὲ ψ.* A; reliqui *ἔχομέν τε καὶ ψ.*

sic construenda sunt: (*ᾔδειν*) *ἡμᾶς ἤδη* (iam i. e. post initum cum Persis foedus) *ἡμᾶς κατέχοντας* (prohibentes) *ἄλλως πως πορίζεσθαι τὰ ἐπ. ἢ ὠνουμένους.*

ταῦτ' οὖν λογιζόμενος] Haec verba per epanalepsin, quam vocant, addita sunt: cuius generis exempla et apud Graecos et apud Latinos scriptores sunt frequentissima.

§. 21. *ἆθλα*] non cum *τὰ ἀγαθά*, sed cum *κεῖται* iungendum est, ut *κεῖται ἆθλα* pro praedicato accipienda sint.

οἳ σὺν ἡμῖν — ἔσονται] Cyrop. V, 4, 37: *ἢν οἱ θεοί, ὥςπερ νῦν, σὺν ἡμῖν ὦσιν.* V. Breitenb. ad Ages. II, 13. Cf. nos in Gr. T. II. §. 601. (Gr. schol. §. 289, 2.)

§. 22. *αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν*] V. ad II, 4, 7.

τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους] V. ad II, 5, 7.

πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι] Gravius dictum pro *σὺν πολὺ μ. φρ.* V. ad I, 5, 2.

§. 23. *ἔχομεν — ἔχομεν δὲ καί*] V. ad VII, 7, 42.

ψύχη καὶ θάλπη] Pluralis notat varios frigoris et caloris gradus. V. nos in Gr. T. II. §. 408 p. 29. (Gr. schol. §. 243, 3.) et ad Commentar. I, 4, 13.

οἱ δὲ ἄνδρες] hostes. Haec vel proxima Wyttenbachius vitiosa esse suspicatus legendum coniecit: *οἱ δ' ἄρ' εἰσί*; at saepe ita significantur hostes, uti docuit Krügerus, coll. III, 4, 40. IV, 6, 9. VI, 3, 16. 21., pariterque *ἄνθρωποι* IV, 2, 7. VII, 3, 43. 47.

θνητοί] *Θνητός* alias mortalis, hoc autem loco eum, qui interfici potest, significat.

§. 24. *Ἀλλ' ἴσως γάρ κτέ.*] Sic saepe apud Graecos enuntiatio, quae alterius rationem reddit, cum hac confunditur. V. nos in Gr. T. II. §. 754, 5. (Gr. schol. §. 324. not. 1.) Nam *ἀλλά* referendum est ad *μὴ ἀναμένωμεν.* Quare recte Schaeferus in Melet. p. 75. post *ἐνθυμοῦνται* pro puncto comma ponendum censet. Ceterum Xenophontis orationem eo tendere, ut Proxeni milites ceteris palmam virtutis praeripiant, bene docet Weiskius.

μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν] Ne exspe-

ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν
ἀρετήν. Φάνητε τῶν λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατη-
25 γῶν ἀξιοστρατηγότεροι. Κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε
ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἕπεσθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς
τάττετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν,
ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ
κακά.

26 Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν· οἱ δὲ ἀρχηγοὶ ἀκούσαντες ταῦ-
τα ἡγεῖσθαι ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν
βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν, ὅτι φλυαροίη ὅς-
τις λέγει ἄλλως πως σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσας,
27 εἰ δύναιτο, καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. Ὁ μέν-

§. 24. ἄρξωμεν] sic A B D F G pro ἄρξομεν. — §. 25. τάττετέ με] τάττετέ μοι L; at v. adn. — §. 26. ἀρχηγοί] v. adn. — ταῦτα] v. adn. — πάντες] sic A B pro ἅπαντες. — λέγει] sic A B D E et a pr. m. L pro λέγοι. V. ad I, 9, 10. — §. 27. γινώσκεις] sic A B L pro γιγν. V. ad I, 10, 12. in var.

ctemus, dum alii ad nos veniant. V. ad §. 14.

ἐξορμῆσαι] transitive incitare, ut §. 25. Plura collegit Sturzius in L. Xen. T. II. p. 227.

Φάνητε] In commotiore oratione asyndeton suam atque propriam sedem habet. V. nos in Gr. T. II. §. 760, 2. a. (Gr. schol. §. 325. a.) Cf. infra III, 2, 19. IV, 3, 29. V, 8, 10: ἔπαισά σε, ἀληθῆ λέγεις. VI, 5, 21: ἴωμεν — οὐ δεῖ. 6, 17: καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ. V, 8, 21. ἔχοντες pro ἔχοντες γάρ.

§. 25. τάττετέ με ἡγεῖσθαι] Krügerus in Quaestt. critt. de Xen. vita p. 9. et in edd. legendum suspicatur τάττετε ἐμέ; at verissime monet Bornemannus verba ἕπεσθαι et ἡγεῖσθαι inter se opponi. De accusativo c. inf. post τάττειν posito v. ad I, 5, 7.

τὴν ἡλικίαν] V. ad §. 14.

ἐρύκειν] Vocabulum poeticum; ἀπερύκειν, quod idem est poeticum, frequentius est. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 307 sq. Infinitivus ἐρύκειν pendet ab ἀκμάζειν: credo satis vigere me viribus ad mala a me propulsanda.

§. 26. ἀρχηγοί] Sic optimi codices A B D E N pro vulgata λοχαγοί, quam recentiores editores receperunt omnes. At ut vix credibile est vocabulum rarius ἀρχηγοί a librariis substitutum esse in locum tritissimi vocabuli λοχαγοί, ita contrarium veri est simillimum. Ἀρχηγοί h. l. simpliciter pro στρατηγοῖς accipiuntur; alias factionis duces significat, uti Hellen. III, 3, 5. τὸν ἀρχηγὸν τοῦ πράγματος (factionis). V, 2, 25. ἀρχηγὸς ἑκάτερος τῶν ἑταιριῶν, ubi alii codd. exhibent στρατηγός tanquam interpretamentum.

ἀκούσαντες ταῦτα] Duo codices, B et E, omittunt ταῦτα; Schneiderus uncis seclusit hoc vocabulum, Poppo plane abiecit, scilicet ut evitaretur eiusdem vocabuli repetitio; at Bornemannus id optime tutatus est multis allatis exemplis, in quibus eadem pronominis

τοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε· Ὦ θαυμα-
σιώτατε ἄνθρωπε, σύ γε οὐδὲ ὁρῶν γινώσκεις, οὐδὲ
ἀκούων μέμνησαι. Ἐν ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα τούτοις,
ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ
τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα. Ἐπεὶ δὲ 28
ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' ἐξωπλισμένοι ἐλθόντες παρε-
σκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων καὶ
σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔςτε σπον-
δῶν ἔτυχεν; Ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥς- 29
περ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλ-
θον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκεῖνοι παιόμε-
νοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι οὐδ' ἀποθανεῖν οἱ τλήμο-

script. — §. 28. *Ἐπεὶ δέ*] sic ABFG pro *ἐπειδὴ δέ*. — *ἐξωπλισμένοι*] *ἐξωπλισάμενοι* A; *ἐξοπλισάμενοι* BDEN. — *ἔςτε*] sic FGM 1, 4; *ὥςτ' ἄν* B; reliqui *ἔςτ' ἄν*. V. §. 19. — §. 29. *ὥςπερ δή*] *ὥςπερ δὲ καί* B; *ὥςπερ δὴ καί*, sed cum asterisco, Steph.

intra brevem verborum intercapedinem repetitio invenitur, ut Cyrop. VI, 3, 6: *πέμπει τινὰ ὁ σκοπάρχης ἀγγελοῦντα ταῦτα τῷ Κύρῳ· ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκείνους μὲν ἐκέλευσε κτἑ.*

πλὴν Ἀπ. τις ἦν β. τῇ φωνῇ· οὗτος δὲ εἶπεν] Exactior orationis ratio hanc requirebat verborum conformationem: *πλὴν Ἀπολλωνίδης τις βοιωτιάζων τῇ φωνῇ εἶπεν.* V. adnotata in I, 9, 14. — *Βοιωτιάζων τῇ φωνῇ*, Boeotorum dialecto utens; nam neque Boeotum eum fuisse, neque omnino Graecum, apparet ex §. 31. De orationis forma cf. ad I, 9, 14.

πείσας] Scil. *σωτηρίαν δοῦναι*, quod ex antecedentibus verbis *σωτηρίας τυχεῖν* eliciendum est.

§. 27. *μεταξὺ ὑπολαβών*] interpellans.

οὐδὲ — οὐδέ] Prius *οὐδέ* est ne — quidem, posterius neque. Verte igitur: tu quidem ne videns quidem cernis (intelligis rerum nostrarum conditionem), neque audiens meministi (quo modo superiore tempore Persarum rex adversus nos se gesserit). Cf. infra ad IV, 7, 11. Nunquam *οὐδὲ — οὐδέ*, ut *οὔτε — οὔτε*, ita usurpantur, ut alterum alteri respondeat. V. nos in Gr. T. II. §. 744, 2. (Gr. schol. §. 321. not. 7.) et ad Commentar. III, 12, 5.

Ἐν ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα τούτοις] Eodem tamen (*μέντοι*) certe (*γέ*) eras loco, quo hi (*οἱ λοχαγοί*). De re v. II, 1, 8.; de particulis *γὲ μέντοι* ad I, 9, 14.; de *ἐν ταὐτῷ* v. ad I, 8, 14.; de *ἐν ταὐτῷ τούτοις* cf. §. 30. *εἰς ταὐτὸ ἡμῖν*; v. Buttm. §. 113, 2. f. Rost. §. 161. add. 1. Kühner. T. II. §. 576. (Gr. schol. §. 284. 3, 4.)

§. 28. *Ἐπεὶ δέ κτἑ.*] Vid. II, 2, 16 sqq. et II, 3, 1 sqq.

§. 29. *ὥςπερ δή*] V. ad II, 5, 10. *ὅσων δὲ δή.*

παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι] V. ad II, 4, 28.

οὐδ' ἀποθανεῖν] „Nam vincti et custoditi mortem sibi consciscere non possunt." KRÜGER.

νες δύνανται, καὶ μάλ', οἶμαι, ἐρῶντες τούτου; ἃ σὺ πάντα εἰδὼς τοὺς μὲν ἀμύνασθαι κελεύοντας φλυαρεῖν
30 *φῄς, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας; Ἐμοὶ δέ, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μήτε προςίεσθαι εἰς ταὐτὸ ἡμῖν αὐτοῖς, ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκεύη ἀναθέντας ὡς τοιούτῳ χρῆσθαι. Οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλλην ὢν τοιοῦτός ἐστιν.*

31 *Ἐντεῦθεν ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προςήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν, ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον, ὥςπερ Λυδόν, ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον. Καὶ εἶχεν οὕ-*
32 *τως. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν· οἱ δ' ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἴη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο, τὸν ὑποστρατη-*

ἀμύνασθαι] sic ABD pro *ἀμύνεσθαι*. — §. 30. *Ἐμοὶ δέ*] *δέ* om. AB. — §. 32. *ὅπου δ' αὖ*] sic A; eodem ducit B, qui habet *ὅπου δ' ἄν*; reliqui *ὅπου δέ*. — §. 33. *μέσαι ἦσαν*]

οἱ τλήμονες] Haec appositio cum magna vi ab *ἐκεῖνοι* seiuncta et in enuntiationis clausula posita est.

καὶ μάλ' — ἐρῶντες τούτου] quantumvis licet mortem appetant.

πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας] iubes autem (nos) regem adeuntes persuadere ei, ut opem nobis ferat. Obiectum personale verbi *κελεύεις* latet in participio *ἰόντας*. V. nos in Gr. T. II. §. 414, 5. (Gr. schol. §. 238. 4. e.) Cf. infra ad IV, 8, 10. Ibid. §. 12: *ἀλλά μοι δοκεῖ ὀρθίους λόχους ποιησαμένους* (sc. *ἡμᾶς*) *τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν.*

§. 30. *μήτε — τέ*] nec — et. V. ad II, 2, 8.

ἀφελομένους — ἀναθέντας] V. ad I, 1, 7.

ὡς τοιούτῳ] *ὡς σκευοφόρῳ.*

§. 31. *Ἐντεῦθεν*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

Στυμφάλιος] oriundus e Stymphalo, oppido Arcadiae prope Tegeam sito. — De seq. *ἀλλά* v. ad I, 7, 6.

τούτῳ — τῆς Βοιωτίας προςήκει] V. Buttm. §. 132, 10. a. Rost. §. 162. p. 412. Kühner. T. II. §. 521. (Gr. schol. §. 273, 3. b.)

Λυδόν] „Servos in orientis regionibus aures perforatas habuisse ex Bartholino de Inauribus p. 114. et interpr. Petronii ad cap. 102. admonet Zeun. Sed recte Weisk. annotat etiam liberos homines apud barbaras gentes aures habuisse perforatas. Exemplum Syri, Aethiopis, Arabis, Afri habent loci ab Hutch. laud. Iuvenal. I, 102. Petron. c. 102. Macrob. Saturn. VII, 3. — Apollonides igitur natione Lydus (quod tamen antea Graeci indicio aliquo agnovisse videntur, dum in Lydia cum Cyro versabantur,) pervenerat in servitutem et in Boeotia sermonem Graecum didicerat. Eum Proxenus secum adduxisse videtur, quum fuisset

γόν, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶος εἴη, τὸν λοχαγόν. Ἐπεὶ 33
δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι
ἦσαν νύκτες. Ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ἠλεῖος πρεσβύτατος 34
ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε· Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν 35
δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς, ἢν δύνωνται, ἀπολέσω-

sic AB pro ἦσαν μ. — §. 35. *μὲν δὴ πάντες*] sic AD; reliqui μὲν ἅπαντες. — *ἐδυνήθησαν*] ἠδυνήθησαν B. V. ad §. 11. in var. scr.

forte libertate a domino donatus et pro cive se gereret. Dio Chrys. or. 32. p. 654: οἱ δὲ τρήσαντες τὸ ἕτερον οὖς χρυσίον ἐνέβαλον —' τοῦτο μὲν γὰρ κόραις μᾶλλον ἔπρεπε καὶ παισὶ Λυδῶν ἢ Φρυγῶν." SCHNEIDER. Quibus B o r n e m a n n u s addit B r i s s o n. de regno Pers. p. 560. et H a l b k a r t. p. 103.

§. 32. *ὅπου — εἴη*] V. ad I, 2, 7.

ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο] unde autem abierat i. e. ubi — perierat.

ὑποστρατηγόν] Ex V, 9, 36. et VI, 2, 11. K r ü g e r u s colligit esse eum, qui absentis praetoris vicibus functus sit vel occisi in locum successerit. Cf. ad §. 37.

σῶος] De hac rara apud Atticos singulari forma v. nos in Gr. schol. §. 78. not. 6.

§. 33. *εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο*] pro castris consederunt. De v. ὅπλα v. ad II, 4, 15. De v. καθέζεσθαι v. ad VI, 2, 5.

ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν] V. ad I, 2, 9.

§. 34. *Ἐνταῦθα*] Non solum de loco, sed etiam de tempore et rerum conditione, uti nostrum *da* et Latinorum h i c, saepissime dicitur, ut sit r e b u s s i c c o m p a r a t i s. Cf. B r e i t e n b. ad Ages. I, 17.

καὶ σύ] ὡς καὶ ἐγὼ ἔλεξα. V. ad I, 2, 15. καὶ ἄρχεσθαι.

ἅπερ καί] V. ad I, 2, 15. ὥς τις καὶ ἄλλος.

§. 35. *Ἐκ τούτου*] V. ad I, 1, 9. De seq. ἀλλά v. ad I, 7, 6., de μὲν δή ad II, 1, 20.

ἡμῶν] pendet a relativo οὕς.

Ἡμῖν κτἑ.] Orationis concinnitatem non esse diligenter observatam recte monet K r ü g e r u s; nam quum antecedant verba: ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, exspectamus orationem sic fere continuatam: ἐκεῖνο δ'

σιν. Ἡμῖν δέ γ' οἶμαι πάντα ποιητέα, ὡς μήποτ' ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον, ἢν δυνώμεθα, ἐκεῖ-
36 νοι ἐφ' ἡμῖν. Εὖ τοίνυν ἐπίστασθε, ὅτι ὑμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι, κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθύμους, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἢν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε, εὖ ἴστε,
37 ὅτι ἕψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. Ἴσως δέ τοι

ἐπὶ τοῖς βαρβ.] ἐν τοῖς β. AB. — ἐκεῖνοι] om. AB. — §. 36. βλέπουσι] v. adn. — ἀθύμους] v. adn. — ἢν δὲ ὑμεῖς] v. adn. — αὐτοί τε] τέ om. ABDE. — §. 38. οἴομαι] sic AB pro οἶμαι. Cf. ad II, 3, 18. — ὀνῆσαι] ὠφελῆσαι AB

ἴσως οὐκ ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πάντα ἡμῖν ποιητέα.

δέ γ' οἶμαι] Porsonus legendum coniecit δ' ἐγῷμαι, quod Schneiderus et Bornemannus iniuria receperunt; nam haec crasis, licet frequentissima sit apud Platonem, tamen num Xenophontea sit, dubitandum vere censet Krügerus. In δέ γε particularum iunctura γέ non ad δέ, sed ad ἡμῖν referenda est. V. Klotz. ad Devar. T. II. p. 333.

§. 36. μέγιστον ἔχετε καιρόν] Bene Leonclavius interpretatur: in vobis plurimum est situm. Loci sententiam Sturzius in L. Xen. T. II. p. 627. sic exponit: „rerum status is est, ut vos in primis debeatis rebus consulere." Apte interpretes comparant vocabulum ἐπικαίριοι, de quo v. Sturzium l. d. p. 285.

πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι] Sic ABDE pro vulg. ἀποβλέπουσι. „Βλέπειν πρός τινα quid significet, certatim VV. DD. exposuerunt, Lobeck. ad Soph. Ai. p. 282. et Heindorf. ad Plat. Charmid. p. 106." BORNEM.

ἀθύμους] Sic B et E; eodem ducunt A, in quo est ἀθύμως (υ supra), et D, in quo est ἀθύμως; reliqui exhibent ἀθυμοῦντας. Saepe post verba sentiendi et declarandi omittitur participium verbi εἶναι. V. nos in Gr. T. II. §. 656, 3. (Gr. schol. §. 310. not. 5.) et ad Commentar. I, 7, 4. Cf. infra III, 2, 16. 26. V, 6, 13: ἥττους ληφθησόμεθα. 7, 12: (μὴ) αἴσχιστοι ἄνδρες ἀποφαινώμεθα.

ἢν δὲ — φανεροὶ ἦτε — παρακαλῆτε] Optimi codd. ABDE exhibent εἰ δὲ — φανεροὶ ἦτε — παρακαλεῖτε (nisi quod E verborum ordinem sic mutavit: παρακαλεῖτε καὶ φανεροὶ ἦτε παρασκευαζόμενοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους). Ex recentioribus editoribus Krügerus recepit hanc scripturam: εἰ δὲ — φανεροὶ ἦτε — παρακαλῆτε. At primum particulae εἰ cum coniunctivo consociatae usus non solum Xenophonti, sed omnibus huius aetatis Atticis prosae orationis scriptoribus plane abiudicandus videtur: de qua re fusius dixi ad Commentarios II, 1, 12., quibus adde quae Poppo ad Cyrop. III, 3, 50. docte atque cogitate disputavit. Dein hoc quidem loco eo magis dubia res est, quod eidem codd. primum ἦτε, tum παρακαλεῖτε habent, unde apparet, ut παρακαλεῖτε et παρακαλῆτε, ita εἰ et

καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Ὑμεῖς γάρ
ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰ-
ρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεο-
νεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ
ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προ-
βουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἤν που δέῃ. Καὶ νῦν 38
πρῶτον μὲν οἴομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀνῆσαι τὸ στράτευμα,
εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα
στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. Ἄνευ γὰρ
ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο,

DEN, quod interpretamentum videtur esse minus frequentati ὀνῆσαι, sed mirum, id interpretamentum occupasse optimos codd. — ἀντικατασταθῶσιν] v. adn.

ἤν inter se permutari potuisse; quanquam negari non potest, reperiri locos, in quibus εἰ c. coni. iunctum codicum adhuc collatorum auctoritate satis firmatum videatur, uti III, 2, 22. in optimis codd. legitur εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι pro vulg. ἢν καί; sed saepius εἰ et ἤν in codd. confusa reperiuntur. Cf. III, 3, 3. De VII, 6, 24. v. adn.

§. 37. Ἴσως] Per Atticam urbanitatem positum pro particula confirmativa, uti apud Latinos quoque saepe haud scio an pro sine dubio dicitur. V. nos ad Ciceron. Tuscul. III, 8, 16. Cf. §. 40.

δέ τοι] Particula restrictiva τοί (quidem, certe) saepe in oppositione ponitur. V. nos ad Commentar. III, 4, 10. Cf. supra ad II, 1, 19.

Ὑμεῖς γὰρ — ὑμεῖς] Gravius dictum pro vulgari ὑμεῖς μὲν — ὑμεῖς δέ (v. ad I, 9, 10.). Cf. III, 2, 4. 4, 46. VII, 1, 21: ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους.

ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί] „Hos genere non diversos fuisse iam inde colligi potest, quod non dixit: ὑμεῖς ταξίαρχοι, ὑμεῖς λοχαγοί. Accedit, quod reliquis locis, quibus ducum genera enumerantur, si πεντηκοντῆρας et ἐνωμοτάρχας excipis, semper tantum στρατηγοὶ et λοχαγοὶ memorantur. Itaque statuendum videtur τάξιν e duobus λόχοις ita compositam fuisse (cf. VI, 3, 11.), ut alter λοχαγὸς simul ταξιάρχου munere fungeretur.” KRÜGER. De τάξει et λόχῳ v. ad I, 5, 14.

χρήμασι] stipendio.

προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν] consilio providere militibus et pro eis labores suscipere. Apposite Zeunius comparat Cyrop. I, 6, 8: ἐγὼ δὲ οἶμαι τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ῥᾳδιουργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν τι καὶ φιλοπονεῖν προθυμούμενον.

§. 38. πρῶτον μέν] V. ad I, 9, 7.

ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων — ἀντικατασταθῶσιν] V. ad I, 3, 17. Ceterum ἀντικατασταθῶσιν legitur in optimis codicibus A B D E N pro κατασταθῶσιν. Praepositio praefixa ἀντι- sine dubio a librariis ob antecedens ἀντί deleta est; sed saepe praepositio repetitur. V. nos ad Commentar. II, 9, 2. quosque ibi laudavimus. De longiore forma ἐπιμεληθείητε pro vulgari

ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ
39 δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν. Ἐπειδὰν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἄρχοντας, ὅσους δεῖ, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρσύνητε, οἶμαι
40 ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ᾽ ἐχόντων οὐκ οἶδα, ὅ τι ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι
41 τι εἴτε καὶ ἡμέρας. Ἢν δέ τις αὐτῶν στρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ
42 καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. Ἐπίστασθε γὰρ δή, ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ πο-

ἐν δὲ δή] ἔν γε δή FGHI (correctus) KL et Ald.; v. adn. — §. 39. ἢν καί] sic ABD pro καὶ ἤν. — παραθαρσύνητε] sic AB; eodem ducit D, in quo est παραθρασύνητε; reliqui παραθαῤῥ. V. ad I, 7, 2. in var. scr. — οἶμαι ἄν] sic AB; cf. II, 1, 12.; reliqui ἄν post πάνυ habent. — §. 40. Νῦν μὲν γάρ] νῦν γάρ ABE. — §. 41. στρέψῃ] v. adn. — §. 42. γάρ

ἐπιμεληθεῖτε cf. infra ad III, 4, 29. ἀποτμηθείησαν.

ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν] ut breviter dicam. V. Buttm. §. 140. not. 4. Rost. §. 185. add. 2. Kühner. T. II. §. 826, 1. (Gr. schol. §. 341. not. 3.)

ἐν δὲ δή] Δή particula habet h. l., uti saepius Latinorum iam (v. nos ad Cic. Tuscul. II, 10, 24.), vim augendi (*vollends*). Cf. Hartung. *griech. Part.* T. I. p. 264. Kühner. T. II. §. 691. B.

παντάπασιν] Scil. οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγ. γ.

§. 39. ἢν καὶ — παραθαρσύνητε] Haec enuntiatio subiecta est sequenti: οἶμαι ὑμᾶς — ποιῆσαι, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους κτέ.

§. 40. ἀθύμως μὲν — ἀθύμως δέ] V. ad I, 9, 10.

οὕτω γε ἐχόντων] Scil. αὐτῶν (τῶν στρατιωτῶν). V. ad I, 2, 17.

ὅ τι — χρήσαιτο] V. ad I, 3, 18. Sic paullo post: δέοι τι scil. χρῆσθαι.

§. 41. τὶς αὐτῶν] Haec verba non sunt iungenda, sed τὶς intelligendus est aliquis ducum, et αὐτῶν (sc. στρατιωτῶν) pendet ab τὰς γνώμας.

στρέψῃ] Sic scripsi cum ABD pro vulg. τρέψῃ, quod recentiores edd. omnes receperunt; at στρέψῃ h. l. aptissimum videtur esse; significare enim voluit Xenophon: si quis autem militum mentes de sententia sua quasi in alium cursum deflexerit.

ὡς μὴ — ἐννοῶνται] Ne quis cum Poppone ὡς μὴ ἐννοεῖσθαι (i. e. ita ut non cogitent) exspectet, verte hunc locum sic: si quis militum mentes a cogitationibus, quibus nunc indulgent, in alium quasi cursum deflexerit, eo scilicet consilio, ut ne id solum, quid passuri sint, sed etiam, quid facturi sint, secum reputent.

§. 42. οἱ ἀντίοι] Sic cum Dindorfio ex ABDE pro vulg. οἱ ἐναντίοι edidi; οἱ ἐναντίοι sunt hostes, οἱ ἀντίοι omnino ei, qui adversus alios stant.

§. 43. μαστεύουσι] Ver-

λέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐῤῥωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται. Ἐν- 43
τεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι, ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλόν πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. Ἃ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν κατα- 44
μαθόντας, ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἐσμέν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

δή] sic ABE et Stob. pro γὰρ δήπου. — ἀντίοι] v. adn. — §. 43. οὗτοι μέν] sic ABE; reliqui om. μέν; v. adn. — ἐπὶ τὸ πολύ] sic ABE pro ἐπὶ πολύ; cf. §. 42. V. ad III, 4, 35. — ἐγνώκασι] sic ABD pro ἔγνωσαν. — §. 44. ἡμᾶς] ὑμᾶς AB. — ἄνδρας ἀγ.] sic ABFGIK pro ἀγ. ἄνδρας.

bum poeticum. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 84. V. infra V, 6, 25. VII, 3, 11.

ὁπόσοι μὲν — οὗτοι μέν] Plenus orationis membrorum παραλληλισμὸς requirebat hanc formam: ὁπόσοι μέν —, οὗτοι μέν —; ὁπόσοι δέ —, τούτους δὲ ὁρῶ κτἑ.; at haec elegantissima membrorum concinnitas saepe, uti h. l., non omnibus numeris expleta est. V. nos in Gr. T. II. §. 733, 5. (Gr. schol. §. 322. not. 1.) Cf. Hieron. IX, 2: τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν ἅ ἐστι βέλτιστα, καὶ τὸν κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, αὕτη μὲν ἡ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται, τὸ δὲ τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, ταῦτα δὲ ἀνάγκη δι' ἀπεχθείας μᾶλλον γίγνεσθαι: ubi v. Breitenbach. Adde Maetznerum ad Antiph. or. IV. p. 126, 2. (p. 187 sq. commentar.), Benselerum ad Isocr. Areopag. p. 275. et Stallbaumium ad Platon. Gorg. p. 512. A. (p. 220. ed. Goth.) Venat. XIII, 10: οἱ μέν — γιγνώσκονται μέν — οἱ δὲ κακοὶ πάσχουσί τε — καί, ubi pro altero δέ copulativae particulae τὲ καί illatae sunt. Oec. IV, 7: οἷ μέν — τούτους μέν — οὓς δέ — τούτους pro τούτους δέ. Infra V, 7, 6. legimus μέν — δέ —, δέ — δέ pro μέν — μέν —, δέ — δέ.

ἐγνώκασι — εἶναι] V. ad I, 9, 17.

μᾶλλόν πως] Saepe πώς (i. e. aliquo modo, nescio quomodo) adverbiorum non solum positivis (ut III, 1, 20. ἄλλως πως, alio quodam modo, VI, 1, 5. τεχνικῶς πως, cum arte quadam), sed etiam comparativis, uti h. l., additur. Oecon. XV, 6: ταῦτά μοι δοκοῦμεν — ἀργότερόν πως ἐπιδεδραμηκέναι τῷ λόγῳ, h. e. leviore quodam modo. Cf. Sturz. L. Xen. T. III. p. 770.

§. 44. παρακαλεῖν] Repete ἀγαθοὺς ἄνδρας εἶναι. Infra IV, 3, 17: ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε scil. ἀποδῦσι λαμβάνειν τὰ ὅπλα.

45 Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος· Ἀλλὰ πρόσθεν
μέν, ὦ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίνωσκον, ὅσον
ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς
λέγεις τε καὶ πράττεις καὶ βουλοίμην ἂν ὅ τι πλείστους
46 εἶναι τοιούτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. Καὶ νῦν,
ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἱ-
ρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας καὶ ἑλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ
μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἱρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ'
ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Παρέστω δ'
47 ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ. Καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν
ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα. Ἐκ
τούτου ᾑρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων

§. 45. *Μετὰ δὲ τοῦτον*] v. adn. — *ἐγίνωσκον*] sic A B; v. ad I, 10, 12. in var. scr. — *ἐφ' οἷς λέγεις*] sic A B ! M 2, 6. et Steph. pro *οἷς λ.* — §. 46. *μὴ μέλλωμεν*] sic H L M 4, 6, 2, Q; *καὶ μέλλωμεν* E et Ald.; *μὴ μέλλομεν* reliqui. — §. 47. *ἀντὶ δὲ Ἁγίου Κλεάνωρ Ὀρχομένιος*] *ἀντὶ δὲ Ἁγίου Κλεάνωρ Ἀρκάς* E H K L et, ut videtur, F G itemque edd. vett., neque aliter ediderunt Krüg. et Dind.; reliqui codices *ἀντὶ δὲ*

V, 7, 19: *αὐτοί τε ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο* sc. *βάλλειν τοῖς λίθοις*. Ages. II, 3., ubi v. Breitenb.

§. 45. *Μετὰ δὲ τοῦτον*] Sic recte Bornemannus et Dindorfius cum A et B ediderunt pro vulg. *μετὰ τοῦτον δέ*: cuius collocationis exemplum Krügerus attulit Thucyd. I, 118. *μετὰ ταῦτα δέ*, quanquam addit in Anabasi eius exempla legere se non meminisse.

Ἀλλά] V. ad I, 7, 6.

ἐγίνωσκον] *Γινώσκειν* non solum est cognoscere, sed etiam, cognoscendi actione e praeterito tempore ad praesens pertingente, nosse. V. nos ad Commentar. IV, 4, 13. Cf. infra IV, 8, 4: *λέγων, ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων*.

ἤκουον εἶναι] V. ad II, 5, 13. De repetendo *σέ* v. ad II, 1, 12.

ἐφ' οἷς λέγεις] V. ad I, 3, 4.

§. 46. *ἤδη*] illico. V. ad II, 2, 1.

αἱρεῖσθε οἱ δεόμενοι] V. ad II, 5, 25. Ad *δεόμενοι* ex *ἄρχοντας* genitivus *ἀρχόντων* cogitatione repetendus est.

§. 47. *ἅμα — εἰπών*] simulatque haec dixit. V. Buttm. §. 150, 27. Rost. §. 182. add. 4. Kühner. T. II. §. 666. not. 5. (Gr. schol. §. 312. not. 6.)

μέλλοιτο] differretur. Hoc passivum alias apud Xenophontem non legitur, sed apud alios scriptores. Sturz. L. Xen. T. III. p. 109. attulit Thuc. V, 111: *ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται.* Krügerus addit Demosth. Phil. I, 2, 4. p. 50: *ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται, προαπολωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμεν.*

Ἐκ τούτου] V. ad I, 1, 9.

Δαρδανεύς] e Dardano, urbe Troadis ad Hellespontum, oriundus.

ἀντὶ δὲ Ἁγίου Κλεάνωρ Ὀρχομένιος] Schneiderus in ep. ad Buttm. p. XIV. (v. edit. Born. p. 181. sq.) duos Cleanores in exercitu fuisse statuit, Arcadem et Orchomenium; sed

Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ Ὀρχομένιος, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

II. *Ἐπεὶ δὲ ᾕρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε,* 1
καὶ εἰς τὸ μέσον ἧκον οἱ ἄρχοντες. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ὦ 2
ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν 3

Ἀγίου Ἀρκάδος Κλεάνωρ Ὀρχομένιος, nisi quod IM 6, 2. *ὁ Ὀρχ.* et A *ὁ Ὠρχ.* habent. Hanc optimorum codicum scripturam recepi, nisi quod delevi *Ἀρκάδος*, quum ne ceteris quidem ducum occisorum qui h. l. commemorantur nominibus patriae nomen additum sit. Cf. adn.

Cap. II. §. 1. *καὶ ἔδοξεν*] sic recte A; ceteri om. *καί*, quod necessarium est. — §. 2. *στερόμεθα*] A et E *στερούμεθα*, male.

sine dubio erravit V. D. Nam quod Cleanor modo (II, 5, 37. 39. III, 2, 4. IV, 8, 18.) Orchomenius, modo (II, 1, 10. VI, 2, 22.) Arcas appellatus est, id offendere non potest; nam Orchomenus urbs in Arcadia sita est, et vero, quod maximi momenti esse verissime iudicat Poppo, omnia eidem conveniunt, et uterque (II, 1, 10. 5, 37.) dux (*στρατηγός*) nominatur. Quod autem hic Cleanor, quanquam iam prius dux fuerat, nunc in Agiae mortui locum suffectus esse dicitur, id Krügero in l. de authent. p. 41. et Popponi sic explicandum videtur, ut Agiae milites cum Cleanoris agmine se coniunxisse existimandi sint.

Cap. II. §. 1. *ὑπέφαινε*] intransitive dictum: illucescebat, ut infra IV, 2, 7. et 3, 9: *ἕως ὑπέφαινεν*. Ages. I, 25: *ἔαρ ὑπέφαινε*. Hellen. V, 4, 58: *ὑποφαίνοντος δὲ πάλιν τοῦ ἦρος*. V. nos in Gr. T. II. §. 392. c. (Gr. schol. §. 249, 1.)

καταστήσαντας] V. ad I, 2, 1: *ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα*. De seq. *πρῶτον μέν* v. ad III, 1, 13.

§. 2. *ὁπότε*] quando, *dieweil*. Cf. VII, 6, 11. *ὁπότεγε*, quandoquidem, *dieweilja*. Gr. T. II. §. 813. (Gr. schol. §. 338, 1.)

στερόμεθα] privati sumus, caremus; at *στερούμεθα*, privamur. Buttm. §. 114. Rost. §. 110. Kühner. T. I. §. 186, 26. (Gr. schol. §. 161, 21.) Adde Breitenb. ad Ages. IV, 1.

οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον] Ariaeus cum militibus suis. V. ad II, 4, 2.

§. 3. *δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν*] H. e. oportet nos e praesenti rerum statu viros fortes emergere, uti fere Leonclavius recte hunc locum interpretatus est. Wyttenbachius ad Plutarch. S. N. V. p. 88. pro *ἐλθεῖν* legendum coniecit *ἐπελθεῖν*, et in Ecl. hist. ad h. l. *εἶναι* aut *ἐξελθεῖν*. Non probanda est Weiskii interpretatio: pro praesenti rerum statu viros fortes venire,

παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως, ἢν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. Οἴομαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἐχθροὺς
4 οἱ θεοὶ ποιήσειαν. Ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ Ὀρχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, ὅστις λέγων, ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἂν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ᾐδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας ἀπολώλεκεν.
5 Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους,

§. 3. μηδέποτε] sic ABC pro μήποτε. — Οἴομαι] sic ABC pro οἶμαι. — §. 4. καὶ ὁμοτράπεζος] v. adn. — §. 5. Κῦρον τεθνηκότα] v. adn. — §. 7. ἐπὶ πόλεμον] sic AB

i. e. esse, quanquam verba ἐκ τῶν ὑπαρχόντων hanc potestatem habere solent; cf. infra VI, 2, 9: ἐνίους δὲ — ἔθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα; sed verbum ἐλθεῖν nunquam hac vi dictum legitur.

πειρᾶσθαι, ὅπως — σωζώμεθα] Gravius dictum pro πειρᾶσθαι σώζεσθαι. Cf. nos in Gr. T. II. §. 637. not. 4. (Gr. schol. §. 306. not. 3.)

οἷα — ποιήσειαν] „quae utinam dii in Persarum capita vertant!" WEISKIUS. De sententia Menkius in partes vocat Lambinum ad Horat. III, 27, 21.

§. 4. **Ἐπὶ τούτῳ**] V. ad II, 5, 41.

Ἀλλ'] V. ad I, 7, 6.

ὁρᾶτε μέν — ὁρᾶτε δέ] V. ad I, 9, 10. De seq. ὅστις, quod pro ὅς dictum videtur, exposuimus ad Commentar. II, 1, 30. Verte: *eines Menschen, welcher*. De re ipsa v. II, 3, 18.

περὶ πλείστου ἂν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς] Conditio, ad quam ἂν particula referenda est, latet in infinitivo σῶσαι: dicens summi sibi momenti fore, si nos servare posset. Cf. ad I, 6, 2.

αὐτὸς — αὐτὸς — αὐτός] De anaphora, de qua v. nos ad III, 1, 37., Stephanus ex Aeschylo ap. Platon. de Rep. II. p. 383. B. de Apolline comparat: Ὁ δ' αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών, αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτός ἐστιν ὁ κτανὼν τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος] Clearcho etiam (adeo) mensae socius factus. EFGHI KL exhibent Κλεάρχῳ τε ὁμ., unde Bornemannus Κλεάρχῳ γε καὶ ὁμ.; at hoc γέ ab hoc loco alienum videtur esse. Aldina cum cod. A habet Κλ. τε καὶ ὁμ., quod nullo modo ferri potest.

αὐτοῖς τούτοις] „His ipsis rebus, quae commemorantur verbis λέγων, ὡς γείτων —

*καὶ οὗτος οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας οὔτε Κῦρον τεθνη-
κότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος,
νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστὰς ἡμᾶς τοὺς
Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. Ἀλλὰ τούτους* 6
*μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὁρῶντας μή-
ποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους,
ὡς ἂν δυνώμεθα, κράτιστα τοῦτο, ὅ τι ἂν δοκῇ τοῖς
θεοῖς, πάσχειν.*

Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πό- 7
*λεμον ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν
οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν, εἴτε
τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώ-
σαντα ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ
ἤρχετο ὧδε· Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ* 8
*ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς,
οἶμαι. Εἰ μὲν οὖν βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας*

CDEN pro *εἰς π.* — *τοῦ λόγου δέ*] v. adn. — §. 8. *λέγει μέν*] sic ABDE; reliqui om. *μέν.* — *καὶ ὑμεῖς, οἶμαι*] sic ABC pro *οἶμαι καὶ ὑμεῖς.*

δεξιὰς δούς." WEISKIUS. Adde: *Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος.*

§. 5. *ὃν — ἠθέλομεν β. κ. καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν*] Dictum pro: *ὃν — ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι καὶ ᾧ ἐδώκαμεν καὶ παρ' οὗ ἐλάβομεν.* V. ad III, 1, 17. De rariore apud Atticos forma *ἐδώκαμεν* pro *ἔδομεν* v. nos ad Commentar. IV, 2, 15. Adde infra V, 5, 14. VII, 7, 37. *ἔδωκαν.* De re ipsa v. II, 1, 4.

καὶ οὗτος] V. ad I, 10, 18.

Κῦρον τεθνηκότα] Sic legunt optimi codices ABCDE; Krügerus et Dindorfius cum deterioribus codd. scripserunt *Κῦρον τὸν τεθνηκότα*: quod cur fecerint, non video; nam verbis *Κῦρον τεθνηκότα* aperte opponuntur verba subsequentia *ὑπὸ Κύρου ζῶντος.*

πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους] Iniuria Schneiderus legendum suspicatur *ἐκείνῳ*, sine dubio non attendens ad verba subsequentia *τοὺς Κύρου φίλους.* Infra IV, 7, 19. *διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας* (sed §. 20. *εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν*).

§. 6. *ἀποτίσαιντο*] debitas poenas ab his repetant. Cf. ad §. 12.

§. 7. *ἐσταλμένος — κάλλιστα*] instructus quam pulcherrimo ornatu militari.

τοῦ λόγου δέ] Sic optimi codices ABC; reliqui *τοῦ δὲ λόγου.* At gravius substantivum effertur, ubi *δέ* postponitur. Bornemannus comparat Commentar. II, 1, 16. *τὴν ἀργίαν δέ.* Infra V, 2, 2. *εἰς τοὺς Δρίλας δέ.* 4, 13. *ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δέ.* Adde Popponem ad Thuc. P. I. Vol. I. p. 302.

§. 8. *Τὴν μέν*] De *μέν* quod dicitur solitario v. ad I, 2, 1. De seq. *λέγει* v. ad I, 3, 20.

Εἰ — βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέ-

ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν ὁρῶντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς
9 πολλαὶ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας. Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ, πτάρνυταί τις· ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν. Καὶ Ξενοφῶν εἶπε· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὔξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ', ἔφη, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἐκ τούτου εὔξαντο καὶ ἐ-

καὶ τοὺς στρατηγούς] sic A B C; reliqui om. *καί*. — §. 9. *ἐπαιώνισαν*] v. adn. — §. 11. *αὖθις*] v. adn.

ναι] H. e. si statuimus in amicitiam cum eis redire, uti paullo post: *διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι*, h. e. semper (perpetuo) cum eis bellum gerere (non necessaria est Krügeri coniectura: *διὰ παντὸς* [i. e. perpetuo] *διὰ πολέμου αὐτοῖς ἰέναι*; nam haec adverbialis notio perpetuo inest in *διὰ παντὸς πολέμου*); de locutionibus *ἔρχεσθαι, ἰέναι τινὶ διὰ φιλίας, πολέμου*, similibus cf. nos in Gr. T. II. §. 605. p. 281. (Gr. schol. §. 291. I. 1. b.)

ὁρῶντας — τοὺς στρατηγοὺς — οἷα πεπόνθασιν] Per attractionem dictum pro *ὁρῶντας, οἷα οἱ στρατηγοὶ πεπόνθασιν*. V. ad I, 1, 5.

ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι] V. ad I, 3, 10.

σὺν τοῖς θεοῖς] adiuvantibus diis, ut §. 11. 14. V, 8, 19. VI, 5, 23. 6, 32. VII, 2, 34. 3, 36. V. nos in Gr. T. II. §. 601. (Gr. schol. §. 289, 2.)

§. 9. *τὸν θεόν*] *Δία τὸν σωτῆρα*.

ἐπεὶ περὶ σωτηρίας — οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σ. ἐφ.] Sternutamenta et boni et mali ominis esse putabantur. Hinc Graeci addebant hoc votum: *Ζεῦ, σῶσον*; v. Sturz. L. Xen. T. III. p. 756 sq.; hinc etiam h. l. sternutamentum pro fausto accipiebatur, quia eo ipso tempore *περὶ σωτηρίας ἔλεγον*. De vocabulo *οἰωνός* Sturzius l. d. p. 265. comparat Scholiast. ad Aristoph. Aves 720: *πταρμὸν ὄρνιθα καλεῖτε*.

τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος] Articulus additus est, quia *Ζεὺς σωτήρ* h. l. tanquam is, qui in sternutamentis advocari solet, significatur, et quidem tum duplex addi solet articulus; sine vi illa demonstrativa dicitur *Ζεὺς σωτήρ*. V. Krügerum de Authent. p. 51. et Maetznerum ad Lycurg. p. 109., qui idem de Iove Sospitatore ibidem docte exposuit. Cf. infra IV, 8, 25. VII, 6, 44. *τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ*. Cum uno articulo Thuc. III, 14. *Δία τὸν Ὀλύμπιον*, ubi Poppo com-

παιώνισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἤρχετο
πάλιν ὧδε·
Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν 10
εἶεν σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν
τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε
καὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. Οὕτω δ'
ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θε-
ούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς με-
γάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικρούς, κἂν ἐν
δεινοῖς ὦσι, σώζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. Ἔπειτα 11
δέ — ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμε-
τέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει
εἶναι, σώζονταί τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγα-
θοί. Ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμ-
πληθεῖ στόλῳ ὡς ἀφανιούντων αὖθις τὰς Ἀθήνας, ὑπο-

parat Paus. VIII, 42, 4. *τῷ Ὀλυμπίῳ Διί.*

ὅπου ἄν] De rev. IV, 8, 25.

ἐπαιώνισαν] Sic cum Bornemanno, Poppone, Dindorfio ex B C D E F G I K scripsi; idem latet in scriptura codicis A, ubi legitur *ἐπαιώνησαν*; reliqui *ἐπαιάνισαν*. Frequentior quidem apud Xenophontem est forma *παιανίζειν*; cf. I, 8, 17. 10, 10. IV, 3, 19. 29. 31. 8, 16. V, 2, 14. VI, 5, 29.; at satis multis locis altera forma *παιωνίζειν* optimorum codicum auctoritate firmata est; cf. VI, 1, 5. 11. 5, 27. V. Popponem ad Thucyd. P. III. Vol. I. p. 318.

§. 10. *τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους*] V. ad II, 5, 7.

Οὕτω δ' ἐχόντων] Rebus autem sic comparatis. V. ad I, 2, 17. *προϊόντων.*

§. 11. *Ἔπειτα δέ*] Oratio sic procedere debebat: *Ἔπειτα δέ (ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τ. ἡμ. κινδύνους) ἴστε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι κτλ.* De quo anacoluthi genere v. ad II, 5, 13.

ἀναμνήσω — ὑμᾶς — τοὺς — κινδύνους] V. Buttm. §. 131, 5. Rost. §. 160. p. 398. Kühner. T. II. §. 561. e. (Gr. schol. §. 280, 3.)

ἐλθόντων μέν] Huic *μέν* respondet §. 13. *ἔπειτα*, quod pro *ἔπειτα δέ* dici solet, v. ad I, 3, 2.

παμπληθεῖ στόλῳ] V. ad I, 8, 1.

ὡς ἀφανιούντων] V. ad I, 1, 3. Quod sequitur *αὖθις*, tuentur A B C D E N, omittunt reliqui. Omissum scilicet est ab eis, qui *αὖθις* ad alteram Xerxis expeditionem referendum putabant, quod ferri nequit; immo explicandum est cum Spohnio in Lectt. Theocr. I. p. 33. (quem laudavit Bornemannus) sic: in eum statum redacturi urbem, quo Athenae nondum exstructae erant.

ὑποστῆναι αὐτοῖς] Haec est vulgaris verbi *ὑφίστασθαι* resistendi significationem habentis structura; cf. Hellen. VII, 5, 12: *τοῖς ἀπονενοημένοις οὐδεὶς ἂν ὑποσταίη*; rarius accusativus additur, ut Thuc. IV, 59: *οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι.* V. Popponem ad Thuc. III, 2. p. 315. Kühner.

στῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐ-
12 τούς. Καὶ εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, ὁπόσους ἂν κατα-
κάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν
τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς
κατ᾽ ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀπο-
13 θύουσιν. Ἔπειτα ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀνα-
ρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνί-
κων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὧν ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν
τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πό-
λεων, ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ
ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοι-
14 ούτων μέν ἐστε προγόνων. Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς
ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ᾽ οὔπω πολλαὶ ἡμέραι,

§. 12. καὶ νῦν] ABC om. καί. — §. 14. ἐκγόνοις] v. adn. — ὑμῶν] ἡμῶν ABCD. — §. 16. θαῤῥαλεωτέρους] θαρσαλ. B. V. var. script. I, 7, 2. — τό τε πλῆθος] τὸ δὲ πλ.

Gr. T. II. §. 617. not. (Gr. schol. §. 284, 3, 2.)

§. 12. εὐξάμενοι] V. ad II, 5, 41.

τῇ Ἀρτέμιδι] „Cognomento Ἀγροτέρα. De voto illo alii paullo aliter. Scholiastes ad Aristoph. Equ. 657: Καλλίμαχος (de quo Herodotus VI, 111.) ὁ πολέμαρχος λέγεται εὔξασθαι τῇ Ἀρτέμιδι τοσαύτας βοῦς θῦσαι, ὅσους ἂν φονεύσῃ βαρβάρους ἐν Μαραθῶνι. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἐφονεύθησαν, μὴ δυνάμενος τοσαύτας βοῦς θῦσαι, ἔθυσε χιμαίρας. Agathias II. p. 46. ed. Paris. Adde Plutarch. περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθ. p. 862. (c. 26.) Aelian. V. H. II, 25." HUTCHINS.

ὁπόσους ἂν κατακάνοιεν] V. ad I, 5, 9.

ἀποθύειν] Recte Krügerus interpretatur sacra ex voto debita facere, ut IV, 8, 25. V, 1, 1. Hellen. IV, 4, 21. Apte comparat Morus θυσίαν εὐχὴν ἀποδιδόναι, ut Arrian. Anab. IV, 9, 6. Cf. adnotata ad §. 6. ἀποτίσαιντο. Adde VII, 6, 16. ἀποτίσειεν, debitam poenam solvere.

§. 13. τὴν ἀναρίθμητον στρατιάν] illum innumerabilem exercitum. V. nos in Gr. T. II. §. 481. e. (Gr. schol. §. 244, 6.)

ἀλλὰ τοὺς θεούς] Scil. μόνους. V. ad I, 4, 18.

§. 14. Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε] V. ad I, 9, 13.

ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς] vos vestris factis maiores vestros ignominia afficitis.

ἐκγόνοις] Tres optimi codices ABC exhibent ἐγγόνοις. Thomas Magister p. 361, 19. ed. Ritsch. horum nominum discrimen sic statuit: ἔκγονος ὁ υἱός· ἔγγονος δὲ ὁ υἱοῦ ἢ θυγατρὸς υἱός, καὶ ἐγγόνη ἡ τούτων θυγάτηρ. Cf. Sturz. Lex. Xen. T. II. p. 95. Etiam in Cyrop. V, 3, 19: εἰ παῖδας ἢ ἐκγόνους ἐκέκτησο, ubi etiam Chis. m. Vill. habent ἐγγόνους. V. ibi Bornemannum, qui ob praegressum παῖδας vocabulum ἐκγόνους de nepotibus poste-

ἀφ' οὗ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις πολ-
λαπλασίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ 15
τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγα-
θοί· νῦν δ', ὁπότε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγών
ἐστι, πολὺ δήπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προ-
θυμοτέρους εἶναι. Ἀλλὰ μὴν καὶ θαῤῥαλεωτέρους νῦν 16
πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Τότε μὲν γὰρ ἄπει-
ροι ὄντες αὐτῶν τό τε πλῆθος ἄμετρον ὁρῶντες ὅμως
ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρῴῳ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς·
νῦν δέ, ὁπότε καὶ πεῖραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι θέλουσι
καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες μὴ δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν
προσήκει τούτους φοβεῖσθαι; Μηδὲ μέντοι τοῦτο μεῖον 17
δόξητε ἔχειν, εἰ οἱ Κυρεῖοι πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι
νῦν ἀφεστήκασιν. Ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ'

ABC. — *πατρῴῳ*] v. adn. — *ἔτι ὑμῖν*] sic ABC pro *ὑμῖν ἔτι*. — §. 17. *Κυρεῖοι*] v. adn. — *σὺν ἡμῖν*] sic ABCD pro *σὺν ὑμῖν*.

risve accipit comp. Dorvill. ad Charit. p. 327. Lips., additque nomen *ἔγγονος* ubivis depravatum iudicare Osannum ad Leocrat. p. 14., cuius tamen ratiocinationi non sint obsecuti Demosth. interpretes Apparat. II. p. 467 sq.

πολλαπλασίους ὑμῶν αὐτῶν] V. Buttm. §. 132, 12. Rost. §. 158. not. 5. Kühner. T. II. §. 540. *β*. p. 198 sq. (Gr. schol. §. 275, 2.) Infra V, 5, 22: *καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν*. VII, 7, 27. Comment. II, 2, 7. *ἄλλα τούτων πολλαπλάσια*.

§. 15. *πολὺ — ἀμείνονας*] V. ad I, 5, 2. De *δήπου*, scilicet, videlicet, quippe, *doch wol*, cf. V, 7, 6. 9. VII, 6, 13. 16. et nos in Gr. T. II. §. 692. p. 389. (Gr. schol. §. 315, 2.)

§. 16. *Ἀλλὰ μήν*] Iam vero. V. ad I, 9, 18. De seq. *τέ* v. ad VII, 6, 3.

ἄμετρον] V. ad III, 1, 36.

πατρῴῳ] Sic cum Bornemanno et Poppone ex optimis codicibus ABCDEN pro *πατρίῳ* edidi. *Πατρῷα* significat proprie paterna, *τὰ ἐκ πατέρων εἰς υἱοὺς χωροῦντα*, i. e. quae a patribus aut maioribus ad nepotes propagata sunt; *πάτρια* ea, quae referuntur ad mores et instituta universae civitatis a maioribus ad posteros propagata, ut *τὰ πάτρια ἔθη*; at saepe horum vocabulorum discrimen a scriptoribus neglectum est. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 474. et 475 sq. Elegantissime de horum vocabulorum discrimine disputavit Schoemannus ad Isaeum p. 218., quocum cf. Maetznerum ad Lycurg. p. 127. Sic infra V, 4, 27. *θησαυροὺς πατρίους* pro *πατρῴους* legitur. Cf. VII, 8, 5.

§. 17. *μέντοι*] vero, vi confirmandi (profecto).

οἱ Κυρεῖοι] Cyriani, h. l. barbari (Persae), ut Ariaeus aliique, qui Cyri partes secuti erant. In codd. legitur *οἱ Κύριοι*; sed *οἱ Κυρεῖοι* recte scripserunt Brodaeus, Amasaei interpretatio, Le-

ἡμῶν ἡττημένων· ἔφευγον γοῦν πρὸς ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς. Τοὺς δὲ θέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺ κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει
18 ὁρᾶν. Εἰ δέ τις αὖ ὑμῶν ἀθυμεῖ, ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἄνθρωποι· ὑπὸ μὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε λακτισθεὶς ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ
19 ποιοῦντες, ὅ τι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται. Οὐκοῦν τῶν γε ἱππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ᾽ ἀσφαλεστέρου ὀχήματός ἐσμεν; Οἱ μὲν γὰρ ἐφ᾽ ἵππων κρέμανται φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν· ἡμεῖς δ᾽ ἐπὶ γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παίσομεν, ἤν τις προσίῃ, πολὺ δὲ μᾶλλον, ὅτου ἂν βουλώμεθα, τευξόμεθα. Ἑνὶ μόνῳ

ἡττημένων — γοῦν] v. adn. — ἡμᾶς] sic A B C D pro ὑμᾶς. — θέλοντας] sic A B C pro ἐθέλοντας. V. var. script. I, 3, 6. — ἡμετέρᾳ] sic A B C D pro ὑμετέρᾳ. — §. 18. αὖ] om. A B C. — ἡμῖν] sic A B C D pro ὑμῖν. — εἰσὶν ἄνθρωποι] sic A B C pro ἄνθρωποί εἰσιν. — §. 19. ἐπὶ γῆς] sic A B C pro ἐπὶ τῆς γῆς. — πολὺ δὲ μᾶλλον] sic B C; eodem ducit A, in quo est πολὺ δὴ μ.; πολύ δέ τι μ. I L; reliqui πολὺ δ᾽ ἔτι μ. — βουλώμεθα] sic A B C D E M pro ἐθέλωμεν.

unclavius. Cf. Sturz. L. Xen. T. II. p. 808 sq.

ἡττημένων] Krügerus cum A F G H I K L in ed. min. scripsit ἡττωμένων. Negari quidem non potest, praesens ἡττᾶσθαι saepissime verti posse victum esse; cf. supra II, 4, 6.; at h. l., ubi οἱ νῦν ἀφεστηκότες opponuntur, sententia efflagitat perfectum.

ἔφευγον γοῦν] Sic optime A B C F G I K pro ἔφευγον οὖν; γοῦν particulae vis est haec: ceteris rebus praetermissis, hoc quidem certissimum est, eos fugisse. Cf. infra V, 8, 23. VI, 5, 17. V. nos ad Commentar. I, 6, 2.

§. 18. ἱππεῖς] Cf. II, 4, 6.

§. 19. πολὺ ἡμεῖς ἐπ᾽ ἀσφαλεστέρου] V. ad I, 5, 2.

βεβηκότες] incedentes. Sturz. L. Xen. T. I. p. 518. interpretatur fixi, allato Xen. Oecon. VIII, 17. βεβηκυίας τῆς οἰκίας ἐν δαπέδῳ. Hesych. βεβηκότας· βεβαίως ἐνεστηκότας, et Suid. βέβηκεν· ἕστηκεν, ἐπέπηκτο. Hoc autem loco nihil aliud est, nisi incedentes; βαίνω est gressum facio, βέβηκα incedo.

Ἑνὶ μόνῳ προέχουσιν οἱ ἱππεῖς ἡμᾶς] Sic omnes codd., nisi quod A habet ἑνὶ δὲ μόνῳ; de asyndeto v. ad III, 1, 24.; sed Priscian. Vol. I. p. 248. Krehl. habet: ἓν μόνον προέχοντες ἱππεῖς ἡμᾶς, ut in loco a Schneidero allato: Cyrop. II, 1, 16: οὐδὲν ἡμεῖς ὑμῶν προέξομεν, sed hic locus differt a nostro, quod non alter accusativus additus est. De προέχειν τινά v. nos in Gr. T. II. §. 539. not. 1.

§. 20. τὰς μάχας θαῤῥεῖτε] proelia fidenti animo subitis. V. Buttm. §. 131, 3. Rost.

προέχουσιν οἱ ἱππεῖς ἡμᾶς· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἡμῖν. Εἰ δὲ δὴ τὰς μὲν μάχας θαῤῥεῖτε, ὅτι 20
δὲ οὐκέτι ὑμῖν Τισσαφέρνης ἡγήσεται, οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέψασθε, πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλεύων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγεῖσθαι κελεύωμεν, οἳ εἴσονται, ὅτι, ἤν τι περὶ ἡμᾶς ἁμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἁμαρτάνουσι. Τὰ δὲ 21
ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἧς οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου, μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν, ἤνπερ κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται. Εἰ δὲ 22
ταῦτα μὲν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι

— *Ἑνὶ μόνῳ*] v. adn. — *οἱ ἱππεῖς ἡμᾶς*] sic ABC et Priscian. pro *ἡμᾶς οἱ ἱππεῖς*. — §. 20. *ὑμῖν*] sic ABCDFGI KL pro *ἡμῖν*. — *οὓς ἄν*] B et C *ἄν* supra versum habent. — *καὶ σώματα*] v. adn. — §. 21. *ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν*] sic ABC; *ἢ αὐτοὺς λ. ἤ* E; reliqui inepte *αὐτοὺς λ. ἤ*. — §. 22. *γιγνώσκετε*] *γιν.* B; v. var. scr. I, 10, 12. — *ὅτι κρείττονα*] sic ABCDN; *ὅτι οὕτω κρείττονα* E; reliqui *ὅτι οὕτω κρεῖττον*.

§. 160, 4. c. Kühner. T. II. §. 551, 3. (Gr. schol. §. 279, 3.)

τοῦτο ἄχθεσθε] Frustra Valckenarius ad Phalaridem Lennepii p. XX. legendum suspicatur *τούτῳ*. Dindorfius comparat Demosthen. in Conon. 1261, 25: *τοῦτ' ἀγανακτήσαιμ' ἄν*. V. nos in Gr. T. II. §. 553. et not. 1. (Gr. schol. §. 278. not. 1.)

περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα] Sic ABCFG IK; reliqui *καὶ τὰ σώματα*. Utrumque recte sese habet; v. ad II, 2, 8.; res igitur pendet a codicum auctoritate.

§. 21. *ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἧς κτἑ.*] Verba sic iungenda videntur: *ἐκ τῆς ἀγορᾶς* (e rebus venalibus), *ἧς μικρὰ μέτρα οὗτοι πολλοῦ ἀργυρίου παρεῖχον*, aut verba *μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου* antecedentibus explicationis caussa addita sunt, ut verbum *ὠνεῖσθαι* repetendum sit. Krügerus in ed. min. genitivum *ἀργυρίου* refert ad *λαμβάνειν*; at hanc rationem si sequimur, asyndeton offensioni est.

§. 22. *Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα*] Per attractionem dictum pro *εἰ γιγνώσκετε, ὅτι ταῦτα κρείττονά ἐστι*. V. ad I, 1, 5.

τοὺς — ποταμοὺς ἄπορον — εἶναι] V. nos ad Commentar. II, 3, 1: *οἳ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς*, et supra ad II, 5, 9. De IV, 4, 11: *ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιών*, v. adnotata. Ceterum intelligendi sunt Euphrates et Tigris.

καὶ μεγάλως — διαβάντες] et creditis vos eo in magnam fraudem a barbaris esse inductos, quod Tigridem aliosque fluvios transgressi essetis. „Quid Graeci interclusi inter Tigrim et Euphratem metuerent, dixit supra Xen. II, 4, 4. et 6. Cur bar-

διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. Πάντες μὲν γὰρ οἱ ποταμοί, ἢν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς
23 πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. Εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν, ἡγεμών τε μηδεὶς ἡμῖν φανεῖται, οὐδ' ὣς ἡμῖν γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα γὰρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι, οἳ βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ Πι-

ἢν καὶ πρόσω] εἰ καὶ πρόσω BCDEN; εἰς καὶ πρόσω A; reliqui ἢν πρόσω. V. ad III, 1, 36. — §. 23. διήσουσιν] v. adn. — ἡμῖν φαν.] sic ABC; reliqui om. ἡμῖν. — οἳ βασιλέως κτλ.] οἳ βασιλέως χώρᾳ ἄκοντος E, unde Schneid. ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ ἄκοντος scribendum putat; οἳ ἐν βασιλέως ἄκοντος τῇ

bari Graecos ibi morantes timerent, dictum est II, 4, 22. Ex illis locis petenda est interpretatio huius." SCHNEIDERUS.

σκέψασθε, εἰ ἄρα] Εἰ post verba dubitandi, deliberandi, nesciendi aut affirmative, uti h. l., aut negative accipiendum est; affirmativum εἰ vertimus *ob nicht*, negativum *ob*. Fusius hunc usum exposuimus ad Commentar. I, 1, 8. Cf. infra V, 1, 12: ἐννοήσατε δ', ἔφη, εἰ εἰκός κτέ. (*ob nicht*). VII, 3, 37: σκέψαι —, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον ἔχει (*ob nicht*). — Ἄρα interrogativis additum verti potest *etwa, vielleicht*. V. nos in Gr. T. II. §. 833. c. (Gr. schol. §. 344. i.)

τοῦτο καὶ μωρότατον] quia ex hac re (quod nos flumina traduxerunt) ipsis barbaris maximum detrimentum nascetur; nam si nobis non licet flumina traiicere, ad eorum fontes nobis descendendum erit: unde fiet, ut, quum per multos circuitus domum redibimus, maiora barbaris afferantur detrimenta.

§. 23. μήθ' — τέ] V. ad II, 2, 8.

διήσουσιν] Scil. ἡμᾶς, nos transmittent, nobis transitum permittent, ut IV, 1, 8: εἴπως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διιέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας. Pro διήσουσιν optimi codices ABCDFGIK praebent διοίσουσιν, quod Dindorfius et Bornemannus receperunt, quorum hic hoc verbum sic explicandum putat: quodsi in fluminibus nullum erit discrimen, quodsi nec procul a fontibus nec prope fontes transiri flumina poterunt; quam interpretationem praeivit schol. cod. AB: διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν εἰσιν ἄποροι καὶ πρὸς τὰς πηγάς. At haec interpretatio et longissime arcessita est, nec Graece hac sententia οἱ ποταμοὶ διαφέρουσι dici posse existimo. Scriptura διοίσουσιν sine dubio nihil aliud habendum est, nisi mendum librarii, uti infra V, 4, 2. in codd. legitur διοίσειεν pro διήσοιεν, uti Fr. Iacobsius vidit.

οὐδ' ὥς] V. ad I, 8, 21.

Μυσούς] V. ad I, 6, 7. De Pisidis v. ad I, 1, 11. Cf. Commentar. III, 5, 26: Μυσοὶ καὶ Πισίδαι ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ κατέχοντες ἐρυμνὰ πάνυ χωρία καὶ κούφως ὡπλισμένοι δύνανται πολλὰ μὲν τὴν βασιλέως χώραν

σίδας ὡσαύτως· *Λυκάονας* δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν, ὅτι ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν τούτων χώραν καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ᾽ ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι μήπω φα- 24
νεροὺς εἶναι οἴκαδε ὡρμημένους, ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. Οἶδα γάρ, ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη, πολλοὺς δ᾽ ἂν ὁμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν, καὶ ὁδοποιήσειέ γ᾽ ἂν αὐτοῖς, καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γ᾽ ἂν οἶδ᾽ ὅτι τρισάσμενος ταῦτ᾽ ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευα-

βασιλέως χώρᾳ A, unde Dind. verba *βασιλέως ἄκοντος* tanquam explicandi caussa adscripta tollenda censet, comp. Commentar. III, 5, 26.; at v. adn. — *εὐδ. κ. μεγ.*] sic ABC pro *μεγ. κ. εὐδ.* — *τὴν τούτων*] v. adn. — §. 24. *ἔφην*] v. adn. — *αὐτοῖς*] sic Morus; *αὐτάς* K; ceteri *αὐτούς*. — *παρασκευαζομένους*] v. adn.

καταθέοντες κακοποιεῖν, αὐτοὶ δὲ ζῆν ἐλεύθεροι.

οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι] quos fortiores quam nos esse negemus. *Βελτίων* rarius de militari fortitudine dicitur.

βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ] Exspectes: *ἐν αὐτοῦ τῇ χώρᾳ*; at v. ad I, 6, 11.

Λυκάονας] Cf. supra I, 2, 19., ubi tamen res, quae h. l. commemoratur, obscure significatur.

τὴν τούτων χώραν] Sic ABCE; reliqui *τούτου*, quae est aperta correctio, quia antea rex Persarum commemoratus est; at facile oratio a rege Persarum ad Persas ipsos deflectere potuit; rex quasi vices sustinet incolarum ei subiectorum; est igitur genus quoddam constructionis *κατὰ σύνεσιν*. Cf. ad I, 2, 27.

§. 24. *καὶ ἡμᾶς δ᾽ ἂν ἔφην*] Castellio correxit *δ᾽ ἂν φαίην*, quam correctionem post Hutchinsonum ab omnibus fere editoribus, etiam a Poppone, Bornemanno et Dindorfio, receptam esse vehementer miror. Recte omnium codicum scripturam *δ᾽ ἂν ἔφην* revocavit Krügerus. His enim verbis opponuntur §. 25. verba: *ἀλλὰ γὰρ δέδοικα*, in quibus latet haec protasis: *εἰ μὴ ἐδεδοίκειν*. V. nos in Gr. T. II. §. 823, 2. Vult enim Xenophon hoc dicere: dixissem oportere nos non domum properare, sed nos ita componere (*κατασκευάζεσθαι*), quasi in Mysorum terra habitaturi essemus (*ὡς — οἰκήσοντας*), nisi metuerem etc.

πολλοὺς δ᾽ ἂν] sc. *δοίη*. V. nos in Gr. T. II. §. 456. (Gr. schol. §. 261, 4.)

καὶ εἰ] etiamsi. V. nos in Gr. T. II. §. 824. (Gr. schol. §. 340, 7.) Exempla Xenophontea v. ap. Breitenb. ad Oec. I, 4.

παρασκευαζομένους] Optimi codd. ABCDE exhibent *κατασκευαζομένους*; sed recte Schneiderus hoc repudiavit, qui verbum *κατασκευάζεσθαι* infinitivo iunctum reperisse se negat. Vix dubitari potest, quin scriptura *κατασκευαζομένους* ortum suum debeat antecedenti *κατασκευάζεσθαι*, ubi tamen non infinitivus, sed *ὡς* cum participio futuri additum est. *Κατασκευάζομαι* est instruo, compono me, *ich richte mich ein, treffe Einrichtungen*; *παρασκευάζομαι* paro me ad aliquid facien-

25 ζομένους. Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα, μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγίσταις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μὴ ὥςπερ οἱ λωτοφάγοι ἐπιλαθώμεθα τῆς
26 οἴκαδε ὁδοῦ. Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι ἑκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους ὁρᾶν. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀγαθὰ δῆλον ὅτι τῶν κρα-
27 τούντων ἐστί. Τοῦτο δὴ δεῖ λέγειν, πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δέοι, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ·

§. 25. *μεγίσταις*] sic ABCD pro *μεγάλαις*. — §. 26. *οἴκοι ἀκλήρους*] v. adn. — *ταῦτα τἀγαθά*] sic ABC pro *ταῦτ' ἀγαθά*. — §. 27. *Πρῶτον*] sic ABC pro *πρῶτα*. — *ὅπῃ*] sic ABCFGHIKL pro *ὅποι*. — *οὔτ' εἰς τό*] *οὐδ' εἰς τό* FGIKL, quod, per se non malum, ab h. l. alienissimum censendum est; v. nos ad Commentar. II, 2, 5. — §. 28. *Ἔτι δὲ*

dum, statuo, decerno, cogito aliquid facere.

§. 25. *Ἀλλὰ γάρ*] At enim (*aber freilich*). V. Hartung. *griech. Partik.* T. I. p. 479 sqq. Kühner. Gr. T. II. §. 754, 5. p. 454. (Gr. schol. §. 324. not. 1.) Cf. infra §. 26. 32. V, 7, 8. 11. 8, 25. VII, 3, 47. 7, 35. 43. Breitenb. ad Oec. I, 16. De Latinorum at enim v. nos ad Cicer. Tuscul. V, 16, 47. et in Gr. Lat. §. 138. not. 1.

καὶ — δέ] V. ad I, 1, 2.

μὴ ὥςπερ] Ob longam verborum intercapedinem negatio *μή* repetita est. Pari modo *εἰ* §. 35. Oec. II, 15. Comment. II, 3, 9. et V, 6, 19. VII, 4, 5. *ὅτι* iteratum est.

οἱ λωτοφάγοι] Cf. Odyss. IX, 83 sqq.

§. 26. *ἐξόν*] quum liceat. V. ad II, 5, 22.

τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας] eos, qui nunc domi (i. e. in Graecia) in paupertate vivunt. Ceterum quum optimi codices ABCE exhibeant *οἴκοι σκληρῶς ἐκεῖ* et D *οἴκοι σκληροὺς ἐκεῖ*, satis probabilis est coniectura eorum, qui legendum suspicantur: *τοὺς νῦν ἀκλήρους ἐκεῖ πολ.*; nam sic huic vocabulo apte opponitur *ἐνθάδε*, huc, i. e. in Asiam. Vocabulum *ἄκληρος* est Homericum. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

κομισαμένους] Exspectes *κομισαμένοις*, quum ad *αὐτοῖς* referendum sit; v. ad I, 2, 1.; *κομίζεσθαι* est colonos deducere.

πλουσίους ὁρᾶν] V. ad III, 1, 36.

§. 27. *αὖ*] V. ad II, 6, 5.

ὄχλον — παρέχουσιν ἄγειν] De locutione *ὄχλον παρέχειν* c. infin. coniuncta v. nos in

ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. Αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι, οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. Ἔτι δὲ 28
καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περισσὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. Κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν. Λοιπόν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ 29
μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες, ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων, ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ· λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέ-

καὶ — περισσά] sic ABC, Grammaticus in Bekkeri Anecd. I. p. 414. et Suidas p. 244.; reliqui om. καί et dant περιττά. Cf. var. scr. IV, 8, 11. — §. 29. ἀρχόντων] ἀρξάντων FGHIKL et Ald., unde Schneid. coni. ἀρξόντων. — τῷ πολέμῳ] ἐν τ. π. E. — λαβόντες] sic ABCD pro λαβόντας. — ἀναρχίᾳ ἄν] v. adn.

Gr. T. II. §. 641. c. Aliter hunc locum accepit Stallbaumius ad Platon. Gorg. p. 513. E.

§. 28. ἀπαλλάξωμεν] removeamus. Suidas interpretatur ἀφανίσωμεν. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 296.

Κρατουμένων — πάντα ἀλλότρια] Devictis — omnia eripiuntur. Genitivus pendet a v. ἀλλότρια; v. nos in Gr. T. II. §. 513, 4. §. 540. (Gr. schol. §. 271, 3.) Eadem sententia ἀλλότριος legitur Cyrop. IV, 5, 15: ταῦτα πάλιν ἀλλότρια ἔσται, et V, 2, 23: ὑμῖν δέ, εἰ οὗτος ἐπικρατήσει, ὁρῶ πάντα τὰ ὄντα ἀλλότρια γιγνόμενα. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 143.

§. 29. Λοιπόν] Exspectes λοιπὸν δέ; at oratio ἀσυνδέτως post λοιπόν adiungitur pari modo, ac saepissime post ἔπειτα, εἶτα, similia.

Ὁρᾶτε — καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι — ἐτόλμησαν] V. ad I, 1, 5. Illud καί, quod ante verba τοὺς πολεμίους additum est, Krügerus ad §. 30. pertinere statuit: atque etiam nos hac persuasione imbutos esse oportet. Ego vero illud καί referendum puto ad antecedentia: Quod dicturus sum, non solum ego gravissimum puto, sed etiam hostes maximi momenti esse existimaverunt, quod apparet ex eo, quod non prius etc..

ἀναρχίᾳ ἄν] Duo tantum codices, A et E, addunt ἄν, ac recte quidem; illud ἄν a librariis deletum videtur, quod paullo ante sine ἄν dictum est ἱκανοὺς εἶναι; at haec ratio inanis est. Antecedens enuntiatio aptissime sine conditione dicta est, quia rem significat certissimam; sequentis autem enuntiationis sententia necessario fere requirit ἄν.

30 σθαι. Δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους
γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομέ-
νους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι
31 νῦν ἢ πρόσθεν. Ἢν δέ τις ἀπειθῇ, ἢν ψηφίσησθε τὸν
ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν, οὕτως
οἱ πολέμιοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γὰρ τῇ
ἡμέρᾳ μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχους τοὺς οὐδ'
32 ἑνὶ ἐπιτρέψοντας κακῷ εἶναι. Ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν
ἤδη ὥρα· ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. Ὅτῳ
οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὡς τάχιστα,
ἵνα ἔργῳ περαίνηται Εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ,
τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σω-
τηρίας δεόμεθα.
33 Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν τινος

§. 30. τῶν πρόσθεν] sic ABDEN pro τῶν προτέρων. — ἢ πρόσθεν] sic ABCDEHL pro ἢ καὶ πρόσθεν. — §. 31. τῇ ἡμέρᾳ] sic ABCM; reliqui om. τῇ. — οὐδ' ἑνί] sic IK pro οὐδενί. — §. 32. Ὅτῳ οὖν ταῦτα] sic ABCDEN pro ὅ τι μὲν οὖν τούτων. — ἐπικυρωσάτω] sic ABC pro ἐπικυρώσατε. — περαίνηται] sic ABCD pro περαίνητε. — Εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον] sic BCDE; εἰ δέ τι ἄλλον β. A; εἰ δέ τίς τι οἶδε τῶν ἄλλων β. HL et Ald.; εἰ δέ τίς τι οἶδε τῇ ἄλλῃ β. FGIK, quod non improbat Dind., si εἰ ἄλλῃ πῃ pro τῇ

Verte igitur: existimantes, quamdiu nobis essent duces nosque eis pareremus, nos satis virium habere ad victoriam reportandam; si autem cepissent duces nostros, militum licentia et rerum perturbatione nos perituros esse arbitrabantur.

§. 30. **πολὺ μὲν — ἐπιμελεστέρους**] V. ad I, 5, 2.; de πολὺ μὲν — πολὺ δέ v. ad I, 9, 10.

§. 31. **Ἢν δέ τις ἀπειθῇ, ἢν ψηφίσησθε κτέ**]. Prior enuntiatio conditionalis ἤν τις ἀπειθῇ alteri subiecta esse debebat, sed praemissa est, quo maiore vi verbis εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους opponeretur. Cf. infra VII, 3, 36: σκέψαι —, εἴπερ νυκτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον ἔχει. 7, 31. De duabus enuntiationibus sine καί adiunctis v. nos ad Commentar. I, 2, 36. Cf. Hier. II, 10. ἐὰν —, ἐάν.

τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κ.] Si decreveritis, ut, si quis non pareat, quisque vestrum, qui forte affuerit (scil. τῷ ἀπειθοῦντι), a duce adiutus eum castiget. G. Graffius, Halbkartum secutus, verba σὺν τῷ ἀρχ. κολάζειν interpretatur: *den Anführer bei der Züchtigung unterstützen.* At huic interpretationi legitimus praepositionis σύν usus plane refragatur; nam uti σὺν θεοῖς ποιῶ τι significat adiuvantibus diis aliquid facio, ita σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζω τινά nihil aliud notare potest nisi adiuvante duce castigo aliquem.

οὕτως] De οὕτως post conditionalem protasin posito v. nos ad Commentar. III, 5, 8. Cf.

ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα
ἐξέσται ποιεῖν· ἃ δὲ νῦν εἴρηκε, δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα
ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι· καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνα-
τεινάτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ πά- 34
λιν εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, ἀκούσατε ὧν *προςδεῖν*
δοκεῖ μοι. Δῆλον, ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ, ὅπου ἕξο-
μεν τὰ ἐπιτήδεια· ἀκούω δὲ κώμας εἶναι καλὰς οὐ πλεῖον
εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμεν, εἰ 35
οἱ πολέμιοι, ὥςπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας
διώκουσί τε καὶ δάκνουσιν, ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ διώ-
κοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακο-
λουθοῖεν. Ἴσως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι 36
πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκευοφόρα
καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ ᾖ. Εἰ οὖν νῦν ἀπο-

ἄλλῃ darent, ut Cyrop. VI, 2, 24.; reliqui εἰ δέ τίς τι εἶδε τῶν ἄλλων β. — §. 33. Μετὰ ταῦτα] sic ABCDE pro μετὰ δὲ ταῦτα. V. ad I, 1, 9. — ἐξέσται] sic ABCD pro ἔξεστι. — ἅπαντες] πάντες ABC. — §. 34. προςδεῖν] sic Wyttenbach.; codd. προςδοκᾶν. — πορεύεσθαι] πορεύσεσθαι FGHIKL et Ald. — §. 35. θαυμάζοιμεν] sic ABE pro θαυμάζοιμι. — αὐτοί] sic ABD et Steph. pro οὗτοι; καὶ αὐτοί, et ipsi. — §. 36. ἵνα — ᾖ] ABDE habent ἵνα — εἴη, quod vix defendi potest h. l.

nos in Gr. T. II. §. 666. not. (Gr. schol. §. 312. not. 7.)

πλεῖστον] pro πλεῖστα. V. ad II, 6, 21.

§. 32. Εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ] Ex antecedentibus repetendum δοκεῖ ἔχειν. De ταύτῃ v. ad II, 6, 7.

ὁ ἰδιώτης] miles gregarius. Sic V, 7, 28., ubi ἰδιώτης ἄρχοντι opponitur.

§. 33. καὶ αὐτίκα] etiam postea; opponitur ὡς τάχιστα.

ἄριστον] Verba sic construenda: δοκεῖ μοι ἄριστον εἶναι ταῦτα ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι.

ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν] Ubi, uti h. l., antecedens verbum iteratur, ἀσύνδετος oratio iusta ratione nititur. Infra IV, 6, 21: καὶ σύνθημα ἐποιήσαντο — πυρὰ καίειν πολλά. Ταῦτα συνθέμενοι ἠρίστων. Eadem ratio est, ubi non idem quidem verbum, sed eiusdem potestatis verbum repetitur, ut infra V, 6, 33: καὶ ὅτῳ δοκεῖ — ταῦτα, αἰράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες. VII, 3, 6.

§. 34. ἀκούω — εἶναι] V. ad I, 3, 20.

§. 35. εἰ καὶ αὐτοί] De εἰ iterato v. ad §. 25.

§. 36. ποιησαμένους] pro ποιησαμένοις, v. ad §. 26. De πλαισίῳ ἰσοπλεύρῳ v. ad III, 4, 19.

τῶν ὅπλων] H. e. τῶν ὁπλιτῶν. V. ad II, 2, 4.

Εἰ — ἀποδειχθείη, τίνα χρὴ κτέ.] Exspectes χρείη; sed in enuntiationibus interrogativis ut in eis, quae per ὅτι, ὡς (dafs) inducuntur, post optativum cum εἰ aut ἄν modus et tempus orationis rectae i. e. indicativus praesentis aut perfecti aut futuri re-

δειχθείη, τίνα χρὴ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρό-
σθεν κοσμεῖν, καὶ τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων εἶναι,
τίνας δ' ὀπισθοφυλακεῖν, οὐκ ἄν, ὁπότε οἱ πολέμιοι ἔλ-
θοιεν, βουλεύεσθαι ἡμᾶς δέοι, ἀλλὰ χρῴμεθ' ἂν εὐθὺς
37 τοῖς τεταγμένοις. Εἰ μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλ-
λως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγείσθω, ἐπειδὴ
καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστι· τῶν δὲ πλευρῶν ἑκατέρων δύο
τῶν πρεσβυτάτων στρατηγὼ ἐπιμελείσθων· ὀπισθοφυλα-
κῶμεν δ' ἡμεῖς οἱ νεώτεροι, ἐγώ τε καὶ Τιμασίων τὸ νῦν
38 εἶναι. Τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως βου-
λευσόμεθα, ὅ τι ἂν ἀεὶ κράτιστον δοκῇ εἶναι. Εἰ δέ τις
ἄλλο ὁρᾷ βέλτιον, λεξάτω. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶ-
πεν· Ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἔδοξε
39 ταῦτα. Νῦν τοίνυν, ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδο-
γμένα. Καὶ ὅςτις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν,
μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως τού-

τίνα χρή] *τίνας χρή* ABDFGHIKL, sine dubio ex seq. *τίνας* ortum. — *τίνας δ'*] sic ABDE pro *καὶ τίνας*. — §. 37. *ἡγείσθω*] v. adn. — *ἑκατέρων*] *ἑκατέρου* FGHIKL; at v. ad I, 8, 27. — *στρατηγώ*] *στρατηγοί* AEHIKL et Ald. — *ἐπιμελείσθων*] v. adn. — *ὀπισθοφυλακῶμεν*] *ὀπισθοφυλακοῖμεν* ABE, male. — *νεώτεροι*] sic ABDEN pro *νεώτατοι*. — §. 38. *δοκῇ*] sic recte vulgatum *δοκοίη* correxerunt Born. et Dind. ex AB, qui habent *δοκεῖ*. Iniuria tinetur. V. nos in Gr. schol. §. 327. not. Plura dedit Madvigius in Observatt. gr. p. 21.

κοσμεῖν] instruere, ordinare.

ἐπὶ τῶν πλ. ἑκατέρων] De plurali *ἑκάτεροι* v. ad I, 8, 27.

§. 37. *Εἰ — ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ*] Suadente Mureto et Stephano Schneiderus edidit *ἄλλο τις* ob §. 38.; at haec ratio vana est. Quod autem *βέλτιον*, non *βέλτιόν τι* dictum est, in eo nihil offensionis est. Multis exemplis hunc usum illustravimus ad Commentar. I, 2, 30. Adde ad quem h. l. Bornemannus provocat Heindorfium ad Platon. Sophist. p. 247. E. (p. 387.): *ἐπείπερ — οὐκ ἔχουσιν ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν*, ubi comparat Cratyl. §. 90: *οὐ γὰρ ἔχομεν τούτου βέλτιον, εἰς ὅ τι ἐπανενέγκωμεν κτλ.*

ἡγείσθω] Sic BQ et Aldina, eodemque ducere videtur scriptura codicis A, in quo est *ἡγεῖτο*; reliqui exhibent *ἡγοῖτο*, quod ab h. l. non plane alienum censendum est; nam quod Xenophon effectum vult, haud sane inepte ab eo tanquam optatum profertur. Idem statuendum de seq. *ἐπιμελοίσθην*, quod omnes codd. habent praeter I et K, qui *ἐπιμελαίσθην*, L, qui *ἐπιμελήσθην*, et A, qui *ἐπιμελείσθων*, uti Schaeferus ad Greg. Cor. p. 173. legendum coniecerat, exhibet. Cf. infra ad VI, 6, 18.

ἐπειδὴ καὶ Λ. ἐστι] Hoc *καί* refer ad sententiam suppressam, ut: quoniam non solum vir fortis, sed etiam L. est. Ad v.

του τυχεῖν· ὅςτις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί· καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

III. Τούτων λεχθέντων, ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόν- 1
τες κατέκαιον τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ περιττῶν ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐῤῥίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο. Ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν, ἔρχεται Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα καὶ καλεσάμενος τοὺς
στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὧδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλ- 2
ληνες, καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εὔνους· καὶ ἐνθάδε δ' εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διάγων. Εἰ οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων.

Poppo retinendum censet δοκοίη atque interpretatur sic: quid singulis temporibus videatur. — ὁρᾷ βέλτιον] sic AB pro β. ὁρᾷ. — §. 39. τοίνυν] sic ABE; reliqui om. — εἴ τις δέ] sic AB pro εἴ τίς γε.

Cap. III. §. 2. ἐνθάδε δ' εἰμί] sic AB, cf. ad I, 1, 2.; reliqui ἐνθάδε εἰμί; Dind. malit ἐνθάδε δή εἰμι, quod non probandum. — ἔχων] sic ABDEN; reliqui ἄγων.

Λακεδαιμόνιος Zeunius haec adnotat: „Nam tum Lacedaemonii obtinebant principatum Graeciae. Cf. V, 9, 26. VI, 6, 12." De Chirisopho v. Hakenium in „*Xen. u. d.* 10000 *Gr.*" T. I. p. 218 sq.

τὸ νῦν εἶναι] in praesenti rerum statu (*für jetzt, vor der Hand*). V. ad I, 6, 9.

§. 38. Ἔδοξε ταῦτα] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 39. ἀπιόντας] Scil. ὑμᾶς.

μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι] Haec verba non vertenda sunt sic: meminerit se esse virum fortem, quae sententia Graece sic proferenda est: *μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς ὤν*, sed cogitet, constituat, decernat, animum inducat vir fortis esse. V. nos in Gr. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 2.) Cf. infra VI, 4, 11: *ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν.*

Cap. III. §. 1. Τούτων] De asyndeto v. ad I, 1, 9. De re Menkius comparat III, 2, 27.

τῶν δὲ περιττῶν] III, 2, 28. *τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περισσά.*

Μιθριδάτης] II, 5, 35.

καλεσάμενος] Sic infra VII, 2, 30. *ἐκείνους καλέσαι*, i. e. ad te voca, arcesse.

εἰς ἐπήκοον] V. ad II, 5, 38.

§. 2. εὔνους] Scil. *εἰμί*, quod ex antecedenti *ἦν* eliciendum.

καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων] H. e. non solum ipse, sed etiam omnes famulos mecum abducens. V. ad I, 3, 15. *καὶ ἄρχεσθαι.*

Λέξατε οὖν πρός με τί ἐν νῷ ἔχετε ὡς φίλον τε καὶ εὔνουν καὶ βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιεῖ-
3 σθαι. Βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε· καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· Ἡμῖν δοκεῖ, ἢν μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς ἀπιέναι οἴκαδε, διαπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν τούτῳ ὡς ἂν δυνώμεθα κρά-
4 τιστα. Ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο Μιθριδάτης διδάσκειν, ὡς ἄπορον εἴη βασιλέως ἄκοντος σωθῆναι. Ἔνθα δὴ ἐγιγνώσκετο, ὅτι ὑπόπεμπτος εἴη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρ-
5 νους τις οἰκείων παρηκολούθει πίστεως ἕνεκα. Καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν· διέφθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας καὶ

Λέξατε οὖν] sic ABDE; reliqui λ. οὖν, ἔφη. — *ὡς φίλον*] v. adn. — §. 3. *ἢν μέν*] v. adn. — §. 4. *ὑπόπεμπτος*] v. adn. — §. 6. *Μετὰ ταῦτα*] sic ABC pro μετὰ δὲ ταῦ-

πρός με] Ex vulgari grammaticae regula exspectes πρὸς ἐμέ; at non raro πρός με legitur. Cf. infra VII, 7, 38. πρός με in AB. Cyrop. V, 4, 22. in optimis codd. Platon. Phaedr. p. 236. D. Symp. p. 177. A. V. Bornemannum ad Xen. Conviv. p. 163. Stallbaumium ad Plat. Gorg. p. 489. E. Kühner. Gr. T. I. §. 78. not. 2. (Gr. schol. §. 35. not.)

ὡς φίλον] Sic cum Dindorfio et Poppone scripsi secutus auctoritatem optimorum librorum ABDE; reliqui ὡς πρὸς φίλον. In comparationibus saepissime antecedens praepositio non repetitur. V. nos in Gr. T. II. §. 625, 6. (Gr. schol. §. 300, 5. d.)

§. 3. *ἢν μέν τις ἐᾷ*] Bornemannus et Dindorfius cum ABD scripserunt εἰ μέν τις ἐᾷ; at quum h. l. de re futura agatur, εἰ c. indicativo iunctum ab h. l. abhorret. De εἰ et ἤν in codd. confusis v. ad III, 1, 36. — Τὶς intelligendus est Tissaphernes. Cf. ad I, 4, 12.

§. 4. *Ἐκ τούτου*] V. ad I, 1, 9.

Ἔνθα δή] Tum vero. V. ad I, 5, 8.

ὑπόπεμπτος] subornatus. Sic pro vulg. ὕποπτος verissime scripsit Weiskius cum EFG. Cf. II, 4, 22: τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη, ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν. Cf. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 400 sq.

καὶ γάρ] Iniuria Weiskius malebat καὶ γὰρ καί, ut significaretur aliud hoc accedere, quo magis fieret suspectus; nam particulae καὶ γάρ saepe notant nam etiam, uti vidimus ad I, 3, 12.

τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων] V. ad II, 5, 32.

πίστεως ἕνεκα] ad eum observandum, ne falleret. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 546.

§. 5. *τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι*] „πόλεμος ἀκήρυκτος proprie est bellum, in quo nullus praeconum usus est, sed omnia vi aguntur, deinde i. q. ἀδιάλλακτος, auctore Hesychio, bellum infestum, implacabile, atrox. V. Erasm. adag.

ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν, Νίκαρχον Ἀρκάδα, καὶ ᾤχετο ἀπιὼν νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

6 Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τὸν Ζαπάταν ποταμὸν ἐπορεύοντο τεταγμένοι, τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες. Οὐ πολὺ δὲ προεληλυθότων αὐτῶν, ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθριδάτης ἱππέας ἔχων ὡς διακοσίους καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακοσίους μάλα ἐλαφροὺς καὶ εὐζώνους. Καὶ προςήει μὲν ὡς φίλος ὢν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, ἐξαπίνης οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον καὶ ἱππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. Οἱ δὲ ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποίουν δ' οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὅπλων κατεκέκλην- 7

τα, v. ad I, 1, 9. — Ζαπάταν] v. adn. — εἰς τετρακοσίους] sic BCD pro ὡς τ. — §. 7. ἐγένοντο] v. adn. — κατεκέκληντο] v. adn.

3, 3, 84." STURZ. l. d. T. I. p. 99. Alii interpretantur internecinum bellum, quia vel non indicitur more, vel misso praecone non componitur. Cf. Hellen. VI, 4, 21. ἀκηρύκτῳ πολέμῳ τῶν Φωκέων χρωμένων. Scholiast. codicis B hanc addit explicationem: Διὰ τοῦτο δὴ ἐβούλοντο καὶ οὗτοι ἀκήρυκτον εἶναι πόλεμον, ἵνα, ὥςπερ ἐκεῖνοι ἀκηρύκτως καὶ δολερῶς καὶ κρυφίως αὐτοῖς ἐπετίθεντο πολλάκις, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἀκηρυκτὶ πολεμήσωσιν αὐτοῖς.

διέφθειρον] largitionibus corrumpebant.

§. 6. Ζαπάταν] V. ad II, 5, 1. „Libri omnes ζάτην. Fluvium eundem esse, quem illum, redeunte ad iter Graecorum, caede ducum interrupta, narratione, primus viderat Bochartus Geogr. 5, 4, 19." DINDORF.

§. 7. ἐγένοντο] sic recte BCDN; reliqui ἐγένετο, quod iniuria retinuit Dindorfius. Saepe oratio a duce deflectit ad milites. V. ad I, 2, 27.

Κρῆτες] V. ad I, 2, 9. De Persarum sagittandi peritia Krügerus affert Brisson. de regno Pers. p. 268. 277.

βραχύτερα] Deteriores codices F G H I K L et Aldina habent βραχύτερον, uti alias dici solet, ut III, 4, 16. μακρότερον ἐσφενδόνων; sed βραχύτερα, quod Krügerus in ed. min. interpretatur *kleinere Strecken*, quum codicum auctoritate satis firmatum est, tum exquisitius dictum est, quam ut a librariis profectum statuas.

κατεκέκληντο] Sic scripsi ex A et F, in quibus est κατεκέκληντο, omisso ι subscripto. Reliqui codd. dant κατεκέκλιντο, quod Abreschius in Dilucidatt. Thuc. p. 393. mutavit in κατεκέκλειντο, quae emendatio postea in omnes edd. migravit. Forma κλήειν Thucydidis propria est (v. Pepponem ad Thuc. Part. I. Vol. I. p. 212 sqq. et Part. IV. p. 26.), neque Platoni inusitata (v. Schneiderum ad Plat. de Civ. T. III. p. 70.), neque Xenophonti plane abiudicanda est, quum pauca quidem

το, οἵ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖ-
8 σθαι τῶν σφενδονητῶν. Ἐκ τούτου Ξενοφῶντι ἐδόκει
διωκτέον εἶναι· καὶ ἐδίωκον τῶν τε ὁπλιτῶν καὶ τῶν
πελταστῶν οἳ ἔτυχον σὺν αὐτῷ ὀπισθοφυλακοῦντες· διώ-
9 κοντες δὲ οὐδένα κατελάμβανον τῶν πολεμίων. Οὔτε γὰρ
ἱππεῖς ἦσαν τοῖς Ἕλλησιν, οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ
πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ
χωρίῳ· πολὺ γὰρ οὐχ οἷόν τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρα-
10 τεύματος διώκειν· οἱ δὲ βάρβαροι ἱππεῖς καὶ φεύγοντες
ἅμα ἐτίτρωσκον εἰς τοὔπισθεν τοξεύοντες ἀπὸ τῶν ἵπ-
πων· ὁπόσον δὲ προδιώξειαν οἱ Ἕλληνες, τοσοῦτον πά-
11 λιν ἐπαναχωρεῖν μαχομένους ἔδει· ὥςτε τῆς ἡμέρας ὅλης
διῆλθον οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δεί-
λης ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας. Ἔνθα δὴ πάλιν ἀθυμία
ἦν. Καὶ Χειρίσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατη-
γῶν Ξενοφῶντα ᾐτιῶντο, ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος

§. 8. τέ] om. AB. — τῶν πελταστῶν] A om. τῶν. — §. 10. οἱ δὲ β.]. v. adn. — τοσοῦτον] sic ABEIK pro τοσοῦτο. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 320. Poppon. ad Thuc. Part. I. Vol. I. p. 225. — §. 11. ἐδύνατο] ἠδύνατο A, v. ad III, 1, 11. in var. script. — §. 12. Ξενοφῶν] sic AB; reliqui

eius, sed certissima reperiantur vestigia. Infra VI, 6, 13. A et K exhibent ἀποκλήσει i. e. ἀποκλήσει. VII, 2, 15. A dat κατακλησθῆναι et E καταληφθῆναι, in quibus scripturis sine dubio latet κατακλῃσθῆναι. De forma κέκλειμαι cf. infra VI, 2, 8. ἐκέκλειντο (in omnibus codd.); sed etiam alteram formam cum σ Xenophon usurpavit, ut Cyrop. VII, 5, 27. κεκλεισμένας.

ἢ ὡς] Post comparativum nonnunquam ἢ ὡς cum infinitivo legitur pro ἢ ὥςτε. V. nos ad Commentar. I, 4, 10.

ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν] De verbo ἐξικνεῖσθαι κατ' ἀναλογίαν verbi τυγχάνειν cum genitivo constructo v. nos ad Comment. II, 1, 20.

§. 8. Ἐκ τούτου] V. ad I, 1, 9.

§. 9. ἐκ πολλοῦ] ex longo intervallo. V. ad I, 10, 11.

§. 10. οἱ δὲ βάρβαροι] Unde codex B exhibet οἱ γὰρ β.; at haec enuntiatio non rationem reddit antecedentis, sed novum barbarorum commodum affert.

ὁπόσον δὲ προδιώξειαν] V. ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

§. 11. δείλης] Sc. ὀψίας, uti ex verbis τῆς ἡμέρας ὅλης patet. V. ad I, 8, 8.

εἰς τὰς κώμας] Quarum III, 2, 34. mentio est facta.

Ἔνθα δή] Tum vero. V. ad I, 5, 8.

ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος] Διώκειν ἀπὸ τ. φ. est hostem persequendo ab exercitu se seiungere, uti §. 9. extr. legimus: πολὺ γὰρ οὐχ οἷόν τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν, cf. §. 15. — Φάλαγξ, quae est proprie acies instructa, h. l., uti alias nonnunquam, nihil aliud significat, nisi

καὶ αὐτός τε ἐκινδύνευε καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν μᾶλλον ἐδύνατο βλάπτειν. Ἀκούσας δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν, ὅτι
12 ὀρθῶς ᾐτιῶντο, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. Ἀλλ᾽ ἐγώ, ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν, ἐπειδὴ ἑώρων ὑμᾶς ἐν τῷ μένειν κακῶς μὲν πάσχοντας, ἀντιποιεῖν δὲ οὐ δυναμένους.
13 Ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, ἔφη, ὑμεῖς λέγετε· κακῶς μὲν γὰρ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἐδυνάμεθα τοὺς πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ πάνυ χαλεπῶς.
14 Τοῖς οὖν θεοῖς χάρις, ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ, ἀλλὰ σὺν ὀλίγοις ἤλθον, ὥστε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δηλῶσαι δὲ ὧν δεόμεθα.
15 Νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶσιν, ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται, οὔτε οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖσθαι· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολὺ μὲν οὐχ οἷόν τε χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ἐν ὀλίγῳ δὲ οὐδ᾽ εἰ ταχὺς εἴη, πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ τόξου ῥύματος.

ὁ Ξ. — ἔφη] sic ABDEQ; reliqui om. — ἐπειδή] sic BF; eodem ducit ἐπεὶ δή in A; reliqui ἐπεί. — ὑμᾶς] sic ABE pro ἡμᾶς. — οὐ δυν.] sic ABDE pro οὐδὲν δυν. — §. 13. ποιεῖν οὐδέν] sic AB pro οὐδὲν π. — §. 15. ἐν ὀλίγῳ δὲ οὐδ᾽] sic ABDEN pro ὀλίγον δέ· ἔνθα οὐδ᾽. — ῥύματος] v. adn.

στράτευμα, exercitum. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 426.

§. 12. ἔλεγεν, ὅτι — ᾐτιῶντο, καὶ — μαρτυροίη] Poppo, indicativum ᾐτιῶντο ferri non posse ratus, scripsit αἰτιῷντο, quod etiam Krügero placet, qui ᾐτιῶντο ex §. 11. huc migrasse opinatur. Ego vero nihil mutandum censeo. Frequentissima sunt enim exempla, in quibus in oratione obliqua post antecedens praeteritum ὅτι (ὡς) cum indicativo imperfecti pro optativo construitur, uti ad I, 2, 1. ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν vidimus. — De indicativo et optativo coniunctis v. ad II, 1, 3.

§. 13. Ἐπειδὴ — λέγετε] „Breviter dictum pro ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἐγένετο ἅπερ ὑμεῖς, ἀληθῆ λέγοντες, αἰτιᾶσθε." KRÜGER.

§. 14. Τοῖς οὖν θεοῖς χάρις] Sc. ἔστω. V. nos in Gr. T. II. §. 417. not. (Gr. schol. §. 238. not. 7.) De seq. ὥστε v. ad I, 5, 13.

§. 15. οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες] qui §. 7. ἀκοντισταὶ appellantur.

ἐκ τόξου ῥύματος] H. e. „ex tanto spatio, quantum sagitta mittitur." Sententia: in exiguo loco pedes peditem persequens assequi non potest, si hostis tantum itineris spatium praeceperit, quantum sagitta mittitur. De praepositione ἐκ v. ad I, 10, 11. Pro ῥύματος in ABDE male scriptum est ἐρύματος. Hutchinsonus apte comparat Aeschyl. Pers. 147: πότερον τόξου ῥῦμα τὸ νικῶν, ἢ δορυκράνου λόγχης ἰσχὺς κεκράτηκεν, ubi scholiastes τόξου ῥῦμα interpretatur τὴν ὁρμὴν τοῦ τόξου.

16 Ἡμεῖς οὖν εἰ μέλλομεν τούτους εἴργειν, ὥςτε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς πορευομένους, σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ καὶ ἱππέων. Ἀκούω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ῥοδίους, ὧν τοὺς πολλούς φασιν ἐπίστασθαι σφενδονᾶν, καὶ τὸ βέλος αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέ-
17 ρεσθαι τῶν Περσικῶν σφενδονῶν. Ἐκεῖναι γὰρ διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται, οἱ δέ γε Ῥόδιοι καὶ ταῖς μολιβδίσιν ἐπίστανται χρῆ-
18 σθαι. Ἢν οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ τούτῳ μὲν δῶμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλέκειν ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ

§. 16. *Ἡμεῖς οὖν*] sic ADEFGHIKL pro ἡμεῖς μὲν οὖν. — *μέλλομεν*] μέλλοιμεν AB. — *σφενδ. τε*] τέ om. ABDK. — §. 17. *οἱ δέ γε*] γέ om. ABK. — *μολιβδίσιν*] v. adn. — §. 18. *τούτῳ μὲν δῶμεν αὐτῶν*] v. adn. — *ἐν τῷ ἐντε-*

§. 16. *Ἡμεῖς*] Ob sequens δεῖ vulgaris structura requirebat *ἡμῖν*, at v. ad II, 5, 41.

εἴργειν, ὥςτε μή] Ut *εἴργω σε μὴ δύνασθαι βλάπτειν* dicitur (v. ad I, 3, 2.), ita *εἴργω σε, ὥςτε μὴ δ. βλ.*; sed rara est haec structura. Infra III, 5, 11: *ὥςτε δὲ μὴ ὀλισθάνειν, ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ σχήσει*. V. Madvig. Observatt. gr. p. 59. et nos in Gr. schol. §. 306. not. 1.

Ἀκούω — εἶναι — Ῥοδίους] V. ad II, 5, 13.

καὶ τὸ βέλος αὐτῶν] pro *καὶ ὧν τὸ βέλος*. V. ad I, 1, 2.

§. 17. *μολιβδίσιν*] „Baleares funditores [ut hic Rhodii] plumbo usos esse docent Ovid. Met. II, 727 sq. et Sil. IX, 233: ac torto miscens Balearis proelia plumbo. Cf. III, 4, 17." HUTCHINS. Addit Weiskius Virg. Aen. IX, 588. — *Μολιβδίσιν* cum Bornemanno et Poppone scripsimus secuti auctoritatem optimorum codicum ABD et Aldinae; reliqui habent *μολυβδίσιν*. De illa scriptura Bornemannus in partes vocat Boissonad. ad Aristaenet. epp. p. 381. et Fr. Iacobsium ad Anthol. Palat. T. III. p. 137. Quibus adde Popponem ad Thucyd. Part. III. Vol. I. p. 485 sq. Etiam infra III, 4, 17. in optimis libris legitur *μόλιβδος*.

§. 18. *αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα*] V. ad III, 1, 19.

πέπανται] V. ad I, 9, 19.

τούτῳ μὲν δῶμεν αὐτῶν] Sic recte edidit Dindorfius cum A et D; eodem fere ducit scriptura codicum B et N: *τούτῳ μὲν δῶμεν αὐτῷ*. Unus E habet *τούτῳ μὲν ἀργύριον δῶμεν, τῷ δέ*; reliqui *τούτων τῷ μὲν δῶμεν αὐτῶν*, quae scriptura inepta est. In scriptura a nobis recepta singularis *τούτῳ* ob antecedentem pluralem *τίνες πέπανται* offensioni esse possit; sed quum eadem vi etiam *τίς πέπαται* dici potuerit, singularis *τούτῳ*, collective accipiendus, male nos habere non potest.

τῷ σφενδονᾶν ἐν τῷ ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι] Sic ABD; reliqui omittunt *ἐν τῷ*, ut locus sic accipiendus sit: ei, qui voluntarius in funditorum ordinem receptus est; at haec ratio est durissima. Si vero cum optimis libris legimus *ἐν τῷ ἐντεταγμένῳ*, h. e. in loco assignato, omnia sunt

τῷ σφενδονᾶν ἐν τῷ ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν, ἴσως τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς ὠφελεῖν.
19 Ὁρῶ δὲ ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας παρ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῷ Κλεάρχῳ καταλελειμμένους, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. Ἂν οὖν τούτους πάντας ἐκλέξαντες σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν, τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως καὶ οὗτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν.
20 Ἔδοξε καὶ ταῦτα. Καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς πεντήκοντα, καὶ στολάδες καὶ θώρακες

ταγμένῳ] v. adn. — §. 19. Ὁρῶ δέ] sic ABC; reliqui ὁρῶ δὲ καί. — ἀνιάσουσιν] sic B et Muretus pro ἀνιάσωσιν. — §. 20. καὶ ταῦτα] sic ABDE; reliqui om. καί. — στολάδες] στελλάδες A; σπολάδες Hutchins., v. adn.

planissima. Aptissime interpretes comparant Cyrop. VI, 2, 37: ἄξω δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἡλικίᾳ σὺν τοῖς ὀργάνοις χαλκέας τε καὶ τέκτονας καὶ σκυτοτόμους, ὅπως, ἄν τι δέῃ, καὶ τοιούτων τεχνῶν ἐν τῇ στρατιᾷ μηδὲν ἐλλίπηται. Οὗτοι δὲ ὁπλοφόρου μὲν τάξεως ἀπολελύσονται, ἃ δ' ἐπίστανται, τῷ βουλομένῳ μισθοῦ ὑπηρετοῦντες, ἐν τῷ τεταγμένῳ (i. e. in certo, constituto loco) ἔσονται.

ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν] „V. c. immunitatem stationum vigiliarumque." KRÜGER. Minus recte Sturzio in L. Xen. T. I. p. 458. vocabulum ἀτελείας aliter h. l. videtur accipiendum; in primis honestum in militia locum intelligi putat, quia σφενδόνη fuerit δουλικὸν ὅπλον. De v. ἄλλην v. ad I, 5, 5.

§. 19. τοὺς μέν τινας] V. ad II, 3, 15.

τῷ Κλεάρχῳ] De dativo pro ὑπό c. gen. posito v. ad I, 8, 12.

σκευοφόρα] quum h. l. ab equis distinguantur, intelligendi sunt muli vel asini.

τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν] (si) equos equitibus i. e. ad equitum usum adornaverimus. Verbum κατασκευάζειν (zurichten) non solum est armis equestribus instruere, sed etiam instituere, docere, ut Cyrop. VIII, 1, 43: οὓς μὲν δὴ ἄρχειν ᾤετο χρῆναι, δι' ἑαυτοῦ οὕτω κατεσκεύαζε καὶ μελέτῃ καὶ τῷ σεμνῶς προεστάναι αὐτῶν· οὓς δ' αὖ κατεσκεύαζεν εἰς τὸ δουλεύειν, τούτους οὔτε μελετᾶν τῶν ἐλευθερίων πόνων οὐδένα παρώρμα, οὔτε ὅπλα κεκτῆσθαι ἐπέτρεπεν. De praepositione εἰς praeter l. d. cf. III, 4, 17. χρῆσθαι εἰς τὰς σφενδόνας.

§. 20. Ἔδοξε ταῦτα] V. ad I, 1, 9. τούτῳ.

ἐδοκιμάσθησαν] lustrati atque examinati electi sunt.

στολάδες] loricae coriaceae. „Suidas habet quidem hoc nomen, et laudat locum Anab. IV, 1, 18., sed nihil interpretationis adiecit. In Polluce I, 135. varie legitur σπιλάς, στολή, σπολάς, στολάς. Sed in reliquis veterum libris omnibus legitur σπολάς, ut ap. Aristoph. Av. 934. Hesych.: σπολάς· χιτωνίσκος βαθύς, σκύτινος, ὁ βύρσινος θώραξ. Poll. l. d. σπολὰς ἀντὶ θώ-

αὐτοῖς ἐπορίσθησαν, καὶ ἵππαρχος ἐπεστάθη Λύκιος ὁ
Πολυστράτου, Ἀθηναῖος.
1 IV. Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπο-
ρεύοντο πρωΐτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ αὐτοὺς
ἔδει διαβῆναι, ἐφ᾽ ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖντο αὐτοῖς δια-
2 βαίνουσιν οἱ πολέμιοι. Διαβεβηκόσι δὲ αὐτοῖς πάλιν
φαίνεται Μιθριδάτης ἔχων ἱππέας χιλίους, τοξότας δὲ
καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· τοσούτους γὰρ
ᾔτησε Τισσαφέρνην καὶ ἔλαβεν ὑποσχόμενος, ἂν τού-
τους λάβῃ, παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας, καταφρο-
νήσας, ὅτι ἐν τῇ πρόσθεν προσβολῇ ὀλίγους ἔχων ἔπαθε
3 μὲν οὐδέν, πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμιζε ποιῆσαι. Ἐπεὶ δὲ οἱ
Ἕλληνες διαβεβηκότες ἀπεῖχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτὼ
σταδίους, διέβαινε καὶ ὁ Μιθριδάτης ἔχων τὴν δύναμιν.
Παρήγγελτο δὲ τῶν τε πελταστῶν οὓς ἔδει διώκειν καὶ
τῶν ὁπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἴρητο θαῤῥοῦσι διώ-

καὶ ἵππαρχος] καὶ ἵππαρχος δέ E.
Cap. IV. §. 1. πρωΐτερον] v. adn. — ἐπιθοῖντο] ἐπίθωνται HIKL et Ald.; ἐπίθονται B. V. ad I, 9, 7. — §. 2. πάλιν φαίνεται M.] sic AB; πάλιν φ. ὁ M. DEN; reliqui ἐπιφαίνεται ὁ M. πάλιν, ut videtur, ob III, 3, 6. — ἱππέας] ἱππεῖς A, non male, v. ad I, 5, 13. — ἄν] sic ABD pro ἥν. —

ρακος. 7, 70: σπολὰς δὲ θώραξ ἐκ δέρματος κατὰ τοὺς ὤμους ἐφαπτόμενος, ὡς Ξενοφῶν ἔφη· καὶ σπολὰς ἀντὶ θώρακος. 10, 143: στρατιώτου δὲ σκεύη, ἀσπίς, πέλτη, θώραξ, ἡμιθωράκιον, σπολάς etc. Cf. Suid. et Phavorin. in v. σπολάς. Itaque etiam in Xenoph. legere σπολάς malint interpretes eius et Pollucis 7, 70. Sed Koen. ad Gregor. de dialectt. p. 167. (p. 364. ed. Schaef.) nomen σπολάς dicit a Doriensibus et Aeolibus ad Atticos venisse. Et sane sic σπάδιον auctore Phavorino ἀντὶ τοῦ σταδίου λέγουσι Δωριεῖς." STURZ. L. Xen. T. IV. p. 94. Schneiderus attulit Aeneae Tact. c. 29., ubi θώρακες λιναῖοι καὶ στολίδια iuncta repeDriuntur. Adde Heiland. de dial. Xen. p. 6.

Cap. IV. §. 1. τῇ ἄλλῃ] postridie. V. ad II, 1, 3.

πρωΐτερον] Sic scripsi cum ABDIK pro πρωϊαίτερον, primum ob librorum auctoritatem, dein ob Thom. Mag. p. 309 sq. ed. Ritschl., qui haec tradit: κρείττω γὰρ ταῦτα (sc. πρωΐτερον καὶ πρωΐτατον) τοῦ πρωϊαίτερον καὶ πρωϊαίτατον. Quod autem Xenophon in Cyrop. VIII, 8, 9. forma πρωϊαίτατα usus est, neminem offendat, qui meminerit saepe vel optimos scriptores in formarum usu variare. Thucydides constanter usurpasse videtur formas πρωΐτερον et πρωΐτατα; v. Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. IV. p. 410 sq. Plato contra formas πρωϊαίτερον et πρωϊαίτατα praetulisse videtur, conf. Protag. p.

κειν ὡς ἐφεψομένης ἱκανῆς δυνάμεως. Ἐπεὶ δὲ ὁ Μι- 4
θριδάτης κατειλήφει, καὶ ἤδη σφενδόναι καὶ τοξεύματα
ἐξικνοῦντο, ἐσήμηνε τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι· καὶ εὐ-
θὺς ἔθεον ὁμόσε οἷς εἴρητο καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ
δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἔφευγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. Ἐν 5
ταύτῃ τῇ διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον
πολλοὶ καὶ τῶν ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν
εἰς ὀκτωκαίδεκα. Τοὺς δὲ ἀποθανόντας αὐτοκέλευστοι
οἱ Ἕλληνες ᾐκίσαντο, ὡς ὅ τι φοβερώτατον τοῖς πολε-
μίοις εἴη ὁρᾶν. Καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οὕτω πράξαντες 6
ἀπῆλθον, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοι-
πὸν τῆς ἡμέρας ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν.
Ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ ἦν 7
Λάρισσα· ᾤκουν δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι. Τοῦ δὲ
τείχους ἦν αὐτῆς τὸ εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος
δ' ἑκατόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι·

πρόσθεν] sic ADE pro *ἔμπροσθεν*. — *ἐνόμιζε*] sic ADK pro *ἐνόμισε*. — §. 3. *Παρήγγελτο*] Stephanus; codd. *παρηγγέλλετο*, A *παρηγγέλετο*. — §. 4. *εἴρητο*] *εἴρηκε* ABE, mire. — §. 5. *εἰς*] v. adn. — *φοβερώτατον*] sic ABD pro *φοβερώτερον*. — *εἴη*] om. A; *ἦν* BD, in quo latet *ᾖ*, quod optime sese habet, v. ad I, 4, 18.

326. C., ubi pariter ac Cyrop. l. d. *πρωϊαίτατα* et *ὀψιαίτατα* opponuntur, et quos locos congessit Stallbaumius ad de Rep. II. p. 358. B. *πρωϊαίτερον τοῦ δέοντος*.

§. 2. *ἂν — λάβῃ*] De coniunctivo post praeteritum posito v. ad I, 3, 14.

καταφρονήσας] Scil. *τῶν Ἑλλήνων*.

§. 3. *ὅσον ὀκτὼ σταδίους*] V. ad I, 8, 6.

ὡς ἐφεψομένης] cogitantibus idoneas copias secuturas esse. V. ad I, 1, 6.

§. 4. *κατειλήφει*] Sc. *τοὺς Ἕλληνας*, postquam M. Graecos assecutus est.

ἐσήμηνε] Scil. tubicen Graecorum. De locutione v. ad I, 2, 17.

οἱ δέ] Scil. *πολέμιοι*, uti VI, 3, 7.

§. 5. *Ἐν ταύτῃ*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

εἰς ὀκτωκαίδεκα] Sic ABDMO pro *ὡς ὀκτ*. Etiam IV, 4, 21. in optimis codd. legitur: *καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι*.

ὅ τι φοβερώτατον] quam maxime formidabile. V. ad I, 1, 6.

§. 6. *οὕτω πράξαντες*] V. ad III, 1, 6.

§. 7. *Ἐνταῦθα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

Λάρισσα] Hodie parietinae, quae appellantur *Nimrud*. V. Ainsworth. *travels in the track of the ten thousand Greeks* p. 137. Aliter Koch. l. d. p. 65. statuit.

εὖρος] Schneidero ob §. 11. *τὸ μὲν εὖρος — τὸ δὲ ὕψος*

ᾠκοδόμητο δὲ πλίνθοις κεραμίαις· κρηπὶς δ' ὑπῆν λιθίνη τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν.
8 Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι, πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπῳ ἐδύνατο ἑλεῖν· ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας ἠφάνισε, μέχρις ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως ἑάλω.
9 Παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν ἐκ
10 τῶν πλησίον κωμῶν ἀποπεφευγότες. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας ἕξ, πρὸς τεῖχος ἐρη-

§. 7. *ὑπῆν*] *ἦν* A; *ἐπῆν* BDE. — §. 8. *ὁ*] om. AB. — *τὴν ἀρχὴν ἐλάμβ.*] sic AB pro *ἐλάμβ. τὴν ἀρχήν.* — *ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας*] v. adn. — *μέχρις*] *μέχρι* FGIKL; v. ad I, 4, 13. — *ἐξέλιπον οἱ ἄνθρ.*] sic AB pro *οἱ ἄνθρ. ἐξ.* — §. 9. *Παρὰ ταύτην*] sic ABE pro *παρ' αὐτήν.* — *κωμῶν*] edd. vett. et deteriores codd. *χωρῶν*; eadem confusio IV, 4, 8. 8, 22. — §. 10. *Μέσπιλα*] *Μέσπειλα* B; *Μέσπιλα* I correctus; *Μέσπιλος* K; *Μίσπιλα* Steph. Byz. ex h. l. afferens. —

scribendum visum est *τὸ μὲν εὖρος*: at recte editores ei obsecuti non sunt. V. ad I, 7, 9.

εἴκοσι ποδῶν] Genitivi pendent a *κρηπίς*. Cf. §. 9. V. ad I, 2, 23.

§. 8. *τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι*] „vel pacis tempore, ut vult Hutchinsonus, vel iure belli, ut dicit Herodotus I, 128. ibique Wesseling." STURZ. in L. Xen. T. III. p. 8. Medos non sponte, sed vi Persarum imperio subiectos fuisse et Herodotus testatur, et ex eis, quae h. l. commemorantur, apparet; unde sequitur locutionem *λαμβάνειν τὴν ἀρχὴν παρά τινος* etiam de eis dici posse, qui per vim subiguntur. Secum ipso Xenophon discordat in Cyropaedia, ubi Cyrus Cyaxaris filia uxore ducta in imperio successisse dicitur.

ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας] Sic omnes codd., nisi quod in B *νεφέλην* erasa *ν* et P *νεφέλη* legitur. Hutchinsonus cum Amasaeo, Brodaeo, Mureto et Stephano codicum scripturam sic immutavit: *ἥλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα*, quam correctionem recentiores editores fere omnes receperunt, coll. Plutarch. de placit. phil. II, 24., ubi antiqui quidam philosophi caussam deficientis solis esse statuerunt *νεφῶν πύκνωσιν τῶν ἀοράτως ἐπερχομένων τῷ δίσκῳ.* Alii aliam huic loco medicinam parare studuerunt, ut *ἥλιος δὲ ὡς νεφέλη προκαλύψας ἠφάνισε* (scil. *ἑαυτόν*); Zeunius in *ἠφάνισε* intelligit *πόλιν.* Lion. coniecit *ἥλιος δὲ σελήνην προκαλύψας*, de lunae defectu verba intelligens; alii *ἑαυτῷ* intelligunt (obducta sibi nube); Langius sic interpretatur: sol nubem sibi praetendens se obscuravit. Alia commenta omitto. Fateor ex omnibus coniecturis nullam mihi ita probari, ut in ordinem verborum eam recipiendam putaverim. — Quod autem nonnulli haec verba de solis defectu intelligenda existimant, id iure confutat Bornemannus,

μον, μέγα, πρὸς τῇ πόλει κείμενον· ὄνομα δὲ ἦν τῇ πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ' αὐτήν ποτε ᾤκουν. Ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν καὶ τὸ ὕψος πεντήκοντα. Ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκο- 11
δόμητο πλίνθινον τεῖχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. Ἐνταῦθα ἐλέγετο Μήδεια, γυνὴ βασιλέως, καταφυγεῖν, ὅτε ἀπώλλυσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βα- 12
σιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἑλεῖν οὔτε βίᾳ· Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ οὕτως ἑάλω.

§. 11. κύκλου] τείχους A B D E N, ut videtur, ex §. 7. huc translatum. — ἡ περίοδος] sic A B D K; reliqui om. ἡ. — ἐλέγετο] λέγεται A D. — Μήδεια] sic D; Μηδεία A; vulg. Μηδία, v. ad I, 7, 15. — καταφυγεῖν] sic A D F G pro φυγεῖν. — ἀπώλλυσαν] sic omnes codd. praeter A, qui habet ἀπώλεσαν, quod etiam Stephanus coniecerat et recentiores edd. receperunt; frustra, v. ad I, 1, 6.

dicens, quum secundum Herodotum I, 74. solis defectum Thales Ionibus praedixerit, eo minus esse credibile, tam inepte Xenophontem hac de re vel ipsum locutum esse, vel incolas loquentes induxisse.

ἐξέλιπον] αὐτήν.

§. 10. πρὸς τῇ πόλει] Schaeferus legendum coniecit πρός τε πόλει, Krügerus articulum ex sequenti τῇ πόλει ortum ratus uncis sepsit et in ed. minore plane exterminavit. Ego vero articulum recte se habere credo; additus est propter antecedens τεῖχος; castellum est quasi pars urbis; ergo recte dicitur castellum situm prope urbem suam: quam vim articulum saepissime habere satis notum est. Castellum, quod h. l. commemoratur, situm erat, ubi hodie est vicus, cui nomen est *Sarumjah*. Vide Ainsworth. l. d. p. 139. et de Mespila, quae antiquitus erat *Nineveh*, hodie *Mosul* est, eundem p. 140. et Koch. l. d. p. 65 sq.

κογχυλιάτου] V. Sturz. L. Xen. T. II. p. 757. et Ainsworth. l. d. p. 140.

§. 11. Ἐνταῦθα — καταφυγεῖν] De ἐνταῦθα cum verbis motionis coniuncto v. ad I, 10, 13.

Μήδεια] V. ad I, 7, 15.

ἀπώλλυσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν] imperio a Persis spoliabantur. De ὑπό c. gen. verbo ἀπολλύναι similibusque addito v. nos in Gr. T. II. §. 617. p. 309. (Gr. schol. §. 299. I.) Cf. infra VII, 2, 22. et ad VII, 2, 37. Sic αἰτίαν ἔχειν ὑπό τινος, accusari ab aliquo, VII, 6, 11.

§. 12. ἐμβροντήτους] Schol. cod. B interpretatur καρδιοπλήκτους, μαινομένους, ἔκφρονας, et sic fere veteres grammatici, quos in partes vocavit Sturzius L. Xen. T. II. p. 149., cui hoc vocabulum proprie accipiendum videtur: „missis fulguribus eos sive in stuporem sive in furorem coniicit, ita ut non resisterent."

ποιεῖ] V. ad I, 7, 16.

13 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας τέτταρας. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη, οὕς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν Ὀρόντου δύναμιν τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος καὶ οὓς Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους καὶ οὓς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ, ὥςτε τὸ στράτευμα πάμ-
14 πολυ ἐφάνη. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς μὲν τῶν τάξεων εἶχεν ὄπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παρα-

§. 13. *ἐπορεύθησαν*] sic ABDEMO pro ἐπορεύοντο. — *τέτταρας*] τέσσαρας B. — *ἐπεφάνη*] ἐφάνη A, cf. §. 2. — *ἱππέας ἦλθεν*] sic AB pro ἦλθεν ἱππέας. — *Ὀρόντου*] Ὀρόντα AFGHIKL, v. var. script. IV, 3, 4. — *τὴν β.*] τήν om. AB. — §. 14. *εἰς τὰ πλάγια*] τά om. ABE. — *ἐμβάλλειν*] ἐμβαλεῖν BD. — *παρήγγειλε*] sic AD; παρήγγελλε FG

§. 13. *Εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τ. ἐπεφάνη*] Structura est, quae appellatur praegnans, qua haec duplex notio significatur: in hanc stationem profectus est ibique conspectus est. V. nos in Gr. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 300, 3. b.)

οὕς τε — ἔχων] Per breviloquentiam dictum pro: *οὕς τε αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἱππέας ἔχων.* Non opus est coniectura Mureti: *οἷς τε.* Equites intelligendi sunt ei, quorum I, 2, 4. mentio facta est. De Oronta v. ad II, 4, 8.

τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος] Ἔχειν est in matrimonio habere. V. Sturz. L. X. T. II. p. 437. et Maetznerum ad Lycurg. or. p. 121.

ἀνέβη] ab ora maritima in mediterraneam Asiam contra Artaxerxem fratrem bellum gerens profectus est.

ἀδελφός] *νόθος.* V. II, 4, 25.

ἐβοήθει] V. ad I, 1, 6.

§. 14. *τὰς μὲν τῶν τάξεων εἶχεν ὄπισθεν καταστήσας*] alios ordinum a tergo instructos habens. De verbo *ἔχειν* cum participio iuncto v. ad I, 3, 14.

τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγών] alios autem ordines in dextrum et sinistrum latus traduxit. Ergo tres fuerunt acies: una erat postrema (*ὄπισθεν*), altera dextrum latus, tertia sinistrum latus occupabat, hoc, ut videtur, modo:

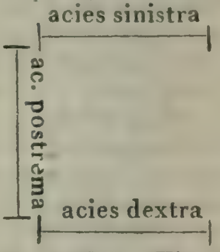

Hunc in modum Tissaphernes exercitu instructo id secutus videtur consilium, ut occurrentes Graecos utrinque circumveniret. De v. *παράγειν*, *aufmarschiren lassen*, v. ad IV, 3, 26.

§. 15. *Σκύθαι τοξόται*] Quum Scytharum nulla in tota Anabasi facta esset mentio, Krügerus in ed. maiore vocabulum *Σκύθαι* margini allitum fuisse censebat a sciolo semidocto, qui de Atheniensium *τοξόταις* cogitavisset; at nunc in ed. minore meliora edoctus est ab Arriano Tact. II, 13: *οἱ τῶν ἱππέων τόξοις χρώμενοι ἱπποτοξόται λέγονται, ὑπ' ἐνίων δὲ Σκύθαι.*

γαγὼν ἐμβάλλειν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν, οὐδ' ἐβούλετο δια-
κινδυνεύειν, σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε καὶ τοξεύειν.
Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδόνησαν, καὶ οἱ 15
Σκύθαι τοξόται ἐτόξευσαν, καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν ἀν-
δρός, οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ προὐθυμεῖτο ῥάδιον ἦν, καὶ ὁ
Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει καὶ αἱ
ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. Καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ 16
μὲν ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἵποντο· καὶ οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ
βάρβαροι τῇ τότε ἀκροβολίσει· μακρότερον γὰρ οἵ τε

IKL; reliqui παρήγγελε, v. ad I, 4, 12. in var. scr. — §. 15. Σκύθαι τοξόται] sic ABD; reliqui σκυθοτοξόται; v. adn. — προὐθυμεῖτο] προθυμοῖτο AFGIK; προὐθυμοῖτο H; προθυμεῖτο DL; v. adn. — αἱ ἄλλαι] Articulum restituit recte Larcherus; facile ab antecedenti καί absorberi potuit. — §. 16. ἐσίνοντο] v. adn.

οὐδὲ γὰρ — ῥάδιον ἦν] „propter confertam aciem." WEISKIUS.

εἰ πάνυ προὐθυμεῖτο] Hanc scripturam rectissime revocavit Poppo. Coniectura Schneideri εἰ π. προθυμοῖτο, etiam a Dindorfio aliisque recepta, confirmatur quidem nonnullorum codd. auctoritate, sed refragatur grammaticae. Nam εἰ προθυμοῖτο aut de re praesenti futurave dicitur (si quis velit), aut de re praeterito tempore saepius repetita (quotiescunque quis volebat), quod in hunc locum nullo modo cadit. Significare voluit Xenophon hoc: si quis vel maxime voluisset, facile non erat; ῥάδιον ἦν dictum est sine particula ἄν, uti dici solet καλῶς εἶχε, καλὸν ἦν, εἰκὸς ἦν, ἐξῆν, προσῆκε, similia, et apud Latinos facile erat, oportebat, decebat, similia, quae nostrates coniunctivo plusquamperfecti vertere solent. V. nos in Gr. T. II. §. 821, 3. (Gr. schol. §. 260. not. 3.) Longe aliter comparata sunt exempla, quae contulimus in Gr. T. II. §. 819. c. α., in quibus εἰ c. opt. iunctum notat rem futuram aut eam, quae fieri possit, indicativus praeteriti cum ἄν in apodosi rem ad tempus praeteritum refert eamque negat. Eiusmodi enuntiationes e duarum structurarum confusione ortae videntur. Exemplis, a nobis in Gr. l. d. allatis adde Lycurg. in Leocr. §. 66: φέρε γάρ, ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἕνα νόμον — ἐξαλείψειεν —, ἆρ' οὐκ ἂν ἀπεκτείνατ' αὐτόν; si quis unam legem deleat, nonne interfecissetis eum? Cf. ibi Maetznerum. Cf. Sauppium ad de Venat. XII, 22. et Popponem ad Cyrop. II, 1, 9. Eo autem quem nunc cummaxime tractamus loco et protasis et apodosis actio referenda est ad praeteritum tempus.

§. 16. οἱ μέν] οἱ Ἕλληνες; οἱ δέ, οἱ Πέρσαι.

οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ βάρβ. τῇ τότε ἀκροβολίσει] Recte Schneiderus ἐσίνοντο, quod in optimis codicibus ABDEN legitur, restituit pro vulg. ἐπέκειντο, quod ab hoc loco alienum est. Verbum σίνεσθαι est Ionicum et poeticum, a Xenophonte etiam aliis locis usurpatum. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 35 sq. — τῇ τότε ἀκροβολίσει est ea velitatione, qua

Ῥόδιοι τῶν Περσῶν ἐσφενδόνων καὶ τῶν πλείστων το-
17 ξοτῶν. Μεγάλα δὲ καὶ τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐστιν· ὥστε χρήσιμα ἦν ὁπόσα ἁλίσκοιτο τῶν τοξευμάτων τοῖς Κρησί, καὶ διετέλουν χρώμενοι τοῖς τῶν πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων τοξεύειν ἄνω ἱέντες μακράν. Εὑρίσκετο δὲ καὶ νεῦρα πολλὰ ἐν ταῖς κώμαις καὶ μόλιβδος, ὥστε χρῆσθαι εἰς τὰς σφενδόνας.

18 Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτυχόντες, ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι μεῖον ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀκροβολίσει· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐπεσιτίσαντο· ἦν

§. 17. *τὰ τόξα*] *τά* om. A B D. — *μόλιβδος*] sic A B D E F G et Ald. pro *μόλυβδος*. V. ad III, 3, 17. — §. 18. *ταύτῃ*

barbaros contra Graecos usos fuisse supra (III, 3, 7.) narratum est. Iniuria Muretus haec verba ex §. 18. temere huc illata esse iudicat.

οἵ τε Ῥόδιοι] Vehementer offendit particula *τέ*, quae aut plane abesse debebat, aut inter *τῶν* et *Περσῶν* locum occupare. Bornemannus quidem multis allatis locis *τέ* particulae hyperbaton defendere studuit, sed ex omnibus quos comparavit locis unus tantum est, qui cum nostro quodammodo contendi possit, Iulian. in Constant. laud. p. 40. 34. ed. Schaef.: *τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὧν τε ἐς τὸ κοινὸν καὶ κατ' ἰδίαν ἔδρασε*, ubi Schaeferus p. XVI.: rectius *ὧν ἔς τε*. Quare Poppo aut *τέ* delendum, aut *οἱ Σκύθαι τοξόται* ante *τῶν πλείστων* excidisse suspicatur.

§. 17. *Μεγάλα — τὰ τόξα τὰ Περσικά*] Hutchinsonus affert Herodot. VII, 61: *αἰχμὰς δὲ βραχέας ἔχον (οἱ Πέρσαι), τόξα δὲ μεγάλα*. Particula *καί* ante *τὰ τόξα* aptissime addita est ex tribus optimis codicibus A B D; nam etiam Rhodii *μεγάλα τόξα* habebant.

ὁπόσα ἁλίσκοιτο] V. ad I, 1, 5. *ὅστις δ' ἀφικνοῖτο*.

ἐμελέτων τοξεύειν] De verbo *μελετᾶν* cum infinitivo iuncto v. nos ad Commentar. I, 6, 7.

ἄνω ἱέντες] Krügero in l. de authent. p. 46. legendum videtur *ἅμα ἰόντες* (*ἰόντες* est in B), comp. Plut. Al. 23: *ἐμάνθανεν ἅμα πορευόμενος ἢ τοξεύειν ἢ ἐπιβαίνειν ἅρματος*, quum difficile sit ad intelligendum, quomodo *ἄνω ἱέντες* et *μακράν* coeant, et cur Cretenses sagittas sursum miserint. At hae difficultates sunt inanes; nam sagittae et in longum et in breve spatium sursum emitti possunt; sursum autem emittebant sagittas, quo facilius eas recolligere possent.

§. 18. *ἀπῆλθον — μεῖον ἔχοντες*] inferiores discesserunt. V. ad I, 10, 8.

§. 19. *Ἔνθα δή*] Tum vero. V. ad I, 5, 8.

πλαίσιον ἰσόπλευρον] agmen quadratum aequilaterale (*gleichseitiges Viereck*). Arrian. Tact. p. 69. ed. Blanc.: *Πλαίσιον δὲ ὀνομάζεται, ὁπόταν πρὸς πάσας τὰς πλευρὰς παρατάξηταί τις ἐν ἑτερομήκει σχήματι* [ergo figura

γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπο-
ρεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης εἵπετο ἀκρο-
βολιζόμενος. Ἔνθα δὴ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν, ὅτι πλαί- 19
σιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις εἴη, πολεμίων ἑπομένων.
Ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἢν μὲν συγκύπτῃ τὰ κέρατα τοῦ
πλαισίου, ἢ ὁδοῦ στενωτέρας οὔσης ἢ ὀρέων ἀναγκα-
ζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὁπλίτας καὶ πο-
ρεύεσθαι πονήρως, ἅμα μὲν πιεζομένους, ἅμα δὲ καὶ
ταραττομένους· ὥςτε δυςχρήστους εἶναι ἀνάγκη ἀτά-
κτους ὄντας. Ὅταν δ' αὖ διάσχῃ τὰ κέρατα, ἀνάγκη δια- 20

μὲν τῇ ἡμέρᾳ] ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν A. — §. 19. στενωτέρας] v. adn.

quadrata, sed inaequalibus lateribus, h. e. oblonga, uti supra I, 8, 9.]· πλινθίον δέ, ὅταν ἐν τετραγώνῳ σχήματι αὐτὸ τοῦτο πράξῃ, ὅπερ Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου πλαίσιον ἰσόπλευρον καλεῖ [ergo figura quadrata aequalibus lateribus].

πολεμίων ἑπομένων] quum hostes sequuntur.

ἢν μὲν συγκύπτῃ τὰ κέρατα τοῦ πλαισίου] H. e. quoties dextrum et sinistrum latus agminis coarctantur. Τὰ κέρατα appellantur δεξιὰ καὶ εὐώνυμος πλευρὰ τῆς φάλαγγος, v. Polluc. I, 16. a Sturzio in L. Xen. T. II. p. 732. allatum. Cf. infra §. 22.

στενωτέρας] „στενοτέρας Stephanus, neque ADIKL eum traditi sunt deserere." DINDORF., qui cum Zeunio et seqq. edd. recte restituit στενωτέρας. Tradit quidem Choeroboscus p. 1286 sq.: χωρὶς τοῦ κενός κενότερος καὶ στενός στενότερος· ταῦτα γὰρ βραχείᾳ παραληγόμενα οὐ τρέπουσι τὸ ο εἰς ω· καὶ ἀπολογοῦνταί τινες περὶ αὐτῶν, ὅτι μακροπαράληκτα ἦσαν τὰ πρωτότυπα, στεινός, κεινός, διὰ τῆς ει διφθόγγου, ἐξ οὗ τό· κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείῃ, aliique cum eo consentiunt veteres grammatici (v. nos in Gr. T. I. §. 321. not. 2.); sed apud Xenophontem nullo fere loco formae στενότερος, στενότατος codicum auctoritate confirmatae leguntur. V. Bornemannum ad Cyrop. II, 4, 3., ubi edd. primae Steph. 2. et optimus Guelf. exhibent στενωτέραν. Cf. ibid. VI, 3, 3. στενωτέρα. Oecon. XVIII, 8. στενώτατον. Infra §. 22. A et L habent στενώτερον.

ὀρέων] V. ad I, 2, 21.

ἐκθλίβεσθαι] loco suo extrudi.

πονήρως] ductum a πόνηρος, i. e. difficilis, (non a πονηρός, i. e. pravus); significat moleste, aegre. De tenore verborum πονηρός et πόνηρος v. intpp. ad Thucyd. VIII, 24. in ed. Popp. Part. III. Vol. IV. p. 658 sq.

ἀνάγκη] Scil. ἐστίν. Sed paullo ante ἀνάγκη γάρ ἐστιν dictum est ob subsequentem enuntiationem secundariam. Omissum §. 20. et supra III, 2, 8. Infra VII, 2, 15., ubi ad ἀνάγκη supplendum est ἦν. V. ad I, 2, 18.

§. 20. Ὅταν δ' αὖ διάσχῃ τὰ κέρατα] Quoties

σπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομένους καὶ κενὸν γίνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων καὶ ἀθυμεῖν τοὺς ταῦτα πάσχοντας, τῶν πολεμίων ἑπομένων. Καὶ ὁπότε δέοι γέφυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ διάβασιν, ἔσπευδεν ἕκαστος βουλόμενος φθάσαι πρῶτος· καὶ εὐεπίθετον ἦν ἐνταῦθα
21 τοῖς πολεμίοις. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί,

§. 20. γίνεσθαι] sic scripsi cum ADK pro γίγν. V. ad II, 2, 3. in var. scr. — πρῶτος] πρῶτον AB. — §. 21. ἐποίησαν] sic ABE, nisi quod A ἐποιῆσαν habet; reliqui ἐποιήσαντο. —

autem dextrum et sinistrum agminis latus rursus diducuntur (extenduntur), ita quidem, ut idem spatium occupent, quod tenuerunt, priusquam coartata essent. — Pro διασχῇ auctore Aemilio Porto dedimus διάσχῃ. V. C. Göttling. *Allgem. Lehre v. Accent d. gr. Spr.* p. 51, et Popponem ad Thuc. I. p. 107. ed. Goth. Cf. §. 22. διάσχοιεν (non διασχοῖεν).

ἀνάγκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομένους] necesse est eos, qui antea loci angustiis statione sua extrudebantur, dispergi. Scilicet milites dextri et sinistri lateris, loco suo extrusi atque ob eam rem dispersi ac perturbati, non possunt protinus pristinum suum locum occupare.

κενὸν γίνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων] Τὸ μέσον τῶν κεράτων est ea agminis pars, quae inter dextrum et sinistrum latus interiecta est, ergo medium agmen. Sententia huius loci videtur esse haec: Dum milites dextri et sinistri lateris dispersi ac perturbati sunt, milites, qui mediam partem occupant, κενοὶ γίγνονται, h. e. privantur lateribus suis atque hostium impetui exponuntur.

ὁπότε δέοι] V. ad I, 2, 7.

φθάσαι] Lapsi sunt Moeris p. 396. et Thomas Mag. p. 377. ed. Ritschl., quum formam φθῆναι formae φθάσαι praeferendam praeceperunt. Cf. Hellen. V, 4, 49. ἔφθασαν. VII, 2, 14. φθάσαι. 4, 27. ἔφθασαν. Cyrop. I, 3, 12. φθάσαι. Thuc. IV, 96. φθάσαντες et alibi saepissime. Etiam Plato minime abstinuit forma aoristi I. V. Sallierum ad Moerid. l. d. Iam supra legimus II, 5, 5. φθάσαι.

§. 21. λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἄνδρας] V. ad I, 2, 25. Singuli λόχοι (centuriae) habebant binas πεντηκοστῦς (semicenturias), i. e. quinquagenos milites, et quaternas ἐνωμοτίας, i. e. vicenos quinos milites. Apud Lacedaemonios alia erat λόχου, πεντηκοστύος et ἐνωμοτίας distributio. V. Sturz. L. Xen. hh. vv. — De vocabulo ἄλλους v. ad I, 5, 5.

πεντηκοντῆρας] Eadem forma legitur etiam apud Thucyd. V, 66.; usitatior forma est πεντηκοστήρ. Vocabulum e Lacedaemoniorum militia ductum videtur; vulgare est πεντηκόνταρχος.

ἐνωμοτάρχας] Sic omnes codd. praeter B et N, qui habent ἐνωμότας, quod idem ad ἐνωμοτάρχας ducit, et praeter A, in quo legitur ἐνωμοτάρχους, quod recepit Bornemannus, qui ad Conviv. I, 4. p. 47. demonstrat Xenophonti constanter usurpata esse ταξίαρχος, πολέμαρχος, τριήραρχος, πεμπάδαρχος, φρούραρχος, φύλαρχος, χιλίαρχος etc.; at idem concedit ab

ἐποίησαν ἓξ λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἄνδρας καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησαν καὶ ἄλλους πεντηκοντῆρας καὶ ἄλλους ἐνωμοτάρχας. Οὗτοι δὲ πορευόμενοι [οἱ λοχαγοί], ὁπότε μὲν συγκύπτοι τὰ κέρατα, ὑπέμενον ὕστεροι, ὥςτε μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς κέρασι, τότε δὲ παρῆγον ἔξωθεν τῶν κεράτων. Ὁπότε δὲ διάσχοιεν αἱ πλευραὶ τοῦ πλαισίου, τὸ 22

ἓξ λόχους] ἓξ λοχαγούς FGKL, quod vitium Dind. veretur ne §. 23. in omnes libros irrepserit. — ἐνωμοτάρχας] v. adn. — Οὗτοι δὲ πορ. οἱ λοχ.] v. adn. — τότε δέ] τοὺς δέ ABDQ.

eodem usurpari σκοπάρχης, κωμάρχης, ἐνωμοτάρχης. Cf. Popponem ad Cyrop. II, 1, 22., qui eandem rem diligenter ac caute tractavit. Etiam infra IV, 3, 26. ἐνωμοτάρχας sine ulla codicum varietate legitur.

Οὗτοι δὲ πορευόμενοι οἱ λοχαγοί] Pro οὗτοι cum Weiskio legendum videtur οὕτω; mihi verbum οὗτοι (i. e. οἱ ἓξ λόχοι) recte sese habere, sed verba οἱ λοχαγοί, quae in optimis codicibus ABD non post πορευόμενοι, sed post ὕστεροι demum leguntur, plane suspecta esse videntur: quare ea uncis seclusi; Krügerus sic legendum censet: οὗτοι δὲ πορευομένων (v. ad I, 2, 17.), deletis verbis οἱ λοχαγοί; Dindorfio scriptura codicum ABD probanda videtur, si cum Weiskio scribatur οὕτω.

ὁπότε μὲν συγκύπτοι κτέ.] Locus sic interpretandus: Hae sex centuriae iter facientes, quum cornua (dextrum et sinistrum latus agminis quadrati) viae angustiis coartabantur (v. ad §. 19.), subsistebant (ὑπέμενον ὕστεροι), reliquum exercitum progredi patientes, ne quid molestiae cornibus crearetur (ne, ut antea, perturbarentur); tamdiu subsistebant, quoad a reliquo exercitu separatae essent; quo facto (τότε δέ), progrediebantur (sequentes progressum exercitum) extra cornua; ἔξωθεν τῶν κεράτων dicitur, quia illae sex centuriae, priusquam a reliquo exercitu separatae essent, erant intra cornua, h. e. mediae inter dextrum et sinistrum cornu proficiscebantur. De ὥςτε c. inf. iuncto v. ad I, 5, 10.

§. 22. Ὁπότε δὲ διάσχοιεν κτέ.] H. e. quum autem agminis quadrati latera (dextrum et sinistrum), viae angustiis superatis, rursus extendebantur (cf. ad §. 20.), et intra haec latera vacua spatia exsistebant, ea a sex separatis centuriis sic explebantur, ut, si vacuum spatium angustius esset, ingrederentur κατὰ λόχους, h. e. in fronte haberent senos milites, in altitudinem centenos milites; si latius, κατὰ πεντηκοστῦς, h. e. in fronte duodenos milites, in altitudinem quinquagenos milites; si denique admodum latum, κατ᾽ ἐνωμοτίας, h. e. in fronte vicenos quaternos milites, in altitudinem vicenos quinos milites. — Κατὰ λόχον ingredi milites dicuntur, quum in fronte singuli, in altitudinem centeni milites sunt; hoc igitur loco, quoniam sex λόχοι sunt, seni in fronte, centeni in altitudinem (κατὰ τὸ βάθος) sunt. Cf. Aelian. Tactic. c. V, 4. p. 267. ed. Paris. Didot.: Ὁ δὲ λόχος ὀνομάζεται ἀριθμὸς ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου (i. e. λοχαγοῦ) καὶ τῶν μετὰ τοῦτον κατόπιν τεταγμένων ἔςτ᾽ ἐπὶ τὸν τελευταῖον κατὰ τὸ βάθος, ὃς δὴ οὐραγὸς καλεῖται. Ibid. c. VIII, 2: τὸ δὲ κατόπιν τοῦ μετώπου ἀ-

μέσον ἂν ἐξεπίμπλασαν, εἰ μὲν στενώτερον εἴη τὸ διέχον,
κατὰ λόχους, εἰ δὲ πλατύτερον, κατὰ πεντηκοστῦς, εἰ
δὲ πάνυ πλατύ, κατ' ἐνωμοτίας· ὥστε ἀεὶ ἔκπλεων εἶναι
23 τὸ μέσον. Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ δέοι διάβασιν ἢ
γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει οἱ λοχαγοὶ
διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρῆ-
σαν οὗτοι. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς
24 τέτταρας. Ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο, εἶδον βα-
σίλειόν τι καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς, τὴν δὲ ὁδὸν
πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνομένην,
οἳ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑφ' ᾧ ἦν ἡ κώμη. Καὶ εἶ-

§. 22. ἂν ἐξεπίμπλασαν] v. adn. — στενώτερον] AL; reliqui et Steph. στενότερον; v. ad §. 19. — κατὰ λόχους] sic ABD; κατὰ τοὺς λόχους Steph.; reliqui κατὰ λοχαγούς. — §. 23. ἐπιπαρῆσαν] ἐπεὶ παρήεσαν AB. — τέτταρας] τέσσαρας B. Cf. §. 13. Firmiter stat IV, 7, 18. Cf. ibid. §. 19. V, 5, 5. — §. 24. ἐπορεύοντο, εἶδον] sic ABE; reliqui ἐπορ. σταθμόν, εἶδον. — τὴν δέ] sic AB pro τήν τε. — ἡ κώμη]

παν, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοὺς οὐραγούς, βάθος ὀνομάζεται. Suidas: ὁ ἀπὸ λοχαγοῦ ἐπὶ οὐραγὸν στίχος κατὰ βάθος λέγεται. — Spatia illa vacua in agmine denuo instruendo eo facilius exsistere poterant, quod τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ὄχλον in medio agmine habebant. V. III, 2, 36.

τὸ μέσον ἂν ἐξεπίμπλασαν] Sic cum Krügero (de auth. praef. I.) scripsi pro vulg. τὸ μ. ἀνεξεπίμπλασαν, quum Graeci verba ex ἀνεκ- hoc praepositionum ordine composita non usurpaverint. De particulae ἂν usu supra ad I, 5, 2. exposuimus.

εἰ — εἴη τὸ διέχον] De optativo v. ad I, 2, 7.; διέχον est spatium vacuum.

§. 23. ἐταράττοντο — διέβαινον] Haec verba referenda sunt non ad sex illas centurias, sed ad universum exercitum, exceptis illis sex centuriis.

ἐν τῷ μέρει] centuriones suam quisque centuriam traducebant.

εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος κτἑ.] H. e. sicubi (εἴ που) aliquo modo (τὶ) opus erat phalange, hi sex λόχοι electi aderant. Ἡ φάλαγξ h. l. sine dubio intelligenda est idem quadratum agmen, quod antea commemoratum erat. Hinc intelligitur, cur articulus additus sit. — Quum pons aliquis transeundus erat, singuli centuriones cum centuriis suis transibant; quo facto, quum rursus agmen quadratum instruendum erat, et intra cornua, uti antea, spatia vacua exsistebant, illae sex selectae centuriae succurrebant, vacuis spatiis aut κατὰ λόχους, aut κατὰ πεντηκοστῦς, aut κατ' ἐνωμοτίας explendis. — Krügerus, genitivos τῆς φάλαγγος a ποὺ pendere arbitratus, hunc locum sic vertit: si qua agminis parte opus esset.

Τούτῳ τῷ τρόπῳ] Haec verba Krügerus recte referre videtur non solum ad quattuor proximas, sed etiam ad sequentes stationes, ut Xenophon rem sibi sic mente finxerit: hoc modo iter suum ita pergebant, ut eis in quattuor proximis stationibus nihil memorabile eveniret.

§. 24. βασίλειόν τι] satra-

δον μὲν τοὺς γηλόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκός,
τῶν πολεμίων ὄντων ἱππέων· ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκ τοῦ 25
πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον καὶ κατέβαι-
νον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαίνειν, ἐνταῦθα ἐπιγίγνονται
οἱ βάρβαροι καὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανὲς ἔβαλ-
λον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων· καὶ πολλοὺς 26
ἐτίτρωσκον καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων γυμνητῶν καὶ
κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων· ὥστε παντάπασι
ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες καὶ
οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. Ἐπεὶ δὲ πιεζόμενοι οἱ 27
Ἕλληνες ἐπεχείρησαν διώκειν, σχολῇ μὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον

v. adn. — γηλόφους] λόφους ADE. — §. 25. καὶ κατέβαινον] sic Steph.; codd. om. καί, quod a seq. κατ- facile absorberi potuit. — ἀναβαίνειν] v. adn. — ἐπιγίγνονται] sic ABDEN; reliqui παραγίνονται; IK παραγίγνονται. — εἰς] sic AB; ἐς EN; reliqui ἐν. V. ad II, 4, 4. — §. 26. ἐτίτρωσκον] sic ABDE pro κατετίτρωσκον; praep. κατ- fortasse natum est librarii oculo ad seq. κατέκλεισαν aberrante.

parum sedem, uti apparet e §. 31. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 524.

ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑφ' ᾧ ἦν ἡ κώμη] Cum Dindorfio articulum ἡ ex duobus optimis codicibus A et B addidi. Articulum τοῦ Krügerus apte accipit de monte, qui Graecorum oculis obiectus erat; pari modo ἡ κώμη intelligenda est.

§. 25. ὡς — ἀναβαίνειν] Sic cum optimis libris ABDE edidi pro vulg. ὡς — ἀναβαῖεν; saepe enim Graeci ὡς (ὥστε) cum infinitivo iunctum usurpant, ubi ex nostrae Latinaeque linguae ratione coniunctionem finalem cum coniunctivo requiras. V. ad I, 5, 10. et 8, 10.

ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον] Apte h. l. scriptor usus est ἀσυνδέτῳ; oratio enim commotior est. V. ad II, 1, 28.

ὑπὸ μαστίγων] „Verberibus adacti more Persarum, quem docent loci Herod. VII, 21. 56. 223: ὄπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐῤῥάπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. 103. ὑπὸ μάστιξι διορύττοντας τὸν Ἄθω. Plutarch. de Tranquill. p. 340. ed. Reisk." SCHNEIDERUS. De locutione ὑπὸ μαστίγων ποιεῖν τι v. Bornemannum ad Conviv. VI, 3. p. 170. Kühner. Gr. T. II. §. 617. p. 310. (Gr. schol. §. 299.)

§. 26. κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων] incluserunt eos, h. e. coegerunt eos, ut se reciperent intra gravis armaturae milites (cf. III, 3, 7., v. ad II, 2, 4.) et turbae castrensi, quae, in medio agmine proficiscens, a gravis armaturae militibus cincta erat (cf. III, 2, 36.), adderentur.

ἄχρηστοι] ἀχρεῖοι. Thuc. II, 78. πλῆθος τὸ ἄχρηστον τῶν ἀνθρώπων, ubi deteriores libri ἀχρεῖον habent. V. Popponem ad illum locum.

§. 27. σχολῇ μέν] Haec non verbis οἱ δὲ πολέμιοι, sed verbis πάλιν δέ respondent; verba autem οἱ δὲ πολέμιοι respondent antecedentibus οἱ Ἕλληνες.

ἐπὶ τὸ ἄκρον] in eum col-

ἀφικνοῦνται ὁπλῖται ὄντες, οἱ δὲ πολέμιοι ταχὺ ἀπεπή-
28 δων. Πάλιν ὁπότε ἀπίοιεν πρὸς τὸ ἄλλο στράτευμα,
ταὐτὰ ἔπασχον· καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφου ταὐτὰ
ἐγίγνετο, ὥστε ἀπὸ τοῦ τρίτου γηλόφου ἔδοξεν αὐτοῖς
μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώτας, πρὶν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευ-
ρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγαγον πελταστὰς πρὸς τὸ ὄρος.
29 Ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγένοντο ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων,
οὐκέτι ἐπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῖς καταβαίνουσι δεδοι-
κότες, μὴ ἀποτμηθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γέ-
30 νοιντο οἱ πολέμιοι. Οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευό-
μενοι, οἱ μὲν τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ

§. 27. *ἀπεπήδων*] sic ABDEN pro *ἀνεπήδων*. — §. 28. *Πάλιν*] v. adn. — *πρίν*] sic ABD pro *πλήν*. — *τοῦ πλαισίου*] *ἀπὸ τοῦ πλ.* ABD, antecedenti *ἀπό* geminato. — §. 29. *ἀμφοτέρωθεν*] *ἀμφοτέρων* ABDH (a pr. m.) L et Ald. — §. 30. *ἰατρούς*] *ἰατροί* A, quod Dind. malit; tum *κατέστησαν* pro aor. II. habendum. — §. 31. *τρεῖς*] *ὀκτώ* ABDE miro errore. —

lem, de quo modo Graeci descenderant, et quem tum Persae, qui Graecos persequebantur, occupaverant.

§. 28. *Πάλιν*] Sic AB; reliqui *πάλιν δέ*; post *πάλιν*, *εἶτα*, *ἔπειτα* saepe omittitur *δέ*. Cf. infra IV, 8, 11. *ἔπειτα*.

ὁπότε ἀπίοιεν] Vere docet Krügerus, quum h. l. de re non repetita, sed semel tantum facta agatur, scribendum fuisse *ὁπότε ἀπῄεσαν*; scriptoris menti iam id obversatum fuisse, quod postea demum commemoratur.

κινεῖν] movere loco, abducere. Res ipsa sic sese habuit: Graecis placet tertium collem a se adscensum tamdiu militibus occupatum tenere, donec a dextro latere agminis quadrati peltastas ad montem subduxissent. *Πελτασταί* medium fere locum inter *τοὺς ψιλοὺς* (*γυμνήτας, σφενδονήτας καὶ τοξότας* §. 26.) et *τοὺς ὁπλίτας* tenent. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 494. *Τὸ ὄρος*, quod h. l. commemoratur, non est permiscendum cum *τῷ τρίτῳ γηλόφῳ*, sed est idem, a quo illi *γήλοφοι* porrigebantur, cuius §. 24. mentio facta est. Hic mons imminebat his collibus. Ergo peltastae hunc montem occupantes supra hostes sequentes erant (*ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων*), qui, inter hunc montem et tertium collem subsedentes, Graecos de colle descendentes persequi statuerant.

πρὶν — ἀνήγαγον] Exspectes optativum, at obliqua oratio deflectit in rectam, uti saepissime iam vidimus.

§. 29. *Ἐπεί*] Postquam peltastae montem occupaverunt et hoc modo supra hostium capita collocati sunt, hostes non iam audebant Graecos descendentes persequi, sed sese receperunt veriti, ne a Graecis intercluderentur. Persae enim utrinque habebant Graecos, ab altera parte peltastas, ab altera reliquum Graecorum exercitum.

οἱ πολέμιοι] Hoc additamentum sine sententiae detrimento abesse potuit, aut pro eo aptius dici *οἱ Ἕλληνες*; at haec non idonea existimari potest caussa, cur verba *οἱ πολέμιοι* ab

τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας καὶ ἰατροὺς κατέστησαν ὀκτώ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.

31 Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον, ἄλευρα, οἶνον, κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦτα δὲ συνενηνεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον.
32 Ἐπεὶ δὲ κατέλαβεν αὐτοὺς Τισσαφέρνης σὺν τῇ δυνάμει, ἐδίδαξεν αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη κατασκηνῆσαι οὗ πρῶτον εἶδον κώμην καὶ μὴ πορεύεσθαι ἔτι μαχομένους· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπό-

κριθάς] καὶ κριθάς B; v. adn. — συνενηνεγμένα] sic BDN; ex B etiam συνηνεγμένα enotatum, quod Dind. etiam FG habere opinatur; συνενειvεγμένα A; συνενεγμένα E; συνηνεγμένα IK, unde coni. Dind. συννενημένα; reliqui συνηγμένα. — §. 32. Ἐπεὶ δέ] δέ om. AB. — οἱ ἀπόμαχοι, οἱ τετρ.] v. adn.

aliena manu importata esse statuamus.

ἀποτμηθείησαν] Rarior quidem est haec forma, quam brevior in εῖεν desinens, sed tamen satis frequens et apud Xenophontem et apud alios huius aetatis Atticos scriptores. Infra §. 35. λυθείησαν. IV, 3, 21. ἀποτμηθείησαν. V, 7, 20. ταφείησαν. Symp. V, 9. ἐξαπατηθείησαν. Hellen. I, 3, 17. ναυπηγηθείησαν. II, 4, 28. ἀποκλεισθείησαν. IV, 2, 18. 8, 15. V, 1, 29. VII, 1, 39. Oecon. VIII, 4. etc.

§. 30. Οὕτω] V. ad I, 1, 9. τούτῳ.

οἱ μέν] universus exercitus praeter peltastas in montem missos.

τῇ ὁδῷ] τῇ διὰ τῶν γηλόφων γιγνομένῃ (§. 24.).

κατὰ τοὺς γηλόφους] per colles, ut κατὰ τὸ ὄρος, per montem.

οἱ δὲ — ἐπιπαριόντες] peltastae per montem proficiscentes; apte dixit ἐπιπαριόντες, i. e. ἐπὶ τοῦ ὄρους παρὰ τὸ ἄλλο τῶν Ἑλλήνων στράτευμα τὸ κατὰ τοὺς γηλόφους ἰόν. Cf. VI, 3, 19: οἱ δ' ἱππεῖς — ἔκαιον, ᾗ ἐβάδιζον, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα.

εἰς τὰς κώμας] V. §. 24.

§. 31. καὶ ἅμα — εἶχον] Minus accurate dictum pro καὶ ἅμα ὅτι — εἶχον. De asyndeto sequenti v. ad II, 4, 28.

ἵπποις συμβεβλημένας] ad equorum pastionem congestas.

τῷ σατραπεύοντι] V. ad I, 8, 12.

§. 32. οἱ ἀπόμαχοι] Sic scripsi cum ABE; reliqui omittunt articulum. Articulus hanc vim habet: multi erant ei, qui ad pugnam inutiles erant. Articulum οἱ ante τετρωμένοι, qui in omnibus codd. omissus est, verissime addidit Zeunius; nam et necessario requiritur, et facillime ab ultima antecedentis vocabuli ἀπόμαχοι absorberi potuit; quod autem idem Zeunius οἵ τε τετρωμένοι maluit, non est probandum; nam verba οἱ τετρωμένοι et seqq. tanquam appositio addita sunt.

μαχοι, οἱ τετρωμένοι καὶ οἱ ἐκείνους φέροντες καὶ οἱ τῶν
33 φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. Ἐπεὶ δὲ κατεσκήνησαν,
καὶ ἐπεχείρησαν αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι οἱ βάρβαροι πρὸς
τὴν κώμην προσιόντες, πολὺ περιῆσαν οἱ Ἕλληνες· πολὺ
γὰρ διέφερεν ἐκ χώρας ὁρμῶντας ἀλέξασθαι ἢ πορευο-
34 μένους ἐπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. Ἡνίκα δ' ἦν
ἤδη δείλη, ὥρα ἦν ἀπιέναι τοῖς πολεμίοις· οὔποτε γὰρ
μεῖον ἀπεστρατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ Ἑλληνικοῦ
ἑξήκοντα σταδίων φοβούμενοι, μὴ τῆς νυκτὸς οἱ Ἕλλη-
35 νες ἐπιθῶνται αὐτοῖς. Πονηρὸν γὰρ νυκτός ἐστι στρά-
τευμα Περσικόν. Οἵ τε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδενται καὶ

§. 33. *διέφερεν κτἑ.*] v. adn. — *ἐκ χώρας*] v. adn. — §. 34. *ἀπεστρατ.*] ἐστρατοπεδεύοντο ABL. — *οἱ Ἕλληνες*] sic AB et Steph.; reliqui om. — *ἐπιθῶνται*] sic ABE pro *ἐπιθοῖντο*. — §. 35. *ἐπὶ πολύ*] v. adn. — *χαλινῶσαι δεῖ*] *χ. δέ* A, non absurde. — *χαλεπὰ νύκτωρ καὶ θορύβου ὄντος*] sic ABDE; *χαλεπὸν νυκτὸς ὅτε καὶ θορύβου ὄν-*

§. 33. **κατεσκήνησαν**] Scil. **οἱ Ἕλληνες**. V. ad I, 4, 5. *φυλάττοιεν.*

αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι] Dativus huic verbo adiunctus est ob notionem pugnandi, quae in eo inest. V. nos in Gr. T. II. §. 574. c. (Gr. schol. §. 284, 3, 2.)

πολὺ — διέφερεν — ἀλέξασθαι ἢ — μάχεσθαι] De structura **πολὺ διαφέρει**, magnum facit discrimen, multum interest, v. nos ad Commentar. III, 11, 11. et de *διαφέρειν ἤ* ad Comm. III, 7, 7. — Ceterum scriptura codicum fluctuatur. Dindorfius cum A scripsit *διέφερον* — *ὁρμῶντες* — **πορευόμενοι**; eodem fere ducunt B et E, quorum ille habet *διέφερον* — *ὁρμῶντας* — **πορευόμενοι**, hic *διέφερεν* — *ὁρμῶντες* — **πορευόμενοι**. Sed vehementer dubito, num Graece dici possit: *διαφέρω ἀλέξασθαι ἢ μάχεσθαι*; nam hos infinitivos e participiis *ὁρμῶντες* et **πορευόμενοι** suspensos statuere nos vetat ipsa sententia. Quam nos dedimus scripturam, ea nititur auctoritate reliquorum codicum et Suidae v. *ἀλέξασθαι* p. 105., qui tamen pro *ὁρμῶντας* dat *ὁρμωμένους*, quod Schneiderus recepit; non recte, puto; nam quum *ὁρμᾶν* etiam impetum facere significet, in hunc locum optime quadrat. Cf. IV, 3, 31. V, 7, 25. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 325.

ἐκ χώρας] e suo loco, e sua statione. Sic AB et Suidas pro vulg. *ἐκ τῆς χώρας*. Saepe *ἐν χώρᾳ*, *κατὰ χώραν*. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 574 sq. Supra I, 5, 17: *ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα* (suo loco, ordine).

§. 34. *μεῖον — ἑξήκοντα σταδίων*] minus sexaginta stadiis. — *ἀπεστρατοπεδεύοντο — τοῦ Ἑλληνικοῦ*, i. e. castra a Graecorum exercitu remota habebant.

μὴ — ἐπιθῶνται] V. ad I, 8, 24.

§. 35. *Πονηρόν*] Grave, incommodum, non facile ad expediendum. Cf. supra §. 19. *πονηρὰ τάξις*. Hutchinsonus comparat Cyrop.

ὡς ἐπὶ πολὺ πεποδισμένοι εἰσὶ τοῦ μὴ φεύγειν ἕνεκα, εἰ λυθείησαν· ἐάν τέ τις θόρυβος γίγνηται, δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρὶ καὶ χαλινῶσαι δεῖ καὶ θωρακισθέντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. Ταῦτα δὲ πάντα χαλεπὰ νύκτωρ καὶ θορύβου ὄντος. Τούτου ἕνεκα πόῤῥω ἀπεσκήνουν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες βουλομέ- 36
νους ἀπιέναι καὶ διαγγελλομένους, ἐκήρυξε τοῖς Ἕλλησι συσκευάζεσθαι, ἀκουόντων τῶν πολεμίων. Καὶ χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορείας οἱ βάρβαροι· ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπῄεσαν· οὐ γὰρ ἐδόκει λυσιτελεῖν αὐτοῖς

τος ποιεῖν FGHIKL et Ald.; χαλεπὰ ποιεῖν νύκτωρ καὶ θ. ὄντος Suidas, quem secutus est Dind. — §. 36. ἐγίγνωσκον] ἐγίνωσκον A et Suid. V. var. scr. I, 10, 12. — διαγγελλομένους] διαγγελομ. A, v. var. scr. I, 4, 12. — συσκευάζεσθαι] sic AB; συσκευάσασθαι DEN; reliqui παρασκευάσασθαι. — οὐ γάρ] v. adn. — λυσιτελεῖν] v. adn.

III, 3, 26: ἱππικὸν στράτευμα ἐν νυκτὶ ταραχῶδές ἐστι καὶ δύσχρηστον.

Οἵ τε] Huic τέ in seqq. respondet ἐάν τε.

ἐπὶ πολύ] Sic scripsi cum ABE pro ἐπὶ τὸ πολύ, quod reliqui codd. habent et Suidas, qui hunc locum, sed non ad verbum attulit; ὡς ἐπὶ τὸ πολύ frequentius est (v. III, 1, 42. 43. de rep. Ath. II, 18.), quam ὡς ἐπὶ πολύ, sed idcirco hoc non est tentandum (v. de re equestri I, 12.).

πεποδισμένοι] Cyrop. III, 3, 14. de Assyriis στρατοπεδευομένοις: πεποδισμένους τε γὰρ ἔχουσι ἐπὶ ταῖς φάτναις κτέ. „Mos pedicis equos continendi ad praesepia valuit apud Persas etiam in castris; nam extra bellum idem fuit Graecorum mos antiquissimus in equis et armentis. Testis est Homer. Il. XIII, 36. de Neptuni equis: ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδας βάλε. De vaccis in stabulo ad mulctram stantibus auctor idyllii inter Theocritea XXV, 103. Praepeditos Numidarum equos comparavit ex Taciti Ann. IV, 25. Hutchins." SCHNEIDER.

εἰ λυθείησαν] „In praegressis latet ὅπερ ἂν ποιήσειαν. Cf. VII, 8, 16: μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν." KRÜGER.

δεῖ — Πέρσῃ ἀνδρί] Rarior structura pro δεῖ Πέρσην ἄνδρα. V. nos ad Commentar. III, 3, 10. εἴ σοι δέοι διδάσκειν.

ἐπισάξαι] „Pro sellis veteres utebantur stratis, ut videtur, coactilibus, ἐφιππίοις, ἐφιππείοις πίλοις. Cf. de art. eq. VII, 5. ibique Iacobsium." KRÜGER.

θωρακισθέντα] Ob antecedentem dativum Πέρσῃ ἀνδρί exspectes θωρακισθέντι, at v. ad I, 2, 1.

§. 36. διαγγελλομένους] Recte interpretatur Weiskius: inter se hoc denuntiantes, proficiscendum esse.

ἐκήρυξε] V. ad I, 2, 17.

οὐ γάρ] ABE exhibent οὔτε γάρ, unde cum Bornemanno legam οὐδὲ γάρ, de quibus v. eundem ad Conviv. VIII, 21. p. 200.

λυσιτελεῖν αὐτοῖς] Sic edidit Dindorfius, uti in uno

νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατάγεσθαι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
37 Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἤδη ἑώρων οἱ Ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζεύξαντες καὶ διῆλθον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους. Καὶ γίγνεται τοσοῦτον μεταξὺ τῶν στρατευμάτων, ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι, οὐδὲ τῇ τρίτῃ· τῇ δὲ τετάρτῃ νυκτὸς προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ὑπερδέξιον οἱ βάρβαροι, ᾗ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες παριέναι, ἀκρωνυχίαν ὄρους, ὑφ' ἣν ἡ κατά-
38 βασις ἦν εἰς τὸ πεδίον. Ἐπειδὴ δὲ ἑώρα Χειρίσοφος προκατειλημμένην τὴν ἀκρωνυχίαν, καλεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς οὐρᾶς καὶ κελεύει λαβόντα τοὺς πελταστὰς παραγε-
39 νέσθαι εἰς τὸ πρόσθεν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τοὺς μὲν πελταστὰς οὐκ ἦγεν· ἐπιφαινόμενον γὰρ ἑώρα Τισσαφέρνην καὶ τὸ στράτευμα πᾶν· αὐτὸς δὲ προσελάσας ἠρώτα· Τί καλεῖς; Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Ἔξεστιν ὁρᾶν· κατείλη-

§. 37. ὑφ' ἥν] ἐφ' ἥν ABD. — §. 38. καλεῖ] καλεῖται A. — §. 39. προσελάσας] sic A et Ald. pro προελάσας. — κατείληπται] sic ABDE pro προκατείληπται, quod ob §. 38. a glossatore profectum videtur. — κατακόψομεν] v. adn. — §. 40. ὄπισθεν πολεμίων ἐπιφ.] sic AB pro ὄπ. ἐπιφ. τῶν πολ.,

codice D, quantum ex Montefalconii de αὐτοῖς silentio coniicit, legitur; λύειν αὐτούς habent A et E, et κωλύειν αὐτούς B; reliqui λυσιτελεῖν αὐτοῖς. Verbum λύειν pro λυσιτελεῖν dictum est poeticum et construi solet cum dativo, quanquam Soph. Electr. 1005. (988.) legitur: λύει γὰρ ἡμᾶς οὐδέν, οὐδ' ἐπωφελεῖ. Etsi non ignoro Xenophontem non pauca e poetico sermone ascivisse, tamen h. l. eo minus ausus sum λύειν αὐτοῖς vel αὐτούς recipere, quod e scriptura codicis B κωλύειν αὐτούς colligi posse videtur, λύειν natum esse e compendio quodam scripturae male intellecto.

τὸ στρατόπεδον] Articulum Krügerus recte explicat sic: castra interea a lixis et calonibus posita.

§. 37. ὅσον ἑξήκοντα σταδίους] V. ad I, 8, 6.

χωρίον ὑπερδέξιον] locum editum, superiorem. V. ad IV, 8, 1. De V, 7, 31. v. ibi adnotata.

ἀκρωνυχίαν] culmen; §. 39. ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος; at non summum montis cacumen, quod postea τὸ ἄκρον (§. 44. 49.) appellatur. Suidas: ἀκρώνυξ τὸ ἄκρον τοῦ ὄνυχος καὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 117.

§. 38. οὐρᾶς] Ἡ οὐρά est extremum agmen, cui opponitur τὸ στόμα (§. 43.), primum agmen. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 360. et T. IV. p. 96 sq. Cf. nos infra ad V, 2, 26.

§. 39. ἡμῖν] in damnum nostrum, uti I, 3, 16., ubi v. adnotata.

κατακόψομεν] Sic edidi cum E; eodem ducere videntur ABD, in quibus legitur παρακόψομεν, quod recepit Dindorfius, vereor, ut recte; nam παρακόπτειν hac vi dictum alias non

πται γὰρ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος καὶ οὐκ
ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τούτους κατακόψομεν. Ἀλλὰ τί
οὐκ ἦγες τοὺς πελταστάς; Ὁ δὲ λέγει, ὅτι οὐκ ἐδόκει 40
αὐτῷ ἔρημα καταλιπεῖν τὰ ὄπισθεν, πολεμίων ἐπιφαινο-
μένων. Ἀλλὰ μὴν ὥραγ', ἔφη, βουλεύεσθαι, πῶς τις τοὺς
ἄνδρας ἀπελᾷ ἀπὸ τοῦ λόφου. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν ὁρᾷ 41
τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρα-
τεύματος οὖσαν καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον,
ἔνθα ἦσαν οἱ πολέμιοι, καὶ λέγει· Κράτιστον, ὦ Χειρί-
σοφε, ἡμῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἢν γὰρ τοῦτο
λάβωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλά,
εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι, ἐγὼ δὲ ἐθέλω πορεύ-
εσθαι· εἰ δὲ χρῄζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ
αὐτοῦ. Ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, πότερον 42
βούλει ἑλέσθαι. Εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι νεώτερός ἐστιν,

unde Born. dedit ὄπ. τῶν π. ἐπιφ. — ἀπὸ τοῦ λόφου] sic ABEFGIK; ἐκ τ. λ. MN; reliqui τοῦ λ. — §. 41. ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρ.] v. adn. — ἢν γάρ] sic AB pro ἐὰν γάρ. — οἱ] sic ABDEM; reliqui om. — §. 42. πότερον] sic AD pro ὁπότερον. V. ad I, 3, 18.

legitur. HIKL exhibent ἀποκόψωμεν; reliqui ἀποκόψομεν. De κατακόπτειν cf. III, 5, 2.

§. 40. Ἀλλὰ μὴν ὥρα γ', ἔφη] At vero tempus quidem est, inquit. V. nos ad Commentar. I, 1, 6. De ἔφη ad eundem Xenophontem referendo v. ad I, 6, 10. Cf. infra VII, 7, 31.

πῶς] pro ὅπως. V. ad I, 3, 18.

§. 41. τοῦ ὄρους τὴν κορυφήν] Hostes non summum montis cacumen occupaverant (v. ad §. 37.), sed inferiorem montis partem.

ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος] Sic optime legit A; B exhibet ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος; D et E ὑπὲρ τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος; L ὑπὲρ ἑαυτοῦ στρατεύματος; reliqui ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος. Muretus legendum censet ὑπὲρ τοῦ στρατεύματος; at accuratior rei definitio h. l. necessaria est; scriptura autem τοῦ ἑαυτοῦ στρ. sententiae repugnat; nam haec verba non ad Xenophontis agmen extremum referenda esse ex tota narratione patet; ἑαυτῶν igitur est Graecorum; cf. ad IV, 7, 19. Vocabulum αὐτοῦ facile excidere potuit, sequentibus τοῦ ἑαυτῶν.

ἵεσθαι] V. ad I, 5, 8.

μένε — ἐγὼ δὲ ἐθέλω] Exspectes σὺ μὲν μένε, ἐγὼ δέ; at recte docet Krügerus, quum Xenophon μένε dicebat, nondum eum cogitasse de oppositione, comp. VII, 3, 36: Ὁ δ' εἶπε· Παρασκευασάμενοι ἀναμένετε· ἐγὼ δ' — ἥξω παρ' ὑμᾶς. Cf. ad I, 7, 9.

§. 42. Εἰπών] De asyndeto Krügerus comparat IV, 8, 6. λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί. 7. ἠρώτων ἐκεῖνοι. VII, 3, 12. ἐπήρετο ὁ Ξ. 4, 10. ἐπήρετο ὁ Σ. (Adde VII, 6, 44. ex optimis codd.) Cyrop. VII, 1, 43. ἀπεκρίνατο ὁ Κ. VIII, 4, 27. ἐπήρετο ἐκεῖ-

αἱρεῖται πορεύεσθαι, κελεύει δέ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ
στόματος ἄνδρας· μακρὸν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν.
43 Καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος
πελταστάς, ἔλαβε δὲ τοὺς κατὰ μέσον τοῦ πλαισίου. Συνέ-
πεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους, οὓς
αὐτὸς εἶχε τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πλαισίου.
44 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα. Οἱ δ'
ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν
ἐπὶ τὸ ἄκρον, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ
45 τὸ ἄκρον. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ στρατεύματος διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν, πολλὴ
δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῖς ἑαυτῶν διακε-

μακρόν] sic ABDE pro μακράν. — οὐρᾶς] sic ABDEN et Suid. pro οὐραγίας. V. Sturz. L. X. T. III. p. 360. — §. 43. μέσον τοῦ πλαισίου] μέσον πλαισίου AB. — αὐτῷ] αὐτούς ABD, unde probabiliter Born. coni. αὐτοῖς. — τριακοσίους, οὕς] sic ABDEN; reliqui τριακοσίους ὁ Χειρίσοφος, οὕς. — §. 44. ἐδύναντο] ἠδύναντο A; v. var. scr. III, 1, 11. — §. 46. ἐπὶ τήν] sic ABDEN pro εἰς τήν. — πρὸς τοὺς π. καὶ τὰς γ.] sic ADEM; reliqui om. τούς et τάς. V. ad I, 4, 8. — γυναῖκας, ὀλίγον] sic ABD; reliqui γυναῖκας, νῦν ὀλίγον. — πονή-

νος. Quorum exemplorum id est commune, quod oratio interrogationibus et responsionibus inter se excipientibus constat, simulque verbum finitum vel etiam infinitivus participiumve primam enuntiationis sedem occupat.

μακρόν] Sic ABDE pro vulg. μακράν. Apposite Bornemannus attulit Agesil. VII, 1: καθ' ἓν ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.

§. 43. συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστάς] Praegnanti structura dictum pro συμπ. ἀπὸ τοῦ στόματος τοὺς ἐν αὐτῷ πελταστάς. V. ad I, 1, 5. τῶν παρὰ βασιλέως. V. Rost. Gr. schol. §. 163, 6. cc. p. 431.

ἔλαβε δὲ τοὺς κατὰ μέσον τοῦ πλαισίου] Langius, Halbkartus et A. G. Beckerus male haec verba ita acceperunt, ut haec esset sententia: praeter primi agminis peltastas Chirisophus etiam eos peltastas, qui in medio agmine erant, dedit Xenophonti. Immo hic locus simpliciter sic explicandus: Chirisophus in locum peltastarum primi agminis Xenophonti permissorum sumpsit (aut succedere iussit) eos peltastas, qui in medio agmine erant.

τοὺς τριακοσίους, οὓς αὐτὸς εἶχε τῶν ἐπιλέκτων] Exemplo regum Lacedaemoniorum, de quo Thuc. V, 72., Chirisophum hos trecentos comites habuisse videri Larcherus putat. Krügerus intelligi dimidiam partem eorum, de quibus §. 21. dictum est, vel voces αὐτός et τῶν ἐπιλέκτων docere monet.

§. 44. ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον] certatim in summum montis cacumen contendere. Cf. §. 46. Cyrop. I, 4, 15. ἁμιλλωμένους (certatim ruentes) ἐπὶ τὰ θηρία.

λευομένων. Ξενοφῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵππου παρεκελεύετο· Ἄνδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἁμιλλᾶσθαι, νῦν πρὸς τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, ὀλίγον 46
πονήσαντες ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευόμεθα. Σωτηρίδης 47
δὲ ὁ Σικυώνιος εἶπεν· Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμέν· σὺ μὲν γὰρ ἐφ᾽ ἵππου ὀχῇ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν
ἀσπίδα φέρων. Καὶ ὃς ἀκούσας ταῦτα καταπηδήσας ἀπὸ 48
τοῦ ἵππου ὠθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελόμενος ὡς ἐδύνατο τάχιστα ἔχων ἐπορεύετο· ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν, ὥςτε ἐπιέζετο. Καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὄπισθεν
παριέναι μόλις ἑπομένοις. Οἱ δ᾽ ἄλλοι στρατιῶται παίουσι 49

σαντες ἀμαχεί] sic ABE; reliqui πονήσαντες χρόνον ἀμαχεί. De ὀλίγον cf. VII, 6, 5. Pro ἀμαχεί Dind. edidit ἀμαχί. — πορευόμεθα] sic AB pro πορευσόμεθα. V. ad II, 5, 18. — §. 47. Σωτηρίδης] sic ABDE pro Σωτηρίδας. — §. 48. ὠθεῖται] sic ABD pro ὠθεῖτο. — ἔχων] addunt ABDEN. — ὥςτε ἐπιέζετο] ABDE ὥςτε πιέζοιτο, unde Born. probabiliter coni. ὥςτ᾽ ἐπιέζετο. — ὑπάγειν] ὑπάγων BDEN; ἀπάγων A. — μόλις] v. adn.

§. 45. στρατεύματος διακελευομένων] Per constructionem κατὰ σύνεσιν dictum pro διακελευομένου. V. ad II, 1, 6.

§. 46. νῦν — νῦν] V. ad III, 1, 37.

§. 47. Οὐκ ἐξ ἴσου — ἐσμέν] Non aequali conditione sumus.

χαλεπῶς] Recte docet Weiskius in disput. de ingenio Xen. p. LXIV. χαλεπῶς non cum κάμνω, sed cum φέρων iungendum esse, comp. Cyrop. VIII, 8, 16: τὰς εὐνὰς οὐ μόνον ἀρκεῖ μαλακῶς ὑποστρώννυσθαι, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐπὶ ταπίδων τιθέασιν. Hellen. II, 4, 17: μνημείου γὰρ οὐδεὶς οὕτω πλούσιος ὢν καλοῦ τεύξεται. Videtur haec verborum collocatio Weiskio vim quandam orationi addere, quum uno spiritu et celeriter tales sententiae pronuntiandae sint.

§. 48. Καὶ ὅς] Et is. V. ad I, 8, 16.

ὠθεῖται — τάξεως] protrudit eum (sc. militem) ex ordine.

θώρακα — τὸν ἱππικόν] „Alius utique equiti, alius pediti thorax erat. Discrimen agnoscit etiam Plutarch. Philopoem. c. 6: τὸν μὲν ἵππον ἀφῆκεν, αὐτὸς δὲ — πεζὸς ἐν ἱππικῷ θώρακι καὶ σκευῇ βαρυτέρᾳ χαλεπῶς καὶ ταλαιπώρως ἁμιλλώμενος." HUTCHINS.

ὑπάγειν] est i. q. προάγειν, adiuncta notione pedetentim. Cf. infra IV, 2, 16. et Sturz. L. Xen. T. IV. p. 359.

παριέναι] accedere, sequi.

μόλις] Sic recte ABDE pro μόγις. V. nos ad Commentar. I, 3, 13. p. 120. sq. Etiam infra V, 8, 14. A et B μόλις tuentur. At IV, 8, 28. ABE tenent μόγις, quod contra hos optimae notae codices mutare non sum ausus.

καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδην, ἔςτε ἠνάγκασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. Ὁ δὲ ἀναβάς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν, ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῇ. Καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς πολεμίους.

1 V. Ἔνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον, ᾗ ἕκαστος ἐδύνατο, οἱ δ' Ἕλληνες εἶχον τὸ ἄκρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρνην καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπόμενοι ἄλλην ὁδὸν ᾤχοντο. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες εἰς τὸ πεδίον ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαί, πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν, ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν.
2 Ἡνίκα δ' ἦν δείλη, ἐξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν

§. 49. *Σωτηρίδην*] sic ABD pro *Σωτηρίδαν*. — *ἔςτε*] sic ABD pro *ἕως*. — *ἕως μὲν β. ἦν ἐπὶ τοῦ ἵππου*] sic ABDE pro *ἐπὶ τοῦ ἵππου ἕως μὲν β. ἦν.*

Cap. V. §. 1. *εἰς τὸ πεδίον*] om. ABE. — *μεστῇ*] om. ABD. — *πολλαί*] om. FGHIKL et Ald. — §. 2. *οἱ πολ. ἐπιφαίνονται*] sic AB pro *ἐπιφαίνονται οἱ π.* — *γάρ*] om.

§. 49. *Ὁ δέ*] Xenophon, *ἀναβάς*, conscenso equo.

βάσιμα — ἄβατα] Scil. *τῷ ἵππῳ*. Pluralis positus est, quod scriptori substantivum *χωρία* obversabatur. Cf. IV, 6, 17.

Cap. V. §. 1. *Οἱ — ἀμφὶ Τ. καὶ Ἀρ.*] H. e. Tissaphernes et Ariaeus cum suis. V. III, 2, 2.

ἀγαθῶν] i. q. *τῶν ἐπιτηδείων*. V. infra ad IV, 4, 9.

§. 2. *νομαὶ — βοσκημάτων*] greges armentorum, quae pascebantur.

κατελήφθησαν] Buttmannus legendum suspicabatur *κατελείφθησαν*: frustra; significare enim voluit Xenophon hoc: multi greges deprehensi sunt, quum in oppositam fluminis ripam transportarentur.

§. 3. *Ἐνταῦθα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

ἐννοούμενοι, μὴ — οὐκ ἔχοιεν] reputantes, num — non haberent. Adiuncta est notio metuendi. Cf. IV, 2, 13: *ἐννοήσας —, μὴ — οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις*. VI, 1, 28: *ἐκεῖνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην.* Sic *οἰκτείρω σε, μή τι — πάθῃς* Oec. II, 7., ubi v. Breitenb. Similiter supra III, 1, 5. *ὑποπτεύσας, μὴ — εἴη*. V. nos in Gr. T. II. §. 779, 1. (Gr. schol. §. 318. not. 6.) De *οὐκ ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν* v. ad II, 4, 5.

§. 4. *Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χ. ἀπῄεσαν ἐκ τῆς βοηθείας*] Obscurius h. l. locutus est Xenophon; nam huius *βοηθείας* nullam antea mentionem fecit. Videntur igitur Cherisophus eiusque milites auxilium tulisse eis Graecis, qui praedaturi dispersi erant, quum nonnulli eorum a Persis occisi essent. Eo tempore (*ἐνταῦθα*) Tissaphernes eiusque milites vicos comburere conati sunt. Qua re commotus Cherisophus eiusque milites redierunt *ἐκ τῆς βοηθείας* (h. e. postquam auxilium tulerunt). — Uti hoc loco brevitati Xenophon nimis studuit, ita paullo post verbosior videtur esse; nam verbis *ἡνίκα — οἱ Ἕλληνες* eadem sententia con-

τῷ πεδίῳ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ καθ' ἁρπαγήν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν 3
αὐτῷ καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. Καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμησάν τινες ἐννοούμενοι, μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καίοιεν, οὐκ ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ 4
Χειρίσοφον ἀπῆεσαν ἐκ τῆς βοηθείας· ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ κατέβη, παρελαύνων τὰς τάξεις, ἡνίκα ἀπὸ τῆς βοηθείας ἀπήντησαν οἱ Ἕλληνες, ἔλεγεν· Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες 5
Ἕλληνες, ὑφιέντας τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι; Ἃ γάρ, ὅτε ἐσπένδοντο, διεπράττοντο, μὴ καίειν τὴν βασιλέως χώ-

A B. — κατελήφθησαν] v. adn. — §. 3. καίοιεν] sic A B D E; reliqui καύσοιεν; legebatur καύσειεν; Weisk. corr. καύσειαν. — §. 4. τὰς τάξεις] sic AB DE; reliqui ἐπὶ τὰς τάξεις. — ἀπήντησαν] sic ABDEN; reliqui ἀπῆεσαν. — οἱ Ἕλληνες] v. adn. — §. 5. ὑφιέντας] ὑφιέντα ABD; ὑφιέντες Ald. — καίειν — καίουσιν] v. adn.

tinetur, quae verbis οἱ μὲν ἀμφὶ X. ἀπῆεσαν ἐκ τ. β., at significare voluit Xenophon, se ordines suos praetervectum esse eo ipso temporis puncto, quum (ἡνίκα) Cherisophus cum suis militibus obviam facti essent. Quare neque cum Schneidero verba καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ X. ἀπῆεσαν ἐκ τ. β. expungenda, neque cum Zeunio ut spuria uncis secludenda, neque vero verba ἡνίκα — οἱ Ἑλλ. tentanda censuerim.

ἐπεὶ κατέβη] postquam descendit; nam Xenophon cum militibus suis veniebat ἀπὸ τοῦ ἄκρου, quod hostes occupaturi erant. V. III, 4, 44 – 49.

ἀπήντησαν οἱ Ἕλληνες] Verba οἱ Ἕλληνες Schneiderus hic locum habere negat, quum de parte exercitus, quam ducebat Cherisophus, agatur, non de universo; sed bene defendit Dindorfius dicens: „Sunt iam barbaris contrarii, quot tandem cunque numero sunt ipsi."

§. 5. ὑφιέντας] i. q. συγχωροῦντας (concedentes). V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 415. Ne requiras pronomen αὐτούς (sc. τοὺς πολεμίους), monendum est saepe participium ita poni, ut hoc pronomen involvat. Cf. IV, 1, 17. παρελθόντι (sc. αὐτῷ). VI, 3, 16. μένουσι (sc. ἡμῖν). 4, 12. μένουσι (sc. ἡμῖν). 2, 15. συνθεασόμενον (sc. αὐτόν).

Ἃ] Saepe Graeci numerum pluralem pronominum referunt ad unam sententiam, uti h. l. μὴ καίειν τὴν β. χώραν. V. nos in Gr. T. II. §. 423. not. (Gr. schol. §. 241. not. 3.) Infra VI, 2, 6. ταῦτά relatum ad μὴ ἀναγκάζειν κτλ. 14. διὰ ταῦτα.

ὅτε ἐσπένδοντο] Vid. II, 3, 27.

διεπράττοντο] paciscebantur.

καίειν] Vulgo legitur κάειν (κάειν), sed tres optimi codices ABD exhibent βαίνειν, in qua scriptura sine dubio latet καίειν, atque eo firmius ea mihi videtur stare, quod etiam paullo

ραν, νῦν αὐτοὶ καίουσιν ὡς ἀλλοτρίαν. Ἀλλ' ἐάν που καταλείπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ ἡμᾶς
6 ἐνταῦθα πορευομένους. Ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη, δοκεῖ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται.

7 Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆλθον. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν

αὐτοῖς] Steph.; codd. αὐτοῖς vel αὐτούς, vel αὐτῆς. — §. 6. καίοντας] sic ABDE pro κάοντας; v. ad §. 5. — ὡς] om. AB. — καίωμεν] sic ABDE pro κάωμεν. — §. 7. ἦλθον] sic AB pro ἀπῆλθον. — στρατηγοὶ δέ] v. adn. — συνῆλθον] v. adn. — ὁ ποταμός] sic ABE; reliqui om. ὁ. — τὸ βά-

post ABDE habent καίουσιν pro vulgata κάουσιν (κάουσιν). Supra §. 3. καίειν in omnibus codd. legitur et καίοιεν in optimis (reliqui habent καύσοιεν); item infra §. 6. καίοντας et καίωμεν. Omnino omnibus fere locis Xenophontis librorum scriptura καίειν et κλαίειν aut omnium aut certe optimorum codicum auctoritate firmatur; pauci restant loci, in quibus alteram formam codd. tuentur, ut Cyrop. III, 3, 25., ubi optimus Guelferbytanus a prima manu exhibet ἔκαον, ibid. II, 2, 13., ubi idem codex dat κλάειν. Infra IV, 5, 5. κάοντες in duobus deterioribus libris legitur, ibid. 6. ἐκάετο in uno deteriore. VII, 7, 19. habent omnes codd. et edd. vett. κάειν praeter A, in quo est καίειν. Nec tragicos κάειν et κλάειν dixisse praeeunte Hermanno in praef. ad Soph. Aiacem p. XIX. docet Poppo ad h. l., itemque ad eandem sententiam accessisse Elmsleium ad Eurip. Bacch. 757., apud Thuc. quidem II, 49. optimos libros κάειν praebere, sed II, 52. omnes καίειν tueri. Unde apparet veterum Grammaticorum (v. Sturz. L. Xen. T. II. p. 624.) praeceptum, quo formas κάειν, κλάειν Ἀττικάς, et καίειν, κλαίειν κοινὰς esse tradunt, admodum vacillare.

νῦν αὐτοὶ καίουσιν] „Breviter dictum pro: νῦν αὐτοὶ ποιοῦσι καίοντες. Cyrop. I, 4, 6: ἃ πρόσθεν τῷ Σάκᾳ ἐμέμφετο, αὐτὸς ἤδη Σάκας ἑαυτῷ ἐγίγνετο." KRÜGERUS.

ἐνταῦθα πορευομένους] V. ad I, 10, 13.

§. 6. Οὔκουν] Nullo modo, nequaquam. V. nos in Excurs. III. ad Xen. Commentar. p. 492. et in Gr. schol. §. 324. not. 7.

§. 7. ἐπὶ τὰς σκηνάς] Supra III, 3, 1. tentoria combusta narrantur. Quare praeeunte Zeunio Weiskius interpretatur sub tecta vici se receperunt, uti 4, 32. κατασκηνῆσαι. Rectius Krügerus τὰς σκηνάς pro castris omnino accipiendum putat, quia hoc vocabulum castrorum nomini συνώνυμον factum sit.

στρατηγοὶ δέ] Weiskius scribendum censet οἱ δὲ στρατηγοί, uti §. 14. Hanc coniecturam probavit Schneiderus, itemque Poppo edidit [οἱ] στρατηγοὶ δέ; Krügerus iure nihil addendum censet, quum saepius in munerum nominibus articulus

ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος, ὡς
μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. Ἀπο- 8
ρουμένοις δ' αὐτοῖς προςελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν·
Ἐγὼ θέλω, ὦ ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακιςχι-
λίους ὁπλίτας, ἂν ἐμοὶ ὧν δέομαι ὑπηρετήσητε καὶ τά-
λαντον μισθὸν πορίσητε. Ἐρωτώμενος δέ, ὅτου δέοιτο, 9
Ἀσκῶν, ἔφη, διςχιλίων δεήσομαι· πολλὰ δ' ὁρῶ [ταῦτα]
πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἃ ἀποδαρέντα καὶ
φυσηθέντα ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν. Δεήσομαι 10

θος] AB om. *τό*. — §. 8. *ὦ ἄνδρες διαβιβάσαι ὑμᾶς*] *ὦ ἄνδρ. δ. ἡμᾶς* AB; *ὦ ἄνδρ. ἡμᾶς δ.* E; *ὑμᾶς διὰ ὦ ἄνδρ. βιβάσαι* M; reliqui *ὑμᾶς ὦ ἄνδρ. δ.* — *ἂν ἐμοί*] sic ABD pro *ἦν μοι*. — §. 9. *δέοιτο*] sic ABEQ; reliqui *δεήσοιτο*. — [*ταῦτα*]] v. adn. — *βοῦς*] v. adn.

omittatur, comp. IV, 7, 25. (sed ibi articulus ne ex nostra quidem lingua desideratur), VI, 5, 12. 6, 30. VII, 3, 10. 15. Etiam IV, 6, 7. cum duobus optimis codd. legendum est *συνεκάλεσε στρατηγούς*.

συνῆλθον] ABDE exhibent *ἐνῆσαν*, mira, ut ait Schneiderus, varietate. §. 14. legitur *οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λ. πάλιν συνῆλθον*. Ingeniosa est coniectura Bornemanni, qui legendum censet *συνῄεσαν*, quum saepissime *ἐν* et *σύν* permutata reperiantur. Cf. var. scr. IV, 3, 7. V, 3, 3.

ὄρη] *τὰ Καρδούχια* IV, 1, 3.

ὁ ποταμός] Tigris.

πειρωμένοις] IV, 3, 6: *πειρωμένοις τὸ τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο*. De dativo participii v. Buttm. §. 133. not. 5. et 8. Rost. §. 161. add. Kühner. T. II. §. 581. a. (Gr. schol. §. 284, 3, 10. a.) Infra VI, 4, 1. *εἰςπλέοντι*.

§. 8. *κατὰ τετρακιςχιλίους*] quaterna milia.

§. 9. *πολλὰ δ' ὁρῶ [ταῦτα]*] Vocabulum *ταῦτα* uncis sepsi, quippe quod non legatur in optimis codicibus ABCD, quanquam per grammaticam rationem bene defendi potest ita, ut adverbii demonstrativi (hic) vices sustinere dicatur. Bornemannus in partes vocat Bastii epist. p. 279. et Schaeferi Melett. critt. p. 78. Cf. nos in Gr. T. II. §. 629, 1. (Gr. schol. §. 303, 2.) Mureti igitur coniectura *ἐνταῦθα* supersedere poterimus.

βοῦς] Sic legendum cum ABD pro *βόας*. Apposite Bornemannus in partes vocat Thom. Mag. (p. 160. ed. Iacobitz.): *λέγεται ἐπ' εὐθείας τῶν πληθυντικῶν βόες, εἰ καὶ Ἀριστοφάνης ἅπαξ βοῦς εἶπεν· ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς βοῦς*, comp. infra V, 10, 3. VI, 1, 22. VII, 7, 53. Commentar. I, 2, 32. Hellen. VI, 4, 29. et alibi.

καὶ φυσηθέντα] „Brevitatis studio ductus ad bestias refert, quod de bestiarum pellibus dicendum erat (ergo pro *φυσηθέντων τῶν δερμάτων* dictum)." KRÜGERUS. „Utribus et inflatis et stramento refertis [v. supra ad I, 5, 10.] amnes traiiciendi multa collegerunt exempla Casaubonus ad Suet. Iul. 57. et Stewech. ad Veget. III, 7." HUTCHINS.

*δὲ καὶ τῶν δεσμῶν, οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια· τού-
τοις ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας ἕκα-
στον ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφεὶς ὥςπερ ἀγκύρας
εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας ἐπιβαλῶ
11 ὕλην καὶ γῆν ἐπιφορήσω. Ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε,
αὐτίκα μάλα εἴσεσθε· πᾶς γὰρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἕξει
τοῦ μὴ καταδῦναι· ὥςτε δὲ μὴ ὀλισθάνειν, ἡ ὕλη καὶ ἡ
12 γῆ σχήσει. Ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐν-
θύμημα χαρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δ' ἔργον ἀδύνατον· ἦσαν
γὰρ οἱ κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς, οἳ εὐθὺς τοῖς
πρώτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν.*

§. 10. *τούτοις ζεύξας*] sic ABD pro *τούτοις δ' ἔφη ζ.* — *ὁρμίσας*] v. adn. — *εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγών*] v. adn. — §. 11. *πᾶς γάρ*] sic ABDEN pro *ὁ γάρ*: quod si maiore codicum auctoritate niteretur, praeferrem. — *ὀλισθάνειν*] sic corr. Porson.; *ὀλισθῆναι* A; *ὀλισθᾶναι* BDE; reliqui *ὀλισθανεῖν*. — §. 12. *χαρίεν*] v. adn. — §. 13. *ὑπανεχώρουν*] sic BD pro *ἐπανεχώρουν*. — *ἤ*] v. adn. — *θαυμάζειν*] v. adn. — §. 14. *ἀμφὶ*

§. 10. *δεσμῶν*] Sunt loramenta. Cf. de re equestri V, 4: (*ὁ ἵππος*) *χαλᾷ — τὰ δεσμά*.

ὁρμίσας] stabiliens. Sic legunt BD, reliqui *ἁρμόσας*, quod utribus inflatis non convenit, quum contra *ὁρμίσας* ob sequentia *ἀφεὶς ὥςπερ ἀγκύρας* aptissimum sit.

ἀφεὶς ὥςπερ ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγών] Praepositionem *εἰς* omittunt ABD; absorpta videtur ab proxime antecedentis vocabuli ultima syllaba; *διαγαγών* pro *δὲ ἀγαγών* ex A et D recepimus distinctione, quae erat post *ἀγκύρας*, sublata, secuti Krügerum, qui hunc locum sic interpretatur: *indem ich Steine anbinde* (*ἀρτήσας*), *diese wie Anker nach entgegengesetzten Seiten* (*διαγαγών*) *hinabsenke* (*ἀφείς*) *und von beiden Seiten sie* (*an die Schläuche*) *anknüpfe.*

§. 11. *ἕξει τοῦ μὴ καταδῦναι*] prohibebit, ne demergantur. V. ad I, 3, 2. De seq. *ὥςτε μή* v. ad III, 3, 16.

§. 12. *Ἀκούσασι ταῦτα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

χαρίεν] Eustath. ad Il. II. p. 1088, 7: *τὸ δὲ χαρίεν δῆλον, ὡς ἐπὶ ὀνόματος παροξύνεται, καὶ ἀπαιτεῖ τοῦτο ἡ ἀναλογία τοῦ τιμῆεν, φωνῆεν, ἀγλῆεν καὶ τῶν ὁμοίων.* Alii ediderunt *χάριεν*, quod ut Atticum veteres Grammatici praescribunt, quanquam alii rectius ita distinguere videntur, ut *χάριεν* pro adverbio, *χαρίεν* pro adiectivo accipiendum sit. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 531. Göttling. *Allg. Lehre v. Acc. d. gr. Spr.* p. 312. Car. E. Chr. Schneider. ad Platon. Civ. IV. p. 426. A. (T. I. p. 356.) K. Lehrs. Quaestt. Epicc. p. 143. Spitzner. ad Iliad. XVI, 798.

§. 13. *ὑπανεχώρουν εἰς τοὔμπαλιν ἢ πρὸς B.*] recedebant viam ingressi diversam ab ea, quae fert Babylonem versus. In hac scriptura omnes codd. conspirant, nisi quod A *ἢ* legit. Editores iniuria offenderunt in his verbis. Fuerunt qui illa *ἢ πρὸς B.*

Ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ὑπανεχώρουν εἰς 13
τοὔμπαλιν ἢ πρὸς Βαβυλῶνα εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας
κατακαύσαντες ἔνθεν ἐξῄεσαν· ὥστε οἱ πολέμιοι οὐ προσή-
λαυνον, ἀλλὰ ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζειν, ὅποι
ποτὲ τρέψονται οἱ Ἕλληνες καὶ τί ἐν νῷ ἔχοιεν. Ἐνταῦ- 14
θα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἀμφὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν·
οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ πάλιν συνῆλθον, καὶ
συναγαγόντες τοὺς ἑαλωκότας ἤλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶ-
σαν χώραν, τίς ἑκάστη εἴη. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι τὰ πρὸς 15
μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη καὶ Μηδίαν, δι' ἧσ-
περ ἥκοιεν, ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα

τά] ἐπὶ τά A, ἐπεὶ τά B, quod ex περὶ τά ortum videtur Dindorfio. — καὶ οἱ λοχαγοί] om. ABE, fortasse recte; ex §. 7. additum videtur. — ἑαλωκότας] sic ABDEN; reliqui et Zonaras p. 988. Suidasque Vol. II. p. 51. αἰχμαλώτους; sed hi grammatici hunc locum non ad verbum expresserunt. — §. 15. τὰ πρὸς μεσημβρίαν] sic ABD; reliqui τὰ μὲν πρὸς μ., v. ad III, 4, 7. — ἕω] ἠῷ A, v. ad II, 4, 24.

omnia delenda censerent; aliis ἢ delendum videbatur; Holzmannus pro ἢ legendum coniecit τῇ; sed saltem τήν dicendum erat, uti recte monuit Bornemannus; Krügero ἢ ex proximo π ortum videtur. At vero omnes hae opiniones a vero aberrant. Quod Graeci recedebant, id non erat, quod mirarentur et ancipites haererent, quorsum Graeci se versuri essent; sed id barbaris non poterat non mirum videri, quod Graeci viam ingrederentur diversam ab ea, quae Babylonem versus ferebat.

ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζειν] Sic Dindorfius cum ABDEN pro vulg. θαυμάζοντες. Si scriptura θαυμάζειν vera est, locutio ὅμοιοι ἦσαν secuta est structuram verbi ἐοικέναι, quod aut cum participio (ἔοικα ποιῶν τι) aut cum infinitivo (ἔοικα ποιεῖν τι) construitur. V. nos in Gr. schol. §. 311, 19. Si vero vulgata scriptura θαυμάζοντες vera est, locutio ὅμοιοι ἦσαν item secuta est structuram verbi ἐοικέναι, quod aut cum dativo aut cum nominativo participii construitur, ut ἔοικα θαυμάζοντι aut ἔοικα θαυμάζων. V. Gr. T. II. §. 656, 2. (Gr. schol. §. 310. not. 2.) Quum autem alias neque ὅμοιός εἰμι ποιεῖν τι, neque ὅμοιός εἰμι ποιῶν τι legatur, Porsonus legendum censet οἷοι ἦσαν θαυμάζειν, Stephanus ὅμ. ἦσαν θαυμάζουσιν, Muretus ὁμοῦ ἦσαν θαυμάζοντες.

ὅποι — τρέψονται — καὶ τί — ἔχοιεν] Prius tanquam verum indicativo, posterius tanquam id, quod ex priore demum ductum est, optativo exprimitur. Cf. ad II, 1, 3. De ὅποι — τί pro ὅποι — ὅ τι v. nos ad Commentar. IV, 4, 13. ὁποῖον — ἢ ποῖον. Contrario ordine supra II, 5, 7. legimus: οὔτ' εἰς ποῖον σκότος ἀποδραίη οὔθ' ὅπως — ἀποσταίη.

§. 14. ἤλεγχον τὴν — χώραν, τίς — εἴη] De attractione v. ad I, 1, 5. De verbo ἐλέγχειν (i. e. ἀνακρίνειν, examinare) v. Sturz. L. Xen. T. II. p. 129.

§. 15. τῆς ἐπὶ Β.] Scil. ὁδοῦ.

φέροι, ἔνθα θερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται βασιλεύς, ἡ δὲ διαβάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι, ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τε-
16 τραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους ἄγοι. Τούτους δὲ ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν δώδεκα μυριάδας· τούτων δὲ οὐδένα ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν· ὁπότε μέντοι πρὸς τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίῳ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμιγνύναι
17 σφῶν τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς ἑαυτούς. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς ἑκαστα-

φέροι] φέρει ABD; φέροιεν FGHIKL; φέρειεν Ald. — καὶ ἐαρίζειν] om. AB. — φέροι] φέρει AB. — §. 16. τὸν ἐν τῷ πεδίῳ] τόν om. AB. — ἐπιμιγνύναι] v. adn. — σφῶν κτέ.] ἐφ' ᾧ τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκεῖνον πρὸς ἑαυτούς ABD, nisi quod A ἐκεῖνον καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἐκεῖνος habet. Recte igitur Dind. pro πρὸς αὐτούς scripsit ἑαυτούς. — §. 17. Ἀκούσαντες ταῦτα] sic recte ABE pro ἀκούσ. δὲ ταῦτα. V. ad I, 1, 9. — οὐδὲν δὲ δῆλον ποιήσαντες] sic ABE

θερίζειν καὶ ἐαρίζειν] Cyrop. VIII, 6, 22: *αὐτὸς (ὁ Περσῶν βασιλεύς) — τὸν μὲν ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνον διῆγεν ἐν Βαβυλῶνι ἑπτὰ μῆνας· αὕτη γὰρ ἀλεεινὴ* (tepida) *ἡ χώρα· τὸν δὲ ἀμφὶ τὸ ἔαρ τρεῖς μῆνας ἐν Σούσοις· τὴν δὲ ἀκμὴν τοῦ θέρους δύο μῆνας ἐν Ἐκβατάνοις.*

Καρδούχους] Hodie *Kurden.*

§. 16. **βασιλέως οὐκ ἀκούειν]** V. ad II, 6, 11.

ἐμβαλεῖν ποτε] Apud alios scriptores nulla huius expeditionis mentio fit.

ἀπονοστῆσαι] Vocabulum Homericum. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

καὶ ἐπιμιγνύναι] *Καὶ* particulam recte explicat Krügerus sic: non modo pacem cum iis esse, sed etiam commercium. V. nos ad I, 3, 15. *Ἐπιμιγνύναι* praeferunt ABEN, eodemque ducit D, in quo est *ἐπιμιγνῆναι*; reliqui dant *ἐπιμίγνυσθαι*. Illam scripturam editores recte tuentur duobus locis Thucydidis I, 2. et 13., ubi etiam activum pro medio positum est. Etiam alia composita verbi *μιγνύναι* frequentissime reflexiva vi usurpantur. V. nos in Gr. T. II. §. 392. c. (Gr. schol. §. 249, 1.) Verba *ἐπιμιγνύναι*, *ἐπιμίγνυσθαι* et nomen *ἐπιμιξία* proprie dicuntur de mutuo duorum populorum inter se commercio. V. Sturz. L. Xen. T. II. p. 303.

σφῶν — ἐκείνων] Genitivi qui vocantur partitivi: nonnullos ex suis (ex Persis) cum illis (Carduchis) et ex illis cum ipsis. Sed observandum est rariorem esse usum genitivi partitivi, ubi is subiecti vices sustinet.

§. 17. **τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι]** „qui singuli sibi singulos regionum tractus cognitos aiebant." LEONCL. Sed adiuncta est notio *κινήσεως*: in quoscunque tractus iter futurum esset. V. Sturz. L. Xen. T. II. p. 90 sq.

§. 18. **ὁπηνίκα καί]** *Καί* intendit vim interrogativi *ὁπηνί-*

χόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δὲ δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβαλεῖν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν, ἧς Ὀρόντας ἦρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. Ἐντεῦθεν δ' εὔπορον ἔφασαν εἶναι, ὅποι τις ἐθέλοι πορεύεσθαι. Ἐπὶ 18
τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως, ὁπηνίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν, μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσαιεν, συνεσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι καὶ ἕπεσθαι, ἡνίκ' ἂν τις παραγγέλλῃ.

pro *οὐδὲν δῆλον π.*, levi anacolutho. — *ἐμβαλεῖν*] sic BD pro *ἐμβάλλειν*. — *διελθόντας*] sic ABD pro *διελθόντες*. — *ἐθέλοι*] sic BFGIK pro *ἐθέλει*. — §. 18. *ὁπηνίκα καί*] sic D; *ἡνίκα καί* BE; *ἡνίκα* A; reliqui cum Suida *ὁπηνίκα*. — *ὀρέων*] sic ABD pro *ὀρῶν*, v. ad I, 2, 21. — *ἐδεδοίκεσαν*] sic ABD pro *ἐδεδοίκεισαν*. V. ad IV, 2, 12. — *δειπνήσαιεν*] v. adn. — *παραγγέλλῃ*] sic B; eodem ducit A, qui habet *παραγγέλῃ*; reliqui *παραγγείλῃ*.

κα: zu welcher Zeit auch bestimmt würde. V. Hartung, *gr. Part.* T. I. p. 135 sq. et nos in Gr. T. II. §. 728, 2. (Gr. schol. §. 321. not. 5.) et ad Comment. I, 2, 47. Cf. infra V, 8, 2: *ἐκέλευσεν εἰπεῖν, ποῦ καὶ ἐπλήγη, an welchem Orte denn.* VII, 7, 10. *ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; warum auch.*

τὴν — ὑπερβολὴν — ἐδεδοίκεσαν, μὴ προκαταληφθείη] De attractione v. ad I, 1, 5.

δειπνήσαιεν] Sic ABD pro vulg. *δειπνήσειαν*. Utraque forma Xenophonti frequentatur. V. nos ad Commentar. IV, 2, 30. Cf. infra VII, 1, 38. *ἀποπλεύσαι*. 5, 4. *ἐμπολῆσαι*. 8, 11. *ποιῆσαι*. Adde Breitenb. ad Oec. II, 8.

ἡνίκ' ἂν τις παραγγέλλῃ] Ob antecedens praeteritum exspectes *ἡνίκα τις παραγγείλειεν*. Sed hic locus eo magis est notabilis, quod paullo ante optativus *ἐπειδὴ δειπνήσαιεν* praecesserit. V. ad I, 3, 14.

LIBER QUARTUS.

---

1 I. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἐν τῷ πρόσθεν

Cap. I. §. 1. *ἐποιήσαντο*] v. adn. — *ἐπολεμήθη*] *ἐπολέμησε* ABDEN. — *Περσικοῦ*] sic ABDEN pro *Περσῶν*. — §. 2. *Ἐπεὶ δὲ — τὰ ἄκρα*] v. adn. — *ἐδόκει δή*] v. adn. — *στρατιώταις*] *στρατηγοῖς* Leonclavius ob III, 5, 17., nulla ta-

Cap. I. §. 1. *ἐποιήσαντο*] Sic cum Poppone scripsi obsecutus auctoritati optimorum codicum ABC (hic tamen in litura habet *σπείσαντο*) DENQ pro *ἐσπείσαντο*, quod Popponi recte a grammaticis tales elegantias captantibus excogitatum videtur.

§. 2. *Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο κτλ.*] Haec usque ad verba *καταλαβεῖν* §. 4., omissa in BCDE, suspecta habent Zeunius et Krügerus, quem vide in l. de authent. p. 34., quia nihil aliud contineant, nisi frigidam repetitionem eorum, quae superiore capite fuerint exposita. At neque vera ex omni parte sunt haec dicta; nam quae de Tigridis et Euphratis fontibus commemorantur, nova sunt; neque omnino magni momenti, praesertim quum totus locus nihil habeat, quod a Xenophontei sermonis consuetudine abhorreat. Cf. etiam Bornemannum in praefat. p. XXII sq.

ὁ μὲν Τίγρης — ἐκρέματο] Cf. III, 5, 7.

ἐδόκει δή] Sic Castellio; codd. *ἐδ. δέ*, quod retinuit Bornemannus; notus quidem est *δὲ* particulae in apodosi usus, v. nos in Gr. T. II. §. 738.; sed huius loci ea est ratio atque forma, quae illud *δέ* respuere videatur. *Δὴ* particula consecutiva in apodosi aptissima est h. l. V. ad I, 3, 5. De re v. III, 5, 17 sq.

§. 3. *τῶν ἁλισκομένων*] H. e ex eis, qui capiebantur (*οἳ ἡλίσκοντο*).

Ἤκουον —, ὅτι, εἰ διέλθοιεν — ἣν — βούλωνται, διαβήσονται] Observa obliquae et rectae orationis confusionem. V. ad I, 3, 14.

Εὐφράτου] De fontibus Tigridis v. IV, 4, 3. et Euphratis IV, 5, 2.

τὰς πηγὰς ἐλέγετο — εἶναι] V. ad I, 2, 12.

οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος] Exspectes *οὐ πρόσω τῶν*

λόγῳ δεδήλωται. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατιώταις διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι. Ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἣν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἣν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. Καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι. Καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. Τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι, πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα. Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ

(Marginal section numbers: 2 beside line 1; 3 beside "Ἤκουον"; 4 beside "Τὴν"; 5 beside "Ἡνίκα".)

men necessitate cogente. — §. 3. Καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον] v. adn. — §. 5. Ἡνίκα δ'] Ob antecedens ὧδε alii δ' uncis secluserunt, alii duce codice A, qui habet ἐπεὶ δ' ἦν ἐπὶ τὴν τ., scripserunt ἐπειδὴ ἦν ἀμφὶ τὴν τ.; at v. ad §. 4.

(sc. πηγῶν) τοῦ Τίγρητος, uti Krügero legendum videtur; sed saepe Graeci attributum rei non ad attributum alterius rei, sed ad rem ipsam referunt. V. nos in Gr. T. II. §. 749. d. (Gr. schol. §. 323. not. 6.) et ad Xenoph. Commentar. III, 5, 4. p. 301. Cf. ad II, 3, 15.

Καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον] Sic hunc locum Abreschius in Dilucidatt. Thuc. p. 640. emendavit. De ἔστιν ἔχον v. nos in Gr. T. II. §. 416, 4. (Gr. schol. §. 238. not. 5.) Codices corrupte dant: καὶ ἔστιν οὕτω στενόν. Alii aliter hunc locum sanare studuerunt, uti καὶ ἔστιν οὗ τὸ στενόν (Steph.), aut καὶ ἔστιν ὅπου τι στενόν (Leoncl.), aut καὶ ἔστιν οὕτως, οὗ τὸ στενόν (Lion.).

§. 4. *ὧδε ποιοῦνται — πειρώμενοι*] Saepe participium complementum est verbi antecedentis cum pronomine demonstrativo coniuncti. V. nos in Gr. T. II. §. 663. XI. et ad Xen. Commentar. II, 1, 30: οὕτω γὰρ παιδεύεις — ὑβρίζουσα — κατακοιμίζουσα. Infra VII, 7, 30. Sequens autem δέ in §. 5. (ἡνίκα δ' ἦν) est idem fere, quod γάρ. V. ad I, 7, 12.

§. 5. *ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακήν*] Graeci noctem in tres, Romani in quattuor vigilias dividebant.

τῆς νυκτὸς ὅσον — διελθεῖν] H. e. τῆς νυκτὸς τοσοῦτον, ὅσον — διελθεῖν, pro quo ex nostra loquendi consuetudine exspectes τ. ν. τ., ὥστε — διελθεῖν. Cf. infra IV, 8, 12. VII, 3, 22. Oec. XI, 18. V. nos in Gr. T. II. §. 788. not. 3. (Gr. schol. §. 341. not. 2.) et ad Xen. Commentar. I, 4, 6. p. 127. De v. σκοταίους v. ad II, 2, 17.

ἀπὸ παραγγέλσεως] V. ad II, 5, 32. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου. „Est, uti interpretatur Budaeus Comment. L. G. p. 606.

6 πρὸς τὸ ὄρος. Ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο τοῦ στρα-
τεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάν-
τας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὁπλίταις εἵ-
πετο οὐδένα ἔχων γυμνήτην· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει
εἶναι, μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἐπίσποι-
7 το. Καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρίν
τινα αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑφηγεῖτο· ἐφεί-
πετο δὲ ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς
8 κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων. Ἔν-
θα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες
καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. Τὰ δὲ
ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι
παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον

§. 6. *τὸ ἀμφ' αὐτόν*] τὸ ἀμφ' αὐτόν IKL. — *γυμνήτας — γυμνήτην*] v. adn. — *κίνδυνος ἐδόκει εἶναι*] sic A B et Suidas pro ἐδόκει κ. εἶναι. — §. 7. *πρίν τινα*] πρίν τινας ABD. — *ὑφηγεῖτο*] ἐφηγεῖτο A B D; idem error in A infra VI, 5, 25. — *ἐφείπετο δὲ ἀεὶ τό*] ἐφείπετο δ' ἐκεῖ τό A B

ἀπὸ παραγγέλσεως aliquid fieri in castris vel in acie, quum classico non edicitur, sed per manus traditur et accipitur: quod etiam *παρεγγυᾶν* dicitur. Noster Ἱππαρχ. IV, 9: *τάς γε μὴν ἐξαγωγὰς τοῦ ἱππικοῦ ἧττον ἂν οἱ πολέμιοι αἰσθάνοιντο, εἰ ἀπὸ παραγγέλσεως γίγνοιντο μᾶλλον, ἢ εἰ ἀπὸ κήρυκος ἢ ἀπὸ προγραφῆς.*" HUTCHINSON.

§. 6. *γυμνήτας — γυμνήτην*] Schneiderus et Dindorfius ediderunt *γυμνῆτας* et *γυμνῆτα*, quod probare non possum, licet apud Suidam Vol. I. p. 502. v. *γυμνῆται*, ubi hic locus affertur, legatur *γυμνῆτας*; nam *γυμνήτας*, *γυμνήτην* confirmantur auctoritate optimorum codicum A B D E N, nisi quod pro *γυμνήτην* A et D *γυμνίτην* habent. Utraque forma, et *γυμνήτης* et *γυμνής*, legitur apud Xenophontem, sed prior multo frequentius. Altera forma *γυμνῆτες* firmiter stat Cyrop. VII, 5, 5. et Hellen. II, 4, 25.; etiam infra IV, 6, 17. tres optimae notae codices exhibent *γυμνῆτες*. In eis locis, quibus duplex forma solo accentu discernitur, ubivis fere praevalet in codd. forma primae declinationis, ut *γυμνήτας*, *γυμνητῶν*.

ἄνω πορευομένων] Ob sequens *ἐπίσποιτο* requiras dativum: ne quis se adscendentes sequeretur; at v. ad I, 4, 12.

§. 7. *ὑφηγεῖτο*] agmen ducebat. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 414.

ἐφείπετο δὲ ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρ.] subsequebatur autem exercitus, ut quaeque eius pars iugum superabat. Unde apparet adverbium *ἀεί* (i. e. *ἑκάστοτε*, *jedesmal*) inter *τό* et *ὑπερβάλλον* ponendum fuisse; sed nonnunquam aut praemittitur, ubi cum vi quadam pronuntiandum est, aut postponitur, ubi maior vis in participio, minor in *ἀεί* posita est. Cyr. I, 4, 3: *πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα.* II, 3, 2: *τὰ τῶν*

οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον ὑποφειδό-
μενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διιέναι αὐτοὺς
ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπείπερ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν·
τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅτῳ τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· 9
ἀνάγκη γὰρ ἦν. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπή-
κουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν. Ἐπεὶ δὲ οἱ 10
τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ
τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι· διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν
ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ
κατάβασις εἰς τὰς κώμας· τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν
Καρδούχων τοῖς τελευταίοις ἐπέθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν
τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι τινὲς
ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκήτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλλη-
νικόν. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευ- 11

CN. — §. 8. *εἴ πως ἐθ.*] sic ABE; male reliqui *εἴ πως ἂν ἐθ.* — §. 9. *ὅτῳ*] v. adn. — §. 10. *Ἐπεί*] sic ABD pro *ὅτε*. — *ἐπέθεντο*] sic DEN pro *ἐπετίθεντο*. — *ἀπέκτειναν*] sic ADEIKN pro *ἀπέκτεινον*. — *ὀλίγοι τινές*] *τινές* om. ABE. —

νικωμένων πάντα τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἆθλα πρόκειται. Cf. Schwido p. Progr. Regiom. 1839. p. 5. De v. *ὑπερβάλλειν*, transire, superare, cf. VI, 5, 7. VII, 5, 5.

§. 8. *γυναῖκας καὶ παῖδας*] V. ad I, 4, 8.

χαλκώμασι] „vasis aeneis. Secundum Athenaeum VI. p. 231. B. videtur potius dicendum esse *χαλκοῦς κόσμος*. Sed Pollux X, 174. *φαίης δ᾽ ἄν*, inquit, — *καὶ χαλκώματα ἐν μέρει τῶν σκευῶν*, h. l. allato." STURZ. L. Xen. T. IV. p. 529.

ὦν —, οὐδὲ] Est genus quoddam mutatae structurae simile ei, quod supra ad I, 1, 2. tetigimus.

εἴ πως] H. e. *πειρώμενοι, εἴ πως κτλ.*, experientes, num quo modo. V. nos in Gr. T. II. §. 837. not. 5. (Gr. schol. §. 344. not. 9.) Cf. infra §. 21. V, 4, 3. VI, 1, 31. VII, 1, 31. *ἢν μὲν δυνώμεθα.*

ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας] H. e. *διὰ τῆς χώρας ὡς φιλίας.* Cf. V, 4, 2. VII, 8, 11. *ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.* Particula *ὡς* adiectivis eadem vi additur, qua participiis. V. ad I, 1, 10. et nos in Gr. T. II. §. 830, 4.

§. 9. *ὅτῳ*] Sic Stephanus verissime legendum coniecit pro *ὅ τι*. De singulari *ὅτῳ* post pluralem posito et de optativo *ἐπιτυγχάνοι* v. ad I, 1, 5. *ὅςτις δ᾽ ἀφικνοῖτο.*

καλούντων ὑπήκουον] H. e. Graecis ad colloquendum invitantibus morem gerebant. Exspectes *καλοῦσι* (*τοῖς Ἕλλησιν*) *ὑπήκουον*, at v. ad I, 4, 12.

§. 10. *σκοταῖοι*] V. ad II, 2, 17.

ἐξ ἀπροσδοκήτου γὰρ — τὸ Ἑλλ.] H. e. Carduchi enim improviso Graecorum adventu occupati erant. *Γὰρ* particula rationem reddit verborum *ὀλίγοι τινὲς ὄντες.*

§. 11. *ἐκινδύνευσεν ἄν*] Post *ἐκινδύνευσεν* et addi et omitti potest *ἄν*. V. nos in Gr. T. II. §. 822. (Gr. schol. §. 260.

σεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. Καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ηὐλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν
12 ὀρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους. Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα πορεύεσθαι ἔχοντας, καταλιπόντας τἆλλα, καί, ὁπόσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφεῖναι.
13 Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.
14 Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστάντες ἐν στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο· οἱ δ' ἐπείθοντο, πλὴν εἴ τίς τι

§. 11. πολύ] sic ABDENQ pro πολλά. — πυρὰ πολλὰ ἔκ. κ.] sic ABD; κύκλῳ πυρὰ πολλὰ ἔκ. EN et omisso πολλά reliqui. — §. 12. καὶ δυνατώτατα] sic AB pro καὶ τὰ δ. — τἆλλα] τ' ἆλλα A, τ' ἄλλα B; vulgo τὰ ἄλλα. — ὁπόσα] ὅσα AE. — ἀφεῖναι] ἀφιέναι HIKL. — §. 13. ἐποίουν] sic ABDE pro ἐποιοῦντο. — πολλοὶ δὲ οἱ] v. adn. — τὰ ἐπιτήδ.] τά om. ABE. — Δόξαν] δόξαντα BN; v. adn. — §. 14. Ἐπεί] sic

not. 3.) Additum legitur etiam Hellen. IV, 3, 23. V, 2, 41. VI, 2, 23: ἐκινδύνευσαν δ' ἂν καὶ τὸ στρατόπεδον ἑλεῖν —, εἰ μὴ οἱ διώκοντες — ἀπεστρέφοντο.

συνεώρων ἀλλήλους] ignes accensi erant signa, quibus Carduchi inter se observare poterant.

§. 12. δυνατώτατα πορεύεσθαι] Infinitivus πορεύεσθαι non, uti Sturzius in L. Xen. T. I. p. 779. vult, a δυνατώτατα, sed ab ἔδοξε pendet.

ἔχοντας, καταλιπόντας] De accusativis pro dat. positis v. ad I, 2, 1. ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα.

§. 13. πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες] Sic exhibent duo optimi codd. A et B pro καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν-οἱ ἐπὶ τ. ὄντες, quanquam habet haec scriptura, quo defendi possit; primum de καὶ πολλοὶ δή, et vero multi, v. nos in Gr. T. II. §. 691. (Gr. schol. §. 315, 1.); de αὐτῶν, ipsorum (h. e. Graecorum), in oppositione dicto v. nos ibid. T. II. §. 630. not. 3. Cf. infra IV, 8, 28., ubi αὐτούς, oppositum τοῖς ἵπποις, significat sessores.

οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες] qui eis praefecti erant, h. e. quibus eos ducendi custodiendique cura demandata erat. De ἐπὶ praepositione v. nos ad I, 4, 2.

Δόξαν δὲ ταῦτα] V. nos in Gr. schol. §. 312. not. 11.

§. 14. ὑποστάντες] BD habent ὑποστήσαντες, h. e. quum subsistere suos iussissent; E habet ἐπιστήσαντες, unde Poppo correxit ἐπιστάντες;

ἔκλεψεν, οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐ-
πρεπῶν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθη-
σαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. Εἰς 15
δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμὼν πολύς, ἀναγκαῖον δ'
ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖ-
το μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. Καὶ 16
οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καί, στενῶν ὄντων τῶν
χωρίων, ἐγγὺς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε
ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχά-
ζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγειλεν ὁ Ξε-
νοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο.
Ἔνθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μέν, ὅτε παρεγγυῷτο, ὑπέ- 17
μενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγ-
γύα ἕπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ
δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε
ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. Καὶ 18

ABE pro ἐπειδή. — *ὑποστάντες*] v. adn. — *ἐν στενῷ*] ἐν τῷ στ. ABL. — *ἀφειμένον*] sic B; ἀφειμένων A; reliqui ἀφιέμενον. — *εἴ τίς τι*] τί om. AB. — *οἷον*] sic ABDE; reliqui om. — *τὰ δὲ καὶ ἀν.*] τὰ δέ τι ἀν. AB; τὰ δὲ ἀν. HL. — §. 15. *γίγνεται χ.*] sic AB pro χ. γίνεται. — §. 16. *παρηγγειλεν*] παρήγγελλεν B; παρήγγελεν A; v. var. scr. I, 4, 12. — §. 17. *Ἔνθα*] ἐνταῦθα ABE. — *φυγῇ*] v. adn.

„nam", inquit, „ὑφίστασθαι subsistendi vim apud Xenophontem saltem non aliter habet, quam si notio resistendi hostibus (ut Cyrop. IV, 2, 31.) accedit." Sed recte monet Krügerus etiam h. l. in hoc verbo resistendi notionem quodammodo latere. Pari modo etiam infra IV, 7, 9. optimorum codd. scriptura ὑφίστασαν iniuria tentata est.

εἴ τι εὑρίσκοιεν] V. ad I, 10, 18. et ad I, 2, 7. ὁπότε — βούλοιτο.

ἔκλεψεν] furtim abstulit.

οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν] Per genus quoddam attractionis dictum pro: οἷον ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα τῶν εὐπρεπῶν ἐπιθυμήσας αὐτῶν.

§. 15. *χειμών*] tempestas, procella.

§. 16. *ἀναχάζοντες*] ἀναχωροῦντες; alias Xenophon usus est forma mediali; v. Sturz. L. Xen. T. I. p. 223. Ceterum recte docet Poppo verbum ἀναχάζειν, — εσθαι esse poeticum. IV, 7, 10. ἀνεχάζετο. Cyrop. VII, 1, 34. ἀνεχάζοντο. Infra IV, 8, 18. verissima coniectura Schneiderus scripsit διαχάζοντας: Etiam sequens θαμινά (frequenter), quod aliis quoque locis apud Xenophontem legitur, poeticum est.

ὅτε — ἐπικέοιντο] V. ad I, 2, 7.

§. 17. *ἄλλοτε μὲν — τότε δέ*] alias quidem — substiterat, tunc autem non substiterat.

ὁμοία φυγῇ] Sic duo optimi codd. A et B, ceteri φυγῆς.

ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθός, Λακωνικός, Κλεώ-
νυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς στολάδος εἰς
τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκάς, διαμπερὲς τὴν κεφαλήν.
19 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥςπερ εἶχεν ὁ
Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ᾐτιᾶτο αὐτόν, ὅτι
οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχε-
σθαι. Καὶ νῦν δύο καλώ τε κἀγαθὼ ἄνδρε τέθνατον, καὶ
20 οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα. Ἀποκρίνεται ὁ
Χειρίσοφος· Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα
πάντα ἐστί· μία δὲ αὕτη ὁδός, ἣν ὁρᾷς, ὀρθία, καὶ ἐπὶ
ταύτῃ ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἳ
21 κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. Ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευ-
δον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην
φθάσαι, πρὶν κατειλῆφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἡγεμό-
22 νες, οὓς ἔχομεν, οὔ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. Ὁ δὲ Ξενο-

§. 18. *τὴν κεφαλήν*] v. adn. — §. 19. *Ἐπεὶ — εὐθύς*] *Ἐπειδὴ δέ ποτε ἀφικνοῦντο σπείσασθαι εὐθύς* FGHIKL et Ald. — *ἐπὶ σταθμόν*] Schneid. et Poppo articulum *τόν* adiiciendum censuerunt, ego non item. — *καλώ τε κἀγ.*] *καλὼ καὶ ἀγαθώ* B. V. ad II, 6, 19. — *ἄνδρε*] *ἄνδρες* A. — *τέθνατον*] sic B; eodem ducit A, in quo est *τεθνάτων*; reliqui *τεθνάτην*. — *θάψαι ἐδυν.*] sic ABE pro *θάψαι αὐτὼ ἐδ.* — §. 20. *Ἀποκρίνεται ὁ X.*] sic ABE pro *Ἀποκρ. πρὸς ταῦτα ὁ X.* — *πρὸς τὰ ὄρη*] sic ABD; *εἰς ἄλλα ὄρη* MO; reliqui *εἰς τὰ ὄρη*. — *ἰδέ*] sic scripsimus pro vulg. *ἴδε*. V. Göttling. de acc. p. 52 sq. — *ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔξεστί σοι*] sic B; *ἀνθρ. ὁρᾶν ἔξ-*

At genitivus cum *ὅμοιος* iunctus nec usquam alibi apud Xenophontem reperitur, et dubius est etiam apud alios scriptores, uti docte demonstravit C. E. Chr. Schneiderus ad Plat. Civ. Vol. II. p. 104.

§. 18. *στολάδος*] V. ad III, 3, 20.

διαμπερές] Vocabulum Homericum. V. Sturz. L. X. T. I. p. 694. Cf. infra VII, 8, 14.

τὴν κεφαλήν] Sic recte ABE; repetendum est *τοξευθείς*; reliqui exhibent *εἰς τ. κ.*; at praepositio sine dubio adhaesit ex antecedentibus, ubi tamen prorsus necessaria erat.

§. 19. *ὥςπερ εἶχεν*] sicut erat, h. e. sine ulla mora.

Καὶ νῦν] Et sic, itaque. V. ad I, 9, 6. Observanda est oratio recta post obliquam sine interiecto *ἔφη* illata. V. ad I, 3, 14.

§. 20. *Ἀποκρίνεται*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

τὴν ἔκβασιν] Aditum ad montis iugum appellat Xenophon h. l. *ἔκβασιν*, respectu habito Graecorum, quibus hic aditus idem erat exitus ex iniquo loco.

§. 21. *Ταῦτ' ἐγώ*] De asyndeto v. ad I, 1, 9. De accusativo *ταῦτα*, qui pro *διὰ ταῦτα* positus videtur, v. nos in Gr. T. II. §. 549. not. 2. (Gr. schol. §. 278.

φῶν λέγει· Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἄνδρας. Ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν
πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀνα-
πνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶν-
τας προυθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκεν, ὅπως
ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα.
Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον δια- 23
λαβόντες, εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ
μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, καὶ μάλα πολλῶν φόβων προς-
αγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ
ἑτέρου, κατεσφάγη. Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ 24
φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ
παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν
καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. Ἐρωτώμενος δ', εἰ εἴη 25
τι ἐν αὐτῇ δυςπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μή
τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. Ἐν- 26
ταῦθα ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ

εστί τοι ὁρᾶν; reliqui ὁρ. ἀνθρ. ἔξεστί σοι. — §. 22. ἀπεκτείναμεν] sic AE; ἀπέκτεινα μέν B; reliqui ἀπεκτείναμεν μέν. — αὐτοῦ τούτου ἕνεκεν] αὐτοὺς τούτου ἕνεκα AB. — χρησαίμεθα] sic AE, sed addito αὐτοῖς; eodem ducit χρησαίμεθα in B; reliqui χρησώμεθα. — §. 23. καὶ μάλα] καί om. AB. — ἐπεί] sic ABE pro ἐπειδή. — §. 24. οὐ φαίη διὰ ταῦτα] sic AB pro δ. τ. οὐ φ. — ἐτύγχανε] sic ABD pro τυγχάνει. — §. 25. δυςπάριτον] sic recte Porson. e Suida c. Etym. M. et Zon. pro vulg. δύςβατον; ABE δυςπόριστον. — §. 26. Ἐνταῦθα ἐδ.] Ἐντ. δὲ ἐδ. A; at v. ad I, 1, 9.

not. 2.) Menkius provocat ad Coraes. ad Heliodor. I, 26. p. 46 sq.

εἴ πως δυναίμην] πειρώμενος, εἴ π. δ. V. ad §. 8.

τὴν ὑπερβολήν] cacumen montis. Proprie ἡ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολή, uti IV, 6, 5.

§. 22. παρεῖχον] Scil. hostes.

ὅπερ — ἐποίησε] unde factum est, ut ex aerumnis, quibus pressi eramus, respirare possemus.

προυθυμήθημεν] studuimus.

§. 23. καὶ μάλα — προςαγομένων] vel admodum multis terriculis adhibitis. De plurali φόβοι (terricula, *Schreckmittel*) v. ad II, 5, 1.

§. 24. διὰ ταῦτα] Ne exspectes διὰ τοῦτο, v. nos in Gr. T. II. §. 423. not. (Gr. schol. §. 241. not. 3.)

ἐτύγχανε] Exspectes τυγχάνοι, praesertim quum optativus φαίη praecedat; at v. ad I, 2, 1. et ad I, 3, 14. εἰ μὴ βούλεται.

παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη] viro nuptum data.

δυνατήν] V. ad I, 2, 21.

§. 25. τὶς] V. ad I, 4, 12.

§. 26. ἐδόκει συγκαλέσαντας] V. ad I, 2, 1.

λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν] H. e. centuriones et ex peltastis et

τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ
27 ὑποστὰς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. Ὑφίσταται τῶν μὲν ὁπλιτῶν Ἀριστώνυμος, Μεθυδριεὺς Ἀρκάς, καὶ Ἀγασίας, Στυμφάλιος Ἀρκάς. Ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος, Παῤῥάσιος Ἀρκάς, καὶ οὗτος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προςλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα, ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων,
28 ἐμοῦ ἡγουμένου. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνητῶν ταξιαρχῶν ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. Ὑφίσταται Ἀριστέας Χῖος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

1 II. Καὶ ἦν μὲν δείλη ἤδη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι. Καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἢν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ

ἐθέλοι ἄν] sic B et Suidae codex Leidensis; eodem ducit scriptura ἐθέλει ἄν, quam habent A et Suidas in editionibus; reliqui ἐθέλοι sine ἄν. — §. 27. Ὑφίσταται] v. adn. — ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα] sic ABDE pro εὖ γὰρ οἶδα, ἔφη. — §. 28. ταξιαρχῶν] sic ABD pro ἢ ταξιαρχῶν. — τὰ τοιαῦτα] sic ABD pro ταῦτα.

Cap. II. §. 1. δείλη ἤδη, οἱ δ' ἐκ.] sic legitur praeeunte Hutchinsono, qui correxit ἤδη δείλη, οἱ δ' ἐκ.; δείλη, οἱδ' ἐκ. omisso ἤδη ABDE; reliqui δείλη, ἤδη δ' ἐκ. — συμβοη-

ex militibus gravis armaturae. Vocabulum πελταστάς h. l. pro adiectivo accipiendum est. Comparat Krügerus γυμνῆτες ταξίαρχοι (§. 28.); ὀπισθοφύλακες ὁπλῖται (§. 6.), ὀπισθοφύλακες λοχαγοί (IV, 7, 8.). Adde VI, 5, 9. λόχους φύλακας.

τὰ παρόντα] praesentem rerum conditionem.

ἀγαθὸς — γενέσθαι] fortem se praebere. V. ad I, 7, 4.

ὑποστάς] re suscepta.

§. 27. Ὑφίσταται] Sic ABE pro ὑφίστανται. Singularis bene se tuetur. V. nos in Gr. T. II. §. 433, 1. (Gr. schol. §. 242, 1. b.) Cf. infra VII, 6, 1. ἀφικνεῖται Χαρμῖνος καὶ Πολύνικος (ex opt. codd.) 39. ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου.

Μεθυδριεύς] Methydrion Arcadiae oppidum.

§. 28. πολλαχοῦ πολλοῦ] V. ad I, 9, 2.

πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο] bene meritus est de exercitu in eiusmodi rebus. De ἄξιον εἶναί (γίγνεσθαί) τινι v. nos ad Commentar. I, 1, 1.

Cap. II. §. 1. οἱ δέ] Xenophon et Cherisophus.

τοὺς μέν] Aristonymum, Agasiam et Aristeam cum militibus suis.

ἄνω ὄντας] postquam

τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. Ταῦτα 2
συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιιόντες. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαρά- 3
δρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἣν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους, οἳ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίοντες διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἷόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. Ἔνιοι δὲ τῶν 4
λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιντο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγ-

θήσειν ἐκβ.] v. adn. — §. 2. περιιόντες] sic Q; περιιδόντες ABD; παριόντες reliqui. — §. 3. ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ] sic coni. Schaefer. Melet. p. 164.: quae coniectura confirmatur codicibus BFG, qui habent ἐπὶ χαράδρα οἱ; ἐπιχαραδραῖοι AD; reliqui ἐπὶ χαράδραν οἱ, quod non absonum est. V. nos in Gr. T. II. §. 622. b. — ἐλάττους] sic ABDE; reliqui ἐλάττους λίθους. — πταίοντες] sic Schneider., codd. παίοντες; πρὸς τὰς πέτρας παίοντες AB pro vulg. πταίοντες πρὸς τ. π. —

montis cacumen adscenderint.

ἔκβασιν] V. cap. 1, 20.

συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες] Sic legendum acute coniecit Muretus, nisi quod αὐτοὺς — ἐκβαίνοντας scribendum censuit; at nominativus grammatica ratione munitus est, v. nos in Gr. T. II. §. 645, 3. (Gr. schol. §. 307. not. 4.) Cf. infra IV, 4, 6. Schwidop. progr. l. d. p. 5. sq. Codicum scriptura corruptissima est: συμβουλῆς ἕνεκεν βαίνοντες ABDI (nisi quod B βαίνοντας habet); συμβουληθεῖσιν βαίνοντες E; συμβουληθεῖσιν ἐκβαίνοντες reliqui. Futurum συμβοηθήσειν post praesentia positum est, quia e v. συντίθενται (constituunt) notio promittendi elici potest.

§. 2. Ταῦτα] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

πλῆθος] Iniuria Muretus articulum τό desideravit. Comparant interpretes I, 4, 4. ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρον. Commentar. I, 4, 8. πλῆθος ἄπειρα. Adde Sturz. L. X. h. v.

§. 3. πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν] „per locum arduum, acclivem niti." STURZ. L. X. T. III. p. 319. Cf. IV, 6, 12. ὄρθιον — ἰέναι. — Vocabulum ὁλοίτροχος est Homericum. V. Heiland. de dial. X. p. 16.

οἳ — διεσφενδονῶντο] qui praecipitati ad saxa allisi dissiliebant.

§. 4. εἰ — δύναιντο] De optativo iterativo v. ad I, 2, 7.

χανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακή-
σαντες. Οἱ μέντοι πολέμιοι, φοβούμενοι δῆλον ὅτι, οὐ-
δὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς
5 λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ ψόφῳ. Οἱ δὲ ἔχοντες τὸν
ἡγεμόνα κύκλῳ περιιόντες καταλαμβάνουσι τοὺς φύλα-
κας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες,
τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ ἄκρον
6 κατέχοντες. Οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ
αὐτῶν, παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ' ᾗ ἐκάθηντο
οἱ φύλακες. Ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
7 ἦν, οἳ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο. Καὶ τὴν μὲν νύκτα
ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέφαινεν, ἐπορεύοντο
σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη
ἐγένετο, ὥστε ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες. Ἐπεὶ δὲ εἶδον
ἀλλήλους, ἥ τε σάλπιγξ ἐπεφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες
ἵεντο εἰς τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λι-
πόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὔζωνοι
8 γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλ-

§. 4. φοβούμενοι δῆλον ὅτι] sic ABDE; reliqui om. haec verba; ac sane verba δῆλον ὅτι facile videri possunt arguere glossatoris manum; cf. V, 7, 26. — οὐδὲν ἐπαύσαντο] v. adn. — δι' ὅλης] sic ABD; ὅλης reliqui. — τεκμαίρεσθαι] sic AB pro τεκμήρασθαι. — §. 5. κατακανόντες] v. adn. — τὸ ἄκρον κατέχοντες] sic AB pro κατέχ. τὸ ἄκρ. — §. 7. ἐπεφθέγξα-

οὐδὲν ἐπαύσαντο] Sic recte legitur in ABE; sententia enim huius loci est haec: nullo modo desierunt lapides devolvere; de οὐδέν v. ad VI, 6, 12.; cf. ad VII, 6, 9. D habet οὐδ' ἐπαύσαντο, ne desierunt quidem, quod h. l. ineptum est; reliqui οὐδ' ἀνεπαύσαντο, h. e. ne quieti quidem se dederunt; quae scriptura si recipitur, post ἀνεπαύσαντο comma ponendum est, ne quis hoc verbum desinendi notione accipiat et cum sequenti participio κυλινδοῦντες iungendum credat. Nam ἀναπαύεσθαι nunquam hanc significationem et structuram admittere demonstrare studet ad h. l. Lud. Dindorfius, qui infra V, 6, 31. invitis codd. omnibus ἀναπαύεσθαι edidit.

τοὺς λίθους] Articulus respicit antecedentia (§. 3.) ὁλοιτρόχους ἁμαξ.

§. 5. Οἱ δὲ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα] V. §. 1.

κατακανόντες] Sic L. Dindorfius e coniectura scripsit, ad quam ductus est scriptura codicum ABDE et Suidae, qui κατακαίνοντες habent; in reliquis codd. legitur ἀποκτείναντες, quod interpretamentum luculente demonstrat a Xenophonte scriptum fuisse aoristum, non praesens. Recte enim docet Dindorfius librarios aorista κατακανεῖν, κατακανών etc. in praesentia κατακαίνειν, κατακαίνων depravare

πιγγος εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανερὰν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες, ὡς ἐδύναντο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι. Καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμιξαν 9
τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο, ᾗπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐοδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὄπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. Πορευό- 10
μενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη, ἢ διεζεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἐκβῆναι. Ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλ- 11
λήλοις προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. Καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀνα- 12
βαίνοντας, ὅπῃ ἐδύναντο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι

το] sic ABE pro vulg. ἐφθέγξατο. — **ἀλαλάξαντες**] post h. v. vulgo leguntur verba οἱ Ἕλληνες, quae cum ABE omisi. — §. 8. **ἀνίμων**] ABD et Suidas ἀνείμων: quae forma etiam de re equ. VII, 2. legitur. — §. 9. **οὗτοι πρῶτοι**] sic ABE; reliqui οὗτοι μόνοι πρῶτοι; in μόνοι Porsonus μέν latere ratus coni. οὕτω μὲν οἱ πρῶτοι.

solere, uti Cyrop. IV, 3, 5. 4, 6. V, 4, 21. De h. v. cf. nos ad I, 6, 2. 9, 6.

τὸ ἄκρον] V. IV, 1, 25.

§. 6. **Οἱ δ' οὐ κατεῖχον**] eidem vero. Οἱ δὲ ad idem subiectum referendum est, quod proxime praecedit. V. nos in Gr. T. II. §. 629. not. 2.

ἡ στενὴ αὕτη ὁδός] De hac pronominis αὕτη collocatione v. nos in Gr. T. II. §. 488. not. (Gr. schol. §. 246. not. 2.)

§. 7. **ὑπέφαινεν**] illuxit. V. ad III, 2, 1.

ἵεντο] V. ad I, 5, 8.

§. 9. **τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις**] pro τ. ὀπ. τὸ ἥμισυ. V. nos in Gr. T. II. §. 479. c. (Gr. schol. §. 264, 2. c.)

εὐοδωτάτη] Scil. ὁδός, quod omissum est, quia praecedit ᾗπερ, scil. ὁδῷ.

§. 10. **αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν**] ipsi quidem profecti essent eadem via, qua ceteri, sed non licebat etc.

§. 11. **ὀρθίοις τοῖς λόχοις**] (*in Reihen von 100 Mann*) „singulis lochis una serie procedentibus, ita ut profunditas lochi esset tanta, quantus erat numerus militum, quibus lochus quisque constabat (i. e. centenis)." STURZ. L. Xen. T. III. p. 320. Cf. infra IV, 3, 17. 8, 10—15. V, 4, 22. Sic infra IV, 8, 13. λόχον ὄρθιον προσιόντα, ubi v. adnotata.

§. 12. **ἐδύναντο ἕκαστος**]

τὸ χωρίον. Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἕτερον ὁρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ
13 τοῦτον αὖθις ἐδόκει πορεύεσθαι. Ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλείποι τὸν ἡλωκότα λόφον, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν, ἐπὶ πολὺ δὲ ἦν τὰ ὑποζύγια, ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα, καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον, καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον, καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἱροῦ-
14 σιν. Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς
15 τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτευον δείσαν-

§. 12. *παρεληλύθεσαν*] v. adn. — *ὁρῶσιν*] EFGH KL et Aldina habent *ὁρῶντες*, quod a grammatica ratione minime abhorret. V. nos in Gr. T. II. §. 677. — §. 13. *καταλείποι*] B *καταλίπῃ*, unde Born. *καταλίποι*; *καταλείπῃ* A; *λείπει* E. — §. 14. *ἐθελοντῶν*] sic Brodaeus; *ἐθελόντων* ADEFG HIKL; *ἐλθόντων* B; vulgo *προελθόντων*. — §. 15. *ἀμαχητί*] V. ad I, 7, 15. *διαλείπουσι δ' ἑκάστη*.

παρεληλύθεσαν] Sic A; *παρεληλύθησαν* BL; *παρεληλύθισαν* I e correct.; vulgo *παρεληλύθεισαν*: quae forma neque apud Xenophontem, neque apud alios huius aetatis scriptores usitata fuit. Supra III, 5, 18. *ἐδεδοίκεσαν* ex AB pro — *εισαν* restitutum est. Infra VI, 5, 31. *ᾔδεσαν* optimi et plurimi codd. habent. De *τὲ — καί* v. ad II, 1, 7.

§. 13. *Ἐννοήσας — μή*] V. ad III, 5, 3.

καὶ πάλιν] Schneiderus *καί* omissum mavult; sed Bornemannus recte interpretatur *sogar noch einmal*.

ἐπὶ πολὺ δὲ ἦν] in longum spatium porrecta erant.

ἅτε — πορευόμενα] Uti *ὡς* participiis additum significat rem cogitatam, ex alius mente prolatam (*subjektiv*, v. ad I, 1, 3. 6. 10.), sic *ἅτε* rem veram, in facto positam (*objektiv*). V. Rost. Gr. schol. §. 182, 5. adn. 9. Kühner. Gr. schol. §. 312. not. 13. Cf. infra IV, 8, 27. V, 2, 1. VI, 3, 3. 5, 28. Respondet fere Latino *quippe*, i. e. significat rem, quae per sese patet.

§. 15. *ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτευον*] Ab obliqua oratione deflexum est ad rectam, uti infra IV, 7, 17: *ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ — ἔλαβον*.

Οἱ δ' ἄρα] οἱ βάρβαροι. Ἄρα particula h. l. non, uti vulgo, concludit aliquid ex eis, quae antecesserunt, sed ex eis, quae sequuntur. Infra VII, 4, 13: *οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς*

τας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. Οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὄπισθεν γιγνόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. Καὶ Ξε- 16
νοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προςμίξειαν· καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα εἶπε. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ 17
ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει, ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ πρώτου λόφου καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἁλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἧκον ἐπ' 18
ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῄτει. Οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας. 19
Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο

B ἀμαχητεί; male, v. nos in Gr. T. I. §. 363. α. — πᾶσι γενέσθαι] sic A B pro γ. π. — ἀπολιπεῖν] sic ABD pro ἀπολείπειν. — §. 16. προελθόντας] προελθόντες E; προςελθόντας reliqui. — §. 17. ἁλόμενοι] v. adn. — §. 18. καὶ Ξενοφῶν] AE καὶ ὁ Ξ., ut videtur, ob §. 19.

ἕνεκα, uti postea apparebat. Oecon. VI, 16: ἀλλ' οὐκ ἄρα εἶχεν οὕτως, *aber diefs war, wie es sich zeigte, nicht so.* V. Breitenbachium ad l. d.

§. 16. ὑπάγειν] V. ad III, 4, 48.

προελθόντας — θέσθαι τὰ ὅπλα εἶπε] praegressos — subsistere iussit. De locutione θέσθαι τὰ ὅπλα v. ad I, 5, 14.

§. 17. ἀπεκόπησαν] Scil. οἱ Ἕλληνες.

ἁλόμενοι] Hanc unius quidem, sed praestantissimi codicis A scripturam praeferendam duxi reliquorum codicum ἀλλόμενοι. Aoristus huius loci sententiae multo aptior est, quam praesens. Forma aoristi secundi rara illa quidem est apud Xenophontem, sed nullo modo plane ei abiudicanda. Cf. nos ad Commentar. I, 3, 9. Sed infra VI, 1, 5. ἥλοντο maxime dubium est.

§. 18. ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ] Observanda est verborum traiectio (hyperbaton) pro ἐπ' ἀντίπορον τῷ μαστῷ λόφον. Cuius generis exempla vel apud diligentissimos scriptores non sunt rara. Infra IV, 3, 23. κατὰ τὰς προςηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμόν pro κατὰ τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν προςηκούσας ὄχθας. VI, 6, 19. ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίου. VII, 7, 32. οἱ νῦν ὑπὸ σοὶ Θρᾶκες γενόμενοι.

§. 19. ἐφ' ᾧ μὴ καίειν] ea conditione, ut ne comburerent vicos. V. Buttm. §. 150, 9. Rost. §. 185. add. 1. Kühner. T. II. §. 828, 2. (Gr. schol. §. 341. not. 5.) Cf. infra IV, 4, 6. VI, 6, 22.

στράτευμα παρήει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνεῤῥύησαν. Ἐνταῦθα ἵσταντο οἱ
20 πολέμιοι· καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρας· καὶ ἑνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν·
21 Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς Ἀρκὰς προσέδραμεν αὐτῷ ὁπλίτης καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.
22 Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπι-

§. 19. *πάντες οἱ*] Muret. πάντες, οἳ — συνεῤῥύησαν, ἐνταῦθα: quod recte improbavit Krügerus de auth. p. 63., qui, confluendi, inquit, non consistendi notionem primariam esse manifestum est. Deinde ex hac distinctione οἱ πολέμιοι ineptissimo loco collocatum esse iam sensit Muretus. — §. 21. *προβεβλημένος*] βεβλημένος ABDE. — §. 22. *οἰκίαις*] accessit

πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνεῤῥύησαν] Praegnanti structura dictum pro πάντες οἱ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ὄντες ἐκ τούτου συνεῤῥύησαν. V. ad I, 1, 5. τῶν παρὰ βασιλέως, et Rost. Gr. schol. §. 163, 6. c. cc. p. 431.

Ἐνταῦθα] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 20. *ἤρξαντο*] Scil. οἱ Ἕλληνες. V. ad I, 4, 5. φυλάττοιεν.

τὰ ὅπλα ἔκειντο] V. ad I, 2, 23.

ἵεντο δή] V. ad I, 8, 8.

ἀπέλιπεν] Schneiderus interpretatur non consecutus erat propter celeritatem itineris, Bornemannus comparato Cyrop. VIII, 3, 25. post se reliquit. Krügerus: „Videtur de periculo securus in aliam agminis partem se contulisse, nisi forte metu et ignavia hominem fugisse statuendum est."

§. 21. *Λουσιεύς*] Stephanus Byz.: Λουσοί, πόλις Ἀρκαδίας.

πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος] Scil. τὴν ἀσπίδα. „Obiecto clypeo ambos protegens" vertit Sturzius L. Xen. T. III. p. 663.

πρὸς τοὺς συντεταγμένους] V. §. 16.

§. 22. *ἐγένετο — καὶ ἐσκήνησαν*] V. ad I, 7, 17.

ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις] vicorum, qui in hac regione erant (§. 19.).

ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον] quod (vinum) in lacunis gypsatis habebant. „Scholiastes ad Aristoph. Ἐκκλ. 154: Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ὀρύγματα ὑπὸ τὴν γῆν ποιοῦντες εὐρύχωρα καὶ στρογγύλα καὶ τετράγωνα καὶ ταῦτα κονιῶντες οἶνον ὑπεδέχοντο καὶ ἔλαιον εἰς αὐτά, καὶ ταῦτα λάκκους ἐκάλουν. Ita Suid. et Phavor. Lex. Gr.-Lat. vet. Λάκκος, lacuna, lacus, cisterna." HUTCH.

§. 23. *διεπράξαντο, ὥστε — ἀπέδοσαν*] Sic legunt optimi codices ABDE; reliqui ἀπο-

τηδείοις δαψιλέσι· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διε- 23
πράξαντο, ὥςτε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδοσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὥςπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς. Τῇ δὲ ὑστε- 24
ραίᾳ ἄνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο· μαχόμενοι δ' οἱ πολέμιοι καί, ὅπη εἴη στενὸν χωρίον, προκαταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους. Ὁπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους 25
κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὄπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς ὁδοῦ τοῖς πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων· ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν 26
ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς

ex A B D E Q; I *οἰκίαις* supra versum scriptum habet; *ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ καλαῖς οἰκίαις* A; *ἐν κώμαις πολλαῖς καὶ καλαῖς* omisso *οἰκίαις*: unde Born. coni. *ἐν κώμαις πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις*. — *ὃν ἐν λάκκοις*] sic Suidas Vol. II. p. 290. Codd. omnes *ὥςτε ἐν λάκκοις* miro errore. — §. 23. *ἀπέδοσαν*] v. adn.

δοῦναι, quod praeter Dindorfium ceteri recentiores editores receperunt. Si verbum *διεπράξαντο* efficiendi vim habet, infinitivus post *ὥςτε* necessarius est. At *διαπράττεσθαι* h. l. absolute accipiendum est, ut significet agere, transigere cum aliquo, et *ὥςτε — ἀπέδοσαν* non conditionem, qua transactum est, notant, sed id, quod inde consecutum est. Verte igitur: Xenophon et Cherisophus cum hostibus transegerunt; unde secutum est, ut — redderent ducem. De verbo *διαπράττεσθαι* absolute posito cf. infra VII, 2, 7. 4, 12: *περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο*. Adde Sturz. L. Xen. T. II. p. 699 sq.

τὸν ἡγεμόνα] Est idem, qui supra IV, 1, 24. et 2, 1. commemoratus est.

πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν] Ne accusativos *τοὺς ἀποθανόντας* exspectes, monendum est hos dativos esse commodi, qui appellantur. Verte igitur: omnem mortuis praestiterunt honorem. Cyrop. VII, 2, 27: *ἢν ταῦτά μοι ποιήσῃς, ἃ λέγεις*. Commentar. II, 3, 13. Cf. nos in Gramm. T. II. §. 559. not.

ὥςπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς] Scil. *ποιεῖν*, quod ex antecedenti *ἐποίησαν* supplendum est.

§. 24. *ὅπη εἴη*] De hoc optativo et seqq. *ὁπότε κωλύοιεν — ἐπιθοῖντο* §. 25., *ὁπότε τοξεύοιεν* et *ἐπεὶ λάβοιεν* §. 28. v. ad I, 2, 7.

§. 25. *τὴν ἀπόφραξιν τῆς ὁδοῦ*] Revocavi hanc optimorum librorum A B E N scripturam pro vulg. *τ. ἀπ. τῆς παρόδου*, quae sine dubio e seq. paragrapho nata est. *Ὁδός* est vocabulum generalius, quod complectitur etiam notionem vocabuli *παρόδου*. Quare nullam video caussam, cur respuatur scriptura *ὁδοῦ*.

τῶν κωλυόντων] H. e. *οἳ οἱ κωλύοντες ἦσαν*. V. ad I, 9, 16.

παρόδου τοῖς ὄπισθεν· καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλή-
27 λοις καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. Ἦν δὲ καὶ ὁπότε
αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσι πολλὰ πράγματα παρεῖχον οἱ βάρβα-
ροι πάλιν καταβαίνουσιν· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν, ὥστε καὶ
ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο ἢ
28 τόξα καὶ σφενδόνας. Ἄριστοι δὲ καὶ τοξόται ἦσαν· εἶχον
δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη·
εἷλκον δὲ τὰς νευράς, ὁπότε τοξεύοιεν, πρὸς τὸ κάτω τοῦ
τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προςβαίνοντες. Τὰ δὲ τοξεύματα
ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων. Ἐχρῶντο
δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ λάβοιεν, ἀκοντίοις, ἐναγκυ-
λῶντες. Ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες χρησιμώτατοι
ἐγένοντο. Ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.
1 III. Ταύτην δ᾽ αὖ τὴν ἡμέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς
κώμαις ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην
ποταμόν, εὖρος ὡς δίπλεθρον, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν

§. 26. *ἐπεμέλοντο*] v. adn. — §. 27. *καὶ ὁπότε*] sic AB pro *ὁπότε καί*. — *εἶχον ἄλλο*] sic AB pro *ἄλλο εἶχον*. — §. 28. *Ἄριστοι δὲ καί*] sic AB; reliqui om. *καί*. — *προςβαίνοντες*] v. adn. — *ἐγένοντο*] *ἐγίνοντο* AG. Vid. ad II, 2, 3. in var. scr.

§. 26. *ἐπεμέλοντο*] Sic optimi codices ABD pro vulg. *ἐπεμελοῦντο*. Illa forma rarior quidem est apud Xenophontem, sed satis multis locis a critica ratione firmissime stat. Cf. infra V, 7, 10. *ἐπιμελόμενον*. Fusius de utraque forma egi ad Commentar. I, 2, 22.

§. 27. *Ἦν — ὁπότε*] erat, quando, i. e. nonnunquam. V. ad II, 6, 9.

§. 28. *τριπήχη — διπήχη*] Diodor. IV, 27: *τὰ γὰρ βέλη (τῶν Καρδούχων) μείζω καθεστῶτα δυοῖν πηχῶν ἔδυνε διά τε τῶν ἀσπίδων καὶ θωράκων, ὥςτε μηδὲν τῶν ὅπλων ἰσχύειν τὴν βίαν αὐτῶν ὑπομένειν· οὕτω γάρ φασι μεγάλοις κεχρῆσθαι οἰστοῖς, ὥςτε τοὺς Ἕλληνας ἐναγκυλοῦντας τὰ ῥιπτόμενα βέλη τούτοις σαυνίοις χρωμένους ἐξακοντίζειν.* Ceterum formae *διπήχη*, *τριπήχη* pro *διπήχεα* notantur ab Atticistis. V. Popponem ad Cyrop. VI, 1, 30.

εἷλκον δὲ τὰς νευρὰς — πρὸς τὸ κάτω κτλ.] E docta Schneideri ad h. l. disputatione haec tantum appono: „Difficultatem omnem facile explicabis, si statuas arcum affixum fuisse fusti canaliculato, qualem medium aevum arcubalistam (*Armbrust*) vocabat. Retinaculum retinet nervum summa cum vi tensum; impulsum vero manu eiaculatur telum canali impositum. Ita apparet, quomodo nervus summa cum vi, pede sinistro arcui imo imposito, adductus retineri potuerit in arcu sublato."

προςβαίνοντες] Sic codicum scripturam *προβαίνοντες* optime correxit Wesselingius ad Diod. III, 8: *οἷς (τόξοις) τοξεύουσι μὲν τῷ ποδὶ προςβαίνοντες*. Sic saepe legitur hoc verbum. V. Schneiderum ad h. l.

ἐγένοντο] V. ad I, 7, 4.

Cap. III. §. 1. *Κεντρίτην*] Hodie *Buhtán - chaï*. Vid.

καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ὡς ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων. Τότε 2
μὲν οὖν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. Ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσαςπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν καὶ ἔπαθον κακά, ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους. Ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.

Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππεῖς που πέραν τοῦ πο- 3
ταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ' ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. Ἦσαν δ' οὗτοι 4
Ὀρόντου καὶ Ἀρτούχου Ἀρμένιοι καὶ Μαρδόνιοι καὶ

CAP. III. §. 2. τὰ ἐπιτήδεια] Dind. c. B τἀπιτήδεια. — §. 3. ἱππεῖς] sic ABC pro ἱππέας. V. ad I, 5, 13. — που] sic ABC; reliqui om. — §. 4. Ὀρόντου] Ὀρόντα A, v. var. script. III, 4, 13. — Μαρδόνιοι] v. adn.

Ainsworth. *Travels in the track of the ten thousand Greeks*, p. 166 sq. et Koch. l. d. p. 78.

ἀπεῖχε] Exspectes ἀπέχει; at v. ad I, 4, 9.

τῶν Καρδούχων] Iunge cum τῶν ὀρέων. De verborum collocatione Bornemannus apte comparat Symp. VIII, 13: τῶν δὲ τοῦ σώματος ἐπιθυμούντων πολλοὶ μὲν τοὺς τρόπους μέμφονται καὶ μισοῦσι τῶν ἐρωμένων, in partes vocato Poppone ad Thuc. Part. I. Vol. I. p. 299. Cf. infra ad V, 6, 35. τῆς μισθοφορίας. Coniectura Schaeferi in Melett. critt. p. 106. τῶν Καρδουχίων non est opus.

§. 2. Ἑπτὰ — ἡμέρας — πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν] Quum inde a cap. primo usque ad extremum cap. secundum quinque tantum dies commemorati sint, cum Krügero statuendum videtur, quae Xenophon 2, 24—27. narret, ea etiam ad duos proximos dies pertinere, id quod scriptor negligentia quadam commemorare omiserit. Quod autem Rennellius p. 194. statuit, duos dies quieti et refectioni datos esse, id idem Krügerus nec per se probabile esse (coll. 2, 22. et 24.) iudicat, et adversari verbis ὅσαςπερ — πάσας μαχ. διετ.

ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ β. κ. Τ.] Scil. ἔπαθον.

Ὡς — ἀπηλλαγμένοι τούτων] credentes his malis se esse liberatos. V. nos ad I, 1, 10.

§. 4. Ὀρόντου] Armeniae satrapae. V. III, 5, 17. Qui sequitur Ἀρτούχας, alias in his libris non commemoratur. Cyrop. V, 3, 38. Ἀρτούχας Hyrcanorum dux commemoratur.

Μαρδόνιοι] Sic omnes codd. praeter A, qui Καρδούχιοι (superscr. υ), et H, qui Μυγδόνιοι supra versum habet. De Mygdoniis Stephanus By-

Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἄλκιμοι εἶναι· ὅπλα δ' εἶχον γέῤῥα μακρὰ

5 καὶ λόγχας. Αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ἐφ' ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν, τρία ἢ τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία ἡ ὁρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω ὥςπερ χειροποίητος· ταύτην ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες.

6 Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς, καὶ οὔτ' ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν· εἰ δὲ μή, ἥρπαζεν ὁ ποταμός· ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τἆλλα βέλη· ἀνεχώρησαν οὖν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν.

7 Ἔνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν, ἐπὶ τοῦ

τε] sic AB; reliqui om. — §. 5. ἢ] om. ABEI. — ταύτην] sic scripsi cum ABDEI (sed hic est correctus) et N pro vulg. ταύτῃ. V. §. 20. — §. 6. τἆλλα] sic AB pro τὰ ἄλλα. — §. 7. ἐν] sic ABDIN; abest ab H (sed huic additum est a recentiore

zantinus v. *Μυγδονία* tradit haec: *Μυγδονία, μοῖρα Μακεδονίας· καὶ ἑτέρα Φρυγίας τῆς μεγάλης, ἀπὸ Μύγδονος· τινὲς δὲ Μαρδοὺς αὐτούς φασι.* Ergo Mardi et Mygdonii duo unius gentis nomina fuerunt. Quare Dindorfius aliique scribendum censent *Μάρδοι*, scripturam *Μαρδόνιοι* ex utroque, *Μάρδοι* et *Μυγδόνιοι*, coniuncto ortam esse. Mardonii nusquam commemorantur. V. Schneiderum, qui docte de h. l. disputavit. Cf. Koch. l. d. p. 179 sq.

Χαλδαῖοι] gens Armeniae eadem, quae etiam *Χάλυβες* appellantur. Cf. infra V, 5, 17. et Koch. l. d. p. 196 sq. Locus VII, 8, 25., ubi *Καρδοῦχοι, Χάλυβες, Χαλδαῖοι* seorsum commemorantur, vix dubium est, quin a Xenophonte profectus non sit.

γέῤῥα] V. ad I, 8, 9.

§. 6. *πειρωμένοις*] V. ad III, 5, 7.

καὶ οὔτ' — ἐπί τε κτλ.] et neque in aqua arma tenere licebat; sin autem quis ea tenebat, flumen abripiebat; et super caput arma si quis ferebat, etc. *Καί* coniungit cum antecedentibus duas sequentes enuntiationes per *οὔτε* — et *τέ* inductas, quae in unum quasi orationis membrum coaluerunt. Apte comparat Bornemannus infra VII, 3, 13: *χειμὼν μὲν γὰρ εἴη, καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τε εἴη, εἰ δέοι ὠνουμένους ζῆν.* De *οὔτε — τέ*, neque — et, v. ad II, 2, 8. De *εἰ δὲ μή* post enuntiationem negativam pro *εἰ δέ* positis v. nos in Gramm. T. II. §. 823, 5. (Gr. schol. §. 340, 4.) Cf. infra VII, 1, 8: *Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, — αἰτίαν ἕξεις.* Adde Breitenbachium ad Oecon. III, 12., qui hunc locum sic reddit: si vero non fiebat, ut quis arma tenere non conaretur (h. e. quum — conaretur), flumen abripiebat.

εἴ τις φέροι] V. ad I, 2, 7. *ὁπότε βούλοιτο.* De sequentibus pluralibus *γυμνοὶ ἐγίγνοντο* post collectivum *τὶς* illatis v. ad I, 4, 8.

ἀνεχώρησαν οὖν] Stephanus omisit *οὖν*, quod in I

ὄρους ἑώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους
ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλ-
λησιν ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυςπορίαν, ὁρῶσι δὲ
τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν
ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὄπισθεν. Ταύτην μὲν 8
οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ
ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέ-
σθαι, αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιῤῥυῆναι, ὥςτε λυ-
θῆναι καὶ διαβαίνειν ὁπόσον ἐβούλετο. Ἐπεὶ δὲ ὄρθρος
ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει, ὅτι ἐλπίδας
ἔχει καλῶς ἔσεσθαι, καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ ὄναρ. Ὁ δὲ 9
ἥδετό τε καί, ὡς τάχιστα ἕως ὑπέφαινεν, ἐθύοντο πάν-
τες παρόντες οἱ στρατηγοί· καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς
ἀπὸ τοῦ πρώτου. Καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρα-

manu) KL et Aldina; reliqui *σύν*, v. adn. Eadem harum praepositionum permutatio V, 3, 3. — *δυςπορίαν*] *δυςπορείαν* ABI, male. — §. 8. *ἔμειναν*] sic ABDI (hic correctus) pro *ἔμενον*. — *αὐτόμαται περιῤῥυῆναι*] v. adn. — §. 9. *ἀπό*] v. adn.

erasum est et in B et D abest. Iniuria; *οὖν* enim saepissime post interiectiones (*παρενθέσεις*) additur. V. Popponem ad Cyrop. I, 3, 17. p. 31. Stallbaum. ad Platon. Lysid. p. 223. B. Kühner. Gr. T. II. §. 759, 2.

§. 7. *Ἔνθα — ἦσαν*] Ubi superiore nocte erant. E nostra dicendi ratione dicamus: ubi — fuerant, at v. ad I, 1, 6.

ἐν τοῖς ὅπλοις] De hoc *ἐν* praepositionis usu v. nos in Gr. T. II. §. 600. p. 273. (Gr. schol. §. 289, 1.) et ad Commentar. III, 9, 2. *ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις — ἐν τόξοις — διαγωνίζεσθαι.*

ὁρῶσι μὲν — ὁρῶσι δέ] V. ad I, 9, 10. *ἔτι μὲν — ἔτι δέ.*

§. 8. *ἔδοξεν*] De asyndeto v. ad III, 1, 11.

ἐν πέδαις δεδέσθαι] Cyrop. V, 1, 12. *ἐν σιδήρῳ ἐδέδεντο* (ex optimis codd.). Plat. Cratyl. p. 404. A. *ἐν τοῖς δεσμοῖς δήσας.* V. Popp. ad Cyrop. III, 3, 10. Stallb. ad Platon. Menex. p. 240. C. Kühner. Gramm. T. II. §. 600. (Gr. schol. §. 300, 3. a.)

αὐτόμαται] Sic ABDIK pro *αὐτόματοι*: quod quum aliorum scriptorum, tum Xenophontis consuetudini adversatur. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 474. Oec. XX, 10. *αὐτομάτην.*

περιῤῥυῆναι] Haec elegantissima scriptura quum optimorum codicum ABDE auctoritate confirmatur, tum vero verbo *αὐτόμαται* egregie respondet: vincla sua sponte defluere visa sunt. Multo minus exquisita est reliquorum librorum scriptura *περιῤῥαγῆναι.*

διαβαίνειν] ingredi [pedem proferre, *ausschreiten, die Füſse auseinander setzen.* ROST.]

καλῶς ἔσεσθαι] rem bene processuram esse, *es werde gut gehen.* Infra VII, 3, 43: *καλῶς, ὦ ἄνδρες, ἔσται, ἐὰν θεὸς θέλῃ.* V. nos in Gr. T. II. §. 416, 3. (Gr. schol. §. 240. not. 2.)

§. 9. *ὑπέφαινεν*] V. ad III, 2, 1.

ἀπὸ τοῦ πρώτου] Scil. *ἱερείου*, h. e. sacra statim a prima victima fausta erant. Infra VI, 5, 2:

τηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ἀριστοποι-
10 εῖσθαι. Καὶ ἀριστῶντι τῷ Ξενοφῶντι προςέτρεχον δύο
νεανίσκω· ᾔδεσαν γὰρ πάντες, ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ ἀρι-
στῶντι καὶ δειπνοῦντι προςελθεῖν καί, εἰ καθεύδοι, ἐπε-
γείραντα εἰπεῖν, εἴ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.
11 Καὶ τότε ἔλεγον, ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες
ὡς ἐπὶ πῦρ, κἄπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις
καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυ-
ναῖκας καὶ παιδίσκας ὥςπερ μαρσίπους ἱματίων κατατι-
12 θεμένους ἐν πέτρᾳ ἀντρώδει. Ἰδοῦσι δέ σφισι δόξαι ἀσφα-
λὲς εἶναι διαβῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἱππεῦσι
προςβατὸν εἶναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δ' ἔφασαν ἔχον-
τες τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὡς νευσούμενοι διαβαίνειν· πο-
ρευόμενοι δὲ πρόσθεν διαβῆναι, πρὶν βρέξαι τὰ αἰδοῖα·
καὶ διαβάντες καὶ λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἥκειν.
13 Εὐθὺς οὖν ὁ Ξενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς

παρήγγελλον] παρήγγελον A F G I L, v. var. scr. I, 4, 12. — §. 10. Καὶ ἀριστῶντι] sic A B E pro ἀριστῶντι δέ. — προςέτρεχον] sic A B C D E N; προτρέχεται L; reliqui προτρέχετον. — εἴ τίς τι] sic A B F G H I (sed hic εἴ τίς τις) L et Suid. pro εἴ τί τις. — §. 11. ἐν πέτραις] sic A B E et Suid. pro ἐν ταῖς πέτραις. — γυναῖκας] sic A B E pro γυναῖκα. — μαρσίπους] sic post Ald. Schneid. e Suida et Polluce VII, 79. et X, 138. pro vulg. μαρσίππους. — §. 12. διαβῆναι] διαβαίνειν E. — γυμνοί] sic A B D E N et Suid. pro γυμνά. — νευσούμενοι] sic F G H K L et Ald.; πευσόμενοι A I; reliqui σπευσόμενοι. — δια-

καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου, et 8: καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια. Scilicet duae aut plures victimae ad aram adducebantur, ut, nisi in prima litatum esset, alia adhiberetur, uti recte docuit Zeunius ad VI, 1, 22. Praeter locos allatos cf. VII, 6, 44. Schneiderus, quem Bornemannus, Dindorfius, Krügerus secuti sunt, scripsit h. l. ἐπὶ τοῦ πρώτου, nulla plane cogente necessitate, quum utraque scriptura aptam praebeat sententiam.

§. 10. ἐξείη — ἐπεγείραντα εἰπεῖν] In participio latet τινά, quod eo facilius h. l. omitti potuit, quod sequitur τὶς, v. nos ad Commentar. I, 3, 8. Cf. Adnotata in I, 1, 7. VII, 3, 32. De accusativo post ἐξείη illato v. nos ad I, 2, 1. ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα.

§. 11. Καὶ τότε ἔλεγον] De καὶ explicativo v. ad I, 9, 6. Verte igitur h. l. sic: *So erzählten sie (die beiden jungen Männer) auch damals.* V. nos ad I, 9, 6. Respexit Xenophon ad enuntiationem interiectam: ᾔδεσαν γὰρ — πρὸς τὸν πόλεμον. Supersedere igitur possumus coniectura a Weiskio proposita: καὶ οἵδε οὖν τότε ἔλεγον.

τυγχάνοιεν — συλλέγοντες] Scil. tum, quum sacra fiebant. V. ad I, 1, 6.

ὡς ἐπὶ πῦρ] ut ad ignem,

νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευε καὶ εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δ' εὐθὺς ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον· καὶ διηγοῦνται ταὐτά. Ἀκούσας δὲ ὁ Χει- 14
ρίσοφος σπονδὰς ἐποίει. Σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο, ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὄπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρί- 15
σοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι, τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν. Ἐπεὶ δὲ καλῶς ταῦτα εἶχεν, ἐπορεύοντο, ἡγοῦντο 16
δ' οἱ νεανίσκοι ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸν ποταμόν· ὁδὸς δὲ ἦν ἐπὶ τὴν διάβασιν ὡς τέτταρες στάδιοι. Πορευομέ- 17
νων δ' αὐτῶν ἀντιπαρῄεσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπει-

βῆναι] *διαβαίνειν* E. — §. 13. *ἐκέλευε*] sic AB pro *ἐκέλευσε*. — *εὐθὺς ἦγε*] sic ABEFGHIKL pro *εὐθὺς μὲν ἦγε*. — *ταὐτά*] sic Schneid.; codd. *ταῦτα*. — §. 14. *ὁ Χειρίσοφος*] EFGHKL *καὶ ὁ Χ.*, quod post Zeunium omnes recentiores edd. receperunt, nulla tamen cogente necessitate. — *παρήγγελλον*] *παρήγγελον* A; v. §. 9. — *ἐβουλεύοντο*] sic BD pro *ἐβουλεύσαντο*. — *ἔμπροσθεν*] sic ABDE pro *πρόσθεν*. — *πάσχοιεν κακόν*] sic AB pro *κακ. πάσχ.* — §. 15. *ἔτι*] sic ABDEN; reliqui om. — §. 16. *καλῶς ταῦτα*] *ταῦτα καλῶς* AHL. — *τέτταρες στάδιοι*] sic ABDEN pro *τέτταρα στάδια*.

h. e. eo consilio, ut ignem accenderent. V. ad I, 2, 1.

παιδίσκας] puellas, filias, non servas vertendum esse docet Lobeckius ad Phrynich. p. 239.

ὥςπερ μαρσίπους ἱματίων κατατιθεμένους] sacculos quosdam (h. e. *ὥςπερ*) vestimentis impletos sibi reposuisse, recondidisse. [quasi sacculos vestimentorum, *Dinge, die ausgesehen hätten wie Kleidersäcke.* ROST.]

§. 12. *προσβατόν*] Sic ob ea, quae Lobeckius ad Paralipom. p. 478 sqq. docuit, recte Krügerus scripsit in ed. min. Ubi adiectiva significant aliquid, quod fieri potest, oxytona; ubi autem aliquid, quod factum est, barytona sunt.

γυμνοὶ ὡς νευσούμενοι] nudi ut ad natandum. V. ad I, 1, 3.

διαβαίνειν] se traiecisse.

§. 13. *ἐγχεῖν ἐκέλευε*] Scil. *τοὺς περὶ αὐτόν*.

τοῖς φήνασι θεοῖς κτλ.] Apposite Lion. comparavit Arrian. Anab. II, 3: *καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.*

§. 17. *ἀντιπαρῄεσαν*] in opposita ripa progrediebantur equites, uti interpretatur Schneiderus. Supra IV,

δὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν διάβασιν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποτα-
μοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα· καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στε-
φανωσάμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλ-
λοις πᾶσι παρήγγελλε, καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν
τοὺς λόχους ὀρθίους, τοὺς μὲν ἐν ἀριστερᾷ, τοὺς δ' ἐν
18 δεξιᾷ ἑαυτοῦ. Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν
ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευόν τε καὶ ἐσφενδόνων,
19 ἀλλ' οὔπω ἐξικνοῦντο· ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιά-
νιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον, συνωλόλυ-
ζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι. Πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἑταῖραι
ἐν τῷ στρατεύματι.
20 Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ
δὲ Ξενοφῶν τῶν ὀπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὐζωνο-
τάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ
τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη, προσποιού-
μενος ταύτην διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποτα-
21 μὸν ἱππεῖς. Οἱ δὲ πολέμιοι ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χει-

§. 17. στεφανωσάμενος] sic ABDEN pro ἐστεφανωμένος. — παρήγγελλε] παρήγγελε AK; v. §. 9. — §. 20. ἐκείνῳ] v. adn. — τῶν ὀπισθοφ. λαβών] sic AB pro λαβὼν τῶν ὀπ. — ταύτην] sic ABDEN et correctus I pro ταύτῃ, v. §. 5. — ἀποκλείσειν] ἀποκλείσασθαι ABDE, miro

3, 3: ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν (οἱ Ἕλληνες) ἱππεῖς που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν.

ἔθεντο τὰ ὅπλα] constiterunt. V. ad I, 5, 14.

στεφανωσάμενος] „Ex more Lacedaemoniorum, quem narrat noster de Rep. Lac. 13, 8. Hellenic. IV, 2, 12. Plutarch. Lycurg. c. 22." SCHNEIDER.

ἀποδύς] veste posita.

παρήγγελλε] Scil. ἀποδῦσι λαμβάνειν τὰ ὅπλα. V. ad III, 1, 44. παρακαλεῖν.

τοὺς λόχους ὀρθίους] V. ad IV, 2, 11.

§. 18. ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν] „Sacrificio diis fluvium habitantibus oblato, ut in medio Hellesponto taurum Neptuno et Nereidibus mactabat Alexander Arrian. I, 11. Cf. VI, 3., ubi est: αὐτὸς δὲ ἔθυε τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ, — καὶ ἐπιβὰς τῆς νεὼς ἀπὸ τῆς πρώρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐς τὸν ποταμόν, τόν τ' Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ Ὑδάσπῃ — καὶ τὸν Ἰνδόν. Idem narrat Indic. cap. 18, 11." HUTCHINS. De locutione σφαγιάζεσθαι εἰς τὸν ποταμόν v. ad II, 2, 9.

§. 19. ἑταῖραι] Cf. IV, 1, 14.

§. 20. καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ] Sic AB (hic a secunda, sed eadem manu) DE pro vulg. κ. οἱ σ. αὐτῷ, quod sine dubio ab aliena manu profectum est. Saepissime enim casus pronominis ἐκεῖνος pro casibus pronominis αὐτός cum vi quadam usurpantur, inprimis, ubi oppositio graviter efferenda est. Quem usum multis locis illustravimus ad Commentar.

ρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς
ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας τοὔμπαλιν, δείσαντες, μὴ ἀπο-
κλεισθείησαν, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγέ-
νοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὄρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν 22
ἔχων τῶν ἱππέων καὶ Αἰσχίνης ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν πελτα-
στῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύ-
γοντας, εἵποντο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐβόων μὴ ἀπολείπε-
σθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος. Χειρίσοφος δ' αὖ 23
ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δὲ κατὰ
τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ
τοὺς ἄνω πολεμίους. Οἱ δὲ ἄνω ὁρῶντες μὲν τοὺς ἑαυ-
τῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δ' ὁπλίτας σφίσιν ἐπιόν-
τας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

Ξενοφῶν δέ, ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, 24
ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα·
καὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον

errore. — §. 21. περῶντας] sic ABE pro διαπερῶντας. — τοὔμπαλιν] sic BHKL et Ald. pro εἰς τοὔμπαλιν; I εἰς supra versum scriptum habet. V. ad I, 4, 15. — ὡς] sic ABE; reliqui om. — ἀπό] om. ADE. — §. 23. σφίσιν ἐπιόντας] sic AB pro ἐπ. σφ.

I, 6, 3. Cf. VI, 4, 11. extr. VII, 3, 4. Pari modo etiam pro reflexivo ponitur, ut VII, 4, 10: ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παῖδα, εἰ παίσειεν αὐτὸν (Ἐπισθένην) ἀντὶ ἐκείνου (sc. τοῦ παιδός). Infra V, 5, 7. bis adeo positum et ad eandem personam relatum est: ἦν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρους ἐκείνοις ἔφερον.

ἀνὰ κράτος] V. ad I, 8, 1.

ἐπὶ τὸν πόρον] Non est is transitus intelligendus, qui §. 12., sed is, qui §. 5 sq. commemoratur.

§. 21. τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον] H. e. Cherisophum cum suis militibus. V. ad III, 2, 2.

ὁρῶντες μὲν — ὁρῶντες δέ] V. ad I, 9, 10.

ὡς πρὸς τὴν — ἔκβασιν] V. ad I, 2, 1.

§. 22. Λύκιος] Vid. III, 3, 20. De Aeschine v. IV, 8, 18.

ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι] H. e. clamabant, ne remanerent scil. post hostes. Perperam Weiskius interpretatur: clamabant se remansuros non esse. Verbum clamandi, omnino verba dicendi saepissime vi iubendi usurpantur. Supra I, 8, 12: τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων. §. 19: ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ. V, 2, 32. ἐβόα βοηθεῖν. Cf. Popponem ad Thuc. III, 15. ed. Goth.

§. 23. κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμόν] Pro: κατὰ τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν προσηκούσας ὄχθας. V. ad IV, 2, 18.

ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους] §. 3: πεζοὺς δ' ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱπ-

25 καταβαίνοντες ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. Καὶ
Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλί-
γοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἔλαβε τῶν σκευοφόρων τὰ
ὑπολειπόμενα καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ
26 ἐκπώματα. Καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ
ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε, Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς
Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο καὶ παρήγγειλε τοῖς
λοχαγοῖς κατ' ἐνωμοτίας ποιήσασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυτοῦ
λόχον, παρ' ἀσπίδας παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ
φάλαγγος, καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχας
πρὸς τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστήσασθαι
27 πρὸς τοῦ ποταμοῦ. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὡς ἑώρων τοὺς
ὀπισθοφύλακας τοῦ ὄχλου ψιλουμένους καὶ ὀλίγους ἤδη

§. 27. παραγγέλλη] παραγγέλλοι E; παραγγέλη D; παραγγείλη A. — §. 28. διαβαίνοντας] sic ABI et Steph. pro καταβαίνοντας. — μή] sic ABCD; reliqui om. — ἐμβαίνειν] sic ABD pro ἐκβαίνειν. — διηγκυλωμένους] v. adn. — προπέων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν.

§. 24. ὡς ἐπιθησόμενοι] V. ad I, 1, 3.

§. 25. ἐσθῆτα] V. ad III, 1, 19.

§. 26. ἀκμήν] tum maxime, eo ipso temporis puncto. V. Lobeck. ad Phryn. p. 123.

πρὸς τοὺς Κ. ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο] Carduchis aciem adversam instruxit. V. ad I, 5, 14.

ἐνωμοτίας] V. ad III, 4, 21.

παρ' ἀσπίδας κτλ.] „Arrian. Tact. p. 54: Καὶ τῆς κλίσεως ἐπὶ δόρυ μὲν καλεῖται ἡ ἐς δεξιά, ἵνα περ τὸ δόρυ ἐστὶ τῷ ὁπλίτῃ, ἐπ' ἀσπίδα δὲ ἡ ἐπὶ τὰ λαιά, ἵνα φέρει τὴν ἀσπίδα. Praecipit hic Xenophon de παραγωγῇ, quae Tacticis dicitur εὐώνυμος. Adde Aelian. Tact. c. 24. et 31." HUTCHINS. Παράγειν est milites ab altitudine in latitudinem (frontem) ducere, ut frons porrigatur (*aufmarschiren lassen*). Cyrop. II, 3, 21: τὸν ὕστερον λόχον παράγειν καὶ τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον εἰς μέτωπον. Cf. Sturz. L. Xen. T. III. p. 413. Ἐπὶ φάλαγγος, in phalangem, h. e. ut phalanx (acies) instrueretur. Cf. eundem T. IV. p. 426., qui comparat Cyrop. VI, 3, 21. ἐπὶ φάλαγγος καθίστασθαι. Cf. infra IV, 6, 6. VI, 5, 7. Cyrop. I, 6, 43: εἴ σοι ἐπὶ φάλαγγος ἄγοντι ἄλλοθέν ποθεν οἱ πολέμιοι φαίνοιντο.

τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τ. ἐν. πρὸς τῶν Κ. ἰέναι] (imperavit), ut lochagi et enomotarchae adversus Carduchos collocati irent. De praepositione πρός v. ad I, 10, 3. Verte igitur h. l. sic: Xenophon imperavit, ut singuli lochagi singulos lochos in quaternas enomotias distribuerent, atque ita quidem, ut suam quisque enomotiam sinistrorsum promoveret (traduceret) in phalangem (aciem), et lochagi et enomotarchae adversus Carduchos irent, uragos autem ad flumen versus collocarent. — Latitudo igitur vel frons aciei (τῆς φάλαγγος) erat 25 militum (κατ' ἐνωμοτίας); λόχος enim erat centum

φαινομένους, θᾶττον δὴ ἐπῄεσαν ᾠδάς τινας ᾄδοντες. Ὁ
δὲ Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ᾽ αὐτῷ ἀσφαλῶς εἶχε, πέμπει
παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφενδονήτας καὶ
τοξότας καὶ κελεύει ποιεῖν ὅ τι ἂν παραγγέλλῃ. Ἰδὼν δὲ 28
αὐτοὺς διαβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν πέμψας ἄγγελον κελεύει
αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάντας· ὅταν δ᾽
ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίους ἔνθεν καὶ ἔνθεν
σφῶν ἐμβαίνειν ὡς διαβησομένους, διηγκυλωμένους τοὺς
ἀκοντιστὰς καὶ ἐπιβεβλημένους τοὺς τοξότας, μὴ πρόσω
δὲ τοῦ ποταμοῦ προβαίνειν. Τοῖς δὲ παρ᾽ ἑαυτῷ παρήγ- 29
γειλεν, ἐπειδὰν σφενδόνη ἐξικνῆται καὶ ἀσπὶς ψοφῇ,
παιανίσαντας θεῖν εἰς τοὺς πολεμίους· ἐπειδὰν δὲ ἀνα-
στρέψωσιν οἱ πολέμιοι καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπιγκτὴς

βαίνειν] sic ABE pro προδιαβαίνειν. — §. 29. θεῖν εἰς τοὺς π.] sic AB; θεῖν ἀεὶ ἐπὶ τοὺς π. E; θεῖν ἀεὶ εἰς τ. π. L; reliqui θεῖν ἀεὶ ἐς τ. π. De forma ἐς v. ad II, 4, 4.

militum (v. ad I, 2, 25.), ἐνωμοτία autem quarta pars λόχου (v. ad III, 4, 21.), ergo 25 militum. In fronte igitur singulorum lochorum collocati erant quattuor enomotarchae et unus lochagus.

§. 27. τοὺς ὀπισθοφύλακας τοῦ ὄχλου ψιλουμένους] H. e. quum viderent extremum agmen, quod turbae praesidio ac custodiae relictum erat, auxilio destitui vel infirmum fieri. Verbum ψιλοῦσθαι explicatur verbis καὶ ὀλίγους ἤδη φαινομένους. Extremum enim agmen, quum multi iam eius milites discessissent (v. §. 30.), auxilio destitui vel infirmum fieri coepit.

θᾶττον δή] V. ad I, 8, 8.

§. 28. αὐτοί] Xenophon cum suis militibus.

ἐναντίους ἔνθεν κ. ἔνθεν σφῶν κτλ.] (Xenophon iussit) eos ex adverso ab utraque parte sui suorumque militum flumen ingredi. Genitivus σφῶν pendet ab adverbiis ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ab utraque parte Xenophontis militum. Infra V, 2, 22. ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς — ὁδοῦ.

διηγκυλωμένους τοὺς ἀκοντιστὰς καὶ ἐπιβ. κτλ.] Scil. κελεύει ἐμβαίνειν, iaculatores amentum iaculi et sagittarios sagittas nervis impositas habentes (h. e. ad iaculandum paratos) flumen ingredi iubet. Vid. V, 2, 12. Verbum διαγκυλοῦσθαι apte interpretatur Hesychius: τὸ ἐνεῖραι τοὺς δακτύλους τῇ ἀγκύλῃ (h. e. amento) τοῦ ἀκοντίου. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 678. Ceterum pro vulgata διηγκυλισμένους, quam Schneiderus Hesychii auctoritate defendit et, quod haec forma minus esset usitata, Iacobsius ad Achill. Tat. p. 587. probavit, recentiores editores iure revocaverunt scripturam διηγκυλωμένους, quam optimi codices BD EN tuentur, quibus accedit A, in quo διαγγυλωμένους legitur. Etiam infra V, 2, 12. eadem scriptura firmissime stat.

§. 29. ἐπειδὰν — ψοφῇ] postquam intra fundarum iactum venirent et clipei ab ictu telorum hostilium sonarent. Ob praegressum praeteritum παρήγγειλεν ex-

σημήνῃ τὸ πολεμικόν, ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ ἡγεῖσθαι μὲν τοὺς οὐραγούς, θεῖν δὲ πάντας καὶ διαβαίνειν ὅ τι τάχιστα ᾗ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν, ὡς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι οὗτος ἄριστος ἔσοιτο, ὃς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γένηται.

30 *Οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὁρῶντες ὀλίγους ἤδη τοὺς λοι-*
πούς, πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων ᾤχοντο
ἐπιμελησόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν, οἱ δὲ
ἑταιρῶν, ἐνταῦθα δὴ ἐπέκειντο θρασέως καὶ ἤρχοντο
31 *σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. Οἱ δὲ Ἕλληνες παιανίσαντες*
ὥρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο· καὶ γὰρ
ἦσαν ὡπλισμένοι, ὡς μὲν ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἱκανῶς πρὸς
τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φεύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας δέχε-
32 *σθαι οὐχ ἱκανῶς. Ἐν τούτῳ σημαίνει ὁ σαλπιγκτής*
καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον, οἱ δ' Ἕλ-
ληνες τἀναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ

καὶ διαβαίνειν ὅ τι τάχιστα] sic A B pro *ὅτι τάχιστα καὶ διαβ.* — §. 30. *ἐπιμελησόμενοι*] *ἐπιμελόμενοι* A D E. — *σκευῶν*] sic A B C D pro *σκευοφόρων.* — *ἑταιρῶν*] Zeun.; *ἑτέρων* A B C D E N; reliqui *ἑταίρων.* — *ἤρχοντο*] sic A B D E pro *ἤρξαντο.* — §. 32. *τἀναντία*] sic A B pro *τὰ ἐναντία.* — §. 33. *αἰσθόμενοι*] sic A B D pro *αἰσθανόμενοι.* — §. 34. *καί τι-* spectes *ἐπειδὴ* — *ἐξικνοῖτο καὶ* — *ψοφοῖ*; at v. ad I, 3, 14.

σημήνῃ τὸ πολεμικόν] classicum cecinerit.

ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ] dextrorsum conversos. Cf. ad §. 26. *παρ' ἀσπίδας.*

ᾗ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν] pro *ἔχοι.* Oratio obliqua transit in rectam. V. ad I, 2, 1.

ὡς μὴ ἐμποδίζειν] V. ad I, 5, 10.

ὅτι οὗτος] E verbo *παρήγγειλεν* verbum dicendi eliciendum est. Asyndeton attulit oratio commota. V. ad III, 1, 24.

ἔσοιτο, ὃς ἂν — γένηται] pro *ὃς γένοιτο.* V. ad I, 3, 14.

§. 30. *τοὺς λοιπούς*] *τῶν ὀπισθοφυλάκων.*

§. 31. *ὡς μὲν ἐν τοῖς ὄρεσιν*] ut in montibus, nobis: *für ein gebirgiges Land.* Graecorum *ὡς*, ut Latinorum ut, in eiusmodi enuntiationibus prout aut affirmativa aut negativa sententia cogitatione supplenda est, aut exaequandi aut restringendi vi ponitur et aut per *als*, *wie*, aut per praepositionem *für* vertendum est. V. Popp. ad Thucyd. Part. III. Vol. III. p. 269 sq. et nos in Gramm. Graec. schol. §. 342. not. 4. et de Latino ut in Gr. Lat. §. 156. not. 2. et ad Cicer. Tuscul. I, 8, 15. Cf. Cyrop. II, 1, 6: *πελτασταὶ δὲ καὶ τοξόται γίγνοιντ' ἄν, ὡς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας, κἂν ἑξακισμύριοι.* Thuc. II, 65: *πολλὰ ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει — ἡμαρτήθη* (*wie in einer grossen Stadt*, quia affirmativa sententia: in magna urbe multa peccari solent, mente suppletur).

§. 32. *Ἐν τούτῳ*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

τἀναντία στρέψαντες] retro conversi. Comparant

ὅ τι τάχιστα. Τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθόμενοι 33
πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ τοξεύοντες ὀλίγους ἔτρωσαν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ πέραν ὄντων τῶν Ἑλλήνων ἔτι φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. Οἱ δὲ ὑπαντήσαντες ἀνδρι- 34
ζόμενοι καὶ προσωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστερον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν· καὶ ἐτρώθησαν καί τινες τούτων.

IV. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον 1
ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. Εἰς δὲ ἣν ἀφίκοντο κώμην, με- 2
γάλη τε ἦν καὶ βασίλειον εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ᾽ ἦν δαψιλῆ. Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο, παρασάγ- 3
γας δέκα, μέχρις ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος

νες τούτων] sic AB pro τινὲς καὶ τούτων, quod sine dubio ab emendatoris cuiusdam manu profectum est.

Cap. IV. §. 1. συνταξ. ἀμφὶ μ. ἡμ.] sic AB pro ἀμφὶ μ. ἡμ. συνταξ. — §. 2. μεγάλη τε ἦν] μ. γε ἦν AB. — βασίλειον εἶχε] sic AB pro βασίλειόν τε εἶχε; de τὲ — καὶ — τὲ — καί v. ad II, 3, 3. — §. 3. μέχρις] μέχρι FGIK, v. ad I, 4, 13.

VI, 6, 38. τοὔμπαλιν ὑποστρέφειν. Hellen. III, 4, 12: εὐθὺς τἀναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο.

§. 34. Οἱ δὲ ὑπαντήσαντες] Graeci a Cherisopho Xenophonti auxilio submissi, de quibus v. §. 27. et 28.

προσωτέρω τοῦ καιροῦ] iusto longius.

ὕστερον τῶν μετὰ Ξ.] post eos, qui cum X. erant.

Cap. IV. §. 1. ἐπορεύθησαν — πεδίον — γηλόφους] V. nos in Gr. T. II. §. 554. (Gr. schol. §. 279, 6.) Λείους γηλόφους Hutchinsonus interpretatur colles leniter surgentes, Sturzius L. Xen. T. III. p. 28. expeditos, planos, lapidibus non asperos, alii arboribus (virgultis) non obsitos.

§. 2. Εἰς δὲ ἣν κτλ.] Qui h. l. commemoratur locus, ei respondere hodiernum *Se'rt* vel *Kharzen-sú* existimat Ainsworth. l. d. p. 171.; sed cf. Koch. l. d. p. 81.

τῷ σατράπῃ] Orontae. Vid. III, 5, 17. et IV, 3, 4. Sed „Τηρίβαζον nominat σατράπην Ἀρμενίας Diod. XIV, 27.; at noster §. 4. ὕπαρχον Ἀρμενίας τῆς πρὸς ἑσπέραν, iterum VII, 8, 25. ἄρχοντα Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν Τηρίβαζον, Armenia vero non commemoratur." SCHNEIDERUS. Quare Krügerus Orontam orientali Armeniae praefectum fuisse statuit.

§. 3. τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ] De his fontibus et de Teleboa fluvio, qui hodie est *Kárá-sú*, v. Ainsworth. l. d. p. 171 sq. Koch. l. d. p. 84. et quos editores laudant Kinneir. p. 484. Ritter.

ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Οὗτος δ' ἦν καλὸς μέν, μέγας δ' οὔ· κῶμαι δὲ πολλαὶ
4 περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκα-
λεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν. Ὕπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος· καὶ ὁπότε παρείη, οὐ-
5 δεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων καὶ προπέμψας ἑρμηνέα εἶπεν, ὅτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον
6 ἠρώτων, τί θέλει. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιτο, ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν, μήτ' ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα

καλὸς μὲν κτλ.] v. adn. — §. 4. ἦν αὐτῆς] sic AB pro αὐτὸς ἦν. — Τιρίβαζος] sic BFG (hi etiam postea sic aliquoties) et D (hic etiam postea sic constanter); A τη supra versum ex emendatione habet. Vulgo Τηρίβαζος, uti etiam Suid. Infra VII, 8, 25. plurimi et optimi codd. habent Τιρίβαζος. — §. 5. θέλει] sic AB pro θέλοι, v. ad I, 3, 14. — §. 6. εἶπεν] sic ABE pro ἔλεγεν. — ἐφ' ᾧ] ἐφ' ᾧτε A. — τὰ ἐπιτήδεια] τά-

T. II. p. 755 sq. Rennell. p. 207. Mannert. T. V, 2. p. 205 sqq.

καλὸς μέν, μέγας δ' οὔ] Restitui cum Bornemanno et Poppone hanc scripturam, quam omnes tuentur codd. (nisi quod in A est μέγα). Ex Demetrio Phalereo sect. 6. et 121., qui hunc locum affert, Muretus edidit μέγας μὲν οὔ, καλὸς δέ, eique cum Hutchinsono reliqui usque ad Bornemannum obsecuti sunt editores. Negari quidem non potest, hunc esse solennem verborum ordinem, cf. IV, 8, 2. παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ. VI, 4, 20: ἐξῆγον μὲν οὔ, συνεκάλεσαν δέ; at ne desunt quidem loci, in quibus contrarius verborum ordo reperitur, ut infra IV, 6, 2: ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' οὔ. V. nos in Gr. schol. §. 15, 4. Bornemannus rhetorem putat, nisi erraverit, vulgatam de industria mutasse videri posse, quo aptiore ad praecepta sua inculcanda uteretur exemplo.

§. 4. φίλος γενόμενος] „De eo compara Plut. Artax. cap. 24. 27. 28. 29., ubi ab Artaxerxe occisus narratur homo levis et inconstans." SCHNEIDERUS.

ὁπότε παρείη] V. ad I, 2, 7.

ἀνέβαλλεν] ἀνεβίβαζεν. V. Sturz. L. Xen. T. I. p. 180 sq. et Schneiderum ad h. l.

§. 5. εἰς ἐπήκοον] V. ad II, 5, 38.

§. 6. ἐφ' ᾧ — ἀδικεῖν] ea conditione, ut. V. ad IV, 2, 19.

Ἔδοξε ταῦτα] V. ad I, 1, 9. τούτῳ.

§. 7. βασίλεια] „videntur Teribazi ὑπάρχου fuisse, ut §. 2. erat βασίλειον τῷ σατράπῃ, Orontae, credo." SCHNEID.

§. 8. χιὼν πολλή] Idem tradit Diod. XIV, 28. De hac re v. Ainsworth. l. d. p. 173 sq.

§. 9. εἶχον τὰ ἐπιτήδεια] Sic edidi cum ABDE; reliqui habent εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια, quod Poppo eo defendit, quod frequens sit πάντες ὅσοι, coll. Vig. p. 26 sq.; sed haec

δέοιντο. Ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πε- 7
δίον, παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλάς, πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. Στρατοπεδευο- 8
μένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή· καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς χώρας· οὐ γὰρ ἑώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος.
Ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ἱερεῖα, 9
σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια

πιτήδεια B. — §. 7. δ'] AB; reliqui om. — διὰ πεδίου] sic ABE pro διὰ τοῦ π. — §. 8. γίγνεται] sic AB pro γίνεται, v. var. script. II, 2, 3. — χώρας] sic ABDE pro κώμας, quod est apertum glossema ex §. 7. Cf. Sturz. L. X. IV. p. 577 sq. V. var. scr. III, 4, 9. — §. 9. εἶχον τὰ ἐπ.] v. adn. — ἀσταφίδας] v. adn.

ipsa frequentia caussa mihi videtur esse, cur a glossatore additum sit πάντα. Verba τὰ ἐπιτήδεια sine idonea caussa de glossemate Sturzio L. Xen. T. I. p. 10. suspecta sunt.

ἀγαθά] Bornemannus in partes vocat Bekker. Anecd. Gr. p. 324: *ἀγαθά· ἐπὶ τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ εὐωχίαν σιτίων καὶ ποτῶν ἐχρήσατο Ξενοφῶν τῇ λέξει.* Eadem eisdem verbis tradit Suidas, quem Sturzius l. d. attulit. Cf. supra III, 5, 1., infra VI, 6, 1.

ἱερεῖα] H. e. „bestias, quae mactantur victus caussa (*Schlachtvieh*). Graecos scriptores ἱερεῖα appellare non solum victimas, quae vere ἱερεύονται, verum etiam omnia quaecunque ad comedendum iugulantur animalia. Quum enim nullum animal in proprios usus mactarent, quin aliquam eius partem deo adolendam consecrarent, hinc factum est, ut, quodcunque animal in cibum caederent, ἱερεῖον vocarent." HUTCHINS. ad Cyrop. I, 4, 17., qui comparat V, 7, 13. Polyb. II, 15. p. 103. Galen. περὶ κράσεων II. c. 2. p. 54. ed. Chart. Adde Sturz. L. Xen. T. II. p. 564. Infra VI, 5, 1. De asyndeto v. ad II, 4, 28.

ἀσταφίδας] σταφίδια A; σταφίδα BD; σταφίδας E. „Thomas Mag.: *Ἀσταφίς, οὐ σταφίς.* Moeris Atticista: *Ἀσταφὶς Ἀττικῶς· σταφὶς Ἑλληνικῶς.* Sic fere Suidas. Vocem Atticam Plin. H. N. XIII. c. 1. fecit suam. Ex glossa utique nata est Msti lectio. Sic enim Hesych. et Phavorin.: *Ἀσταφίς, σταφίς.*" HUTCHINS. Cf. Carol. Iacobitzium ad Thom. M. p. 109 sq. Vel sic tamen ego probaverim scripturam optimi codicis A σταφίδια, quod latet etiam in B et D, qui σταφίδα habent. Multa enim tradiderunt Atticistae praecepta, quae non omnium Atticorum scriptorum usu confirmantur, sed ex singulorum consuetudine ducta sunt.

παντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν στράτευμα καὶ νύ-
10 κτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοιτο. Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει
11 συναιθριάζειν. Νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συν-

§. 10. πάλιν. Ἐντεῦθεν] sic Schneid. pro τὸ στρ. Πάλιν ἐντεῦθεν. — συναιθριάζειν] v. adn. — §. 11. ἄπλετος] v. adn. — συνεπόδισεν] sic A et a pr. m. I pro συνεπέδησεν. — γάρ] sic ABE pro δέ. — ἀλεεινόν] v. adn. — ἡ

§. 10. συναιθριάζειν] Sic ABDE; reliqui διαιθριάζειν, quod recte interpretantur disserenascere. Sedquum optimi codd. scripturam, quam dedimus, exhibeant, eaque aptissimam habeat sententiam, nullam video caussam, cur reiiciatur. Bornemannus enim hunc locum recte sic explicavit: *simul* enim disserenascere videbatur. Nimirum praeterquam quod hostes in vicinia erant, cur sub dio quam in vicis commorari mallent, haec quoque caussa accessit, quod disserenascere coelum videbatur.

§. 11. ἄπλετος] Sic omnes codd. praeter F et G, qui dant ἄπλατος, quod praefert Moeris Atticista p. 24. ed. Pierson. dicens: Ἄπλατον, Ἀττικῶς· ἄπλετον, Ἑλληνικῶς, ubi editores e Platone aliisque Atticis scriptoribus allatis exemplis Moeridis praeceptum verum non esse demonstraverunt. Bornemannus in partes vocavit Heindorfium ad Plat. Sophist. §. 66. p. 382. et Astium ad Legg. p. 156. Elmsleium et Hermannum ad Eur. Med. 149.

κατακειμένων — παραῤῥυείη] Genitivus κατακειμένων pendet ab ὅτῳ: iacentium cuicunque nix non defluebat; ἀλεεινόν (calefaciens) profectum est e verissima correctione Weiskii, quam confirmat Fl. et Suidas, qui v. ἀλεεινός hunc locum sic attulit: χιόνος γὰρ πεπτωκυίας ὄκνος ἦν πολὺς ἀνίστασθαι· κατακειμένων δὲ ἀλεεινὸς ἦν ὁ χειμών, ὅτῳ μὴ παραῤῥυείη ἡ χιών; codd. omnes exhibent ἐλεεινόν, quod temere defendit Langius, quasi nix delapsa miserabile quid fuisset; neutrum ἀλεεινόν non e ratione, quam supra ad III, 2, 22. commemoravimus, explicandum videtur, sed ex eo, quod substantivi vices sustineat. Pro ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα Krügerus malit ἡ χ. ἡ ἐπιπεπτωκυῖα; at apte verti potest: nix, postquam incidit. De optativo παραῤῥυείη v. ad I, 1, 5.

§. 12. ἐτόλμησε] a se (ab animo suo) impetravit. Cf. VII, 7, 46.

γυμνός] V. ad I, 10, 3.

ἐκείνου ἀφελόμενος] Krügerus supplet τὴν ἀξίνην, quod mihi durissimum videtur; immo ex antecedentibus repetendum est ξύλα. De ἀφαιρεῖσθαι cum genitivo personae et accusativo rei iuncto v. nos ad Commentar. I, 5, 3. Infra VI, 6, 21: ἐγώ εἰμι — ὁ ἀφελόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα.

§. 13. ἐχρίοντο] Ut artus frigore torpentes agiles fierent

επόδισεν ἡ χιών· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κα-
τακειμένων γὰρ ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτῳ
μὴ παραῤῥυείη. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς 12
ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ᾽ ἂν ἀναστάς τις καὶ ἄλλος
ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχιζεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ ἄλλοι 13
ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα
εὑρίσκετο χρῖσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ᾽ ἐλαίου, σύειον καὶ ση-

χιών] sic ABEFGIK; reliqui om. *ἡ*. — §. 12. *τάχ᾽ ἂν*] sic AB pro *τάχα*, v. ad I, 5, 2. — *ἔσχιζεν*] sic AB; nonnulli deteriores *σχίζειν*; alii *ἔσχισεν*. — §. 13. *εὑρίσκετο χρ.*] v. adn. — *σύειον*] v. adn.

vel ut a frigore se defenderent, uti Zeunius et Lion. observarunt. Cf. Hellen. IV, 5, 4."

εὑρίσκετο χρῖσμα] Sic ABDE; *εὑρίσκοντο χρ.* M; *εὑρίσκοντο τὸ χρ.* O, sed medium ab h. l. abhorret; FGHIKL dant *εὕρισκον τὸ χρ.*, quod recepit Krügerus, qui in l. de auth. p. 43. articulum *τό* nomini *χρῖσμα* additum praegressum *ἐχρίοντο* spectare existimat. Aldina habet *ηὕρισκον τὸ χρ.*, quae forma a Xenophontis consuetudine non abhorret, sed h. l. nullis codd. firmatur. V. ad extremam §.

σύειον] *σύιον* A; *συϊνόν* vel *σύϊνον* BDE et Suidas, haud scio an recte. Adipem suillam inter oleorum genera e plantis confecta primo loco commemorari, quum omnino ad unguenta nihil fere ex animalium corporibus admiscuerint, Weiskius absonum et paene ridiculum iudicat. Eadem re etiam alii editores offensi sunt. Quare Brodaeus *κίκινον*, Muretus Varr. Lectt. XIX, 5. *σούσινον* (liliaceum) et *θύειον* legendum coniecerunt. At editores non attenderunt ad id, quod Xenophon *χρῖσμα* (adipem) et *μύρον* (unguentum) diligenter h. l. distinxit. Superfluas omnes has coniecturas esse Sturzius L. Xen. T. IV. p. 124 sq. demonstravit e Plin. H. N. XXVIII, 10., ubi haec leguntur: Adipis laus est, sed maxime suilli. Axungiam etiam Graeci appellavere (adipem suillum inveteratum). Multo vero praestantior in apris est. Usus igitur axungiae est ad mollienda, excalfacienda. Sincera axungia medetur ambustis vel nive — itinerumque lassitudines et fatigationes levat.

σησάμινον] Sturz. L. X. T. IV. p. 30. et editores in partes vocant Plinium H. N. XIII, 1. XVIII, 10: Sesama ab Indis venit; ex ea et oleum faciunt. Curt. VII, 4, 23: Succo ex sesama expresso haud secus quam oleo artus perungebant. Dioscoridem 2, 119—121. Strabon. XVI, 1. p. 343. Theophrast. de Odoribus p. 737 sq. ed. Schneid. Salmas. in Exercitt. p. 727. a. Interpp. ad Aristoph. Pac. 865.

ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν] Scil. *ἀμυγδαλῶν*, ex amygdalis amaris expressum. Sic saepe apud Graecos scriptores ex vocabulo quodam antecedenti nomen eliciendum est. V. nos in Gramm. T. II. §. 414, 4. (Gr. schol. §. 238, 4. d.) Sic paullo post *ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων* sc. *σησάμων, ἀμυγδαλῶν, τερεβίνθων*. Comparare iubent editores

σάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερεβίνθινον. Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον ηὑρίσκετο.
14 Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς τὰς κώμας εἰς στέγας. Ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ᾔεσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῄεσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν, ὑπὸ τῆς αἰθρίας δίκην ἐδίδοσαν κακῶς
15 σκηνοῦντες. Ἐντεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκράτην

ηὑρίσκετο] v. adn. — §. 14. εἰς τὰς κώμας] v. adn. — ἀπῄεσαν, τὰς οἰκίας] ἀπῄεσαν καὶ τὰς οἰκ. ADK; ἀπ. εἰς τὰς οἰκ. B. — ὑπὸ τῆς αἰθρίας] v. adn. — §. 15. νυκτός] sic AB pro τῆς νυκτός. — §. 16. σάγαριν] σάγγαριν AB, cf.

Salmas. l. d. p. 329. Schneiderum ad Theophr. T. IV. p. 650 sq. Dioscorid. 1, 71. Plin. H. N. XIII, 2.

τερεβίνθινον] V. Sturz. L. X. T. IV. p. 277.

ηὑρίσκετο] Sic optimi codd. A et B; reliqui εὑρίσκετο, quod ab editoribus sine dubio propterea est praelatum, quod paullo ante εὑρίσκετο legitur. At lubricum est in eiusmodi rebus scriptores contra codicum auctoritatem ad constantem quendam usum revocare. Sic temerarium esset, si quis infra IV, 4, 21. omnium librorum scripturam καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἑάλω ad unam eandemque formam revocare vellet. Meo quidem iudicio omnis haec res e codicibus diiudicanda est. Infra V, 4, 28. in omnibus codd. legitur εὑρίσκετο, sed §. 29. ηὑρίσκετο in optimis codd.

§. 14. εἰς τὰς κώμας] Sic praeeunte Dindorfio edidi cum Suida, qui Vol. I. p. 567. v. διασκηνητέον hunc locum sic attulit: ἐδόκει διασκηνητέον εἶναι εἰς τὰς κώμας εἰς στέγας. Etiam cod. H εἰς ante τάς additum habet, sed a recentiore manu. Reliqui codd. omnes exhibent τὰς κώμας sine praepositione. Hutchinsonus ob §. 8. et 5, 23. e coniectura reposuit κατὰ τὰς κώμας. Sed multo veri similius est praepositionem εἰς ob proxime seq. εἰς omitti potuisse. Krügerus verba εἰς τὰς κώμας ex interpretamento orta esse putat.

ὑπὸ τῆς αἰθρίας] Optimi codices ADE dant ὑπὸ ἀτασθαλίας et B ὑπὸ τῆς ἀτασθαλίας. Quae scriptura si recipitur, verba ὑπὸ ἀτασθαλίας non cum δίκην ἐδίδοσαν, sed cum ἐνέπρησαν coniungenda sunt. Sed primum offensioni est haec verborum collocatio, quae et oratoria est neque huic loco convenit; deinde ipsum vocabulum ἀτασθαλίας, quod neque alias apud Xenophontem legitur et poeticum est, quanquam saepe iam vidimus Xenophontem poeticis vocabulis haudquaquam abstinuisse. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16. Huc accedit, quod etiam Suidas tuetur scripturam ὑπὸ τῆς αἰθρίας; nam is v. αἰθρία p. 648. nostrum locum, mutato tamen verborum ordine, sic protulit: οἱ δὲ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες δίκην ἔδοσαν ὑπὸ τῆς αἰθρίας κακῶς σκηνοῦντες, unde apparet Suidam verba ὑπὸ τῆς αἰθρίας iunxisse cum σκηνοῦντες. Ob verborum ordinem, quem codd. servant, Hutchinsonus et Krügerus verba ὑπὸ τῆς αἰθρίας iungenda censent cum

Τεμενίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὄρη, ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα
τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. Πορευθεὶς δὲ 16
τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἧκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν,
οἵανπερ καὶ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. Ἐρωτώμενος δέ, ποδα- 17
πὸς εἴη, Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ

V, 4, 13. Suid. σάγαρι sine ν. — οἵανπερ καὶ Ἀμαζ.] sic A B; οἵανπερ καὶ αἱ Ἀμ. E; reliqui οἵανπερ αἱ Ἀμ. — §. 17. δὲ ποδαπός] v. adn. — πορεύεσθαι] στρατεύεσθαι B G H K L N et Aldina.

δίκην ἐδίδοσαν, ut sententia sit: a libero coelo puniebantur, uti Cyrop. I, 6, 45: πολλοὶ δέ, οἷς ἐξῆν φίλοις χρῆσθαι καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν, τούτοις δούλοις μᾶλλον βουληθέντες ἢ φίλοις χρῆσθαι, ὑπ' αὐτῶν τούτων δίκην ἔδοσαν. III, 2, 13. VII, 5, 40. δίκην δεδωκότες ὑπὸ πάντων τῶν ἀναγκαίων, puniti ab omnibus naturae necessitatibus. At hi loci longe discedunt ab eo quem nunc tractamus loco. Quare, licet verborum collocatio durior sit, tamen verba ὑπὸ τῆς αἰθρίας cum σκηνοῦντες iungenda censeo.

§. 15. Τεμενίτην] Steph. Byz.: Τέμενος τόπος Σικελίας — ὁ οἰκήτωρ Τεμενίτης. Intelligenda videtur ea Syracusarum pars, quam posteriores appellaverunt Neapolin. V. interpp. ad Thuc. VI, 75. ap. Poppon. Part. III. Vol. IV. p. 266. Sed recte monet Krügerus, si Democratem hinc oriundum Xenophon significare voluisset, sine dubio Συρακόσιον scripturum eum fuisse. Probanda videtur sententia Zeunii, qui Democratem ex Temenio, urbe maritima Argolidis, oriundum esse suspicatur; sed tum scribendum esse Τημενίτην docet Strabo VIII, 6: τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἄργους ἓξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάσσης. Schneiderus legendum coniicit Τημνίτην, h. e. ex Temno, Aeolidis oppido, oriundum.

οἱ ἀποσκεδαννύμενοι] milites, qui palabantur. Cf. §. 9.

ἀληθεῦσαι — τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα] hic enim videbatur etiam prius religiose narrasse, quae vera erant, ut vera, si quae autem vera non erant, ut non vera (ut falsa). De ἀληθεύειν c. acc. cf. V, 6, 18. VII, 7, 25.; de μή et οὐ participio additis v. nos in Gramm. T. II. §. 715, 2. (Gr. schol. §. 318, 5.)

§. 16. σάγαριν — Ἀμαζόνες] „Cf. Arrian. An. VII, 13, 4. Horat. Carm. IV, 4, 20. ibique Iani. Ukert. *Geogr. d. Gr. u. R.* Vol. III. P. 2. p. 393." MENKIUS.

§. 17. Ἐρ. δέ, ποδαπὸς εἴη] Sic A E et Suidas v. ποδαπός Vol. III. p. 236.; reliqui: Ἐρ. δὲ τὸ ποδ. εἴη. Si articulus τό a Xenophonte profectus est, sine dubio cum Krügero explicandus est sic: consuetum illud, quod ex ignoto quaeri solet (*die bekannte, gewöhnliche Frage*). Quod autem in A B D legitur ποταπός, e vitiosa posterioris aetatis scriptorum forma profectum est, v. Lobeck. ad Phrynich. p. 56—58.

Τιριβάζου στρατεύματος, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. Οἱ δ' ἠρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα, ὁπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι
18 *συνειλεγμένον. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τιρίβαζος εἴη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ᾗπερ μοναχῇ εἴη πορεία,*
19 *ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλησιν. Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡ-*
20 *γεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνθρωπον. Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες*

§. 18. *μοναχῇ*] v. adn. — §. 19. *φύλακας καταλ.*] sic AB, nisi quod A *φύλακα* habet; reliqui *καταλ. φ.* — §. 20. *ὑπερέβαλλον*] sic ABFG pro *ὑπερέβαλον.* — §. 21. *ὅμως δὲ καί*] sic ABI pro *ὅμως καί.* — *εἰς*] sic ABEFGIK pro *ὡς*; v. ad III, 4, 5. — *ἡ Τιριβάζου*] *ἡ* additum ex ABE. — *οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰν.*] *οἱ ἀρτοποιοὶ καὶ οἱ οἰν.* IKL; *οἱ ἀρτο-*

ἠρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα, ὁπόσον] De attractione v. ad I, 1, 5.

§. 18. *Χάλυβας*] Chalybes fuerunt gens Armeniae finitima (IV, 5, 34.); v. infra IV, 6, 5 sqq. Cf. Alb. Forbiger. *Alte Geogr.* T. II. p. 409. Koch. l. d. p. 88.

Ταόχους] qui inter Armeniam et Pontum Euxinum habitabant. Cf. IV, 6, 5. 7, 1. et 2. V, 5, 17. Forbiger. l. d. p. 412. Koch. l. d. p. 88. et p. 101.

ὡς — ἐπιθησόμενον] V. ad I, 1, 3.

ᾗπερ μοναχῇ] H. e. quo uno loco; *μοναχῇ* scriptum est e Suida h. v. Vol. II. p. 571.; codd. habent *μοναχή*; apte Weisk. in partes vocat Atticorum adverbia *ἀλλαχῇ, πολλαχῇ, πανταχῇ, ἑνιαχῇ*.

ἐνταῦθα] Adverbium demonstrativum *ἐνταῦθα* antecedentium verborum *ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς* notionem cum vi quadam repetit. V. ad II, 2, 20.

§. 19. *Ἀκούσασι — ταῦτα*] V. ad I, 1, 9. *τούτῳ*.

στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι] ducem eis, qui manebant, praefectum. V. ad I, 4, 2.

§. 20. *τὸ στρατόπεδον*] Scil. *τῶν πολεμίων*.

§. 21. *ἥλωσαν — ἑάλω*] Sic omnes codd. Utraque forma Xenophonti erat usitata, sed *ἥλων* minus frequens, neque offensioni nobis debet esse, quod intra brevem verborum intercapedinem forma variata est. Cf. supra ad §. 13. *εὑρίσκετο — ηὑρίσκετο*. Etiam aliis locis forma *ἥλων* in omnibus codd. legitur, uti infra IV, 5, 24. Cyrop. IV, 5, 7. *ἥλω* optimus Guelf. et Pariss. A B tuentur. Quod de aoristi formis dictum est, idem valet de perfecti formis *ἑάλωκα* et *ἥλωκα*; nam etsi illa multo frequentior apud Xenophontem est, tamen haec firmissime stat. Cf. supra IV, 2, 13. *ἡλωκότα* et V, 2, 15. *ἡλώκει* in omnibus codd. Cyrop. V, 5, 23. *ἥλωκε* (in omnib.

ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες 21 τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα 22 οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῄεσαν καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

V. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι, ὅπῃ 1 δύναιντο τάχιστα, πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα

ποιοὶ καὶ οἰν. FGH et Ald. — §. 22. Ἐπειδή] sic ABE pro ἐπεί. — ταῦτα] sic ABDE pro πάντα. — ἐδόκει] sic ABD pro δοκεῖ. — γένοιτο] sic ABDE pro γένηται. — ἀφίκοντο] sic ABDE pro ἀφικνοῦνται.

Cap. V. §. 1. ὅπῃ] sic AB pro ᾗ. — πρὶν ἤ] v. adn.

codd.). Unde apparet Atticistas iniuria formas ἧλων et ἧλωκα tanquam non Atticas respuere.

οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι] Articulus οἱ cum participio φάσκοντες iungendus est. De participio cum articulo iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 486, 2. (Gr. schol. §. 244, 8.) Infra VII, 6, 37. οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι. Nonnulli editores offensi sunt repetito articulo οἱ, quem deteriores quidam codd. (v. var. script.) omittunt; iniuria; utrumque recte dicitur; omisso altero articulo, locus sic vertendus: homines, qui pistores et pocillatores se esse dicebant; addito articulo, sic: homines, qui pistores, et homines, qui pocillatores se esse dicebant. V. ad II, 2, 8.

§. 22. ἀπιέναι — ἐπὶ τὸ στρατόπεδον] redire ad castra, ubi Sophaenetus relictus erat. Eadem castra intelligenda sunt in extrema §.

τοῖς καταλελειμμένοις] §. 19.

ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι κτλ.] Receptui canentes. Dispersos enim, uti ait Schneiderus, per montes et e castris egressos tuba convocant, quo celerius convenirent. Cf. Halbkart. p. 157 sq. et Haken. T. II. p. 353.

Cap. V. §. 1. πρὶν ἢ συλλεγῆναι] Sic B et sine dubio A, in quo est πρηνί. Reliqui omittunt ἤ, quod, ut ait Bornemannus, veteres Atticos in eisque tragicos cum πρίν copulasse negant Elmsleius ad Eurip. Med. 179. et Reisigius in Comment. ad Soph. Oed. Col. p. 180., cuius rei caussam rimatur Hermannus ad Eurip. l. d. 1024. Sed etiam alias apud Xenophontem, quanquam raro, reperitur πρὶν ἤ, uti Cyrop. I, 4, 23. et Ages. II, 4. in omnibus codd.; cf. Sturz. L. Xen. T. III. p. 658.; et firmiter stat ap. Thucyd. V, 61., ubi v. Popponem

πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίβαζος, κατεστρατοπεδεύσαν-
2 το. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν· καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. Ἐλέ-
3 γοντο δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ οὐ πρόσω εἶναι. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας πέντε. Ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἄνεμος βοῤῥᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν ἀποκαίων
4 πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ· καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. Ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιά, ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο

§. 2. Ἐντεῦθεν] ἐντεῦθεν δ' B, v. ad I, 1, 9. — τρεῖς παρασ. πεντεκαίδεκα ἐπὶ τόν] sic ABDENQ; reliqui τρεῖς παρὰ τόν; I in marg. παρασάγγας ιε'. — §. 3. πέντε] v. adn. — πάντα] sic BDEN; I supra versum habet; πάντων A; reliqui om. — §. 4. σφαγιάσασθαι] v. adn. — πᾶσι δή] sic ABE; reliqui om., v. ad I, 9, 12. — §. 5. καίοντες] κάοντες HL; v. ad III, 5, 5. — καὶ τὸ πῦρ κ.] sic ABEFGHIKL;

in Part. III. Vol. 3. p. 605. Neque omnino Elmsleius l. d. de particularum πρὶν ἤ apud prosae orationis scriptores usu dubitavit.

§. 2. Εὐφράτην] Intelligendum est Euphratis orientale brachium, quod *Murad* appellatur, quum occidentale brachium *Frat* nominetur. V. quos laudant Rennell. p. 209 sqq. Kinneir. p. 485. et Mannert. V. p. 203. Adde Ainsworth. p. 176. Omnium optime de toto hoc loco disputat Kochius l. d. p. 90 sqq.

§. 3. πέντε] Sic A pro πεντεκαίδεκα: „quem numerum in itinere nivibus impedito iusto maiorem esse suspicantur Rennel. p. 214. et Kinneir. p. 485." KRÜGERUS, qui verba παρασάγγας πεντεκαίδεκα ex §. 2. orta esse putat, in minore autem editione scripsit [πεντεκαί]δεκα.

Ὁ δὲ τρίτος] Scil. σταθμός.

ἀποκαίων] Infra VII, 4, 3: ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα. Interpretes docent etiam urendi verbum de frigore apud Latinos usurpari. Quae quidem sententia cautius pronuntianda erat; nam ubi verbum urendi de eis, qui frigore vexantur, dicitur, substantivum addatur necesse est, e quo pateat hoc verbum hac significatione accipiendum esse. V. nos ad Cicer. Tuscul. II, 17, 40.

§. 4. σφαγιάσασθαι] H et L habent σφαγιάζεσθαι, quod sine dubio ex seq. σφαγιάζεται natum est. De Boreae omninoque ventorum apud Graecos et barbaros cultu Hutchinsonus in

καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. Διεγένοντο δὲ τὴν 5
νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ᾽ ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά·
οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. Οἱ οὖν πάλαι ἥ-
κοντες καὶ τὸ πῦρ καίοντες οὐ προσίεσαν πρὸς τὸ πῦρ
τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο
τι, εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. Ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις 6
ὧν εἶχον ἕκαστοι. Ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομέ-
νης τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔςτε ἐπὶ τὸ δά-
πεδον· οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.
Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύ- 7
οντο διὰ χιόνος· καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμία-
σαν. Ξενοφῶν δ᾽ ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων
τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγνόει, ὅ τι τὸ πάθος
εἴη. Ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων, ὅτι σαφῶς 8
βουλιμιῶσι κἄν τι φάγωσιν ἀναστήσονται, περιιὼν περὶ
τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁρῴη βρωτὸν ἢ ποτόν, διεδίδου

reliqui om. *τό*. — *εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν*] sic A; *εἴ τι ἔχοιεν βρωτῶν* B; *ὧν ἔχοιεν βρωτόν* E; vulgo *ὧν ἔχοιεν βρωτῶν*. — §. 6. *ἐκαίετο*] *ἐκάετο* L, v. §. 5. — *ἐγίγνοντο*] *ἐγένοντο* BI. — §. 8. *κἄν*] sic AB pro vulg. *καὶ ἐάν*. — *περιιὼν περί*] sic ABDN; *περιιὼν ἐπί* E; vulgo *παριὼν ἐπί*. — *εἴ πού τι κτλ.*] v. adn.

partes vocat Perizonium ad Aelian. V. H. XII, 61. Spanhemium ad Callimach. in Del. 26. Meursii Graec. Feriat. in *Βορεασμοί*.

§. 5. *εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυρούς*] De *εἰ* cum optativo iuncto v. ad I, 2, 7. Offendit accusativus *πυρούς* cum verbo *μεταδιδόναι* consociatus; nam aut *μεταδίδωμί σοι πυρῶν* aut *μ. σοι πυρῶν τι* vel *μέρος τι* dicitur. V. nos in Gr. T. II. §. 519. not. 1. (Gr. schol. §. 273. not. 6.) Hoc autem loco accusativus per attractionem quandam ex sequentibus accusativis *ἄλλο τι βρωτόν* ortus videtur.

§. 6. *ἔςτε ἐπὶ τὸ δάπεδον*] Krügerus comparat Arrian. Exp. I, 28, 5: *ἔςτε ἐπὶ τὸ εὐώνυμον παρατείνας*. Infra V, 5, 4. *ἄχρι εἰς*. V, 1, 1. 6, 2. *μέχρις ἐπί*. VI, 4, 26. *μέχρι εἰς*.

§. 8. *εἶπε —, ὅτι — βουλιμιῶσι κἄν τι φάγωσιν ἀναστήσονται*] dictum pro: *ὅτι — βουλιμῷεν καί, εἴ τι φάγοιεν, ἀναστήσοιντο*. V. ad I, 3, 14. *εἰ μὴ βούλεται* et *ἐὰν δὲ μὴ διδῷ*.

εἴ πού τι ὁρῴη βρωτὸν ἢ ποτόν] Sic scripsimus ex A, in quo est *εἴ που τι ὁρῶ η βρωτὸν ἢ ποτόν*, et ex E, in quo est *ἤπου τι ὁρῴη ἢ βρωτὸν ἢ ποτόν*, uti ad h. l. testatur Hutchinsonus, qui tamen in Addendis ex eodem codice protulit haec: *εἴ που τι ὁρῴη ἢ ποτὸν ἢ βρωτόν*. In F et G legitur sic: *ἤ που ποτὸν ἢ βρωτὸν ὁρῴη* et in HKL et I sic: *ἤπου ποτὸν ἢ βρωτὸν ὁρῴη* (I addit *τι* supra ver-

καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο
9 καὶ ἐπορεύοντο. Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμ-
10 βάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. Αὗται ἠρώτων αὐτούς, τίνες εἶεν. Ὁ δ' ἑρμηνεὺς εἶπε Περσιστί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρ-
11 χονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ

§. 9. *πρὸς τῇ κρήνῃ*] vulgo post *κόρας* posita Dind. cum A B transposuit. — §. 10. *πορεύονται*] sic A B pro *πορεύοιντο*; idem statuendum est de seq. *ἀπέχει*, pro quo F G H I K L habent *ἀπέχοι*. V. adn. — §. 11. *ἐδυνήθησαν*] *ἠδυν*. B, v. var. script. III, 1, 11. — *διατελέσαι τὴν ὁδόν*] sic A B D E N Q; reliqui *διατ. ἐν τῇ ὁδῷ*. — §. 13. *εἰς*] sic A D

sum). Recentiores editores, Zeunium secuti, cum B D N et Suida scripserunt *εἴ πού τι ὁρῴη βρωτόν*, omissis vocabulis *ἢ ποτόν*, nisi quod Suidas *εἴ τί που* pro *εἴ πού τι* habet. At vero vocabula *ἢ ποτόν*, codicum auctoritate satis firmata, ab eis videntur omissa, qui potum ab h. l. alienum esse opinabantur, non cogitantes eos, qui fame deficerent, uno vini haustu statim recreari. Quod quum vidisset Bornemannus, miror eum in verbo seq. *ἐμφάγοιεν* haesisse. Nam verbum *φαγεῖν*, quod et specialem edendi et generalem vescendi notionem habet, etiam ad potum referri potest. V. nos in Gr. Gr. T. II. §. 853. et ad Cicer. Tuscul. II, 24, 57. Cf. infra V, 4, 13: *χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν —, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη*. VII, 8, 12: *τὰ μὲν — ἀνδράποδα — καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτούς*.

διεδίδου καὶ διέπεμπε — τοὺς δυναμένους παρατρέχειν] H. e. *διεδίδου τοῖς δυναμένοις παρατρέχειν καὶ διέπεμπεν αὐτούς*; saepius apud Graecos ex duobus obiectis, quae ad duo diversa verba pertinent, unum tantum ponitur idque aut prioris aut posterioris verbi rectioni subiicitur. V. nos in Gr. schol. §. 346, 3. e.

διέπεμπε διδόντας] Exspectes *δώσοντας*. Saepe verbis motum significantibus adiungitur participium praesentis, quo actio notatur, quae nondum quidem fit, sed tamen aut reapse incipitur, aut mente instituitur. V. nos in Gr. schol. §. 255. not. 3. Infra V, 4, 2. *πέμπουσιν — ἐρωτῶντες*. V, 6, 31. 8, 9. *ὡς κατορύττοντα* ex optimis codd. VI, 6, 24.

Ἐπειδὴ — ἐμφάγοιεν] V. ad I, 2, 7.

ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν. Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἥρπαζον καὶ 12
ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἵ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες. Ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπι- 13
κούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πορεύοιτο, τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινοῖτο καὶ μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο·
ὅσοι δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰςεδύοντο εἰς τοὺς 14
πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτι-

E L pro εἰ. — §. 14. καὶ ἦσαν] v. adn. — ἐπέλιπε] v. adn. — καρβάτιναι] post hoc vocabulum Wyttenb. e Suida αὐτοῖς addendum censet, nisi quis malit scribere καρβατίνας πεποιημένοι. Neutrum necessarium est. Dativus αὐτοῖς facile suppleri potest; quare eieci.

§. 9. Πορευομένων] Sc. αὐτῶν. V. ad I, 2, 7.

πρὸς τῇ κρήνῃ] Articulus additus est, quia certus quidam fons, e quo vici commemorati incolae aquam hauriebant, intelligendus est.

τοῦ ἐρύματος] Halbkartus interpretatur *eine Barriere oder Landwehre.*

§. 10. πορεύονται — εἴη — ἀπέχει] Indicativus positus est, obliqua oratione mutata in rectam; optativus significat rem e mente narrantium prolatam. V. ad II, 1, 3.

ὅσον παρασάγγην] V. ad I, 8, 6.

§. 11. ἐδυνήθησαν] valebant, validi erant. Cf. §. 12.

§. 13. εἴ τις — πορεύοιτο — κινοῖτο — ἔχοι — ὑπολύοιτο] V. ad I, 2, 7.

ὑπολύοιτο] calceamenta solveret: cui contrarium est ὑποδεδεμένοι, calceati.

§. 14. τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο] V. ad I, 2, 23.

καὶ ἦσαν] Sic optimi codd. A B E; reliqui καὶ γὰρ ἦσαν, quod receperunt editores, vereor, ut recte; non enim rationem antecedentis enuntiationis reddere voluisse videtur Xenophon, sed novam addere sententiam.

ἐπέλιπε] Sic recte A B pro ἀπέλιπε (ap. Suidam ἀπέλειπε); notanda enim fuit notio deficiendi, deserendi. „De utriusque verbi (ἀπολείπειν et ἐπιλείπειν) differentia quum nihil discernant Dobreus et Hemsterhusius ad Aristoph. Plut. 833., ad liquidum rem perduxisse videtur Werfer. in Actt. Monacc. T. I. f. I. p. 86." BORNEMANN.

καρβάτιναι] „Calcei viles et rustici, uno corio et una solea constantes." V. Sturz. L. Xen. T. II. p. 655.

15 ναι πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. Διὰ τὰς τοι-
αύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρατιωτῶν·
καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι
τὴν χιόνα εἴκαζον τετηκέναι· καὶ τετήκει διὰ κρήνην
τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπῃ. Ἐνταῦθα ἐκ-
16 τραπόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. Ὁ
δὲ Ξενοφῶν ἔχων ὀπισθοφύλακας, ὡς ᾔσθετο, ἐδεῖτο
αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι λέγων,
ὅτι ἕπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι· καὶ τελευτῶν
ἐχαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάζειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνα-
17 σθαι πορευθῆναι. Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς
ἑπομένους πολεμίους φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπί-
οιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προς-
18 ῄεσαν πολλῷ θορύβῳ ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι. Ἔν-
θα δὴ οἱ μὲν ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες, ἐξανα-
στάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες,
ἀνακραγόντες ὅσον ἠδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας
πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες

§. 15. *αὐτόθι*] sic A B D E N pro *αὐτόθεν*. — *τετήκει*] v. adn. — *νάπῃ*] sic A D E I K pro *νάπει*; v. ad V, 2, 31. — §. 16. *σφάζειν*] v. adn. — *οὐ*] sic A B pro *οὐδέ*. — §. 17. *ἐπίοιεν*] sic A B D pro *ἐπιπέσοιεν*. — *ἤδη*] sic A B D; reliqui om. — §. 18. *μέν*] sic A B; reliqui om. — *ἅτε ὑγ. ἐξ.*] sic A B pro *ἐξ. ἅτε ὑγ.* — *ἠδύναντο*] sic A B pro *ἐδ.*, v. var. scr. III, 1,

§. 15. *ἀνάγκας*] calamitates. V. ad II, 5, 1.

διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι — τὴν χιόνα] quia nix deficiebat.

τετήκει] Sic duo optimi codices A et B pro *ἐτετήκει*. De omisso plusquamperfecti augmento plura disputavimus ad Commentar. I, 2, 64. Infra V, 2, 15. *ἀναβεβήκει* in omnibus codd. 4, 13. in optimo B legitur *ἐνδεδύκεσαν*. VI, 4, 20. *ἐπιλελοίπει* in AB. VII, 1, 23. *παραδεδραμήκεσαν*. 3, 20. *διαβεβήκει* in omnibus codd. praeter A. 5, 15. *καταβεβήκεσαν* (in omnib. codd.).

πορεύεσθαι] V. ad II, 3, 27.

§. 16. *ἔχων ὀπισθοφύλακας*] Poppo et Krügerus in ed. min. articulum *τούς* addiderunt nomini *ὀπ.*

πάσῃ τέχνῃ κ. μηχανῇ] Sic VII, 2, 8.

ὅτι ἕπονται] pro *ἕποιντο*. V. ad I, 3, 14. *εἰ μὴ βούλεται*.

σφάζειν] Sic A B D E pro *σφάττειν*, quod editores receperunt ut magis Atticum. Ego praestantissimorum codicum auctoritati repugnare nolui, quanquam veteres Graecorum grammatici docent Atticos *συρίττειν* pro *συρίζειν*, *ἁρμόττειν* pro *ἁρμόζειν*, *σταλάττειν* pro *σταλάζειν*, reliq. dixisse. V. Gregor. de dial. Att. §. 83. p. 154. ed. Schaef. Thom. Mag. p. 103. ed. Iacobitz. Cf. Lo-

ἧκαν ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγξατο.

Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς 19
ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἥξουσί τινες ἐπ᾽ αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. Οἱ δ᾽ ἔλεγον, ὅτι οἱ
ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. Ὁ δὲ παριὼν καὶ παραπέμ- 20
πων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλῦον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον
οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ οἱ ἀμ- 21
φὶ Ξενοφῶντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἵας ἠδύναντο καταστησάμενοι. Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους ἀναστήσαντας ἐκέλευεν
ἀναγκάζειν προϊέναι. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει 22
τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τού-

11. — §. 20. ἀπήγγελλον] ἀπήγγελον A, v. var. scr. I, 4, 12. — §. 21. ἀμφί] sic BN pro περί; ἀμφὶ τ. (i. e. τόν) Ξ. B. — ἠδύναντο] sic A pro ἐδ., v. §. 18. — Ἐπεί] sic AB pro ἐπειδή. — ὁ μέν] sic AB; reliqui om. μέν. — ἐκέλευεν] sic BC pro ἐκέλευσεν. — §. 22. τῶν] sic ABC pro τούς.

beckium ad Phryn. p. 241. Sed quum praeter ἁρμόττειν nonnunquam etiam ἁρμόζειν (v. Popp. ad Cyrop. I, 3, 17.) apud Xenophontem reperiatur, ausus non sum optimorum codicum auctoritatem deserere, praesertim quum, uti Poppo observavit, etiam apud Thuc. VII, 84. in omnibus libris ἔσφαζον legatur atque tragici sola forma σφάζειν utantur.

§. 17. ἀμφὶ ὧν εἶχον] H. e. ἀμφὶ τούτων, ἃ εἶχον. V. ad I, 3, 4. Observandus est usus praepositionis ἀμφί c. gen. iunctae, poetici potius et Ionici quam vulgaris Atticorum sermonis prius. Cf. Cyrop. III, 1, 8: ὅπως τῆς δίκης ἀκούσῃς παρὼν τῆς ἀμφὶ τοῦ πατρός. Intelligendi sunt hostes rixari de praedis, quas a Graecis vel occisis vel frigore debilitatis fecerant.

§. 19. ὅτι — ἥξουσί τινες ἐπ᾽ αὐτούς] venturos esse nonnullos ad eos (τοὺς ἀσθενοῦντας), h. e. promiserunt se postero die missuros esse, qui curam susciperent aegrotantium.

§. 20. ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν] copias priores non procedere, sed subsistere.

§. 22. πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης] V. ad I, 1, 5.

τοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο· καί, πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι, ἦσαν
23 πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες ἃς ἑώρων κώμας ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες.

24 Ἔνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην καὶ πώλους

ἔνθα] sic ABD; ἐν ᾗ E; reliqui ᾗ. — §. 23. συνεγένοντο] sic ABD pro συνεγίγνοντο. — ἔμενεν] sic BD; ἔμμενεν A; ἔμεινεν N; reliqui ὑπέμεινεν. — τούς] sic ABD pro τάς. — §. 24. Πολυκράτης] v. adn. — ἑαυτόν] sic AB pro αὐτόν vel αὑτόν. — λαβών] sic ABDE; reliqui λαβὼν αὐτός. — κωμάρχην] Post hoc v. Dind. e Suida addidit εὗρον δέ. — ἑπτα-

§. 23. Χειρίσοφος μὲν — οἱ δὲ ἄλλοι] Cherisophus cum suis militibus — ceteri autem duces cum suis.

§. 24. Πολυκράτης] Πολυβάτης A; Πολυβώτης BDEN; sed hoc nomen alibi non repiriri, Polycratem contra, hic λοχαγόν, ubivis Xenophonti amicum et familiarem appellari vere docet Schneiderus. Cf. infra V, 1, 16. VII, 2, 17. 29. 6, 41.

εἰς δασμὸν β. τρεφομένους] Porsonus ob Arrian. Exp. I, 26, 5: οὓς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον, et ob §. 34: ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφοιντο· ὁ δὲ ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖ δασμός, praepositionem εἰς eiiciendam censet; frustra; nam utrumque recte dici potest, et πώλους δασμὸν et εἰς δασμὸν β. τρεφομένους. Locus autem, qui §. 34. legitur, huic dispar est.

ἑπτακαίδεκα] Numerum corruptum esse iure suspicatus est Weiskius et fusius demonstravit Krügerus de authent. p. 47 sq. Bornemannus in praefat. p. XXIV. proposuit ἑπτὰ καὶ ἑκατόν. De re interpretes in partes vocarunt Strabon. XI, 14., qui de Nisaeis equis, quibus Persarum reges utebantur, in Armenia natis, loquens addit: καὶ ὁ σατράπης τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρίους πώλους — ἔπεμπε.

θηράσων] pro usitatiore θηρασόμενος dictum. V. nos ad Commentar. III, 11, 7.

ἥλω] V. ad IV, 4, 21.

ἐν ταῖς κώμαις] Quum in antecedentibus verbis de eo tantum qui Xenophonti obtigerat vico agatur, Abreschius in Diluc. Thuc. p. 136. ἐντὸς τῆς κώμης, Krügerus autem de auth. p. 46. ἐν τοῖς κωμήταις legendum censent. At recte dicere potuit Xenophon ἐν ταῖς κώμαις, ut significaret hunc virum non modo tum in hoc vico, sed ne postea quidem in ullo illorum vicorum, quos Graeci occupaverant, esse inventum.

§. 25. κατάγειοι] Diodor. XIV, 28: αὗται δὲ (αἱ κῶμαι) τὰς μὲν τοῖς ὑποζυγίοις καταβάσεις εἶχον ὀρυκτάς, τὰς δὲ τοῖς ἀνδράσι κατὰ κλιμάκων· ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις τά τε βοσκήματα

εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους [ἑπτακαίδεκα], καὶ τὴν
θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένην· ὁ
δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ᾤχετο θηράσων καὶ οὐχ ἥλω ἐν
ταῖς κώμαις. Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα 25
ὥςπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴςοδοι τοῖς μὲν
ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ
κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, ὄϊες, βόες,
ὄρνιθες καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ
ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ 26
ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν· ἐνῆσαν δὲ καὶ
αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς· καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ

καίδεκα] v. adn. — ἐνάτην] sic L pro ἐννάτην, quae forma ut deterior a veteribus grammaticis notatur. — §. 25. κατέβ. ἐπὶ κλίμακος] sic ABC; ἐπὶ κλίμακος κατέβ. DEN; κατέβ. κατὰ κλίμακας Suid. v. κλίμακες; reliqui κατὰ κλίμακας κατέβ. — ἔκγονα] ἔγγονα AIL. — ἐτρέφοντο] sic ABCEL pro ἐτρέφετο, v. adn.

τρεφόμενα χόρτῳ, τοῖς δ' ἀνδράσι πολλὴν ἀφθονίαν πάντων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Cf. Kochium l. d. p. 94 sq.

τὸ μὲν στόμα ὥςπερ φρέατος] Scil. ἦν et ad τὸ στόμα supplendum est αὐτῶν (sc. τῶν οἰκιῶν). Bornemannus laudat Matthiaeum, qui ad Eurip. Ph. 1116. raram in Atticis vetustioribus constructionem dicit accusativi τὸ στόμα, quippe ex omisso participio ἔχουσαι explicandi, comparatis interpretibus Lucian. T. II. p. 527 sq. ed. Lehm. Quae explicandi ratio defendi videtur loco a Krügero allato Thuc. VII, 59: ἔκλῃσε τὸν λιμένα ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ σταδίων μάλιστα; at videtur tantum.

ὄϊες] Sic legitur in omnibus codd.; pro qua Ionica forma recentiores editores iniuria recepisse Atticam formam οἶες demonstravi ad Commentar. II, 7, 13. Infra VI, 2, 3. in omnibus melioris notae codd. legitur ὄϊς (accus.).

ἔνδον ἐτρέφοντο] intra aedificia: quod sine dubio per hiemem tantum fiebat, uti recte monet Halbkartus. De plurali verbi post neutrum pluralis illato v. ad I, 2, 23.

§. 26. οἶνος κρίθινος] „Hoc vini genus Osiridis inventum fuisse tradit Diodor. I. c. 20. [ubi v. Wesseling.]. Apud eundem I. c. 34. potus iste ζῦθος dicitur. Eiusdem vide IV. c. 2., etiam Athenaei I. c. 14. Cf. Herod. II. c. 77." HUTCH. Tacit. Germ. c. 23: potui humor ex hordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corruptus: ubi v. interpp. Cf. Kochium l. d. p. 95.

ἐνῆσαν δὲ καὶ κτλ.] Locum verissime interpretatus est Langius sic: quum hoc vinum hordeaceum percolatum non esset, granaque hordeacea vel integra vel macerata in eo supernatarent (ἰσοχειλεῖς), ita ut nemo ore admoto, nisi grana simul sorbillare vellet, e crateribus ipsis bibere posset, instrumentis opus erat, quorum simplicissimum est calamus sine nodo (κάλαμοι γόνατα οὐκ ἔχοντες) (nam ubi nodus in calamo est, ibi nullus transi-

27 μὲν μείζους, οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους δ' ἔδει, ὁπότε τις διψῴη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. Καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι·
28 καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πόμα ἦν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ θαῤῥεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο, τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίασιν, ἢν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξη-
29 γησάμενος φαίνηται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. Ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. Ταύτην οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην
30 καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κωμάρχην πρὸς Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχου-

§. 27. *μύζειν*] v. adn. — *καὶ πάνυ ἡδὺ συμμ. τὸ πόμα ἦν*] sic AB; *καὶ πάνυ ἡδὺ ἦν συμμ. τὸ π. τὸ ἐκ κριθῶν* Suid.; *καὶ πάνυ ἡδὺ πόμα συμπαθόντι ἦν* E; *καὶ μάλα ἡδὺ πόμα συμπαθόντι ἦν* FGHKL (sed *πῶμα* FG); reliqui *καὶ μάλα ἡδὺ πόμα συμμαθόντι ἦν*. — §. 28. *τὸν ἄρχοντα*] sic AB pro *τὸν μὲν ἄρχ.* — *αὐτὸν ἐκέλευε*] sic AB pro *ἐκ. αὐτόν*. — *τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος*] sic FGHIKL; *τὸ στράτευμα πεζῇ ἡγησάμενος* ABDEM 6, 2; reliqui *τῷ στρατεύματι ἐξηγησόμενος*. — §. 29. *οἶνον ἔφρασεν*]

tus est), cuius ope vinum exsugi posset. Nam dum grana in superficie tantum natant, calamus autem liquorem e medio aut fundo tollit, fit, ut hoc modo vinum sine granis hauriri possit. Eundem huius potus bibendi morem etiamnunc Armenii sequuntur, uti testatur Niebuhrius ab Haken. II. p. 355. allatus. Adde Kochium l. d.

§. 27. *ὁπότε — διψῴη* et *εἰ — ἐπιχέοι*] V. ad I, 2, 7.

μύζειν] Sic pro *ἀμύζειν*, quod est in codd., legendum ob Suidam, qui Vol. II. p. 585. v. *μυζεῖ* haec habet: *μυζεῖ καὶ μύζει, θηλάζει, λείχει. Ξενοφῶν· ἔδει δέ, εἴ τις διψῴη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μυζεῖν τοὺς καλάμους.* Littera α ex antecedenti vocabulo facile adhaerescere potuit.

ἄκρατος] „Fortis, validus h. l., metaphora a vino mero (*ἀμιγεῖ*) sumpta, cuius maxima est vis." HUTCHINS.

συμμαθόντι] *für den Kenner*; Suidas interpretatur *συνεθισθέντι*.

§. 28. *οὔτε — τέ*] V. ad II, 2, 8.

ὅτι — στερήσοιτο — ἀπίασιν, ἢν ἀγ. κτλ.] Obliqua oratio deflectit in rectam. V. ad I, 3, 14.

ἀντεμπλήσαντες] postquam remunerandi caussa implevissent.

μένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν,
πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ 31
παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρί-
φεια, χοίρεια, μόσχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις
τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. Ὁπότε δέ τις φι- 32
λοφρονούμενός τῳ βούλοιτο προπιεῖν, εἷλκεν ἐπὶ τὸν
κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥς-
περ βοῦν. Καὶ τῷ κωμάρχῃ ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ τι
βούλοιτο. Ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δέ τινα
τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον 33
κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ
στεφάνοις καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς
βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὥςπερ
ἐνεοῖς ὅ τι δέοι ποιεῖν. Ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονή- 34
σαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων
τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἑρμηνέως, τίς εἴη

οἶνόν τ' ἔφρασεν AB. — *κατορωρυγμένος*] κατωρυγμένος A. — *Ταύτην οὖν*] sic AB pro ταύτην μέν. — *πάντες*] sic ABDE pro ἀγαθοῖς. — §. 30. *πρὸς Χειρ.*] sic ABE pro πρὸς τὸν Χ. — *ἀφίεσαν*] ἀπήεσαν ABE; ἀπίεσαν I. — *παραθεῖναι*] sic ABDE; παραθοῖεν K; reliqui παραθεῖεν. — §. 32. *βούλοιτο*] sic ABD pro εἰ βούλοιτο. — *ἔνθεν*] sic ABE pro ἔνθα. — *ἐπικύψαντα*] v. adn. — *πίνειν*] sic AB pro πιεῖν. — §. 33. *κἀκείνους*] sic AB pro καὶ ἐκείνους. — *στεφάνοις*] sic ABDI; στεφάνους H correctus, M; reliqui om.

§. 29. *οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν*] V. ad I, 1, 5. Infra §. 34. Ceterum οἶνος κρίθινος ex antecedentibus intelligendus est.

ἐν ὀφθαλμοῖς] ἔχοντες, observantes, intuentes.

§. 30. *ὅπου — παρίοι*] §. 32. ὅπου — ἴδοι et ibid. ὁπότε — βούλοιτο; v. ad I, 2, 7.

§. 32. *ἐπικύψαντα*] Sic recentiores editores scripserunt ex Hermogene de formis orationis II. p. 505. ed. Laur., ubi haec leguntur: τοιοῦτος ὁ Ξενοφῶν κἀν τοῖς ἱστορικοῖς, οἷος κἀν τοῖς ἄλλοις· οἷον ὅτι χιλὸν ἐστέψαντο, ὅταν λέγῃ, καὶ ὅτι πίνειν ἀπὸ τοῦ κρατῆρος *ἐπικύψαντα* ἔδει καθάπερ βοῦν. Optimi codd. ABDE dant ὑποκύψαντα, reliqui κύψαντα.

ὥςπερ βοῦν] Per attractionem dictum pro ὥςπερ βοῦς sc. ῥοφεῖ. V. nos in Gr. T. II. §. 830, 3. (Gr. schol. §. 342. not. 3.) Cf. Xen. Symp. I, 4. Antiph. or. V. p. 137, 71.

§. 33. *κἀκείνους*] τοὺς Χειρισόφου στρατιώτας. V. ad I, 2, 27.

σκηνοῦντας] convivantes, epulantes. Cf. V, 3, 9. VII, 3, 15.

ἐνεοῖς] mutis, stupidis, quia linguam Graecam ignorabant. V. Sturz. L. Xen. T. II. p. 181.

§. 34. *κοινῇ δή*] V. ad I, 9, 12.

ἡ χώρα. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφονται. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν, ᾗ εἴη. Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει παλαίτερον, δίδωσι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιώς, μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ

§. 34. τρέφονται] sic AB pro τρέφοιντο, v. ad I, 3, 14. — §. 35. Ξενοφῶν] ὁ Ξ. EIKL. — παλαίτερον] v. adn. — ἤκουσεν] ἤκουεν AE. — τῶν πώλων] τὸν πῶλον ABDE et supra versum IK. — §. 36. θυμοειδέστεροι] sic ABDE;

§. 35. πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας] vici praefectum ad suos reduxit. Reflexivum nonnunquam non ad subiectum enuntiationis, sed ad obiectum referendum est. V. nos in Gr. schol. §. 302, 2. b.

παλαίτερον] seniorem. De re v. III, 3, 19. Scripturam παλαίτερον duorum optimorum codicum A et B auctoritate suffultam cum Bornemanno et Dindorfio vulgatae παλαιότερον praetuli, quanquam non ignoro hanc quoque formam apud Xenophontem aliosque eiusdem aetatis scriptores in usu fuisse. Cf. supra I, 5, 9. σχολαιότερον. de Rep. Lac. X, 8. (5.) παλαιότατοι. XI, 3. σχολαιότατα. Antiphon. or. IV. p. 125, 6. γεραιοτέρων. or. VI. p. 141, 4. παλαιότατα. Thuc. I, 4. παλαιότατος (in 8 codd.) et alibi. V. Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. I. p. 61. Contra constanter Xenophon utitur γεραίτερος, γεραίτατος, uti Thuc. semper σχολαίτερος. V. Poppon. ad IV, 47. VII, 15. Quod Atticistae (ut Thom. Mag. p. 343.) formas breviores ut magis Atticas laudant, id referendum videtur ad poetas Atticos.

ἱερὸν — τοῦ Ἡλίου] V. Rost. §. 162. p. 415. Kühner. T. II. §. 517, 3. (Gr. schol. 273, 2.) Cf. V, 3, 13. Persas equos maxime Soli immolasse docet Zeunius ad Cyrop. VIII, 3, 12. Bornemannus comp. Iustin. I, 10, 5: Nam et Persae Solem unum deum credunt eique equos sacratos esse ferunt. Brisson. p. 339 sqq. Kleuker. Zend. Avesta T. I. P. II. p. 264. Supplem. T. II. P. I. p. 86. et Persic. p. 31 sq. Creuzer. *Symbol.* Vol. I. p. 721. 725.

τῶν πώλων λαμβάνει] V. ad I, 5, 7.

§. 36. θυμοειδέστεροι δὲ πολύ] Magna cum vi πολύ, πολλῷ comparativo subiiciuntur, quod idem fit apud Latinos scriptores. V. nos in Gr. Gr. T. II. §. 588, 2. p. 258 sq. et ad Ciceron. Tuscul. V, 36, 104. p. 442. ed. 3. Cf. infra VI, 1, 1. εὖ μάλα, ubi v. adnotata nostra.

σακία — σακίων] Sic AB pro σακκία et σακκίων, quae scriptura ut non Attica ab Atticistis improbatur. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 15.

περιειλεῖν] „Hutchins. comp. Montefalconii Antiq. illustr. T. IV. P. I. p. 79. Stra-

λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. Ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι 36
μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. Ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρός.

VI. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα 1
παραδίδωσι Χειρισόφῳ, τοὺς δ' οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχῃ, πλὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἄρτι ἡβάσκοντος· τοῦτον

θυμειδέστεροι K; reliqui θυμωδέστεροι. — πολύ] sic ABD pro πολλῷ. — σακία — σακίων] v. adn. — περιειλεῖν] sic A DE; περιελεῖν B; reliqui et Suid. περιδεῖν. — μέχρι] v. adn.
Cap. VI. §. 1. τοῦ ἄρτι ἡβ.] v. adn.

bo XI. p. 772. de Caucaso: ὑποδούμενοι κεντρωτὰ ὠμοβόϊνα δίκην τυμπάνων πλατέα διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς κρυστάλλους. Arrianus Suidae v. λύγος ita narrat: οἱ δὲ κύκλους ἐκ λύγων τοῖς ποσὶ περιαρμόσαντες αὐτοί τε ἀβλαβῶς ἐπήρχοντο κατὰ χιόνος πιεζομένης ὑπὸ τῶν κύκλων —. Regio non nominatur, de qua Arr. ista narraverit." SCHNEID. Cf. Koch. l. d. p. 95.

μέχρι τῆς γαστρός] Mirum optimos codices ABE occupavit mendum; habent enim ἕως τ. γ. Difficile ad intelligendum est, quomodo id natum sit. Quare si vel apud Xenophontem vel apud alios huius aetatis scriptores ulla ἕως cum genitivo iuncti vestigia deprehenderentur, hanc scripturam non deseruissem. Infra quidem IV, 8, 8. firmiter stare videtur ἕως οὗ; v. ibi adnotata.

Cap. VI. §. 1. τοῦ υἱοῦ τοῦ ἄρτι ἡβάσκοντος] Sic ABI; reliqui omittunt alterum articulum ante v. ἄρτι. Krügerus de authent. p. 41 sq. articulum iteratum ab huius loci sententia abhorrere censet, docens participium sine articulo appositum totum orbem notionis, cui adiunctum est, amplecti (*es kommt der ganzen Sphäre des Begriffes zu*), contra articulo repetito notionem tantum intelligi, quatenus participium eius proprium sit: ὁ υἱὸς ὁ ἡβάσκων, filius (eius) is, qui pubescebat, vel filiorum (eius) is, qui pubescebat, ut plures eius filii fuisse indicentur. I, 4, 7: τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας, ex militibus eorum illi, qui ad Clearchum transierant; contra sine iterato articulo: omnes eorum milites, qui ad Cl. transierant. Idem in ed. mai. comparat Cyrop. IV, 6, 5: ἔθαψα τηλικοῦτος ὢν ἄρτι γενειάσκοντα τὸν ἄριστον παῖδα. At quum prior articulus vices sustineat pronominis reflexivi, alter articulus necessarius videtur: *aus ser seinem eben aufblühenden Sohne*, praeter suum filium eumque pubescentem.

δ' Ἐπισθένει] Optimos codices vitium occupavit; A enim dat δὲ Πλησθένει, BEN δὲ Κλεισθένει, D δὲ Πλεισθένει; cf. variet. script. §. 3. Supra I, 10, 7. in omnibus libris legitur Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης.

Ἀμφιπολίτῃ] V. ad I, 10, 7.

*δ' Ἐπισθένει Ἀμφιπολίτῃ δίδωσι φυλάττειν, ὅπως, εἰ
καλῶς ἡγήσοιτο, ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. Καὶ εἰς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ εἰςεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ*
2 *ἀναζεύξαντες ἐπορεύοντο. Ἡγεῖτο δ' οὗτος ὁ κωμάρχης
λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἤδη τε ἦν ἐν τῷ τρίτῳ στα-
θμῷ, καὶ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη, ὅτι οὐκ εἰς
κώμας ἦγεν. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι οὐκ εἶεν ἐν τῷ τόπῳ τού-
τῳ. Ὁ δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' οὔ.*
3 *Ἐκ δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ᾤχετο κατα-
λιπὼν τὸν υἱόν. Τοῦτο δὴ Χειρισόφῳ καὶ Ξενοφῶντι
μόνον διάφορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἡ τοῦ ἡγεμόνος
κάκωσις καὶ ἀμέλεια. Ἐπισθένης δὲ ἠράσθη τε τοῦ
παιδὸς καὶ οἴκαδε κομίσας πιστοτάτῳ ἐχρῆτο.*
4 *Μετὰ τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτὰ σταθμούς, ἀνὰ*

δ' Ἐπισθένει] v. adn. — **δίδωσι**] sic ABE pro *παραδίδωσι*. — **ἡγήσοιτο**] sic ABD pro *ἡγήσαιτο*. — **ἀπίοι. Καί κτλ.**] *ἀπίοι εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν ᾗ εἰςεφόρησαν* ABDE: quam scripturam Born. vere iudicat e falsa interpungendi ratione ortam. — §. 2. **οὗτος**] sic ABDE pro *αὐτοῖς*. — **καὶ Χειρίσοφος**] sic AB pro *καὶ ὁ Χ.* — **ἦγεν**] *ἤγαγεν* AE. — §. 3. **Ἐκ**] sic ABDE pro *ἀπό*. — **Τοῦτο δή**] sic ego scripsi codicum secutus vestigia: *τό τε (τότε) δή* ABDEN; *τοῦτό τε δή* FGHI et Ald.; *τοῦτό τε δέ* L; *τοῦτο τῷ τε δή* K; recentiores edd. pleraeque omnes receperunt coniecturam Stephani *τοῦτό γε*

δίδωσι —, ὅπως, εἰ — ἡγήσοιτο, — ἀπίοι] De optativo post praesens historicum illato v. Rost. §. 186. p. 522. Kühner. T. II. §. 773. II. α. (Gr. schol. §. 330. not. 2.) Infra IV, 7, 19. VI, 2, 17.

§. 2. **καὶ ἤδη τε ἦν ἐν τῷ τρίτῳ στ.**] Ad *ἦν* Poppo supplendum putat *ὁ κωμάρχης*, quod mihi durissimum videtur esse; multo rectius Hutchinsonus *ἦν* impersonaliter dictum accipit, ut cum *ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ* iunctum tempus significet; *σταθμός* enim saepius de spatio unius diei accipiendum est, v. ad I, 2, 5. Pari modo I, 8, 1: *καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν, καὶ κτλ.* IV, 5, 21: *πρὸς ἡμέραν ἦν.* V. nos in Gr. T. II. §. 414, 3. (Gr. schol. §. 238, 4. c.) — De *καὶ Χειρίσοφος*, ubi exspectes *ὅτε Χ.*, v. ad II, 1, 7.

ἐχαλεπάνθη] Haec aoristi forma verbi *χαλεπαίνω* alias non legitur, nisi h. l. et Cyrop. III, 1, 38., ubi optimi codd. *χαλεπανθῇς*, deteriores *χαλεπήνῃς* exhibent. Quare Lobeckius ad Phrynich. p. 36. h. l. *ἐχαλέπηνε* legendum arbitratur.

οὐκ εἶεν] *κῶμαι.*

οὔ. Ἐκ] De *οὔ* ante vocalem in enuntiationis clausula posito v. nos ad Commentar. II, 6, 11. Cf. infra VI, 5, 4.

§. 3. **διάφορον**] dissidium.

ἀμέλεια] neglectio, quod

πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, παρὰ τὸν Φᾶσιν ποτα-
μόν, εὖρος πλεθριαῖον. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν στα- 5
θμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεδίον
ὑπερβολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ
Φασιανοί. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους 6
ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων εἰς
τριάκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάσῃ
τοῖς πολεμίοις· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παράγειν
τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα.
Ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνεκάλεσε στρατη- 7
γοὺς καὶ λοχαγοὺς καὶ ἔλεξεν ὧδε· Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς
ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους· ὥρα δὲ
βουλεύεσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. Ἐμοὶ 8
μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς

δή; Dind. e coni. eiusdem Stephani τό γε δή. — Ἐπισθένης] Πλεισθένης AD; Κλεισθένης BEN. — §. 4. ἐπορ. ἑπτὰ στ.] sic AB pro στ. ἑπτὰ ἐπορ. — πλεθριαῖον] sic ABDE pro ὡς πλεθριαῖον. — §. 5. Τάοχοι] Ταόχοι AIKL et Ald.; Τάοχοι reliqui et Steph. Byz. Cf. IV, 7, 1. — §. 6. εἰς τριάκοντα] sic ABD; ὡς τριάκοντα Steph.; εἰς πεντήκοντα E; reliqui ὡς πεντήκοντα. V. ad VI, 3, 2. — καὶ τοῖς] sic ABEI; reliqui om. καί. — §. 7. στρατηγούς] sic AB; reliqui τοὺς στρ. V. ad III, 5, 7. — §. 8. παραγγεῖλαι] sic AB pro παραγγέλλειν.

ducem non diligenter custodiverat.

§. 4. Φᾶσιν] Non Colchicus Phasis, qui in Pontum Euxinum influit, intelligendus est, sed Armeniae fluvius (Ἀράξης, hodie *'Arás*), qui in mare Caspium influit. V. Ainsworth. *Travels in the track* etc. p. 179 sq. et quos p. 247. laudat, et Koch. l. d. p. 98 sq. Ceterum ipse Xenophon hunc fluvium cum Colchico permiscuisse videtur. V. Rennel. p. 230.

§. 5. ὑπερβολῇ] V. ad IV, 1, 21.

Χάλυβες — Τάοχοι] V. ad IV, 4, 18.

Φασιανοί] Gens, quae Phasidem, cuius modo mentio facta est, accolebat: quae regio hodie *Passin* appellatur.

§. 6. ἐπαύσατο —, ἵνα μὴ — πλησιάσῃ] V. ad I, 4, 18.

κατὰ κέρας] longo agmine, uti exercitus in itinere proficisci solet; latitudo exercitus pro viarum ratione aut maior aut minor est; cf. Hellen. VII, 4, 23: οἱ μὲν — κατὰ κέρας ἅτε καθ' ὁδὸν πορευόμενοι. Contra, ubi ἐπὶ φάλαγγος exercitus incedere dicitur, frons amplior est altitudine: quod fit, quum acies ad proelium committendum instructa est. V. Fr. Haasium ad Xen. de Rep. Lac. p. 220—223.

παράγειν — ἐπὶ φάλαγγος] V. ad IV, 3, 26.

στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι, εἴτε τήμερον εἴτε
9 αὔριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ
Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαῤῥαλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαῤῥούντων πλείους προςγενέσθαι.

10 Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐγὼ δ' οὕτω γινώσκω. Εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερβάλλειν, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχι-
11 στα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. Τὸ μὲν οὖν ὄρος
ἐστὶ τὸ ὁρώμενον πλέον ἢ ἐφ' ἑξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ' οὐδαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν, ἀλλ' ἢ κατ'

§. 9. *ἐπὰν τάχιστα*] sic ABE pro *ἐπὰν ὡς τ.* — *ὁρῶντες ἡμᾶς*] sic AB pro *ἡμᾶς ὁρ.* — *θαῤῥαλ.*] sic AB pro *θαρσαλ.* — *πλείους*] sic ABHIKL pro *πλέους.* — §. 10. *γινώσκω*] *γιγνώσκω* al., v. var. scr. I, 10, 12. — *ἐλάχιστα*] *ὡς ἐλ.* Hutchins. — *λάβωμεν*] sic ABE pro *λάβοιμεν*, quod est vitiosissimum. — *ἀποβάλωμεν*] sic E; *ἀποβάλλωμεν* A; B lacunam habet consequentium sex verborum; reliqui *ἀποβάλοιμεν.* — §. 11. *ἐφ'*] om. AE. — *οὐδαμοῦ*] sic ABCE pro *οὐδαμῇ.* — *κατ' αὐτὴν τὴν ὁδόν*] sic BCE; *κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδ.* A; reliqui *κατὰ ταύτην τὴν ὁδόν.* — *ἣν δυνώμεθα*] sic recte Steph.; *ἢ δυναίμεθα* A; *ἢ δυναίμεθα* B; *ἣν δυναίμεθα* E; *ἣν δυνάμεθα* re-

§. 11. *οὐδαμοῦ — ἀλλ' ἤ*] nusquam nisi. V. nos in Gr. T. II. §. 741, 5. (Gr. schol. §. 322. not. 10.) Infra VII, 7, 53.

τοῦ ἐρήμου ὄρους — κλέψαι τι] montis deserti partem furtim occupare. Infra V, 6, 9: *ἣν — δυνηθῆτε τὰ — ὄρη κλέψαι.* Similiter VI, 1, 1: *ἐκλώπευον — τοὺς ἀποσκεδαννυμένους*, furtim (clam) intercipiebant.

ἁρπάσαι] celeriter occupare. Infra VI, 5, 18.

μᾶλλον] Saepe post comparativum pluribus interiectis verbis *μᾶλλον* ita subiicitur, ut comparativi vim repetat et quasi in memoriam revocet. V. nos ad Commentar. III, 13, 5. Cf. infra VII, 4, 12.

§. 12. *ὄρθιον — ἰέναι ἢ ὁμαλές*] per locum acclivem ire, quam per planum. De accusativo v. nos in Gr. T. II. §. 554. not. 2. (Gr. schol. §. 279. not. 8.)

εὐμενεστέρα] facilior, commodior. Apte Krüger. comparat Thuc. II, 74: *παρέσχετε αὐτὴν (τὴν γῆν) εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν.* V. Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. II. p. 364.

§. 13. *ἐξόν*] quum liceat. V. ad II, 5, 22.

ἀπελθεῖν τοσοῦτον] tantum spatium abire (ab hostibus). Fallitur sine dubio Weiskius, qui intelligit *μέρος*

αὐτὴν τὴν ὁδόν· πολὺ οὖν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὄρους
καὶ κλέψαι τι πειρᾶσθαι λαθόντας καὶ ἁρπάσαι φθά-
σαντας, ἢν δυνώμεθα, μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ
ἄνδρας παρεσκευασμένους μάχεσθαι. Πολὺ γὰρ ῥᾷον 12
ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλές, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολεμίων
ὄντων, καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν
ὁρῴη τις ἢ μεθ' ἡμέραν μαχόμενος, καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς
ποσὶν ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς
βαλλομένοις. Καὶ κλέψαι δ' οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ 13
εἶναι, ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἐξὸν δὲ
ἀπελθεῖν τοσοῦτον, ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν. Δοκοῦ-
μεν δ' ἂν μοι ταύτῃ προςποιούμενοι προςβάλλειν ἐρημο-
τέρῳ ἂν τῷ ὄρει χρῆσθαι· μένοιεν γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον ἀ-
θρόοι οἱ πολέμιοι. Ἀτὰρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; 14

liqui; Dind. *εἰ δυναίμεθα*, quod h. l. minime placet. — §. 12. *ὁμαλές*] sic BDEN; *ὁμαλεῖς* A; reliqui *ὁμαλόν*. — *ἀμαχεὶ μᾶλλον*] sic ABCD pro *ἀμ. ὡς μᾶλλον*. — *ὁμαλή*] FGIK *ἡ ὁμαλή*. Articulus neque omnino necessarius est, et, si esset, ex antecedentibus repeti posset. — §. 13. *Καὶ κλέψαι δ'*] sic AE; v. ad I, 1, 2.; *καὶ κλέψαι* B; reliqui *κλέψαι δέ*, omisso *καί*. — *ὁρᾶσθαι*] sic ABDE; reliqui *δύνασθαι ὁρᾶσθαι*. — *ταύτῃ*] *ταύτην* ABD. — *προςβάλλειν*] sic ABDK pro *προςβαλεῖν*. — *τῷ ὄρει*] sic ABDE pro *τῷ ἄλλῳ ὄρει*; sed *ἄλλῳ* e tota loci sententia facile mente suppleri potest. — §. 14. *Ἀτὰρ τί ἐγώ*] *καὶ γάρ τοι ἐγώ* A; *καὶ γάρ τι ἐγώ* B.

στρατεύματος ideoque scribi malit *τοσούτους*.

ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν] Scil. *τοῖς πολεμίοις*, ut ne ab hostibus sentiamur. Cf. Sturz. L. X. T. I. p. 86 sq.

Δοκοῦμεν δ' ἄν μοι — ἐρημοτέρῳ ἂν — χρῆσθαι] Videmur autem mihi — minus defenso (reliquo) monte usuri esse. Prius *ἄν* statim ab initio significat praedicatum enuntiationis (*χρῆσθαι*) conditioni esse subiectum, alterum autem *ἄν* ei vocabulo adiunctum est, quod maiore vi efferendum est. V. ad I, 3, 6.

μένοιεν γάρ] Ob orationem obliquam exspectes *μένειν γὰρ τοὺς πολεμίους*; sed saepe post praegressum infinitivum vel post *ὅτι* (*ὡς*) c. verbo finito iunctum sequitur optativus sine *ὅτι* (*ὡς*), in primis cum *γάρ*. V. nos in Gr. T. II. §. 844. not. 2. (Gr. schol. §. 345. not. 1.) Infra VII, 3, 13. Post accus. c. inf. VI, 2, 10. Ceterum ad *μένοιεν* ex antecedentibus *ἄν* repetendum videtur, v. ad I, 6, 2.

§. 14. *Ἀτὰρ τί — συμβάλλομαι;*] At quid de furto loquor? „Plenum *λόγους συμβάλλεσθαι* est in Cyrop. II, 2, 21. *συμβαλέσθαι περὶ τούτου λόγον*. Auctor de Corrupta Eloq. c. 42: de his rursus conferemus, sc. sermonem." SCHNEID. Apte Krügerus in ed. min. comparat Plat. Symp. 185. C:

ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁμοίων, εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν εἶναι, ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα
15 μὴ κωλύει νόμος. Ὅπως δὲ ὡς κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λανθάνειν, νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστιν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες, μαστιγοῦσθαι. Νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν καὶ φυλάξασθαι μέντοι, μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὄρους, ὡς μὴ πληγὰς λάβωμεν.

16 Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, κἀγὼ ὑμᾶς τοὺς Ἀθηναίους ἀκούω δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια, καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ

καλόν] sic ABDEN pro *ἀναγκαῖον*, quod Born. ab eo suspicatur illatum, qui verba *ὅσα μὴ κωλύει νόμος* explicaturus fuerit. — §. 15. *κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε*] *κλέπτειν τε καὶ πειρᾶσθαι* ADE; *κλέπτειν καὶ πειρᾶσθαι* B. — *νόμιμον ἄρα ὑμῖν*] *νόμιμον γὰρ ὑμῖν* A; *νόμιμον μὲν γὰρ ὑμῖν* BDE. — *φυλάξασθαι*] sic ABDE; reliqui *φυλάττεσθαι*. — *μέντοι*] om. AB, quod sane est mirandum. — *πληγάς*] sic ABDE; reliqui *πολλὰς πληγάς*. — §. 16. *κἀγώ*] sic AB pro *καὶ ἐγώ*. — *τοὺς Ἀθην. ἀκούω*] sic AB pro *ἀκ. τ. Ἀθ.* —

ταῦτά σοι περὶ Ἔρωτος συμβάλλομαι.

τῶν ὁμοίων] *τῶν ὁμοτίμων*. V. Fr. Haasium ad Xen. de Rep. Lac. p. 183 sqq. et p. 320. Cf. Sturz. L. Xen. T. III. p. 280.

κλέπτειν μελετᾶν] „V. Manson. Spart. I, 2. p. 232. Odofr. Müller. Dor. II. p. 33 sq." POPPO.

§. 15. *νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστιν*] legibus scilicet vobis sanctum est. Sic saepius *ἄρα* cum irrisione quadam (ironice) dicitur. V. R. Klotzium ad Devar. T. II. p. 174. Cf. infra V, 6, 29. *ὡς ἄρα γιγνώσκων*.

καὶ — μέντοι] ac — profecto. Cf. §. 16. V. ad I, 8, 20.

κλέπτοντες τοῦ ὄρους] §. 11. *τοῦ ἐρήμου ὄρους — κλέψαι τι*. V. ad I, 5, 7.

§. 16. *τὰ δημόσια*] pecunias publicas. De re Schneiderus in partes vocat Aristoph. Plut. 174. 567 sqq. 665. Equitt. 247. Avv. 32 sqq. Xen. de Rep. Ath. I, 6 sqq. II, 19. et Tittmann. *Darstellung der griech. Staatsverf.* p. 335 sq.

καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ] pro *καὶ μάλα δεινοῦ ὄντος*. V. ad I, 5, 8.

ὑμῖν — ἀξιοῦνται] V. ad I, 8, 12.

§. 17. *κλωπῶν*] Per contemptum sic vocantur hostes, qui furtim praedandi caussa Graecos subsequebantur. Ceterum unus Suidas v. *κλώψ* Vol. II. p. 352. habet *κλωπῶν*, codices ad unum omnes dant *κλοπῶν*. Etiam in Cyrop. II, 4, 23. duo tantum libri (Par. A et Vat.) exhibent *κλωπῶν*, ceteri *κλοπῶν*. Weis-

τοὺς κρατίστους μέντοι μάλιστα, εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξιοῦνται· ὥςτε ὥρα καὶ σοὶ ἐπιδείκνυσθαι τὴν παιδείαν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἕτοι- 17
μός εἰμι τοὺς ὀπισθοφύλακας ἔχων, ἐπειδὰν δειπνήσωμεν, ἰέναι καταληψόμενος τὸ ὄρος. Ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες τῶν ἑπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες· τούτων καὶ πυνθάνομαι, ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται αἰξὶ καὶ βουσίν· ὥςτε, ἐάνπερ ἅπαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. Ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς πολεμίους με- 18
νεῖν ἔτι, ἐπειδὰν ἴδωσιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν.

§. 17. γυμνῆτες] sic ADE et Suidas v. κλώψ pro γυμνῆται. V. ad IV, 1, 6. — ἑπομένων] sic ABE pro ἐφεπομ., quod sine dubio a correctore profectum est. — κλωπῶν] v. adn. — τούτων καί] v. adn. — αἰξί] sic ABDE pro καὶ αἰξί. — ἐάνπερ] sic AB pro ἤνπερ. — §. 18. δέ] sic ABE pro μέντοι, quod glossatoris manum sapit. — κατ. εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν] κατ. ἡμῖν εἰς τὸ ἴσον F et, ut videtur, H, ex quo κατ. ἡμῖν affertur, sed qui fortasse verba εἰς τὸ ἴσον omittit.

kius ad Cyrop. l. d. defendit formam κλωπός, quum comparat cum κλέπτω et κλώψ, κλωπός, vocabula βλέπω, βλώψ, ῥέπω, ῥώψ, ῥωπός, quanquam pro κλοπός afferri potest, quod non solum κλωπεύειν, sed etiam κλοπεύειν pari auctoritate apud veteres scriptores legitur, uti demonstravit Lobeckius ad Phrynich. p. 591. Sed infra VI, 1, 1. ἐκλώπευον AB et Suidas, de Rep. L. II, 7. κλωπεύειν omnes codd. tuentur. Cf. Fr. Haasium ad de R. L. l. d. p. 314. Neque Buttmannus in Gr. ampl. T. I. §. 41. not. **) p. 160 sq. ed. II. plane condemnare videtur declinationem κλώψ, κλοπός etc.; multa enim Xenophon, uti saepe iam vidimus, habet propria, quae a ceterorum scriptorum Atticorum consuetudine abhorrent.

τούτων καὶ πυνθάνομαι] Legebatur et distinguebatur hic locus sic: ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες τούτων· καὶ πυνθάνομαι κτλ. Quod quum durissimum sit, Stephano praeeunte Hutchinsonus locum sic distinxit et correxit: ἔλ. τ. ἐνεδρεύσαντες· καὶ τούτων πυνθ. Distinctionem probo, correctionem non item; nam et audacior est, neque ullo modo necessaria videtur esse; quidni enim dici potest τούτων καὶ πυνθάνομαι, ut καί ad verbum πυνθ. pertineat: non solum viae duces habeo, sed ex his etiam comperio? Quod autem pro τούτων καί Dindorf. legendum coniecit τούτων δέ, id minime placet. Unus cod. E omisit τούτων. De structura cf. nos in Gr. T. II. §. 528. e. (Gr. schol. §. 273. not. 20.).

βατά] Scil. χωρία. V. ad III, 4, 49.

19 Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπε· Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λιπεῖν τὴν
ὀπισθοφυλακίαν; ἀλλὰ ἄλλους πέμψον, ἂν μή τινες ἐθε-
20 λούσιοι φαίνωνται. Ἐκ τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυδρι-
εὺς ἔρχεται ὁπλίτας ἔχων, καὶ Ἀριστέας ὁ Χῖος γυμνῆ-
τας, καὶ Νικόμαχος Οἰταῖος γυμνῆτας· καὶ σύνθημα
ἐποιήσαντο, ὁπότε ἔχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ καίειν πολλά.
21 Ταῦτα συνθέμενοι ἠρίστων· ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου προήγα-
γεν ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα πᾶν ὡς δέκα σταδίους
πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ὡς μάλιστα δοκοίη ταύτῃ
προσάξειν.

§. 19. *καὶ λιπεῖν*] sic AB; *καταλιπεῖν* FG; *καταλείπειν* HIKL et Ald.; *καταλείπω* L. — *ἂν*] sic AB pro *ἐάν*. — §. 20. *ὁ Χῖος*] v. adn. — §. 21. *ὁ Χειρίσοφος*] sic ABDEN pro *Ἀριστώνυμος*. — *τὸ στρ. πᾶν*] *πᾶν τὸ στρ.* A. — *σταδίους*] sic AB pro *στάδια*. — §. 22. *Ἐπειδή*] sic AB pro *ἐπεί*. — *ἀπήρχοντο*] v. adn. — *ἐπεὶ ᾔσθοντο*] sic ABE pro *ὡς*

§. 19. *ἀλλ' ἄλλους πέμψον*] V. ad II, 1, 10.

§. 20. *Μεθυδριεύς*] V. ad IV, 1, 27.

Ἀριστέας ὁ Χῖος] Sic ego scripsi cum AB; reliqui omittunt ὁ articulum, qui tamen a Xenophonte consulto additus videtur, quo magis efferretur Aristeas, cuius de Graecorum exercitu merita omnibus erant notissima (v. IV, 1, 28.). De qua articuli appositioni additi vi v. nos in Gr. T. II. §. 485. not. 4. (Gr. schol. §. 244. not. 6.) Uti autem facile intelligitur, quomodo articulus ob antecedentia *Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς* et ob sequentia *Νικόμαχος Οἰταῖος* a librariis deleri potuerit, ita difficillimum est ad suspicandum, quomodo, nisi in autographo lectus fuerit, addi potuerit. Sic infra V, 6, 21. *Τιμασίων Δαρδανεὺς Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον* in eisdem AB legitur.

Οἰταῖος] oriundus e gente, quae sub Oeta, monte Thessaliae, habitabat.

§. 21. *Ταῦτα συνθέμενοι*] V. ad III, 2, 33.

§. 22. *ἀπήρχοντο*] Sic optimi codd. ABDE; reliqui *ᾤχοντο*, quod sine dubio a glossatore profectum est, qui illam rariorem formam usitatiore permutandam censebat. Imperfecti *ἠρχόμην* rarior illa quidem est, sed optimorum scriptorum exemplis satis superque confirmata. Cf. supra I, 8, 17. *προήρχοντο*. Thuc. IV, 120. *ἐπήρχοντο*. Ibid. 121. *προσήρχοντο*. Cf. Elmsleium ad Eurip. Heracl. 210. et Fritzschium ad Aristoph. Thesmoph. 504. *περιήρχετ'*. De imperfecto et praesenti historico iunctis v. ad I, 3, 3.

ἐγρηγόρεσαν] Sic correxit Porsonus codicum omnium scripturam *ἐγρηγόρησαν*, quam etiam Antiatticista in Bekkeri Anecdot. Gr. p. 96: „*Ἐγρηγόρησαν* Ξενοφῶν τετάρτῳ Ἀναβάσεως", tuetur. At primum loci sententia necessario requirere videtur imperfectum; nam plusquamperfectum *ἐγρηγόρειν* vim habet imperfecti; dein vehementer dubitandum est, num Xenophontis iam aetate apud Atticos scriptores usu receptum fuerit verbum *γρηγορεῖν*. V. Porsonum et Schneiderum ad h. l., Sauppium ad de Venat. 5,

Ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ μὲν ταχθέν- 22
τες ἀπήρχοντο καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος· οἱ δὲ ἄλλοι
αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. Οἱ δὲ πολέμιοι, ἐπεὶ ᾔσθοντο ἐχό-
μενον τὸ ὄρος, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ
νυκτός. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν θυ- 23
σάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες
κατὰ τὰ ἄκρα ἐπῄεσαν. Τῶν δ' αὖ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ 24
ἔμενεν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν
ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολ-
λοὺς ἀλλήλοις, συμμιγνύασιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νι-

ᾔσθ. — ἐγρηγόρεσαν] v. adn. — §. 23. Ἐπειδή] sic ABE pro ἐπεί. — ἦγε] ἤγαγε B. — κατὰ τὰ ἄκρα] sic ABEHIKQ pro καὶ τὰ ἄκρα. — ἐπῄεσαν] ἐπῇσαν ABI. — §. 24. ἀπήντα] ὑπήντα A. — πολλούς] sic ABEFGI (hic correctus) pro πολεμίους. — ἀλλήλοις] v. adn. — συμμιγνύασιν] v. adn.

II., ubi ἐγρηγορῇ in codicibus pro ἐγρηγόρῃ legitur, Lobeckium ad Phryn. p. 118 sq.

διὰ νυκτός] V. nos in Gr. T. II. §. 605. I. (Gr. schol. §. 291. I.)

§. 23. κατὰ τὰ ἄκρα ἐπῄεσαν] Verba κατὰ τὰ ἄκρα cum ἐπῄεσαν, non, uti Weiskius vult, cum verbis οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες iungenda sunt. Cf. §. 24.

§. 24. τὸ μὲν πολύ] *Das Gros des feindlichen Heeres.* V. nos in Gr. schol. §. 246, 8. c.

Πρὶν δὲ ὁμοῦ κτλ.] Priusquam universi Graecorum et barbarorum exercitus congrederentur, illi (Graeci et barbari), qui summa iuga tenebant, manus conserunt, et ex hac pugna victores discedunt Graeci. Iam de singulis. Ὁμοῦ εἶναι ἀλλήλοις est congredi, concurrere inter se; sed pro ἀλλήλοις ABE exhibent ἀλλήλων, quod defendi possit, si statuamus ὁμοῦ εἶναί τινος eadem ratione dictum esse, qua ἐγγὺς εἶναί τινος (v. Sturz. L. Xen. T. II. p. 9.); at recte monet Poppo huius structurae exempla desiderari. Οἱ πολλοί, universi exercitus, *die Hauptheere*, Graecorum duce Cherisopho et barbarorum, oppositi eis Graecorum et barbarorum copiis, quae summa iuga tenebant.

συμμιγνύασιν] Sic A et B pro συμμιγνύουσιν, quam scripturam recentiores editores praeter Dindorfium receperunt. Formam huius generis verborum in ύουσι(ν) desinentem longe usitatissimam esse non ignorans, tamen recepi alteram, quae duorum optimorum codicum auctoritate confirmata est et ob ipsam usus raritatem eo facilius a librariis permutari poterat. Infra VI, 3, 5. ἀποκτιννύασι nemo in suspicionem vocabit, quod alias Xenophon forma ἀποκτιννύουσι(ν) utitur. Platonem formam in ύασιν exeuntem praetulisse exemplorum nube demonstravit C. E. Chr. Schneiderus ad Civit. Vol. II. p. 250. Cf. interpretes ad Thom. Mag. v. ζευγνύασι in ed. Iacobitz. p. 383 sq. Formae autem contractae ῦσι paucissima apud Xenophontem reperiuntur vestigia, uti VI, 2, 2., ubi duo optimi codd. A et B exhibent δείκνυσι i. e. δεικνῦσι; VII, 1, 17.

25 κῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ διώκουσιν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ
ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ
ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην
26 ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῖς ὁπλίταις. Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ
τῇ ὁδῷ, ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι· καὶ
ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέῤῥα δὲ πάμπολλα
ἐλήφθη, ἃ οἱ Ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα
27 ἐποίουν. Ὡς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησά-
μενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ
ἀγαθῶν γεμούσας ἦλθον.

1 VII. Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους στα-
θμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια
ἐπέλιπε· χωρία γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ
2 τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι. Ἐπεὶ δ' ἀφί-
κοντο πρὸς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν, οὐδ' οἰκίας,
συνεληλυθότες δ' ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες

§. 26. *ἐπὶ τῇ ὁδῷ*] sic ABE pro *τ. ἐν ὁδ.* — *ἐπειδή*] *ἐπεί* BFGHIKL et Ald. — *οὐ πολλοί*] v. adn. — §. 27. *καὶ εἰς κ. π. κ. ἀγ. γ. ἦλθ.*] sic ABD et E, sed hic om. *καί* ante *ἀγ.*; *καὶ κώμας πολλῶν καὶ ἀγ. γ.* FG; reliqui om. *εἰς*, *καί* et *ἦλθον*.
Cap. VII. §. 1. *τριάκοντα*] *πεντήκοντα* EHIKLN. — *Τάοχοι*] *Ταόχοι* AIKL et Ald. V. IV, 6, 5. — §. 2. *πρὸς χωρίον*] sic AB pro *εἰς χ.* — *μὲν οὐκ*] *μὲν οὖν* ABE; cf. Popp. ad Thuc. III, 101. p. 171. ed. Goth. — *ἀπέκαμνεν*] sic ABDEN pro *ἔκαμνεν*. — *ἀλλὰ ποταμός*] sic ABD pro *ἀλλ'*

in A et D *ἀναπετάννυσι* i. e. *ἀναπεταννῦσι*. Imperfectum *ἀπεκτίννυσαν* infra VI, 5, 28. legitur. Sed VII, 2, 3. pro vulg. *κατεμίγνυντο* in ABE legitur *κατεμιγνύοντο*.
§. 25. *οἱ ἐκ τοῦ πεδίου*] V. ad I, 1, 5. De appositione partitiva (*οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταί* pro *τῶν ἐκ τ. π. οἱ μ. π.*) v. ad I, 7, 15.
βάδην ταχύ] „*in Geschwindschritt, in Sturmschritt*", opp. antecedenti *δρόμῳ ἔθεον*.
§. 26. *τὸ ἄνω*] exercitus partem, quae erat in montium iugis. Cf. §. 24.
οὐ πολλοί] Sic recte ABC (nisi quod hic *οὐ πολυι*) pro *οἱ πολλοί*; nam hostes statim fugam capessiverunt. Apud Diodorum quidem XIV, 29. legitur: *τούτους μὲν ἐν τῇ μάχῃ νικήσαντες πολλοὺς ἀνεῖλον*, sed et Diodorus saepius abit a Xenophonte, neque dixit *τοὺς πολλούς*, quod differt a *πολλούς*, neque sequentia *γέῤῥα δὲ πάμπολλα ἐλήφθη* congruerent.
§. 27. *πολλῶν καὶ ἀγαθῶν*] V. nos ad Commentar. I, 2, 24. III, 2, 23. *πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας*. V, 5, 8. *διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν*. 25. *πολλά τε καὶ ἐπιτήδεια*. Frequentius est simplex *καί*, uti h. l.
Cap. VII. §. 1. *εἶχον ἀνακεκομισμένοι*] V. ad I, 3, 14.
§. 2. *αὐτόσε*] pro *εἰς ὃ δὲ συνεληλυθότες ἦσαν*. Structura

καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσοφος μὲν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθὺς ἥκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προςῄει καὶ αὖθις ἄλλη· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλῳ. Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν 3
ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι [καὶ πελτασταῖς] καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· Εἰς καλὸν ἥκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον. Ἐνταῦθα δὴ κοινῇ 4
ἐβουλεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἐρωτῶντος, τί τὸ κωλύον εἴη εἰςελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· [Ἀλλὰ] μία αὕτη πάροδός ἐστιν, ἣν ὁρᾷς· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παριέναι, κυλινδοῦσι λίθους ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης πέτρας· ὃς δ' ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται. Ἅμα δ' ἔδειξε συντετριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς. Ἢν δὲ καὶ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, ἔφη ὁ Ξενο- 5
φῶν, ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; Οὐ γὰρ δὴ ἐκ

ἀπότομος. — §. 3. Ἐπειδή] sic ABE pro ἐπεί. — [καὶ πελτασταῖς]] v. adn. — ἥκετε] sic DE; eodem ducit ἥκετο in AB; reliqui ἥκεις. — §. 4. Ἀλλά] v. adn. — πάροδός ἐστιν] sic AB pro ἐστὶ πάρ. — καταληφθῇ] sic B; eodem ducit καταλειφθῇ in B et καταλείφθη in E; reliqui pessime καταληφθείη. — ἔδειξε] sic ABDN pro ἔδειξεν αὐτῷ. — §. 5. καὶ τοὺς λίθους] sic scripsi cum Born.; ABE habent καὶ λίθους, reliqui τοὺς λ. sine καί.

relativa deflexit solenni more in demonstrativam. V. ad I, 1, 2. et III, 1, 17.

εὐθὺς ἥκων] simulatque advenit. V. ad I, 9, 4.

κύκλῳ] circumcirca; sed hoc vocabulum non ad vivum resecandum est; maiorem tantum ambitus partem h. l. multisque aliis significat, uti recte observavit Krügerus. Cf. supra I, 5, 4. VII, 1, 14.

§. 3. τοῖς ὀπισθοφύλαξι [καὶ πελτασταῖς] καὶ ὁπλ.] Verba καὶ πελτασταῖς, in AB et E omissa, tanquam supposititia uncis seclusi. Οἱ ὀπισθοφύλακες ipsi continent quodammodo τοὺς πελταστάς. Si scriptura καὶ πελτασταῖς vera est, explicanda est ex eis, quae ad IV, 1, 26. observavimus.

οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα] „Praesens tempus in eiusmodi enuntiatis cum futuro copulatum indicat consecutionem arctissimo necessitatis vinculo cum eis quae in protasi sint coniunctam esse." MAETZNERUS ad Lycurg. p. 251., qui plura contulit exempla.

§. 4. Ἀλλὰ μία] Vocabulum ἀλλά omissum est in optimis codd. ABDE, neque necessario requiritur; quare suspectum habeo, quanquam non infitior additum mihi videri ab elegantissimo glossatore. V. ad I, 7, 6.

§. 5. ἄλλο τι ἢ] nonne —? V. ad II, 5, 10.

τοῦ ἐναντίου ὁρῶμεν, εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους,
6 *καὶ τούτων δύο ἢ τρεῖς ὡπλισμένους. Τὸ δὲ χωρίον, ὡς*
καὶ σὺ ὁρᾷς, σχεδὸν τρία ἡμίπλεθρά ἐστιν, ὃ δεῖ βαλλο-
μένους διελθεῖν. Τούτου δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι
διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν ἑστηκότες ἄνδρες τί ἂν
πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλιν-
δουμένων; Τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον,
7 *ὃ δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν. Ἀλλὰ εὐ-*
θύς, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ
προσιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ
δέον εἴη· θᾶττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. Ἀλλὰ
πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται,
ἢν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα.
8 *Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ*
Καλλίμαχος Παῤῥάσιος, λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμο-

§. 6. *ὃ δεῖ*] sic BD pro *ἃ δεῖ*. — *διελθεῖν*] sic BDEN pro *παρελθεῖν*. — §. 7. *εὐθύς*] sic AB pro *εὐθέως*. — *προσιέναι*] sic ABDE pro *παριέναι*. — *θᾶττον γάρ*] sic ABDE pro *θᾶττον γὰρ ἀληθῶς*. — *μικρόν τι*] sic ABDEN pro *μικρὸν ὕστερόν τι*. Weiskius in *ὕστερον* vocabulum, quod sequenti *ῥᾴδιον* respondeat, latere suspicatur. — §. 8. *ἡ ἡγεμ.*] v. adn. —

ἐκ τοῦ ἐναντίου] ex adverso, h. e. nobis oppositos.

ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους] H. e. *τούτους ὀλίγους ἀνθρώπους ὄντας* sive *τούτους, οἳ ὀλίγοι ἄνθρωποί εἰσιν*: unde apparet, cur nomini *ἀνθρώπους* articulus additus non sit. V. nos in Gr. T. II. §. 488. not. (Gr. schol. §. 246. not. 1.) et ad Commentar. I, 2, 49. Sic infra IV, 8, 4. cum duobus optimis codd. legendum: *ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι*.

§. 6. *ἀνθ' ὧν ἑστηκότες*] post quas stantes; proprie *στῆναι ἀντί τινος* est stare quasi in conspectu rei alicuius (*im Antlitze einer Sache*); Graeci, conversi in hostes, arbores adspiciunt ante se. V. nos in Gr. schol. §. 287, 1. Praepositio *πρό* multum differt. Milites *πρὸ πιτύων στάντες* habent pinus a tergo. Inanes sunt coniecturae *ἀφ' ὧν, ὑφ' ὧν*. Scriptura *ἀνθ' ὧν* non solum omnium codd., sed etiam Suidae auctoritate nititur.

φερομένων — κυλινδουμένων] iactorum (missorum) — devolutorum.

§. 7. *εἰς τὸ δασύ*] *πίτυσι χωρίον*.

Αὐτό] Id ipsum. V. nos in Gr. T. II. §. 630. not. 3. et ad Commentar. III, 10, 14. Verte: id ipsum opus sit s. expediat.

πορευώμεθα, ἔνθεν] H. e. *π. ἐκεῖσε, ἔνθεν*.

§. 8. *ἡ ἡγεμονία*] Sic unus codex, sed optimae notae, A; idem suspicatus erat Schaeferus in Meletem. critt. p. 73.; reliqui codices omittunt articulum, quem recipiendum putavi non tam codicis A auctoritate motus, quam quod *ἡ* a sequenti syllaba facillime absorberi potuit; a gram-

νία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·
οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. Μετὰ τοῦτο
οὖν ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα,
οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς
ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος 9
Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄν-
τες, καὶ ἄλλοι δὲ ὑφίστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ
ἦν ἀσφαλῶς ἐν τοῖς δένδροις ἑστάναι πλεῖον ἢ τὸν ἕνα
λόχον. Ἔνθα δὴ Καλλίμαχος μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν 10
ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' οὗ ἦν αὐτός, δύο καὶ τρία βήματα·
ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, ἀνεχάζετο εὐπετῶς· ἐφ' ἑκά-
στης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι πετρῶν ἀνηλί-
σκοντο. Ὁ δὲ Ἀγασίας, ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον ἃ ἐποίει, 11
καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας, μὴ οὐ πρῶτος
παραδράμῃ εἰς τὸ χωρίον, οὐδὲ τὸν Ἀριστώνυμον πλη-

ὡς ἑβδομήκοντα] sic ABDN; ὡς τοὺς ἑβδ. E pessime; reliqui εἰς τοὺς ἑβδ. — §. 9. ὑφίστασαν — ἀσφαλῶς] v. adn. — §. 10. δύο καί] sic BHKL et Ald. pro δύο ἤ. — §. 11. παραδράμῃ] sic AE pro παραδράμοι; v. ad I, 8, 24. — οὐδὲ τὸν — οὐδὲ — οὐδέ] v. adn.

matica nullo modo necessario requiritur articulus. Comparat Krügerus in ed. min. Thuc. IV, 91, 2. ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ. Herod. VI, 110: ὡς ἑκάστου αὐτέων ἐγίνετο πρυτανηΐη τῆς ἡμέρης.

τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν] V. ad IV, 1, 26.

ἄνθρωποι — ἕκαστος φυλαττόμενος] V. ad I, 8, 27.

§. 9. ὁ Στυμφάλιος — Μεθυδριεύς] V. ad I, 1, 10. et IV, 1, 27. Ad Μεθυδριεύς articulus ὁ ex ὁ Στ. repetendus videtur.

καὶ — δέ] V. ad I, 1, 2.

ὑφίστασαν] H. e. milites subsistere iusserunt; ὑφίστασαν exhibent optimi codices ABDE; reliqui ἐφίστασαν, pro quo Schaeferus et Krügerus legendum censuerunt ἐφέστασαν, quod etiam Dindorfius recepit, vereor, ut iniuria, v. ad IV, 1, 14.

ἀσφαλῶς] Sic recte A et B pro ἀσφαλές; ἦν enim idem est, quod παρῆν, ἐξῆν, et ἀσφαλῶς iungendum cum ἑστάναι.

§. 10. προέτρεχεν] De asyndeto v. ad III, 1, 11.

δύο καὶ τρία βήματα] Καί numeris iunctum saepe augendi vim (atque) habet, ut respondeat nostro *bis*.

ἐπεὶ — φέροιντο] V. ad I, 2, 7. De v. ἀναχάζεσθαι v. ad IV, 1, 16.

§. 11. ὁρᾷ τὸν Κ. ἃ ἐποίει] Per genus quoddam attractionis dictum pro: ὁρᾷ, ἃ ὁ Κ. ἐποίει. V. ad I, 1, 5.

θεώμενον] Repete ἃ ἐποίει ὁ Καλλίμαχος.

παραδράμῃ εἰς τὸ χωρίον] accurreret in eum locum, quem hostes occupaverant.

οὐδὲ τὸν Ἀριστώνυμον

σίον ὄντα παρακαλέσας, οὐδὲ Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἑταίρους ὄντας, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτὸς καὶ
12 παρέρχεται πάντας. Ὁ δὲ Καλλίμαχος, ὡς ἑώρα αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παρέθει αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἱροῦσι τὸ χωρίον. Ὡς γὰρ ἅπαξ εἰςέδρα-
13 μον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα· αἱ γὰρ γυναῖκες ῥιπτοῦσαι τὰ παιδία εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατεῤῥίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως. Ἔνθα δὴ καὶ Αἰνείας Στυμφάλιος, λοχαγός, ἰδών τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμβάνεται

§. 12. ἑώρα — παρέθει] Suidas ὁρᾷ — παραθεῖ, male. — εἰςέδραμον] sic ABDEM2N; reliqui male εἷς ἐπέδραμεν. — οὐδείς] sic ABDEN pro οὐδεὶς ἔτι. — §. 13. Στυμφάλιος] sic AB pro ὁ Στυμφ. — ὡς κωλύσων] sic AB pro ὡς αὐτὸν

— οὐδὲ Εὐρ. — οὐδὲ ἄλλον] Sic cum A et B scribendum censeo; reliqui codd. habent οὔτε τὸν Ἀ. — οὐδὲ Εὐρ. — οὐδὲ ἄλλον. Praeeunte Schneidero Dindorfius tribus locis edidit οὔτε. Non absurde quidem legitur primo loco οὔτε, dein οὐδέ, ita quidem, ut scriptor dicturus quidem fuisse cogitandus sit οὔτε — οὔτε, dein autem a coepta structura deflexisse, cuius anacoluthiae exempla vel apud probatissimos scriptores non sunt rara; v. nos in Gr. T. II. §. 743, 2. d. (Gr. schol. §. 321. not. 6.) At praeferenda mihi videtur duorum optimorum codd. scriptura. De οὐδὲ — οὐδέ v. ad III, 1, 27. Verte: *nicht einmal den in der Nähe stehenden Ar. herbeirufend, und auch nicht den Eur. —, noch irgend einen Anderen.* Quod autem Poppo prius οὐδέ ita defendi posse censet, ut participia δείσας οὐδὲ παρακαλέσας particula copulativa (*und nicht*) coniuncta existimanda sint, in eo vehementer lapsus est; nam tum necessario dicendum erat δείσας — καὶ οὐ — παρακαλέσας. V. adnotata nostra ad I, 2, 25.

Λουσιέα] V. ad IV, 2, 21.

αὐτός] solus. V. ad II, 2, 1.

§. 13. ῥιπτοῦσαι] Sic recte Bornemannus ad Conviv. II, 3. p. 68. scripsit pro ῥίπτουσαι. Primum enim sequitur ἐπικατεῤῥίπτουν; dein praesens ῥιπτεῖν, non ῥίπτειν, significatione praecipitandi usitatum esse videtur. Cf. Cyrop. III, 1, 25: ὑπὸ τοῦ φόβου προαποθνήσκουσιν, οἱ μὲν ῥιπτοῦντες ἑαυτούς, οἱ δ' ἀπαγχόμενοι. Sed reliqua huius verbi tempora ducuntur non a ῥιπτεῖν, sed a ῥίπτειν, uti paullo post ῥίψοντα. Cf. ad IV, 8, 3. Significatione haec duo verba inter se non differre eruditissime demonstravit Lobeckius ad Soph. Ai. 239. Ergo usus scriptorum diligenter observandus erit.

εἶτα] V. ad I, 2, 25.

§. 14. ὄνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα] Sic ADEN exquisitiore verborum collocatione, quam reliqui codd., qui ὄνοι καὶ

ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ᾤχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα. 14

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς 15
ἑπτά, παρασάγγας πεντήκοντα. Οὗτοι ἦσαν ὧν διῆλθον ἀλκιμώτατοι καὶ εἰς χεῖρας ᾔεσαν. Εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα. Εἶχον δὲ καὶ κνημῖδας καὶ κράνη 16
καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαίριον ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ ἔσφαττον ὧν κρατεῖν δύναιντο· καὶ ἀποτέμνοντες ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο· καὶ ᾖδον καὶ ἐχόρευον, ὁπότε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον. Εἶχον δὲ

κωλ. — §. 14. πάνυ ὀλίγοι] sic ABD pro ὀλ. π. — ὄνοι πολλοί] v. adn. — §. 15. πτερύγων] sic ABDE pro πτερυγίων. — §. 16. αὐτοὺς ὄψεσθαι] sic AB pro ὄψ. αὐτούς.

πρόβατα πολλά dant. V. nos in Gr. T. II. §. 431. not. Cf. infra VI, 3, 22. γραΐδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα ὀλίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους.

§. 15. διὰ Χαλύβων] V. Ainsworth. *track of the ten thous. Gr.* p. 183 sq. et p. 247.

θώρακας λινοῦς] „Fiebant linei thoraces opera atque artificio coactiliariorum et πιλοποιῶν, qui linum aceto vel austero vino, cui sal esset adieotus, probe macerabant, deinde ita cogebant, ut soliditatem et crassitiem liutei octies, decies aut saepius in se complicati haberent." HUTCHINSONUS, qui laudat Casaubonum ad Sueton. VII. p. 202. ed. in fol. et Lipsium de milit. Rom. Lib. III. dial. 6.

πτερύγων] „*Panzerflügel*" vertit Halbkart. Has loricarum alas, ne motus corporis impediretur, squamatas fuisse Weiskius existimat. Cf. Xen. de Re equestri XII, 4: περὶ δὲ τὸ ἦτρον καὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὰ κύκλῳ αἱ πτέρυγες τοιαῦται καὶ τοσαῦται ἔστωσαν, ὥστε στέγειν τὰ μέλη.

§. 16. ὅσον ξυήλην Λακ.] De ὅσον v. ad I, 8, 6.; ξυήλη fuit gladiolus falcatus apud Lacedaemonios. V. Sturz. L. Xen. T. III. p. 224.

ὧν — δύναιντο] De optativo v. ad I, 1, 5.

ἀποτέμνοντες ἂν — ἐπορεύοντο] Ἄν pertinet non ad participium, sed ad ἐπορεύοντο. Verte: *so oft sie die Köpfe abschnitten, trugen sie dieselben vor sich her und marschirten weiter.* V. de hoc particulae usu ad I, 5, 2.

ὁπότε — ἔμελλον] Ex eis, quae supra ad I, 2, 7. exposuimus, opt. μέλλοιεν exspectes, uti in loco simillimo I, 9, 28: εἰ δή ποτε πορεύοιτο, καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, — ἐσπουδαιολογεῖτο. Indicativi exempla sunt rarissima. Cf. VII, 4, 15. Diversissimi sunt ei loci, in quibus ὁσάκις, ὁποσάκις cum indicativo iuncta sunt; nam haec vocabula ipsa significant repetitionem. Cf. Cyrop. II, 2, 30. 3, 23. init.; de

17 καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχον. Οὗ-
τοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ
Ἕλληνες, εἵποντο ἀεὶ μαχούμενοι. Ὤικουν δὲ ἐν τοῖς
ὀχυροῖς καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι
ἦσαν, ὥςτε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας,
ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλα-
18 βον. Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ Ἅρπασον πο-
ταμόν, εὖρος τεσσάρων πλέθρων. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθη-
σαν διὰ Σκυθινῶν σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας εἴ-
κοσι, διὰ πεδίου εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς

§. 17. *μαχούμενοι*] sic A B C pro *μαχόμενοι*. — *Ὤικουν*] sic B C D E; A om. cum seq. *δέ*; reliqui *ᾤχοντο*. — §. 18. *ἐπὶ Ἅρπ.*] sic A B pro *ἐπὶ τὸν Ἅρπ.*, v. ad I, 4, 1. — *τεσσάρων*] sic A B D pro *τεττ.* V. var. scr. III, 4, 23. — *τέτταρας*] *τέσσαρας* B. — §. 19. *Ἐντεῦθεν δέ*] *δέ* om. H I K L et Ald. — *τέτταρας*] *τέσσαρας* B. — *καὶ οἰκουμένην*] sic A B; reliqui om. *καί*. — *ἢ ἐκαλεῖτο*] sic A B E pro *ἐκαλεῖτο δέ*. — *τῆς*

Rep. Ath. III, 11: *ὁποσάκις δ' ἐπεχείρησαν αἱρεῖσθαι τοὺς βελτίστους κτλ.*, pro *ὁποσάκις ἐπιχειρήσειαν*. de Venat. III, 6: *ὁσάκις δ' ἐπιτρέχουσι τὰ ἴχνη, εἰκάζουσι*, pro *ὅταν — ἐπιτρέχωσι*.

πηχῶν] Sic omnes codd.: quae forma Polybio quidem, Diodoro, Plutarcho, Luciano et qui sunt illius aetatis scriptoribus usitatissima est, sed ab omnibus Atticistis *ἀναττικὴ* censetur. V. Lobeckium ad Phryn. p. 246 sq. et Sturz. L. X. T. III. p. 539. Sed saepe iam vidimus Xenophontem multa habere singularia atque a ceterorum Atticorum consuetudine aliena.

μίαν λόγχην] „Scilicet *ἔμπροσθεν*, ut infra V, 4, 12., nec *στύρακα* additum habens." SCHNEID. *Ὁ στύραξ* s. *ὁ σαυρωτήρ* fuit pars ima hastae, ferro munita, qua hasta solo infigebatur. V. Sturz. L. Xen. T. IV. p. 113.

§. 17. *ἐπεὶ — παρέλθοιεν*] V. ad I, 2, 7.

ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ἦσαν] H. e. cibaria in ea *loca* comportaverant et iam *in eis* habebant: quam sententiam supra §. 1. expressit his verbis: *ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι*. V. de hac praegnanti structura nos in Gr. T. II. §. 621. a. (Gr. schol. §. 300, 3. a.)

ὥςτε — λαμβάνειν —, ἀλλὰ διετράφησαν] De obliqua oratione in rectam conversa v. ad IV, 2, 15.

τοῖς κτήνεσιν, ἃ — ἔλαβον] De neglecta relativi attractione v. ad I, 3, 17.

§. 18. *Ἅρπασον*] hodie *Arpá-Chaï* secundum Ainsworth. l. d. p. 184 sq. et p. 247., *Tshoruk* secundum Kochium p. 103. Ceterum cum A B scripsimus *ἐπὶ Ἅρπασον ποταμόν* pro vulg. *ἐπὶ τὸν Ἅρπ. π.* V. ad I, 4, 1.

Σκυθινῶν] V. Ainsworth. l. d. p. 184 sq. et p. 247. et Koch. p. 103 sqq. et p. 198 sqq. Steph. Byzant.: *Σκυθηνοί, ἔθνος οὐ πόῤῥω τῶν Μακρώνων, ὡς Ξενοφῶν ἀναβάσεως τετάρτῳ.*

§. 19. *Γυμνίας*] hodie *Erz-Rum.* V. Ainsworth. l. d.

καὶ ἐπεσιτίσαντο. Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο Γυμνίας. Ἐκ ταύτης τῆς χώρας ὁ ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, 19
ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. Ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς εἰς χωρίον, ὅθεν [πέντε ἡμερῶν] ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. Καὶ ἡγούμενος ἐπεὶ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν, παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ 20

χ. ὁ ἄρχων] v. adn. — ἄγοι] sic ABCE; ἐπαγάγοι HL; ὑπάγοι P; reliqui ἐπάγοι. — §. 20. δ' ἐκεῖνος] sic AB; δὲ κεῖνος E; reliqui δὲ αὐτός. — ὅθεν [π. ἡμερῶν]] v. adn. — ἐπηγγείλατο] sic AB pro ἐπηγγέλλετο. — Καὶ ἡγούμενος ἐπεί] sic BG; ἐπειδή AF; reliqui καὶ ἡγούμενος· ἐπεὶ δέ. — ἐνέβαλεν] ἐνέβαλλεν AG. — ἑαυτοῖς] ἑαυτοῦ AE et correctus I. — ᾧ] ὃ BDEHIKL et Ald.

p. 185 sq. et p. 247. et Koch. l. d. p. 104—106.

Ἐκ ταύτης τῆς χώρας ὁ ἄρχων] Sic omnes codd.; Leonclavius ἐκ delendum censet; Schneiderus, comparato Diodoro XIV, 20: ἐκ δὲ ταύτης ὁ τῶν τόπων τούτων ἀφηγούμενος ἐσπείσατο πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ὁδηγήσοντας ἐπὶ θάλατταν συνέστησεν, locum emendavit sic: ἐκ ταύτης ὁ τῆς χ. ἄρχων. At ex hac fortuita similitudine nihil certi concludi potest. Apud Graecos quidem scriptores transitus ab urbe ad territorium urbis offendere non potest.

πέμπει, — ὅπως — ἄγοι] V. ad IV, 6, 1.

διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας] Pluralis reflexivi saepe ad singularem, uti h. l. ad τὸν ἄρχοντα, refertur, ubi singularis etiam de pluribus accipi potest, uti h. l. praefectus regionis de universis eius incolis. Cf. §. 20. V, 6, 16.

§. 20. ὅθεν πέντε ἡμερῶν] Sic codd. ad unum omnes; Gerardus Beckerus verba πέντε ἡμερῶν post ἄξει, Lionus post ὅτι collocanda censuerunt. Sequentes editores partim hanc, partim illam secuti sunt emendationem. Ego vero verba πέντε ἡμερῶν a glossatore quodam ex seq. paragrapho (ἀφικνοῦνται τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ) margini adscripta, dein alieno loco importata censeo; nam alia ratione vix intelligi potest, qui verba πέντε ἡμερῶν, si in autographo eum locum, in quo a Beckero aut Liono posita sunt, revera occupassent, in omnibus codicibus post ὅθεν sedem suam obtineant, nisi forte ipse Xenophon somniasse iudicandus erit. Quare haec verba ut insiticia uncis cingenda curavimus.

τεθνάναι] Vim perfecti sic exprimas: *er wolle des Todes sein.*

ἐνέβαλεν] invasit. Nescio, cur Krügerus in ed. min. hoc verbum transitiva vi acceperit: quae quoniam hac sententia praedita alias non legatur, scribendum suspicatur ἐνέβαλον εἰς τὴν πολεμίαν.

αἴθειν] Verbum poeticum, cf. VI, 3, 19. αἴθεσθαι.

21 τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ
[ἱερὸν] ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν
Θήχης. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους
22 καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. Ἀκού-
σας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἔμ-
προσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἵποντο γὰρ ὄπι-
σθεν ἐκ τῆς καιομένης χώρας· καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύ-
λακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν ἐνέδραν ποιη-
σάμενοι· καὶ γέῤῥα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ
τὰ εἴκοσιν.
23 Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον,
καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας,
καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ πλείους ἐγί-
24 γνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι· καὶ ἀνα-
βὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν

§. 21. [ἱερόν]] v. adn. — δὲ τῷ ὄρει ἦν] sic AB pro δ' ἦν τῷ ὄρει. — Θήχης] v. adn. — θάλατταν] θάλασσαν A. Cf. var. scr. IV, 8, 22. VI, 4, 5. 5, 20. VII, 5, 15. Ex optimis codd. recepimus θαλάσσῃ IV, 8, 28. VII, 3, 12. — κραυγὴ πολλή] sic AB pro π. κρ. — §. 22. ἔμπροσθεν] sic ABE pro καὶ ἔμπρ. — ὄπισθεν] sic ABE pro καὶ ὄπ.; ὄπισθεν οἱ ἐκ τ. κ. χ. scripserunt auctore Porto recentiores edd.; ego cum ABE edidi ὄπισθεν ἐκ τ. κ. χ.; reliqui codd. οἱ ὄπισθεν ἐκ τ. κ. χ. —

§. 21. τὸ [ἱερὸν] ὄρος] Codd. A et B omittunt ἱερόν et E τὸ ἱερόν: quare Dindorfius ἱερόν eliminavit, quod a glossatore quodam profectum videtur, qui montes antiquitus sacros habitos fuisse meminerit. Cf. VII, 1, 14. Articulus additus est, respectu habito verborum εἰς χωρίον, ὅθεν ὄψονται θάλατταν.

Θήχης] hodie *Kop Tagh*. V. Ainsworth. l. d. p. 188 sq. et p. 247. et Koch. l. d. p. 106 sq. Pro Θήχης N habet Ἥχης, BE Ἤχης, AD Ἡχῆς, L Θήχθης. Diodor. XIV, 29. ἐπὶ τὸ Χήνιον ὄρος.

§. 22. γέῤῥα — δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια] clipeos ex crudis et hirsutis boum coriis factos. V, 4, 12. γέῤῥα — λευκῶν βοῶν δασέα, clipeos hirsutos ex coriis bubulis factos.

§. 23. βοή] Iniuria Krügerus articulum ἡ addendum censet; verte: *als nun aber größeres Geschrei entstand und näher kam*. Quod autem paullo post ἡ βοή dictum est, id recte factum est clamore iam commemorato. De adiectivo et adverbio iunctis Poppo affert Cyrop IV, 2, 16: εὔζωνοί τε καὶ ταχὺ ἐπορεύοντο. Heindorf. ad Plat. Phaedon. §. 65. et Heusing. ad Cic. de Off. I, 8, 9.

πολλῷ μείζων — ὅσῳ δὴ πλείους] Saepe vocabulo ὅσῳ cum comparativo iuncto non respondet τοσούτῳ, in primis, ubi enuntiatio per ὅσῳ inducta non praecedit, sed sequitur. V. nos in Gr. T. II. §. 831. not. 1. (Gr. schol. §. 343. not. 1.) Adde Stallbaumium ad Platon. Lysid. p. 206. A.

§. 24. Λύκιον] III, 3, 20.

παρεγγυώντων] παραι-

παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν, Θάλαττα, θάλαττα, καὶ παρεγγυώντων. Ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. 25 *Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύοντες. Καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν.* 26 *Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοΐνων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέῤῥα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέῤῥα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο.* 27 *Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ᾔτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνή-*

δασειῶν] sic AB pro *δασέων*. — **ὠμοβόεια**] sic ABD et Steph.; *ὠμοβόεινα* K; reliqui *ὠμοβόϊνα*. — §. 23. **πλείων**] sic AB pro *πλεῖον*. — *ἐγίγνετο ἡ βοή*] sic ABE pro *ἐγ. βοή* sine *ἡ*. — §. 26. **ἀνετίθεσαν**] sic ABD et Suid. pro *ἐνετίθεσαν*. — **δερμάτων πλῆθος**] sic AB et Suid. pro **πλῆθος δερμάτων** aut **δερματίνων**. — *ὠμοβοΐνων*] sic ABEN; *ὠμοβοείων* D et Steph.; reliqui *ὠμοβοΐων*. Cf. §. 22. — §. 27. **οἱ Ἕλλ. ἀποπ.**] sic AB pro **ἀποπέμπουσιν οἱ Ἕλλ.**

νούντων, cohortantium sequentes, ut iter maturarent, quo celerius mare adspicerent. De v. *παρεγγυᾶν* v. Sturz. L. Xen. T. III. p. 446.

§. 25. **ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος**] Per attractionem dictum pro *παρεγγυήσαντός τινος, ὅστις δὴ ἦν*. Infra V, 2, 24: *ἀνέλαμψεν οἰκία —, ὅτου δὴ ἐνάψαντος*. Cf. nos in Gr. T. II. §. 788. (Gr. schol. §. 332, 7.)

§. 27. **ἀπὸ κοινοῦ**] e re communi, communibus, publicis sumptibus. Cf. V, 1, 12. Sed V, 7, 18. *ἀπὸ κοινοῦ* est communi consilio.

τοὺς δακτυλίους] Schneiderus et articulo et re ipsa offensus vocabulum *δακτυλίους* suspectum habet. Sed articulus significat eos annulos, quos gestare milites dux videbat. V. ad I, 5, 8. De annulorum autem apud Graecos pariter ac Romanos frequentissimo usu Bornemannus laudat Gronov. Thes. antiq. Graec. T. IX. p. 908 sq. T. VIII. p. 1438. Girardum ad Aristoph. Plut. ed. Beck. p. 472 sq.: „in annulis magicam quandam inesse virtutem antiquitas existimavit vel ad depellenda incommoda vel commoda iis concilianda, qui annulos gestarent." Reisig. in Coniect. Aristoph. I. p. 181. „Certe tale quid", inquit Born., „credibile est hominem illum animo informasse, quum tam avide annulos inhiaret." Non credo; annulis enim uti solebant veteres ad litteras aliasque res obsignandas. V. W. A. Beckerum in Charicle T. II. p. 398—401., qui de annulorum apud veteres usu eleganter exponit.

οὗ σκηνήσουσι — ἣν πορεύσονται] V. ad I, 3, 14.

σουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

1 VIII. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δέκα. Τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὥριζε τὴν τῶν
2 Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν. Εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἷον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ.

ἣν πορεύσονται] sic ABDEN (nisi quod in A πορεύσωνται); reliqui ᾗ εἰςπορεύσοιντο.
Cap. VIII. §. 1. Ἐντεῦθεν δ'] sic AB; reliqui om. δ'. — τὴν τῶν Μακρ.] sic AB pro τήν τε τῶν Μ. — Μακρώνων καί] sic ABHIKL pro Μακρώνων χώραν καί. — §. 2. ὑπὲρ

Cap. VIII. §. 1. Μακρώνων] Μάκρωνες Strabonis (XII, 3. p. 26.) aetate Sanni, postea Tzani appellati sunt. V. Ainsworth. in *the track of the ten thous. Gr.* p. 189. et p. 247. et Koch. *Zug der Zehnt.* p. 108.

τὸν ποταμόν] Apsarum, hodie *Tchorúk-sú.* V. Ainsworth. ll. dd.

ὃς ὥριζε] V. ad I, 4, 9.

§. 2. ὑπὲρ δεξιῶν] Sic scripsi cum A et D pro ὑπερδέξιον, quod non solum reliqui codd. omnes, sed etiam Etym. M., Suidas et Phavorinus habent, v. Sturz. L. X. T. IV. p. 373. Sed ὑπερδέξιος nihil aliud significat nisi editus, uti III, 4, 37. V, 7, 31. Sunt quidem qui interpretentur hoc vocabulum non editum tantum, sed etiam a dextra Graecorum situm. At haec dextri situs significatio in verbo ὑπερδέξιος non inest, neque quicquam probat locus ab Hutchinsono allatus, Dionys. Hal. III, 23: ἐξ ὑπερδεξίου τε κατιὼν ἐπὶ τὸ πρανές. Et vero non solum verba ἐξ ἀριστερᾶς, sed universa loci ratio necessario requirere videtur ὑπὲρ δεξιῶν. Quis enim dixerit: οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, εἶχον δὲ ὑπερδέξιον χωρίον, Graeci pervenerunt ad fluvium, habebant autem editum locum?

οἷον χαλεπώτατον] aditu (captu) quam difficillimum. Infra VII, 1, 24. χωρίον οἷον κάλλιστον. V. nos in Gr. T. II. §. 519. e. et §. 831. not. 4. (Gr. schol. §. 239. not. 2.)

ἄλλον ποταμόν] Quis fuerit, dubium est. V. Ainsworth. l. d. p. 189.

δι' οὗ] Intelligendus ἄλλος ποταμός.

δένδρεσι] Sic duo optimi codices A et B pro δένδροις. Moeris: δένδροις, Ξενοφῶν· δένδρεσιν, Θουκυδίδης, ubi v. interpp. in ed. Piersoni p. 132. Thomas Magister: δένδρεσιν, ὡς Θουκυδίδης καὶ ἕτεροι· οὐ δένδροις, ὡς Ξενοφῶν, ubi v. interpp. in ed. Iacobitz. p. 193. At falsi sunt hi grammatici; nam firmissime stat forma δένδρεσι(ν) in Xenophontis Oeconomico IV, 14. Sed longius sine dubio progressus est Aelius Dionysius ap. Eustath. ad Iliad. III, 152. p. 396, 21., qui haec tradit: Ξενοφῶν δὲ — μᾶλλον ὀνομάζει δένδρος καὶ δένδρει καὶ δένδρεσι καὶ δένδρη καὶ δένδρεα.

ἔκοπτον] „Graeci arbores caedunt, quibus pontis instar per

Ταῦτα ἐπεὶ προςῆλθον οἱ Ἕλληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ὡς τάχιστα ἐκ τοῦ χωρίου ἐξελθεῖν. Οἱ δὲ Μάκρωνες 3
ἔχοντες γέῤῥα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας καταντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔῤῥιπτον· ἐξικνοῦντο δὲ οὔ, οὔτε ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἔνθα δὴ προςέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν 4
ἀνὴρ Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων, ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν

δεξιῶν] v. adn. — διαβῆναι] sic AB pro διαβαίνειν. — §. 3. καταντιπέραν — ἔῤῥιπτον — ἐξικν. δὲ οὔ, οὔτε ἔβλ.] v. adn. — οὐδέν] sic AB pro οὐδένα. — §. 4. Ξενοφῶντι] sic AB pro τῷ Ξ. — πελταστῶν ἀνήρ] sic AB pro π. τις ἀνήρ. — γιγνώσκοι] γινώσκοι B; v. var. scr. I, 10, 12.

fluvium stratis insistant et transeant." SCHNEID.

§. 3. καταντιπέραν] Miror Dindorfium praeeunte Schneidero e tribus deterioribus codd. F G I recepisse καταντιπέρας, quanquam καταντιπέρας supra I, 1, 9. in omnibus, Cyrop. VII, 1, 7. in plurimis et melioribus libris legitur, itemque in omnibus de Venat. IX, 3. εἰς τὸ ἀντιπέρας. Lubricum est in eiusmodi rebus scriptores ad constantem usum revocare. Eadem formarum ἀντιπέραν et ἀντιπέρας in Hellenicis fluctuatio est. V. Bornemannum ad h. l. et Sturz. L. X. T. I. p. 268.

ἔῤῥιπτον] „Lapides in flumen coniecerunt, quibus insistentes propius ad hostes accederent eosque telis peterent," vere interpretatur V. D. a Bornemanno laudatus; scripturam ἔῤῥιπτον revocavi ex A et B pro vulg. ἐῤῥίπτουν, uti infra V, 2, 23. ξύλα — ἐπεῤῥίπτουν; at v. ad IV, 7, 13.

ἐξικνοῦντο δὲ οὔ, οὔτε ἔβλ.] Sic cum Bornemanno legendum censeo ex optimo codice A; cum eo maxime conspirat E, qui habet ἐξ. δὲ οὐ οὐδὲ ἔβ.; ἐξ. δὲ οὐδὲ, οὔτε ἐβ. B; reliqui ἐξ. δὲ οὐδὲ οὕτως, οὐδ' ἔβ. Quae quidem scriptura sine dubio nata est ex negationum οὔ et οὔτε concursu. Iniuria saepe particularum οὐ et οὔτε iunctura a VV. DD. tentata est. Cf. Xen. R. L. VII, 5: οὔ ποτε δεσπότας οὔτε οἰκέτας λάθοι. Neque infra VI, 1, 24. dubitavimus cum optimis codd. edere: μή προςδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, μήτε, εἰ αἱροῖντο, ἀποδέχεσθαι. Thuc. I, 90: ἥδιον ἂν ὁρῶντες μή ποτε ἐκείνους, μήτε ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα, uti plurimi codd. habent. Id. II, 49: σῶμα οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν οὔτε χλωρόν. Plura contulit Maetznerus ad Antiphont. or. IV. p. 128, 8. (p. 195 sq.). Fallitur igitur Carolus Reisigius, qui in Commentatt. critt. ad Soph. O. C. 485. p. 259. hanc iuncturam repudiavit. Neque sana excogitari potest ratio, cur reiicienda sit; nam uti dici potest v. c. προςδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς ἀποδέχεσθαί τε, ita negative μή πρ. μήτε ἀπ.

§. 4. Ἀθήνησι] Sic recte A pro Ἀθήνησι. V. Buttmann. Gr. T. II. §. 116. not. 7. p. 352. ed. 2. Rost. §. 116, 2. not. 4. Kühner. Gr. T. I. §. 363. ζ. p. 410. et quos attulit Bornemannus ad Commentar. II, 9, 1.

γιγνώσκοι] V. ad III, 1, 45.

ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς
5 διαλεχθῆναι. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ
μάθε πρῶτον, τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος, ὅτι
Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτούς, τί ἀντιτετάχαται
6 καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο·
Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν
ἐκέλευον οἱ στρατηγοί· Ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες,
ἀλλὰ βασιλεῖ γε πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλ-
7 λάδα καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. Ἠρώτων
ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. Οἱ δ' ἔφασαν καὶ
δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. Ἐντεῦθεν διδόασιν οἱ Μά-
κρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Ἕλληνες

ταύτην πατρίδα] v. adn. — §. 5. πρῶτον] sic A B D pro πρῶτον αὐτῶν. — §. 6. χώραν] sic B D E N O; A habet post ἔρχεσθε; reliqui om. — Ὅτι οὐ κακῶς γε] sic A B pro ὅτι γε οὐ κ. — βασιλεῖ γε] sic A B I; reliqui om. γέ. — §. 8. παρήγαγον] v. adn. — ἐν] sic A B D E N; reliqui om. — ἕως

ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι] Sic A B pro ἐμὴν ταύτην τὴν π. εἶναι; etiam in I abrasum est τήν. Recte omissus est articulus; verba enim sic ordinanda sunt: ταύτην εἶναι ἐμὴν πατρίδα. V. ad IV, 7, 5.

§. 5. ἐρωτήσαντος] Sc. αὐτοῦ. V. ad I, 2, 17.

§. 6. Ὅτι καὶ ὑμεῖς] Καί sic explicandum: ἡμεῖς χρήζομεν ὑμῖν πολέμιοι εἶναι, ὥςπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῖν πολέμιοι εἶναι χρήζετε ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἐρχόμενοι. Cf. ad I, 3, 15.

Λέγειν ἐκέλευον] V. ad III, 4, 42.

§. 7. εἰ δοῖεν ἄν] Ἄν referendum est ad enuntiationem conditionalem mente supplendam, uti εἰ αἰτήσειαν; verte: interrogabant, darentne sibi pignora, si peterent. De optativo cum ἄν in interrogatione posito v. nos in Gr. T. II. §. 839. (Gr. schol. §. 344, 6.) et ad Commentar. I, 3, 5. Cf. supra III, 2, 27.

οἱ Μάκρωνες] Exspectes οἱ μὲν M., at v. ad III, 4, 7.

§. 8. ὁδὸν ὡδοποίουν] Non est idem pleonasmus, qui in Homerico οἶνον οἰνοχοεύειν et similibus locutionibus, quibus abundat Graecus sermo; nam ὁδὸν ὁδοποιεῖν non simpliciter significat viam facere, sed viam inviam (δύςπορον) perviam reddere, viam aperire, patefacere, munire, uti apparet ex V, 1, 13. 3, 1.

διαβιβάσοντες] traducturi Graecos fluvium. Fallitur Moeris Atticista, quum docet: Διαβιβῶ, Ἀττικῶς· διαβιβάσω, Ἑλληνικῶς: ubi v. Piersonum p. 124 sq. Rarior quidem est apud Atticos scriptores haec forma, sed haudquaquam ἀναττικὴ censenda. Cf. infra V, 2, 10. διαβιβάσοντας. Andocid. de myster. p. 19, 148. ἀναβιβᾶσεται. Contra ἐμβιβῶ infra V, 7, 8.

παρήγαγον] Sic A B D E N pro διήγαγον, quod Krügerus et Dindorfius iniuria receperunt; διάγειν, traducere, traiicere, in hunc locum non bene convenit; sed illud, quod optimorum codicum auctoritate

ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δὲ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα 8
συνεξέκοπτον τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν ὡς διαβιβάσοντες,
ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς Ἕλλησι· καὶ ἀγοράν, οἵαν
ἐδύναντο, παρεῖχον καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως
οὗ ἐπὶ τὰ Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς Ἕλληνας. Ἐν- 9
ταῦθα ἦν ὄρος μέγα, προσβατὸν δέ· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ
Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἕλ-
ληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες
πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύ-
σασθαι συλλεγεῖσι, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. Ἔλε- 10
ξεν οὖν Ξενοφῶν, ὅτι δοκεῖ παύσαντας τὴν φάλαγγα

οὗ] v. adn. — τὰ Κόλχων ὅρια] sic ABCD; τὰ ὄρεια τῶν Κ. E; τὰ ὅρια τῶν Κ. I; reliqui τὰ ὄρη τῶν Κ. — §. 9. κατὰ φ.] sic BNQ; reliqui om. κατά. — βουλεύσασθαι συλλ.] sic B; βουλεύεσθαι σ. A; reliqui συλλ. βουλεύσασθαι.

fultum est, aptissimam praebet sententiam; neque enim per tres dies Graecos barbari traduxerunt, sed deduxerunt usque ad Colchorum fines; παράγειν est ducere usque ad certum quendam locum; cf. III, 4, 14: τὰς δὲ (τῶν τάξεων) εἰς τὰ πλάγια παραγαγών. VII, 2, 8: παραγαγόντα (αὐτοὺς) εἰς τὴν Πέρινθον διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν.

ἕως οὗ] Sic ego cum Castil. et Brod. pro vulgato ἕως οὗ ἔστε; etiam I exhibet ἕως οὗ, abraso ἔστε; A habet ἕως, omissis οὗ et ἔστε; Porsonus legendum coniecit ἔστε, deletis ἕως οὗ. Quod omnes fere codd. praebent ἕως οὗ ἔστε, in eo ἔστε apertum est interpretamentum inusitatioris ἕως οὗ, quod etsi apud Xenophontem aliis locis non legitur, abiudicandum tamen ei non videtur, quippe qui, uti iam saepissime vidimus, multa propria ac singularia in sermonem suum receperit. De ἕως οὗ cf. Herodot. II, 143: ἕως οὗ ἀπέδεξαν ἁπάσας: pro quo frustra Koenius ad Gregor. Corinth. p. 472. ἐς ὃ legendum censet. Praepositionis ἕως cum genitivo iunctae vestigium iam supra ad IV, 5, 36. in codd. deprehendimus.

Κόλχων] Colchi tum secundum Strabonem et Ptolemaeum tenebant eam Ponti Euxini oram, quae a Trapezunte usque ad Phasidem porrigitur. V. Ainsworth. l. d. p. 190. et p. 247. et Koch. l. d. p. 109.

§. 9. ὄρος μέγα] hodie *Kárá Kapán* s. *Kóhát Tágh*. V. Ainsworth. ll. dd. Kochius l. d., quis fuerit hic mons, incertum esse dicit. Frustra Schneiderus post μέγα particulam μὲν addendam censuit, v. ad III, 4, 7.

ἔδοξε — βουλεύσασθαι, ὅπως — ἀγωνιοῦνται] V. ad I, 3, 14. Sic §. 10: ἔλεξεν —, ὅτι δοκεῖ.

§. 10. παύσαντας] Referendum est ad τοὺς στρατηγούς. Sic saepe participium, nullo adiecto pronomine, infinitivo additur. V. ad III, 1, 29. De accus. c. inf. post δοκεῖ v. ad I, 2, 1.

λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον, τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην ὁρῶσιν.
11 Ἔπειτα ἢν μὲν ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται, ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπὸ ἀθρόων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων πολλῶν ἐμπεσόντων· εἰ δέ πη τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται.
12 Ἀλλά μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κερά-

§. 11. Ἔπειτα] sic A B pro ἔπειτα δέ; v. ad III, 4, 28. — ἢν μέν] εἰ μέν A B. — περιττεύσουσιν] περισσεύουσιν B; περιττεύουσιν L; de ττ v. var. scr. III, 2, 28. — ἴωμεν] ὦμεν A D Q. — ἀθρόων πη] Dind. πή cum A omisit. — ἀνθρ. πολλῶν] v. adn. — §. 12. τοσοῦτον χωρίον] τοσούτων χωρίων A B D E. —

λόχους ὀρθίους] *Kolonnen.* V. ad IV, 2, 11.

τῇ μὲν — τῇ δέ] partim — partim.

§. 11. ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι] H. e. ita, ut phalanx nostra angustam frontem habeat (altior quam latior sit): *in langen Kolonnen.* Usitatius in hac re est ἐπί cum genitivo iunctum, uti paullo post ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι. Sturzius L. X. T. II. p. 267. comparat Cyrop. VII, 5, 2: ἀνάγκη ἦν ἐπ' ὀλίγον τὸ βάθος γενέσθαι τὴν φάλαγγα. 4. ἐπὶ διπλάσιον τὸ βάθος γιγνόμενοι.

περιττεύσουσιν ἡμῶν] acie sua producta excedent angustam frontem exercitus nostri: quod alias uno verbo ὑπερφαλαγγεῖν notatur. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 378.

ὅ τι ἂν βούλωνται] χρῆσθαι. V. ad I, 3, 18.

ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι] H. e. ita, ut phalanx nostra productam frontem habeat (latior quam altior sit). Improbat igitur Xenophon κατὰ φάλαγγα (§. 9.) ἀντιπαρατάττεσθαι τοῖς ἐπὶ τοῦ ὄρους παρατεταγμένοις Κόλχοις, sive ea (φάλαγξ) angustam sive productam frontem habeat; nam utrumque esse periculosum.

ἀνθρώπων πολλῶν] Sic A B D E N Q; reliqui om. πολλῶν. Eos secuti sunt Bornemannus, Krügerus aliique; sed πολλῶν defendi potest, si leve statueris anacoluthon, qualia apud optimos scriptores non sunt rara; dicitur καὶ ἀνθρώπων πολλῶν, quasi praecesserit: καὶ ὑπὸ βελῶν πη ἀθρόων.

§. 12. ποιησαμένους] Scil. ἡμᾶς. V. ad III, 1, 29.; de accus. v. ad I, 2, 1.

τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις] Sententia loci est haec: res sic est instituenda, ut distantes (διαλιπόντας) lochis tantum spatium occupemus, ut extremi nostri lochi hostium cornua excedant. Dativus λόχοις iungendus est cum κατασχεῖν. De verbo διαλείπειν, distare, cf. I, 7, 15.

ὅσον — γενέσθαι] V. ad IV, 1, 5.

των· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος
ἔξω οἱ ἔσχατοι λόχοι καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι
ἡμῶν *πρῶτοι* προςίασιν, ᾗ τε ἂν εὔοδον ᾖ, ταύτῃ ἕκα-
στος ἄξει ὁ λόχος. Καὶ εἴς τε τὸ διαλεῖπον οὐ ῥᾴδιον 13
ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων
ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται λόχον ὄρθιον προς-
ιόντα· ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοη-
θήσει· ἤν τε εἷς πῃ δυνηθῇ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀνα-
βῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων. Ταῦτα ἔδοξε, 14
καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ
τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις·
Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὁρᾶτε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδὼν

τοῖς λόχοις] sic ABDENQ et I, sed hic man. sec.; reliqui τοὺς λόχους; v. adn. — πρῶτοι] Steph. e coni. pro πρῶτον, quod retinuit Dind. — §. 13. ἔσται] sic ABDE pro ἔστι. — §. 14. ἔλεγε] sic ABE pro εἶπε. V. ad VII, 1, 13. — ἡμῖν] sic edd. Cast. Arg. Steph. cod. A (sed hic ἡμῖν ἔτι) et I correctus pro ὑμῖν.

καὶ οὕτως κτλ.] Weiskius, hac antecedentis sententiae repetitione offensus, veretur, „ne hic mutatis quibusdam verbis duplex sit in textu posita lectio." Inesse in hac repetitione molestum quiddam negari non potest; sed haec non idonea videtur esse caussa, cur locum corruptum habeamus.

ἐσόμεθα — οἱ ἔσχατοι λόχοι] Est appositio ad pronomen ἡμεῖς, quod latet in ἐσόμεθα. V. ad II, 5, 25.

οἱ κράτιστοι] „Nam lochagos, qui ita sunt in prima acie collocati, verisimile est esse fortissimos." WEISKIUS. Krügerus comparat Arrian. Tactic. V. §. 6: χρὴ οὖν τὸν λοχαγὸν ἢ πρῶτον τοῦ λόχου ταττόμενον τὸν κράτιστον ἐπιλέγεσθαι· ὁ δὲ αὐτὸς καὶ πρωτοστάτης καὶ ἡγεμὼν καλεῖται. XII. §. 1: ἀγαθὸν δὲ εἴπερ τι ἄλλο καὶ τὸ τοὺς λοχαγοὺς τοὺς μεγίστους τε καὶ κρατίστους εἶναι καὶ τῶν κατὰ πόλεμον δαημονεστάτους.

ἄξει ὁ λόχος] Krügerus in ed. min. uncis cinxit vocabula ὁ λόχος et supra λοχαγοί pro λόχοι legendum suspicatur, quia ἄγειν haud facile proficisci de militibus significet.

§. 13. τὲ — τέ] V. ad I, 8, 3.

τὸ διαλεῖπον] intervallum inter singulos lochos relictum.

λόχον ὄρθιον προςιόντα] lochum, qui non lata fronte, sed longa serie adventat. V. ad IV, 2, 11.

ἐάν τε — ἤν τε] Eadem particularum variatio Cyrop. I, 1, 5: ἐάν τε πρὸς ἕω, ἐάν τε πρὸς ἑσπέραν, ἤν τε πρὸς ἄρκτον, ἤν τε πρὸς μεσημβρίαν: ubi v. Bornemannum p. 10. ed. Lips. Ceterum hae particulae hoc loco vertendae sunt et si; nam si vertamus sive — sive, desideratur particula γάρ. V. Sturz. L. X. T. II. p. 1.

οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων] non iam verendum est, ne quis hostium maneat. V. ad II, 2, 12.

§. 14. ἐμποδὼν τὸ μὴ — εἶναι] Sic verissime codd.; edd. Iunt. et Cast. habent τοῦ pro τό.

τὸ μὴ ἤδη εἶναι, ἔνθα πάλαι ἐσπεύδομεν· τούτους, ἤν
πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.
15 Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς
λόχους ὀρθίους ἐποιήσαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν
ὁπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος
σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς
τοξότας τριχῇ ἐποιήσαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω,
τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξα-
16 κοσίους ἑκάστους. Ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατη-
γοὶ εὔχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύον-

ἐσπεύδομεν] sic ABDE et I correctus pro *σπεύδομεν*; v. ad VII, 6, 37. — §. 16. *τῆς τ. π. φ. ἔξω γ.*] sic AB pro *ἔξω γ. τῆς τ. π. φ.* — §. 17. *ἀντιπαραθέοντες — διεσπά-*

Saepe Graeci accusativum *τό* cum infinitivo iunctum usurpant vel pro simplici infinitivo vel etiam pro *τοῦ* cum infinitivo. V. nos in Gr. T. II. §. 643. (Gr. schol. §. 308. not. 1.) et ad Commentar. I, 3, 7. *ἀποσχόμενον τὸ — ἅπτεσθαι*. Adde Breitenbachium ad Agesil. V, 4. et Madvig. Observatt. gr. p. 59 sqq., qui h. l. praefert *τοῦ*. De *μή* infinitivo addito v. ad I, 3, 2.

ἔνθα πάλαι ἐσπεύδομεν] *ἔνθα* i. e. quo. V. ad II, 3, 19. Ceterum cum Bornemanno nec Trapezuntem nec montem vicinum ab hostibus obsessum, sed, quo iam pridem pervenire voluerant, mare intelligo.

καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν] „Est gravis hyperbole pro penitus concidere ac delere. Iam ab Homero id usurpatum Il. δ, 35: *ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας*." WEISK. Xen. Hellen. III, 3, 6: *οὐδένα δύνασθαι κρύπτειν τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν*. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 14.

§. 15. *λόχος — ἑκατόν*] V. ad I, 2, 25. De *σχεδὸν εἰς* Hertlin. Observatt. critt. 1841. p. 22. comparat Hellen. VI, 2, 38. *σχεδὸν περὶ ἐνενήκοντα ναῦς*. IV, 1, 18. *ὡς εἰς ἑπτακοσίους*. V, 4, 14. *ὡς περὶ ἑκατόν*.

τοῦ δεξιοῦ] Hi genitivi pendent ab *ἔξω*, quod repetendum est.

κατὰ μέσον] Iure Krügerus eis, qui hos sexcentos levis armaturae pedites ante aciem collocatos fuisse opinantur, obloquitur statuitque eos, fortasse et ipsos rectis ordinibus dispositos, mediae aciei insertos fuisse, ut, sicubi opus esset, procurrerent, in montuosis locis quodammodo equitatus vices expleturi.

§. 16. *εὔχεσθαι*] „Ea scil. nuncupare vota, de quibus persolutis §. 25. legemus." HUTCH.

§ 17. *ἀντιπαραθέοντες οἱ μέν*] Sic verissime emendavit hunc locum Krügerus in libello de authent. p. 59. Eo ducunt A et D, in quibus est *ἀντιπαραθέοντας οἱ μέν*, et BEN, in quibus est *ἀντιθέοντας οἱ μέν*; reliqui codd. habent *ἀντιπορεύονται· καὶ οἱ μέν*. Verte: hostes, quum Graecos viderent, eis occurrentes (*ἀντί*) et iuxta eorum aciem (*παρά*) alii dextrum, alii sinistrum cornu petentes disiecti sunt. Vulgata scriptura *ἀντιπορεύονται· καὶ οἱ μέν* incommodam sententiam praebet. Primum enim, inquit Kr.,

το. Καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐ-
τοῖς πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω γενόμε-
νοι ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντι- 17
παραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυ-
μον, διεσπάσθησαν καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν
τῷ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. Ἰδόντες δὲ αὐτοὺς *διαχάζον- 18
τας* οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχί-
νης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ἀνακραγόντες ἔθεον·
καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσι· συνεφεί-
πετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὁπλιτικόν, ὧν ἦρχε

σθησαν] v. adn. — αὐτῶν] αὐτῶν ABDE; reliqui ἑαυτῶν. — §. 18. διαχάζοντας] v. adn.

admodum improbabile est barbaros, qui in monte aciem instruxerant, loco commodissimo relicto Graecis occursuros fuisse; deinde non cohaerent hoc ἀντιπορεύονται et illud οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν: quod cur factum esset, in praegressis significandum fuisse exspectes. Verbum ἀντιπαραθεῖν ad hostes referendum est; nam Graeci non ἔθεον, sed ἐπορεύοντο §. 16., et §. 18. demum de cetratis ἀνακραγόντες ἔθεον dicitur. Bornemannus in praef. p. XXIV. coniicit: αὐτοὺς παραθέοντας, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ κτλ.

διεσπάσθησαν] Renitentibus optimis codicibus ABDE N, in quibus est διεσπάρθησαν, tamen hanc scripturam tuendam censeo; primum enim forma aor. I. pass. διεσπάρθησαν inusitata plane est solutae orationis scriptoribus; deinde διεσπάσθησαν, i. e. disiecti sunt, multo commodiorem sententiam praebet, quam διεσπάρθησαν (vel potius διεσπάρησαν), i. e. dispersi sunt; denique horum duorum vocabulorum ductus ita sunt in codicibus manuscriptis inter se similes, ut vix discerni possint.

§. 18. διαχάζοντας] Sic verissime Schneiderus correxit scripturam codicum ad unum omnium διχάζοντας. Hoc enim verbum significat dividere, disiungere, nec passiva aut intransitiva notatione usurpatur, nisi apud posterioris aetatis scriptores, apud eosque de tempore, non de loco, uti ap. Suid. διχαζούσης τῆς ἡμέρας, h. e. quum dies medius erat, ap. Arat. 799. διχόωσαν, lunam dimidiatam. Huc accedit, quod divisionis notio ab h. l. abhorret, qui intervalli relicti (διασπασθῆναι) significationem, quae inest in διαχάζειν aut διαχάζεσθαι, postulat, uti Schneiderus recte observavit. Medialis forma διαχάσασθαι legitur Cyrop. VII, 1, 31. Cf. ad IV, 1, 16.

οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί] H. e. peltastae Arcadicarum copiarum. Hi sine dubio in media acie erant. Quod autem Aeschines supra IV, 3, 22. apud Cherisophum esse dicitur, id non est morandum. Facile enim fieri potuit, ut postea locum suum mutaret. V. Halbkart. p. 182. et Haken. II. p. 101. et 364.

τὸ Ἀρκαδικὸν ὁπλιτικόν, ὧν] V. ad II, 1, 6.

19 *Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς*
20 *κώμαις καὶ τἀπιτήδεια πολλὰ ἐχούσαις. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν ἦν, ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίνοντο καὶ ἤμουν, καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς, καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἠδύνατο ἵστασθαι· ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐῴκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκου-*
21 *σιν. Ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοὶ ὥςπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε μὲν οὐδείς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν πως ὥραν ἀνεφρόνουν·*

§. 19. *ὡς*] sic ABE pro *ἐπεί*. — *ἐστρατοπεδεύοντο*] sic AB pro *ἐστρατοπεδεύσαντο*. — *τἀπιτήδεια*] sic AB pro *τὰ ἐπιτήδεια*; post hoc v. ABDE recte om. *δέ*. — §. 20. *ἐγίνοντο*] sic AB pro *ἐγίγν.*, v. var. scr. II, 2, 3. — *ὀρθός*] *ὀρθῶς* ADE; *ὀρθώς* L. — *ἠδύνατο*] sic AB pro *ἐδ.*, v. var. scr. III, 1, 11. — §. 21. *ἀθυμία*] sic ABE pro *ἡ ἀθ.* — *πώς*] v. adn. — §. 22. *δ'*] sic AB; reliqui om. — *παρασ. ἑπτά*] sic A BD pro *ἑπτὰ παρ.* — *ἦλθον*] sic ABE pro *διῆλθον*. — *θά-*

§. 19. *ὡς ἤρξαντο θεῖν*] Sc. *οἱ πελτασταὶ οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικόν*. V. ad I, 4, 5.

§. 20. *τὰ δὲ σμήνη κτλ.*] Eadem tradit Diodorus XIV. c. 30.

ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν] quod vel (*auch nur*) admirarentur. *Καί* significat gradationem ad minus. Aliter accepit Poppo in Ind. p. 506. V. Hartung. *gr. Part.* T. I. p. 135 sq. et nos in Gr. T. II. §. 728, 2. et ad Commentar. I, 2, 47.

ἄφρονές τε ἐγίνοντο] Plinius XXI, 13: aliud genus in eodem Ponti situ, gente Sannorum, mellis, quod ab insania, quam gignit, maenomenon vocant. Id existimatur contrahi flore rhododendri, quo scatent silvae. Optime de hac re disseruit Kochius l. d. p. 110—112.

κάτω διεχώρει αὐτοῖς] corpus eorum profluvio laborabat.

§. 21. *ὥςπερ τροπῆς γεγ.*] quasi strage facta. *Τροπή* significat proprie fugam, dein quae fugam consequi solet, stragem.

ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν πως ὥραν] Sic AB; Dindorfius aliique cum reliquis codd. *αὐτήν που* ediderunt; at cf. infra VI, 2, 17. *κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴκης*, quod in omnibus codd. legitur. Utriusque voculae significatio eodem fere recurrit; proprie *πώς* est nescio quomodo, *πού* opinor. In partes vocat Bornemannus ad h. l. Viger. p. 446. b. Reisig. Enarr. Oed. Col. p. CXLIV. Buttm. in Ind. ad Plat. Men. p. 229. et Hermann. ad Soph. El. 55.

§. 22. *Τραπεζοῦντα*] Hodie *Tarábuzún*. V. Ainsworth. l. d. p. 191. 196. et p. 247. Koch. p. 108 sqq.

ἐν τῷ Εὐξείνῳ Π.] ad Pontum Eux., proprie in oris Ponti. Infra §. 28. *ἐν τῇ θαλάτ-*

τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμούς, παρα- 22
σάγγας ἑπτά, καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦν-
τα, πόλιν Ἑλληνίδα, οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόν-
τῳ, Σινωπέων ἀποικίαν, ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. Ἐνταῦ-
θα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλ-
χων κώμαις. Κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλῄζοντο τὴν Κολ- 23
χίδα. Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζούν-
τιοι καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν βοῦς
καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. Συνδιεπράττοντο γὰρ δὴ καὶ ὑπὲρ 24
τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούν-
των, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον [πλέον] βόες.

λατταν] θάλασσαν AE; v. var. scr. IV, 7, 21. — κώμαις] sic BDENQ pro χώραις. V. var. scr. III, 4, 9. — §. 23. Κἀντεῦθεν ὁρμ. ἐλ.] sic Steph. marg.; ἐνταῦθα ὁρμ. ἐλ. A; κἀνταῦθα ὁρμ. ἐλ. BDEN; reliqui καὶ ἐντεῦθεν μὲν ἐλῄζοντο. — τῷ στρατοπέδῳ] sic AE pro ἐν τῷ στρ. — ξένια ἔδοσαν] al. ξ. ἔδωκαν, v. ad III, 2, 5. — §. 24. γὰρ δή] v. adn. — [πλέον]] v. adn.

τῃ, ad mare (proprie in littore maris). VI, 4, 5. τὸ δὲ ὄρος ἐν τῷ λιμένι. VII, 2, 5. ἐν Κυζίκῳ (proprie in territorio Cyzici). V. nos in Gr. T. II. §. 600. (Gr. schol. §. 289, 1.)

Σινωπέων] Sinope (hodie *Sinub*) fuit urbs Graeca maritima Ponti Euxini, in Paphlagonia sita, Milesiorum colonia. Cf. VI, 1, 15.

§. 23. *ἐδέξαντο*] Infra V, 5, 20: ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι.

ξένια] Etiam infra VI, 1, 15. 2, 3. de potulentis et esculentis dictum.

§. 24. *Συνδιεπράττοντο γὰρ δή*] Nescio, cur editores, hac optimorum codicum ABDN scriptura reiecta, cum reliquis codd. scripserint δέ pro γὰρ δή. Γάρ particula rationem reddit, cur Trapezuntii non modo commeatum Graecis dederint, quod ad eorum hostiles impetus a se avertendos non potuerunt non facere, sed etiam Graecos in urbem receperint donisque hospitalibus affecerint. Δή additur particulae γάρ ad eius vim confirmandam (nam profecto). Cf. infra V, 6, 4. V. nos ad Commentar. III, 3, 1. *Συνδιεπρ.* est: Trapezuntii una cum Colchis transigebant aut paciscebantur cum Graecis, ne iam e Colchorum terra praedas agerent.

μάλιστα] Krügerus hoc vocabulum cum συνδιεπράττοντο iungendum censet, ego cum verbis τῶν ἐν τῷ π. οἰκ., ut sit: de vicinis Colchis, et quidem maxime de eis, qui in planitie habitabant.

ξένια — ἦλθον] V. ad I, 2, 23.

[πλέον]] Hoc vocabulum omittunt FGHKL et Aldina, in quibus hic locus sic legitur: ἦλ-

25 *Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν εὔξαντο, παρεσκευάζοντο· ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσαι τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ εὔξαντο. Ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἔνθαπερ ἐσκήνουν· εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακτανὼν ξυήλῃ πατάξας, δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι.*

26 *Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν*

§. 25. *βόες — ἱκανοί*] v. adn. §. 24. — *ἄλλοις θεοῖς*] sic A B pro *ἄλλοις δὲ θ.* — *ἅ*] ante *εὔξαντο* habent A B D E, reliqui om.; E et Ald. habent *ηὔξαντο*; infra VII, 7, 27. *ηὔξω* A B C; v. nos ad Commentar. I, 3, 2. — *ἔφυγε*] sic A B D, Suid. II. p. 649. et Phot. p. 310. Pors. pro *ἔφευγε*. — *παῖς ὤν*] E om., Schneid. c. Suid. et Phot. ll. dd. *παῖς ἔτι ὤν*; *παῖς ὢν ἡλίδα κατακτένων ξ.* A; *κατακτενων ἡλίδα ξ.* B. — *κατακτανών*] sic

θον βόες ἀποθῦσαι, praetermissis eis verbis, quae sunt inter *ἦλθον* et alterum *βόες*: quod ex eo accidit, quod librarii oculus ab uno ad alterum *βόες* aberravit. Dindorfius expunxit *πλέον*, quod eodem modo ortum putat, quo supra II, 3, 4. *πρῶτα* post *ἀνηρώτα* et infra §. 25. *ἡλίδα* ex *παῖδα*. Leonclavius legendum suspicatur *πλέονα*, Reiskius *τὸ πλέον*, quod Bornemannus sibi probatum his locis defendit: Thuc. IV, 20. 27., ubi est plerumque, maximam partem, I, 69. 83. II, 39. 89., ubi est potius; Weiskius acute post *πλέον* numerum boum perisse putat; Schneiderus duo vocabula *πλέον βόες* spuria censet.

§. 25. *ἀποθῦσαι*] V. ad III, 2, 12. De masculino *βόες* v. Benselerum ad Isocr. Areopag. p. 209.

τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι] De articulo v. ad III, 2, 9. Quod autem Krügerus post *Σωτῆρι* vocabulum *σωτήρια* excidisse suspicatur (comp. III, 2, 9.), id mihi non probatur. Graeci enim et Latini scriptores non raro in oppositis orationis membris prius omittunt, ut ex sequenti complendum sit, veluti h. l. ex *ἡγεμόσυνα*. V. nos in Gr. Gr. T. II. §. 852. g. (Gr. schol. §. 346, 2. b.) et ad Ciceronis Tuscul. IV, 31, 65.

τῷ Ἡρακλεῖ] Scil. *τῷ ἡγεμόνι*. *Ἡγεμών* est epitheton Herculis ut dei tutelaris eorum, qui in expeditionem profecti sunt. Cf. infra VI, 2, 15. 5, 24. V. Sturz. L. X. T. II. p. 468.

δρόμου — ἐπιμεληθῆναι] Recte Weiskius interpretatur: ut prospiceret, designaret locum ad currendum, omnino omnia ea pararet, quae ad instituendum cursum gymnicum necessaria essent, quod §. 26. est *τὸν δρόμον ποιεῖν*.

ξυήλη] V. ad IV, 7, 16.

§. 26. *δέρματα*] Lion. laudat Wesseling. ad Herod. II, 91: *ποιεῦσι δὲ (sc. οἱ Αἰγύπτιοι) τάδε Ἑλληνικὰ τῷ Περσέϊ· ἀγῶνα γυμνικὸν τιθεῖσι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα, παρέχοντες ἄεθλα κτήνεα καὶ χλαίνας καὶ δέρματα.*

ἡγεῖσθαι] viam praeire.

κάλλιστος τρέχειν] pulcherrimus ad currendum. V. nos

τῷ Δρακοντίῳ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον
πεποιηκὼς εἴη. Ὁ δὲ δείξας, οὗπερ ἑστηκότες ἐτύγχα-
νον, Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν, ὅπου
ἄν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται πα-
λαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ δ' εἶπε· Μᾶλλόν
τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. Ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν 27
στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆ-
τες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν
καὶ παγκράτιον ἕτεροι. Καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ

omnes codd. praeter AB, in quibus est *κατακτένων*. V. ad I, 9, 6. — §. 26. *ουπερ ἑστηκότες*] sic B; *ὅπερ ἑστηκότες* AD; reliqui *ὅπου παρεστηκότες*, unde Dind. coni. *ὅπουπερ ἑστηκότες*. — *ὅπου ἄν*] v. adn. — *δυνήσονται*] *δυνήσεσθαι* ABDE. — *Μᾶλλόν τι*] *μᾶλλόν γε ὅτι* BIK; *μᾶλλον ὅτι γε* HL et Ald., unde Born. acute coni. *μᾶλλόν γέ τοι*, v. nos ad II, 5, 19. — §. 27. *ἕτεροι. Καί*] om. BDEH et Ald.

in Gr. T. II. §. 640. a. (Gr. schol. §. 306. d.)

ὅπου ἄν] Krügerus legendum censet *ὅποι ἄν*; at *ὅπου* optime sese habet; significare enim vult Xenophon: hic collis est aptissimus ad currendum, ubi quis (vel: si quis ibi) cursum instituere velit.

δασεῖ οὕτως] gravius dictum pro *οὕτω δασεῖ*. Cf. V, 8, 17. V. Schoemannum ad Isaeum p. 37. et nos in Gr. T. II. §. 863, 1. (Gr. schol. §. 348, 5.) *Δασύς* est arboribus vel virgultis, fruticibus consitus.

ἀνιάσεται] dolebit. V. ad I, 4, 8.

§. 27. *Ἠγωνίζοντο — στάδιον*] Decertabant in stadio. De structura *ἀγωνίζεσθαι στάδιον*, *θεῖν δόλιχον* v. Rost. §. 160. p. 395. Kühner. T. II. §. 547, 2. (Gr. schol. §. 278, 2.) Quod autem h. l. captivorum pueri decertare dicantur, non, uti in Graecia mos erat, Graeci pueri eique liberi, optime Halbkartus p. 185 sq. ex eo explicat, quod Graeci, quum neque ipsi secum haberent Graecos pueros, neque hanc ludorum partem praetermittere vellent, necessitate coacti fuerint captivorum filios, quos Graeci in amasiis habuerint (cf. IV, 6, 3.), adhibere. Quod autem Weiskius *Λακεδαιμονίων* pro *αἰχμαλώτων* legendum coniecit, id ferri non potest, quia intelligi non potest, quomodo pueri Lacedaemonii huius longinquae expeditionis socii fuerint.

δόλιχον] „In stadii certamine, designato spatio semel decurso, victori praemium adiudicabat praeses; in dolicho, cursuum id genus longissimo, stadii spatium duodecies currere ac recurrere solebant agonistae. Haec fere dolichi mensura, ubi ludi in solennibus populi conventibus celebrati erant. Sed temporis, loci aliarumque huc spectantium *περιστάσεων* habenda in definiendis huiusmodi spatiis est ratio." HUTCHINS. Ex Suida *δόλιχος* erat 24 stadiorum (i. e. 14400 pedum Graecorum, v. ad I, 1, 5.); *δολιχοδρόμος* septies hoc spatium decurrebat. V. Sturz. L. X. T. I. p. 762.

παγκράτιον] id certaminis genus, in quo quis et luctator et pugil est.

ἕτεροι] Sc. *ἠγωνίζοντο*.

γὰρ κατέβησαν, καί, ἅτε θεωμένων τῶν ἑταίρων, πολλὴ
28 φιλονεικία ἐγίγνετο. Ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀναστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόγις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν.

ἅτε] ἃ AB. — ἑταίρων] Brod. coni. ἑταιρῶν, quod miror a Krügero receptum. — §. 28. θαλάσσῃ] sic AB pro θαλάττῃ; v. var. scr. IV, 7, 21. — ἀναστρέψαντας π. ἄνω πρὸς τὸν β.] ἀποστρέψαντας π. πρὸς τ. β. ABE, nisi quod B ἀποτρ. et E ἀποστρέψαντες habent. — ἄγειν] sic ABE pro ἥκειν. — μόγις] sic ABE pro μόλις, v. ad III, 4, 48. — ἔνθα] ἔνθα δέ E; cf. adn. — ἐγίγνετο] ἐγίνετο B, v. var. scr. II, 2, 3.

κατέβησαν] Suidas: καταβαίνειν, τὸ εἰς ἀγῶνα χωρεῖν, uti apud Latinos descendere ad certamen, in arenam.

§. 28. αὐτούς] H. e. sessores. V. ad III, 1, 13.

ἐν τῇ θαλάσσῃ] ad mare. V. ad §. 22.

ἐκυλινδοῦντο] non equi, sed sessores.

ἔνθα] Exspectes ἔνθα δή, v. ad I, 5, 8.; sed v. ad I, 1, 9.

LIBER QUINTUS.

I. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπρα- 1
ξαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρις ἐπὶ θάλατ-
ταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦν-
τα, πόλιν Ἑλληνίδα, ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν ἃ εὔ-
ξαντο σωτήρια θύσειν, ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφί-
κοιντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἐκ δὲ τούτου 2
ξυνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς πορείας· ἀνέ-
στη δὲ πρῶτος Ἀντιλέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἐγὼ
μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη ξυσκευαζό-
μενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν
τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυ-

Cap. I. §. 1. *καὶ ἐν τῇ πορείᾳ*] sic ABE pro *καὶ ὅσα ἐν τ. π.* — *μέχρις*] *μέχρι* FGIK et Ald., v. ad I, 4, 13. — *εἰς Τρ.*] sic ABDE pro *ἐπὶ Τρ.*; cf. IV, 8, 22. — *θύσειν*] sic BEN pro *θύειν*. — *αφίκοιντο*] sic BEN pro *ἀφίκοντο*. — §. 2. *ξυνελθόντες*] sic B pro *συνελθ.*, v. ad II, 1, 17. — *Ἀντιλέων*] *Λέων* ABDEN. — *ξυσκευαζόμενος*] sic D; *ξυσκευασάμενος* A; reliqui *συσκευαζόμενος*.

Cap. I. §. 1. *μέχρις ἐπὶ θάλατταν*] V. ad IV, 5, 6.

§. 2. *Θούριος*] oriundus Thuriis, oppido Magnae Graeciae, ad sinum Tarentinum sito.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν] *Τοίνυν* est particula *μεταβατική*, i. e. transitum significans, respondetque nostro *nun* et Latino igitur. Saepe in initio orationis ponitur ita, ut ad sententiam aliquam mente supplendam, uti h. l.: quum rem mecum reputo, referatur. Cf. infra VII, 2, 13. 5, 3: *Ξενοφῶν δὲ εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ — λαβεῖν*. 5, 10: *καὶ ὁ Τ. εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν κτλ.* 7, 17: *Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ Λ., ἀπίοιμεν*. Ibid. 7, 17. V. nos in Gr. T. II. §. 758, 1, 2. (Gr. schol. §. 632, 1.)

ἀπείρηκα — ξυσκευαζόμενος] De participio cum *ἀπειρηκέναι* sociato v. Rost. §. 184, 8. Kühner. T. II. §. 660. V. (Gr. schol. §. 310, 4. e.) De significatione verbi *ἀπειρηκέναι* v. ad I, 5, 3. *ἀπαγορεύουσι*.

φυλακὰς φυλάττων] V. ad II, 6, 10.

μῶ δὲ ἤδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατ-
ταν ἔχομεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθείς, ὥςπερ Ὀδυσ-
3 σεύς, καθεύδων ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ταῦτα
ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἀνεθορύβησαν, ὡς εὖ λέγοι·
καὶ ἄλλος ταὐτὰ ἔλεγε, καὶ πάντες οἱ παρόντες. Ἔπειτα
4 δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε· Φίλος μοί ἐστιν,
ὦ ἄνδρες, Ἀναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχάνει. Ἢν
οὖν πέμψητέ με, οἴομαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ
πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δέ, εἴπερ πλεῖν βούλεσθε,
περιμένετε, ἔςτ' ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἥξω δὲ ταχέως. Ἀκού-
σαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἥσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο
πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.
5 Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· Χει-
ρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦ-

καθεύδων] om. ABD; E om. τὸ λοιπὸν κ. ἐκτ. ὥςπερ Ὀδ. καθ. — §. 3. εὖ λέγοι] εὖ λέγειν A; εὖ λέγει B. — ταὐτά] sic Steph. pro ταῦτα vel ταῦτ'. — Ἔπειτα δέ] sic ABE pro ἔπειτα. — §. 4. δὲ καί] v. adn. — οἴομαι] sic AB pro οἶμαι. — ἡμᾶς] sic ABDE pro ὑμᾶς. — εἴπερ] sic ABE pro ἐπείπερ. V. ad VI, 1, 26. — §. 5. Ὅσα μοι οὖν] sic AB; ὅσα οὖν H L; reliqui ὅσα οὖν μοι. — §. 6. εὐπορία] sic ABDEN pro πάρεστιν. — ὀλίγοις τισίν] sic AB pro ὀλίγοις. — ἡ δὲ χώρα] sic AB pro ἥ τε χ. — πορεύησθε] sic ABDEN (sed

ὥςπερ Ὀδυσσεύς] Odyss. XIII, 75 sqq.

§. 4. ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχάνει] Sic ABE; reliqui omittunt καί, quare id Krügerus in ed. min. uncis seclusit. Iniuria; καί enim significat gradationem. Verte: amicus mihi est; is autem etiam classis praefectus est. Si verba sic collocasset: τυγχάνει δὲ καὶ ναυαρχῶν, nemo offendisset; praemisit autem ναυαρχῶν, ut id responderet nomini φίλος. Geminum locum supra I, 9, 7. explicavimus. Ceterum ex VII, 1, 3. apparet Anaxibium, Lacedaemoniorum classi praefectum, Byzantii tum fuisse.

ἐλθεῖν — ἔλθω — ἥξω] V. ad II, 1, 1.

Ἀκούσαντες ταῦτα] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 5. μὲν δή] V. ad I, 1, 4. De seq. ἐπὶ πλοῖα v. ad II, 3, 8.

§. 7. Ἀλλά] Referendum ad sententiam negativam, quae ex antecedentibus elicienda est: οὐκ ἀμελῶς πορεύεσθαι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια.

σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια] Locutio, ut videtur, τακτική, quae hanc vim habet: instructo agmine pabulatum s. frumentatum exire. Contrariae sunt locutiones ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύεσθαι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια et ἄλλως (i. e. temere) πλανᾶσθαι. Muretus legendum coniecit σὺν προδρόμοις i. e. exploratoribus; coniectura est illa quidem elegans, sed non necessaria; reliquae quibus editores huic loco succurrere studuerunt coniecturae nullius momenti sunt. Apposite Schneiderus contulit Cyrop. VI, 1, 24: ἐξῆγεν ἀεὶ εἰς προνομάς, ἅμα μὲν ὅπως ὅ τι πλεῖστα λαμβάνοι

μεν. Ὅσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα ἐρῶ. Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ 6
τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἱκανή, οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα εὐπορία, εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια.
Ἀλλά μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, 7
ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθε, ὡς σώζησθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι. Ἔδοξε ταῦτα. Ἔτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ 8
τάδε· Ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύσονταί τινες· οἴομαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων, καὶ ξυμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέῃ, κἂν βοηθῆσαί τισι καιρὸς ᾖ, εἰδῶμεν, ὅποι

A πορεύεσθε) pro πορεύωνται. — §. 7. σὺν προνομαῖς] DI et Steph.; συμπρονομαῖς M; ABE om. ἀλλὰ usque ad ἐπιτήδεια; reliqui συμπρονομεῖν; v. adn. — πλανᾶσθε] v. adn. — §. 8. οἴομαι] sic ABFGHIKL pro οἶμαι. — βέλτιστον] sic AB DE pro βέλτιον. — ἡμῖν] ὑμῖν AB. — εἰδῶμεν] sic Born. et Dind. pro ἴδωμεν. — ξυμπαρασκ.] sic A pro συμπ., v. ad II, 1, 17. — κἂν] sic A pro καί, omissa cum B particula ἂν post τισίν. — ᾖ, εἰδῶμεν] εἴη δῶμεν AB; reliqui ᾖ ἴδωμεν.

τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια —, ἅμα δ' ὅπως μᾶλλον ὑγιαίνοιεν καὶ ἰσχύοιεν διαπονούμενοι ταῖς πορείαις, ἅμα δ' ὅπως ἐν ταῖς ἀγωγαῖς (in rebus vehendis) τὰς τάξεις ὑπομιμνήσκοιντο. Hellen. IV, 1, 16: ἐνταῦθα μὲν δὴ διεχείμαζε καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων.

πλανᾶσθε] Sic scripsi cum ABFGHIKL et Ald. pro πλανᾶσθαι; verba ἄλλως δὲ — σώζησθε sunt παρενθετικῶς interserta; quare offendi non possumus, si in verbis ἡμᾶς — ἐπιμελεῖσθαι scriptor ad obliquam orationem redit.

ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι] Haec verba pendent a δοκεῖ μοι: placet nos (τοὺς στρατηγούς, uti §. 8. ἡμῖν; Krügerus comp. V, 7, 20. 31. VI, 2, 12.) huius rei curam habere. Τούτων refero ad universam sententiam: curare, ut frumentatio apte fiat Graecorumque exercitus servetur. Infra V, 2, 12: τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι, idoneos, qui, ut mandata explerentur, curarent. 3, 1.

Ἔδοξε ταῦτα] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 8. Ἐπὶ λείαν γὰρ — ἐκπορεύσονται] Saepe γάρ rationem enuntiationis sequentis reddere videtur; at videtur tantum; γάρ enim vertendum est *ja nun* (γὲ ἄρα), *ja gewiſs*. V. Hartung. *gr. Part.* T. I. p. 467 sq. Kühner. Gr. T. II. §. 754, 2. (Gr. schol. §. 324. not. 1.) Cf. infra VI, 4, 8 τῶν γὰρ στρατιωτῶν — τοιοῦτοι οὖν κτλ.

ὅποι] μέλλει ἐξιέναι.

δεήσει βοηθεῖν, καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῇ ποι, ξυμβουλεύωμεν, πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν,
9 ἐφ' οὓς ἂν ἴωσιν. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. Ἐννοεῖτε δὲ καὶ τόδε, ἔφη. Σχολὴ τοῖς πολεμίοις λῄζεσθαι· καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηνται δ' ἡμῶν. Φύλακας δή μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐὰν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἧττον ἂν δύναιντο ἡμᾶς
10 θηρᾶν οἱ πολέμιοι. Ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε. Εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἥξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὧν μέλλω λέγειν· νῦν δ', ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ

ἐάν] sic AB pro *ἄν*. — *ἐγχειρῇ ποι*] v. adn. — §. 9. *Ἐννοεῖτε δέ*] sic A pro *ἐννοεῖτε δή*. — *κατὰ μέρος μερισθέντες*] *καταμέρος μέρος* L, v. adn. — *ἧττον ἂν δύναιντο*] sic B; eodem ducit A, in quo est *ἧττον δύναιντο*; reliqui *ἧττον δύναιντ' ἄν*. — §. 10. *ἥξει*] v. adn. — *πλευσούμεθα*] v. adn. — §. 11. *Ὁρῶ δὲ ἐγώ*] sic AB pro *ἐγὼ δ' ὁρῶ*. —

ἐγχειρῇ ποι, ξυμβουλεύωμεν] Sic B; eodem ducunt A, in quo est *ἐν χειρέποι ξυμβουλεύωμεν*, et E, in quo est *ἐγχειρῇ πῃ συμβ.*; reliqui habent *ἐγχειρῇ τι ποιεῖν, συμβουλεύωμεν*. Krügerus in ed. min. comp. Diod. XL, 80: *ἐπεχείρησεν εἰς τὰς ἄνω σατραπείας*.

εἰδέναι] cognoscere. Cf. infra VI, 2, 5: *εἰδέναι, ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλωσι*. Sic etiam *εἰδῶ*, *εἰδείην* et frequentissime *εἴσομαι*. V. exempla allata a Sturzio L. X. T. II. p. 35.

τὴν δύναμιν, ἐφ' οὕς] H. e. *τὴν δύναμιν τούτων, ἐφ' οὕς*. V. nos in Gr. T. II. §. 782, 4. (Gr. schol. §. 331. not. 3.) et ad Commentar. I, 2, 6. Cf. supra ad I, 1, 6.

§. 9. *λῄζεσθαι*] Scil. *ἡμᾶς*. Est idem fere, quod sequens *ἐπιβουλεύειν*; bene Tafelius interpretatur: *Jagd auf uns zu machen.* Pro eo paullo post legitur *ἡμᾶς θηρᾶν*.

κατὰ μέρος μερισθέντες] Verbum *μερισθέντες* Schneiderus pro interpretamento verborum *κατὰ μέρος* habet. In eandem sententiam discessit Krügerus de auth. p. 58. „Recte quidem", inquit, „dicitur *εἰς μέρη μερίζειν* s., ut cum aliis Xenophon, qui *μερίζειν* non usurpavit, loqui solet, (*εἰς*) *μέρη νέμειν* vel *διαιρεῖσθαι*, sed qui *κατὰ μέρος μερισθέντες* dixerit, novi neminem." Fateor pleonasmum quendam esse: si per vices (*κατὰ μέρος*) in plures partes divisi (*μερισθέντες*, ergo non universi) excubias agant; sed haec mihi non idonea caussa videtur esse codicum auctoritatem deserendi.

§. 10. *Ἔτι τοίνυν*] Iam vero, porro. V. Hartung. *gr. Part.* T. II. p. 349. Kühner. Gr. T. II. §. 758, 1. (Gr. schol. §. 324, 3. c.)

ὅτι ἥξει] Pro *ἥξει* B et D exhibent *ἥξοι*; at, ubi enuntiatio per *ὅτι* (*ὡς*), *dafs*, inducta ab enuntiatione conditionali, indicativo praeteriti expressa, pendet, indicativi temporum primariorum usus legitimus videtur esse. Cf. Demosth. Megalop. §.

αὐτόθεν. Ἢν μὲν γὰρ ἔλθῃ, ὑπαρχόντων ἐνθάδε, ἐν
ἀφθονωτέροις πλευσούμεθα· ἐὰν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐν-
θάδε χρησόμεθα. Ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παρα- 11
πλέοντα· εἰ οὖν αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μα-
κρὰ πλοῖα κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδά-
λια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως
ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς, οἵας δεόμεθα. Ἔδοξε
καὶ ταῦτα. Ἐννοήσατε δ', ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ 12
κοινοῦ, οὓς ἂν κατάγωμεν, ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκεν
μένωσι, καὶ ναῦλον ξυνθέσθαι, ὅπως ὠφελοῦντες καὶ
ὠφελῶνται. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, 13
ἢν ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται, ὥστε ἀρκεῖν

ἀπορήσαιμεν] A *ἀπορήσομεν*, quo ducunt etiam FGHIKL et Ald., in quibus est *ἀπορήσωμεν*. — §. 12. *κατάγωμεν*] sic AB pro *καταγάγωμεν*. — *ἕνεκεν*] sic AB pro *ἕνεκα*. — *ναῦλον*] *ναύσταθμον* DE; *ναύσταθμος* A. — *ξυνθέσθαι*] sic A pro *συνθ*. — §. 13. *ἀρκεῖν*] v. adn.

12: *οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σώζειν αυτούς, εἰ τοῦτο προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιεῖν ὅ τι βούλονται πάλιν αὐτοὺς ἐᾶτε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν χάριν ἕξουσι τῆς σωτηρίας*. Plura exempla contulit Madvigius in Observatt. gr. p. 20. Cf. nos in Gr. schol. §. 327b. not.

ὑπαρχόντων] Scil. *πλοίων*.

πλευσούμεθα] Duo melioris notae codices B et D exhibent *πλευσόμεθα*; sed illa forma Xenophontis consuetudine satis superque firmata est. Infra VI, 3, 16. in omnibus codd. legitur *ἀποπλευσούμεθα*, sed Aldina habet *ἀποπλευσόμεθα*; 6, 9. *ἀποπλευσεῖσθαι* sine ulla scripturae varietate, VII, 1, 8. *ἀποπλευσούμενος* in ABD legitur. Hellen. I, 2, 6. *πλευσούμενος*. At infra V, 7, 8. *πλεύσομαι* firmiter stat.

§. 11. *μακρὰ πλοῖα*] naves longas (*Kriegsschiffe*).

κατάγοιμεν — παραλυόμενοι] H. e. Trapezusiarum navium longarum ope navigia praeternavigantia intercipiamus eaque demptis gubernaculis (sc. ne nautae cum navigiis suis aufugerent) tamdiu custodiamus, donec etc. *Κατάγειν* est verbum proprium de navigiis, quae per vim capiuntur et in portum deducuntur (*aufbringen, kapern*, §. 15. *ξυλλέγειν πλοῖα*). Cf. §. 12. 16. Hellen. IV, 8, 33., ubi v. Schneiderum.

κομιδῆς] *Κομιδή*, vectura, h. l. idem fere est, quod *πλοῖα*, navigia vectoria.

§. 12. *Ἐννοήσατε —, εἰ εἰκός*] Reputate vobiscum, nonne aequum sit (*ob nicht*). V. ad III, 2, 22. De *ἀπὸ κοινοῦ* v. ad IV, 7, 27.

§. 13. *ἢν ἄρα*] si forte. Sed etiam in hac iunctura *ἄρα* habet vim consecutivam; verte: *wenn wir nun auch den Fall setzen, daſs*. V. Breitenbachium ad Xen. Oecon. V, 13., qui laudat Schmidt. ad Dinarch. p. 38 sq.

ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα] AB et E exhibent *ἀρκεῖ*, quod Bornemannus defendere studuit his locis: Isocr. Sophist. 3. p. 504.

πλοῖα, τὰς ὁδούς, ἃς δυςπόρους ἀκούομεν εἶναι, ταῖς παρὰ θάλατταν οἰκουμέναις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

14 Ἐνταῦθα δὴ ἀνέκραγον, ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. Ὁ δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν λέγων, ὅτι θᾶττον ἀπαλλάξονται, ἢν εὔποροι γένωνται αἱ ὁδοί.
15 Ἔλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ᾗ ἐπέστησαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον. Οὗτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ Πόντου ἔχων τὴν ναῦν. Οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστε-

οἰκουμέναις] οἰκούσαις AHIKL et Ald. — πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι] πείσονται γὰρ ὁδοποιεῖσθαι AB; π. γὰρ ὁδοποιεῖσθαι καὶ διὰ τὸ φ. DEN. — βούλεσθαι ἡμῶν] sic BD et Steph.; βουλεύεσθαι ἡμῶν AN; reliqui βουλεύεσθαι ἡμᾶς. — §. 14. δή] δέ AB. — ὁδοιπορεῖν] sic ABE et Steph. pro ὁδοποιεῖν. — ἔπεισεν ὁδοποιεῖν] sic ABE pro

ed. Lang.: οὗτοι τοίνυν εἰς τοῦτο τόλμης ἐληλύθασιν, ὥςτε πειρῶνται πείθειν τοὺς νεωτέρους. Xen. R. Eq. VI, 13: ἀπρονόητον γὰρ ἡ ὀργή, ὥςτε πολλάκις ἐξεργάζεται, ὧν μεταμέλειν ἀνάγκη. At hi loci dispares sunt; consecutio enim est ea, quae apte pro re in facto posita accipi possit; sed eo quem nunc tractamus loco consecutio nihil aliud est, nisi res in cogitatione posita; v. supra ad II, 2, 17.; littera autem *N* facile a seq. *Π* absorberi potuit.

τὰς ὁδοὺς — ὁδοποιεῖν] V. ad IV, 8, 8. De ἀκούειν εἶναι v. ad II, 5, 12.; de οἰκουμέναις, sitis, v. ad I, 4, 11.

§. 14. ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν] de nulla iam re milites sententias rogavit. Ἐπιψηφίζειν, de re aliqua in suffragia mittere, proprie construitur cum dativo; sed constat cuiuscunque structurae verba cum accusativo neutrali pronominum sociari, v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.) Krügerus in ed. min. comp. Demosth. XXII, 9. ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης, nisi forte οὐδέν pro graviore οὔ accipi praestat. Valckenarii ad Herodot. VIII, 61. coniectura μὲν οὔ, ἐνίας δὲ πόλεις elegans illa quidem est, sed minime necessaria; recte observat Dindorfius, id si voluisset Xenophon, dicendum ei fuisse ἐνίας δὲ τῶν πόλεων.

ἑκούσας] Iunge τὰς πόλεις ἔπεισεν ἑκούσας ὁδοποιεῖν.

ὅτι — ἀπαλλάξονται, ἢν — γένωνται] post praeteritum pro vulgari ὅτι — ἀπαλλάξοιντο, εἰ — γένοιντο. V. ad I, 3, 14. De forma ἀπαλλάξονται Moeris: Ἀπαλλάξονται, Ἀττικῶς· ἀπαλλαγήσονται, Ἑλληνικῶς; sed erravit Atticista; nam utraque forma non solum apud Xenophontem legitur, quanquam ἀπαλλάξεσθαι (cf. infra VII, 1, 4. ἀπαλλάξοιτο; 6, 2. ἀπαλλάξονται) frequentius, sed etiam apud alios eiusdem aetatis scriptores Atticos. V. Interpp. ad

ϱον· ἐν Θϱάκῃ γὰϱ παϱὰ Σεύϑῃ πολυπϱαγμονῶν τι
ἀπέϑανεν ὑπὸ Νικάνδϱου τοῦ Λάκωνος. Ἔλαβον δὲ 16
καὶ τϱιακόντοϱον, ᾗ ἐπεστάϑη Πολυκϱάτης Ἀϑηναῖος,
ὃς ὁπόσα λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ στϱατόπεδον.
Καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξαιϱούμενοι φύλακας
καϑίστασαν, ὅπως σῶα εἴη, τοῖς δὲ πλοίοις χϱήσαιντο
εἰς παϱαγωγήν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν, ἐπὶ λείαν ἐξῄεσαν 17
οἱ Ἕλληνες· καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ οὔ. Κλεαί-
νετος δ' ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πϱὸς
χωϱίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέϑανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν
σὺν αὐτῷ.

ἔπεισε ποιεῖν τὰς ὁδούς. — §. 15. *παϱὰ τῶν Τϱ.*] sic A B E pro *παϱὰ Τϱ.* — *Λάκωνα*] sic ABDEN pro *Λακωνικόν.* — *ξυλλέγειν*] v. adn. — *Λάκωνος*] sic ABDEN pro *Λακωνικοῦ.* — §. 16. *εἴ τι ἦγον*] sic AB; *εἴ τι εἶχον* E; reliqui ἃ *ἐπῆγον.* — *χϱήσαιντο*] v. adn. — §. 17. *ἐλάμβανον*] sic ABCDE pro *ἐνετύγχανον.* — *καὶ ἄλλον*] sic ABCE pro *καὶ τὸν ἄλλον.*

Moerid. p. 13. ed. Piers. et Popponem ad Cyrop. V, 4, 46. *ἀπαλλαξόμεϑα.*

§. 15. *πεϱίοικον*] *Πεϱίοικοι* „incolae urbium Lacedaemoni s. Spartae vicinarum, imperio Spartiatarum subiecti, v. Duker. ad Thuc. VIII, 22. et Valckenar. ad Herod. IX, 11." STURZ. L. X. T. III. p. 525. Neque servi erant, neque cives; civilibus magistratibus privati erant, militaribus non item. Cf. Mansonis Spartam I, 1. p. 69.

ξυλλέγειν πλοῖα] Sic AB pro *συλλαβεῖν πλοῖα.* De v. *ξυλλέγειν*, conquirere, v. Sturz. L. X. T. IV. p. 128 sq.

ἔξω τοῦ Πόντου] ad Anaxibium, apud quem Xenophontem calumniatur (VI, 1, 32.), et ad Cleandrum, harmostam Byzantii, Laconem, apud quem Graecorum exercitum accusat (VI, 6, 9.).

παϱὰ Σεύϑῃ] regi Thraciae.

πολυπϱαγμονῶν] „quum multis alienis rebus se immisceret." HUTCH. „quum nescio quid rerum novarum moliretur." LEONCL.

§. 16. *ὁπόσα λαμβάνοι*] V. ad I, 1, 5.

τὰ — ἀγώγιμα] *φοϱτία ἐμποϱικά*, merces, quae navibus vehuntur. V. Sturz. L. X. T. I. p. 46.

χϱήσαιντο] Sic ABDE pro *ἐχϱήσαντο*, quae scriptura sine dubio profecta est a glossatore quodam, qui orationem ad grammaticam rationem revocare studebat. Orditur scriptor orationem ita, quasi perrecturus fuerit: *τοῖς δὲ πλοίοις εἰς παϱαγωγὴν ἐχϱῶντο*; postea tamen a coepta structura deflectens alteram enuntiationem primariam enuntiationis secundariae (*ὅπως — εἴη*) constructioni subiicit. Est genus quoddam attractionis, quo enuntiationis secundariae forma ad sequentem enuntiationem primariam quasi transfunditur.

εἰς παϱαγωγήν] Sturzius: ad suorum traiectum; alii: ad commeatum navibus (per na-

1 II. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν, ὥςτε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβὼν Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερ-
2 εκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι, ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν, οὐκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἦγον, ὑφ' ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύςβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.
3 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα εἶναι ἐδόκει, ἐμπι-

Cap. II. §. 1. στρατόπεδον] v. adn. — Ξενοφῶν] A B C (v. Born.) pro ὁ Ξ. — κατέλιπε φυλάττειν] sic A B C pro φ. κατ. — τῶν οἰκιῶν] v. adn. — §. 2. εἰς τοὺς Δρίλας δέ] εἰς δὲ τοὺς Δρ. B C, at v. ad III, 2, 7. — §. 3. εἶναι ἐδόκει] v. adn. — οὐδὲν ἦν] B C om. ἦν, quod facile ab antecedenti syllaba absorberi potuit. — λαμβάνειν] sic A B C E

ves) advehendum; rectius Krügerus: ad navigandum iuxta littus, scil. ad praedam faciendam, comp. Diod. XIV, 31: ἐλῄστευον τοὺς περιοικοῦντας βαρβάρους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

Cap. II. §. 1. ἐπὶ τὸ στρατόπεδον] Sic recte A B C D pro ἐπὶ τὸ στράτευμα. Iam Stephanus verum restituerat; στράτευμα enim nunquam significat idem, quod στρατόπεδον i. e. castra, sed contra στρατόπεδον, quippe in quo τὸ στράτευμα, exercitus, insit, pro στρατεύματι usurpari potest. Perperam Schneiderus affert I, 5, 12: ἀφιππεύει — διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος; nam recte dici potest equo revehitur per M. exercitum.

Δρίλας] gentem, quae meridianam a Trapezunte habitabat regionem. V. Ainsworth. *the track of the ten thous.* p. 198. Δρίλας scribit etiam Steph. Byz., sed Arrian. Peripl. p. 123. Δρίλλας, quos non recte eosdem esse putat, qui sua aetate Sanni vocitentur; nam Sannos esse Macrones supra ad IV, 8, 1. demonstravimus.

τὸ ἥμισυ —, τὸ δὲ ἥμισυ] Exspectes τὸ μὲν ἥμ. —, τὸ δὲ ἥμ., at v. ad III, 4, 7. De seq. ἅτε v. ad IV, 2, 13.

ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν] Sic A B C E pro ἐκπ. ἐκ τ. οἰκ. Utrumque recte dicitur, v. Sturz. L. X. T. II. p. 110.; a codicibus igitur pendet, utrum praeferendum sit.

πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι] multi erant simul, multi convenerant. Sic saepe iunguntur πολλοὶ ἀθρόοι, multi simul. V. Stallbaumium ad Platonis Gorgiam p. 490. B. Infra VII, 3,9: οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας, h. e. multos vicos uno in loco; ibid. 41.

§. 2. ὁπόθεν] i. e. ἐκεῖσε, ὁπόθεν.

αὐτοῖς] dicitur, quasi prae-

πράντες ἀπῄεσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαμβάνειν, εἰ μὴ ὗς ἢ βοῦς ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. Ἓν δ' ἦν χωρίον μητρόπολις αὐτῶν· εἰς τοῦτο πάντες ξυνεῤῥυήκεσαν. Περὶ δὲ τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα καὶ πρόσοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. Οἱ δὲ πελτασταὶ 4
προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἓξ τῶν ὁπλιτῶν διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα, προσέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον· ξυνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξωρμημένοι· ὥστε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους ἢ εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὸ 5
χωρίον, καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς καὶ τύρσεις

pro λαβεῖν. — ὗς ἢ β.] sic ABC pro ὗς καὶ β. — χωρίον μητρόπολις αὐτῶν] sic ABCE pro χωρίον ὃ μητρ. αὐτῶν ἐκαλεῖτο. — ξυνεῤῥυήκεσαν] sic A pro συνεῤῥ., v. ad II, 1, 17. — §. 4. προδραμόντες] sic BC; προσδραμόντες AE; reliqui προτρέχοντες. — ξυνείποντο] sic A pro συνείπ. — εἰς] v. adn.

cesserit: εἰς τούτους, ἀφ' ὧν. Apte Hertlinius comp. Herod. IX, 1: ὅκου δὲ ἑκάστοτε γίνοιτο, τούτους παρελάμβανε.

§. 3. εἶναι ἐδόκει] Sic ABC pro ἐδόκει εἶναι: quem verborum ordinem praetulit Krügerus, qui ad Dionys. Historiogr. Comment. p. 266. observavit δοκεῖν εἶναι constanter dici a Thucydide et Herodoto, nec saepe deseri a Xenophonte (v. Sturz. L. X. T. I. p. 752 sqq.), sed a Platone, Demosthene aliisque scriptoribus non observari eandem constantiam. Supra quoque II, 6, 7. ἐδόκει εἶναι in A et B legitur. Vel sic tamen h. l. impetrare a me non potui, ut trium optimorum codicum auctoritatem spernerem. Neque Hellen. VII, 5, 16. εἶναι δοκοῦσιν ulla scripturae varietas notata est.

§. 4. δορυφόροι] Hakenius (T. II. p. 368.) et Halbkartus p. 192 sq. recte docent, quum nusquam alibi in his libris δορυφόροι commemorentur, non certum quoddam militum genus esse accipiendum, sed pabulatores eos fuisse δόρατα s. δοράτια (Stangen) ferentes, quibus et praedam asportarent et se defenderent.

πλείους ἢ εἰς δισχιλίους] ACE omittunt εἰς, quod inde explicandum videtur, quod syllaba ΕΙΣ a seq. syllaba ΔΙΣ absorpta sit; codex B (errore quodam apud Gailium iterum commemoratur codex C) exhibet πλείους ἢ δισχιλίων ἀνων i. e. ἀνθρώπων, quam scripturam Lion. recepit. At recte contra eum monet Bornemannus, licet non raro ἢ post comparativum abundanter genitivo praemittatur, tamen omnes eiusmodi locos diversos esse, comp. Hermann. ad Soph. Antig. 1266. p. 269 sq. V. nos in Gr. T. II. §. 748. not. 2. (Gr. schol. §. 323. not. 5.)

§. 5. ἀναβολῆς] Ἀναβολή, terra egesta, agger, ἀμβολὰς γῆ Cyrop. VII, 5, 12.

πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι, ἀπιέναι δὴ ἐπεχείρουν·
6 οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. Ὡς δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀποτρέχειν,
ἦν γὰρ ἐφ' ἑνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν,
πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα· ὁ δὲ ἡγεῖτο τοῖς
7 ὁπλίταις. Ὁ δ' ἐλθὼν λέγει, ὅτι ἔστι χωρίον χρημάτων
πολλῶν μεστόν· τοῦτο οὔτε λαβεῖν δυνάμεθα· ἰσχυρὸν
γάρ ἐστιν· οὔτε ἀπελθεῖν ῥάδιον· μάχονται γὰρ ἐπεξεληλυθότες
καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή.
8 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν προςαγαγὼν πρὸς τὴν
χαράδραν τοὺς μὲν ὁπλίτας θέσθαι ἐκέλευσε τὰ ὅπλα,
αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν τοῖς λοχαγοῖς ἐσκοπεῖτο, πότερον
εἴη κρεῖττον ἀπάγειν καὶ τοὺς διαβεβηκότας, ἢ καὶ τοὺς
9 ὁπλίτας διαβιβάζειν, ὡς ἁλόντος ἂν τοῦ χωρίου. Ἐδόκει
γὰρ τὸ μὲν ἀπαγαγεῖν οὐκ εἶναι ἄνευ πολλῶν νεκρῶν,
ἑλεῖν δ' ἂν ᾤοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ τὸ χωρίον. Καὶ

§. 5. *δή*] sic ABC pro *ἤδη*; v. ad I, 8, 8. — §. 6. *ὁ δὲ ἡγεῖτο*] sic ABCE pro *ὃς ἡγ.* — §. 8. *θέσθαι ἐκέλευσε*] sic A; *θέσθαι ἐπεκέλευσε* BO; reliqui *ἐκέλευε θ.* — *ἀπάγειν*] *ἀντάγειν* BC; *ἀναγαγεῖν* AE. — §. 9. *Ἐδόκει γάρ*] sic ABCDE; *ἐδόκει* reliqui; *καὶ ἐδ.* Castal. — *απαγαγεῖν*] sic ABC. — *καὶ οἱ λοχαγοί*] *καὶ λοχ.* ABE; *οἱ* post *καί* facile excidere potuit. — *ξυνεχώρησε*] sic ABC pro *συνεχ.*, v. §. 3. —

§. 6. *ἀποτρέχειν*] Sic ABCDENQ pro *ἀπελθεῖν*; recte docet Krügerus *ἀποτρέχειν* apte hic dici de peltastis, qui fere non *βάδην*, ut hoplitae, sed *δρόμῳ* recedere soleant, praetereaque praegresso *προδραμόντες* oppositum esse. Cf. III, 4, 27.

ἐφ' ἑνός] singuli tantum descendere poterant. De fronte igitur aut latitudine h. l. dictum est, uti loco a Krügero allato Cyrop. II, 4, 2: *ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ἐγένοντο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων, τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν οἱ ταξίαρχοι, τὸ δὲ βάθος ἐφ' ἑκατόν.* Cf. VII, 8, 14. *ἐπ' ὀκτὼ πλίνθων — τὸ εὖρος.* Alias de altitudine dicitur, v. ad I, 2, 15.

§. 7. *Ὁ δ' ἐλθών*] H. e. *ὁ πρὸς Ξενοφῶντα πεμφθείς.*

§. 8. *θέσθαι — τὰ ὅπλα*] consistere. V. ad I, 5, 14.

ὡς ἁλόντος ἂν τοῦ χωρίου] H. e. *νομίζοντα, ὅτι, εἰ οἱ ὁπλῖται διαβιβάζοιντο, τὸ χωρίον ἁλοίη ἄν.* V. ad I, 1, 10.

§. 9. *ἑλεῖν δ' ἂν ᾤοντο*] capturos se esse putabant. V. ad I, 3, 6.

ἀποδεδειγμένοι ἦσαν] *hatten sich ausgesprochen*; sic saepe *ἀποδείκνυσθαι* usurpatur, saepe etiam vocabulo *γνώμην* addito (*seine Meinung aussprechen*). Cf. infra V, 5, 3. 6, 37. Pari modo *ἀποφαίνεσθαι γνώμην* I, 6, 9. De omisso articulo *τήν*, quem in hac locutione exspectamus, exempla collegit Maetznerus ad Lycurg. §. 11. p. 96.; adde adnotata nostra in I, 6, 9. De indicativo *ἔσται* pro *ἔσοιτο* posito v. ad I, 3, 14.

§. 10. *διαβιβάσοντας*] V. ad IV, 8, 8.

ὁ Ξενοφῶν ξυνεχώρησε τοῖς ἱεροῖς πιστεύσας· οἱ γὰρ
μάντεις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν, ὅτι μάχη μὲν ἔσται, τὸ
δὲ τέλος καλὸν τῆς ἐξόδου. Καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς 10
ἔπεμπε διαβιβάσοντας τοὺς ὁπλίτας, αὐτὸς δ' ἔμενεν ἀνα-
χωρίσας ἅπαντας τοὺς πελταστὰς καὶ οὐδένα εἴα ἀκρο-
βολίζεσθαι. Ἐπεὶ δ' ἧκον οἱ ὁπλῖται, ἐκέλευσε τὸν λό- 11
χον ἕκαστον ποιῆσαι τῶν λοχαγῶν, ὡς ἂν κράτιστα οἴη-
ται ἀγωνιεῖσθαι· ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ πλησίον ἀλλήλων,
οἳ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περὶ ἀνδραγαθίας ἀντε-
ποιοῦντο. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίουν· ὁ δὲ τοῖς πελτα- 12
σταῖς πᾶσι παρήγγειλε διηγκυλωμένους ἰέναι, ὡς, ὁπό-
ταν σημήνῃ, ἀκοντίζειν, καὶ τοὺς τοξότας ἐπιβεβλῆσθαι
ἐπὶ ταῖς νευραῖς, ὡς, ὁπόταν σημήνῃ, τοξεύειν δεῆσον,
καὶ τοὺς γυμνήτας λίθων ἔχειν μεστὰς τὰς διφθέρας·
καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι.

ἀποδεδειγμένοι ἦσαν] ἀποδεδειγμένοι μὲν ἦσαν ABC; μέν ex διττογραφίᾳ ortum videtur. — ἔσται] sic ABCDN pro εἴη, v. adn. — §. 10. ἔπεμπε] sic ABCE pro πέμπει. — §. 12. οἱ μέν] sic ABCE pro οἱ μὲν λοχαγοί. — παρήγγειλε] sic BC et Suidas; παρήγγελε A; reliqui παρήγγελλε. — διηγκυλωμένους — ἀκοντίζειν] v. adn. — γυμνήτας] sic A et Ald. pro γυμνῆτας, v. ad IV, 1, 6.

§. 11. ἐκέλευσε κτλ.] Verba sic iunge: ἐκέλευσε ἕκαστον τῶν λοχαγῶν ποιῆσαι (h. e. instruere) τὸν λόχον. IV, 8, 14: ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Perperam Weiskius hanc in his et seqq. verbis inesse sententiam arbitratur, ut centurio quisque suis animum fortiter pugnandi oratione iniicere (ποιῆσαι) dicatur.

ὡς ἂν — οἴηται] pro vulgari ὡς — οἴοιτο dictum. V. ad I, 3, 14.

οἳ — ἀλλήλοις περὶ ἀνδραγαθίας ἀντεποιοῦντο] V. ad II, 1, 11. Postea §. 15. hi lochagi nominatim afferuntur.

§. 12. διηγκυλωμένους] Sic BCE; eodem ducit A, in quo est διηγγυλωμένους; reliqui διηγκυλισμένους. V. ad IV, 3, 28., ubi etiam verba ἐπιβεβλῆσθαι ἐπὶ ταῖς νευραῖς explicantur.

ὡς — ἀκοντίζειν] Scil. δεῆσον, dicens iaculandum fore. V. ad I, 1, 3. et II, 5, 22. Participium δεῆσον omisimus cum ABCE; reliqui codd. addunt, sed sine dubio a glossatore ex seqq. additum est; iam Stephanus elegantius omitti censuit, quem miror non esse secutos editores. De ὁπόταν σημήνῃ pro ὁπότε σημαίνοι dicto v. ad I, 3, 14. et de σημήνῃ ad I, 2, 17.

τοὺς γυμνήτας] Οἱ γυμνῆται h. l. distinguuntur a τοῖς τοξόταις, quanquam οἱ γυμνῆται generale nomen est τῶν τοξοτῶν καὶ ἀκοντιστῶν καὶ σφενδονητῶν. Cf. supra III, 4, 26. De simili τοξοτῶν et ψιλῶν distinctione cf. Popponem ad Thuc. IV, 36. p. 60. ed. Goth.

τοὺς ἐπιτηδείους — τούτων ἐπιμεληθῆναι] „misit etiam quosdam idoneos homines,

13 Ἐπεὶ δὲ πάντα παρεσκεύαστο, καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ὑπολοχαγοὶ καὶ οἱ ἀξιοῦντες τούτων μὴ χείρους εἶναι πάντες παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλους μὲν δὴ ξυνεώρων, *μηνοειδὴς* γὰρ διὰ τὸ χωρίον ἡ παράταξις
14 ἦν, ἐπεὶ δ' ἐπαιάνισαν, καὶ ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, ἅμα τε τῷ Ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν καὶ ἔθεον δρόμῳ οἱ ὁπλῖται, καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, πλεῖστοι δ' ἐκ τῶν χειρῶν λίθοι· ἦσαν δὲ οἳ καὶ
15 πῦρ προσέφερον. Ὑπὸ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ πολέμιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις, ὥστε Ἀγασίας Στυμφάλιος καὶ Φιλόξενος Πελληνεὺς καταθέμενοι τὰ ὅπλα ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλ-

§. 13. καὶ οἱ ὑπολοχαγοί] sic ABC (nisi quod habent ὑπόλοχοι) pro καὶ ὑπολοχαγοί. — μὲν δή] v. adn. — ξυνεώρων] sic AB pro συνεώρ., v. §. 3. — μηνοειδής] v. adn. — διὰ τὸ χωρίον ἡ παράταξις ἦν] sic ABC (nisi quod τάραξις habent) pro ἦν ἡ π. διὰ τὸ χ.; τάξις sine ἡ E. — §. 14. ἐπεὶ δ'] Krüger. coni. ἐπειδή omisso δέ. — ἅμα τε] sic ABC; ἅμα γε E; reliqui καὶ ἅμα γε. — ἠλάλαξαν] ἠλέλιξαν CE, v. ad I, 8, 18. — ὁμοῦ] v. adn. — πλεῖστοι δ'] sic ACFGIK; καὶ πλεῖστοι δ' E; πλεῖστοι δὲ καί Caius Digest. I, 16.; reliqui, haec [quae militibus mandata erant] ut fierent, curarent." LEONCL. De v. ἐπιτήδειος v. ad I, 3, 18.; infinitivus ἐπιμεληθῆναι pendet a v. ἐπιτηδείους; de τούτων ἐπιμεληθῆναι v. ad V, 1, 7.

§. 13. ὑπολοχαγοί] Zeunius et Poppo intelligunt dimidiae centuriae praefectos, qui πεντηκοστῆρες appellantur. V. ad III, 4, 21.

καὶ ἀλλήλους μὲν δὴ ξυνεώρων] Sic ABCE; reliqui omittunt δή; particulae μέν (= μήν) et δή coniunctae inserviunt confirmandae orationi (vero, profecto). Krügerus μὲν δή uncis seclusit, quanquam in ed. min. ad Bornemannum ad Cyrop. III, 3, 48. provocat, ubi haec leguntur: ἔλεγον, ὅτι ..... καὶ παρακελεύοιτο μὲν δὴ τοῖς ἀεὶ ἔξω οὖσι πολλά (ubi tamen Guelf. et duo Pariss. ἤδη pro δή habent). Frequentissimum est καὶ μὲν δή, et vero, et profecto. V. nos in Gr. T. II. §. 698. c. (Gr. schol. §. 316. not.)

μηνοειδής] est acutissima et verissima coniectura Burmanni et Curerii ad Xen. de R. Eq. p. 87.; ad hanc ducunt optimi codices ABCDEN, in quibus est μονοειδής, i. e. uniformis, quod ab huius loci sententia plane abhorret. Reliqui codd. exhibent εὐειδής, i. e. formosus, quod h. l. absurdum est. Acute iam Weiskius perspexit aciem fuisse ἐπικαμπῆ circum oppidum, cornibus sibi oppositis. Quam sententiam expressit Schaeferi quoque in Melett. critt. p. 95 sq. coniectura σιγμοειδής; σίγμα enim antiquitus lunae formam C habebat. Apte Krügerus comp. Herod. VIII, 16: οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν ἐκυκλέοντο, ὡς περιλάβοιεν αὐτούς. Etiam Thuc. II, 76. in uno cod.

λον εἷλκε, καὶ ἄλλος ἀναβεβήκει· καὶ ἡλώκει τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει. Καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ ἐσδρα- 16
μόντες ἥρπαζον ὅ τι ἕκαστος ἐδύνατο· ὁ δὲ Ξενοφῶν στὰς κατὰ τὰς πύλας ὁπόσους ἐδύνατο κατεκώλυ[σ]ε τῶν ὁπλιτῶν ἔξω· πολέμιοι γὰρ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ' ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς. Οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ 17
γενομένου κραυγή τε ἐγένετο ἔνδον, καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον, τάχα δέ τις καὶ τετρωμένος· καὶ πολὺς ἦν ὠθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα. Καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον, ὅτι ἄκρα τέ ἐστιν ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοί, οἳ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους.

qui πλεῖστοι. — §. 15. τοῦ πλήθους] sic ABCE pro πλήθους. — Ἀγασίας Στυμφ. — ἀνέβησαν] Ἀγ. Στυμφάλιος καταθέμενος τὰ ὅπλα ἐν χ. μ. ἀνέβη ABCDEN. — Πελληνεύς] sic vulg. Πελληνεὺς corr. Valck. ad Theocr. Adon. p. 189. ed. Hdrf. — ἄλλος ἄλλον] ἄλλος om. ABCE. — §. 16. ἐσδραμόντες] sic AC pro εἰσδρ., v. ad II, 4, 4. — κατεκώλυσε] κατεκώλυε Steph. — §. 17. κραυγή τε] sic ABCE pro κραυγή. — ἐγένετο] sic ABC pro ἐγίγνετο. — ἄκρα τέ ἐστιν] sic AB CFGHIKL pro ἄκρα τίς ἐστιν.

μηνοειδής in μονοειδής transisse observavit Poppo.

§. 14. ἅμα τε] Hinc exorditur apodosis antecedentium enuntiationum; ἅμα τε — καί i. e. simul et — et. Cf. V, 5, 13. VII, 6, 20. V. nos ad Commentar. IV, 2, 33. Pari modo etiam τὲ ἅμα — καί dicuntur, cuius iuncturae exempla Bornemannus affert Cyrop. VII, 1, 26. II, 2, 1. De temporum ἠλάλαξαν et ἐφέρετο ratione v. Maetznerum ad Lycurg. p. 135. V. nos ad I, 6, 2.

τῷ Ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν] clamorem bellicum (ἀλαλήν, alala) in Enyalii honorem sustulerunt. V. ad I, 8, 18.

ὁμοῦ] Victorius in margine Aldinae habet ὁμόσε, neque aliter Caius Digest. I, 16., qui hinc affert καὶ τὰ βέλη ὁμόσε ἐφέρετο. Popponem, Dindorfium aliosque illud ὁμόσε, adversantibus omnibus codicibus, recepisse vehementer miror. Recte quidem dicitur ὁμόσε φέρεσθαι de eis, qui cum hoste congrediuntur, in hostem cominus impetum faciunt (v. Sturz. L. X. T. III. p. 284.); sed h. l. nihil aliud significatur, nisi iacula, hastas, sagittas, lapides una, eodem tempore (i. e. ὁμοῦ) esse missa.

§. 15. Πελληνεύς] H. e. oriundus e Pellene, oppido Achaiae. De ἡλώκει v. ad IV, 4, 21.

ἀναβεβήκει] „οὐχ ἑλκόμενος." KRÜGER. De omisso augmento v. ad IV, 5, 15.

§. 16. οἱ — πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοί] Πελτασταί saepius a ψιλοῖς distinguuntur. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 588. Poppon. ad Thuc. II, 79. p. 148. ed. Goth.

κατεκώλυσε] Schneiderus, Dindorfius aliique cum Stephano dederunt κατεκώλυε. „Tacent, qui codices contulerunt, ut hi consentire videantur." BORN.

ὁπόσους — ἔξω] Verba sic iungenda: ὁπόσους τῶν ὁπλι-

18 Ἐνταῦθα ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κήρυκα
ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. Καὶ ἵεντο πολ-
λοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἰςωθούμενοι
καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν.
19 Καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη, καὶ ἐξε-
κομίσαντο οἱ Ἕλληνες· οἱ δὲ ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα,
οἱ μὲν περὶ τὰ σταυρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν
20 ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ
ἐσκόπουν, εἰ οἷόν τε εἴη τὴν ἄκραν λαβεῖν· ἦν γὰρ οὕ-
τω σωτηρία ἀσφαλής, ἄλλως δὲ πάνυ χαλεπὸν ἐδόκει
εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπουμένοις δὲ αὐτοῖς ἔδοξε παντά-
21 πασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον. Ἐνταῦθα παρεσκευά-
ζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς
καθ' αὑτοὺς διῄρουν, καὶ τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία
ἔχοντας ἐξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος κατα-
λιπόντες οἱ λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐπίστευεν.

§. 18. τὶ λαμβάνειν] καὶ λαμβ. ABC. — ἵεντο πολλοὶ εἴσω] ἵενται A. — εἰςωθούμενοι] sic ABCEN pro εἴσω ὠθούμενοι. — §. 20. πάνυ χαλεπόν] sic ABCE pro παγχάλεπον. — §. 21. ἀχρείους — καὶ τῶν ὁπλ.] v. adn. — καταλιπόντες οἱ λοχαγοί] sic ABC pro κατέλιπον δὲ οἱ λοχ. — §. 22. ἀποχωρεῖν] ἀποθαῤῥεῖν ABCE. — ἔνδοθεν] ἔνδον ABCE. — §. 23. ἦν κατά] sic ABCE pro ἦν αὐτοὺς κατά. —

τῶν ἐδύνατο ἔξω κατεκώλυσε. — Ἔξω κατεκώλυσε breviter dictum est pro: κατεκώλυσεν, ὥςτε ἔξω (τοῦ χωρίου) μένειν aut ὥςτε μὴ εἰς τὸ χωρίον εἰςδραμεῖν. Cf. nos in Gr. T. II. §. 622. not. 2. (Gr. schol. §. 300. not. 7.)

§. 17. καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον] retinentes etiam praedam. V. ad I, 3, 15.

ἔνδον] in urbe. Cf. VII, 1, 17. 36.

§. 18. ἵεντο] V. ad I, 5, 8.

τοὺς ἐκπίπτοντας] H. e. τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐκδεδραμηκότας.

οἱ εἰςωθούμενοι] qui in urbem irrumpebant.

§. 19. ἔθεντο τὰ ὅπλα] in aciem constiterunt. V. ad I, 5, 14.

§. 21. τοὺς μὲν σταυροὺς — διῄρουν] „Vallos Graeci evellunt, quo facilior abeuntibus exitus esset ex eo loco, ubi stabant." SCHNEID. Post μέν pro seq. καί exspectabas δέ: τοὺς δὲ ἀχρείους. Sic Commentar. II, 6, 22: αἱροῦνται μὲν — καὶ δύνανται, ubi v. adnotata nostra.

τοὺς ἀχρείους] ad pugnandum inutiles, uti calones, milites aegrotos. Supra III, 4, 26. ἄχρηστοι, ubi v. adnot. Scriptura, quam dedimus, τοὺς ἀχρείους καὶ φ. ἔχοντας ἐξεπέμποντο καί fluxit ex optimis codd. ABCDENQ, nisi quod ABC ἔχοντάς τε habent. Deteriores codd. praeferunt εἰς (ἐφ') ἁρπαγὰς (ἁρπαγὴν) ἐξέπεμπον καί. Sed absurdam hanc scripturam esse verissime docet Schneiderus: „In loco tam ancipiti, ubi Grae-

Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθεον ἔνδοθεν 22
πολλοὶ γέῤῥα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ κνημῖδας καὶ κράνη Παφλαγονικά· καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης ὁδοῦ·
ὥστε οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν κατὰ τὰς πύλας τὰς εἰς 23
τὴν ἄκραν φερούσας· καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπεῤῥίπτουν ἄνωθεν, ὥστε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι· καὶ
ἡ νὺξ φοβερὰ ἦν ἐπιοῦσα. Μαχομένων δ' αὐτῶν καὶ 24
ἀπορουμένων, θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν. Ἐξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰκία τῶν ἐν δεξιᾷ, ὅτου δὴ ἐνάψαντος. Ὡς δ' αὕτη ξυνέπιπτεν, ἔφευγον
οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν. Ὡς δ' ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν 25
τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερᾷ οἰκίας, αἳ ξύλιναι ἦσαν, ὥστε καὶ ταχὺ ἐκαίοντο.
Ἔφευγον οὖν καὶ οἱ ἀπὸ τούτων τῶν οἰκιῶν. Οἱ δὲ 26
κατὰ στόμα δὴ ἔτι μόνοι ἐλύπουν καὶ δῆλοι ἦσαν, ὅτι

§. 24. ἐνάψαντος] sic BCDO pro ἀνάψ. — αὕτη] sic Schneid. pro αὐτή. — ξυνέπιπτεν] sic ABC pro συνέπ., v. §. 3. — §. 25. ἐνάπτειν] sic BCDFGHIKL pro ἀνάπτ. — αἳ ξύλ.] sic ABCD pro αἱ δὲ ξύλ. — καὶ οἱ ἀπό] καὶ ἀπό Steph. cum A. V. adn. ad §. 24. — §. 26. κατὰ στόμα] v. adn. — δῆλοι ἦσαν] ἦσαν om. ABC.

cis omnis salutis spes in abitu supererat, de mittendis ad praedam militibus in ipso abitus momento non potuit cuiquam sano in mentem venire."

§. 22. κράνη Παφλαγονικά] Infra V, 4, 13. appellantur σκύτινα, ap. Herod. VII, 72. πεπλεγμένα, unde Halbkartus p. 197., qui comparat Homeri (Il. X, 258.) καταίτυγα (*Sturmhut*, *Sturmhaube*), concludit ex coriis ea texta fuisse.

ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς — ὁδοῦ] V. ad IV, 3, 28.

§. 24. Μαχομένων δ' αὐτῶν — αὐτοῖς] V. ad I, 4, 12.

ὅτου δὴ ἐνάψαντος] V. ad IV, 7, 25.

ἔφευγον οἱ ἀπὸ τῶν — οἰκιῶν] dictum pro οἱ ἐπὶ τῶν — οἰκιῶν (ὄντες) ἀπὸ τούτων ἔφευγον. V. ad I, 1, 5. Cf. §. 25.

§. 26. Οἱ δὲ κατὰ στόμα] H. e. in fronte collocati; στόμα· τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ στρατοῦ, Suidas. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 96. et nos supra ad III, 4, 38. Cf. infra V, 4, 22. Opponitur κατ' οὐράν, a tergo. V. eundem T. III. p. 360. Pro κατὰ στόμα FGK praebent κατὰ τὸ στόμα, quod recentiores editores receperunt omnes; sed iniuria. Cf. Rep. Lac. XI, 10., ubi bis legitur ὁ κατ' οὐρὰν λόχος.

δῆλοι ἦσαν, ὅτι] Personalis structura pro impersonali: δῆλον ἦν, ὅτι οὗτοι κτλ. V. Buttm. §. 151, 7. Rost. §. 184, 3. Kühner. T. II. §. 771, 2. (Gr. schol. §. 329, not. 4.), ad Commentar. III, 5, 24: λανθάνεις με —, ὅτι — λέγεις. Cf. infra V, 7, 2: φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσειαν, et supra ad I, 2, 11: δῆλος ἦν ἀνι-

ἐπικείσονται ἐν τῇ ἐξόδῳ τε καὶ καταβάσει. Ἐνταῦθα παραγγέλλει φορεῖν ξύλα, ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὄντες τῶν βελῶν, εἰς τὸ μέσον ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων. Ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἤδη ἦν, ἐνῆψαν· ἐνῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ τὸ χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα
27 ἔχοιεν. Οὕτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ χωρίου πῦρ ἐν μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. Καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις καὶ αἱ οἰκίαι καὶ αἱ τύρσεις καὶ τὰ σταυρώματα καὶ τἆλλα πάντα πλὴν τῆς ἄκρας.
28 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπῄεσαν οἱ Ἕλληνες ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια. Ἐπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα, πρανὴς γὰρ ἦν καὶ στενή, ψευδενέδραν
29 ἐποιήσαντο· καὶ ἀνὴρ Μυσὸς τὸ γένος καὶ τοὔνομα

ἐν] sic A B C E pro ἐπί. — φορεῖν] v. adn. — ἐνῆψαν· ἐνῆπτον] sic A B C D pro ἀνῆψαν· ἀνῆπτον. — §. 28. ἔχοντες] A B C ές et D E N είς, quam scripturam Born. ex male intellecto compendio originem ducere putat, quo olim ἔχοντες scribere solebant ...ώμενος. — De indicativo ἐπικείσονται v. ad I, 3, 14.

φορεῖν] A habet φέρειν, sed illud aptius significat continuatam actionem. V. Lobeck. ad Phryn. p. 585 sq.

ἔξω ὄντες τῶν βελῶν] „Alibi et in Anab. (III, 4, 15.) et in Cyrop. (III, 3, 58. 69. 70. al.) articulus constanter in hac formula omittitur." POPPO.

ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν] his occupati essent. Cf. VI, 6, 1. VII, 2, 16. Oec. VI, 7. V. Kühner. T. II. §. 609. III. (Gr. schol. §. 295. III.)

§. 29. καὶ ἀνήρ] Krüger. in ed. min. καί abesse malit; at v. ad I, 9, 6. Idem ad verba καὶ τοὔνομα τοῦτο comparat Lucian. Tox. 28: οἰκέτης αὐτοῦ Σύρος καὶ τοὔνομα καὶ τὴν πατρίδα.

δέκα] Sic Dindorfius cum A B D N pro τέτταρας ἢ πέντε scripsit. „Ut difficile mihi persuadeas quattuor tantum vel quinque Cretenses in insidiis collocatos fuisse, tamen nec vulgatus numerus temere inferri potuit, ut verear, ne antiquitus scriptum fuerit λαβὼν τέτταρας ἢ πέντε καὶ δέκα, cuius lectionis praesidium aliquod ab Lobeck. ad Phryn. p. 410 sq. repeti poterit." BORN. „Olim τέτταρας ἢ πέντε, quod quo modo ex nostro (δέκα) oriri potuerit, sane parum apparet. In numeralibus tamen, quae singulis tantum litteris exprimebantur, librarios mirum quantum lapsos esse constat." POPPO.

αἱ δὲ πέλται αὐτῶν] τοῦ Μυσοῦ καὶ τῶν Κρητῶν.

ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε] Sic A B D E N, ἄλλην καὶ ἄλλην F G I K, reliqui ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ, quod defendere studuit Weiskius. „Quippe", inquit, „diversis positi locis peltarum splendore hac illac relucente suspicionem hostibus dabant maioris multitudinis." At eadem sententia inest in verbis ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, nisi quod eis actio saepius per tempus repetita significatur. Cf. supra II, 4, 26: ἐπορεύετο δὲ (ὁ Κλέαρχος) ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος (per vices, subinde)

τοῦτο ἔχων τῶν Κρητῶν λαβὼν δέκα ἔμενεν ἐν λασίῳ
χωρίῳ καὶ προςεποιεῖτο τοὺς πολεμίους πειρᾶσθαι λαν-
θάνειν· αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διεφαί-
νοντο χαλκαῖ οὖσαι. Οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ταῦτα διορῶν- 30
τες ἐφοβοῦντο ὡς ἐνέδραν οὖσαν· ἡ δὲ στρατιὰ ἐν τού-
τῳ κατέβαινεν. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει ἤδη ἱκανὸν ὑπεληλυθέναι
τῷ Μυσῷ, ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος· καὶ ὃς ἐξανα-
στὰς φεύγει καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες, 31
ἁλίσκεσθαι γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ, ἐκπεσόντες ἐκ τῆς
ὁδοῦ εἰς ὕλην κατὰ τὰς νάπας καλινδούμενοι ἐσώθησαν·
ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν· καὶ 32
ἐβοήθησαν αὐτῷ καὶ ἀνέλαβον τετρωμένον. Καὶ αὐτοὶ

bant, comp. Bast. Comment. Palaeogr. p. 810 sq. — §. 29. τὸ γένος] om. ABE. — δέκα — ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε] v. adn. — §. 30. ἤδη ἱκανόν] sic AB pro ἱκ. ἤδη. — §. 31. καλινδ.] v. adn.

§. 30. διορῶντες] H. e. **διαφαινόμενα ὁρῶντες**, uti Krügerus interpretatur.

ὡς ἐνέδραν οὖσαν] suspicantes insidias esse structas. V. ad I, 1, 10.

τῷ Μυσῷ, ἐσήμηνε] Dindorfius cum A et Ablancurtio interpunxit ante *τῷ Μυσῷ*, quod iure improbavit Krügerus in ed. min.; nam haec verba in initio enuntiationis posita nimis efferentur; dein non *τῷ Μυσῷ*, sed **τοῖς περὶ τὸν Μυσόν** sine dubio Xenophon dicturus fuit; ad **ἐσήμηνε** repetendum est *ὁ Μυσός*.

καὶ ὅς] et is. V. ad I, 8, 16.

§. 31. οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες] H. e. ceteri, Cretenses dico. V. ad I, 5, 5.

ἁλίσκεσθαι γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ] Haec verba si in rectam orationem resolveris, videbis neque *ἄν* omissum, neque **ἔφασαν** pro **ᾤοντο** dictum esse: **εἰ τρέχομεν, ἔφασαν, ἁλισκόμεθα.** De verbo ἁλίσκεσθαι, quod dicitur de eis, quos alii currendo assequuntur (*einholen*), v. Sturz. L. X. T. I. p. 127 sq. Infinitivus praesentis significat eventum certissimum. Cf. IV, 5, 15: **καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι**, et se profecturos negabant. V. supra ad II, 3, 27. Neque video, cur verbum **ἔφασαν** non propria significatione (*behaupten*) accipi possit. Neque placet sententia Krügeri, qui hoc verbum sic interpretatur: reversi Graecis narrabant, comp. I, 6, 10.

κατὰ τὰς νάπας] per saltus (*Waldschluchten*). V. infra ad VI, 5, 12.

καλινδούμενοι] Sic ABD pro **κυλινδούμενοι**. Bornemannus ad Conviv. VIII, 32. p. 208. doctissime demonstravit vel probatissimos Atticorum scriptores non prorsus abstinuisse forma **καλινδεῖν**. Etiam Cyrop. I, 4, 5. **ἐκαλινδεῖτο** firmissime stat. Adde Sauppium ad Xen. R. Eq. V, 3. p. 216. Sed supra IV, 2, 3. 4. 7, 4. 8, 28. forma **κυλινδ.** legitur.

§. 32. ἐβόα βοηθεῖν] V. ad IV, 3, 22.

ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν Κρητῶν. Οὕτως ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες σῶοι ὄντες.

1 III. Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἧκεν, οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν, οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. Καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. Καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον, τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν, εἰςβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον

§. 32. ἀνεχώρουν] sic ABDE pro ἀνεχώρησαν. — ἀφίκοντο] sic ABE pro ἀφικνοῦνται.
Cap. III. §. 1. Χειρίσοφος] sic AB pro ὁ Χ. — τὰ ἐπιτήδεια] τά addunt ABE. — εἰς] sic AB pro ἐς, v. ad II, 4, 4. — ὡδοπεπ.] v. adn. — §. 2. ἐπὶ θαλάττῃ] v. adn. — §. 3.

ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν] facie hostibus obversa recedebant. Sturz. L. X. T. III. p. 640. perperam vertit pedetentim, sed apte comparat Cyrop. VII, 5, 6: ἀπῄεσαν, ἕως μὲν ἐξικνεῖτο τὰ βέλη ἀπὸ τοῦ τείχους, ἐπὶ πόδα· ἐπεὶ δὲ ἔξω βελῶν ἐγένοντο, στραφέντες. Krüg. addit Arrian. exp. V, 7, 12: ὥςπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι νῆες ἐπὶ πόδα ὑπεχώρουν. Lexx. Segg. p. 72, 31: χωρεῖν ἐπὶ σκέλος· τὸ ὀπίσω ἀναχωρεῖν μὴ δόντα τοῖς ὑπεναντίοις τὰ νῶτα.

πάντες] Non solum eos Graecos esse intelligendos, qui Myso opem tulerant, sed omnes, qui hanc expeditionem fecerant, monet Halbkartus.

Cap. III. §. 1. Χειρίσοφος] Vid. V, 1, 3 sq.

εἰς μὲν τὰ πλοῖα] Huic μέν respondet δέ in verbis οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο sc. κατὰ γῆν.

τούτων — ἐπιμελεῖσθαι] harum rerum (sc. itineris maritimi) curam habere. V. ad V, 1, 7.

ὡδοπεποιημένη] Sic B; ὁδοποιησαμένη A; reliqui ὁδοποιουμένη; Dindorf. scripsit ὡδοποιημένη, grammaticae vulgaris regulam secutus. Participium perfecti necessario requiritur; quare optimi codicis B scripturam dedi, quam etiam Poppo recepit, qui laudat Stephani Thes. v. προοδοποιεῖν, ubi aliquot huius generis exempla afferuntur. Göttlingius ad Theodos. Alexandrini Gramm. p. 217. excitavit προωδοπεποιημένος ap. Aristotel. Pol. II, 6. Notum est exemplum ἱπποτετρόφηκα. V. Buttm. T. I. §. 86. not. 6. Rost. Gr. mai. §. 68. I, 3. Kühner. T. I. §. 106, 7. (Gr. schol. §. 125. not. 2.) De re v. V, 1, 14.

§. 2. Κερασοῦντα] Hodie Kérasún Derehsú. V. Ainsworth. *Travels in the track* p. 199. et p. 247. Cum quo tamen conferendus est Kochius l. d. p. 114 sq.

τριταῖοι] V. ad II, 2, 17.

ἐπὶ θαλάττῃ] Sic AB et Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 775. pro ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, sed θάλαττα est ex eis vocabulis, quae saepissime sine articulo ponuntur, licet certum quoddam mare intelligatur. V. Rost. §. 155, 5. bb. Kühner. T. II. §. 484. not. (Gr. schol. §. 244. not. 3.) De Sinope v. ad IV, 8, 22.

ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὡδοπεποιημένη ἦν. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κε- 2
ρασοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἄποικον, ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. Ἐνταῦθα ἔμειναν 3
ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός· καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. Οὗτοι ἐσώθησαν [ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους]· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος καὶ εἴτις νόσῳ.

Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώ- 4

σὺν τοῖς] v. adn. — ἐγίγνετο] sic AE; ἐγίνετο B, v. var. scr. II, 2, 3.; reliqui γίγνεται. — ἐκ — μυρίους] v. adn. — τῶν πολεμίων] τῶν addunt ABE. — §. 4. Ἐνταῦθα καί] καί addunt ABE. — ἀπό] sic ABDENQ pro διά.

§. 3. ἡμέρας δέκα] „quippe Chirisophum cum navibus exspectantes." BORN.

σὺν τοῖς ὅπλοις] Sic AB pro ἐν τ. ὅπλ., quod quanquam optime dici haud ignoro (v. ad IV, 3, 7.), tamen praestantissimorum codicum auctoritatem spernere non sum ausus. De hoc σύν praepositionis usu v. Sturz. L. X. T. IV. p. 159. De praepositionum σύν et ἐν in codicibus permutatione v. ad III, 5, 7. Ceterum non solum τοὺς ὁπλίτας intelligendos esse, sed omnino omnes, qui quocunque modo armati fuerint, quibus opponantur οἱ σκευοφοροῦντες, ὁ ὄχλος, recte docet Krügerus de auth. p. 49. 'Nam IV, 8, 15. ante expeditionem contra Drilas susceptam ὁπλῖται dicuntur ne 8000 quidem fuisse, nedum 8600. Hutchins. legendum censebat τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις, at recte editores comp. Cyr. II, 4, 1: ἐξέτασιν δέ ποτε πάντων τοῦ Κύρου ποιουμένου ἐν τοῖς ὅπλοις. Recte idem docet ἐξέτασιν ἐν τοῖς ὅπλοις opponi ἐξετάσει στρατιωτῶν ἄνευ ὅπλων συνεληλυθότων.'

ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους] Haec verba in ABE omissa cum Zeunio a librario, qui ab aliis scriptoribus decem milia commemorata recordabatur, assuta puto. Nam alibi (v. I, 2, 9. 7, 10.) tredecim milia commemorantur. Quos autem Weiskius locos opponit, III, 2, 31. V, 7, 9., nihil contra probant; in eis enim, uti recte vidit Poppo, Xenophon oratorie loquitur. Quod porro Weiskio nec brevitas verborum οὗτοι ἐσώθησαν placuit, et numerum μυρίων apud Graecos ita tritum et vulgatum fuisse observavit, ut scriptor post plenius indicatum numerum eo commode uti potuerit, addito praesertim ἀμφί, id nullius momenti censendum est.

καὶ εἴτις νόσῳ] Scil. ἀπώλετο, uti Latini: et si quis morbo (periit). Sic saepe εἴ τις idem fere significat, quod ὅστις, sed cum dubitatione aliqua. Weiskius in ind. apposite comparat Hellen. IV, 2, 21: οὐκ ἀπέθανον αὐτῶν, πλὴν εἴ τις ἐν τῇ ξυμβολῇ ὑπὸ Τεγεατῶν (sc. ἀπέθανεν). Adde infra VI, 2, 12. VII, 3, 21. De VII, 6, 31. v. adnotata.

§. 4. τὸ ἀπὸ τ. αἰχμ. ἀργύριον γενόμενον] Sic AB

των ἀργύριον γενόμενον καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλ-
λωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι καὶ διέλαβον οἱ
στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ
5 δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν
τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθη-
σιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ
ἐπέγραψε τό τε αὑτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν
6 Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. Τὸ δὲ τῆς Ἀρ-
τέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτε ἀπῄει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς

ἀργύριον γεν. — καὶ διέλαβ.] v. adn. — §. 5. *τὸ Προξένου*] sic B D; *τῷ Προξένῳ* A; reliqui *τοῦ Προξένου*. — *ἦν αὐτοῦ*] H *αὐτῷ*, quod praeter necessitatem Zeun. et Born. receperunt. — §. 6. *καταλείπει*] sic A B pro *κατέλιπε*. — *κινδυνεύσων — αὐτός*] om. A. — *μετὰ Ἀγησιλάου ἐν Κορ.*] Haec verba, a B E et Fl. omissa, sine dubio ab aliena manu profecta sunt; in primis verba *ἐν Κορ.* absurda sunt; nam tum quidem Xenophon hanc pro *τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμ. γενόμενον ἀργ.* Verborum ordinem ex optimis codd. a nobis receptum tuentur multi loci. V. nos in Gr. schol. §. 245. not. 8. Cf. infra V, 6, 20. *τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης*. VII, 7, 32. *οἱ ὑπό σοι Θρᾷκες γενόμενοι*. Cyr. VIII, 1, 38: *ἐθήρα τὰ ἐν τοῖς παραδείσοις θηρία τρεφόμενα*.

καὶ διέλαβον] Sic scripsi cum A B E, sublata distinctione post *ἀργύριον*; editores secuti sunt reliquos codices, qui omittunt *καί*. Haec particula sine dubio a glossatore omissa est, qui Xenophontis orationem paullo negligentius decurrentem ad elegantiorem formam revocare studuit.

τὸ μέρος ἕκαστος] et quam duces suam quisque partem diis asservandam inter se dispertierunt. De vi articuli v. Rost. §. 155. not. 7. Kühner. T. II. §. 484. (Gr. schol. §. 244, 5.)

Νέων] ὃς *Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει* V, 6, 36.

ὁ Ἀσιναῖος] Asine fuit oppidum Laconiae. Post *ἔλαβε* repete *τὸ μέρος*.

§. 5. *τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος*] Scil. *μέρος*, uti §. 6. *τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος*. Sententia igitur est haec: Xenophon ex ea pecuniae parte, quae Apollini destinata erat, donarium faciendum curavit.

εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρόν] Complures Graecorum civitates Delphis suum quaeque habuerunt thesaurum, in quo et civitatium et singulorum civium sacraria deponebantur, uti satis constat ex Herodoto.

ξένος] Vid. III, 1, 4.

§. 6. *ὅτε ἀπῄει σὺν Ἀγ. κτἑ.*] Xen. Agesil. I, 36 sq. Hellen. IV, 3. Plutarch. Ages. c. 18: *καὶ παρῆν αὐτὸς (Ξενοφῶν) τῷ Ἀγησιλάῳ συναγωνιζόμενος ἐξ Ἀσίας διαβεβηκώς*. Cf. Xen. Ages. II, 9. Verte: quum redibat cum Ag. ex Asia expeditionem cum eo in Boeotos faciens. De *ἀπιέναι τὴν ὁδόν* v. nos in Gr. T. II. §. 547, 2. (Gr. schol. §. 278, 2.) Pugna, quae paullo post ad Coroneam, Boeotiae urbem, facta est, incidit in annum 394. a. Chr.

Μεγαβύζῳ] „Videtur nomen dignitatis esse, cuius expli-

Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ, τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι [μετὰ Ἀγησιλάου ἐν Κορωνείᾳ]· καὶ ἐπέστειλεν, ἢν μὲν αὐτὸς σωθῇ, αὐτῷ ἀποδοῦναι, ἢν δέ τι πάθῃ, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι ὅ τι οἴοιτο
χαριεῖσθαι τῇ θεῷ. Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοι- 7
κοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγά-

pugnam providere non potuit. — *αὑτῷ*] sic mutavi *αὐτῷ*, quod est in A B D; reliqui *ἑαυτῷ*. — *ἢν δέ τι πάθῃ*] sic A B E pro *εἰ δέ τι πάθοι*. — §. 7. *ἔφευγεν*] v. adn. — *ὁ Ξενοφῶν*] *ὁ* addunt A B E. — *Σκιλλοῦντι*] sic correx. Zeun. vulg. *Σκιλοῦντι*; A B C D hic et infra *Σκυλλοῦντι*. — *οἰκισθέντος*] v. adn. — *παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν*] pro verbo *Ὀλυμπίαν* et pro seqq. *θεωρήσων καὶ ἀποδίδωσι* B lacunam habet.

candi caussa additum sit *νεωκόρος* [aedituus]. *Μεγαβύζους* enim vocatos fuisse omnes Dianae Ephesiae templi antistites et sacerdotes ostenderunt VV. multi, ut intp. Hesych. v. *Μεγαβύζιοι λόγοι*, Thom. M. v. *ζάκορος*, Meursius exercitt. critt. I, 3., Dorvill. ad Charit. p. 447. in primisque Hemsterh. ad Lucian. T. I. p. 134 sq." STURZ. L. X. T. III. p. 90.

ἐπέστειλεν, ἢν — σωθῇ] Exspectes *εἰ — σωθείη*; at v. ad I, 3, 14.

ἢν δέ τι πάθῃ] Per euphemismum dictum pro *ἢν ἀποθάνῃ*, uti apud Latinos si quid acciderit pro: si moriturus sit. Cf. infra VII, 2, 14. V. nos ad Ciceron. Tuscul. I, 43, 104.

§. 7. *ἔφευγεν*] exsul erat. Quod dedimus, legitur in A; eodem ducit scriptura *πέφευγεν*, quae est in B; reliqui exhibent *ἔφυγεν*. V. ad I, 1, 7. — De re Hutchinsonus attulit Laert. II, 51. Paus. V, 6, 4: *ἐδιώχθη δὲ ὁ Ξενοφῶν ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς ἐπὶ βασιλέα τῶν Περσῶν σφίσιν εὔνουν ὄντα στρατείας μετασχὼν Κύρῳ πολεμιωτάτῳ τοῦ δήμου.* Adde supra III, 1, 5. VII, 7, 57.

Fusius rem tractat Krügerus de Xen. vita p. 20 sq.

Σκιλλοῦντι] Scillus fuit urbs Elidis non procul ab Olympia sita, a Lacedaemoniis Xenophonti exsuli inhabitanda data. V. Krügerum l. d. p. 25. et Schneideri epimetrum ad h. l. de Scilluntio agro Xenophonti a Lacedaemoniis donato in ed. Born. p. 566 sqq.

οἰκισθέντος] Castalio scripsit *οἰκισθέντι*, quod in omnes deinceps editiones migravit. Ego a me impetrare non potui, ut omnium codicum scripturam *οἰκισθέντος* respuerem, praesertim quum colonia a Lacedaemoniis Scilluntem deducta nusquam legatur. V. Krüg. l. d. p. 24., qui sine dubitatione *οἰκισθέντος* revocandum pronuntiaret, nisi eum locutio *οἰκίζειν τινά* (*εἰς τόπον*) offenderet requireretque compositum *κατοικίζειν*, ut Demosth. pro Cor. p. 289. B: *εἰς ἐνίας δὲ καὶ* (*πόλεις*) *ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει.* At simplex quoque recte dici Poppo docet in partes vocatis indice Euripidis et Stephani thesauro, quanquam ipse *οἰκισθέντι* recepit. Bornemannus legendum

βυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται
8 τῇ θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. Ἔτυχε δὲ διὰ μέσου ῥέων τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς ποταμὸς παραῤῥεῖ, καὶ ἰχθύες δὲ ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ὁπόσα
9 ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόςχωροι ὁμοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. Παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς

§. 8. *διὰ μέσου ῥέων τοῦ*] sic DE pro *διαῤῥέων διὰ τοῦ*; B pro his habet lacunam. — *Σελινοῦς*] sic E et B Larcheri (sed Gailii B *Ἐλεινοῦς*), etiam Strab. VIII. p. 369. Sieb. *Σελινοῦς*; ACD *Σελεινοῦς*; L *Σεληνοῦς*; reliqui *Σελληνοῦς*. — *τῆς Ἀρτέμιδος*] sic ABE pro *τῆς Ἐφεσίας Ἀρτ.*, quod sine dubio ex §§. 4. et 6. ductum est. — *Σελινοῦς*] *Σελεινοῦς* B; reliqui uti antea. — *ἰχθύες*] *λειμῶνες* DE, unde Schneid. coni. *λείμακες*; *δέ* post *ἰχθύες* habet E et supra versum L, B omisit; reliqui *τέ*. V. ad I, 1, 2. — *ἔνεισι*] sic ABDE pro *εἰσί*. — *ἐν Σκ.*] *ἐν* addunt AB. — §. 9. *βωμὸν καὶ ναόν*] sic AB pro *ναὸν κ. β.* — *λοιπὸν δέ*] *δέ* addunt AB, v. ad 1, 1, 2. — *καὶ οἱ πρόςχωροι ὁμοῦ*] *ὁμοῦ* addidi ex BN, qui tamen omittunt verba *καὶ οἱ*

suspicatur *ξενισθέντος*, allato Diogene Laert., qui in vit. Xen. §. 7. dixit: *καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι*, idque eo loco, ubi haec Xenophontis verba paene integra ad se vindicavit. *Οἰκίζεταί τις εἰς τόπον τινά* dicitur de eo, cui locus inhabitandus datur. Quod autem verba *παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν* post *οἰκισθέντος* sequuntur, quum potius post *ἐν Σκιλλοῦντι* posita exspectes, id sane habet, quo offendamur, sed nec magni momenti est, nec plane veri dissimile est haec verba a glossatore margini adscripta esse ad Scilluntis situm accuratius definiendum, postea in ipsum verborum ordinem inepto loco immigrasse; denique omnis difficultas tollitur, si *ἐν Σκιλλοῦντι* in Scilluntis agro vertimus, in quo a Lacedaemoniis sedem accepit prope Olympiam. Cf. ad IV, 8, 22.

θεωρήσων] ludos spectaturus.

ὅπου] Scil. *ὠνεῖσθαι*.

ὁ θεός] Apollo.

§. 8. *Σελινοῦς ποταμός*] V. ad I, 4, 1. De seq. *καὶ — δέ* v. I, 1, 2.

ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ] De eiusdem praepositionis in eodem orationis membro concursu Hertlinius comp. Hellen. V, 2, 29. *ἐν τῇ ἐν τῇ ἀγορᾷ στοᾷ*. Alterum, quod attulit, exemplum, Anab. IV, 4, 14., alius est generis.

πάντων, ὁπόσα ἐστὶν — θηρία] pro *πάντων θηρίων, ὁπόσα ἐστὶν κτλ.* Cf. infra VI, 3, 15: *ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ.*

σκηνῶσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα καὶ τῶν θυο-
μένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος καὶ τῶν θηρευομένων
δέ. Καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξε- 10
νοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βου-
λόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνεθήρων· καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ
αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες
καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι. Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ᾗ ἐκ Λακε- 11
δαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι
ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. Ἔνι δ᾽ ἐν τῷ ἱερῷ
χώρῳ καὶ λειμὼν καὶ ἄλση καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκα-
νὰ καὶ σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε

πρόσχωροι. — Παρεῖχε] sic ABDEN pro παρέχει. — σκηνῶσιν] sic AB pro σκηνοῦσιν; v. ad VII, 4, 12. — οἶνον, τραγήματα] sic ABCDEP pro οἶνον, ἀργύρια, τραγ. — §. 10. ξυνεθήρων] sic ABD pro συνεθήρων, v. ad II, 1, 17. — χώρου] sic AB pro χωρίου. — τὰ δὲ καί] καί addunt AB. — ἐκ τῆς Φολόης] ἐξ αὐτῆς τῆς Φ. AB; ἐξ αὐτῆς Φ. E; v. var. scr. I, 8, 20. H. l. ex anteced. ἐξ αὐτοῦ τοῦ natum videtur. — §. 11. ἡ χώρα] v. adn. — χώρῳ] sic ABDE pro τόπῳ; N omisit. — καὶ λειμὼν καὶ ἄλση] sic N; om. E; ABD καὶ λειμών, omissis verbis καὶ ἄλση; reliqui om. καὶ λειμών. — βοῦς] sic ABDEN pro ὄϊς (ὄεις FG); hinc Krüg.: καὶ οἶς καὶ βοῦς.

V. nos in Gr. T. II. §. 790, 2. et 3. (Gr. schol. §. 332. not. 14.) Θηρία ἀγρευόμενα sunt ferae, in quas venatio institui solet.

§. 9. ναόν] §. 8. νεών. Moeris Atticista p. 265. ed. Piers.: νεώς — Ἀττικῶς· ναός, Ἑλληνικῶς. At etiam forma ναός non infrequens est Atticis scriptoribus. Cf. §. 12. 13. Commentar. III, 8, 10. Adde Sturz. L. X. T. III. p. 183. Cf. Maetzner. ad Lycurg. p. 147 sq.

τὸ λοιπόν] in posterum. V. ad II, 2, 5.

ὁμοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες] Cyrop. III, 3, 64. ἄνδρας ὁμοῦ καὶ ἵππους; etiam apud Homer. Od. IX, 69. γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον. At ne alterius quidem ordinis exempla desunt. Krügerus in ed. min. attulit Dem. 22, 68. ὁμοῦ μετοίκους, Ἀθηναίους. Eur. Heracl. 455. ὁμοῦ γέροντες καὶ νέοι καὶ μητέρες. Adde Homer. Od. IX, 75. ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.

σκηνῶσιν] V. ad IV, 5, 33.

τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος] H. e. partem pecorum e sacris pascuis captorum vel in sacris pascuis pastorum. Sic τὰ θυόμενα interpretandum videtur ob seq. τῶν θηρευομένων. Λάχος poetice pro μέρος dictum etiam infra VI, 1, 2. legitur.

§. 10. Φολόης] „Strab. VIII, 3. p. 176: ἡ Φολόη δ᾽ ὑπέρκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὄρος Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆς Πισάτιδος εἶναι. Pausan. V. c. 6: παρέχεται δὲ ὁ Σκιλλοῦς καὶ ἄγρας θηρίων, ὑῶν τε ἀγρίων καὶ ἐλάφων.“ HUTCH.

§. 11. Ἔστι δὲ ἡ χώρα] Sic ABDE pro vulg. ἔστι δὲ ὁ τόπος;

καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι.
12 Περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. Ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς
13 κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι τῷ ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

1 IV. Ἐκ Κερασοῦντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο οἵπερ καὶ πρόσθεν, οἱ δ᾽ ἄλλοι κατὰ γῆν

§. 12. κυπαρίττινον] sic B; κυπαρίτινον A; reliqui κυπαρίσσινον. — §. 13. τὸν ἔχοντα] sic AB pro τὸν δὲ ἔχ. — ἄν] sic AB pro ἐάν. — μελήσει] μελήσοι ABDE.

Cap. IV. §. 2. Μοσσυνοίκων] v. adn. — ἢ διὰ π.] v. adn. — πορεύσονται] sic BE pro πορεύονται. — διήσοιεν] v. adn. — §. 3. οὗτοί εἰσιν οἱ] v. adn. — ξυμμαχίαν] sic satis probabiliter Bornemannus et ἡ χώρα et ὁ τόπος ex interpretatione accessisse suspicatur. Idem recte statuit Bornemannus de seq. χώρῳ vel τόπῳ. De structura autem ἔστιν ὡς εἴκοσι στάδιοι v. nos in Gr. T. II. §. 425, 2. (Gr. schol. §. 241. not. 6.)

εὐωχεῖσθαι] De bestiis etiam Hipparch. VIII, 4. Sturz. l. d. II. p. 228. comparat Aristot. H. A. VIII, 8: μετὰ δὲ τὰς τρεῖς ἡμέρας εὐωχοῦσιν ἤδη οἱ πιαίνοντες τὰς ὗς.

§. 12. ἄλσος — ὡραῖα] lucus plantatus est arboribus, quae fructus praebent, qui ad secundam mensam adhibebantur. Ἥμερα δένδρα, sativae arbores, opponuntur agrestibus vel silvestribus. Ante ὅσα genitivus τοσούτων (ὀπωρῶν), qui pendet a δένδρων, supplendus est. Cf. ad V, 1, 8. Ad τρωκτὰ ὡραῖα Hutchinsonus affert Aelian. V. H. I, 31., ubi etiam τρωκτὰ ὡραῖα leguntur, quae Perizonius explicat fructus, qui crudi in secundam mensam apponi solent, et Suid.: τρωκτά, τὰ κατακτὰ τῶν ὀπωρῶν, οἷον κάρυα καὶ βάλανοι.

χρυσῷ] „Plinius XVI. c. 40. varietatem traditionis de eo prodidit cum Vitruvio II, 9. Hutchinsonus ligneum et inauratum fuisse suspicabatur." SCHNEID.

§. 13. ἱερὸς — τῆς Ἀρτέμιδος] V. ad IV, 5, 35.

τὸν ἔχοντα — καταθύειν — ἐπισκευάζειν] Accusativus c. inf. pendet a verbo χρή, quod in eiusmodi votorum formulis omittitur. V. nos in Gr. T. II. §. 644. b. (Gr. schol. §. 306. not. 11. b.)

τῇ θεῷ μελήσει] deae curae erit, i. e. dea vindex erit.

Cap. IV. §. 2. Μοσσυνοίκων] populi ad Pontum Euxinum inter Cerasuntem et Tibarenos

ἐπορεύοντο. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρί- 2
οις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούν-
τιον, πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων, ἐρωτῶντες, πό-
τερον ὡς διὰ φιλίας ἢ διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς
χώρας. Οἱ δὲ εἶπον, ὅτι οὐ *διήσοιεν*· ἐπίστευον γὰρ
τοῖς χωρίοις. Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι πολέ- 3
μιοι οὗτοί εἰσιν οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. Καὶ ἐδόκει καλέσαι
ἐκείνους, εἰ βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμ-
φθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἧκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. Ἐπεὶ δὲ 4
ἀφίκοντο, συνῆλθον οἵ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες
καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρ-
μήνευε δὲ Τιμησίθεος.

Ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασω- 5
θῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν·

A pro συμμ., v. ad II, 1, 17. — §. 4. ἔλεξε] sic AB pro ἔλεγε, v. ad I, 6, 2; μέν post hoc verbum cum AB omisi, v. ad III, 4, 7. — ἡρμήνευε] ἑρμήνευε A; ἑρμήνευσε FGL; ἡρμήνευσε HK et Ald. — §. 5. βουλ. διασωθ.] sic ABD; διασωθ. β. ENQ; διελθεῖν β. reliqui. — πρός] v. adn.

habitantis. V. Ainsworth. *Travels* l. d. p. 201. et 247. Koch. p. 116. Scripturam per duplicem σ ABHIKL h. l. et omnibus fere postea locis exhibent, et vero vulgaris videtur esse, quanquam apud multos scriptores scriptura per unum σ reperitur. Interpretes excitant Herod. III, 94. Orph. Argon. 745. (ubi v. Herm.), Dionys. H. Arch. I, 26. Strab. XI, 14. p. 460. et XII, 3. p. 26.

εἰς αὐτούς] V. ad I, 1, 11.

ἐρωτῶντες] V. ad IV, 5, 8.

ὡς διὰ φιλίας — τῆς χώρας] H. e. διὰ τῆς χώρας ὡς φιλίας. V. ad IV, 1, 8.

ἢ διὰ πολεμίας] Sic recte ABE pro ἢ ὡς διὰ π.; facile enim ὡς ex ὡς διὰ φιλίας repeti potest.

διήσοιεν] Haec est egregia ac verissima coniectura Fr. Iacobsii ad Athenaeum p. 265.; eo ducit scriptura δεήσειεν, quae est in B; reliqui διοίσειεν, unde Schaeferus ad Dionys. de Comp. p. 294. effecit διοίσει· ἐνεπίστευον, Brodaeus διοίσειν· ἐπίστευον, ut loci sententia sit: nihil sua referre, utrum terram suam ut hostilem, an ut amicam tractaturi sint. Aoristi forma διοῖσαι (Lobeck. ad Phryn. p. 733.) apud Xenophontem ferri non potest; et, si optativus διοίσειεν ferri posset, certe ἄν addendum fuit. De verbo διιέναι, transitum permittere, v. ad III, 2, 23.

§. 3. πολ. οὗτοί εἰσιν οἱ] Sic scripsi cum tribus optimae notae codicibus ABE pro πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τ. ἐπ. Recepta a nobis scriptura ita explicanda est, ut Timesitheus in alterius gentis sedes digitum quasi intendere intelligatur. Quod quum viderit Bornemannus, in vulgata tamen acquievit.

οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα] qui ultra eos habitarent.

εἰ βούλοιντο] V. ad IV, 1, 8.

§. 5. διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα] Sic ABDE;

κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς, οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους
6 εἶναι. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμ-
μάχους καὶ τιμωρήσασθαι, εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἠδι-
κήκασιν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους.
7 Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε, πόθεν αὖ ἂν τοσαύτην
8 δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ
ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων, ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ
9 δέχοιντο τὴν συμμαχίαν. Ἄγετε δή, ἔφη ὁ Ξενοφῶν,
τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν ξύμμαχοι ὑμῶν γενώ-
μεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἷοί τε ἔσεσθε ἡμῖν ξυμπρᾶξαι περὶ
10 τῆς διόδου; Οἱ δὲ εἶπον, ὅτι ἱκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώ-

§. 6. *ξυμμ.*] sic AB pro *συμμ.*, v. §. 3. — *εἴ τί ποτε*] v. adn. — *ἠδικήκασιν*] sic scripsi c. Dind. ex A, qui habet *ἠδικήσασιν*; reliqui *ἠδίκησαν*. — §. 7. *αὖ*] v. adn. — *ξύμμ.*] sic AB D pro *σύμμ.*, v. §. 3. — §. 8. *βούλοιντο — δέχοιντο*] sic ABD pro *βούλοιτο — δέχοιτε*. — *ξυμμ.*] sic A pro *συμμ.* — §. 9. *ξύμμ.*] sic A pro *σύμμ.* — *τί οἷοί τε ἔσεσθε*] sic Steph. e coni.; *τί οἴεσθε ἔσεσθαι* ABDEN; reliqui *ποῖοί τε ἔσεσθε.* —

reliqui pro *πρός* exhibent *εἰς*; frequentius dicitur *σώζεσθαι εἰς τόπον*, salvum in aliquam regionem pervenire, uti infra VI, 4, 8: *ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι*; v. Sturz. L. X. T. IV. p. 225. Poppo affert Thuc. I, 110. III, 108. IV, 113.; sed optimorum codd. scripturam tuetur locus a Zeunio excitatus, Cyr. V, 4, 16: *οἱ δὲ Καδούσιοι ἐσώζοντο πρὸς τὸ στρατόπεδον.*

οὓς ἀκούομεν — εἶναι] V. ad II, 5, 13.

§. 6. *εἴ τί ποτε*] Sic ABE pro *εἴ τι πώποθ'*, quod per se non est spernendum; de *πώποτε* (*noch jemals*), quod in enuntiationibus negativis propriam sedem habet, sed etiam in conditionalibus aliisque enuntiationibus locum habet, fuse exposuimus ad Commentar. II, 2, 7.

καὶ — ὑπηκόους εἶναι τούτους] Post *ἔξεστιν ὑμῖν* simplicius dictum esset *καὶ — ὑμῶν ὑπηκόους ἔχειν τούτους*, sed ex *ἔξεστιν ὑμῖν* facile elici potest notio verbi *διαπράξεσθε*.

§. 7. *ἡμᾶς ἀφήσετε*] nos abire sinetis, spreto auxilio nostro.

αὖ] Sic cum AB scripsi pro *αὖθις*, quod profectum videtur a glossatore, cuius delicatiores aures offensae sunt concursu vocabulorum *αὖ ἄν*.

§. 8. *ὁ ἄρχων*] unus primarius pro ceteris.

§. 9. *τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι*] Per genus quoddam attractionis dictum pro *τί δεήσεσθε ἡμῖν χρήσασθαι;* ad quid nobis (nostra opera) uti cupietis? Cyrop. V, 2, 23: *τούτους γὰρ ἐνόμιζεν εἰδέναι μάλιστα, ὧν αὐτὸς ᾤετο δεῖσθαι μαθεῖν.* Cf. Breitenbach. ad Oecon. XXI, 11. V. nos in Gr. T. II. §. 856. β. De *χρῆσθαί τινί τι* v. ad I, 3, 18.

§. 10. *ὅτι*] V. ad I, 6, 7.

ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα] ex altera parte, uti §. 3. *οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα.*

οἵτινες ὑμῖν ξυμμαχοῦνται] qui vobis opem ferant. V. ad I, 3, 14.

§. 11. *Ἐπὶ τούτοις*] Deinceps. V. ad II, 5, 41.

ϱαν εἰςβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων καὶ δεῦϱο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδϱας, οἵτινες ὑμῖν ξυμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.

Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ᾤχοντο. 11
Καὶ ἧκον τῇ ὑστεϱαίᾳ ἄγοντες τϱιακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἑκάστῳ τϱεῖς ἄνδϱας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἷς ἔμενε. Καὶ οἱ μὲν 12
λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε. Ἔστησαν ὥςπεϱ ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἱ χο-

ξυμπϱ.] sic AB pro συμπϱ. — §. 10. ξυμμ.] sic ABG pro συμμ. — §. 12. Καὶ οἱ μὲν λ.] οἱ μέν om. ABE, non absurde id quidem, sed h. l. facile omitti potuerunt aberrante oculo ad antec. οἱ μέν. — ἐξετάξαντο] sic Steph. c. KL; ἐξετάξοντο BF; ἐξετάζοντο ADEI; ἐξητάζοντο GHN et Ald. — ὧδε] sic ABDE pro οὕτως. — Ἔστησαν ὥςπεϱ κτἑ.] v. adn. — ἀνά] ἄν FG et a pr. m. I.

πλοῖα μονόξυλα] lintres ex uno ligno (arboris trunco) cavatas, quae hodie *Kanots* appellantur. V. Sturz. L. X. T. III. p. 170.

οἱ μὲν δύο — ὁ δὲ εἷς] Articulus numeris cardinalibus additus significat certas quasdam partes certi cuiusdam numeri. V. nos in Gr. T. II. §. 490, 1. (Gr. schol. §. 246, 9.)

εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅπλα] V. ad I, 5, 14.

§. 12. Καὶ οἱ μὲν — οἱ δέ] οἱ μέν sc. οἱ μένοντες ἐν τοῖς πλοίοις, οἱ δέ sc. οἱ ἐκβάντες. V. ad I, 10, 4.

Ἔστησαν ὥςπεϱ ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἱ χοϱοί] Retinui codicum scripturam, non quod eam veram ac germanam esse existimem, sed quod ex correctionibus ne una quidem ita est comparata, ut plane satisfaciat. Suidas v. ἀντιστοιχοῦντες hunc locum sic attulit: ἔστ. ὥςπεϱ μάλιστα χοϱοὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλ. De Leonclavii sententia Weiskius locum sic scripsit: ἔστ. ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα (centeni fere), ὥςπεϱ οἱ χ. „Nam, inquit, sensum vulgatae nemo defendere ausit, quum chori quindenis fere cantoribus constiterint, centenis autem sine dubio fuerint inauditi, quumque vel ob hanc caussam nemo dicere possit, quae collocandi ratio in tam magno choro potuerit obtinere. Maxime placet, quod Lion. et Dindorfius dederunt: ἔστ. ἀνὰ ἑκ. μάλιστα οἷον χοϱοί; οἷον autem pro οἱ habet Steph. cum B; eodem ducit I, qui dat οἱ superposito ον. Si οἷον verum est, ὥςπεϱ tanquam eius interpretamentum additum videtur. Quum comparationis cardo sine dubio non in numero (ἀνὰ ἑκατόν) vertatur, sed in aciei ratione, verba οἷον (οἱ) χοϱοί iungenda sunt cum verbo ἀντιστοιχοῦντες. Vocabulum μάλιστα vertere licet: *etwa, ungefähr*; proprie notat: maxime, ad summum; Graeci enim in afferendis indefinitis numeris summum numerum ponunt.

ϱοὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέῤῥα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, ἠκασμένα κιττοῦ πετάλῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον,
13 ὄπισθεν δὲ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. Χιτωνίσκους δὲ ἐνδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα, οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρώβυλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροει-
14 δῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς. Ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἷς, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐπορεύοντο ᾄδοντες ἐν ῥυθμῷ καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ἑλλήνων ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺς πο-

ἠκασμένα] v. adn. — *ὡς*] om. BHKL et Ald. — *δὲ τοῦ ξύλου*] v. adn. — §. 13. *ἐνδεδύκεσαν*] sic B pro *ἐνεδεδύκεσαν*, v. ad IV, 5, 15. — *τῇ κεφαλῇ δέ*] sic ABCO pro *τῇ δὲ κ.*, v. ad III, 2, 7. — *ἐγγύτατα*] v. adn. — §. 14. *πάντες*] *ἅπαντες* B. — *ἐπορ. ᾄδ.*] sic AB pro *ᾄδ. ἐπορ.* — §. 15. *Ὠι-*

ἀντιστοιχοῦντες] series (*στοίχους*) e regione (*ἀντί*) instructas habentes, vel in opposita serie stantes. Cf. Schneiderum ad Conviv. II, 20.

λευκῶν βοῶν δασέα] V. ad IV, 7, 22.

ἠκασμένα] Sic pro vulg. *εἰκασμένα* scripsi secutus vestigia codicum AD, in quibus est *ἠκισμένα*, et B, qui habet *ἠσκημένα*, positis *ηκισ* super *ησκ*. Bekker. Anecd. II. p. 804: *Εἰκάζω, εἴκαζον· οἱ δὲ Ἀττικοὶ διὰ τοῦ η καὶ τοῦ ι, οἷον ᾔκαζον.* Idem fere docent Moeris et Eustathius, quos excitavit Sturz. L. X. T. II. p. 41. Quanquam Xenophon alibi et Thucydides constanter *ει* praeferunt; v. Popponem ad Thuc. I, 1. p. 227.; sed apud Xenophontem quidem in eiusmodi rebus constantiam immutabilem non esse requirendam plus semel iam vidimus. Etiam Plato aliique utraque forma utuntur. V. Schneiderum ad Civit. Tom. II. p. 108.

κιττοῦ πετάλῳ] Hutchinsonus affert Pollucem I, 134., ubi pelta Amazonum cum folio hederaceo comparatur; sed has fuisse rotundas docet Weiskius, in partes vocatis Lipsii anall. ad milit. R. p. 17. et Valeriani Hieroglyphicis p. 531., quum hederarum folia sint oblonga.

ἔμπροσθεν — λόγχην] V. ad IV, 7, 16.

ὄπισθεν δὲ τοῦ ξύλου σφαιροειδές] tragulam post lignum (h. e. hastile) globosam h. e. in globum exeuntem, quum alias ima hastae pars acuto ferro munita esse soleret (v. ad IV, 7, 16.). Hoc modo si hic locus explicatur, nullam video difficultatem. Contorta mihi videtur ratio Krügeri, qui *ξύλου* pro genitivo materiae accipiens a verbo *σφαιροειδές* pendere opinatur („*eine kugelförmige Rundung aus dem Holze selbst*"). Neque placet coniectura Fr. Iacobsii in Addit. ad Athenaeum p. 18: *ὄπ. δὲ τὸ τοῦ ξύλου σφ.*, neque Weiskii: *ὄπ. δὲ αὐτὸ τὸ ξύλον*, neque Schneideri: *ἔμπροσθεν μὲν τοῦ ξύλου λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ σφαιροειδές.* Pro vulg. *ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου* exhibent ABDE *ἔμπροσθεν δὲ τοῦ ξύλου*; quare pronomen *αὐτοῦ* delevi.

λεμίους ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι. Ὠι- 15
κεῖτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς μητροπόλεως καλου-
μένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοί-
κων. Καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ ἀεὶ τοῦτ'
ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοί-
κων, καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ
κοινὸν ὂν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν. Εἵποντο δ' αὐτοῖς 16
καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρα-
τηγῶν, ἀλλὰ ἁρπαγῆς ἕνεκεν. Οἱ δὲ πολέμιοι προσιόν-
των τέως μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χω-
ρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς· καὶ ἀπέκτειναν

κεῖτο] sic ABEOQ pro ἔκειτο, v. adn. — αὐτοῖς] αὐτῆς AB. — περὶ τούτου] περὶ μὲν τ. B. — ἐγκρ. εἶναί καὶ π. Μ.] sic AB; ἐγκρ. κ. π. Μ. εἶναι E; reliqui ἐγκρ. π. Μ. εἶναι. — §. 16. προσιόντων] sic ABE pro προϊόντων.

§. 13. ὑπὲρ γονάτων] ut non ad genu pertineret.

λινοῦ στρ.] Genitivus non ab accusativo πάχος pendet, sed a χιτωνίσκους. Στρωματόδεσμος „stragulorum involucrum, saccus, in quo loris constricto vestes stragulae vel stragula lecti reconduntur." STURZ. L. X. T. IV. p. 112.

κράνη] ἐνδεδύκεσαν pro ἐφόρουν. V. ad IV, 5, 8.

Παφλαγονικά] V. ad V, 2, 22.

κρώβυλον] spiram tortilem, capillum ita complicatum, ut a fronte super galeam reclinetur in verticem. V. Sturz. L. X. T. II. p. 795. Ceterum Poppo ad Thuc. I, 6. p. 15. ed. Goth. scribendum censet κρωβύλος ob Arcad. p. 56, 9., comp. Göttling. *Lehre v. Accent d. griech. Spr.* p. 184 sq.

ἐγγύτατα τιαροειδῆ] (galeas) ad tiarae formam proxime accedentes. Ceterum ἐγγύτατα dant optimi codd. ABDE pro vulg. ἐγγυτάτω. Fallitur Zeunius ad Cyrop. IV, 1, 3., quum docet ἐγγυτάτω absolute poni, ἐγγύτατα autem genitivum sibi adiungere. V. Schneiderum ad Anab. II, 2, 18. Cyrop. IV, 1, 3. nunc recte editum est ἐγγυτάτω τῆς πόλεως.

§. 14. ἐξῆρχε] Scil. παιᾶνα. V. Sturz. L. X. T. III. p. 384.

ἐπορεύοντο ᾄδοντες] Sic AB pro ᾄδοντες ἐπορεύοντο, quod profectum videtur ab eo, qui hoc verborum ordine significare voluit, verba ἐν ῥυθμῷ pertinere ad ἐπορεύοντο; at ne alter quidem ordo huic sententiae officit.

διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὅπλων] H. e. per ordines Graecorum, qui armati constiterant. Nam milites, consistere iussi, sua quisque arma prope se posita habebant. V. ad I, 5, 14.

χωρίον] castellum, cf. §. 23. 26.

§. 15. Ὠικεῖτο] situm erat. V. ad I, 4, 11.

τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων] celsissimum terrae Mossynoecorum locum.

οἱ ἀεὶ τοῦτ' ἔχοντες] οἱ ἑκάστοτε τοῦτ' ἔχοντες, *die jedesmaligen Besitzer.*

ἔφασαν] „Mossynoeci Graecorum socii." KRÜG.

§. 16. προσιόντων] Sc. αὐτῶν. V. ad I, 2, 17.

συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ξυναναβάντων Ἑλλή-
νων τινὰς καὶ ἐδίωκον, μέχρις οὗ εἶδον τοὺς Ἕλληνας
17 βοηθοῦντας· εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχοντο, καὶ ἀπο-
τεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς
Ἕλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις, καὶ ἅμα ἐχόρευον
18 νόμῳ τινὶ ᾄδοντες. Οἱ δὲ Ἕλληνες μάλα ἤχθοντο, ἐπεὶ
τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ
ἐξελθόντες Ἕλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν μάλα ὄν-
τες συχνοί· ὃ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ στρα-
19 τείᾳ. Ξενοφῶν δὲ ξυγκαλέσας τοὺς Ἕλληνας εἶπεν·
Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενη-
μένων· ἴστε γάρ, ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ
20 γεγένηται. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι οἱ μέλλοντες
ἡμῖν ἡγεῖσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν οἵςπερ καὶ ἡμᾶς

ξυναναβ.] sic A pro *συναναβ.*, v. §. 3. — *μέχρις*] *μέχρι* FIK, v. ad I, 4, 13. — §. 17. *εἶτα δέ*] *δέ* om. B. — *ἀποτραπόμενοι*] sic ABDEN pro *ἀποτρεπόμενοι*; *ἐκτραπόμενοι* Ald. — *τοῖς Ἕλλησι*] sic AB pro *τοῖς τε Ἕ.* — §. 18. *ἤχθοντο, ἐπεί*] sic ABE pro *ἤχθοντο, ὅτι*, quod ex seq. *ὅτι* natum videtur. — *τούς τε πολεμίους*] *τούς γε π.* AE; *τοὺς πολ.* B, v. adn. — *ἐξελθόντες*] sic ABE pro *ἐλθόντες*. — *στρατείᾳ*] v. adn. — §. 19. *ξυγκ.*] sic A pro *συγκ.* — *ἀθυμήσητε*] sic BDQ; *ἀθυμήσετε* A; reliqui *θαυμάσητε*. — *ἴστε γὰρ ὅτι* vel *ὅ τι*] sic ABDE pro *ἔστι γὰρ ὅ τι*, quod per se non inelegans est. — *γεγένηται*] *γένηται* ABKQ, male. — §. 20. *ἔπειτα δὲ καί*] sic ABE pro *ἔπειτα δέ*. — *ἀμελήσαντες*] v. adn. — *ξύν*] sic A

§. 18. *ἐπεὶ τούς τε πολ. — καὶ ὅτι*] Exspectes *ἐπεί τε τοὺς πολ. —, καὶ ὅτι* aut *ἐπεὶ τούς τε πολ. — καὶ οἱ ἐξ.* V. ad var. scr. II, 3, 8.

ὃ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν] „Haec verba non ad vivum resecanda esse coll. IV, 1, 17 sqq. et IV, 2, 16 sqq. ostendere studuit Haken. II. p. 372." BORN. „*Indessen konnte das Heer der* **10000** *bei seinem gegenwärtigen Unmuth und in Erinnerung an so mannichfaltige sieghafte Erfolge sehr leicht dieser beiden kleinen Flecken seines Muthes vergessen.*" HAKEN. l. d.

στρατείᾳ] Sic recte Leonclavius cum B pro *στρατιᾷ*, quod h. l. ferri non potest. Saepissime haec duo vocabula in codd. inter se confunduntur. Cf. supra var. scr. III, 1, 9. *Στρατιά* est exercitus, sed *στρατεία* expeditio. Qui utrumque vocabulum promiscue usurpari docent, falluntur; certe ad diligentes prosae orationis scriptores hic promiscuus usus non pertinet. Cf. Bornemannum ad III, 1, 9. et Sturz. L. X. T. IV. p. 97 sq. et p. 105.

§. 19. *ἴστε — γεγένηται*] scitote etiam bonum nobis contigisse, quod non minus est malo illo, quod nobis nunc accidit.

ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι ξὺν τοῖς βαρβάροις ταὐτὰ πράττειν, ἅπερ ξὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὖθις ἧττον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείψονται. Ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς 21
φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξητε κρείττους αὐτῶν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσητε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτω ἔμειναν· τῇ δ' ὑ- 22
στεραίᾳ θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησάμενοι καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι ἐπορεύοντο, τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ὀρθίων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος τῶν ὁπλιτῶν. Ἦσαν γὰρ τῶν 23

BD pro σύν. — ταὐτά] sic Steph. pro ταῦτα. — ξὺν ἡμῖν] ABD om. ξύν, quod fieri potuit librarii oculo ad antec. ξύν aberrante, cf. §. 12. — §. 21. παρασκευάζεσθαι] sic ABE pro παρασκευάσασθαι. — δόξητε — δηλώσητε] sic ABE pro δόξετε — δηλώσετε. — §. 22. ἔμειναν] sic ABE pro διέμειναν. — ἐκαλλιερ.] v. adn. — κατὰ ταὐτά] κατὰ τὰ αὐτά B; κατὰ αὐτά A. — ὀρθίων ἔχοντες] sic ADE pro ὀρθίων ὄντων ἔχοντες. „B traditur habere λόχων (omisso ὀρθίων) ἔχοντες, ut nescias, utrum ὀρθίων per errorem pro ὄντων positum sit, an utrumque omittat. Quod si faciat, non improbarim." DIND. Cf. Krüger. de auth. p. 43.

§. 20. ἀμελήσαντες] Hanc optimorum codicum ABDEN scripturam a me impetrare non potui ut postponerem vulgatae ἀφροντιστήσαντες, licet haec elegantissima sit. Subinde enim factum est, ut vulgaribus ac quotidianis vocabulis a doctis glossatoribus rariora atque exquisitiora adscriberentur. De v. ἀφροντιστεῖν cf. Symp. VIII, 33. ψόγου ἀφροντιστεῖν. Hutch. affert Phav. Ἀφροντιστήσας, ἀμεριμνήσας ἢ ἀμελήσας.

αὖθις] posthac. Cf. VII, 5, 3. 7, 30.

§. 22. ἐκαλλιερήσαντο] Sic ABE pro ἐκαλλιέρησαν. Cf. Cyrop. I, 5, 6. καλλιερησάμενος. Plura suppeditat Sturz. L. X. T. II. p. 638. Quanquam activa forma multo frequentior est.

ἀριστήσαντες — ποιησάμενοι] V. ad I, 1, 7.

ὀρθίους] V. ad IV, 2, 11.

ὑπολειπομένους κτέ.] paullum a fronte remotos. Quum sagittarii inter λόχους ὀρθίους versari et §. 23 sq. gravis armaturae milites antecedere dicantur, Murètus legendum coniecit ὑπολειπομένου — τοῦ στόματος; sed recte contra monet Krügerus, etiamsi leviter armati acie instructa frontem non aequarent, postea tamen facile procurrere potuisse, coll. IV, 8, 15. 18. De v. στόμα v. ad V, 2, 26.

πολεμίων οἱ εὔζωνοι κατατρέχοντες τοῖς λίθοις ἔβαλλον.
Τούτους ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ πελτασταί. Οἱ δ'
ἄλλοι βάδην ἐπορεύοντο πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον, ἀφ'
οὗ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ ξὺν
αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι.
24 Τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμά-
χοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται, ἐτράποντο. Καὶ
οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἵποντο διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν
25 μητρόπολιν, οἱ δὲ ὁπλῖται ἐν τάξει εἵποντο. Ἐπεὶ δὲ
ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα

§. 23. οἳ εὔζ. κατατρ.] sic A B et Steph.; οἱ εὔζ. κατατρ. E; reliqui οἱ εὔζ. οἱ κατατρ. — Τούτους] sic ABE pro τούτους οὖν. — καὶ πελτασταί] sic ABE pro καὶ οἱ πελτ. — ἐτρέφθησαν] v. adn. — ξύν] sic AB pro σύν. — §. 24. ἐπειδή] sic AB pro ἐπεί. — ὁπλῖται] πολέμιοι ABE. — ἐτράποντο] ἐτρέποντο AB. — μητρόπολιν] πόλιν ABE, fortasse recte. — §. 25. τῆς μητρ.] AB om. τῆς, quod post ταῖς facile excidere potuit. — ἐνταῦθα δή] AB om. δή, quod ob seq. δή omissum videtur, v. adn. — παχέα] παλτία ABC. — ὅσα ἀνὴρ ἂν

§. 23. τοῖς λίθοις] lapidibus, quos forte secum habebant, uti V, 7, 19.

ἀνέστελλον] propulsabant, h. e. propulsare instituebant. V. ad I, 3, 1. De seq. πρῶτον μέν, cui respondent verba: ἐπεὶ δὲ ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, v. ad I, 9, 7.

ἐτρέφθησαν] Sic ABIK; idem latere videtur in ἐτρέφθη, quod habent M et O; reliqui ἐτράπησαν. Rariorem aoristi formam τρεφθῆναι praeter optimorum codicum auctoritatem tuetur Hellen. III, 4, 14. ἐτρέφθησαν. Multo usitatior est hac significatione (fugari, in fugam coniici) forma τραπῆναι. Sed aor. II. med. τραπέσθαι significat se convertere ad aliquem aut ad aliquid, uti VI, 1, 19., dein in fugam se vertere (dare), uti §. 24. et addito φυγῇ IV, 8, 19. vel εἰς φυγήν Cyrop. V, 4, 7.; denique aor. I. med. τρέψασθαι notat in fugam vertere, uti Hellen. I, 2, 9. V, 3, 2.

οἱ ξὺν αὐτοῖς] τῶν Ἑλλήνων (§. 16.).

§. 25. ὁμοῦ δὴ — γενόμενοι] in unum iam locum congressi (congregati). De δή v. ad I, 8, 8. De duobus δή in una enuntiatione consociatis Bornemannus comparat Cyrop. I, 3, 9: λαβόντα δὴ τὸν Κῦρον οὕτω μὲν δὴ εὖ κλύσαι τὸ ἔκπωμα. Ceterum cf. var. scr.

τοῖς παλτοῖς] eis, quae supra §. 12. descripta sunt.

καὶ ἄλλα δόρατα] Pro ἄλλα Schaeferus ad Lamb. Bos. ellips. p. 330. ἄλλοι legendum coniecit; frustra; nam τὰ παλτὰ erant genus quoddam τῶν δοράτων; alii interpretes ἄλλα ea ratione acceperunt, quam supra ad I, 5, 5. tetigimus.

παχέα μακρά] Offendit hoc asyndeton, cuius simile exemplum apud solutae orationis scriptores legere me non memini.

§. 26. ὑφίεντο] V. ad III, 1, 17.

ἐπ' ἄκρον] V. §. 15. Diod. Sic. XIV. c. 30: ἦν δὲ τὸ χωρίον τοῦτο μητρόπολις τῶν ἄλλων ἐρυμάτων, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς

δὴ οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ
ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς· καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες
παχέα μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπει-
ρῶντο ἀμύνεσθαι ἐκ χειρός. Ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ 26
Ἕλληνες, ἀλλ᾽ ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι καὶ
ἐντεῦθεν ἅπαντες λιπόντες τὸ χωρίον. Ὁ δὲ βασιλεὺς
αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ᾽ ἄκρου ᾠκοδομημένῳ, ὃν
τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττοντα,
οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέντι

φέροι] sic B; ὅσα ἀνὴρ δύναται ἂν φέροι A; Schaefer. Meletem. p. 49. coni. ὅσ᾽ ἂν ἀνὴρ φ., cf. §. 34.; reliqui codd. om. ἄν. — §. 26. ἔφυγον] ἔφευγον A. — καὶ ἐντεῦθεν ἅπ. λιπόντες τὸ χ.] B post ἐντεῦθεν inserit Ἕλληνες; καὶ ἐντ. ἔλιπον ἅπ. τὸ χ. A et C, sed hic ἔλειπον; καὶ ἐντ. ἅπ. ἔλιπον τὸ χ. Steph. cum Q. Corruptelae sine dubio ex eo natae, quod καί non pro etiam, sed pro et acceptum est. — ᾠκοδ.] οἰκοδομημένων AB. — φυλάττοντα] v. adn. — οὐδὲ οἱ] v. adn. — πρότερον] sic ABDEN pro προτέρῳ, quod per se non spernendum, v. ad I, 4, 12.

αὐτῶν κατῴκει, τὸν ὑψηλότατον τόπον ἔχων. Ἔθος δ᾽ ἔχει πάτριον μένειν ἐν αὐτῷ τὸν πάντα βίον κἀκεῖθεν διαδοῦναι τοῖς ὄχλοις τὰ προστάγματα.

φυλάττοντα] Scil. τὸ χωρίον (τὴν μητρόπολιν), vel etiam φυλακάς, uti II, 6, 10., ubi v. adnotata, aut absolute dictum est, uti I, 2, 22. 4, 5. Plura suppeditabit Sturz. L. X. T. IV. p. 509. Iniuria hoc vocabulum tentaverunt editores ob Apollonium Rhod. II, 1030. Nicol. Damasc. p. 516., ubi haec leguntur: *Μόσυνοι τὸν ἑαυτῶν βασιλέα τρέφουσιν ἐν πύργῳ κατάκλειστον*, Pompon. Mel. I, 19: Mossyni reges suffragio deligunt vinculisque et artissima custodia tenent, Dion. Chrysost. XIV. p. 443. Reisk. Ob hos igitur locos Dindorfius, Bornemannus, Poppo e coniectura Brunckii ad Apollon. l. d. ediderunt φυλάττουσιν, Zeunius coni. φυλαχθέντα, Voigtlaend. in Observv. in Xen. Mem. I. p. 26. φυλάττονται (cavent sibi a rege), quod nullo modo ferri potest. At primum qui hunc Mossynoecorum reges suos vinculis artissimaque custodia tenendi morem commemoraverunt scriptores, non loquuntur de eo tempore, de quo Xenophon agit, neque Diodorus l. d. huic repugnat. Deinde ne Xenophontis quidem et Diodori verba prorsus adversantur eis, quae ab illis scriptoribus tradita sunt; nam si reges per totam vitam in turri manere ibique excubias agere patrio more coguntur, haud sane immerito arta custodia teneri dici possunt. Etiam infra §. 32. Diodorus, Plinius, Mela deflectunt ab eis, quae Xenophon memoriae prodidit.

οὐδὲ οἱ] Scil. βάρβαροι, quibus custodia castelli commissa erat. Pro οὐδὲ οἱ A et B dant οὐδὲ ὁ, at unus tantum fuit rex Mossynoecorum.

ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέντι χωρίῳ] Intelligendum est castellum, cuius supra §. 15.

χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύθησαν.
27 Οἱ δὲ Ἕλληνες διαρπάζοντες τὰ χωρία εὕρισκον θησαυ-
ροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς
ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι, τὸν δὲ νέον σῖτον ξὺν τῇ καλά-
28 μῃ ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. Καὶ δελφί-
νων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὑρίσκετο τεταριχευμένα καὶ
στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύ-
29 νοικοι, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τῷ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ
τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυὴν
οὐδεμίαν· τούτῳ καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἕψοντες καὶ
ἄρτους ὀπτῶντες. Οἶνος δὲ ηὑρίσκετο, ὃς ἄκρατος μὲν
ὀξὺς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος, κερασθεὶς
δὲ εὐώδης τε καὶ ἡδύς.
30 Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἀριστήσαντες ἐνταῦθα ἐπορεύ-

χωρίῳ] χώρῳ AB. — *τοῖς μοσσύνοις*] v. adn. — §. 27. *τὰ χωρία*] v. adn. — *πατρίους*] sic A B D E F G H K L; reliqui post *πατρίους* addunt *περυσινῶν*. — *ξύν*] sic A B pro *σύν*, v. §. 3. — §. 29. *τούτῳ*] v. adn. — *ηὑρίσκετο*] v. adn. — *κερασθείς*] sic B, Eustath. ad Dionys. v. 766. et edd. vett. pro *κεραθείς*, quae forma nulla est. — §. 30. *εἰς τὸ πρόσω*] τοῦ

mentio facta est. Id castellum prius expugnatum est, quam turris, in qua erat rex.

τοῖς μοσσύνοις] *τοῖς μοσσυνοίκοις* vel *μοσυνοίκοις* A B D E; *τοῖν μοσύνοιν* coni. Buttmannus. Per metaplasmum ex nominativo *μόσυν* haec forma orta est, quanquam apud Schol. Apollon. II, 379. nominativus *μόσσυνος* legitur. V. Sturz. L. X. T. III. p. 175.

§. 27. *τὰ χωρία*] Sic A B E pro *τὸ χωρίον*. Pluralis significat turres, in quibus erant Mossynoeci.

πατρίους] paternos. V. ad III, 2, 16. Intelligendae sunt cellae (*θησαυροί*) a maioribus institutae recondendis panibus.

ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται] Per attractionem dictum pro *ὁ πλεῖστος* (sc. *σῖτος*) *ἦν ζειαί*. V. Buttm. §. 129, 12. Rost. §. 148, 2. cc. Kühner. T. II. §. 429. (Gr. schol. §. 241, 6.)

§. 29. *κάρυα — τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυήν*] nuces latas nullam fissuram habentes. Recte interpretes intelligunt castaneas, quarum recentius nomen a Castana, Thessaliae urbe, ubi in Graecia primum cultae esse feruntur, ducitur, comp. I. Pollux. I, 232. Salmas. Plinian. exerc. p. 425.

ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων] in superioris aedium partis cellis. V. Sturz. L. X. T. I. p. 278.

τούτῳ καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο] Eorum (*τῶν καρύων*) vel plurima parte pro cibo utebantur. Pro *τούτῳ* A et E habent *τούτων*; at *τούτῳ* optime se habet; per attractionem pro *τούτοις* (*τοῖς καρύοις*) dictum est. V. nos in Gr. T. II. §. 421. not. 1. (Gr. schol. §. 240, 3.)

§. 30. *προσεχώρουν*] se Graecis dediderunt.

§. 31. *αἱ δέ*] V. ad I, 10, 3.

οντο εἰς τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς ξυμμα-
χήσασι τῶν Μοσσυνοίκων. Ὁπόσα δὲ καὶ ἄλλα παρῆε-
σαν χωρία τῶν ξὺν τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσο-
δώτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ ἑκόντες προσεχώρουν. Τὰ 31
δὲ πλεῖστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων· ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ᾽
ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλεῖον, αἱ δὲ μεῖον·
ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων ξυνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ
τῆς ἑτέρας πόλεως· οὕτως ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἡ χώρα
ἦν. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐν τοῖς φίλοις ἦσαν, ἐπεδεί- 32
κνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν εὐδαιμόνων σιτευτούς, τε-
θραμμένους καρύοις ἑφθοῖς, ἁπαλοὺς καὶ λευκοὺς σφό-
δρα καὶ οὐ πολλοῦ δέοντας ἴσους τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆ-
κος εἶναι, ποικίλους δὲ τὰ νῶτα καὶ τὰ ἔμπροσθεν πάντα

πρόσω FGHIKL et Ald., v. ad I, 3, 1. — ξυμμ.] sic A pro συμμ. — ξύν] sic AB pro σύν. — ἔλειπον] ἔλιπον BEH et Ald. — §. 31. ἀπεῖχον αἱ π. ἀπ᾽ ἀλλ.] sic ABE pro ἀπεῖχ. ἀλλ. αἱ π. — ξυνήκ.] sic AB pro συνήκ. — εἰς] ἐς IL, v. var. scr. II, 4, 4. — §. 32. πολλοῦ] πολύ E, πολλῷ Eustath., v. ad I, 5, 14. — ἔμπροσθεν] om. BÇO.

ἀναβοώντων — ξυνήκουον] „Incolas in tanta longinquitate sese invicem exaudivisse, nisi instrumentis quibusdam uterentur, minime credibile esse putabat La Luzerne." LION.

εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως] Exspectes: *εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν ἐκ τῆς ἑτέρας*; sed Graeci in eiusmodi verborum iuncturis substantivum, quod priori adiectivo addendum erat, sequenti demum addere solent. Cf. Plat. Apol. p. 37. D: *καλὸς ἄν μοι ὁ βίος εἴη . . . ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ*. Doctissime de hoc eleganti verborum ordine exposuit Lobeckius ad Soph. Aiac. 277. pag. 199—202., qui etiam huius quem tractamus loci memor fuit. Etiam id observandum est, ubi contrariae directiones inter se opponantur, directioni ad locum priorem, directioni a loco posteriorem sedem assignari solere. Cf. infra VII, 4, 18. *εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους*; apud historicos exempla usquequaque leguntur.

οὕτως] In pronominibus demonstrativis latet particula *γάρ*; idem fit saepissime in Latino sermone. V. nos in Gr. Graec. T. II. §. 754. not. 1. (Gr. schol. §. 325. d.) Gr. Lat. §. 138b, 3. b. p. 353. et ad Ciceron. Tuscul. IV, 37, 79.

κοίλη] vallibus distincta.

§. 32. *τῶν εὐδαιμόνων*] *τῶν πλουσίων*, uti beatus apud Latinos pro divite dicitur. V. Heindorf. ad Horat. Sermon. I, 8, 1.

ποικίλους] „Diod. Sic. XIV, 30: *ἅπαντας δ᾽ ἐκ παιδὸς στίγμασι τόν τε νῶτον καὶ τὰ στήθη καταπεποικίλθαι*. Plin., H. N. VI, 4: Mossyni notis signantes corpora. P. Mela I, 19: Mossyni — notis corpus omne persignant." HUTCHINS. At Xenophon non omnibus Mossynis hunc

33 ἐστιγμένους ἀνθέμια. Ἐζήτουν δὲ καὶ ταῖς ἑταίραις αἷς
ἦγον οἱ Ἕλληνες ἐμφανῶς ξυγγίνεσθαι· νόμος γὰρ ἦν
34 οὗτος σφίσι. Λευκοὶ δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖ-
κες. Τούτους ἔλεγον οἱ στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους
διελθεῖν καὶ πλεῖστον τῶν Ἑλληνικῶν νόμων κεχωρισμέ-
νους. Ἔν τε γὰρ ὄχλῳ ὄντες ἐποίουν ἅπερ ἂν ἄνθρωποι
ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν, [ἄλλως δὲ οὐκ ἂν τολμῷεν,] μόνοι
τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον ἅπερ ἂν μετ' ἄλλων ὄντες· διε-
λέγοντό τε αὑτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ ὠρχοῦντο
ἐφιστάμενοι, ὅπου τύχοιεν, ὥσπερ ἄλλοις ἐπιδεικνύμενοι.
1 V. Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διά τε τῆς
πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμοὺς

ἐστιγμένους ἀνθέμια] *ἐστεγμένα ἀνθέμια* BCO; *ἐστεγμένα ἀνθώμια* A; *ἐστιγμένα ἀνθέμιον* K. — §. 33. *ξυγγίνεσθαι*] sic AB pro *συγγενέσθαι*, v. var. scr. II, 2, 3. — *οὗτος σφίσι*] sic AB pro *σφίσιν οὗτος*. — §. 34. *ἅπερ ἂν ἄνθρ.*] v. adn. — *ἄλλως*] FGHIKL *ἄλλοι*; Castal. *ἄλλοθι*; *ἄλλως — τολμῷεν* om. ABE et Eustath.; quare uncis cinxi. — *ἄλλων*] *ἀλλήλων* ABDEN et Eustath. — *ὄντες*] sic Leoncl., codd. *ἰόντες*. — *αὑτοῖς*] *αὐτοῖς* AB; reliqui *ἑαυτοῖς*. — *ἐφ' ἑαυτοῖς*] *ἐφ' αὑτοῖς* IKL et Ald.; cf. adn.

morem tribuit, sed beatioribus tantum.

ἐστιγμένους ἀνθέμια] „*mit Blumen* [*blumenartig*] *tättowirt.*" HALBKART. „Puncta ordine eleganti collocata erant, ut picturam floridam assimularent. Iam olim grammatici Homericos *λέβητας ἀνθεμόεντας* Il. 23, 885. Od. 3, 440. et *κρατῆρα πανάργυρον ἀνθεμόεντα* Od. 24, 274. *διηνθισμένους ποικίλως, ποικίλους, τετορευμένους ἀπὸ ἐντετορευμένων ἀνθῶν* interpretati sunt." SCHNEID. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 17. De linea spirali Zeunius accipit ob Hesych.: *ἀνθέμιον, τὸ ἔκλεκτὸν* (neque aliter Suidas, sed Salmas. Plin. exerc. p. 761. coni. *ἤλεκτρον*) *χρυσίον, ἢ γραμμή τις ἑλικοειδὴς ἦν ἐν τοῖς κίοσι*, quod minime placet, de certo quodam herbae genere Weiskius, de quo v. Schneiderum in ind. ad Theophr. p. 312. Adde Sturz. L. X. T. I. p. 240. Accusativus *ἀνθέμια* ex eo explicandus est, quod Graece dicitur *στίζειν τινὰ στίγμα τι*. Apposite Krügerus comparat Herod. VII, 233: *τοὺς πλεῦνας αὐτέων — ἔστιζον στίγματα βασιλήϊα*, et Strabon. XV, 4. p. 712. *βάπτεσθαι ἀνθινά*.

§. 33. *σφίσιν*] Exspectes *αὐτοῖς*, at v. nos in Gr. schol. §. 302. not. 3.

§. 34. *ἔλεγον οἱ στρ.*] Saepius Xenophon ita loquitur, ac si non ipse interfuerit expeditioni. V. ad I, 8, 6. *λέγεται*.

ἐν ὄχλῳ] §. 33. *ἐμφανῶς*, opp. *ἐν ἐρημίᾳ*.

ἅπερ ἂν ἄνθρωποι] Eustathius ad Dionys. 766., qui totum hunc locum exscripsit, non ad verbum tamen, sed satis libere, habet haec: *ἐν ὄχλῳ μὲν ποιοῦντες ἅπερ ἄν τινες ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν*. Etiam Schaeferus in Meletem. p. 49. sic le-

καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. Οὗτοι ὀλίγοι ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. Ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβα- 2
ρηνούς. Ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἧττον ἐρυμνά. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προςβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι· καὶ τὰ ξένια, ἃ ἧκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ᾽ ἐπιμεῖναι κελεύσαντες, ἔςτε βουλεύσαιντο, ἐθύοντο. Καὶ πολλὰ καταθυσάντων, τέλος ἀπε- 3
δείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην, ὅτι οὐδαμῇ προςιοῖντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφί-

Cap. V. §. 1. ὀκτώ] τρεῖς B; at Diod. XIV, 30: ἐν ἡμέραις ὀκτὼ διεπορεύθησαν; εἰς τούς A; αὐτοὺς τοὺς E. — ὀλίγοι ἦσαν] ὀλίγοι ὄντες ἦσαν A E. — §. 2. ἅ] ἅπερ B. — παρὰ Τιβ.] sic AB pro παρὰ τῶν T. — ἔςτε βουλεύσαιντο] ἔςτε βουλεύσαντο B; ἔςτε ἐβουλεύσαντο HIKL, neque aliter N et Ald., sed ἔςτ᾽; ἔςτ᾽ ἂν βουλεύσαιντο A; ἔςτ᾽ ἂν βουλεύσωνται E. — §. 3. προςιοῖντο] sic scripsi ob adnotata in I, 9, 7.; προςίοιντο A D; προςίοντο B; reliqui προςίεντο. — Ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξ. ἐδέξ.] ἐντεῦθεν δέχονται τὰ ξ. B; δέ pro δή A.

gendum coniecit. Codices omnes omittunt ἄν, quod ante v. ἄνθρωποι facillime excidere potuit.

ὅμοια ἔπραττον ἅπερ ἄν] Scil. πράττοιεν. V. nos in Gr. T. II. §. 456. (Gr. schol. §. 261, 4.) Quod autem Schneiderus ad Cyrop. VI, 1, 37. pro ἅπερ legendum coniicit οἷάπερ, recte improbavit Bornemannus ad Conviv. II, 37. p. 135. Pari modo legitur ἴσος, παραπλήσιος ὅςπερ.

διελέγοντό τε] Iniuria Zeunius διελέγοντο γάρ legendum coniecit; nam haec enuntiatio continet id ipsum, quod antecedenti enuntiatione significatur; τέ autem hanc enuntiationem non cum antecedenti coniungit, sed respondet sequenti καί. De γάρ omisso cf. III, 1, 11. IV, 3, 8. 7, 10. V, 7, 29. VI, 1, 8. VII, 1, 26. V. nos in Gr. T. II. §. 760, 2. c. (Gr. schol. §. 325. b.)

ἐφ᾽ ἑαυτοῖς] de se; non opus est Krügeri coniectura: ἐφ᾽ ἑαυτῶν, i. e. per se (*für sich*).

ὅπου τύχοιεν] V. ad III, 1, 3.

Cap. V. §. 1. Χάλυβας] V. Ainsworth. *travels in the track* etc. p. 202. Koch. l. d. p. 117 sq., ubi in partes vocavit Hamiltonum, qui suis ipse oculis huius gentis terram perlustravit et postea in *Researches in Asia minor, Pontus and Armenia* I. p. 276. descripsit. Adde Mannert. T. VI. P. II. p. 429. Forbiger. *Alte Geogr.* II. p. 409. Hi Ponti Chalybes non permiscendi sunt cum eis, quos supra commemoravit, v. ad IV, 4, 18.

§. 2. Τιβαρηνούς] V. Ainsworth. l. d. p. 203. et p. 248. Koch. p. 118.

τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι] (cupiebant) exercitum commodum aliquod percipere.

§. 3. καταθυσάντων] Scil. αὐτῶν, v. ad I, 2, 17.

ἀπεδείξαντο — γνώμην] V. ad V, 2, 9.

κοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, οἰκοῦντας ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

4 Μέχρις ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. Πλῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ
5 ἑξακόσιοι, χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε. Ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκα-
6 στοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. Τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.

ἀποίκους, οἰκοῦντας ἐν] v. adn. — §. 4. Μέχρις] μέχρι FGIKL, v. ad I, 4, 13. — ἄχρι] ἄχρις H; ἄκρις L, v. ad I, 4, 13. — δύο] om. B. — καὶ εἴκοσι] v. adn. — μύριοι καὶ ὀκτ. καὶ ἑξ.] sic ABDE pro μ. ὀκτ. εἴκοσι. — §. 5. τεσσαρ.] sic AB pro τετταρ., v. var. scr. III, 4, 23. — πέντε] sic AB pro καὶ πέντε, v. adn. — ἕκαστοι] sic ABD pro ἑκα-

Κοτύωρα] Hodie *Pershembah*. V. Ainsworth. l. d. p. 203 sq. et p. 248. Koch. l. d. Mannert. Geogr. VI, 2. p. 390 sqq. Forbiger. II. p. 422.

πόλιν — ἀποίκους] Per synesin pro ἀποικίαν dictum. V. ad II, 1, 6. De Sinope v. ad IV, 8, 22. Ceterum Dindorfius ex codd. A et B, qui ἀποικίαν· ὄντες δ' ἐν habent, et ex E, qui ἀποικίαν ὄντες ἐν exhibet, scripsit ἀποίκους, ὄντας δ' ἐν, comp. IV, 8, 22. V, 3, 2. VI, 2, 1.

§. 4. ἄχρι εἰς] V. ad IV, 5, 6.

ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι] Sic AB, reliqui omittunt καί ex vulgari numeros consociandi ratione (v. nos in Gr. T. I. §. 355, 5. Gr. schol. §. 99, 3.). Ratio, quam nos cum optimis codd. secuti sumus, rarior est illa quidem, sed tamen frequentior, quam ut, addicentibus codicibus, non sit recipienda. Cf. paullo post στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτ. καὶ ἑξ. I, 2, 5. εἴκοσι καὶ δύο. 20. εἴκοσι καὶ πέντε. 4, 2. τριάκοντα καὶ πέντε. Sed eidem codices AB et E §. 5. dant τεσσαράκοντα πέντε, quum reliqui καί interserant.

§. 6. Παφλαγονίας] Paphlagonia regio fuit Asiae minoris, ad Pontum Euxinum inter eam regionem, quae Pontus appellatur, in qua nunc versantur Graeci, et inter Bithyniam sita. De Paphlagonia cf. quae infra V, 6, 6 sqq. traduntur.

παρεῖχον] Scil. ipsi Cotyoritae, ipsius urbis incolae; χωρία interpretanda sunt agri.

§. 7. φοβούμενοι] Quod de Sinopensibus ipsis dicendum erat, dictum est de legatis, quasi praecessisset πέμπουσιν οἱ Σινωπεῖς πρέσβεις, uti bene observavit Poppo.

ἐκείνων — ἐκείνοις] V. ad IV, 3, 20. Pluralis horum pronominum κατὰ σύνεσιν ad Σινώπης i. e. Σινωπέων relatus est, itemque pluralis ἔφερον ad πόλεως i. e. πολιτῶν. V. ad II,

7 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δῃουμένην. Καὶ ἐλθόντες ἐς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἑκατώνυμος δεινὸς νομιζόμενος εἶναι
8 λέγειν· Ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ ξυνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν, πρα-
9 γμάτων σεσωσμένοι πάρεστε. Ἀξιοῦμεν δὲ Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν
10 πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες. Κοτυωρῖται δὲ οὗ-

στος. — §. 7. Ἐν τούτῳ] sic AE pro ἐν δὲ τούτῳ, v. ad I, 1, 9. — φόρον] sic ADFGHKLN et I correctus pro φόρους. — ἐς] Dind. e coni. εἰς, male, v. ad II, 4, 4. — §. 8. Ἔπεμψεν] ἔπεμψαν A. — νικᾶτε] sic AB pro ἐνικᾶτε. — ξυνησθ.] sic A pro συνησθ., v. ad II, 1, 17. — ἠκούσαμεν] v. adn.

1, 6. De φόρον φέρειν v. ad II, 6, 10. φυλακὰς φυλάξειν.

καὶ περὶ τῆς χώρας] Perspicuitatis caussa ob interiectam enuntiationem περί repetitum est; sic enim proprie decurrere debebat oratio: περὶ τῶν Κοτ. τῆς τε πόλεως καὶ τῆς χώρας.

ἤκουον δῃουμένην] V. nos in Gr. schol. §. 311, 1. Cf. infra VII, 2, 10.

προηγόρει] Προηγορεῖν (non προαγορεῖν, cf. κατηγορεῖν, contra προαγορεύειν, uti καταγορεύειν) est aliorum nomine verba facere. V. Sturz. L. X. T. III. p. 660., qui tamen male praesens προαγορεῖν posuit. Cf. Hertlinii Observatt. crit. in X. Hellen. Werthemi 1836. p. 7 sq.

§. 8. ἐπαινέσοντας] V. ad I, 4, 16.

νικᾶτε] vicistis. V. ad I, 9, 11.

ἔπειτα δέ] quasi praecesserit πρῶτον μέν, sed simpliciter antecedit τέ. Saepius antecedenti τέ respondet sequens δέ, in primis post mutatam structuram, saepe etiam, ubi enuntiatio per δέ adiecta gravius efferenda est. Cf. infra VII, 8, 11: τούς τε λοχαγοὺς —, συνέρχονται δέ. V. nos in Gr. T. II. §. 735. not.

ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν] Sic AB pro ὡς ἡμ. ἀκούομεν; quod etsi per se optimum est, tamen praestantissimorum librorum scripturae praeferre ausi non sumus, praesertim quum nulla cogat necessitas; ὡς ἀκούομεν significat magis rem certam, ὡς ἠκούσαμεν magis rem dubiam.

§. 9. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς] nam ne nos quidem. V. ad I, 3, 12.

ὑπήρξαμεν ποιοῦντες] V. ad II, 3, 23.

§. 10. Κοτυωρῖται δὲ οὗτοι] Ubi nomina propria cum demonstrativis iunguntur, articulus omittitur. V. Buttm. §. 127. not. 16. Kühner. T. II. §. 488. not. (Gr. schol. §. 246. not. 1. b.) et ad Commentar. IV, 2, 3. Cf. infra VII, 2, 24. 25. 29.

τοί εἰσι μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι ὡσαύτως· ὥστε, ὅτι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πά-
11 σχειν. Νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βίᾳ παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βίᾳ λαμβάνειν, ὧν ἂν δέησθε, οὐ πείθοντας.
12 Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὅντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιεῖσθαι.
13 Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὅπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ
14 τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. Καὶ νῦν ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνί-

§. 11. *βίᾳ λαμβάνειν*] v. adn. — §. 12. *ποιήσετε*] sic AB pro *ποιήσητε*. — §. 13. *ἦν*] sic ABE pro *ἡμῖν*. — §. 14. *ἐπεί*] sic ABE pro *ἐπειδή*. — *καὶ εἴ τις*] v. adn. — *ἡγοῖντο*] *ἤγοντο* FGHIKL et Ald., in quo *ἡγοῦντο* latere videtur,

εἰσὶ μέν] Huic *μέν* respondet *δέ* in §. 11., quanquam mutua orationis membrorum relatio obscurior est.

§. 11. *ὑμᾶς — ἐνίους*] *Ἐνίους* per appositionem partitivam adiunctum est. V. ad I, 7, 15. *Ὑμᾶς* pertinet ad *παρεληλυθότας*; omnes enim per vim urbem ingressi erant; *ἐνίους* autem referendum est ad *σκηνοῦν* etc.; non enim omnes, sed nonnulli tantum in hostium domibus sedem suam fixisse et ex agris victum vi (*οὐ πείθοντας*) abstulisse dicuntur.

βίᾳ λαμβάνειν] Sic ABDEN; reliqui omittunt *βίᾳ*; ego obsecutus sum sententiae Bornemanni, qui hoc *βίᾳ* ex antecedentibus temere huc illatum esse persuadere sibi non potest, quum nihil vel huic orationi vel Graecae linguae ingenio magis congruat, quam *βίᾳ λαμβάνειν, οὐ πείθοντας*. Non male Poppo comparat tragicorum *ἑκόντες, οὐκ ἄκοντες* et similia, de quibus v. Hermannum ad Vig. p. 887.

§. 12. *Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν*] H. e. haec igitur non aequa censemus aut non probamus.

Κορύλαν] ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων VI, 1, 2. Cf. VII, 8, 24.

ἄλλον ὅντινα] Pro: *ὅντινα ἄλλον*. Sic I, 10, 3. *ἄλλα ὁπόσα* et per attractionem inversam I, 4, 15.

§. 13. *Ἡμεῖς δέ*] *Δέ* referendum est ad sententiam, quae Xenophontis menti obversabatur, ut: *ὑμεῖς μὲν ταῦτα λέγετε*. Sic saepe *δέ*, uti *ἀλλά* (v. ad I, 7, 6.), in initio orationis ponitur. Infra VI, 6, 12: *ὦ ἄνδρες στρ., ἐμοὶ δ' οὐ φαῦλον δοκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα*, ubi *δέ* refertur ad hanc cogitatione supplendam sententiam: *ὑμῖν μὲν φαῦλον δ. εἶναι τὸ πρ.* VII, 6, 40: *Δοκεῖ δέ μοι.*

δας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μέν, παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς· καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα.
Ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πά- 15
ρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις
ξυνέπεμψεν. Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, 16
ἄν τε εἰς βάρβαρον γῆν, ἄν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει,
ἀλλ' ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ Καρδούχους 17
καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτή-
δεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρεῖχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ 18
βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἵαν ἐδύναντο, παρεῖχον,

v. adn. — §. 15. Ἐρωτᾶτε] sic ABD pro ἐρώτα. — ξυνεπ.] sic AB pro συνεπ., v. §. 8. — §. 17. Ταόχ. καὶ Χαλδ.] sic AB pro Χ. καὶ Τ. — §. 18. δέ, καίπερ] v. adn.

§. 14. ἐν Τραπεζοῦντι μέν] His opponuntur verba Κοτυωρίτας δέ §. 19.

ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς] H. e. ἀντὶ τούτων, ἃ ἐτίμησαν ἡμᾶς. V. ad I, 3, 3.

ἔδωκαν] V. ad III, 2, 5.

καὶ εἴ τις] Sic ABE; reliqui codd. καὶ νῦν εἴ τις, quod ex antecedentibus καὶ νῦν ortum videtur. Aldina habet καὶ μὴν εἴ τις, quae elegantissima scriptura si codicum auctoritate fulta esset, continuo eam reciperem. Καὶ μήν significant et vero, et profecto, *ja sogar*. V. Bornemannum ad Symp. IV, 15. et nos ad Commentar. I, 4, 12. At quum omnes fere codd. habeant καὶ νῦν, non dubito, quin καὶ μήν elegans acuti cuiusdam glossatoris coniectura sit.

εἴ τις — ἦν — ἐφ' οὓς — ἡγοῖντο] De indicativo et optativo v. ad II, 6, 27. De plurali τούτων ad τὶς relato v. ad I, 4, 8.

§. 15. ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον] quales fere nos experti sint. De τινῶν v. ad II, 2, 2.

§. 17. Καρδούχους — Ταόχ. — Χαλδ.] V. ad III, 5, 15. IV, 3, 4. 4, 18.

§. 18. Μάκρωνας δέ, καίπερ] Sic ABDN; Μ. δὲ καί E; reliqui Μ. δέ γε καί. Particulae δέ γε ita usurpantur, ut δέ significet oppositionem, γέ cum vi efferat id verbum, in quo potissimum oppositionis vis posita est, saepe etiam, ubi antecedentibus sententia nova cum vi adiungitur. V. nos ad Commentar. II, 6, 31. Cf. IV, 6, 9. V, 8, 16. VII, 6, 36. Adde quae collegit Schwidop. progr. l. d. p. 12. Sed in hunc quem nunc tractamus locum vis particulae γέ minime convenit; quare, addicentibus optimae notae codicibus, γέ eieci.

φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ βίᾳ οὐδὲν ἐλαμβάνομεν
19 τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δὲ οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι,
εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς
φίλοι προςεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας
οὔτε εἴσω ἐδέχοντο, οὔτε ἔξω ἀγορὰν ἔπεμπον· ᾐτιῶντο
20 δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἁρμοστὴν τούτων αἴτιον εἶναι. Ὃ δὲ
λέγεις βίᾳ παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς
κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέῳ-
γον τὰς πύλας, ᾗ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ
εἰςελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι
δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ ἑαυτῶν δαπανῶντες·
καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ
ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ᾖ κομί-
21 σασθαι, ὅταν βουλώμεθα. Οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκη-

§. 19. *φίλοι*] sic ABEL pro *φίλιοι*. — *ἔπεμπον*] sic ABDN pro *ἔφερον*. — §. 20. *ἠξιοῦμεν*] *ἀξιοῦμεν* ABH. — *ἐδέχετο*] v. adn. — §. 22. *ξυμμάχους*] sic D pro *συμμ*. — *ποιήσομεν*] v. adn. — §. 23. *χωρίων*] *τῶν χωρίων* B. —

Etiam supra III, 3, 17. cum optimis codd. dedi *οἱ δὲ Ῥόδιοι* pro vulg. *οἱ δέ γε Ῥ.* Quo autem pacto factum sit, ut post *δέ* a librariis *γέ* inferretur, ex eo explicandum videtur, quod *δέ* et *γέ* saepissime in codd. inter se permutantur ac confunduntur: quo facto, facile alterum cum altero coniungi potuit.

τῶν ἐκείνων] V. ad II, 5, 38.

§. 19. *Κοτυωρίτας δὲ οὕς*] Per attractionem quam vocant inversam dictum pro: *Κοτυωρῖται δέ, οὓς — φατὲ εἶναι, — αὐτοὶ αἴτιοί εἰσιν*. V. ad I, 4, 15.

ἁρμοστήν] *Ἁρμοσταί* proprie appellantur Lacedaemonii praefecti in urbes subiectas vel etiam amicas missi, dein etiam aliarum Graeciae civitatium praefecti in urbes missi, uti h. l. Sinopensium. V. Sturz. L. X. T. I. p. 411.

§. 20. *Ὃ δὲ λέγεις*] Sic Latini: quod autem dicis pro quod attinet ad id, quod dicis. Cf. §. 22. VI, 1, 29. Plura contulit Breitenbachius ad Oec. 15, 6. et ad Hieron. VI, 12. V. nos in Gr. T. II. §. 801, 2.

παρελθόντας σκηνοῦν] Non addidit *ἡμᾶς*, quia non omnes, sed *ἔνιοι* tantum supra §. 11. dicuntur *βίᾳ παρεληλυθότες σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις*.

ἠξιοῦμεν] Accusativus subiecti *αὐτούς* (sc. *τοὺς Κοτυωρίτας*), quod pertinet ad *δέξασθαι*, omissus est, quia facile ex tota oratione apparet.

ᾗ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ εἰςελθόντες] ea urbis parte ingressi, qua nos ipse locus recipiebat, h. e. qua nobis per ipsius loci naturam licebat urbem intrare. Similiter VI, 5, 31: *νάπος γὰρ αὐτοὺς (τοὺς φεύγοντας) ὑπεδέχετο*. Quam dedimus scripturam, unus habet codex B; A et E male legunt *ἐδέχοντο*; reliqui *οὐκ ἐδέχοντο*, quam scripturam absurdam esse docuit Schneiderus.

νοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μέν
τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. Ἃ 22
δὲ ἠπείλησας, ὡς, ἢν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλαν καὶ Παφλα-
γόνας ξυμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἢν μὲν
ἀνάγκη ᾖ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ
ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῇ,
ἡμῖν καὶ φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγόνα. Ἀκούομεν 23
δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων
τῶν ἐπιθαλαττίων. Πειρασόμεθα οὖν ξυμπράττοντες αὐτῷ
ὧν ἐπιθυμεῖ φίλοι γίγνεσθαι.

Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ ξυμπρέσβεις τῷ 24
Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ'
αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἥκοιεν,
ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσί. Καὶ ξενίοις, ἢν μὲν

ξυμπρ.] sic ABD pro συμπρ. — γίγνεσθαι] sic BHL; γίνεσθαι AIK, fortasse recte, v. var. scr. II, 2, 3.; reliqui γενέσθαι. — §. 24. ξυμπρ.] sic ABD pro συμπρ. — ἥκοιεν] ἥκομεν FGHIKL et Ald., sine dubio e correct. ob seqq.

§. 21. Οἱ δ' ἄλλοι — σκηνοῦμεν] V. ad II, 5, 25.

ὑπαίθριοι] sub dio. Cf. VII, 6, 24. et adnotata ad I, 4, 12.

§. 22. ἡμεῖς δέ] Δέ particula h. l. eadem ratione addita est, qua non raro reperitur in apodosi, de quo usu fusius disputavimus in Gr. T. II. §. 738. Cf. infra V, 6, 20. πλοῖα δέ; ad VII, 7, 7: ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε —, νῦν δὲ ἐξελαύνετε ἡμᾶς, ubi frustra omnes fere edd. contra codd. dant δή. Ergo h. l. dicitur, quasi praecesserit: εἰ δὲ σὺ μὲν ἠπείλησας —, ἡμεῖς δὲ κτέ. Cf. infra VI, 6, 16.

πολλαπλασίοις ὑμῶν] V. ad III, 2, 14.

φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγόνα] Sic BDEN; eodem ducit A, qui habet ποιήσωμεν; FGHI dant φίλον ποιεῖσθαι Κορύλαν καὶ τὸν Παφλαγόνα, neque aliter KLM et Aldina, nisi quod addunt ποιούμεθα φίλον. Unde Zeunius locum sic constituit: ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν, καὶ τὸν Παφλαγόνα ποιούμεθα φίλον. At necessario requiritur ποιησόμεθα, praesertim quum antecedat ποιήσεσθε. Negari quidem non potest, ex vulgari dicendi ratione exspectari h. l. φίλον ποιησόμεθα, praesertim quum paullo ante dictum sit ξυμμάχους ποιήσεσθε; at haec difficultas sublata est ab eis, quos nos quoque secuti sumus, qui distinctionem non post, sed ante ἡμῖν posuerunt. — Τὸν Παφλαγόνα i. e. regem Paphlagonum. V. nos in Gr. T. II. §. 407, 3. (Gr. schol. §. 243, 2.)

§. 23. Ἀκούομεν — αὐτὸν — ἐπιθυμεῖν] V. ad II, 5, 13.

§. 24. δῆλοι ἦσαν — χαλεπαίνοντες] V. ad I, 2, 11.

εἶπεν, ὅτι — ἥκοιεν, — εἰσί] V. ad II, 1, 3.

Καὶ ξενίοις — δεξόμεθα] Obliqua oratio deflexit in rectam. V. nos in Gr. T. II. §. 850. (Gr. schol. §. 345. not. 6.)

ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύνανται· ὁρῶμεν
25 γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε. Ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρῖται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυνθάνοντο καὶ ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

1 VI. Ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ξυνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. Εἴτε γὰρ πεζῇ δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἂν ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς· ἔμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας· εἴτε κατὰ θάλατταν,

διδόναι] διαδιδόναι BE. — §. 25. τοὺς Σινωπέων πρ.] sic AB pro τοὺς τῶν Σ. πρ., cf. §. 24. — φιλικά] v. adn. — ἀνεπυνθ.] v. adn. — καὶ ὧν] καί om. AEIK; ὧν om. BFG; at recte docet Krüg. καί omitti non posse, nisi etiam ἑκάτεροι omittatur, ut οἱ Ἕλληνες tantum ad verbum ἐδέοντο cogitandi sint.

Cap. VI. §. 1. Ταύτῃ μέν] v. adn. — ξυνέλεξαν] sic A pro συνέλ. V. ad II, 1, 17. — δέοι] ἐδόκει ABE. — χρήσιμοι] sic BH pro χρήσιμον, v. quae ad III, 2, 22. at-

§. 25. φιλικά] Sic ABDEN pro ἐπιτήδεια, quod editores praetulerunt, quum illud nihil aliud esse censerent, nisi interpretamentum vocabuli ἐπιτήδεια. Schneiderus comparat Cyrop. IV, 1, 12: ἐκ τούτου εἵποντό τε πάντες καὶ ἔλεγον οἷα ἐπιτήδεια ἐδόκουν εἶναι ὑπὲρ ὧν ἐδέοντο. Neque silentio praetereundum veteres grammaticos vocabulum ἐπιτήδειος per φίλος interpretari, uti docet idem V. D., v. Sturz. L. X. T. II. p. 327. Quae tamen caussae persuadere mihi non potuerunt, ut scripturam desererem tanta codicum auctoritate suffultam. Neque id me movere potuit, quod ἐπιτήδειος multo exquisitius vocabulum est, quam φιλικός: de qua re v. nos ad V, 6, 26.

ἀνεπυνθάνοντο] Sic A pro ἐπυνθάνοντο. Sic V, 7, 1. ἀνεπύθοντο.

Cap. VI. §. 1. Ταύτῃ μὲν τῇ] Iniuria Schneiderus ex K scripsit ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ, v. adnotata nostra ad I, 10, 18. et cf. VI, 1, 13.

τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο] Cf. VI, 1, 13: τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. FGH et Ald. omittunt τό, ut τέλος pro praedicato accipiendum sit, v. ad IV, 7, 5.

ἐδόκει αὐτοῖς — παρακαλέσαντας — βουλεύεσθαι] V. ad I, 2, 1.

προςδεῖν] Additum πρός h. l. non insuper significare, sed tantum simplicis verbi vim intendere videtur.

μόνοι γὰρ ἄν] Particula ἄν recte addita est ex ABE. Verte: credebant enim eos solos idoneos fore. V. ad I, 3, 6. Facile h. l. ἄν omitti potuit, quia in illa enuntiatione, quae huic

προςδεῖν ἐδόκει Σινωπέων· μόνοι γὰρ ἂν ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῇ στρατιᾷ. Καλέσαν- 2
τες οὖν τοὺς πρέσβεις ξυνεβουλεύοντο καὶ ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ πρῶτον καλῶς δέχεσθαι τῷ εὔνους τε εἶναι καὶ τὰ κάλλιστα ξυμβουλεύειν.

Ἀναστὰς δὲ Ἑκατώνυμος πρῶτον μὲν ἀπελογήσατο 3
περὶ οὗ εἶπεν, ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ὅτι οὐχ ὡς τοῖς Ἕλλησι πολεμησόντων σφῶν εἴποι, ἀλλ' ὅτι, ἐξὸν τοῖς βαρβάροις φίλους εἶναι, τοὺς Ἕλληνας αἱρήσονται. Ἐπεὶ δὲ ξυμβουλεύειν ἐκέλευον, ἐπευξάμενος ὧδε εἶπεν· Εἰ μὲν ξυμβουλεύοιμι, ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ 4
εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία. Αὕτη γὰρ ἡ ἱερὰ ξυμβουλὴ λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι

tulimus. — Σινωπεῖς] sic ABE; quod post h. v. reliqui codd. addunt ἡγούμενοι, apertum glossema est; quare omisi. — μόνοι γὰρ ἂν] sic ABE; reliqui om. ἄν. — §. 2. ξυνεβουλ. et paullo post ξυμβ.] sic ABD pro συνεβ. et συμβ. — κάλλιστα] sic ADEN pro βέλτιστα, quod ex §. 4. natum videtur. — §. 3. ξυμβ.] sic AB pro συμβ. — §. 4. ξυμβ.] sic AB pro συμβ. — δοκεῖ εἶναι] εἶναι δοκεῖ B. — κἀγαθά] sic FGH IKL; καὶ ἀγ. A; reliqui ἀγαθά. — ξυμβ.] sic B pro συμβ. —

respondet (ἔμπειροι γὰρ κτλ.), non legitur.

§. 2. ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι — ξυμβουλεύειν] Structura huius loci est impeditior. Verte: rogabant Sinopenses, ut, quum ipsi Graeci essent, Graecos ante omnia eo bene exciperent, ut benevolam eis exhiberent mentem et utilissima consilia darent. Vulgari modo verba sic ordinanda erant: Ἕλληνας ὄντας Ἕλληνας τούτῳ πρ. κ. δέχεσθαι τῷ εὔνους τε αὐτοῖς εἶναι κτλ. Dativum Ἕλλησι, qui pendet ab εὔνους εἶναι, praemisit ad duplicis accusativi concursum evitandum et verbis Ἕλληνας ὄντας adiunxit ad παρήχησιν (paronomasiam) efficiendam, de qua v. nos ad I, 9, 2. De structura τούτῳ — τῷ εὔνους εἶναι v. nos in Gr. T. II. §. 631, 2. (Gr. schol. §. 304, 2.) Adde Breitenbach. ad Oecon. XIV, 10. τούτῳ ... τῷ ἐθέλειν.

§. 3. ἀπελογήσατο, ὅτι — εἴποι, ἀλλ' ὅτι — αἱρήσονται] se eo excusavit, quod non cum Graecis bellum se gesturos esse dixisset, sed quod, quum sibi liceret cum barbaris amice vivere, Graecos praelaturi essent. De structura ὡς πολεμησόντων σφῶν εἴποι v. ad I, 3, 6.; de ἐξόν ad II, 5, 22. Aptissime Xenophon ab optativis ποιήσοιντο et εἴποι transiit ad indicativum αἱρήσονται, quo res certo futura significaretur. Cf. ad I, 3, 14.

§. 4. πολλά μοι — γένοιτο] Γένοιτο est optantis. V. ad II, 4, 5.

Αὕτη γὰρ ἡ ἱερὰ ξυμβουλὴ — παρεῖναι] „Nunc mihi locus is et tempus id adesse videtur, quo licebit adhibere vetus illud (proverbium): ἱερὸν ἡ συμβουλή." SCHNEID. Nunc

παρεῖναι· νῦν μὲν γὰρ δή, ἂν μὲν εὖ ξυμβουλεύσας φανῶ, πολλοὶ ἔσονται οἱ ἐπαινοῦντές με, ἂν δὲ κακῶς, πολ-
5 λοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι. Πράγματα μὲν οὖν οἶδ' ὅτι πολὺ πλείω ἕξομεν, ἐὰν κατὰ θάλατταν κομίζησθε· ἡμᾶς γὰρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν· ἢν δὲ κατὰ γῆν στέλλη-
6 σθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς μαχομένους εἶναι. Ὅμως δὲ λεκτέα ἃ γινώσκω· ἔμπειρος γάρ εἰμι καὶ τῆς χώρας τῶν Παφλαγόνων καὶ τῆς δυνάμεως. Ἔχει γὰρ ἀμφότερα, καὶ
7 πεδία κάλλιστα καὶ ὄρη ὑψηλότατα. Καὶ πρῶτον μὲν οἶδα εὐθύς, ᾗ τὴν εἰςβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλη, ἢ ᾗ τὰ κέρατα τοῦ ὄρους τῆς ὁδοῦ καθ' ἑκάτερά ἐστιν ὑψηλά, ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι

νῦν μὲν γὰρ δή] sic AB; *νῦν γὰρ δή* E; reliqui *νῦν γάρ*. De *μέν* cf. §. 19. et ad I, 2, 1. — *ξυμβουλεύσας*] sic AB pro *συμβ.* — *ἔσονται*] v. adn. — *ἔσεσθε*] *ἔσονται* E, sine dubio ob antecedens *ἔσονται*. — §. 5. *πορίζειν*] *πορίζεσθαι* ADE. — *γῆν*] v. adn. — §. 6. *γινώσκω*] sic AB pro *γιγν.*, v. var. scr. I, 10, 12. — *Ἔχει γὰρ ἀμφότερα*] sic ABE pro *ἔχει γὰρ ἡ χώρα ἀμφ.* — §. 7. *ἄλλη, ἢ ᾗ τὰ κέρατα*] *ἄλλη ἢ τὰ κ.* A; *ἄλλη ἢ κατὰ κέρατα* E; *ἢ ᾗ* om. FGHIKL et Ald. — *τοῦ ὄρους τῆς ὁδοῦ*] sic ABC pro *τῆς ὁδοῦ τοῦ ὄρους*. — *δύναιντ' ἄν*] sic AB pro *δύναιντο* sine *ἄν*. —

igitur summa mihi in consilio dando adhibenda erit religio. De *ἱερᾷ συμβουλῇ* docte disputat Sturzius in L. X. T. IV. p. 138 sq. Menkius comp. Platon. epist. V. p. 321. C.

γὰρ δή] V. ad IV, 8, 24.

ἔσονται] Sic ABE; *ἔσεσθαι* FG; reliqui *ἔσεσθε*, quod recentiores editores praeter Krügerum ceteri omnes iniuria receperunt; sine dubio enim *ἔσονται* mutatum est in *ἔσεσθε* ob sequens *ἔσεσθε*, quod contra E in *ἔσονται* mutavit. Laudem enim Hecat. non solum a praesentibus Graecis, sed etiam ab aliis sperare potuit, uti verissime Krügerus docet.

§. 5. *κατὰ γῆν*] Sic A pro *κατὰ γῆς*, quod a Dindorfio retentum esse miror; nam *κατὰ γῆς (στέλλεσθαι)* nullo modo dici potest, ubi opponitur *κατὰ θάλατταν (κομίζεσθαι)*. Primus hunc errorem detexit Poppo, quem eundem v. ad Thuc. VII, 28.

§. 6. *γὰρ — γάρ*] Prius *γάρ* rationem reddit, cur H. dicendum putet, quod sentit; alterum explicandi vim habet. V. nos ad Commentar. II, 6, 21.

§. 7. *τῆς ὁδοῦ καθ' ἑκάτερα*] H. e. ab utraque viae parte. De ordine verborum Bornemannus comparat Diod. Sic. IV, 74: *κατῴκει τῆς Ἀσίας περὶ τὴν νῦν ὀνομαζομένην Παφλαγονίαν*. Herod. VII, 184. *τὰς καμήλους τοὺς ἐλαύνοντας Ἀραβίους*. Plat. Apol. p. 39. C: *πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες*. Plura dedimus ad Commentar. I, 6, 13. *καὶ τὴν σοφίαν — τοὺς — πωλοῦντας*.

ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι δύναιντ'

δύναιντ' ἄν· τούτων δὲ κατεχομένων οὐδ' ἂν οἱ πάντες ἄνθρωποι δύναιντ' ἂν διελθεῖν. Ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι ἄν, εἴ μοί τινα βούλοισθε ξυμπέμψαι. Ἔπειτα δὲ οἶδα καὶ 8
πεδία ὄντα καὶ ἱππείαν, ἣν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομίζουσι κρείττω εἶναι ἁπάσης τῆς βασιλέως ἱππείας. Καὶ νῦν οὗτοι οὐ παρεγένοντο βασιλεῖ καλοῦντι, ἀλλὰ μεῖζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν. Εἰ δὲ καὶ δυνηθεῖτε τά τε ὄρη 9
κλέψαι ἢ φθάσαι λαβόντες καὶ ἐν τῷ πεδίῳ κρατῆσαι μαχόμενοι τούς τε ἱππέας τούτων καὶ πεζῶν μυριάδας πλεῖον ἢ δώδεκα, ἥξετε ἐπὶ τοὺς ποταμούς, πρῶτον μὲν τὸν Θερμώδοντα εὖρος τριῶν πλέθρων, ὃν χαλεπὸν οἶμαι διαβαίνειν ἄλλως τε καὶ πολεμίων πολλῶν ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων· δεύτερον δ'

βούλοισθε] v. adn. — ξυμπ.] sic AB pro συμπ. — §. 8. καὶ πεδία] καί addunt AEO. — ἀλλὰ μεῖζον] sic ABE pro ἀλλὰ καὶ μεῖζον. — §. 9. Εἰ — δυνηθεῖτε] sic A; εἰ etiam E habet; reliqui ἢν — δυνηθῆτε, male; v. adn. — κρατῆσαι] sic ABDEN; κρατεῖτε FG; reliqui κρατῆτε. — τούτων καὶ πεζῶν] sic ABDENQ pro τούτους καὶ πεζούς. — πλεῖον] sic AB pro πλέον. — ἐπὶ τοὺς ποταμούς] sic ABE pro ἐπὶ ποτ. — πολλῶν ἔμπροσθεν] sic ABE pro πολλῶν μὲν ἔμπρ., v. ad I, 9, 10.

ἄν] quae obtinentes vel paucissimi superiores poterunt esse. Κρατεῖν sc. τῶν πολεμίων, hostibus superiores esse. Liberior verborum collocatio apud Graecum scriptorem offendere non potest.

οἱ πάντες ἄνθρωποι] cuncti homines (*die gesammte Menschheit*). V. nos in Gr. T. II. §. 489. β. (Gr. schol. §. 246, 5. β.) Cf. V, 7, 27.

βούλοισθε] Sic BE; βούλησθε A; reliqui βούλεσθε. Utrumque, et optativus et indicativus, per grammaticam rationem recte dicitur. V. nos in Gr. T. II. §. 817. b. §. 819. a. (Gr. schol. §. 339, 2. II. a. et 3. a.)

§. 8. οὐ παρεγένοντο βασιλεῖ καλοῦντι] Schneiderus affert Hellen. IV, 1, 3. Agesil. III, 4.

μεῖζον φρονεῖ] Scil. ἢ ὥστε κληθεὶς ὑπὸ βασιλέως παραγενέσθαι. V. nos in Gr. T. II. §. 752. (Gr. schol. §. 323. not. 7.)

§. 9. κλέψαι] V. ad IV, 6, 11. De εἰ c. optativo iuncto sequente indicativo futuri cf. Oecon. XII, 5: εὔνοιαν — δεήσει αὐτὸν ἔχειν σοὶ καὶ τοῖς σοῖς, εἰ μέλλοι ἀρκέσειν ἀντὶ σοῦ παρών, ibique Breitenb. Cf. nos in Gr. T. II. §. 819. b. (Gr. schol. §. 339, 3. b.)

κρατῆσαι — ἱππέας] vincere equites. V. nos in Gr. T. II. §. 538. not. 2. (Gr. schol. §. 275. not. 1.) Cf. infra VII, 6, 32.

Θερμώδοντα] Hodie *Termeh tschai* (Koch. l. d. p. 120.), qui in Pontum Euxinum influit. V. Mannert. VI, 2. p. 441.

ἄλλως τε καί] praesertim. Cf. VII, 7, 40. 41. V. nos in Gr. T. II. §. 726. not. (Gr. schol. §. 321, 1.)

Ἶριν, τρίπλεθρον ὡσαύτως· τρίτον δ' Ἅλυν, οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν, ὃν οὐκ ἂν δύναισθε ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ τίς ἔσται ὁ παρέχων; Ὡς δ' αὔτως καὶ ὁ Παρθένιος ἄβατος· ἐφ' ὃν ἔλθοιτε ἄν, εἰ τὸν Ἅλυν διαβαίητε.
10 Ἐγὼ μὲν οὖν οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν, ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύνατον. Ἂν δὲ πλέητε, ἔστιν ἐνθένδε μὲν εἰς Σινώπην παραπλεῦσαι, ἐκ Σινώπης εἰς Ἡράκλειαν· ἐξ Ἡρακλείας δὲ οὔτε πεζῇ οὔτε κατὰ θάλατταν ἀπορία· πολλὰ γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλείᾳ.

11 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔλεξεν, οἱ μὲν ὑπώπτευον φιλίας ἕνεκα τῆς Κορύλα λέγειν· καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμενον διὰ τὴν ξυμβουλὴν ταύτην· οἱ

δ' Ἶριν] v. adn. — μεῖον] v. adn. — δύναισθε] sic recte Pors. pro δύνησθε; v. var. scr. II, 5, 19. — §. 10. ἐκ Σινώπης] sic AB pro ἐκ Σ. δέ; at ἐνθένδε μέν opponitur verbis ἐξ Ἡρ. — καὶ πλοῖά ἐστιν] sic AB; καί ἐστι πλ. E; reliqui ἔστι πλ. — §. 11. τῆς Κορύλα] τῆς εἰς Κορύλαν BN; τῆς Κορύλας A. — ξυμβ.] sic AB pro συμβ. — Σινωπέων τι χ. κακόν]

δ' Ἶριν] δὲ Τίγρην AB; τίγριν DN: „unde Paphlagoniae Tigrin amnem assignat Eustath. ad Dion. Perieg. 984. et Salmas. Exercitt. Plin. I. p. 489. Hodie *Kasalmak* audit (et *Jeschil Irmak* ad ostia, *Tosausu* in regione interna). Cf. Mannert. VI, 2. p. 445." SCHNEID. „Sed Irin fluvium memorat Peripl. c. 9. Strab. XII. p. 547." POPPO. Cf. infra var. script. VI, 2, 1.

Ἅλυν] Hodie *Kysyl-Irmak*. V. Mannert. VI, 2. p. 452. sqq.

οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν] Scil. εὖρος. Pro μεῖον E dat μείω (i. e. minorem), quod recepit Krügerus, a correctoris manu profectum censuit Zeunius, comp. Cyrop. II, 1, 5: (λογχοφόρους) οὐ μείους τετρακισμυρίων — πελταστὰς οὐ μείους τρισμυρίων — (ἱππεῖς) οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. V. nos ad I, 2, 11.

Παρθένιος] inter Paphlagoniam et Bithyniam, hodie *Bartin* (*Filijafs - Tschai* ap. Koch. p. 120.). V. Mannert. VI, 3. p. 28.

§. 10. Ἡράκλειαν] V. VI, 2, 1.

οὔτε πεζῇ οὔτε κατὰ θάλατταν] Scil. τὴν πορείαν ποιεῖσθαι.

§. 11. φιλίας τῆς Κορύλα] in Corylam.

ὡς — ληψόμενον] V. ad I, 3, 15.

Οἱ δ' οὖν Ἕλληνες] Quicquid autem fuit, id certum est, Graecos decrevisse etc. V. ad I, 2, 12. Quod in A et B legitur οἱ δ' αὖ, ab h. l. alienum est. De frequentissima verborum οὖν et αὖ in codd. permutatione v. Bornemannum ad Conviv. III, 9. p. 94.

§. 12. οὕτω δ' ἔχει] sic autem res sese habet, aut, uti Zeunius interpretatur, sed hac conditione. De οὕτω pro ὧδε dicto v. ad II, 5, 10.

εἰ — μέλλει —, ἡμεῖς ἂν πλέοιμεν] V. nos ad Commentar. I, 2, 28. et II, 2, 3. Cf. infra VII, 6, 14., ubi v. adn. Gr. T. II. §. 817. b. (Gr. schol. §. 339, 3. α.)

δὲ ὑπώπτευον καὶ τούτου ἕνεκα λέγειν, ὡς μὴ πεζῇ ἰόν-
τες τὴν Σινωπέων τι χώραν κακὸν ἐργάζοιντο. Οἱ δ᾽ οὖν
Ἕλληνες ἐψηφίσαντο κατὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιεῖ-
σθαι. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν εἶπεν· Ὦ Σινωπεῖς, οἱ μὲν 12
ἄνδρες ᾕρηνται πορείαν, ἣν ὑμεῖς ξυμβουλεύετε· οὕτω δ᾽
ἔχει· εἰ μὲν πλοῖα ἔσεσθαι μέλλει ἱκανά, ὡς ἀριθμῷ ἕνα
μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς ἂν πλέοιμεν· εἰ δὲ μέλ-
λοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι, οἱ δὲ πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν
ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. Γιγνώσκομεν γάρ, ὅτι, ὅπου μὲν 13
ἂν κρατῶμεν, δυναίμεθ᾽ ἂν καὶ σώζεσθαι καὶ τὰ ἐπιτή-
δεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους τῶν πολεμίων ληφθησόμε-
θα, εὔδηλον δή, ὅτι ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ ἐσόμεθα. Ἀκού- 14

sic B; Σ. τὴν χ. κακόν A; reliqui Σ. χώραν κακόν τι. — *Οἱ δ᾽ οὖν*] v. adn. — §. 12. *ᾕρηνται*] sic ABDE pro *εἰ ᾕρηνται*. — *ξυμβ.*] sic AB pro *συμβ.* — *πλοῖα ἔσεσθαι μέλλει*] sic B; *πλοῖα ἔσεται* E; *πλ. ἔσεσθαι* A; reliqui *μέλλει πλ. ἔσεσθαι*. — *ὡς ἀριθμῷ*] v. adn. — *ἡμεῖς ἂν πλέοιμεν*] v. adn.

ὡς ἀριθμῷ] Sic omnes codd.; Weiskius e coniectura scripsit *ἀριθμῷ, ὡς*, quam coniecturam omnes post eum editores receperunt. At quo tandem modo haec mira transpositio explicanda videbitur? Ego omnium codicum scripturam non temere movendam censeo; immo gravissime dictum mihi videtur: *ἀριθμῷ εἷς οὐ καταλείπεται ἐνθάδε*, uti Latini dicunt: numero ne unus quidem relinquitur hic, h. e. si numerum spectamus; *ἀριθμῷ* vocabulo *εἷς* additum est, quo maiore vi id efferretur.

ἕνα μή] Gravius dictum est pro *μηδ᾽ ἕνα*, uti frustra Schneiderus legendum suspicatur. Cf. Thuc. II, 51: *ἕν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν*, ubi Poppo in Commentar. P. III. Vol. II. p. 283. de *εἷς οὐδείς* pro *οὐδὲ εἷς* dicto attulit Plat. Civ. VI. p. 488. A: *οὐκ ἔστιν ἓν οὐδὲν ἄλλο πεπονθὸς τοιοῦτο*. Demosth. Steph. I. §. 18. in Mid. §. 12. Dion. Cass. LXV, 16., comp. Bekk. Anecd. I, 138 sq.

ἡμεῖς ἂν πλέοιμεν] Sic Stephanus, eandemque scripturam habere videntur ABDE, quum ea in eis editionibus legatur, cum quibus hi codices collati sunt; reliqui exhibent *ἡμεῖς δὲ πλέοιμεν ἄν*, sed in FG *δέ* erasum est. *Δὲ* particulae in apodosi positae usum supra ad V, 5, 22. tetigimus; at si legitur *ἡμεῖς δέ*, hoc pronomen non apte maiore vi effertur. Minus etiam placet, quod Castalio dedit *ἡμεῖς δή*.

§. 13. *ὅπου μὲν ἂν κρατῶμεν*] ubicunque superiores erimus scil. numero militum, ergo si non distracti, sed coniunctis viribus iter nostrum faciemus; opponuntur *εἰ δέ που ἥττους τῶν πολεμίων ληφθησόμεθα*. Cf. §. 32.

ἥττους — ληφθησόμεθα] V. ad III, 1, 36.

ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ ἐσόμεθα] captivorum loco erimus. Infra V, 7, 28: *ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται*, ubi v. adn. Cyrop. II, 1, 18. *ἐν μισθοφόρου χώρᾳ*

σαντες ταῦτα οἱ πρέσβεις ἐκέλευον πέμπειν πρέσβεις. Καὶ πέμπουσι Καλλίμαχον Ἀρκάδα καὶ Ἀρίστωνα Ἀθηναῖον καὶ Σαμόλαν Ἀχαιόν. Καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο.

15 Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ Ξενοφῶντι, ὁρῶντι μὲν ὁπλίτας πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶντι δὲ καὶ πελταστὰς πολλοὺς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ ἱππεῖς δὲ καὶ μάλα ἤδη διὰ τὴν τριβὴν ἱκανούς, ὄντας δ' ἐν τῷ Πόντῳ, ἔνθα οὐκ ἂν ἀπ' ὀλίγων χρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῷ ἐδόκει εἶναι χώραν καὶ δύνα-
16 μιν τῇ Ἑλλάδι προςκτήσασθαι πόλιν κατοικίσαντας. Καὶ γενέσθαι ἂν αὐτῷ ἐδόκει μεγάλη, καταλογιζομένῳ τό τε αὐτῶν πλῆθος καὶ τοὺς περιοικοῦντας τὸν Πόντον. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, πρίν τινι εἰπεῖν τῶν στρατιωτῶν, Σιλανὸν καλέσας, τὸν Κύρου μάντιν γενόμενον, τὸν Ἀμ-
17 βρακιώτην. Ὁ δὲ Σιλανὸς δεδιώς, μὴ γένηται ταῦτα καὶ καταμείνῃ που ἡ στρατιά, ἐκφέρει εἰς τὸ στράτευμα λό-

§. 14. *ἐκέλευον πέμπειν*] sic AB pro π. ἐκ. — §. 15. *ὁπλίτας πολλούς*] sic AB pro π. ὁπλ. — *ὁρῶντι δὲ καὶ πελτ. πολλ. καὶ τοξ.*] sic A et B, sed hic πολλούς geminatum habet; ὁρ. δὲ πολλ. πελτ. καὶ τοξ. DE; ὁρ. δὲ πολλ. πελτ., πολλοὺς καὶ τοξ. FGIK; ὁρ. δὲ πολλ. πελτ., πολλοὺς δὲ τοξ. et καί ante τοξ. superscriptum L; reliqui ὁρ. δὲ πολλ. πελτ., πολλοὺς δὲ καὶ τοξ. — *ἱππεῖς*] sic AB pro ἱππέας, v. ad I, 5, 13. — *ἱκανούς, ὄντας δ' ἐν*] sic ABD pro ἱκανοὺς ὄντας ἐν. — *εἶναι χώραν*] sic AB pro εἶναι καὶ χ.; E εἶναι et καί om. — *κατοικίσαντας*] κατοικήσαντας ABIL. — §. 16. *γενέσθαι ἄν*] A et B om. ἄν, quod inter syllabas αι et αν facile excidere potuit. — *αὐτῷ ἐδόκει*] sic AB pro ἐδ. αὐ-

εἶναι. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 576.

§. 14. *Ἀκούσαντες ταῦτα*] V. ad I, 1, 9. De Dorica forma nominis *Σαμόλας* v. Heiland. de dial. Xen. p. 11.

§. 15. *ὁρῶντι μὲν — ὁρῶντι δέ*] V. ad I, 9, 10. De seq. καί — δέ v. ad I, 1, 2.

ἔνθα οὐκ ἂν — παρεσκευάσθη] „Xenophonti videnti tantum adhuc Graecorum militum numerum superstitem ex suscepta frustra expeditione visa res est digna gloria Graeci nominis et honore virtutis bellicae in bello contra regem Persarum declaratae, tanto militum numero, quantus in Ponto non facile sine magnis sumptibus comparari potuisset [si exercitum colligere voluisset], abuti ad ditionem Graecorum proferendam et imperium amplificandum." SCHNEID.

αὐτῷ] V. ad II, 4, 7.

§. 16. *αὐτῶν*] V. ad IV, 7, 19.

Σιλανόν] I, 7, 18. De ἑαυτῷ περιποιήσασθαι v. ad I, 8, 29.

§. 18. *οὓς γὰρ κτέ.*] V. supra I, 7, 18.

§. 19. *Δαρδανεύς*] V. ad III, 1, 47.

ὅτι — ὅτι] V. ad III, 2, 25.

ἐξευποροῦσι] Hanc optimorum codicum ABDEN au-

γον, ὅτι Ξενοφῶν βούλεται καταμεῖναι τὴν στρατιὰν καὶ
πόλιν οἰκίσαι καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύναμιν περιποιή-
σασθαι. Αὐτὸς δ' ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο ὅ τι τάχιστα εἰς 18
τὴν Ἑλλάδα ἀφικέσθαι· οὓς γὰρ παρὰ Κύρου ἔλαβε
τρισχιλίους δαρεικούς, ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας ἠλήθευσε
θυόμενος Κύρῳ, διεσεσώκει. Τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἐπεὶ 19
ἤκουσαν, τοῖς μὲν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι καταμεῖναι, τοῖς
δὲ πολλοῖς οὔ. Τιμασίων δὲ [ὁ Δαρδανεὺς] καὶ Θώραξ
ὁ Βοιώτιος πρὸς ἐμπόρους μέν τινας παρόντας τῶν Ἡρα-
κλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν, ὅτι, εἰ μὴ ἐξευπορι-
οῦσι τῇ στρατιᾷ μισθόν, ὥστε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέ-
οντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ
Πόντῳ· βουλεύεται γὰρ Ξενοφῶν καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ,
ἐπειδὰν ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιᾷ·
Ἄνδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμᾶς ἀπόρους ὄντας καὶ ἐν τῷ 20

τῷ. — *καλέσας*] sic AB pro *παρακαλέσας*, quod interpretis manum prodit. — §. 17. *γένηται*] sic ABE pro *γένοιτο*. — *καταμείνῃ*] sic AB pro *καταμείνειε*. — *βούλεται*] *βουλεύεται* H. — *οἰκίσαι*] *οἰκῆσαι* ABFGHIKL; cf. §. 15. — §. 18. *οὕς*] *τούς* AB. — §. 19. *ὁ Δαρδανεύς*] om. ABE; Born. comp. III, 2, 37. VII, 3, 46. 5, 10. etc.; quod autem sequitur *Θ. ὁ Βοιώτιος*, offendere non potest, quum ille iam notus sit, hic non item. — *ἐμπόρους μέν τινας*] sic ABE pro *ἐμπόρους τινάς*; cf. §. 4. — *ἐξευποριοῦσι*] v. adn. — *ἐπειδὰν ἔλθῃ*] *ἐπειδὰν δὲ ἔλθῃ* AB. — §. 20. *ἡμᾶς*] sic B pro *ὑμᾶς*. — *ἀπόρους*] sic ABD pro *εὐπόρους*. — *καὶ ἐν*] *καί* om. B.

ctoritate fultam scripturam cum Bornemanno restituendam putavi pro *ἐκποριοῦσι*, quod editores ob eam caussam praetulerunt, quod forma *ἐξευπορίζειν* barbara esset. Eadem est sententia Schaeferi in Melett. critt. p. 659. Scilicet Graeci in compositione verborum eam sequuntur legem, ut verba cum praepositionibus quidem componant, sed cum aliis orationis partibus non alio modo, nisi per flexuram quandam. V. Lobeckium ad Phryn. p. 560 sqq., nos in Gr. T. I. §. 384, 1. b. (Gr. schol. §. 237, 5. A.) At nulla regula sine exceptione. Certe verbi *εὐπορίζειν*, *ἐξευπορίζειν* apud veteres scriptores exempla reperiuntur et tam frequentia et tam certa, ut temerarium videatur id usquequaque mutare. V. Lobeckium l. d. p. 595 sq. Etiam infra V, 8, 25. Bornemannus edidit *συνεξευπόρισα*, sed ibi non addicunt meliores codd., v. adnotata nostra ad illum locum.

ἐκπλέοντας] *κατὰ σύνεσιν* relatum ad v. *τῇ στρατιᾷ*. V. ad II, 1, 6.

βουλεύεται] V. ad I, 3, 14.

§. 20. *ὁρῶμεν ἡμᾶς ἀπόρους ὄντας*] Gravius dictum

ἀπόπλῳ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἴκαδε ἀπελθόντας ὀνῆσαί τι τοὺς οἴκοι· εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι, ὅπη ἂν βούλησθε, κατασχεῖν καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δὲ ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δ' ὑμῖν πάρεστιν,
21 ὥςτε, ὅπη ἂν βούλησθε, ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι· ξυνέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων Δαρδανεὺς Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας. Σινωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ταῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς τὸν Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστατεῦσαι
22 λαβόντα χρήματα, ὅπως ἐκπλεύσῃ ἡ στρατιά. Ὁ δὲ ἄσμενος ἀκούσας ἐν ξυλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν ὄντων λέγει

καὶ ὡς οἴκαδε] v. adn. — ὅπη] ὅποι BDFGIKL. — ἐθέλοντα] sic ABD pro θέλοντα. — τὸν δὲ ἐθέλοντα] τὸν δὲ θέλ. ABD. — ὅπη ἂν βούλησθε] sic AB; ὅπη ἂν βούλοισθε E; reliqui ὅπη βούλεσθε. — §. 21. ἀπήγγελλον] sic BFGHIKL et Ald. pro ἀπήγγελον, v. ad I, 4, 12. var. scr. — ξυνέπ.] sic AB pro συνέπ. — Δαρδανεύς] sic AB pro ὁ Δ., v. ad IV, 6, 20. — ταῦτα] addunt ABE. — τὸν Τιμ.]

est praetermissa attractione pro vulgari ὡρ. ἄποροι ὄντες; subiectum se ipsum sibi opponit. V. nos in Gr. T. II. §. 656, 1. (Gr. schol. §. 310. not. 1.) et ad Commentar. IV, 2, 23.

ἐν τῷ ἀπόπλῳ] H. e. inter navigandum, uti Zeunius interpretatur. Sequentes infinitivi ἔχειν et ὀνῆσαι pendent a v. ἀπόρους, quod h. l. idem fere significat, quod ἀδυνάτους. Schneiderus comparat Oecon. VIII, 10: ὥςτε μὴ ἀπορεῖν (sc. σέ) χρῆσθαι.

ὡς οἴκαδε ἀπελθόντας] Sic ABDEN; reliqui codd. omittunt ὡς; quare editores aut plane expunxerunt, aut uncis sepserunt; Dindorfius tamen retinuit. Negari non potest, illud ὡς difficile esse ad explicandum; nam pro ὥςτε h. l. accipi non potest; iungendum est igitur cum ἀπελθόντας.

τῆς — χώρας οἰκουμένης] V. ad V, 3, 4. In explicando toto h. l. Schneiderus nodum in scirpo quaesivit. Verte igitur: si autem vobis placet e terra circa Pontum sita, ubicunque vultis, agros vobis deligere eosque occupare et vultis quemvis pro arbitratu suo aut domum redire, aut hic manere: navigia vobis suppetunt, quibus, quocunque velitis, repente invadere possitis. Genitivi τῆς χώρας sunt partitivi; post verbum βούλεσθε primum sequitur simplex infinitivus κατασχεῖν, dein accusativus cum infinitivo τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι, τὸν δὲ ἐθέλοντα μένειν; apodosis incipit a verbo πλοῖα, ad quam efferendam additum est δέ, de quo v. ad V, 5, 22.

§. 21. προστατεῦσαι —, ὅπως] auctoritate sua efficere, ut. Eadem structura Cyrop. I, 2, 5. 6, 7.

§. 22. ἐν ξυλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν ὄντων] in conventu hominum, qui erant milites; στρατιωτῶν est praedicatum.

οὐδ' ὑμῖν λέγοντας] ne

τάδε· Οὐ δεῖ προςέχειν μονῇ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλ-
λάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι. Ἀκούω δέ τινας
θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας. Ὑπισχνοῦμαι δὲ 23
ὑμῖν, ἂν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρέξειν
Κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν
Τρῳάδα, ἔνθεν καί εἰμι φυγάς, καὶ ὑπάρξει ὑμῖν ἡ ἐμὴ
πόλις· ἑκόντες γάρ με δέξονται. Ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς 24
ἐγώ, ἔνθεν πολλὰ χρήματα λήψεσθε. Ἔμπειρος δέ εἰμι
τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Τρῳάδος καὶ τῆς
Φαρναβάζου ἀρχῆς πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι,
τὰ δὲ διὰ τὸ ξυνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ τε
καὶ Δερκυλλίδᾳ. Ἀναστὰς δ' αὖθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος, ὃς 25
ἀεὶ περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλ-

τόν addunt A B. — §. 22. ξυλλ.] sic A pro συλλ. — μονῇ] τῇ μ. A. — §. 23. ἄν] sic A B pro ἐάν. — παρέξειν] sic A B D pro παρέξειν ὑμῖν. — ὑπάρξει ὑμῖν] ὑπ. ὑμᾶς A B D E. — §. 24. τὰ μὲν — τὰ δέ] v. adn. — ξυνεστρ.] sic A B pro συνεστρ. — §. 25. δ' αὖθις] v. adn. — ἀεί] om. B D E. — Ξενοφῶντι ἐμάχετο] Ξ. διεμάχετο E L; ξένων ἐμηχανᾶτο A B D.

certiores quidem vos de hac re facientes.

§. 23. ἀπὸ νουμηνίας] a novilunio, h. e. ab ipso mensis initio. V. Sturz. L. X. T. I. p. 318. et nos in Gr. T. II. §. 598. a. 2. (Gr. schol. §. 288, 1.) Cf. §. 31.

Κυζικηνόν] Scil. στατῆρα. His aureis nummis πρόςωπον ἦν γυναικὸς (Cybelen esse coniicit Larcherus) ὁ τύπος, ἐπὶ δὲ θατέρου προτομὴ λέοντος, uti testantur Hesychius et Suidas. V. Sturz. l. d. T. II. p. 802. Idem pretium habuisse videntur, quod δαρεικοί, h. e. viginti drachmarum Atticarum argentearum (=4 *Thaler* 14 *ggl.*). V. nos ad I, 1, 9. et quem ibi laudavimus Boeckhium *Staatshaush.* I. p. 25 sq. Nomen habebant a Cyzico, urbe Mysiae ad Propontidem sita.

ὑπάρξει ὑμῖν] V. ad I, 1, 4. De plurali δέξονται ad v. πόλις relato v. ad II, 1, 6.

§. 24. τὰ μὲν — τὰ δέ] Sic A B E pro τῆς μὲν — τῆς δέ. Recte illam scripturam Bornemannus tutatus est, monens vix dubitari posse, quin Pharnabazus Aeoliae, Phrygiae et Troadis fuisset satrapa, comp. Poppon. ad Thucyd. Vol. II. p. 432 sq.

Κλεάρχῳ] „Quum esset harmostes Byzantii (cf. ad II, 6, 1.) et fortasse etiam, postquam in Asia exsul cum exercitu oberrabat." SCHNEID.

Δερκυλλίδᾳ] „Quum esset Abydo praefectus." ID. „V. Thuc. VIII, 61 sq. et cave cogites de eiusdem Dercyllidae Thimbronis successoris in Pharnabazum expeditione Hellen. III, 1, 8 sqq. narrata, quae demum in Olymp. 95⅔ incidit." POPPO. Cod. A habet Δερκυλίδα una λ, uti apud Thucyd.; „sed Xenophon sibi constat in Hell. cumque eo facit Isocr. Pan. c. 40. In Diod. XIV, 38. al. vulgo quidem pariter Δερκυλλίδας exaratur, sed Clar. semper unum tantum λ repraesentat." ID.

§. 25. Ἀναστὰς δ' αὖθις]

θοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χεῤῥόνησον χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥςτε τῷ βουλομένῳ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ ἀπιέναι οἴκαδε· γελοῖον δ' εἶναι ἐν τῇ Ἑλλάδι οὔσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου ἐν τῇ βαρ-
26 *βάρων μαστεύειν. Ἔςτε δ' ἄν, ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγὼ καθάπερ Τιμασίων ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν τὴν μισθοφορίαν. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν εἰδώς, ἃ Τιμασίωνι οἱ Ἡρακλεῶται καὶ*
27 *οἱ Σινωπεῖς ὑπισχνοῦντο, ὥςτε ἐκπλεῖν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ ἐσίγα. Ἀναστὰς δὲ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ Ἀχαιοὶ ἔλεγον, ὡς δεινὸν εἴη ἰδίᾳ μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε καταμένειν καὶ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς μονῆς μὴ κοινούμενον τῇ στρατιᾷ, εἰς δὲ τὸ κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν*

τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ] *μὴ* om. A D E, ut in §. 20. Dind. laudat Wolfium ad Hist. Gr. I, 7, 28. — §. 26. *μισθοφορίαν*] v. adn. — *ὑπισχνοῦντο*] v. adn. — §. 27. *κοινούμενον*] sic A B D pro *κοινοῦντο*, v. ad §. 36. Verba *μὴ κοιν.*

Sic A pro *ἀν. δὲ αὖθις*; B D F G om. *δέ*, haud scio an recte; nam in ipso *αὖθις* latet vis quaedam oppositionis. D exhibet Ionicam formam *αὖτις*; cf. VII, 2, 25. var. scr. Cyrop. IV, 5, 56. Heiland. de dial. Xen. p. 18.

ὥςτε τῷ βουλομένῳ — ἀπιέναι] Ex vulgari dicendi ratione dicendum erat: *ὥςτε τὸν βουλόμενον ἐνοικεῖν, τὸν δὲ μὴ βουλόμενον ἀπιέναι.* Weiskius ad *ὥςτε* et sequentia ex antecedenti orationis membro repetendum putat *ἔσεσθαι.* Schneiderus omisso *ὥςτε* sic scribendum censet: *τῷ μὲν βουλομένῳ — τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ.* At de omisso *μέν* v. ad III, 4, 7. Dativi sine dubio attractionis quodam genere ob antecedentem dativum *αὐτοῖς* positi sunt, uti dicitur *ἀδύνατόν μοί ἐστιν, ὥςτε μὴ βουλομένῳ ἀπιέναι*, v. nos in Gr. T. II. §. 645. et 825. not. 5. (Gr. schol. §. 307, 2.) De *ὥςτε*, quod ex abundanti additum videtur, cf. Cyrop. VIII, 2, 2: *ἐγένετο αὐτῷ, ὥςτε χρήμασιν εὐεργετεῖν.* Infra V, 6, 30. Plura dedimus in Gr. T. II. §. 639. not. 2.

ἀφθόνου] fertilis.

μαστεύειν] V. ad III, 1, 43.

§. 26. *τὴν μισθοφορίαν*] mercedem ad hoc iter necessariam. Infra VII, 6, 23: *ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν*, pignora ad fidem confirmandam necessaria. V. nos in Gr. T. II. §. 484. b. (Gr. schol. §. 244, 3.) Scripsimus *μισθοφορίαν* cum A B D pro *μισθοφοράν*, quod ex §. 23. fluxisse videtur. Formam *μισθοφορία* etiam §. 35. A et B, §. 36. A B C, VI, 1, 16. *μισθοφορίαν* A et E, VII, 1, 3. A B E tuentur. Proprie *μισθοφορά* est merces, *μισθοφορία* ipsa opera mercenaria; saepe tamen alterum cum altero non solum a librariis, sed etiam ab ipsis scriptoribus confunditur, uti docuit Lobeckius in Parerg. ad Phrynich. p. 491 sq.

ὑπισχνοῦντο] Sic A B D E Q; *ἐπαγγέλλοιντο* H I K L; reliqui *ἐπαγγέλοιντο.* Born. coni. *ἐπηγγέλοντο* (de qua aoristi forma v. var. script. I, 4, 12.), Poppo *ἐπηγγείλαντο.* Optativus nullo modo ferri potest. Quod autem hic V. D. *ὑπισχνοῦντο* interpretis manum olere suspicatur,

περὶ τούτων· ὥςτε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, θύομαι μέν, ὡς ὁρᾶτε, 28
ὁπόσα δύναμαι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὅπως ταῦτα τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων, ὁποῖα μέλλει ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔσεσθαι καὶ ἐμοί. Καὶ νῦν ἐθυόμην περὶ αὐτοῦ τούτου, εἰ ἄμεινον εἴη ἄρχεσθαι λέγειν εἰς ὑμᾶς καὶ πράττειν περὶ τούτων, ἢ παντάπασι μηδὲ ἅπτεσθαι τοῦ πράγματος. Σιλανὸς δέ 29
μοι ὁ μάντις ἀπεκρίνατο τὸ μὲν μέγιστον, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· ᾔδει γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ ἄπειρον ὄντα διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δέ, ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοί, ὡς ἄρα γινώσκων, ὅτι αὐτὸς

τῇ στρ. Krüg. pro glossemate vocabuli ἰδίᾳ habet, quod non probo. — τὸ κοινόν] sic ABEH pro κοινόν. — §. 29. ᾔδει] v. adn. — ὡς] sic ABDE pro ὀρθῶς. — γινώσκων] sic AB IL pro γιγν., v. §. 6.

mihi quidem contrarium videtur. Facile glossator aliquis repetito post brevem verborum intercapedinem eodem vocabulo offensus in eius locum substituere potuerit verbum ἐπαγγέλλεσθαι, quod eo magis in promptu erat, quod, uti ex Thoma Magistro p. 312. ed. Iacobitz. videmus, verbum ἐπαγγέλλεσθαι verbo ὑπισχνεῖσθαι explicatur. Vehementer errabunt, si qui usquequaque exquisitiora et rariora vocabula germana, vulgaria et trita eorum interpretamenta censebunt. Cf. supra V, 5, 25. φιλικά et ἐπιτήδεια in codd. permixta.

ὥςτε ἐκπλεῖν] H. e. ita (ea conditione), ut enavigaretis. V. adnotata in II, 6, 6.

§. 27. εἰς — τὸ κοινόν] publice, in consilio publico; εἰς dictum est uti §. 28. λέγειν εἰς ὑμᾶς, coram vobis. V. nos in Gr. T. II. §. 603. d. (Gr. schol. §. 290. d.) De v. τὸ κοινόν cf. infra V, 7, 17.

§. 28. πράττειν περὶ τούτων] agere de his rebus, quae et vobis et mihi salutares videbantur. Cf. infra VII, 2, 12.

§. 29. τὸ μὲν μέγιστον] quod maximi momenti erat. V. ad I, 3, 10.

ᾔδει] A habet ἤδη i. e. ᾔδη, quod recepit Schneiderus et retinuit Bornemannus. Negari quidem non potest, etiam aliis Xenophontis locis huius Atticae formae vestigia in codicibus reperiri; at nullus invenitur locus, in quo haec forma firmissima nitatur auctoritate. In Anabasis quidem libris praeter hunc locum nulla eius vestigia sunt; nam quod supra III, 1, 20. Schneiderus ὅρκους ἤδη κατέχοντας pro ᾔδη legendum coniecit, id nullius momenti est. Cyrop. V, 1, 1. ᾔδη in nonnullis edd. vett. legitur, ibid. VIII, 1, 13. ἤδη (i. e. ᾔδη) est in Vat., 2, 25. ᾔδη in nonnullis edd. vett.

ἐπιβουλὴ ἐμοί] insidiae mihi structae. Ἐπιβουλὴ ἐμοὶ φαίνεται est idem, quod φανερῶς ἐπιβουλεύομαι.

ὡς ἄρα γινώσκων] ut qui nimirum rem cognitam haberet, *natürlich wissend.* De ironico ἄρα v. ad IV, 6, 15.

ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς. Ἐξήνεγκε γὰρ τὸν λόγον, ὡς ἐγὼ πράττειν ταῦτα διανοοίμην ἤδη οὐ πείσας
30 ὑμᾶς. Ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἑώρων ἀποροῦντας ὑμᾶς, τοῦτ' ἂν ἐσκόπουν, ἀφ' οὗ ἂν γένοιτο, ὥστε λαβόντας ὑμᾶς πόλιν τὸν μὲν βουλόμενον ἀποπλεῖν ἤδη, τὸν δὲ μὴ βουλόμενον, ἐπεὶ κτήσαιτο ἱκανά, ὥστε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ οἰ-
31 κείους ὠφελῆσαί τι. Ἐπεὶ δὲ ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας Ἡρακλεώτας καὶ Σινωπεῖς, ὥστε ἐκπλεῖν, καὶ μισθὸν ὑπισχνουμένους ὑμῖν ἄνδρας ἀπὸ νουμηνίας, καλόν μοι δοκεῖ εἶναι σωζομένους, ἔνθα βουλόμεθα, μισθὸν τῆς σωτηρίας λαμβάνειν· καὶ αὐτός τε παύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας καί, ὁπόσοι πρὸς ἐμὲ προσῄεσαν, λέγοντες, ὡς χρὴ ταῦτα πράττειν, ἀναπαύσασθαί φημι

§. 30. ἑώρων ἀπορ. ὑμᾶς] sic AB pro ἀπορ. ὑμ. ἑώρων. — §. 31. καί] om. B. — ὥστε ἐκπλεῖν] sic ABDFGIK et Q (sed hic ὡς ἐκπλεῖν); in EN haec post ὑμῖν posita sunt; iniuria Zeun. et Krüg. ex §. 26. addita censent. — ἄνδρας] vid. adn. — σωτηρίας] πορείας BN; πορίας Q; ἀπορίας ACDEFGO, v. adn. — παύομαι] sic AB pro ἀναπαύομαι. — πρὸς ἐμέ] sic AB pro μέ; v. ad III, 3, 2. — ἀναπαύσασθαι] ἀναπαύσεσθαι AB; ἀναπαύεσθαι al.; Dind. e coni. παύεσθαι, v. ad IV, 2, 4.; si quid mutandum, magis placet ἀποπαύεσθαι. — §. 32. γινώσκω] Dind. contra codd. γίγν., v. ad §. 6. — ὁμοῦ μέν] sic ABE pro ὁμοῦ μὲν γάρ; utrumque recte

ἐπεβούλευε διαβάλλειν με] insidiose cogitabat me calumniari. V. Sturz. L. X. T. II. p. 270. et Herbstium ad Conviv. IV, 62: αἰσθάνομαι γάρ τινας ἐπιβουλεύοντας διαφθεῖραι αὐτόν.

§. 30. εἰ — ἑώρων —, τοῦτ' ἂν ἐσκόπουν, ἀφ' οὗ ἂν γένοιτο, ὥστε — ἀποπλεῖν] si — vidissem, id mecum perpendissem, unde fieri posset, ut enavigaretis. De imperfectis ἑώρων et ἐσκόπουν v. nos ad Commentar. I, 1, 5: Ἐδόκει δ' ἂν ἀμφότερα ταῦτα, εἰ — ἐφαίνετο, et in Gr. T. II. §. 820. not. 1. (Gr. schol. §. 339, 2. I. b. p. 483.) Scriptor mente ad id ipsum redit, quo res fiebat. Infra VII, 6, 33. V, 8, 13: εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα, si id faceremus, omnes perissemus: ubi observanda sunt imperfectum et aoristus iuncta, quorum illud repetitionem actionis, hic simplicem actionem notat. Cf. Agesil. IV, 4., ubi v. Breitenbach. De ὥστε v. ad §. 25.

ὑμᾶς — τὸν μὲν — τὸν δέ] V. ad I, 7, 15.

§. 31. πέμποντας] V. ad IV, 5, 8.

ἄνδρας] ABEN ὦ ἄνδρες, quod dubitari non potest quin a manu emendatrice profectum sit; ἄνδρας pro τινάς dictum est. Cf. VI, 4, 8. Intelligendi sunt Timasio et Thorax, v. §. 23. et 26.

σωζομένους] Scil. ἡμᾶς, quod ex tota oratione facile cogitatione suppletur.

ἔνθα βουλόμεθα] quo volumus scil. σώζεσθαι. Cf. V, 7, 6. De ἔνθα v. ad II, 3, 19.

χρῆναι. Οὕτω γὰρ γινώσκω· ὁμοῦ μὲν ὄντες πολλοί, 32
ὥσπερ νυνί, δοκεῖτε ἄν μοι καὶ ἔντιμοι εἶναι καὶ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἐστι καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων· διασπασθέντες δ' ἂν καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης τῆς δυνάμεως οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν, οὔτε χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε. Δοκεῖ οὖν μοι 33
ἅπερ ὑμῖν, ἐκπορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐάν τις μείνῃ ἢ ἀπολιπὼν ληφθῇ, πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν τὸ στράτευμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες.

Ὁ δὲ Σιλανὸς ἐβόα καὶ ἐπεχείρει λέγειν, ὡς δίκαιον 34
εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. Οἱ δὲ στρατιῶται οὐκ ἠνεί-

se habet. — ἡττόνων] sic ABEIK pro ἡττωμένων. — δ' ἄν] sic ABE pro δέ. — δύναισθε] sic DE; δύνασθε B; δύνασθαι A; δυναίμεθα Ald.; reliqui δυνάμεθα. — ἀπαλλάξαιτε] sic Steph.; ἀπαλλάξετε ABE; reliqui ἀπαλλάξητε. Licet indicativus futuri cum ἄν iunctus reiiciendus non sit (v. ad II, 5, 13.), tamen ab h. l. ob antec. δύναισθε alienus est. — §. 33. μοι] om. AB. — ἐάν] sic AB pro ἄν. — μείνῃ ἤ] ABEN μέν τι, unde Hutch. coni. ἐάν τις μέντοι ἀπολ. — ἀπολιπὼν ληφθῇ] sic ABEN pro ἀπολιπών τινα ληφθῇ. — ἀράτω] sic ADEQ pro αἱρέτω. — ἅπαντες] sic AB pro πάντες.

μισθὸν τῆς σωτηρίας λαμβάνειν] Elegantissime dictum est per irrisionem quandam; nam si quis ab altero servatur, non accipit mercedem salutis, sed dat. Cf. infra VII, 6, 30: μισθὸν προσετέλει τῆς ἀσφαλείας, mercedem adeo addebat vobis pro securitate, quam vobis paravit. Consimili orationis lepore Xenophon in Commentar. II, 6, 4. dicit εὖ δὲ πάσχων ἀνέχεται (*sich Wohlthaten gefallen läfst*), ubi v. adnotata nostra, et infra V, 8, 13: ὅσοις σώζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ὑμᾶς, *die es sich wohl gefallen liefsen, durch euch gerettet zu werden.* Hanc autem ipsam orationis elegantiam h. l. scripturae corruptelam attulisse, non est, quod miremur. V. var. scr.

§. 32. διασπασθέντες δ' ἂν καὶ — γενομένης τῆς δυνάμεως οὔτ' ἂν — δύναισθε] De participio et genitivis absolutis per καί consociatis v. ad I, 1, 7. et de repetito ἄν ad I, 3, 6.

οὔτε χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε] neque impune abibitis. De χαίροντες v. Hermannum ad Viger. p. 766 sq. et Pflugkium ad Eur. Herc. F. 258.; de verbo ἀπαλλάττειν intransitive (abire, discedere, *davon kommen*) dicto v. nos ad Commentar. I, 7, 3: καὶ αὐτὸς αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν.

§. 33. ἐάν τις μείνῃ ἢ ἀπολιπὼν ληφθῇ] si quis maneat aut nos reliquisse (deseruisse) convincatur.

Ἀνέτειναν] De asyndeto v. ad III, 2, 33.

§. 34. οὐκ ἠνείχοντο] se

χοντο, ἀλλ' ἠπείλουν αὐτῷ, ὅτι, εἰ λήψονται ἀποδιδρά-
35 σκοντα, τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. Ἐντεῦθεν, ἐπεὶ ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται, ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον εἴη, καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς εἴη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι, τὰ δὲ χρήματα, ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι, ἐψευ-
36 σμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορίας. Ἐνταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι ἦσαν καὶ ἐδεδοίκεσαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθοφορίαν ὑπεσχημένοι. Παραλαβόντες οὖν οὗτοι καὶ τοὺς ἄλλους

§. 34. *ὅτι*] v. adn. — §. 35. *μισθοφορίας*] sic AB pro *μισθοφορᾶς*, v. ad §. 26. — §. 36. *δέ*] addunt ABC. — *ἐδεδοίκεσαν*] v. adn. — *οἱ τήν*] om. A. — *μισθοφορίαν*] sic ABC pro *μισθοφοράν*. — *Παραλαβόντες οὖν*] sic ABE pro *καὶ παραλ.* — *ἀνεκεκοίνωντο*] sic FGIKL; *ἀνακεκοίνωντο* H; *ἀντκοινῶντο* AC; *ἀνεκοινοῦντο* B; reliqui *ἀνεκεκοίνωτο*. — *παν-*

continere non poterant. V. ad I, 8, 26.

ἠπείλουν —, ὅτι, εἰ λήψονται —, ἐπιθήσοιεν] Rectae orationis forma cum obliquae confusa est. V. ad I, 3, 14. Vocabulum *ὅτι* auctore Dindorfio cum A et B ante *εἰ* transposui, quum in reliquis codd. locum suum habeat ante v. *τὴν δίκην ἐπιθ.* Feci id auctoritate codicum motus, non ignorans alterum verborum ordinem et exquisitiorem esse et aliis quoque locis a Xen. delectum, uti I, 6, 2: *εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι — κατακάνοι ἄν.* II, 2, 20. V, 7, 7: *λέγεται, ὅταν ὁ βοῤῥᾶς πνέῃ, ὡς καλοὶ πλοῖ εἴσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.* Quibus Bornemannus addit Popponem de Eloc. Thuc. p. 303.

τὴν δίκην] iustam, meritam poenam. V. ad I, 3, 20.

§. 35. *ἐπεψηφικώς*] V. ad V, 1, 14.

ἐψευσμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορίας] Genitivi pendent a verbis *τὰ δὲ χρήματα*, pecunias stipendii, quas — promiserant, mentiti erant, h. e. de pecuniis fidem fefellerant. Sic saepe *ψεύδεσθαί τι*, Cyrop. V, 2, 10: *οὔτε συνθήκας ἂν ψευδοίμην.* Cf. Breitenb. ad Ages. I, 11. Verba *τῆς μισθοφορίας* alieno loco posita Hutchinsonus et Krügerus ex interpretamento irrepsisse censent; Bornemannus et Poppo opponunt IV, 3, 1: *ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ὡς ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων*, ubi v. adnotata nostra.

§ 36. *ἐκπεπληγμένοι ἦσαν*] Scil. Timasio et Thorax, qui, ab Heracleotis et Sinopensibus permoti, stipendia militibus promiserant.

ἐδεδοίκεσαν] Sic Bornemannus et Dindorfius ediderunt ex optimo A, qui exhibet *ἐδεδείκεσαν*; ceteri omnes codd. praeferunt *ἐδεδίεσαν* contra praeceptum Phrynichi p. 180. ed. Lob.: *Ἐδεδίεσαν καὶ τοῦτο τῆς Λολλιανοῦ μούσης· σὺ δὲ λέγε τετρασυλλάβως ἄνευ τοῦ ε ἐδέδισαν*, ubi v. Lobeckium. Formam *ἐδεδοίκεσαν* legimus supra III, 5, 18. Ceterum ne alteram quidem formam *ἐδεδίεσαν* respuendam esse docent Xen. Hellen. IV, 4, 16. Thucyd. IV, 55. et V, 14., in quibus locis omnes codd. eam praebent; etiam IV, 117. Casselanus et F dant *ἐδεδίεσαν* pro *ἔδεισαν*, quanquam Poppo (v. eum in var. script. IV, 55.) ubivis *ἐδέδισαν* praeferri mavult. Veterum grammaticorum praecepta saepenu-

στρατηγοὺς, οἷς ἀνεκεκοίνωντο, ἃ πρόσθεν ἔπραττον (πάντες δ' ἦσαν πλὴν Νέωνος τοῦ Ἀσιναίου, ὃς Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει, Χειρίσοφος δὲ οὔπω παρῆν), ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα καὶ λέγουσιν, ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς καὶ δοκοίη κράτιστον εἶναι πλεῖν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα
37 ἔστι, καὶ κατασχεῖν τὴν Φασιανῶν χώραν. Αἰήτου δὲ υἱδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων εἴποι εἰς τὴν στρατιάν· ὑμεῖς

τες] sic ABC pro ἅπαντες. — Νέωνος] Μένωνος ACD. — Ἀσιναίου] v. adn. — οὔπω] EQ; οὕτω AC; reliqui οὐ. — μεταμέλοι] μεταμελοίη ABC, sine dubio ex antec. δοκοίη; μεταμέλει FGIK. — πλοῖα ἔστι] v. adn. — §. 37. υἱδοῦς] v. adn. — ὅτι] om. BC.

mero levi auctoritate niti multis iam locis vidimus.

Παραλαβόντες — τοὺς ἄλλους στρατηγούς] assumptis in societatem ceteris ducibus. Cf. VII, 2, 17. et 20. De seq. verbo ἀνακοινοῦσθαι v. ad III, 1, 5.

Ἀσιναίου] Deteriores codd. habent Ἀσινέως. Stephanus Byz.: τὸ ἐθνικὸν Ἀσιναῖος, καὶ Ἀσινεὺς κακῶς. Asine fuit oppidum Laconiae (v. ad V, 3, 4.); hinc infra VII, 2, 29. Neo Λακωνικὸς audit.

λέγουσιν, ὅτι μεταμέλοι — καὶ δοκοίη] V. ad I, 1, 3.

Φᾶσιν] Intelligendus est h. l. Colchicus Phasis (hodie *Rion*), non ille, qui supra IV, 6, 4. commemoratus est.

πλοῖα ἔστι] Recte post πλοῖα Schneiderus, Dindorfius, Born., Poppo eliminaverunt ἐκεῖ, quod abest a tribus optimae notae codicibus ABC; Martinus legendum coniicit πλοῖα ἔχειν ἔστι, at §. 35. navigia iam ab Heracleotis missa commemorantur; Krügerus in comm. de auth. p. 55. ἐκεῖ retinendum et de Cotyoris intelligendum censet; at haec relatio hoc quidem loco nullo pacto admittenda est. Quanquam pro ἔστι commodius πάρεστι dictum fuisse, ut §. 20, negari non potest.

§. 37. Αἰήτου δὲ υἱδοῦς] „Strabo I, 2. p. 71 sq.: ὁ Αἰήτης (fabulosus ille Medeae pater) πεπίστευται βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος καὶ ἔστι τοῖς ἐκεῖ τοῦτ' ἐπιχώριον τοὔνομα. Itaque mirus esset Xen. avi, non ipsius nomine regulum appellans, nisi statuere liceret, tunc apud Graecos hunc Aeeten in vulgus notum fuisse." KRÜGERUS, qui idem pro υἱδοῦς recte in ed. min. scripsit υἱδοῦς. Veteres grammatici docent, ubicunque apud Atticos diphthongus υι inveniatur, sequi vocalem, quanquam hanc opinionem grammaticorum commentum esse demonstrare studuit G. Hermannus in Opusc. Vol. III. p. 71 sq. V. nos ad Comment. I, 2, 30. in var. scr. Veram scripturam servavit A, qui exhibet υιδοῦς (i. e. υἱδοῦς); BDN habent υἱιδοῦς; Ald. υἱῶς; reliqui υἱός. Ceterum υἱδοῦς h. l. omnino pro ἐκγόνῳ accipiendum videtur.

εἴποι εἰς τὴν στρατιάν] V. ad §. 27.

ὑμεῖς δέ κτλ.] De obliquae orationis in rectam transitu v. ad I, 3, 14.

δὲ ξυλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε, λέγετε. Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην οὐκ ἐκκλησιάζειν, ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ ἕκαστον λοχαγοὺς πρῶτον πειρᾶσθαι πείθειν. Καὶ ἀπελθόντες ταῦτ' ἐποίουν.

1 VII. Ταῦτα οὖν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο τὰ πραττόμενα. Καὶ ὁ Νέων λέγει, ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώ-
2 τας ἐξαπατήσας πάλιν εἰς Φᾶσιν. Ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον· καὶ ξύλλογοι ἐγίγνοντο, καὶ κύκλοι ξυνίσταντο, καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσειαν, οἷα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους· ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν θάλατταν κατέφυγον,
3 κατελεύσθησαν. Ἐπεὶ δὲ ᾔσθάνετο Ξενοφῶν, ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα ξυναγαγεῖν αὐτῶν ἀγορὰν καὶ μὴ ἐᾶσαι ξυλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα ξυλ-

ξυλλ.] sic A pro συλλ. — οὐκ] v. adn. — αὐτοῦ] sic B; αὑτοῦ A; αὐτούς O; reliqui ἑαυτοῦ. — πρῶτον] sic ABC pro πρώτους. — πείθειν] sic ABCDE pro πεῖσαι.

Cap. VII. §. 1. Ταῦτα οὖν οἱ στρ. ἀνεπ. τὰ πρ.] sic ABE (sed hic om. οἱ) pro Οἱ δὲ στρ. ἀνεπ. ταῦτα πρ. Born. et Dind. ediderunt idem, quod nos, sed ille τά uncis sepsit, hic plane exterminavit, vereor, ut recte; nam pronomen οὗτος saepe multis interiectis vocabulis a suo substantivo divellitur. — τοὺς στρ. ἐξαπατήσας] sic AB pro ἐξ. τ. στρ. — §. 2. ξύλλ. — ξυνίστ.] sic AB pro σύλλ. — συνίστ., v. ad II, 1, 17. — §. 3.

ἀποδείκνυται — γνώμην] V. ad V, 2, 9.

οὐκ ἐκκλησιάζειν] Sic ABCE; reliqui habent μή; utrumque aptum: μή, ne concionem convocarent; οὐκ, se nolle convocare concionem.

Cap. VII. §. 1. ἀνεπύθοντο] V. ad V, 5, 25.

πάλιν εἰς Φᾶσιν] „Itaque Neo hunc Phasin eundem putabat vel se putare simulabat, quem IV, 6, 4. cognovimus." KRÜG.

§. 2. φοβεροὶ ἦσαν, μή] timendi erant, h. e. timorem Xenophonti incutiebant, ne. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 480. Hier. VI, 15: φοβερὸς δέ, μὴ ἀνήκεστόν τι ποιήσῃ, ubi v. Breitenbach. Apte Hertlin. comp. Herod. I, 155: οὐδὲν δεινοί τοι ἔσονται, μὴ ἀποστέωσι. Cf. supra ad V, 2, 26: δῆλοι ἦσαν, ὅτι.

οἷα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κτλ.] „Nihil de Colchorum legatis aut de eis, quae hic adiiciuntur, supra me legere memini. Referenda igitur haec videntur ad ea, quae narrantur §. 13—25. Sed hoc praeposterum, ut vel Xenophonti vel librariis aliquid imputari possit." WEISK. „Hanc, si qua est, Xenophontis culpam esse inde patet, quod l. l. hanc rem tam copiose narrat, ac si eam omnino nondum commemoraverit. Quodsi autem de ea exposuisset, repetitionem evitare non potuisset. Excusabit auctorem Horatius (ad Pison. 42.): Ordinis haec virtus erit et venus, aut ego fallor, Ut iam nunc dicat iam nunc de-

4 λέγειν ἀγοράν. Οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἤκουσαν, ξυνέδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτόν, λέγει δὲ ὧδε·

5 Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμέ, ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. Ἀκούσατε οὖν μου πρὸς θεῶν· καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικεῖν, οὐ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν, πρὶν ἂν δῶ δίκην· ἂν δ' ὑμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες, οὕτως αὐτοῖς χρῆσθε, ὥςπερ ἄξιον. Ὑμεῖς δ', ἔφη, ἴστε δήπου, 6 ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται· καὶ ὅτι, ἐὰν μέν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἰέναι, πρὸς ἑσπέραν δεῖ πορεύεσθαι· ἢν δέ τις βούληται εἰς τοὺς βαρβάρους, τοὔμπαλιν πρὸς ἕω. Ἔστιν οὖν ὅςτις τοῦτο ἂν δύναιτο ὑμᾶς

Ξενοφῶν] sic ABE pro ὁ Ξ. — ξυναγ. — ξυλλεγῆναι — ξυλλέγειν] sic AB pro συναγ. — συλλεγῆναι — συλλέξαι (E habet συλλέγειν). — αὐτῶν ἀγοράν] ἀγ. αὐτῶν A. — §. 4. ξυνέδρ.] sic AB pro συνέδρ. — §. 5. ἀδικεῖν] v. adn. — δῶ δίκην] sic AB pro δῶ τὴν δ., v. ad I, 3, 20. — χρῆσθε] χρῆσθαι ABL. — §. 6. δ' ἔφη ἴστε] sic A; δὲ εὖ ἴστε BN; δ' ἐφῆσθε D; reliqui ἐπίστασθε. — ὅθεν] sic ADE pro ὁπόθεν. — ἥλιος] sic hic et infra AB pro ὁ ἥλ., v. ad I, 10, 15. — ὅπου] sic AB pro ὅποι. — ἤν] sic AB pro ἐάν. — ἂν δύναιτο] sic AB pro δύναιτ' ἄν. — ὑμᾶς] ἡμᾶς A.

bentia dici, Pleraque differat et praesens in tempus omittat." KRÜGERUS de auth. p. 30.

§. 3. ἀγοράν] Hoc vocabulum notione ἐκκλησίας dictum apud Xenophontem alias non legitur, neque omnino apud Atticos scriptores frequens est. Krügerus affert Aeschin. c. Ctes. p. 421. φυλῶν ἀγοράν et quod saepius in inscriptt. legitur δημοτῶν ἀγοράς, comp. Lexx. Segg. p. 210, 9. Ex Homero hic usus repetitus videtur. V. Heiland. de dial. Xen. p. 17.

§. 4. ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτόν] quod ad se (Xenophontem) venissent et terrae Phasianae occupandae consilium inissent. V. c. 6, 36.

§. 5. Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν] V. ad II, 5, 13.

ὡς ἐγὼ ἄρα] De ἄρα explicativo v. nos in Gr. T. II. §. 757. a. (Gr. schol. §. 324, 3. a.) Indicativus μέλλω positus est, quasi milites ipsi loquentes inducti sint.

ἀδικεῖν] Sic B; eodem ducit A, qui habet ἀδίκειν; reliqui ἀδικῶν; etiam altero loco AB dant ἀδικεῖν pro ἀδικοῦντες; utrumque e grammatica ratione probari potest; φαίνομαι ἀδικεῖν est videor iniuste facere, φαίνομαι ἀδικῶν appareo me iniuste facere. V. Buttm. §. 144, 6. Rost. §. 184, 8. add. 2. Kühner. T. II. §. 658. not. 3. c. (Gr. schol. §. 311, 8.)

§. 6. δήπου] V. ad III, 2, 15.

τοῦτο — ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι] Cf. §. 7. 11. V. ad I, 3, 3. De duplici accusativo multa ex-

ἐξαπατῆσαι, ὡς ἥλιος ἔνθα μὲν ἀνίσχει, δύεται δ' ἐνταῦ-
7 θα, ἔνθεν δὲ δύεται, ἀνίσχει δ' ἐντεῦθεν; Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐπίστασθε, ὅτι βοϱέας μὲν ἔξω τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει, νότος δὲ εἴσω εἰς Φᾶσιν· καὶ λέγεται, ὅταν βοῤῥᾶς πνέῃ, ὡς καλοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο οὖν ἔστιν ὅπως τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσαι,
8 ὥςτε ἐμβαίνειν, ὁπόταν νότος πνέῃ; Ἀλλὰ γάρ, ὁπόταν γαλήνη ᾖ, ἐμβιβῶ. Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐν ἑνὶ πλοίῳ πλεύσομαι, ὑμεῖς δὲ τοὐλάχιστον ἐν ἑκατόν; Πῶς ἂν οὖν ἐγὼ ἢ βιασαίμην ὑμᾶς ξὺν ἐμοὶ πλεῖν μὴ βουλομένους, ἢ
9 ἐξαπατήσας ἄγοιμι; Ποιῶ δ' ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ

ἔνθα μέν] ἔνθεν μέν A F G et a pr. m. I, v. adn. — §. 7. ἐπίστασθε] sic B D E; ἐπίστασθαι A; reliqui ἐπιστάμεθα. — βοϱέας] sic A B et paullo post βοῤῥᾶς A pro ὁ β., v. ad I, 10, 15. — καὶ λέγεται] sic A B D pro καὶ ἀεὶ λέγετε; Steph. καὶ λέγετε; at λέγεται est h. l. idem fere, quod constat, scitis. — πνέῃ] πνῇ A. — ὡς καλοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλ.] sic A B D (nisi quod A καλλοί et πλόοι habet) pro ὥςτε καλὸν πλοῖα εἶναι καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ἑ. — ὑμᾶς] sic A B D E; reliqui om. — §. 8. ὁπόταν] sic A B D E; reliqui ὑμᾶς, ὁπόταν. — πλεύσομαι] sic A B D; ποϱεύσομαι E; reliqui πλευσοῦμαι, v. empla collegit Sturz. L. X. T. II. p. 210 sq.

ἔνθα μὲν —, δύεται δ' ἐνταῦθα, ἔνθεν δὲ —, — δ' ἐντεῦθεν] Schaeferus in Meletemm. p. 111. hunc locum sic scribendum censet: ἔνθεν μὲν —, δύεται μὲν ἐντ., ἔνθα δέ. At primum παϱαλληλισμὸν illum particularum μὲν — μέν, δὲ — δέ, de quo supra ad III, 1, 43. exposuimus, saepe negligi apparebit ex eis, quae in Gr. T. II. §. 733, 5. diximus. Quod autem paullo ante ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται, hoc autem loco ἔνθα μὲν ἥλιος ἀνίσχει et ἔνθεν δὲ δύεται dixit, ne id quidem offensioni potest esse; nam posteriore loco per genus quoddam attractionis relativum ἔνθα demonstrativo ἐνταῦθα, relativum ἔνθεν demonstrativo ἐντεῦθεν respondet. Vid. Hermannum ad Viger. p. 941. et nos in Gr. T. II. §. 787. not. 6. (Gr. schol. §. 332. not. 7.) Cf. Oec. XVIII, 1: στὰς ἔνθα πνεῖ ἄνεμος (pro ἐνταῦθα, ἔνθεν).

§. 7. Ἀλλὰ μήν] Iam vero. V. ad I, 9, 18.

βοϱέας — βοῤῥᾶς] Sic omnes codd.; supra IV, 5, 3. βοῤῥᾶς. Etiam apud alios Atticos scriptores nonnunquam soluta forma legitur, uti apud Thucyd. II, 96. III, 4. 23., at βοῤῥᾶς VI, 2. V. Poppon. I, 1. p. 230. Plat. Phaedr. p. 229. B. ὁ Βοϱέας, C. Βοϱέου.

εἴσω] τοῦ Πόντου. De sequentis ὡς collocatione v. ad V, 6, 34.

ἐμβαίνειν] Scil. εἰς τὰς ναῦς. Oecon. VIII, 8: ἐν τάξει δ' ἐμβαίνουσι καὶ ἐκβαίνουσι, ubi v. Breitenb.

§. 8. Ἀλλὰ γάρ] At enim (aber freilich.) V. ad III, 2, 25.

Οὐκοῦν —;] Nonne igi-

ἀποβαίνομεν εἰς τὴν χώραν· γνώσεσθε δήπου, ὅτι οὐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐστέ· καὶ ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἐξηπατηκὼς εἷς, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων ἔχοντες ὅπλα. Πῶς ἂν οὖν εἷς ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην, ἢ οὕτω περὶ αὑτοῦ τε καὶ ὑμῶν βουλευόμενος; Ἀλλ' οὗτοί εἰσιν οἱ 10
λόγοι ἀνδρῶν καὶ ἠλιθίων κἀμοὶ φθονούντων, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν τιμῶμαι. Καίτοι οὐ δικαίως γ' ἄν μοι φθονοῖεν· τίνα γὰρ αὐτῶν ἐγὼ κωλύω ἢ λέγειν, εἴ τίς τι ἀγαθὸν δύναται, ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι, εἴ τις ἐθέλει, ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ, ἢ ἐγρηγορέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας ἐπιμελόμενον; Τί γάρ; ἄρχοντας αἱρουμένων ὑμῶν ἐγώ τινι ἐμποδών εἰμι; Παρίημι, ἀρχέτω·

ad V, 1, 10. — οὖν ἐγὼ ἢ β. ὑμᾶς] sic AB pro οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ἢ β. — ξύν] sic AB pro σύν. — §. 9. Ποιῶ δ'] ποιῶ θ' AB. — καὶ δή] sic ABC pro καὶ δὴ καί. — ὑμεῖς δέ] sic AB pro ὑμᾶς, ὑμεῖς δέ. — αὑτοῦ] sic Steph. pro αὐτοῦ. — §. 10. καὶ ἠλ. κἀμοί] sic AB pro ἠλ. καὶ ἐμοί. — ἐγώ] sic ABE; reliqui om. — ἀγαθὸν δύναται] sic AB pro δ. ἀγ. — ὑμῶν — ὑμετέρας] ἡμῶν AB et ἡμετέρας cum FGIKL. — ἐπιμελόμενον] ἐπιμελούμενον BQ; ἐπιμελουμένους superimposito ον A. — ὑμῶν] om. BHL. — ἐγώ τινι] v. adn. —

tur —? Male in A scribitur οὔκουν, quod ab h. l. alienum est. Infra V, 8, 9. recte in omnibus codd. legitur οὐκοῦν. VI, 5, 21. omnes codd. habent οὐκοῦν praeter KL, in quibus οὐκ οὖν est. Male ibi Krügerus edidit οὔκουν. VI, 7, 14. 16. 21. V. nos in excurs. III. ad Commentar. et in Gr. schol. §. 324. not. 7.

§. 9. Ποιῶ] pono, sumo, fingo animo, Latine: fac. V. Sturz. L. X. T. III. p. 580. De protasi paratactica v. nos in Gr. T. II. §. 823, 8. Enucleatissime atque doctissime hunc grammaticae locum nuper pertractavit C. Fr. Hermannus in Indice Schol. April. 1850.

καὶ δή] aut etiam vertendum est, aut fac. V. Hermannum ad Viger. nr. 331. p. 839. Klotz. ad Devar. T. II. p. 646 sq. et nos in Gr. T. II. §. 691. B. c. p. 388. Menkius laudat Pflugk. ad Eur. Med. 386.

ἐγγὺς μυρίων] Hellen. VII, 4, 26: τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἔλαβον ἐγγὺς διακοσίων. Sed supra IV, 2, 28. τόξα ἐγγὺς τριπήχη et infra VII, 8, 18. τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. Plura contulit Sturz. L. X. T. II. p. 10.

εἷς ἀνήρ] „ideoque defensoribus destitutus." KRÜG.

§. 10. Τί γάρ;] Wie nun? Sic saepe hae particulae usurpantur, ubi quis cum alacritate quadam ad novam sententiam transit. V. nos ad Commentar. II, 6, 2. et in Gr. T. II. §. 833. i. (Gr. schol. §. 324, 2.)

ἐγώ τινι] Sic Bornemannus et Dindorfius pro ἐγὼ τίνι, quod a Krügero defenditur Cyrop. IV, 6, 8: σὺ ἡμῖν τί ἀντὶ τούτων ὑπηρετήσεις;

Παρίημι, ἀρχέτω] Permitto, non adversor, imperet. De asyndeto v. ad IV, 3,

11 μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. Ἀλλὰ γάρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τούτων τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξαπατηθῆναι ἂν οἴεται ταῦτα ἢ ἄλλον ἐξαπατῆ-
12 σαι ταῦτα, λέγων διδασκέτω. Ὅταν δὲ τούτων ἅλις ἔχητε, μὴ ἀπέλθητε, πρὶν ἀκούσητε, οἷον ὁρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον πρᾶγμα· ὃ εἰ ἔπεισι καὶ ἔσται οἷον ὑποδείκνυσιν, ὥρα ἡμῖν βουλεύεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, μὴ κάκιστοί τε καὶ αἴσχιστοι ἄνδρες ἀποφαινώμεθα καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων, καὶ καταφρονηθῶμεν.

13 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐθαύμασάν τε, ὅτι εἴη, καὶ λέγειν ἐκέλευον. Ἐκ τούτου ἄρχεται πάλιν· Ἐπίστασθέ που, ὅτι χωρία ἦν ἐν τοῖς ὄρεσι βαρβαρικά,

μόνον ἀγαθόν τι] μόνον εἰ ἀγαθόν τι AB. — ὑμᾶς] ἡμᾶς AB; reliqui praeter EFGIK om. — §. 11. ἐξαπατηθῆναι ἄν] sic ABFGIKL pro ἂν ἐξ. — §. 12. πρίν] v. adn. — ὑποδείκνυσιν] sic ADE; ἐπιδεικνύουσιν B; reliqui ἐπιδείκνυσιν. — ὑπέρ] sic AB pro περί. — ἀποφαινώμεθα] sic ABEO pro φανῶμεν. — καὶ φιλίων] καὶ φίλων HL; ABEO om. — καὶ καταφρονηθῶμεν] om. ABE. — §. 13. Ἀκούσαντες δέ] sic AB pro ἀκούσαντες. — ὅ τι] sic AB pro τί. —

29. et de imperativo concessivo v. ad I, 8, 17.

μόνον — φαινέσθω] modo appareat eum utile vobis consilium dare. De μόνον cum imperativo sociato v. Sturz. L. X. T. III. p. 171.

§. 11. εἰ δέ τις ὑμῶν κτλ.] si quis autem vestrum fieri posse credit, ut aut ipse in his rebus decipiatur, aut alium decipiat. De ἄν infinitivo adiuncto v. ad I, 3, 6. et de ἄν ad ἐξαπατῆσαι repetendo v. ad I, 6, 2.

§. 12. Ὅταν δὲ τούτων ἅλις ἔχητε] Quum autem de his rebus vobis satisfactum erit, h. e. quum vobis de his rebus persuasum erit.

πρὶν ἀκούσητε] Sic scripsi cum AB pro πρὶν ἂν ἀκούσητε, quod optimorum librorum auctoritate posthabita ab omnibus recentioribus editoribus immerito receptum est. Nam non solum apud Homerum, Iones, Pindarum, tragicos, Thucydidem, Antiphontem, Aeschinem, verum etiam apud Xenophontem πρίν non addito ἄν cum coniunctivo coniunctum reperitur, uti de Venat. III, 6. πρὶν ἴδωσιν (in omnibus codd.), ubi v. Sauppium. Oeconom. XII, 1: πρὶν παντάπασιν ἡ ἀγορὰ λυθῇ (in omnibus codd.), ubi v. Breitenbach.

οἷον ὁρῶ — ἀρχόμενον πρᾶγμα] qualem rem in exercitu pullulare videam.

ἔπεισι] invadet, ingruet sc. in exercitum.

οἷον ὑποδείκνυσιν] Ex ἔσται eliciendum est ἔσεσθαι. V. ad I, 2, 15. Verte: quale futurum esse speciem praebet, aut: quale futurum esse videtur.

αἴσχιστοι ἄνδρες ἀποφαινώμεθα] V. ad III, 1, 36. De seq. πρός v. ad I, 6, 6.

φίλια τοῖς Κερασουντίοις, ὅθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱε-
ρεῖα ἐπώλουν ἡμῖν καὶ ἄλλα ὧν εἶχον, δοκοῦσι δέ μοι
καὶ ὑμῶν τινες εἰς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τούτων ἐλθόντες
ἀγοράσαντές τι πάλιν ἀπῆλθον. Τοῦτο καταμαθὼν Κλεά- 14
ρετος ὁ λοχαγός, ὅτι καὶ μικρὸν εἴη καὶ ἀφύλακτον διὰ
τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι, ἔρχεται ἐπ' αὐτοὺς τῆς νυκτὸς
ὡς πορθήσων, οὐδενὶ ἡμῶν εἰπών. Διενενόητο δέ, εἰ λά- 15
βοι τόδε τὸ χωρίον, εἰς μὲν τὸ στράτευμα μηκέτι ἐλθεῖν,
εἰςβὰς δ' εἰς πλοῖον, ἐν ᾧ ἐτύγχανον οἱ ξύσκηνοι αὐτοῦ
παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος, εἴ τι λάβοι, ἀποπλέων οἴ-
χεσθαι ἔξω τοῦ Πόντου. Καὶ ταῦτα ξυνωμολόγησαν
αὐτῷ οἱ ἐκ τοῦ πλοίου σύσκηνοι, ὡς ἐγὼ νῦν αἰσθάνο-
μαι. Παρακαλέσας οὖν ὁπόσους ἔπειθεν ἦγεν ἐπὶ τὸ χω- 16

βαρβαρικά] sic ABE pro τοῖς βαρβαρικοῖς. — ἡμῖν] ὑμῖν ABFGHIKL. — ἀπῆλθον] v. adn. — §. 14. Κλεάρετος] sic FGHIL; Κλεάνετος K; reliqui Κλεάρατος; eadem fluctuatio infra. — τῆς νυκτός] sic AEH pro νυκτός; illud certa quadam nocte, hoc noctu. — §. 15. τόδε] v. adn. — εἰςβάς] sic ABE pro ἐμβάς; utrumque per se bonum, v. Sturz. L. X. T. II. p. 76. — ξύσκ. — ξυνωμ.] sic AB pro σύσκ. — συνωμ. — ἐκ τοῦ πλοίου] v. adn.

§. 13. Κερασουντίοις] V. ad V, 3, 2.
ἱερεῖα] V. ad IV, 4, 9.
δοκοῦσι — ἀπῆλθον] Sic ABD pro δοκοῦσι — ἐλθεῖν. Lion. legendum coniecit ἀπελθεῖν. Ego cum Dindorfio optimorum librorum scripturam tuendam existimavi. Satis notus est usus verborum δοκῶ, οἶμαι, οἶδα, ὁρᾷς, ὁρᾶτε aut in initio (rarius in clausula) enuntiationis aut in media enuntiatione extra orationis nexum positorum. V. ad II, 1, 16. Cf. infra V, 8, 22: οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβριστοτάτους (sic in optimis codd.). Si h. l. δοκεῖ μοι legeretur, nemo offenderetur; at δοκοῦσι explicandum est eo attractionis genere, quod supra ad I, 4, 7. ὡς ἐδόκουν (pro ὡς ἐδόκει) attigimus.

§. 14. Τοῦτο] Scil. τὸ χωρίον.
διὰ τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι] quia τὸ χωρίον existimabat se esse cum Cerasuntiis foedere iunctum (v. §. 13.) et ob eam caussam, quod hi erant Graeci (v. V, 3, 2.), tutum ab omni hostili impetu.
αὐτούς] V. ad II, 1, 6.
§. 15. τόδε τὸ χωρίον] Sic ABE; reliqui omittunt τόδε. Si Xenophon pronomen demonstrativum addidisset, non τόδε, sed τοῦτο additurum eum fuisse existimat Krügerus. Quanquam pronomen ὅδε plerumque usurpatur, ubi ad sequentia refertur (v. ad II, 1, 20.), tamen non raro etiam de rebus dicitur, quae quasi oculis nostris subiiciendae sunt; ergo h. l. apte de eo loco, de quo nunc cummaxime agitur. V. nos ad Commentar. III, 3, 12.
οἱ ἐκ τοῦ πλοίου σύσκη-

ρίον. Πορευόμενον δ' αὐτὸν φθάνει ἡμέρα γενομένη, καὶ ξυστάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἰσχυρῶν τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες τόν τε Κλεάρετον ἀποκτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων συχνούς· οἱ δέ τινες καὶ εἰς Κερασοῦντα αὐτῶν
17 ἀποχωροῦσι. Ταῦτα δ' ἦν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρμῶμεν πεζῇ· τῶν δὲ πλεόντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κερασοῦντι οὔπω ἀνηγμένοι. Μετὰ τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνοῦνται τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τρεῖς ἄνδρες τῶν γεραιτέρων πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον χρῄ-
18 ζοντες ἐλθεῖν. Ἐπεὶ δ' ἡμᾶς οὐ κατέλαβον, πρὸς τοὺς Κερασουντίους ἔλεγον, ὅτι θαυμάζοιεν, τί ἡμῖν δόξειεν ἐλθεῖν ἐπὶ αὐτούς. Ἐπεὶ μέντοι σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, ὅτι οὐκ ἀπὸ κοινοῦ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ἥδεσθαί τε αὐ-

§. 16. *ξυστάντες*] sic AB pro *συστ.* — §. 17. *ἐν*] addunt ABE. — *πλεόντων*] sic ABE pro *παραπλεόντων*. — §. 18. *ἐπί*] sic ABE pro *πρός*. — *σφεῖς*] v. adn. — *ἐνθάδε πλεῖν*] sic B; *ἔνθα πλ.* AD; *ἐνταῦθα πλ.* E; reliqui *πλεῖν δεῦρο.* — *λέξαι*] sic ABDE pro *λέξειαν*, v. ad III, 4, 25. — *κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν*] sic ABD; *αὐτοὺς κελεύειν* FGIKL; *αὐτῶν κελεύειν* H; reliqui *θάπτειν αὐτοὺς κελεύειν.* — *τοὺς τούνοι*] Sic ABDEN pro vulg. *οἱ ἐν τῷ πλοίῳ σ.* Est constructio quae appellatur praegnans, similis ei, de qua supra ad I, 1, 5. exposuimus. Inest in ea duplex sententia: contubernales, qui in navigio erant, cogitantur e navigio cum Cleareto, qui erat in terra, egisse.

§. 16. *οἱ δέ τινες*] reliqui, qui erant pauci. V. ad II, 3, 15.

§. 17. *ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ*] Praepositio *ἐν* ad relativum repetenda est. V. nos in Gr. T. II. §. 625, 3. (Gr. schol. §. 300, 5. b.) et ad Commentar. II, 1, 32.

τῶν δὲ πλεόντων] Vid. V, 4, 1.; cf. V, 3, 1.

τῶν ἐκ τοῦ χωρίου] V. ad I, 1, 5.

τὸ κοινόν] publicum consilium. V. ad V, 6, 27.

§. 18. *τί ἡμῖν δόξειεν ἐλθεῖν ἐπὶ αὐτούς*] quod nobis placuisset contra se impetum facere. De *τί* pro *ὅτι* dicto v. ad I, 3, 18.

Ἐπεὶ μέντοι κτλ.] Postquam tamen ipsi (Cerasuntii) dixissent, addiderunt (Cerasuntii) non communi consilio factam esse rem, gavisos esse eos (barbaros, *τοὺς τρεῖς ἄνδρας* §. 17.) et, ut nobis rem factam nuntiarent, huc (Cotyora) navigare constituisse iussisseque mortuorum propinquos aut socios cadavera recipere et sepelire. Multis hic locus laborat difficultatibus, quas iam recensebimus. Codd. ABDE omittunt verba *σφεῖς λέγειν*; quare fuerunt qui haec verba suspecta haberent; at vix intelligi potest, quo modo huc illata sint, quum contra ob seq. *ἔφασαν* facile exterminari potuerint. Huc accedit, quod *φάναι* rarissime cum *ὅτι* et verbo

τοὺς καὶ μέλλειν ἐνθάδε πλεῖν, ὡς ἡμῖν λέξαι τὰ γενό-
μενα, καὶ τοὺς νεκροὺς κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν λαβόν-
τας τοὺς τούτου δεομένους. Τῶν δ᾽ ἀποφυγόντων τι- 19
νὰς Ἑλλήνων τυχεῖν ἔτι ὄντας ἐν Κερασοῦντι· αἰσθό-
μενοι δὲ τοὺς βαρβάρους, ὅποι ἴοιεν, αὐτοί τε ἐτόλμη-
σαν βάλλειν τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο.
Καὶ οἱ ἄνδρες ἀποθνήσκουσι τρεῖς ὄντες οἱ πρέσβεις
καταλευσθέντες. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἔρχονται πρὸς 20
ἡμᾶς οἱ Κερασούντιοι καὶ λέγουσι τὸ πρᾶγμα· καὶ ἡμεῖς
οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ἠχθόμεθά τε τοῖς γεγενημένοις
καὶ ἐβουλευόμεθα ξὺν τοῖς Κερασουντίοις, ὅπως ἂν τα-
φείησαν οἱ τῶν Ἑλλήνων νεκροί. Συγκαθήμενοι δ᾽ ἔξω- 21
θεν τῶν ὅπλων ἐξαίφνης ἀκούομεν θορύβου πολλοῦ·
Παῖε, παῖε, βάλλε, βάλλε. Καὶ τάχα δὴ ὁρῶμεν πολλοὺς

του δεομένους] sic FGIKM et a pr. m. H; reliqui *τοὺς τούτων δεομένους*; ABDE om. — §. 19. *τινὰς — ὄντας*] v. adn. — *ὅποι ἴοιεν*] *ὅποι εἶεν* E; *ὅπου εἶεν* AB. — *βάλλειν*] *βαλεῖν* B. — *παρεκελεύοντο*] sic ABDEN pro *διεκελεύοντο*. — §. 20. *τέ*] addunt ABEHIKL. — *ξύν*] sic AB pro *σύν*. — *ὅπως*] sic ABE pro *πῶς*.

finito consociatur. Nominativus *σφεῖς*, quem FGIKL exhibent pro vulg. *σφᾶς*, explicandus est ex attractione, de qua v. nos in Gr. schol. §. 307, 4. De infinitivo in enuntiatione secundaria pro optativo posito v. supra ad II, 2, 1. *οὓς — ἀνασχέσθαι*; de verbis *ἀπὸ κοινοῦ* v. ad IV, 7, 27.; de infinitivis praesentis *ἥδεσθαι* et *μέλλειν* v. ad I, 4, 12. Pronomen *αὐτούς* (i. e. *τοὺς τρεῖς ἄνδρας*), quod post *κελεύειν* intersertum est, redundat, quum iam paullo ante praecesserit, nisi forte interpretandum est ipsos aut sua sponte (*von selbst*). *Οἱ τούτου δεόμενοι* proprie sunt ei, qui huius rei (*τῆς ταφῆς*) indigent, h. e. ei, qui cum mortuis necessitudine aliqua iuncti erant, ergo vel propinqui consanguineive, vel commilitones. Intelligendi sunt autem h. l. *οἱ οὔπω ἀνηγμένοι*, qui §. 17. commemorati sunt.

§. 19. *τινὰς Ἑλλήνων τυχεῖν ἔτι ὄντας*] Hanc optimorum codicum ABDE scripturam recte retinuit Krügerus pro *τινὲς Ἕλληνες ἔτυχον ἔτι ὄντες*, quae scriptura dubitari non potest quin originem suam debeat sequenti nominativo cum verbo finito. Scilicet Xenophon relicta obliqua oratione transit ad rectam et sequentia ex sua mente profert. Cf. ad I, 3, 14. De collocatione pronominis *τινάς* v. ad II, 5, 32.

αἰσθόμενοι — τοὺς β., ὅποι ἴοιεν] V. ad I, 1, 5.

τοῖς λίθοις] V. ad IV, 2, 4.

παρεκελεύοντο] Scil. *βάλλειν τοῖς λίθοις*. V. ad III, 1, 44.

§. 20. *ταφείησαν*] De rariore optativi forma pro *ταφεῖεν* v. ad III, 4, 29.

προςθέοντας λίθους ἔχοντας ἐν ταῖς χερσί, τοὺς δὲ καὶ
22 ἀναιρουμένους. Καὶ οἱ μὲν Κερασούντιοι, ὡς ἂν καὶ
ἑωρακότες τὸ παρ' ἑαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. Ἦσαν δὲ νὴ Δία καὶ ἡμῶν οἳ ἔδει-
23 σαν. Ἔγωγε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἠρώτων, ὅ τι
ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. Τῶν δὲ ἦσαν μὲν οἳ οὐδὲν ᾔδεσαν, ὅμως δὲ λίθους εἶχον ἐν ταῖς χερσίν. Ἐπεὶ δὲ καὶ εἰδότι τινὶ ἐπέτυχον, λέγει μοι, ὅτι οἱ ἀγορανόμοι δεινότατα ποι-
24 οῦσι τὸ στράτευμα. Ἐν τούτῳ τις ὁρᾷ τὸν ἀγορανόμον
Ζήλαρχον πρὸς τὴν θάλατταν ἀποχωροῦντα καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν, ὥςπερ ἢ συὸς ἀγρίου ἢ ἐλά-
25 φου φανέντος, ἵενται ἐπ' αὐτόν. Οἱ δ' αὖ Κερασούντιοι
ὡς εἶδον ὁρμῶντας καθ' αὐτούς, σαφῶς νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς ἵεσθαι, φεύγουσι δρόμῳ καὶ ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν. Ξυνειςέπεσον δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τινες, καὶ
26 ἐπνίγετο ὅςτις νεῖν μὴ ἐτύγχανεν ἐπιστάμενος. Καὶ τού-
τους τί δοκεῖτε; Ἠδίκουν μὲν οὐδέν, ἔδεισαν δέ, μὴ λύττα

§. 21. *λίθους ἔχ.*] v. adn. — §. 22. *Ἦσαν δὲ νὴ Δία καὶ ἡμῶν οἳ ἔδ.*] ἦσαν δ' ἔνδηλοι καὶ ἡμῶν οἳ ἔδ. ABDE; reliqui ἦσαν δὲ νὴ Δία οἳ καὶ ἡμῶν ἔδ. — §. 23. *Ἐπεὶ δὲ καί*] sic ABE pro ἐπεὶ δέ. — *ἐπέτυχον*] sic ABE pro ἐνέτυχον. — §. 24. *Ἐν τούτῳ*] sic ABE pro καὶ ἐν τ. — *ἀποχωροῦντα*] sic BE pro ἀναχ. — *ὥςπερ ἢ*] ἢ addunt ABE. — §. 25. *δ' αὖ*] sic ABE pro δέ. — *καθ' αὐτούς*] καθ' αὐτούς AB; reliqui καθ' ἑαυτούς. — *σαφῶς νομίζοντες*] sic ABDQ; νομίσαντες σαφῶς N; reliqui νομίσαντες. — *θάλατταν*] θάλασσαν BL. — *Ξυνειςέπεσον*] sic AB pro συνειςέπ. — *ὅςτις νεῖν*] sic B; ὅςτις νέειν A; in reliquis νεῖν post ἐπιστάμενος legitur. — §. 26. *ἔδεισαν δέ*] v.

§. 21. *λίθους ἔχοντας*] Sic AB pro λίθους δ' ἔχοντας, quod, per se non reiiciendum, a Krügero receptum est, qui comp. VII, 1, 27. 2, 5.

τοὺς δὲ καὶ ἀναιρουμένους] De τοὺς δέ v. ad I, 10, 3.; de verbo ἀναιρεῖσθαι, tollere humo, cf. Cyrop. II, 3, 17: εἶπεν, ὅτι βάλλειν δεήσοι ἀναιρουμένους ταῖς βώλοις. VIII, 3, 27: βαλῶ γε ταύτῃ τῇ βώλῳ, ἔφη ἀνελόμενος.

§. 22. *ὡς ἂν καὶ ἑωρακότες — ἀποχωροῦσι*] Particulam ἄν Poppo iniuria uncis seclusit, abundare scilicet eam credens. At verte hunc locum sic: Cerasuntii, metu correpti, tanquam etiam vidissent id, quod apud ipsos accidit (sc. tres illos barbaros a Graecis lapidibus obrutos), se recipiunt ad naves. Particula ἄν referenda est ad omissum et ex sequenti ἀποχωροῦσι eliciendum optativum ἀποχωροῖεν. Multis exemplis hunc usum illustravi ad Commentar. II, 6, 38. p. 248.

§. 23. *ἠρώτων, ὅ τι ἐστὶ τὸ πρ.*] Dictum pro vulgari ὅ τι εἴη τὸ πρ. V. ad I, 3, 14.

τις ὥςπερ κυσὶν ἡμῖν ἐμπεπτώκοι. Εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε, οἵα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς.
27 Ὑμεῖς μὲν οἱ πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτε ἀνελέσθαι πόλεμον, ᾧ ἂν βούλησθε, οὔτε καταλῦσαι, ἰδίᾳ δὲ ὁ βουλόμενος ἄξει στράτευμα ἐφ' ὅ τι ἂν θέλη. Κἄν τινες πρὸς ὑμᾶς ἴωσι πρέσβεις ἢ εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακτείναντες τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων.
28 Ἔπειτα δέ, οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς πάντες ἕλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται· ὅςτις δ' ἂν ἑαυτὸν ἕληται στρατηγὸν καὶ ἐθέλη λέγειν· Βάλλε, βάλλε, οὗτος ἔσται ἱκανὸς καὶ ἄρχοντα κατακανεῖν καὶ ἰδιώτην, ὃν ἂν ὑμῶν ἐθέλη, ἄκριτον, ἢν ὦσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥςπερ καὶ νῦν ἐγένετο.
29 Οἷα δὲ ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι οὗτοι στρατηγοί, σκέψασθε. Ζήλαρχος μὲν ὁ ἀγορανόμος, εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος

adn. — ἡ κατάστασις] ἡ addunt AB. — §. 27. θέλη] sic AB; θέλοι E; reliqui ἐθέλη. V. var. scr. I, 3, 6. — ἢ ἄλλου τινός] εἶναι οὕςτινας ABE. — κατακτείναντες] sic AE; κατακτείνοντες B; reliqui κατακαίνοντες; Dind. κατακανόντες. V. ad I, 9, 6. — §. 28. πάντες] sic AB pro ἅπαντες. — κατακανεῖν] sic AB; κατακτανεῖν E; reliqui κατακαίνειν. V. ad I, 9, 6. — ὃν ἂν ὑμῶν] sic AB pro ὑμῶν ὃν ἄν; E om. ὑμῶν. — ἢν] sic AB pro ἄν. — §. 29. δὲ ὑμῖν] sic ABD pro δὲ ἡμῖν. — καί] addunt ABD. — διαπεπράχασιν] sic ABDEFGHIKLN pro πεπράχασιν. — Ζήλαρχος μέν] sic ABE pro Z. μὲν γάρ, v. ad V, 4, 34. — ὑμᾶς] ἡμᾶς E; ἡμῖν ABHL; oculus aberravit ad seq. ὑμῖν.

De prima persona v. ad VII, 8, 25.

§. 24. ὥςπερ — φανέντος] V. ad I, 3, 16.

§. 26. Καὶ τούτους τί δοκεῖτε;] Et hos quid putatis? sc. fecisse. Cf. nos ad Commentar. IV, 2, 21. Apte Menkius comp. Terent. Andr. V, 2, 12: quid illum censes? Post δοκεῖτε ABDE addunt δεῖσαι δηλονότι, quod est apertum glossema; in seqq. ABD pro ᾐδίκουν μὲν οὐδέν corrupte legunt δεῖσαι μὲν οὐδέν.

Εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται] Si igitur hae res ita erunt comparatae, h. e. si eiusmodi res porro a militibus patrabuntur.

§. 27. οἱ πάντες] V. ad V, 6, 7.

τῶν λόγων — τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων] orationes audire eorum, qui ad vos missi sunt.

§. 28. ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται] nullo loco erunt, h. e. nullam auctoritatem habebunt. V. ad V, 6, 13.

ἰδιώτην] militem gregarium. V. ad III, 2, 32. De v. οἱ πεισόμενοι v. ad II, 3, 5.

§. 29. καὶ διαπεπράχα-

30 δείσας, μὴ ἀδίκως ἄκριτος ἀποθάνῃ. Οἱ δὲ καταλεύσαν-
τες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο ἡμῖν μόνοις μὲν τῶν Ἑλ-
λήνων εἰς Κερασοῦντα μὴ ἀσφαλὲς εἶναι, ἂν μὴ σὺν
ἰσχύϊ, ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ νεκρούς, οὓς πρόσθεν αὐτοὶ
οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο
μηδὲ ξὺν κηρυκίῳ ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι ἀνελέσθαι. Τίς γὰρ
31 ἐθελήσει κῆρυξ ἰέναι κήρυκας ἀπεκτονώς; Ἀλλ' ἡμεῖς
Κερασουντίων θάψαι αὐτοὺς ἐδεήθημεν. Εἰ μὲν οὖν
ταῦτα καλῶς ἔχει, δοξάτω ὑμῖν, ἵνα, ὡς τοιούτων ἐσο-
μένων, καὶ φυλακὴν ἰδίᾳ ποιήσῃ τις καὶ τὰ ἐρυμνὰ ὑπερ-
32 δέξια πειρᾶται ἔχων σκηνοῦν. Εἰ μέντοι ὑμῖν δοκεῖ
θηρίων, ἀλλὰ μὴ ἀνθρώπων εἶναι τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκο-

§. 30. *ἡμῖν*] sic A B E pro ὑμῖν. — *ἀσφαλές*] ἀσφαλεῖς B. — *ἄν*] sic A B pro ἐάν. — *ἀφικνεῖσθαι*] v. adn. — *ξύν*] sic A B pro σύν. — §. 31. *θάψαι αὐτούς*] θ. αὐτῶν A B E. — *ταῦτα κ. ἔχει*] sic B; τ. κ. ἔχοι A; reliqui κ. ἔχει ταῦτα. — *ἐρυμνά*] Krüg. de auth. p. 38. immerito suspectum habet. — §. 32. *ὑμῖν δοκεῖ*] sic A B pro δ. ὑμῖν. — *πῶς ἢ θεοῖς θύσομεν*] πῶς ἂν ἢ θ. θύσωμεν A B; fortasse πῶς ἂν — θύσομεν,

σιν] etiam perfecerint. V. ad I, 3, 15. De seq. *ἀδικεῖ* v. ad I, 5, 11. et de *φεύγει* ad I, 1, 7.

§. 30. *ἡμῖν μόνοις μὲν τῶν Ἑλλήνων*] perfecerunt, ut ex omnibus Graecis nos soli simus, quibus tutum non sit Cerasuntem venire, nisi cum exercitu. Scriptura codicum fluctuatur. Pro ἀφικνεῖσθαι B E habent ἀφικνῆσθε, A H I K L et Aldina ἀφικνεῖσθε. Et ἀφικνεῖσθαι, et ἀφικνῆσθε defendi potest: si infinitivus legitur, ex eo ἀπὸ κοινοῦ ad ἂν μὴ σὺν ἰσχύϊ supplendum est ἀφικνῆσθε; si ἀφικνῆσθε, ex eo ad ἀσφαλὲς εἶναι infinitivus ἀφικνεῖσθαι supplendus est. V. ad I, 2, 25. et I, 3, 6.

τοὺς δὲ νεκροὺς — τούτους] V. ad I, 10, 18.

ξὺν κηρυκίῳ] cum caduceo, h. e. misso caduceatore. De κηρυκίῳ v. Sturz. L. X. T. II. p. 739.

§. 31. *Ἀλλ' ἡμεῖς κτέ.*] At nos quum neminem hanc legationem obiturum putaremus, Cerasuntios rogavimus, ut eos sepelirent. Ita recte intellexit h. l. Weiskius.

δοξάτω ὑμῖν] Si ea, quae a commilitonibus vestris patrata sunt, vobis placent, publico decreto vestro palam facite, ut suo quisque consilio suae saluti consulat et tutum praesidium quaerat.

ὡς τοιούτων ἐσομένων] credens eiusmodi facinora etiam porro a vobis patratum iri. V. ad I, 1, 6. ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους.

§. 32. *πῶς ἢ — θύσομεν —, ἢ — πῶς*] Pro: πῶς ἢ θύσομεν ἢ μαχούμεθα; aut: πῶς θύσομεν ἢ πῶς μαχούμεθα; Hertlin. comp. Hellen. VI, 2, 36: τοῦτον δ' ἐφύλαττεν, ὡς ἢ πραξόμενος πάμπολλα χρήματα ἢ ὡς πωλήσων.

§. 33. *περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμ.*] in gravissimis rebus tali modo peccantes. Intelligit in primis violationem τῶν ἀγορανόμων et caedem legatorum.

Οὗ δὲ δὴ πάντων κτλ.]

πεῖτε παῦλάν τινα αὐτῶν· εἰ δὲ μή, πρὸς Διὸς πῶς ἢ θεοῖς θύσομεν ἡδέως, ποιοῦντες ἔργα ἀσεβῆ, ἢ πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ἢν ἀλλήλους κατακαίνωμεν; Πόλις 33 δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτις ἂν ὁρᾷ τοσαύτην ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; Ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαῤῥῶν, ἢν περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; Οὗ δὲ δὴ πάντων οἰόμεθα τεύξεσθαι ἐπαίνου, τίς ἡμᾶς τοιούτους ὄντας ἐπαινέσειεν; Ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πονηροὺς ἂν φαίημεν εἶναι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας.

Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τούτων ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ 34

quod non improbat Born. V. ad II, 5, 13. — ἢ πολεμίοις] sic AB pro ἢ τοῖς π. — §. 33. πάντων] sic ABE pro πάνυ. — τίς ἡμᾶς] v. adn. — τοὺς τὰ τοιαῦτα] τούς om. AB. — §. 34. μηκέτι] sic ABDE pro οὐκέτι. — ἐπὶ θανάτῳ] sic Muretus, v. ad I, 6, 10.; θανάτῳ L et Ald.; reliqui θανάτου, utrumque sine ἐπί.

Verba sic ordinanda: *τίς ἡμᾶς τοιούτους ὄντας ἐπαινέσειεν τὸν ἔπαινον, οὗ οἰόμεθα πάντων τεύξεσθαι*; quam autem laudem ab omnibus obtenturos nos esse credimus, eam quis nobis, si tales nos praebeamus, tribuat? De praemissa enuntiatione relativa v. Buttm. §. 143, 12. Rost. §. 177, 5. aa. Kühner. T. II. §. 790, 1. et 2. (Gr. schol. §. 332, 8.); de *τυγχάνειν* cum genitivo personae et genitivo rei constructo v. ad I, 4, 15. Ad *ἐπαινέσειεν* ex antecedenti *ἐπαίνου* cogitatione supplendum est *τὸν ἔπαινον*; de *ἔπαινον ἐπαινεῖν τινα* v. Rost. §. 160, 5. a. Kühner. T. II. §. 558. (Gr. schol. §. 280, 1.), de seq. *μὲν* solitario (*ἡμεῖς μέν*) v. ad I, 2, 1.

τίς ἡμᾶς — ἐπαινέσειεν;] Sic AB; reliqui post *τίς* addunt *ἄν*, quod iniuria ab editoribus receptum est. *Τίς ἂν ἐπαινέσειεν*; est quis laudare possit? *wer könnte loben?* sed *τίς ἐπαινέσειεν*; quem laudaturum esse putes? *wer möchte loben?* V. nos in Gr. T. II. §. 466. e. (Gr. schol. §. 259, 3. e.) Adde Plat. Gorg. p. 492. B: *τί τῇ ἀληθείᾳ αἴσχιον καὶ κάκιον εἴη σωφροσύνης*; Stallbaumium ad Plat. Lach. p. 190. B. et Maetznerum ad Antiphont. or. I. p. 130.

§. 34. *ἔλεγον τοὺς μέν. — δοῦναι δίκην*] Infra VII, 1, 40: *ἔλεγον Κοιρατάδῃ μὴ θύειν.* Verba dicendi, significatione iubendi instructa, aut cum dativo et infinitivo, aut cum accusativo et infinitivo (ut *κελεύειν*) coniunguntur. V. nos in Gr. T. II. §. 647. (Gr. schol. §. 307. not. 3.) Quod autem in eiusmodi locis verbum *δεῖν* supplendum censent, id frustra est; ipse infinitivus vim habet consilii voluntatisve. V. nos ad Commentar. II, 2, 1. p. 196. Adde quae contulit Schwidop. progr. l. d. p. 13. De seq. *τοῦ λοιποῦ* v. ad II, 2, 5.

τὶς — αὐτούς] V. ad I, 4, 8.

θανάτῳ· τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκας καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο, ἐξ οὗ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποιήσαντο.

35 Παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μάντεων συμβουλευόντων ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. Καὶ ἐγένετο καθαρμός.

1 VIII. Ἔδοξε δὲ καὶ τοὺς στρατηγοὺς δίκην ὑποσχεῖν τοῦ παρεληλυθότος χρόνου. Καὶ διδόντων Φιλήσιος μὲν ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς τῶν γαυλικῶν χρημάτων τὸ μείωμα εἴκοσι μνᾶς, Σοφαίνετος δέ,

§. 35. καὶ καθῆραι] v. adn. — καθαρμός] καθαρά BE; καθῆραι A; Born. uncis seclusit.

Cap. VIII. §. 1. διδόντων] sic ABDE pro διδόντες. — γαυλικῶν] sic BEN; γαυλιτῶν AD; reliqui γαυλιτικῶν, quibuscum conspirant Bekkeri Anecd. I, 230: γαυλιτικὰ χρήματα παρὰ Ξενοφῶντι τὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. — ἄρχων] sic EN; re-

εἰς δίκας — καταστῆσαι] in ius vocare.

§. 35. καὶ καθῆραι] Sic AB, sed omisso καί; reliqui καὶ καθᾶραι, quae aoristi forma, apud posteriorum temporum scriptores satis frequens, uti docte demonstravit Lobeckius ad Phryn. p. 25 sq., legitur etiam Oecon. XVIII, 8. καθάρῃς.

καθαρμός] „Simplicissima lustrandi ratio erat, ut aqua, imprimis marina, lavarent. V. Iliad. α, 314 sqq., cl. intprr. ad Eur. I. T. 1161. Seidl. Eandemque hoc tempore in usu fuisse docet Larcherius coll. Hippocr. de morb. sacr. 3. p. 36. Mihi probabilius videtur milites tantum manus aqua sacra lavisse vel ea fuisse adspersos. Cf. Barthelem. Anach. II, p. 297 sq." KRÜG. Adde Seidlerum ad Sophocl. O. R. 1227. et quos laudant Bornemannus et Poppo ad h. l. Blomfieldium ad Aeschyl. Choeph. 92. p. 120. et Erfurdt. ad Soph. l. d.

Cap. VIII. §. 1. δίκην ὑποσχεῖν] iudicium subire; sed §. 18. poenas dare.

Καὶ διδόντων] Scil. τῶν στρατηγῶν δίκην. Quum duces poenam darent, Philesius et Xanthicles ob neglectam custodiam (τῆς φυλακῆς, v. ad I, 6, 7.) mercium navibus vectarum damnati debuerunt solvere 20 minas, quod erat pretium mercium deminutarum. Genitivi τῆς φυλακῆς pendent a verbo ὦφλε, v. Buttm. §. 132, 10. g. Rost. §. 162, 3. dd. Kühner. T. II. §. 536. b. (Gr. schol. §. 274, 2.) De verbis τῶν γαυλικῶν χρημάτων v. Sturz. L. X. T. I. p. 570. Sunt autem illae merces intelligendae, quarum supra V, 1, 16. mentio est facta. Τὸ μείωμα est id, quod de mercibus deminutum erat. Denique observanda est elegans verborum collocatio Φιλήσιος ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς pro vulgari Φ. κ. Ξ. ὦφλουν aut ὦφλουν Φ. κ. Ξ.; cf. II, 2, 1. init.

κατημέλει] Scil. τῆς ἀρχῆς, quod facile ex antecedenti ἄρχων elicitur. Hanc Sophaeneti negligentiam praeeunte Zeunio Krügerus eo spectare putat, quod summus navium dux factus (v. V, 3, 1.) negligentior fuerit, ut pars mercium, quarum tamen peculiaris cura Philesio et Xanthicli demandata esset, suppilaretur.

ὅτι ἄρχων αἱρεθεὶς κατημέλει, δέκα μνᾶς. Ξενοφῶντος δὲ κατηγόρησάν τινες φάσκοντες παίεσθαι ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὡς ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο. Καὶ ὁ Ξε- 2
νοφῶν ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον λέξαντα, ποῦ καὶ ἐπλήγη. Ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅπου καὶ τῷ ῥίγει ἀπωλλύμεθα, καὶ χιὼν πλείστη ἦν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν καὶ 3
χειμῶνός γε ὄντος οἵου λέγεις, σίτου δὲ ἐπιλελοιπότος, οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόν, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ ἑπομένων, εἰ ἐν τοιούτῳ καιρῷ ὕβριζον, ὁμολογῶ καὶ τῶν ὄνων ὑβριστό-

liqui om. — §. 2. ὁ Ξενοφῶν] sic ABE pro ὁ Ξ. ἀναστάς. — τὸν πρῶτον λέξαντα] sic ABCDE pro τὸν πρῶτον πρῶτον λέξαντα; Krüger. de auth. p. 52. e coni. πρῶτον τὸν πρῶτον λέξαντα. — ποῦ καί] καί om. B, at v. ad III, 5, 18. Idem B ἀπεκρίνατο. — τῷ ῥίγει] BE om. τῷ. — §. 3. παρόν] v. adn.

φάσκοντες παίεσθαι] dictitantes se esse verberibus affectos. De praesentis infinitivo v. ad I, 4, 12.

ὡς ὑβρίζοντος] V. ad I, 1, 10.

§. 2. Ὅπου κτέ.] V. IV, 5, 3.

ἀπωλλύμεθα] interituri eramus. V. ad I, 3, 1.

§. 3. Ἀλλὰ μήν] At vero, *ja fürwahr*, v. ad I, 9, 18. De seq. γέ v. ad III, 4, 40.

οἵου λέγεις] Per attractionem dictum pro τοιούτου, οἷον λέγεις. V. ad I, 3, 4.

οἴνου — παρόν] si vinum ne odorari quidem licebat. De παρόν v. ad II, 5, 22. Pro παρόν, quod ABDEN tuentur, Krügerus in ed. min. cum reliquis codd. edidit παρόντος et in adnot. coniecturam περιόντος proposuit; at nec illud, nec hoc probandum est. Si in autographo scriptum fuisset παρόντος, sine dubio in παρόν mutatum non esset, praesertim quum genitivi absoluti et antecedant et subsequantur. De locutione quasi proverbiali Porsonus comparat Philemon. Stobaei Serm. 86. (ed. Meineck. p. 398.): σιτάρια μικρὰ προςφέρων οἴνου θ' ὅσον ὀσμήν, et Alexin Athenaei IV. p. 134: ἅπαντες ὀρχοῦντ' εὐθύς, ἢν οἴνου μόνον ὀσμὴν ἴδωσιν.

ἀπαγορευόντων] V. ad I, 5, 3.

τῶν ὄνων ὑβριστότερος] Proverbialis locutio. Interpretes comp. Lucian. Pseudologist. 3: εἰδέναι ὄνων ἁπάντων ὑβριστότατόν σε ὄντα. Piscat. 34. ἀσελγεστέρους τῶν ὄνων. „Proprie", inquit Schneiderus, „asini libidine exardescentes dicuntur lascivire, ὑβρίζειν, atque ita verbo de asinis utitur Herodotus IV, 129." Quod autem Xenophon ipse sequentibus verbis proverbii explicationem addidit, id eo factum est, uti idem V. D. verissime docuit, quod hoc proverbium non propria vi de libidine, sed de animi impotentia hominis in ipsis malis suis alienisque insultantis accepit. Quare nulla est caussa, cur cum Moro verba οἷς — ἐγγίνεσθαι suspecta habeamus. De forma ὑβριστότερος et §. 22. ὑβριστότατος v. nos ad Commentar. I, 2, 12.

τερος εἶναι, οἷς φασιν ὑπὸ τῆς ὕβρεως κόπον οὐκ ἐγγί-
4 νεσθαι. Ὅμως δὲ καὶ λέξον, ἔφη, ἐκ τίνος ἐπλήγης. Πό-
τερον ᾔτουν τί σε καί, ἐπεί μοι οὐκ ἐδίδους, ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος; ἀλλὰ μεθύων
5 ἐπαρῴνησα; Ἐπεὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπήρετο αὐτόν, εἰ ὁπλιτεύοι. Οὐκ ἔφη. Πάλιν, εἰ πελτάζοι. Οὐδὲ τοῦτ' ἔφη, ἀλλ' ἡμίονον ἐλαύνειν ταχθεὶς ὑπὸ συσκή-
6 νων ἐλεύθερος ὤν. Ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει αὐτὸν καὶ ἤρετο· Ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπάγων; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη
7 διέῤῥιψας. Ἀλλ' ἡ μὲν διάῤῥιψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο· διέδωκα ἄλλοις ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν· καὶ ἀπολαβὼν ἅπαντα σῶα ἀπέδωκά σοι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα. Οἷον

ἐγγίνεσθαι] sic ABFGIKL et Ald. pro *ἐγγίγν.*, v. II, 2, 3. var. scr. — §. 4. *ἔφη*] sic ABEQ; reliqui om., v. ad I, 6, 10. — *τί σε*] Dind. c. A *σέ τι*. — *ἐπεί μοι*] sic AB; reliqui om. *μοί*. — *ἐδίδους*] v. adn. — *παιδικῶν*] *παιδίων* AB. — *ἐπαρῴνησα*] v. adn. — §. 5. *ὁπλιτεύοι*] *ὁπλιτεύει* A. — *ἐλαύνειν*] v. adn. — *ὑπὸ συσκήνων*] sic ABE pro *ὑπὸ τῶν σ.* — §. 6. *ἀναγιγνώσκει*] *ἀναγιν.* B, v. var. scr. I, 10, 12.; post *ἀναγιγνώσκει* omisi *τέ* cum AB, praeeunte Dindorfio. — *Ἦ*] v. adn. — §. 7. *ἀπαγαγεῖν*] sic ABD pro

§. 4. *ἐκ τίνος*] Idem, quod *διὰ τί*, uti §. 12.

ἐδίδους] Hanc formam ex A et B Bornemannus recte restituit pro vulgato *ἐδίδως*, quam formam Atticorum scriptorum usus prorsus respuere videtur. Miro errore hanc codicum scripturam Dindorfius, alias diligentissimus, praetermisit. V. nos in Gr. schol. §. 172. not. 8.

ἀλλ' ἀπῄτουν;] at reposcebam aliquid a te, quod mihi debebatur? Cf. ad VII, 7, 21. De *ἀλλά* in vehementiore orationis motu repetito v. Bornemannum ad Conviv. IV, 53. p. 146.

μαχόμενος] Scil. *ἔπαιόν σε*.

ἐπαρῴνησα] Sic ABEQ pro *παρῴνησα*. Plura illius formae exempla collegit Lobeckius ad Phrynich. p. 154. Cf. Buttm. §. 86. not. 4. Rost. §. 81. not. 3. Kühner. T. I. §. 106, 1. (Gr. schol. §. 126, 1.) *Παροινεῖν* proprie est inter potandum (*παρ' οἶνον*) insolenter in alios se gerere. V. Sturz. L. X. T. III. p. 461.

§. 5. *ἐλαύνειν*] Sic recte ABD pro *ἤλαυνον*, quae aperta correctio est; supplendum est ex antecedentibus *ἔφη*.

§. 6. *Ἦ σύ*] Schneiderus verissime vulgatum *εἰ σύ* in *ἦ σύ*—; mutavit: quae quidem emendatio munita est auctoritate trium codicum AB et a sec. m. I. Particula *εἰ* in obliqua, non in directa interrogatione usurpatur; saepe autem illud *ἦ* in codd. cum *εἰ* permutatum reperitur. V. Bor-

δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο, ἀκούσατε, ἔφη· καὶ γὰρ ἄξιον.
Ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. 8
Καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνωσκον, ὅτι εἷς
ἡμῶν εἴη· ἠνάγκασα δὲ σὲ τοῦτον ἄγειν, ὡς μὴ ἀπό-
λοιτο· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν ἐφείποντο.
Συνέφη τοῦτο ὁ ἄνθρωπος. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, 9
ἐπεὶ προὔπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις σὺν τοῖς ὀπι-
σθοφύλαξι προσιὼν βόθρον ὀρύττοντα ὡς κατορύττοντα
τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπιστὰς ἐπῄνουν σε; Ἐπεὶ δὲ παρεστη- 10
κότων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος ὁ ἀνήρ, ἀνέκραγον οἱ
παρόντες, ὅτι ζῇ ὁ ἀνήρ· σὺ δ' εἶπας· Ὁπόσα γε βού-
λεται, ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω. Ἐνταῦθα ἔπαισά σε,
ἀληθῆ λέγεις· ἔδοξας γάρ μοι εἰδότι ἐοικέναι, ὅτι ἔζη.
Τί οὖν; ἔφη, ἧττόν τι ἀπέθανεν, ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπέδειξα 11
αὐτόν; Καὶ γὰρ ἡμεῖς, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες ἀποθα-

ἀπάγειν. — ἐπειδή] sic pro vulg. ἐπεί scripsi ex AB, qui habent ἐπεὶ δέ. — §. 8. σέ] sic BDEQ; reliqui om. — ἡμῖν] sic ABE; reliqui om. — §. 9. ὡς κατορύττοντα] sic ABD pro ὡς κατορύξοντα, v. ad IV, 5, 8. — §. 10. Ἐπεὶ δέ] δέ om. AB. — ὁ ἀνήρ] ὁ om. AB. — εἶπας] sic ABCO pro εἶπες, v. ad II, 1, 21. — Ὁπόσα γε β.] v. adn. — ἔδοξας] ἔδοξε ABE. — §. 11. Καὶ γάρ] Steph. et fortasse FG καὶ γὰρ καί, at v. ad I, 3, 12.

nemannum ad Apolog. §. 5. p. 39.

§. 7. τοιαύτη τις] De τοιαύτη pro τοιάδε dicto v. ad II, 5, 10.; de τὶς, fere, v. ad II, 2, 2.

§. 8. τοσοῦτον] V. ad I, 3, 15.

Συνέφη τοῦτο] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 9. Οὐκοῦν] V. ad V, 7, 8.

§. 10. ἀνέκραγον —, ὅτι ζῇ] De indicativo praesentis post praeteritum posito v. ad I, 3, 14.

Ὁπόσα γε βούλεται κτἑ.] „Vivat sane, quantum vult; nam ego quidem eum hinc non aveham." MURETUS. Perperam Larcher. ad βούλεται intelligit ὅδε ὁ ἀνήρ i. e. Xenophon et vertit: *Quelquechose qu'on dise, je ne le porterai point.* Quam recepimus scripturam, eam primus dedit Muretus e coniectura, dein confirmaverunt codices BCFGIK OP; ὁπόσα γε βούλου τε habet A; reliqui ὁπόσα γ' ἐβούλου. Vulgatam εἶπες, ὁπόσα γ' ἐβούλου, ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω, Zeunius probat interpretaturque sic: dicebas cupide, temere, non quae debebas, sed quae cupiebas; deterius etiam Weiskius: pertinaciter idem illud crepabas: Ego eum non portabo.

ἔπαισά σε, ἀληθῆ λέγεις] In commotiore oratione asyndeton aptissimum est. V. ad III, 1, 24. De seq. ἔδοξας ἐοικέναι v. nos ad Commentar. I, 4, 6.

§. 11. Καὶ γὰρ ἡμεῖς —

νούμεθα· τούτου οὖν ἕνεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ κατορυ-
12 χθῆναι; Τοῦτον μὲν ἀνέκραγον ὡς ὀλίγας παίσειεν· ἄλ-
λους δ' ἐκέλευε λέγειν, διὰ τί ἕκαστος ἐπλήγη. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνίσταντο, αὐτὸς ἔλεγεν·

13 Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὁμολογῶ παῖσαι δὴ ἄνδρας ἕνεκεν ἀταξίας, ὅσοις σώζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ἡμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων καὶ μαχομένων, ὅπου δέοι, αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις προθέοντες ἁρπάζειν ἤθελον καὶ ἡμῶν πλεονεκτεῖν. Εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπω-
14 λόμεθα. Ἤδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐκ ἐθέλοντα ἀνίστασθαι, ἀλλὰ προϊέμενον αὐτὸν τοῖς πολεμίοις καὶ ἔπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζομένους καθεζόμενος συχνὸν χρόνον κατέμαθον ἀνα-

κατορυχθ.] v. adn. — §. 12. *Τοῦτον μέν*] Steph. addi vult *οὖν*, at v. ad I, 10, 18. — *ἀνέκραγον ὡς*] sic ABE pro *ἀνέκραγον πάντες* (*πάντας* FG) *ὡς*. — *ἄλλους*] sic Hutch. e coni.; eodem ducit scriptura *ἄλλος* in ABDE; reliqui *ἄλλον*. — *ἐκέλευε*] sic ABDE pro *ἐκέλευον*. — *ἀνίσταντο*] *ἀνίστατο* ABEQ. — §. 13. *ἄνδρας*] sic ABDE pro *ἄνδρ. πολλούς*. — *ἕνεκεν*] sic ABDFGH pro *ἕνεκα*. — *ὅσοις*] sic ABDE pro *οἷς*. — *δι' ἡμᾶς*] sic AE; *δι' ὑμῶν*

πάντες ἀποθανούμεθα] Saepe *γάρ*, ut Latinum enim, in responsione usurpatur habetque vim asseverandi affirmandive (*freilich, allerdings*). Nos in eiusmodi locis ellipsin inesse statuimus, uti: pulchre dixisti; omnes enim etiam nos moriemur. V. nos ad Commentar. I, 4, 9. p. 130. Adde Klotzium ad Devar. T. II. p. 240 sqq.

κατορυχθῆναι] Sic recte ABEQ pro *κατορυγῆναι*, quae forma apud huius aetatis Atticos scriptores vix reperiatur. Cf. Lobeckium ad Phryn. p. 318.

§. 12. *Τοῦτον μὲν ἀνέκρ. ὡς ὀλίγας παίσειεν*] Ad *ὀλίγας* supplendum est *πληγάς*. V. Schaeferum ad L. Bosii Ellips. Gr. p. 387. Quemadmodum autem dicitur *πληγὰς ὀλίγας πλήττειν τινά*, ita dicitur *πληγὰς ὀλίγας παίειν τινά*. V. Rost. §. 160, 5. a. Kühner. T. II. §. 558. b. (Gr. schol. §. 280, 1.) Denique quo modo in positivo *ὀλίγας* comparativi vis (*zu wenig*) inesse possit, docuimus ad Commentar. III, 13, 3. p. 372 sq.

§. 13. *ὅσοις σώζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ἡμᾶς*] „qui satis quidem habuerunt nostra opera incolumes evadere." HUTCH. Inest in hac locutione ironia quaedam, quam elegantissime expressit Halbkartus, quum sic vertit: *die es sich zwar gefallen ließen, durch euch* [*uns*] *geschützt zu sein*. Cf. nos ad V, 6, 31.

ἰόντων καὶ μαχομένων] Scil. *ἡμῶν*. V. ad I, 2, 17. De genitivis absolutis pro accusativis *ἰόντας καὶ μαχομένους* ad antecedens *δι' ἡμᾶς* relatis v. ad I, 4, 12.

αὐτοὶ δέ] Pergit, ac si praecesserit *ὅσοι*. Sic saepe post prio-

στὰς μόλις καὶ τὰ σκέλη ἐκτείνας. Ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖ- 15
ραν λαβών, ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότε ἴδοιμι καθήμε-
νον καὶ βλακεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ ἀν-
δρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα, τὸ δὲ
καθῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων ὑπουργὸν ὂν τῷ τε
ἀποπήγνυσθαι τὸ αἷμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαι τοὺς τῶν
ποδῶν δακτύλους, ἅπερ πολλοὺς καὶ ὑμεῖς ἴστε πα-
θόντας. Ἄλλον δέ γε ἴσως ἀπολειπόμενόν που διὰ ῥα- 16
στώνην καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν καὶ ἡμᾶς
τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι ἔπαισα πύξ, ὅπως μὴ λόγχῃ
ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιντο. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν 17
αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ τὸ δίκαιον,
δίκην λαβεῖν. Εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, τί μέγα
ἂν οὕτως ἔπαθον, ὅτου δίκην ἂν ἠξίουν λαμβάνειν;

B; reliqui δι' ὑμᾶς. — ἡμῶν] sic AE pro ὑμῶν. — §. 14. αὐτόν] αὐτόν ABD; reliqui ἑαυτόν. — μόλις] sic AB pro μόγις, v. ad III, 4, 48. — σκέλη ἐκτείνας] sic ABE pro σκέλη μόγις ἐκτείνας. — §. 16. ἀπολειπόμενον] sic ABD pro ὑπολειπόμενον (ὑπολιπόμενον E). — πού] sic ABDEN; reliqui om. — παίοιντο] v. adn. — §. 17. μέγα ἄν] ἄν om. AB. — δίκην ἄν] sic ABE; reliqui om. ἄν.

rem relativam enuntiationem sequitur altera relativa enuntiatio, cuius structura antecedentis relativi casui non respondet. Cf. nos ad Commentar. I, 4, 12.

Εἰ — ἐποιοῦμεν —, ἀπωλόμεθα] V. ad V, 6, 30.

§. 14. **προϊέμενον αὐτόν**] V. ad I, 8, 29. De re v. IV, 5, 15 sq.

§. 15. **λαβών, ἐκ τούτου**] V. ad I, 7, 3.

ὁπότε ἴδοιμι] quotiescunque videbam. V. ad I, 2, 7.

ἀνδρίζεσθαι] vires intendere, oppos. verbo *βλακεύειν*.

ὑγρότητα] agilitatem.

§. 16. **δέ γε**] V. ad V, 5, 18.

παίοιντο] Sic cum AB scribendum putavi pro **παίοιτο**; nam antecedens *ἄλλον* collective accipi potest, uti saepissime post *τὶς* sequitur pluralis, v. ad I, 4, 8.

§. 17. **Καὶ γὰρ οὖν**] V. ad I, 9, 8. Particula *γάρ* rationem reddit huius sententiae: severitate mea illos hostium manibus eripui, ut nunc salvi atque incolumes sint; nam licet eis nunc contra me prodire.

δίκην λαβεῖν] poenam repetere.

Εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο] Si in hostium potestatem venissent. V. ad I, 1, 4.

τί μέγα κτέ.] Huius loci sententiam Amasaeus optime reddidit sic: „quid tam grave passi essent, ut eo nomine eum, a quo violati essent, iudicio persequi possent," h. e. ne ob gravissimam quidem iniuriam poenas repetere potuissent; vocabulum **οὕτως** cum vi post *μέγα* positum est, v. ad IV, 8, 26.; *ὅτου δίκην ἂν ἠξίουν λ.*, cuius poenam repetere aequum iudicassent.

18 Ἁπλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λόγος. Εἰ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ ἐκόλασά
τινα, ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην, οἵαν καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ δι-
δάσκαλοι παισί. Καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ καίουσι καὶ τέμνου-
19 σιν ἐπ' ἀγαθῷ. Εἰ δὲ ὕβρει νομίζετέ με ταῦτα πράττειν,
ἐνθυμήθητε, ὅτι νῦν ἐγὼ θαρσῶ σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλ-
λον ἢ τότε, καὶ θρασύτερός εἰμι νῦν ἢ τότε, καὶ οἶνον
πλείω πίνω, ἀλλ' ὅμως οὐδένα παίω· ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ
20 ὑμᾶς. Ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ, καὶ θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρη-
ται, οὐχ ὁρᾶτε, ὅτι καὶ νεύματος μόνου ἕνεκα χαλεπαίνει
μὲν πρῳρεὺς τοῖς ἐν πρῴρᾳ, χαλεπαίνει δὲ καὶ κυβερνή-
της τοῖς ἐν πρύμνῃ; Ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ μι-

§. 18. *Εἰ μέν*] sic A B E pro Ἐγὼ γὰρ εἰ μέν. — *οἱ ἰατροί*] sic A B E F G I K; reliqui om. *οἱ*. — *καίουσι καὶ τέμνουσιν*] sic A B pro *τέμνουσι καὶ καίουσιν* (*κάουσιν* L). — §. 19. *θαρσῶ*] sic A B pro *θαῤῥῶ*, v. ad I, 7, 2. var. scr. — §. 20. *χαλεπαίνει δὲ καί*] sic A; reliqui om. *καί*. — §. 21. *κατεδικάσατε*] sic A B; reliqui addunt *τότε*, quod sine dubio a glossatore profectum est. — *ἔχοντες ξίφη οὐ ψήφους*] sic A B D E pro *ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφους ἀλλ' ὅπλα*. — *παρέστητε*] sic A B D pro *πα-*

§. 18. *ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην*] aequum censeo me poenas vobis dare. Ironiam quandam in hoc loco inesse vix est quod moneam. Supra §. 1. *δίκην ὑπέχειν* aliam vim habet.

Καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ κτέ.] *Γάρ* rationem reddit sententiae alicuius suppressae, sed facile ex tota oratione eliciendae: saepe, quae nobis sunt iniucunda, ea nobis sunt commodo; nam etiam medici urunt et secant nos cum nostro commodo.

§. 19. *πράττειν*] fecisse. V. ad I, 4, 12.

οἶνον πλείω πίνω] Verba bibendi edendive coniunguntur cum accusativo, ubi consuetudo significatur. Commentar. I, 6, 2: *σιτία τε σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα*. V. Rost. §. 162, 5. d. Kühner. T. II. §. 526. not. 3. (Gr. schol. §. 373. not. 15.)

ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς] tutos enim vos video. De v. *εὐδίας* v. Sturz. L. X. T. II. p. 188. Apposite interpretes conferunt Cyrop. VI, 1, 16. Additum exspectamus *ὄντας*; at cf. Cyrop. III, 3, 67: *ἰδοῦσαι δὲ αἱ γυναῖκες τῶν Ἀσσυρίων — φυγὴν καὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ* (sc. *οὖσαν*), *ἀνέκραγον*. Demosth. de Coron. p. 298, 211: *καταλαμβάνομεν — παρόντας πρέσβεις καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ* (sc. *ὄντας*), *τοὺς δ' ἐκείνους θρασεῖς*. V. nos in Gr. T. II. §. 656, 3. (Gr. schol. §. 238. not. 7.) et ad Comment. I, 4, 10.

§. 20. *θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται*] Hutchinsonus comparat magnum mare Lucretii II, 553. pro tumido, commoto; sed rectius Halbkartus interpretatur *die See geht hoch*, ut *μεγάλη* cum *ἐπιφέρηται* iungendum sit, quem adverbialem adiectivorum usum multis exemplis illustravimus in Gr. T. II. §. 685. (Gr. schol. §. 264, 3.) Cf. supra ad I, 4, 12.

πρῳρεὺς — πρῴρᾳ] Cum Krügero et Dindorfio, praeeunte Hermanno ad Sophocl. Phil. 480. priori syllabae ι subscriptum. *Πρῳρεύς* aut *πρῳ-*

κρὰ ἁμαρτηθέντα πάντα συνεπιτρῖψαι. Ὅτι δὲ δικαίως 21
ἔπαιον αὐτούς, καὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε· ἔχοντες ξίφη,
οὐ ψήφους, παρέστητε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς,
εἰ ἐβούλεσθε· ἀλλὰ μὰ Δία οὔτε τούτοις ἐπεκουρεῖτε,
οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαίετε. Τοιγαροῦν ἐξου- 22
σίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν ὑβρίζειν ἐῶντες αὐ-
τούς. Οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑ-
ρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβριστοτάτους. Βοΐ- 23
σκος γοῦν, ὁ πύκτης ὁ Θετταλός, τότε μὲν διεμάχετο
ὡς κάμνων ἀσπίδα μὴ φέρειν, νῦν δ', ὡς ἀκούω, Κοτυω-
ριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν. Ἦν οὖν σωφρονῆτε, 24

ρειστήκειτε. — §. 22. ἐθέλετε] sic AI et Schneider. e coni. pro ἠθέλετε. — εὑρήσετε καί] sic AB; εὑρήσετε sine καί E et e corr. I; reliqui εὑρήσεσθε, unde vulgo male legebatur εὑρήσεσθαι; v. ad II, 1, 16. — καὶ τότε] sic AB; reliqui om. καί. — §. 23. γοῦν] sic BE; οὖν A; reliqui μὲν οὖν. — ὡς ἀκούω] v. adn. — ἤδη] sic ABDN; reliqui om. — §. 24. Ἦν] sic h. l. et paullo post AB pro ἄν.

ράτης est remigum in prora praefectus, dignitate gubernatori proximus, proreta, *Oberbootsmann*. V. Sturz. L. X. T. III. p. 751 sq. De χαλεπαίνει μὲν — χαλεπαίνει δέ v. ad I, 9, 10.

ἐν τῷ τοιούτῳ] in tali rerum conditione, qualem descripsi. V. nos ad Comment. I, 5, 2.

ἁμαρτηθέντα] peccata. V. nos in Gr. schol. §. 251. not. 6.

§. 21. κατεδικάσατε] vestro iudicio declarastis, uti recte interpretatus est Hutchinsonus.

ἔχοντες] Exspectes γάρ, sed commotior oratio particulam respuit, v. adnotata nostra ad III, 1, 24.

§. 22. Τοιγαροῦν κτέ.] Sententia huius loci sic est accipienda: Quod non succurristis eis, qui a me puniebantur, eo declarastis me iure eos punivisse; quod autem me in puniendis eis, qui officia sua negligebant, non adiuvistis, eo improbitati militum praesidium quoddam parastis, quum eos impune insolenter agere passi estis. Οὔτε — τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαίετε, neque, si quis vestrum licenter agebat, eum verberibus castigabatis; ὁ ἀτακτῶν non est certus quidam homo, qui licenter agit, sed indefinite quicunque aut si quis licenter agit, aut is, qui licenter agit, v. nos in Gr. T. II. §. 486, 1. (Gr. schol. §. 244, 8.)

Οἶμαι γάρ] V. ad II, 1, 16. et VII, 6, 16.

§. 23. γοῦν] V. ad III, 2, 17.

διεμάχετο — μὴ φέρειν] omnibus viribus recusabat, ne — ferret. Agesil. V, 4. διαμάχεσθαι — τὸ (sic recte Saupp. pro τῷ) μὴ φιληθῆναι, ubi v. Breitenbachium. De μή infinitivo addito v. ad I, 3, 2.

ὡς ἀκούω] Sic ABE, quos secutus est Dindorfius; reliqui codd. ὡς ἐγὼ ἀκούω, quod per se minime est spernendum; nam saepe apud Graecos in eiusmodi interpositionibus sine magna vi pron. ἐγώ additur. Cf. supra V, 7, 15: ὡς ἐγὼ νῦν αἰσθάνομαι.

πολλοὺς — ἀποδέδυκεν]

τοῦτον τἀναντία ποιήσετε ἢ τοὺς κύνας ποιοῦσι· τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι, τοῦτον δέ, ἢν σωφρονῆτε, τὴν
25 νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε. Ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυμάζω, ὅτι, εἰ μέν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε καὶ οὐ σιωπᾶτε, εἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα, ἢ πολέμιον ἀπήρυξα, ἢ ἀσθενοῦντι ἢ ἀποροῦντι συνεξ-

τοῦτον] v. adn. — διδέασι] v. adn. — §. 25. συνεξευπόρησα] v. adn. — τούτων οὐδείς] τούτων δ' οὐδείς F G I K L, non male, v. ad V, 5, 22. — καλῶς ποιοῦντα] sic

multos veste spoliavit; sed observandum est perfectum ἀποδεδυκέναι, quod alias intransitivam vim habet, h. l. transitive dictum esse.

§. 24. τοῦτον τἀναντία ποιήσετε] Sic Stephanus; pro τοῦτον B habet τούτων, sed tum dicendum erat: τούτων τἀναντία ποιήσετε, ἃ τοὺς κ. ποιοῦσι; reliqui τούτῳ; at haec structura (ποιεῖν τί τινι) hoc quidem loco ferri non potest, praesertim quum sequatur τοὺς κύνας ποιοῦσι.

διδέασι] Sic D; idem latet in δεδίασι, quod A exhibet; reliqui habent δεσμεύουσι, quod apertum glossema est. Iam Porsonus illud διδέασι restituendum censuit, comp. Homer. Il. λ, 105. διδέασι et Hesychium: Διδείασι· δεσμεύουσι (ubi διδέασι legendum coniicit), addens denique Hemsterhusii observationem ad Thomam Magistrum p. 26: Apis illa Attica (Xenophon) voces phrasesque tum poeticas, tum Doricas, quarum in aliis scriptoribus Atticis nullum est vestigium, si virtutem orationi adiungant, non aspernatur. Cf. paullo post §. 25. ἀπήρυξα. Adde Schaeferum ad Gregor. Corinth. p. 619 sq. et Heiland. de dial. Xen. p. 16.

§. 25. Ἀλλὰ γάρ] V. ad III, 2, 25.

εἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα] Ἐπικουρεῖν τινί τι, ut ἀμύνειν, ἀλέξειν τινί τι, est tueri aliquem ab aliqua re. V. nos in Gr. T. II. §. 579, 1. (Gr. schol. §. 284, 3, 7.)

ἀπήρυξα] Vocabulum poeticum, quod aliis quoque Xenophontis locis legitur. V. Sturz. L. X. T. I. p. 307 sq.

συνεξευπόρησα] Recentiores editores fere omnes e Porsoni coniectura scripserunt συνεξεπόρισα; A et D habent συνεξεπόρησα, B et E συνεπόρησα, reliqui id, quod ego dedi et quod etiam in scriptura συνεξεπόρησα latere videtur; Stephanus correxit συνεξευπόρισα, quod a Bornemanno aliisque editoribus receptum est et a me quoque receptum esset, si codicum auctoritas accederet; nam iniuria hoc verbum barbarum a Porsono aliisque esse vocatum supra ad V, 6, 19. vidimus. Schneiderus Porsoni coniecturam συνεξεπόρισα recepit, quia Xenophon alias verbo ἐκπορίζειν usus est, uti Vectig. IV, 38. Cyr. III, 1, 30. Hellen. VII, 4, 33. V. Sturz. L. X. T. II. p. 117. Ego secutus sum duorum meliorum codicum auctoritatem, quibuscum duo alii eidemque meliores, qui habent συνεπόρησα, satis conspirant. Verbum enim εὐπορεῖν (συνευπορεῖν) non solum significat abunde habere, sed etiam suppeditare, uti docuerunt Lobeckius l. d. p. 595. et Schneiderus ad h. l., veluti ἐπικουρίαν ταῖς χρείαις ἐξευπο-

ευπόρησά τι, τούτων οὐδεὶς μέμνηται· οὐδ' εἴ τινα καλῶς ποιοῦντα ἐπήνεσα, οὐδ' εἴ τιν' ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν ἐτίμησα, ὡς ἐδυνάμην, οὐδὲν τούτων μέμνησθε. Ἀλλὰ 26
μὴν καλόν τε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον· καὶ περιεγένετο, ὥςτε καλῶς ἔχειν.

A B pro ἀγ. ὄντα. — οὐδὲν τούτων] sic A B D E pro οὐδὲ τ. — §. 26. καλόν τε καί] v. adn. — περιεγένετο] sic A B D N pro περιεγένοντο, v. adn. — ὥςτε] ὡς B.

ρεῖν Plat. Legg. XI, 133., χρήμαθ' ὑμῖν προςευπορηκώς Dem. c. Phorm. 962. et all. locc., Schoemannus ad Isaeum de Apollod. her. §. 8. p. 361 sq., Maetznerus ad Lycurg. p. 315. Quod autem non aliis quoque locis Xenophon verbo εὐπορεῖν hac vi usus est, id casui potius, quam Xenophontis consilio tribuerim.

§. 26. Ἀλλὰ μὴν καλόν τε καὶ δίκαιον] Ἀλλὰ μήν, uti καὶ μήν, usurpantur in assumptione conclusionis (*nun aber*). V. nos in Gr. T. II. §. 696. d. et ad Commentar. III, 1, 6. Pro καλόν τε, quod tuentur A B D E, Schneiderus aliique, etiam Dindorfius, cum reliquis codicibus ediderunt καλόν γε; „semper enim", inquit Schneiderus, „ἀλλὰ μήν hoc sensu cum γέ copulare solet Xenophon." Quam sententiam iure reiecit Schaeferus ad Dionys. de Compos. p. 104., qui addit hanc formulam dicendi καλός τε καὶ δίκαιος vel aliud adiectivum esse sollemnem. Plerumque quidem, ubi ἀλλὰ μήν assumptionem notant, sequitur vocabulum cum γέ, sed hoc γέ neque per se necessarium est, neque omnibus locis additum est, cf. Cyrop. IV, 3, 13.

ἀνεμίμνησκον] Commemorabant beneficia Xenophontis, Schneid.; se memores esse testificati sunt, Amasaeus; memoria repetebant, Leonclav.

περιεγένετο] „et res ista hunc exitum habuit (huc evasit), ut pulchre se haberent omnia." STEPH. Reiicienda sine dubio est sententia eorum, qui περιγίγνεσθαι h. l. vincere significare putant: Xenophon hac oratione pervicit, ut haec omnia bene se haberent. Apte Krügerus comparat Thuc. II, 39: περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν. Demosth. Ol. I. X, 4. p. 26: περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι.

LIBER SEXTUS.

1 I. Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληϊζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦν-

Cap. I. §. 1. οἱ δὲ καί] sic AB pro οἱ δέ. — Ἐκλώπευον] sic AB et Suidas pro ἐκλόπευον, v. ad IV, 6, 17. — νυκτὸς τούς] sic AB pro νυκτὸς δὲ τούς; de καὶ — δέ v. ad I, 1, 2. — πολεμικώτατα] sic ABDEN pro πολεμικώτερον. — §. 2. αὐτός] v. adn. — §. 3. σὺν τῇ στρατιᾷ] sic ABDE MO pro ἐν τῇ στρ. — ἐπὶ ξενίᾳ δέ] ἐπὶ δὲ ξενίᾳ A. — ἐδόκουν δικαιοτάτους] sic ABDE pro ἐδόκει δικαιότατον. —

Cap. I. Sextum librum Schneiderus a tertio demum eius capite orsus est, quod probat Krügerus in auth. p. 16 sq., improbat Lion. Cf. ad c. 3, 1.

§. 1. Ἐκλώπευον] V. ad IV, 6, 11.

εὖ μάλα] Non cum Poppone in ind. interpretor *recht sehr*, ut εὖ intendat vim vocabuli μάλα, sed gravius dictum puto pro μάλα εὖ i. e. valde callide, de qua collocatione cf. adnotata ad IV, 5, 36. Infra VI, 2, 5. Commentar. I, 3, 11. Cyrop. III, 2, 8. αὐτίκα μάλα. Non assentior Herbstio ad Commentar. III, 11, 10., qui comp. Plat. Theaet. p. 156. A. p. 169. B., ubi μάλα εὖ, Herod. III, 150., ubi κάρτα εὖ legitur, μάλα εὖ exquisitius, εὖ μάλα plerumque dici statuit.

ἐκ τούτων] V. ad I, 3, 11.

§. 2. τοὺς Ἕλληνας μήτ' ἀδικεῖν μήτ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι] Verba ita Xenophon collocavit, quasi dicere voluisset: τοὺς Ἕλληνας μήτ' ἀδικεῖν μήτε ἑαυτὸν ἀδικοῦντας περιορᾶν; sententiae enim vis posita est in Ἑλλήνων nomine. Dein iniuria editores offensi sunt pronomine αὐτός. Schneiderus id post ἀδικεῖν transposuit; alii, in eisque etiam Dindorfius, cum A E O plane exterminaverunt aut saltem uncis secluserunt; mihi vero cum maxima vi additum videtur ad orationis membrorum antithesin graviter efferendam; neque facile intelligitur, cur et quo pacto illud pronomen a librariis inferri potuerit, praesertim quum formula illa μήτ' ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι vulgaris plane ac protrita sit.

§. 3. ἐπὶ ξενίᾳ δὲ ἐδέχοντο αὐτούς] Infra VII, 6, 3: καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξενίᾳ (uti recte legitur pro ξένια), ubi v. adn. Hellen. VI, 4, 20: ἐπὶ

τας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλ-
λήλους εἶχον ἐκ τούτων. Ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε 2
τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἕλληνας
πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλάς, λέγοντας,
ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας μήτ' ἀδικεῖν
μήτ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, 3
ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ
ξενίᾳ δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλ-
λων ἀνδρῶν οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι. Θύσαντες 4
δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὐωχίαν μὲν
ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδεί-
πνουν καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχα-
νον ἐν τῇ χώρᾳ. Ἐπεὶ δὲ σπονδαί τ' ἐγένοντο καὶ ἐπαιώ- 5

§. 4. *βοῦς τῶν αἰχμ.*] sic ABD; *τῶν αἰχμ. βοῦς* EN; reliqui *τῶν αἰχμ. βοῶν*, v. ad I, 5, 7. — *σκίμποσιν*] v. adn. — *ἐκ κερατ. ποτ.*] v. adn. — *ἐνετύγχανον*] *ἐτύγχανον* AB; *ἐπετύγχ.* FGIKL. — §. 5. *σπονδαί*] sic AB et Athenaeus pro *αἱ σπονδαί*; sequens *τ'* om. Athenaeus. — *ἐπαιώνισαν*] *ἐπαιάνισαν* HLN, v. ad III, 2, 9.

ξενίᾳ τὸν κήρυκα ἐδέξαντο. Hutchinsonus comparat Lucian. Icaromen. extr. Aelian. V. H. III, 37. IX, 15., ubi *ἐπὶ ξενίᾳ παρακαλεῖν* vel *καλεῖν τινα* legitur. Sturzius L. X. T. III. p. 218. ad *ἐπὶ ξενίᾳ* supplet *τραπέζῃ*.

οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι] Ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti *παρεκάλεσαν* supplendum est *παρακαλεῖσθαι*. V. supra ad I, 2, 15. De locutione *δίκαιός εἰμι* c. infinitivo docte exposuit Bornemannus ad Conviv. IV, 15. p. 113. Cf. Buttmann. §. 151, 7. Rost. Gr. mai. §. 125, 6. Kühner. T. II. §. 650. (Gr. schol. §. 307. not. 6.) De vi vocabuli *δίκαιος* v. nos ad Commentar. IV, 4, 5.

§. 4. *βοῦς τῶν αἰχμαλώτων*] boves ex bestiis bello captis; *αἰχμάλωτος* enim dicitur de omnibus, quae bello capiuntur, non modo de hominibus, sed etiam de bestiis et quacunque alia praeda. V. Sturz. L. X. T. I. p. 96.

σκίμποσιν] in lectis humilibus. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 51. Adde Nunnes. ad Phryn. p. 62. ed. Lobeck. Scripturam, quam dedimus, tuentur ABDEN (nisi quod A *σκύμποσιν* habet); reliqui et Athenaeus IV. p. 263. exhibent *στιβάσιν*, quod apertum rarioris illius vocabuli interpretamentum a Krügero et Dindorfio receptum esse miror.

ἐκ κερατίνων ποτηρίων] Sic ABD, nisi quod in A mendose legitur *ἐν κερατίνων ποτηρίων*; reliqui codd., Ald. et Athenaeus dant *κερατίνοις ποτηρίοις* sine praepositione, unde Dorvillius ad Charit. p. 364. legendum suspicatur *ἐν κερατίνοις ποτηρίοις*. Quae quidem coniectura elegans illa quidem censenda est; Zeunius comparat Lucian. de merced. cond. *ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνειν*, v. eum ad

νισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾷκες καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει πεπληγέναι τὸν ἄν-
6 δρα· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πως. Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου ἐξῄει ᾄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.
7 Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὠρ-
8 χοῦντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν· ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὅπλα

πρῶτον μέν] sic ABE pro πρῶτον. — ὠρχήσαντο] ὠρχοῦντο Schneid. c. Athenaeo; BFGH et Ald. recte om. τέ, quod reliqui post hoc verbum addunt. — ἥλλοντο] sic ABDFGHL et Athenaeus; reliqui ἥλοντο aut ἥλωντο, v. ad IV, 2, 17. — πᾶσιν ἐδόκει πεπληγέναι] v. adn. — ἄνδρα] sic ABDE et Athen. pro ἄνθρωπον. — ἔπεσε] sic AD et Athen. pro ἔπαισε. —

Viger. p. 610 sq.; sed recipienda non fuit, quum et optimi codices refragentur, et usus locutionis πίνειν ἔκ τινος extra omnem dubitationem positus sit, cf. Cyr. V, 3, 3: ἐκ χρυσῶν πίνομεν φιαλῶν, sed πίνειν ἔν τινι rarissimum sit et praegnanti quadam sententia dictum videatur. Neque apte comparatur Francogallicum *boire dans un verre*; nam *dans* ortum est ex *de* et *intus*. De v. κερατίνων v. ad VII, 2, 23.

§. 5. πρῶτον μέν] His respondent §. 7. μετὰ τοῦτο. V. ad III, 1, 13.

ὠρχήσαντο — ἥλλοντο — ἐχρῶντο] *saltaverunt* (actio primaria) et, quum saltabant, *saliebant et gladiis utebantur* (actiones secundariae, quae primariam comitabantur). V. ad I, 3, 3. De ἅλλεσθαι ὑψηλά v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.)

ὁ ἕτερος — παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει πεπληγέναι τὸν ἄνδρα] H. e. *alter alterum ferit, ut omnibus videretur eum vulnerasse*. Scripturam ὡς πᾶσιν ἐδόκει dedi cum Bornemanno, Poppone, Dindorfio ex A et B; plurimi codd. habent ὡς πᾶσιν εἶναι δοκεῖν; vulgo legebatur ὡς πᾶσι δοκεῖν: quae quidem scriptura si vera esset, perfectum πεπληγέναι passiva significatione accipiendum esset: *ut is videretur vulneratus esse*: at huic scripturae id quam maxime obstat, quod hoc perfectum apud poetas tantum et posterioris demum aetatis scriptores hanc vim habet, v. Thom. Mag. p. 272. Ritsch. Scripturam πεπληγέναι tuentur ABD et Athenaeus; quam reliqui exhibent, πεπληχέναι, ea plane reiicienda est: nam haec forma nusquam legitur; neque probandus est Buttmannus, qui in Gr. T. II. §. 114. p. 281. ed. Lob. legendum suspicatur πεπλῆχθαι. Quod autem ex ea quam recepimus scriptura ὡς cum indicativo iunctum est, rarum illud quidem est, sed nullo modo spernendum. Cf. Hellen. IV, 1, 33: οὕτω νῦν

σπείρει καὶ ζευγηλατεῖ, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος· λῃστὴς δὲ προσέρχεται· ὁ δ᾽ ἐπειδὰν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἁρπάσας τὰ ὅπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ᾽ ἐποίουν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν λῃστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ 9
ἔχων πέλτην· καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύο ἀντιταττομένων μιμούμενος ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἕνα ἐχρῆτο ταῖς πέλ-

§. 6. *τὸν Σιτάλκαν*] sic AB pro *Σιτάλκαν*; FGHIKL et Ald. habent *Σιδαλκά*. — *τεθνηκότα*] sic AB et Athen. pro *τεθνεῶτα*, v. ad I, 6, 11. — §. 7. *Αἰνιᾶνες*] *Αἰνειᾶνες* ABD, fortasse recte, v. ad I, 2, 6. — §. 8. *ἦν· ὁ μέν*] sic AB et Athen. pro *ἦν ὅδε· ὁ μέν.* — *πυκνὰ δὲ στρεφόμενος*] sic ABD pro *πυκνὰ μεταστρεφόμενος*, quod cur ab omnibus edd. praelatum sit, non video. — *προΐδηται*] v. adn.

διάκειμαι ὑφ᾽ ὑμῶν, ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ. Cyrop. V, 4, 11: *οὕτω μοι προθύμως ἐβοήθησας, ὡς νῦν τὸ μὲν ἐπ᾽ ἐμοὶ οἴχομαι, τὸ δ᾽ ἐπὶ σοὶ σέσωσμαι.*

τεχνικῶς πως] V. ad III, 1, 43.

§. 6. *τὸν Σιτάλκαν*] cantionem, quae Sitalcae, regis Thracum, laudes celebrasse videtur.

ἐξέφερον] uti Latini dicunt efferre mortuum. V. Sturz. L. X. T. II. p. 121. De seq. *ἦν πεπονθώς* v. ad II, 2, 13.

§. 7. *Μάγνητες*] incolae Magnesiae, urbis maritimae Thessaliae meridionalis.

τὴν καρπαίαν] genus saltationis armatae inter rusticum seminantem et praedonem. V. Sturz L. X. T. II. p. 657.

§. 8. *τὰ ὅπλα*] Apte Krügerus affert Thuc. I, 6., ubi Graeci dicuntur antiquitus *ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ᾽ ὅπλων ποιήσασθαι, ὥσπερ οἱ βάρβαροι*, cl. Aristot. Polit. II, 5, 11. Atque, inquit, hic mos, quem Thuc. I, 5. etiam sua aetate apud plures Graeciae populos obtinuisse tradit, videtur etiam ab Aenianibus et Magnetibus, populo semibarbaro, servatus fuisse, cf. Müller. Orchom. p. 251.

πυκνά] V. Sturz. l. d. T. III. p. 759.

προΐδηται] Sic recte D et Athenaeus; *προείδηται* B; *προείδη τε* A; *προςίδηται* FG; reliqui *προςίδη τε*. Rarius apud Atticos solutae orationis scriptores medium *προορᾶσθαι, προϊδέσθαι* legitur, quam activum; hinc illae corruptelae; at medii usus non est in dubitationem vocandus. V. Sturz. L. X. T. III. p. 691. et Popponem ad Thucyd. I, 1. p. 188.

δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει] Breviter dictum pro: *δήσας τὸν ἄνδρα αὐτόν τε καὶ τὸ ζ. ἀπ.*

ὁ ζευγ. τὸν λῃστήν] Scil. *δήσας ἀπάγει.*

§. 9. *Μυσός*] V. ad I, 6, 7. De *πέλτη* v. ad II, 1, 6.

ὡς δύο ἀντιταττομένων μιμούμενος ὠρχεῖτο] Sturz. L. X. T. III. p. 159. in-

ταις, τοτὲ δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας,
10 ὥςτε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. Τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο κρούων τὰς πέλτας καὶ ὤκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν.
11 Ἐπὶ δὲ τούτῳ ἐπιόντες οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα ᾖεσάν τε ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι καὶ ἐπαιώνισαν καὶ ὠρχήσαντο, ὥςπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προςόδοις. Ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι.
12 Ἐπὶ τούτοις ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτοὺς πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα εἰςάγει σκευάσας ὡς ἐδύνατο κάλλιστα καὶ ἀσπίδα δοὺς κού-

§. 9. ὄψιν καλήν] v. adn. — §. 10. κρούων] sic ADN et E, sed hic post ὤκλαζε καί; χρούων B; reliqui et Athen. κροτῶν, uti Cyr. VIII, 4, 12. — ἐξανίστατο] sic ABE et Athen. pro ἀνίστατο. — ἐν ῥ. ἐποίει] sic AB pro ἐν ῥ. πρὸς τ. αὐλ. ἐποίει. — §. 11. ἐπαιώνισαν] ἐπαιάνισαν FGHLN; ἐνώπλισαν ABE; ἐνωπλίσαντο Athen. V. ad §. 5. — §. 12. Ἐπὶ

telligit σχήματα vel κινήσεις. Saltando motus exprimebat, quasi duobus adversariis resistentibus.

ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα] circumagebatur et in caput se deiiciebat manibus vel potius peltis, quas manibus gerebat, innixus gyroque facto rursus pedibus insistebat. V. Sturz. l. d. T. II. p. 104. Cf. nos ad Commentar. I, 3, 9.

ὥςτε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι] Sic Bornemannus, Dindorfius, Poppo scripserunt codicum A et D auctoritatem secuti; reliqui codd. post ὄψιν addunt ἔχων: quae scriptura per se spectata non est damnanda; recte enim aliquis dici potest ὄψιν καλὴν ἔχειν ita, ut significet pulchrum adspectum praebere: ἔχειν enim in eiusmodi locutionibus proprie notat aliquid in se habere, i. e. coniunctum esse cum aliqua re. V. Hermann. ad Viger. p. 733., Maetznerum ad Lycurg. p. 175. et nos ad Commentar. III, 11, 4. Eodem plane modo apud Latinos verbum habendi usurpatur. V. nos ad Cicer. Tuscul. IV, 36, 77. Krügerus in ed. min. ἔχων propterea retinendum censet, quod sine eo τὴν ὄψιν dicendum fuerit; at vertendum est: *so dafs ein schöner Anblick sich zeigte.*

§. 10. τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο] „Haec Persica saltatio a crebra geniculatione dicebant ὄκλασμα, uti auctor est Pollux IV, 100." ZEUNIUS, qui comparat Heliodor. IV, 17., „sed hic νόμον Ἀσσύριον vocat, nec descriptio plane conveuit." SCHNEID. Cf. Fischer. ad Cyrop. VIII, 4, 12. Bornemannus laudat Brunckium ad Aristoph. Thesmoph. 1175., Sturzius L. X. T. III. p. 266. Meursium de Saltatt. vett. h. v.

ὤκλαζε] εἰς γόνυ ἔκαμπτε, in genua procumbebat. V. Sturz. l. d.

φην αὐτῇ. Ἡ δὲ ὠρχήσατο Πυῤῥίχην ἐλαφρῶς. Ἐν- 13
ταῦθα κρότος ἦν πολύς· καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο,
εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι
αὗται καὶ αἱ τρεψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέ-
δου. Τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ προςῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· 14
καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας
μήτε ἀδικεῖσθαι. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ᾤχοντο·
οἱ δ' Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀνα-
βάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀρι-
στερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. Τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦν- 15
ται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Ἁρμήνην τῆς Σινώ-
πης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μι-

τούτοις] sic ABE pro ἐπὶ τούτῳ. — ἐκπεπληγμένους] sic ABDEN pro ἐκπληττομένους. — §. 13. ἤροντο] sic ABE pro ἠρώτων. — γυναῖκες] Krüg. c. Demetr. s. 131. legendum censuit αἱ γ.; at articulus minime est necessarius. — Τῇ μὲν νυκτί] sic ABE pro τῇ μὲν οὖν ν., v. ad I, 10, 18.

§. 11. Ἐπὶ δὲ τούτῳ] V. ad II, 5, 41.

Μαντινεῖς] Mantinea fuit oppidum Arcadiae.

πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμόν] ad numerum armatae saltationi convenientem. Interpretes afferunt schol. Aristoph. Nub. 651. et Sturz. L. X. T. II. p. 191. Phavorinum in v. ἐμμέλεια et κατενόπλιον.

αὐλούμενοι] dum tibiis eis accinitur. Cyrop. IV, 5, 7: οἱ δὲ Μῆδοι καὶ ἔπινον καὶ εὐωχοῦντο καὶ ηὐλοῦντο. Sturz. T. I. p. 468. laudat Perizonium ad Aelian. V. H. IX, 8. De passivo v. nos in Gr. T. II. §. 413, 4. (Gr. schol. §. 251, 4.)

ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προςόδοις] in pompis sollemnibus, quae ad deorum templa ducebantur. Cf. Sturz. L. X. T. III. p. 728.

δεινὰ ἐποιοῦντο] vehementer admirabantur. Frequentissima est haec locutio apud Herodotum, sed apud eum significat indignari, aegre, indigne ferre. V. Schweighaeuser. Lex. Herodot. p. 146 sq.

§. 12. Ἐπὶ τούτοις] Iunge cum ἐκπεπληγμένους.

πεπαμένον] V. ad I, 9, 19.

Πυῤῥίχην] Est genus saltationis armatae, quod nonnunquam cum tubis ac tympanis peragebatur, cum omni corporum flexu ad inferendos et declinandos ictus. V. Sturz. L. X. T. III. p. 765 sq., cui adde quos ad h. l. Bornemannus laudavit. Cf. C. Odofr. Müllerum Dor. II. p. 337.

§. 13. αἱ τρεψάμεναι] Hyperbole faceta eorum, quae supra I, 10, 3. de Milesia dicta sunt.

§. 15. Σινώπην] V. ad IV, 8, 22.

Ἁρμήνην] vicum et portum Sinopae, 50 stadia ab hac urbe distantem. V. Mannert. Geogr.

λησίων δ' ἄποικοί εἰσιν. Οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς
Ἕλλησιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους, οἴνου δὲ κε-
16 *ράμια χίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα*
ἦλθε τριήρη ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων
ἄγοντά τί σφισιν ἥκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε
δέ, ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ
οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο
ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορίαν αὐτοῖς ἔσεσθαι.
17 *Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἁρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται*
ἡμέρας πέντε. Ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίγνε-
σθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσῄει αὐτούς, ὅπως ἂν
18 *καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκωνται. Ἡγήσαντο οὖν, εἰ ἕνα*
ἕλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρχίας οὔσης δύνα-

§. 15. *Οὗτοι δέ*] sic ABE pro *οὗτοι.* — *ἀλφίτων*] sic AB pro *ἀλφίτων μέν.* — *δέ*] om. B. — §. 16. *τριήρη*] v. adn. — *ἀπήγγελλε*] sic B et Schneid. e coni.; *ἀπήγγελε* A; reliqui *ἀπηγγέλλετο.* — *ἀφικνοῖντο*] *ἀφικνεῖτο* AD; *ἀφικνοῖτο* HL; *ἀφικνεῖντο* B. — *μισθοφορίαν*] sic AE pro *μισθοφοράν*, v. ad V, 6, 26. — §. 17. *ἀφίκωνται*] v. adn. — §. 18. *μᾶλλον*

Gr. VI, 3. p. 16. Ritter. II. p. 720. Forbiger. II. p. 406.

μεδίμνους] V. ad I, 5, 6.

κεράμια] *Κεράμιον* aequale est Attico *μετρητῇ* (circiter 33 *Berliner Quart*). V. Boeckh. *Staatshaush.* I. p. 107 sqq.

§. 16. *τριήρη*] Sic ABDN pro *τριήρεις*, quod iniuria a Dindorfio receptum est; nam non solum sequentia reclamant, sed etiam Diodorus XIV, 31: *παρεγενήθη δὲ καὶ ἐνταῦθα Χειρίσοφος, ὁ πρὸς τὰς τριήρεις ἀπεσταλμένος* (v. supra V, 1, 4.), *ἄπρακτος*.

Ἀναξίβιος] V. supra V, 1, 4.

ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοίη —, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο] Exspectes *καὶ ὅτι ὑπισχνοῖτο*, sed obliqua oratio deflectit in rectam, quod eo minus h. l. offendere potest, quia non modo optativus *ἐπαινοίη* multis verbis disiunctus est a seq. indicativo, sed etiam a verbis *καὶ ὅτι* nova orditur enuntiatio.

§. 17. *εἰσῄει αὐτούς, ὅπως ἂν — ἀφίκωνται*] veniebat eis in mentem id curare, ut non inopes domum redirent. De locutione *εἰσέρχεταί με* v. Sturz. L. X. T. II. p. 79 sq. et Pflugkium ad Eurip. H. F. 302.; Menkius comp. Lucian. Charon. c. 17.; de *ἔχοντές τι* cf. infra VI, 6, 38. Pro codicum scriptura *ἀφίκωνται* Aldina dat *ἀφίκοιντο*, quod e recentioribus etiam Poppo et Krügerus receperunt; tum locus sic vertendus est: quomodo — redire possent. At vero ex ea quam dedimus interpretatione clare apparet, quo pacto *ὅπως ἂν — ἀφίκωνται* dici potuerit; obversabatur enim scriptori notio curandi; frequentissima est autem structura verbi *ἐπιμελεῖσθαι* cum *ὅπως ἂν* et

σθαι τὸν ἕνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας· καὶ εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καὶ εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν, ἧττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν· τὸν δ' ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ
τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. Ὡς δὲ ταῦτα 19
διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει· καὶ εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστός τις ἔπει-
θεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν πῇ 20
μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους, καὶ εἰς τὴν πόλιν

ἂν κρύπτεσθαι] sic AE; *μᾶλλον ἂν ἢ κρ.* B; reliqui *μ. ἂν καὶ κρ.* — *τῷ ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν*] *περαίνειν ἂν τῷ ἑνί* A. — *ἔμπροσθεν*] sic ABD pro *πρόσθεν*. — *πάντα*] *πάντες* AB; fortasse *πάντα πάντες*. — §. 19. *ἐτράποντο*] sic AB pro *ἐτρέποντο*. — *γιγνώσκει*] sic AD pro *γινώσκει*, v. var. scr. I, 10, 12. — *ἕκαστός τις*] v. adn. — §. 20. *πῇ*] v. adn. — *γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φ.*] v. adn.

coniunctivo, v. Bornemannum ad h. l. et nos ad Commentar. II, 2, 6. De coniunctivo autem post praeteritum illato v. nos supra ad I, 3, 14. 4, 18. Denique difficile est intellectu, quomodo difficilior scriptura a librariis inferri potuerit.

§. 18. *ἐκ τῆς νικώσης*] Scil. *γνώμης* (*nach Stimmenmehrheit*). Cf. infra VI, 2, 12.

§. 19. *ἔλεγον —, ὅτι — γιγνώσκει*] Pro vulgari *γιγνώσκοι* dictum. V. ad I, 3, 14.

ἕκαστός τις] Dindorfius cum ABE omisit *τὶς*, comp. Aristoph. Plut. 785. *ἐνδεικνύμενος ἕκαστος εὔνοιάν τινα*; sed quum ultima syllaba vocabuli *ἕκαστος* facile *τὶς* absorbere et hoc pronomen a librariis facilius eiici, quam addi potuerit, *τὶς* retinendum putavi. Iunctorum pronominum *ἕκαστός τις* multa exempla collegit Sturz. L. X. T. II. p. 301. d.

ἔπειθεν] persuadere studebat. Cf. VII, 2, 2. V. ad I, 3, 1.

§. 20. *πῇ μέν*] quodammodo. Sic Dindorfius et Bornemannus cum A ediderunt pro *τῇ μέν*, quod per se improbandum non est; nam formulae *τῇ μέν* similibusque non semper *τῇ δέ* similesque respondent, sed, praesertim post longam verborum intercapedinem, alio modo contrarium orationis membrum significatur, uti h. l. §. 21. *ὁπότε δ' αὖ*.

τιμὴν μείζω — γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους] honorem maiorem sic sibi parari apud amicos. Scriptura, quam cum Dindorfio dedimus, nititur auctoritate codicum ABDE; reliqui post *γίγνεσθαι* addunt *καί*: quod si recipitur, distinctio post *γίγνεσθαι* ponenda et verba *τοὺς φίλους* cum Weiskio amicos in Graecia et Athenis relictos interpretanda sunt.

τοὔνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι αὑτοῦ· τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ
τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι.
21 Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῇρεν αὐτὸν ἐπι-
θυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. Ὁπότε δ' αὖ
ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπη τὸ
μέλλον ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προ-
22 ειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο. Διαπορουμέ-
νῳ δὲ αὐτῷ διακρῖναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς
ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο
τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅςπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελ-
φῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν
ἑωρακέναι, ὃ εἶδεν, ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι
23 τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. Καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου δὲ ὡρ-

αὑτοῦ] αὐτοῦ AIKL. — §. 21. ὅπη] ὅποι AB. — δὲ καί] sic ABDE pro δέ. — εἴη καὶ — ἀποβαλεῖν] v. adn. — §. 22. Διαπορουμένῳ] sic ABE pro ἀπορουμένῳ. — ἱερεῖα] sic ABDQ pro ἱερεῖς. — §. 23. δέ] om. AB. — ἀετόν] et paullo post ἀετῷ et ἀετόν habent AB pro αἰετόν, αἰετῷ, αἰετόν. —

τυχόν] fortasse; proprie significat si accidat (acciderit); est enim accusativus qui appellatur absolutus, de quo v. ad II, 5, 22.

§. 21. αὐτοκράτορα — ἄρχοντα] imperatorem, cuius arbitrio summa rerum tradita est. V. Sturz. L. X. T. I. p. 473 sq.

Ὁπότε — ἐνθυμοῖτο] V. ad I, 2, 7. De seq. indicativo ἕξει v. ad I, 3, 14.

καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν πρ. δ. ἀποβαλεῖν] Sic ABD (nisi quod in A est ἀποβαλλεῖν); reliqui καὶ κίνδυνος εἴη μὴ καὶ — ἀποβάλοι (KL ἀποβάλλοι). Illam scripturam, iam Schneidero probatam, cum Bornemanno, Dindorfio, Poppone praetuli; nam et e melioribus codd. ducta est, et rarius est κίνδυνός ἐστι c. infinitivo, quam cum μή et coniunctivo (optativo) iunctum. Cf. V, 1, 6. et Commentar. II, 7, 9. Plura suppeditabit Sturzius T. II. p. 744 sq.

§. 22. διακρῖναι] Hic infinitivus pendet a διαπορουμένῳ, ut sit: quum anceps haereret, quo modo rem discerneret.

τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι] deos consulere. V. ad III, 1, 5.

δύο ἱερεῖα] V. ad IV, 3, 9.

ὅςπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν] qui ei oraculo Delphico significatus (praedictus) erat, h. e. cui ut sacra faceret, admonitus erat ab Apolline Delphico. V. Sturz. l. d. T. III. p. 79. De re v. III, 1, 6.

καὶ τὸ ὄναρ δή] De καὶ — δή, ac — profecto, v. ad I, 8, 23.

ὅτε ἤρχετο — καθίστασθαι] tum, quum una cum aliis exercitus curam suscipere instituebat. V. de hac re III, 1, 11 sq.

§. 23. Κύρῳ συσταθησόμενος] Cyro se commendaturus. V. ad III, 1, 8.

μᾶτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὥςπερ ὁ μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη καὶ οὐκ ἰδιωτικὸς καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν περιπετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Οὕτω 24
δὴ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μὴ προςδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, μήτε, εἰ αἱροῖντο, ἀποδέχεσθαι.
Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο. Ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, 25
καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προεβάλλοντο αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι

ὥςπερ] v. adn. — ἔνδοξος] sic ABDEN pro εὔδοξος. — οὐ μέντοι] sic ABDEN pro οὐδὲν μέντοι. — περιπετόμενον] Dind. c. ABE πετόμενον, at id per compendium scripturae facile ex περιπετ. oriri potuit. — §. 24. δή] sic BFGIK pro δέ. — μὴ προςδεῖσθαι] sic ABE pro μήτε προςδ., v. ad IV, 8, 3. — §. 25. Ἐπεὶ δέ] sic ABE pro ἐπειδὴ δέ.

ἀετὸν — δεξιὸν φθεγγόμενον] aquilam a dextra (h. e. ab oriente) clangentem, quod fuit apud Graecos faustum augurium, quum contra apud Romanos fausta putarentur ea auguria, quae a sinistra veniebant; illi enim in observandis auspiciis os ad septentrionem, hi ad meridiem convertebant, atque ita illi auspicia ab oriente venientia ad dextram, hi ad sinistram habebant.

ὥςπερ] Elegans est coniectura Hutchinsoni ὅνπερ, necessaria non item. Structura enuntiationis e vulgari grammaticae ratione sic procedere debebat: ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑ. δ. φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, καί, ὥςπερ ὁ μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγε, μέγαν μὲν οἰωνὸν ὄντα —, ἐπίπονον μέντοι. Hanc structuram Xenophon eo consilio deseruisse videtur, ne oratio cumulatis participiis nimis contorta fieret.

ὁ μάντις προπέμπων αὐτόν] Poppo requirit articulum ὁ ante πρ., sed iniuria; si additus esset, vertendum esset: *der ihn begleitende Seher*; sine articulo est: *der Seher, der ihn begleitete.* Cf. paullo post τῷ ἀετῷ καθημένῳ. V. nos in Gr. T. II. §. 493, 1. (Gr. schol. §. 245, 3.)

οὐκ ἰδιωτικός] non privati hominis, quippe qui imperium portenderet, uti recte interpretatus est Sturzius l. d. T. II. p. 558.

χρηματιστικόν] qui quaestum (divitias) portendit.

λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια] capere (quaerere) victum. Cf. VI, 2, 11: πειρῷντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν.

§. 25. προεβάλλοντο αὐτόν] proponebant (nostrum *vorschlagen*) eum scil. imperatorem faciendum. Cf. VI, 2, 6. De v. ἐπιψηφίζειν v. ad V, 1, 14.

αἱρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε·

26 Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑπὸ ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὔχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑπὸ ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἧττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω
27 ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. Ὁρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν
28 ἡγεμόνας εἶναι. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς

§. 26. εἴπερ] v. adn. — ὑμῖν ἀγ.] sic ABFG et a sec. m. I pro ὑμῶν ἀγ. — οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ] sic A; οὔτε ὑμῖν δοκεῖ μοι BO; οὔτε ἡμῖν δοκεῖ E; reliqui οὔθ' ὑμῖν οὔτ' ἐμοὶ δοκεῖ. — ἐμοί τε αὖ] v. adn. — ἀσφ. εἶναι τοῦτο] sic AB pro τοῦτο ἀσφ. εἶναι. — §. 28. ὁρῶν ἐγώ] ὁρῶ ἐγώ AB; reliqui ἐγὼ ὁρῶν. — λίαν] νῦν ABDE. — §. 29. ἐμέ] sic AB

§. 26. εἴπερ] Krügerus e coniectura dedit ἐπείπερ, quandoquidem, comp. Cyrop. VII, 2, 10: καὶ σύ γε (χαῖρε), ἐπείπερ ἄνθρωποί γε ἐσμὲν ἀμφότεροι. Hermann. ad Viger. p. 786. nr. 843. At vero, uti εἰ saepe ab Atticis scriptoribus cum elegantia quadam pro ἐπεί, ita εἴπερ pro ἐπείπερ usurpatur. Cf. supra V, 1, 4: ὑμεῖς δέ, εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε, uti cum ABE pro vulg. ἐπείπερ legendum est. V. nos ad Commentar. I, 5, 1.

δοῦναί μοι — αἴτιον — γενέσθαι] V. ad I, 2, 1.

οὔτε ὑμῖν — ἐμοί τε αὖ] De οὔτε — τέ v. ad II, 2, 8. Scripturam ἐμοί τε αὖ exhibent ABE pro ἐμοὶ δ' αὖ, quod per se maxime placet. V. ad VI, 3, 16.

ἀλλ' ἧττον ἂν — τυγχάνειν] Scil. δοκεῖτε, quod ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti δοκεῖ eliciendum est. Verte: sed minus idcirco impetraturi videmini ab eis, si quid petatis. De infinitivo cum ἄν iuncto v. ad I, 3, 6.

οὐ πάνυ τι] Τὶ intendit vim verborum οὐ πάνυ (non admodum, v. ad I, 8, 14.), ut sit nullo modo. V. Sturz. L. X. T. III. p. 406. et nos in Gr. T. II. §. 557. not. 4. (Gr. schol. §. 279. not. 10.)

§. 27. Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι] Αὐτῶν referendum est per structuram κατὰ σύνεσιν ad πᾶσαν τὴν πόλιν i. e. πάντας τοὺς πολίτας, v. ad II, 1, 6. Intelligendus est principatus Graeciae, qui bello Peloponnesiaco finito (anno 404. a. Chr.) ad Lacedaemonios translatus est.

§. 28. ἐκεῖνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην] Structura huius loci est haec: ταῦτα οὖν ἐγὼ ὁρῶν ἐκεῖνο ἐννοῶ, μή, εἰ τὸ ἐκείνων ἀξίωμα (auctoritatem, dignitatem) ἄκυρον ποιεῖν (imminuere) δοκοίην ἐνταῦθα, ὅπου δυναίμην, λίαν ἂν ταχὺ σωφρονι-

ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὖν ταῦτα ὁρῶν ἐγὼ δοκοίην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ᾽ ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην. Ὃ δ᾽ ὑμεῖς 29
ἐννοεῖτε, ὅτι ἧττον ἂν στάσις εἴη, ἑνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἑλόμενοι οὐχ εὑρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅςτις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.

Ἐπεὶ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείονες ἐξανίσταντο λέγον- 30
τες, ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι, εἰ ὀργιοῦνται Λα-

pro *μέ*. — *νομίζω γάρ, ὅςτις — στασιάζειν*] sic ABDEQ pro *νομίζω γάρ, ὅτι, ὅςτις — ἄρχοντα, πρὸς τὴν ἑ. σ. στασιάζει*. — *ἐάν*] sic AB pro *ἄν*. — §. 30. *Ἐπεί*] sic ABE pro *ἐπεὶ δέ*; v. ad I, 1, 9.; cf. VII, 7, 11. — *εἶπε*] sic ABD pro *ἔλεγε*. — *πλείονες*] v. adn. — *ἐξανίσταντο*] *ἀνίσταντο* AE. — *Στυμφάλιος*] sic AB pro *ὁ Στ*. — *εἰ ὀργ*.] v. adn.

σθείην. Unde apparet, cur post *ἐννοῶ μή* optativus cum *ἄν* sequi potuerit. Apte Bornemannus comparat de Vectig. IV, 39: *ὃ δὲ ἴσως φοβερώτατον δοκεῖ πᾶσιν εἶναι, μή, εἰ ἄγαν πολλὰ κτήσαιτο ἡ πόλις ἀνδράποδα, ὑπεργεμισθείη* (uti recte Schneiderus e coni. dedit pro *ὑπεργεμισθῇ*) *ἂν τὰ ἔργα*. V. ibi Sauppium. Ibid. §. 41: *εἰ δέ τινες αὖ φοβοῦνται, μὴ ματαία ἂν γένοιτο ἡ κατασκευή, εἰ πόλεμος ἐγερθείη*. Adde Thuc. II, 93., ubi v. Popponem in ed. mai. et minore. Cf. nos in Gr. T. II. §. 779, 1. c. De locutione *ἐννοῶ μή*, metuo ne, v. ad III, 5, 3. *Σωφρονίζεσθαι* est ad modestiam revocari. Xenophon metuebat, ne, si, praesentibus Lacedaemoniis, summum exercitus imperium in se transferri passus Lacedaemoniorum auctoritatem imminuere videretur, brevi futurum esset, ut ab eis ad modestiam revocaretur.

§. 29. *Ὃ δ᾽ ὑμεῖς ἐννοεῖτε*] V. ad V, 5, 20.

ἀχθόμενον] „Caute non *στασιάζοντα* dicit, sed *ἀχθόμενον*; ipse vero de se antea *στασιάζοντα* dixit." SCHNEID.

§. 30. *πλείονες*] Sic AB, *πλείους* D; reliqui *μᾶλλον*, quod Krügerus ob §. 25., ubi leguntur haec: *καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι*, recepit et interpretatur: multo maiore studio surrexerunt. At licet omnes censuerint dixerintque inter se unum esse eligendum, tamen ex universo militum numero sine dubio pauci tantum surrexerunt, qui hanc omnium sententiam oratione persequerentur.

Στυμφάλιος] V. ad III, 1, 31.

γελοῖον —, εἰ ὀργιοῦνται Λ. κτἑ.] Sententia est haec: Ridicula sit Lacedaemoniorum arrogantia, si postulent, ut non solum in publicis, sed etiam in

κεδαιμόνιοι, καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἱρῶνται. Ἐπεὶ εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν. Ἐνταῦθα δή, ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ
31 Ἀγασίου, ἀνεθορύβησαν. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, ἔφη, ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἦ μὴν ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ᾐσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥςτε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι, ὅτι
32 τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ. Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἱροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ᾑρέθη, παρελθὼν εἶπεν·

§. 31. *ἐπεί*] sic ABEHL pro ἐπειδή. — *γνώμην*] χάριν BQ; AE χώραν, unde Born. suspicatur fortasse legendum τὴν ὑμετέραν ᾐσθανόμην (scil. γνώμην). — *καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καί μοι*] v. adn. — *ἐσήμηναν*] ἐσήμαναν B, v. ad II, 1, 23. — *ὥςτε*] sic ABE pro ὡς. — *τῆς μοναρχ.*] sic ABE pro ταύτης τῆς μ. — §. 32. *Ἀλλ', ὦ ἄνδρες*] sic ABE pro ἀλλ' ἔφη ὦ ἄ. — *οὐδ'*] sic AB pro οὐκ. — *μέντοι*] sic E pro

privatis rebus principatus sibi demandetur. Scriptura, quam cum Dindorfio dedimus: εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι, εἰ ὀργ., ducta est ex A, qui habet εἴη οὕτως ἔχοι εἰ ὀργ. omisso priore εἰ; proxime accedunt BD, in quibus est εἴη εἰ οὕτως ἔχοι ὀργ., et E, qui εἴη εἰ οὕτως ἔχει ὀργ. exhibet; in reliquis legitur εἴη εἰ οὕτως ἔχει· ὡς ὀργ. Particulam ὡς interpretantur nam; at per se quia significat, sed saepe commodius a nobis per nam, enim verti potest; ubi igitur propria eius vis quia adhiberi nullo modo potest, illa interpretatio admittenda non est. Supra V, 8, 10. et infra VI, 1, 32. ὡς vel quia vel nam interpretari licet; at h. l. id fieri non potest; si ὀργιοῦνται γὰρ κτέ. legeretur, res optime sese haberet; nam tum tota enuntiatio ironice accipi posset.

συμποσίαρχον] magistrum bibendi. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 151.

§. 31. *ἑώρα πλείονος ἐνδέον*] videbat graviore re opus esse.

Ἀλλά] V. ad I, 7, 6.

ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη] sacra faciebam (πειρώμενος, tentans), num melius esset. V. ad IV, 1, 8.

καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι] Pro ἐμοί ABE habent ἐμέ, quod aliquo modo defendi possit, si Xenophontem coeptam structuram βέλτιον εἴη ὑμῖν deseruisse et in novam βέλτιον εἴη ἐμὲ ὑποστῆναι deflexisse statuamus; at in neglecta orationis membrorum concinnitate magnam inesse duritiem negari non potest.

καί μοι] Sic AB pro καὶ ἐμοί. Recte enclitica forma h. l. sese habet; nam καί non ad pronomen, sed ad universam enuntiationem pertinet. Subtiliter de

Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστα-
σίαζον, εἰ ἄλλον εἵλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ὠνή-
σατε οὐχ ἑλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν
αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅ τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ
αὐτὸν σιγάζοντος. Ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι
μᾶλλον συνάρχειν ἐθελῆσαι Δαρδανεῖ ὄντι τοῦ Κλεάρ-
χου στρατεύματος, ἢ ἑαυτῷ Λάκωνι ὄντι. Ἐπεὶ μέντοι
ἐμὲ εἵλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅ τι ἂν δύνωμαι,
ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε, 33
ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται
εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατα-
σχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσό-
μεθα.

μέν, quod ex compendio scripturae ortum videtur. — *οὐχ*] sic A B pro *οὐχί*. — *διέβαλλεν*] sic A B I K L pro *διέβαλεν*. — *σιγάζοντος*] v. adn. — *συνάρχειν ἐθελ.*] *ἄρχειν αὐτὸν ἐθ.* E; *ἄρχειν συνεθελῆσαι* A B; *συνάρχειν ἂν ἐθ.* Dind. c. Schneid. e coni.; perperam. — §. 33. *κατασχεῖν*] sic A B D pro *ἥκειν*; E habet *κατασχεῖν ἥκειν*.

hac re disputat G. Hermannus de emend. ratione Gr. gramm. p. 74—77.

ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν] Frequens est hic usus *ἐν* praepositionis cum *σημαίνειν* similibusque verbis iunctae. V. nos in Gr. T. II. §. 600. p. 275. (Gr. schol. §. 289, 1.)

ὥςτε — ἂν γνῶναι] ut cognoscere posset. V. Rost. §. 185, 3. Kühner. T. II. §. 827. (Gr. schol. §. 341. not. 1.)

§. 32. *Ξενοφῶντα — ὠνήσατε οὐχ ἑλόμενοι*] De Xenophonte bene meriti estis, quum eum ducem non elegistis. De participio v. nos in Gr. T. II. §. 661. VII. (Gr. schol. §. 310, 4. g.)

Δέξιππος] V. de eo V, 1, 15. De Anaxibio v. ad V, 1, 4.

καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος] quamvis ego eum silere iusserim. Pro *σιγάζοντος* A B D E N exhibent *δοξάζοντος*. „Sed Hesychius: *σιγάζοντος* Ξενοφῶν ἐν Ἀναβάσει ἐπὶ τοῦ σιγᾶν λιπαροῦντος. Contra *δοξάζειν* pro laudare, praedicare non frequentavit aetas Xenophontea Atticorum." SCHNEID.

Ὁ δέ] Dexippus.

αὐτόν] *Ξενοφῶντα*.

Τιμασίωνι] qui in Clearchi locum suffectus erat. V. III, 1, 47. Iam supra III, 2, 37. res commemoratur, in qua Xenophon *Τιμασίωνι συνάρχειν* voluit: unde Dexippo suspicio, cuius h. l. mentio fit, orta videtur.

Δαρδανεῖ] V. ad III, 1, 47.

§. 33. *πλοῦς*] ventus secundus ad navigandum. Supra V, 7, 7: *καλοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα*. De Heraclea v. ad VI, 2, 1.

κατασχεῖν] dirigere naves, appellere. V. Sturz. L. X. T. II. p. 717. et Schweighaeuserum L. Herod. T. II. p. 38.

1 II. Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. Καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τε Ἰασονίαν ἀκτήν, ἔνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα, πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἴριος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἅλυος, μετὰ τοῦτον τοῦ Παρθενίου· τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα Μεγαρέων ἄποικον, οὖσαν δ᾽ ἐν τῇ Μαριανδυνῶν χώρᾳ.
2 Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χεῤῥονήσῳ, ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι, ᾗ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος

Cap. II. §. 1. *ἔπλεον καλῷ*] sic A B pro *κ. ἔπλ.* — *παρὰ γῆν*] v. adn. — *Ἰασονίαν*] v. adn. — *ἔπειτα δὲ τοῦ Ἴριος*] sic M N; *ἔπειτα δὲ τοῦ Τίγριος* A B E Q; *ἔπειτα δὲ τοῦ Τίχριος* C D; reliqui om. Cf. ad V, 6, 9. — *μετὰ τοῦτον*] sic A B pro *μετὰ δὲ τοῦτον*, v. ad I, 1, 9. — *Μαριανδυνῶν*] sic vulgatum *Μαρυανδηνῶν* (*Μαριανδηνῶν*) correxit Zeun. e Cy-

Cap. II. §. 1. *Ἐντεῦθεν*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

παρὰ γῆν] Alii editores cum uno E scripserunt *παρὰ τὴν γῆν*. Utrumque dici potest; res pendet ab codicum auctoritate. Apte Poppo contulit Thuc. II, 83. *παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων*. III, 90: *ἔπλει παρὰ τὴν γῆν*. Infra §. 18. *παρὰ τὴν θάλατταν*, ib. 3, 10. *παρὰ θάλατταν*. Duker. ad Thuc. I, 52. Hdrf. ad Plat. Gorg. p. 265. Adde infra IV, 8, 22. VI, 3, 26. VII, 1, 17. *ἐπὶ θάλατταν*, et Bornemannum Epilog. Cyrop. p. 43. Pariter infra VII, 1, 30. scriptura fluctuatur inter *κατὰ γῆς* et *κατὰ τῆς γῆς γενέσθαι*, ubi Poppo comparat Cyrop. IV, 6, 5. *τὸν κατὰ γῆς* et Anab. VII, 7, 11. Cyrop. V, 5, 9. *κατὰ τῆς γῆς καταδύεσθαι*.

παραπλέοντες — τοῦτον δέ] Haec verba Krügerus de authent. p. 35—37. ut aliunde hic assuta delenda censet; etiam Ainsworth. l. d. p. 213. locum interpolatum censet; Kochius autem l. d. p. 123. errorem ipsi Xenophonti tribuit.

Ἰασονίαν ἀκτήν] Iasonium littus, quod medium situm est inter Cotyora et Sinopen. Recte Porsonus correxit *Ἰασονίαν* pro *Ἰασωνίαν*, quod omnes codd. exhibent. Quod autem pro *ἀκτήν* Larcherus legendum coniecit *ἄκραν* i. e. promontorium, quod Strabo XII, 3, 26. et Ptolemaeus V, 6. *ἄκραν Ἰασ.* commemoravisset, id nullius momenti videtur esse.

Θερμώδοντος — Ἴριος — Ἅλυος — Παρθενίου] V. ad V, 6, 9.

Ἡράκλειαν] Hodie *Harakli*. V. Ainsworth. l. d. p. 213 sqq. et p. 248. Koch. l. d. p. 123 sq.

Μαριανδυνῶν] qui fuerunt gens Paphlagoniae aut Bithyniae.

§. 2. *Ἀχερουσιάδι Χεῤῥ.*] „Cf. Apollon. Rhod. II, 353—356. Secundum alios [v. Apollod. II, 5, 12.] Hercules descendit per Taenarum, Laconiae promontorium." ZEUN.

ὁ Ἡρακλῆς] Articulum addunt A B I, ac recte quidem; significat enim personam e fabu-

πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. Ἐνταῦθα τοῖς Ἕλλησιν οἱ 3
Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους καὶ οἴνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ ὄϊς ἑκατόν. Ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.

Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν 4
λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. Ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε· Θαυμάζω μέν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν, ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν

rop. I, 1, 4. et Eustath. ad Dionys. Periegetam v. 787. — §. 2. *ὁ Ἡρακλῆς*] v. adn. — *ἢ*] sic E; *ἤ* A; *η* B; reliqui *οὐ*. — *δεικνύουσι*] *δείκνυσι* AB, v. ad IV, 6, 24. — §. 3. *ὄϊς*] *ὄεις* HIKL, v. ad IV, 5, 25. — *Λύκος*] v. adn. — §. 4. *πορευθῆναι*] sic ABE pro *πορεύεσθαι*. — *σιτία*] v. adn.

lis notam. V. nos in Gr. schol. §. 244, 7.

ἐπὶ τὸν Κέρβερον] ad Cerberum educendum. V. ad II, 3, 8.

§. 3. *ξένια*] V. ad IV, 8, 23. De v. *κεράμια* v. ad VI, 1, 15.

Λύκος] *Λύκιος* habent AB DKO et *Λυκεῖος* E; scripturam vulgatam tuetur Eustathius ad Dionys. Periegetam 787. Cf. etiam Plin. VI, 1: oppidum Heraclea Lyco flumini oppositum abest a Ponti ore milibus ducentis. Hodie appellatur *Kilij-sú*. V. Ainsworth. l. d. p. 214. Koch. l. d. p. 124. Cf. Mannert. VI, 2. p. 444. Forbiger. II. p. 99.

§. 4. *ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν πότερον κτέ.*] De attractione v. ad I, 1, 5.

Θαυμάζω μέν — τῶν στρατηγῶν, ὅτι — πειρῶνται] De *μέν*, quod vertendum est *allerdings, fürwahr*, v. ad I, 4, 7.; de structura *θαυμάζω σου, ὅτι τοῦτο ποιεῖς*, v. Buttm. §. 132. not. 15. Rost. §. 162, 3. add. 1. Kühner T. II. §. 531. (Gr. schol. §. 273. not. 20.) Adde Commentar. III, 7, 8.

σιτηρέσιον] viaticum, *Reisegeld*. Audiamus Boeckhium *Staatshaush*. T. I. p. 293: *Unter zweierlei Namen wurde Zahlung geleistet: erstlich für die Mühe des Dienstes Löhnung (μισθός), welche der Soldat zurücklegen konnte, ausgenommen, was er auf Waffen und Kleidung verwenden mufste; dann für die Verpflegung (σιτηρέσιον, σιτάρκεια, σῖτος), welche selten in Natur geleistet wurde.* Cf. infra VII, 3, 10.

οὐ μὴ γένηται] V. ad II, 2, 12.

σιτία] Sic ABE et e corr. I itemque in margine G ab altera manu; eodem ducit scriptura *σιῶντα*, quam exhibent FGIKL; reliqui *σῖτα*, quod praeter alios etiam Dindorfius recepit. Nos obtemperavimus auctoritati optimorum codicum, uti etiam infra VII, 1, 33. ABD et §. 35. ABCD *σιτία καὶ ποτά* et I, 10, 18. *σιτίον ἢ ποτόν* omnes codd. dant. Contra supra II, 3, 27. III, 2, 28.

δ' ἐπισιτισάμενοι πορευόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχι-
5 λίους Κυζικηνούς· ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους· καὶ ἑλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα ἡμῶν καθημένων πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν καὶ εἰδέναι, ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλω-
6 σι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. Ἐντεῦθεν προὐβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ᾕρητο· ἔστι δ' οἳ καὶ Ξενοφῶντα. Οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν

πορευόμεθα] sic AB pro πορευσόμεθα; v. ad II, 5, 18. — §. 5. εἶπε μή] v. adn. — ἀπαγγέλλωσι] ἀπαγγέλωσι AK, v. var. scr. I, 4, 12. — §. 6. προὐβάλλ.] προὐβάλοντο A. — ᾕρητο] ᾑρεῖτο ABE. — ἔστι δ' οἵ] v. adn. — ταὐτά] sic Hutch. pro ταῦτα. — §. 7. οὖν] om. ABE; absorptum videtur a seq. οὗτοι. — ποιήσειαν] v. adn. — ταῦτα] sic BDE; VII, 3, 10. σῖτα καὶ ποτά sine ulla codicum varietate legitur. Cyrop. IV, 2, 37. σῖτα καὶ ποτά e Guelph. et Pariss., at ibid. VII, 5, 59. ἐν σιτίοις καὶ ποτοῖς e Vat. Med. V. nos in var. script. ad Commentar. II, 1, 24. Adde Sturz. L. X. T. IV. p. 38 sq.

ὁπόθεν — οὐκ ἔστιν] V. ad II, 4, 5. Ἐπισιτίζεσθαι est omnino victum sibi comparare. V. Sturz. l. d. T. II. p. 311.

Κυζικηνούς] V. ad V, 6, 23.

§. 5. εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους] Scil. αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας. Vulgo post εἶπε inseruntur verba μηνὸς μισθόν; sed recte ea delevit Dindorfius cum ABD et, in quo etiam verba μὴ ἔλαττον ἢ τρ. Κ. ἄλλος δ' εἶπε absunt, E. Apertum interpretamentum sunt, quod, uti Bornemannus vidit, facile ex Timasionis verbis (V, 6, 23.): ὑπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἐὰν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρέξειν Κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός, confingi potuit. Quod autem supra V, 3, 3. ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι milites, hoc autem loco μύριοι Κυζικηνοὶ commemorantur, id non est morandum; recte enim observat Krügerus hominem non modestum numerum τῶν μυρίων ut rotundum protulisse. De seq. αὐτίκα μάλα v. ad VI, 1, 1.

ἡμῶν καθημένων] dum nos in concione sedemus, uti VII, 1, 33. III, 1, 33. Recte sic hoc verbum de eis, qui in concione sunt ibique sedent, accepit Krügerus, deterius alii otiosum esse, quietum manere interpretantur. — Pro ἡμῶν exspectes ἑαυτῶν aut σφῶν αὐτῶν, sed scriptor ab obliqua oratione deflexit in rectam. V. ad I, 3, 14. — De genitivis absolutis, qui pro participio coniuncto positi videntur, v. ad I, 4, 12.; de seq. εἰδέναι, cognoscere, vid. ad V, 1, 8.; de πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι ad I, 3, 19.

§. 6. προὐβάλλοντο] V. ad VI, 1, 25.

ἔστι δ' οἳ καὶ Ξεν.] Haec scriptura debetur codici A; eodem ducit B, in quo est ἔτι δὲ Ξ.; reliqui habent εἰσὶ δ' οἳ καὶ Ξ. ex vulgari dicendi ratione, uti de re equ. III, 4: εἰσὶ δὲ καὶ οἳ — φεύγουσιν. Ibid. XI, 4: εἰσὶ

Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν, ὅ τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. Ἐπεὶ δ' οὖν οὗτοι ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι 7
Λύκωνα Ἀχαιὸν καὶ Καλλίμαχον Παῤῥάσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. Οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσειαν
ταῦτα. Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλεύεσθαι ἔφα- 8
σαν· καὶ εὐθὺς τά τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο, καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

reliqui ταῦτα πάντα (πάντα etiam a Steph. asterisco notatum). — §. 8. βουλεύεσθαι] sic A; οὐ βουλεύεσθαι B; βουλεύσασθαι F G H I K L et Ald.; reliqui βουλεύσεσθαι, v. ad II, 3, 27. — ἐφαίνετο] F G I K L habent ἐφαίνοντο, quod per se non spernendum, v. ad I, 2, 23.

μέντοι οἳ καὶ ταῦτα διδάσκουσιν. de Venat. III, 6. et 10. εἰσὶ δ' αἳ κτλ. Thuc. VI, 10: εἰσὶ δ' οἳ — ἐδέξαντο. Pari modo frequentissimum est ἦσαν οἵ, cf. Anab. V, 2, 14. 7, 22. 23. Hellen. IV, 8, 19. Cyrop. III, 1, 3. Singularis verbi ἔστι cum plurali nominativo pronominis οἵ iunctus raro quidem legitur, sed tentandus non videtur cum Haasio (a Krügero in ed. min. allato), qui in Lucubrr. Thuc. p. 71 sqq. hunc usum (ἔστιν οἳ λέγουσι) apud probatos scriptores non agnoscit. Cf. eundem ad Xen. de R. Lac. p. 287. et ad Reisigii *Vorles. über lat. Gr.* p. 605. Firmissime stat Cyrop. II, 3, 18: ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν βάλλοντες ἔστιν οἳ καὶ ἐτύγχανον κτλ., ubi v. Bornemannum p. 209 sq. ed. Lips. 1838. Ex Arrhiano Sauppius ad eius de venat. libr. XIV, 5. p. 485. ed. Lips. 1838. exempla certissima excitavit. Neque vero sana intelligi potest ratio, cur, quum ἔστιν (ἦν) ὧν, οἷς, αἷς longe frequentissime usurpentur, in nominativo (ἔστιν aut ἦν οἵ) hoc dicendi genere veteres scriptores prorsus abstinuerint, praesertim quum pro vulgari ἔστιν ὧν, οἷς, αἷς nonnunquam etiam, quanquam raro, reperiatur εἰσὶν ὧν, οἷς, αἷς, uti supra II, 5, 18: εἰσὶ δ' αὐτῶν οὓς οὐδ' ἂν — διαβαίητε.

ταὐτά] V. ad III 5, 5.

ἀναγκάζειν] Supplendum est τί; dicitur enim ἀναγκάζω σε τοῦτο, cogo te ad hoc. V. nos in Gr. T. II. §. 561. i. (Gr. schol. §. 278, 4.)

§. 7. Παῤῥάσιον] V. ad I, 1, 2. De Στυμφάλιον v. ad III, 1, 31.

ποιήσειαν] Hanc scripturam cum Krügero dedi, ad quam DE et N, qui ποιήσειεν habent, ducunt; Dindorfius edidit ποιήσοιεν, quod codex B, qui in textu ποιήσειε dat, supra versum habet; at futurum ab h. l. alienum est; res enim significatur, quae tum non in futurum tempus differenda, sed statim peragenda erat. Stephanus legit ποιήσαιεν, quod etiam in A videtur esse, de qua optativi forma v. nos ad III, 5, 18. Reliqui codices exhibent ποιῆσαι.

§. 8. συνῆγον — ἀνεσκεύασαν — ἐκέκλειντο —

9 Ἐκ τούτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ᾐτιῶντο διαφθείρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν
10 Καλλίμαχός τε ὁ Παῤῥάσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. Οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰσχρὸν εἴη ἄρχειν ἕνα Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν· καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιούς, τὸ δ' ἄλλο στράτευμα οὐδὲν εἶναι. Καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ
11 ὅλου στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. Εἰ οὖν σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ λοχαγοὺς ἑλόμενοι ἑαυτῶν καθ' ἑαυτοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ πειρῷντο

§. 10. *ἕνα*] om. AB; facile inter *ΑΡΧΕΙΝ* et *ΑΘ.* excidere potuit. — *Πελοποννησίων*] *Πελοπονησ.* BD, v. var. scr. I, 4, 2. — *κέρδη*] *κέρδεα* A. — *ὅλου*] sic B; om. A; reliqui *ἄλλου*. — §. 11. *αὐτοί*] sic AB pro *οὗτοι*: quod si legitur, di-

ἐφαίνετο] Observa elegantem temporum varietatem. Aoristus notat rem primariam, imperfectum *συνῆγον* secundariam (v. ad I, 3, 3.); cum magna vi insertum est plusquamperfectum ad rem notandam summa celeritate peractam (*und schon waren die Thore verschlossen*); actionis, quae alteram sequebatur aut una cum ea fiebat, confectio anticipatur. V. nos ad Commentar. II, 9, 5. — *Τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνασκευάσαι* est venalia colligere et (ex agris, ubi Graecis venum exposita erant) in urbem transferre.

§. 9. *οἱ ταράξαντες ταῦτα*] qui has res turbaverant aut qui has turbas excitaverant. De infinitivo praesentis *διαφθείρειν* v. ad I, 4, 12.

συνίσταντο] seditiose coibant, uti Cyrop. I, 1, 2. *ἀγέλην — συστᾶσαν ἐπὶ τὸν νομέα* et paullo post: *ἄνθρωποι δὲ ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίσταν-ται ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἴσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας.*

§. 10. *ἕνα Ἀθ.*] „Xenophontem, quem non nomine, sed re imperium tenere tacite criminabantur." WEISK.

Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων] Lacedaemonii, etsi ipsi quoque Peloponnesii erant, tamen ut primaria eorum gens nominatim adduntur.

μηδεμίαν δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν] etsi nullas copias suis sumptibus ad exercitum praeberet; de vi medii v. nos in Gr. T. II. §. 395. α. (Gr. schol. §. 250, 1. a.)

καὶ ταῦτα — σφῶν κατειργασμένων] etsi ipsi salutem paravissent. V. ad II, 4, 15.

Καὶ ἦν δέ] Et vero etiam erat. V. ad I, 1, 2.

ὑπὲρ ἥμισυ] Iniuria Schneiderum articulum requirere docent interpretes laudato Heindorfio ad Platon. Phaedon. §. 104. p.

ἀγαθόν τι λαμβάνειν. Ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες 12
Χειρίσοφον, εἴ τινες ἦσαν παρ' αὐτῷ, Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοὶ καὶ Ξενοφῶντα συνέστησαν καὶ λοχαγοὺς αἱροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης, ὅ τι δοκοίη, τοῦτο ποιεῖν. Ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη ἡμέρᾳ ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ, ἀφ' ἧς ᾑρέθη.

Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτῶν τὴν 13
πορείαν ποιεῖσθαι νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὑτὸν πορεύεσθαι ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου, ὅτι Κλέανδρος, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἁρμοστής, φαίη τριήρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα· ὅπως οὖν μηδεὶς μετά- 14
σχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὑτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν

stinctio post σωφρονοῖεν ponenda est. — λοχαγούς] v. adn. — ἑαυτοὺς ἄν] sic A B E H L pro ἑαυτούς τε ἄν. — §. 13. μετ' αὐτῶν] v. adn. — ἀσφαλεστέραν] sic A B pro ἀσφαλέστερον. — καθ' αὑτόν] sic A B pro καθ' ἑαυτόν.

176. et comparatis Cyrop. III, 3, 47: εἰ μὴ ὑπὲρ ἥμισυ αὐτῶν ἔσονται οἱ ἡττηθέντες. Hellen. IV, 3, 15: σὺν Ἀγησιλάῳ (ἦν) — ἥμισυ μόρας τῆς ἐξ Ὀρχομενοῦ. Thuc. VIII, 68. ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου.

§. 11. λοχαγούς] Hanc scripturam, quam optimorum codicum A B D E N auctoritas tuetur, recepi pro στρατηγούς, quod sine dubio originem suam debet sequenti paragrapho. Nam, uti Krügerus docet, apud Arcades nova exercitus distributione facta nomina λοχαγῶν ac στρατηγῶν eandem vim habebant, et λόχος cuiusque στρατηγοῦ appellabatur μέρος. V. VI, 4, 23. Cf. VI, 3, 4. τῷ Σμίκρητος λόχῳ, ἑνὸς τῶν Ἀρκάδων στρατηγῶν. 5. ἄλλον δὲ λόχον τῶν δέκα στρατηγῶν. 6. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ λοχαγοὶ συνῆλθον.

πειρῷντο] Ob obliquam orationem exspectes ποιεῖσθαι καὶ πειρᾶσθαι ἄν; at v. ad IV, 6, 13.

§. 12. εἴτινες ἦσαν] V. ad V, 3, 3. De seq. ἐκ τῆς νικώσης v. ad VI, 1, 18.

§. 13. μετ' αὐτῶν] Krügerus legendum censet μετ' αὐτοῦ (sc. Χειρισόφου), quod suadeat particula μέντοι (Xenophon tamen Cherisophum deserere noluit, ut deseruerunt Arcades, sed una cum eo etc.), neque sequentia intelligi posse, nisi ita legatur. At ego puto non tam anxie haerendum esse in pronomine αὐτῶν; intelligendi sunt Arcades et Achaei. Etsi Arcades et Achaei seditionem fecerant atque ea re Cherisopho summum exercitus imperium abrogatum erat, tamen Xenophon reliquos milites non ab illis secernendos, sed una cum eis iter pergendum censuit.

Κάλπης] V. VI, 4, 3.

§. 14. αὐτοί] Neo et Cherisophus.

οἱ αὑτῶν στρατιῶται] Scripsi αὑτῶν pro vulg. αὐτῶν ob articuli collocationem, et sic semper scribendum censeo αὑτοῦ, αὑτῆς, αὑτῶν, ubi in codicibus

ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. Καὶ Χειρίσοφος ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλεται.
15 Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν ἀπαλλαγεὶς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ, πότερα λῷον καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι.
16 Οὕτω γίνεται τὸ στράτευμα τριχῆ, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ τετρακιςχίλιοι, ὁπλῖται πάντες, Χειρισόφῳ δ' ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾷκες, Ξενοφῶντι δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ

§. 16. *γίνεται*] sic codd. omnes, v. var. scr. II, 2, 3. — *τριχῆ*] τριχά BFHIKL; τριχῶς G; cf. IV, 8, 15., ubi τριχῆ in omnibus codd. legitur. — *τετρακιςχίλιοι*] v. adn. — *ἀμ-*

formae **αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν** inter articulum et substantivum positae leguntur. V. nos in Gr. T. II. §. 627, 3. (Gr. schol. §. 245. not. 4.) Sic Cyrop. I, 1, 5. legendum est *ὥςτε ἀεὶ τῇ* **αὐτοῦ** *γνώμῃ ἀξιοῦν κυβερνᾶσθαι* pro *αὐτοῦ*.

διὰ ταῦτα] De plurali v. ad III, 5, 5.

§. 15. *ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν — ἐκπλεῦσαι*] Krügerus *ἔτι* interpretatur aliquamdiu (ut *τέως* IV, 2, 12.); verti quidem sic potest, at hanc vim nunquam habet; *ἔτι* in eiusmodi exemplis semper refertur ad aliud tempus, quo rerum conditio, quae adhuc fuit, mutata est, uti h. l. Xenophon cogitavit relicto exercitu solus abire tamdiu, donec a deo monitus est, ut una cum militibus suis iter faceret. Ita accipiendi sunt loci ab illo allati: Hellen. II, 4, 11. Plat. Protag. p. 310. C: *ἔτι μὲν ἐνεχείρησα εὐθὺς παρὰ σὲ ἰέναι· ἔπειτά μοι λίαν πόῤῥω ἔδοξε τῶν νυκτῶν εἶναι*, ubi v. Stallbaumium, qui recte vertit: ***und noch immer hatte ich zwar den Vorsatz, zu dir zu gehen; aber dann schien es mir*** etc.

τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ] V. ad IV, 8, 25.

κοινουμένῳ] consulenti. V. ad III, 1, 5.

λῷον καὶ ἄμεινον] „Formula solennis." KRÜGER. V. exempla a Sturzio in L. X. T. III. p. 62. congesta. Verte: *besser u. vortheilhafter*. Cf. VII, 6, 44. Pariter I, 7, 3. *ἀμείνονας καὶ κρείττους*. Ducta videtur Heilando de dial. Xen. p. 16. haec apud Xen. sollemnis formula ex antiquo sermone epico, comp. Od. *α*, 376. Plutarch. quaest. Rom. c. 28. Saupp. ad Vectig. VI, 2. Haas. ad R. L. VIII, 5.

§. 16. *τετρακιςχίλιοι*] Cum optimis codicibus ABDEQ omisi verba *καὶ πεντακόσιοι*, quae in reliquis post v. *τετρακιςχίλιοι* addita sunt. Nam, uti V, 3, 3. scriptum est, iam Cerasunte universi exercitus numerus 8600 fuerunt. Ac postea, quum Mossynoecorum fines intrarent, aliquot milites perierunt (cf. V. c. 4.). Si vero Arcades et Achaei

χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους· ἱππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα ἱππέας.

Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ 17
τῶν Ἡρακλεωτῶν πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅ τι πλεῖστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴκης. Χειρίσοφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρα- 18
κλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θρᾴκην ἐνέβαλλε, παρὰ τὴν θάλατταν ᾔει· καὶ γὰρ ἤδη ἠσθένει. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβὼν ἀπο- 19
βαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

III. [Ὃν μὲν οὖν τρόπον ἥ τε Χειρισόφου ἀρχὴ 1

φὶ τετταρ.] sic ABE pro ἀμφὶ τοὺς τετταρ. — §. 18. ἐνέβαλλε] sic ABFGHIKL pro ἐνέβαλε. — ᾔει] sic BCDE; εἴη A; reliqui ἐπορεύετο.

plus quam 4500 fuissent, ratio nullo modo constaret. Quod autem supra §. 10. Arcades et Achaei ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ ἄλλου στρατεύματος fuisse dicuntur, id minime obstat; nam h. l. numero τετρακισχιλίων verba πλείους ἢ addita sunt. Aliter iudicat Krügerus de authent. p. 49.

πελτασταὶ — εἰς ἑπτακοσίους — εἰς τριακοσίους] Supra IV, 8, 15. peltastae fere 1800 fuisse traduntur. Quare quum, licet, qui ex illo tempore perierint, maximam partem peltastas fuisse (cf. V, 1, 17. 2. 3 sqq. 4, 16. 7, 16.) sumamus, ratio tamen non constet, Krügerus plures arma mutasse statuit.

§. 17. πλέουσιν, ὅπως — λάβοιεν] V. ad IV, 6, 1. De Bithynis et Calpe v. ad VI, 4, 1. et 3.

κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴκης] Thraciae Asiaticae aut Bithyniae, quae ex eo etiam Thracia appellata est, quod eius incolae eandem cum Europaeis Thracibus originem similemque linguam ac mores habebant, uti observat Halbkartus. Suspecta haec verba habet Krüger. de auth. p. 37.

§. 18. παρὰ τὴν θάλατταν] „propter mare, ut pugnas cum incolis evitaret et quam brevissimo tempore Calpen perveniret." HALBK.

§. 19. τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Ἡρακλ.] Ad Sangarium fluvium hos fines fuisse coniicit Haken. T. II. p. 381 sq.

Cap. III. §. 1. Ὃν μὲν οὖν τρόπον] Ab hoc capite Schneiderum sextum librum orsum esse iam supra ad VI, 1. docuimus; at totum hoc exordium inde ab his verbis usque ad εἴρηται non ab ipso Xenophonte profectum esse, sed ab aliena manu importatum Bornemannus et Dindorfius luculentissimis argumentis demonstraverunt. Primum enim haec verba in optimis codicibus BCDE et, uti summa probabilitate Dindorfius coniecit, A omissa sunt. Deinde temere narrationem verba illa interpellant, inquit Bornemannus, nec vero ita comparata sunt, ut cum reliquis exordiis comparari queant, ut alia

τοῦ παντὸς κατελύθη, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὸ στράτευμα
2 ἐσχίσθη, ἐν τοῖς ἐπάνω εἴρηται.] Ἔπραξαν δ᾽ αὐτῶν ἕκα-
στοι τάδε. Οἱ μὲν Ἀρκάδες ὡς ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλ-
πης λιμένα, πορεύονται εἰς τὰς πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ
θαλάττης ὡς τριάκοντα. Ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο, ἦγεν ἕκα-
στος ὁ στρατηγὸς τὸν ἑαυτοῦ λόχον ἐπὶ κώμην· ὁποία δὲ
3 μείζων ἐδόκει εἶναι, σύνδυο λόχους ἦγον οἱ στρατηγοί.
Συνεβάλοντο δὲ καὶ λόφον, εἰς ὃν δέοι πάντας ἁλίζεσθαι·
καὶ ἅτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά τε πολλὰ ἔλαβον
4 καὶ πρόβατα πολλὰ περιεβάλοντο. Οἱ δὲ Θρᾷκες ἠθροί-
ζοντο οἱ διαφεύγοντες· πολλοὶ δὲ διέφευγον πελτασταὶ
ὄντες ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. Ἐπεὶ δὲ συνελέγη-
σαν, πρῶτον μὲν τῷ Σμίκρητος λόχῳ, ἑνὸς τῶν Ἀρκάδων
στρατηγῶν, ἀπιόντι ἤδη εἰς τὸ συγκείμενον καὶ πολλὰ
5 χρήματα ἄγοντι ἐπιτίθενται. Καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο
ἅμα πορευόμενοι οἱ Ἕλληνες, ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας

Cap. III. §. 2. ὡς ἀπέβησαν] ὥςπερ ἀπ. A; ὅςπερ ἀπ. B. — ἕκαστος ὁ στρ.] sic B pro ἕκαστος στρ., v. ad I, 8, 9. — τὸν ἑαυτοῦ λόχον] sic A; τὸν αὑτοῦ BDQ et Steph.; reliqui τὸ αὑτοῦ λάχος ex interpretamento, v. adn. — μείζων ἐδόκει] sic ABDE pro μείζων κώμη ἐδ. — §. 3. Συνεβάλοντο] συνεβάλλοντο et paullo post περιεβάλλοντο AFGHIKL. — ἁλίζεσθαι] Deteriores codd. αὐλίζεσθαι, v. ad II, 4, 3. — §. 4. διαφεύγοντες — διέφευγον] v. adn. — ὄντες] ὄντας ABHI

omittam, quae docte atque acute disputavit Dindorfius. Quae autem ad tuendum hoc prooemium a Krügero in libro de auth. p. 16 sq. et in edit. mai. allata sunt argumenta, persuadere mihi non potuerunt.

ἥ τε Χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντός] De duobus genitivis diversae relationis ex uno nomine aptis v. nos in Gr. T. II. §. 542, 3. (Gr. schol. §. 275. not. 7.) et de eodem apud Latinos scriptores usu ad Ciceronis Tuscul. II, 15, 35.

§. 2. Κάλπης] V. VI, 4, 3.

τριάκοντα] Sic ABDE pro πεντήκοντα; facile litterae Λ et Ν inter se permutari potuerunt; eadem in codd. confusio IV, 6, 6. VII, 3, 7. 5, 15. 7, 2. 25.

ὁ στρατηγὸς τὸν ἑαυτοῦ λόχον] V. ad VI, 2, 11.

§. 3. Συνεβάλοντο — λόφον] Constituerunt collem, convenit inter eos de colle. Cf. §. 4. ἀπιόντι — εἰς τὸ συγκείμενον. De seq. ἅτε v. ad IV, 2, 13.

περιεβάλοντο] sibi compararunt, abstulerunt. Cyrop. III, 3, 23: τοῖς δ᾽ ἵπποις καταδρομὴν ποιησάμενοι περιεβάλοντο πολλὴν καὶ παντοίαν λείαν. V. Sturz. L. X. T. III. p. 515.

§. 4. Οἱ δὲ Θρᾷκες] Thraces Asiatici aut Bithyni (v. ad VI, 2, 17.), qui incolae erant eorum vicorum, quos adorti erant Arcades. Pro nominativo exspectes genitivum; sed nominativus

τρέπονται αὐτοὺς καὶ αὐτόν τε τὸν Σμίκρητα ἀποκτιν-
νύασι καὶ τοὺς ἄλλους πάντας· ἄλλου δὲ λόχου τῶν
δέκα στρατηγῶν τοῦ Ἡγησάνδρου ὀκτὼ μόνους κατέλι-
πον· καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ 6
λοχαγοὶ συνῆλθον, οἱ μὲν σὺν πράγμασιν, οἱ δὲ ἄνευ
πραγμάτων· οἱ δὲ Θρᾷκες ἐπεὶ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐ-
τύχημα, συνεβόων τε ἀλλήλους καὶ συνελέγοντο ἐῤῥω-
μένως τῆς νυκτός. Καὶ ἅμα ἡμέρᾳ κύκλῳ περὶ τὸν
λόφον, ἔνθα οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο, ἐτάττοντο
καὶ ἱππεῖς πολλοὶ καὶ πελτασταί, καὶ ἀεὶ πλείονες συνέῤ-
ῥεον· καὶ προσέβαλλον πρὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς· οἱ 7
μὲν γὰρ Ἕλληνες οὔτε τοξότην εἶχον, οὔτε ἀκοντιστήν,
οὔτε ἱππέα· οἱ δὲ προσθέοντες καὶ προσελαύνοντες ἠκόν-
τιζον· ὁπότε δὲ αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπέφευγον·
ἄλλοι δὲ ἄλλῃ ἐπετίθεντο. Καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώ- 8
σκοντο, τῶν δὲ οὐδείς· ὥςτε κινηθῆναι οὐκ ἐδύναντο

KL et Ald., aperto errore ob seq. voc. — ἐπιτίθενται] sic A E pro ἐπετίθεντο. — §. 5. ἀποκτιννύασι] sic ABDFGHI KL pro ἀποκτιννύουσι, v. ad IV, 6, 24. — §. 6. Καὶ οἱ ἄλλοι δέ] sic AB; καὶ οἱ ἄλλοι μέν E; reliqui καὶ ἄλλοι δέ. — ἐπεὶ εὐτύχησαν] v. adn. — ἅμα ἡμέρᾳ] sic ABQ; ἅμα κύκλῳ τῇ ἡμ. FGHIKL; ἅμα ἦσαν κύκλῳ τῇ ἡμ. Ald.; reliqui ἅμα τῇ ἡμ. κύκλῳ, v. adn.

in partitione saepe ponitur, quo gravius subiectum efferatur: quod frequentissimum est in appositione quae vocatur partitiva. Cf. ad I, 7, 15.

οἱ διαφεύγοντες] qui Arcadibus fuga se subtrahebant. Iniuria autem Weiskius, Schneiderus, Dindorfius hanc omnium codicum auctoritate stabilitam scripturam mutaverunt in οἱ διαφυγόντες; neque sequens διέφευγον, quod optimi codices ABCO tuentur, cum deterioribus codd. in διέφυγον mutandum fuit. V. ad I, 1, 7.

§. 5. τρέπονται] Scil. οἱ Θρᾷκες; de subiecto mutato v. ad I, 4, 5.

§. 6. σὺν πράγμασιν — ἄνευ πραγμάτων] difficulter — sine negotio.

ἐπεὶ εὐτύχησαν] Sic BE; ἐπεὶ ηὐτύχησαν A; reliqui εὐτυχήσαντες omisso ἐπεί. Forma ηὐτύχησαν apud Xenophontem alias non legitur. Omnino augmenti forma ηυ apud eum rara est saepeque corrupta. V. Popponem ad Cyrop. p. XXXVIII. et nos ad Commentar. I, 3, 2.

συνεβόων — ἀλλήλους] mutuis se convocabant clamoribus. Cf. Cyrop. III, 2, 6.

ἅμα ἡμέρᾳ] Sic ABQ pro ἅμα τῇ ἡμέρᾳ; utrumque legitur, sed sine articulo rarius, uti Hellen. III, 2, 3. Thuc. III, 17, 107., quos locos Krügero et Popponi debeo.

§. 7. οἱ δέ] Scil. οἱ πολέμιοι. Cf. ad III, 4, 4.

ὁπότε — ἐπίοιεν] V. ad I, 2, 7.

ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος
9 εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες. Ἐπεὶ δὲ ἀπορία πολλὴ ἦν,
διελέγοντο περὶ σπονδῶν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὡμολόγητο
αὐτοῖς, ὁμήρους δὲ οὐκ ἐδίδοσαν οἱ Θρᾷκες, αἰτούν-
των τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἴσχετο. Τὰ μὲν δὴ
τῶν Ἀρκάδων οὕτως εἶχε.

10 Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατ-
ταν ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ
τῆς μεσογαίας πορευομένῳ οἱ ἱππεῖς προκαταθέοντες ἐν-
τυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. Καὶ ἐπεὶ
ἤχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτούς, εἴ που ἤ-
11 σθηνται ἄλλου στρατεύματος, ὄντος Ἑλληνικοῦ. Οἱ
δὲ ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦν-
ται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες περικεκυκλωμένοι
εἶεν αὐτούς. Ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τούτους

§. 10. **προκαταθέοντες**] καταθέοντες ABE; fortasse illud e glossem. — **πρεσβύταις**] v. adn. — **ἐπεί**] sic ABE pro ἐπειδή. — **παρά**] sic AB pro πρός. — **ἤσθηνται**] ἤσθοντο A. — **ὄντος**] v. adn. — §. 11. **ἐφύλαττεν**] sic ABFGHIKL pro ἐφύλαττον. — **ὅπου**] sic AB; ὅποι FGHIK; reliqui ὅπῃ. — **καταστήσας συνέλεξε**] sic ABDE pro κ. δέκα συνέλ.; **δέκα** ex δὲ καταστήσας, ut videtur, ortum e margine huc

§. 9. **ἐδίδοσαν**] V. ad I, 3, 1. **ἐν τούτῳ ἴσχετο**] in hac conditione res haerebat.

§. 10. **Ξενοφῶντι — πορευομένῳ**] Dativi pro genitivis qui vocantur absolutis positi videntur; at videntur tantum; dativus enim substantivi cum dativo participii coniunctus saepissime apud Graecos ita usurpatur, ut significet personam, cuius respectu aut in cuius commodum actio quaedam fit. V. nos in Gr. T. II. §. 581. b. (Gr. schol. §. 284, 3, 10.)

πρεσβύταις] Sic ABDN pro πρεσβευταῖς, quod iure reiecit Zeunius; primum enim pro plurali πρεσβευταί Attici scriptores uti solent πρέσβεις, v. Sturz. L. X. T. III. p. 655. et 656.; dein legatorum simplex commemoratio non satis apta videtur.

ὄντος Ἑλληνικοῦ] Participium ὄντος addunt ABFGHIKL; cum eo particulam πού iungendam censuit Weiskius; at πού sine dubio iungendum est cum ἤσθηνται, et verba ὄντος Ἑλληνικοῦ tanquam appositio inserviunt explicandis verbis ἄλλου στρατεύματος. Ne autem hoc verborum ordine offendamur, comparat Krügerus in ed. min. Thuc. II, 2: ἐςῆλθον ἐς Πλάταιαν, οὖσαν Ἀθηναίων ξυμμαχίδα. App. Mithr. 53: ἐκέλευσεν αὐτόν, ὄντα Ῥωμαῖον, εἴσω δέχεσθαι.

§. 11. **νῦν ὅτι**] V. ad I, 9, 20. De modis variatis πολιορκοῦνται et εἶεν v. ad II, 1, 3.

ὅπου δέοι] Scil. ἡγεμόνας εἶναι.

§. 12. **οὕτω μὲν — οὕτω**

ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν, ὅπου δέοι·
σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ
ἔλεξεν· Ἄνδρες στρατιῶται, τῶν Ἀρκάδων οἱ μὲν τεθνᾶ- 12
σιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. Νο-
μίζω δ' ἔγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμῖν εἶναι
οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων πολεμίων,
οὕτω δὲ τεθαῤῥηκότων. Κράτιστον οὖν ἡμῖν ὡς τάχι- 13
στα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως, εἰ ἔτι εἰσὶ σῶοι, σὺν
ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ
κινδυνεύωμεν. Νῦν μὲν οὖν στρατοπεδευσώμεθα προ- 14
ελθόντες, ὅσον ἂν δοκῇ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖ-
σθαι· ἕως δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων ἔχων τοὺς ἱπ-
πεῖς προελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς καὶ σκοπείτω τὰ ἔμπρο-
σθεν, ὡς μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ. (Παρέπεμψε δὲ καὶ τῶν 15
γυμνητῶν ἀνθρώπους εὐζώνους εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς

migrasse videtur. — §. 12. τεθαῤῥηκότων] sic A B pro τεθαρσ., v. var. scr. I, 7, 2. — §. 13. λειφθέντες] ληφθέντες A B. — κινδυνεύωμεν] sic A D; B om. μόνοι — προελθόντες; reliqui κινδυνεύσωμεν. — §. 14. Νῦν μὲν οὖν] νῦν οὖν A E. — στρατοπεδευσώμεθα] στρατοπεδευώμεθα D; στρατοπεδευσόμεθα HIKL et Ald. — προελθόντες] περιελθ. A D E. — προελαυνέτω] προσελ. A B D.

δέ] V. ad I, 9, 10. — τεθαῤῥηκότων, i. e. audacium.

§. 14. Νῦν μέν] In mente habet scriptor haec fere: ἅμα δὲ ἡμέρᾳ πορευώμεθα ἐπὶ τοὺς πολεμίους (§. 21.). De μὲν quod vocatur solitario v. ad I, 2, 1.

ὅσον] Scil. προελθεῖν, quod ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti προελθόντες repetendum est. Cf. §. 14. V. ad I, 2, 15.

καιρός] „Non respicit ad tempus coenae, sed ad iustum exercitationis modum, ut non defatigati salubrem tamen et iucundam coenam capiant." WEISK. Cf. VII, 3, 9. Krügerus refert ad locum castris ponendis aptum nec minus hostibus propinquum, ne non coenati confligere cogerentur.

Τιμασίων] „*Von jetzt an sehen wir diesen Timasion beständig an der Spitze der Reiterei* (cf. VI, 5, 28. VII, 3, 46.), *und es scheint also wohl, dafs der Athener Lykios, ihr bisheriger Anführer* (cf. III, 3, 20. IV, 3, 22. 25. 7, 24.), *auf irgend eine Weise aufser Stand gesetzt worden, einen Befehl fortzuführen, bei welchem er sich eine verdiente Achtung erworben hatte.*" HAKEN. T. II. p. 213.

ἐφορῶν ἡμᾶς] „neque tamen longius progrediatur, sed ita, ut conspicari nos possit. Cf. Cyr. V, 3, 56: πρὸ παντὸς τοῦ στρατεύματος πεζοὺς εὐζώνους οὐ πολλοὺς προὔπεμπεν ἐφορωμένους ὑπὸ Χρυσάντα καὶ ἐφορῶντας αὐτόν." KRÜGER.

§. 15. Παρέπεμψε — καυσίμῳ] Haec verba Xenophontis orationi παρενθετικῶς interserta sunt.

τὰ ἄκρα, ὅπως, εἴ πού τί ποθεν καθορῷεν, σημαίνοιεν· ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ.)

16 Ἡμεῖς γὰρ ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῦ ἐνθένδε· πολλὴ μὲν γάρ, ἔφη, εἰς Ἡράκλειαν πάλιν ἀπιέναι, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν διελθεῖν· οἱ δὲ πολέμιοι πλησίον· εἰς Κάλπης δὲ λιμένα, ἔνθα Χειρίσοφον εἰκάζομεν εἶναι, εἰ σέσωσται, ἐλαχίστη ὁδός. Ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖα ἔστιν, οἷς ἀποπλευσούμεθα· μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ

17 μιᾶς ἡμέρας ἔστι τὰ ἐπιτήδεια. Τῶν δὲ πολιορκουμένων ἀπολομένων, σὺν τοῖς Χειρισόφου μόνοις κάκιόν ἐστι διακινδυνεύειν, ἢ τῶνδε σωθέντων πάντας εἰς ταὐτὸν ἐλθόντας κοινῇ τῆς σωτηρίας ἔχεσθαι. Ἀλλὰ χρὴ παρασκευασαμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι, ὡς νῦν ἢ εὐκλεῶς τελευτῆσαι ἔστιν, ἢ κάλλιστον ἔργον ἐργάσα-

§. 15. *εἰς τὰ ἄκρα*] sic ABEQ; reliqui om. *εἰς*. — §. 16. *Ἡμεῖς γάρ*] sic ABE pro *ἡμεῖς μὲν γάρ*. — *πολλὴ μὲν γάρ*] *πολὺ μὲν γάρ* ABE; *πολύ μέν* DQ; reliqui *οὐδαμοῦ· ἐνθένδε δὲ πολλὴ μέν*. — *πολλὴ δέ*] *δέ* om. A. — *εἰκάζομεν*] sic ABDEN pro *νομίζομεν*. — *Ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μέν*] *ἀλλ᾽ ἤδη ἐκεῖσε μέν* FGHIKL et Ald. — *ἀποπλευσούμεθα*] *ἀποπλευσόμεθα* Ald., v. ad V, 1, 10. — *μένουσι δέ*] Dind. e coni. *μένουσί τε*, v. adn. — §. 17. *ἀπολομένων*] sic Steph.; codd. et edd. vett. *ἀπολλουμένων, ἀπολουμένων, ἀπολλομένων, ἀπολλωμένων*; B omis. — *ἢ τῶνδε σωθέντων*] *ἢ τῶν δὲ σωθ.* AB

εἴ που] si forte.

ἅπαντα, ὅτῳ — καυσίμῳ] V. ad V, 3, 8. et de singulari *ὅτῳ* post *ἅπαντα* illato v. ad I, 1, 5.

§. 16. *ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῦ*] Exspectes *οὐδαμόσε*, at v. ad §. 23.

πολλή] Scil. *ὁδός*. Paullo post *ἐλαχίστη ὁδός*.

Χρυσόπολιν] V. ad VI, 6, 38.

Ἀλλὰ δή] At profecto. V. exempla congesta ab Hartungo de Gr. partic. T. I. p. 289. et a Klotzio ad Devar. p. 26 sqq.; quanquam quam harum particularum afferunt explicationem, mihi quidem non probatur.

ἐκεῖ μέν] opponitur sententia, quae scriptoris menti obversabatur, fere haec: *εἰς Ἡράκλειαν δέ, ἔνθα πλοῖά ἐστι, πολλή ἐστιν ὁδὸς πάλιν ἀπιέναι*. V. ad I, 2, 1.

μένουσι δέ] Scil. *ἡμῖν*. Particula *δέ* respondet antecedenti *οὔτε*, sed ita, ut partitiva orationis forma transeat in adversativam. V. nos in Gr. T. II. §. 743, 3. β. De *τὲ — δέ* v. ad V, 5, 8.

§. 17. *τῆς σωτηρίας ἔχεσθαι*] proprie saluti adhaerere, h. e. saluti studiose operam dare, salutem persequi. V. Rost. §. 162, 5. b. Kühner. T. II. §. 520. b. (Gr. schol. §. 273, 3. b.)

χρὴ παρασκευασαμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι, ὡς — ἔστιν] oportet nos proficisci animis ita comparatis, ut nunc aut gloriose occumbendum

σθαι Ἕλληνας τοσούτους σώσαντας. Καὶ ὁ θεὸς ἴσως 18
ἄγει οὕτως, ὃς τοὺς μεγαληγορήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας ταπεινῶσαι βούλεται, ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀπὸ θεῶν ἀρχομένους ἐντιμοτέρους ἐκείνων καταστῆσαι. Ἀλλ' ἕπεσθαι χρὴ καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὡς ἂν τὸ παραγγελλόμενον δύνησθε ποιεῖν.

Ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο. Οἱ δ' ἱππεῖς σπειρόμενοι, ἐφ' 19
ὅσον καλῶς εἶχεν, ἔκαιον, ᾗ ἐβάδιζον· καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα, ὅσα καύσιμα ἑώρων, καὶ ἡ στρατιὰ δέ, εἴ τινι παραλειπομένῳ ἐντυγχάνοιεν· ὥςτε πᾶσα ἡ χώρα αἴθεσθαι ἐδόκει, καὶ τὸ στράτευμα πολὺ εἶναι. Ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, κατεστρατο- 20
πεδεύσαντο ἐπὶ λόφον ἐκβάντες καὶ τά τε τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρων, ἀπεῖχον δὲ ὡς τετταράκοντα σταδίους, καὶ

D; ἢ σωθ. EN (sic Dind. aliique); σωθ. δὲ HIKL et Ald.; σωθέντων FG; ἐκείνων δὲ σωθέντων MO. — §. 18. πλέον] sic AQ pro πλεῖον; e B et πλέον et πλεῖον affert Gail. — ἀπὸ θεῶν] sic AB pro ἀπὸ τῶν θ. — δύνησθε] δυνήσησθε BDE; δυνήσεσθαι A. — §. 19. σπειρόμενοι] v. adn. — ἔκαιον ᾗ ἐβάδιζον om. EFGHIKL; ᾗ ἐβάδιζον om. AB. — ἐπιπαριόντες] παριόντες ABDE; at v. ad III, 4, 30. — αἴθεσθαι] sic ABDENQ pro καίεσθαι; v. ad IV, 7, 20. — §. 20. κατεστρατοπεδεύσαντο] κατεστρατοπεδεύοντο B; male ob seqq. imperf. — ἀπεῖχον δέ] sic ABE pro ἀπ. γάρ. — σταδίους] sic ABD pro στάδια.

statuamus, aut etc. Vulgaris structura est τὴν γνώμην παρασκευάζομαι aut τῇ ψυχῇ παρεσκευασμένος εἰμί, ὡς εὐκλεῶς τελευτήσων; v. exempla, quae collegit Sturzius L. X. T. III. p. 439. et Breitenb. ad Ages. I, 28.

§. 18. τοὺς μεγαληγορήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας] illos Arcades, qui insolenter se iactaverant, quasi ceteris prudentiores essent. V. supra VI, 2, 10. et 11. Docte ad h. l. demonstrat Dindorfius πλέον (πλεῖον) φρονεῖν non idem significare, quod μεῖζον φρονεῖν, sed illud esse prudentiorem esse, hoc superbiorem esse. ὡς ἂν — δύνησθε] V. ad II, 5, 16.

§. 19. σπειρόμενοι] Sic ABE pro διασπειρόμενοι, quod sine dubio interpretamentum est. Saepe enim simplex legitur, ubi compositum exspectes. V. exempla a Sturzio L. X. T. IV. p. 69 sq. congesta.

ἐφ' ὅσον] Scil. σπείρεσθαι. V. ad §. 14. De ἐπιπαριόντες v. ad III, 4, 30.

καὶ ἡ στρατιὰ δέ] itemque exercitus scil. ἔκαιεν. De καὶ — δέ v. ad I, 1, 2.; στρατιά h. l., ἱππεῦσι et πελτασταῖς opposita, significat τοὺς ὁπλίτας.

εἴ τινι παραλειπομένῳ ἐντυγχάνοιεν] si quid offendebant, quod (ab illis) relictum erat. De optativo v. ad I, 2, 7.

21 αὐτοὶ ὡς ἐδύναντο πλεῖστα πυρὰ ἔκαιον. Ἐπεὶ δὲ ἐδεί-
πνησαν τάχιστα, παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατασβεννύναι
πάντα. Καὶ τὴν μὲν νύκτα φυλακὰς ποιησάμενοι ἐκά-
θευδον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ προσευξάμενοι τοῖς θεοῖς καὶ
συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην ἐπορεύοντο, ᾗ ἐδύναντο
22 τάχιστα. Τιμασίων δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς, ἔχοντες τοὺς ἡγε-
μόνας καὶ προελαύνοντες, ἐλάνθανον αὐτοὺς ἐπὶ τῷ
λόφῳ γενόμενοι, ἔνθα ἐπολιορκοῦντο οἱ Ἕλληνες. Καὶ
οὐχ ὁρῶσιν οὔτε φίλιον στράτευμα οὔτε πολέμιον, καὶ
ταῦτα ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στρά-
τευμα, γραΐδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα ὀλίγα καὶ
23 βοῦς καταλελειμμένους. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν,
τί εἴη τὸ γεγενημένον, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν καταλελειμμέ-
νων ἐπυνθάνοντο, ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες εὐθὺς ἀφ' ἑσπέ-
ρας ᾤχοντο ἀπιόντες, ἕωθεν δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἔφα-
σαν οἴχεσθαι· ὅπου δέ, οὐκ εἰδέναι.
24 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἠρί-
στησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς

ἐδύναντο] ἠδ. B, v. var. scr. III, 1, 11. — ἔκαιον] ἔκαον L. — §. 21. πάντα] sic ABDEN pro απαντας. — §. 22. προελαύνοντες] προσελ. ABE. — ἐλάνθανον] sic ABE pro ἔλαθον. — οὔτε φίλιον] sic AB pro οὔτε τὸ φ. — οὔτε πολέμιον] sic A pro οὔτε τὸ π. — ἀπαγγέλλουσι] sic Schneid.; ἀπαγγέλουσι AB; ἐπαγγέλλουσι E; reliqui παραγγέλλουσι. — §. 23.

§. 21. ὡς εἰς μάχην] V. ad I, 8, 1.

§. 22. ἐλάνθανον αὐτοὺς — γενόμενοι] Cf. de re equestri IX, 3: ἐκ τοῦ βραδυτάτου ἀρχόμενον οὕτως αὖ εἰς τὸ θᾶττον προάγειν (sc. χρή), ὡς ἂν μάλιστα λανθάνοι αὐτὸν ὁ ἵππος εἰς τὸ ταχὺ ἀφικνούμενος. V. nos in Gr. T. II. §. 656, 2. (Gr. schol. §. 310. not. 2.)

ἔνθα ἐπολιορκοῦντο] ubi obsidebantur, scil. eo tempore, quo Xenophon de eis audiverat. V. ad I, 1, 6.

ὀλίγα] etiam ad seq. βοῦς pertinet. V. ad IV, 7, 14.

§. 23. θαῦμα ἦν, τί εἴη] pro ὅ τι εἴη. V. ad I, 3, 18.

ὅπου δέ] Scil. οἴχοιντο. Pro ὅπου Dindorfius e coniectura dedit ὅποι, quod probari non potest; est enim praegnans quaedam structura, qua significatur: quo abissent et ubi iam essent. V. nos in Gr. T. II. §. 622. not. 2. (Gr. schol. §. 300. not. 7.) Cf. Breitenb. ad Hier. III, 2.

§. 24. οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα] Xenophon cum militibus suis. V. ad III, 2, 2.

συμμῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς — λιμένα] Praegnanti vi dictum pro ἐλθόντες εἰς Κάλπης λιμένα τοῖς ἄλλοις συμμῖξαι. Cf. nos in Gr. T. II. §. 622. b. (Gr. schol. §. 300, 3. b.)

κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν] Hanc scripturam praeter A et B, in quibus ἐπὶ Κάλπην, et E, in quo Κάλπης sine ἐπί est,

τάχιστα συμμῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. Καὶ
πορευόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαι-
ῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς
τὸ αὐτό, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους καὶ ἠσπάζοντο ὥς-
περ ἀδελφούς. Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν περὶ 25
Ξενοφῶντα, τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ,
ἔφασαν, ᾠόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ
οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ
οἱ πολέμιοι δέ, ὥς γε ἡμῖν ἐδόκουν, τοῦτο δείσαντες
ἀπῆλθον· σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπῄεσαν.
Ἐπεὶ δ' οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ᾠόμεθα 26
ὑμᾶς πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν φοβηθέντας οἴχεσθαι
ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέ-
σθαι ὑμῶν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

IV. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο 1
ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. Τὸ δὲ χωρίον τοῦτο,
ὃ καλεῖται Κάλπης λιμήν, ἔστι μὲν ἐν τῇ Θρᾴκῃ τῇ ἐν

δὲ καί] sic ABE; reliqui om. καί. — εὐθύς] om. ABE. — ὅπου] v. adn. — §. 24. ἐπὶ Κάλπης] v. adn. — §. 25. καὶ οἱ π. δέ] sic ABE; reliqui om. δέ. — §. 26. ἀφίκεσθε] sic ABDEQ pro ἀφικνεῖσθε.

Cap. IV. §. 1. πρός] sic ABDQ pro ἐν, quod per se non reiiciendum, v. ad §. 5.

reliqui omnes tuentur codices. Utrumque quidem recte dicitur, et ἡ ἐπὶ Κάλπην ὁδός et ἡ ἐπὶ Κάλπης ὁδός, eo tamen discrimine, ut illud simpliciter significet iter ad locum aliquem, hoc autem adiunctam habeat notionem termini, qui petitur, consequendi, uti inter se differunt ἰέναι ἐπὶ πόλιν et ἰέναι ἐπὶ πόλεως. V. nos in Gr. T. II. §. 611. I. (Gr. schol. §. 230. not. 8. et §. 296. I.) In hunc locum sine dubio altera notio melius quadrat; litterae autem N et Σ in codd. saepe permutantur; denique facilius exquisitius ἐπὶ Κάλπης in tritius ἐπὶ Κάλπην a librariis mutari potuit. Quare duorum optimorum codicum auctoritati hoc quidem loco obsecuti non sumus.

§. 25. ἐδόκουν] V. ad I, 4, 7.

§. 26. ἐξῆκεν] praeterierat. V. Sturz. L. X. T. II. p. 222.

ἀπολιπέσθαι ὑμῶν] vos deserere. Cf. V, 4, 20. et Rost. §. 162, 2. b. additam. Kühner. T. II. §. 513, 3. (Gr. schol. §. 271, 2.)

Cap. IV. §. 1. αἰγιαλοῦ] Vocabulum Ionicum et poeticum. Legitur etiam infra §. 7. et alibi apud Xenophontem. V. Sturz. L. X. T. I. p. 74. Apud Herodotum saepissime reperitur. V. Schweighaeuseri Lex. T. I. p. 12.

Κάλπης λιμήν] V. Ains-

τῇ Ἀσίᾳ· ἀρξαμένη δὲ ἡ Θρᾴκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου μέχρι Ἡρακλείας ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον εἰςπλέοντι.
2 Καὶ τριήρει μέν ἐστιν εἰς Ἡράκλειαν ἐκ Βυζαντίου κώπαις ἡμέρας μάλα μακρᾶς πλοῦς· ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἄλλη μὲν πόλις οὐδεμία οὔτε φιλία οὔτε Ἑλληνίς, ἀλλὰ Θρᾷκες Βιθυνοί· καὶ οὓς ἂν λάβωσι τῶν Ἑλλήνων ἐκπίπτοντας ἢ ἄλλως πως, δεινὰ ὑβρίζειν λέγονται τοὺς Ἕλληνας.
3 Ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ μὲν κεῖται ἑκατέρωθεν πλεόντων ἐξ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου, ἔστι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ προκείμενον χωρίον, τὸ μὲν εἰς τὴν θάλατταν καθῆκον αὐτοῦ πέτρα ἀποῤῥώξ, ὕψος, ὅπη ἐλάχιστον, οὐ μεῖον εἴκοσιν ὀργυιῶν, ὁ δὲ αὐχὴν ὁ

μέχρι] sic ABIK pro *μέχρις*, v. ad I, 4, 13. — §. 2. *τριήρει*] sic ABCDEMO; *τριήρεις* FG; reliqui *τριήρους*. — *μάλα*] om. ABDN. — *μακρᾶς*] *μικρᾶς* BEN, at v. adn. — *ἀλλὰ Θρ. Β.*] v. adn. — *ἐκπίπτοντας*] v. adn. — *τοὺς Ἕλληνας*] Iniuria haec v. Muretus delevit, Dindorf. uncis cinxit, v. ad I, 6, 4. — §. 3. *ὁ εἰς*] sic ABDEFG; reliqui om. *ὁ*. — *τὴν γῆν*] sic ADE; reliqui om. *τήν*. — *μάλιστα*] *οὐ*

worth. *travels in the track* etc. p. 218. et, qui Anglum emendavit, Kochium l. d. p. 127. Situs erat in Bithynia, quae erat pars Thraciae Asiaticae.

ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου] H. e. *ἀπὸ Βοσπόρου Θρᾳκίου* (*Strafse von Konstantinopel*).

Ἡρακλείας] Intelligendus h. l. est ager Heracleae, non ipsa urbs. Cf. VI, 2, 19. De seq. *εἰςπλέοντι* v. ad III, 5, 7.

§. 2. *τριήρει μέν ἐστιν — κώπαις ἡμέρας μάλα μακρᾶς πλοῦς*] Triremis remis acta longissimum diem requirit ad iter a Byzantio ad Heracleam faciendum. Distantia utriusque loci fuit 700 stadia. V. quem Hutchinsonus attulit Herodotum IV, 86: *νηῦς ἐπίπαν μάλιστά κῃ κατανύει ἐν μακρημερίῃ ὀργυιὰς ἑπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ ἑξακισμυρίας.*

ἀλλὰ Θρᾷκες Βιθυνοί] Sic ABCDE; *ἀλλ' ἢ Θρᾷκες Βιθ.* FGNO; reliqui codd. habent *ἀλλ' ἢ Θρᾷκες ἢ Β.*; hinc Zeunius scripsit *ἀλλὰ Θρᾷκες οἱ Β.*, Schneiderus *ἀλλ' ἢ Θρᾷκες οἱ Β.* De *ἀλλ' ἤ*, nisi, v. ad IV, 6, 11. De articulo Schneiderus comparat Arrian. Peripl. p. 14. de Parthenio fluvio: *μέχρι τοῦδε Θρᾷκες οἱ Βιθυνοὶ νέμονται, ὧν καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ συγγραφῇ μνήμην ἐποιήσατο, ὅτι μαχιμώτατοι εἶεν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν.* Xen. Hellen. I, 3, 2. *τοὺς Βιθυνοὺς Θρᾷκας.* III, 2, 2. *τὴν Βιθυνίδα Θρᾴκην.* Herod. I, 28. *Θρήϊκες οἱ Θυνοί τε καὶ Βιθυνοί.* Articulus mihi non videtur necessario requiri; nam uti dicitur *πολῖται Ἀττικοί*, *Attische Bürger* (pars civium), et *οἱ π. οἱ Ἀττ.* aut *οἱ Ἀττ. π.* (universi cives), ita recte dici potest *Θρᾷκες Β.*, *Bithynische Thrakier*, et *Θρ. οἱ Β.* aut *οἱ Β. Θρ.*, *die Bithynischen Thr.*

οὓς ἂν — ἐκπίπτοντας ἢ ἄλλως πως] quoscunque Graecorum in littus eiectos vel alio modo ceperint. De verbo *ἐκπίπτειν* v.

εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ χωρίου μάλιστα τεττάρων πλέ-
θρων τὸ εὖρος· τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον ἱκανὸν
μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι. Λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ τῇ πέ- 4
τρᾳ τὸ πρὸς ἑσπέραν αἰγιαλὸν ἔχων. Κρήνη δὲ ἡδέος
ὕδατος καὶ ἄφθονος ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ὑπὸ
τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. Ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα,
πάνυ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῇ τῇ θα-
λάττῃ. Τὸ δὲ ὄρος [τὸ ἐν τῷ λιμένι] εἰς μεσόγαιαν μὲν 5
ἀνήκει ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ
ἄλιθον· τὸ δὲ παρὰ θάλατταν πλέον ἢ ἐπὶ εἴκοσι στα-
δίους δασὺ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύ-
λοις. Ἡ δὲ ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή, καὶ κῶμαι ἐν αὐ- 6

μάλιστα ABD, unde Steph. οὖ μ.; at illud οὐ ex antec. χωρίου adhaesit. — οἰκῆσαι] sic Steph.; οἰκήσειν BQ; οἰκήσεις ADI; reliqui οἴκησις. — §. 4. ἄφθονος] v. adn. — πάνυ δὲ πολλά] om. ABE. — §. 5. [τὸ ἐν τῷ λ.]] v. adn. — θάλατταν] B habet θάλασσαν, sed supra impositis ττ, v. var. scr. IV, 7, 21.

infra VII, 5, 12. et 13. et Stallbaumium ad Plat. Phileb. p. 13. D. (p. 106 sq. ed. Goth.). Ad ἄλλως πως repetendum est λάβωσι. Particulam ἤ, quae vulgo ante ἐκπίπτοντας legitur, cum optimis codicibus ABE praeeunte Dindorfio delevi. Saepe illud ἤ in priore orationis membro omittitur, ubi positum exspectes, uti ubi notiones contrariae opponuntur. Bornemannus comparat I, 9, 11: εἴ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν (ubi M et O ἢ ἀγαθόν). VII, 7, 6: ὑμεῖς δὲ οὐκ ἦτε εἰς τήνδε τὴν χώραν, ἤ, εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε. Reisig. Commentt. critt. ad O. C. p. 246. Hoc autem loco, ubi non contrariae, sed diversae tantum notiones opponuntur, prioris ἤ omissio eo aptior videtur esse, quod primaria notio est ἐκπίπτοντας, secundaria et tanquam additamentum adiecta ἄλλως πως.

§. 3. πλεόντων] Non absolute pro πλεόντων ἀνθρώπων (v. ad I, 2, 17.) accipiendum videtur, sed a verbis ἐν μέσῳ pendere. De participio autem sine articulo posito v. ad I, 1, 7.

χωρίον, τὸ μὲν — καθῆκον —· ὁ δὲ αὐχὴν —· τὸ δ' ἐντός] Haec tria orationis membra tanquam appositio partitiva vocabulo χωρίον adiuncta sunt. Cf. nos ad I, 7, 15.

§. 4. τὸ πρὸς ἑσπέραν] ad occidentem versus. De accusativo adverbiali v. nos in Gr. T. II. §. 557. not. 3. et 4. (Gr. schol. §. 279. not. 10.)

ἄφθονος ῥέουσα] Sic optime A et B pro ἀφθόνου ῥ. V. ad I, 4, 12.

ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου] intra huius loci fines situs, quasi huius loci ditioni subiectus. Cf. VII, 6, 42.

§. 5. τὸ ἐν τῷ λιμένι] ad portum. V. ad IV, 8, 22. Ceterum haec verba omittunt optimi codd. A et B, quare ea, praeeunte Bornemanno, uncis seclusi; glossatoris manum aperte prae

τῇ εἰσι πολλαὶ καὶ οἰκούμεναι· φέρει γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὄσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ ἡδυ-
7 οίνους καὶ τἆλλα πάντα πλὴν ἐλαιῶν. Ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη. Ἐσκήνουν δὲ ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ· εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι, ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπι-
8 βουλῆς εἶναι, βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν. Τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφοράν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ

§. 6. οἰκούμεναι] v. adn. — σήσαμα] sic ABDE pro σήσαμον. — §. 7. πρός] sic ABDEN pro ἐπί. — γενόμενον] sic ACDFG pro γενόμενοι. — κατοικίσαι] deteriores codd. κατοικῆσαι. — §. 8. οἱ δὲ καί] om. FGHIKL. — προςανηλωκότες] sic E; προςηλωκότες ABD; προανηλωκότας Ald.; reliqui πρὸς ἀνηλωκότα aut προςανηλωκότα. In loco planissimo editores multum pulveris excitaverunt. — καὶ

se ferre videntur. De seq. ὅσον, circiter, v. ad I, 8, 6.

§. 6. οἰκούμεναι] Sic recte A et E pro vulg. εὖ οἰκούμεναι; nam τόπος οἰκούμενος iam per se, non addito εὖ, significat locum incolis frequentem. Cf. I, 2, 6. 7. 10. 11. 13. 20. IV, 7, 19.

κριθὰς κτἑ.] De hoc et seqq. pluralibus nominum quae vocantur materialium v. nos in Gr. T. II. §. 408. b. (Gr. schol. §. 243, 3, 2.) Infra VI, 6, 1. πυρούς, κριθάς, οἶνον, ὄσπρια, μελίνας.

μελίνας — σήσαμα] V. ad I 2, 22.

ἡδυοίνους] vini suavis feraces. V. Sturz. L. X. T. II. p. 474.

§. 7. Ἡ μὲν χώρα] V. ad II, 1, 6.

εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον — στρατ.] in locum autem, qui (si quis id consilium inivisset) oppidum futurus fuit, castra transferre nolebant. De participio cum ἄν iuncto v. ad I, 1, 10. Articulus τό non cum πόλισμα, sed cum γενόμενον iungendum et πόλισμα pro praedicato accipiendum est, quasi dictum sit εἰς τοῦτο, ὃ ἐγένετο ἂν πόλισμα. Sine dubio intelligendus est Κάλπης λιμήν, οὗ τὸ ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι (§. 3. et 4.). Verbum στρατοπεδεύεσθαι construi solet cum ἐν, sed h. l. praegnanti vi dicitur pro: in locum aliquem sese conferre ibique castra ponere aut habere. Cf. Hellen. VI, 5, 17: ἔλαθε στρατοπεδευσάμενος εἰς τὸν οπισθεν κόλπον τῆς Μαντινικῆς.

ἐλθεῖν ἐνταῦθα] V. ad I, 10, 13.

§. 8. καὶ ἄνδρας ἄγοντες] οὐ μόνον αὐτοὶ ἥκοντες, ἀλλὰ καὶ ἄνδρας ἄγοντες. V. ad I, 3, 15.

πατέρας καὶ μητέρας — τέκνα] De omisso articulo v. nos in Gr. T. II. §. 484. not. b. (Gr. schol. §. 244. not. 3. b.)

πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν] multa bona sibi acquirere, vel potius: in prosperrima conditione versari, prosperrima fortu-

προσανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες ὡς χρήματ' αὐτοῖς κτησάμενοι ἥξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. Τοιοῦτοι ὄντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν 9
συνόδου, ἐπ' ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐγένετο, εἵποντο καὶ οἱ Ἀρκάδες, καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλείστους, ἔνθαπερ

τούτων] sic ABDE pro οἱ δὲ καὶ τούτων. — Τοιοῦτοι ὄντες] sic ABE pro τ. οὖν ὄντες, v. ad I, 10, 18. — ἐπόθουν] sic ABDEN pro ἐπεθύμουν. — §. 9. ὑστέρα] v. adn. — ταὐτόν] v. adn. — ἐπ' ἐξόδῳ] v. adn. — θάπτειν] sic AB DE pro θάψαι. — καλά] v. adn. — τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλ.] sic AB pro τοὺς νεκρ. τοὺς μὲν πλ.

na uti. Cf. infra VII, 4, 21. 6, 31. Sic πράττειν ἄριστα, τὰ κράτιστα. V. Sturz. L. X. T. III. p. 652 sq.

§. 9. Ἐπειδὴ δὲ ὑστέρα ἡμέρα ἐγ. τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου] Postquam autem dies alter, ex quo copiae convenerant, illuxit. Ne articulum ad ὑστέρα ἡμέρα desideres, comparat Krügerus in ed. min. IV, 6, 1: ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν ὀγδόη. Scripturam ὑστέρα exhibent A B D; ὑστεραία E; reliqui omittunt. Utraque forma de tempore legitur, sed prior rarius, uti τῷ ὑστέρῳ ἔτει et τῷ ὑστεραίῳ ἔτει apud Xenophontem reperitur, v. Sturz. Lex. T. IV. p. 411. et 413. Weiskium autem iniuria offensum esse fusiore oratione ἐπειδὴ ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο pro τῇ ὑστέρᾳ, τῇ ὑστεραίᾳ, aut τῇ ὑστέρᾳ (ὑστεραίᾳ) ἡμέρᾳ, probat Cyrop. VIII, 3, 9: ἡνίκα δὲ ἡ ὑστεραία ἧκε, ubi etiam articulum ἡ Pariss. A et B omittunt. Nostro autem loco haec circumlocutio necessario quodam modo requiritur; certe durissima fuisset oratio, si scripsisset Xenophon: τῇ δὲ ὑστέρᾳ (ἡμέρᾳ) τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου ἐπ' ἐξόδῳ κτλ. Genitivi τῆς συνόδου pendent a v. ὑστέρα, in quo inest notio comparativi. V. nos in Gr. T. II. §. 540. β. (Gr. schol. §. 275, 1.) Scripturam ταὐτόν pro vulg. ταὐτό tuentur AD; eodem ducere videtur αὐτόν in E; ceterum ταὐτό supra III, 1, 30. sine ulla codicum varietate legitur, pari modo Thuc. IV, 64. Etiam poetas Atticos utrumque agnoscere docet Poppo, comp. Elmsl. ad Soph. O. R. 734.

ἐπ' ἐξόδῳ ἐθύετο] ABD vitiose exhibent ἐπ' ἐξόδου ἐθ. Cf. §. 13. θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ. §. 19. III, 5, 18. V, 6, 16. 22. VI, 6, 35: ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ. De praepositione ἐπί v. nos in Gr. T. II. §. 612, 3. c. (Gr. schol. §. 296. II.)

τὰ ἱερὰ καλὰ ἐγένετο] Sic A B D E; reliqui codd. omittunt καλά. Eis assensi sunt

ἔπεσον, ἑκάστους ἔθαψαν· ἤδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι, καὶ οὐχ οἷόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἦν· ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες ἔθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα· οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίη-
10 σαν μέγα καὶ στεφάνους ἐπέθεσαν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες· συνῆγε δὲ μάλιστα Ἀγασίας ὁ Στυμφάλιος, λοχαγός, καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος, λοχαγός, καὶ
11 ἄλλοι οἱ πρεσβύτατοι τῶν Ἀρκάδων. Καὶ δόγμα ἐποιήσαντο, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα

ἐδύναντο] ἠδύναντο B, v. var. scr. III, 1, 11. — κάλλιστα] μάλιστα ABDE. — ἐποίησαν μέγα] v. adn. — §. 10. συνῆγε δὲ μάλιστα] sic ABE pro συνῆγον δὲ αὐτοὺς μ. — Ἀγασίας ὁ Στ. λοχαγός] ὁ Ἀγ. τε καὶ ὁ Στ. λοχαγός A; ὁ Ἀγ. καὶ ὁ Στ. λοχαγοί B, sed omissis λοχαγὸς καὶ Ἱερ. Ἠλ.; Ἀγ. ὁ Στ. ὁ λοχαγός L; reliqui Ἀγ. Στ. ὁ λ.; Dind. Ἀγ. τε Στ. λ. — ἄλλοι οἱ] sic A; οἱ ἄλλοι οἱ B; reliqui ἄλλοι. — §. 11. τετελευτήκει] ἐτετελευτήκει B, at v. ad IV,

Schneiderus, Poppo, Krügerus, qui observavit Xenophontem semper quidem dicere τὰ ἱερά ἐστι καλά (ut I, 8, 15. II, 2, 3. IV, 3, 9. V, 6, 29. VI, 5, 21. VII, 2, 17. 8, 10.), nunquam tamen formulae τὰ ἱερὰ γίγνεται addidisse καλά (cf. II, 2, 3. VI, 4, 13. 14. 16. 18. 19. 22. 5, 2. 6, 36. Hell. IV, 8, 36. VI, 5, 49.), parique modo dici τὰ διαβατήρια γίγνεται (Thuc. V, 55. 116. Sturz. L. X. T. I. p. 674.). At primum Cyrop. II, 4, 18. sine ulla scripturae varietate legitur: γίγνεται τῷ Κύρῳ τὰ ἱερὰ ἐπὶ τὸν Ἀρμένιον ἰέναι καλά, itemque Anab. VI, 5, 8: καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια; deinde Schaeferus in L. Bosii Ellips. p. 213. docet Herodotum in hac locutione τὰ ἱερὰ γίγνεται addere χρηστά, ἐπιτήδεα, καταθύμια. Quibus ductus rationibus ab optimorum codicum auctoritate recedere nolui.

ἦσαν πεμπταῖοι] quintum diem iacebant mortui.

ἀναιρεῖν] Usitatius in hac re (caesos ad sepulturam tollere) est medium ἀναιρεῖσθαι. V. Sturz. L. X. T. I. p. 194. et 195.

τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες] H. e. τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς ὄντας ἐξ αὐτῶν (τῶν ὁδῶν) συνενεγκόντες. V. ad I, 1, 5.

ἐκ τῶν ὑπαρχόντων] pro praesentibus facultatibus. Cf. ad III, 2, 3.

κενοτάφιον] „Monumentum in honorem atque memoriam mortuorum, eorum in primis, qui vel in acie desiderati vel naufragio erant amissi, mos erat antiquis exstruere. Nec insepultis tantum, sed etiam beneficiorum quorundam insigniorum auctoribus, quorum corpora iam antea sepulcris fuerant condita, tumulos eiusmodi ponere solebant. Dionys. Hal. A. R. I, 54. Hom. Il. η, 331. Ael. Lamprid. in

ποιεῖν, θανάτῳ αὐτὸν ζημιοῦσθαι, καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι, ᾗπερ πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα, καὶ ἄρχειν τοὺς πρόσθεν στρατηγούς. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη τετελευτήκει φάρμακον πιὼν πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνου Νέων Ἀσιναῖος παρέλαβε.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, 12
στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, δῆλον ὅτι πεζῇ ποιητέον· οὐ γάρ ἐστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἤδη· οὐ γάρ ἐστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. Ἡμεῖς οὖν, ἔφη, θυσόμεθα· ὑμᾶς δὲ δεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς μαχουμένους, εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε· οἱ γὰρ πολέμιοι ἀνατεθαῤῥήκασιν. Ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ στρατηγοί, μάντις δὲ παρῆν 13

5, 15.; in eo, quod deteriores codd. habent, τετελευτήκοι, latet τετελευτήκει. — Νέων Ἀσιν.] sic AB pro Ν. ὁ Ἀσ. — παρέλαβε] sic ABDEN pro παρελάμβανε. — §. 12. ἀναστάς] sic AE pro ἐξαναστάς; ὁ Ξεν. ἐξαναστὰς εἶπεν B. — Ἡμεῖς οὖν] sic ABE pro ἡμ. μὲν οὖν, v. ad III, 4, 7. — ἔφη] sic ABEQ; reliqui om., v. ad I, 6, 10. — ἀνατεθαῤῥήκασιν] sic ABD pro ἀνατεθαρσ., v. var. scr. I, 7, 2.

Severo c. 63. p. 1035. et Vopisc. in Floriano c. 2. p. 622. ed. Lugd. Bat." HUTCHINS.

αὐτοῖς] V. ad I, 9, 29.

ἐποίησαν μέγα] Sic ABD; reliqui codd. post haec verba addunt καὶ πυρὰν μεγάλην. Iam Zeunio ea suspecta visa sunt, quia rogum cum cenotaphiis exstructum apud alium scriptorem non legerat. Etiam Schneiderus haec verba ut spuria uncis seclusit, Poppo plane exterminavit, a Dindorfio contra plane intacta relicta sunt.

στεφάνους] „De hac re v. Goens. de cenotaphiis p. 83." ZEUN.

§. 10. Στυμφάλιος] V. ad III, 1, 31.

§. 11. ἐὰν — μνησθῇ] Post praeteritum pro vulgari εἰ μνησθείη dictum. V. ad I, 3, 14. De τοῦ λοιποῦ v. ad II, 2, 5.; de μνησθῆναι cum infinitivo iuncto v. ad III, 2, 39.

κατὰ χώραν ἀπιέναι — τὸ στράτευμα] ut exercitus eundem ordinem teneret, quem antea tenuisset, h. e. ut quisque eum locum atque ordinem in exercitu teneret, quem antea tenuisset. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 575. Vocabulum τὸ στράτευμα et ad ἀπιέναι et ad εἶχε pertinet.

φάρμακον πιὼν πυρέττων] quia febri laborans medicamentum sumpserat. Alii φάρμακον venenum interpretantur; Halbkartus sic vertit: *der ohngeachtet der angewendeten Arzneimittel schon an einem Fieber gestorben war.* Quod si Xenophon notare voluisset, participio sine dubio particulam concessivam additurus fuit.

ἐκείνου] Exspectes αὐτοῦ; at v. ad IV, 3, 20. De Neone Asinaeo v. ad V, 6, 36.

§. 12. ἤδη] cum vi in clausula positum. V. ad I, 8, 16.

εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε] si

Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης ἤδη ἀποδεδράκει πλοῖον μισθωσάμενος ἐξ Ἡρακλείας. Θυομένοις
14 δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπαύσαντο. Καί τινες ἐτόλμων λέγειν, ὡς ὁ Ξενοφῶν βουλόμενος τὸ χωρίον οἰκίσαι πέπεικε τὸν
15 μάντιν λέγειν, ὡς τὰ ἱερὰ οὐ γίγνεται ἐπὶ ἀφόδῳ. Ἐντεῦθεν κηρύξας τῇ αὔριον παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν τὸν βουλόμενον, καί, μάντις εἴ τις εἴη, παραγγείλας παρεῖναι ὡς συνθεασόμενον τὰ ἱερά, ἔθυε· καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν
16 πολλοί. Θυομένων δὲ πάλιν εἰς τρὶς ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ, οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Ἐκ τούτου χαλεπῶς εἶχον οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν, ἃ ἔχοντες ἦλθον, καὶ ἀγορὰ οὐδεμία παρῆν.
17 Ἐκ τούτου ξυνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῇ πορείᾳ, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὔπω γίγνεται· τῶν δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμᾶς δεομένους· ἀνάγκη
18 οὖν μοι δοκεῖ εἶναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. Ἀναστὰς δέ τις εἶπε· Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ

§. 13. *ἱερά*] Deteriores codd. addunt *καλά*, v. ad §. 9. — §. 14. *οἰκίσαι*] sic DEFG pro *οἰκῆσαι*; cf. §. 7. — *πέπεικε*] v. adn. — §. 15. *κηρύξας*] sic ABE pro *κηρύξας Ξενοφῶν*. — §. 16. *Θυομένων*] *θυομένῳ* AE. — *ἐγίγνετο*] *ἐγίνετο* B, v. var. scr. II, 2, 3. — §. 17. *ξυνελθόντων*] sic AB pro *συνελθ.*, v. ad II, 1, 17. — *εἶναι*] sic ABE; reliqui om. Cf. ad VII, 2, 16. — §. 18. *ὁ ἐκ Β.*] v. adn. — *καὶ τριήρεις ἔχων*] sic AB pro *ἔχων κ. τρ.* — §. 19. *ἀνάγκη*]

unquam alias. De *καί* addito v. ad I, 3, 15.

§. 13. *ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρ.*] Prior articulus Silanum ut iam notum ex superioribus hominem notat. VI, 5, 8. *ὁ Ἀρηξίων ὁ μάντις* (ex AB). De Ambracia v. ad I, 7, 18.; de Heraclea ad VI, 2, 1.; de *ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ* ad §. 9.

§. 14. *ἐπαύσαντο*] quieverunt. V. Sturz. L. X. T. III. p. 478.

πέπεικε] Valckenarius ad Nov. Test. p. 400. legendum coniecit *πεπείκει*, át v. ad I, 3, 14.

§. 15. *παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν*] V. ad I, 2, 2.

μάντις εἴ τις εἴη] V. ad I, 9, 20.

παραγγείλας παρεῖναι] Scil. *αὐτόν*, quo referendus est accusativus *συνθεασόμενον*. V. ad III, 5, 5. *ὑφιέντας*.

§. 16. *Θυομένων*] V. ad I, 2, 17. Sic §. 17. *ξυνελθόντων*.

§. 18. *Καὶ εἰκότως ἄρα*] V. ad II, 2, 3.

ὡς γὰρ — ἤκουσά τινος, ὅτι Κλέανδρος — μέλλει] Per genus quoddam attractionis dictum pro: *ὡς — ἤκουσά τινος, Κλέανδρος — μέλλει*. Enuntiatio primaria nonnunquam cum enuntiatione secundaria ita confunditur, ut illa huius structurae subiiciatur. V. nos in Gr. T. II.

ἱερά· ὡς γὰρ ἐγώ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ἥκοντος
πλοίου, ἤκουσά τινος, ὅτι Κλέανδρος, ὁ ἐκ Βυζαντίου
ἁρμοστής, μέλλει ἥξειν πλοῖα καὶ τριήρεις ἔχων. Ἐκ τού- 19
του δὲ ἀναμένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει· ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια
ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐθύετο εἰς τρίς,
καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ ἤδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες
τὴν Ξενοφῶντος ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. Ὁ
δ' οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν, μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

Καὶ πάλιν τῇ ὑστεραίᾳ ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα 20
ἡ στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἅπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ
ἱερά· τὰ δὲ θύματα ἐπιλελοίπει. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐξῆγον
μὲν οὔ, συνεκάλεσαν δέ. Εἶπεν οὖν Ξενοφῶν· Ἴσως οἱ 21
πολέμιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι· εἰ
οὖν καταλιπόντες τὰ σκεύη ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ ὡς εἰς
μάχην παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως ἂν τὰ ἱερὰ προχω-
ροίη ἡμῖν. Ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον, ὡς 22
οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τά-

sic ABE pro ἀναγκαῖον. — Καὶ ἤδη καί] sic ABE pro καὶ ἤδη. — γιγνομένων] γιν. FGIK, v. var. scr. II, 2, 3. — §. 20. ἅπασιν] sic AB pro πᾶσιν. — ἐκυκλοῦντο] v. adn. — ἐπιλελοίπει] sic AB pro ἐπελελοίπει, v. IV, 5, 15. — §. 21. Ξενοφῶν] sic AB pro ὁ Ξ. — τὰ σκεύη] addiderunt Castalio, Bryl., Amas. transl. — τὰ ἱερὰ προχ.] sic ABE pro τὰ ἱερὰ μᾶλλον πρ. — §. 22. δέον] v. adn. — θύεσθαι] sic ABE pro θύειν.

§. 857. e. (Gr. schol. §. 347, 4.) Idem fit interdum apud Latinos scriptores. V. nos ad Ciceronis Tusculan. I, 30, 73. p. 122. et I, 36, 88. p. 140. et in Gr. Lat. §. 164, 2.

ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου] casu. V. Sturz. L. X. T. I. p. 474.

ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστής] V. ad I, 1, 5. De ἁρμοστής v. ad V, 5, 19. Articulus ὁ, in omnibus codd. omissus, auctore Schaefero in Melett. critt. p. 73. additus est. Desiderari non potest; facile ab imperito librario omitti potuit, quippe qui verba ἐκ Βυζαντίου cum ἥξειν iungenda putaret. Idem vitium occupavit etiam VII, 2, 12., ubi error ex eo natus videtur, quod verba ἐκ Βυζαντίου ex antecedenti ἀφικόμενος pendere putata sunt.

§. 20. ἐκυκλοῦντο] Sic ABI pro vulg. ἐκυκλοῦτο. V. ad II, 1, 6.

§. 21. ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ] Cf. §. 3. 4. 7. De seq. ὡς εἰς v. ad I, 8, 1.

προχωροίη] „Thuc. V, 54: τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει." HUTCHINS. V. interpretes ad Thuc. l. d. ap. Poppon. Part. III. Vol. 3. p. 586.

§. 22. ὡς — δέον] De accusativo absoluto v. ad II, 5, 22.; de ὡς ad I, 1, 6. Perperam Schneiderus δέοι legendum coniecit.

εἰς τὸ χωρίον] τὸ ἐρυμνόν.

χιστα. Καὶ πρόβατα μὲν οὐκέτι ἦν, βοῦς δὲ ὑφ' ἁμάξης πριάμενοι ἐθύοντο· καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ Ἀρκάδος προθυμεῖσθαι, εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη. Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐγένοντο.

23 Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος· ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους, ὡς εἶχον δεινῶς τῇ ἐνδείᾳ, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὑρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην, ὃς ἔφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι, ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια, ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. Ἐξέρχονται δὴ σὺν δορατίοις καὶ ἀσκοῖς καὶ θυλάκοις καὶ ἄλλοις ἀγγεί-
24 οις εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶτοι· βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς,

βοῦς] v. adn. — ἐγένοντο] v. adn. — §. 13. χαρίζεσθαι] sic AB pro χαρίσασθαι. — Ἐξέρχονται] sic ABCE pro ἐπεξέρχονται. — §. 24. Ἐπειδή] sic ABHIKL pro ἐπεί. — ἀνδρῶν] sic ADEN pro Ἑλλήνων. — μεῖον πεντακ.] sic ABEFGK pro μεῖον ἢ πεντακ., v. ad I, 2, 11. — §. 25. ἀποφευγόντων] sic ABEHL; ἀποπεφευγόντων K; reliqui ἀποπεφευγότων; v. ad I, 1, 7. Dind. malit

„Milites portum, χωρίον, formidabant propter caussas dictas ad §. 7." SCHNEID.

βοῦς] Schneiderus ob §. 25. et Arrian. Peripl. Ponti p. 3. ed. Hutsoni, denique ob verba εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη, omnibus codicibus refragantibus, correxit βοῦν. At verba Arriani non ad hunc locum, sed ad §. 25. respicere in primis v. λαβών declarat; ἐν τούτῳ autem est in hac re. Huc accedit, quod infra §. 25. de uno Xenophonte agitur, hoc autem loco de pluribus.

ὑφ' ἁμάξης πριάμενοι] *unter dem Wagen weg kaufend.* Cf. §. 25. λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμάξης, *unter d. W. weg nehmend.* V. nos in Gr. T. II. §. 617. I. 1. a. (Gr. schol. §. 299. I. 1. a.)

προθυμεῖσθαι, εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη] Pro προθυμεῖσθαι Bornemannus et Krügerus acute legendum coniecerunt προθύεσθαι: „rogabat Cleanorem, ut prius sacrificaret (sc. cogniturus), num in eo peccasset, quod ista sacrificii praeludia neglexisset." BORN. Si προθυμεῖσθαι germanum est, hic locus sic interpretandus videtur: Xenophon rogavit Cleanorem, ut sacrificio operam daret, tentans, num quid momenti positum esset in ea re, ut non ipse, sed alius sacra faceret. Alii interpretantur sic: si quid hoc tempore laeti exstaret, si exta nunc boni aliquid portenderent. De particula εἰ v. ad IV, 1, 8.

Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐγένοντο]

εἰ δύναιντο, ἀποκωλῦσαι τοὺς Ἕλληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς
τὴν Φρυγίαν· οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν
οὐ μεῖον πεντακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέ-
φυγον. Ἐκ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποφευ- 25
γόντων εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ οὐκ
ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμά-
ξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβοήθει,
καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἅπαντες. Καὶ ἀνα- 26
λαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφι-
κνοῦνται. Καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν, καὶ οἱ
Ἕλληνες μάλ' ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο· καὶ
ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμε-
νοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν κατέκανον, τοὺς δὲ ἐδίωξαν
μέχρι εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ κραυγῆς γενομένης, εἰς 27
τὰ ὅπλα πάντες ἔδραμον οἱ Ἕλληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ
κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι·

aoristum. — ὁ Ξενοφ.] sic AB pro Ξεν. — ἐπεί] sic AB pro ἐπειδή. — τριάκοντα] sic ABDM et Ald. pro πεντήκοντα. — ἅπαντες] sic AB pro πάντες. — §. 26. εἰς] sic AB pro ἐς, v. ad II, 4, 4. — κατέκανον] sic FGHKL; κατέκαινον BD EN; κατέκαιον A; reliqui κατέκτανον, v. ad I, 6, 2. et 9, 6. — μέχρι] sic ABFGK pro μέχρις, v. ad I, 4, 13.

Atne sic quidem exta addicebant. Scripturam ἐγένοντο, quam tuentur ABCE (sed hic ἐγίνοντο), recepi pro ἐγένετο; quod addunt FGHIKL et Aldina: καλὰ τὰ ἱερὰ δηλονότι, apertum glossema est. Pluralis ἐγένοντο aptissime h. l. positus est; intelliguntur enim sacra non uno eodemque, sed diverso tempore facta. V. ad I, 2, 23. De ὡς v. ad I, 8, 21.

§. 23. κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος] Cherisophi loco; in Cher. locum successerat (§. 11.). De seq. ἑώρα τοὺς ἀνθρ., ὡς εἶχον v. ad I, 1, 5.

ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου] dicens itineris ducem ad victum parandum eis praesto futurum esse. De ὡς v. ad I, 1, 6.

§. 24. ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν] V. ad I, 2, 1.

Φαρναβάζου] Phrygiae minoris satrapae. V. Krügerum de authent. p. 7. not. 26.

πρῶτοι] dein τῶν Βιθυνῶν τινες §. 26.

βεβοηθηκότες — ἦσαν] Gravius dictum pro ἐβεβοηθήκεσαν. V. nos in Gr. T. II. §. 416, 4. (Gr. schol. §. 238. not. 5.)

ἀποκωλῦσαι — μὴ ἐλθεῖν] V. ad I, 3, 2.

§. 26. τοὺς λοιποὺς ἄνδρας] Graecos ex caede relictos.

ἀφικνοῦνται] revertuntur. V. Sturz. L. X. T. I. p. 502.

ἤδη — ἦν, καί] iam — erat, quum. V. ad II, 1, 7.

δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

1 V. Τὴν μὲν νύκτα οὕτω διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο· οἱ δὲ εἵποντο ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. Πρὶν δὲ ἀρίστου ὥραν εἶναι, ἀπετάφρευσαν, ᾗ ἡ εἴσοδος ἦν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν καταλιπόντες τρεῖς πύλας. Καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἧκεν ἄλφιτα ἄγον καὶ ἱε-
2 ρεῖα καὶ οἶνον. Πρῲ δ' ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπεξόδια· καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ἤδη τέλος ἐχόντων τῶν ἱερῶν, ὁρᾷ ἀετὸν αἴσιον ὁ μάντις Ἀρηξίων Παῤῥάσιος καὶ ἡγεῖσθαι κελεύει τὸν Ξενοφῶν-
3 τα. Καὶ διαβάντες τὴν τάφρον τὰ ὅπλα τίθενται καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἐξιέναι τοὺς στρατιώτας σὺν τοῖς

§. 27. *δασέα*] sic ABDENQ pro *λάσια*. — *φύλαξι*] sic ABCDEO pro *φύλαξι μάχεσθαι*.

Cap. V. §. 1. *ἀπετάφρευσαν*] *ἀπετάφρευον* AB. — *ἅπαν*] sic ABDN pro *ἅπαντα*. — §. 2. *ἐπεξόδια*] v. adn. — *γίγνεται*] sic ABDE pro *γίγνεται καλά*, v. ad VI, 4, 9. — *ἀετόν*] sic AB pro *αἰετόν*, v. ad VI, 1, 23. — §. 4. *ἐπὶ στρα-*

Cap. V. §. 1. *τὸ ἐρυμνὸν χ.*] Vid. cap. 4, 3. 7. et 21.

ἱερεῖα] V. ad IV, 4, 9.

§. 2. *ἐθύετο ἐπεξόδια*] sacra pro felici expeditionis suscipiendae eventu facta. Quum alias *θύεσθαι ἐπ' ἐξόδῳ, ἐπ' ἀφόδῳ* legatur (v. ad VI, 4, 9.), Schneiderus *ἐπεξόδια* mutavit in *ἐπ' ἐξόδῳ*. At quum Xenophon *τὰ διαβατήρια θύεσθαι* (v. Sturz. T. I. p. 674.), Polyaenus I, 10. *ἔθυον τὰ ὑπερβατήρια* dixerint, frequensque sit locutio: *τὰ διαβητήριά τινι οὐ προχωρεῖ (γίγνεται)* (v. Bloomfield. ad Thuc. V, 54.), in omnium codicum scriptura acquiescendum est.

γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου] V. ad VI, 4, 9. et ad IV, 3, 9.

ἀετὸν αἴσιον] fausti ominis. V. Sturz. L. X. T. I. p. 62.

ὁ μάντις Ἀρηξίων] Appositio nomini proprio praemittitur, ubi maior vis in illa quam in hoc posita est. Eadem est lex Latini sermonis. V. nos in Gr. Lat. §. 166, 4. c. et ad Ciceronis Tuscul. V, 32, 90. Scythes Anacharsis. De *Παῤῥάσιος* v. ad I, 1, 2.

§. 4. *οὔ· ἐδόκει*] V. ad IV, 6, 2.

τοῦτον] „ipsum cum suis." KRÜG.

τῶν ἐπὶ στρατοπέδου] Sic AD; *τῶν ἐπὶ τοῦ στρ.* B; *τῶν ἐν στρατοπέδῳ* FG; *τῶν ἐπὶ τῷ στρατοπέδῳ* HL; reliqui *τῶν ἐπὶ στρατοπέδῳ*. Hic *ἐπὶ* praepositionis cum genitivo iunctae usus rarus ille quidem est, sed minime tentandus. Krügerus comparat Plat. Legg. p. 674. A: *Καρχηδονίων νόμος μηδέποτε μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι οἴνου*. Arr. Ind. XII, 3: *διακονοῦσιν ἐπὶ στρατοπέδου ἄλλοι*. Addo haec, quae ad eundem usum referenda sunt:

ὅπλοις, τὸν δὲ ὄχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα αὐτοῦ καταλι-
πεῖν. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες ἐξῄεσαν, Νέων δὲ οὔ· 4
ἐδόκει γὰρ κάλλιστον εἶναι τοῦτον φύλακα καταλιπεῖν
τῶν ἐπὶ στρατοπέδου. Ἐπεὶ δ' οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ στρατιῶ-
ται ἀπέλιπον αὐτούς, αἰσχυνόμενοι μὴ ἐφέπεσθαι, τῶν
ἄλλων ἐξιόντων, κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ πέντε καὶ
τετταράκοντα ἔτη. Καὶ οὗτοι μὲν ἔμενον, οἱ δ' ἄλλοι ἐπο-
ρεύοντο. Πρὶν δὲ πεντεκαίδεκα στάδια διεληλυθέναι, 5
ἐνέτυχον ἤδη νεκροῖς· καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ κέρατος ποιη-
σάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους φανέντας νεκροὺς ἔθαπτον
πάντας, ὁπόσους ἐπελάμβανε τὸ κέρας. Ἐπεὶ δὲ τοὺς 6
πρώτους ἔθαψαν, προαγαγόντες καὶ τὴν οὐρὰν αὖθις
ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους τῶν ἀτάφων ἔθαπτον
τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους ἐπελάμβανεν ἡ στρατιά.

τοπέδου] v. adn. — Ἐπεί] sic ABE pro ἐπειδή. — αὐτούς] v. adn. — ἐφέπεσθαι] sic ABDEN pro ἕπεσθαι. — ἐξιόντων] sic ABDEN pro ἐπεξιόντων. — αὐτοῦ] sic AB DENQ; reliqui om. — §. 5. ὁπόσους] ἐφ' ὅσους ABDN; at cf. §. 6. — §. 6. Ἐπεί] sic ABE pro ἐπειδή.

Isocr. Paneg. p. 62, 26. *ἐπὶ ξένης — ἀλᾶσθαι.* Helen. Laud. p. 188, 33: *οἱ δ' ᾑροῦντο μένοντες ἐπὶ τῆς ἀλλοτρίας καταγηράσκειν — ἢ — εἰς τὰς αὑτῶν πατρίδας ἐπανελθεῖν.*

ἀπέλιπον αὐτούς] Sic ABDEN pro *ἀπ. αὐτόν*, quod Krügerus retinuit; at intelligendus est Neo cum eis, qui in castris relicti erant (*τοῖς ἐπὶ στρατοπέδου*). Verte igitur hunc locum sic: Quum autem duces atque milites Neonis, dedecori sibi ducentes, si, ceteris exeuntibus, ipsi non sequerentur, eos (*τοὺς ἐπὶ στρατοπέδου*) deseruissent (*ἀπέλιπον*), eos tantum (Graeci) in castris reliquerunt (*κατέλιπον*), qui quadraginta quinque annos excessissent. Subiectum verbi *κατέλιπον* sunt Graeci universi (*man liefs zurück*). Cf. §. 25. *ἐπορεύοντο*. De mutato subiecto v. ad I, 4, 5.

§. 5. *καὶ τὴν οὐρὰν κτἑ.*] Sententia huius loci est haec: Quum in caesorum corpora incidissent, exercitus, qui longo agmine proficiscebatur, iuxta caesos tamdiu progrediebatur, donec etiam postrema exercitus pars ad cadavera primum conspecta pervenisset. Quod quum factum esset, milites subsistebant et omnia cadavera, quae per agri spatium ab longo agmine occupatum iacebant, sepeliebant. *Τὸ κέρας* est idem, quod alias *τὸ στράτευμα τὸ κατὰ κέρας πορευόμενον*, exercitus longo agmine proficiscens, v. ad IV, 6, 6.; *τὴν οὐρὰν ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους φανέντας νεκρούς* est postremum exercitus agmen ad cadavera primum conspecta progredi iubentes (v. ad I, 10, 9.), ita ut postremum agmen iuxta cadavera primum conspecta locum suum teneret.

Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἧκον τὴν ἐκ τῶν κωμῶν, ἔνθα δὴ ἔκειντο ἀθρόοι, συνενέγκαντες αὐτοὺς ἔθαψαν.

7 Ἤδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες τὸ στράτευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, ὅ τι τις ὁρῴη ἐντὸς τῆς φάλαγγος· καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι τοὺς πολεμίους ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος, ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς· καὶ γὰρ Σπιθριδάτης καὶ Ῥαθίνης ἧκον

8 παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες τὴν δύναμιν. Ἐπεὶ δὲ κατεῖδον τοὺς Ἕλληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. Ἐκ τούτου εὐθὺς ὁ Ἀρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται· καὶ ἐγέ-

9 νετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια. Ἔνθα δὴ Ξενο-

ἔνθα δή] sic Dind. ex ἐνθάδε in B et ἐνθάδε δέ in A; reliqui ἔνθα. Cf. ad VII, 2, 15. — *συνενέγκαντες*] v. adn. — §. 7. *πέρα*] πέρας A; περί B; παρά FGHKL et Ald. — *προαγαγόντες*] προάγοντες AB. — *ἐντός*] sic ABDN; ὄντος E; reliqui ἐκ; v. adn. — *τὴν δύναμιν*] v. adn. — §. 8. *ὁ Ἀρηξίων*] v. adn. — §. 9. *Ἔνθα δή*] sic AB; ἔνθα δέ E; reliqui ἐνταῦθα. V. ad I, 5, 8. — *Ξενοφῶν*] sic ABE pro ὁ Ξ. — *ἄν*]

§. 6. *συνενέγκαντες*] Sic BEO pro vulg. συνενεγκόντες. Aoristi primi formam exquisitiorem et rariorem, sed apud Xenophontem nullo modo tentandam praeferendam duximus. Fusius de hac re disputavimus ad Commentar. I, 2, 53.

§. 7. *τὰ ἐπιτήδεια, ὅτι τις ὁρῴη ἐντὸς τῆς φάλαγγος*] commeatum, quem quis videbat intra aciem, h. e. intra loci spatium, quod acies occupabat. De ἐντός v. ad I, 10, 3.; de singulari ὅτι post pluralem illato et de optativo ad I, 1, 5. Alii interpretes verba ἐντὸς τῆς φ. iungunt cum ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, distinctione post ὁρῴη posita; at haec ratio durissima est.

ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινάς] transeuntes per colles quosdam. V. ad IV, 1, 7. De verbis ἐπὶ φάλαγγος v. ad IV, 3, 26.

τὴν δύναμιν] Recte recentiores editores ex ABE articulum addiderunt, qui significat: copias suas. V. ad I, 5, 8.

§. 8. *ὅσον*] V. ad I, 8, 6.

ὁ Ἀρηξίων ὁ μάντις] Ex A et B accessit prior articulus, qui Arex. ut notum significat. V. ad VI, 4, 13., ubi etiam huius Ar. mentio facta est.

ἐπὶ τοῦ πρώτου] V. ad IV, 3, 9.

§. 9. *ἐπιτάξασθαι*] sibi a tergo aut post aciem suam collocare.

λόχους φύλακας] cohortes subsidiarias. V. ad IV, 1, 26. De v. *οἱ ἐπιβοηθήσοντες* v. ad II, 3, 5.

ἀκεραίους] integros, proelio nondum fessos nec perturbatos (proprie: non mixtos). V. Sturz. L. X. T. I. p. 98 sq.

Συνεδόκει ταῦτα π.] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

§. 10. *τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους*] Scil. ὁδόν.

φῶν λέγει· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, ἐπιτάξασθαι
τῇ φάλαγγι λόχους φύλακας, ἵνα, ἄν που δέῃ, ὦσιν οἱ
ἐπιβοηθήσοντες τῇ φάλαγγι, καὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμέ-
νοι ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους καὶ ἀκεραίους. Συνε-
δόκει ταῦτα πᾶσιν. Ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε 10
τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἑστήκωμεν, ἐπεὶ ὤφθη-
μεν καὶ εἴδομεν τοὺς πολεμίους· ἐγὼ δὲ ἥξω τοὺς τε-
λευταίους λόχους καταχωρίσας, ᾗπερ ὑμῖν δοκεῖ.

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἥσυχοι προῆγον, ὁ δὲ τρεῖς ἀφε- 11
λὼν τὰς τελευταίας τάξεις ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας τὴν
μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι ἀπολιπόντας ὡς
πλέθρον· Σαμόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως·
τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· Πυῤῥίας Ἀρκὰς

sic AB pro ἦν. — τεταραγμένοι] τεταγμένοι AB; οἱ τεταγμένοι E. — πᾶσιν] sic ABDE pro παντάπασιν. — §. 10. ᾗπερ] sic ABDEN pro εἴπερ. — §. 11. ἥσυχοι] sic ABE pro ἡσύχως, v. ad I, 4, 12. — ἐπέτρεψεν] v. adn. — τῷ μέσῳ] τὸ μέσον BE. — τῆς τάξεως] sic ABEQ; reliqui om. — Πυῤῥίας] sic AB pro Πυρίας.

ὡς μὴ ἑστήκωμεν] ne stemus, sc. segnes, nihil agentes.

ἥξω] redibo. V. ad II, 1, 1.

τοὺς τελευταίους λόχους καταχωρίσας] postquam extremas (h. e. subsidiarias) cohortes disposui.

§. 11. ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας] ducenos milites. V. ad I, 5, 14.

ἐπέτρεψεν] Sic ABDENQ pro ἔπεμψεν; Hutchinsonus e coniectura dedit ἐπέταξεν. Scripturam receptam commendant Dorvillius ad Charit. p. 630. (586. Lips.) et Abreschius in Auctar. Diluc. Thuc. p. 217. Quum alias hoc verbum significet permittere, sinere, hoc loco idem significare videtur, quod κελεύειν; de accusativo c. inf. huic verbo addito cf. infra VII, 7, 8. et Lycurg. c. Leocr. §. 114., ubi v. Maetznerum p. 274 sq.

ἐπὶ τὸ δεξιὸν — ἐφέπεσθαι] in eam regionem, ubi dextrum exercitus cornu proficiscebatur, subsequi. E qua interpretatione apparebit coniecturam Bornemanni ἐπὶ τῷ δεξιῷ nullo modo esse necessariam.

ἀπολιπόντας] De plurali post collectivum illato v. ad II, 1, 6. De significatione (= ἀπέχειν, distare) cf. Cyrop. VIII, 5, 3: ἔταξε —, πόσον δεῖ ἀπολιπόντας σκηνοῦν τοὺς δορυφόρους τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, remotos a regio tentorio. De seqq. asyndetis Σαμόλας et Πυῤῥίας et Φρασίας v. I, 1, 9.

τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι] H. e. alteri eum assignavit locum, ut mediam exercitus partem sequeretur; χωρίζειν, secernere, recte dictum est, scil. a dextro et sinistro cornu; infinitivus autem ἕπεσθαι significat consilium. Immerito Muretus verba ἐχώρισεν ἕπεσθαι abesse maluit.

ταύτης ἦρχε· τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ· Φρασίας
12 Ἀθηναῖος ταύτῃ ἐφεστήκει. Προϊόντες δέ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλῳ καὶ δυςπόρῳ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες, εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος. Καὶ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον.
13 Καὶ ὁ Ξενοφῶν θαυμάσας, ὅ τι τὸ ἴσχον εἴη τὴν πορείαν, καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγυὴν ἐλαύνει ᾗ τάχιστα. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ὢν τῶν στρατηγῶν, ὅτι βουλῆς οὐκ ἄξιον εἴη, εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος.
14 Καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδῇ ὑπολαβὼν ἔλεξεν· Ἀλλ' ἴστε μέν με, ὦ ἄνδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαντα

ἐφεστήκει] v. adn. — §. 12. διαβατέον] sic ABL, H correctus et Suidas pro διαβατόν. — §. 13. ταχύ] v. adn. — ᾗ τάχιστα] v. adn. — συνῆλθον] συνῆλθε ABD. — βουλῆς — ἐστί] v. adn. — τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος] v. adn. — §. 15. ἀμαχεί] ἀμαχί A, uti Dind. omnibus locis perperam

ἐφεστήκει] Sic B; eodem ducit ἐφιστήκει, quod est in A; reliqui ἐφειστήκει. Etiam I, 4, 4. ἐφεστήκεσαν recipiendum duximus.

§. 12. ἐπὶ νάπει] in saltu (*Waldschlucht*). Supra V, 2, 31. saltus appellati sunt νάπαι. Ex his, uti ex multis aliis locis, luculentissime apparet utrumque vocabulum promiscue usurpari et modo saltum, modo silvam significare. De νάπος cf. infra §. 18. 20.; de νάπη IV, 5, 15. 18. Plura collegit Sturzius L. X. T. III. p. 183 sq.

στρατηγούς] De omisso articulo v. ad III, 5, 7. Τὸ ἡγούμενον, agmen praecedens, v. ad II, 2, 4.

§. 13. ὁ Ξενοφῶν] „Etiam hac in expeditione extremum agmen duxisse videtur. Sero igitur accepit τὴν παρεγγύησιν, quae duces et λοχαγοὺς ad agmen praecedens convenire iubebat." SCHNEID.

ταχύ] Sic ABDNQ pro τάχα, quod apud solutae orationis scriptores plerumque fortasse significat, rarius celeriter, uti I, 8, 8. IV, 4, 12. 7, 24. V, 7, 21. Cf. Sturz. L. X. T. IV. p. 255 sq. — De accentu sequentis παρεγγυήν v. Lobeckium ad Phryn. p. 302.

ᾗ τάχιστα] B et E exhibent ᾗ ἐδύνατο τάχιστα. Utrumque recte dicitur, quare secutus sum plurimorum codicum auctoritatem. V. Sturz. L. X. T. III. p. 336. et T. I. p. 781. Cf. supra I, 2, 4. ᾗ ἐδύνατο τάχιστα. 3, 15. ᾗ δυνατὸν μάλιστα.

οὐκ ἄξιον εἴη, εἰ διαβατέον ἐστί] Sic CD, neque aliter ABE, sed omisso εἰ, quod post εἴη facillime excidere potuit; οὐκ ἄξιον εἴη διαβατέον N; omnes hi codd. ABCDEN addunt βουλῆς ante οὐκ ἄξιον; reliqui omisso βουλῆς habent οὐκ ἄξιον εἴη διαβαίνειν, quod interpretantur: operae pretium non est (*es verlohne sich nicht*) saltum transire, comp. Hellen. VI, 4, 22: ἐδίδασκεν, ὡς καλοῦ ἔργου γεγενημένου οὐκ ἄξιον εἴη διακινδυνεῦσαι. At quum in scriptura

ὑμῖν ἐθελούσιον· οὐ γὰρ δόξης ὁρῶ δεομένους ὑμᾶς εἰς
ἀνδρειότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. Νῦν δὲ οὕτως ἔχει· ἀμα- 15
χεὶ μὲν ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· ἢν γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴω-
μεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὗτοι ἡμῖν, ὁπόταν ἀπίωμεν,
ἕψονται καὶ ἐπιπεσοῦνται. Ὁρᾶτε δή, πότερον κρεῖττον 16
ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας προβαλλομένους τὰ ὅπλα, ἢ με-
ταβαλλομένους ὄπισθεν ἡμῶν ἐπιόντας τοὺς πολεμίους
θεάσασθαι. Ἴστε μέντοι, ὅτι τὸ μὲν ἀπιέναι ἀπὸ πολε- 17
μίων οὐδενὶ καλῷ ἔοικε, τὸ δὲ ἐφέπεσθαι καὶ τοῖς κακίοσι
θάρσος ἐμποιεῖ. Ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν
ἑποίμην, ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην. Καὶ τούτους
οἶδ' ὅτι, ἐπιόντων μὲν ἡμῶν, οὐδ' ὑμεῖς ἐλπίζετε αὐτοὺς

edidit. — ὁπόταν] sic AB pro ὅταν. — §. 16. θεάσασθαι] θεᾶσθαι BE. — §. 17. Ἴστε] sic AB pro ἴστε γε. — θάρσος] sic AB pro θάῤῥος, v. var. scr. I, 7, 2. — Ἐγὼ γοῦν] v. adn. — αὐτούς] sic ABDE; reliqui om.

ex optimis codd. ducta commodissima insit sententia, nihil est, cur eam deseramus.

τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος] Iniuria Poppo, quum in BCD τοιοῦτον νάπος et in A τοιοῦτο νάπος legatur, verba ὂν τό ut suspecta uncis cinxit. Verte: saltum illum, qui est talis (tam magnus et tam difficilis transitu, v. §. 12.). Quo modo hae duae voculae facile excidere potuerint, per se patet.

§. 14. ἴστε — προξενήσαντα κτέ.] scitis me nullius unquam vobis periculi consulto auctorem exstitisse. Προξενεῖν est hospitem publicum esse, cui id officium iniunctum erat, ut in sua civitate alienae civitatis incolarum rationibus prospiceret. V. Sturz. L. X. T. III. p. 689 sq. Hinc nata est significatio commendandi, praestandi, conciliandi, efficiendi. Hutchinsonus comparat Aelian. V. H. XIII, 33: ἡ τὰ παράδοξα καὶ τὰ ἀδόκητα φιλοῦσα ἐργάζεσθαι τύχη προὐξένησεν αὐτῇ οὐ τῆς γνώμης, ἀλλὰ τοῦ κάλλους ἄξια. De v. ἐθελούσιον cf. ad I, 4, 12.

δόξης — εἰς ἀνδρειότητα] V. ad I, 9, 16.

§. 16. μεταβαλλομένους] Sc. τὰ ὅπλα, avertere arma ab hostibus, oppositum προβαλλομένους, de quo v. ad I, 2, 17.

§. 17. οὐδενὶ καλῷ ἔοικε] nulli honestae actioni simile est, h. e. honestum nullo modo videri potest. Bornemannus perperam interpretatur honestum decet neminem, uti demonstravimus ad Commentar. IV, 4, 24.

γοῦν] certe. V. ad III, 2, 17. Vulgo legitur ἔγωγ' οὖν (ἐγώγουν H).

ἐλπίζετε] etiam de malis rebus dicitur. V. Sturz. L. X. T. II. p. 141.

αὐτοὺς δέξασθαι ἡμᾶς] eos impetum nostrum excepturos esse. Pronomen αὐτούς repetit notionem antecedentis τούτους, v. ad II, 4, 7.; de aoristi infinitivo δέξασθαι v. ad I, 2, 2.

δέξασθαι ἡμᾶς, ἀπιόντων δέ, πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι τολ-
18 μήσουσιν ἐφέπεσθαι. Τὸ δὲ διαβάντας ὄπισθεν νάπος
χαλεπὸν ποιήσασθαι μέλλοντας μάχεσθαι ἆρ᾽ οὐχὶ καὶ
ἁρπάσαι ἄξιον; Τοῖς μὲν γὰρ πολεμίοις ἐγὼ βουλοίμην
ἂν εὔπορα πάντα φαίνεσθαι, ὥςτε ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ
καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάσκεσθαι, ὅτι οὐκ ἔστι μὴ
19 νικῶσι σωτηρία. Θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε καί, τὸ νάπος τοῦτο
εἴ τις μᾶλλον φοβερὸν νομίζει εἶναι τῶν ἄλλων ὧν δια-
πεπορεύμεθα χωρίων. Πῶς γὰρ διαβατὸν τὸ πεδίον, εἰ
μὴ νικήσομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ἃ διεληλύθαμεν ὄρη,
20 ἢν πελτασταὶ τοσοίδε ἐφέπωνται; Ἢν δὲ δὴ καὶ σωθῶ-
μεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἔνθα οὔτε
πλοῖα ἔστι τὰ ἀπάξοντα, οὔτε σῖτος, ᾧ θρεψόμεθα μέ-

§. 18. *ἐγώ*] sic AB pro *ἔγωγε*. — *πάντα*] sic ABD pro *παντάπασι*. — *ἀπό*] v. adn. — §. 19. *Πῶς γάρ*] sic AB pro *πῶς μὲν γάρ*; v. ad I, 9, 10. — *πεδίον*] sic ABDEN pro *χωρίον*. — *νικήσομεν*] *νικήσωμεν* FGHKL; *νικήσαιμεν* B; *νικήσας μεν* A. — §. 20. *θάλατταν*] *θάλασσαν* B; v. var. scr. IV, 7, 21. — *πόσον*] *ὁπόσον* AB. — *ἤν*] sic AB pro *ἄν*. —

§. 18. *Τὸ δὲ διαβάντας κτἑ.*] Ut autem (milites), quum pugnare cupiunt, transgressi saltum difficilem superatu a tergo relinquant, nonne haec occasio avide arripienda est? De v. *ποιεῖσθαι* v. ad I, 10, 9., de *ἁρπάσαι* v. ad IV, 6, 11.

εὔπορα — ὥςτε ἀποχωρεῖν] expedita ad fugam facile capessendam.

ἀπὸ τοῦ χωρίου — διδάσκεσθαι] Sic ABDEQ pro *ὑπό*. Passivum verbi *διδάσκεσθαι* aliorumque similium aut cum *ὑπό*, aut saepius *παρά*, rarius cum *ἀπό* (i. e. proprie: *von Seiten*) iungitur. Poppo comparat Theogn. 35. (Xen. Comment. I, 2, 20.): *ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ᾽ ἐσθλὰ διδάξεαι*. V. eundem ad Cyrop. V, 3, 30., ubi ex optimis codd. (etiam Guelph.) legendum est: *δοκεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ μεγάλα βεβλάφθαι*. Ibid. I, 1, 2: *χαλεπώτεραί εἰσιν αἱ ἀγέλαι πᾶσι τοῖς ἀλλοφύλοις ἢ τοῖς — ὠφελουμένοις ἀπ᾽ αὐτῶν*, ubi cf. Bornemannum p. 5. ed. Lips. V, 4, 34: *ὅσα μὲν ὠφελεῖσθαι ἔστιν ἀπὸ μεγάλης πόλεως, ταῦτα ἀπελαύομεν* (in omnib. codd.).

§. 19. *τὸ νάπος τοῦτο εἴ*] De verborum collocatione v. ad I, 9, 20.

διαβατόν] Sic verissime Castellio pro codicum scriptura *δυςδιάβατον*, qua quis sine dubio in margine significavit interrogationem *πῶς διαβατόν* valere sine interrogatione *δυςδιάβατον*. Quod autem Stephanus scribendum censet, *οὐ δυςδιάβατον*, id propterea ferri non potest, quod non *πῶς δ᾽ οὐ*, sed *πῶς δέ* sequitur.

§. 20. *σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν*] H. e. ad mare salvi perveniamus.

πόσον τι νάπος ὁ Πόντος;] quantus tandem saltus mare Ponticum erit? *Τὶ* pronomini *πόσον* additum intendit eius vim. Pro ratione loci etiam fere significare potest. Cf. supra II,

νοντες, δεήσει δέ, ἣν θᾶττον ἐκεῖ γενώμεθα, θᾶττον πά-
λιν ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. Οὐκοῦν νῦν κρεῖττον ἠρι- 21
στηκότας μάχεσθαι ἢ αὔριον ἀναρίστους; Ἄνδρες, τά τε
ἱερὰ ἡμῖν καλὰ οἵ τε οἰωνοὶ αἴσιοι τά τε σφάγια κάλλι-
στα· ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Οὐ δεῖ ἔτι τούτους, ἐπεὶ
ἡμᾶς πάντως εἶδον, ἡδέως δειπνῆσαι, οὐδ' ὅπου ἂν θέ-
λωσι σκηνῆσαι.

Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς 22
ἀντέλεγε. Καὶ ὃς ἡγεῖτο παραγγείλας διαβαίνειν, ᾗ ἕκα-
στος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὤν· θᾶττον γὰρ ἂν ἀθρόον
ἐδόκει οὕτω πέραν γενέσθαι τὸ στράτευμα, ἢ εἰ κατὰ
τὴν γέφυραν, ἣ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν, ἐξεμηρύοντο. Ἐπεὶ δὲ 23
διέβησαν, παριὼν παρὰ τὴν φάλαγγα ἔλεγεν· Ἄνδρες,

πάλιν ἐξ.] sic AB pro ἐξ. πάλ. — §. 21. Οὐκοῦν] Οὐκ οὖν KL, v. ad V, 7, 8. — τά τε] om. AB. — πάντως] sic AB pro πάντας. Cf. ad VII, 7, 43. — θέλωσι] sic AB pro ἐθ., v. var. scr. I, 3, 6. — §. 22. νάπους] νάπεος AB. — γὰρ ἄν] v. adn. — τήν] om. B.

4, 21. V. nos in Gr. T. II. §. 633, 4. (Gr. schol. §. 303, 4.) et ad Commentar. I, 1, 1.

ἣν θᾶττον —, θᾶττον] Verte: quo citius, eo citius.

§. 21. ἴωμεν —. Οὐ δεῖ] De asyndeto v. ad III, 1, 24.

§. 22. ἡγεῖσθαι] Sc. Ξενοφῶντα; de καὶ ὅς, et is, v. ad I, 8, 16.

ᾗ — τοῦ νάπους] in qua parte saltus.

θᾶττον γὰρ ἂν ἀθρόον ἐδόκει] Dindorfius cum A et B ἄν post ἐδόκει transposuit; ceterum B etiam ante ἀθρόον habere videtur ἄν; E omittit plane ἄν. At post ἐδόκει haec particula ineptum occupat locum; nam non ad ἐδόκει pertinet, sed ad seq. γενέσθαι; significare enim vult scriptor: videbatur exercitus transiturus esse aut transire posse, v. ad I, 3, 6.; neque ἐδόκει, sed θᾶττον est id vocabulum, in quo sententiae vis posita est; ἄν autem post id vocabulum sedem occupare solet, quod maiore vi efferendum est, v. nos in Gr. T. II. §. 457, 2. (Gr. schol. §. 261, 2.) Quare in vulgata scriptura acquiescendum putavi. Quod autem in A et B ἄν alieno loco positum est, id sic explicandum videtur: post ΓΑΡ facile ἍΝ excidere potuit; quum autem sententia hanc particulam necessario requirat, postea a librario alieno loco addita est.

τὴν γέφυραν κτἑ.] Hic pons Krügero factus fuisse videtur propter aquas hibernas; at cur non omnino propter aquam, ut torrentem. Alii aggerem interpretantur.

ἐξεμηρύοντο] deinceps (longo agmine) transirent (*defilirten*). Ducitur hoc vocabulum a nomine μήρυμα, quod est glomus lanae, deinde filum e colo ductum; ἐκμηρύειν igitur est evolvere, explicare. Aptissime Morus

ἀναμιμνήσκεσθε, ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε, καὶ οἷα πάσχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες, καὶ τοῦτο ἐννοήσατε, ὅτι ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλ-
24 *λάδος ἐσμέν. Ἀλλ' ἕπεσθε ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ καὶ ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομαστί. Ἡδύ τοι ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην ἐν οἷς ἐθέλει παρέχειν ἑαυτοῦ.*

25 *Ταῦτα παρελαύνων ἔλεγε καὶ ἅμα ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πελταστὰς ἑκατέρωθεν ποιησάμενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Παρήγγελτο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν, ἕως σημαίνοι τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ εἰς προςβολὴν καθέντας ἕπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δρόμῳ διώκειν. Ἐκ τούτου σύνθημα παρῄει Ζεὺς Σωτήρ, Ἡρακλῆς Ἡγεμών. Οἱ δὲ πολέ-*
26 *μιοι ὑπέμενον νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χωρίον. Ἐπεὶ δ' ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ Ἕλληνες πελτασταὶ ἔθεον*

§. 24. *ὀνομαστί*] *ὀνομαστεί* A B, male, cf. §. 15. — *τοί*] v. adn. — §. 25. *ὑφηγεῖτο*] *ἐφηγ.* A. — *ἐπὶ φάλαγγος*] sic A B D E Q; reliqui om. *ἐπί*, v. adn. — *τὰ μέν*] sic A E pro *τά*. — *προςβολήν*] v. adn. — §. 27. *ἐπαιώνιζον*] sic A D

contulit Polyb. III, 51, 2. *τὰς δυςχωρίας ἐκμηρυόμενοι* (*durch den Engpafs defilirend*). 53, 5: *ἐξεμηρύσατο τῆς χαράδρας* (*war durch das Thal defilirt*).

§. 23. *ὅσας δή*] V. ad II, 5, 10.

σὺν τοῖς θεοῖς] adiuvantibus diis, v. ad III, 2, 8.

ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδος] V. ad II, 4, 4.

§. 24. *ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ*] Herculi duci, *dem Herakles als Führer.* Alii maiuscula littera *Ἡγεμ.* scripserunt; at tum dicendum fuit *τῷ Ἡγ. Ἡρακλεῖ*, uti VI, 2, 15. V. Krügerum de auth. p. 43. et nos in Gr. T. II. §. 493. 1. (Gr. schol. §. 245, 3. a. et b.) De re cf. IV, 8, 25.

Ἡδύ τοι] Deteriores codd. F G H I K L pro *τοί* dant *τόν*, quod iniuria Zeunius praetulit alteri scripturae *τοί*, quam reliqui habent codd. praeter A, in quo est *τί*. Frequentissimus est usus *τοὶ* particulae in sententiis generalibus. V. nos in Gr. T. II. §. 705, 3. (Gr. schol. §. 317, 3.)

ἐν οἷς ἐθέλει] In antecedentibus participiis latet pronomen *τὶς*, ad quod *ἐθέλει* referendum est. V. ad I, 1, 7. Schneiderus iniuria offenditur praepositione *ἐν*. „Si sequeretur *καταλείπειν*", inquit, „ferrem; nunc *ἐν* vitiose additum censeo." At non video, cur dici non possit *μνήμην ἑαυτοῦ παρέχειν ἐν οἷς* (i. e. *ἐν τούτοις, ἐν οἷς*) *ἐθέλει* sc. *μνήμην ἑαυτοῦ παρέχειν*, memoriam sui excitare in eorum animis, in quibus vult, h. e. in animis hominum carissimorum.

§. 25. *ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος*] acie instructa progrediebatur. V. ad IV, 3, 26.

τοὺς πελταστὰς ἑκατέρωθεν ποιησάμενοι] peltastas utrinque collocantes. V. ad

ἐπὶ τοὺς πολεμίους, πρίν τινα κελεύειν· οἱ δὲ πολέμιοι
ἀντίοι ὥρμησαν, οἵ θ' ἱππεῖς καὶ τὸ στῖφος τῶν Βιθυνῶν·
καὶ τρέπονται τοὺς πελταστάς. Ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ 27
φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχὺ πορευομένη καὶ ἅμα ἡ σάλ-
πιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιώνιζον καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλα-
ζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθίεσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέ-
ξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ἔφευγον. Καὶ Τιμασίων μὲν ἔχων 28
τοὺς ἱππέας ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίννυσαν ὅσουςπερ ἐδύ-
ναντο, ὡς ὀλίγοι ὄντες. Τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώ-
νυμον εὐθὺς διεσπάρη, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς ἦσαν,
τὸ δὲ δεξιόν, ἅτε οὐ σφόδρα διωκόμενον, ἐπὶ λόφου συν-
έστη. Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ὑπομένοντας αὐτούς, 29
ἐδόκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι ἰέναι ἤδη ἐπ'
αὐτούς. Παιανίσαντες οὖν εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δ' οὐχ
ὑπέμειναν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον, μέχρι τὸ

E I pro *ἐπαιάνιζον*, v. ad III, 2, 9. — §. 28. *ἀπεκτίννυσαν*] v. adn. — *ἐδύναντο*] *ἠδ.* A, v. III, 1, 11. var. scr. — §. 29. *ἰέναι ἤδη*] v. adn. — *ἐπέκειντο*] sic ABDEN pro *ἐπορεύοντο*.

I, 10, 9. — *ἐπορεύοντο*, sc. *οἱ Ἕλληνες*, uti §. 4. *κατέλιπον*.

ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν] V. ad I, 2, 2: *παρῆσαν εἰς Σάρδεις*. De seq. *ἕως σημαίνοι* v. ad II, 1, 2.

προςβολήν] Sic BDFG pro *προβολήν*. Non hastae proiectionem h. l. requiri verissime docet Zeunius, sed impetum, incursionem ipsam hasta faciendam, et verbum *καθιέναι* (*τὰ δόρατα*) iam per se significat demittere (hastam, uti apud nos dicitur *das Bajonett fällen*), v. §. 27.

δρόμῳ διώκειν] cursu contendere. *Διώκειν* nonnunquam est properare, *κατὰ σπουδὴν ἐλαύνειν*. Cf. infra VII, 2, 20. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 751.

σύνθημα] V. ad I, 8, 16.

§. 26. *ἐπλησίαζον*] *οἱ Ἕλληνες*.

§. 28. *Τιμασίων*] qui praeerat Xenophontis equitibus. V. VI, 3, 14. Pro seq. *ἀπεκτίννυσαν* A exhibet *ἀπεκτείννυσαν* et L *ἀπεκτίνυσαν*, quorum illud damnatum ab interpretibus Thomae Mag. p. 96. (p. 90. ed. Iacobitz.) et Moer. p. 28., hoc autem cum Grammatici opinione in Bekker. Anecd. Gr. p. 429. a Bastio allati in epist. crit. p. 137. docet Bornemannus.

ὡς ὀλίγοι ὄντες] *ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα ἱππέας*, VI, 2, 16.

καθ' ὃ] adversus quod. V. ad I, 8, 21. De *ἅτε* v. ad IV, 2, 13.

§. 29. *ἰέναι ἤδη*] *ἤδη* omittunt B et E, in *δέ* mutant A et D, unde *δή* suspicati sunt Bornemannus et Dindorfius. Exquisitior *ἤδη* particulae collocatio facile librarios offendere potuit; *ἤδη* est illico et cum

δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπέθανον δὲ ὀλίγοι· τὸ γὰρ ἱππικὸν
30 φόβον παρεῖχε τὸ τῶν πολεμίων πολὺ ὄν. Ἐπεὶ δὲ εἶδον
οἱ Ἕλληνες τό τε Φαρναβάζου ἱππικὸν ἔτι συνεστηκὸς
καὶ τοὺς Βιθυνοὺς ἱππέας πρὸς τοῦτο συναθροιζομένους
καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα,
ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δ' ἐδόκει καὶ ἐπὶ τούτους
ἰτέον εἶναι οὕτως, ὅπως δύναιντο, ὡς μὴ τεθαῤῥηκότες
31 ἀναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δὴ πορεύονται. Ἐντεῦθεν
οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι κατὰ τοῦ πρανοῦς ὁμοίως,
ὥςπερ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι· νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο·
ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ προαπετράποντο
32 διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν. Ἐπανελθόντες δέ, ἔνθα ἡ πρώτη
συμβολὴ ἐγένετο, στησάμενοι τρόπαιον ἀπῄεσαν ἐπὶ θάλατταν
περὶ ἡλίου δυσμάς· στάδιοι δ' ἦσαν ὡς ἑξήκοντα
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

αὖ] v. adn. — πολὺ ὄν] om. A B D E. — §. 30. τό τε Φαρν.] τέ om. A B. — πρὸς τοῦτο] sic A B D; πρὸς τούτῳ E; reliqui πρὸς τούτους eleganter κατὰ σύνεσιν ad collectivum ἱππικόν, v. ad II, 1, 6. — δύναιντο] δύνωνται A. — §. 31. ὥςπερ] v. adn. — ᾔδεσαν] sic A B F G I K L pro ᾔδεισαν, v. ad IV, 2, 12. — §. 32. ἔνθα] sic A B pro ἔνθα δή. — δ'] sic A B F G H I K L; om. E; reliqui γάρ.

Cap. VI. §. 1. καὶ τοὺς οἰκέτας] sic B D E; reliqui om. καί. — ὅποι] sic A B pro ὅπῃ. — προςέμενον] v. adn. —

maxima vi in enuntiationis clausula est positum. V. ad I, 8, 16. Nostro loco geminus est VI, 4, 12: ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἤδη.

τὸ δεξιὸν αὖ] V. ad II, 6, 5. Codd. A B E male omittunt αὖ.

φόβον παρεῖχε] ita quidem, ut Graeci non auderent hostes longius persequi, ne ab eorum equitatu circumvenirentur.

§. 30. ἀπειρήκεσαν] defatigati erant. V. ad I, 5, 3.

ὡς μὴ — ἀναπαύσαιντο] ne hostes fiducia sumpta vires suas reficerent.

§. 31. ὥςπερ] A B F dant ὥςπερ οἱ. Si legeretur ὥςπερ οἱ ὑπὸ τῶν ἱππέων διωκόμενοι, articulus οἱ respiceret §. 28.; at quum articulus τῶν absit, illud οἱ germanum non potest esse. Sed elegans est coniectura Krügeri ὡςπερεί.

νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο] saltus enim eos excipiebat. V. ad V, 5, 20. Saltus autem equitibus facile perniciei esse poterat; quare celerrime aufugiunt. Sequens ὅ, quod, referendum est ad universam antecedentem enuntiationem.

Cap. VI. §. 1. εἶχον ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν] suis rebus occupati erant. V. ad V, 2, 26.

προςέμενον] Sic A B D E N pro ἀνέμενον, quo facile illud rarius vocabulum loco summoveri potuit. Etiam apud Xenophontem paucis locis legitur: Hellen. II, 4, 4. Venat. VII, 11. V. Sturz. L. X. T. III. p. 727 sq.

ὡς ἥξοντα] sperantes ea ventura esse. V. ad I, 1, 6.

VI. Ἐντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἶχον ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν 1
καὶ ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα, ὅποι
ἐδύναντο προσωτάτω· οἱ δὲ Ἕλληνες προςέμενον μὲν
Κλέανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἥξοντα,
ἐξιόντες δ' ἑκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς
ἀνδραπόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς πυρούς, κριθάς, οἶνον,
ὄσπρια, μελίνας, σῦκα· ἅπαντα γὰρ ἀγαθὰ εἶχεν ἡ χώρα
πλὴν ἐλαίου. Καὶ ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα 2
ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι, καὶ ἐλάμβανον
ἐξιόντες· ὁπότε δὲ ἐξίοι πᾶν τὸ στράτευμα, εἴ τις χωρὶς
ἀπελθὼν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν εἶναι. Ἤδη δὲ ἦν 3
πάντων ἀφθονία· καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικνοῦντο
ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες ἄσμενοι
κατῆγον ἀκούοντες, ὡς οἰκίζοιτο πόλις, καὶ λιμὴν εἴη.
Ἔπεμπον δὲ οἱ πολέμιοι ἤδη, οἳ πλησίον ᾤκουν, πρὸς 4

ἀδεῶς] v. adn. — πυρούς, κριθάς] π. καὶ κριθάς B; π. καὶ κριθούς A. — ἅπαντα γὰρ ἀγαθά] sic ABD; πάντα γὰρ ἀγ. EFGHIKLN; reliqui πάντα γάρ omisso ἀγ. — §. 2. ἐξιόντες] v. adn. — §. 3. πάντων] cum ABDE omisi πολλή ante πάντων. — κατῆγον] v. adn. — §. 4. οἱ πολέμιοι] cum ABE ante haec verba omisi καί, quod cur ab librariis additum sit, facile est ad intelligendum. — ἤδη] om. EHIKL et Ald. — οἳ πλησίον ᾤκουν] sic ABE pro πλησίον οἰκοῦντες omisso οἵ, unde Weisk. edidit οἱ πλ. οἰκοῦντες.

ἀδεῶς] Post h. v. cum Dindorfio omisi ἤδη, quod abest ab ABDE; Bornemannus et Poppo uncis sepserunt; Krügerus retinendum censet; respici enim eo, quod hoc antea non potuissent, coll. V, 2, 23 sqq. Ac sane difficile est dictu, cur hoc vocabulum, si in archetypo lectum non esset, a librariis additum sit.

πυρούς, κριθάς — ὄσπρια, μελίνας] De plurali nominum materialium v. ad VI, 4, 6. De v. μελίνας (*Fennich*) v. ad I, 2, 22.; de asyndeto v. ad II, 4, 28.; de v. ἀγαθά ad IV, 4, 9.

§. 2. ὁπότε — καταμένοι] V. ad I, 2, 7.

ἐξιόντες] Nulla coactus necessitate Schneiderus, quem secuti sunt Bornemannus, Poppo, Krügerus, adversantibus omnibus codd. et edd. veteribus, e coniectura dedit οἱ ἐξιόντες, ut appareret praedam ad eum pertinuisse, qui ceperat. Consentit Hutchinsonus, quum vertit: et qui exierant. At verte: et accipiebant praedam, quum exibant aut quotiescunque exibant.

§. 3. καὶ γάρ] nam etiam commeatus. V. ad I, 3, 12.

κατῆγον] H. e. naves appellebant. Haec scriptura optimorum codicum ABDEN auctoritate nititur; reliqui codd. exhibent κατεῖχον, quod per se probandum est, v. ad VI, 1, 33.; in Aldina legitur κατέπεμπον.

Ξενοφῶντα ἀκούοντες, ὅτι οὗτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες, ὅ τι δέοι ποιοῦντας φίλους εἶναι. Ὁ δ' ἐπε-
5 *δείκνυεν αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις. Καὶ ἐν τούτῳ Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον δ' οὐδέν. Ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὄν, ὅτε ἀφίκετο, καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι, ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος, καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά· ὀκνοῦντες δέ, μὴ ἀφαιρεθεῖεν, τῷ Δεξίππῳ λέγουσιν, ὃς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώσαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἀποδοῦναι.*

6 *Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περιεστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας, ὅτι δημόσια εἴη· καὶ τῷ Κλε-*

πολίζει] v. adn. — ἐπεδείκνυεν] ἀπεδείκνυεν B, male. — §. 5. Καὶ ἐν] sic A B; καί D; reliqui κἄν. — τὸ στράτευμα] sic A B D pro τότε στρ. — καὶ ἐπὶ λείαν κτέ.] v. adn. — διασώσαντα αὐτοῖς — σφίσιν αὐτοῖς] v. adn. — §. 6. δημόσια] sic A D E; reliqui δημόσια ταῦτ'. — ἐλθὼν λέγει] sic B D; λέγει ἐλθών A; reliqui εὐθὺς ἐλθὼν λ. — §. 7. ἦγε] sic A B E

§. 4. ἀκούοντες, ὅτι οὗτος πολίζει τὸ χωρίον] Ob antecedentia (§. 3.): ἀκούοντες, ὡς οἰκίζοιτο — εἴη, Schneiderus legi malit πολίζοι, quod est in F et G; at hac modorum mutatione nihil est apud Graecos frequentius. Cf. ad II, 1, 3. et ad I, 3, 14. Verbum πολίζειν est Ionicum.

Ὁ δ' ἐπεδείκνυεν] „Xenophon igitur nondum desperaverat fore, ut tandem militibus persuaderet, ut manerent in loco et oppidum conderent." SCHNEID.

§. 5. Κλέανδρος] De quo v. VI, 4, 18.

Ἐτύγχανε — τὸ στρ. ἔξω ὄν] Egressus erat exercitus e castris. V. Sturz. L. X. T. II. p. 229.

καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι, ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος, καὶ εἰλήφεσαν] Ad participium οἰχόμενοι ex antecedenti ἐτύγχανε supplendum est ἐτύγχανον; quum ex antecedentibus §§. facile concludi possit, Graecos, ubi praedatum exissent, in planitie fuisse, verbis ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι subest quodammodo sententia aliquos Graecos in planitie praedatum exisse, atque ita verba ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος (sc. ἐπὶ λείαν οἰχόμενοι ἐτύγχανον) addi potuerunt; quae quidem huius loci interpretandi ratio eo minus durior videatur, si memineris saepissime apud Graecos scriptores in oppositis orationis membris alterum altero compleri, quam rem supra ad IV, 8, 25. attigimus. Quod autem post ἄλλοι non additum est δέ, id nullo modo offensioni potest esse. V. Popponem ad Cyrop. I, 2, 4. et nos in Gr. T. II. §. 734, 1. Multis hic locus commentis atque coniecturis ab interpretibus est tentatus, e quibus id, quod, praeeunte partim Schneidero, excogitavit Dindorfius, maxime sese commendat; scripsit enim: καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι ἄλλῃ εἰς τὸ ὄρος. Audacius Schneide-

ἀνδρῷ ἐλθὼν λέγει, ὅτι ἁρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. Ὁ δὲ κε-
λεύει τὸν ἁρπάζοντα ἄγειν πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν λα- 7
βὼν ἦγέ τινα· περιτυχὼν δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ
γὰρ ἦν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχίτης. Οἱ δ' ἄλλοι οἱ παρόν-
τες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον,
ἀνακαλοῦντες τὸν προδότην. Ἔδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηρι-
τῶν πολλοὶ καὶ ἔφευγον εἰς τὴν θάλατταν, καὶ Κλέαν-
δρος δ' ἔφευγε. Ξενοφῶν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατε- 8
κώλυόν τε καὶ τῷ Κλεάνδρῳ ἔλεγον, ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶ-
γμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον εἴη τὸ τοῦ στρατεύματος
ταῦτα γενέσθαι. Ὁ δὲ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε 9
ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθείς, ὅτι ἐφοβήθη, ἀπο-
πλευσεῖσθαι ἔφη καὶ κηρύξειν μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι

pro ἄγει. — *καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ*] om. ABE. — *ἀνακαλοῦντες*] BDEN addunt βάλλειν. — *καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε*] sic AE et, ut videtur, B; reliqui om. καί, v. ad I, 1, 2. — §. 8. *αἴτιον εἴη*] sic AB pro εἴη αἴτιον. — *τό*] om. ABFGHIK; ante αἴτιον ponit L (εἴη τὸ αἴτιον).

rus locum sic refinxit: *καὶ οἰχόμενοι ἄλλος ἄλλῃ εἰς τὸ ὄρος εἰλήφεσαν πρ. π.*, probabilius Bornemannus: *καὶ ἐπὶ λ. τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοσε εἰς τὸ ὄρος.* De hoc monte cf. VI, 4, 5.

μὴ ἀφαιρεθεῖεν] „ὡς δημόσια ὄντα. V. §. 6. et 28. cl. §. 1." KRÜG.

Δεξίππῳ] qui apud Cleandrum fuerat et cum eo huc venerat. V. VI, 1, 32.

ἀπέδρα] Vid. V, 1, 15.

διασώσαντα αὐτοῖς] Sic ABE, nisi quod B habet διασώσαντας; at B et E post σφίσιν omittunt αὐτοῖς; reliqui διασώσαντα sine αὐτοῖς et σφίσιν αὐτοῖς. Prius αὐτοῖς necessarium non est, at alterum requirit oppositorum ratio. V. nos in Gr. schol. §. 302. not. 2.

§. 7. *ἀφαιρεῖται*] Agasias eripit Dexippo militem comprehensum.

ἀνακαλοῦντες τὸν προδότην] Articulus in eiusmodi locis indicat nomen aliquod, uti h. l. προδότην, referendum esse ad certam quandam aut iam commemoratam aut notam actionem. V. nos in Gr. schol. §. 244. not. 1. extr. Krügerus articulo significari aliquem putat κατ' ἐξοχὴν appellatione dignum tanquam exemplar (*Jemanden einen Erzverräther nennen*).

§. 8. *ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα*] *Πρᾶγμα* saepe de periculo dicitur vel omnino de rebus maioris momenti, uti supra IV, 1, 17. Cf. Sturz. L. X. T. III. p. 641. Sic πράγματα, difficultates, pericula. Cf. VII, 6, 24.

τὸ δόγμα — γενέσθαι] decretum exercitus (v. §. 2.) effecisse, ut haec acciderent. De verbis αἴτιον εἶναι cum infinitivo iunctis v. nos in Gr. T. II. §. 639. (Gr. schol. §. 306, 1. c.) Varias vocabuli *αἴτιος* structuras composuit Madvigius in Observatt. gr. p. 65., qui idem l. d. p. 32. docet infinitivum aoristi post locutionem αἴτιός εἰμι praeteritam actionem notare.

αὐτούς, ὡς πολεμίους. Ἦρχον δὲ τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι.

10 Ἐνταῦθα πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ἐδόκει εἶναι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρξαντα βάλλειν καὶ
11 τὸν ἀφελόμενον. Ἦν δέ, ὃν ἐξῄτει, Ἀγασίας, διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ οὗ καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. Καὶ ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ἀπορία ἦν, συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔνιοι μὲν αὐτῶν παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον, τῷ δὲ Ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἀναστὰς ἔλεξεν·
12 Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δ' οὐδὲν φαῦλον δοκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν γνώμην Κλέ-

§. 9. *αὐτούς*] sic BEFG; reliqui om. — §. 10. *πονηρὸν τὸ πρ. ἐδ. εἶναι*] sic AB; *πον. ἐδ. τὸ πρ. εἶναι* D; reliqui *π. ἐδ. τὸ πρ. ἐκεῖνο εἶναι.* — §. 11. *ἐξῄτει*] v. adn. — *διέβαλεν*] *διέβαλλεν* AFGHIKLO. — *Καὶ ἐντεῦθεν*] sic ABE; reliqui om. *καί.* — *οὐκ*] om. ABE. — *τὸ πρᾶγμα*] om.

§. 9. *Ἦρχον δέ*] Principatum autem omnium Graecorum tum tenebant Lacedaemonii. Cf. §. 12. *Δέ* pro *γάρ* positum videtur. V. ad I, 7, 12.

§. 10. *εἰ — ἐκδώσει*] De indicativo in oratione obliqua posito v. ad I, 3, 14.

§. 11. *ἐξῄτει*] Est elegantissima coniectura Schaeferi (in Meletemm. critt. p. 74.), qui aptissime comparat Herod. I, 74: *οὐ γὰρ δὴ ὁ Ἀλυάττης ἐξεδίδου τοὺς Σκύθας ἐξαιτέοντι Κυαξάρεϊ*, et I, 159. Codices exhibent *ἐζήτει.*

διὰ τέλους] perpetuo, proprie: ab initio ad finem. Plura exempla suppeditabit Sturzius L. X. T. IV. p. 275.

παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο] parvi aestimabant. Demosth. de Coron. p. 282, 164. *παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας.* V. nos in Gr. T. II. §. 615. III. (Gr. schol. §. 297. III, 3. b.)

οὐκ — φαῦλον τὸ πρᾶγμα] non contemnendam (parvi momenti) rem. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 440.

§. 12. *ἐμοὶ δ'*] V. ad V, 5, 13.; *ἐμοὶ δ' οὐδέν* scripsi cum AB pro *ἐμοὶ δ' οὐ*; etiam Bornemannus recepit *οὐδέν*, sed verba sqq. *τὸ πρᾶγμα*, tanquam suppositicia, praeter necessitatem uncis seclusit; nam *οὐδέν* adverbialiter, ut saepe apud Latinos nihil, accipiendum est. V. nos in Gr. T. II. §. 557. not. 4. (Gr. schol. §. 279. not. 10.) Cf. IV, 2, 4. VII, 1, 25. *τὴν οὐδὲν αἰτίαν (πόλιν)*, ubi Dindorfius comp. Soph. Trach. 773. *τὸν οὐδὲν αἴτιον τοῦ σοῦ κακοῦ.* Cf. infra ad §. 15. VII, 6, 9. 7, 31. V. nos ad Commentar. IV, 4, 10.

ἡμῖν] Dativus est qui vocatur commodi incommodive.

ἔχων τὴν γνώμην] Schneiderus *τῆς γνώμης* scriptum maluit, sed recte contra eum docet Bornemannus tum scribendum fuisse *γνώμης* sine articulo, uti Commentar. IV, 8, 7: *οἱ ἐμοὶ φίλοι οὕτως ἔχοντες γνώμης περὶ ἐμοῦ διατελοῦσιν.*

ανδρος ἄπεισιν, ὥςπερ λέγει. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δὲ Ἑλλάδος Λακεδαιμόνιοι προεστήκασιν· ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ εἷς ἕκαστος Λακεδαιμονίων ἐν ταῖς πόλεσιν ὅ τι βούλονται διαπράττεσθαι. Εἰ οὖν οὗ- 13
τος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου ἀποκλήσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ εἰς τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι, ὡς ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις καὶ ἀνόμους ὄντας, ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον οὗτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἥξει, χαλεπὸν ἔσται καὶ μένειν καὶ ἀποπλεῖν· καὶ γὰρ ἐν τῇ γῇ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νῦν χρόνον. Οὐκ οὖν δεῖ οὔτε ἑνὸς ἀνδρὸς 14
ἕνεκα οὔτε δυοῖν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους τῆς Ἑλλάδος ἀπέχε-

ABFGIK. — §. 12. οὐδέν] v. adn. — γάρ] sic ABE pro γὰρ ἤδη. — §. 13. ἀποκλήσει] v. ad III, 3, 7. — παραγγελεῖ] sic ABD pro παραγγείλῃ. — χαλεπὸν ἔσται] sic B; χαλεπόν ἐστι E; reliqui ὥςτε χαλ. εἶναι. — §. 14. Οὐκ οὖν] v. adn — ἕνεκα] v. adn. — ἀπέχεσθαι] v. adn.

Contra supra I, 3, 6: οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε, et sexcentis aliis locis.

τῆς δ' Ἑλλάδος — προεστήκασιν] De genitivo v. Buttmann. §. 132, 12. Rost. §. 162. III, 2. p. 421. Kühner. T. II. §. 526. (Gr. schol. §. 275, 1.)

ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ εἷς ἕκαστος Λακεδαιμονίων] Si καί pro etiam, vel, adeo accipias, hoc exemplum referendum est ad ea, quae supra ad I, 7, 15. extr. contulimus; sin autem pro et accipias, locus sic explicandus est: ἱκανοὶ δέ εἰσι Λακεδαιμόνιοι, καὶ (et quidem) εἷς ἕκαστος αὐτῶν — ὅ τι βούλονται διαπράττεσθαι. Cf. VII, 8, 4.

§. 13. ἁρμοσταῖς] V. ad V, 5, 19.

ἀπιστοῦντας] non parentes, obedientes. V. ad II, 6, 19.

Ἀναξίβιον] Vid. V, 1, 4. VI, 1, 16.

καὶ γὰρ — καί] nam et — et. V. ad I, 9, 10.

§. 14. Οὐκ οὖν] Non ergo. Sic recte scriptum est in Iuntina, Castal., Zeun.; eodem ducunt codices AIKL, qui exhibent οὐκοῦν. V. nos in Excursu III. ad Xen. Commentar. et in Gr. schol. §. 324. not. 7. De interrogativo οὐκοῦν, nonne igitur, v. supra ad V, 7, 8.

ἕνεκα] IKL habent εἵνεκα (et per errorem Aldina εἴνεκα). Infra §. 18. optimus A dat εἵνεκα. Etiam alibi apud Xenophontem huius formae reperiuntur vestigia. V. Bornemannum ad Cyrop. VII, 5, 12., ubi in optimo Guelf. est εἵνεκα; idem cod. hanc formam habet etiam I, 2, 1. extr. 4, 13. et Par. A III, 1, 9. Neque ab aliis solutae orationis scriptoribus Atticis haec forma fuit aliena, uti testatur Thomas Magister p. 151. ed. Ritschl.: καὶ ἕνεκα καὶ εἵνεκα Πλάτων, Δημοσθένης καὶ οἱ ἄλλοι· Θουκυδίδης δὲ ἀεὶ ἕνεκα. De Thucydide, qui praeter ἕνεκα etiam forma ἕνεκεν usus esse videtur, v. Popponem Part. I. Vol. I. p. 212.

τῆς Ἑλλ. ἀπέχεσθαι] a

σθαι, ἀλλὰ πειστέον, ὅ τι ἂν κελεύωσι· καὶ γὰρ αἱ πό-
15 λεις ἡμῶν, ὅθεν ἐσμέν, πείθονται αὐτοῖς. Ἐγὼ μὲν οὖν —
καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέανδρον, ὡς
οὐκ ἂν ἐποίησεν Ἀγασίας ταῦτα, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέ-
λευσα — ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς αἰτίας καὶ
Ἀγασίαν, ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φήσῃ ἐμέ τι τούτων αἴτιον
εἶναι, καὶ καταδικάζω ἑαυτοῦ, εἰ ἐγὼ πετροβολίας ἢ ἄλ-
λου τινὸς βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐσχάτης δίκης ἄξιος εἶναι,
16 καὶ ὑφέξω τὴν δίκην. Φημὶ δέ, καὶ εἴ τινα ἄλλον αἰτιᾶται,
χρῆναι ἑαυτὸν παρασχεῖν Κλεάνδρῳ κρῖναι· οὕτω γὰρ
ἂν ὑμεῖς ἀπολελυμένοι τῆς αἰτίας εἴητε. Ὡς δὲ νῦν ἔχει,
χαλεπόν, εἰ, οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπαίνου καὶ τιμῆς
τεύξεσθαι, ἀντὶ δὲ τούτων οὐδ' ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις ἐσό-
μεθα, ἀλλ' εἰρξόμεθα ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

πειστέον] πιστέον ABDFGIKL; v. var. scr. II, 6, 8. — §. 15. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω] sic ABEFGHIKL pro ἐγὼ οὖν. — ἐμέ τι] v. adn. — ἑαυτοῦ] v. adn. — ἄξιος] ἄξιον ABD. — §. 16. χρῆναι ἑαυτόν] sic AB pro ἑ. χρ. — ἀντὶ δέ] sic ABE pro ἀντί; v. ad V, 5, 22. — οὐδ'] sic AB pro μηδ'; οὐδέ non ad εἰ, sed ad ὅμοιοι pertinet. V. nos in Gr. T. II. §. 713. not. (Gr. schol. §. 318. not.) — §. 17. εἶπεν Ἀγασ.] sic AB pro Ἀγ. εἶπεν. — μήτε με] sic AB pro μήτε

Graecia prohiberi. V. Sturz. L. X. T. I. p. 311., qui comparat §. 16: εἰρξόμεθα ἐκ τῶν Ἑ. πόλεων, et Hellen. VII, 3, 10: ἀπεχόμενον τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπέκτεινέ τις αὐτόν. Pro ἀπέχεσθαι, quod optimi codd. ABDE tuentur, reliqui dant ἀποσχέσθαι, quod Sturzius l. d. eleganter vertit: nos non oportet committere, ut Graecia excludamur.

ὅ τι ἄν] Scil. πείθεσθαι, quod ἀπὸ κοινοῦ ex antecedenti πειστέον eliciendum est, v. ad I, 2, 15. De πείθεσθαί τι v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.) Cf. exempla allata a Sturzio T. III. p. 486. b.

§. 15. Ἐγὼ μὲν οὖν] Ego quidem igitur. De μὲν quod dicitur solitario v. ad I, 2, 1.; in οὖν, particula consecutiva, latet haec sententia: quae quum ita sint. De seq. ἀκούειν cum acc. et inf. iuncto v. ad II, 5, 13., et de praesenti ἀκούω v. ad I, 3, 20.

ἐμέ τι τούτων αἴτιον εἶναι] me ullo modo harum rerum auctorem esse. Hanc scripturam iure restituit Dindorfius ex BE; v. supra ad VI, 6, 12. A habet ἔτι ἐμὲ τούτων κτλ.; reliqui ἐμέ τινος τούτων κτλ.

καταδικάζω ἑαυτοῦ] Non dubitavi hanc duorum optimorum codicum A et B scripturam pro vulg. καταδ. ἐμαυτοῦ recipere. De pronominis reflexivi tertiae personae pro reflexivo primae et secundae personae frequenter positi usu fusius exposuimus ad Commentar. I, 4, 9. Infra VII, 5, 5. scriptura dubia est.

§. 16. ἀντὶ δὲ τούτων] De δέ particula post participium il-

Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς εἶπεν Ἀγασίας· Ἐγώ, ὦ ἄν- 17
δρες, ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεάς, ἦ μὴν μήτε με Ξενοφῶν-
τα κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν
μηδένα· ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν
λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὃν ὑμεῖς ἐπίστασθε ὑμᾶς προ-
δόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι· καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ.
Καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με· ἐγὼ δὲ ἐμαυτόν, ὥςπερ 18
Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρῳ, ὅ τι ἂν
βούληται, ποιῆσαι· τούτου ἕνεκα μήτε πολεμεῖτε Λακε-
δαιμονίοις, σώζοισθέ τε ἀσφαλῶς, ὅποι θέλει ἕκαστος.
Συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι πρὸς
Κλέανδρον οἵτινες, ἄν τι ἐγὼ παραλείπω, καὶ λέξουσιν
ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. Ἐκ τούτου ἔδωκεν ἡ στρα- 19
τιὰ οὕςτινας βούλοιτο προελόμενον ἰέναι. Ὁ δὲ προεί-

ἐμέ. — ἄλλον ὑμῶν] sic AB pro ὑμ. ἄλλον. — ὑμᾶς] ἡμᾶς B. — §. 18. ἐκδῶτε] v. adn. μέ post ἐκδῶτε accessit ex ABD. — ὅ τι] sic ABEFGH pro ὅ. — ἕνεκα] εἵνεκα A, v. ad §. 14. — πολεμεῖτε] sic ABDQ pro πολεμῆτε. — σώζοισθε] v. adn. — ὅποι] sic FGHIK; ABD ὅπου, quod facile ex ὅποι oriri potuit; reliqui ὅπῃ. — μέντοι μοι] sic ABEHIKLMO; reliqui om. μοι. — ἄν] sic AB pro ἐάν. — §. 19. προελόμενον — προείλετο] Dind. coni. προςελ. — προςείλετο.

lata v. nos ad Commentar. III, 7, 8: διὸ καὶ θαυμάζω σου, εἰ ἐκείνους, ὅταν τοῦτο ποιῶσι, ῥαδίως χειρούμενος, τούτοις δὲ μηδένα τρόπον οἴει δυνήσεσθαι προςενεχθῆναι. — De seq. εἰ — οὐδέ pro εἰ — μηδέ v. ad VII, 1, 29.

εἰρξόμεθα] excludemur. V. ad I, 4, 8.

§. 17. ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεάς] V. Buttm. §. 131, 2. Rost. Gr. mai. §. 104. not. 14. Kühner. T. II. §. 552, 9. (Gr. schol. §. 279, 4.) Infra VII, 6, 18. De seq. ἦ μήν v. ad II, 3, 26.

ἀφειλόμην, ὁμολογῶ] Cf. ad V, 8, 10. et ad III, 1, 24.

§. 18. μὴ ἐκδῶτε] ABD habent μὴ ἐκδότε, in quo veram scripturam ἐκδῶτε latere tenor in paenultima positus arguit. Cum tertia quidem persona imperativi aoristi nonnunquam etiam apud solutae orationis scriptores μή iunctum legitur, sed cum reliquis non item. V. Buttm. §. 139. I, 3. Rost. §. 168, 4. et not. 1. Kühner. T. II. §. 469, 3. (Gr. schol. §. 259, 5. et not. 9.) De tertia persona Poppo ad Cyrop. III, 3, 3. comparat Cyrop. VII, 5, 73: καὶ μηδείς γε ὑμῶν ἔχων ταῦτα νομισάτω ἀλλότρια ἔχειν. Adde Agesil. X, 3. μὴ — νομισάτω.

παρασχήσω — ποιῆσαι] V. ad II, 3, 22.

μήτε — τέ] V. ad II, 2, 8. Pro σώζοισθε, quod optimorum codicum A (sed hic σώζοισθαι) BDNQ auctoritate nititur, reliqui habent σώζεσθε, quod a Dindorfio receptum miror. Nam Agasias, uti Graecos cum Lacedaemoniis bellum gerere vetuit, ita, ut incolumes domum redeant, optat. Huc accedit, quod optativus multo exquisitior est, quam imperativus, et multo fa-

λετο τοὺς στρατηγούς. Μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο πρὸς Κλέανδρον Ἀγασίας καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίου· καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοί·

20 Ἔπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς σέ, ὦ Κλέανδρε, καὶ ἐκέλευσέ σε, εἴτε πάντας αἰτιᾷ, κρίναντά σε αὐτὸν χρῆσθαι, ὅ τι ἂν βούλῃ, εἴτε ἕνα τινὰ ἢ δύο ἢ καὶ πλείους αἰτιᾷ, τούτους ἀξιοῦσι παρασχεῖν σοι ἑαυτοὺς εἰς κρίσιν. Εἴ τι οὖν ἡμῶν τινα αἰτιᾷ, πάρεσμέν σοι ἡμεῖς· εἴτε δὲ ἄλλον τινά, φράσον· οὐδεὶς γὰρ ἀπέσται,
21 ὅστις ἂν ἡμῖν ἐθέλῃ πείθεσθαι. Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ἀγασίας εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφελόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ παίειν κελεύ-

Μετὰ ταῦτα] καὶ μ. τ. B. — §. 20. *ἐκέλευσε*] v. adn. — *σὲ αὐτόν*] v. adn. — *Εἴ τι*] v. adn. — *εἴτε δέ*] v. adn. — *γὰρ ἀπέσται*] sic A B E pro γάρ σοι ἀπ. — *ἐθέλῃ*] sic A B D N; ἐθελήσει F G L et Ald.; reliqui ἐθελήσῃ. — §. 21. *Κλέανδρε*] sic A B D E N pro ἄνδρες; cf. §. 27. — §. 22. *οἶδα αἱρεθέντα*]

cilius hic in illius locum, quam ille in huius a librariis substitui potuit. De optativo, qui imperativi locum obtinet, v. Buttm. §. 139. II, 1. Rost. §. 168, 4. bb. Kühner. T. II. §. 466. c. (Gr. schol. §. 259, 3. c.)

§. 19. *ἐπορεύοντο*] ibant, pergebant. V. Sturz. L. X. T. III. p. 629.

ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγ.] Pro vulgari: ὁ ὑπὸ Ἀγ. ἀφ. ἀνήρ, aut ὁ ἀνὴρ ὁ ὑπὸ Ἀγ. ἀφ. Cf. ad IV, 2, 18.

§. 20. *ἐκέλευσέ σε*] Sic A B D E N pro κελεύουσί σε, quod sane quam maxime placet et tam exquisitum est, ut vix a librario profectum videatur, quum contra antecedens et singularis et aoristus facile efficere potuerit, ut pluralis in singularem et praesens in aoristum mutaretur. Quare si ulla meliorum codicum auctoritas accederet, scripturam κελεύουσί σε praeferrem, nisi forte quis credit alteram scripturam ob male sonantem exitum σέ — σε a delicatioris ingenii homine correctam esse.

κρίναντά σε αὐτόν] Sic verissime scripsit F. V. Fritzschius ad Lucian. p. XXIII. pro vulgato σεαυτόν, quod nullo pacto ferri potest; nam pronomina reflexiva usurpari non possunt, nisi ubi quis sibi ipsi opponitur. Quod autem post antecedens pronomen σέ pronomen σὲ αὐτόν repetitum est, id offendere non potest; nam vel apud diligentissimos scriptores haec repetitio, et saepe cum vi aliqua sententiae, est frequentissima. V. eundem Fritzschium ad l. d. et p. 14 sq. et nos in Gr. T. II. §. 632. extr. (Gr. schol. §. 304, 3.)

ὅ τι ἂν βούλῃ] Scil. χρῆσθαι αὐτῷ. De χρῆσθαί τινί τι, tractare aliquem aliquo modo, v. ad I, 3, 18.

Εἴ τι οὖν — εἴτε] uti apud Latinos si — sive, pro usitatiore εἴτε — εἴτε, sive — sive. V. Hermannum ad Viger. p. 834. et nos in Gr. T. II. §. 746. not. (Gr. schol. §. 323. not. 1.) Cf. Cyrop. V, 3, 57. extr. Non igitur opus est cum Castellione legere εἴτε οὖν, quod Zeunius, Dindorfius, Borne-

σας Δέξιππον. Τοῦτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄν- 22
τα, Δέξιππον δὲ οἶδα αἱρεθέντα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν
τῆς πεντηκοντόρου ἧς ᾐτησάμεθα παρὰ Τραπεζουντίων,
ἐφ' ᾧτε πλοῖα συλλέγειν, ὡς σωζοίμεθα, καὶ ἀποδράντα
Δέξιππον καὶ προδόντα τοὺς στρατιώτας, μεθ' ὧν ἐσώ-
θη. Καὶ τούς τε Τραπεζουντίους ἀπεστερήκαμεν τὴν 23
πεντηκόντορον καὶ κακοὶ δοκοῦμεν εἶναι διὰ τοῦτον,
αὐτοί τε τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπολώλαμεν. Ἤκουε γάρ, ὥςπερ
ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἴη πεζῇ ἀπιόντας τούς ποταμούς τε
διαβῆναι καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτον οὖν
τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. Εἰ δὲ σὺ ἦγες ἢ ἄλλος τις 24
τῶν παρὰ σοῦ καὶ μὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ

sic AB pro αἱρ. οἶδα. — §. 23. ἀπολώλαμεν] sic ABDE pro ἀπολ. πάντες. — §. 24. Εἰ δὲ σὺ ἦγες ἢ ἄλλος τις] εἰ δὲ σὺ ἡγῇ aut ἡγῇ ἄλλως ἤ τις ABDE. — παρὰ σοῦ] παρά σοι M et Ald., v. adn.

mannus, Poppo receperunt. Porro cum Bornemanno ex ABE scripsi εἴτε δὲ ἄλλον pro vulg. εἴτε καὶ ἄλλον.

§. 21. ἀφελόμενος Δεξίππου — τοῦτον τὸν ἄνδρα] V. ad IV, 4, 12.

§. 22. Δέξιππον κτέ.] V. V, 1, 15.

ἐφ' ᾧτε] V. ad IV, 2, 19.

καὶ ἀποδράντα Δέξιππον] Krügerus hunc locum non satis concinne conformatum censet pro: Δέξιππον οἶδα, αἱρεθέντα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν τ. π. —, ὡς σωζοίμεθα, ἀποδράντα, ita quidem, ut notio secundaria αἱρεθέντα per καί cum primaria προδόντα copulata sit, cuius inconcinnitatis exempla multa ad Dionys. Halic. p. 238. collegit. Ego vero hoc καί non vocabulum ἀποδράντα cum αἱρεθέντα copulare, sed sequenti καί respondere arbitror, ut locus sic accipiendus sit: Dexippum, ab exercitu delectum, et aufugisse et prodidisse (non modo aufugisse, sed etiam prodidisse) milites. Repetitum nomen Δέξιππον offensioni quidem est, sed notum est Graecos saepe nomina propria repetere, ubi nulla cogat necessitas. Cf. adnotata nostra ad I, 6, 11.

§. 23. Καὶ — τὲ — καὶ — αὐτοί τε] Prius καί copulat totam enuntiationem cum antecedenti; prius τέ et posterius καί duo subiecta orationis membra coniungunt; denique posterius τέ universae enuntiationi novam enuntiationem adiungit.

τὸ ἐπὶ τούτῳ] quantum in eo erat (*so viel an ihm lag*). V. nos in Gr. T. II. §. 557. not. 4. et §. 612. (Gr. schol. §. 279. not. 10. et §. 296. II.) Cyrop. I, 4, 12. cum melioribus codd. τὸ ἐπὶ σέ legitur, sed V, 4, 11: νῦν τὸ μὲν ἐπ' ἐμοὶ οἴχομαι, τὸ δ' ἐπὶ σοὶ σέσωσμαι, ubi etiam eadem vi perfectum positum est de re, quae certa quadam conditione certo futura erat. Cf. nos in Gr. T. II. §. 821, 1. (Gr. schol. §. 260. not. 3.)

ἀφειλόμην] Sc. τὸν ἄνδρα.

§. 24. τῶν παρὰ σοῦ] H. e. τῶν παρὰ σοὶ οντων παρὰ σοῦ ἥκων. Apte Krügerus com-

ἴσθι, ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων ἐποίησα. Νόμιζε δ', ἐὰν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι' ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων.

25 *Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν, ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκὼς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν, οὐδ' εἰ παμπόνηρος ἦν Δέξιππος, βίαν χρῆναι πάσχειν αὐτόν, ἀλλὰ κριθέντα, ὥςπερ καὶ ὑμεῖς*
26 *νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης τυχεῖν. Νῦν μὲν οὖν ἄπιτε καταλιπόντες τόνδε τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. Αἰτιῶμαι δὲ οὔτε τὴν στρατιὰν οὔτε ἄλλον οὐδένα ἔτι, ἐπεί γε οὗτος αὐτὸς ὁμολογεῖ*
27 *ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. Ὁ δὲ ἀφαιρεθεὶς εἶπεν· Ἐγώ,*

ἄνδρα ἀγαθόν] sic ABDEN; reliqui om. *ἄνδρα*. — *ἀποκτείνων*] sic AB pro *ἀποκτενών*, unde Porsonus corr. **ἀποκτενῶν**; at v. ad IV, 5, 8. — §. 25. *εἶπεν*] v. adn. — *ἐπαινοίη*] v. adn. — *βίαν χρῆναι*] sic DEN; *βία χρῆναι* ABC; reliqui **δίκαια**; Steph. coni. *βίαια χρῆναι*. — *τυχεῖν*] v. adn. — §. 26. *Νῦν μὲν οὖν*] *Νῦν οὖν* AB; post *NYN* facile *MEN* excidere potuit. — *τόνδε*] sic BDE pro **τοῦτον**. — *ἔτι*] sic ABEQ; reliqui om. — *ἐπεί γε*] v. adn. —

parat Cyrop. VI, 2, 1: **ἐπέσταλται τοῖς παρ' ἐμοῦ ποιεῖν, ὅ τι ἂν κελεύῃς.** Adde infra VII, 2, 19. **Ξενοφῶν ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος.** Similia contulimus ad I, 1, 5.

Νόμιζε — ἀποκτείνων] *Νόμιζε* **κατ' ἀναλογίαν τοῦ** *ἴσθι* iunctum est cum participio, quum alias, ubi significationem putandi habet, cum infinitivo iungatur. V. nos in Gr. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 2.)

§. 25. *εἶπεν*] Sic recte legitur in ABEQ pro *ἔφη*, quod cum infinitivo aut accusativo cum inf., non cum **ὅτι** et verbo finito iungi solet. Quod autem Krügerus post *φάναι* nunquam *ὅτι* sequi credit, fallitur. Certe infra VII, 1, 5. in optimis codd. legitur: **ἔφη, αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει,** quanquam non nego in hoc loco fortasse ob singularem enuntiationis conformationem hanc structuram praelatam esse. Deteriores codd. FGHIKL plane omittunt.

ἐπαινοίη] Sic bene A et B pro **ἐπαινοῖ**, quod dant FGHIKL; eodem ducit scriptura reliquorum codicum **ἐπαινεῖ**. Formae optativi verborum contractorum in **οις**, **οι** etc. exeuntes a Xenophontis consuetudine abhorrent.

χρῆναι] Uti dici solet **χρῆν** aut **ἐχρῆν** pro **χρῆν** aut **ἐχρῆν ἄν**, sic **χρῆναι** pro **χρῆναι ἄν** dicitur. V. supra ad III, 4, 15. et ad Commentarios I, 3, 3. **καλῶς ἔχειν, εἰ — ἔχαιρον** (pro **καλῶς ἂν ἔχειν**).

τῆς δίκης τυχεῖν] H. e. puniri. FGHIKLMN et Aldina habent **τῆς δίκης λαχεῖν**, contra consuetudinem Xenophontis, uti ait Sturzius in

ὦ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἴει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οὔτε ἔπαιον οὐδένα οὔτε ἔβαλλον, ἀλλ' εἶπον, ὅτι δημόσια εἴη τὰ πρόβατα· ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις, ὁπότε ἡ στρατιὰ ἐξίοι, ἰδίᾳ λῄζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. Ταῦτ' εἶπον· ἐκ τούτου με λαβὼν οὗτος 28
ἦγεν, ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδείς, ἀλλ' αὐτὸς λαβὼν τὸ μέρος διασώσειε τοῖς λῃσταῖς παρὰ τὴν ῥήτραν τὰ χρήματα. Πρὸς ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν· Ἐπεὶ τοίνυν τοιοῦτος εἶ, κατάμενε, ἵνα καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἠρίστων· τὴν 29
δὲ στρατιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν καὶ συνεβουλεύετο πέμ-

ἀφελέσθαι] ἀφαιρέσθαι A; ἀφηρεσθαι B, i. e. ἀφηρῆσθαι. — §. 27. Κλέανδρε] sic ABD pro ἄνδρες, cf. §. 21. — §. 28. ἐκ] sic ABE pro καὶ ἐκ. — τοιοῦτος] sic BQ; τορός FGHIK LN et Ald., Amasaeus vertit argutus; αὐτός E; om. AD et cum lacuna C; „fortasse nullum ex tribus illis verum." DIND. — σοῦ] miro errore ABDE dant αὐτοῦ, e quo Lion. σαυτοῦ effici vult, non cogitans id grammaticae vehementissime repugnare. — §. 29. συνήγαγε] sic AB pro συνῆγε, quod iniuria recepit Dind., v. ad I, 6, 2. — συνεβουλεύετο] v. adn.

L. X. T. I. p. 742. Saltem dicendum erat τὴν δίκην λαχεῖν. Cf. eundem T. III. p. 2.

§. 26. τόνδε τὸν ἄνδρα] Ἀγασίαν.

ἐπεί γε] quandoquidem, daja. Particulam γέ Dindorfius cum A et B delevit; at multo facilius excidere potuit, quam a librariis addi. Cf. I, 3, 9. VII, 7, 22. V. nos in Gr. T. II. §. 704. II, 1. p. 400. (Gr. schol. §. 317, 2.)

§. 27. οἴει με — ἄγεσθαι] credis me (a Dexippo) abductum esse. V. ad I, 4, 12.

δόγμα] V. §. 2.

§. 28. ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδείς] ne quis quid de se (Dexippo) enuntiaret.

τὸ μέρος] suam portionem, h. e. portionem praedae ipsi (Dexippo) a praedatoribus designatam. Cf. VII, 8, 11.

παρὰ τὴν ῥήτραν] H. e. παρὰ τὸ τῶν στρατιωτῶν δόγμα (§. 27.). De vocabulo ῥήτρα docte exposuit Sturzius L. X. T. IV. p. 7.

§. 29. οἱ μὲν ἀμφὶ Κλ.] Cleander cum suis. V. ad III, 2, 2.

συνεβουλεύετο] Hanc scripturam ex duobus optimis codicibus A et B restituendam putavi pro vulg. συνεβούλευε (συνεβούλευσε F). Quemadmodum simplex βουλεύεσθαι significat et secum aut (ubi de pluribus agitur) inter se deliberare, et cum accusativo aut cum infinitivo iunctum re deliberata aliquid statuere, decernere, ita compositum συμβουλεύεσθαι, quod saepe notat aliquid cum aliis deliberare, non video, cur, cum accusativo aut cum infinitivo iunctum, significare non possit re cum aliis deliberata aliquid statuere, decernere. Cf. Hellen.

ψαι ἄνδρας πρὸς Κλέανδρον παραιτησομένους περὶ τῶν
30 ἀνδρῶν. Ἐκ τούτου ἔδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας στρατη-
γοὺς καὶ λοχαγοὺς καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην καὶ
τῶν ἄλλων, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι, δεῖσθαι Κλεάν-
31 δρου κατὰ πάντα τρόπον ἀφεῖναι τὼ ἄνδρε. Ἐλθὼν οὖν
ὁ Ξενοφῶν λέγει· Ἔχεις μέν, ὦ Κλέανδρε, τοὺς ἄν-
δρας καὶ ἡ στρατιά σοι ὑφεῖτο ὅ τι ἐβούλου ποιῆσαι
καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ ἑαυτῶν ἁπάντων· νῦν δέ σε
αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναί σφισι τὼ ἄνδρε καὶ μὴ
κατακαίνειν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ περὶ
32 τὴν στρατιὰν ἐμοχθησάτην. Ταῦτα δέ σου τυχόντες

§. 31. ὁ Ξενοφ.] sic AB; reliqui om. ὁ. — ὑφεῖτο] v. adn. — περὶ τούτων] π. τούτου AB. — ἑαυτῶν ἁπάντων] αὐτῶν πάντων A. — ἔμπροσθεν] sic ABD pro πρόσθεν. — §. 32. ἤν] bis AB pro ἐάν. — §. 33. σφῶν τῶν] v. adn. — ἑκάστοις] ἑκάστοισι D; ἑκάστοισιν A; haec scriptura nata est

VI, 5, 34: Ἀθηναῖοί τε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ᾑρέθησαν ἡγεμόνες τοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν κοινῶν χρημάτων φύλακες, τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα συμβουλευομένων, αὐτοί τε κατὰ γῆν ὁμολογουμένως ὑφ' ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες προκριθείησαν, συμβουλευομένων αὖ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων, h. e. quum Lacedaemonii hoc re inter se deliberata decernerent.

παραιτησομένους περὶ τῶν ἀνδρῶν] deprecaturos pro illis viris.

§. 30. ἔδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας] V. ad I, 2, 1.

Δρακόντιον] V. IV, 8, 25.

ἐπιτήδειοι] idonei. V. ad I, 3, 18.

§. 31. ὑφεῖτο] permisit. Pro ὑφεῖτο, quod ABDN exhibent, reliqui habent ἐφεῖτο, quod e recentioribus Krügerus recepit, coll. Soph. Phil. 618: καὶ τούτων κάρα τέμνειν ἐφεῖτο τῷ θέλοντι μὴ τυχών. Eur. Bacch. 4, 39: γελῶν καὶ δεῖν κἀπάγειν ἐφίετο. Optime sese habere videtur verbum ὑφίεσθαι; non enim simpliciter significat permittere, quod in soluta oratione est ἐφιέναι, sed adiunctam habet notionem subiiciendi se alicuius voluntati. Haec vis inest in Cyrop. VI, 3, 36: ἐκεῖνοι ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐ καλὸν εἴη ταῦτα ὑφίεσθαι. Hellen. VII, 4, 9: ὑφήσεσθαι δὲ οὐδέποτε, ἣν παρὰ τῶν πατέρων παρέλαβον Μεσσήνην, ταύτης στερηθῆναι, nunquam se subiicientes permissuros esse, ut.

§. 32. ἡγεῖσθαι αὐτῶν] eorum dux esse, eos ducere.

σὺν τοῖς θεοῖς] V. ad III, 2, 8.

§. 33. Δέονται δέ σου — παραγενόμενον] V. ad I, 2, 1.

ἄρξαντα ἑαυτῶν] praetorem (ducem) eorum fa-

ὑπισχνοῦνταί σοι ἀντὶ τούτων, ἢν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν καὶ ἢν οἱ θεοὶ ἵλεῳ ὦσιν, ἐπιδείξειν σοι, καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι καὶ ὡς ἱκανοὶ τῷ ἄρχοντι πειθόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν τοῖς θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. Δέονται δέ 33
σου καὶ τοῦτο, παραγενόμενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίππου καὶ σφῶν τῶν ἄλλων, οἷος ἕκαστός ἐστι, καὶ τὴν ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι. Ἀκού- 34
σας ταῦτα ὁ Κλέανδρος· Ἀλλὰ ναὶ τὼ σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινοῦμαι. Καί τώ τε ἄνδρε ὑμῖν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι· καὶ ἢν οἱ θεοὶ παραδιδῶσιν, ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ πολὺ οἱ λόγοι οὗτοι

ex eo, quod A cum EHIKL pro *νεῖμαι* habent *εἶναι*, v. ad I, 4, 18. — §. 34. *Ἀλλὰ ναί*] sic D et A, sed hic *ἀλλᾶν αἰ*; *ἀλλὰ νή* BEN; reliqui *ἀλλὰ ναὶ μά*. — *ἢν*] sic AB pro *ἐάν*. — *παραδιδῶσιν*] v. adn. — *πολὺ οἱ λόγοι*] ABD *πολὺ ὀλίγοι*; EHL c. vulg. *πολλοὶ οἱ λ.*

ctum. De qua aoristi vi v. ad I, 1, 9.

σφῶν τῶν ἄλλων] Sic FGIKL; reliqui *σφῶν καὶ τῶν ἄλλων*; sed qui sint illi *οἱ ἄλλοι*, intelligi non potest; facile *καί* ob duplex antecedens *καί* inferri potuit.

τὴν ἀξίαν] Scil. *τιμήν*, iustum pretium. V. Sturz. L. X. T. I. p. 280.

§. 34. *ναὶ τὼ σιώ*] H. e. *τὼ θεώ*; intelligendi sunt Dioscuri, Castor et Pollux, per quos Lacedaemonii iurare solebant. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 37. Sic in Hellen. IV, 4, 10. Pasimachus Lacedaemonius iurat: *Ναὶ τὼ σιώ*. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 5.

ταχύ τοι] celeriter, sine mora, profecto. De *τοὶ* confirmativo v. nos in Gr. T. II. §. 705. et §. 840. f. (Gr. schol. §. 317, 3.) Heilandus de dial. Xen. p. 3. *ταχύ* non sine mora vertendum esse iudicat, sed paucis, ut referatur ad illam brachylogiam Lacedaemoniorum propriam.

ἢν οἱ θεοὶ παραδιδῶσιν] Recte Bornemannus et Dindorfius cum optimo codice A deleverunt post *παραδιδῶσι* voculam *τὶ*, quam reliqui omnes tenent; de meo addidi *ν ἐφελκυστικόν*. Iam Voigtlaenderus in Obs. ad Xen. Mem. I. p. 26. exterminandam censuerat hanc voculam, utpote ortam ex postrema antecedentis vocabuli syllaba. Idem comparat locum orationis fun., quae vulgo tribuitur Demostheni T. II. p. 1394. ed. Reisk.: *ὡς ἂν ὁ δαίμων παραδῷ*. Etiam alias Xenophon de diis utitur verbo *παραδιδόναι*, ubi simplex exspectetur. V. Sturz. L. X. T. III. p. 420. Vulgatam scripturam Hutchinsonus interpretatur: si dii laetum aliquod prosperumque portenderint, Weiskius: aliquid boni in extis dederint.

ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑ.] dux vobis in Graeciam ero.

ἀντίοι εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνίων ἤκουον, ὡς τὸ στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμονίων.

35 Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον ἔχοντες τὼ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ καὶ ξυνῆν Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλλοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώρα αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμὼν γενέσθαι αὐ-

36 τῶν. Ἐπεὶ μέντοι θυομένῳ αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἐμοὶ μέντοι οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερὰ ἐξάγειν· ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα· ὑμῖν μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε.

ἀφίστατε] ἀφίσταto ABDN; vulgo male ἀφιστᾶτε. — §. 35. ξυνῆν] sic AB pro συνῆν, v. ad II, 1, 17. — ξυνεβάλλοντο] sic A; ξυνεβάλοντο B; συνεβάλοντο D; συνεβάλλοντο Ald.; reliqui συγκατεβάλλοντο. — ἔτι] sic ABDEN; reliqui om. — γενέσθαι] sic ABDE pro εἶναι. — §. 36. οὐκ ἐγίγνετο] FGHIKLO et Ald. ὡς οὐκ ἐγ., unde Krüg. coni. οὐδ' ὥς, de quo v. ad I, 8, 21. — Ἐμοὶ μέντοι] v. adn. — οὐκ

περὶ ὑμῶν ἐνίων] de nonnullis vestrum; ὑμῶν pendet ab ἐνίων; minus recte Krügerus ἐνίων pro appositione partitiva habet, de qua v. adnotata nostra ad I, 7, 15.

§. 35. ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ] V. ad VI, 4, 9.

ξενίαν ξυνεβάλλοντο] hospitii foedus contraxerunt (inierunt).

καὶ μᾶλλον] magis etiam.

§. 36. ἐγίγνετο τὰ ἱερά] V. ad VI, 4, 9.

Ἐμοὶ μέντοι] Hanc trium optimorum codicum ABC scripturam pro ἐμοὶ μέν, quod reliqui dant, revocandam duxi. Μέντοι est particula confirmativa: profecto. Quod autem sequitur μέντοι, ad prius referendum est et habet vim adversativam (jedoch). Triplex μέντοι facile efficere potuit, ut alterum in μέν a librariis mutaretur; at v. nos ad Commentar. II, 1, 12. εἰ μέντοι, si profecto —, εἰ μέντοι, si tamen.

οὐκ ἐθέλει γενέσθαι] Pro his verbis A dat οὐκ ἐτελέθη, et BCD οὐ τελέθει; hinc Dindorfius scripsit οὐκ ἐτελέσθη, comp. de Rep. Laced. XIII, 5: ὅταν δὲ τελεσθῇ τὰ ἱερά, ὁ βασιλεὺς προςκαλέσας πάντας παραγγέλλει τὰ ποιητέα. Ego vero nullo modo probare possum Dindorfii coniecturam. Verbum ἐτελέσθη quidem optime sese habet, at additus infinitivus ἐξάγειν durissimus est, quum contra in locutione τὰ ἱερὰ γίγνεται additi infinitivi usus multis exemplis confirmatus sit, uti vidimus ad II, 2, 3. Facile autem verba ΟΥΚΕΘΕΛΕΙ transire potuerunt in ΟΥΤΕΛΕΘΕΙ, syllabis θε et λει permutatis. Quod ubi factum fuit, sponte patet, quo modo γενέσθαι deletum et τελέθει in ἐτελέθη (i. e. ἐτελέσθη) mutatum sit. De verbo ἐθέλειν, usu Homerico de rebus inanimatis dicto, v. Heiland. de dial. Xen. p. 16., qui comp. Commentar. III, 12, 8. Hier. I, 30. Oec. IV, 13.

Ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα.

Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ 37
τὰ δημόσια πρόβατα· ὁ δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε. Καὶ οὗτος μὲν ἀπέπλει. Οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι τὸν σῖτον, ὃν ἦσαν κεκομισμένοι, καὶ τἆλλα,
ἃ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. Ἐπεὶ δὲ 38
οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥςτε ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν διεξελθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς

ἐθέλει γεν.] v. adn. — ὑμῖν μέν] μέν om. A. — §. 37. οὗτος] sic AB pro αὐτός. — κεκομισμένοι] sic scripsi cum A BE pro συγκεκομισμένοι, quod a glossatore profectum videtur, quia in hac formula compositum usitatius est. — §. 38. ἐνέτυχον] sic ABD pro ἐνετύγχανον. — διεξελθεῖν] v. adn. — Χρυσόπολιν] v. adn.

δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας] vobis concessum est (a diis), ut milites vestros in patriam educatis.

ἐκεῖσε] Byzantium. Vid. VII, 1, 7.

§. 37. ἀπέδωκε] reddidit oves sibi a Graecis donatas.

διαθέμενοι τὸν σῖτον] postquam vendiderunt frumentum. Cf. VII, 3, 10. 4, 2, 7, 56. V. nos in Gr. T. II. §. 396. γ. (Gr. schol. §. 250. a. extr.)

§. 38. οὐδενὶ ἐνέτυχον] in nullam praedam inciderunt.

ὥςτε ἔχοντές τι — διεξελθεῖν] ut aliqua praeda instructi in patriam pervenirent. De ἔχοντές τι v. VI, 1, 17.; ὥςτε cum infinitivo iunctum significat proprie ea conditione, ut — pervenirent; sed saepe Graeci eiusmodi enuntiationem usurpant, ubi e nostra cogitandi ratione finalem enuntiationem exspectemus, v. nos in Gr. T. II. §. 825, 2. b. et c. (Gr. schol. §. 341, 3. c. et d.) Rost. Gr. in us. schol. §. 185, 5. Scripturam vulgatam διεξελθεῖν retinendam censeo, licet A et B exhibeant ἐλθεῖν, quod Dindorf. recepit, et F G I K ἐξελθεῖν. Vim verbi διεξελθεῖν Bornemannus optime interpretatur: e terra, in qua commorabantur, per alias terras ituri erant. Si in archetypo scriptum fuisset ἐλθεῖν, certe a librariis mutatum non fuisset in διεξελθεῖν, quod multo est exquisitius, quum contra in huius locum facile simplex substitui potuerit; fortasse etiam oculus librarii aberravit ad sequens ἐλθεῖν.

τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας] reversos, cf. IV, 3, 32.

ἑκταῖοι] sexto die. V. ad I, 4, 12.

Χρυσόπολιν] Hodie *Uskudar (Scutari)*. V. Ainsworth. *travels in the track* etc.

Χαλκηδονίας· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

Χαλκηδονίας] v. adn. — λαφυροπωλοῦντες] sic A B C D et Suidas pro *τὰ λάφυρα πωλοῦντες*.

p. 222. et p. 248. Koch. l. d. p. 130. Attendenda est scriptura trium optimorum codicum A B D *Χρυσούπολιν*; etiam paullo post VII, 1, 1. A B C D exhibent *Χρυσουπόλει*. Poppo comparat *Φιλιππούπολις* et similia, quae Lobeckius ad Phryn. p. 605. attigit.

τῆς Χαλκηδονίας] terrae in Bithynia ad Bosporum sitae, quae a Chalcedone, capite e regione Byzantii sito, nomen duxit. Dindorfius et hic cum I K L et A (sed hic corrupte *Καρχϊδουνίας*) scripsit *Καλχηδονίας*, VII, 1, 20. cum I K L *Καλχηδόνος*, 2, 24. cum A *Καλχηδόνα*, et ibid. 26. cum A I K L *Καλχηδόνι*. „Et hanc veriorem scripturam huius nominis esse Spanhemium aliosque docuisse declarat Dukerus ad Thuc. IV, 75. Sed nec Thucydidis liber ullus, nec Diodori, Stephani Byz. aliorumque Spanhemio suffragatur, atque etiam in Xenoph. Hellen. I, 3, 2. 9. all. *Χαλκηδ.* legitur." POPPO. „Nempe ipsi Chalcedonii *Καλχηδονίους* se dicebant, Attici vero nomine *Χαλκηδονίων* eos appellavere." GÖTTLING. ad Aristotel. Polit. p. 323. ab illo laudatus.

LIBER SEPTIMUS.

I. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπρα- 1
ξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῇ πορείᾳ, μέχρις εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου πεζῇ ἐξιόντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποίουν, μέχρις ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στρά- 2
τευμα, μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας

Cap. I. §. 1. *μέχρις εἰς*] *μέχρι εἰς* FGIK, v. ad I, 4, 13. — *πεζῇ*] sic ABDEFGHIKL pro *πεζοί*. — *ἐκπλέοντες*] sic ABDEN pro *πλέοντες*, quod recepit Dind. — *ἐποίουν*] v. adn. — *μέχρις ἔξω*] *μέχρι ἔξω* FGIK. — *Χρυσοπόλει*] v. ad VI, 6, 38. — *Ἀσίας, ἐν*] sic ABDE pro *Ἀσίας, πάντα ἐν*. — §. 2. *χώραν*] sic ABDEN pro *ἀρχήν*.

Cap. I. §. 1. *τῆς μάχης*] ad Cunaxa, haud procul Babylone sita, 3. mensis Septembris anno 401. a. Chr. commissae. V. ad I, 8, 3. De *Χρυσοπόλει* v. ad VI, 6, 38.

ἐποίουν] sic ABDEFGHIKL et Ald. pro *ἐποίησαν*, quod Dindorfius recepit sine dubio ob eam caussam, quod antecedit *ἔπραξαν*, fortasse etiam, quod, uti Poppo observavit, in reliquis quoque prooemiis aoristo Xenophon constanter usus est. At imperfectum, omnium fere librorum auctoritate munitum, ob participia *ἐξιόντες* et *ἐκπλέοντες* et ob enuntiationen seq. *μέχρις — ἐγένοντο* optime sese habet. Aoristus rem tanquam absolutam proponit, imperfectum tanquam eam, quae, dum milites ex Ponto proficiscebantur, continuabatur, usque dum Chrysopolim pervenerunt.

ἔξω τοῦ στόματος] H. e. *ἔξω Βοσπόρου Θρακίου* (v. ad VII, 1, 1.). Pro *ἔξω* P. Gyllius de Bosporo Thracico p. 23. ex veterum geographorum consensu *εἴσω* aut *ἔσω* scribendum censet; at Xenophon posuit *ἔξω* respectu habito eius regionis, unde exercitus veniebat, veteres autem geographi recte dixerunt *εἴσω*, quum in definiendo locorum situ a Graecia proficiscerentur.

§. 2. *μὴ — στρατεύηται*] De coniunctivo pro vulgari opta-

πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον, ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὤν, ἐδεῖτο διαβιβάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ
3 ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ, ὅσα δέοι. Καὶ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν στρατιωτῶν εἰς Βυζάντιον καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαῖεν,
4 μισθοφορίαν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγέλλειν. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτο ἀποπλεῖν. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. Ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.

5 Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι, ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη, αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ με-
6 ταμελήσει. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβή-

δέοι] v. adn. — §. 3. *τῶν στρατιωτῶν*] om. E, at cf. VII, 2, 14. — *μισθοφορίαν*] sic AB; *μισθοφοριάν* E; reliqui *μισθοφοράν*, v. ad V, 6, 26. — §. 4. *ἀπαγγέλλειν*] Dind. c. Steph. *ἀπαγγελεῖν*; eo ducere videtur A, in quo est *ἀπαγγέλειν*; reliqui *ἀπαγγέλλειν*, v. ad II, 3, 27. — §. 5. *Μηδοσάδην*]

tivo posito v. ad I, 3, 14. et I, 4, 18.

Ἀναξίβιον] Cf. ad V, 1, 4.

ὅσα δέοι] Scil. *ἑαυτὸν ποιεῖν*, quaecunque se facere oporteret. Frustra Weiskius legendum suspicatur *δέοιτο*, quaecunque a Pharnabazo sibi fieri cuperet.

§. 4. *ἐκέλευσεν*] Verbum *κελεύειν*, ut apud Latinos verbum iubendi (quod non *befehlen*, sed *heifsen* notat), saepe significat adhortari, rogare, orare.

ἔπειτα οὕτως] Apposite Bornemannus comparat Aristoph. Avv. 678: *ἀπολέψαντα χρὴ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ λέμμα κᾆθ' οὕτω φιλεῖν*. Saepe et *ἔπειτα* et *οὕτως* post praegressum participium inferuntur; v. adnotata nostra ad I, 2, 25.; sed rarissime haec duo adverbia coniuncta. Quem Krügerus attulit locum, Thuc. III, 96: *τὴν γνώμην εἶχε τὰ ἄλλα καταστρεψάμενος οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας — στρατεῦσαι ὕστερον*, diversissimus est a Xenophontis loco.

Ἔφη] Schneidero persona Xenophontis respondentis nominanda fuisse videtur; at recte Bornemannus comparat infra VII, 2, 26. Adde §. 28. Cf. adnotata in I, 4, 5.

§. 5. *Σεύθης*] V. infra VII, 2, 32. „non cum Seuthe, Sparadoci filio, Sitalcae in regno Odrysarum successore, confundendus, neque omnino pro rege habendus, quanquam honoris caussa hoc nomine ornatur VII, 7, 22., sed rectius *ἄρχων ἐπὶ θαλάττῃ* dicitur ib. 3, 16. Hist. Gr. IV, 8, 26. Aristoteli Polit. V, 8. p. 181. Göttl. *στρατηγός*. Cf. Gail. Philolog. a. 1818. p. 393 sq." POPPO.

συμπροθυμεῖσθαι] V. ad III, 1, 9.

ὅτι οὐ μεταμελήσει] De

σεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ διαβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ ἀσφαλές.

7 Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρατιῶται. Καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. 8 Καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος γεγενημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. Ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στρά-

BDN *Δημοσάδην*, cf. VII, 2, 10. 23.; *Μυδοσάδην* A. — ὅτι οὐ μεταμελήσει] sic ABC pro οὐ *μεταμελήσειν*, v. ad VI, 6, 25. — §. 6. ἀσφαλές] sic ABCDEN; reliqui om. — §. 7. τὸ Βυζ.] sic ABE; reliqui om. *τό*. — §. 8. ἀποπλευσούμενος] sic ABD pro *ἀποπλευσόμενος*, v. ad V, 1, 10.

collocatione coniunctionis ὅτι v. ad I, 9, 20. et de indicativo ad I, 3, 14.

§. 6. τελείτω] Scil. Σεύθης.

ἐπικαιρίους ὄντας] qui maxime apti sunt, scil. ad ea exsequenda, quae mente intendit. Alias apud Xenophontem *οἱ ἐπικαίριοι* dicuntur principes aut duces militum rerum usu, scientia, dexteritate prudentiaque maxime ad res gerendas idonei et opportuni. V. Sturz. L. X. T. II. p. 285. Cf. infra VII, 7, 15. De verbo προςφέρεσθαι, se gerere adversus aliquem, tractare aliquem, *sich gegen Einen benehmen*, quod cum dativo personae, rarius cum *πρός* et accusativo iungitur, v. Breitenbach. ad Agesil. VII, 3. et nos ad Commentar. III, 7, 8.

§. 7. ὡς ἀποπέμψων — ποιήσων] dicens se milites simul et abducturum et numeraturum esse. V. ad I, 1, 10.

ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν] ut commeatum sibi ad iter pararent. Infinitivus etiam sine *ὥςτε* saepissime significat consecutionem, quam quis mente intendit. V. nos in Gr. T. II. §. 642. e. (Gr. schol. §. 306. d.)

§. 8. Κλεάνδρῳ] V. VI, 4, 18. 6, 5. 35 sq.

ἠσπάζετο] vale dicebat; nam ἀσπάζεσθαι, i. e. salutare, non solum de venientibus, sed etiam de abeuntibus dicitur. V. Sturz. L. X. T. I. p. 443. Cf. infra VII, 1, 8. 40.

ὡς ἀποπλευσούμενος] V. ad §. 7. De ἤδη, iamiam, illico, v. ad II, 2, 1. et de collocatione ad I, 8, 16.

εἰ δὲ μή] V. ad IV, 3, 6.

αἰτίαν ἕξεις] reus fies. Cf. VII, 6, 11. 15. 7, 56.

οὐ ταχὺ ἐξέρπει] „non celeriter, sed quasi rependo exit (ex urbe)." HUTCHINS. Quam interpretationem improbat Heilandus de dial. Xen. p. 7., qui

9 τευμα. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τού-
του, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι διὰ
10 τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ
σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον, ἐπειδὰν
δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦ-
τα τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον
11 διαπραξόμεθα. Οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα. Ὁ δὲ
ἐκέλευσεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συνε-
σκευασμένους καὶ προσανειπεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ εἰς
τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, ὅτι αὐτὸς αὑτὸν αἰτιά-
12 σεται. Ἐντεῦθεν ἐξῄεσαν οἵ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ
ἄλλοι. Καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ
Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γέ-
νοιντο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν
13 ἐμβαλῶν. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς
καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεγε· Τὰ μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμ-

§. 9. *δεόμενοι διὰ τοῦτο*] sic ABCDE; reliqui *δεόμενοι καὶ οὐκ ἔχοντες*. — §. 10. *διαπραξόμεθα*] *διαπραξώμεθα* HIKL. — §. 11. *ἐξιέναι τὴν ταχ.*] sic AB pro *τὴν ταχ. ἐξ.* — *εἰς τὸν ἀρ.*] sic ABD; reliqui om. *τόν*. — §. 12. *πρῶτοι*] v. adn. — *Καὶ ἄρδην*] sic ABCDN; *καὶ ἄρδην τε* EQ, v. ad II, 1, 7.; reliqui *καὶ ἤδη τε*. — *ὁπότε ἔξω γένοιντο*] sic ABD; eodem ducit *ὁπότε ἔξω γένονται* in IK; reliqui *ὁπόταν ἔξω γένωνται*. — *συγκλείσων*] sic ABD pro

docte demonstrat *ἕρπειν* Dorice significare incedere, ire, ut h. l. *ἐξέρπειν* idem sit, quod *ἐκπορεύεσθαι*.

§. 9. *αἴτιος μέν*] V. ad I, 7, 6.

διὰ τοῦτο] V. ad I, 7, 3.

§. 10. *ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν — πορευσόμενον*] V. ad II, 2, 1.

§. 11. *ὃς ἂν μὴ παρῇ —, ὅτι — αἰτιάσεται*] pro vulgari *ὃς μὴ παρείη —, ὅτι — αἰτιάσοιτο* dictum. V. ad I, 3, 14. — *αὐτὸς αὑτὸν αἰτιάσεται*, ipse sibi culpam tribuet (sc. si quid mali ei acciderit). V. Sturz. L. X. T. I. p. 94.

§. 12. *πρῶτοι*] Sic BCDFG pro *πρῶτον*; *πρῶτοι* est primi, primo loco; egrediebantur duces primi (primo loco), sequebantur reliqui.

ἄρδην] „Aristoph. Thesm. 274. Euripides iurat: *ὄμνυμι τοίνυν πάντας ἄρδην τοὺς θεούς*. Hesychius interpretatur *παντελῶς*." SCHNEID. „Eur. Ph. 1636: *τί μ' ἄρδην ὧδ' ἀποκτείνεις, Κρέον;* ubi schol. interpretatur *παντελῶς*. Cf. 1162. Ast. ad Plat. Legg. p. 205. et ind." BORNEM. Descendit *ἄρδην* ab *αἴρω*, tollo; significat igitur funditus (*von Grund aus*).

καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει] quum Et. stetit. V. ad II, 1, 7. — De seq. *παρὰ τὰς πύλας* v. ad I, 8, 5.; de *ὡς ἀποκλείσων* v. ad I, 1, 3.

§. 13. *ἔλεγε*] Unus A habet

βάνετε ἐκ τῶν Θρᾳκίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χεῤῥόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει. Ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα, 14
ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. Καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θρᾴκης. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες 15
τὰ ὅπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. Ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὁπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτόν 16
τε τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· καὶ κατασχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἑκόντες ἀνοίξουσιν. Ἄλλοι δὲ ἔθεον 17

ἀποκλ. — §. 13. ἔλεγε] v. adn. — τἆλλα ἐπιτ.] v. adn. — εἰς Χεῤῥόν.] sic AB pro εἰς τὴν Χ. — §. 15. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα] sic AB pro ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα. — οἱ στρατιῶται] sic ABD pro οἵ τε στρ. — εἰς τὸ τεῖχος] sic ABE HLQ pro πρὸς τὸ τεῖχος. — §. 16. ἔκοπτόν τε] sic B; reliqui om. τέ. — κατασχίσειν] κατασχίσειν τε AE; ex ἔκοπτόν τε Dind. τέ huc translatum putat. — ἀνοίξουσιν] ABDIK habent ἀνοίξωσιν, quod ferri posset, si legeretur ἐάν. — §. 17. Ἄλλοι δὲ ἔθεον] sic ABDE pro ἄλλοι δ' αὐτῶν.

ἔλεξεν, unde Dindorfius edidit ἔλεξε, quod probare non possum, quum satis constet imperfectum verborum dicendi similiumque frequentissimum esse, ubi aoristus exspectetur. Cf. II, 3, 21. VII, 1, 33. IV, 8, 14., ubi ἔλεγε in ABE legitur. II, 5, 3. IV, 3, 13. ἐκέλευε et paullo post §. 22. ex AB; §. 38. in omnibus codd.; §. 39. AB. V. nos in Gr. T. II. §. 441. not. 1. (Gr. schol. §. 256. not. 2.) Cf. Popponem ad Thuc. I, 26. et 72. ed. Goth. et in ed. mai. Part. III. Vol. I. p. 570 sq., Bornemannum ad Cyrop. II, 4, 9. ed. Lips.

τἆλλα ἐπιτήδεια] Sic AB pro τἆλλα τὰ ἐπιτήδεια, quae scriptura, ab omnibus fere recentioribus editoribus recepta, sane habet, quo sese commendet. Nam ubi τὰ ἄλλα iungitur cum adiectivo aut participio, quod substantivi vices sustinet, hoc cum repetito articulo tanquam appositio addi solet, ut οἱ ἄλλοι οἱ παρατυγχάνοντες Xen. Apol. 11., τἆλλα τὰ πολιτικά Hier. IX, 5., περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων Oec. XIX, 16. V. Bornemannum ad Xen. Apolog. 33. p. 77.

Κυνίσκος] „Sine dubio Laco, qui in Chersoneso bellum cum Thracibus gessit." ZEUN.

§. 14. Ἐπακούσαντες δέ τινες — ἢ καὶ τ. λ. τις διαγγέλλει] V. ad II, 4, 16. De εἰς τὸ στράτευμα v. ad I, 1, 11.

τοῦ ἱεροῦ ὄρους] in Chersoneso siti. V. infra VII, 3, 3.

κύκλῳ] V. ad IV, 7, 2.

§. 16. εἰ — ἀνοίξουσιν] V. ad I, 3, 14.

ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τοῦ τείχους ὑπερβαί-
νουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἳ ἐτύγχανον ἔνδον ὄντες
τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πρά-
γματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναις τὰ κλεῖθρα ἀναπεταν-
νύουσι τὰς πύλας, οἱ δ' εἰςπίπτουσιν.
18 Ὁ δὲ Ξενοφῶν ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας, μὴ
ἐφ' ἁρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα, καὶ ἀνήκεστα κακὰ
γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει
19 καὶ συνειςπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. Οἱ δὲ
Βυζάντιοι ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰςπῖπτον, φεύ-
γουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε,
ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον
τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σῴζοιντο, πάντες δὲ
20 ᾤοντο ἀπολωλέναι, ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. Ὁ δὲ
Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος

ἐπὶ θάλατταν] sic ABD pro *παρὰ τὴν θάλ.* — *ὑπερβαίνουσιν*] sic ABDENQ pro *ὑπερβάλλουσιν.* — *διακόπτοντες*] sic ABD pro *διακόψαντες*, quod non recte recepit Dind. — *ἀναπεταννύουσι*] *ἀναπετάννυσι* AD, v. ad IV, 6, 24. — §. 18. *ἑαυτῷ*] sic ABD pro *αὐτῷ.* — §. 19. *ἔξω*] A addit *ἔθεον*, quod iniuria recepit Dind., v. adn. — §. 20. *ἄκραν*] *ἀγοράν* ABD. — *ἐπὶ θάλατταν*] sic AB pro *ἐπὶ τὴν θ.* — *Χαλκηδόνος*] *Καλχηδ.* IKL, v. ad VI, 6,

§. 17. *τὴν χηλὴν τοῦ τείχους*] Intelligo cum Poppone aliisque lapides ad fluctus arcendos ante murum in mare iniectos et (ut e Thucyd. I, 63: *παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης* apparet) mari vadoso a muro disiunctos. Scholiastes ad Thuc. l. d. haec tradit: *Χηλὴ καλεῖται οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προβεβλημένοι λίθοι διὰ τὴν τῶν κυμάτων βίαν, μὴ τὸ τεῖχος βλάπτοιτο· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐοικέναι χηλῇ βοός.* Eruditissime de hoc nomine disputavit Schneiderus ad h. l., sed quam huius loci proposuit interpretationem, non satis placet.

§. 18. *ἔθει καὶ συνειςπίπτει*] Pari modo imperfectum et praesens historicum iunguntur §. 20: *περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρουρούς.*

§. 19. *ἔνδον*] intus, h. e. domi suae. Sic saepe *ἔνδον* et apud Latinos intus usurpatur. V. Sturz. L. X. T. II. p. 177. Cf. infra VII, 2, 23. 4, 16. Ad seq. *ἔξω* repete *φεύγουσιν.*

ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως] existimantes urbem esse captam. V. ad I, 1, 6.

§. 20. *τὴν ἄκραν — τὴν ἀκρόπολιν*] Recte Leonclavius utrumque vocabulum arcem interpretatur; alii illud promontorium, hoc arcem; at quum de hoc promontorio nihil constet, sine articulo *εἰς ἄκραν* dicendum fuit, neque offensioni potest esse, quod eadem res duobus diversis voca-

καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν ἐν ἁλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας. Οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἶδον 21
τὸν Ξενοφῶντα, προςπίπτουσιν αὐτῷ πολλοὶ καὶ λέγουσι· Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις, καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ἀλλ' 22
εὖ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα, βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμῆσαι· καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα. Οἱ δὲ 23
αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι οἵ τε ὁπλῖται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας

38. — §. 21. *τὸν Ξενοφῶντα*] BEH et Ald. om. *τόν*. — *Νῦν ἄν*] sic ABDE; reliqui om. *ἄν*. — §. 22. *εὖ τε*] *εὖ γε* ABFG. — *κατηρεμῆσαι*] Dind. e coni. *κατηρεμίσαι*; cf. §. 24. — *αὐτός τε*] sic ABD; reliqui om. *τέ*. — *ἐκέλευε*] sic AB pro *ἐκέλευσε*; v. ad §. 13. — *καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα*] Haec verba Krügero ex interpretamento orta videntur; Dind. *καί* deleri vult. — §. 23. *ὀκτώ*] v. adn.

bulis notata est. Aptissime Krügerus comparat Hellen. VI, 1, 2., ubi *ἀκρόπολις* commemoratur, quae §. 3. *ἄκρα* dicitur.

σχεῖν τοὺς ἄνδρας] continere milites, sustinere militum impetum.

§. 21. *πολλοί*] frequentes. V. ad I, 4, 12.

Νῦν κτέ.] Cf. V, 6, 15.

ἀνδρὶ γενέσθαι] virum te praestare. V. ad I, 7, 4.

ἔχεις] V. ad III, 1, 37.

§. 22. *Ἀλλ'*] V. ad I, 8, 17.

θέσθε τὰ ὅπλα] „Quod Xen. armatos in acie consistere iubet, non eo consilio facit, ut eis impugnandae urbis aliquam spem iniiciat, sed ut ne discurrere per urbem et tumultuari possint. Sic etiam reliquorum militum, qui ipsum non adierant, animos obiecto armorum spectaculo a violentis actionibus avocare poterat. Omnes certe suspensi nescio quid magni exspectare et ab animi motu tantisper cessare debebant." WEISK. De locutione *θέσθαι τὰ ὅπλα* v. ad I, 5, 14.

βουλόμενος] referendum est ad *ἀπεκρίνατο*.

§. 23. *Οἱ δὲ — ταττόμενοι οἵ τε ὁπλῖται — καὶ οἱ πελτασταί*] V. ad I, 8, 27.

εἰς ὀκτώ] Sic ABCDEN pro *εἰς πεντήκοντα*. Facile litterae *Η'* et *Ν'* inter se permisceri potuerunt. Illud recte defendit Krügerus de auth. p. 48. sic: Nam quum locus *οἷος κάλλιστος ἐκτάξασθαι* dicatur, non videtur tam brevis fuisse, ut inusitatae altitudinis acies instruenda esset. Verte: *acht Mann hoch*. Idem comparat Hellen.

24 ἑκάτερον παραδεδραμήκεσαν. Τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι τὸ Θρᾴκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε·

25 Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. Ἢν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε, ἃ ἔσται ἐντεῦ-

26 θεν. Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμο-

§. 24. *κατηρεμίσθησαν*] sic BDE pro *κατηρεμήθησαν*. — *Ξενοφῶν*] ὁ Ξεν. B. — §. 25. *Ἢν*] sic AB pro *ἐάν*. — *οὐδέν*] om. B; v. adn. — *ἐνθυμεῖσθε*] sic Dind. c. ABD pro *ἐνθυμήθητε*, quod Bornemannus adhuc deserere subdubitavit; nec negari potest, difficile esse dictu, quo modo haec scriptura nata sit. — §. 26. *Λακεδ. τε καὶ τοῖς συμμ.*] B om. *τέ*; A om. *τέ* et *τοῖς*. — *Οἷος δ' ὁ π.*] sic HIKLQ et Ald. pro

III, 2, 16: *τοῖς μὲν ταξιάρχοις καὶ τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην ἐς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἑκατέρωθεν — καθίστασθαι.* IV, 2, 13: *διωμολογοῦντο, ἐς ὁπόσους δέοι τάττεσθαι πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως μὴ λίαν βαθείας τὰς φάλαγγας ποιούμεναι αἱ πόλεις κύκλωσιν τοῖς πολεμίοις παρέχοιεν.* III, 4, 12. Sed supra II, 4, 26. *εἰς δύο* de latitudine dictum.

§. 24. *οἷον κάλλιστον*] V. ad IV, 8, 2.

κάλλιστον ἐκτάξασθαι] pulcherrimum ad aciem instruendam. V. nos in Gr. T. II. §. 640. not. 3. (Gr. schol. §. 306. not. 10.)

τὸ Θρᾴκιον] „Larcherus non male statuit hunc locum urbis fuisse prope portas Thracias, quia Hist. Gr. I, 3. extr. est *ἀνοίξαντες τὰς πύλας τὰς ἐπὶ τὸ Θρᾴκιον καλουμένας*." ZEUN. „Thracias portas Byzantii, ante quas septem vocales turres fuerunt, nominat Dio Cassius 74, 14." SCHNEID.

§. 25. *τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα*] V. Rost. §. 162, 3. dd. Kühner. T. II. §. 536. a. (Gr. schol. §. 274, 2.) Cf. infra VII, 4, 23.

οὐδέν] nihil, h. e. nullo modo. V. ad VI, 6, 12.

§. 26. *Πολέμιοι*] Ne *γάρ* desideres, v. ad V, 4, 34.

εἰκάζειν δὴ πάρεστιν ἑωρακότας] suspicari licet eos, qui viderunt. Accusativus post *πάρεστιν*, *ἔξεστι*, similia ponitur, ubi sententia non ad certam quandam personam refertur, sed tanquam generalis proponitur. V. nos in Gr. T. II. §. 647. extr. (Gr. schol. §. 307. not. 3.).

νῦν ἤδη] haud ita pridem, *jetzt eben*, *jetzt erst*. Respicit bellum Peloponnesiacum. Scripturam *νῦν ἤδη* recepi ex A et B, secutus Bornemannum, qui comparat §. 8. VI, 1, 32. Agesil. I, 6: *νῦν ἤδη διηγήσομαι.* Cyrop. I, 6, 34: *τὴν ἡλικίαν, ἣν σὺ νῦν ἔχεις ἤδη.* Ibid. VI, 3, 15. VIII, 3, 1. Symp. IV, 24: *νῦν δὲ ἤδη εἶδον καὶ*

νίοις τε καὶ τοῖς συμμάχοις. Οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ πάρεστιν ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν ἤδη γεγενημένα. Ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι 27
ἤλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μεῖον χιλίων ταλάντων, ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν καὶ ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ

οἷος δὲ π. — νῦν ἤδη] v. adn. — §. 27. *ἤλθομεν*] v. adn. — *πρὸς Λακεδ.*] sic AB pro *πρὸς τοὺς Λ.* — *τριακοσίων*] v. adn. — *ἐνδήμων*] *ἐν δήμῳ* ABCDE, v. adn. — *καὶ τῆς ὑπερορ.*] sic AD pro *καὶ ἐκ τῆς ὑπ.* — *ἄρχοντες δέ*] sic A; *ἔχοντες δέ* B; reliqui *ἄρχοντές τε.* — *πολλὰς ἔχοντες πόλεις*] sic AB pro *πόλεις πολλὰς ἔχ.*

σκαρδαμύξαντα, et adnotata sua ad Symp. VIII, 40. p. 216.

§. 27. *ἤλθομεν*] Sic ABE pro *εἰςήλθομεν.* De locutione *ἰέναι, ἐλθεῖν ἐς πόλεμον* bene multa e Thucydide exempla excitavit Krügerus ad Dionys. Halic. historiographica p. 117.

τριακοσίων] Sic ABCDE pro *τετρακοσίων.* Facile litterae *Τ'* et *Υ'* a librariis inter se confundi potuerunt. De re v. Thucyd. II, 13., Popponem ad eum Part. I. Vol. II. p. 59., Krügerum in Commentatt. cap. IV. de classe Atheniensium et de authent. p. 49., Boeckhium denique *Staatshaush.* T. I. p. 286.

πολλῶν χρημάτων] V. Thucyd. II, 13., Boeckh. l. d. p. 476., Popponem ad Thuc. Part. I. Vol. II. p. 57 sq.

ἐν τῇ πόλει] „H. e. *ἐν τῇ ἀκροπόλει.* Nam ibi tum 6000 talentorum argenti signati recondita iacebant." ZEUN. Thuc. II, 15: *καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πόλις*, ubi v. Popponem Part. III. Vol. II. p. 15.; cf. interpretes ad Thuc. V, 18. ap. Poppon. Part. III. Vol. III. p. 491.

τῶν ἐνδήμων] *Τὰ ἔνδημα* sunt reditus ex rebus in Attica ipsa vectigalibus, uti ex portorio, metallis, agris publicis, inquilinorum vectigalibus, pecuniis iudicialibus aliisque multis, de quibus diligentissime exposuit Boeckhius in libro laudato. Cf. Popponem ad Thuc. Part. I. Vol. II. p. 57 sq.

τῆς ὑπερορίας] *Ἡ ὑπερορία* sc. *χώρα* est terra extra Atticae fines sita, sed Atheniensium imperio subiecta. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 377. E tributis sociorum quotannis initio belli sexcena talenta redibant, post Niciae pacem 1200 amplius. V. Boeckh. l. d. p. 430. Cf. Popponem l. d.

χιλίων ταλάντων] V. Boeckh. l. p. 465 sq.

τῶν νήσων — ἔχοντες] De Atheniensium in bello Peloponnesiaco sociis v. Thuc. II, 9. et Popponem l. d. p. 37 sqq.

Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν
28 οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε. Νῦν δὲ δὴ τί ἂν
οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίων μὲν καὶ τῶν Ἀχαιῶν
συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καὶ οἳ ἐκείνοις
τότε ἦσαν σύμμαχοι πάντων προςγεγενημένων, Τισσα-
φέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάν-
των πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ
ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν
καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα. Τούτων δὴ πάντων
ὁμοῦ ὄντων ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅςτις οἴεται ἂν ἡμᾶς
29 περιγενέσθαι; Μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα, μηδ' αἰσχρῶς
ἀπολώμεθα πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς
ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Ἐν γὰρ ταῖς
πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις· καὶ

πάντες ὑμεῖς] sic ABDEQ; reliqui om. ὑμεῖς. — §. 28. *τί ἄν*] sic ABDE; reliqui om. ἄν. — *οἰόμεθα*] ᾠόμεθα ABD. — *οἳ ἐκείνοις*] sic ABE pro ὅσοι ἐκ. — *προςγεγενημένων*] προγεγενημένων FGHIKL et Ald.; προςγεγενημένοι AB; προγεγενημένοι E. — *ἀφαιρησόμενοι*] sic AB; reliqui addunt τέ. — *δή*] δέ AB. — §. 29. *ταῖς πατρίσι*] sic ABD pro τοῖς πατράσι. — *στρατευσομέναις*] sic ABDE pro στρατευομέναις. — *πρώτην*] sic ABDN pro πρῶ-

Krügeri Commentatt. cap. V. de sociis p. 326 sqq.

§. 28. *τοῦ ἄνω βασιλέως*] Persarum regis. Vocabulum ἄνω dicitur de regionibus mediterraneis. Cf. ad I, 2, 1.

Τούτων — ὁμοῦ ὄντων] Hi igitur si omnes contra nos coniuncti erunt. Hellen. IV, 8, 28: ἐὰν ὁμοῦ ὄντες ἐπὶ μίαν ἑκάστην τῶν πόλεων ἴωσιν.

ὅςτις] V. ad II, 5, 12.

§. 29. *καὶ δικαίως*] Scil. στρατεύσονται ἐφ' ἡμᾶς. Minus recte Krügero ex ἀπολώμεθα repetendum videtur ἀπολοίμεθα ἄν.

εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθ. κατασχεῖν, — Ἑλληνίδα δὲ κτἑ.] Verte: si, quum nullum barbarorum oppidum — occupare voluerimus, Graecam urbem — diruemus. De quo μὲν — δέ particularum ad oppositionis vim graviter notandam usu fusius exposui ad Commentar. I, 6, 5. Cf. Grammat. T. II. p. 732. c. Post εἰ positum est οὐδεμίαν pro μηδεμίαν; id h. l. duplici de caussa fieri potuit, primum quod εἰ idem fere valet, quod ὅτι aut ἐπεί, quod, quia, cf. IV, 6, 16., dein quod verbis βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν opponuntur verba Ἑλληνίδα δέ; sic supra I, 7, 18. εἰ — οὐ μαχεῖται necessario requiritur ob antecedentia: οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται.

κἀτ ταῦτα] V. ad I, 4, 12.

ἐξαλαπάξομεν] Verbum Homericum pro ἐκπορθήσομεν. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

§. 30. *ἐπιδεῖν*] V. ad III, 1, 13.

εὔχομαι — ἐμέγε — γε-

δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν
κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν
πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. Ἐγὼ μὲν 30
τοίνυν εὔχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα,
μυρίας ἐμέ γε κατὰ γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. Καὶ ὑμῖν δὲ
συμβουλεύω Ἕλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προε-
στηκόσι πειθομένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν.
Ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς
γοῦν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. Καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμ- 31
ψαντας Ἀναξιβίῳ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιή-
σοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἢν μὲν δυνώ-
μεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὑρίσκεσθαι· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ
δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξ-
ερχόμεθα.

Ταῦτα ἔδοξε· καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε Ἠλεῖον 32

τον. — ἤλθομεν πόλιν] πόλιν ἤλθομεν B; id recepit Dind. — §. 30. ὑφ' ὑμῶν] sic D; ἐφ' ὑμῶν A; reliqui ὑφ' ἡμῶν. — κατὰ γῆς] sic A et Eustath. pro κατὰ τῆς γῆς, v. ad VI, 2, 1. — Καὶ ὑμῖν δέ] sic A B E Q; reliqui om. δέ. — συμβουλεύω] sic A B pro συμβουλεύσω. — τῶν Ἑλλ.] v. adn. — §. 31. δηλώσοντες, ὅτι] sic A B E; reliqui δηλ. ὑμῖν, ὅτι. — §. 32. Ἱερ. τε Ἠλ.] Ἱερ. τε τὸν Ἠλ. B; τὸν Ἱερ. Ἠλ. A.

νέσθαι] V. ad III, 1, 17. — „Fundus sententiae gravissimae est in illo Hom. Il. δ, 182: τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών. Cf. ib. ζ, 464. ρ, 416. Vertit Virg. Aen. IV, 24: Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat." ZEUN. Cf. Heiland. de dial. Xen. p. 14. Cyrop. V, 5, 9: ἐγὼ μὲν γὰρ δοκῶ δεκάκις ἂν κατὰ τῆς γῆς καταδῦναι ἥδιον ἢ ὀφθῆναι οὕτω ταπεινός. Verte: *ich wünschte unter die Erde zu sinken.*

Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ἕλληνας ὄντας — πειρᾶσθαι] De καὶ — δέ v. ad I, 1, 2. et de accusativo post dativum illato cf. supra ad §. 10.

τῶν Ἑλλήνων] Sic A et B; reliqui omittunt articulum, qui, uti recte docet Krügerus, in hoc nomine, quod propter oppositionem vocis βαρβάρων quodammodo appellativum factum est, ubi de universis agitur, omitti non potest.

τῶν δικαίων τυγχάνειν] ius vestrum obtinere.

ἡμᾶς — στέρεσθαι] Sententia est: faciendum vobis est, ut, etiamsi iniuria afficiamini, at Graecia certe ne careatis.

§. 31. πέμψαντας] Scil. ἡμᾶς, quod e seq. ἡμεῖς facile elici potest.

ἀλλ' ἢν μὲν δυνώμεθα] H. e. sed experturi, num possimus. V. ad IV, 1, 8. De εἰ δὲ μή post ἢν μέν illatis v. ad II, 2, 2.

ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι, ἀλλὰ π. ἐξερχόμεθα] non fraude nos hinc eiectos, sed parendi studio excessuros esse. De praesenti ἐξερχόμεθα v. ad II, 5, 18.

ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν. Οἱ μὲν τοιαῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.

33 Ἔτι δὲ καθημένων τῶν στρατιωτῶν, προςέρχεται Κοιρατάδης Θηβαῖος, ὃς οὐ φεύγων τὴν Ἑλλάδα περιῄει, ἀλλὰ στρατηγιῶν καὶ ἐπαγγελλόμενος, εἴ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ δέοιτο· καὶ τότε προςελθὼν ἔλεγεν, ὅτι ἕτοιμος εἴη ἡγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον τῆς Θρᾴκης, ἔνθα πολλὰ καὶ ἀγαθὰ λήψοιντο· ἔςτε δ' ἂν μόλωσιν, εἰς ἀφθονίαν παρέξειν ἔφη καὶ σιτία καὶ ποτά.
34 Ἀκούουσι ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ τὰ παρὰ Ἀναξιβίου ἅμα ἀπαγγελλόμενα· ἀπεκρίνατο γάρ, ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς βουλεύσοιτο
35 περὶ αὐτῶν ὅ τι δύναιτο ἀγαθόν· ἐκ τούτου οἱ στρατιῶται τόν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγὸν καὶ ἔξω τοῦ τείχους ἀπῆλθον. Ὁ δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αὐτοῖς

τοιαῦτα] sic ABE pro *ταῦτα*. — §. 33. *σιτία*] sic ABD pro *σῖτα*, v. ad VI, 2, 4. — §. 34. *τοῖς στρατιώταις*] v. adn. — *ἀπαγγελεῖ*] *ἀπαγγέλλει* BCD; *ἀπαγγέλει* A. — *βουλεύσοιτο*] *βουλεύσαιτο* ABCD. — §. 35. *συντίθεται*] v. adn. — *ἔχων*] *ἔχοντα* ABCE. — *σιτία*] sic ABCD pro *σῖτα*, v. §. 33. — §. 36. *ὅς*] sic AB; *ὅςτις* D; reliqui *ὅτι ὅς-*

§. 32. *Οἱ μέν*] De asyndeto v. ad II, 1, 6.

§. 33. *καθημένων*] V. ad VI, 2, 5.

Κοιρατάδης] „Hic extremis belli Peloponnesiaci temporibus Boeotiis praefuit et Byzantio prodito venit in potestatem Atheniensium et abductus est Athenas, sed inde aufugit. V. Hellen. I, 3." ZEUN.

τὴν Ἑλλάδα περιῄει] Ita haec verba iungenda sunt, non *φεύγων τὴν Ἑλλάδα*.

στρατηγιῶν] Cum dicacitate quadam hanc verbi formam positam esse acute vidit Weiskius.

καὶ τότε] V. ad I, 9, 6. De *Δέλτα* v. VII, 5, 1.

ἔςτε δ' ἂν μόλωσιν] pro vulgari *ἔςτε δὲ μόλοιεν*. V. ad I, 3, 14. Verbum *μόλωσιν* est Homericum pro *ἔλθωσιν*. V. Heiland. de dial. Xen. p. 16.

§. 34. *Ἀκούουσι ταῦτα*] De asyndeto v. ad I, 1, 9.

τοῖς στρατιώταις] Sic ABC, nisi quod in B vocabulum *στρατιώταις* signum dubitationis habet. Reliqui dant *οἱ στρατιῶται*, quae est aperta grammatici cuiusdam emendatio, quam a Dindorfio receptam esse vehementer miror. Dativus explicandus est ex anacoluthia vel potius ex constructione quadam *κατὰ σύνεσιν*, qua scriptor in animo habens verbum *ἔδοξε* dativum posuit, dein interiecta longiore interpositione, in aliam structuram deflexit: *ἐκ τούτου οἱ στρ.* — *δέχονται* — *καὶ* — *ἀπῆλθον* pro: *τοῖς στρατιώταις ἔδοξε δέχεσθαι* — *καὶ* — *ἀπελθεῖν*. Eiusmodi anacolutha apud

εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων καὶ ἱερεῖα καὶ μάντιν καὶ σιτία καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ.
Ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἔκλεισέ τε τὰς πύλας καὶ 36
ἐκήρυξεν, ὃς ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιωτῶν, ὅτι πεπράσεται. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κοιρατάδης μὲν ἔχων τὰ 37
ἱερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἧκε, καὶ ἄλφιτα φέροντες εἵποντο αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες καὶ οἶνον ἄλλοι εἴκοσι καὶ ἐλαιῶν τρεῖς καὶ σκορόδων ἀνὴρ ὅσον ἐδύνατο μέγιστον φορτίον καὶ ἄλλος κρομμύων. Ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ
δάσμευσιν ἐθύετο. Ξενοφῶν δὲ μεταπεμψάμενος Κλέ- 38
ανδρον ἐκέλευε διαπρᾶξαι, ὅπως εἰς τὸ τεῖχος εἰσέλθοι
καὶ ἀποπλεῦσαι ἐκ Βυζαντίου. Ἐλθὼν δ' ὁ Κλέανδρος, 39
Μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ἥκω· λέγειν γὰρ Ἀναξίβιον, ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον εἴη τοὺς μὲν στρατιώτας πλησίον εἶναι τοῦ τείχους, Ξενοφῶντα δὲ ἔνδον· τοὺς Βυζαντίους δὲ στασιάζειν καὶ πονηροὺς εἶναι πρὸς ἀλλήλους.

τις. — ὅτι πεπράσεται] sic ABD; reliqui habent ὅτι ante ὅς aut ὅςτις. Cf. §. 11. — §. 37. οἶνον ἄλλοι] sic AB pro ἄλλοι οἶνον. — εἴκοσι] sic AB pro εἴκοσιν ἄνδρες. — ἀνήρ] sic ABE pro εἷς ἀνήρ. — κρομμύων] κρομύων AFGIK. — §. 38. ἐκέλευε] sic ABE pro ἐκέλευέν οἱ. — τεῖχος] sic AB pro τεῖχός τε. — §. 39. δ' ὁ] sic AB pro δέ.

Graecos sunt frequentissima. Cf. nos in Gr. T. II. §. 677. (Gr. schol. §. 313.)

ἀπεκρίνατο —, ὅτι — μεταμελήσει —, ἀπαγγελεῖ — βουλεύσοιτο] V. ad II, 1, 3. De τέλεσι v. ad II, 6, 4.

§. 35. συντίθεται] Sic D et N; συντίθενται ABCE; reliqui συντάσσεται vel συντάττεται, quod „Polybii (IV, 15, 4.) auctoritate defendit Zeunius. Sed Xenophontis aetati fuit haec verbi significatio adhuc inusitata." SCHNEIDER., qui etiam Dorvillium ad Charit. p. 291. ed. Lips. συντίθεται probare commemorat. Schneideri sententiae Krügerus obiicit Hellen. III, 3, 7: οἱ μὲν δήπου συντεταγμένοι ἡμῶν αὐτοὶ — ὅπλα κεκτήμεθα, ubi Weiskius vocabulum συντεταγμένοι accipit de eis, qui antea οἱ προστατεύοντες dicti sunt, Sturzius L. X. T. IV. p. 195. huic verbo vim coniurandi, conspirandi tribuit.

παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα] V. ad I, 2, 2.

§. 36. ἐκήρυξεν, ὃς ἂν ἁλῷ —, ὅτι πεπράσεται] pro vulgari: ὅςτις ἁλοίη —, ὅτι πεπράσοιτο. V. ad I, 3, 14. Futurum exactum πεπράσεσθαι apud Atticos pro futuro πραθήσεσθαι in usu fuit. V. Sturz. L. X. T. III. p. 542. et nos in Gr. §. 186, 27. (Gr. schol. §. 161, 20.)

§. 37. ὡς ἐπὶ δάσμευσιν] dicens haec se militibus distributurum. V. ad I, 2, 1.

§. 39. ἥκω· λέγειν γὰρ Ἀναξίβιον] V. ad I, 3, 14. ὧν πολλοὺς — ἔχομεν.

λους· ὅμως δὲ εἰςιέναι, ἔφη, ἐκέλευεν, εἰ μέλλοι σὺν αὐτῷ ἐκπλεῖν.
40 Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν ἀσπασάμενος τοὺς στρατιώτας εἴσω τοῦ τείχους ἀπῄει σὺν Κλεάνδρῳ. Ὁ δὲ Κοιρατάδης τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλλιέρει, οὐδὲ διεμέτρησεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὰ μὲν ἱερεῖα εἱστήκει παρὰ τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδης ἐστεφανωμένος ὡς θύσων· προςελθὼν δὲ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ Ἀσιναῖος καὶ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἔλεγον Κοιρατάδῃ μὴ θύειν, ὡς οὐχ ἡγησόμενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια.
41 Ὁ δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ, ὥςτε ἡμέρας σῖτον ἑκάστῳ γενέσθαι τῶν στρατιωτῶν, ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπῄει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών.

1 II. Νέων δὲ ὁ Ἀσιναῖος καὶ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιὸς

ἐκέλευεν] sic AB pro ἐκέλευσεν, v. ad §. 13. — μέλλοι] sic AEHIKL pro μέλλει. — αὐτῷ] sic AB pro ἑαυτῷ. — §. 40. μὲν δή] sic BD pro μὲν οὖν; οὖν — ἀπῄει om. A. — διεμέτρησεν] sic ABDEQ pro διεμέρισεν. — §. 41. ἐνέδει] ἔδει BDE.

Cap. II. §. 1. Φρ. ὁ Ἀχαιός] sic ABFG; reliqui om. ὁ. — καὶ Φιλ. ὁ Ἀχ. κ. Ξ. ὁ Ἀχ. κ. Τ. ὁ Δ.] sic B; καὶ Τιμασ. ὁ Δαρδ. καὶ Ξανθικλῆς ὁ Ἀθικλῆς ὁ Ἀχαιός A; καὶ Φιλ. Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς Ἀχαιὸς κ. Τιμ. Δαρδανεύς DEMN et qui καὶ

§. 40. ἀσπασάμενος] V. ad §. 8.

διεμέτρησεν] distribuit.

εἱστήκει παρὰ τὸν βωμόν] V. ad I, 8, 5.

Δαρδανεύς] V. ad III, 1, 47.

Ἀσιναῖος] V. ad V, 3, 4.

Ὀρχομένιος] V. ad III, 1, 47.

ἔλεγον Κοιρατάδῃ μὴ θύειν, ὡς οὐχ ἡγησόμενον] dicebant Coeratadae, ne sacrificaret, ut qui exercitum non esset ducturus. De ὡς v. ad I, 1, 3., de accusativo post dativum illato ad I, 2, 1.; de seq. δώσει pro δώσοι dicto v. I, 3, 14.

Cap. II. §. 1. ἐπέμενον] „Cleanoris nomen excidisse videtur, quum hunc quoque remansisse proxima doceant. Quam proclives autem librarii hic ad tales omissiones fuerint, declarant ii libri, in quibus καὶ Φιλ. ὁ Ἀχ. καὶ Ξανθ. ὁ Ἀχ. desunt." POPPO.

κατὰ Βυζάντιον] ad, prope Byzantium.

§. 2. οἱ στρατηγοὶ —, Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρ. — βουλόμενοι — Νέων δὲ — οἰόμενος κτλ.] V. ad I, 8, 27. De Phrynisco cf. §. 29. 5, 4. 10. „Quo tempore praetor (στρατηγός) factus sit, narrare neglexit scriptor." KRÜG.

ἔπειθε] persuadere studebat. V. ad VI, 1, 19.

εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένοιντο] si sub Lacedaemoniorum ditionem venissent. V. nos in Gr. T. II. §. 617. II. (Gr. schol. §. 299. II.) Infra VII, 7, 32. οἱ νῦν ὑπὸ σοὶ Θρᾷκες γενόμενοι.

ταῦτα ἐβούλοντο] haec volebant, h. e. probabant Timasionis consilium. Zeunius le-

*καὶ Φιλήσιος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ Ἀχαιὸς καὶ Τι-
μασίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, καὶ εἰς
κώμας τῶν Θρᾳκῶν προελθόντες τὰς κατὰ Βυζάντιον
ἐστρατοπεδεύοντο. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐστασίαζον, Κλεά- 2
νωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς Σεύθην βουλόμενοι ἄγειν·
ἔπειθε γὰρ αὐτοὺς καὶ ἔδωκε τῷ μὲν ἵππον, τῷ δὲ γυ-
ναῖκα· Νέων δὲ εἰς Χεῤῥόνησον, οἰόμενος, εἰ ὑπὸ Λα-
κεδαιμονίοις γένοιντο, παντὸς ἂν προεστάναι τοῦ στρα-
τεύματος· Τιμασίων δὲ προὐθυμεῖτο πέραν εἰς τὴν Ἀσί-
αν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἴκαδε κατελθεῖν. Καὶ
οἱ στρατιῶται ταῦτα ἐβούλοντο. Διατριβομένου δὲ τοῦ 3
χρόνου, πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ἀποδι-
δόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο, οἱ δὲ
καὶ * διαδόντες * τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους εἰς τὰς πό-*

Ξ. ὁ Ἀχ. addit Q; reliqui om. *καὶ Φιλ. ὁ Ἀχ. κ. Ξ. ὁ Ἀχ.* — *ἐπέμενον*] *ἑπόμενοι* ABE. — *ἐπὶ τῇ στρ.*] sic AB; reliqui om. *ἐπί*. — *τῶν Θρ. προελθόντες*] *προελθ. τῶν Θρ.* A; *τὰς Θρ. συνελθόντες* G; *τῶν Θρ. προςελθόντες* FHIKL. — *τάς*] om. EFGIKL et Ald. — §. 2. *Λακεδαιμονίοις*] *Λακεδαιμονίους* B; v. adn. — *γένοιντο*] sic ABDE pro *γένοιτο*. — *ταῦτα ἐβούλοντο*] v. adn. — §. 3. *διαδόντες τὰ ὅπλα κ. τ. χ.*] v. adn.

gendum censet *ταὐτὰ ἐβούλοντο*, Krügerus *ταῦτα ἐβουλεύοντο*: utrumque praeter necessitatem.

§. 3. *τὰ ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους*] arma vendentes per agros (*κατὰ τὰς κώμας.*)

*καὶ *διαδόντες* τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους*] Brodaeus verba *κατὰ τοὺς χώρους*, Muretus etiam verba *καὶ διδόντες τὰ ὅπλα* delenda censuerunt; Muretum plerique omnes recentiores editores secuti sunt, nisi quod vocabulum *καί* retinendum statuerunt. Weiskii infelicissimam coniecturam silentio praetermitto. Iacobsius legendum suspicatur *καὶ διαδράντες* expunctis verbis *τὰ ὅ. κ. τ. χ.* Amasaeus vertit: partim vero per eosdem vicos divisis (sc. armis) in urbes civibus permisti introibant, quasi legerit *διαδόντες*: unde Bornemannus de gem. Cyrop. recens. p. 45. ejectis verbis *τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους*, utpote quae ex superioribus allita essent, *διαδόντες* scribendum putavit; eam coniecturam in edit. recepit, sed retentis quae ante supposita censuerat verbis, quanquam in adnotatione verba *κατὰ τοὺς χ.* eliminanda arbitratur. Neque ego hanc coniecturam recipere dubitavi. Quum praesens *ἀποδιδόμενοι* praecedat, facile aliquis induci potuit, ut supra *διαδόντες*
δι
scriberet *διδόντες*, sic: *διαδόντες*, unde postea levi errore natum est *διδόντες*. Praeeunte Sturzio verissime Lionus milites in agris arma rusticis dono

4 λεις κατεμιγνύοντο. Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρε ταῦτα ἀκούων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα· τούτων γὰρ γιγνομένων, ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζῳ.

5 Ἀποπλέοντι δὲ Ἀναξιβίῳ ἐκ Βυζαντίου συναντᾷ Ἀρίσταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ Βυζαντίου ἁρμοστής· ἐλέγετο δέ, ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος
6 ὅσον οὐ παρείη ἤδη εἰς Ἑλλήσποντον. Καὶ Ἀναξίβιος τῷ μὲν Ἀριστάρχῳ ἐπιστέλλει, ὁπόσους ἂν εὕροι ἐν Βυζαντίῳ τῶν Κύρου στρατιωτῶν ὑπολελειμμένους, ἀποδόσθαι· ὁ δὲ Κλέανδρος οὐδένα ἐπεπράκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν, οἰκτείρων καὶ ἀναγκάζων οἰκίᾳ δέχεσθαι· Ἀρίσταρχος δ' ἐπεὶ ἦλθε τάχιστα, οὐκ
7 ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. Ἀναξίβιος δὲ παραπλεύσας εἰς Πάριον πέμπει παρὰ Φαρνάβαζον κατὰ τὰ συγκείμενα. Ὁ δ' ἐπεὶ ᾔσθετο Ἀρίσταρχόν τε ἥκοντα εἰς Βυζάντιον ἁρμοστὴν καὶ Ἀναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα,

κατεμιγνύοντο] sic ABE pro κατεμίγνυντο; v. ad IV, 6, 24. — §. 4. ἔχαιρε ταῦτα] v. adn. — μάλιστα] Krüg. coni. μάλιστ' ἄν, coll. Hellen. V, 1, 6. VII, 4, 35., at praeter necessitatem. — §. 5. Βυζαντίου ἁρμ.] sic AB pro Β. δὲ ἁρμ. — ἐλέγετο] sic ABDEQ pro ἔλεγε. — ὅτι καί] sic ABDE pro καὶ ὅτι. — Πῶλος] v. adn. — ὅσον οὐ] v. adn. — §. 6. Ἀναξίβιος] sic AB pro ὁ Ἀν. — εὕροι] v. adn. — ὑπολελειμμένους] ἀπολελειμμ. BD; ἀπολειπομένους E. — ἀποδόσθαι] ἀποδεδόσθαι A. — οἰκίᾳ

dedisse intelligendos censet, ut inermes urbes intrarent.

§. 4. ἔχαιρε ταῦτα ἀκούων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα] Sic Dindorfius ex A et B hunc locum scripsit; reliqui codd. omittunt ταῦτα. Facilius verba διαφθ. τὸ στρ. suppositicia iudicaverim, quam vocabulum ταῦτα. Si vero illa sunt germana, pro explicatione praemissi pronominis demonstrativi accipienda sunt, uti saepe demonstrativa praemittuntur quasi ad lectoris mentem ad ea, quae sequuntur, praeparandam: quem usum supra ad I, 3, 7. tetigimus, ubi etiam de plurali ταῦτα exposuimus.

§. 5. ἐν Κυζίκῳ] ad Cyzicum. V. ad IV, 8, 22. Κύζικος fuit urbs Mysiae ad Propontidem sita, Milesiorum colonia.

διάδοχος Κλεάνδρῳ] succedens Cleandro, διαδεχόμενος Κλεάνδρῳ. V. nos in Gr. T. II. §. 575. dd. (Gr. schol. §. 284, 3, 3.)

Πῶλος] Δωλός ABD; fallitur Schneiderus, qui eundem esse suspicatur, qui Hellen. V, 4, 61. Pollis vocatur. Οὐ γὰρ νόμος αὐτοῖς (sc. Λακεδαιμονίοις) δὶς τὸν αὐτὸν ναυαρχεῖν uti ait Xenophon Hellen. II, 1, 7. V. Krüger. de authent. p. 13 not. 62. Et, uti docet Poppo Pollis apud Naxum a Chabria victus est a. 376., res autem nostrae a. 400.

ὅσον οὐ] H. e. tantum non prope. Pro ὅσον οὐ ABDI[illegible]

Ἀναξιβίου μὲν ἠμέλησε, πρὸς Ἀρίσταρχον δὲ διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος, ἅπερ πρὸς Ἀναξίβιον.

8 Ἐκ τούτου ὁ Ἀναξίβιος καλέσας Ξενοφῶντα κελεύει πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς τάχιστα καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρμένων ὡς ἂν πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν Πέρινθον διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν ὅ τι τάχιστα· καὶ δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον καὶ ἐπιστολὴν καὶ ἄνδρα συμπέμπει κελεύσοντα τοὺς Περινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ στράτευμα. 9 Καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως καὶ εὐθὺς εἵποντο ἄσμενοι ὡς διαβησόμενοι ἐκ τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν.

10 Ὁ δὲ Σεύθης ἀκούσας ἥκοντα πάλιν πέμψας πρὸς

δέχ.] δέχ. οἰκ. A. — ἀπέδοτο] ἀπέδοντο AD. — §. 7. διεπράττετο] sic ABD pro διεπράττετό τε. — Κυρείου] Κύρου ABD. — ἅπερ] sic AB pro ἅπερ καί, quod per se probandum, v. ad I, 3, 15. — §. 8. ὁ Ἀναξίβιος] sic AB pro δὴ Ἀναξ. — καὶ μηχανῇ] sic ABDENQ; reliqui om., v. adn. — αὐτό] sic ABD pro τὸ στράτευμα. — τὴν Πέρινθον] sic AEFG; reliqui om. τήν. — ὅ τι] ὡς A. — προπέμψαι] διαπεράσαι E; om. AB. — §. 10. πάλιν πέμψας] sic ABE pro πάλιν Ξενοφῶντα π.

praebent ὅσον οὔπω, sed recte Schneiderus docet, si legatur ὅσον οὔπω, sequens ἤδη abesse debere, collatis Hellen. VI, 2, 16. 24. Eur. Hec. 138. Huic quem tractamus loco similis est quem e Thuc. VIII, 26. attulit: ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς — ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι. Huc accedit, quod, uti Dorvillius ad Charit. p. 658. docuit, ὅσον οὔπω et ὅσον οὐδέπω Xenophon non dixit. Scriptura οὔπω fortasse ex prima syllaba sequentis παρείη nata est.

παρείη εἰς Ἑ.] V. ad I, 2, 2.

§. 6. ὁπόσους ἂν εὕροι] Sic in omnibus codd. praeter A, qui εὕρῃ, et H, qui εὕροιεν exhibet. Nihil mutandum. V. ad I, 5, 9.

ἀναγκάζων οἰκίᾳ δέχεσθαι] cogens sc. cives, ut aegros aedibus suis reciperent.

§. 7. Πάριον] Parium fuit oppidum Mysiae, ad Propontidem inter Cyzicum et Lampsacum situm, portu instructum.

κατὰ τὰ συγκείμενα] „uti convenerat inter ipsos, ut is, quae promiserat, praestaret. Vid. 1, 2." ZEUN.

§. 8. πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ] Cf. IV, 5, 16.

Πέρινθον] V. ad II, 6, 2.

τοῖς ἵπποις] equis ad iter faciendum necessariis. V. Rost. §. 155. not. 7. Kühner. T. II. §. 484. (Gr. schol. §. 244, 3.)

§. 9. τὸ στράτευμα] Vid. §. 28.

§. 10. ἀκούσας ἥκοντα] V. ad V, 5, 7.

αὐτὸν κατὰ θάλατταν Μηδοσάδην ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτόν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ τι ᾤετο λέγων πείσειν. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐδὲν οἷόν τε εἴη τούτων γενέσθαι.
11 Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας ᾤχετο. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.

12 Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, ὅπως ὅ τι τάχιστα διαβαῖεν. Ἐν δὲ τούτῳ ἀφικόμενος Ἀρίσταρχος, ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστής, ἔχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ὑπὸ Φαρναβάζου τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν, ἐλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῖς στρατιώ-

κατὰ θάλ.] v. adn. — Μηδοσάδην] Δημοσάδην A B D, cf. §. 23.; Μιδοσάδην F G I K L. — πείσειν] ποιήσειν A B D E. — ἀπεκρίνατο, ὅτι] sic A B pro ἀπ. αὐτῷ ὅτι. — §. 11. τὸ Περινθίων] sic A B D pro τῶν Π. — §. 12. μέν] om. A. — διαβαῖεν] sic A B E pro διαβ. εἰς τὴν Ἀσίαν. — ἀφικόμενος] ἀφικνούμενος A. — ὁ ἐκ Βυζ.] v. ad VI, 4, 18. — ἐλθών τε] sic A B D E; reliqui om. τέ; v. ad I, 8, 3. —

κατὰ θάλατταν] Haec verba Krügero delenda videntur coll. §. 25.

ὅ τι — πείσειν] „quicquid dicens s. promittens putabat se ei persuasurum esse. Vid. §. 25." WEISK.

§. 11. Οἱ δ' Ἕλληνες — Νέων μὲν — τὸ δ' ἄλλο στράτευμα] V. ad §. 2.

ἀποσπάσας] Scil. τοὺς ἑαυτοῦ, suos milites, quod e seqq. ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους eliciendum est. Verte: abstractis a reliquo Graecorum exercitu suis militibus. Alii minus recte hoc verbum pro intransitivo accipiunt, ut significet digressus. Cf. ad I, 5, 3.

ἐν τῷ αὐτῷ] V. ad I, 8, 14. De παρὰ τὸ τεῖχος v. ad I, 8, 5.

§. 12. ἔπραττε περὶ πλοίων] V. ad V, 6, 28.

ἀφικόμενος — ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστής] H. e. ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἁρμοστὴς ἐκ Β. ἀφικόμενος. V. ad I, 1, 5.

ἀπεῖπε μὴ διάγειν] navicularios vetuit transvehere sc. Graecorum exercitum. De μή infinitivo addito v. ad I, 3, 2.

§. 13. ἔλεγεν, ὅτι — ἐμὲ — ἔπεμψεν] V. ad I, 6, 7.

τοίνυν] V. ad V, 1, 2.

τῇδε] „Videtur etiam Perinthi harmostes fuisse. Cf. VII, 6, 24." KRÜG.

§. 14. ὄντων] Scil. αὐτῶν. V. ad I, 2, 17.

συλλήψεται] Hanc scripturam, optimorum librorum A B C D E N auctoritate egregie stabilitam, a me impetrare non potui, ut editorum exemplum secutus desererem praeferremque alteram συλληφθήσεται, quam deteriores tantum codices exhibent. Paucissimi quidem repeeriuntur loci, in quibus futura medii, quae aut semper aut plerumque pro activis usurpantur, passivam vim habeant; sed haec caussa inducere me non potuit, ut praestantissimorum librorum au-

ταις εἶπε μὴ περαιοῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ δὲ Ξενο- 13
φῶν ἔλεγεν, ὅτι Ἀναξίβιος ἐκέλευσε καὶ ἐμὲ πρὸς τοῦτο
ἔπεμψεν ἐνθάδε. Πάλιν δ' Ἀρίσταρχος ἔλεξεν· Ἀναξίβιος
μὲν τοίνυν οὐκέτι ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῇδε ἁρμοστής· εἰ
δέ τινα ὑμῶν λήψομαι ἐν τῇ θαλάττῃ, καταδύσω. Ταῦτ'
εἰπὼν ᾤχετο εἰς τὸ τεῖχος. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ μεταπέμπεται 14
τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τοῦ στρατεύματος. Ἤδη
δὲ ὄντων πρὸς τῷ τείχει ἐξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφῶντι,
ὅτι, εἰ εἴσεισι, συλλήψεται καὶ ἢ αὐτοῦ τι πείσεται ἢ καὶ
Φαρναβάζῳ παραδοθήσεται. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα τοὺς
μὲν προπέμπεται, αὐτὸς δὲ εἶπεν, ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο.
Καὶ ἀπελθὼν ἐθύετο, εἰ προεῖεν αὐτῷ οἱ θεοὶ πειρᾶ- 15
σθαι πρὸς Σεύθην ἄγειν τὸ στράτευμα. Ἑώρα γὰρ οὔτε

τοῖς στρατ. εἶπε] sic AB pro *εἶπε τοῖς στρ.* — §. 13. *μὲν τοίνυν οὐκέτι*] sic ABD; *μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι* E; reliqui *μὲν οὐκ ἔστι.* — §. 14. *μεταπέμπεται*] sic ABD pro *μετεπέμπετο.* — *συλλήψεται*] v. adn. — *παραδοθήσεται*] v. adn. — *τοὺς μέν*] sic ABD pro *αὐτοὺς μέν*, v. adn. — §. 15. *εἰ προεῖεν*] v. adn. — *αὐτῷ*] sic ABEN; *αὐτῶν* D; reliqui *αὐτόν.*

ctoritatem susque deque haberem. Apud Thucyd. VI, 69. extr. *ὑπακούσεται* passive accipiendum erit, nisi ad coniecturas aut contortas interpretationes confugere malemus. Demosth. de Corona §. 249. *ἀγνοήσεσθαι*, passiva vi instructum, recepit Bekkerus retinuitque Dissenius. Plura exempla, quorum tamen multa dubia sunt, contulit Poppo ad Thuc. l. d. Part. III. Vol. IV. p. 251 sq.

ἢ αὐτοῦ τι πείσεται] per euphemismum dictum pro: aut ibi morte multabitur. V. ad V, 3, 6.

παραδοθήσεται] Meliores codd. ABDEN habent *ἀναδοθήσεται*; at hoc verbum hac vi non dicitur. *ΠΑΡΑ* et *ΑΝΑ* in codd. facile inter se permutantur. V. Sturz. L. X. T. III. p. 418. 1.

τοὺς μὲν προπέμπεται] *τοὺς μέν* pro *τούτους μέν* dictum est, quasi sequatur *ὁ δέ*. V. nos in Gr. T. II. §. 481. d. Verte: ceteros a se dimittit sc. Perinthum. Apte Schneiderus comparat Cyrop. V, 3, 53: *τὸν μὲν προσιόντα προὐπέμπετο.*

αὐτός] Non cum *εἶπεν*, sed cum *βούλοιτο* iungendum esse recte monet Weiskius.

§. 15. *ἐθύετο*] Paullo ante activa forma *θῦσαι* posita est, quia nihil aliud significatur, nisi sacra facere (instituere); medium autem significat sacra facere ad aliquid explorandum. Cf. II, 2, 3. IV, 6, 23. VII, 8, 4. *θύσειεν — θύεσθαι — τεθυκέναι — θύεσθαι.* V. nos in Gr. T. II. §. 398, 5.

εἰ προεῖεν] A dat *εἴπερ εἶεν*, unde Bornemannus et Dindorfius acute elicuerunt *εἰ παρεῖεν*, uti Hellen. V, 4, 28: *εἴ τις τῶν πολιτῶν παρῆν, παρίει τούτους διαλέγεσθαι αὐτῷ.* Quod Schneiderus coniecit *ἐφεῖεν*, nemo probabit. Ubi hoc

*διαβαίνειν ἀσφαλὲς ὄν, τριήρεις ἔχοντος τοῦ κωλύσοντος, οὔτ' ἐπὶ Χεῤῥόνησον ἐλθὼν κατακλησθῆναι ἐβούλετο καὶ τὸ στράτευμα ἐν πολλῇ σπάνει πάντων γενέσθαι· *ἐνθάδε δὲ* πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖ ἁρμοστῇ, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν τὸ στράτευμα.*

16 *Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχεν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἥκοντες παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου ἀπήγγελλον, ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι σφᾶς κελεύει, τῆς δείλης δὲ ἥκειν· ἔνθα*
17 *καὶ δήλη μᾶλλον ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. Ὁ οὖν Ξενοφῶν,*

ἐπὶ Χεῤῥ.] sic ABD pro *εἰς Χ.* — *κατακλησθῆναι*] v. ad III, 3, 7. — *ἐνθάδε δέ*] v. adn. — *πείθεσθαι*] v. adn. — §. 16. *καὶ οἱ λοχαγοί*] Dind. c. M *καὶ λοχ.*; FGIKL om. haec verba; v. ad II, 2, 8. — *ἀπήγγελλον*] *ἀπήγγελον* A; v. var. scr. I, 4, 12. — *κελεύει*] v. adn. — *ἥκειν*] *ἥκοι* ABD. — *ἐδόκει*] v. adn. — §. 17. *καλὰ εἶναι*] sic ABDEN pro *γενέσθαι*; v. ad VI, 4, 9. — *αὐτῷ*] v. adn. — *Πολυ-*

verbum **permittendi** vim habet, non activa, sed mediali forma *προΐεσθαι* usurpari solet, cui tamen usquequaque imprudentiae notionem, quae huic loco non conveniat, adiunctam esse docet **Schneiderus**. Activae formae idem attulit Aristoph. Nub. 1216: *εἶτ' ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι*, et **Krügerus** Thuc. VIII, 32: *τὰς ναῦς οὐκ ἔφη αὐτῷ προήσειν*. Quae quidem omnia si mente complector, vix dubitaverim, quin recipienda sit coniectura *παρεῖεν*.

τοῦ κωλύσοντος] Scil. *Ἀριστάρχου*.

ἐνθάδε δέ] H. e. **hic** (**ibi**) **autem**, scil. in ea regione, in qua tum Xenophon commorabatur. ABE habent *ἔνθα*; reliqui *ἔνθα δή*, unde **Bornemannus** legendum suspicatur *ἐνθάδε*, ego vero, quia asyndeton ferri non potest, addidi *δέ*. Nam si legitur *ἔνθα* aut *ἔνθα δή*, **ubi**, id referendum esset ad Chersonesum, et verba sequentia *τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν τὸ στράτευμα* idem fere significarent, quod antecedentia *τὸ στρ. ἐν πολλῇ σπάνει πάντων γενέσθαι*. De permutatione vocabulorum *ἔνθα δή* et *ἐνθάδε* v. var. scr. VI, 5, 6. Cf. **Krügerum** de authent. p. 54 sq., qui *ἔνθα δέ* legendum censet; sed haec verba apud Atticum scriptorem **ibi vero** significare non possunt; in ed. min. *ἐνταῦθα δέ* praefert. Cf. ad II, 2, 11. Regio, in qua tum versabatur Xenophon, fuit inter Perinthum et Byzantium, quorum eundem fuisse harmosten **Krügerus** l. d. p. 55. ex §. 13. colligit.

πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη κτλ.] parendum erat harmostae. De omisso *ἦν* v. ad I, 2, 18. Pro *πείθεσθαι*, quod optimi codd. ABDE tuentur, reliqui dant *πείσεσθαι*, quod **Lobeckius** in Parerg. ad Phryn. p. 748. commemorat. Futurum post *ἀνάγκη* sequi posse per se patet; at codicum auctoritas negligenda non fuit. Quod autem **Schneiderus** e coniectura dedit *πείσεσθαι μὲν ἀνάγκη*, ut infinitivus penderet ab *ἔμελλεν*, id iure ab editoribus reiectum est.

§. 16. *ἀμφὶ ταῦτα εἶχεν*]

ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἑκάστου ἄνδρα, πλὴν παρὰ Νέωνος, ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντα στάδια. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις. 18
Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ᾤοντο μετακεχωρηκέναι ποι τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ θορύβου τε ᾔσθοντο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθην, κατέμαθεν, ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἴη τῷ Σεύθῃ πρὸ τῶν νυκτοφυλά-

κράτην] v. adn. — §. 18. ᾤοντο] sic ABD pro ᾤετο. — ἐπεί] sic ABHL pro ἐπειδή. — ᾔσθοντο] sic AD; B verba θορύβου τε ᾔσθ. omisit; reliqui ᾔσθετο; singularis h. l. et antea sine dubio ex eo natus est, quod postea sequitur sing. — κατέμαθεν] κατέμαθον δέ A. — κεκαυμένα] sic ABE pro προκεκαυμένα.

his rebus occupabatur. V. ad V, 2, 26.

ἀπήγγελλον, ὅτι — κελεύει] V. ad I, 3, 14. Male FG dant κελεύοι.

ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή] Sic ABEHL pro ἐδόκει εἶναι ἡ ἐπ. Etiam supra VI, 4, 17. prius legebatur ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ, sed nunc ex ABE post ἐδ. additum est εἶναι. De omisso ad v. δοκεῖν infinitivo εἶναι exposuimus ad Commentar. I, 1, 5. Δοκεῖν cum adiectivo sine εἶναι iunctum eodem modo a δοκεῖν cum εἶναι iuncto differre videtur, quo apud nos *erscheinen* ab *scheinen*, apud Graecos φαίνεσθαι cum participio ab φαίνεσθαι cum infinitivo.

§. 17. αὐτῷ] Sic scripsi pro vulg. καὶ ἑαυτῷ; nam duo optimi codd. A et B dant αὑτῷ omisso καί; sed αὑτῷ mutavi in αὐτῷ ob VII, 1, 18., ubi ABD exhibent καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις pro vulg. καὶ αὐτῷ κ. τ. στρ., quanquam non video, cur Krügerus scripturam αὐτῷ malam appellaverit. Nam hoc pronomen saepe pro pronomine reflexivo ita usurpatur, ut cum vi alii personae opponatur. Pari modo Latini usurpant pronomen ipse.

ἰέναι] V. ad II, 2, 3.

Πολυκράτην] Πολυκράτη BHL. Ad Commentar. II, 5, 1. demonstravimus formam accusativi in η exeuntem Platonis magis quam Xenophontis propriam esse, quanquam non plane ab hoc abiudicanda esset. Cf. VII, 4, 18.

ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν] cui quisque (dux) fidem habebat; relativum ᾧ referendum est ad ἄνδρα; nam verba πλὴν παρὰ Νέωνος tanquam παρένθεσις interiecta sunt.

§. 18. ἦσαν — ἐπιτυγχάνει] Pluralis ad Xenophontem eiusque comites, singularis ad unum Xenophontem, quippe qui dux atque princeps legationis fuerit, referendus est.

πυροῖς ἐρήμοις] ignibus desertis, sc. ab hominibus (militibus).

μετακεχωρηκέναι ποι] castris motis in aliam regionem profectum esse Seuthen.

τῶν περὶ Σεύθην] V. ad II, 4, 2.

κων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο ἐν τῷ σκότει ὄντες, μήτε ὅπου εἰσί, μήτε ὅποι ἴοιεν, οἱ δὲ προσιόντες
19 μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν· ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο, προπέμπει τὸν ἑρμηνέα, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ, ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. Οἱ δὲ ἤροντο, εἰ ὁ Ἀθηναῖος
20 ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. Ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελτασταὶ ὅσον διακόσιοι καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα
21 καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἦγον πρὸς Σεύθην. Ὁ δ᾽ ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὸν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάτ-

μήτε ὅπου εἰσί κτλ.] v. adn. — *οἱ δέ*] sic ABDE pro *οἵ τε.* — *εἶεν*] *εἶναι* ABD. — §. 19. *εἰ ὁ Ἀθ. ὁ ἀπό*] *εἰ Ἀθ. ἀπό* AB; *εἰ Ἀθ. ὁ ἀπό* I. — §. 20. *οὗτος εἶναι*] Haec scioli esse suspicatur Krüg., qui non viderit interpretem hic loqui, non Xenophontem. — *ὀλίγον*] *ὀλίγῳ* B. — §. 21. *ἦν*] om. BCFG HIKL. — *αὐτόν*] sic ABDN pro *αὐτήν*, quam apertam correctionem iniuria receperunt editores. — *ἐγκεχαλινωμένοις*]

μήτε ὅπου εἰσί, μήτε ὅποι ἴοιεν] Non dubitavimus hanc elegantem Krügeri coniecturam recipere, quippe quae proxime accedat ad scripturam duorum optimorum codicum A et B, qui exhibent *μήτε ὅποι εἰσὶ μήτε ὅποι εἶεν*, neque multum distat scriptura codicis E: *μήτε ὅπῃ εἰσὶ μήτε ὅπῃ μὲν εἶναι.* Cf. Agesil. VI, 6: *νυκτὶ μὲν ὅσαπερ ἡμέρᾳ ἐχρῆτο, ἡμέρᾳ δὲ ὅσαπερ νυκτί, πολλάκις ἄδηλος γενόμενος, ὅπου τε εἴη καὶ ὅποι* (sic Dind. pro vulg. *ὅπου*) *ἴοι καὶ ὅ τι ποιήσοι.* Reliqui codd. dant *μήθ᾽ ὅπου εἶεν.* Elegantissima etiam est emendatio Bornemanni et Dindorfii, qui scribendum censent: *μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν*, at sententia languidior est.

§. 19. *ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος*] H. e. *ὁ ἐν τῷ στρατεύματι ὢν καὶ ἐκεῖθεν ἐλθών.* Porro ex antecedentibus repetendum est *πάρεστιν.* V. ad VI, 6, 24.

§. 20. *ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον*] equis conscensis properabant sc. ad Seuthen. De verbo *ἀναπηδᾶν* pro *ἀναπηδᾶν ἐπὶ τοὺς ἵππους* dicto v. Sturz. L. X. T. I. p. 212.; de *διώκειν* v. ad VI, 5, 25.

ὅσον] circiter. V. ad I, 8, 6.

§. 21. *ἐγκεχαλινωμένοις*] *ἐγκεχαλινωμένους* BCENQ; *ἐγκεχαλινωμένως* AD; reliqui omittunt. Voigtlaenderus Observatt. II. p. 17. optime emendavit *ἐγκεχαλινωμένοις*, quod cum recentioribus editoribus recepimus. „Oppositio", inquit ille, „licet paullo obscurior et tectior sit, rectissime se habet. Si dicit X. interdiu Seuthen equos in pabula mittere, sed noctu sibi cavere ab hostibus, nemo non intelligit equos noctu non esse missos pastum; nam nemo sibi ab hoste cavere potest, nisi qui equos etiam in unum collectos et paratos habet, comp. VII, 7, 6: *ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε*

τετο. Ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης, ὁ τούτου πρό- 22
γονος, ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πολὺ ἔχων στράτευμα ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν Ξενοφῶντα 23
ἔχοντα δύο, οὓς βούλοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θρᾴκιον νόμον κέρατα οἴνου προὔπινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης
τῷ Σεύθῃ, ὅςπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. Ἔπειτα δὲ 24
Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· Ἔπεμψας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Χαλκηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονὶ δεόμενός μου

v. adn. — §. 22. Θυνοί] v. adn. — §. 23. ἐκέλευσεν] sic A B; ἐκέλευσαν E; reliqui ἐκέλευεν. — ἔνδον] ἐγγύς A B C E; oculus aberravit ad prius ἐγγύς. — Μηδοσάδης] A B D modo sic, modo Δημοσάδης; Μιδοσάδης F G hic et alias. — πάντοσε] Male Dind. c. A πάντοτε, quae forma cadentis demum graecitatis est, uti demonstravit Lobeckius ad Phryn. p. 103. — §. 24. Χαλκηδόνα] Καλχ. A; v. ad VI, 6, 38.

ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις, quanquam hic locus non plane similis est." Dativus est qui vocatur instrumentalis. Weiskius accusativum ita defendit, ut interpretetur: equos custodiendos sibi curabat; at medium φυλάττεσθαι nusquam ita dicitur. Popponi adverbium ἐγκεχαλινωμένως, etiamsi aliunde non sit notum, non displicet; Bornemannus ex hac scriptura elicuit ἐγκεχαλινωμένων sc. αὐτῶν (v. ad I, 4, 12.): quae quidem emendatio mihi adeo probatur, ut anceps haeream, utra praeferenda sit, haecne an Voigtlaenderi.

§. 22. Τήρης] „Thuc. II, 29: Ὁ δὲ Τήρης οὗτος (nam hunc, opinor, vult Xen.), ὁ τοῦ Σιτάλκου πατήρ, πρῶτος Ὀδρύσαις τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπὶ πλέον τῆς ἄλλης Θρᾴκης ἐποίησε." HUTCH. Cf. infra VII, 5, 1. Schneiderus addit Herod. IV, 80. VII, 137., Bornemannus Mannertum Vol. VII. p. 47. et Popponem ad Thuc. II. p. 404. 415. De seq. ὑπό v. ad III, 4, 11.

ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν] „quasi δεικτικῶς: per incolas vicinae regionis." WEISKIUS.

Θυνοί] populus Thraciae Europaeae. Eius terra (Θυνιάς) pertinebat ab Apollonia ad Salmydessum. Pro Θυνοί omnes melioris notae codices A B C D E N Q habent Βιθυνοί; at ex cap. quarto (§. 2. 14. 18. 22.) apparet error, qui Krügero ex eo natus videtur, quod liber VI. librariis obversatus fuerit.

μάλιστα νυκτός] Recte Krügerus μάλιστα ad νυκτός retulit. Verte igitur: qui omnium bellicosissimi, maxime noctu, esse dicebantur.

§. 23. ἔνδον] V. ad VII, 1, 19. De seq. μὲν πρῶτον v. ad I, 9, 5.

κέρατα] „De more veterum

συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσί-
ας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιή-
25 σειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὗτος. Ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο
τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἴη. Ὁ δ' ἔφη. Αὖθις
ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ
στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στρά-
τευμα πρὸς σέ, τἆλλά τέ σοι φίλῳ χρήσεσθαι καὶ ἀδελ-
φῷ, καὶ τὰ παρὰ θαλάττῃ μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς,
26 ἔσεσθαι παρὰ σοῦ. Ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤρετο τὸν Μη-
δοσάδην, εἰ ἔλεγε ταῦτα. Ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. Ἴθι
νυν, ἔφη, ἀφήγησαι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Χαλ-

ὑπισχνούμενός μοι] sic ABE; reliqui om. *μοί*. — *οὗτος*] sic AB pro *οὑτοσί*, quod ex antec. *τουτονί* ortum videtur. — §. 25. *εἴη*] sic ABE pro *εἶπεν*. — *Αὖθις*] HIKL *αὖτις*, v. ad V, 6, 25. — *τἆλλά τέ σοι φ.*] v. adn. — *χρήσεσθαι*] *χρήσασθαι* BFGHIKL et Ald., v. ad I, 2, 2.; *χρήσαιμι* A. — *τὰ παρὰ θαλ.*] v. adn. — §. 26. *ἤρετο*] sic AB pro

populorum cornibus boum utendi pro poculis v. Athen. XI, 7. et Falkenburg. ad Nonn. p. 877." ZEUN. Krügerus comp. intpp. ad Caes. B. G. VI, 28. et Eustath. ad Hom. Il. p. 707.

§. 24. *συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στρ.*] V. ad III, 1, 9.

εὖ ποιήσειν] te bene de me promeriturum esse.

§. 25. *Αὖθις ἦλθε*] §. 10.

Παρίου] §. 7.

τἆλλά τέ σοι φίλῳ χρήσεσθαι κτλ.] quum aliis in rebus me te amicum experturum esse, tum etc. Pro *τέ σοι φίλῳ χρ.* B et D exhibent *τέ σε φίλῳ μοι χρ.*, A *τέ σε φίλῳ χρ.*; I *τέ σει* (a pr. m. *σοι* fuerat) *φίλῳ μοι χρ.*; reliqui *τέ σοι φίλῳ χρ.* Bornemannus et Dindorfius, codicum, quos supra diximus, auctoritatem secuti, ediderunt *τέ σε φίλῳ μοι χρ.*; at huic scripturae repugnat sententia; desideratur enim *ὡς* ante *φίλῳ*. Nam *χρῶμαί σοι φίλῳ* est te experior amicum, *ich lerne dich als Freund kennen*; at *χρ. σοι ὡς φίλῳ* est te habeo pro amico, *ich sehe, behandele dich als Freund*. Fusius de hoc discrimine exposui ad Commentar. II, 1, 12. Adde Popponem in ind. v. *χρῆσθαι*. Per se patet hoc loco hanc requiri sententiam: pollicitus es fore, ut, si exercitum ad te deduxissem, ego te amicum experirer, non: ut — tu me amicum experirere. Ex enuntiatione interiecta: *εἰ ἄγοιμι τὸ στρ. πρὸς σέ*, facile pronomen *ἐμέ* vel potius *μέ* elici et ad *χρήσεσθαι* suppleri potest.

ἀδελφῷ] Hoc vocabulum, ut Latinum frater, pro blandimento usurpatur. V. Sturz. L. X. T. I. p. 51. Cf. infra §. 38.

τὰ παρὰ θαλάττῃ] Sic scripsi cum Bornemanno et Dindorfio pro vulg. *τὰ ἐπὶ θαλάττῃ*, pro quo ABDEN exhibent *ὅσα παρὰ θαλάττῃ*. De *παρά* praepositionis usu Bornemannus laudat Blomfieldum ad Aeschyl. Prom. 835., quem librum mihi inspicere non licuit; ego vero fateor ignorare me exempla Attici solutae ora-

κηδόνι πρῶτον. Ἀπεκρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο 27
εἰς Βυζάντιον καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δέοι τελεῖν οὔτε
σοὶ οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δέ, ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφη-
σθα· καὶ ἐγένετο οὕτως, ὥςπερ σὺ ἔλεγες. Τί γὰρ ἔλε- 28
γον, ἔφη, ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα
οἷόν τε εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς
τὴν Ἀσίαν. Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ 29
ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυνίσκος, εἷς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πο-
λυκράτης οὗτος, εἷς τῶν λοχαγῶν· καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν
στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἑκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λα-

ἐπήρετο, quod ex §. 26. ortum videtur. — **τὸν Μηδ.**] sic AB; reliqui om. *τόν*. — **Ἴθι νυν**] v. adn. — **Χαλκηδόνι**] *Καλχηδόνι* IK; *Καλχιδόνι* AL, v. §. 24. — **πρῶτον. Ἀπεκρίνω**] sic recte Dind. cum A locum distinxit pro *ἐν Χαλκηδόνι. Πρῶτον ἀπεκρ.* — §. 27. **εἰς**] *ἐς* FGKL; v. var. scr. II, 4, 4. — **αὐτὸς δέ**] sic AB pro *αὐτός τ'*. — §. 28. **Σηλυβρίαν**] v. adn.

tionis scriptoris nostro plane respondentia.

§. 26. **Ἐπὶ τούτοις**] V. ad II, 5, 41.

Ἴθι νυν] Sic recte scripsit Krügerus pro vulg. *ἴθι νῦν*, comp. Hellen. IV, 1, 39. *μέμνησό νυν*. V, 1, 32. *ἴτε νυν*. V. Hartung. *gr. Part.* T. II. p. 27. Klotz. ad Devar. T. II. p. 677. Hoc *νύν* (i. e. igitur) sexcentis locis a librariis corruptum est. *Ἴθι νυν* vertendum agedum.

ἔφη] Scil. Xenophon; v. ad VII, 1, 14. extr.; *ἀφήγησαι* pro vulgari *διήγησαι*, i. e. narra, dictum; de *τί* pro *ὅ τι* dicto v. ad I, 3, 18.

§. 28. **Τί γάρ**] Quid igitur —? V. nos ad Commentar. II, 6, 2.

ἔφη] Sc. Xenophon.

Σηλυβρίαν] Fuit oppidum ad Propontidem inter Byzantium et Perinthum situm. Scripturam a nobis datam tuentur B C H et Aldina; eodem ducit *Συληβρίαν* in A et *Συλαβρίαν* in E; reliqui *Σηλυμβρίαν*. Zeunius comp. Hellen. I, 1, 21., ubi in omnibus edd. vett. et in cod. Venet., et 3, 10., ubi in omnibus, ni fallor, libris haec scriptura *Σηλυβρ.* reperitur. Addit Ptolem. III, 11. Strab. VII. p. 221. (6. p. 111.) Herod. VI, 33. Plutarch. Alcib. c. 30. saepe, Diod. Sic. XIII, 66. ed. Wessel. Huc accedit originatio huius nominis; nam secundum Strabon. l. d. *Σηλυβρία* est *ἡ τοῦ Σήλυος πόλις*; *βρία* enim Thracibus est *πόλις*. At Steph. Byz. habet *Σηλυμβρία*, uti etiam apud Latinos Selymbria appellatur.

διαβαίνειν] Scil. *χρῆναι*, quod ex opposito *οὐχ οἷόν τε εἶναι* eliciendum est. Cuius *βραχυλογίας* multa exempla congessi in Gr. T. II. §. 852. κ. (Gr. schol. §. 346, 2. c.)

§. 29. **καὶ ἔξω εἰσὶν — ὁ πιστότατος**] Pluralis *εἰσίν* non cum *ὁ πιστότατος* iungendus est, quia plures intelligendi sint, sed ad *εἰσίν* supplendum est *ἄνθρωποι, στρατιῶται*, et verba *ὁ πιστότατος ἑκάστῳ* tanquam appositio distributiva accedunt. V. ad I, 7, 15.

πλὴν Νέωνος] Ex antecedentibus repete *ἀπό*.

30 κωνικοῦ. Εἰ οὖν βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. Τὰ δὲ ὅπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν· καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἴσιθι.

31 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν, ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὔνους ἔφη νομίζειν. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰςῆλθον οὓς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην, ὅ τι

32 δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ. Ὁ δὲ εἶπεν ὧδε· Μαισάδης ἦν πατήρ μοι· ἐκείνου δ' ἦν ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ Θυ-

§. 30. *κάλεσαι*] v. adn. — §. 31. *γάρ* et paullo post *καί*] om. ABE. — *πρῶτον*] *πρ. μέν* A. — *ὅ τι*] sic ABDNQ pro *τί*. — *δέοιτο*] sic ABDENQ pro *οἴοιτο*. — §. 32. *Μαισάδης*] *Μεσάδ.* AB. — *πατήρ μοι*] sic AB pro *μοὶ π.* — *Μελανδῖται — Τρανίψαι*] v. adn. — *ἀποθνήσκει*] sic

§. 30. *πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν*] rem maiore fide firmari. *Πιστός*, fidem faciens, ad persuadendum aptus, rarius hac notatione de rebus dicitur. V. Breitenbachium ad Agesil. III, 2.

κάλεσαι] Sic AB pro *κάλεσον*. Medium verte: etiam illos, qui foris sunt, vocandos cura. V. ad III, 3, 1.

Τὰ δὲ ὅπλα —] De verborum collocatione v. ad I, 9, 20.

§. 31. *ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν Ἀθ.*] *Ἄν* particula referenda est ad conditionem aliquam mente supplendam, ut: *εἰ μὴ ὕποπτόν τι ποιήσειεν*. Unde vides non fuisse caussam, cur Poppo hac particula offenderetur.

συγγενεῖς] Valckenarius ad Herod. IV, 80. hanc *συγγένειαν* ex eo repetit, quod Sadocus, Sitalcae filius, ab Atheniensibus civitate donatus fuerit (Thuc. II, 29. Schol. Aristoph. Acharn. 145.). Hanc sententiam reiecit Krügerus de auth. p. 33., quum demonstrat ex accepta civitate (*πολιτείᾳ*) nondum consequi cognationem (*συγγένειαν*). Nihil dicam, inquit, quod verbum *εἰδέναι* vetustiorem aliquam rem intelligi significat. Iam quum antiquissimis temporibus Procne, Pandionis, Atheniensium regis, filia, Tereo, Thracum regi, nupsisse tradatur (v. Apollodor. III, 14, 8. et Heyn. ad h. l. II. p. 331.), nonne probabilius sit hanc *συγγένειαν* h. l. intelligi? Frustra quidem obiicitur Thuc. II, 29: *Τηρεῖ δὲ τῷ Πρόκνην τὴν Πανδίονος ἀπὸ Ἀθηνῶν σχόντι γυναῖκα προςῆκεν ὁ Τήρης οὗτος* [de quo v. supra §. 22.] *οὐδέν· οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρᾴκης ἐγένοντο*. Patet enim ab hoc scriptore impugnari sententiam, quae vulgo fuerit, eaque per belli Peloponnesiaci tempora Athenienses usi videntur, ut Thraciae regum sibi conciliarent amicitiam. Cf. Aristoph. Acharn. 134 sqq. Adde infra ad VII, 3, 39.

ὅ τι δέοιτο χρῆσθαι] ad quam rem uti cuperet exercitu. V. ad I, 3, 18.

§. 32. *ἐκείνου δ' ἦν*] per attractionem pro *ἦσαν* dictum. V. ad I, 4, 4.

Μελανδῖται] Sic aut *Μελανδῖται* ABDENQ; *Μελανδέσται* FG; reliqui *Μελανδέπται*. Scripturam receptam probat

νοὶ καὶ Τρανίψαι. Ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατὴρ αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσῳ, ἐγὼ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ τῷ νῦν βασιλεῖ. Ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, 33
οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἱκέτης δοῦναί μοι ὁπόσους δυνατὸς εἴη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιοίην καὶ ζῴην μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων. Ἐκ τούτου μοι δίδωσι 34
τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους, οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε, ἐπει-

ABDFGHIKL pro θνήσκει. — §. 33. ἐκαθεζόμην] v. adn. — ἐνδίφριος] v. adn. — δυνατός] δυνατόν ABCE; Σ et N in codd. facile inter se confunduntur. — εἰς τὴν ἐκείνου τρ. ἀποβλ.] sic ABCDEO; reliqui addunt ὡς κύων, quod apertum glossema non iam pridem exterminatum esse miror.

Holstenius ad Steph. Byz.: Μελανδία, χώρα Σιθωνίας. Krügerus tamen retinuit vulg. Μελανδέπται. Nam vix, inquit, hic cogitare licebit de Sithonia peninsula, nec probabile videtur Stephano Sithonios Ponti accolas (Plin. IV, 18.) obversatos fuisse.

Τρανίψαι] Τρανίξαι ABDENQ; Steph. Byz.: Λαδεψοὶ καὶ Τρανιψοί, ἔθνη Βιθυνῶν. Hesych.: Τρανιψοί, ἔθνος Θρᾴκιον.

τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν] Odrysarum res laborabant. Νοσεῖν eleganti metaphora dicitur de re publica intestinis dissidiis aut aliis malis labefactata. V. Sturz. L. X. T. III. p. 210. Pflugk. ad Eur. H. F. 34. στάσει νοσοῦσαν τήνδ' ἐπεσπεσὼν πόλιν. Odrysae fuerunt gens Thraciae Europaeae, „quibus Maesades eiusque filius Seuthes subiecti erant. V. ad 1, 5. Ceterum de imperio Odrysarum cf. quae collegimus ad Thuc. I. Vol. 2. p. 404 sqq." POPPO. — ἐκπεσών, expulsus, uti saepissime.

Μηδόκῳ] Hellen. IV, 8, 26. et Aristot. Polit. V, 8, 15. audit Ἀμάδοκος. Ex hac apud scriptores huius nominis fluctuatione Valesius ad Harpocr. p. 216. et Wesselingius ad Diodor. XIII, 105. colligunt Thraces ipsos modo Μήδοκος (uti h. l. reliquisque Anabasis, Diod. XIII, 105. Isocr. ad Phil. 2.), modo Ἀμάδοκος dixisse.

βασιλεῖ] Ὀδρυσῶν.

§. 33. εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων] V. nos ad Commentar. IV, 2, 2.

ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἱκέτης] consedi in sella ad eius mensam tanquam supplex, petens ab eo, ut etc. Pro ἐκαθεζόμην A habet καθεζόμην sine augmento, uti tragici constanter secundum Porsonum in praef. ad Hecubam p. XIX.; at apud Xenophontem et Thucydidem constanter hoc verbum augmentum habet. Cf. Poppon. in ind. „Thraces sedendo, non accubando coenabant." WEISKIUS. Pro ἐνδίφριος ADE exhibent ἐν δίφροις, quae scriptura sine dubio ex translocatis litteris ι et ο orta est; de adiectivo pro adverbio posito v. ad I, 4, 12.; ἐνδίφριος est ἐν δίφρῳ, v. VII, 3, 29. Infinitivus δοῦναι pendet a notione

δὰν ἡμέρα γένηται. Καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληϊζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρῴαν χώραν. Εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ῥᾳδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. Ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ δέομαι.

35 Τί ἂν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατη-
36 γοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγέλλωσιν. Ὁ δ' ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ Κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν, ὁπόσην ἂν βούλωνται, καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισμένον.
37 Ἐὰν δέ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ᾖ, δέξῃ εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ; Ὁ δ'

§. 34. ἐγὼ δέομαι] v. adn. — §. 35. Τί ἂν οὖν] sic AB pro τί οὖν ἄν. V. ad II, 5, 20. — στρατηγοῖς; λέξον] Krüg. hunc locum sic distinxit: στρατηγοῖς, λέξον, ut evitaretur asyndeton, quod tamen in commotiore oratione aptissimum est. — ἀπαγγέλλωσιν] sic B; ἀπαγγέλωσιν A; reliqui ἀπαγγείλωσιν. — §. 37. Ἐάν] sic AB pro ἄν. — πειρώμενοι] sic ABDEN pro πειρώμενος. — διαπράξωμεν]

petendi, orandi, quae in antecedentibus verbis latet.

§. 34. σὺν τοῖς θεοῖς] V. ad III, 2, 8.

Ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ δέομαι] De asyndeto v. ad I, 10, 18. De δεῖσθαί τι v. ad I, 3, 4. Pro ἃ ἐγὼ δέομαι, quod cum ABE scripsi, reliqui codd. dant ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι, quod per se optime se habet. Cf. 3, 5.

§. 36. Κυζικηνόν] V. ad V, 6, 23.

ὁπόσην ἂν βούλωνται] pro vulgari ὁπόσην βούλοιντο dictum. V. ad I, 3, 14.

§. 37. ταῦτα] Scil. ἡμᾶς σοι παραγενέσθαι.

ἀλλά τις φόβος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ᾖ] Schaeferus Meletemm. p. 84. pro ὑπό legendum censet ἀπό; cf. ad I, 2, 18. Hanc coniecturam licet omnes recentiores editores receperint, tamen necessariam ego iudicare non possum. Nam non video, cur perversa sit sententia, quam ὑπὸ Λ. habet: si aliquis terror per Lacedaemonios aut a Lacedaemoniis excitetur. In qua quidem sententia latet quodammodo etiam ea, quam habet ἀπὸ Λ. Locutio φόβος ἐστὶν ὑπό τινος idem significat, quod φόβος ἐμβάλλεται ὑπό τινος, uti saepissime ὑπό cum genitivo verbis intransitivis aut locutionibus, in quibus vis verbi intransitivi aut passivi inest, tanquam passivis iungitur. Cf. Thuc. I, 130: (Παυσανίας) ὢν ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. VI, 15. Xenoph. Hellen. V, 1, 5: οἱ Ἀθηναῖοι — πράγματα εἶχον ὑπό τε τῶν λῃστῶν καὶ τοῦ Γοργῶπα. Cyrop. I, 6, 10: ἐκ τούτου δὲ μᾶλλον καὶ ὑπ' ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ. VI, 1, 39: ὑπὸ τῶν φίλων — ὡς σὲ πεφευγὼς λόγον ἂν παρέχοιμι (= λεγοίμην ἄν). de Rep. Lac. VI, 2. παῖς — πληγὰς λαβὼν ὑπ' ἄλλου. de Venat. I, 11: τοσαύτης ἔτυχε τιμωρίας ὑπὸ θεῶν, ὅσης οὐδεὶς ἄλ-

εἶπε· Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἁπάντων, ὧν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. Σοὶ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω, καὶ εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρᾳκίῳ νόμῳ· καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ.

III. Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. 1 Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. 2 Καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα στάδια. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε 3

sic EN; πράξωμεν ABD; reliqui διαπράξωμαι aut διαπράξομαι. — ὑπό] v. adn. — σεαυτοῦ] sic AB pro σαυτοῦ. — ἐάν] sic AB pro ἄν. — ἀπιέναι βούλ.] sic AB pro β. ἀπ. — παρὰ σέ] sic ABD pro πρός σε. — §. 38. κτᾶσθαι] sic ABE pro κτήσασθαι. — Βισάνθην] Βισάνδην ABD.

Cap. III. §. 1. ἐπὶ στρατ.] v. adn. — §. 2. καὶ λοχαγούς] om. BE.

λος ἀνθρώπων. Infra VII, 6, 33., ubi v. adn. Antiphon or. V. p. 133, 35: ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς αὐτῆς βασάνου ἰὼν ὑπ' ἐμοῦ, eodem modo a me tortus. Platon. Menex. p. 244. A. τῶν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ' ἀλλήλων μνείαν ἔχειν (commemorari). Comparari possunt etiam ea, quae contulimus ad Commentar. II, 1, 34. τὴν ὑπ' Ἀρετῆς Ἡρακλέους παίδευσιν.

§. 38. ἐνδιφρίους] Videtur esse mensae sodalis. Cf. §. 33.

ὠνήσομαι Θρᾳκίῳ νόμῳ] Herodot. V, 6: ὠνέονται (οἱ Θρᾷκες) τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. „Eundem morem, ut constat, orientis populi habuerunt atque etiam Graeci antiqui. Aristot. Polit. II, 8: ἐσιδηροφοροῦντό τε γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ τὰς γυναῖκας ἐωνοῦντο παρ' ἀλλήλων." WEISK. „Add. Tacit. German. c. 13." LION. „Cf. Mannert. VII. p. 24." BORN.

Βισάνθην] „τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ dicit Herod. VII, 137.; nam Hellesponti nomine interdum etiam Propontidem complectitur. Erat Samiorum colonia (Mela II, 2, 69.), egregio portu instructa (Procop. de aedif. IV, 9.). Posteriore aetate Rhaedestus appellata est (v. l. d. et Ptolem. III, 9.), hodie *Rodosto*." KRÜG.

Cap. III. §. 1. ἀπήλαυνον] avehebantur (equitantes discedebant). V. nos in Gr. T. II. §. 392. c. (Gr. schol. §. 249, 1.)

ἐπὶ στρατοπέδῳ] Sic scripsi cum A et B pro ἐπὶ τῷ στρατ. Uti dicitur ἐπὶ θύραις et ἐπὶ ταῖς θύραις, sic ἐπὶ στρατοπέδῳ et ἐπὶ τῷ στρ. recte dici videtur. Cf. var. scr. II, 5, 31.

§. 2. τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχ.] V. ad II, 2, 8.

τάδε· Ἄνδρες, διαπλεῖν μέν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων κωλύει, ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χεῤῥόνησον βίᾳ διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἢν δὲ κρατήσαντες τούτου ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὥσπερ νυνί, δεο-
4 μένους τῶν ἐπιτηδείων. Οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. Νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βου-
5 λεύσεσθε, ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἥττους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια ἀκούοντας, ὅ τι τις

§. 3. *Ἀρίσταρχος*] sic ABDE pro Ἀρ. ὅδε. — *οὗτος δὲ αὐτός*] v. adn. — *κελεύει εἰς Χ.*] sic AB pro εἰς Χ. κελ. — *ἔτι ὑμᾶς φησιν*] sic B; ἡμᾶς ἔτι φησίν A; ἔτι φησὶν ἡμᾶς E; reliqui ἔτι φησὶν ὑμᾶς. — *μισθόν, οὔτε*] sic BDE pro μισθὸν μᾶλλον, οὔτε. — *δεομένους*] sic AB pro ἐνδεομένους, quod sane habet, quo se commendet. — §. 4. *ἴητε*] sic ABDE pro ἦτε. — *τοῦτο βουλ.*] τούτου βουλ. AB; id Castalio mutavit in περὶ τούτου β. — §. 5. *δοκεῖ*] om. A. — *τὰ ἐπιτήδεια*] om. AB. — *τὰ ἐπιτ. ἀκούοντας*] sic ABE pro τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἀκ. — §. 6. *Καὶ ὅτῳ ἔφη*] sic DE;

§. 3. *ἔνθα*] quo. V. ad II, 3, 19.

οὗτος δὲ αὐτός] Zeunio praeeunte editores cum FGHI et Aldina scripserunt οὗτος δὲ ὁ αὐτός, hic autem idem. At quum reliqui omnes codd., in eisque omnes melioris notae, articulum ὁ ignorent, ego eum recipere non sum ausus, praesertim quum scripturae οὗτος δὲ αὐτός sententia haudquaquam absurda sit; haec enim verba antecedentibus quodammodo opponuntur. Traiectionem Graecorum Aristarchus impediebat per naves, ipse autem iussit Graecos iter terrestre facere.

διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους] V. VII, 1, 14.

πωλήσειν] VII, 2, 6.

ἐξαπατήσεσθαι — ὑμᾶς] circumventum iri vos. V. ad I, 4, 8.

περιόψεσθαι — δεομένους] Scil. ὑμᾶς. „Nota mutationem subiecti, quod in πωλήσειν est Aristarchus, in ἐξαπατήσεσθαι et λήψεσθαι Graeci, in περιόψεσθαι rursus Aristarchus." POPPO. De subito mutato subiecto v. ad I, 4, 5. De participio verbo περιορᾶν addito v. Buttm. §. 144, 6. Rost. §. 184. add. 2. ee. Kühner. T. II. §. 660. V. (Gr. schol. §. 310, 4. e.) Infra VII, 7, 40. 46.

§. 4. *ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε*] Gravius dictum pro ἂν πρὸς αὐτὸν ἴητε, quo magis Seuthes Aristarcho opponeretur. V. ad IV, 3, 20.

ὑμῶν δεῖται αἱρεῖσθαι, ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι.
Καὶ ὅτῳ, ἔφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν 6
ἅπαντες. Ἀπιόντες τοίνυν, ἔφη, συσκευάζεσθε, καὶ ἐπει-
δὰν παραγγείλῃ τις, ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ.

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἵποντο. Νέων 7
δὲ καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄλλοι ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ
δ' οὐχ ὑπήκουον. Ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίους προε-
ληλύθεσαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἰδὼν αὐτὸν
προσελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως ὅ τι πλείστων ἀκουόντων
εἴποι αὐτῷ ἃ ἐδόκει συμφέρειν. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε 8
Ξενοφῶν· Ἡμεῖς πορευόμεθα, ὅπου μέλλει ἕξειν τὸ
στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν
τοῦ Λακωνικοῦ αἱρησόμεθα ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι.
Ἢν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου πλεῖστά ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ
σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι. Καὶ ὁ Σεύθης ἔφη· Ἀλλὰ 9

καὶ ὅτῳ γε ἔφη A; reliqui καὶ ὅτῳ ὑμῖν. — ἀράτω] ἀνατεινάτω A. — ἅπαντες] A pro πάντες. — παραγγείλῃ] παραγγέλῃ· A; Dind. παραγγέλλῃ. — §. 7. Μετὰ ταῦτα] sic AD pro μ. τοῦτο. — τριάκοντα] HIKL habent πεντήκοντα, quod Krüg. ob 2, 17. praetulit. Cf. ad VI, 3, 2. — ὅ τι] sic ABE; reliqui om. — §. 8. εἶπε Ξενοφ.] sic AB pro εἶπεν ὁ Ξ. — ἕξειν τὸ στράτευμα] sic AB pro τὸ στρ. ἕξ. — δοκῇ] sic ABD; δοκεῖ E; reliqui δοκοίη. — ξενίζεσθαι] sic ABDMQ pro ἐξενίσθαι, quod temere a Dind., Born., Krüg. receptum est. V. ad I, 1, 1. — §. 9. ἔφη] v. adn.

τοῦτο βουλεύσεσθε] „Sc. utrum Aristarcho parendum, an eundum sit ad Seuthen." WEISK.

εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες] H. e. reversi in loca, ubi commeatum habere poteritis. V. §. 5. Intelligit loca, quorum VII, 2, 1. mentio facta est.

§. 5. ἐῶσι] Lacedaemonii.

οἱ ἥττους] „incolae vicorum, qui vobis non pares sunt (viribus)." ZEUN.

ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται] „ad quam rem uterque (Seuthes et Aristarchus) opera vestra uti velit." ZEUN. De accusativo ὅ τι, ad quam rem, v. nos in Gr. T. II. §. 549. not. 1. (Gr. schol. §. 278, 4.)

§. 6. Ἀνέτειναν] De asyndeto v. ad III, 2, 33. De v. τῷ ἡγουμένῳ v. ad II, 4, 26.

§. 7. καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄλλοι] et alii ab Aristarcho missi. De ὅσον, circiter, v. ad I, 8, 6.; προσελάσαι et §. 8. προσῆλθεν referenda sunt ad Seuthen; de ὅ τι πλείστων v. ad I, 1, 6.

αὐτῷ] Xenophonti.

§. 8. πορευόμεθα] V. ad II, 5, 17. Supple ἐκεῖσε.

τῶν τοῦ Λακωνικοῦ] Schneiderus intelligit eos, qui antea dicebantur παρ' Ἀριστάρχου ἄλλοι; Krügero τῶν neutrum videtur: quae Laco offert, quum τῶν παρὰ τοῦ exspectet, si τῶν pro masculino accipiendum sit.

§. 9. ἔφη] Sic A et B pro εἶ-

οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ ἐπι-
τήδεια, ἀπεχούσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀρι-
10 στώητε. Ἡγοῦ τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο
εἰς αὐτὰς τῆς δείλης, συνῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε
Σεύθης τοιάδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύ-
εσθαι σὺν ἐμοὶ καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς στρα-
τιώταις Κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομι-
ζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. Σῖτα δὲ καὶ
ποτά, ὥςπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἕξετε·
ὁπόσα δ' ἂν ἁλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα
11 διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. Καὶ τὰ μὲν φεύ-
γοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν
καὶ μαστεύειν· ἂν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασό-
12 μεθα χειροῦσθαι. Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· Πόσον δὲ ἀπὸ θα-
λάσσης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα; Ὁ δ' ἀπε-
κρίνατο· Οὐδαμῇ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαχῇ.

ἀριστώητε] ἀριστώητε B E; ἀριστᾶτε A; reliqui ἀριστῶμεν. — §. 10. *εἶπε Σεύθης*] εἶπεν ὁ Σ. B. — *ὑμῖν δώσειν τοῖς στρατιώταις*] sic A B D̈ E; ὑμῖν τοῖς στρατιώταις δ. N; reliqui ὑμῖν τοῦ μηνὸς δώσειν; de omissis τοῦ μηνός cf. 2, 36. — *λοχαγοῖς δέ*] sic A B pro λοχαγοῖς τε. — *ἁλίσκηται*] ἁλίσκητε A D E. — *αὐτός*] αὐτόν A B D E, male. — §. 11. *ἄν*] sic A B pro ἤν. — *ἀνθιστῆται*] ἀνθίσταται A B; vulgo male ἀνθίστηται. — §. 12. *ὁ Ξ.*] sic A B I K L; reliqui om. ὁ. — *θαλάσσης*] sic A B pro θαλάττης; v. var. scr. IV, 7, 21. — *μεῖον δέ*] δέ om. A. — §. 13. *Μετὰ ταῦτα*] μετὰ δὲ ταῦτα Stephanus et for-

πεν. Plurimis quidem locis ἔφη mediae orationi interiicitur, sed non raro etiam, uti εἶπεν, orationi praemittitur, ut Commentar. II, 2, 7: πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος ἔφη· Ἀλλά τοι. V. quem Krügerus laudavit Bornemannum ad Symp. p. 152.

Ἀλλά] V. ad I, 7, 6. De πολλὰς ἀθρόας v. ad V, 2, 1.

§. 10. *Κυζικηνόν*] V. ad V, 6, 23.

λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς] Ne articulum desideres, cf. ad III, 5, 7.

τὰ νομιζόμενα] centuriones duplum, praetores quadruplum de more accipiebant. V. Krügerum de auth. p. 50. not. 6.

διατιθέμενος] vendens. V. ad VI, 6, 37.

§. 11. *διώκειν*] „ob velocitatem equitatus", *μαστεύειν* „ob notitiam locorum." ZEUN. De hoc voc. v. ad III, 1, 43.

§. 12. *θαλάσσης*] Propontidis.

§. 13. *χειμὼν γὰρ εἴη*] V. ad IV, 6, 13. De seq. καὶ οὔτε — τέ v. ad IV, 3, 6.

εὕρημα] V. ad II, 3, 18.

§. 14. *ἐπιψηφιζέτω*] Sic Dind. cum A et B; ἐπιψηφιζέσθω E; reliqui ἐπιψηφίζετε; Krügerus ex Küsteri de verbis med. II, 9. emendatione edidit ἐπιψηφίζεσθε. *Ἐπιψηφίζειν* est id, quod Latini dicunt in suffragium mitte-

Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλε- 13
γον πολλοὶ κατὰ ταὐτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγει Σεύθης·
χειμὼν γὰρ εἴη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βου-
λομένῳ δυνατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τ'
εἴη, εἰ δέοι ὠνουμένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν
καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους,
ὄντων ἀγαθῶν τοσούτων· εἰ δὲ μισθὸν προςλήψοιντο,
εὕρημα ἐδόκει εἶναι. Ἐπὶ τούτοις εἶπε Ξενοφῶν· Εἴ τις 14
ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιζέτω ταῦτα. Ἐπεὶ δὲ
οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε· καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ
Σεύθῃ εἶπε ταῦτα, ὅτι συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, 15
στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκά-
λεσε, πλησίον κώμην ἔχων. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν ὡς 16
ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης·

tasse cum eo collati ADIKL; certe nulla ex eis enotatur discrepantia. V. ad I, 1, 9. — *ταὐτά*] sic Muret. pro *ταῦτα*. — *λέγει*] *λέγοι* FGIK, Schaef. Melett. p. 102., Dind., Bornem.; v. ad I, 3, 14. — *χειμὼν γάρ*] *χ. μὲν γάρ* BE. — *τῷ τοῦτο βουλομένῳ*] sic AE; *τῷ τούτῳ β.* B; reliqui om. *τοῦτο*. — §. 14. *εἶπε Ξεν.*] *εἶπεν ὁ Ξεν.* A. — *ἐπιψηφιζέτω*] v. adn. — *ἐπεψήφισε*] sic AB pro *ἐπεψήφισαν*. — *Σεύθῃ*] *Σεύθης* ABH et Ald. — *εἶπε ταῦτα*] sic B; *εἶχε ταῦτα* A; reliqui om. *ταῦτα*, v. ad III, 5, 5. — §. 16. *παριόντες*] sic ABDEN pro *ἰόντες*.

re (i. e. populum ad suffragium ferendum vocare, sententias rogare, *stimmen lassen*), v. Popponem ad Thuc. Part. III. Vol. 4. p. 62 sq.; *ἐπιψηφίζεσθαι* autem *suffragiis comprobare*, quam notionem Schneiderus huic loco non convenire censet, dicens Xenophontem noluisse ipsum exercitum in suffragia mittere, sed alios id facere iussisse, ut omnem rei culpam a se alienaret, si quid in posterum minus placuisset Graecis. Haec optime disputata sunt; at id me male habet, quod paullo post legitur *ἐπεψήφισε*; nam sic sine dubio cum A et B legendum est, si antea cum eisdem codicibus legimus *ἐπιψηφιζέτω*. Hoc autem *ἐπεψήφισε* ad Xenophontem referendum videtur; quod si est, aegre desideramus *αὐτός* additum. Bornemannus ad *ἐπεψήφισε* pronomen indefinitum *τὶς* cogitatione supplendum censet; at id mihi admodum durum videtur.

συστρατεύσοιντο αὐτῷ] Facta est haec Graecorum cum Seuthe societas mense Novembri exeunte aut Decembri ineunte anni 400., uti Rennellius demonstravit.

§. 15. *ἐσκήνησαν*] V. ad IV, 5, 33.

§. 16. *ἦν τις Ἡρακλ.*] V. ad I, 9, 14.

Μαρωνείτης] *Μαρώνεια* fuit Thraciae urbs, a Grae-

οὗτος προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῳ, οὕστινας ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οἳ παρῆσαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν, Σεύθης δ', ἐπεὶ τὸ στράτευμα τοῦτο εἴ-
17 ληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. Γείτων οὖν ὢν ἱκανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. Ἢν οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ δώσετε, ὅ τι ἂν ἄγησθε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται, ἢ ἐὰν Μηδόκῳ τῷ πρόσω οἰκοῦντι
18 δῶτε. Τούτους μὲν οὕτως ἔπειθεν. Αὖθις δὲ Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ προσελθών, ἐπεὶ ἤκουσεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ ταπίδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν, ὅτι νομίζοιτο, ὁπότε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας. Οὗτος δ' ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποι-

ἐπεί] sic ABE pro *ἐπειδή*. — §. 17. *ὅ τι ἂν ἄγησθε*] sic scripsi e coni.; Born. e coni. edidit *ὅ τι ἂν ἄγητε*; *ὅ τι ἂν αἰτῆται* BDE; *ὅ τι ἂν αἰτεῖται* A; reliqui *ὅ τι ἄγετε*. — *οὕτως*] *οὖν* E; *οὖν οὕτως* B, v. ad I, 10, 18. — §. 18. *ἤκουσεν*] sic AB pro *ἤκουεν*. — *ταπίδας*] sic HIKL pro *τάπιδας*; v. ad §. 27. — *καλέσαι*] v. adn. — *Οὗτος δ' ἢν*] sic ABE pro *οὑτοσὶ δ' ἄν*. — *καταγαγεῖν*] sic AE pro *κατά-*

cis condita, inter Abdera et Doriscum sita (hodie *Maronia*).

ἑνὶ ἑκάστῳ, οὕστινας] H. e. *ἑνὶ ἑκάστῳ τούτων, οὕστινας*.

ἔχειν τι δοῦναι] Apte Hutchinsonus comparat Thuc. II, 97: *κατεστήσαντο γὰρ* (sc. *οἱ Ὀδρυσῶν βασιλεῖς*) *τοὐναντίον τῆς Περσῶν βασιλείας τὸν νόμον, ὄντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θρᾳξί, λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι· καὶ αἴσχιον ἦν αἰτηθέντα μὴ δοῦναι ἢ αἰτήσαντα μὴ τυχεῖν· ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνασθαι* (h. e. *διὰ τὴν δύναμιν*, Schol.) *ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο· οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα.*

Παριανούς] V. ad VII, 2, 7. De Medoco v. ad VII, 2, 32.

ἄνω] V. ad VII, 1, 28.

ὅτι — εἴη —, ἐπεὶ — εἴληφεν, — ἔσοιτο — γείτων οὖν — ἔσται] Observa obliquae orationis formam cum rectae mixtam: cuius modi exempla apud Graecos scriptores non rara sunt. Cf. similia ad I, 3, 14.

§. 17. *ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται*] Supple *τοῦτο* sc. *τὸ ὑμᾶς τούτῳ δοῦναι*. Verte: id melius vobis erit.

§. 18. *καλέσαι*] Dindorfius ex BDI recepit *καλέσαιτο*, quo eodem ducit scriptura codicis A *καλαίσετο*; sed recte docet Krügerus medium in hac formula non solere usurpari. Aliter res se habet III, 3, 1. VII, 2, 30. Hinc Lionus legendum coniecit *καλέσαι ὁ Σεύθης*. Haud scio, an scribendum sit *καλέσειε Σεύθης*.

οἴκαδε καταγαγεῖν] *Κατάγειν* proprie dicitur de

ἦσαι. Τοιαῦτα προὐμνᾶτο ἑκάστῳ προσιών. Προσελθὼν 19
δὲ καὶ Ξενοφῶντι ἔλεγε· Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ, καὶ
παρὰ Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι, καὶ ἐν τῇδε
τῇ χώρᾳ ἴσως ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ
ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν· ἄξιον οὖν σοι
καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην. Εὔνους δέ σοι 20
ὢν παραινῶ· εὖ οἶδα γάρ, ὅτι, ὅσῳ ἂν μείζω τούτων
δωρήσῃ, τοσούτῳ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείσῃ. Ἀκού-
ων ταῦτα Ξενοφῶν ἠπόρει· οὐ γὰρ δὴ διαβεβήκει ἔχων
ἐκ Παρίου εἰ μὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.

Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρᾳκῶν οἱ 21
κράτιστοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λο-
χαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴ τις πρεσβεία παρῆν ἀπὸ πό-
λεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἦν καθημένοις κύκλῳ· ἔπειτα δὲ
τρίποδες εἰσηνέχθησαν πᾶσιν, οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν με-

γειν. — §. 19. *καὶ χώραν*] καὶ χώρας BN. — §. 20. *μείζω τούτων*] μ. τούτῳ FGIK; id perperam recepit Dind.; μ. τοῦτον A. — *Ξενοφ.*] sic AB pro ὁ Ξ. — *οὐ γὰρ δὴ διαβεβήκει*] οὐ γὰρ δὴ διεβεβήκει; reliqui οὐ γὰρ διαβεβήκει, quod recepit Dind. — §. 21. *τῶν παρόντων*] sic ABDE pro τῶν τότε παρ. — *καὶ οἱ λοχαγοί*] καὶ λοχαγοί BFGHIL et Ald.; K haec verba om. — *οὗτοι δ' ἦσαν*] v. adn.

exsulibus, qui in patriam reducuntur. V. Sturz. L. X. T. II. p. 671. Timasio autem exsul erat. V. supra V, 6, 23.

Τοιαῦτα προὐμνᾶτο] Talia suadens captabat benevolentiam. V. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.) De asyndeto v. ad I, 10, 18.

§. 19. *ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων*] „Videtur maxime intelligere Alcibiadem. V. Corn. Nep. Alcib. c. 7." ZEUN. „Cf. Hellen. II, 1, 25. et ibi annotata. Ibi similiter Alcibiadis τείχη memorantur in ora Thraciae." SCHNEID.

§. 20. *μείζω τούτων*] maiora quam illi, quos commemoravi.

ὅσον ἐφόδιον] quantum pecuniae satis esset ad viaticum. Infra VII, 8, 19. ἔχοντες πρόβατα ὅσον θύματα, pecorum tantum, quantum ad sacrificia sufficeret.

§. 21. *εἴ τις*] V. ad V, 3, 3.

καθημένοις κύκλῳ] Scil. αὐτοῖς, eis sedentibus in orbem. V. ad I, 1, 7.

τρίποδες] mensae tripedes, quibus fercula imponebantur. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 333.

οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μ.] Deteriores libri FGHIKL itemque Aldina et Athenaeus II, 10. et IV, 13. dant οὗτοι δ' ὅσον εἴκοσι κρεῶν μ., quam scripturam retinendam censet Krügerus, postquam iam Schneiderus optimorum librorum scripturam, quam nos quoque cum Dindorfio et Poppone recepimus, restituit. Iure in illa scriptura male habet Dindorfium omissum ἦσαν; idem veretur, ne ea

στοὶ νενεμημένων· καὶ ἄρτοι ζυμῆτες μεγάλοι προςπεπε-
22 ρονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. Μάλιστα δ' αἱ τρά-
πεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γὰρ ἦν. Καὶ
πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης καὶ ἀνελόμενος τοὺς ἑαυ-
τῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ διεῤ-
ῥίπτει, οἷς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡςαύτως, ὅσον μό-
23 νον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ
ταὐτὰ ἐποίουν, καθ' οὓς καὶ αἱ τράπεζαι ἔκειντο. Ἀρκὰς
δέ τις Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαῤῥιπτεῖν
εἴα χαίρειν, λαβὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρ-
24 τον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. Κέρατα δὲ
οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας,
ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκεν, εἶπεν
ἰδὼν τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα· Ἐκείνῳ, ἔφη,
25 δός· σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δὲ οὐδέπω. Ἀκούσας Σεύ-

ζυμῆτες] v. adn. — §. 22. ἀεί] αἰεί AFGIKL, v. ad II, 3, 13. — καὶ ἀνελόμενος] v. adn. — τοὺς ἑαυτῷ παρακ.] sic AB pro τοὺς παρακ. αὐτῷ; utrumque recte se habet, v. ad I, 2, 14. et ad IV, 2, 18. — διεῤῥίπτει] ἐῤῥίπτει ABEHIKL et Ald. — §. 23. ταὐτά] Codd. ταῦτα; τὰ αὐτά Athenaeus. — διαῤῥιπτεῖν] sic Athenaeus; codd. διαῤῥίπτειν. — §. 24. ἧκεν] sic ABDEQ et Eustath. pro ἦν. — οὐδέπω] sic ABE pro οὔπω. — §. 25. Σεύθης] sic AB pro ὁ Σ. — λέγει] sic

ab correctore illata fuerit in Athenaeum.

ζυμῆτες] H. e. fermentati. Scripturam a nobis exhibitam tuentur optimi codd. ABDE itemque Athenaei edit. Venet. c. codd., quae habet ζύμητες (Bas. ζύμηται). Etiam in Pollucis Onomastico VI, 72. codices dant ζυμῆτες, v. ibi interpp. in ed. Dindorf. Vol. V. Part. I. p. 92. Reliqui codices habent ζυμῖται, quod in editiones migravit, itemque legitur in Pollucis Onom. VI, 32.; ἄρτον ζυμίτην commemorant etiam Suidas et Phavorinus; ex hoc loco Etym. M. h. v. affert: οἷον ἄρτοι ζυμῆται οἱ μεγάλοι; Hesychius denique: ζυμήεις ἄρτος· Ἀθήνησι ζυμίτης ἄρτος οὕτως καλεῖται.

μεγάλοι] §. 23. ὅσον τριχοίνικον ἄρτον. De v. χοῖνιξ v. ad I, 5, 6.

§. 22. Μάλιστα] Hoc vocabulum pertinet ad κατὰ τοὺς ξένους: maxime (in primis) hospitibus mensae apponebantur. Αἱ τράπεζαι igitur idem significant, quod antea οἱ τρίποδες; at Hutchinsonus τὰς τραπέζας interpretatur fercula, lances, comp. Polluc. Onom. VI, 84: τραπέζας δὲ ἐκάλουν καὶ τὰ σιτία τὰ ἐπ' αὐτῶν τιθέμενα, ubi v. interpp.

Καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης] Τοῦτο non ad antecedentia, sed ad sequentia referendum est, v. ad II, 5, 10. Fateor quidem collocationem huius vocabuli incommodam esse; nam exspectamus: καὶ πρῶτος ἐποίει Σεύθης τοῦτο; sed ob eam caussam locum corruptum esse censenti Krügero assentiri non possum; is enim post νόμος γὰρ ἦν excidisse putat τούτους δια-

θης τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγει. Ὁ δ' οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ ἠπίστατο. Ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

Ἐπειδὴ δὲ προὐχώρει ὁ πότος, εἰςῆλθεν ἀνὴρ Θρᾷξ 26
ἵππον ἔχων λευκὸν καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· Προπίνω σοι, ὦ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ διώκων, ὃν ἂν θέλῃς, αἱρήσεις καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δείσῃς τὸν πολέμιον. Ἄλλος παῖδα εἰςαγαγὼν οὕ- 27
τως ἐδωρήσατο προπίνων, καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. Καὶ Τιμασίων προπίνων ἐδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ ταπίδα ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνήσιππος δέ τις Ἀθη- 28
ναῖος ἀναστὰς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα, ἵνα καὶ ἐγώ, ἔφη, ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο, τί ποιή- 29

AB pro λέγοι, v. ad I, 3, 14. — δή] sic AB et Athenaeus pro ἤδη. — §. 26. Ἐπειδὴ δέ] sic AB; ἐπειδή E; reliqui ἐπεὶ δέ. — θέλῃς] sic AB pro ἐθέλῃς, v. var. scr. I, 3, 6. — §. 27. εἰςαγαγών] sic BN et Athenaeus; εἰςάγων AD; reliqui ἀγαγών. — φιάλην τε] sic ABD et Athen.; reliqui om. τέ. — ταπίδα] v. adn. — §. 28. καὶ ἐγώ] sic AB pro κἀγώ. — ἔχω σοι] sic AB pro σοὶ ἔχω. — §. 29. τί] sic ADEN pro ὅ τι, v. ad I, 3, 18. — ποιήσει] v. adn.

νέμειν aut simile quid. Durities illius collocationis tolletur, si ex A et B restituetur scriptura καὶ ἀνελόμενος. Particulam καί editores cum reliquis codd. omittunt. Haec particula saepe vim explicativam habet. V. ad I, 9, 6.

διεῤῥίπτει] disiiciens distribuebat (*zuwerfen*).

ὅσον μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών] tantum sibi relinquens, quantum satis esset ad gustandum. V. ad IV, 1, 5.

§. 23. εἴα χαίρειν] praetermittebat, spernebat, non curabat. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 521.

ὅσον τριχοίνικον ἄρτον] V. ad I, 8, 6.

§. 26. οὐ μή] V. ad II, 2, 12.

§. 27. Ἄλλος] De asyndeto v. ad I, 8, 9.

ταπίδα] Sic auctore Poppone cum IKL (Athenaeus habet κοπίδα) scripsi pro τάπιδα. Idem error etiam §. 18. a nobis correctus est. Si enim τάπις paroxytonon esset, accusativus exire debebat in ιν (τάπιν). V. nos in Gr. T. II. §. 273, 3. (Gr. schol. §. 53, 3. b.) Perversus tenor originem suam debere videtur vocabulo ὁ τάπης, τάπητος.

§. 28. ἵνα — ἔχω] Sententia aliqua mente supplenda est, ut: dico tibi hoc aut peto abs te hoc.

§. 29. ἠπορεῖτο, τί ποιήσει] Pro vulgato ποιήσοι cum A et B scripsi ποιήσει. Post verba dubitandi optativus futuri male se habet; aut coniunctivus aut optativus praesentis aoristive aut indicativus futuri legitimi sunt.

σει· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ὡς τιμώμενος ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθήμενος. Ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν
30 αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον. Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀνέστη θαῤῥαλέως δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθη, δίδωμι ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους φίλους εἶναι πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι
31 ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. Καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προσαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ πονεῖν

πλησιαιτάτῳ] πλησιωτάτω BD; πλησιεστάτῳ A, sed in marg. πλησιαιτάτῳ. — ἐκέλευεν] sic AB pro ἐκέλευσεν, v. ad II, 5, 1. — §. 30. μᾶλλον ἔτι] sic ABCDENO; reliqui om. ἔτι. — §. 31. προϊέμενοι] sic ABEQ pro προςέμενοι. — ἐθέλοντες] sic ABE; θέλοντες Q; reliqui om. — ἄν] ἐάν deteriores codd. — γυναῖκας κατακτήσῃ] sic optime e coni. Dind.; γυν. καταστήσῃ A (I?) HKLN et Ald.; γυν. καλὰς κατάστήσῃ FG; reliqui γυν. καλὰς κτήσῃ. Et ineptas hic esse iure censet Dind. formosas mulieres, quae numero tantum censentur,

§. 30. ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν] subbiberat, h. e. iusto largius biberat, V. Sturz. T. IV. p. 401.

τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους] meosque quos hic vides socios. De interiecto τούτους v. nos in Gr. T. II. §. 488. not. (Gr. schol. §. 246. not. 2.)

§. 31. προϊέμενοι] se periculis obiicientes.

§. 32. συγκατεσκεδάσατο μετ' αὐτοῦ τὸ κέρας] Sic scripsi cum Athenaeo IV. c. 35. p. 151., qui universum hunc locum inde a §. 21. prope ad litteram exscripsit, et cum Eustathio ad Hom. p. 707. 47., qui verba ἀναστὰς — κέρας attulit; neque aliter legitur in Suidae codice Leidensi (male in edd. συγκατεσκεδάσατο τὸ μετ' αὐτοῦ κέρας); neque multum dissentit Phavorinus, qui habet συγκατασκεδώσατο μετ' αὐτοῦ τὸ κ. Ad scripturam a nobis datam proxime accedit ea, quam Bornemannus dedit ex A et N: συγκατεσκεδάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέρας, quam scripturam etiam BDE habent, nisi quod voculam τό omittunt, quae ob ultimam antecedentis vocabuli syllabam facillime excidere potuit. Iam ante eum Dindorfius ediderat: κατεσκεδάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέρας, deleta syllaba συγ; „nam vix credibile est", inquit, „imitatum esse Xenophontem morem Thracium, multo autem minus praeivisse Seuthae sibi haud dubie nusquam cognitum; indicaret id autem συγκατεσκεδάσατο, sicut bibendo eum Seuthae praeivisse indicat, quod Seuthes dicitur συνεκπιεῖν ei. Atque decompositum illud nec repertum est alibi, et facillime per praecedens συνεξέπιε irrepere potuit." Ego libere profiteor haec syllabae συγ delendae argumenta mihi videri levissima. Iam vero quaero, quid sibi velint verba μετὰ τοῦτο. Nonne ieiuna plane sunt atque supervacanea, atque etiam alieno loco posita? Scripturam a nobis datam μετ' αὐτοῦ confirmant etiam FGHIL et Aldina, in quibus legitur συγκατεσκέδασε τῷ μετ' αὐτοῦ τὸ κέρας, porro K, qui habet συγκατεσκενάδασε τῷ μεθ' αὐτοῦ

ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὧν, ἂν
οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψῃ πα-
τρῴαν οὖσαν, τὴν δὲ κτήσῃ, πολλοὺς δὲ ἵππους, πολ-
λοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατακτήσῃ, οὓς οὐ λῄζε-
σθαι δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ
δῶρα. Ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε καὶ συγκατεσκεδά- 32
σατο μετ' αὐτοῦ τὸ κέρας. Μετὰ ταῦτα εἰςῆλθον κέρασί
τε, οἵοις σημαίνουσιν, αὐλοῦντες καὶ σάλπιγξιν ὠμοβοΐ-
ναις ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπίζοντες. Καὶ αὐ- 33

neo *καταστήσῃ* commodum. — *λῄζεσθαι*] *λῄζεσθαί σε* A B D E, et paullo post ante *δῶρα* eidem codd. om. *σέ*. — §. 32. *Ἀναστάς*] *Καὶ ὁ Σεύθης ἀναστάς* Athenaeus. — *συνεξέπιε*] *συνέπιε* Athen., Phot., Suid. v. *κατασκεδάζειν*. — *συγκατεσκεδάσατο κτλ.*] v. adn. — *κέρασί τε οἵοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες καί*] sic A C, Athenaeus et B, sed hic *οἷοι*; reliqui *Κερασουντaῖοι οἱ σημαίνουσιν αὐλοῖς τε καί*, nisi quod E *αὐλοῦντες καί* habet. — *μαγάδι*] *μεγάδιν* B E; *μιγάδιν* A.

τὸ κέρας, quodammodo etiam Photius, in quo est *συγκατεσκεδάσατο αὐτοῦ τὸ κ.* *Μετά* praepositio cum genitivo iuncta egregie significat communionem actionis cum altero. Cf. Plat. Criton. p. 46. D: *ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ.* Plura dedimus in Gr. T. II. §. 614. I. Clarissimam nostro loco affundit lucem Plat. Legg. I. p. 637. E: *Σκύθαι δὲ καὶ Θρᾷκες ἀκράτῳ παντάπασι χρώμενοι γυναῖκές τε καὶ αὐτοὶ καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχεόμενοι καλὸν καὶ εὔδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι.* Medium *καταχεόμενοι* stabilit scripturam *συγκατεσκεδάσατο* demonstratque reiiciendam esse coniecturam a Piersono ad Moer. p. 217. et Toupio emend. in Suid. p. 212. propositam *συγκατεσκέδασε τῶν μετ' αὐτοῦ τὸ κέρας.* Nam medium indicat in sua Thraces, non convivarum vestimenta id infudisse vini, quod, vino exhausto, in poculo residebat. Inducti sunt viri docti verbis, quae in scholiis ad Platon. l. d., apud Photium et Suidam v. *κατασκεδάζειν* leguntur: *ἔθος ἦν Θρᾴκιον ἐν τοῖς συμποσίοις, ἵνα, ὅταν πίωσι τοῦ οἴνου, οἱ συμπόται, ὅσον δύνανται, τὸ λοιπὸν τοῦ οἴνου καταχέωσι κατὰ τῶν ἱματίων τῶν συμποτῶν, ὅπερ ἔλεγον κατασκεδάζειν· οὕτω Ξενοφῶν ἐν τῷ ζ' τῆς τοῦ Κύρου ἀναβάσεως.* Krügerus in ed. min. edidit: *κατεσκεδάσατο τῶν μετ' αὐτοῦ τὸ κ.*, unde parum proficitur. Weiskius retinet deteriorum librorum scripturam: *τῷ μετ' αὐτοῦ*, sc. *ἐκπιόντι*, ut dativus pendeat a *σύν* praepositione verbi, quae ostendat Seuthen honorifice et amice propinationem Xenophontis accepisse.

εἰςῆλθον κέρασι κτέ.] H. e. ingressi sunt (homines) eiusmodi cornibus, quibus in exercitu signa dantur, et tubis de crudo bovis corio factis canentes. Ad *εἰςῆλθον* pronomen indefinitum *τινές* suppleri opus non est, quum id lateat in participio *αὐλοῦντες*. V. ad IV, 3, 10.

ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπίζοντες] Haec verba sic accipienda videntur:

τὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν καὶ ἐξήλατο ὥςπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. Εἰςῄεσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.

34 Ὡς δ' ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ εἶπον, ὅτι ὥρα νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύνθημα παραδιδόναι. Καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι, ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρᾳκῶν εἴςεισι νυκτός· οἵ τε γὰρ πολέμιοι Θρᾷκες ὑμῖν καὶ ἡμῖν

35 οἱ φίλοι. Ὡς δ' ἐξῄεσαν, συνανέστη ὁ Σεύθης οὐδὲν ἔτι μεθύοντι ἐοικώς. Ἐξελθὼν δ' εἶπεν αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀποκαλέσας· Ὦ ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ ἴσασί πω τὴν ἡμετέραν συμμαχίαν· ἢν οὖν ἔλθωμεν ἐπ'

§. 34. δυσμαῖς] δυσμάς AFGHIKL et Ald. — ὥρα] sic ABE pro ὥρα εἴη. — ὑμῖν κ. ἡμῖν] v. adn. — §. 35. οὐδὲν ἔτι] v. adn. — αὐτοὺς τούς] αὐτὸς οὗτος ABDE. — ἡμετέραν] sic Castellio pro ὑμετέραν. — μάλιστα ἄν] om. E; ἄν om. AB. — καὶ ἀνθρώπ. κ. χρ.] sic AB pro χρήματα καὶ ἀνθρ. — §. 36. ἀναμένετε] sic AB pro ἀναμενεῖτε. —

cornibus et tubis ita utebantur, ut et numeros (*den Takt*) indicarent, et cantum ederent similem ei, qui magade efficitur. De μαγάδι v. Sturz. L. X. T. III. p. 64. et quem Poppo laudavit Boeckhium in Commentt. metrr. in Pindar. p. 261 sqq. Halbkartus hunc locum sic vertit: „*Hierauf traten Leute herein, die auf Hörnern — bliesen und mit Trompeten — den Takt und gleichsam die Oktave angaben*", addita hac adnotatione: „*Ich denke mir nämlich, daſs, wie sonst die Magadis, so auch hier die Schlauchtrompeten nur nach bestimmten Intervallen einfielen, ungefähr wie bei der Janitscharenmusik die Becken, und daſs Xenophon dies ῥυθμοὺς σαλπίζειν nennt. Daſs diese Musik ein Beginnzeichen (Signal) sein sollte, — glaube ich daraus schlieſsen zu dürfen, weil Seuthes sogleich aufsteht, mit einem Kriegsruf gleichsam darauf antwortet und dann eine mimische Vorstellung giebt.*" De forma μαγάδι v. nos in Gr. T. I. §. 288. not. 7. (ubi tamen μάγαδι mutandum est in μαγάδῖ) et in Gr. schol. §. 63. not. 5. Cf. ad VII, 8, 12. Poppo, allato Stephano in Append. ad Thes.: „Notandum est Phyllidem in obliquis dicere et μάγαδιν et μαγάδιδα, in dativo μαγάδι", miram tamen hanc formam apud Xenophontem esse putat; nam licet τύρσιος et Συευνέσιος dixerit (v. ad VII, 8, 12.), tamen haec nomina etiam in reliquis casibus vocalem puram habere solere, non, ut nostrum (μάγαδις, ιδος), in solo dativo, qui vel in illis in ει nonnunquam transeat. Quocirca μαγάδιδι aut saltem μαγάδει restituendum censet. Ego nihil mutandum existimo, quum hoc vocabulum non Graecae originis esse videatur atque ob eam caussam etiam a vulgari lege deflectere possit. Recte hoc vocabulum eiusque declinationem Heilandus de dial. Xen. p. 7. ad Dorienses referre videtur.

§. 33. ἀνέκραγε — πολε-

αὐτούς, πρὶν φυλάξασθαι, ὥστε μὴ ληφθῆναι, ἢ παρα-
σκευάσασθαι, ὥστε ἀμύνασθαι, μάλιστα ἂν λάβοιμεν καὶ
ἀνθρώπους καὶ χρήματα. Συνεπῄνουν ταῦτα οἱ στρα- 36
τηγοὶ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. Ὁ δ' εἶπε· Παρασκευασά-
μενοι ἀναμένετε· ἐγὼ δέ, ὁπόταν καιρὸς ᾖ, ἥξω πρὸς
ὑμᾶς καὶ τοὺς πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν ἡγήσομαι
σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Σκέψαι τοίνυν, εἴ- 37
περ νυκτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον
ἔχει· μεθ' ἡμέραν μὲν γὰρ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖται τοῦ
στρατεύματος, ὁποῖον ἂν ἀεὶ πρὸς τὴν χώραν συμφέρῃ,
ἐάν τε ὁπλιτικόν, ἐάν τε πελταστικόν, ἐάν τε ἱππικόν·
νύκτωρ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησιν ἡγεῖσθαί ἐστι τὸ βραδύ-

ᾖ] sic ABDE pro εἴη. — πρός] sic ABEQ pro παρά. — §. 37. μεθ'] καθ' BDEQ. — ἡγεῖται] sic ABEQ pro ἡγεῖσθαι. — ὁποῖον ἂν ἀεί] ὁποῖον ἂν δεῖ ABE; reliqui ὁποῖον ἀεί. — συμφέρῃ] sic B correctus pro συμφέρει. — ἡγεῖσθαί ἐστι] sic AB pro ἐστὶν ἡγ.

μικόν] bellicum quiddam vociferatus est. V. nos in Gr. T. II. §. 548, 2. [Gr. schol. §. 278, 3. b.]

§. 34. **σύνθημα**] V. ad I, 8, 16.

παραγγεῖλαι, ὅπως — εἴσεισι] De παραγγέλλειν c. ὅπως et indicativo futuri (εἴσεισι enim habet, uti constat, vim futuri) v. Rost. §. 186, 4. Kühner. T. II. §. 776, 1. (Gr. schol. §. 330, 6.)

ὑμῖν καὶ ἡμῖν] Sic Dindorfius cum ABDEN pro vulg. ἡμῖν καὶ ὑμεῖς scripsit. Bornemannus, qui secutus est Dindorfium, interpretatur receptam scripturam sic: e Thracum genere tam vestri hostes sunt, quam nostri amici. Alteram scripturam Zeunius vertit sic: nam non minus Thraces sunt hostes, quam vos amici; Weiskius: nam et hostes nostri e Thracum genere sunt, et vos amici nostri e Thracum item estis genere (adeo, ut vos in tenebris pro hostibus habere possimus). De obliquae orationis in rectam transitu v. ad I, 3, 14.

§. 35. **οὐδὲν ἔτι**] nullo modo adhuc. Pro οὐδὲν ἔτι, quod tuentur ABDEN, reliqui habent οὐδέν τι, quod per se minime improbandum est. Cf. infra VII, 6, 26: ἐδυνάμεθα σῖτον λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον. Cf. Breitenbachium ad Xen. Oecon. III, 8. Kühner. Gr. T. II. §. 557. not. 4. (Gr. schol. §. 279. not. 10.)

αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀποκαλέσας] sevocatis ducibus solis. V. ad II, 2, 1.

ἣν — ἔλθωμεν —, μάλιστα ἂν λάβοιμεν] V. nos in Gr. T. II. §. 818, 2. b. [Gr. schol. §. 339, 3. a. α.] Cf. infra VII, 5, 10.

§. 36. **σὺν τοῖς θεοῖς**] V. ad III, 2, 8. De collocatione enuntiationum εἴπερ — πορευσόμεθα, εἰ — ἔχει v. ad III, 2, 31. et de εἰ affirmativo ad III, 2, 22.

§. 37. **μεθ' ἡμέραν κτἑ.**] Interdiu in itineribus in primo exercitus agmine sunt, ut pro cuiusque regionis ratione expedit, si-

38 τατον· οὕτω γὰρ ἥκιστα διασπᾶται τὰ στρατεύματα καὶ
ἥκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλλήλους· οἱ δὲ
διασπασθέντες πολλάκις καὶ περιπίπτουσιν ἀλλήλοις καὶ
39 ἀγνοοῦντες κακῶς ποιοῦσι καὶ πάσχουσιν. Εἶπεν οὖν
Σεύθης· Ὀρθῶς λέγετε, καὶ ἐγὼ τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῳ
πείσομαι. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω τῶν πρεσβυτά-
των τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς δ' ἐφέψομαι
τελευταῖος τοὺς ἵππους ἔχων· ταχὺ γὰρ πρῶτος, ἂν δέῃ,
παρέσομαι. Σύνθημα δ' εἶπον Ἀθηναίαν κατὰ τὴν
συγγένειαν. Ταῦτ' εἰπόντες ἀνεπαύοντο.
40 Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ μέσας νύκτας, παρῆν Σεύθης
ἔχων τοὺς ἱππέας τεθωρακισμένους καὶ τοὺς πελταστὰς
σὺν τοῖς ὅπλοις. Καὶ ἐπεὶ παρέδωκε τοὺς ἡγεμόνας, οἱ
μὲν ὁπλῖται ἡγοῦντο, οἱ δὲ πελτασταὶ εἵποντο, οἱ δ' ἱπ-
41 πεῖς ὠπισθοφυλάκουν. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης
παρήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἐπῄνεσε τὸν Ἑλληνικὸν
νόμον· πολλάκις γὰρ ἔφη νύκτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις
πορευόμενος ἀποσπασθῆναι σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν
πεζῶν· νῦν δ', ὥσπερ δεῖ, ἀθρόοι πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
φαινόμεθα. Ἀλλὰ ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀνα-
42 παύεσθε, ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥξω. Ταῦτ' εἰπὼν ἤλαυνε

§. 39. Ὀρθῶς] sic AB pro ὀρθῶς τε, quod per se optime se habet. — ἐγώ] sic AB; reliqui om. — Ἀθηναίαν] v. adn. — §. 42. ἐσκέψατο, εἰ] sic ABE pro ἐσκ. ἐν τῇ ὁδῷ, εἰ. — πρόσω ἡγούμενα] sic ABE pro προηγούμενα. — ἧκε] sic ABDE pro ἥκει. — §. 43. Ἄνδρες καλῶς] sic ABE pro καλῶς ὦ ἄνδρ. — ἦν] sic ABD pro ἐάν. — λειφθῆτε] ἔ-

ve gravis armaturae milites, sive cetrati, sive equites. De re comparant Cyrop. V, 3, 37.

§. 39. εἶπον] Sc. Thraces, aut Seuthes ducesque, aut, quod mihi maxime placet, Seuthes et Xenophon, inter quos sine dubio de illa tessera conventum erat.

Ἀθηναίαν] Sic BDEN; Ἀθηναίων A; Ἀθηναῖον FGH (hic correctus) IK; reliqui Ἀθηναῖοι. Iam Porsonus scripturam, quam recepimus, restituendam censuerat, formam poeticam a Xenophonte minime abiudicandam docens, comp. Aristoph. Av. 829. 1652. Eq. 760. Plat. Euthydem. p. 82, 12. ed. Oxon., cui restituendum Ἀθηναίῃ ex Eustath. ad Odyss. III. p. 1456, 50. Schaeferus ad Gregor. Cor. p. 394. addit: Aristoph. Pac. 271: ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία, comp. H. Stephan. Append. de dial. Att. p. 236. Θηβαία, Eustath. ad Hom. Il. p. 458, 8. ed. Bas. Νικαία, Phot. Lex. c. 219. extr. Νικαίην, νίκην. Pro Ἀθηναίαν Dindorfius auctore Schaefero edidit Ἀθηναία, quum Cyrop. III, 3, 58. VII, 1, 10. nominativus de tessera mili-

δι' ὄρους ὁδόν τινα λαβών. Ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλήν, ἐσκέψατο, εἰ εἴη ἴχνη ἀνθρώπων ἢ πρόσω ἡγούμενα ἢ ἐναντία. Ἐπεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν ὁδόν, ἧκε ταχὺ πάλιν καὶ ἔλεγεν· Ἄνδρες, καλῶς ἔσται, ἢν θεὸς θέλῃ· 43
τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως, ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγὼν σημήνῃ τοῖς πολεμίοις· ὑμεῖς δ' ἕπεσθε· κἂν λειφθῆτε, τῷ στίβῳ τῶν ἵππων ἕπεσθε· ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη ἥξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.

Ἡνίκα δ' ἦν μέσον ἡμέρας, ἤδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς 44
ἄκροις καὶ κατιδὼν τὰς κώμας ἧκεν ἐλαύνων πρὸς τοὺς ὁπλίτας καὶ ἔλεγεν· Ἀφήσω ἤδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας εἰς τὸ πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. Ἀλλ' ἕπεσθε ὡς ἂν δύνησθε τάχιστα, ὅπως, ἐάν τις ὑφιστῆται, ἀλέξησθε. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κα- 45
τέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου. Καὶ ὃς ἤρετο· Τί καταβαίνεις, ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ; Οἶδα, ἔφη, ὅτι οὐκ ἐμοῦ μόνου δέῃ· οἱ δ' ὁπλῖται θᾶττον δραμοῦνται καὶ ἥδιον, ἐὰν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι. Μετὰ ταῦτα ᾤχετο καὶ Τιμασίων μετ' 46
αὐτοῦ ἔχων ἱππεῖς ὡς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάκοντα ἔτη παριέναι

φθητε A, ἐφθητε B; ἐφθῆτε DE; ληφθῆτε IK. — εἰς κώμας] sic AB pro εἰς τὰς κ. — πολλάς] τινάς ABE; hinc Born. coni. πολλάς τέ τινας κ. εὐδ. — §. 44. ἐάν] sic AB pro ἄν. — §. 45. μόνου] sic AB pro μόνον. — ἐάν] sic AB pro ἄν. — §. 46. ἱππεῖς] sic ABE pro ἱππέας, v. ad I, 5, 13. — τριάκοντα] πεντήκοντα EHIKLN.

tari positus sit. At haec caussa levioris momenti est.

κατὰ τὴν συγγένειαν] propter cognationem, qua Thraces cum Atheniensibus, Minervae cultoribus, iuncti erant. V. Krügerum de auth. p. 33. et adnotata in VII, 2, 31.

§. 40. νύκτας] V. ad I, 7, 1.

§. 41. καὶ σὺν ὀλίγοις πορευόμενος] H. e. vel quum cum paucis copiis iter faceret. De seq. ἀθρόοι πάντες v. ad V, 2, 1.

νῦν δὲ κτλ.] De obliquae orationis in rectam transitu v. ad I, 3, 14.

ἥξω] redibo. V. ad II, 1, 1.

§. 43. λήσομεν ἐπιπεσόντες] V. nos in Gr. schol. §. 257. d. Adde Madvig. Observatt. gramm. p. 46.

ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις] praeibo cum equitibus. V. ad I, 6, 1. De dativo v. ad I, 8, 1.

§. 44. Ἀφήσω — καταθεῖν τοὺς — ἱππέας] dimittam equites, ut decurrant. Qui infinitivi usus apud Graecos frequentissimus notus est e grammaticis.

§. 45. Καὶ ὅς] V. ad I, 8, 16.

ἀπὸ τῶν λόχων εὐζώνους. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρόχαζε τούτους ἔχων, Κλεάνωρ δ' ἡγεῖτο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.
47 Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν, Σεύθης ἔχων ὅσον τριάκοντα ἱππέας προςελάσας εἶπε· Τάδε δή, ὦ Ξενοφῶν, ἃ σὺ ἔλεγες· ἔχονται οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί μοι ἄλλος ἄλλῃ διώκων, καὶ δέδοικα, μὴ συστάντες ἀθρόοι που κακόν τι ἐργάσωνται οἱ πολέμιοι. Δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καταμένειν τινὰς ἡμῶν·
48 μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω τὰ ἄκρα καταλήψομαι· σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ διςχίλιοι, πρόβατα ἄλλα μυρία. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ηὐλίσθησαν.
1 IV. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατακαύσας ὁ Σεύθης τὰς

λόχων] λοχαγῶν BEHN et Ald. — ἄλλων] om. AFGHIKL et Ald. — §. 47. τριάκοντα] sic ABDEMN pro πεντήκοντα. — ἱππέας] ἱππεῖς B. — ἔρημοι οἱ ἱππ.] sic AB pro οἱ ἱππ. ἔρ. — ἄλλῃ] sic ABDEN pro ἀλλαχῇ. — §. 48. Ἐπεὶ δέ] δέ om. AB. — συνηλίσθησαν] συνηυλ. BHIKLN et Ald. — ὡς] εἰς BE. — δέ] om. A. — πρόβατα ἄλλα] sic AB pro καὶ ἄλλα πρ. — Τότε μὲν δή] sic AB pro καὶ τότε μέν.
Cap. IV. §. 1. οἰκίαν οὐδεμ.] sic AB pro οὐδεμ. οἰκ. —

§. 46. ἐτρόχαζε] Hoc verbo, Atticistis improbato, saepius usus est Xenophon. V. Lobeck. ad Phryn. Parerg. p. 582 sq. Sturz. L. X. T. IV. p. 340.

§. 47. ὅσον] circiter. V. ad I, 8, 6.

Τάδε δή] Scil. ἐστίν. Haec iam evenerunt, quae tu dicebas. Retulit haec verba Zeunius ad Xenophontis monitum, quod supra §. 38. legimus, Schneiderus ad §. 37., Halbkartus ad Xenophontis orationem in superioribus praetermissam (cf. ad V, 7, 2.), Bornemannus denique ad §. 31., ubi inter alia etiam hoc praedixerat Xenophon: πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατακτήσῃ, neque alio spectare putat Seuthae verba ἔχονται οἱ ἄνθρωποι.

ἔχονται οἱ ἄνθρωποι] capti tenentur hostes. De v. ἄνθρωποι v. ad III, 1, 23.

ἀλλὰ γάρ] at enim (*aber freilich*). V. ad III, 2, 25.

ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί μοι] equites, a reliquis copiis disiuncti, dilapsi mihi sunt. De οἴχεσθαι v. ad I, 4, 8.; de dativo qui dicitur ethico v. nos ad Commentar. III, 6, 2.

ἄλλος — διώκων] V. ad I, 8, 27.

§. 48. πρόβατα ἄλλα] V. ad I, 5, 5.

Cap. IV. §. 1. ὅπως — ἐνθείη —, οἷα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται] Dictum pro

κώμας παντελῶς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φό-
βον ἐνθείη καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷα πείσονται, ἂν μὴ πεί-
θωνται, ἀπῄει πάλιν. Καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε δια- 2
τίθεσθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως ἂν μισθὸς
γένηται τοῖς στρατιώταις· αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες
ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. Οἱ δ' ἐκλι-
πόντες ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη. Ἦν δὲ χιὼν πολλὴ καὶ ψῦ- 3
χος οὕτως, ὥςτε τὸ ὕδωρ, ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον,
ἐπήγνυτο καὶ ὁ οἶνος ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων
πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα. Καὶ τότε δῆλον 4
ἐγένετο, οὗ ἕνεκα οἱ Θρᾷκες τὰς ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς
κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον
περὶ τοῖς στέρνοις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς, καὶ ζει-
ρὰς μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ
χλαμύδας. Ἀφιεὶς δὲ τῶν αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τὰ 5

§. 2. *Ἡρακλείδην*] v. adn. — *ὅπως ἂν μισθός*] sic ABE; reliqui om. *ἄν*, v. ad II, 5, 16. — *γένηται*] *γένοιτο* BE. — *ἐστρατοπεδεύοντο*] sic ABDE pro *ἐστρατοπεδεύσαντο*. — *ἀνὰ τό*] *εἰς τό* B; om. AD. — §. 3. *ὁ οἶνος*] *οἶνος ὁ* B; *ὁ οἶνος ὁ* E. — *καὶ ῥῖνες*] *αἱ ῥ.* B; v. ad I, 4, 8. — *ἀπεκαίοντο*] sic LN, Ald., correctum H, correcti IK; *ἀπεκρίναντο* AD; *ἀπεκείραντο* BQ. — §. 4. *τῶν ποδῶν*] sic ABE, Etym. M. et Phot. pro *ποδῶν*.

vulgari: *οἷα πείσοιντο, εἰ μὴ πείθοιντο.* V. ad I, 3, 14. De *οἷα πείσονται* v. ad I, 7, 4.

§. 2. *διατίθεσθαι*] V. ad VI, 6, 37.

Ἡρακλείδην] Sic recte restitutum est ex A et B pro vulg. *Ἡρακλείδῃ*; nam Heraclides ad praedam vendendam Perinthum missus est. Cf. VII, 5, 2. De Heraclide cf. supra VII, 3, 15., de Perintho ad II, 6, 2.

ἐκλιπόντες] Sc. *τὸ πεδίον*. Cf. Breitenbach. ad Oecon. VII, 38.

§. 3. *Ἦν — ψῦχος οὕτως*] erat frigus tali modo. V. Kühnerus in Gr. T. II. §. 416, 3. (Gr. schol. §. 240. not. 2.)

ἀπεκαίοντο] V. ad IV, 5, 3.

§. 4. *ἀλωπεκίδας*] Cf. Herod. VII, 75. Ovid. Trist. III, 10, 19.

ζειράς] V. Sturz. L. X. T. II. p. 450. Ex Harpocrat.: *ζειρά, ἤτοι σειρά, ὥς τινες, ἣν ἔνδυμά τι, ὃ ἐπενδύοντο μετὰ τοὺς χιτῶνας, ὥςπερ ἐφαπτίδας,* Zeunius concludit *τὰς ζειρὰς* fuisse paenulas sive vestes exteriores usque ad pedes demissas et cingulo adstrictas, collato etiam Herodoto VII, 69., ubi de Arabibus dicit: *ζειρὰς ὑπεζωσμένοι ἦσαν.* Ex Etym. M.: *ζειραί, χιτῶνες ἀνακεκολπωμένοι ἢ ἀνάκωλοι* (tunicae in sinus retractae vel abscissae, non fimbriatae), atque ex hoc ipso Xenophontis loco idem concludit hoc genus vestimenti apud Graecos fuisse brevius.

§. 5. *τῶν αἰχμαλώτων*] V. ad I, 5, 7.

ὄρη ἔλεγεν, ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται οἰκήσοντες καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον, καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ. Ἐκ τούτου κατέβαινον καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ πρεσβύτεροι· οἱ δὲ νεώτεροι
6 ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις ηὐλίζοντο. Καὶ ὁ Σεύθης καταμαθὼν ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα τῶν ὁπλιτῶν τοὺς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. Καὶ ἀναστάντες τῆς νυκτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν εἰς τὰς κώμας. Καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι ἐξέφυγον· πλησίον γὰρ ἦν τὸ ὄρος· ὅσους δὲ ἔλαβε, κατηκόντισεν ἀφειδῶς Σεύθης.
7 Ἐπισθένης δ' ἦν τις Ὀλύνθιος παιδεραστής, ὃς ἰδὼν παῖδα καλὸν ἡβάσκοντα ἄρτι, πέλτην ἔχοντα, μέλλοντα ἀποθνήσκειν, προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἱκέτευσε
8 βοηθῆσαι παιδὶ καλῷ. Καὶ ὃς προσελθὼν τῷ Σεύθῃ δεῖται μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παῖδα καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο, ἢ εἴ τινες εἶεν καλοί, καὶ μετὰ
9 τούτων ἦν ἀνὴρ ἀγαθός. Ὁ δὲ Σεύθης ἤρετο· Ἦ καὶ

§. 5. οἰκήσοντες] καὶ οἰκήσονται A; οἰκήσονται M; om. BN. — καὶ πρεσβύτεροι] sic ABE pro καὶ οἱ πρ. — §. 6. ὁ — τόν] om. B. — συνεπισπέσθαι] sic ABDEN pro συνέπεσθαι. — εἰς τὰς κώμας] sic ABD pro ἐπὶ ταῖς κώμαις; v. adn. — ἔλαβε] sic ABDEN pro κατέλαβον. — ἀφειδῶς Σ.] sic ABDEN pro ἅπαντας ὁ Σ. — §. 7. παῖδα καλόν] v. adn. — ἱκέτευσε] ἱκέτευε BD. — §. 8. δεῖται] v. adn. — §. 9. θέλοις] sic B; θέλεις A; reliqui ἐθέλοις, v. var.

εἰ μὴ καταβήσονται — πείσονται κτλ.] V. ad I, 3, 14. De repetito ὅτι v. ad III, 2, 25.

ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ] Krügerus vertit: fame, quae inde esset exoritura. Supra I, 5, 5. in optimis codd. legitur: ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ et II, 2, 11. in omnibus: ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα. Utrumque recte dicitur. V. Maetznerum ad Lycurg. p. 295.

ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις] De ὑπό c. acc. iuncto v. Gr. T. II. §. 617, 3. (Gr. schol. §. 299. III.) Cf. §. 11.

§. 6. παρῆσαν εἰς τὰς κώμας] V. ad I, 2, 2.

§. 7. Ἐπισθένης κτλ.] Exspectes Ἐπισθένης δὲ Ὀλύνθιος παιδεραστὴς ὤν, ἰδὼν —, ἱκέτευσε. V. ad I, 9, 14.

παῖδα καλόν] Sic recte A et B pro καλὸν παῖδα; nam h. l. vis posita est in παῖδα.

§. 8. Καὶ ὅς] V. ad I, 8, 16.

δεῖται] Sic ABE pro δέεται, quam scripturam diu dubitavi reiicere; nam saepe Xenophontem in hoc verbo formas solutas admisisse demonstravi ad Commentar. I, 6, 10. Infra VII, 7, 31. δέεσθαι omnes codd. mordicus tenent. Cf. infra ad VII, 6, 37. πλέετε et Heiland. de dial. Xen. p. 19.

λόχον — καλοί] „Plato Symp.

θέλοις ἄν, ὦ Ἐπίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν; Ὁ
δ' εἶπεν ἀνατείνας τὸν τράχηλον· Παῖε, ἔφη, εἰ κελεύει
ὁ παῖς καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι. Ἐπήρετο ὁ Σεύθης 10
τὸν παῖδα, εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντὶ ἐκείνου. Οὐκ εἴα ὁ
παῖς, ἀλλ' ἱκέτευε μηδὲ ἕτερον κατακαίνειν. Ἐνταῦθα
ὁ Ἐπισθένης περιλαβὼν τὸν παῖδα εἶπεν· Ὥρα σοι, ὦ
Σεύθη, περὶ τοῦδέ μοι διαμάχεσθαι· οὐ γὰρ μεθήσω
τὸν παῖδα. Ὁ δὲ Σεύθης γελῶν ταῦτα μὲν εἴα· ἔδοξε 11
δ' αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθῆναι, ἵνα μηδ' ἐκ τούτων τῶν
κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους τρέφοιντο. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν
τῷ πεδίῳ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου· ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων
τοὺς ἐπιλέκτους ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄρος ἀνωτάτω κώμῃ, καὶ
οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐν τοῖς ὀρείοις καλουμένοις Θρᾳξὶ
πλησίον κατεσκήνησαν.

Ἐκ τούτου ἡμέραι οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ οἱ 12
ἐκ τοῦ ὄρους Θρᾷκες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην
περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. Καὶ Ξενοφῶν

scr. I, 3, 6. — εἶπεν ἀνατείνας] sic B; ὑπὲρ ἀνατείνας A; reliqui ἐπανατείνας. — ἔφη] sic AB pro εἶπεν. — κελεύει] κελεύοι AB. — §. 10. Ἐνταῦθα] sic AB pro ἐνταῦθα δή. — §. 11. μηδ'] v. adn. — οἱ] om. AE. — ὁ δὲ Ξεν.] sic AB pro Ξεν. δέ. — ὀρείοις καλ.] v. adn. — §. 12. οὐ πολλαί] τὲ πολλαί ADEN; Schneid. et Dind. coni. τ' οὐ πολλαί. — σπονδ. κ. ὁμήρ.] sic AB pro ὁμήρ. κ. σπ. — Ξενοφῶν] ὁ Ξεν. AFG.

c. 6. εἰ οὖν μηχανή τις γένοιτο, inquit, ὥςτε πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν, ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν. Cf. Xen. Symp. VIII, 32. [ubi v. Bornemannum.]" ZEUN.

§. 10. εἰ παίσειεν] percuteretne. V. ad I, 10, 5.

ἀντὶ ἐκείνου] Exspectes ἀντὶ ἑαυτοῦ, at v. ad IV, 3, 20.

§. 11. μηδ' ἐκ τούτων] Sic recte A B D E N pro μὴ ἐκ τ., quod cura Dindorfio praelatum sit, non intelligo. Dicit enim Xenophon μηδέ, quia iam supra §. 1. similis res commemorata est.

ἐν τοῖς ὀρ. καλουμένοις Θρᾳξί] H. e. in agro Thracum, qui montani vocantur. Populi nomen saepe apud Graecos pro terrae nomine dici satis notum est. Recepimus cum Dindorfio ex Q ὀρείοις; eodem ducit scriptura ὀρίοις in B et E et ὁρίοις in A et D; reliqui habent ὀρεινοῖς. Cf. §. 21. Utraque forma usitata est Xenophonti, sed rarius legitur ὄρειος, quam ὀρεινός. V. Sturz. L. X. T. III. p. 319. Articulum τοῖς post ὀρείοις recte omiserunt A B D. Comparat Krügerus I, 8, 25. V, 4, 15. 9, 7. VII, 1, 33. 5, 1. 12.

§. 12. καὶ — διεπράττοντο] quum — egerunt. V. ad II, 1, 7. De οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Θρᾷκες v. ad I, 1, 5. Cf. §. 13.

ἐλθὼν ἔλεγε τῷ Σεύθῃ, ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις σκηνῷεν, καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἥδιον δ' ἂν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς ἂν χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς
13 *στεγνοῖς, ὥστε ἀπολέσθαι. Ὁ δὲ θαῤῥεῖν ἐκέλευε καὶ ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῷ. Ἐδέοντο δὲ καὶ τοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ὄρους συμπρᾶξαί σφισι τὰς σπονδάς. Ὁ δ' ὡμολόγει καὶ θαῤῥεῖν ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθῃ. Οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.*

14 *Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοί. Καὶ ἡγεμὼν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας· χαλεπὸν γὰρ ἦν ἄλλως τὰς οἰκίας σκότους ὄντος ἀνευ-*

ἐλθών] sic ABD; reliqui om. — τόποις] om. AB. — σκηνῷεν] v. adn. — ἥδιον δ' ἄν] ἥδ. τ' ἄν A. — ἐχυροῖς ἄν] v. adn. — στεγνοῖς] v. adn. — §. 13. αὐτῷ] sic BM et Ald. pro αὐτῶν. — δὲ καὶ τοῦ Ξενοφ.] δὲ καὶ αὐτοῦ Ξεν. B; δὲ αὐτοῦ Ξ. A. — τῶν] om. ABD. — §. 14. τῆς οἰκίας]

σκηνῷεν] σκηνῶμεν AB; σκηνοῖεν HL; reliqui σκηνῷεν, quod etiam scriptura σκηνῶμεν confirmatur. Poppo dedit cum H et L σκηνοῖεν, quia Xenophonti σκηνεῖν et σκηνοῦν usitata essent, non σκηνᾶν. At supra quoque V, 3, 9. duo optimi codd. A et B exhibent σκηνῶσιν pro vulg. σκηνοῦσιν.

ἐν ἐχυροῖς ἂν χωρίοις] Consulto non obtemperavi h. l. auctoritati optimorum librorum ABDN, qui habent ἐν ἑτέροις χωρίοις, omisso ἄν. E dat ἑτέροις quidem, sed non omittit ἄν; ἑτέροις plane ieiunum est, et duplex ἄν elegantius est, quam ut a librariis profectum videatur. V. ad I, 3, 6. Etiam paullo post deteriores codd. FGHIKL sine dubio veram tuentur scripturam στεγνοῖς pro στενοῖς; nam vocabulis ἔξω ἐν ἐχυροῖς χωρίοις aptissime opponuntur vocabula ἐν τοῖς στεγνοῖς, ὥστε ἀπολέσθαι, h. e. in tectis quidem, sed exitialibus.

ἥδιον — μᾶλλον] V. ad IV, 6, 11.

§. 13. ἐκέλευε καὶ ἔδειξεν] V. ad I, 3, 3.

Οἱ δ' ἄρα] H. e. scilicet illi non serio haec dicebant, sed speculandi caussa. De ἄρα v. ad IV, 2, 15.

§. 14. Ταῦτα μέν] De asyndeto v. ad I, 10, 18.

καὶ γὰρ — σταυροῖς] „ac per hos aditum invenire nemo melius quam dominus poterat." KRÜG.

§. 15. Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο] Krügerus in ed. min. legendum coniicit ἐπεὶ δὲ γένοιντο; at v. ad IV, 7, 16. ὁπότε — ἔμελλον. — Γίγνεσθαι κατὰ τὰς θύρας est venire ad fores, uti saepissime γίγνεσθαι usurpatur.

σκυτάλοις] Suidas: σκύταλον, τὸ ῥόπαλον (clava). V. Sturz. L. X. T. III. p. 60.

ἃ — ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες κτλ.] quae habere se dicebant (Thyni), minitantes

ρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις· καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιε-
σταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα. Ἐπεὶ 15
δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἑκάστου τοῦ οἰκήματος, οἱ
μὲν εἰσηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἔβαλλον, ἃ ἔχειν
ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας, οἱ δ'
ἐνεπίμπρασαν, καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ καλοῦντες
ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφασαν κατα-
καυθήσεσθαι αὐτόν. Καὶ ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαί- 16
νετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἔν-
δον ἦσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ
Σιλανὸς Μακέστιος, ἐτῶν ἤδη ὡς ὀκτωκαίδεκα ὤν, ση-
μαίνει τῇ σάλπιγγι· καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι
τὰ ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. Οἱ δὲ Θρᾷ- 17
κες φεύγουσιν, ὥσπερ δὴ τρόπος ἦν αὐτοῖς, ὄπισθεν

sic BD; reliqui om. *τῆς*, v. ad I, 8, 9. — *ἄλλως*] sic ABE pro *ἄλλῳ*. — §. 15. *τοῦ οἰκήματος*] sic AB; reliqui om. *τοῦ*. — §. 16. *ἐτῶν ἤδη ὡς*] v. adn. — §. 17. *φεύγουσιν*] *καταφεύγουσιν* A. — *ἦν*] sic ABQ; reliqui om.

eorum ope hastarum cuspides decussuros se esse. De *ὡς* v. ad I, 1, 3. 6. 10.

§. 16. *Καὶ ἤδη τε — καί*] V. ad II, 1, 7.

οἱ περὶ Ξ.] Xenophon cum suis. V. ad II, 4, 2. De *ἔνδον* v. ad VII, 1, 19.

Μακέστιος] Macistus fuit oppidum Elidis (Triphyliae). „Steph. Byz.: *Μάκιστος πόλις τῆς Τριφυλίας — ὁ πολίτης Μακιστεύς, τὸ ἐθνικὸν Μακίστιος — Μακέστιος*. Posteriorem tamen formam me legere non memini; *Μακίστιος* scribitur Hell. III, 2, 25. coll. 30. Strab. VI, 1. p. 10. X, 1. p. 324. Ceterum *ἡ Μακιστία* meridionales Pisatidis fines adiacebat, uti testatur Strab. VIII, 3. p. 154. A Lepreo spectantibus ad orientem versus situm fuisse tradit Müller. Orchom. p. 372." KRÜG.

ἐτῶν ἤδη ὡς ὀκτωκαίδεκα ὤν] Sic E, neque aliter A, sed omisso *ὤν*; *ἐτῶν ἤδη ὀκτ.* B; reliqui *ἐτῶν ὀκτ. ὤν*. Krügerus offensus est vocabulo *ἤδη*, quod ita demum ferri posse putabat, si maior aliquis numerus sequeretur, ut *ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα*. Ego cum Bornemanno *ἤδη* ita accipiendum puto, ut idem fere notet, quod *νῦν ἤδη* (*jetzt eben, jetzt erst*), de quibus v. ad VII, 1, 26. Quod autem aetatem adolescentis adnotaverit Xenophon, eam esse caussam putat Schneiderus, quod ad inflandam tubam corporis adulti viribus opus fuerit, Halbkartus autem, quod Silanus tuba in hoc ipso rei discrimine inflata prudentiam exhibuerit, qualis ab adolescentulo vix exspectari posset. Quas rationes absurdas iudicat Krügerus. Quis enim, inquit, tam stolidum fingat Xenophontem, ut non ipse classicum cani iusserit? Poppo edidit sic: *ἐτῶν [ὡς] ὀκτωκ. ὤν*.

καὶ οἱ ἐκ τ. ἄλλων σκ.] praeter Xenophontis milites.

περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμασθέντες, ἐνεχομένων τῶν πελτῶν τοῖς σταυροῖς· οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον διαμαρτόντες τῶν ἐξόδων· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐδίωκον ἔξω
18 τῆς κώμης. Τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστραφέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει τοὺς παρατρέχοντας παρ' οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε καὶ Εὐοδέα λοχαγὸν καὶ Θεογένην Λοκρὸν λοχαγόν· ἀπέθανε δὲ οὐδείς· κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής
19 τινων καὶ σκεύη. Σεύθης δὲ ἧκε βοηθήσων σὺν ἑπτὰ ἱππεῦσι τοῖς πρώτοις καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἔχων τὸν Θρᾴκιον. Καὶ ἐπείπερ ᾔσθετο, ὅσονπερ χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον καὶ τὸ κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ· ὥστε καὶ τοῦτο φόβον συμπαρέσχε τοῖς πολεμίοις. Ἐπεὶ δ' ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν, ὅτι οἴοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὑρήσειν.

20 Ἐκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τούς ὁμήρους τε αὐτῷ παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος, εἰ βούλεται, συστρα-

ὑπεραλλομένων] ὑπερβαλλομένων AB. — *ἐνεχομένων*] sic ABDEN pro ἐνισχομένων. — *τοῖς σταυροῖς*] sic ABDE pro ἐν τοῖς στ. — *διαμαρτόντες*] ἁμαρτῶντες A; ἁμαρτόντες B. — §. 18. *Τῶν δέ*] sic A pro τῶν τε. — *Ἱερ. τε κ. Εὐοδέα λ.*] v. adn. — *Θεογένην*] sic ABD; Θεογένη FGIK, correctum H; Θεαγένη L; reliqui Θεαγένην; v. ad VII, 2, 17. — *Λοκρὸν λοχ.*] sic AB pro δὲ Λοκρὸν τὸν λοχ. — *καὶ ἐσθής τινων*] sic ABDENQ pro ἔστιν ὧν. — §. 19. *βοηθήσων*] βοηθῶν A. — *συμπαρέσχε*] sic AB pro συμπαρεῖχε. — εὑ-

§. 17. *περιβαλλόμενοι*] „non solum μεταβαλλόμενοι (v. ad VI, 5, 16.), sed, nescio qua ratione, περιδοῦντες, quo factum, ut κρεμασθέντες ληφθῆναι possent." KRÜG.

οἱ δέ] V. ad I, 10, 3.

§. 18. *τοὺς παρατρέχοντας*] pendet ab ἠκόντιζον; verte: nonnulli ex Thynis, per tenebras reversi, iaculis e tenebris in lucem missis eos, qui ardentem aliquam domum praetercurrebant, petebant.

Ἱερώνυμόν τε καὶ Εὐοδέα λοχαγόν] Sic AB, neque aliter D et N, nisi quod τόν ante λοχ. addunt; reliqui Ἱερ. τε καὶ Ἐνοδίαν τὸν λοχ. Dindorfius edidit: Ἱερ. τε Εὐοδέα λοχ., exterminato καί. Illud Εὐοδέα, inquit, ex gentili nomine depravatum esse intellexit Zeunius, inepte Ἐνοπέα [ex urbe Messeniae, Ἐνόπη] coniectans. Eleus est Hieronymus, si idem est hic, qui adhuc saepius fuit nominatus. Optimum quidem foret Ἠλεῖον, si darent libri. Quod quum secus sit, oppidum aliquod Elidis videtur sub eo latere. De quo, ut quisque volet, coniiciat. Weiskius plura vulneratorum nomina excidisse coniecit cum nominibus gentilibus et notatione dignitatis. Quod

τεύεσθαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐᾶσαι. Τῇ οὖν ὑστεραίᾳ πα- 21
ραδίδωσιν ὁ Σεύθης τοὺς ὁμήρους, πρεσβυτέρους ἄν-
δρας, τοὺς κρατίστους, ὡς ἔφασαν, τῶν ὀρεινῶν, καὶ
αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῇ δυνάμει. Ἤδη δὲ εἶχε καὶ τριπλα-
σίαν δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ τῶν Ὀδρυσῶν ἀκού-
οντες, ἃ πράττει ὁ Σεύθης, πολλοὶ κατέβαινον συστρα-
τευσόμενοι. Οἱ δὲ Θυνοί, ἐπεὶ εἶδον ἀπὸ τοῦ ὄρους 22
πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πολλοὺς δὲ πελταστάς, πολλοὺς
δὲ ἱππεῖς, καταβάντες ἱκέτευον σπείσασθαι καὶ πάντα
ὡμολόγουν ποιήσειν καὶ τὰ πιστὰ λαμβάνειν ἐκέλευον.
Ὁ δὲ Σεύθης καλέσας τὸν Ξενοφῶντα ἐπεδείκνυεν, ἃ 23
λέγοιεν, καὶ οὐκ ἔφη σπείσεσθαι, εἰ Ξενοφῶν βούλοιτο
τιμωρήσασθαι αὐτοὺς τῆς ἐπιθέσεως. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' 24
ἔγωγε ἱκανὴν νομίζω καὶ νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦ-
λοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων. Συμβουλεύειν μέντοι ἔφη
αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμβάνειν τοὺς δυνατωτάτους
κακόν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ γέροντας οἴκοι ἐᾶν. Οἱ μὲν
οὖν ταύτῃ πάντες δὴ προςωμολόγουν.

ρήσειν] sic ABD pro εὑρίσκειν. — §. 21. πρεσβυτέρους ἄνδρας] πρ. ἄνδρας ἤδη A; πρ. ἤδη E. — ὀρεινῶν] ὀρειτῶν FGH et Ald.; ὀριτῶν AB; Dind. malit ὀρείων, cf. §. 11. — πράττει] sic AB pro πράττοι. — §. 22. ἱππεῖς] Zeun. contra codd. ἱππέας, v. ad I, 5, 13. — τὰ πιστά] τά om. AB. — §. 23. οὐκ ἔφη] sic AB pro οὐκ ἂν ἔφη. — σπείσεσθαι] σπείσασθαι A. — §. 24. καὶ νῦν] sic ABDENQ; reliqui om. — δή] sic AEFG; reliqui om.

Xenophon τὸν λοχαγόν repetivit, neque posteriore loco λοχαγούς scripsit, id immerito offendit Schneiderum; nam etiam VI, 4, 10. legitur: Ἀγασίας Στυμφάλιος λοχαγὸς καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος λοχαγός.

ἐσθῆς] V. ad III, 1, 19.

§. 19. τοῖς πρώτοις] qui ei proximi erant et ob eam caussam primi sequi poterant.

ἐπείπερ ᾔσθετο] quandoquidem senserat rem (Graecos in magno periculo versari).

§. 20. εἰ βούλεται] V. ad I, 3, 14.

ἐᾶσαι] Sc. στρατεύεσθαι. V. ad I, 4, 7.

§. 21. τριπλασίαν δύναμιν] „copias triplo maiores quam ante Graecorum adventum." ZEUN. De seq. πράττει v. ad VI, 4, 8.

§. 23. τιμωρήσασθαι — τῆς ἐπιθέσεως] V. ad VII, 1, 25.

§. 24. δίκην ἔχειν] „mihi satisfactum esse." STURZ. L. X. T. I. p. 732., qui comparat Herod. I, 45: ἔχω παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην. Idem docet, si haec locutio h. l. vulgarem significationem puniri, punitum esse habere deberet, addendum fuisse αὐτούς vel τούτους. De καὶ νῦν v. ad VII, 7, 17.

Οἱ μὲν οὖν ταύτῃ πάντες] Omnes igitur qui hanc regionem incolebant Thraces.

1 V. Ὑπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου
Θρᾷκας εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον (αὕτη δ᾽ ἦν οὐκέτι
ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρου τοῦ Ὀδρύσου, ἀρχαίου
τινός) καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς
2 λείας παρῆν. Καὶ Σεύθης ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ
τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δὲ ἄλλα βοεικά, καλέσας
Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δὲ ἄλλα διανεῖμαι τοῖς
3 στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν· Ἐμοὶ τοί-
νυν ἀρκεῖ καὶ αὖθις λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς
4 δωροῦ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς. Καὶ
τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἓν μὲν Τιμασίων ὁ Δαρδανεύς, ἓν
δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἓν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιός·
τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. Τὸν δὲ

Cap. V. §. 1. ὑπέρ] ὑπό ABDQ. — Τήρου] v. adn. — Ὀδρύσου] v. adn. — §. 2. ἐξαγαγών] ἐξάγων A. — βοεικά] βοϊκά AFGIK. — ἐκέλευε] sic AB pro ἐκέλευσε, v. ad II, 5, 1. — §. 3. δὲ εἶπεν] sic AB pro δὲ τάδ᾽ εἶπ. — Ἐμοὶ τοίνυν] sic AB pro ἐμοὶ μὲν τοίνυν, v. ad III, 4, 7. — §. 4. Φρυ-

Cap. V. §. 1. Ὑπερβάλλουσι] Krügeri de authent. p. 58. in distinguendo hoc loco sententiam secuti sumus, quum in superioribus edd. ante verba καὶ ὁ Ἡρακλείδης et post verbum παρῆν maxima distinctio posita esset. Ὑπερβάλλουσι dativus est, qui pendet a παρῆν. Quare deleta virgula post καλούμενον, verba αὕτη δ᾽ ἦν — ἀρχαίου τινός parenthesis signis seclusimus.

Δέλτα] inter Byzantium et Salmydessum situm, de quo Schneiderus attulit P. Gyllium de Bosporo Thracio p. 153.

Μαισάδου] V. supra c. 2, 32.

Τήρου] Terei, Odrysae, prisci cuiusdam (regis). Obscuritate aliqua laborant haec verba. Krügerus verba ἀρχαίου τινός ut suppositicia uncis sepsit, orta credens ex huiusmodi scholio: οὐ τοῦ ἀρχαίου, ἀλλ᾽ ἄλλου τινός. Si cum Zeunio idem Teres intelligendus est, cuius supra c. 2, 22. mentio facta est, ubi Seuthae πρόγονος vocatur, offensioni est, quod tanquam adhuc incognitus ἀρχαῖός τις appellatus est. Deinde Schneidero mirum videbatur hoc dicendi genus: αὕτη δ᾽ ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, viventis tum, ἀλλὰ Τήρου, qui tum diu mortuus inter antiquos censebatur. Pro Τήρου ABD Τήρους et FGHIKLN et Ald. Τηρίου dant. Scriptura Τήρους, ex optimis codd. a Dindorfio et Bornemanno recepta, quamvis optimorum codicum auctoritate munita sit, tamen reiicienda est. Nam quum nominis Τήρης genitivus apud Herodotum IV, 80. VII, 137. et apud Thucydidem II, 29. 95. Τήρεω sonet, haec terminatio aperte ducit ad Τήρου, non Τήρους.

Ὀδρύσου] Sic A et D; Ὀδρυσσου FG; reliqui Ὀδρυσοῦ, quod recte a recentioribus editoribus spretum est; nam non patris nomen („Teres, filius Odry-

μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνός, εἴ-
κοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι οὐ
πλεῖον ἐμπολήσαι. Ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν 5
ἐπομόσας· Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κή-
δεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκήδου, ἧκες ἂν φέρων πλήρη
τὸν μισθὸν καὶ προςδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω,
καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια.

Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε, 6
μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη, καὶ ὅ τι ἐδύνατο
ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύ-
θην. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, ὅτι 7
οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐτῷ, ὅτι
ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει τὸν μισθόν. Καὶ τέως 8

νίσκος] v. adn. — κατεμερίσθη] sic ABDE pro κατεμέρισε. — ἐμπολήσαι] v. adn. — §. 5. ἀχθεσθείς] om. B. — ἐπομόσας] v. adn. — φέρων πλήρη] sic AB pro πλ. φ. — εἰ μή] sic ABO pro εἰ μή γ'. — σαυτοῦ] ἑαυτοῦ BHIKLN et Ald., v. ad VI, 6, 15.

si, antiqui illius, a quo Odrysii populi appellati fuerint") cum Schneidero intelligendum videtur, sed populi: quare Ὀδρύσου, qui est genitivus nominativi Ὀδρύσης, scribendum.

Ἡρακλείδης — παρῆν] Vid. cap. 4, 2.

τὴν τιμὴν τῆς λείας] pecuniam ex vendita praeda paratam.

§. 2. τὰ δέ] V. ad I, 10, 3.

§. 3. καὶ αὖθις] etiam posthac, etiamsi nunc quidem nihil accipio. De αὖθις v. ad V, 4, 20.

§. 4. Καὶ τῶν ζευγῶν] Sine idonea caussa Krügerus legendum censet τῶν μὲν ἡμιονικῶν ζευγῶν; nam id ipsum latet in sqq. τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη.

Φρυνίσκος] ABDE praebent Φίληξ, in quo Φιλήσιος, qui idem erat Achaeus, latere Bornemannus coniecit; at cf. §. 10. et cap. 2, 2.

ἐμπολήσαι] Sic L; eodem ducunt et A, qui ἐμποδῆσαι, et E, qui ἐμποδίσαι habet; reliqui perverse dant ἐμπωλῆσαι. Piersonus ad Moer. p. 156. doctissime demonstravit hanc scribendi rationem ab probatorum scriptorum usu abhorrere. Cf. Lobeck. ad Phryn. Parerg. p. 583 sq. De optativi forma in σαι exeunte v. ad III, 5, 18. Verba οὐ πλεῖον non cum Leonclavio vertenda sunt non pluris, sed non maiorem praedae partem.

§. 5. ἐπομόσας] addito iureiurando. Tuentur hoc vocabulum ABDEN, reliqui omittunt. Schneidero inserendum videtur in narratione de Heraclide ἔλεγεν ἐπομόσας; dignam enim esse hominis fraudulenti ingenio affirmationem per iusiurandum. At haec ratio satis idonea non est ad optimorum librorum auctoritatem posthabendam.

§. 7. τὸν μισθόν] plenam mercedem.

τοῖς στρατιώταις] pro militibus.

μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο, ὡς, ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσειν αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων ἐμέμνητο. Ὁ μὲν γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἴη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

9 Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο, τί χρὴ ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης εἰσαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅτι οὐδὲν ἂν ἧττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιὰν ἢ Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖται αὐτοῖς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι
10 δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευε. Καὶ ὁ Τι-

§. 8. **ἀεί**] αἰεί A, v. ad II, 3, 13. — **ἀπέλθῃ**] sic ABE pro ἀπέλθοι, v. adn. — **παραδώσειν**] sic AB, v. adn.; παραδώσοι H; παραδώσω FGIKL; παραδώσει reliqui. — **Ὁ μὲν γάρ**] v. adn. — **διεβεβλήκει**] sic AB pro διαβεβλήκει, v. ad IV, 5, 15. — **τείχη**] τὸ τεῖχος A. — §. 9. **ἔτι ἄνω**] ἄνω ἔτι BFG; cf. adn. — **σφεῖς**] σφᾶς A. — **ὑπισχνεῖται — ὀλίγων ἡμ.**] v. adn. — **ἔκπλεων**] ἔκπλεον A; om. EK. — **καὶ συστρατεύεσθαι**] sic AB pro συστρατεύεσθαί τε. — §. 10.

§. 8. **ὡς — παραδώσειν**] pro ὡς — παραδώσοι. V. ad III, 1, 9.

ἐπειδὰν — ἀπέλθῃ] pro vulgari ἐπειδὴ — ἀπέλθοι. V. ad I, 3, 14.

Βισάνθην] V. ad VII, 2, 38.

Γάνον καὶ Νέον τεῖχος] castella maritima Thraciae ad Propontidem sitae. „Plin. IV, 18. Scylacis Periplus p. 28. ed. Hudsoni: *Μετὰ τὴν Χεῤῥόνησόν ἐστι Θρᾴκια τείχη τάδε· πρῶτον Λευκὴ ἀκτή, Τειρίστασις, Ἡράκλεια, Γάνος, Γανίαι, Νέον τεῖχος, Πείρινθος πόλις καὶ λιμήν, Δαμινὸν τεῖχος, Σηλυμβρία πόλις καὶ λιμήν.* Aeschines c. Ctes. p. 474. nominat *Σέῤῥιον τεῖχος καὶ Δορίσκον καὶ Ἐργίσκην καὶ Μουργίσκην καὶ Γάνος καὶ Γανίδα.* Cf. Vales. ad Harpocrat. p. 16." SCHNEID. Bisanthen et Neontichos iam prius Alcibiadem habuisse addit Krügerus. Cf. ad VII, 3, 19.

Ὁ μὲν γὰρ Ἡρακλείδης] Dindorfius *μέν*, ab uno A omissum, delevit, Poppo et Krügerus uncis sepserunt, hic tamen recte ita defendendum putat, ut oppositum cogitetur tale quid: Seuthes autem ei assensus est.

§. 9. **ἔτι ἄνω**] Sine idonea caussa Weiskius legendum putat ἔτι ἀνωτέρω; nam vis comparativi quodammodo latet in ἔτι, i. e. porro, amplius. Cf. Sturz. L. X. T. II. p. 379. Ceterum Weiskius et Schneiderus desiderant h. l. mentionem arcessiti a Seuthe Xenophontis et propositi belli per superiorem Thraciam gerendi. Sed optime, inquit Krügerus de auth. p. 31., cohaerent omnia. Nam quum Seuthes promissis non staret, Xenophon dubitabat, num eum in loca superiora comitaretur. Id ut animadvertit Heraclides, Xenophonte excluso reliquos praetores ad Seuthen duxit

μασίων εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν
μισθὸς μέλλῃ εἶναι στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶν-
τος. Καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνωμολόγουν
τῷ Τιμασίωνι. Ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν Ἡρα- 11
κλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. Ἐκ δὲ τού-
του παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. Ὁ δὲ γνοὺς τοῦ Ἡρα-
κλείδου τὴν πανουργίαν, ὅτι βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν
πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβὼν τούς
τε στρατηγοὺς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς. Καὶ ἐπεὶ 12
πάντες ἐπείσθησαν, συνεστρατεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται
ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων κα-
λουμένων Θρᾳκῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. Ἔνθα τῶν
εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ

στρατευσαίμην ἂν ἄνευ] AB om. ἄν, sine dubio a seq. ἄνευ absorptum. — τῷ Τιμασίωνι] sic A; reliqui om. τῷ. — §. 11. ὁ Σεύθ.] sic AB; reliqui om. ὁ. — παρεκάλει] sic AB pro παρακαλεῖ; v. ad I, 3, 14. — καὶ Ξενοφῶντα] sic ABDEN pro τὸν Ξεν. — τοῦ Ἡρακλείδου τὴν π.] τὴν π. τοῦ Ἡρακλείδους A. — §. 12. τὸν Σαλμυδησσόν] v. adn. — νεῶν] sic AB pro νηῶν, quam Ionicam formam iniuria retinuit Born.

eisque persuadere studuit, ut vel invito Xenophonte apud Seuthen stipendia merere pergerent.

ὅτι οὐδὲν ἂν ἧττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρ.] Nominativus pronominis reflexivi σφεῖς in enuntiationibus secundariis eodem modo usurpatur, quo accusativus σφᾶς in accusativi cum infinitivo quam vocant structura, ubi et regentis et rectae enuntiationis subiectum est idem. Cf. ad V, 7, 18.

ὑπισχνεῖται] Sic AB pro ὑπισχνεῖτο, quod iniuria recepit Dindorfius. Praesens historicum inter duo imperfecta positum exquisitius est, quam ut a librariis profectum videatur. Cf. supra III, 4, 12. 48. V, 2, 10. Infra hoc cap. §. 12. VII, 6, 3. Poppo in Prolegom. de eloc. Thuc. p. 274. attulit Thuc. VII, 44: ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον καὶ — ἔφραζον.

ὀλίγων ἡμερῶν] Sic unus A; reliqui ἐντὸς ὀλίγων ἡμ., quod correctoris manum aperte arguit. Etiam Bornemannus et Poppo ἐντός ut suppositicium uncis secluserunt. Genitivus non modo tempus, quo quid fit, sed etiam intra quod quid fit, significat, uti constat e grammaticis. Cf. supra I, 7, 18: βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν. 9, 25. πολλοῦ χρόνου. IV, 7, 20. πέντε ἡμερῶν, et alibi. Additamentum vocabuli ἐντός eo magis necessarium videri potuit, quod paullo post genitivi δυοῖν μηνῶν, qui a vocabulo μισθόν pendent, sequuntur.

§. 10. ἂν — μέλλῃ —, στρατευσαίμην ἄν] V. ad VII, 3, 35.

§. 12. Μελινοφάγων] *Fenchelesser* vel *Hirsenesser*. De Salmydesso contulerunt Scymnum Chium extr.: εἶτ' αἰγιαλός τις Σαλμυδησσὸς λεγόμενος, ἐφ' ἑπτακόσια στάδια, τεναγώδης ἄγαν καὶ δυσπρόσορμος, ἀλίμενός τε παντε-

ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης.
13 Καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὰ καθ' αὑτοὺς ἐκπίπτοντα ἕκαστοι λῄζονται· τέως δ' ἔλεγον, πρὶν ὁρίσασθαι, ἁρπάζοντας πολλοὺς
14 ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκειν. Ἐνταῦθα εὑρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, καὶ τἆλλα πολλά, ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. Ἐντεῦθεν ταῦτα καταστρεψάμενοι
15 ἀπῄεσαν πάλιν. Ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλέον τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους καταβεβήκεσαν, καὶ οἱ ἀεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. Κατηυλίσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ

πάμπολυ] sic ABDE pro *πολύ*. — §. 13. *Καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ*] Prius *οἱ* om. AB, alterum E. — *καθ' αὑτούς*] *κατ' αὐτούς* A. — *ἐκπίπτοντα ἕκαστοι*] sic AB; *ἕκαστα ἐκπίπτοντα* EFHIKLN et Ald.; *ἕκαστα ἐκπίπτοντας* G; reliqui *ἕκαστοι ἐκπίπτοντα*. — *ἔλεγον πρὶν ὁρίσασθαι*] sic ABD; *ἔλεγον πρὶν ὁρίσασθαι τό* E; *ἐλεγόν τοπρὶν ὁρ.* N; reliqui *ἐλέγοντο πρὶν ὁρ.* — *ἁρπάζοντας πολλούς*] sic ABDEN pro *ἁρπάζοντες πολλοί*. — §. 14. *εὑρίσκοντο*] sic ADE pro *εὑρίσκονται*. — *γεγραμμέναι*] v. adn. — §. 15. *ἀεί*] *αἰεί* A (v. ad II, 3, 13.); *αὐτοί* deteriores codd. et Ald. — *τριάκοντα*

λῶς παρατέταται, *ταῖς ναυσὶν ἐχθρότατος τόπος*. Strabon. VII. p. 438. ed. Siebenk.: *ἔστι δὲ οὗτος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος, πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάζονται τῶν ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους*. Ibid. p. 442: *ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ Καλύβη πόλις, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἱδρύσαντος*. Hos Astos Schneiderus putat esse *Μελινοφάγους Θρᾷκας* Xenophontis. Pro *τὸν Σαλμυδησσόν* ABD habent *τὸ Ἁλμυδησσόν*, E *τὸν Ἁλμ.*; Halmydessus ap. Plin. IV, 18. et Melam II, 2, 63.; reliqui tuentur scripturam *τὸν Σαλμυδησσόν* (nonnulli *τὸν Σαλμυδισσόν*), neque aliter scribitur apud Herod. IV, 93. Diodor. XIV, 37. Strabon. ll. dd.

ἐκπίπτουσι] V. ad VI, 4, 2.

§. 13. *στήλας ὁρισάμενοι*] Limites, intra quos singulis populis praedari liceret, per cippos sibi statuerant. Inutilis est Hutchinsoni coniectura *ἐρεισάμενοι*, iam a Schaefero in Melett. p. 14. reiecta.

§. 14. *πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι*] Sic ABCDQ, nisi quod D et Q vitiose scriptum habent *γεγραμμένοι*, reliqui omittunt. Si *γεγραμμέναι* germanum est, uti dubitari non potest, haec verba de libris scriptis intelligantur necesse est. At fuerunt qui vehementer offenderentur librorum scriptorum mentione hoc loco facta, quod eorum tum magna fuisset raritas, nec vero simile esset eos a mercatoribus fuisse in oras barbarorum transvectos. Haec igitur fuit caussa, cur Larcherus, omisso γε-

Σηλυβρίας ὅσον τριάκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. Καὶ μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ 16
τὸν Ξενοφῶντα οἵ τε στρατιῶται παγχαλέπως εἶχον, ὅ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ', ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.

VI. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν 1
ὄντων ἀφικνεῖται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος καὶ λέγουσιν, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην, καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ λέγει, ὅτι δαρεικὸς ἑκάστῳ ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός,

τα] sic ABDEN pro πεντήκοντα, v. ad VI, 3, 2. — θαλάττης] θαλάσσης B, v. ad IV, 7, 21. var. scr. — §. 16. παγχαλέπως] sic A; in B accentus non liquet; παγχαλεπῶς DEN; πάνυ χαλεπῶς FGHIK; reliqui πάντες χαλεπῶς.

Cap. VI. §. 1. Ἐν τούτῳ] sic AB pro ἐν δὲ τούτῳ, v. ad I, 1, 9. — ἀφικνεῖται] sic AB pro ἀφικνοῦνται, quod perperam Dind. restituit, v. ad IV, 1, 27. — Πολύνικος] sic ABFGIKL et Ald. pro Πολύνεικος; cf. Ἀριστόνικος et multa alia. — Θίβρωνος] v. adn. — ἐπὶ Τισσαφ.] sic ABDE pro ὡς ἐπὶ T. — ἔσται] v. adn.

γραμμέναι, legendum coniiceret πολλὰ δὲ βυβλία, funiculos, rudentes, restes interpretatus. Cui Zeunius ita oblocutus est, ut naves eiectas tempestate in oram barbarorum sine dubio in alteram Ponti oram, ad Chersonesum Tauricam et Bosporum Cimmerium, quae loca coloniis Graecis frequentarentur, iter instituisse verissime statueret. De librorum mercatura v. W. A. Beckerum in Charicle T. I. p. 207 sq.

ταῦτα καταστρεψάμενοι] his regionibus subactis.

§. 15. οἱ ἀεὶ πειθόμενοι] ut quique Seuthae imperio se subiiciebant. De seq. ὅσον v. ad I, 8, 6.

§. 16. οἰκείως διέκειτο] Scil. τῷ Ξενοφῶντι, familiari in Xenophontem animo erat. Cf. ad II, 5, 27.

ὁπότε — ἔλθοι] quotiescunque eum convenire volebat. De optativo v. ad I, 2, 7.

Cap. VI. §. 1. Θίβρωνος] Sic BFGHIKL et Ald.; eodem ducit scriptura Θρίβωνος in A; reliqui Θίμβρωνος. Sic paullo post Θίβρων ABFGIKL pro Θίμβρων; cf. var. scr. §. 43. cap. 8, 24. „Utramque formam probam esse docent Wesselingius ad Diod. XIV, 36., Schneiderus ad Hist. Gr. III, 1, 4. et Lobeckius ad Phryn. p. 428. Pro forma Θίμβρ. facit, quod in Hist. Gr. ubique Θίμβρων legitur." POPPO.

στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην] „A Graecis Asiaticis, quos Tissaphernes ob favorem, quem Cyro ostenderant, ulcisci et imperio suo subiicere volebat, Lacedaemonii, quum principatum tunc inter Graecos haberent, auxilium rogati sunt. Hist. Gr. III, 1, 3." POPPO.

ἑκάστῳ ἔσται] Duo prae-

καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ στρατηγοῖς τετραμοιρία.
2 Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης πυθόμενος, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι, λέγει τῷ Σεύθῃ, ὅτι κάλλιστον γεγένηται· οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ δὲ οὐκέτι δέῃ· ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριῇ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι ἀπαιτήσουσι τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς
3 χώρας. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· καὶ ἐπεὶ εἶπον, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι, ἔλεγεν, ὅτι τὸ στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος εἶναι βούλεται· καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξενίᾳ καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐκ ἐκάλει, οὐδὲ τῶν

τοῖς δὲ στρατηγοῖς] sic A et B (sed hic δή) pro καὶ τοῖς στρ.; FGKL om. haec et v. τετραμοιρία; etiam I, sed in marg. addit δὲ στρατηγοῖς ... τραμοιρία. — §. 2. κάλλιστον] κάλλιστόν τε ABDQ; τε ex seq. syllaba γε ortum videtur; κάλλιστόν τε οὐκέτι E; reliqui κάλλιον. — οὐκέτι] οὐκ ἔτι ABDNQ; reliqui οὐ. — χαριῇ αὐτοῖς] sic AB; αὐτοῖς χαριῇ L; reliqui αὐτοῖς χαριεῖ, quam formam a Xenophontis consuetudine abhorrere demonstravimus ad Xen. Commentar. Exc. II. p. 484—488. — ἀπαιτήσουσι] ἀπαιτήσονται E. — χώρας] sic ABDEN pro γῆς. — §. 3. ἔλεγεν] sic AB pro λέγει. — εἶναι βούστantissimi codd. A et B omittunt ἔσται. Futurum verbi εἶναι non facile omittatur; sed quum h. l. ex tota sententia futurum tempus elici possit, vix dubitaverim, quin ἔσται a glossatoris manu profectum sit.

§. 2. ἐπὶ τὸ στράτευμα] ad exercitum arcessendum. V. ad II, 3, 8. Cf. §. 3.

§. 3. παράγειν] adducere, sc. Lacedaemoniorum legatos.

εἶπον, ὅτι — ἥκουσι] V. ad I, 3, 14.

φίλος τε] Τέ particula non respondet sequenti καί, sed inservit enuntiationi antecedentibus adiungendae. Rarius apud Xenophontem τέ semel positum ad copulandas enuntiationes usurpatur. Cf. I, 9, 5. Commentar. I, 4, 6. De τέ semel posito, duo vocabula coniungente, cf. supra III, 2, 16. Oecon. X, 12. et nos in Gr. T. II. §. 722, 6. [Gr. schol. §. 321, 1. a.]

ἐπὶ ξενίᾳ] Sic A et I itemque Hutchinsonus e coniectura pro vulg. ἐπὶ ξένια. V. adnotata nostra ad VI, 1, 3. Krügerus in ed. min. rediit ad vulgatam, de locutione καλεῖν ἐπὶ ξένια in partes vocatis Boeckhii corp. inscriptt. I. p. 123. 126. et Aesch. II, 162: ἐκλήθην ἐπὶ τὰ ξένια. Distinctionem huius loci, a Schneidero turbatam, recte idem Krügerus in libello de auth. p. 59. restituit. De praesenti historico et imperfecto iunctis v. ad VII, 5, 9.

§. 4. χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ] deteriore est conditione, sc. quam esset, si minus militum esset studiosus. Eleganter Halbkartus: *er steht sich selbst in Lichten.* Cf. §. 39.

Καὶ οἳ] V. ad I, 8, 16.

Ἀλλ' ἢ δημαγωγεῖ —;]

ἄλλων στρατηγῶν οὐδένα. Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαι- 4
μονίων, τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν, ἀπεκρίνατο, ὅτι τὰ μὲν
ἄλλα εἴη οὐ κακός, φιλοστρατιώτης δέ, καὶ διὰ τοῦτο
χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. Καὶ οἳ εἶπον· Ἀλλ' ἦ δημαγωγεῖ ὁ
ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας; Καὶ ὁ Ἡρακλείδης, Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται τῆς 5
ἀπαγωγῆς; Ἀλλ' ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλέ-
ξαντες αὐτοὺς ὑπόσχησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκείνῳ
προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν. Πῶς οὖν ἄν, 6
ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖεν; Αὔριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρα-
κλείδης, πρῲ ἄξομεν πρὸς αὐτούς· καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι,

λεται] sic AB pro *β. εἶναι*; *ὡς λέγεται εἶναι* MO. — *καλεῖ τε*] *καλεῖ δέ* B; *καλεῖται* AFG. — *ἐπὶ ξενίᾳ*] v. adn. — *ἐξένιζε*] *ἐξενίαζε* AB. — *οὐκ ἐκάλει*] sic AB pro *οὐ καλεῖ*. — §. 4. *τῶν*] om. AB, male; nam duo iam commemorati L. intelliguntur. — §. 5. *τῆς ἀπαγ.*] v. adn. Pro *ἀπαγωγῆς* AB habent *ἀγωγῆς*. — *ὑπόσχησθε*] *ὑποσχῆσθει* A; *ὑπόσχοισθε* E; Dind. *ὑποσχῆσθε*. — *ἐκείνῳ*] *ἐν πόνῳ* ADE. — §. 6. *Πῶς οὖν ἄν*] sic AB pro *πῶς ἂν οὖν*, v. ad II, 5, 20. — *συλλεγεῖεν*] *συλλέγοιεν* AB.

At num milites malis artibus sibi devincire studet? *Nun er sucht doch nicht — zu gewinnen?* De particulis *ἀλλ' ἦ* v. Hartung. de partic. Gr. T. II. p. 38 sq., G. T. A. Krügerum in commentat. de formula *ἀλλ' ἦ*. Brunsvig. 1834. p. 38 sq., Klotz. ad Devar. T. II. p. 51 sqq., Bornemannum ad Xen. Symp. I, 15. Cyrop. II, 2, 28. p. 193. ed. Lips., Kühner. Gr. T. II. §. 835, 4.

§. 5. *Ἆρ' οὖν — μή —;*] Numne igitur etiam nobis adversabitur? Uti *ἆρ' οὐκ* (nonne) exspectare nos iubent affirmativam responsionem, ita *ἆρα μή* (numne, *doch nicht*) negativam. V. nos in Gr. T. II. §. 834, 3. [Gr. schol. §. 345, 5. b.] et ad Commentar. I, 3, 11.

τῆς ἀπαγωγῆς] Sic optime ABE pro vulg. *περὶ τῆς ἀπ.*, quod perperam Dindorfius et Bornemannus retinuerunt, quanquam hic omissum *περί* aliquo modo probat. Aptissime Poppo comparat Thuc. I, 136. *ἐκείνῳ χρείας τινὸς ἐναντιωθῆναι.* Adde Isocr. Paneg. p. 44, 20: (*ἡ πόλις ἡμῶν*) *ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμονίας.* Archid. p. 131, 74: *ἕως ἂν παύσωνται τῶν ἡμετέρων ἀμφισβητοῦντες.* Ibid. p. 135, 91. *τοῖς γὰρ ἀρετῆς ἀμφισβητοῦσιν.* De Platone cf. Stallbaumium ad Politic. p. 275. B. et ad Phileb. p. 22. C. De *ἀντιποιεῖσθαί τινί τινος* v. supra ad II, 1, 11.

προσχόντες] „Non defuerunt qui *προςσχόντες* scribendum putarent, ut Erfurdt. ad Soph. O. R. 79., sed praeter necessitatem, siquidem vera praecipiunt Elmsl. et Reisig. ad eiusd. Oed. Col. 986. et 982. atque Lobeckius ad Phryn.

ἐπειδὰν ὑμᾶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συνδραμοῦνται. Αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξε.

7 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λάκωνας Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά. Τὼ δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Τισσαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· ἢν οὖν ἴητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ
8 διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν. Καὶ οἱ στρατιῶται ἄσμενοί τε ἤκουσαν, καὶ εὐθὺς ἀνίσταταί τις τῶν Ἀρκάδων τοῦ Ξενοφῶντος κατηγορήσων. Παρῆν δὲ καὶ Σεύθης βουλόμενος εἰδέναι, τί πραχθήσεται, καὶ ἐν ἐπηκόῳ εἱστήκει ἔχων ἑρμηνέα· ξυνίει δὲ καὶ αὐτὸς Ἑλ-

§. 7. τῷ] om. A. — τέ] om. AE. — §. 8. ἑρμηνέα] v. adn. — ξυνίει] sic AB pro συνίει; v. ad II, 1, 17. — §. 9. ἡμᾶς δεῦρο] sic AB pro δ. ἡμ. — ἐνθάδε τε] sic scripsi cum B; eodem ducunt scripturae ἔνθα δή τε in A, ἔνθα δέ γε vel ἐνθάδε γε (quod recepit Born.) in FGIKLM; reliqui ἔνθα δή, quod retinuit Dind. — ἡμεῖς μέν] μέν om. B. — πεπαύμε-

p. 673." BORN. Poppo addit Schaefer. ad Greg. Cor. p. 681.

§. 6. Αὕτη μέν] V. ad I, 10, 18.

§. 7. ἐλεγέτην, ὅτι — δοκεῖ] §. 8: παρῆν δὲ καὶ Σεύθης βουλόμενος εἰδέναι, τί πραχθήσεται. V. ad I, 3, 14.

§. 8. ἐπηκόῳ] V. ad II, 5, 38.

ἑρμηνέα] Sic ABFG; reliqui τὸν ἑρμηνέα, quod meliorum codicum auctoritate munitum vehementer placeret; articulus enim significat interpretem, quem secum habere solebat, suum interpretem, uti §. 43. τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα.

§. 9. Ἀλλ' ἡμεῖς μέν] De ἀλλά in orationis principio posito v. ad I, 7, 6.

καὶ πάλαι] iam pridem. V. nos in Gr. T. II. §. 728, 2. (Gr. schol. §. 321. not. 5.)

πεπαύμεθα] Stephanus, quaedam, ut ait, exemplaria secutus, legendum censuit πεπάμεθα, quod praeter Dindorfii et Popponis editiones in ceteras omnes migravit. Omnes, qui adhuc comparati sunt, codd. mordicus tenent πεπαύμεθα, neque ulla afferri potest idonea caussa, cur ab eis recedamus; nam quod οὐδὲν παύεσθαι exemplis carere dicit Stephanus, id refutat IV, 2, 4., ubi ex optimis codd. legitur: οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους; plura contulimus ad Commentar. IV, 4, 10., neque omnino οὐδέν cum maiore vi pro οὐ dictum quicquam habet, quo offendare. V. ad VI, 6, 12. Sententia, quam habet haec scriptura, est aptissima: ibi militares labores perferre (στρατευόμενοι) nullo modo desiimus, aut: ibi sine ulla intermissione militares labores pertulimus. Quod autem Krüger. propterea πεπάμεθα legendum putat, quod infra §. 41. huius opprobrii respectus habeatur, id probare non possum; nam idem opprobrium latet in verbis: ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει, i. e. Xe-

λῃνιστὶ τὰ πλεῖστα. Ἔνθα δὴ λέγει ὁ Ἀρκάς· Ἀλλ' 9
ἡμεῖς μέν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ξενοφῶν ἡμᾶς δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν· ἐνθάδε τε ἡμεῖς μὲν τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα· ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει· καὶ Σεύθης ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ πεπλού-
τικεν, ἡμᾶς δὲ ἀποστερεῖ τὸν μισθόν·· ὥστε ὅ γε πρῶτος 10
λέγων ἐγὼ μέν, εἰ τοῦτον ἴδοιμι καταλευσθέντα καὶ δόντα δίκην ὧν ἡμᾶς περιεῖλκε, καὶ τὸν μισθὸν ἄν μοι δοκῶ ἔχειν καὶ οὐδὲν ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις ἄχθεσθαι. Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως καὶ ἄλλος. Ἐκ δὲ τούτου Ξενοφῶν ἔλεξεν ὧδε·
Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν 11

θα] v. adn. — ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ] sic AB pro ἰδ. μ. ἐκ. — πεπλούτικεν] sic Steph. pro πεπλούτηκεν. — §. 10. ἐγὼ μέν] v. adn. — οὐδὲν ἐπί] sic ADNQ; οὐδὲν ἔτι B; reliqui οὐδὲν ἂν ἔτι, v. ad I, 6, 2. — πεπονημένοις] sic ABDEQ pro πεποιημένοις. — Ἐκ δὲ τούτου] v. adn. — §. 11. ἄρα] sic ABD et Stob. cod. A Paris.; reliqui om.; v. adn.

nophon laborum nostrorum praemia feret.

§. 10. ὅ γε πρῶτος λέγων ἐγὼ μέν] Sic A et B; reliqui codices post ἐγὼ μέν addunt ἔφη, quod optimo iure deleverunt Dindorfius, Bornemannus, Poppo, qui praeeuntibus Langio et Halbkarto recte ita disputavit: servato vocabulo ἔφη, verba ὅ γε πρῶτος λέγων non videntur commode Arcadis accusantis, sed tantum Xenophontis esse posse, qua sententia cur addita sint, non intelligitur. Nunc autem appositio sunt ad ἐγὼ μέν, et hoc consilio adiecta, ut accusator doceret se, quod sibi ita persuasum esset, non ab aliis incitatum, sed ut aliis ipse auctor eiusdem sententiae fieret, loqui.

δόντα δίκην ὧν ἡμᾶς περιεῖλκε] H. e. δόντα δίκην τούτων, ἃ ἡμᾶς περιεῖλκε, poenas dantem eius flagitii, quod nos huc atque illuc pertraxit. De περιέλκειν τινά cum accusativo pronominis iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 558. not. 1. (Gr. schol. §. 280. not. 1.)

Ἐκ δὲ τούτου] Sic ABH pro ἐκ δὲ τούτων. Observavit Poppo, ubi notio postea significanda esset, ἐκ τούτου dici, ubi autem notio his de caussis significanda esset, et ἐκ τούτου et ἐκ τούτων dici, comp. I, 2, 17. 3, 13. 6, 8. VII, 6, 13., sed μετὰ τοῦτο et μετὰ ταῦτα utrumque de tempore.

§. 11. Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα κτλ.] Verte: *ja* (ἀλλά) *fürwahr* (μέν, v. ad I, 7, 6.) *Alles mufs man nun* (ἄρα) *als Mensch erwarten.* Ἄρα notat consecutionem ex eis, quae sequuntur: quando quidem ego, qui summam semper in vos exhibui benevolentiam, nunc a vobis accusor, sequitur, ut etc. Menkius comp. Cyrop. II, 1, 4: ἀγωνιστέον μὲν ἄρα ἡμῖν πρὸς τοὺς ἄνδρας.

δεῖ, ὁπότε γε καὶ ἐγὼ νῦν ὑφ᾽ ὑμῶν αἰτίας ἔχω, ἐν ᾧ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένος. Ἀπετραπόμην μέν γε ἤδη οἴκαδε ὡρμημένος, οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράσσειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούων ἐν ἀπόροις εἶναι, ὡς
12 ὠφελήσων, εἴ τι δυναίμην. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον, Σεύθου τουτουὶ πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένου μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἦγον δὲ ὅθεν ᾤμην τάχιστ᾽ ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. Ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν
13 εἶναι καὶ ὑμᾶς ᾔδειν βουλομένους. Ἐπεὶ δ᾽ Ἀρίσταρχος ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν ἐκώλυε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου, ὅπερ εἰκὸς δήπου ἦν, συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βουλευσαί-

ὁπότε γε] sic ABD pro *ὁπότε*. — *ἐγώ*] om. ABD. — *νῦν*] sic ABD; om. E et Ald.; reliqui *νυνί*; ABD recte omiserunt *μέν*, quod in reliquis post *νυνί* additum est. — *ἐμαυτῷ γε δοκῶ*] sic ABE pro *ἐμ. γε δή μοι δοκῶ*. — *μέν*] om. A et *ἤδη* om. B. — *ὡρμημένος*] sic ABDEN pro *ὁρμώμενος*. — *οὐ μὰ — οὔτοι*] v. adn. — *πράσσειν*] sic A pro *πράττειν*. — §. 12. *μοί*] sic AB pro *ἐμοί*. — *ὑμεῖς*] sic ABEQ; reliqui om. — *ᾠόμην*] sic ABE pro *ᾤμην*. — §. 13. *ἐκώλυε*] sic AB pro *ἐκώλυσε*. — *βουλευσαίμεθα*] *βουλευσόμεθα* A; *βουλευσώμεθα* FGHIKL et Ald., v. ad I, 4, 18. — §. 14. *Οὐκ-*

αἰτίας ἔχω] Pro vulgari singulari *αἰτίαν*, uti Hutchinsonus edidit, apte pluralis h. l. positus est ad criminationis iniquitatem augendam. De *ὑπό* v. ad III, 4, 11.

ἐν ᾧ] Iunge cum *νῦν*: nunc, quum (quo tempore).

οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι] Negationem *οὐ* tuentur ABDEN, reliqui omittunt; *οὔτοι* recte Dindorfius ex A et B pro vulgata *οὔ τι* recepit. Negatio *οὐ* necessaria quidem non est, quia alia negatio sequitur; sed ubi additur, affirmatio negativa augetur. V. nos ad Commentar. I, 4, 9. *Οὔτοι*, nequaquam, cum asseveratione negat. V. Hartung. *Gr. Part.* T. II. p. 355. et 367., Devarium T. I. p. 183. ed. Kl. Quod in negatione *οὔτοι μὰ τὸν Δία* est, in affirmatione *ναὶ μὰ Δία — μέντοι* est. Apte Poppo confert §. 21: *ναὶ μὰ Δία ᾐσχυνόμην μέντοι*. Uti *οὔτοι* post *οὐ μὰ τὸν Δία* h. l. dictum est, ita alibi *οὐ μὲν οὖν*, *οὐ μὲν δή*, *οὐδαμῶς γε*, *οὐδέν γε μᾶλλον*, similia. V. Bornemannum ad Cyrop. V, 5, 18. ed. Goth.

πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράσσειν] *Πυνθάνεσθαι* cum accus. et infinitivo iunctum idem fere significat, quod sequens *ἀκούειν* cum eadem structura iunctum, de quo v. ad II, 5, 13. V. nos in Gr. T. II. §. 657. not. 2. (Gr. schol. §. 311, 6.) De re ipsa cf. VII, 2, 3 sq. 6. 8 sqq.

§. 12. *ὅθεν*] e Perintho. V. VII, 2, 10 sqq.

§. 13. *ὅπερ εἰκὸς δήπου ἦν*] Haec verba Schneiderus post *ἡμᾶς* reponenda censet; at

μεθα, ὅ τι χρὴ ποιεῖν. Οὐκοῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χεῤῥόνησαν πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰέναι, πάντες δ' ἐψηφίσασθε ταῦτα; Τί οὖν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα ἀγαγὼν ὑμᾶς ἔνθα πᾶσιν ὑμῖν ἐδόκει; Ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ, εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἄν με καὶ αἰτιῷσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ πάντων μάλιστα φίλος ὢν νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν ἔτι δικαίως, ὑμᾶς αἱρούμενος ἀντὶ Σεύθου, ὑφ' ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι, περὶ ὧν πρὸς τοῦτον διαφέρομαι; Ἀλλ' εἴποιτε ἄν, ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ Σεύθου τεχνάζειν. Οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γέ ἐστιν, εἴπερ ἐμοὶ ἐτέλει Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει

14
15
16

οὖν] οὐκ οὖν L; male Krüg. οὔκουν, v. ad V, 7, 8. — συστρατεύεσθαι] στρατεύεσθαι AB. — ἐψηφίσασθε] sic ABDN pro ἐπεψηφίσασθε. — Τί οὖν — ἐδόκει;] sic ABCEOQ pro εἴ τι οὖν — ἐδόκει, εἴπατε. — §. 15. Ἐπεί γε μὴν ψ.] ἐπεί γε ὑμῖν ψ. AD; ἐπεὶ δὲ ὑμῖν ψ. E; ἐπεὶ δέ γε ὑμῖν ψ. BCNO. — ἂν ἔτι] sic FG; ἄν τι HL; ἄν τις Ald.; reliqui ἔτι. — ὑμᾶς αἱρούμενος] sic AB pro αἱρ. ὑμ. — §. 16. Οὐκοῦν] οὔκουν A; v. ad §. 14. — γέ ἐστιν] v. adn. — ἐτέλει] sic AB; reliqui ἐτέλει τι, quod sine dubio a glossatoris manu profectum male editiones occupavit.

saepe eiusmodi interpositiones non ad antecedentia, sed ad sequentia referendae sunt. Supra I, 10, 6: βασιλεὺς πάλιν δῆλος ἦν προσιών, ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν pro ὄπισθεν, ὡς ἐδόκει. De δήπου v. ad III, 2, 15.

§. 14. εἰς Χεῤῥόνησον πορεύεσθαι] V. supra VII, 3, 3.

ἔνθα] quo. V. ad II, 3, 19.

§. 15. γὲ μήν] iam vero (porro). V. ad I, 9, 16.

εἰ μὲν ἐπαινῶ] V. ad V, 6, 12. H. l. oratoria quadam vi indicativus praesentis ponitur de re, quae facta non est, pro vulgari: εἰ μὲν ἐπῄνουν aut ἐπῄνεσα, si laudassem.

ὑφ' ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι] a vobis accuser, v. ad §. 11.

περὶ ὧν — διαφέρομαι] H. e. περὶ τούτων, περὶ ὧν aut περὶ τούτων, ἃ διαφέρομαι, cf. ad §. 10.

§. 16. ἔχοντα] Scil. ἐμέ, v. ad II, 1, 12.

τεχνάζειν] callide agere, callido artificio uti, h. l. de eo, qui pecuniam, militibus debitam, a Seuthe acceptam fraudulenter dissimulet. V. Sturz. L. X. T. IV. p. 280.

τοῦτό γέ ἐστιν, εἴπερ] Hanc scripturam optimorum librorum A B E Q auctoritate munitam revocavimus; reliqui codd. dant τοῦτό γε, ὅτι, εἴπερ, quod omnes editiones occupavit. Scriptura a nobis recepta et exquisitior est, et sententiam maiore vi effert; nam omissa coniunctione ὅτι, secundaria enuntiatio formam induit primariae, cuius ge-

δήπου, ὡς ὧν τε ἐμοὶ δοίη στεροῖτο καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀπο-
τίσειεν; Ἀλλ', οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου,
17 ὅπως ἐμοὶ δοὺς μεῖον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλεῖον. Εἰ
τοίνυν οὕτως ἔχειν οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα μα-
ταίαν ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν
πράττητε αὐτὸν τὰ χρήματα. Δῆλον γάρ, ὅτι Σεύθης,
εἰ ἔχω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι
δικαίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν αὐτῷ, ἐφ' ᾗ ἐδωρο-
18 δόκουν. Ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν·
ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας μηδ' ἃ ἐμοὶ
ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης ἔχειν· πάρεστι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ

§. 17. *Δῆλον γάρ*] *γάρ* om. A. — *παρ'*] sic ABDM pro *ἀπ'*. — *μὲ, καὶ ἀπαιτήσει*] sic ABCDEO; reliqui om. — *μέντοι*] *μέν τε* deteriores codd. — *αὐτῷ*] sic AB et I correctus pro *αὐτοῦ*. — *ἐδωροδόκουν*] v. adn. — §. 18. *δὲ καὶ αὐτός*] sic AB pro *δὲ αὐτός*. — §. 20. *ἄνδρες*] sic AB pro *ὦ ἄνδρ*. — *ποιήσεσθαι*] sic ADEN;

neris exempla collegit Bornemannus ad Conviv. II, 13. p. 71. et VII, 2. p. 179. Supra V, 8, 22. legimus: *οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβριστοτάτους*. Cf. ad II, 1, 16.

οὕτως ἐτέλει —, ὡς — στεροῖτο] Exspectes *οὕτως ἐτ. — ὥστε — στερεῖσθαι*; at *ὡς* pro finali coniunctione accipiendum est: non ita aut hoc consilio pendebat, ut et eorum, quae mihi daret, spoliaretur, et vobis alia persolveret. Plane eodem modo verbis *ἐπὶ τούτῳ*, h. e. ea conditione, respondet *ὅπως* cum optativo iunctum. Porro etiam illud observandum est, sententiam primum sine *ἄν* positam esse, h. e. simpliciter et extra conditionem: si mihi pendebat S., non ita pendebat, ut etc.; v. ad §. 21.; deinde autem cum *ἄν*, h. e. cum conditione: si dedisset, ea conditione dedisset, ut, minore pecunia mihi data, ne maiorem vobis persolveret.

στεροῖτο] V. ad I, 9, 13.

§. 17. *ταύτην τὴν πρᾶξιν*] hanc proditionem, sc. quod suspicamini vos a nobis debito stipendio defraudari. Cf. Sturz. L. X. T. III. p. 646.

ἐὰν πράττητε αὐτὸν τὰ χρήματα] De duplici accusativo v. Buttm. §. 131, 5. Rost. §. 169, 5. c. Kühner. II. §. 561. d. (Gr. schol. §. 280, 3.)

καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως] et vero (profecto) reposcet iure. V. ad I, 8, 20.

βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν] praestem promissum. „*Βεβαιοῦν* h. l. est idem, quod *ἐμπεδοῦν*. Cyr. V, 1, 22: *Ὑρκανίοις τοὺς ὅρκους καὶ τὰς δεξιάς, ἃς ἔδωκα, ἐμπεδώσω*. VIII, 8, 2: *πρότερον βασιλεὺς καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ καὶ τοῖς τὰ ἔσχατα πεποιηκόσιν, εἴτε ὅρκους ὀμόσαιεν, ἠμπέδουν, εἴτε δεξιὰς δοῖεν, ἐβεβαίουν*." SCHNEID.

ἐδωροδόκουν] Sic ABDN pro *ἐδωροδοκούμην*. „*Δωροδοκεῖσθαι*, quo Demosthenes aliquoties utitur, significat corruptum muneribus facere aliquid. Contra *δωροδοκεῖν* eidem, ut Aristophani aliisque Atticis scri-

ἀκούων σύνοιδέ μοι, εἰ ἐπιορκῶ. Ἵνα δὲ μᾶλλον θαυ- 19
μάσητε, συνεπόμνυμι μηδὲ ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον
εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδὲ ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι. Καὶ 20
τί δὴ ταῦτ' ἐποίουν; Ὤιμην, ἄνδρες, ὅσῳ μᾶλλον συμ-
φέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν
φίλον ποιήσεσθαι, ὁπότε δυνασθείη. Ἐγὼ δὲ ἅμα τε
αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράσσοντα καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν
γνώμην. Εἴποι δή τις ἄν· Οὐκοῦν αἰσχύνῃ οὕτω μωρῶς 21
ἐξαπατώμενος; Ναὶ μὰ Δία, ᾐσχυνόμην μέντοι, εἰ ὑπὸ
πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατήθην· φίλῳ δὲ ὄντι ἐξαπατᾶν
αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἐξαπατᾶσθαι. Ἐπεί, εἴ γε πρὸς 22

ποιήσασθαι B; reliqui *μοὶ ἔσεσθαι*. — *ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ*] sic AB pro *ἅμα ὁρῶ αὐτόν*. — *πράσσοντα*] sic A pro *πράττοντα*. — §. 21. *Οὐκοῦν*] sic IK pro *οὔκουν*, v. ad V, 7, 8. — *μωρῶς*] *μωρός* AD. — *ᾐσχυνόμην*] *αἰσχύνομαι* deteriores codd. — *ὄντος*] sic ABDENQ pro *οὕτως*.

ptoribus, est munera accipere." SCHNEID.

§. 18. *δεῖν*] V. ad I, 5, 14.

ὀμνύω — θεούς] V. ad VI, 6, 17.

ἀκούων σύνοιδέ μοι] testis mihi auritus est. V. nos ad Commentar. II, 7, 1: *ἃ σύνοιδα αὐτῷ*.

§. 19. *μὴ τοίνυν μηδὲ ὅσα*] immo ne tantum quidem, quantum. Ceterum in hac iunctura *τοίνυν* idem fere significare videtur, quod *τοί*: *μήτοι*. Cf. Hartung. *Gr. Part.* T. II. p. 351., ubi nostri quoque loci memor est. Verte: *nein fürwahr, ja nicht einmal soviel, als.*

§. 20. *συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν*] quo magis una cum hoc tolerarem paupertatem, qua tum premebatur. Eurip. Alc. 370: *ἐγώ σοι πένθος, ὡς φίλος φίλῳ, λυπρὸν συνοίσω τῆςδε.* Cf. Pflugkium ad Eurip. Med. 13.

ὁπότε δυνασθείη] postquam potentiam nactus esset. V. ad I, 1, 9.

Ἐγὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράσσοντα καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην] Ego vero simul quum eum video rebus secundis utentem, tum maxime eius mentem (ingratam) cognosco. Particulae *τὲ — καὶ — δή* idem fere significant, quod *τὲ — καὶ δὴ καί*; v. Breitenbach. ad Agesil. III, 5: *οὕτω μέγα καὶ καλὸν κτῆμα τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι καὶ ἀνδρὶ δὴ στρατηγῷ τὸ ὅσιόν τε καὶ πιστὸν εἶναι*, et nos in Gr. T. II. §. 727, 3. [Gr. schol. §. 321, 1. a.]

§. 21. *αἰσχύνῃ — ἐξαπατώμενος*] V. Buttm. §. 144, 6. Rost. §. 184, 8. add. 2. Kühner. T. II. §. 659. (Gr. schol. §. 311, 14.)

ᾐσχυνόμην μέντοι, εἰ — ἐξηπατήθην] Indicativus imperfecti *ᾐσχυνόμην* sine *ἄν* h. l. in firmissima asseveratione (*ναὶ μὰ Δία — μέντοι*) longe est aptissimus. Inutilis est Schaeferi coniectura *μέντ' ἄν*; nam primum haec elisio a Xenophontis consuetudine abhorret; dein si *ἄν* a Xenophonte additum esset, certe post *ᾐσχυνόμην* positum es-

φίλους ἐστὶ φυλακή, πᾶσαν οἶδα ὑμᾶς φυλαξαμένους, ὡς μὴ παρασχεῖν τούτῳ πρόφασιν δικαίαν μὴ ἀποδιδόναι ὑμῖν ἃ ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν τοῦτον οὐδέν, οὔτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου, οὐδὲ μὴν κατεδειλιάσαμεν οὐδέν, ἐφ' ὅ τι ἡμᾶς οὗτος παρεκάλεσεν.
23 Ἀλλά, φαίητε ἄν, ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μηδέ, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατο ἐξαπατᾶν. Πρὸς ταῦτα δὲ ἀκούσατε ἃ ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε εἶπον τούτου ἐναντίον, εἰ μή μοι παν-

§. 22. *φυλαξαμένους*] sic ABDEN pro *διαφυλαξ.* — *οὐδὲ μήν*] v. adn. — §. 23. *ἐνέχυρα*] *ἐχυρά* AB. — *ἐδύνατο ἐξαπ.*] v. adn. — *μοί*] sic ABE; *μοὶ εἰ* L; reliqui *μοὶ*

set. De omisso *ἄν* v. nos in Gr. T. II. §. 821, 1. (Gr. schol. §. 260. not. 3.). Quibus adde quae contulit Stallbaumius ad Plat. Phaedon. p. 190. C. Infra VII, 7, 40: *αἰσχρὸν γὰρ ἦν.* De confirmativo *μέντοι*, vero, profecto, v. ad III, 2, 17.

§. 22. *κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου*] per inertiam eius rebus detrimenta attulimus, uti *κατεδειλιάσαμεν οὐδέν*, per metum, timiditatem neglexímus nihil.

οὐδὲ μήν] Sic ABM pro *οὔτε μήν.* Utrumque recte dicitur. De *οὐδὲ μήν* cf. supra II, 4, 20. Cyrop. II, 2, 15: *οὔτε γὰρ αὐτὸς (τῷ γέλωτι) χρώμενος ἀνήλωκας αὐτόν, οὐδὲ μὴν φίλοις οὐδὲ ξένοις ἑκὼν εἶναι γέλωτα παρέχεις.* IV, 5, 27: *ἡμεῖς σε οὔτε ἔρημον κατελίπομεν· .... οὐδὲ μὴν ἀποχωροῦντές γέ σε οἰόμεθα ἐν κινδύνῳ καθιστάναι.* Bornemannus comp. Oecon. XII, 14: *οὔτε γὰρ ἐλπίδα οὔτ' ἐπιμέλειαν ἡδίονα ῥάδιον εὑρεῖν τῆς τῶν παιδικῶν ἐπιμελείας, οὐδὲ μὴν ... τιμωρίαν χαλεπωτέραν εὐπετές ἐστι τοῦ ἀπὸ τῶν ἐρωμένων κωλύεσθαι.* De *οὔτε μήν*, neque vero (*μήν* respondet Latinorum vero confirmativo, v. nos in Gr. T. II. §. 696. (Gr. schol. §. 316, 1.)) cf. Cyrop. IV, 3, 12: *οὔτε γὰρ τοξεύειν ἡμῖν μαθητέον .... οὔτε μὴν ἀκοντίζειν.* V, 4, 11. scriptura fluctuatur; v. ibi Bornemannum p. 476. ed. Lips. Krügerus comp. Symp. I, 15: *οὔτε ἔγωγε σπουδάσαι ἂν δυναίμην, οὔτε μὴν ὡς ἀντικληθησόμενος καλεῖ μέ τις.*

§. 23. *τὰ ἐνέχυρα*] V. ad V, 6, 26.

ὡς μηδέ, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατο ἐξαπατᾶν] H. e. ut ne si voluisset quidem, fraudem committere posset; de *ὡς* finali cum indicativo praeteritorum iuncto v. Rost. §. 186, 3. Kühner. T. II. §. 778. (Gr. schol. §. 330, 5.) Unus codex E dat *ἐδύνατο ἂν ταῦτα ἐξαπατᾶν*, quod Bornemannus et Krügerus receperunt, neque per se reiiciendum est; sed si ita legitur, *ὡς* pro consecutiva coniunctione (*ὥστε*) accipiendum est, de cuius cum indicativo praeteritorum et *ἄν* structura v. Rost. §. 185, 3. Kühner. T. II. §. 828, 2. (Gr. schol. §. 341, 4.)

ἀγνώμονες] iniqui. Commentar. II, 8, 5. *ἀγνώμονι κριτῇ περιτυχεῖν.* V. Sturz. L. X. T. I. p. 38. Cf. §. 38. Supra II, 5, 6: *τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι.* De re ipsa Weiskius haec docet: „Non dicturus fuisset haec praesente et audiente Seuthe, ne hic posset (quod nunc poterit) pro sua cau-

τάπασιν ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε εἶναι ἢ λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάρι-
στοι. Ἀναμνήσθητε γάρ, ἐν ποίοις τισὶ πράγμασιν ὄντες 24
ἐτυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγαγον πρὸς Σεύθην.
Οὐκ εἰς μὲν Πέρινθον, εἰ προςῆτε πόλιν, Ἀρίσταρχος
δ' ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιος οὐκ εἴα εἰςιέναι ἀποκλείσας τὰς
πύλας; ὑπαίθριοι δ' ἔξω ἐστρατοπεδεύετε; μέσος δὲ χει-
μὼν ἦν; ἀγορᾷ δὲ ἐχρῆσθε σπάνια μὲν ὁρῶντες τὰ ὤνια,
σπάνια δ' ἔχοντες, ὅτων ὠνοῖσθε; ἀνάγκη δὲ ἦν μένειν 25

ἤ. — §. 24. *πράγμασιν ὄντες*] sic AB pro *ὄντες πρ.* — *εἰ προςῆτε κτλ.*] v. adn. — *ὅτων ὠνοῖσθε*] v. adn.

sa dictitare, se beneficium dedisse Graecis, neque eos amore sui permotos ad se venisse, verum necessitate rerumque suarum difficultate coactos."

§. 24. *πράγμασιν*] V. ad VI, 6, 8.

προςῆτε πόλιν, Ἀρίσταρχος δ' ὑμᾶς] Sic hunc locum edidi cum Bornemanno (nisi quod hic *τήν* ante *πόλιν* adiecit), optimorum codicum vestigia secutus. Nam A et B exhibent *προςίητε πόλιν, Ἀρίσταρχος δ' ἡμᾶς*. Reliquorum codicum scripturae dubium non est quin corruptae sint. FGKL et Ald. legunt *εἰ πρόςιτε τῇ πόλει*, neque aliter I, sed omisso *εἰ*; E *πρόςιτε πόλιν*; reliqui *εἰ προςίητε τῇ πόλει*. Pro *Ἀρίσταρχος δ' ἡμᾶς*, quod, ut dixi, A et B dant, reliqui omnes habent *Ἀρίσταρχος ὑμᾶς*, omisso *δ'*. Dindorfius e Matthiaei coniectura scripsit *εἰ προςίοιτε τῇ πόλει, Ἀρ. ὑμᾶς*; at optativus, quum non saepius repetita, sed semel facta actio commemoretur, locum habere nullo modo potest. Krügerus aliique ediderunt *εἰ προςίητε τῇ πόλει, Ἀρ. ὑμᾶς*; at primum *εἰ* coniunctionis cum coniunctivo sociatae usus apud Xenophontem admodum dubius est, v. ad III, 1, 36.; dein, si hic usus vel maxime cum Xenophontia consuetudine conspiraret, tamen ab hoc loco, qui non futuram, sed praeteritam actionem requirit, vehementissime abhorreret. Quam Bornemannus protulit coniecturam: *Πέρινθον, οἳ προςῆτε τῇ πόλει, Ἀρ. ὑμᾶς*, ea minime placet. De forma *ἦτε* v. VII, 7, 6.

ὑπαίθριοι] V. ad V, 5, 21.

ἀγορᾷ ἐχρῆσθε] „Victum et commeatum, nullo praebente, emere coacti eratis." SCHNEID.

ὅτων ὠνοῖσθε] Sic scripsi e coniectura Dindorfii, qui tamen ipse edidit *ὅτων ὠνήσεσθε*; scriptura *ὅτων* debetur Stephano; ABDE dant *ὅταν* et reliqui *ὅτου*. Rara in prosa oratione forma *ὅτων* legitur etiam in Oeconom. III, 2: *ἔχοντας εὐθὺς ἕτοιμα, ὅτων ἂν δέωνται, χρῆσθαι.* Dindorfius in partes vocavit scholiasten Sophoclis ad Aiac. 33: *λέγουσι γὰρ (οἱ ποιηταί) ὅτων ἀντὶ τοῦ ὡντινων, ὃ μόνον καὶ παρὰ ῥήτορσι* (Dind. pro *ὃ μόνον* coni. *εὑρημένον* aut simile quid; nam etiam dativus reperitur in prosa oratione). Bornemannus retinuit *ὅτου*, quia constanter Xenophon usus esset formula *ὅτου ὠνησόμεθα*; cf. III, 1, 20: *ὅτου δ' ὠνησόμεθα ᾔδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας*. V, 1, 6: *οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα εὐπορία* (sc. *ἐστίν*); at V. D. non attendit h. l. pluralem *σπάνια* praecedere; quod autem eius structurae, qua singularis *ὅςτις* saepe ad pluralem

ἐπὶ Θρᾴκῃ; τριήρεις γὰρ ἐφορμοῦσαι ἐκώλυον διαπλεῖν· εἰ δὲ μένοι τις, ἐν πολεμίᾳ εἶναι; ἔνθα πολλοὶ μὲν ἱππεῖς
26 ἦσαν ἐναντίοι, πολλοὶ δὲ πελτασταί. Ἡμῖν δὲ ὁπλιτικὸν μὲν ἦν, ᾧ ἀθρόοι μὲν ἰόντες ἐπὶ τὰς κώμας ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα σῖτον λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον, ὅτῳ δὲ διώκοντες ἂν ἢ ἀνδράποδα ἢ πρόβατα κατελαμβάνομεν, οὐκ ἦν ἡμῖν· οὔτε γὰρ ἱππικὸν οὔτε πελταστικὸν ἔτι ἐγὼ
27 συνεστηκὸς κατέλαβον παρ' ὑμῖν. Εἰ οὖν, ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν, μηδ' ὁντιναοῦν μισθὸν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον ὑμῖν προςέλαβον, ἔχοντα καὶ ἱππέας καὶ πελταστάς, ὧν ὑμεῖς προςεδεῖσθε, ἦ κακῶς
28 ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν; Τούτων γὰρ

§. 25. *Θρᾴκῃ*] v. adn. — *ἐν πολεμίᾳ*] sic ABE pro *ἐν π. χώρᾳ*. — *ἦσαν ἐναντίοι*] sic AB pro *ἐν. ἦσ.* — §. 26. *κατελαμβάνομεν*] sic A B pro *καταλαμβάνοιμεν*; E *καταλαμβάνομεν*. — §. 27. *ὄντων ὑμῶν*] *ὄντων ἡμῶν* A; *ὑμῶν ὄντων* B. — *καὶ ἱππέας*] sic AB pro *ἱππέας*. — *ἦ*] *ἢ* A; *η* B; reliqui om. — §. 28. *μᾶλλον μετέσχ.*] v. adn. — §. 29. *οὐκέ-*

referatur, mentionem facit, id ab hoc quidem loco plane abhorret. Cum Dindorfio *ὠνοῖσθε* scripsi, optimorum codicum AB DEN, in quibus est *ὠνῆσθε* aut *ὤνησθε*, vestigia secutus; reliqui exhibent *ὠνήσεσθε*, quod, si meliore auctoritate niteretur, ob locos modo commemoratos sine dubio praelaturus fui, quanquam negari non potest, illos locos ab hoc eo differre, quod in hoc antecedit *σπάνια*.

§. 25. *ἐπὶ Θρᾴκῃ*] Sic AB; reliqui *ἐπὶ Θρᾴκης*, quod sane habet, quo commendetur; hinc *τὰ ἐπὶ Θρᾴκης*, oppida in finibus Thraciae, in littoribus maris Aegaei sita. V. Hermannum ad Viger. nr. 394. p. 859. et Popponem in Proleg. ad Thucyd. Part. I. Vol. II. Cap. 29. p. 344 sqq., qui demonstrat paeninsulam Chalcidicam cum littore, usque ad Amphipolim in orientem patente, ab Herodoto ad ipsam Thraciam, contra vero a Thucydide ad *τὰ ἐπὶ Θρᾴκης*, i. e. ad ea, quae ad Thraciae fines sita sint, referri.

ἐν πολεμίᾳ εἶναι] Repete *ἀνάγκῃ ἦν*.

§. 26. *σῖτον — οὐδέν τι ἄφθονον*] frumenti vim haud sane magnam. V. ad VII, 3, 35. Sententia illustratur §. 28.

ὅτῳ δὲ διώκοντες ἂν — κατελαμβάνομεν, οὐκ ἦν] sed non erant nobis copiae, quibus hostem persequentes aut mancipia aut oves caperemus. De indicativo praeteriti cum *ἂν* in enuntiatione relativa posito v. Rost. §. 177, 7. cc. Kühner. T. II. §. 793. b. (Gr. schol. §. 333, 7.) Sic paullo ante: *ᾧ — ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα*.

συνεστηκός] bene instructum atque ordinatum, immo iam dissolutum. Krügerus in ed. min. comparat Demosth. VIII, 46: *τὸ συνεστηκὸς τοῦτο συμμενεῖ στράτευμα*.

§. 27. *μηδ' ὁντιναοῦν μισθόν*] ne minimam quidem mercedem. V. nos in Gr. T. II. §. 788. (Gr. schol. §. 332, 7.)

ἦ κακῶς ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν;] num male viderer vobis

δήπου κοινωνήσαντες καὶ σῖτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς
κώμαις εὑρίσκετε διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾷκας κατὰ
σπουδὴν μᾶλλον φεύγειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων
μᾶλλον μετέσχετε. Καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα ἑωρῶμεν, 29
ἐπειδὴ τὸ ἱππικὸν ἡμῖν προςεγένετο· τέως δὲ θαῤῥαλέως
ἡμῖν ἐφείποντο οἱ πολέμιοι καὶ ἱππικῷ καὶ πελταστικῷ,
κωλύοντες μηδαμῇ κατ' ὀλίγους ἀποσκεδαννυμένους τὰ
ἐπιτήδεια ἀφθονώτερα ἡμᾶς πορίζεσθαι. Εἰ δὲ δὴ ὁ 30
συμπαρέχων ὑμῖν ταύτην τὴν ἀσφάλειαν μὴ πάνυ πο-
λὺν μισθὸν προςετέλει τῆς ἀσφαλείας, τοῦτο δὴ τὸ σχέ-
τλιον πάθημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῇ οἴεσθε χρῆναι
ζῶντα ἐμὲ ἀνεῖναι; Νῦν δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθε; οὐ δια- 31

τι οὐδένα] sic ABDEN pro οὐδένα ἔτι. — τέως] τέλος ABE. — θαῤῥαλέως] sic AB pro θαρσαλέως, v. ad I, 7, 2. var. scr. — ἡμᾶς] ὑμᾶς ABD; om. EFGHIKL et Ald. — §. 30. τὸ σχέτλιον πάθημα] sic AB pro τὸ πάθ. τὸ σχ. — χρῆναι] χαρῆναι ABDE. — ἐμὲ ἀνεῖναι] v. adn.

vestris rationibus consuluisse? Krügerus verba πρὸ ὑμῶν ut interpretamentum dativi ὑμῖν cum βεβουλεῦσθαι iungendi delenda censet, quum milites quidem revera eum ipsis male consuluisse putarent. At haec ratio nullius momenti est. Nam prius quidem milites, perversa praepediti opinione, prava sentiebant de Xenophonte; nunc tamen eos, meliora edoctos, ad saniorem sententiam redisse iusto iure sperare ille poterat.

§. 28. Τούτων γὰρ — κοινωνήσαντες] Horum enim sociorum (ἱππέων καὶ πελταστῶν) participes facti.

μᾶλλον μετέσχετε] Sic ABDEN; reliqui omittunt μᾶλλον. Hoc vocabulum Zeunius paragrapho 26. repugnare putat. Dicuntur quidem ibi Graeci mancipia et pecora antea prorsus assequi non potuisse; sed haec verba ad vivum resecanda non sunt; nam nulla plane mancipia et pecora capta esse vix credibile est. „Ceterum huic loco repugnare videtur VII, 3, 10., ubi Seuthes: ὁπόσα δ' ἂν ἁλίσκηται, inquit, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. Hanc difficultatem Halbkartus ita removet, ut statuat Graecos eatenus tantum dici προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μετασχεῖν, quatenus Seuthes ea pecunia, quae praeda esset redacta, mercedem solverit. Sed hoc scriptor aliis verbis dicturus fuisset, nec omnino hic mercedis tangendae locus erat. Itaque Xenophontem puto partim dona praetoribus et lochagis data respicere (v. 5, 2 sqq. coll. 2, 36. 3, 10.), partim pecora et mancipia, ex quo Seuthes stipendia non solvebat (v. 5, 4. 16.), clam surrepta significare." KRÜG.

§. 29. κωλύοντες μηδαμῇ — πορίζεσθαι] V. ad I, 3, 2.

§. 30. μισθὸν — τῆς ἀσφαλείας] V. ad V, 6, 31.

τοῦτο δὴ τὸ σχέτλιον πάθημα;] estne id, quod nobis accidit, tam calamitosum (miserum)?

ἐμὲ ἀνεῖναι] Dindorfi-

χειμάσαντες μὲν ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν
δ' ἔχοντες τοῦτο, εἴ τι ἐλάβετε παρὰ Σεύθου; Τὰ γὰρ
τῶν πολεμίων ἐδαπανᾶτε. Καὶ ταῦτα πράττοντες οὔτε
ἄνδρας ἐπείδετε ὑμῶν αὐτῶν ἀποθανόντας, οὔτε ζῶντας
32 *ἀπεβάλετε. Εἰ δέ τι καλὸν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβά-*
ρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, οὐ καὶ ἐκεῖνο σῶν ἔχετε καὶ πρὸς
ἐκείνοις νῦν ἄλλην εὔκλειαν προςειλήφατε καὶ τοὺς ἐν
τῇ Εὐρώπῃ Θρᾷκας, ἐφ' οὓς ἐστρατεύσασθε, κρατήσαν-
τες; Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημι δικαίως ἄν, ὧν ἐμοὶ χαλεπαί-
33 *νετε, τούτων τοῖς θεοῖς χάριν εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν. Καὶ*
τὰ μὲν δὴ ὑμέτερα τοιαῦτα. Ἄγετε δὲ πρὸς θεῶν καὶ τὰ
ἐμὰ σκέψασθε, ὡς ἔχει. Ἐγὼ γάρ, ὅτε μὲν πρότερον ἀπῆρα
οἴκαδε, ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευό-

§. 31. *εἴ τι*] sic A B D E N Q pro *ὅ τι*, v. adn. — *ἐπείδετε*] *ἐπίδετε* A B F G I K L et Ald. — §. 32. *ἐστρατεύσασθε*] sic A B pro *ἐστρατεύεσθε*. — §. 33. *δή*] sic A B E; reliqui om. — *τὰ ἐμά*] v. adn. — *γὰρ ὅτε μέν*] sic A B F G I K N et Ald. pro *μὲν γὰρ ὅτε*. — *ἀπῆρα*] v. adn. — §. 34. *ἀπηχθημένος*] *ἀπεχθημένος* A B E; reliqui *ἀπεχθόμενος*. — *ἤλπιζον*]

us et Bornemannus ediderunt *ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι*; *ἐμὲ ἐᾶν εἶναι* legitur in A, ad quem proxime accedunt E et N, qui habent *ἐμὲ ἂν εἶναι*, itemque D, in quo est *ἐμὲ ἀνεῖναι*; B exhibet *ἐμὲ ἀνιέναι*; I *μ' ἂν εἶναι*; reliqui *μ' ἀνεῖναι*. Nos secuti sumus Krügerum, qui ex codicis A scriptura *ἐμὲ ἐᾶν εἶναι* edidit *ἐμὲ ἀνεῖναι*, h. e. me dimittere, comp. Hellen. II, 3, 51: *οὔ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον*. Lys. XIII, 93: *οὔτε ὅσιον οὔτε νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖναι Ἀγόρατον τουτονί*.

§. 31. *περιττὸν δ' ἔχοντες τοῦτο, εἴ τι ἐλάβετε παρὰ Σ.*] repositum habentes id, quodcunque a Seuthe accepistis. *Περιττὸν ἔχειν*, repositum habere, opponitur sequenti *δαπανᾶν*, expendere. Duae constructiones h. l. confusae sunt in unam: *τοῦτο, ὅ τι ἐλάβετε*, et *περιττὸν ἔχοντες, εἴ τι ἐλάβετε*. De *εἴ τι* pro *ὅ τι* dicto v. ad V, 3, 3. Krügerus in ed. min. vocabulum *τοῦτο* uncis inclusit, quod probare non possum. De re cf. VII, 5, 4.

ταῦτα πράττοντες] in hac rerum conditione positi. V. ad VI, 4, 8.

§. 32. *ἐπέπρακτο ὑμῖν*] V. ad I, 8, 12.

πρὸς ἐκείνοις] praeter illam gloriam, quam rebus in Asia praeclare gestis vobis peperistis. De plurali *ἐκείνοις* ad *εἴ τι* relato v. ad I, 4, 8.

τοὺς Θρᾷκας — κρατήσαντες] V. ad V, 6, 9.

ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε] Per attractionem dictum pro *χάριν εἰδέναι τούτων, ἃ ἐμοὶ χαλεπαίνετε*. Monui hoc, quia vidi virum doctum genitivum *ὧν* e *χαλεπαίνειν* aptum putare.

§. 33. *τὰ ἐμά*] *τὰ ἐμαυτοῦ* H; *τὰ ἑαυτῶν* F G I K L; reflexivum *τὰ ἐμαυτοῦ*, quod Krügerus in ed. mai. recepit, grammaticae rationi aperte repugnat;

μην, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὔ-
κλειαν· ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ
ἄν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Νῦν δὲ ἀπέρχομαι πρὸς 34
μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύθῃ
δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἤλπιζον εὖ ποιήσας μεθ'
ὑμῶν ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ καλὴν καὶ παισίν, εἰ γένοιν-
το, καταθήσεσθαι. Ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί 35
τε πλεῖστα, καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγμα-
τευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέπαυμαι, ὅ τι δύναμαι, ἀγα-
θὸν ὑμῖν, τοιαύτην ἔχετε γνώμην περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ' ἔχετε 36
μέν με οὔτε φεύγοντα λαβόντες οὔτε ἀποδιδράσκοντα·
ἢν δὲ ποιήσητε, ἃ λέγετε, ἴστε, ὅτι ἄνδρα κατακεκανό-
τες ἔσεσθε πολλὰ μὲν δὴ πρὸ ὑμῶν ἀγρυπνήσαντα, πολ-

sic ABE; reliqui ἤλπισ' ἄν, v. ad I, 3, 6. — *γένοιντο*] v. adn. — §. 35. *ὑμῖν*] sic ABDEQ; reliqui om. — *ἔχετε γνώμην*] sic AB pro *γν. ἔχ.* — §. 36. *κατακεκανότες*] v. adn. — *πολλὰ μὲν δή*] δή Dind. abesse malit, nescio, cur, v. ad I, 9, 12.

reflexivum enim pronomen nunquam ad aliam (*σκέψασθε*), sed semper ad eandem personam refertur.

ἀπῆρα] abii, proprie solvi sc. ancoram. Pro *ἀπῆρα* AD FGHIKL et Aldina exhibent *ἀπῇα*, quod per se optime se habet; *ᾖα* legitur Cyrop. V, 4, 10. et 11., *περιῇα* Plat. Symp. p. 219. E. ex codd.

ἔχων — ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὔκλειαν] a reliquis Graecis gloria ornatus. Cf. Pflugkium ad Eurip. H. F. 1334., qui praeter alia comparat Herod. VIII, 94: *τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων*. V. nos ad VII, 2, 37.

ἐπιστευόμην] V. nos in Gr. T. II. §. 413, 4. (Gr. schol. §. 251, 4.)

οὐ γὰρ ἄν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς] H. e. *εἰ μὴ γὰρ ἐπιστευόμην ὑπ' αὐτῶν, οὐκ ἄν με ἔπεμπον πάλιν πρ. ὑμᾶς*. De imperfectis v. ad V, 6, 30.

§. 34. *πρὸς μὲν Λακεδαιμονίους*] Haec verba non cum *ἀπέρχομαι*, sed cum *διαβεβλημένος* iungenda sunt; dicitur *διαβάλλειν τινὰ πρός τινα*.

ἀποστροφήν] refugium. V. ad II, 4, 22.

εἰ γένοιντο] Sic FGIK; reliqui omnes *εἰ γένοιτο*, quod, nisi *N* littera inter *I* et *T* facillime excidere potuisset, non reiicerem; Lionus apte interpretatur: si fors ita tulerit, *wenn es sich so fügen sollte*, neque Bornemanno assentiri possum, ita potius *εἰ τύχοι* dicendum fuisse. De re v. Krügerum de Xen. vita quaest. p. 18.

§. 35. *ἀπήχθημαί τε πλεῖστα, καὶ ταῦτα κτλ.*] in maximum odium incurri, idque apud multo me potentiores. De *καὶ ταῦτα* v. ad I, 4, 12. Illud *τέ* non respondet sequenti *καί*, sed sequenti *τέ*. V. ad I, 8, 3.

§. 36. *κατακεκανότες ἔσεσθε*] Secutus sum Dindorfium, qui scripturam *κατακε-*

λὰ δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν δ' ἵλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν ὑμῖν στησάμενον, ὅπως δέ γε μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων πολέμιοι γένησθε, πᾶν, ὅσον
37 ἐγὼ ἐδυνάμην, πρὸς ὑμᾶς διατεινάμενον. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι, ὅπη ἂν ἔλη-

καὶ κινδυνεύσαντα] om. ABE. — *μηδενὶ τῶν Ἑλλ.*] sic AB pro *τ. Ἑ. μ.* — *γένησθε*] sic ABEFGHIKL pro *γένοισθε*, v. ad I, 4, 18. — *ἐδυνάμην*] ἠδ. A. — §. 37. *νῦν*] om. ABE. — *ὅπη*] sic ABFGIKL pro *ὅποι*. — *ἔλησθε*] sic ABDEN pro *θέλητε*. — *ὅτι*] v. adn. — *πλέετε*] v. adn. —

κανότες, duorum optimorum codicum A et B auctoritate fultam, pro *κατακανόντες* recepit. Quod Poppo formam *κέκανα* analogiae plane repugnare ait, quae *κέκαγκα*, ut *πέφαγκα* ex *φαίνω*, *μεμίαγκα* ex *μιαίνω*, vel saltem *κέκακα*, ut *κεκέρδακα* ex *κερδαίνω*, ducat, id levioris momenti puto. Primum formis in *γκα* exeuntibus abstinuerunt melioris graecitatis scriptores et posteriore demum aetate eae in usum venerunt; formam autem *κέκακα* cur evitaverint Graeci, vel hebetiorum aurium homo sentiet; rectius Matthiaeus in Gr. T. I. §. 239. p. 596. comparavit *πέφηνα*, ut requiras *κέκηνα*; sed uti *φαίνω* aoristum *ἔφηνα*, non *ἔφανον*, perfectum *πέφηνα* formavit, ita *καίνω* aoristum *ἔκανον*, non *ἔκηνα*, perfectum *κέκανα* formavit. Dein in Etymol. Magn. p. 500, 55. et in Etym. Gudiano p. 313, 14. legitur: *κέκονα παρὰ Σοφοκλεῖ*. Huc denique accedit res gravissimi momenti, quod futuri III. circumlocutio apud solutae orationis scriptores non per aoristi, sed perfecti participium et *ἔσομαι* exprimitur. V. nos in Gr. T. II. §. 447. Herodotus quidem VII, 194. (quem locum attulit Hertlinius) dicit: *ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον διαφυγὼν ἔσεσθαι*; sed ibi *ἔμελλε διαφυγὼν ἔσεσθαι* est idem fere, quod *ἔμελλε διαφυγεῖν* vel *ἔμελλε διαφευξεῖσθαι*.

καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος] et in (ex) officio et praeter officium. Apposite Weiskius confert Arrian. exp. III, 26, 8: *ὧν* (*ξένων ὁ Παρμενίων*) *πολλάκις καὶ ἐν* (*τῷ*) *μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος κατὰ πρόσταξιν τὴν Ἀλεξάνδρου ξὺν χάριτι ἐξηγεῖτο.*

τρόπαια βαρβάρων] H. e. de hostibus. V. Breitenbachium ad Xen. Agesil. II, 26: *καὶ ἀπὸ τῆς πρεσβείας τρόπαιον τῶν πολεμίων ἑστήκει αὐτῷ.*

πολλὰ δή] V. ad I, 9, 12.

δέ γε] V. ad V, 5, 18.

ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην] Exspectes *ὅσον ἐδύνατο*, sed scriptor deflexit ad primam personam, quia in *ἄνδρα* semet ipsum intellexerat. Cf. VII, 7, 23. extr. Plura huius generis exempla collegit quem Krügerus in ed. minore laudat Lobeckius ad Soph. Ai. 458., qui huius quoque loci memor est.

πρὸς ὑμᾶς] „contra vos vel apud vos. Illud fortasse melius; respicit v. gr. ad VII, 1, 25 sqq." WEISK. Adde VI, 6, 11 sqq.

πᾶν — διατεινάμενον] omni studio contendentem. De adverbiali *πᾶν* v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.)

§. 37. *Καὶ γὰρ οὖν*] Itaque profecto. V. ad I, 9, 8.

ἀνεπιλήπτως] „ut nemo conqueratur de iniuria sibi illa-

σθε, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὑμεῖς δέ, ὅτι πολλὴ ὑμῖν εὐπορία φαίνεται καὶ πλέετε ἔνθα δὴ ἐπιθυμεῖτε πάλαι, δέονταί τε ὑμῶν οἱ μέγιστον δυνάμενοι, μισθὸς δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ἥκουσι Λακεδαιμόνιοι οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι, νῦν δὴ καιρὸς ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακαίνειν. Οὐ μήν, ὅτε γε ἐν 38

ἐπιθυμεῖτε] v. adn. — δέονταί τε] sic AB pro δέονται δέ. — μέγιστον] v. adn. — οἱ κράτιστοι] sic HKL; reliqui om. οἱ. — ὑμῖν δοκεῖ] sic AB pro δ. ὑμ. — κατακαίνειν] sic AB; reliqui κατακτανεῖν; Fl. et Dind. κατακανεῖν; v. ad I, 6, 2. et 7, 6. — §. 38. ὅτε] οὔτε AB.

ta, tuto." STURZ. L. X. T. I. p. 232.

ὅπῃ ἂν ἕλησθε] Sc. πορεύεσθαι. Verbum αἱρεῖσθαι cum infinitivo iunctum idem est, quod βούλεσθαι. V. Sturz. l. d. p. 83.

Ὑμεῖς δέ] Sic scripsit Xenophon, quasi postea sequatur: νῦν δὴ καιρὸν νομίζετε εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακαίνειν: de qua apud Graecos frequentissima structura, quae constructionis κατὰ σύνεσιν potius quam anacoluthiae nomine appellanda videtur, v. nos in Gr. T. II. §. 677. et §. 860, 3. a. [Gr. schol. §. 313, 1. et §. 347, 5. a.] Cf. Oecon. I, 14: οἱ δὲ φίλοι, ἤν τις ἐπίστηται αὐτοῖς χρῆσθαι, ὥστε ὠφελεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν, τί φήσομεν αὐτοὺς εἶναι; = τί δοκοῦσιν ἡμῖν εἶναι; V. ibi Breitenbachium. Hac structura subiectum quod dicitur logicum graviter effertur.

ὅτι] „Dindorfius ex coniectura in ὅτε mutavit. At absurdius etiam est, si Graeci, quia omnium rerum copiam per Xenophontem nacti sunt, quam postquam nacti sunt, eum interficere volunt. Quare scriptor consulto illam sententiam huic substituisse videtur." POPPO.

πλέετε] Sic A et B pro πλεῖτε, quod iniuria receperunt Dindorfius et Bornemannus, quum constet Xenophontem solutis formis quorundam verborum non abstinuisse. Hellen. VI, 2, 27. ἔπλεεν in omnibus codd. legitur, quanquam Lobeckius ad Phryn. p. 220. ἔπλει corrigendum censet. Etiam Thuc. IV, 28. in omnibus fere codicibus legitur πλέει, quanquam Poppo πλεῖ edidit, neque, ut videtur, iniuria, quia Thucydides in hoc verbo semper contracta forma usus est. V. eum ad l. d. Part. III. Vol. III. p. 101. et in ed. Goth. T. II. Sect. II. p. 48. De δέεσθαι v. ad VII, 4, 8.

ἐπιθυμεῖτε πάλαι] AFGL dant ἐπεθυμεῖτε πάλαι, quod cur praelatum sit a Dindorfio, Bornemanno et Poppone, non intelligo. Cf. Plat. Phaedr. p. 273. D: πάλαι ἡμεῖς, πρὶν καὶ σὲ παρελθεῖν, τυγχάνομεν λέγοντες, ὡς κτλ.

δέονταί τε ὑμῶν κτλ.] operam vestram expetunt potentissimi. De μέγιστον v. ad II, 6, 21. Pro μέγιστον, quod A et B habent, ceteri dant τὸ μέγιστον, quod retinuit Krügerus, μέγιστον δύνασθαι significare censens valde potentem esse, τὸ μέγιστον δ. potentissimum (omnium) esse; sed requiro exempla.

οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι] Articulus iungendus cum participio: ei, qui potentissimi esse putantur. V. ad IV, 4, 21.

§. 38. Οὐ μήν] Sc. οὕτως ἐδόκει ὑμῖν. De οὐ μήν, ὅτε γε v. ad I, 10, 3.

τοῖς ἀπόροις ἦμεν, ὦ πάντων μνημονικώτατοι· ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε καὶ ἀεὶ ὡς εὐεργέτου μεμνῆσθαι ὑπισχνεῖσθε. Οὐ μέντοι ἀγνώμονες οὐδὲ οὗτοί εἰσιν οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὥςτε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοκεῖτε βελτίονες τοιοῦτοι ὄντες περὶ ἐμέ. Ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

39 Χαρμῖνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς εἶπεν οὑτωσί· Ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι οὐ δικαίως δοκεῖτε τῷ ἀνδρὶ τούτῳ χαλεπαίνειν· ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι. Σεύθης γάρ, ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφῶντος, τίς ἀνὴρ εἴη, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἄγαν δὲ φιλοστρατιώτην ἔφη αὐτὸν εἶναι· διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ

ἀεί] αἰεί A, v. ad II, 3, 13. — βελτίονες] v. adn. — §. 39. εἶπεν οὑτωσί· Ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι] sic CD; εἶπεν ἀλλ' οὑτωσὶν ἐμοὶ μέντοι E; εἶπεν ἀλλ' οὔτ' ὡσιως ἐμοὶ μέν FG; εἶπεν οὑτωσί· ἀλλ' ἐμοὶ μέν H; εἶπεν οὑτωσὶν ὦ ἀλλ' ἐμοὶ μέν I; εἶπεν ἀλλ' οὑτωσὶ ὦ ἐμοὶ μέν KL; εἶπεν ἀλλ' οὑτωσὶ ὦνδρες ἐμοὶ μέν Ald.; FG ducibus Dind. confinxit οὔθ' ὁσίως ἐμοὶ μὲν οὔτε δικαίως δοκεῖτε. Post μέντοι cum ABCFG HIKL et Ald. omisi ὦ ἄνδρες. — δικαίως] sic ABC pro δι-

μνημονικώτατοι] Ironice accipiendum. Stephanus legendum coniecit ἀμνημονικώτατοι, quod probat Iacobsius, ironiam ab hoc loco abhorrere censens.

μεμνῆσθαι ὑπισχνεῖσθε] V. ad II, 3, 27.

ἀγνώμονες] iniqui. V. ad §. 23.

οὗτοι] Charminus et Polynicus.

βελτίονες] ἢ εἰ μὴ τοιοῦτοι περὶ ἐμὲ ἦτε. Ceterum εἶναι, quod post βελτίονες vulgo legitur et pro quo ABE dant ὄντες, delevi. De verbo δοκεῖν sine εἶναι posito v. ad VII, 2, 16. Quum haec huius verbi structura rarior sit, facile est intellectu, qui infinitivus εἶναι a librariis importari potuerit; quod autem ABE legunt βελτίονες ὄντες τοιοῦτοι ὄντες ex eo ortum videtur, quod librarii oculus ad alterum ὄντες aberraverit.

§. 39. οὑτωσί] V. ad II, 5, 10.

Ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι] At mihi profecto. V. ad III, 2, 17.

ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου] V. ad IV, 1, 27. De χεῖρον v. ad §. 4.

πρὸς ἡμῶν] V. ad II, 3, 18.

§. 40. Ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ] De asyndeto v. ad II, 1, 20. De Λουσιάτης v. ad IV, 2, 21.

τοῦτο ὑμᾶς πρ. ἡμῶν στρατηγῆσαι] vos primum exercitus nostri ducendi officium in eo collocare, ut a Seuthe mercedem nobis exigatis. De στρατηγεῖν τοῦτο v. nos in Gr. T. II. §. 547. not. 3. (Gr. schol. §. 278. not. 1.)

§. 41. εἶπεν ἀναστὰς ὑπὲρ Ξενοφῶντος] pro Xenophonte (h. e. in Xenophontis gratiam et commodum) surrexit et dixit. Disertis quidem verbis Eurylochus non est locutus pro Xenophonte, sed tecte potius, quum culpam ab hoc ad

πρὸς αὐτοῦ. Ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύλοχος Λουσιάτης 40
Ἀρκὰς εἶπε· Καὶ δοκεῖ γέ μοι, ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι,
τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι, παρὰ Σεύθου
ἡμῖν τὸν μισθὸν ἀναπρᾶξαι ἢ ἑκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ
μὴ πρότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν. Πολυκράτης δὲ Ἀθηναῖος 41
εἶπεν ἀναστὰς ὑπὲρ Ξενοφῶντος· Ὁρῶ γε μήν, ἔφη, ὦ
ἄνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα, ὃς παραλα-
βὼν τὰ χρήματα, ἃ ἡμεῖς ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμε-
νος οὔτε Σεύθῃ ἀπέδωκεν οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ'
αὐτὸς κλέψας πέπαται. Ἢν οὖν σωφρονῶμεν, ἑξόμεθα
αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ οὗτός γε, ἔφη, Θρᾷξ ἐστιν, ἀλλ' Ἕλ-
λην ὢν Ἕλληνας ἀδικεῖ.

καίως γε. — *μέμψασθαι*] sic A B C D pro *μέμφεσθαι.* — §. 40. *Λουσιάτης*] *Λουσιώτης* A B C D; *ὁ Λουσιώτης* E; reliqui *ὁ Λουσιάτης.* — *Καὶ δοκεῖ γε*] sic A; *δοκεῖ γε* E; reliqui *δοκεῖ δέ.* — *ἄνδρες*] sic A B E pro *ὦ ἄνδρες.* — *ἀναπρᾶξαι*] sic A B D E N pro *πρᾶξαι.* — *ἀπαγαγεῖν*] sic A B D E N pro *ἀγαγεῖν.* — §. 41. *ἀναστὰς ὑπέρ*] v. adn. — *ἔφη, ὦ ἄνδρ.*] v. adn. — *Σεύθῃ*] *Σεύθει* A. — *γιγνόμενα*] sic A B L pro *γινόμενα.*

Heraclidem transferre studuit. At vehementer est dubitandum, num scriptura recepta germana sit. Nam pro *ἀναστάς* A B D exhibent *αἰνετῶς* (laudabili modo), et F G *ἐνετός*, quod Dindorfius recepit, idemque *ὑπέρ* mutavit in *ὑπό*; *ἐνετὸς ὑπὸ Ξ.* est subornatus a X.; at huic scripturae repugnat, quod vocabulum *ἐνετός* posterioris demum est graecitatis; legitur apud Appianum; Xenophon hac sententia usus est vocabulo *ὑπόπεμπτος* III, 3, 4., ubi v. adnotata; neque omnino haec sententia apta est. Quod autem fuit qui verborum ordine *εἶπεν ἀναστάς* offenderetur, quum inverso ordine Xenophon dicere soleat *ἀναστὰς εἶπεν*, id quum per se levissimi momenti est, tum refutatur exemplis a Bornemanno et Sturzio L. X. T. I. p. 249. allatis, uti Cyrop. II, 3, 4: *νῦν οὖν τις, ἔφη, λεγέτω ἐνθάδε ἀναστὰς περὶ αὐτοῦ τούτου*, de rep. Ath. I, 6. Hellen. I, 7, 7. Neque Bornemanni coniectura placet, qui legendum suspicatur: *αἰνέσας οὕτως ὑπὲρ Ξ.*, quum simplex *αἰνεῖν* a Xenophontis consuetudine plane abhorreat.

ἔφη, ὦ ἄνδρες] Sic A B F G pro *ὦ ἄνδρες, ἔφη*, quod Lionus praeferendum censet, quia illud Xenophonti inusitatum sit. Rem aliter sese habere docent exempla a Bornemanno allata: Cyrop. I, 6, 9: *οὐκοῦν ταῦτα μέν, ἔφη, ὦ πάτερ, Κυαξάρης φησί.* III, 1, 14: *εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κῦρε.* I, 3, 6. 6, 44. De Platone in partes vocat Heindorfium ad Phaedon. §. 10. p. 17.

χρήματα, ἃ ἡμεῖς ἐπονήσαμεν] praedam laboribus nostris partam.

τὰ γιγνόμενα] pecuniam ex vendita praeda coactam.

πέπαται] V. ad I, 9, 19.

ἑξόμεθα αὐτοῦ] *so wer-*

42 *Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μᾶλλον ἐξεπλάγη· καὶ προςελθὼν τῷ Σεύθῃ λέγει· Ἡμεῖς, ἢν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. Καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ᾤχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ*
43 *ἑαυτῶν στρατόπεδον. Καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει Ἀβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ' ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας· καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττῃ καὶ τὰ ἄλλα, ἃ ὑπέσχετο. Καὶ ἐν ἀποῤῥήτῳ ποιησάμενος λέγει, ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου, ὡς, εἰ ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ*
44 *Θίβρωνος. Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι, ὡς διαβεβλημένος εἴη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. Ὁ δὲ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβὼν ἔθυε τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, πότερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη μένειν παρὰ Σεύθῃ, ἐφ' οἷς Σεύθης λέγει, ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. Ἀναιρεῖ αὐτῷ ἀπιέναι.*

§. 42. *μᾶλλον*] sic ABDEN pro *μάλα*, quod iniuria recepit Dind., v. adn. — *Σεύθῃ*] *Σεύθει* A, ut §. 41. — §. 43. *ὑπισχνεῖται*] sic ABD pro *ὑπισχνεῖτο*. — *τὰ ἄλλα*] *τ' ἄλλα* A. — *ἀποθανοῖτο*] *ἀποθάνοιτο* ABDE; reliqui *ἀποθάνοι*. — *Θίβρωνος*] sic BFGHIKL et Ald.; *Θρίβωνος* AD; reliqui *Θίμβρωνος*; v. ad §. 1. — §. 44. *Ἐπέστελλον*] sic ABD pro *ἔπεμπον*. — *καὶ ἄλλοι*] sic ADO pro *καὶ οἱ ἄλλοι*. — *πολλοὶ τῷ*] sic ADEO pro *πολλοὶ ξένοι*. — *ἔθυε*] *ἐθύετο* B. — *λῷον*] *λῶον* AB; reli-

den wir uns an ihn halten. Hutchinsonus comp. Aristoph. Plut. 101: *μᾶλλον ἑξόμεθά σου*.

§. 42. *μᾶλλον*] „Gravius perterritus est, quam eis, quae antea audiverat." BORN.

ἐπικρατείας] V. ad VI, 4, 4.

§. 43. *ἐν ἀποῤῥήτῳ ποιησάμενος λέγει*] tanquam arcanum cum Xenophonte communicat aut communicari iubet. Sturz. L. X. T. III. p. 585. comparat Herodoteum *ἀπόῤῥητα ποιεῖσθαι* (VIII, 44. et 93.).

Πολυνίκου] qui erat legatus Thibronis, v. VII, 6, 1.

εἰ ὑποχείριος ἔσται] Scil. Xenophon.

ἀποθανοῖτο] Sic recte ex optimis codd. restitutum est pro *ἀποθάνοι*; nam in enuntiationibus per *ὡς*, *ὅτι* (*dafs*) inductis optativus aoristi nunquam vim futuri habet. V. Madvig. Observatt. gr. p. 23 sq. et nos in Gr. schol. §. 237, 1. a.

§. 44. *Ἐπέστελλον*] Nuntiabant per litteras aut per nuntios. V. Sturz. L. X. T. II. p. 319.

τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ] V. ad III, 2, 9. De *λῷον καὶ ἄμεινον* v. ad VI, 2, 15.; de *λέγει* pro *λέγοι* dicto v. ad I, 3, 14.

Ἀναιρεῖ] V. ad III, 1, 6.

VII. Ἐντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο 1
προσωτέρω· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας, ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἥξειν. Αἱ δὲ κῶμαι αὗται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ.
Ὁρῶν οὖν ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἐν ταῖς κώ- 2
μαις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Ὀδρύσην δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἱππέας ὅσον τριάκοντα ἔρχεται καὶ προςκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. Καὶ ὃς λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους τῶν ἐπιτηδείων προςέρχεται.
Ἔνθα δὴ λέγει Μηδοσάδης· Ἀδικεῖτε, ὦ Ξενο- 3
φῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. Προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ἀνὴρ παρὰ Μηδόκου ἥκων τοῦ ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μή, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξόμεθα.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ σοὶ 4

qui λώϊον. — Ἀναιρεῖ] sic ABE pro ἀναιρεῖ δέ; v. ad III, 4, 42.

Cap. VII. §. 1. ἀπεστρατοπ.] ἀπεστρατεύσατο ABE. — ἥξειν] sic ABEQ pro ἥκειν. — §. 2. τὰ ἐν ταῖς κώμαις] Dind., Born., Krüg. c. A τὰ ἑαυτοῦ ἐν τ. κ. — τριάκοντα] sic ABDEN pro πεντήκοντα, v. ad VI, 3, 2. — προςκαλεῖται] Dind. et Krüg. c. B προκαλεῖται. — ἄλλους] sic ABE pro ἄλλους τινάς. — §. 3. Μηδοσάδης] sic ABFGIK pro ὁ Μ. — ἀνήρ] v. adn. — ἄνω] sic ABDE pro ἄνωθεν. — ἀλεξόμεθα] v. adn.

Cap. VII. §. 1. ἐσκήνησαν εἰς κώμας] Praegnanti structura dictum significat in vicos deversi ibi castra posuerunt. V. ad I, 2, 16.

§. 2. ἄνωθεν] e regionibus mediterraneis. V. ad I, 2, 1. De ὅσον v. ad I, 8, 6.; de καὶ ὅς ad I, 8, 16.; de ἐπιτηδείων ad I, 3, 18.

§. 3. Ἀδικεῖτε — πορθοῦντες] V. nos in Gr. T. II. §. 661. [Gr. schol. §. 310, 4. g.]

ὅδε ἀνήρ] Scripsi spiritu aspero ἁνὴρ pro vulg. ὅδε ἀνήρ; unus H habet ὅδε ὁ ἀνήρ, quod post Zeunium a sequentibus editoribus receptum est. Articulus necessario requiritur, cf. §. 9. τόνδε τὸν ἄνδρα. Quum apud Xenophontem plus semel τἀνδρός pro τοῦ ἀνδρός legatur (v. Sturz. T. I. p. 240.), non video, cur h. l. non ἁνήρ pro ἀνήρ scribi possit.

Μηδόκου] Odrysarum regis. V. VII, 3, 16.

ἐπιτρέψομεν] Scil. τὰς ἡμετέρας κώμας πορθεῖν.

ἀλεξόμεθα] Hanc scripturam optimorum codicum ABDEQ auctoritate stabilitam iniuria Dindorfius et Bornemannus reliquorum codicum scri-

μὲν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν· τούτου δ᾽ ἕνεκα τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν᾽ εἰδῇ, οἷοί τε ὑμεῖς ἐστε
5 καὶ οἷοι ἡμεῖς. Ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφη, πρὶν ὑμῖν φίλοι γενέσθαι, ἐπορευόμεθα διὰ ταύτης τῆς χώρας, ὅποι ἐβουλόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν πορθοῦντες, ἣν δ᾽ ἐθέλοιμεν
6 καίοντες· καὶ σύ, ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου τότε παρ᾽ ἡμῖν οὐδένα φοβούμενος τῶν πολεμίων· ὑμεῖς δὲ οὐκ ᾖτε εἰς τήνδε τὴν χώραν, ἤ, εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε ἐγκεχαλινω-
7 μένοις τοῖς ἵπποις. Ἐπεὶ δὲ φίλοι ἐγένεσθε καὶ δι᾽ ἡμᾶς

§. 4. τούτου] sic ABEQ pro τοῦδε. — §. 5. μὲν γάρ] sic ADE; γάρ BN; μέν reliqui. — ὑμῖν φίλοι γενέσθαι] sic AB pro φ. γ. ὑμ. — καίοντες] sic AB pro κατακαίοντες. — §. 6. ἔλθοις] v. adn. — ηὐλίζου τότε] sic Lion. et Dind. cum Q, eoque ducunt scripturae ηὐλίζετο in A et ηὐλίζου $\overset{τε}{το}$ in B; legebatur ηὐλίζου omisso τότε. — §. 7. Ἐπεὶ δὲ φίλοι] sic scripsi c. ABE pro ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φ. — σὺν θεοῖς] acces-

pturae ἀλεξησόμεθα postposuerunt. Futuri forma ἀλέξομαι apud Sophoclem firmissime stat; nam ut Oed. R. 171: οὐδ᾽ ἔνι φροντίδος ἔγχος, ᾧ τις ἀλέξεται, pro praesenti tempore aliquo modo accipi possit, tamen ibid. 539: ἢ τοὔργον ὡς οὐ γνωρίσοιμί σου τόδε δόλῳ προσέρπον κοὐκ ἀλεξοίμην μαθών; sine ulla dubitatione pro futuro habendum est. Quod quum ita sit, optimorum librorum auctoritati obtemperandum censui, praesertim quum Xenophon, uti multis iam locis vidimus, multa habeat singularia atque a vulgari scriptorum usu diversa. Alii editores retinuerunt quidem ἀλεξόμεθα, sed pro praesenti tempore acceperunt, quod nullo modo probari potest; nam non solum futurum ἐπιτρέψομεν repugnat, sed etiam verba ἐὰν ποιῆτε, in quibus futuri temporis notio inest.

§. 4. καὶ ἀποκρίνασθαι] vel (*auch nur*) respondere. V. nos in Gr. T. II. §. 728, 2. (Gr. schol. §. 321. not. 5.)

§. 5. ἣν — ἐθέλοιμεν] V. ad I, 1, 5.

§. 6. ὁπότε — ἔλθοις] Sic BFGHKL; ἤλθοις AI; reliqui ἦλθες. Saepius Medosaden in castra Graecorum venisse recte Bornemannus ex VII, 1, 5. et 2, 10. concludit. De ὁπότε cum optativo de repetita actione iuncto v. ad I, 2, 7.

ἤ] De ἤ semel posito v. ad VI, 4, 2.

ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις] Vid. VII, 2, 21.

§. 7. σὺν θεοῖς] V. ad III, 2, 8.

νῦν δέ] Leonclavius adversantibus omnibus libris et scriptis et editis correxit νῦν δή, quod praeter Popponem ceteri recentiores editores iniuria receperunt. Iam supra ad V, 5, 22. hunc non infrequentem δέ particulae in apodosi usum tetigimus.

ἐξελαύνετε] eiicitis, expellitis, h. e. eiicere conamini. V. ad I, 3, 1.

ἐκ τῆςδε τῆς χώρας] Sic A et B; ἐκ ταύτης τῆς χ. E; reliqui ἐκ τῆς χ. Quam ego ex A et B dedi scripturam, ea iam ante me a Dindorfio et Bornemanno restituta erat. Rara quidem sunt apud solutae orationis

σὺν θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὲ ἐξελαύνετε
ἡμᾶς ἐκ τῆςδε τῆς χώρας, ἣν παρ᾽ ἡμῶν ἐχόντων κατὰ
κράτος παρελάβετε· ὡς γὰρ αὐτὸς οἶσθα, οἱ πολέμιοι
οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἡμᾶς ἐξελαύνειν. *Καὶ* οὐχ ὅπως δῶρα 8
δοὺς καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ᾽ ὧν εὖ ἔπαθες ἀξιοῖς ἡμᾶς
ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ πορευομένους ἡμᾶς οὐδὲ καταυ-
λισθῆναι, ὅσον δύνασαι, ἐπιτρέπεις. *Καὶ* ταῦτα λέγων 9
οὔτε θεοὺς αἰσχύνῃ οὔτε τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν
σε ὁρᾷ πλουτοῦντα, πρὶν δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι, ἀπὸ
λῃστείας τὸν βίον ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα. *Ἀτὰρ* τί 10

serunt ex ADE; B om. *ἡμᾶς — ἐξελαύνετε.* — ***νῦν δέ***] v. adn. — ***τῆςδε***] sic AB; *ταύτης* E; reliqui om. — ***ἐχόντων***] sic A pro *ἑκόντων*. — ***οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν***] sic AB pro ***οὐκ ἦσ. ἱκ.*** — §. 8. ***πορευομένους***] FGHIKL habent *ἀποπορευομένους*. — ***οὐδὲ καταυλισθῆναι***] sic Born.; ***οὐδένα καταυλισθῆναι*** AE; *οὐδένα καταλισθῆναι* BD; reliqui ***οὐδ᾽ ἐναυλισθῆναι***. — §. 9. ***νῦν μέν***] sic ABE pro ***νῦν***.

scriptores exempla, in quibus pronomen *ὅδε*, quod saepe eam habet vim, ut rem aliquam quasi oculis aut nostris aut alienis subiiciat (v. ad V, 7, 15.), ad sequens relativum refertur, sed tamen non inaudita, uti supra VII, 3, 47: *τάδε δή, ὦ Ξενοφῶν, ἃ σὺ ἔλεγες*, et paullo post VII, 7, 9: ***τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν σε ὁρᾷ κτλ.***, ubi nulla est codicum discrepantia, nisi quod E ***τόνδε*** omisit. Gravissime h. l. pronomen *τῆςδε* rem notat: *ihr wollt uns aus diesem Lande da vertreiben, welches ihr von uns erhalten habt.*

παρ᾽ ἡμῶν ἐχόντων κατὰ κράτος] H. e. a nobis, qui hanc terram per vim occupatam tenemus. Scripturam *ἐχόντων* unus habet codex A; reliqui *ἑκόντων*: quod si legitur, verba ***κατὰ κράτος*** non habent, quo referantur. Quare fuerunt, qui ea transponenda censerent, et quidem Weiskius ad antecedentem sententiam *νῦν δὲ — χώρας*, Schneiderus post *ἐξελαύνετε ἡμᾶς* ponenda. Krügerus primum offenditur locutione *ἔχειν* ***κατὰ κράτος***; at nescio, cur ita non recte dici possit terram per vim occupatam tenere; quare coniectura ***ἑλόντων*** haudquaquam est necessaria; deinde verborum collocatione, quum ***κατὰ κράτος ἐχόντων*** potius collocanda fuerint: quae ratio est nulla.

§. 8. ***οὐχ ὅπως***] non modo non. V. Buttm. §. 150, 1. Rost. §. 171, 6. c. Kühner. T. II. §. 730, 2. et 3. (Gr. schol. §. 321, 3.)

ἀνθ᾽ ὧν εὖ ἔπαθες] V. ad I, 3, 4.

ὅσον δύνασαι] quantum in te est. Cf. §. 46.

ἐπιτρέπεις] sinis. *Ἐπιτρέπειν* hac vi dictum iungitur aut cum dativo personae aut cum accusativo personae et infinitivo. V. Papium in Lex. h. v. Cf. supra ad VI, 3, 11.

§. 9. *ἔχοντα*] Sc. *ἑώρα*, quod ex antecedenti *ὁρᾷ* repetendum est.

ὡς αὐτὸς ἔφησθα] cap. 2, 34.

§. 10. ***τί καί;***] V. ad III, 5, 18.

καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; ἔφη· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ θαυμαστότατοι, ὅπως, ὥςπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς, ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.

11 Ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ὀδρύσης, εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ Μηδόσαδες, κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς αἰσχύνης ἀκούων ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἠπιστάμην, οὐδ' ἂν συνηκολούθησά σοι· καὶ νῦν ἄπειμι· οὐδὲ γὰρ ἂν Μήδοκός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ ἐξελαύνοιμι τοὺς
12 εὐεργέτας. Ταῦτ' εἰπὼν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυνε καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς πλὴν τεττάρων ἢ πέντε. Ὁ δὲ Μηδοσάδης, ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ἡ χώρα πορθουμένη, ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι τὼ Λακεδαιμονίω.
13 Καὶ ὃς λαβὼν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους προςῆλθε τῷ Χαρμίνῳ καὶ Πολυνίκῳ καὶ ἔλεξεν, ὅτι καλεῖ αὐτοὺς Μηδο-

§. 10. ἔγωγ'] sic AB pro ἐγώ. — Λακεδαιμόνιοι οἷς] sic ABDEN pro Λακεδαιμονίοις. — ἀπαγαγεῖν] sic ABD pro ἀπάγειν. — οὐδέν] sic ABE pro οὐδέ. — §. 11. Ἐπεὶ ταῦτα] sic ABE pro ἐπεὶ δὲ ταῦτα; v. VI, 1, 30. et ad I, 1, 9. — οὐδ' ἄν] sic ABN pro οὐκ ἄν. — οὐδὲ γάρ] sic ABE pro οὐ γάρ. — §. 13. Καὶ ὃς λαβών] sic ABE pro ὁ δ' ἀπολαβών. — Πολυνίκῳ] sic AB pro τῷ Π. — προσερῶν] sic BFGIKN; προαιρῶν AD; προορῶν HL; reliqui προςερῶν. — §. 14. Οἶ-

οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, — ὅπως — χαρισαίμην] nullo modo me adhortati, ut, quemadmodum in Lacedaemoniorum odium incurrebam tum, quum exercitum ad vos ducebam, ita nunc eum eis tradendo gratiam apud eos inirem. De παρακαλεῖν c. ὅπως et coniunctivo aut optativo iuncto v. exempla a Sturzio L. X. T. III. p. 423. collecta. De re v. VII, 6, 3.

θαυμαστότατοι] Ironice accipiendum pro: o stultissimi. Quod Lionus coniecit θαυμασιώτατοι, ut III, 1, 27., necessarium non est, si quidem, ut ait Bornemannus, veteres lexicographi ipsi de his vocibus in varias partes discedunt. Bekker. Anecd. Gr. p. 99: θαυμαστότερον, οὐ θαυμασιώτερον; Phot. θαυμαστότερον, οὕτως Πλάτων; contra Moeris p. 187: θαυμάσιον Ἀττικῶς, θαυμαστόν Ἑλληνικῶς, ubi v. Piersonum.

§. 11. κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι] De articulo v. ad VI, 2, 1.; de κατά c. gen. iuncto v. nos in Gr. T. II. §. 606. (Gr. schol. §. 292.)

τῆς αἰσχύνης] pudoris eius, quo nunc suffundor. Haec est vis articuli.

§. 13. τοὺς ἐπιτηδειοτάτους] V. ad §. 2. De καλεῖ pro optativo dicto v. ad I, 3, 14. Sequens προσερῶν est edicturus.

§. 14. Οἶμαι ἂν — ὑμᾶς ἀπολαβεῖν] Credo vos im-

σάδης προερῶν ἅπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας. Οἶμαι 14
ἂν οὖν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῇ στρατιᾷ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν, εἰ εἴποιτε, ὅτι δεδέηται ὑμῶν ἡ στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν μισθὸν ἢ παρ' ἑκόντος ἢ παρ' ἄκοντος Σεύθου, καὶ ὅτι τούτων τυχόντες προθύμως ἂν συνέπεσθαι ὑμῖν φασι, καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοκοῦσι λέγειν, καὶ ὅτι ὑπέσχεσθε αὐτοῖς τότε ἀπιέναι, ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν οἱ στρατιῶται. Ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες 15
ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ὁποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα· καὶ εὐθὺς ἐπορεύοντο ἔχοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. Ἐλθὼν δὲ ἔλεξε Χαρμῖνος· Εἰ μὲν σύ τι ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες, πρὸς ἡμᾶς λέγειν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. Ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα δὴ ὑφειμένως· Ἀλλ' 16
ἐγὼ μὲν λέγω, ἔφη, καὶ Σεύθης τὰ αὐτά, ὅτι ἀξιοῦμεν τοὺς φίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ κακῶς πάσχειν ὑφ' ὑμῶν. Ὅ τι γὰρ ἂν τούτους κακῶς ποιῆτε, ἡμᾶς ἤδη ποι-

οἶμαι] οἴομαι A. — εἴποιτε] εἴπητε ABCD. — ὅτι δεδέηται] v. adn. — ὑμῶν] ὑμᾶς ABCDE. — προθύμως ἄν] sic ABE pro προθύμως μὲν ἄν. — §. 15. Ἐλθών] sic ABD EN pro ἐλθόντων. — σύ τι] sic AB pro τὶ σύ. — §. 16. δή] sic AB; reliqui om. — λέγω ἔφη] sic A; λέγων ἔφη B; reliqui ἔφη λέγω. — τὰ αὐτά] sic AB pro ταῦτα. — φίλους ἡμῖν] φ. ἡμῶν A; φ. ὑμῖν FG et Ald.; om. E.

petraturos esse stipendium exercitui debitum. V. ad II, 1, 12. Ἀπολαμβάνειν est accipere id, quod cui debetur. V. Sturz. T. I. p. 345. Sic ἀποδιδόναι est debitum reddere.

ὅτι δεδέηται] Sic D; eodem ducunt A et B, in quibus est δεδέκται; sed hi tres codd. omittunt ὅτι; ὅτι δέοιτε F G I K; reliqui ὅτι δέοιτο. Forma δεδέηται, quum raro inveniatur, facile a librariis corrumpi potuit. Legitur apud Isaeum VIII, 22., Demosthen. XIX, 239., quos locos attulit Krügerus in ed. min.

τούτων] Exspectes τούτου sc. τοῦ μισθοῦ; sed Graeci, licet alius generis nomen praecesserit, saepe neutro plurali pronominis utuntur, generalem vocabuli notionem respicientes.

τυχόντες — φασί] Pluralis κατὰ σύνεσιν ad collectivum στρατιά relatus est. V. ad II, 1, 6.

§. 15. ὁποῖα ἂν δύνωνται] Ob praeteritum ἔφασαν exspectes ὁποῖα δύναιντο, at v. ad I, 3, 14.

κράτιστα] efficacissima. De ἐπικαιρίους v. ad VII, 1, 6.

πρὸς ἡμᾶς λέγειν] In hac enuntiationum consecutione: εἰ — εἰ δὲ μή, prioris enuntiationis apodosis, si sententiam habet facile mente supplendam, ut ubi imperativus ex antecedentibus repetendus est, aut καλῶς ἔχει aut simile quid cogitandum, omitti solet. V. nos ad Commentar. III, 1, 9. et in Gr. T. II. §. 823, 3. c. (Gr. schol. §. 340, 2. c.)

ἔχομεν] Sc. λέγειν.

§. 16. τοὺς φίλους — γε-

17 εἴτε· ἡμέτεροι γάρ εἰσιν. Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ Λάκωνες, ἀπίοιμεν ἄν, ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ νῦν βοηθήσοντες τούτοις καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας, οἳ τούτους παρὰ τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν· ἢν δὲ δὴ καὶ ὑμεῖς
18 τοιοῦτοι ἦτε, ἐνθένδε ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐθέλοιτε δ' ἂν τούτοις, ὦ Μηδόσαδες, ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φίλους ἔφατε εἶναι ὑμῖν, ἐν ὧν τῇ χώρᾳ ἐσμέν, ὁπότερα ἂν ψηφίσωνται, εἴθ' ὑμᾶς προς-
19 ῆκεν ἐκ τῆς χώρας ἀπιέναι, εἴτε ἡμᾶς; Ὁ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἔφη, ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ τὼ Λάκωνε ἐλθεῖν παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ οἴεσθαι ἂν Σεύθην πεῖσαι· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν,

§. 17. ἢν δὲ δή] sic AB pro ἢν δέ. — §. 18. Ἐθέλοιτε δ' ἄν] ἐθέλοιτε ἄν B; ἐθέλετε ἄν A. — τούτοις ὦ Μηδ.] sic A et B (sed hic Δημοσ.) pro ὦ Μ. τούτοις. — φίλους ἔφατε] sic BE; φ. ἔφητε A; reliqui φατὲ φίλους. — ὑμῖν] sic ABDE pro ὑμῶν. — ὁπότερα ἂν ψ.] ὁποτέραν ψ. ABD. — προςῆκεν] sic ABDEN pro πρόσθεν. — §. 19. τὼ Λ. ἐλθεῖν] sic AB pro ἐλθ. τ. Λ. — κάειν] sic scripsi pro vulg. γενημένους] „Intellige incolas illorum vicorum, ubi in praesentia erant Graeci." ZEUN.

§. 17. ὁπότε — ἔχοιεν] Optativus respondet optativo ἀπίοιμεν ἄν. V. nos in Gr. T. II. §. 810. c. (Gr. schol. §. 337, 8.) Si dictum esset ἄπιμεν, sequeretur ὁπόταν — ἔχωσιν.

οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες] qui hanc vobis rerum conditionem paraverunt, qua nunc cummaxime utimini.

καὶ νῦν] „etiam nunc, etiam post ea, quae tu dixisti. Etenim quum §. 16. iusta petiisse videri possit Medosades, Spartiatae, ne ita ipsis satisfactum esse opinaretur, a legationis suae consilio se non desistere declarant. Non minus VII, 4, 24. καὶ νῦν est etiam nunc, i. e. quanquam magnopere ab eis offensus sum, tamen hostes maiore poena affectos nolo." KRÜG.

ἐνθένδε] hinc, i. e. a vobis.

τὰ δίκαια λαμβάνειν] „Supra §. 14. erant τὰ δίκαια iusta, stipendium, de qua notione dictum ad Hellen. VII, 4, 4.; sed h. l. ambigue dictum, quasi simul δίκην λαμβάνειν minitentur Lacones." SCHNEID.

§. 18. ὁπότερα ἂν ψηφίσωνται, εἴθ' ὑμᾶς προςῆκεν ἐκ τ. χ. ἀπιέναι, εἴτε ἡμᾶς] utrumcunque decernant, vosne ex terra abire aequum sit, an nos. Exspectes προςήκει. Sturzius L. X. T. III. p. 717. haec tradit: Imperfectum pro praesenti. Thom. Mag.: τὸ προςῆκεν ἀντὶ τοῦ προςήκει λαμβάνομεν, Ἀττικόν ἐστιν, ὥςπερ καὶ τὸ ἔδει ἀντὶ τοῦ δεῖ. Cf. Dorvill. ad Charit. p. 610. Praeter alios locos etiam huius memor est. At vero tota haec doctrina, per se spectata, absurda est. Προςῆκεν h. l. eadem ratione accipiendum est, quam supra ad III, 4, 15. tetigimus. Res clarius intelligetur,

καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο· ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας μὴ
κάειν. Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ 20
οἳ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι. Ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει πρὸς
Σεύθην·
Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι, ἀλλὰ διδά- 21
ξων, ἢν δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἠχθέσθης, ὅτι ὑπὲρ
τῶν στρατιωτῶν ἀπῄτουν σε, προθύμως ἃ ὑπέσχου αὐ-
τοῖς· σοὶ γὰρ ἔγωγε οὐχ ἧττον ἐνόμιζον συμφέρον εἶναι
ἀποδοῦναι ἢ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν. Πρῶτον μὲν γὰρ οἶδα 22
μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ φανερόν σε τούτους καταστή-
σαντας, ἐπεί γε βασιλέα σε ἐποίησαν πολλῆς χώρας καὶ
πολλῶν ἀνθρώπων· ὥστε οὐχ οἷόν τέ σοι λανθάνειν,
οὔτε ἤν τι καλόν, οὔτε ἤν τι αἰσχρὸν ποιήσῃς. Τοιού- 23

κάειν; unus A habet καίειν; v. ad III, 5, 5. — §. 20. Ξενοφῶντα] sic AB pro τὸν Ξ. — πρὸς Σεύθην] sic BE pro πρὸς τὸν Σ. — §. 21. πάρειμι] sic ABDE pro πάρειμί σε. — ἢν δύνωμαι] sic AD; ὡς ἢν δύνωμαι B; reliqui ὡς ἂν δύνωμαι. — προθύμως ἃ ὑπέσχου αὐτοῖς] sic AB pro ἃ ὑπ. αὐτ. πρ. — συμφέρον εἶναι] sic B; σύμφορον εἶναι A; reliqui εἶναι συμφέρον. — §. 22. οἷόν τέ σοι] v. adn.

si obliquam orationem in rectam mutemus: aequumne erat vos ex hac terra abire, an nos? Verte igitur nostro sermone: *Hättet ihr Lust, diesen zu überlassen, zu entscheiden, ob es billig wäre* (scil. si res ex vero iudicaretur), *daſs ihr aus dem Lande ginget, oder wir?*

§. 19. οὐκ ἔφη] Scil. ἐπιτρέψαι ἄν.

μάλιστα μέν] *am Liebsten*; his verbis respondent εἰ δὲ μή, uti saepe. V. Viger. p. 416 sq. Herm.

οἴεσθαι] Ex antecedenti ἐκέλευε eliciendum ἔφη; sed sequens πέμπειν pendet ab ipso verbo ἐκέλευε. Bornemannus intellexit haec verba sic: ἐκέλευε τὼ Λάκωνε οἴεσθαι, ὅτι Σεύθην ἂν πείσειαν.

§. 20. ἐπιτηδειότατοι] V. ad §. 2.

§. 21. ἀπῄτουν — ἀποδοῦναι — ἀπολαβεῖν] In his tribus verbis praepositio ἀπό significat notionem debiti. Cf. ad V, 8, 4. et VII, 7, 14.

§. 22. Πρῶτον μέν] „Altera ratio sequitur §. 28 sqq." KRÜG.

εἰς τὸ φανερόν σε τούτους καταστήσαντας] eos (milites) te in illustri loco (conditione) collocasse.

βασιλέα] V. ad VII, 1, 5.

οἷόν τέ σοι] Sic ABD; reliqui οἷόν τ' ἐστί; apte Bornemannus comparat §. 52: ἐμοὶ δὲ μένειν οὐχ οἷόν τε. R. Ath. II, 2: τοῖς μὲν κατὰ γῆν ἀρχομένοις οἷόν τ' ἐστὶν — μάχεσθαι· τοῖς δὲ κατὰ θάλατταν ἀρχομένοις — οὐχ οἷόν τε συνάρασθαι εἰς τὸ αὐτὸ τὰς πόλεις κτλ. Thuc. VII, 14. Aristoph. Nubb. 200. — Ad λανθάνειν ex seq. ποιήσῃς supplendum ποιῶν. V. exempla a Breitenbach. ad Agesil. V, 6. allata.

τῳ δ᾽ ὄντι ἀνδρὶ μέγα μέν μοι ἐδόκει εἶναι μὴ δοκεῖν ἀχαρίστως ἀποπέμψασθαι ἄνδρας εὐεργέτας, μέγα δὲ εὖ ἀκούειν ὑπὸ ἑξακισχιλίων ἀνθρώπων, τὸ δὲ μέγιστον
24 μηδαμῶς ἄπιστον σαυτὸν καταστῆσαι ὅ τι λέγοις. Ὁρῶ γὰρ τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς λόγους πλανωμένους· οἳ δ᾽ ἂν φανεροὶ ὦσιν ἀλήθειαν ἀσκοῦντες, τούτων οἱ λόγοι, ἤν τι δέωνται, οὐδὲν μεῖον δύνανται ἀνύσεσθαι ἢ ἄλλων ἡ βία· ἤν τέ τινας σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τὰς τούτων ἀπειλὰς οὐχ ἧττον σωφρονιζούσας ἢ ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν· ἤν τέ τῴ τι ὑπισχνῶνται οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες,

§. 23. *ἐδόκει*] sic ABCDEN pro *δοκεῖ*. — *μὴ δοκεῖν*] om. ABC. — *λέγοις*] sic ABE pro *λέγεις*. — §. 24. *ἤν τι — βία*] om. ABCE. — *δύνανται*] sic correxit Weisk. codicum *δύνωνται* aut *δύνονται*. — *ἀνύσεσθαι*] v. adn. — *τινάς*] sic ABC pro *τινά*. — *τὸ ἤδη κολάζειν*] v. adn. — *ἤν τέ τῴ τι*] ἢν τότε ABD. — *μείω*] Unus E *μεῖον*, quod sine idonea caussa praelatum est. — *διαπράττονται*] sic ABDE pro *διαπράττειν*. — *οἱ ἄλλοι*] v. adn. — §. 25. *Οἶδ᾽ ὅτι*] v. adn. — *συστρατεύεσθαι*] sic AB pro *συστρατεύσασθαι*. — *κατεργάσασθαι*] Unus E *συγκατεργάσασθαι*, quod sine caussa ab

§. 23. *Τοιούτῳ δ᾽ ὄντι ἀνδρί*] Viro in tali dignitate constituto, qualem tu nunc tenes.

εὖ ἀκούειν ὑπὸ — ἀνθρώπων] bene audire (i. e. laudari) a sex milibus hominum. Pari modo Latini dicunt bene audire ab aliquo.

σαυτόν] Quum non *σοί*, sed *τοιούτῳ — ἀνδρί* praecesserit, sequi debebat *ἑαυτόν*; at v. ad VII, 6, 36. *Ἄπιστον σαυτὸν καταστῆσαι ὅ τι λέγοις* est te eum praebere, cui in eis, quae dixeris, nulla habeatur fides.

§. 24. *πλανωμένους*] aberrantes a consilio.

φανεροὶ ὦσιν — ἀσκοῦντες] V. ad I, 2, 11.

ἤν τι δέωνται] V. ad I, 3, 4.

ἀνύσεσθαι] Haec palmaris emendatio debetur sagacitati Valckenarii, qui ad Theocr. XVIII, 17. e codicum scriptura *ἂν ἔσεσθαι* aut (ut FGO) *ἀνέσεσθαι* legendum censuit *ἀνύσασθαι*, quod vir doctus in Novv. Actt. Erud. Lips. 1749. mutavit in *ἀνύσεσθαι*, quod primus recepit Lionus, qui laudato Lobeckio ad Phryn. p. 748. recte docet verbum *δύνασθαι* cum infinitivo futuri iungi posse.

σωφρονίζειν] ad meliorem frugem revocare, ad officium reducere. V. Sturz. T. IV. p. 233.

ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν] Sic Dindorfius cum ABD; reliqui codd. *ἄλλων τε δὴ κολάσεις*; Castalio *ἄλλων δὴ κολάσεις*: e quibus scripturis Schneiderus emendavit *ἄλλων τὰς ἤδη κολάσεις*, quod Bornemannus et Krügerus receperunt. Poppo offenditur structura *ἄλλων τὸ κολάζειν*, quia infinitivo sive cum articulo sive sine eo subiectum non, ut in nostro sermone, in genitivo (*die sofortige Züch-*

οὐδὲν μείω διαπράττονται ἢ οἱ ἄλλοι παραχρῆμα διδόν-
τες. Ἀναμνήσθητι δὲ καὶ σύ, τί προτελέσας ἡμῖν συμ- 25
μάχους ἡμᾶς ἔλαβες. Οἶδ᾽, ὅτι οὐδέν· ἀλλὰ πιστευθεὶς
ἀληθεύσειν ἃ ἔλεγες ἐπῆρας τοσούτους ἀνθρώπους συ-
στρατεύεσθαί τε καὶ κατεργάσασθαί σοι ἀρχὴν οὐ τριά-
κοντα μόνον ἀξίαν ταλάντων, ὅσα οἴονται δεῖν οὗτοι
νῦν ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ πολλαπλασίων. Οὐκοῦν τοῦτο 26
μὲν πρῶτον τὸ πιστεύεσθαι, τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι
κατεργασάμενον, τούτων τῶν χρημάτων πιπράσκεται;
Ἴθι δὴ ἀναμνήσθητι, πῶς μέγα ἡγοῦ τότε καταπράξα- 27

omnibus fere edd. receptum. — *τριάκοντα*] sic A B D E M N pro *πεντήκοντα*; v. ad VI, 3, 2. — *πολλαπλασίων*] *πολλαπλασίω* A B et deteriores. — §. 26. *πιστεύεσθαι*] sic A B D pro *πιστεύεσθαι σε*. — *τό*] om. B E F G H I et Ald. — *κατεργασάμενον*] sic B D; *κατεργασαμένων* A E N; *κατειργασμένον* Castalio; reliqui *κατειργασμένων*. — *χρημάτων πιπρ.*] sic A B D pro *χρ. ὑπὸ σοῦ πιπρ.* — §. 27. *ἡγοῦ τότε*] sic A et Schneid. e coni.; *ἡγοῦν τότε* B D; *ἡγοῦντο τότε* E; reliqui *ἡγοῦ τοῦτο*. — *καταπράξασθαι*] *καταπράξεσθαι* E; *καταπράξεαι* A; *καταπρᾶξαι θ᾽* B; reliqui *καταπρᾶξαι*.

tigung Anderer), sed in accusativo (aut per attractionem in nominativo) additur. Quare quum hoc loco nec *τὸ ἄλλους ἤδη κολάζειν*, nec *ἄλλους τὸ ἤδη κολάζειν* dici potuerit, hac ipsa de caussa Poppo pro infinitivo exspectat substantivum. At vero si in archetypo scriptum fuisset *ἄλλων τὰς ἤδη κολάσεις*, vix ac ne vix quidem sumi potest, eam scripturam in alteram esse mutatam, praesertim quum praecedit *τὰς τούτων ἀπειλάς*. Quod autem Xenophon *ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν* scribere ausus est, id facile excusatur concinnitatis studio.

ἢ οἱ ἄλλοι] Dindorfius et Poppo cum F G H I K L et Aldina omittunt *οἱ*, quod probare non possum. Nam non video, cur *οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες* non recte opponi possint ceteris hominibus.

§. 25. *Οἶδ᾽ ὅτι*] Muretus correxit *οἶσθ᾽ ὅτι*, quod plurimi editores iniuria receperunt. Recte Bornemannus comparat nostrum: *ich weiſs von nichts*; *soviel ich weiſs, nichts*.

πιστευθεὶς ἀληθεύσειν] postquam fides tibi a nobis habita est te in eis, quae diceres, veracem futurum esse. Cf. §. 26. *τὸ πιστεύεσθαι* sc. *σέ*. V. ad VII, 6, 33.

§. 26. *Οὐκοῦν — πιπράσκεται;*] Nonne hoc primum, ut fides tibi ab hominibus habeatur, quod etiam regnum tibi peperit, hac pecunia abs te venit? *Τούτων τῶν χρημάτων* est pecuniis a te militibus non solutis. De genitivo pretii v. nos in Gr. T. II. §. 541.

§. 27. *πῶς μέγα ἡγοῦ*] Recte Krügerus *πῶς* non cum *μέγα* iunxit (nam tum dicendum fuit: *ὡς μέγα*), sed cum *ἡγοῦ*,

σθαι ἃ νῦν καταστρεψάμενος ἔχεις. Ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ', ὅτι ηὔξω ἂν τὰ νῦν πεπραγμένα μᾶλλόν σοι καταπραχθῆναι ἢ πολλαπλάσια τούτων τῶν χρημάτων γενέσθαι.
28 *Ἐμοὶ τοίνυν μεῖζον βλάβος καὶ αἴσχιον δοκεῖ εἶναι τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατασχεῖν ἢ τότε μὴ λαβεῖν, ὅσῳπερ χαλεπώτερον ἐκ πλουσίου πένητα γενέσθαι ἢ ἀρχὴν μὴ πλουτῆσαι, καὶ ὅσῳ λυπηρότερον ἐκ βασιλέως ἰδιώτην*
29 *φανῆναι ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεῦσαι. Οὐκοῦν ἐπίστασαι μέν, ὅτι οἱ νῦν σοι ὑπήκοοι γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀνάγκῃ, καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐ-*

ἃ] sic AB pro *ὅ*. — *Ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ'*] sic A; *ἐγὼ μὲν οὖν οἶδ'* BC; reliqui om. *εὖ*. — *ηὔξω*] sic ABC pro *εὔξω*; v. var. scr. IV, 8, 25. — *τούτων τῶν χρ.*] *τῶν* om. ABC. — §. 28. *μὴ κατασχεῖν*] *μὴ μετασχεῖν* ADE; *μοὶ παρασχεῖν* B. — *ἢ ἀρχήν*] *ἢ τὴν ἀρχήν* E. — §. 29. *ὑπήκοοι*] v. adn. — *ἄρχεσθαι*] *ἄρξασθαι* BDE; *ἄρξεσθαι* A. — §. 30. *Ποτέρως οὖν οἴει*] HIKL et Ald. om. *οὖν*; *ποτέρως οὖν*

comp. Commentar. IV, 2, 23: *νῦν πῶς οἴει με ἀθύμως ἔχειν;* Demosth. I, 24: *πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν;* Verte igitur: recordare, quomodo tum rem magni momenti habueris, ut eis potirere, quae etc.

τὰ νῦν πεπραγμένα — καταπραχθῆναι] ea, quae nunc impetrasti, potius tibi comparari.

πολλαπλάσια τούτων τῶν χρημάτων] V. ad III, 2, 14.

§. 28. *βλάβος*] Raro hoc vocabulum pro *βλάβη* apud solutae orationis scriptores legitur, neque aliis locis apud Xenophontem reperitur. V. Sturz. T. I. p. 538. Sed errat Moeris p. 103. Piers., quum dicit: *βλάβος, Ἀττικόν· βλάβη, κοινόν*, itemque Thomas Mag. p. 53, 6. Ritsch., quum dicit: *βλάβος ἐπὶ οὐδετέρου δοκιμώτερον ἢ βλάβη*. Nam forma *βλάβη* non solum apud Xenophontem, sed apud omnes probatissimos scriptores frequentissime legitur.

ἀρχήν] omnino. V. nos in Gr. T. II. §. 555. not. 2. (Gr. schol. §. 279. not. 8.) Adde Breitenbach. ad Oecon. II, 12.

πλουτῆσαι] divitem factum esse; sic paullo post *βασιλεῦσαι* est regem factum esse et *φανῆναι* idem est, quod antecedens *γενέσθαι*. V. ad I, 1, 9.

§. 29. *ἐπίστασαι μέν*] Recte docet Krügerus *μέν* dictum esse, quasi secuturum esset *ἐπίστασαι δέ, ὅτι ἐπιχειροῖεν ἄν* (v. ad I, 9, 10.), comp. Soph. Phil. 1056: *πάρεστι μὲν Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, τήνδ' ἐπιστήμην ἔχων, ἐγώ τε* pro *πάρειμι δὲ ἐγώ*. V. ibi Hermannum.

ὑπήκοοι] Sic correxit Leonclavius vulgatam *ἐπήκοοι*; illud Muretus etiam in codicibus reperisse se testatur. Frustra quaesivi locum, ubi *ἐπήκοος* obedientiae notionem haberet.

φιλίᾳ τῇ σῇ] H. e. amicitia erga te. V. nos in Gr. T. II.

τοὺς φόβος κατέχοι; Ποτέρως οὖν οἴει μᾶλλον ἂν φο- 30
βεῖσθαί τε αὐτοὺς καὶ σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ, εἰ ὁρῷέν
σοι τοὺς στρατιώτας οὕτω διακειμένους, ὡς νῦν τε μέ-
νοντας ἄν, εἰ σὺ κελεύοις, αὖθίς τ' ἂν ταχὺ ἐλθόντας,
εἰ δέοι, ἄλλους τε τούτων περὶ σοῦ ἀκούοντας πολλὰ
ἀγαθὰ ταχὺ ἄν σοι, ὁπότε βούλοιο, παραγενέσθαι, ἢ
εἰ καταδοξάσειαν μήτ' ἂν ἄλλους σοι ἐλθεῖν δι' ἀπιστίαν
ἐκ τῶν νῦν γεγενημένων, τούτους τε αὐτοῖς εὐνουστέ-
ρους εἶναι ἢ σοί; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πλήθει γε ἡμῶν λει- 31
φθέντες ὑπεῖξάν σοι, ἀλλὰ προστατῶν ἀπορίᾳ. Οὐκοῦν
νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος, μὴ λάβωσι προστάτας αὐτῶν

ἂν οἴει B; v. ad II, 5, 20. — σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ] v. adn. — κελεύοις] sic Mur. e libris, ut ait, correxit; codd. collati κελεύεις. — ὁπότε βούλοιο] sic ABDEN pro πρὸς ὃ σὺ βούλοιο. — παραγενέσθαι] sic ABD pro παραγίγνεσθαι. — §. 31. οὐδέ] sic ADEFGHIKL pro οὐδέν, de quo v. ad VI, 6, 12. — λάβωσι] λαβῇ I; λαβεῖν FGHKL et Ald.

§. 627. not. 6. (Gr. schol. §. 302. not. 2.)

§. 30. *σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ*] Sic recte ediderunt Poppo et Krügerus, vestigia secuti optimorum librorum ABDE, in quibus est σωφρονεῖν τὰ πρόσθεν; reliqui dant φρονεῖν τὰ πρὸς σέ. Comparat Krügerus Cyrop. III, 2, 4: σωφρονεῖν ἂν εἴη πρὸς ἡμᾶς ἀμφοτέροις, ubi hoc verbum etiam de obedientia dictum est; σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ est officia erga te modeste explere.

οὕτω διακειμένους, ὡς — μένοντας ἄν] ea mente imbutos, ut tibi persuasum sit eos, si tu iubeas, mansuros esse. De participio μένοντας verborum antecedentium οὕτω διακειμένους complemento v. ad IV, 1, 4.; de ὡς et ἄν participio additis v. ad I, 1, 10.

ἄλλους τε — παραγενέσθαι] Haec verba Krügerus a verbo νομίζοιεν in ὁρῷεν latente, ego vero a primario verbo οἴει pendere existimo, ut levis quaedam ἀνακολουθία statuenda sit. Oratio sic procedere debebat: μᾶλλον ἂν τούτους μὲν (sc. τοὺς νῦν σοι ὑπηκόους) φοβεῖσθαι —, ἄλλους δέ, εἰ τούτων περὶ σοῦ πολλὰ ἀγαθὰ ἀκούοιεν, ταχὺ ἂν — παραγενέσθαι.

εἰ καταδοξάσειαν] si male de te opinentur, sinistram de te habeant opinionem.

τούτους] „H. e. Graecos; αὐτοῖς, h. e. τοῖς σοι ὑπηκόοις." ZEUN.

§. 31. *Ἀλλὰ μὴν — γέ*] At vero — multitudine quidem. V. ad III, 4, 40.

ἡμῶν λειφθέντες] nobis inferiores. V. nos in Gr. T. II. §. 513, 3. (Gr. schol. §. 271, 2.)

προστατῶν] ἀρχόντων. V. Sturz. T. III. p. 733 sq.

τοῦτο κίνδυνος] Neglecta attractione dictum pro: οὗτός ἐστι κίνδυνος, hoc est metuendum. V. ad I, 3, 18. Infelicissima est coniectura Schneideri: διὰ τοῦτο κ. De κίνδυνος μή c. coni. cf. IV, 1, 6.

λάβωσι] Scil. ei, qui a te subacti sunt.

τινας τούτων, οἳ νομίζουσιν ὑπὸ σοῦ ἀδικεῖσθαι, ἢ καὶ τούτων κρείττονας τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐὰν οἱ μὲν στρατιῶται ὑπισχνῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συστρατεύεσθαι, ἂν τὰ παρὰ σοῦ νῦν ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δέεσθαι τῆς στρατιᾶς συναινέσωσιν
32 αὐτοῖς ταῦτα; Ὅτι γε μὴν οἱ νῦν ὑπὸ σοὶ Θρᾷκες γενόμενοι πολὺ ἂν προθυμότερον ἴοιεν ἐπί σε ἢ σύν σοι οὐκ ἄδηλον· σοῦ μὲν γὰρ κρατοῦντος, δουλεία ὑπάρχει
33 αὐτοῖς, κρατουμένου δέ σου, ἐλευθερία. Εἰ δὲ καὶ τῆς χώρας προνοεῖσθαι ἤδη τι δεῖ ὡς σῆς οὔσης, ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν μᾶλλον αὐτὴν εἶναι, εἰ αὐτοὶ οἱ στρατιῶται ἀπολαβόντες ἃ ἐγκαλοῦσιν εἰρήνην καταλι-

ἐὰν οἱ μέν] *ἐὰν μὲν οἱ* B; *ἐὰν μὲν οὖν οἱ* A. — *ἄν*] sic ABD; om. FG; reliqui *ἐάν*. — *τά*] sic ABD; reliqui om. — *παρὰ σοῦ νῦν*] sic D; *παρὰ τοῦ νῦν* A; *περὶ τοῦ νῦν* BQ; reliqui *παρὰ σοῦ*. — *δέεσθαι*] sic omnes codd.; Dind. *δεῖσθαι*; v. ad VII, 4, 8. — *συναινέσωσιν*] *συναινέσουσιν* AB; v. ad V, 5, 8. Bornemannus et Poppo, puncto post *Λακεδαιμονίους* posito, hunc locum sic scripserunt: *Ἐὰν μὲν οὖν οἱ στρ. — ἀναπράξωσιν, οἱ Λακεδαιμόνιοι — συναινέσουσιν αὐτοῖς ταῦτα*. — §. 32. *οἱ νῦν*] Dind. et Born. c. E om. *νῦν*. — *ὑπὸ σοί*] Dind. aliique c. BD *ὑπό σοι*; *ὑπὸ σοῦ* (superscr. *οι*) I; *ὑπὸ οἱ σοῦ* K; *ἀπὸ σοῦ* L; reliqui *ὑπὸ σοῦ*. — *γάρ*] om. AB. — §. 33. *μᾶλλον αὐτὴν εἶναι*] sic AB pro *αὐτὴν εἶναι μ.* — *αὐτοὶ οἱ στρ.*] sic AB pro *οὗτοι οἱ στρ.*, quod receperunt Dind., Poppo, Krüg. —

προστάτας αὐτῶν τινας τούτων] praeficiant sibi nonnullos ex eis (Graecis).

ὑπὸ σοῦ ἀδικεῖσθαι] quod mercedem eis non persolvisti. De praesenti v. ad I, 5, 11.

ἐὰν οἱ μὲν στρ. — συστρατεύεσθαι, ἂν — ἀναπράξωσιν] H. e. si milites, exacto a te per Lacedaemonios stipendio debito, promittant se alacrius cum eis expeditionem facturos esse. Altera enuntiatio conditionalis priori subiecta esse debebat. V. ad III, 2, 31. De infinitivo praesentis *συστρατεύεσθαι* v. ad II, 3, 27. *Τὰ παρὰ σοῦ*, stipendium a te militibus debitum.

συναινέσωσιν αὐτοῖς ταῦτα] haec eis (militibus) concesserint.

§. 32. *γὲ μήν*] porro. V. ad I, 9, 16. De *ὑπὸ σοὶ γενόμενοι* v. ad VII, 2, 2.

§. 33. *προνοεῖσθαι — δεῖ*] Scil. *σέ*, quod facile ex tota oratione suppleri potest.

ἃ ἐγκαλοῦσιν] „quae iure suo petunt." STURZ. T. I. p. 11. „Hoc verbum de creditore debitum reposcente coram iudice dici notum et docui in Lex. Gr. Isocratis duo exempla ex Trapez. 22. p. 367: *τὰς μὲν τριακοσίας δραχμὰς ἐνεκάλεσεν ἐμοί*, et contra Euthyn. 10. p. 402. *οὐ χρέος ἐγκαλῶν* posuit Hutchins. Locus omnium clarissimus est Demosth. c. Apaturium p. 900, 23: *διὰ τί πέρυσιν ἐπιδημῶν μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησε; — τῶν γὰρ τοι-*

πόντες οἴχοιντο, ἢ εἰ οὗτοί τε μένοιεν ὡς ἐν πολεμίᾳ,
σύ τε ἄλλους πειρῷο πλέονας τούτων ἔχων ἀντιστρατο-
πεδεύεσθαι δεομένους τῶν ἐπιτηδείων; Ἀργύριον δὲ πο- 34
τέρως ἂν πλεῖον ἀναλωθείη, εἰ τοῦτο τὸ ὀφειλόμενον
ἀποδοθείη, ἢ εἰ ταῦτά τε ὀφείλοιντο, ἄλλους τε κρείτ-
τονας δέοι σε μισθοῦσθαι; Ἀλλὰ γὰρ Ἡρακλείδη, ὡς 35
πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ δοκεῖ τοῦτο τὸ ἀργύριον
εἶναι. Ἦ μὴν πολύ γέ ἐστιν ἔλαττον νῦν σοι καὶ λαβεῖν
τοῦτο καὶ ἀποδοῦναι ἤ, πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν πρὸς σέ, δέ-
κατον τούτου μέρος. Οὐ γὰρ ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρίζων 36
τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδι-
δόντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος. Σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ' ἐνιαυ-

ἐγκαλοῦσιν] ἐγκαλῶσιν ABE. — *ὡς*] om. ABDE. — *πλέονας*] sic AB pro πλείονας. — §. 34. *εἰ τοῦτο*] sic ABDN pro εἰ τούτοις. — *ταῦτά τε*] ταῦτά τοι ACD; ταῦτά σοι BEN; Lion. coni. ταῦτά τέ σοι, ut sit pro ὑπὸ σοῦ, quod in hac quidem iunctura vix ferri possit. — *ὀφείλοιντο*] sic ABCD pro ὀφείλοιτο, v. ad I, 2, 23. — *κρείττονας δέοι*] sic ABCE pro κρείττονας τούτων δέοι. — *σέ*] sic ABC; reliqui om. — §. 35. *Ἡρακλείδη*] Ἡρακλείδης AE; Ἡρακλίδη B. — *δοκεῖ τοῦτο*] sic AB pro τοῦτο δ. — *δέκατον*] v. adn. — §. 36. *ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρ.*] v. adn. — *καὶ τὸ ὀλίγον*] sic AB pro καὶ ὀλίγον. — *τοῦ λαμβάνοντος*] τοῦ om. AFGHIKL.

οὕτων ἐγκλημάτων πρότερον τὰς ἀπαιτήσεις ποιοῦνται ἅπαντες ἢ δικάζονται." SCHNEID. Quibus Krügerus addit Meierum et Schoemannum in: ,,*Der Attische Procefs*'' p. 575.

εἰρήνην καταλιπόντες] pace post se relicta.

§. 35. *Ἀλλὰ γάρ*] At enim (*aber freilich*). V. ad III, 2, 25.

πολύ γέ ἐστιν ἔλαττον νῦν σοι καὶ λαβεῖν τ. καὶ ἀποδοῦναι] H. e. multo levioris momenti tibi est nunc hanc pecuniae summam et conquirere et expendere.

δέκατον] Sic scripsi cum A et B; reliqui τὸ δέκατον. Poppo cum reliquis editoribus retinuit quidem articulum, sed recte docet ordinalia saepissime articulo carere, ubi nostra lingua eum postulet, uti ap. Thuc. in singulorum annorum (praeter secundum) fine *καὶ πρῶτον* (*τρίτον* etc.) *ἔτος ἐτελεύτα*, comp. Engelh. ad Plat. Menex. §. 2. In primis in hoc loco nullo modo articulus requiritur. Cf. eundem Popponem ad Thuc. II, 70, 5. ed. Goth. et ad IV, 90, 3. *ἡμέρα .. τρίτη* et ex Anabasi supra III, 6, 1: *ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν ὀγδόη*. VI, 4, 9: *ἐπειδὴ δὲ ὑστεραίᾳ ἡμέρα ἐγένετο*.

§. 36. *ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρίζων*] Sic ABE pro ὁ ἀριθμὸς ὁρίζων ἐστί. Cf. supra III, 1, 42: *οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα*. 2, 18: *οἱ δ' ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες, ὅ τι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται* (ubi vocabulo

τὸν πρόςοδος πλείων ἔσται ἢ ἔμπροσθεν τὰ παρόντα
37 πάντα, ἃ ἐκέκτησο. Ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα ὡς φί-
λου ὄντος προενοούμην, ὅπως σύ τε ἄξιος δοκῇς εἶναι
ὧν οἱ θεοί σοι ἔδωκαν ἀγαθῶν, ἐγώ τε μὴ διαφθαρείην
38 ἐν τῇ στρατιᾷ. Εὖ γὰρ ἴσθι, ὅτι νῦν ἐγὼ οὔτ' ἂν
ἐχθρὸν βουλόμενος κακῶς ποιῆσαι δυνηθείην σὺν ταύτῃ
τῇ στρατιᾷ, οὔτ' ἄν, εἴ σοι πάλιν βουλοίμην βοηθῆσαι,
ἱκανὸς ἂν γενοίμην. Οὕτω γὰρ πρός με ἡ στρατιὰ διά-
39 κειται. Καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σὺν θεοῖς εἰδόσι ποιοῦ-
μαι, ὅτι οὔτε ἔχω παρὰ σοῦ ἐπὶ τοῖς στρατιώταις οὐδέν,

ἔσται] sic AB pro *ἐστίν*. — *ἔμπροσθεν*] sic ABE pro *πρόσθεν*. — *πάντα*] v. adn. — §. 37. *ὄντος*] sic ABD pro *ὄντος σοῦ*. — *δοκῇς*] v. adn. — §. 38. *βουλόμενος κ. π.*] sic AB et E (sed hic transposito *ἐγώ* post *βουλόμενος*); reliqui *κ. π. β.* — *πρός με*] sic AB pro *πρὸς ἐμέ*, v. ad III, 3, 2. — §. 39. *θεοῖς*] v. adn. — *ἔχω*] sic ABDE pro *ἐγὼ ἔχω*. — *οὔ-*

ἄνδρες articulus ob oppositum *ἱππεῖς* praepositus est). Nos in eiusmodi locis participium cum articulo resolvimus in *das, was* cum verbo finito.

τὰ παρόντα πάντα, ἃ ἐκέκτησο] Sic A et B, sed omisso *ἅ*; reliqui omittunt *πάντα*. Schneiderus, quem verba *τὰ παρόντα* cum *πρόσθεν* et *ἃ ἐκέκτησο* iuncta male habebant, legendum coniecit *ἢ τὰ πάντα πρόσθεν, ἃ ἐκέκτησο*. At verissime docet Krügerus nullam esse tautologiam, quum non semper quae tibi *πάρεστιν* etiam possideas, neque opus est exemplis a Bornemanno collatis, quale Eur. Med. 1277: *ἅτις τέκνων ὧν ἔτεκες ἄροτον κτενεῖς*, et simill.

§. 37. *ὅπως σύ τε — δοκῇς —, ἐγώ τε — διαφθαρείην*] Ob optativum *διαφθαρείην* editores summa iniuria scripturam *δοκῇς*, optimorum codicum ABE auctoritate stabilitam, postposuerunt vulgatae *δοκοίης*, non cogitantes saepenumero coniunctiones finales primum cum coniunctivo, dein cum optativo iungi. Quod ubi fit, coniunctivus significat proximum consilium, quod praecipue spectatur, optativus remotius et ex priore demum consequens. V. nos in Gr. T. II. §. 774. (Gr. schol. §. 330, 3.)

ἔδωκαν] V. ad III, 2, 5.

διαφθαρείην] „opprimerer." STURZ. T. I. p. 714.

§. 38. *οὔτ' ἂν — οὔτ' ἂν — ἱκανὸς ἂν γενοίμην*] V. ad I, 3, 6.

βουλόμενος] H. e. *εἰ βουλοίμην*, uti paullo post: *εἴ σοι πάλιν βουλοίμην βοηθῆσαι.*

§. 39. *Καίτοι*] Verum, atqui. V. Hartung. *gr. Part.* T. II. p. 366 sq., Devar. T. I. p. 108 sqq. et Klotz. T. II. p. 653 sq. Kühner. Gr. T. II. §. 740, 1. (Gr. schol. §. 322, 7.)

σὺν θεοῖς εἰδόσι] Sic Dindorfius et Poppo cum ABD pro *σὺν τοῖς θ. εἰδ.*, quod tuendum censuit Krügerus, quod in hac formula articulus saepius adderetur, ut III, 1, 23. 42. 2, 8. 11. 14. etc., quam omitteretur, ut IV, 6, 3. V, 2, 8. etc. Quum utrumque dicatur, obse-

οὔτε ᾔτησα πώποτε εἰς τὸ ἴδιον τὰ ἐκείνων, οὔτε ἃ ὑπέσχου μοι ἀπῄτησα· ὄμνυμι δέ σοι μηδ' ἀποδιδόντος 40
δέξασθαι ἄν, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον τὰ ἑαυτῶν συναπολαμβάνειν. Αἰσχρὸν γὰρ ἦν τὰ μὲν ἐμὰ διαπεπρᾶχθαι, τὰ δ' ἐκείνων περιιδεῖν κακῶς ἔχοντα, ἄλλως τε καὶ τιμώμενον ὑπ' ἐκείνων. Καίτοι γε Ἡρακλείδῃ λῆ- 41
ρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου· ἐγὼ δέ, ὦ Σεύθη, οὐδὲν νομίζω ἀνδρὶ ἄλλως τε καὶ ἄρχοντι κάλλιον εἶναι κτῆμα οὐδὲ λαμπρότερον ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης καὶ γενναιότητος. Ὁ γὰρ ταῦτα 42

τε — ἐκείνων] in A B exciderunt. — §. 40. *περιιδεῖν*] sic A B D E N Q; *περᾶν* F G I K L; reliqui *περιορᾶν*. Post *περιιδεῖν* omisi c. A B *ἐμέ*. — §. 41. *Καίτοι γε Ἡρ.*] *καίτοι Ἡρακλ. γε* B, v. adn. — *δοκεῖ*] sic A B D pro *ἐδόκει*. — *νομίζω*] sic A B pro *νομίζω γε*.

cutus sum optimorum librorum auctoritati.

ἐπὶ τοῖς στρατιώταις] H. e. militum caussa, h. e. ad milites tibi conciliandos. V. nos in Gr. T. II. §. 612. (Gr. schol. §. 296.) Eodem redire videtur, quod Schneiderus posuit: militum nomine mihi datum. Quod Poppo comparavit *μηχανὰς ποιεῖσθαι ἐπὶ θηρίοις* Cyr. I, 6, 39., ut sit h. l. in detrimentum militum, non placet.

§. 40. *μηδ' ἀποδιδόντος*] Scil. *σοῦ*, quod ex antecedenti *σοί* facile elici potest; verte: ne si dedisses quidem, me accepturum fuisse.

εἰ μὴ — ἔμελλον — συναπολαμβάνειν] nisi una accepturi fuissent debitam sibi mercedem.

Αἰσχρὸν γὰρ ἦν] De omisso *ἄν* v. ad VII, 6, 21.

τὰ μὲν ἐμὰ διαπεπρᾶχθαι] Supplendum est *ἐμέ*: me mea impetrasse.

τὰ δ' ἐκείνων περιιδεῖν κακῶς ἔχοντα] V. ad VII, 3, 3.

ἄλλως τε καί] praesertim. Cf. §. 41. V. ad V, 6, 9.

§. 41. *Καίτοι γε*] H. e. verum quidem, quanquam quidem. V. quae fusius de his particulis exposuimus ad Commentar. I, 2, 3. Dindorfius, Poppo, Krügerus cum uno B ediderunt *καίτοι Ἡρακλ. γε*, quod si maiore codicum auctoritate niteretur, optime sese haberet. V. nos ad I, 4, 8.

πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν] prae studio pecuniam habendi. De *πρός* c. accusativo ad comparationem significandam usurpato v. nos ad Commentar. I, 2, 52. Articulus *τό* iungendus est non cum *ἀργύριον*, sed cum *ἔχειν*.

οὐδὲν νομίζω κτέ.] Agesil. III, 5: *οὕτω μέγα καὶ καλὸν κτῆμα τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι καὶ ἀνδρὶ δὴ στρατηγῷ τὸ ὅσιόν τε καὶ πιστὸν εἶναί τε καὶ ὄντα ἐγνῶσθαι*, ubi Hutchinsonus comparat Sil. Ital. XIV, 169: multo optimus ille Militiae, cui postremum est primumque tueri Inter bella fidem.

ἔχων πλουτεῖ μὲν ὄντων φίλων πολλῶν, πλουτεῖ δὲ καὶ ἄλλων βουλομένων γενέσθαι, καὶ εὖ μὲν πράττων ἔχει τοὺς συνησθησομένους, ἐάν δέ τι σφαλῇ, οὐ σπανίζει
43 τῶν βοηθησόντων. Ἀλλὰ γὰρ εἰ μήτε ἐκ τῶν ἔργων κατέμαθες, ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἦν, μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, ἀλλὰ τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους πάντας κατανόησον· παρῆσθα γὰρ καὶ
44 ἤκουες ἃ ἔλεγον οἱ ψέγειν ἐμὲ βουλόμενοι. Κατηγόρουν γάρ μου πρὸς Λακεδαιμονίους, ὡς σὲ περὶ πλείονος ποιοίμην ἢ Λακεδαιμονίους, αὐτοὶ δ' ἐνεκάλουν ἐμοί, ὡς μᾶλλον μέλοι μοι, ὅπως τὰ σὰ καλῶς ἔχοι ἢ ὅπως τὰ
45 ἑαυτῶν· ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σοῦ. Καίτοι

§. 42. *πλ. δὲ κ. ἄλλ.*] v. adn. — *εὖ μέν*] *μέν* om. A. — *συνησθησομένους*] *συνησθημένους* ABE. — §. 43. *τῶν ἔργων*] sic AB pro *τῶν ἐμῶν ἔργων*, quod sine dubio ex seq. *ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων* ortum est. — *πάντας*] v. adn. — *ἅ*] sic ADENQ pro *οὕς*. — §. 44. *γάρ*] sic AB pro *μὲν γάρ*. — *μέλοι μοι*] *μέλλοιμι* A; *μέλει μοι* BDENQ, v. ad I, 8, 13.;

§. 42. *ὄντων*] Praemissum est verbis *φίλων πολλῶν*, quia oppositum est verbis *βουλομένων γενέσθαι*.

πλουτεῖ δὲ καὶ ἄλλων] Dindorfius *καί* cum AFGH IKL et Ald. omisit; at optime sese habet; iungendum est enim cum *ἄλλων*, quod recte Krügerus vidit. Alias enim in eiusmodi anaphora (*πλουτεῖ μὲν — πλουτεῖ δέ*) omitti solet *μέν*, ubi sequitur *δὲ καί*. Cf. III, 1, 23. *ἔχομεν — ἔχομεν δὲ καί*. Hellen. V, 1, 28. Commentar. I, 1, 1. II, 8, 5. Ubi igitur in hac anaphora *μὲν — δὲ καί* leguntur, *καί* non ad *δέ*, sed ad aliud vocabulum plerumque pertinere videtur. Cf. Breitenbach. in Annall. Darmstadt. 1841. p. 259. et ad Hier. XI, 10.

τοὺς συνησθησομένους — τῶν βοηθησόντων] V. ad II, 3, 5.

§. 43. *Ἀλλὰ γάρ*] At enim, *aber freilich*. V. ad III, 2, 25.

ἀλλὰ τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους] Schneiderus malit *ἀλλὰ τούς γε τῶν στρ. λ.*, uti apud Latinos: at militum certe verba. Sed uti apud Latinos simplex at, ita apud Graecos simplex *ἀλλά* hac restringendi vi saepe dicitur. Cf. supra VII, 1, 31. Bornemannus comparat Plat. Alcib. 2. §. 18. p. 199: *εἰ δ' ἄρα καὶ ξυμβέβηκεν αὐτοῖς, ὥςτε μὴ πάντα εὐτυχεῖν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκείνων εὐχήν*, ibique Buttm. et Heindorf. ad Plat. Soph. §. 44. p. 341 sq. V. nos in Gr. T. II. §. 741, 3.

πάντας κατανόησον] *πάντας* addunt ABDEHIKL MNO; unus Q habet *πάντων*, unde Schaeferus Melett. critt. p. 130. coniecit *πάντως*, quod Dindorfius et Bornemannus receperunt. Supra quoque VI, 5, 21. in codd. *πάντως* et *πάντας* confusa sunt. Ingeniosa est illa quidem coniectura, sed minime necessaria.

§. 44. *αὐτοί*] opponitur verbis *πρὸς Λακεδαιμονίους*; ipsi suas respicientes rationes.

§. 45. *Καίτοι*] Atqui, *nun aber*. V. ad §. 39.

§. 46. *εὔνοιαν — ἀποδεί-*

τα δῶρα ταῦτα πότερον οἴει αὐτούς κακόνοιάν τινα ἐνιδόντας μοι πρὸς σὲ αἰτιᾶσθαί με ἔχειν παρὰ σοῦ, ἢ προθυμίαν πολλὴν περὶ σὲ κατανοήσαντας; Ἐγὼ μὲν οἶμαι 46
πάντας ἀνθρώπους νομίζειν εὔνοιαν δεῖν ἀποδείκνυσθαι τούτῳ, παρ' οὗ ἂν δῶρά τις λαμβάνῃ. Σὺ δέ, πρὶν μὲν ὑπηρετῆσαί τί σοι ἐμέ, ἐδέξω ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ φωνῇ καὶ ξενίοις, καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπισχνούμενος οὐκ ἐνεπίμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἃ ἐβούλου καὶ γεγένησαι, ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, μέγιστος, νῦν οὕτω με ἄτιμον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις τολμᾷς περιορᾶν; Ἀλλὰ μὴν ὅτι σοι 47
δόξει ἀποδοῦναι πιστεύω καὶ τὸν χρόνον διδάξειν σε, καὶ αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προεμένους

reliqui ἑλοίμην. — *δέ με καί*] δὲ καί E; δέ μοι καί AB. — §. 45. *ἐνιδόντας μοι*] sic ABDE pro ἐν. με. — §. 46. *νομίζειν*] sic ABDE (hic ponit post εὔνοιαν) MNO; reliqui om. — *ἀποδείκνυσθαι*] v. adn. — *δῶρά τις*] sic ABE pro τὶς δ. — *ἐγώ*] om. AE. — §. 47. *οὐχί*] sic AB pro οὐκ.

κνυσθαι] M et O dant ἀποκεῖσθαι, quod Dindorfius, Poppo, Krügerus receperunt. Negari quidem non potest, in hac scriptura inesse sententiam elegantissimam; nam ἀποκεῖσθαι, ut κατατίθεσθαι et similia verba, de gratia et beneficiis quam maxime usitatum est, uti docet Poppo collato Iacobsio ad Achill. Tat. p. 678.; sed haec ratio non eam mihi videtur habere vim, ut scripturam deseramus, quae et omnium fere codicum auctoritate stabilita est, et sententiam habet aptissimam. V. adnotata nostra ad Commentar. II, 1, 21., ubi etiam docui nullo modo opus esse cum Schneidero ad Comment. IV, 4, 18. ἐπιδείκνυσθαι legi.

καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπισχνούμενος οὐκ ἐνεπίμπλασο] H. e. nec satiari poteras pollicendo, quot quantaque dona mihi futura essent, aut: nec finem faciebas dona pollicendi. De participio v. nos in Gr. T. II. §. 659. VI. [Gr. schol. §. 310, 4. d.]

ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην] V. §. 8.

περιορᾶν] Pro interrogationis signo Krügerus ex Hal. et Leoncl. posuit punctum, comp. 6, 37. De participio cum περιορᾶν iuncto v. ad §. 40.; de τολμᾷς ad IV, 4, 12.

§. 47. *Ἀλλὰ μήν*] At vero. V. ad I, 9, 18.

ὅτι σοι δόξει ἀποδοῦναι] Pendent haec verba a διδάξειν; significant: aequum censebis pecuniam debitam persolvere.

καὶ αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι κτέ.] H. e. neque te ipsum passurum esse, ut eos, qui ultro beneficium in te detulerunt, queri de te videas. De locutione προΐεσθαι εὐεργεσίαν Schneiderus comparat Plat. Gorg. p. 520. C: καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργεσίαν ἄνευ μισθοῦ μόνοις τούτοις ἐνεχώρει· — ἀλλὰ μόνῳ ἀσφαλὲς ταύτην τὴν εὐεργεσίαν προέσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι δύναιτό τις ἀγαθοὺς ποιεῖν. Unde, inquit, apparet significanter dici προέσθαι

εὐεργεσίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. Δέομαι οὖν σου, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι, οἷόν περ καὶ παρέλαβες.

48 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίῳ τοῦ μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάντες Ἡρακλείδην τοῦτον ὑπώπτευσαν εἶναι· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οὔτε
49 διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσαι, ἀποδώσω τε. Ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Ἐπεὶ τοίνυν διανοῇ ἀποδιδόναι, νῦν ἐγώ σου δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδιδόναι καὶ μὴ περιιδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τῇ στρατιᾷ
50 νῦν τε καὶ ὅτε πρὸς σὲ ἀφικόμεθα. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' οὔτ' ἐν τοῖς στρατιώταις ἔσῃ δι' ἐμὲ ἀτιμότερος, ἄν τε μένῃς παρ' ἐμοὶ χιλίους μόνους ὁπλίτας ἔχων, ἐγώ σοι
51 τά τε χωρία ἀποδώσω καὶ τἆλλα, ἃ ὑπεσχόμην. Ὁ δὲ

σοὶ ἐγκαλοῦντας] sic AB pro ἐ. σ. — ἀποδιδῷς] ἀποδιδῶς A, δι supra versum scripto; reliqui ἀποδίδως. — §. 48. κατηράσατο] κατηγορήσατο ABDE. — Ἡρακλ. τοῦτον] sic B; Ἡρ. τοῦτο A; τὸν Ἡρ. τοῦτον E; reliqui τὸν Ἡρ. — ἔφη] sic BEFGIK pro ἔφην. — §. 49. διανοῇ ἀποδιδόναι] sic ABDN pro ἀπ. βούλει. — ἀποδιδόναι] ἀποδοῦναι AD. — περιιδεῖν] sic ABQ pro παριδεῖν. — ἀφικόμεθα] sic ABI

τινὶ εὐεργεσίαν, quum quis prior beneficium confert in aliquem, incertus, num gratiam apud illum sit initurus. Προσέσθαι τὴν εὐεργεσίαν Stallbaumius ad Plat. l. d. eleganter interpretatur: ultro beneficium deferre non pacta mercede. Graeci pacti quidem erant mercedem (VII, 2, 36.), sed, ea non persoluta, tamen Seuthae operam suam praestare non desierunt. — De participio ὁρῶντα verbo ἀνέχεσθαι addito v. nos in Gr. T. II. §. 660. [Gr. schol. §. 310, 4. c.]

τοιοῦτον] tanta auctoritate, quanta mihi erat, quum ad te veniebam.

§. 48. οὔτε — τέ] neque — et. Cf. §. 50. V. ad II, 2, 8.

§. 49. περιιδεῖν με — ἔχοντα] V. ad §. 40.; ἀνομοίως, aliter nunc atque prius.

§. 50. τά τε χωρία] V. VII, 2, 38. 5, 8.

§. 51. Ταῦτα μὲν κτέ.] Haec quidem, quae tu dixisti, ut sic sese habeant, ut dixisti, fieri non potest.

Καὶ μήν] Atqui (nun aber). V. ad I, 7, 5.

§. 52. ἐπαινῶ] Dictum est ex formula invitationem ad coenam deprecantium: ἐπαινῶ, uti Latinorum laudo, benigne, nostrum ich danke. Eleganter de hac formula agit Lambertus Bosius Ellips. Graec. p. 785 sq. ed. Schaef.

§. 53. οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν τι] pecuniam non habeo, nisi exiguam. V. ad IV, 6, 11.

ὁμήρους] „Thynos esse, qui contra fidem datam Xenophontem noctu adorti erant (VII, 4, 14 sqq.), docet Weiskius.

πάλιν εἶπε· Ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως οὐχ οἷόν τε· ἀπό-
πεμπε δὲ ἡμᾶς. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέ-
στερόν γέ σοι οἶδα ὂν παρ' ἐμοὶ μένειν ἢ ἀπιέναι. Ὁ δὲ 52
πάλιν εἶπεν· Ἀλλὰ τὴν μὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ
δὲ μένειν οὐχ οἷόν τε· ὅπου δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ,
νόμιζε καὶ σοὶ τοῦτο ἀγαθὸν ἔσεσθαι. Ἐντεῦθεν λέγει 53
Σεύθης· Ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν τι, καὶ
τοῦτό σοι δίδωμι, τάλαντον· βοῦς δὲ ἑξακοσίους καὶ
πρόβατα εἰς τετρακισχίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ
ἑκατόν. Ταῦτα λαβὼν καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε
ὁμήρους προςλαβὼν ἄπιθι. Γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· 54
Ἢν οὖν μὴ ἐξικνῆται ταῦτα εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαν-
τον φήσω ἔχειν; Ἆρ' οὐκ, ἐπειδή μοι καὶ ἐπικίνδυνόν
ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον φυλάττεσθαι τοὺς πέτρους;
Ἤκουες δὲ τὰς ἀπειλάς. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ἔμεινε.

correctus et Steph.; *ἀφικόμην* M O; reliqui *ἀφικόμενος*. — §. 50. *τἆλλα*] *τὰ ἄλλα πάντα* E. — §. 52. *ὦ*] om. AB. — §. 53. *ἀλλ' ἢ μικρόν τι*] *ἀλλὰ μικρόν τι* AB. — §. 54. *ἐξικνῆται*] v. adn. — *ἐπειδὴ — ἀπιόντα γε*] v. adn. — *πέτρους*] sic ABD pro *τοὺς ἐχθρούς*. — *ἔμεινε*] sic ABDENQ pro *ἔμειναν*, quod ex seq. *αὐτοῖς* §. 55. facile oriri potuit.

De quorum obsidibus v. VII, 4, 13. 20. 21." POPP.

§. 54. *ἐξικνῆται*] Sic AB DE pro *ἐξαρκῇ* (*ἐξαρκῶ* K), quod apertum est interpretamentum. Apte Schneiderus contulit Plat. Protag. p. 311. D: *ἂν μὲν ἐξικνῆται τὰ ἡμέτερα χρήματα καὶ τούτοις πείθωμεν αὐτόν· εἰ δὲ μή, καὶ τὰ τῶν φίλων προςαναλίσκοντες*. De asyndeto v. ad II, 1, 22.

τίνος τάλαντον φήσω ἔχειν;] Cuius talentum habere me dicam? i. e. quibus Graecorum hoc unum talentum distribuam, quum eorum numerus tantus sit? uti recte haec verba intellexit Halbkartus.

Ἆρ' οὐκ, ἐπειδή μοι καὶ ἐπικίνδυνόν ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον φυλάττεσθαι τοὺς πέτρους;] Nonne, quandoquidem mihi periculum adeo imminet, utilius erit abeundo saltem cavere, ne, reversus in castra Graecorum, ab eis lapidibus obruar. Xenophontis verba cum ironia quadam dicta mihi videntur. Quum Seuthes nihil, nisi unum talentum, dare potuisset, Xenophon ad pecuniae exilitatem notandam haec fere dicit: Si cum hac parvula pecuniae summa in Graecorum castra rediero, summum mihi imminebit periculum. Quare mihi satius fuerit abire, quam ad Graecorum exercitum redire. *Ἐπειδή*, quoniam, quandoquidem, *weil nun einmal*, respicit rem notam; nam ex antecedenti oratione satis superque constat Xenophon-

55 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἔλεγον, ὡς Ξενοφῶν οἴχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ληψόμενος· ἐπεὶ δὲ εἶδον,
56 ἥσθησάν τε καὶ προςέθεον. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον· Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ἡμᾶς τῇ στρατιᾷ, καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῇ στρατιᾷ. Οἱ μὲν οὖν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώλουν καὶ

§. 55. *ἀπέδωκέ τε*] sic A B; *ἀπέδωκέν τε* E; *ἀπέδωκαν* F G I K L; reliqui *ἀπέδωκεν*. — *ἐλάσοντας*] *ἐλάσαντας* B et omisso *ταῦτα* A. — *ὡς Σ.*] sic A B D pro *πρὸς Σ.* — *οἰκήσων*] *ἂν οἰκήσων* A B D. — *ληψόμενος*] sic A B pro *ἀποληψόμενος*. — *ἐπεὶ δὲ εἶδον*] sic A B pro *ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἥκοντα εἶδον*. —

tis conditionem illo tempore periculi plenam fuisse; *καί* particulae, ante *ἐπικίνδυνον* positae, vim facile intellexeris, si oppositum orationis membrum tibi finxeris, ut: quoniam vita mea non modo molestiarum, sed etiam periculorum plena est. V. ad I, 3, 15. *Γέ* particula, in enuntiationis initio posita, non modo vocabulum *ἀπιόντα*, sed totam enuntiationem afficit. Ceterum neque codices in scriptura conspirant, neque editores et in constituenda scriptura et in interpretanda. Scriptura, quam cum Dindorfio, Bornemanno, Poppone, Krügero dedimus, probabilitate maxime sese commendat. Pro *ἐπειδή* A B E Q exhibent *ἔτι δή*; verba *καὶ ἐπικίνδυνον* omittunt E et Q; *ἀπιόντα γε* tuentur A et B; reliqui habent *ἀπιόντι*, ut sit: quoniam periculum mihi imminet abeunti. Lion. scribendum censet: *ἆρ' οὐκ ἔτι δή, ἐπειδὴ καὶ ἐπικ. ἐστιν ἀπιόντι γε, ἄμεινον*; Schneiderus: *ἆρ' οὐκ ἔτι δή μοί ἐστιν ἀπιόντι ἄμεινον*; Bornemannus locum sic interpretatur: quoniam, ut tu ipse dicebas (§. 51.), periculum mihi imminet, nonne satius erit abiturum certe me (*wenigstens beim Abschiede*) in patriam a lapidibus cavere?

§. 55. *αὐτοῖς*] Xenophonti et duobus Lacedaemoniis.

ὡς — οἴχοιτο — καὶ ἃ ὑπέσχετο] Ob orationem obliquam exspectes: *ἃ ὑπόσχοιτο*; at v. nos in Gr. schol. §. 345. not. 2. et qui hunc grammaticae locum fusius pertractavit, Madvig. Observatt. gr. p. 14.

τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας] qui ea (pecora) abigerent. De forma futuri pro vulgari *ἐλῶντας* cf. Cyrop. I, 4, 20. V. nos in Gr. schol. §. 117, 2.

ἥσθησάν τε καὶ προςέθεον] V. ad I, 6, 2.

§. 56. *δι' ἡμᾶς*] Hanc optimorum codicum A B D scripturam retinendam censui pro vulg. *δι' ὑμᾶς*, quod minus personae Xenophontis prudentis et modesti dignum immerito censuerunt interpretes.

διαθέμενοι] V. ad VI, 6, 37.

καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν] gravissime accusabantur sc. fraudis in distribuendo commissae.

§. 57. *οὐ προςήει*] ad Charminum et Polynicum, „ne ipse quoque crimen incurreret." KRÜG.

φανερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος] Per bre-

πολλὴν εἶχον αἰτίαν. Ξενοφῶν δὲ οὐ προςῄει, ἀλλὰ φα- 57
νερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος· οὐ γάρ πω ψῆφος
αὐτῷ ἐπῆκτο Ἀθήνησι περὶ φυγῆς. Προςελθόντες δὲ
αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδέοντο μὴ ἀπελ-
θεῖν, πρὶν ἂν ἀπαγάγῃ τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι πα-
ραδοίη.

VIII. Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον· καὶ 1
ἀπαντᾷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης, μάντις Φλιάσιος, ὁ
Κλεαγόρου υἱὸς τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφηκό-

§. 56. *δι' ἡμᾶς*] v. adn. — *διαθέμενοι*] sic ABE pro *διατιθέμενοι*. — *Οἱ μὲν οὖν*] *οὖν* om. AB. — §. 57. *στρατοπέδῳ*] sic ABDE pro *στρατεύματι*. — *πρὶν ἄν*] v. adn.

Cap. VIII. §. 1. *ὁ*] addunt ABCO. — *ἐνύπνια ἐν Λ.*] v. adn. — *γεγραφηκότος*] v. adn.

viloquentiam dictum pro *φανερὸς ἦν παρασκευαζόμενος ὡς ἀπιὼν οἴκαδε*. De *φανερὸς ἦν* v. ad I, 2, 11.

οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο — περὶ φυγῆς] nondum enim Atheniensium suffragiis exsilii damnatus erat; *ψῆφον ἐπάγειν* est populum in suffragia mittere, *das Volk abstimmen lassen*. De re v. ad V, 3, 7.

οἱ ἐπιτήδειοι] V. ad I, 3, 18.

πρὶν ἂν ἀπαγάγῃ — καὶ — παραδοίη] Sic scripsi optimorum librorum vestigia secutus; nam *πρὶν ἄν* habent ABE pro *πρίν*, et *ἀπαγάγῃ* exhibent A et B pro *ἀπαγάγοι*. Dindorfius et Bornemannus ediderunt *πρὶν ἂν ἀπαγάγοι — καὶ — παραδοίη*, neque aliter Poppo, sed *ἄν* uncis secluso. Quod scripsi, defendi posse videtur *ἀναλογίᾳ* eorum exemplorum, in quibus post coniunctiones finales primum coniunctivus, dein optativus sequitur, quem usum supra ad §. 37. attigi. Ad optativum *παραδοίη* non *πρὶν ἄν*, sed simplex *πρίν* repetendum est; *πρὶν ἂν ἀπαγάγῃ* post praeteritum *ἐδέοντο* ea ratione illatum est, quam supra ad I, 3, 14. et 4, 18. commemoravimus; dein oratio transit ad optativum, quia altero orationis membro sententia significatur, quae ex priore demum sequitur. Res clare apparebit, si enuntiationem sic immutabimus: *ἐδέοντο μὴ ἀπελθεῖν, ἵνα πρότερον ἀπαγάγῃ τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι παραδοίη*.

Cap. VIII. §. 1. *Λάμψακον*] urbem Mysiae ad Hellespontum sitam, Phocaeensium et Milesiorum coloniam.

Φλιάσιος] Phlius fuit urbs Achaiae, in Peloponneso inter Sicyonium et Argivum agrum sita.

τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφηκότος] Interpretor cum Brodaeo et Krügero sic: eius, qui somnia in Lyceo scripsit, i. e. librum, qui inscriptus erat *Ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ*. Utrum germana sit scriptura recepta necne, incertum est; nam in BCO legitur *τοῦ τὰ ἐνοίκια ἐν οἰκίῳ* et in A *τοῦ τὰ ἐν οἰκία ἐν οἰκίῳ*. Coniecturis a viris doctis prolatis: *ἐντοίχια, εἰκόνια, ἐνώπια*, res, quum de Cleagora nihil constet, ad certum exitum perduci nequit. Coniectura *ἐνώπια* (quod est vocabulum Homericum) profecta est a Toupio in ep. crit. p. 48. Lips., ut sit: eius, qui *τὰ ἐνώπια*, partes

τος. Οὗτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι, ὅτι ἐσέσωστο, καὶ
2 ἠρώτα αὐτόν, πόσον χρυσίον ἔχει. Ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας
εἶπεν, ἦ μὴν ἔσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόν-
3 τι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν. Ὁ
δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. Ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἔθυε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερεῖα Εὐκλείδης εἶπεν, ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. Ἀλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι, κἂν μέλλῃ ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνεταί τι ἐμπόδιον, ἐὰν μηδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενο-

ἔχει] ἔχοι A; v. ad I, 3, 14. — §. 2. ἔσεσθαι] οἴεσθαι ABE. — αὐτόν] v. adn. — §. 3. δ' ἔπεμψαν Λαμψακηνοί] δὲ πεμψάντων Λαμψακηνῶν FGHIKL et Ald. — καὶ ἔθυε] sic B; καὶ ἔθυε καί A; καὶ ἐθύετο E; reliqui καὶ θύων. — ἰδὼν δέ] sic AB pro ἰδών. — ἱερεῖα] v. adn. — Εὐκλείδης] sic AB pro ὁ Εὐκλ. — ἔσεσθαι] sic AB pro γενήσεσθαι. — ἐάν] ἄν B; om. A. — ἄλλο, σύ] ἄλλο ἢ σύ AB. — §. 4. Ἐμπόδιος] ἐμπόδιον ABDEN, sine dubio ex §. 3. ortum. — ὁ Ζεύς] B om. ὁ. — ποτέ] om. AB. — εἰώ-

Lycei anteriores (*la façade*) opere pictorio ornavit. Weiskius ἐνύπνια sic defendit: Egregius artifex esse potuit, qui praeclara facultate et arte somnia e portis corneis et eburneis Odysseae τ, 562 sqq. vel pedibus egressa (Iliad. β, 8. et 16.), vel alis elata (Eur. Hec. 71.) pinxerit. Comparat Schneiderus Ὀνείρου ἄγαλμα in templo Aesculapii ap. Pausan. Corinth. c. 10. §. 2. Bornemannus vocabulum ἐνύπνια, debili librorum auctoritate fultum, ut suspectum uncis sepsit. Quod autem non repetito articulo τὰ ἐνύπνια τὰ ἐν Λ. dictum est, id offendere non potest, si cum Krügero statuas librum inscriptum fuisse ἐνύπνια ἐν Λ.

γεγραφηκότος] Sic cum optimis codd. ABCO pro γεγραφότος scripsi. V. Lobeckium in Addend. ad Phryn. p. 764.

§. 2. ἦ μήν] V. ad II, 3, 26.

ἀμφ' αὐτόν] Dindorfius et Krügerus ediderunt ἀμφ' αὑτόν, quod probarem, si pro εἶχεν legeretur ἔχοι; nunc autem obliqua oratio deflexit in rectam, non ex loquentis, sed scribentis mente prolatam. V. ad III, 1, 18.

§. 3. ἱερεῖα] Sic ABDEN pro ἱερά (i. e. exta). Recte Langius: Exta non de re praesenti, sed de futura tantum consuluntur, praesentem autem inopiam ex mala victimarum conditione vates intellexit.

σὺ σαυτῷ] „Abstinentia, magnitudine animi, liberalitate. Sic certe Xenophon Euclidis verba capiebat." WEISK.

§. 4. ὁ Ζεὺς ὁ Μειλίχιος] „Iovis hanc ἐπωνυμίαν saepe agnoscunt scriptores: Thuc. I, 126., ubi v. Duker., Schol. ad Aristoph. Nub. 407: Ἀθήνησιν ἑορτὴ Μειλιχίου Διός. Adde Meurs. in Thes. c. 7. Ceterum deos plures idem illud cognomen [placabilis] sortitos esse ex Pausan. X, 38. constat." HUTCHINS. Adde Sturz. L. X. T. III. p. 99.

ὥσπερ οἴκοι — εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν] sicut ego domi (i. e. Athenis) consueveram vobis (i. e. pro vobis) sacrificare, i. e.

φῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ Μειλί- 4
χιός ἐστι· καὶ ἐπήρετο, εἰ ἤδη ποτὲ θύσειεν, ὥςπερ οἴ-
κοι, ἔφη, εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν. Ὁ
δ' οὐκ ἔφη, ἐξ ὅτου ἀπεδήμησε, τεθυκέναι τούτῳ τῷ
θεῷ. Συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ θύεσθαι καὶ ἃ εἰώθει·
καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Ξε- 5
νοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο καὶ ὡλοκαύτει
χοίρους τῷ πατρῴῳ νόμῳ καὶ ἐκαλλιέρει. Καὶ ταύτῃ τῇ 6
ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ ἅμα Εὐκλείδης χρήματα δώ-
σοντες τῷ στρατεύματι καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Ξενοφῶντι

θειν] *εἰώθην* AFGIKL, in quo Bornemanno *εἰώθη* latere videtur. — *οὖν*] om. AB; inter syllabas *ευ* et *αὐ* facile excidere potuit. — *καὶ ἃ εἰώθει*] v. adn. — §. 5. *ὁ*] om. A. — *προελθών*] sic Hutch. pro vulg. *προςελθών*; om. EFGIKL. — *Ὀφρύνιον*] *Φρύνιον* AB. — *πατρῴῳ*] v. adn. — *ἐκαλλιέρει*] *καλλιερεῖται* FGHIKL et Ald., cf. ad VII, 8, 5. et ad V, 4, 22. — §. 6. *Βίων*] sic ABDE pro *Βίτων*. — *ἅμα Εὐκλείδης*] v. adn. — *τέ*] om. AB; inter syllabas *ται* et *τῷ* facile excidere potuit.

totas victimas comburere; *καί* habet vim explicativam: id est, *nämlich*, v. ad I, 7, 4. Pro *ὁλοκαυτεῖν* (cf. §. 5.) Cyrop. VIII, 3, 24. bis legitur *ὁλοκαυτοῦν* (*ὡλοκαύτωσαν*), cf. Lobeckium ad Phryn. p. 524. Hoc genus sacrificii opponitur vulgari, quo opimae tantum victimarum partes diis oblatae comburebantur. „Phliasius ergo Euclides Athenis degebat cum Xenophonte eiusque sacris adesse ut vates solebat. Hinc amicitia utriusque et familiaritas orta fuisse videtur." SCHNEID.

καὶ ἃ εἰώθει] Sic ADENB, sed hic *εἰωθε*; reliqui omittunt haec verba; Dindorfius *καί* delendum putat, quod ei simplicius videtur, quam *καθά* tentare; Bornemannus locum sic interpretatur: auctor ei erat, non solum, ut victimas quasvis Iovi Milichio offerret, verum etiam quas olim offerre consuesset; de *καί*, et quidem, v. ad VI, 6, 12.

§. 5. *Ὀφρύνιον*] Troadis oppidum prope Dardanum situm.

χοίρους] Merito Schneiderus reiecit opinionem Larcheri, qui ob Thuc. I, 126. et schol. ad illum locum intelligit placentas speciem porcorum referentes. Nam quum huic vocabulo nihil additum sit, unde haec sententia significaretur, non aliam h. l. habere potest vim atque vulgarem.

πατρῴῳ] Hanc optimorum codicum ABE scripturam, a Bornemanno revocatam, retinui, neque tamen cum eo accipio pro *πατρίῳ* (v. ad III, 2, 16.), sed vulgari sententia paterno, referoque cum Schneidero, qui tamen legit *πατρίῳ* et ritum patrium intelligit, verba *τῷ πατρῴῳ νόμῳ* ad verbum *ὡλοκαύτει*, de quo v. ad §. 4.

§. 6. *ἅμα Εὐκλείδης*] *ἅμα Εὐσικλείδης* E; *ἁμευσικλείδης* (i. e. *ἅμα Εὐσικλείδης*) B; *ἀμευσικλείδης* A. Vix ac ne vix quidem dubitari potest, quin nomen *Εὐκλείδης* corruptum sit, adstipulorque prorsus Popponi, qui eorum sententiam optimo iure

καὶ ἵππον, ὃν ἐν Λαμψάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.

7 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρῳάδος καὶ ὑπερβάντες τὴν Ἴδην εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας εἰς Θήβης πεδίον.
8 Ἐντεῦθεν δι' Ἀτραμυττίου καὶ Κερτωνοῦ

§. 7. *Λυδίας*] v. adn. — §. 8. *Ἀτραμυττίου — Κερτωνοῦ*] v. adn. — *ὁδεύσαντες*] sic ABCDE, sed omissis verbis *παρ' Ἀταρνέα*, quae haud scio an a lectore docto addita sint. Dind. delevit *ὁδεύσαντες*; Born. contra *ὁδεύσαντες* servandum, sed sequens *ἐλθόντες* delendum censuit; at utrumque participium improbat, qui eundem intelligendum esse censent, qui supra nominatus sit. „Nam", inquit, „hic primum non hoc demum die advenit, saltem non ad exercitum; et si verbum *ἀφικνεῖται* de eius adventu apud Xen. ante reliquos Ophrynium profectum explices, ad hunc non venit, ut exercitui pecuniam solveret. Deinde hunc vatem Phliasium a Lacedaemoniis ad tale munus electum esse omnino non probabile est. Tum is nec tunc demum cum Xen. hospitium iunxit [*ξενοῦσθαί τινι* est hoc quidem loco hospitio iungi, hospitii necessitudinem cum aliquo inire, v. Sturz. T. III. p. 219.], nec equum ab eo inopiae caussa venisse tantum suspicabatur, sed ex ipso hanc caussam compererat."

ἵππον] Poppo et Krügerus articulum *τόν* ob §. 2. vel invitis libris omnibus addendum censuerunt, cui opinioni accedere non possum, quia hoc vocabulum sequenti enuntiatione relativa satis definitur.

§. 7. *Ἴδην*] montem Troadis, hodie *Kārájah-Tagh*. V. Ainsworth. *Travels* etc. p. 230. et p. 248.

Ἄντανδρον] urbem maritimam Troadis. V. Ainsworth. ll. dd.

τῆς Λυδίας εἰς Θήβης πεδίον] in Thebae campum, Lydiae regionem. Pro *Λυδίας* ABDENQ exhibent *Ἀσίας*. At, inquit Zeunius, Strabo XIII. p. 88. ait post bellum Troianum *τὸ Θήβης πεδίον* occupatum esse a Lydis, atque Scylax ad Lydiae urbes refert Adramytium, Atarnea etc. Ego vero cum Krügero neutram scripturam, neque *Λυδίας* neque *Ἀσίας*, germanam esse existimo, sed legendum esse *Μυσίας*, uti §. 8. in optimis libris *Μυσίας* pro *Λυδίας* legitur. Nam, uti docet Schneiderus, ex Aristotele de ventis, qui Caeciam retulit a Lesbiis vocari *Θηβαΐαν*, quod a Thebae campo flaret: *ἀπὸ Θήβης πεδίου τοῦ ὑπὲρ τὸν Ἐλαιατικὸν κόλπον τῆς Μυσίας*, luculenter apparet Thebes campum Mysiae accenseri, quam Herodoti aetate usque ad Caicum amnem pertinuisse docet Krügerus coll. Herod. VII, 42. VI, 28. Strabon. XIII, 4. p. 150. 151. De *Θήβης πεδίῳ* idem comp. Strabon. XIII, 1. p. 129. p. 132. p. 91.

§. 8. *Ἀτραμυττίου*] *Ἀδραμυττίου* AD; *Ἀδραμυτίου* HIKL. De varia huius nominis scriptura docte exposuit Poppo in Proleg. ad Thuc. Part. I. Vol. II. p. 441 sq. Est urbs maritima Mysiae, quae hodie appellatur *A-*

ὁδεύσαντες παρ' Ἀταρνέα εἰς Καΐκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ἐνταῦθα δὴ ξενοῦται Ξενοφῶν παρ' Ἑλλάδι, τῇ Γογγύλου τοῦ Ἐρετριέως γυναικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. Αὕτη αὐτῷ φράζει, ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν 9
ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνὴρ Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἂν αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ χρήματα· εἶναι δὲ πολλά.

tuendum. V. ad I, 1, 7. — Καΐκου] Κεκοῦ ABD. — Μυσίας] sic ABDEQ pro Λυδίας. — δή] sic AB pro δέ. — ξενοῦται] om. B, παρ' AB. — §. 9. καὶ χρήματα] sic AB pro καὶ τὰ χρ.

dramytti. V. Ainsworth. p. 230. et 248.

Κερτωνοῦ] Sic ABCD; Κέρτων E; Κερτωνίου HIKL et Ald.; reliqui Κερτονίου. Hutchinsonus scribendum censet vel Κυτωνίου, quod Theopompus ap. Steph. Byz. πόλιν μεταξὺ Λυδίας καὶ Μυσίας dicat, vel Καρίνης ob Herod. VII, 42., cuius verba: ἀπὸ Καΐκου ὁρμεώμενος — διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς Καρίνην πόλιν, ἀπὸ δὲ ταύτης διὰ Θήβης πεδίου ἐπορεύετο, Ἀτραμύττειόν τε πόλιν καὶ Ἄντανδρον τὴν Πελασγίδα παραμειβόμενος, τὴν Ἴδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν χέρα ἤιε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν, in hunc locum mirifice conveniunt.

Ἀταρνέα] oppidulum maritimum, ad sinum Elaiticum e regione Lesbi situm.

Καΐκου] fluvii Mysiae et Lydiae, qui Pergamum praeterfluens e regione Lesbi in mare se exonerat. Hodie *Krimakli-sú*, v. Ainsworth. p. 230. et 248.

Πέργαμον] clarissimam Mysiae omnisque Asiae urbem, prope Caicum sitam. Hodie *Bergma*, v. Ainsworth. p. 230 sq. et 248.

ξενοῦται — παρ' Ἑλλάδι] devertitur apud Helladem, aut: hospitio excipitur ab Hellade, sed ξενοῦσθαί τινι, quod supra §. 6. legimus, est cum aliquo hospitii necessitudinem inire.

Γογγύλου] „Gongylus Eretricus Pausaniae proditionis particeps fuerat. V. Thuc. I, 128. Diod. XI, 44. Nepos Paus. II, 2. Huic igitur Xerxes more regum Persarum (cf. ad II, 1, 3. Herod. VIII, 85. 136. et Brisson. de regno Pers. p. 100 sq.) aliquot oppida donaverat, in quibus etiam Pergamum fuisse ex h. l. colligas. De reliquis v. Hell. III, 1, 6: προσεχώρησαν δ' αὐτῷ (Θίβρωνι) καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μυρίναν καὶ Γρύνιον· δῶρον δὲ καὶ αὗται αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ (aperte horum avo), ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν. Ex quo loco intelligitur eum iam bellorum Persicorum temporibus eiectum fuisse. Hellada non huius ipsius, sed eius filii uxorem fuisse statuendum est." KRÜG.

§. 9. αὐτόν] Xenophontem. De articulo vocabulis γυναῖκα et παῖδας non addito v. ad I, 4, 8.; de τὰ χρήματα v. ad I, 8, 4. Ceterum in hac locutione vulgaris verborum ordo est hic: παῖδες καὶ γυναῖκες, οἱ παῖδες καὶ ἡ γυνή; raro inversus ordo repe-

Ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν
10 *καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. Ἔχων οὖν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' ἑαυτῷ ἐθύετο. Καὶ Βασίας ὁ Ἠλεῖος μάντις παρὼν εἶπεν, ὅτι κάλλιστα εἴη τὰ ἱερὰ αὐ-*
11 *τῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος εἴη. Δειπνήσας οὖν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα φίλους λαβὼν καὶ πιστοὺς γεγενημένους διὰ παντός, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς· συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.*
12 *Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὄντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα*

§. 10. *Βασίας*] sic ABDEN pro *Ἀγασίας*. — *εἴη*] sic AB pro *εἶεν*. — *καί*] sic AB pro *καί οἱ*. — *ἀνὴρ ἁλώσιμος*] sic ABGIKL pro *ἀνὴρ ἂν ἁλ.*; F erasit *ἄν*. — §. 11. *αὐτούς*] *αὐτοῖς* AB. — *συνεξέρχονται*] *ξυνεξ.* L, v. ad II, 1, 17. — *εἰς*] *ὡς* AB. — §. 12. *περὶ μέσας*] v. adn. — *τὰ πλεῖστα*] sic AB pro *πλεῖστα*. — §. 13. *προμαχεῶνας*] sic ABF

ritur. V. Maetznerum ad Lycurg. or. §. 2. p. 75. Hoc autem loco praecedens *αὐτόν* necessario requirebat alterum verborum ordinem.

§. 11. *τούς τε λοχαγοὺς — συνεξέρχονται δέ*] V. ad V, 5, 8. De forma *ποιήσαι* v. ad III, 5, 18.

βιασάμενοι] vi usi, h. e. non expetiti, sed se obtrudentes.

μεταδοῖεν τὸ μέρος ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων] ne portionem suam (v. ad VI, 6, 28.) pecuniae, quam sibi paratam fore putabant, cum eis communicarent. De *μεταδιδόναι τὸ μέρος* v. nos in Gr. T. II. §. 519. not. 1. (Gr. schol. §. 273. not. 6.); de *ὡς* v. ad IV, 1, 8.; *δή* additum significat utique, certe, videlicet, cf. ad I, 1, 4.

§. 12. *περὶ μέσας νύκτας*] Sic optime A et B; quod reliqui codd. habent, *περὶ τὰς μέσας νύκτας* ferri nullo modo potest, quia hic verborum ordo vitiosissimus est; nam dicendum fuit *περὶ μέσας τὰς ν.* aut *περὶ τὰς ν. μ.*, v. nos in Gr. T. II. §. 493, 1. (Gr. schol. §. 245. not. 5.), dein recte docet Krügerus in hac formula omitti articulum, v. Sturz. T. III. p. 215.; de plurali *νύκτες* v. ad I, 7, 1.

τύρσιος] Hanc Ionicam formam tuentur omnes codd.; sed pluralis respuit Ionicas formas; leguntur enim apud Xenophontem *τύρσεις, τύρσεων, τύρσεσι*, v. Sturz. T. IV. p. 348. Supra VII, 3, 38. legimus *μαγάδι* et saepius I, 2, 12. 23. 24. 25. *Συεννέσιος*, VI, 2, 1. *Ἶριος*, Hellen. V, 4, 16. *Κρεύσιος*, ib. III, 1, 10. *Ζήνιος*. Cf. nos in Gr. T. I. §. 288. not. 7. Verba *τῆς τύρσιος* Krüg. in ed. min. tanquam suppositicia uncis seclusit, quia *πέριξ* cum genitivo iunctum vix reperiretur apud Atticos. At ne necesse quidem est *πέριξ* iungi cum *τῆς τύρσιος*; nam recte dici potest *τὰ ἀνδράποδα τῆς τύρσιος* ea vi, ut sit mancipia, quae habitant in turri; ergo *τὰ πέριξ ὄντα ἀνδρ. τῆς τύρσιος* est mancipia, quae in turri habitabant, circumcirca vagantia.

ἀπέδρα] Hoc verbum, quod

ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν Ἀσιδάτην αὐ-
τὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. Πυργομαχοῦντες δὲ ἐπεὶ οὐκ 13
ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν· ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη
καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχου-
σα· διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. Ὁ δὲ τοῖχος ἦν 14
ἐπὶ ὀκτὼ πλίνθων γηΐνων τὸ εὖρος. Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ
διωρώρυκτο· καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἔν-
δοθεν βουπόρῳ τις ὀβελίσκῳ διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ
ἐγγυτάτω· τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ πα-
ριέναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. Κεκραγότων δὲ αὐτῶν καὶ πυρ- 15
σευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἰταβέλιος μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ
δύναμιν, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται Ἀσσύριοι καὶ Ὑρκά-

GHIKL pro προμαχῶνας. — §. 15. *Ἰταβέλιος*] Ἰταμελλίσης A; Ἰταμελισις B; Ἰταμελίσι D; Ἰταβελις FG. — *Ἀσσύριοι καὶ Ὑρκ. ἱππεῖς*] sic ABDEN pro φρουροὶ καὶ ἱππεῖς Ὑρκάνιοι; hinc Poppo Ἀσσύριοι φρουροὶ καὶ Ὑρκ. ἱππεῖς scribendum censet.

de ἀνδραπόδοις dicitur, per eam figuram, quae zeugma appellatur (v. ad IV, 5, 8.), etiam ad χρήματα translatum est: mancipia eos aufugerunt et plurima pecunia eis ablata est.

§. 14. *ἐπὶ ὀκτὼ πλίνθων*] Ἐπί cum genitivo iunctum h. l. eadem ratione dicitur, qua supra V, 2, 6. ἐφ' ἑνός de latitudine dictum est. Weiskii opinionem, qui h. l. πλίνθους certum mensurae nomen esse statuit, confutavit Schneiderus. Laterum, inquit, non eadem fuit usquequaque mensura; Xenophon crassitudinem muri satis claro argumento laterum octo deinceps in latitudinem positorum significavit Graecis lectoribus; accuratam mensuram indicare aut exteros lectores quaerere noluit. His addit Poppo: Sic etiam altitudinem muri Plataeenses secundum τὰς ἐπιβολὰς τῶν πλίνθων metiuntur Thuc. III, 20.

γηΐνων] „Supra III, 4, 7. κεράμιαι πλίνθοι dicuntur; ita γήϊνον τεῖχος, ἀγγεῖον et similia dicuntur. Weisk. γηΐνας easdem esse censet, quae ὀπταὶ dicuntur, quoniam in pertundendo muro dimidiam fere noctem hibernam Graeci transegerint." SCHNEID.

διωρώρυκτο] Sic omnes codd., sed observandum in his plusquamperfecti formis rarius addi augmentum, v. nos in Gr. T. I. §. 102. not. 3. (Gr. schol. §. 124, 1.)

ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη] ubi primum diluxit, h. e. ubi primum lux per foramen pervasit.

βουπόρῳ — ὀβελίσκῳ] „Leonclavius vertit: veru pungendis bobus facto. Hesych. et Phavor.: βουπόρους ὀβελούς [Herod. II, 135.], μεγάλους ὀβελίσκους. Horum meminit etiam Iul. Poll. IX, 77., ubi Hemsterhusius scribit se existimare verua quaecunque maiora, quorum praecipue in assanda bovina erat usus, isto nomine appellata." HUTCH.

§. 15. *Κομανίας*] „Videtur esse castellum non procul Pergamo." ZEUN.

Ἀσσύριοι καὶ Ὑρκάνιοι] „Assyriis memoratis, iam nemo opus putabit, ut Hyrcanii

νιοι ἱππεῖς, καὶ οὗτοι βασιλέως μισθοφόροι, ὡς ὀγδοήκοντα, καὶ ἄλλοι πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους, ἄλλοι δ' ἐκ Παρθενίου, ἄλλοι δ' ἐξ Ἀπολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χωρίων καὶ ἱππεῖς.

16 Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῖν, πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος· καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἤλαυνον καὶ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι, οὐ τοῖς χρήμασιν ἔτι προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἵ τε πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι· νῦν δὲ ἀπῄεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι.
17 Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὺς Ἕλληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βίᾳ τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, βουλόμενος

§. 16. ὥρα ἦν σκοπεῖν] sic A B pro ὥρα ἦν πῶς ἔσται ἡ ἄφ. σκοπεῖν. — καὶ ἀνδράποδα] sic A B E pro καὶ τὰ ἀνδρ., cf. §. 9. — ἔτι] v. adn. — §. 17. ἔχων τὴν ἑ. δύν.] sic A B pro τὴν ἑ. δ. ἔχων. — μετασχεῖν] sic A B; συμμαχεῖν K; reliqui συμμετασχεῖν. — Ἁλισάρνης] v. adn. — §. 18. Κάϊκον] Κάρ-

cum Zeunio intelligantur Hyrcanii campi in Lydia incolae. Cf. Strab. XIII, 4. p. 159. et Liv. XXXVII, 38. Sunt igitur Caspii s. Hyrcanii maris accolae, de quibus v. Strab. VII, 7. aliosque. Erat equester populus (Arrian. exp. III, 8, 7. Curt. III, 2, 6.), egregii, ut inter illas gentes, ac magni a Persis aestimati (Cyr. IV, 2, 8.), quos omnino φρουροῖς μισθοφόροις usos esse constat. Cf. Heeren. *Ideen* I. p. 546 sqq. et ad IV, 3, 4." KRÜG.

Παρθενίου] „Parthenium nominat in Mysia Plin. V, 30. Xenophon §. 21. Παρθένιον πόλισμα nominare videtur idem." SCHNEID.

Ἀπολλωνίας] oppidi Troadis. V. Strab. XIII. p. 625.

§. 16. πῶς ἔσται] pro vulgari ὅπως ἔσοιτο dictum. V. ad I, 3, 18. et ad I, 3, 14.

πρόβατα ἤλαυνον καὶ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι] Quum βόες καὶ πρόβατα καὶ ἀνδράποδα ad illas res referantur, quae deinde χρήματα vocantur, quas omnes Graeci abeuntes agmine quadrato inclusas abigebant, Schneiderus vocabulis translocatis sic scribendum putat: καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν β. κ. πρ. καὶ ἀνδράποδα, ἤλαυνον, ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι· οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προσέχοντες et reliqua. At haec verbi traiectio apud utriusque antiquitatis scriptores exemplis non caret. Supra VII, 1, 41: ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπῄει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών. De πλαισίῳ v. ad III, 4, 19.; de ποιησάμενοι v. ad I, 10, 9.

ἔτι προσέχοντες] Pro ἔτι B et M dant οὕτω, quod post Schneiderum omnes edd. receperunt. Non video, cur omnium fere librorum scriptura adeo spreta sit, praesertim quum eius sententia haudquaquam absurda sit.

εἰ — ἀπίοιεν] V. ad III, 4, 35.

μετασχεῖν τοῦ ἔργου· συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς ἐξ Ἁλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου. Οἱ δὲ 18
περὶ Ξενοφῶντα ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊκον ποταμόν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. Ἐνταῦ- 19
θα δὲ Ἀγασίας ὁ Στυμφάλιος, ὁ λοχαγός, τιτρώσκεται τὸν πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. Καὶ διασώζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν ἐξάγει νύ- 20
κτωρ πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως ὅ τι μακροτάτην ἔλθοι τῆς Λυδίας, εἰς τὸ μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἀφυλακτεῖν. Ὁ δὲ Ἀσιδάτης ἀκούσας, ὅτι πάλιν ἐπ' 21

κασον ADEFGHIKLN. — §. 19. Ἐνταῦθα δέ] sic AB pro ἐντ. καί. — ὁ Στυμφ.] sic AB pro Στ. — ὁ λοχαγός] IKL et Ald. om. ὁ. — §. 20. εἰς τό] v. adn. — ἀλλ' ἀφυλακτεῖν] ἀλλὰ φυλάττειν ABD.

§. 17. βίᾳ τῆς μητρός] invita matre. De seq. singulari συνεβοήθει v. ad IV, 1, 27.; de verbis Προκλῆς — Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμ. v. ad II, 1, 3. - Ἁλισάρνης] Steph. Byz.: Ἁλίσαρνα, πόλις τῆς Τρωάδος χώρας. Scripturam receptam habet N; eodem ducunt A, in quo est Ἀλισσάρνης, et B et D, in quibus est Ἀλισάρνης; cf. Hellen. III, 1, 6.; reliqui Ἐλισάρνης.

§. 18. Οἱ — περὶ Ξ.] V. ad II, 4, 2.

πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξ.] „Quum incederent agmine rotundo, ut clypeos haberent sagittis oppositos. Nam haec figura, clypeis arcte squamarum modo coniunctis, faciebat, ut pleraeque sagittae non in directum illiderentur, sed ex obliquo atque ita sine noxa resilirent." WEISK. „Qui dextrum latus tenebant, clypeos videntur dextra manu gessisse." KRÜG. Ceterum πρὸ τῶν τοξευμάτων est sagittis opposita; cf. supra I, 4, 4. τεῖχος πρὸ τῆς Κιλικίας, Ciliciae obversum.

§. 19. Στυμφάλιος] V. ad III, 1, 31.

πρόβατα ὅσον θύματα] V. ad VII, 3, 20. Weiskius intelligit sacrificium pro felici reditu. „At quonam? Num ex hostili castello? At ne felicem quidem satis hunc quisquam dixerit, et §. 23. adhuc erat, quare de deo Xen. conquereretur. An pro reditu in patriam? At de hoc cogitare vix poterant, qui cum Thibrone §. 24. bellum persequi in animum induxerant. Immo significantur ea sacra, de quibus §. 21." BORN.

§. 20. ὅπως ὅ τι μακροτάτην] Sc. ὁδόν. Genitivi τῆς Λυδίας pendent a superlativo: ut quam longissime in Lydia progrederetur.

εἰς τὸ μὴ — φοβεῖσθαι] ne hostis propter Graecorum viciniam metueret, sed securus

αὐτὸν τεθυμένος εἴη Ξενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι ἥξοι, ἐξαυλίζεται εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον πό-
22 *λισμα ἐχούσας. Ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενοφῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ τοὺς ἵππους καὶ πάντα τὰ ὄντα· καὶ οὕτω τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη. Ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέρ-*
23 *γαμον. Ἐνταῦθα τὸν θεὸν οὐκ ἠτιάσατο ὁ Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, ὥςτ' ἐξαίρετα λαμβάνειν καὶ ἵππους καὶ ζεύγη καὶ τἆλλα, ὥςτε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἤδη εὖ ποιεῖν.*

24 *Ἐν τούτῳ Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα καὶ συμμίξας τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.*

§. 21. *ἥξοι*] sic ABDFGHIKL pro *ἥξει.* — *Παρθένιον*] sic ABD pro *Παρθενικόν.* — §. 22. *συντυγχάνουσιν*] sic ABDEN pro *συμπεριτυγχάνουσιν.* — *γυναῖκας*] v. adn. — §. 23. *οὐκ*] om. ADEFGHIKL et Ald. — *ἠτιάσατο*] *ἠσπάσατο* ABDQ. — *ὁ*] om. A. — *γάρ*] *δέ* B. — *στρατηγοὶ καὶ οἱ*] om. A, haud scio an recte. — *λαμβάνειν*] *λαβεῖν* AE. — *τἆλλα*] *καὶ ἄλλα* B. — *ἤδη*] om. B. — §. 24. *Ἐν τούτῳ*] sic ABO pro *ἐκ τούτου.* — *Θίβρων*] sic ABFG et Ald. pro *Θίμ-*

esset. Scripturam *εἰς τό* tuentur optimi codices ABDE; reliqui habent *ὥςτε*, quod iniuria Dindorfius et Bornemannus receperunt. Cf. quae Sturzius T. II. p. 69. comparavit: Commentar. III, 6, 2: *εἰς τὸ ἐθελῆσαι ἀκούειν τοιάδε λέξας.* Sed Cyrop. I, 4, 5: *οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἡττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ὃ ἡττῷτο*, praepositio *εἰς*, opposita praepositioni *ἐκ*, simpliciter significat ad.

§. 21. *ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος εἴη*] Per breviloquentiam dictum pro: *τεθυμένος εἴη περὶ τοῦ ἐπ' αὐτὸν ἰέναι*, sacra fecisset de expeditione in ipsum facienda.

κώμας ὑπὸ τὸ Παρθ. π. ἐχούσας] vicos sub Parthenium oppidum pertinentes. Apposite Hutchinsonus contulit Herod. IV, 42: *τὴν διώρυχα — τὴν ἐκ Νείλου ἔχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον.*

§. 22. *γυναῖκας*] Sic ABD pro *γυναῖκα*, quod ob §. 9. a Dindorfio, Bornemanno, Poppone receptum est. Pluralem recte revocavit Krüger.; ibi enim, inquit, solam legitimam uxorem memorari sufficiebat.

ἀπέβη] eventum habuerunt.

§. 23. *τὸν θεὸν οὐκ ἠτιάσατο*] de deo (Iove Milichio, v. §. 4. et 5.) conquestus non est.

ἐξαίρετα] praecipuam praedae partem.

§. 24. *Ἐν τούτῳ*] „Narrationem excipiunt Hellenica III, 1, 6 sqq." KRÜG. Secundum Rennelium res facta est mense Martio aut Aprili anni 399. a. Chr.

§. 25. *Ἄρχοντες*] Hic epilogus (§. 25. et 26.) a Krügero

[Ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς βασιλέως χώρας, ὅσην ἐπήλθομεν· Λυδίας Ἀρτίμας, Φρυγίας Ἀρτακάμας, Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας Μιθριδάτης, Κιλικίας Συέννεσις, Φοινίκης καὶ Ἀραβίας Δέρνης, Συρίας καὶ Ἀσσυρίας Βέλεσυς, Βαβυλῶνος Ῥωπάρας, Μηδείας Ἀρβάκας, Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν Τιρίβαζος· Καρδοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μάκρωνες καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνοικοι καὶ Κοῖτοι καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι· Παφλαγονίας Κορύλας, Βιθυνῶν Φαρνάβαζος, τῶν ἐν Εὐρώπῃ Θρακῶν Σεύθης.]

26 Ἀριθμὸς δὲ συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα. Χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.

βρων. — §. 25. *Ἀραβίας*] Ἀῤῥαβίας ABDL. — *Βέλεσυς*] sic IK pro Βέλεσις, v. var. scr. I, 4, 10. — *Μηδείας*] Μηδίας A, v. ad I, 7, 15. — *Τιρίβαζος*] sic ABDIKL pro Τηρίβ., v. ad IV, 4, 4. — *Κοῖτοι*] v. adn. — §. 26. *δέ*] sic A; reliqui om. — *πέντε, στάδια*] sic Hutch., codd. omittunt πέντε, sed habent post alterum πεντήκοντα. — *τρισμύρια*] μύρια AB CDE. — *ἑξακόσια*] sic Hutch., codd. διακόσια; E om.

in Auth. p. 7 sqq. in suspicionem vocatus est, idque argumentis sane quam gravibus, quanquam argumentum e prima persona ἐπήλθομεν ductum minoris momenti est. Nam ei non solum I, 9, 28. obstat, ubi, quae a Krügero in Quaest. critt. de Xen. vita dicta sunt, probari mihi non possunt, sed etiam V, 7, 23: Ἔγωγε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἠρώτων κτλ. De singulis quibus totus hic epilogus laborat difficultatibus fuse exposuit Krügerus in Auth. l. d.

Ἑσπεριτῶν] „Videntur esse Armenii occidentales." WEISK. V. Krüg. l. d. p. 8.

Κοῖτοι] „Sic BD, ut videtur, Stephanus. In ceterorum scriptura Κοῖται mihi latere videntur Τάοχοι, de quibus dixerat supra IV, 7, 1. V, 5, 17., sed qui, ut ordo in ceteris recensendis institutus servetur, post Carduchorum nomen ponendi sunt." DIND. Cui Bornemannus assentiretur, nisi praeter Drilas etiam Mysos, Pisidas aliasque gentes liberas omissas esse appareret. Quum neque Coeti, neque Coetae usquam commemorentur, Buttm. verba καὶ Κοῖτοι ex sola repetitione finitimarum syllabarum κοι καί orta esse suspicatur.

§. 26. *καταβάσεως*] Cotyora usque. „Nam II, 2, 6. ab Epheso ad locum pugnae numerantur parasangae 535 et stadia 16050, atque V, 5, 4. a loco pugnae ad Cotyora usque parasangae 620 et stadia 18600. Ergo ab Epheso ad Cotyora efficiuntur parasangae 1155 et stadia 34650." ZEUN. At in numeris codices discrepant.

I. INDEX LATINUS.

Abstracta nomina pluralia II, 5, 1.

Accentus perversus in διασχῇ III, 4, 20.

Accusativus in η et ην I, 4, 2. VII, 2, 17.; - in εἷς pro ἑᾶς I, 5, 13.; - accusativus possitne pendere ab omisso ἔχων IV, 5, 25.; - accusativus in ἀγωνίζεσθαι στάδιον, θεῖν δόλιχον etc. IV, 8, 27.; - accusativus duplex in τιμᾶν, αἰκίζεσθαι similibusque I, 3, 3.; - accus. qnantitativus c. comparativo iunctus I, 2, 25.; - accus. passivo additus (τοῦτο ἐψεύσθη) I, 8, 11.; - accus. absolutus, ut ἐξόν, II, 5, 22.; - accus. absol. c. ὡς iunctus, v. ὡς; - accus. subiecti in structura accusativi c. inf. omissus V, 5, 20.; - accus. c. infin. pro nom. c. inf. II, 1, 17.; - accus. c. inf. post ἔξεστιν etc. VII, 1, 26.; - accus. c. inf. pro gen. aut dat. c. inf. I, 5, 7.; - accus. c. inf., antecedente genitivo aut dativo, I, 2, 1.; - accus. c. inf. pendens a supplendo χρή V, 3, 13.; - accus. c. inf. in enuntiatione secundaria orationis obliquae II, 2, 1.

Adiectivum sine καί antecedenti adiectivo additum I, 2, 22.; - adiect. et adverbium iuncta (εὔζωνος καὶ ταχὺ πορεύομαι) IV, 7, 23.; - adiect., ad duo substantiva pertinens, accommodatur potiori I, 5, 6.; - adiectiv., ad subst. pertinens, priori subiicitur IV, 7, 14.; - adiect. proleptice dictum I, 5, 8.; - adiect. pro adverbio positum I, 4, 12.

Adverbium et adiectivum iuncta, v. adiectivum; - ad adverbium loci refertur pronomen, ut ad ὁπόθεν pron. αὐτοῖς, V, 2, 2.

Anacoluthon in ὑμεῖς — δοκεῖ pro ὑμεῖς νομίζετε VII, 6, 37.; - in καὶ — καί IV, 8, 11.; - in οὔτε — τέ II, 5, 4.; - in enuntiatione parenthesi adnexa II, 5, 13.

Anaphora per μὲν — δέ expressa respuit mutatam structuram I, 3, 16. 9, 10.; anaph. sine μέν et δέ III, 1, 37.

Aoristus. Aor. II. ἤγγελον, v. ἀγγέλλειν; - aor. et praesens histor. iuncta I, 1, 9.; - aor. et impf. I, 6, 2.; in conditionali enunt.: εἰ τοῦτο ἐποιοῦμεν, ἀπωλόμεθα ἄν V, 6, 30.; - aor. de eo, quod initium actionis capit, ut: ἀγασθῆναι, admiratione capi, ἔσχον, accepi, I, 1, 9.; - aor. in apodosi, ubi in protasi coniunctiones cum optativo iunctae repetitam actionem notant I, 9, 18.; - aor. ἔπεμψα pro nostro praesente I, 9, 25.

Apis Attica Xenophon appellatur I, 3, 6. V, 8, 24.

Apodosis suppressa III, 4, 35. VII, 7, 15.

Appositio nomini suo praemissa VI, 5, 2.; - a nomine suo dirempta I, 6, 11. III, 1, 29.; -

ad pronomen personale in verbo latens relata II, 5, 25.; - in: ἡ πόλις οἱ Ταρσοί I, 2, 26.; - in: τοῖς ποσὶ δρόμῳ χρῆσθαι I, 5, 3.; - app. pro vocativo posita I, 5, 16.; - app. partitiva I, 7, 15.; - app. partitiva c. participio I, 8, 27.; - app. cum et sine articulo, ut: Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος et Σ. Ἀθ. III, 1, 5.

Articulus de re ad aliquid necessaria V, 6, 26. VII, 2, 8.; - de re, quam quis gestare solet I, 5, 8.; - de re, quam quis secum habere solet VII, 6, 8.; - de re, quam quis ut suam habet I, 5, 8. 8, 4.; cf. III, 4, 10.; - τοῖς λίθοις, lapidibus, quos secum habent V, 4, 23.; - ἡ δίκη, iusta poena I, 3, 20.; - distributivam vim habens I, 3, 21.; - cum verbis appellandi VI, 6,7.; - de re nota III, 2, 13.; ὁ Ἡρακλῆς VI, 2, 2.; - de re oculis subiecta III, 4, 24.; - non repetitus: ἡ τάξις τοῦ στρατεύματος, non ἡ τάξις ἡ τοῦ στρ. aut ἡ τοῦ στρ. τάξις I, 2, 18.; - omissus in: τελευτὴ τοῦ βίου (*Lebensende*) etc. I, 1, 1.; - in βασιλεύς I, 1, 5.; - in παῖδες καὶ γυναῖκες I, 4, 8.; - in ὧραι I, 4, 10.; - in ἥλιος I, 10, 15.; - in ἄνθρωπος I, 7, 6.; - in θεός III, 1, 6.; - in nominibus artium I, 9, 5.; - in στρατηγός III, 5, 7.; - in formulis: οἱ κατὰ στόμα, οἱ κατ᾽ οὐράν V, 2, 26.; - in nom. propriis et demonstrativis I, 2, 20.; - in numeris ordinalibus VII, 7, 35.; - omissus videtur in τὸ ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας I, 4, 4.; - articulus in appositione, ut: Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος et Σ. Ἀθ. III, 1, 5.; Ἀριστέας ὁ Χῖος IV, 6, 20.; Θρᾷκες Βιθυνοί VI, 4, 2.; ὁ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης III, 4, 13.; - artic. e priore appositione ad seq. appos. repetendus IV, 7, 9.; - articulus cum participio iunctus: ὁ στρατιώτης ὤν, is, qui est miles V, 6, 22.; οἱ οἰνοχόοι εἶναι φάσκοντες, ei, qui — dicunt IV, 4, 21.; art. c. participio iunctus = quicunque aut si quis V, 8, 22.; quid differant ὁ υἱὸς ὁ ἡβάσκων et ὁ υἱὸς ἡβάσκων IV, 6, 1.; art. c. participio futuri iunctus II, 3, 5. VII, 7, 42.; - articulus c. numeralibus iunctus I, 2, 9. (ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν) V, 4, 11.; - articulus c. inf. iunctus: τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι I, 6, 9.; art. c. inf. pro simplici infin. vel pro τοῦ c. inf., ut: ἐμποδὼν τὸ μὴ .. εἶναι, ἀπέχεσθαι τὸ ἅπτεσθαι IV, 8, 14.; - articulus enuntiationi praemissus: τὸ ποδαπὸς εἴη IV, 4, 17.; - collocatio articuli in: οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων I, 7, 13.; ὁ μάντις προπέμπων τινά et ὁ μ. ὁ πρ. VI, 1, 23.; in αἱ ἅμαξαι μεσταί I, 10, 18.; - articuli vices sustinet enuntiatio relativa I, 5, 16.; - articulus pro demonstrativo positus: τοὺς μέν VII, 2, 14.; οἳ — τοὺς δὲ καί I, 10, 3. II, 3, 10.; πολλοὺς μὲν — οἱ δὲ καί I, 10, 3.; οἵας μὲν — αἱ δὲ II, 3, 15.; τὰ μὲν — τὰ δέ V, 6, 24.; τῇ μὲν — τῇ δέ IV, 8, 10.; τῇ μέν, non seq. τῇ δέ VI, 1, 20.; τὰ μέν, non sequente τὰ δέ I, 9, 6.; οἱ δέ, non praegresso οἱ μέν I, 10, 3.; - οἱ μέν saepe ad propius, οἱ δέ ad remotius referendum I, 10, 4.; οἱ δέ ad praegressum subiectum referendum IV, 2, 6. - οἱ ἐξ ἐκείνου, illius milites I, 2, 15.; τὸ ἐπὶ τούτῳ, quantum in eo est VI, 6, 23.; - τὸ πρὸς ἑσπέραν, ad occidentem versus VI, 4, 4.; - τὸ μέγιστον I, 3, 10.; - ὁ παρά (ἀπό) τινος pro ὁ παρά (ἐν) τινι καὶ ἀπό (παρά) τινος ἐλθών VI, 6, 24.; - τοῦ ἐκείνου δούλου, ubi τοῦ referendum est ad δούλου II, 5, 38.; - articulus aut iteratus aut non iteratus in nominibus per καί iunctis II, 2, 8.

Asyndeton in enumeratione vocabulorum II, 4, 28.; - in: παχέα, μακρά pro π. καὶ μ. V, 4, 25.; - ubi a verbo enuntiatio incipit III, 4, 42.; - ubi ante-

cedens verbum iteratur III, 2, 33.; – ubi a pronomine demonstrativo enuntiatio incipit I, 1, 9.; ubi enuntiatio ab *οἱ μέν* incipit II, 1, 6.; – ubi interrogationes et responsiones alternis vicibus se excipiunt II, 1, 22.; – ubi argumentum affertur III, 1, 11.; – in commotiore oratione III, 1, 24. IV, 3, 29.; – ubi *γάρ* exspectatur V, 4, 34.; ubi *οὖν* exspectatur I, 10, 18.; in brevi antecedentium repetitione I, 2, 25.; ubi *καί* exspectatur I, 2, 25.

Attractio relativi: *οἷον λέγεις* pro *οἷον* V, 8, 3.; *ἀνθ' ὧν* et similia pro *ἀντὶ τούτων, ἅ* I, 3, 4.; *δίκη ὧν νομίζει ἠδικῆσθαι* pro *τούτων, ἅ* I, 3, 10.; – attr. relativi neglecta I, 3, 17.; – attractio demonstrativi in: *τούτῳ πλείστῳ σίτῳ χρῶμαι* pro *τούτοις* (sc. *τοῖς καρύοις*) *πλείστῳ σίτῳ χρ.* V, 4, 29.; – attract. demonstrativi neglecta, ut: *ταῦτα φλυαρίας εἶναι* I, 3, 18. VII, 7, 31.; – attr. in: *ἀριθμός ἐστιν ὃ ὁρίζων* pro *ἀρ. ἐστι τοῦτο, ὃ ὁρίζει* VII, 7, 36.; – attractio numeri, ut: *ἆθλά εἰσι στλεγγίδες* I, 2, 10.; *τὸ μέσον εἰσὶ στάδιοι τρεῖς* I, 4, 4.; – attr. in: *ἦσαν ζειαὶ αἱ πλεῖσται* pro *ὁ πλεῖστος (σῖτος) ἦν ζειαί* V, 4, 27.; – attr. praepositionum, ut: *οἱ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἄνθρωποι ἀπέφυγον* I, 1, 5.; – attract. participii in: *οἴεταί τις διαβάλλων δεῖν κτήσασθαι φίλους* pro *διαβάλλοντα ἑαυτὸν δεῖν κτήσ. φ.* Addenda ad II, 6, 26.; attr. participii neglecta, ut: *ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα* pro *λαβόντι* I, 2, 1.; ut: *ὁρῶ ἐμὲ ἄπορον ὄντα* pro *ὁρῶ ἄπορος ὤν* V, 6, 20.; – attractio adiectivi cum infinitivo iuncti, ut: *ἐκ τοῦ φανερὸς εἶναι* II, 6, 9.; – per attract. subiectum enuntiationis secundariae fit obiectum primariae, ut: *ἐπιμελοῦμαί σου, ὅπως ἀγαθὸς ἔσῃ* I, 1, 5.; – per attr. obiectum sequentis infinitivi fit obiectum verbi antecedentis, ut: *τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι* pro: *τί δεήσεσθε ἡμῖν χρ.* V, 4, 9.; – per attract. obiectum sequentis verbi fit obiectum antecedentis participii (*τοῦ παιδὸς καταγελῶν διαλέγομαι* pro *τῷ παιδὶ διαλέγομαι καταγελῶν αὐτοῦ*) II, 6, 23.; – attr. in: *ὡς ἐλέγοντο (ἐδόκουν)* pro *ὡς ἐλέγετο (ἐδόκει)* I, 4, 7.; – attr. obiecti, ut: *Πρόξενος ἐπεὶ ὑμέτερος εὐεργέτης ἐστί, πέμψατε* pro *Πρόξενον, ἐπεὶ .. ἐστί, πέμψατε* II, 5, 41.; – attr. enuntiationis primariae per secundariam V, 1, 16.; – attr. in: *ἔσεσθαι αὐτοῖς χώραν, ὥστε τῷ βουλομένῳ ἐνοικεῖν* V, 6, 25.; – attr. in: *ὡς ἤκουσα, ὅτι τοῦτο ἐγένετο* pro: *ὡς ἤκουσα, τοῦτο ἐγ.* VI, 4, 18.; – attract. in: *ὥσπερ βοῦν* pro *ὥσπερ βοῦς* IV, 5, 32.; – attr. adverbiorum V, 7, 6.; – attr. in: *ἔφασαν σφεῖς λέγειν* pro *σφᾶς λέγειν* vel *ἔφασαν λέγειν* V, 7, 8.; – attractio inversa I, 4, 15. V, 5, 19.

Augmentum verbi *εὑρίσκειν* IV, 4, 13.; *εὐτυχεῖν* VI, 3, 6.; *εὔχεσθαι* IV, 8, 25. in var. script.; *δύνασθαι* III, 1, 11. in var. script.; *ἠμφιγνόουν* II, 5, 33.; *καθέζεσθαι* VII, 2, 33.; augm. duplex in perf. verbi *ὁδοποιεῖν* V, 3, 1.; *ὀρώρυκτο* VII, 8, 14.; verbi *παροινεῖν* V, 8, 4.; *προθυμεῖσθαι* III, 1, 9.; *συμπροθυμεῖσθαι* III, 1, 9.

Breviloquentia in: *συνεπισπεύδειν τὰς ἁμάξας* I, 5, 8.; in: *ἐπειδὴ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ λέγετε* pro: *ἐπειδὴ ἐδιώκομεν, ἐγένετο, ἅπερ ὑμεῖς ἀληθῆ λέγοντες αἰτιᾶσθε* III, 3, 13.; in: *νῦν αὐτοὶ καίουσιν* pro: *νῦν αὐτοὶ ποιοῦσι καίοντες* III, 5, 5.; – ex *οὐχ οἷόν τ' εἶναι* eliciendum *χρῆναι* VII, 2, 28.

Clypeorum involucra I, 2, 16.

Collocatio verborum: praedicatum post prius subiectum positum, ut: *Φιλήσιος ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς* V, 8, 1.; – nomen rectum regenti praemissum, ut:

τὴν σοφίαν οἱ πωλοῦντες V, 6, 7.; – liberior verborum collocatio in: ἃ κρατεῖν κατέχοντες δύναιντ' ἂν pro: ἃ κατέχοντες κρατεῖν δ. ἂν V, 6, 7.; – adverbium in clausula positum II, 5, 14.; – coniunctio ei vocabulo, quod vim habet, postposita I, 9, 20.; coniunctio ὅτι traiecta V, 6, 34.; – singularis colloc. in: ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν pro: ὄπισθεν, ὡς ἐδ. I, 10, 6.; – enuntiatio adverbio οὐκέτι praemissa I, 10, 12.; – ἀντίπορος λόφος τῷ μαστῷ pro ἀντίπορος τῷ μαστῷ λόφος IV, 2, 18.; – collocatio, qua nomina notione iuncta disiunguntur, ut: ἀπέχει τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ἐξ στάδια τῶν Καρδούχων pro: τῶν τῶν Καρδούχων ὀρέων IV, 3, 1.; – elegans substantivi coll. in: εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως pro: εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν ἐκ τῆς ἑτέρας V, 4, 31.; in: εἰς τόπον ἐκ τόπου ib.

Comparatio compendiaria II, 3, 15.

Comparativus. Formae contractae et solutae I, 7, 3.; formae in αίτερος et αιότερος IV, 5, 35.; – comparativus sine altero membro V, 6, 8.; – comp. sequente genitivo pro ἤ I, 9, 16.

Concinnitas orationis neglecta II, 2, 11.

Confusio duarum constructionum in: ἀκούω τὸ ὄνομα, τίς ἐστιν pro: ἀκούω αὐτοῦ τὸ ὄνομα aut: ἀκούω, τίς ἐστιν II, 5, 15.; – in ἀπόρων ἐστίν, οἵτινες τοῦτο ποιοῦσιν II, 5, 21.

Coniunctivus post praeterita tempora pro optativo positus: a) post ἐάν I, 3, 14.; b) post μή et coniunctiones finales, ut: ἵνα, ὡς, ὅπως I, 4, 18.; – coniunctivus et optativus post μή et coniunctiones finales, praegresso optativo I, 3, 17.; – coniunctivus deliberativus, ut: οὐκ ἔχω, ὅ τι ποιῶ I, 7, 7.; coni. deliber. post optativum c. ἄν, ut: οὐκ ἂν ἔχοιμι, ὅποι σωθῶ II, 4, 19.

Constructio κατὰ σύνεσιν: a) in: πλῆθος ἐπίασιν Addenda ad I, 7, 4.; in ὅςτις — πάντες I, 1, 5.; b) in: ὑμεῖς — δοκεῖ = νομίζετε VII, 1, 34. VII, 6, 37.; – constr. praegnans, v. praegnans; – constr. ἀπὸ κοινοῦ: ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην sc. ταχθῆναι, quod e seqq. supplendum I, 2, 15.; ὅπῃ ἂν ὑμεῖς sc. ἴητε I, 3, 6.; ex ὀκνοίην eliciendum ὀκνῶν I, 3, 17.; simplex verbum e compos. eliciend. I, 4, 7.; ex ἀποστέλλει eliciend. ἀποστέλλεσθαι II, 1, 5.; participium ad τυγχάνειν suppl. II, 2, 17.

Dativus in οισιν I, 4, 18.; Τισσαφέρνει I, 4, 2.; – dat. incommodi I, 3, 16.; – dat. cum passivo iunctus pro ὑπό c. gen. I, 8, 12.; – στρατεύματι et simill. pro σὺν στρ. I, 8, 1.; – dat. substantivi cum participio iuncti significat respectum, quo quid fit VI, 3, 10.; – dat. pro accusativo accuratioris definitionis II, 6, 9.; – dat. participii, ut: εἰςπλέοντι III, 5, 7.

Demonstrativum, v. pronomen.

Ellipsis in oppositis orationis membris IV, 8, 25. VI, 6, 5.; – ellips. obiecti ad participium referendi, ut: ταῖς πτέρυξιν ἄρασα (sc. τὰς πτέρυγας) χρῆται V, 5, 7.

Enuntiatio primaria pro secundaria I, 2, 18.; enuntiatio secundaria sine coniunctione illata VII, 6, 16.; enuntiatio λογικῶς secundaria pari forma atque λογικῶς primaria expressa I, 9, 14.; – enuntiationes interiectae, ut: ὡς δοκεῖ, ὡς εἰκός ἐστι, saepe non ad antecedentia, sed ad sequentia referendae sunt VII, 6, 13.

Epanalepsis III, 1, 20.

Equi Soli sacri IV, 5, 35.

Figurae dicendi, v. constructio.

Futurum in *ίσω* pro *ιῶ* II, 1, 4.; – fut. exact. formatum participio perfecti (ap. poetas etiam aoristi) et *ἔσομαι* VII, 6, 36.; fut. exact. pro fut. simplici I, 5, 16.; – futura medii passive dicta I, 4, 8.; futura medii, ut: *ὑπακούσομαι, ἀγνοήσομαι, συλλήψομαι*, passive dicta VII, 2, 14.; – futurum indicativi in interrogatione et coniunctivus deliberativus II, 1, 21.

Genitivus *νάπεος* pro *νάπους* VI, 5, 22. in variet. script.; – gen. nomini regenti praemissus V, 6, 7.; – gen. obiectivus, ut: *φιλία τινός*, erga aliquem V, 6, 11.; – gen. pendens ab infinitivo, ut: *ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν* VII, 7, 24.; – gen. pendens a substantivo: *ἔχων τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς; τέτταρες ἐλέγοντο παρασάγγαι τῆς ὁδοῦ εἶναι* I, 4, 5.; – gen. partitivus, ut: *λαβεῖν τοῦ στρατοῦ* I, 5, 7.; gen. partitiv. subiecti loco III, 5, 16.; – gen. in: *σκοπεῖν, διαθεᾶσθαι, θαυμάζειν* etc. *τινός* cum seq. enuntiatione III, 1, 19.; – gen. temporis (intra aliquod tempus) II, 2, 11. VII, 5, 9.; – gen. pretii I, 5, 6. III, 3, 18.; – gen. post comparativum pro *ἤ* I, 9, 16. 25.; – gen. post *ἤ* et comparativum V, 2, 4.; – duo genitivi diversae relationis uni substantivo iuncti VI, 3, 1.; – gen. absolutus, omisso subiecto I, 2, 17.; genitivi absoluti cum *ὡς* post *λέγειν, εἰδέναι, νοεῖν, ἔχειν γνώμην* cett. I, 3, 6.; – gen. pro dat. participii I, 4, 12.

Glossema: saepius nomen exquisitius et rarius pro vulgari positum V, 6, 26.

Homerica vocabula, v. poetica.

Hyperbaton, v. traiectio.

Imperativus. Forma in *τωσαν, σθωσαν* I, 4, 8.; – imper. concessivus de optato I, 8, 17.

Imperfectum indicativi in orat. obliqua I, 2, 1.; – imperf. de conatu I, 3, 1.; – pro praesente I, 4, 9.; – pro plusquamperf. positum videtur I, 1, 6.; – imperf. et aor. iuncta I, 3, 3. VII, 1, 1.; – imperf. et praesens iuncta VII, 1, 18.; – imperf. *ἐκέλευον, ἔλεγον* et similia, ubi exspectes aoristum II, 5, 1. VII, 1, 13.; – *εἰ* c. imperf. et in apodosi indic. imperfecti c. *ἄν* pro plusquamperf. V, 6, 30.

Indicativus praesentis, perfecti, futuri post praeteritum I, 3, 2. 14.; post enuntiationem conditionalem, indicativo praeteritorum expressam (*εἰ ἔλεγον, ὅτι ἥξω*) V, 1, 10. et Addenda; post optativum I, 3, 14.; – indic. praesentis vel praeteriti in enuntiatione secundaria, quae arcte cohaeret cum orat. obliqua I, 9, 10. VII, 7, 55.; – indicativus imperfecti in oratione obliqua I, 2, 1. I, 2, 21.; ind. imperfecti post *ὅτι, ὡς* (*dafs*) in orat. obliq., praegresso tempore praeterito I, 2, 1. III, 3, 12.; – ind. aoristi in or. obl. III, 4, 28.; – indic. futuri post relativum ad consilium significandum I, 3, 14.; – indic. praeteritorum in enuntiatione secundaria de repetita actione pro optat. II, 6, 14. et 27. IV, 7, 16.; – indic. praeteritorum c. *ἄν* de repetita actione I, 5, 2.; – post *ὅτι* primum indicativus, dein optativus II, 1, 3.; et primum optativus, dein indicativus VI, 6, 4.; – indic. perfecti pro futuro de re, quae certa quadam conditione certo futura erat VI, 6, 23.

Infinitivus praesentis pro fut. II, 3, 27.; aoristi post verba promittendi I, 2, 2.; – inf. post verba dicendi I, 3, 14.; – inf. de consilio VII, 3, 44. – inf. ut epexegesis pronomini antecedenti additus I, 1, 7.; inf. c. *τό* explicative dictus II, 5, 22.; – inf. c. gen. subiecti pro accus., ut: *ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν, die*

sofortige Züchtigung Anderer VII, 7, 24.; - inf. imperfecti I, 4, 12.; - inf. activi pro passivo dictus videtur, ut: *ὁρᾶν στυγνός* II, 6, 9.; *καλὸς ἐκτάξασθαι* VII, 1, 24.

Interrogationes duae confusae, ut: *τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προςδοκῶ ταῦτα πράξειν* III, 1, 14.

Interrogativa *τίς*, *ποῖος*, *πῶς* cett. pro *ὅςτις*, *ὁποῖος*, *ὅπως* cett. I, 3, 18.

Ionica vocabula, v. poetica.

Ironicus verborum usus V, 6, 31.

Medium addito reflexivo I, 8, 29.

Memoriae lapsus I, 7, 18. in var. script.

Mutatio structurae: enuntiatio primaria pro secundaria I, 2, 18.; or. obliqua deflectit in rectam V, 5, 24.

Neutrum plurale pronominis relatum ad diversi generis nomen VII, 7, 14.; - neutrum *τοῦτο* relatum ad antecedens femininum I, 5, 10.; - neutr. adiectivi praedicativi relatum ad subiectum mascul. plural., ut: *οἱ ποταμοὶ ἄποροι* III, 2, 22.; - neutrum singulare, ubi exspectes fem. II, 3, 15.; - neutr. sing. superlativi adverbialiter positum pro plur., ut: *μέγιστον* II, 6, 21.; - neutrum plurale iunctum cum plurali verbi, ut: *τὰ βασίλεια ἦσαν* I, 2, 23.; neutrum plurale ad *τέκνα καὶ γυναῖκες* relatum I, 4, 8.; neutr. plurale adiectivorum c. genitivo substantivi, ut: *ἄρτων ἡμίσεα* I, 9, 26.; neutr. plurale comparativi pro sing., ut: *βραχύτερα* III, 3, 7.; neutr. plurale pronominis relatum ad unam sententiam III, 5, 5.

Noctis partes IV, 1, 5.

Nomen pro pronomine dictum I, 6, 11.

Nominativus absolutus non admittendus I, 8, 27.; nom. in partitione pro gen. VI, 3, 4.

Numeralia sine *καί* et cum *καί* iuncta V, 5, 4.; - num. ordinalia sine articulo VII, 7, 35.

Numerus. Numerorum signa inter se permutata, ut *η'* et *ν'* VII, 1, 23. 27.; - numerus verbi accommodatus non subiecto, sed appositioni distributivae I, 8, 9.; - sing. verbi in initio enuntiationis relatus ad plura subiecta IV, 1, 27.; sing. verbi, sequentibus pluribus nominibus II, 4, 16.; - sing. pro plur. collective III, 3, 18.; *βάλανος* pro *βάλανοι* I, 5, 10.; sing. *ἔστι* ante plur. *στάδιοι* V, 3, 11.; - sing. post duo subiecta: *βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰςπίπτει* I, 10, 1.; - sing. et plur. post nomen collectivum I, 7, 17.; - pluralis *κατὰ σύνεσιν* positus II, 1, 6.; pluralis ad sing. *τὶς* relatus I, 4, 8.; - plur. ad ducis nomen relatus I, 10, 4. I, 2, 27.; - plur. I. pers. pro sing. (*ἡμεῖς* pro *ἐγώ*) I, 7, 7.; - plur. nominum abstractorum II, 5, 1.; plur. nom. materialium, ut: *κριθαί* VI, 4, 6.; - plur. *γνῶμαι* et simill., ubi ad plures referuntur I, 7, 8.; - plur. pronominis reflexivi relatus ad singulare IV, 7, 19.; - plur. pronominis (*ταῦτα*, *ἅ*) relatus ad unam sententiam III, 5, 5.; *διὰ ταῦτα* pro *διὰ τοῦτο* dictum videtur IV, 1, 24.

Obiectum, pronomine notandum, omissum I, 3, 4.; - obi. supplendum, ubi idem substantivum (vel obiectum vel attributivum) duobus enuntiationis membris commune est I, 7, 8.; - obi. sequentis verbi ad participium supplendum I, 8, 11.; - obi. primariae enuntiationis in secundaria repetendum I, 7, 9.; - ex duobus obiectis, ad duo diversa verba pertinentibus, unum tantum ponitur IV, 5, 8.

Omissio, v. ellipsis.

Optativus. Formae in αις, αι, αιεν et ειας, ειε (ν), ειαν III, 5, 18.; δοίησαν II, 1, 10.; forma in είημεν cett. pro εἶμεν cett. III, 4, 29.; formae: συνϑοῖτο, προοῖτο I, 9, 7.; - opt. pro imperativo III, 2, 37. IV, 6, 18.; - post γάρ in orat. obliq. IV, 6, 13.; - opt. sine ἄν in apodosi optantis est V, 6, 4.; - opt. sine ἄν, ubi exspectes ἄν II, 4, 5.; - opt. sine ἄν in interrogat. V, 7, 33.; - primum opt., dein ind. post ὅτι (dafs) I, 10, 5.; primum ind., dein opt. post ὅτι II, 1, 3.; opt. c. ἄν post ὅτι II, 6, 27.; - opt., praegresso praesente historico: a) post ὡς, ὅτι (dafs) I, 1, 3.; b) post ὅπως finale IV, 6, 1.; - opt. de repetita actione (incerta frequentia): a) post ὅςτις I, 1, 5.; b) post ὅτε, ὁπότε, ἐπεί cett. I, 2, 7.; - opt. c. ἄν post relativum de repetita actione II, 4, 26.; - opt. c. ὁπότε pro indic. III, 4, 28.; - opt. de actione repetita excipitur indicativo I, 9, 27.; - opt. in enuntiatione secundaria ob optativum in enuntiatione primaria positus I, 3, 17.; - opt. ob seq. opt. necessario requiritur I, 8, 13.; - opt. deliberativus post εἰ I, 10, 5.; - opt. post indic. praeterit. c. ἄν aut post εἰ c. ind. praeterit., ut: ἔγνως ἄν, ὅτι ἥξοι Addenda ad V, 1, 10.

Oratio obliqua cum recta mixta VII, 3, 16.; or. obl. deflectens in rectam V, 5, 24.

Panicus terror II, 2, 20.

Parechesis I, 9, 2.

Paronomasia, v. parechesis.

Participium. Participia ἀσυνδέτως iuncta I, 1, 7.; - participium attributivum post substantiv. collocatum, ut: τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον V, 3, 4.; - participium involvens pronomen τὶς I, 1, 7. IV, 3, 10.; particip. involvens pron. αὐτοῦ, ἧς, αὐτῷ, ᾗ, αὐτόν, ἥν, ὅ cett. III, 5, 5.; accusativus participii involvens subiectum accusativi c. inf. III, 1, 29.; - partic. praes. pro fut. I, 3, 16.; - partic. ut complementum verbi antecedentis c. pron. demonstr. iuncti IV, 1, 4.; - partic. coniunctum pro genitivis absolutis I, 4, 12.; - genitivus participii absoluti sine subiecto I, 2, 17.; - participii nominativus ex antecedenti oratione supplendus I, 6, 8.; - partic. futuri c. artic. II, 3, 5.

Passivum verborum intransitivorum, ut: ἁμαρτηϑέντα V, 8, 20.

Perfectum indicativi pro fut. de re, quae certa quadam conditione certo futura erat VI, 6, 23.

Persona secunda medii et pass. in ῃ ap. Xen., non in ει desinens VII, 6, 2. in var. script.

Personale pronom., v. pron.

Personalis structura pro impersonali in: ὡς ἐδόκουν, ὡς ἐλέγοντο pro ὡς ἐδόκει, ἐλέγετο I, 4, 7.; - δῆλός εἰμι ποιῶν I, 2, 11.; - δῆλός εἰμι, ὅτι ποιῶ V, 2, 26.

Pleonasmus: πλέον προτιμᾶν I, 4, 14.; εὐχήν .., ὡς εὔχοιτο I, 9, 11.; ὁδοποιεῖν ὁδόν IV, 8, 8.

Pluralis, v. numerus.

Plusquamperfectum in εισαν IV, 2, 12.; sine augmento IV, 5, 15.

Poetica et Ionica vocabula in Anabasi: v. ἀγορά, αἰγιαλός, αἴϑειν, ἄκληρος, ἀναχάζειν, ἀπαμείβεσϑαι, ἀπερύκειν, ἀπονοστεῖν, βλάβος, διαμπερές, διδέναι, δόρπηστος, δουπεῖν, ἐξαλαπάζειν, ἐρύκειν, ἠλίβατος, ϑαμινά, λάχος, μολεῖν, ὁλοίτροχος, πολίζειν, σίνεσϑαι, τρεῖν. Cf. Popponem ad Cyrop. p. XXXIX.

Praegnans constructio adverbiorum: ut: ὅπου οἴχονται VI, 3, 23.; praepositionum, v. praepos.

Praepositio post relativum non repetita V, 7, 17.; - prae-

positiones quietem significantes cum motionis verbis iunctae IV, 7, 17.; – praepos. praegnanti vi dictae, ut: ἐπιφαίνεσθαι εἰς τόπον III, 4, 13.; συμμῖξαί τινι εἰς τόπον VI, 3, 24. I, 8, 3. var. script.; σφάττειν εἴς τι II, 2, 9.; στρατοπεδεύεσθαι εἰς τόπον VI, 4, 7.; – praepos. perspicuitatis caussa repetita V, 5, 7.; – praep. in comparationibus omissa III, 3, 2.; – praep. in verbo composito repetita III, 1, 38.; – praepositionis eiusdem in eodem orationis membro concursus, ut: ἐν τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ V, 3, 8.

Praesens pro perf. (γίγνομαι cett.) I, 1, 1.; – praes. historic. I, 7, 16.; praes. hist. inter duo imperfecta VII, 5, 9.; – praes. histor. et imperf. iuncta VII, 1, 18.; – praes. pro fut. II, 5, 18.; praesentis inf. pro fut., v. infin.; praesentis particip. pro fut. IV, 5, 8.; – post praes. hist. seq. optativus I, 1, 3.; – praes. post εἰ c. ind. fut. IV, 7, 3.; – praes. c. πάλαι iunctum VII, 6, 37.

Pronomen: a) personale omissum II, 1, 12.; omissum, ubi facile ex tota oratione intelligitur V, 6, 31.; possessivum pro genitivo personalis, ut: φιλία ἡ σή pro σοῦ VII, 7, 29.
b) reflexivum ad obiectum relatum IV, 5, 35.; post ὅτι, ubi exspectes αὐτοῦ cett. I, 9, 23.; non usurpatur, nisi ubi quis sibi ipsi opponitur VI, 6, 20.; semper ad eandem personam referendum VII, 6, 33.
c) demonstrativum (vel indefinitum αὐτοῦ cett.) repetens notionem antecedentis nominis II, 2, 20.; demonstr. praeparative positum ante ὅτι I, 3, 7.; – ante relativ. omissum I, 10, 3.; – saepe sine necessitate repetitum III, 1, 26.
d) relativum post alterum relativum omissum III, 1, 17. V, 8, 13.; rel. c. ἄν et optat., ubi ἄν non exspectes II, 4, 26. Cf. relativa structura.

Reflexivum, v. pronomen.

Relativa structura transit in demonstrativam I, 1, 2.; aut relativum in altero membro plane omittitur III, 1, 17.; relativa enuntiatio pro particip. II, 5, 5.; rel. enunt. praemissa demonstrativae V, 7, 33.

Relativum pronomen, v. pronom.

Repetitio eiusdem vocabuli, ut: ἔσωσαν — ἔσωσαν I, 10, 3.; repetitum εἰ III, 2, 35.; repet. μή III, 2, 25.; – repetitio antecedentis nominis per pronom. demonstrat. I, 10, 18., per αὐτός II, 4, 7.

Secundarium orationis membrum per καί cum primario iunctum VI, 6, 22.

Septenarius numerus sacer I, 6, 4.

Signum militare II, 2, 4.

Simplex verbum e composito eliciendum I, 4, 7.

Singularis, v. numerus.

Sternutamenta III, 2, 9.

Stipendium militum VII, 6, 1. 7.

Structura κατὰ σύνεσιν, v. numerus.

Subiectum principale exsuperat reliqua I, 2, 21.; subi. indefinitum (*man*) post speciale VI, 5, 25.; – subiectum subito mutatum I, 4, 5.; – accus., subiectum infinitivi, suppressus I, 8, 2.

Substantivum contraria vi dictum: ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν (*dein Unvermögen*) I, 6, 7.; – ex adiectivo intelligendum IV, 4, 13.

Suovetaurilia II, 2, 9.

Synesis, v. numerus.

Temporum iunctorum varietas (impf., aor., plpf., impf.) VI, 2, 8. Cf. praesens, imperf., perf., plpf., aor., fut.

Traiectio in: πρόβατα ἤλαυνον καὶ ἀνδράποδα pro: πρ. κ. ἀνδρ. VII, 8, 16.; in: χαλεπῶς

κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων III, 4, 47.; in: ἀντίπορος λόφος τῷ μαστῷ pro ἀντ. τῷ μ. λ. IV, 2, 18.; traiectio participii ἔχων I, 2, 21.; ὅτι V, 6, 34.; genitivi V, 6, 35.
Transitus orationis obliquae in rectam I, 3, 14. V, 5, 24.; et rursus a recta ad obliquam V, 1, 7.; – transitus a singulari ad pluralem, a nomine ducis ad milites I, 2, 27.; – trans. ab urbe ad territorium urbis IV, 7, 19.; – transit. a tertia persona ad primam VII, 6, 36.
Translocatio substantivi ex enuntiatione primaria in relativam I, 9, 19. V, 3, 8.

Verba dicendi, clamandi cett. saepe notionem iubendi involvunt IV, 3, 22.

Zeugma IV, 5, 8. VII, 8, 12.

II. INDEX GRAECUS.

Ἀγαθά = ἐπιτήδεια IV, 4, 9.
ἀγασθῆναι, admiratione capi I, 1, 9.
ἀγγέλλειν, aor. II. ἤγγελον I, 4, 12. in var. script.
ἄγειν de militibus num dici possit vi proficiscendi, ut: ἄξει ὁ λόχος IV, 8, 12.; de equis homines vehentibus I, 9, 27.; de navibus homines vehentibus ibid.; ἄγειν εἰρήνην, ἡσυχίαν IV, 5, 13.
ἀγνωμοσύνη VII, 6, 23.
ἀγνώμων, iniquus VII, 6, 23.
ἀγορὰ πλήθουσα I, 8, 1.; ἀγορά = concio V, 7, 3.
ἀγώγιμα V, 1, 16.
ἀγωνίζεσθαι στάδιον IV, 3, 27.
ἀδελφός de amico VII, 2, 25.
ἀδικεῖν pro perfecto I, 5, 11. V, 7, 29.; c. participio VII, 7, 3.; c. duplici accus. I, 6, 7.; ἀδικεῖσθαι c. accus. I, 3, 10.
ἀεί = ἑκάστοτε (jedesmal) alieno loco positum IV, 1, 7. V, 4, 15.; ἀεί et αἰεί II, 3, 13.
ἀετός et αἰετός VI, 1, 23.; δεξιός ib.; Persarum signum I, 10, 12.
Ἀθήνησι IV, 8, 4.
ἀθροίζεσθαι: ἠθροίσθη Κύρῳ στράτευμα II, 1, 1.
ἀθρόοι iunctum c. πολλοί V, 2, 1.
αἰγιαλός poet. VI, 4, 1.
αἰεί, v. ἀεί.
αἰετός, v. ἀετός.
αἴθειν IV, 7, 20.
αἰθρία: ὑπὸ τῆς αἰθρίας IV, 4, 14.
αἰκίζεσθαι c. dupl. acc. III, 1, 18.; αἰκισθείς, mutilatus II, 6, 29.
αἰνεῖν non Xenophonteum VII, 6, 41.
αἱρεῖσθαι c. infin. VII, 6, 37.
αἰσθάνεσθαι ἐπιβουλῆς I, 1, 8.
αἴσθεσθαι praesens II, 5, 4.
αἴσθησιν παρέχειν IV, 6, 13.
αἴσιος ἀετός VI, 5, 2.
αἰσχύνεσθαι θεοὺς προδοῦναί τινα II, 3, 22.; c. particip. VII, 6, 21.
αἰτεῖσθαι quam structuram habeat II, 3, 19.

αἰτίαν ἔχειν, reum fieri VII, 1, 8.; *αἰτίαν ἔχειν πολλήν*, graviter accusari VII, 7, 56.; *αἰτίας ἔχω* VII, 6, 11.

αἰτιᾶσθαι: *αὐτὸς αὑτὸν αἰτιᾶται* VII, 1, 11.; *θεόν*, de deo conqueri VII, 8, 23.

αἴτιός τι VI, 6, 15.; *αἴτιος οὐδέν* VII, 1, 25.; *αἴτιός εἰμι* c. inf. VI, 6, 8.; *αἴτιος τό* c. inf. II, 5, 22.

αἰχμάλωτοι cum Graecis in ludis decertant IV, 8, 27.; *τὰ αἰχμάλωτα* VI, 1, 4.

ἀκέραιος VI, 5, 9.

ἀκήρυκτος πόλεμος III, 3, 5.

ἄκληρος poet. III, 2, 26.

ἀκμήν IV, 3, 26.

ἀκόλουθος: *οὐκ ἀκόλουθα*, sibi repugnantia II, 4, 19.

ἀκούειν c. inf. II, 5, 13.; c. accus. participii I, 4, 5. in Addendis et ad V, 5, 7.; - *εὖ ἀκούειν ὑπό τινος*, laudari VII, 7, 23.; *ἀκούω* pro *ἀκήκοα* I, 3, 20.; = obedire II, 6, 11.

ἄκρα, *ἀκρόπολις* VII, 1, 20.

ἄκρατος, validus IV, 5, 27.

ἀκροβολίζεσθαι c. dat. III, 4, 33.

ἀκρωνυχία III, 4, 37.

ἀλαλάζειν I, 8, 18.

ἀλεεινός IV, 4, 11.

ἀλέξεσθαι, *ἀλεξήσασθαι* I, 3, 6.; fut. *ἀλέξεσθαι* VII, 7, 3.; - par pari referre I, 9, 11.

ἄλευρα I, 5, 6.

ἀληθεύειν c. acc. IV, 4, 15.

ἀληθινὸν στράτευμα I, 9, 17.

ἅλις τούτων ἔχειν V, 7, 12.

ἁλίσκεσθαι: de augmento: *ἡλ-* et *ἑαλ-* IV, 4, 21.

ἀλλά in vehementiore interrog. repetitum V, 8, 4.; *ἀλλά* relatum ad sententiam negativam, quae in antecedentibus latet V, 1, 7.; *ἀλλά* in interrogatione II, 5, 18.; in *ἀλλά* latet *εἰ μή* c. ind. praeterit. III, 2, 24.; *ἀλλά* in apodosi = at, at certe VII, 7, 43.; *ἀλλὰ — γέ* in apodosi II, 5, 19., v. Addenda ad III, 2, 3.; in orationis initio I, 7, 6.; = *nun gut!* I, 8, 17.; *ἀλλά* pro *ἀλλὰ μόνον* I, 4, 18.; - *ἀλλὰ — γέ τοι* II, 5, 19.; - *ἀλλὰ δή*, at profecto VI, 3, 16.; - *ἀλλ' ἤ —*; VII, 6, 4.; *ἀλλ' ἤ* IV, 6, 11.; - *ἀλλὰ μήν*, iam vero I, 9, 18.; *ἀλλὰ μὴν — γέ*, at vero quidem III, 4, 40., atqui — quidem V, 8, 26.; *ἀλλὰ μέντοι* VII, 6, 39.; - *ἀλλὰ — γὲ μέντοι* I, 4, 8.; *ἀλλὰ — μὲν ἄρα* VII, 6, 11.; *ἀλλὰ — γάρ* III, 1, 24.; *ἀλλὰ γάρ* III, 2, 25.; *ἀλλ' οὐ* (*καὶ οὐ*) II, 1, 10.

ἀλλαχοῦ II, 6, 4.

ἄλλεσθαι, aorist. II. IV, 2, 17.; *ἄλλεσθαι ὑψηλά* VI, 1, 5.

ἄλλῃ, alio loco II, 6, 4.

ἄλλος collective cum plurali V, 8, 16.; = insuper, praeterea (adverbialiter) I, 5, 5.; - *οἱ ἄλλοι*, ubi exspectes *ἄλλοι* VII, 7, 24.; - *τἄλλα τὰ ἐπιτήδεια* et *τἄλλα ἐπιτήδεια* VII, 1, 13.; - *τῇ ἄλλῃ* (sc. *ἡμέρᾳ*) II, 1, 3. - *ἐν τοῖς ἄλλοις προςώποις* pro *ἐν τοῖς τῶν ἄλλων προςώποις* II, 6, 11.; - *ἄλλο εἴ τι* IV, 5, 5.; *ἄλλο τι ἤ* II, 5, 10.; - *ἄλλος ὅςτις* pro *ὅςτις ἄλλος* V, 5, 12. Addenda ad I, 4, 15.

ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε II, 4, 26. V, 2, 29.

ἀλλότριος c. gen. II, 2, 28.

ἄλλως τε καί V, 6, 9.

ἅμα c. partic. III, 1, 47.; *ἅμα τε — καί* et *τὲ ἅμα — καί* V, 2, 14.; *ἅμα μέν* non sequente *ἅμα δέ* I, 10, 16.; *καὶ ἅμα* pro *καὶ ἅμα ὅτι* III, 4, 30.

ἁμαρτάνειν: *ἁμαρτηθέντα*, peccata V, 8, 20.

ἀμέλεια ἡγεμόνος, neglectio in duce custodiendo IV, 6, 3.

ἀμήχανος ὁδὸς εἰςελθεῖν I, 2, 21.

ἁμιλλᾶσθαι ἐπίτινα III, 4, 44.

ἀμύζειν IV, 5, 27.

ἀμφί: *οἱ ἀμφίτινα*, aliquis cum suis III, 2, 2.; *ἀμφί τι ἔχειν* V, 2, 26.; *τὰ ἀμφὶ τάξεις* II, 1, 7.; *ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν* I, 2, 9.

ἀμφιγνοεῖν: *ἠμφιγνόουν* II, 5, 33.

ἀμφιλέγειν I, 5, 11.
ἀμφισβητεῖν τινος VII, 6, 5.
ἄν pro ἐάν III, 4, 2. in var. script.
ἄν, adverbium conditionale:
c. indic. fut. II, 5, 13.
c. indic. praet. de repetita actione I, 5, 2.; θᾶττον ἢ ὥςτις ἂν ᾤετο, quam crederes I, 5, 8.
c. opt. in interrog. recta II, 5, 20.; in interrog. obliqua IV, 8, 7.; – post ὅτι in orat. obliq. I, 6, 2.; – post relat. in orat. obliq. I, 5, 9.
c. coni. deliberativo II, 4, 20.
c. inf. I, 3, 6.; οἶμαι ἄν c. inf. II, 1, 12.
c. partic. I, 1, 10.
c. imperativo non iungitur I, 4, 8.
ἄν respicit ad conditionem, quae latet in aliquo vocabulo enuntiationis I, 3, 6.; quae latet in infinitivo III, 2, 4.; – ἄν repetendum ex antecedenti enuntiatione I, 6, 2.; ἄν repetitum I, 3, 6. IV, 6, 13.; ἄν sine verbo III, 2, 24.; – collocatio particulae ἄν in οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως ἕξειν II, 3, 18.; ἄν collocatum post participium I, 3, 19.; post id vocabulum, quod vim sententiae habet VI, 5, 22.; – ἄν omissum in: ῥᾴδιον ἦν et simil. III, 4, 15., in: αἰσχρὸν ἦν VII, 7, 40., in: ᾐσχυνόμην, εἰ ἐξηπατήθην VII, 6, 21.
ἀνακαλεῖσθαι τῇ σάλπιγγι IV, 4, 22.
ἀνακοινοῦν, ἀνακοινοῦσθαι III, 1, 5.
ἀναλέγεσθαι II, 1, 17.
ἀναμένειν c. acc. et inf. III, 1, 14.
ἀναμιμνήσκειν singulari significatione V, 8, 26.; c. dupl. acc. III, 2, 11.
ἀναξυρίδες I, 5, 8.
ἀναπαύεσθαι non iungitur c. particip. pro παύεσθαι IV, 2, 4.; vires suas reficere VI, 5, 30.
ἀναπηδᾶν sc. ἐφ' ἵππον VII, 2, 20.
ἀναπτύσσειν I, 10, 9.
ἀναστέλλειν, propulsare V, 4, 23.
ἀναστρέφεσθαι, versari II, 5, 14.; ἀναστραφῆναι, conversum consistere I, 10, 12.
ἀναχάζειν poet. IV, 1, 16.
ἀνδρίζεσθαι, vires intendere V, 8, 15.
ἀνεκπιμπλάναι dub. III, 4, 22.
ἀνεπιλήπτως VII, 6, 37.
ἀνέχεσθαι, se continere I, 8, 26.
ἀνήρ de viro forti I, 7, 4.; ἄνδρες, singuli homines I, 9, 8.; pro τινές V, 6, 31.; ἄνδρα γίγνεσθαι, virum se praestare VII, 1, 21.; οἱ ἄνδρες, hostes III, 1, 23.; ἄνδρες cum vi relativo praemissum II, 3, 4.; ἀνήρ pro ὁ ἀνήρ VII, 7, 3.; τἀνδρός ib.
ἀνθέμια ἐστιγμένος V, 4, 32.
ἄνθρωπος sine artic. de genere I, 7, 6.; ἄνθρωποι, hostes III, 1, 23.
ἀνιᾶν: fut. ἀνιάσομαι, dolebo I, 4, 8.
ἀνιέναι, dimittere VII, 6, 30.
ἀνιστάναι de feris I, 5, 3.
ἀνομοίως ἔχειν VII, 7, 49.
ἀντεμπιπλάναι IV, 5, 28.
ἀντί: στῆναι ἀντί τινος (*hinter*) IV, 7, 6.
ἀντικαθιστάναι ἀντί τινος III, 1, 38.
ἀντίος: οἱ ἀντίοι III, 1, 42.
ἀντιπαραθεῖν IV, 8, 17.
ἀντιπαριέναι, in opposita ripa progredi IV, 3, 17.
ἀντιπέραν et ἀντιπέρας IV, 8, 3.
ἀντιποιεῖσθαί τινι ἀρχῆς II, 1, 11.
ἀντιστοιχεῖν V, 4, 12.
ἀνύεσθαι VII, 7, 24.
ἀνυστόν I, 8, 11.
ἄνω, in mediterraneas Asiae regiones I, 2, 1.; ἄνω ἰέναι τόξον III, 4, 17.; ὁ ἄνω βασιλεύς, Persarum rex VII, 1, 28.
ἀνώγαιον, superioris aedium partis cella V, 4, 29.
ἀξία, ἡ VI, 6, 33.
ἄξιός εἰμι (γίγνομαί) τινι IV,

1, 28.; ἄξιόν ἐστιν, operae pretium est VI, 5, 13.; decet II, 3, 25.
ἀξιοῦν, aequum censere V, 5, 9.
ἀπάγειν, recedere I, 10, 6.
ἀπαγορεύειν = ἀποκάμνειν I, 5, 3.; c. particip. V, 1, 2.
ἀπαίρειν, abire VII, 6, 33.
ἀπαιτεῖν, debitum reposcere V, 8, 4.
ἀπαλλάττειν, removere III, 2, 28.; discedere V, 6, 32.; ἀπαλλάττεσθαι μεῖον ἔχοντα, discedere I, 10, 8.; fut. ἀπαλλάξομαι et ἀπαλλαγήσομαι V, 1, 14.
ἀπαμείβεσθαι: ἀπημείφθη = ἀπεκρίνατο II, 5, 15.
ἀπειρηκέναι, v. ἀπαγορεύειν.
ἀπελαύνειν, equitantem discedere VII, 3, 1.
ἀπερύκειν poet. V, 8, 25.
ἀπέρχεσθαι, transire I, 9, 29.; μεῖον ἔχων ἀπέρχομαι I, 10, 8.
ἀπέχεσθαι, prohiberi, τῆς Ἑλλάδος VI, 6, 14.; φίλων, iniuria amicis inferenda abstinere II, 6, 10.
ἀπιέναι, transire I, 9, 26.; τὴν ὁδόν V, 3, 6.; ἀπῇα VII, 6, 33.
ἀπιστεῖν, non obedire II, 6, 19.
ἄπιστον ἑαυτὸν καθιστάναι, ὅ τι ἂν λέγῃ VII, 7, 23.
ἄπλατος et ἄπλετος IV, 4, 11.
ἀπό: θηρεύειν ἀφ' ἵππου I, 2, 7.; de instrumento I, 1, 9.; διδάσκεσθαι, βλάπτεσθαι, ὠφελεῖσθαι ἀπό τινος VI, 5, 18.; ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου II, 6, 8.; ἀπὸ νουμηνίας V, 6, 25.; ἀπὸ ποίου τάχους II, 5, 7.; ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου II, 5, 32.; de figura ἀπὸ κοινοῦ v. constructio.
ἀποβαίνειν, eventum habere VII, 8, 22.
ἀποβλέπειν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν VII, 2, 33.
ἀπογιγνώσκειν τοῦ μάχεσθαι I, 7, 10.
ἀποδεικνύναι c. inf. II, 3, 14.; ἀποδείκνυσθαι, sich aussprechen V, 2, 9.; γνώμην ib.; εὔνοιαν VII, 7, 46.
ἀποδιδόναι, debitum reddere VII, 7, 14.
ἀποδιδράσκειν et ἀποφεύγειν I, 4, 8.; τὰ χρήματα ἀπέδρα VII, 8, 12.
ἀποδύειν: ἀποδεδυκέναι, spoliasse veste V, 8, 23.; ἀποδῦναι, vestem exuere IV, 3, 17.
ἀποθύειν III, 2, 12.
ἀποκαίειν de frigore IV, 5, 3.
ἀποκεῖσθαι εὔνοιαν VII, 7, 46.
ἀποκρίνεσθαι, ἀπεκρίθη II, 1, 23.
ἀποκρύπτεσθαι I, 9, 19.
ἀποκτειννύναι, ἀποκτιννύναι et ἀποκτιννύειν VI, 3, 5. in var. script.; ἀπεκτείννυσαν VI, 5, 28.
ἀπολαμβάνειν, debitum accipere VII, 7, 14.
ἀπολείπειν = ἀπέχειν VI, 5, 11.; dubia significatione IV, 2, 20.; ἀπολείπειν et καταλείπειν VI, 5, 4.; ἀπολείπεσθαί τινος, deserere VI, 3, 26.
ἀπονοστεῖν poet. III, 5, 16.
ἀποπέτομαι: formae ἀπέπτα et ἀπέπτατο I, 5, 3.
ἀπόπλους: ἐν τῷ ἀπόπλῳ, inter navigandum V, 6, 20.
ἄπορος et ἀπορεῖν c. inf. V, 6, 20.
ἀπόῤῥητος: ἐν ἀπ. ποιεῖσθαι VII, 6, 43.
ἀποσκάπτειν II, 4, 4.
ἀποσκεδάννυσθαι de exercitu IV, 4, 15.
ἀποσπᾶν de struthiocamelis I, 5, 3.; abstrahere, non: digredi VII, 2, 11.; ἀποσπᾶσθαι, discedere I, 5, 3.
ἀποστῆναι, v. ἀφιστάναι.
ἀποστρατοπεδεύεσθαι c. gen. III, 4, 34.
ἀποστροφή, refugium II, 4, 22.
ἀποτειχίζειν II, 4, 4.
ἀποτέμνειν: ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς II, 6, 1.
ἀποτίνειν, debitam poenam solvere III, 2, 12.

ἀποφαίνεσθαι γνώμην V, 2, 9.
ἀποφεύγειν et φεύγειν II, 5, 7.; φεύγων ἀποφεύγει ib.; ἀποφεύγειν et ἀποδιδράσκειν I, 4, 8.
ἆρα: ἆρ' οὐ et ἆρα μή VII, 6, 5.
ἄρα ironice IV, 6, 15.; de conclusione anticipata IV, 2, 15.; ab initio enuntiationis reiectum II, 4, 6.; interrogativis additum (*etwa, vielleicht*) III, 2, 22.; ἢν ἄρα, si forte V, 1, 13.; καὶ – ἄρα II, 2, 3.
ἄρδην VII, 1, 12.
ἀριθμὸς τῆς ὁδοῦ II, 2, 6.; ἀριθμῷ εἷς V, 6, 12.
ἀρκεῖν: ἀρκεῖ μοι σώζεσθαι δι' ἄλλον V, 8, 13.
ἅρμα, ἁρμάμαξα I, 2, 16.
ἁρμοστής V, 5, 19.
ἁρπάζειν, celeriter occupare IV, 6, 11.
ἄρχειν c. gen., incipere I, 4, 15. I, 6, 5.; ἄρχειν, principatum tenere VI, 6, 9.; ἄρξας, praetor factus VI, 6, 33.
ἄρχεσθαι: ἀρχόμενος de militibus II, 6, 12.; οἱ ἀρχόμενοι, milites gregarii II, 6, 19.
ἀρχηγός, dux III, 1, 26.
ἀρχήν, omnino VII, 7, 28.
-άρχης et -αρχος terminationes III, 4, 21.
ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες I, 7, 12.
ἀσπάζεσθαι, vale dicere VII, 1, 8.
ἀσπὶς ποδήρης ξυλίνη I, 8, 9.; παρ' ἀσπίδας, sinistrorsum IV, 3, 26.; ἀσπὶς μυρία I, 7, 10.
ἀσταφίς IV, 4, 9.
ἀτασθαλία IV, 4, 14.
ἅτε c. particip. IV, 2, 13.
ἀτέλεια III, 3, 18.
αὖ, contra, rursus I, 9, 19.; καὶ – αὖ I, 9, 19.; αὖ et οὖν in codd. permixta V, 6, 11.; αὖ et αὖθις permixta V, 4, 7.; αὖ = pariter ac II, 6, 5.
αὖθις de eo, quod redigitur in eum statum, quo aliquid nondum factum est III, 2, 11.; posthac VII, 5, 3.; αὖθις et αὖ permixta V, 4, 7.
αὐλεῖσθαι passive VI, 1, 11.
αὐλῶνες II, 3, 10.
αὐτίκα, postea, oppos. ὡς τάχιστα III, 2, 33.
αὖτις V, 6, 25.
αὐτοκράτωρ VI, 1, 21.
αὐτόματος: αὐτόμαται IV, 3, 8.; ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, casu VI, 4, 18.
αὐτός infinitivo additum II, 2, 1.; antecedentis nominis notionem repetit II, 4, 7.; αὐτό, id ipsum IV, 7, 7.; αὐτός in opposit. dictum IV, 1, 13.; = solus II, 2, 1.; = sua sponte V, 7, 18.; αὐτὸ τοῦτο, ob id ipsum I, 9, 21.; αὐτὸς βασιλεύς I, 7, 11.; αὐτοί, ipsi, suas respicientes rationes VII, 7, 44.; αὐταῖς ταῖς τριήρεσι I, 3, 17.; αὐτός post relativum secundo enuntiationis loco illatum I, 9, 29.; αὐτοῦ, ῆς, αὐτῷ cett. pro reflexivis oppositionis vi VII, 2, 17.; αὐτοῦ, ῆς cett. confusa c. αὑτοῦ, αὑτῆς cett. I, 2, 14.; de discrimine inter αὐτοῦ et αὑτοῦ III, 1, 18., cf. VII, 8, 2.; αὐτῷ pro αὑτῷ I, 6, 3. in var. script.; περὶ αὐτόν I, 6, 4.; αὐτοῦ, ῆς cett. latent in participio III, 5, 5.; οἱ αὐτῶν στρατιῶται male scriptum pro οἱ αὐτῶν στρ. VI, 2, 14.; ὁ αὐτός c. dat. III, 1, 27.; ἐν τῷ αὐτῷ, eodem loco I, 8, 14.; ταὐτό et ταὐτόν VI, 4, 9.
αὐτόσε pro relativo IV, 7, 2.
αὑτοῦ, v. ἑαυτοῦ.
ἀφαιρεῖσθαι ξύλα IV, 4, 12.; ἀφείλασθαι I, 9, 19.
ἀφείλασθαι, v. ἀφαιρεῖσθαι.
ἀφηγεῖσθαι, narrare VII, 2, 26.
ἄφθονος χώρα V, 6, 25.; ἄφθονος ῥεῖ VI, 4, 2.
ἀφικνεῖσθαι, reverti VI, 4, 26.
ἀφιστάναι: ἀποστῆναι εἰς I, 6, 7.; τὸν πόλεμον ἀποστῆναι εἰς II, 5, 7.
ἀφροντιστεῖν V, 4, 20.
ἀχάριστος: οὐκ ἀχάριστα II, 1, 13.
ἄχθεσθαι τοῦτο III, 2, 20.

ἀχρεῖοι de militibus V, 2, 21.
ἄχρηστος de militibus III, 4, 26.

Βάδην ταχύ IV, 6, 25.
βάθος λόχου III, 4, 22.
βαίνειν: βεβηκώς, incedens III, 2, 19.
βακτηρίας usus in disciplina militari II, 3, 11.
βάλανος II, 3, 15.; pro plurali I, 5, 10.
βάλλειν τοῖς λίθοις I, 3, 1.
βάπτειν ξίφος II, 2, 9.
βασίλειον, satraparum sedes III, 4, 24.
βασιλεύς, Persarum rex, sine artic. I, 1, 5.; c. artic. II, 5, 38.; β. αὐτός I, 7, 11.; β. μέγας I, 1, 5.
βάσιμος ἵππῳ III, 4, 49.
βατός IV, 6, 17.
βεβαιοῦν πρᾶξιν VII, 6, 17.
βέλος: ἔξω βελέων εἶναι, raro ἔξω τῶν β. εἶναι V, 2, 26.
βελτίων de fortitudine III, 2, 23.; βέλτιον ὁρᾶν III, 2, 37.
βία τινός VII, 8, 17.
βιάζεσθαι c. acc. I, 4, 5.; vi uti VII, 8, 11.
βιβάσω pro βιβῶ IV, 8, 8.
βίβλος VII, 5, 14.
βλάβος poet. VII, 7, 28.
βλέπειν πρός τινα III, 1, 36.
βοᾶν, clamando iubere IV, 3, 22.
βοιωτιάζειν III, 1, 26.
βορέας et βοῤῥᾶς V, 7, 7.
βούλεσθαι: augment. II, 5, 29. in var. scr.; c. inf., dein c. acc. et inf. V, 6, 20.
βουλεύεσθαι c. inf. III, 2, 8.
βουπόρος VII, 8, 14.
βοῦς, βόας III, 5, 9.; masculin. IV, 8, 25.; corium bovinum IV, 7, 22.
βραχύ: βραχύτερα τοξεύειν III, 3, 7.

Γάμοι, γάμος, ἐπὶ γάμῳ II, 4, 8.
γάρ, rationem reddens sententiae mente supplendae V, 8, 18.; rationem reddens sequentis enuntiationis V, 1, 8.; γάρ in duobus se excipientibus enuntiationibus, alterum rationem reddens, alterum explicativum V, 6, 4.; γάρ, ubi δέ exspectes I, 8, 29.; in interrogat. I, 7, 9.; in respons. II, 5, 40.; in respons. vi affirmandi V, 8, 11.; τί γάρ; V, 7, 10. VII, 2, 28.; γάρ omissum in enuntiatione, quae antecedentia explicat V, 4, 34.; γάρ latet in demonstrat. pron. V, 4, 31.; γὰρ δή IV, 8, 24.
γαυλικός V, 8, 1.
γέ: ἀλλὰ - γέ τοι II, 5, 19.; ἀλλὰ - γὲ μέντοι I, 4, 8.; δέ γε III, 1, 35.; γὲ μέντοι I, 9, 14.; γὲ μήν I, 9, 16.
γέῤῥον I, 8, 9.
γέφυρα, pons, an agger VI, 5, 22.
γῆ: παρὰ γῆν et π. τὴν γ. VI, 2, 1.
γήϊνος VII, 8, 14.
γήλοφος I, 10, 12.
γίγνεσθαι, parentem esse I, 1, 1.; εἰ γίγνοιτο, si fors ita tulerit VII, 6, 34.; τὰ γιγνόμενα, pecunia ex praeda coacta; c. adverb. se praestare I, 7, 4.; ἐν ἑαυτῷ γίγνεσθαι I, 5, 17.; γίγνεσθαι = licere, contingere I, 9, 13.; forma γίνεσθαι II, 2, 3. in var. script.
γιγνώσκειν, nosse III, 1, 45.; c. inf. iudicare I, 9, 17.; forma γινώσκειν I, 10, 12. in var. script.
γνώμη: ad plures relatum et in sing. et in plur. ponitur I, 7, 8.; γνώμην ἀποδείκνυσθαι cum et sine artic. I, 6, 9.; οὕτως ἔχειν γνώμης et τὴν γνώμην VI, 6, 12.; προσέχειν τὴν γνώμην πρός τινα, alicui addictum esse II, 5, 29.; γνώμῃ, consulto II, 6, 9.
γοῦν III, 2, 17.
γράφειν, γεγράφηκα VII, 8, 1.
γρηγορεῖν IV, 6, 22.
γυμνάσαι ἑαυτόν pro γυμνάσασθαι I, 2, 7.
γυμνῆται et γυμνῆτες IV, 1, 6.; diversi a τοξόταις V, 2, 12.
γυμνός, sine veste exteriore I, 10, 3.

γυναῖκες sine artic. I, 4, 8.; *παῖδες καὶ γυναῖκες*, rarius *γ. κ. π.* VII, 8, 9.

Δ*ακτύλιοι* ap. Graecos IV, 7, 27.
δαρεικός I, 1, 9.
δασμός: *εἰς δασμὸν τρεφόμενος* IV, 5, 24.
δασύς c. gen. II, 4, 14.; consitus arboribus, fruticibus IV, 8, 26.
δέ tertio loco III, 2, 7.; sine anteced. *μέν* I, 7, 9.; *δέ* in initio orationis V, 5, 13.; *δέ* in apodosi V, 5, 22.; in apodosi post *ἐπεί* I, 3, 5.; post participium VI, 6, 16.; *μετὰ δὲ τοῦτον* et *μετὰ τοῦτον δέ* III, 1, 45.; *δέ* pro *γάρ* positum videtur I, 7, 12.; *δέ* omissum: a) in partitione: *ἄλλοι* – *ἄλλοι* I, 8, 9.; b) ob *αὖθις* V, 6, 25.; c) post *ἄλλοι* VI, 6, 5.; d) post *πάλιν*, *ἔπειτα* III, 4, 28.; e) post *λοιπόν*, ceterum III, 2, 29.; – *δέ* et *γέ* in codd. permixta V, 5, 18.; – *δὲ αὖ* I, 7, 11.; *δέ γε* III, 1, 35. V, 5, 18.; *δὲ δή* I, 3, 14.; *δὲ καί* I, 9, 7. V, 1, 4.; *δὲ οὖν* (*δ' οὖν*) I, 2, 12.; *δέ τοι* II, 1, 19. III, 1, 37.
δέεσθαι, v. *δεῖσθαι*.
δείδειν: *ἐδεδοίκεσαν*, *ἐδεδίεσαν*, *ἐδέδισαν* V, 6, 36.
δείλη I, 8, 8.
δεῖν: *δέω ὀλίγου καταλευσθῆναι* I, 5, 14.; c. dat. et inf. III, 4, 35.; verbo *δεῖν* nominat. per attract. additur, v. Addenda ad II, 6, 26.; *δεῖν* nonnunquam ad infinitiv. omiss. videtur V, 7, 34.
δεινὰ ποιεῖσθαι VI, 1, 11.
δεῖσθαι et *δέεσθαι* VII, 4, 8.; perf. *δεδέημαι* VII, 7, 14.; *ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται* VII, 3, 5.; *δεῖσθαι*, cupere, c. acc. et inf. I, 4, 14.; *δεῖσθαί τί τινος* VII, 2, 34; *εἴ τι δέοιτο* I, 3, 4.; *οἱ δεόμενοι*, propinqui, socii V, 7, 18.
δέκατον μέρος pro *τὸ δ. μ.* VII, 7, 35.
δένδρος, *δένδρεσι* IV, 8, 2.
δεξιός: *ἀετὸς δεξιός* VI, 1, 23.; *τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος* I, 8, 4.; *ὑπὲρ δεξιῶν* IV, 8, 1.
δέρματα, praemia victoriae IV, 8, 26.
δεσμά, loramenta III, 5, 10.
δέχεσθαι sc. *ἄστει*, *πόλει* IV, 8, 23.; *δέχεσθαι*, hostem excipere VI, 5, 17.; *χωρίον δέχεταί με* V, 5, 20.
δή = *ὡς δῆλόν ἐστι* I, 1, 4.; = iam I, 8, 8.; *ἀνάγκη δή*, *nun so ist es nothwendig* I, 3, 5.; *δή*, vocabulo graviter efferendo inserviens I, 9, 12.; *ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων*, utique, certe, videlicet VII, 8, 11.; *δή* duplex in una enuntiatione V, 4, 25.; *δή* vi augendi III, 1, 38; *ἔνθα δή* I, 5, 8.; *ὅσος δή*, *ὥσπερ δή* II, 5, 10.; *γὰρ δή* II, 6, 2.
δηλονότι probat glossema VI, 2, 4. V, 7, 26.
δῆλός εἰμι c. partic. I, 2, 11.; *δῆλός εἰμι ὡς σπεύδων* I, 5, 19.; *δῆλός εἰμι ὅτι* V, 2, 26.
δημόσιος: *τὰ δημόσια*, pecuniae publicae IV, 6, 16.
δήπου III, 2, 15.
διὰ φιλίας ἰέναι III, 2, 8.; *διὰ ταχέων* I, 5, 9.; *διὰ πολλά*, ob multas caussas I, 9, 22.
διαβαίνειν, gradi, ingredi IV, 3, 8.
διαβάλλειν τινὰ πρός τινα VII, 6, 34.
διαβιβάζειν: *διαβιβάσω* pro *διαβιβῶ* IV, 8, 8.
διαγγέλλεσθαι III, 4, 36.
διάγειν c. partic. I, 2, 11.; *τὰς ἀγκύρας* III, 5, 10.
διαγκυλοῦσθαι et *διαγκυλίζεσθαι* IV, 3, 28.
διαθεᾶσθαί τινος, *ὅσην χώραν ἔχει* III, 1, 19.
διαιθριάζειν IV, 4, 10.
διαιρεῖν γέφυραν II, 4, 22.; *τοὺς σταυρούς* V, 2, 21.
διακεῖσθαι οἰκείως VII, 5, 16.; *φιλικῶς τινι*, alicuius amicitia uti II, 5, 26.; *ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται*, res melius vobis erit VII, 3, 17.
διαλείπειν, distare IV, 8, 12.

διαλεῖπον, τό IV, 8, 13.
διαμάχεσθαι μὴ φέρειν V, 8, 23.
διαμετρεῖν, distribuere VII, 1, 40.
διαμπερές poet. IV, 1, 18.
διαπράττεσθαι, consequi II, 3, 25.; sequente *ὥστε* c. ind. IV, 2, 23.; = pacisci III, 5, 5.
διασπᾶσθαι de militibus III, 4, 20.; *διασπασθῆναι* et *διασπαρθῆναι* permixta IV, 8, 17.
διασφενδονᾶσθαι IV, 2, 3.
διατείνεσθαι, omni studio contendere VII, 6, 36.
διατελεῖν sc. *ὁδόν* I, 5, 7. et Addenda.
διατίθεσθαι, vendere VI, 6, 37.
διαφαίνεσθαι: *διεφάνη*, illuxit II, 8, 14.
διαφέρειν: *πολὺ διαφέρει*, magnum facit discrimen III, 4, 33.; *διαφέρειν ἤ* III, 4, 33.; *διοίσω* et *διήσω* permixta III, 2, 23.; *διαφέρεσθαί τι* VII, 6, 15.
διαφεύγειν τινά VI, 3, 4.
διαφθείρειν, largitionibus corrumpere III, 3, 5.; *διαφθείρεσθαι*, opprimi VII, 7, 37.
διάφορον, dissidium V, 6, 3.
διαχάζειν IV, 8, 18.
διαχωρεῖν: *κάτω* de corporis profluvio IV, 8, 20.
διδέναι poet. V, 8, 24.
διδόναι de diis VI, 6, 36.; primum c. acc. vi dandi, dein c. inf. vi promittendi I, 2, 27.; formae: *δοίησαν* II, 1, 10.; *ἐδώκαμεν* pro *ἔδομεν* III, 2, 5.; *ἐδίδως* suspectum V, 8, 4.
διελαύνειν de equitatu I, 10, 7.
διεξέρχεσθαι VI, 6, 38.
διέχειν, diduci III, 4, 20.; *τὸ διέχον*, vacuum III, 4, 22.
διιέναι, transmittere III, 2, 23.
διιστάναι: *διαστάντες*, laxatis ordinibus I, 10, 7.
δίκαιος quid significet VI, 1, 3.; c. infin. ib.; *τὰ δίκαια ἔχειν*, *λαμβάνειν* VII, 7, 17.; *τῶν δικαίων τυγχάνειν* VII, 1, 30.
δίκην λαβεῖν V, 8, 17.; *ὑπέχειν*, iudicium subire V, 8, 1., et poenas dare ib. 18.; *δίκης τυχεῖν* et *δίκην λαχεῖν* VI, 6, 25.; *τὴν δίκην ἐπιτιθέναι* I, 3, 20.; *δίκην διδόναι ὑπό τινος* IV, 4, 14.; *δίκην ἔχειν*, punitum esse II, 5, 38.
διορᾶν V, 2, 30.
διορύσσειν: *διωρώρυκτο* VII, 8, 14.
διφθέρα II, 4, 28.
διώκειν, properare VI, 5, 25.; *δ. ὑπὸ στρατεύματος* III, 3, 11.; *διώξω* et *διώξομαι* I, 4, 8.
δοκεῖν, videri, cum nom. et cum acc. et inf. III, 1, 11.; *ἐδόκουν* extra orationis nexum enuntiationi praemissum V, 7, 13.; *ὡς ἐδόκουν* personaliter pro *ὡς ἐδόκει* I, 4, 7.; *δόξαν ταῦτα* IV, 1, 13.; *δοκεῖν εἶναι*, rarius *εἶναι δοκεῖν* V, 2, 3.; *τούτους τί δοκεῖτε;* V, 7, 26.; *ἔδοξε ταῦτα* per asyndeton dictum I, 1, 9.
δοκιμάζειν, lustrare, examinare III, 3, 20.
δόλιχος IV, 8, 27.
δορκάς I, 5, 2.
δόρπηστος I, 10, 17.
δόρυ: *ἐπὶ δ.*, dextrorsum IV, 3, 26.
δορυφόροι, pabulatores hastati V, 2, 4.
δοῦλοι βασιλέως I, 7, 3.
δουπεῖν I, 8, 18.
δρεπανηφόρα ἅρματα I, 8, 10.
δρόμον ποιεῖν, *δρόμου ἐπιμελεῖσθαι* IV, 8, 25.
δύναμις, infirmitas I, 6, 7.
δύνασθαι: *ὅσον δύνασαι*, quantum in te est VII, 7, 8.; *ὡς ἐδύνατο* II, 6, 2.; *δύνασθαι* = valere II, 2, 13.; = validum esse IV, 5, 11.; *ἐδυνάσθην*, potens factus sum VII, 6, 20.; de augmento III, 1, 11. in var. script.
δυνατός: *ὡς δυνατὸν ἐκ* II, 6, 8.

δύο pro *δυοῖν* II, 2, 12.
δωροδοκεῖν et *δωροδοκεῖσθαι* VII, 6, 17.

Ἐάν et *ἤν* IV, 8, 13.; *ἐὰν ἄρα* V, 1, 13.; c. coni. post praegressum praeterit. pro *εἰ* c. opt. I, 3, 14.; *ἐάν* c. coni., sequente in apodosi optativo c. *ἄν* VII, 3, 35.; duae enuntiationes per *ἐάν* coniunctae ita, ut altera alteri subiecta sit III, 2, 31.; *ἐάν τε*, et si IV, 8, 13.; de *ἐάν* interrogativo v. *εἰ*.
ἑαυτοῦ, ad obiectum referendum IV, 5, 35.; pluralis ad praecedentem singularem relatus IV, 7, 19.; *ἑαυτοῦ* in enuntiatione secundaria per *ὅτι* inducta, ubi *αὐτοῦ* exspectes I, 9, 23.; *ἑαυτοῦ* pro *ἐμαυτοῦ*, *σεαυτοῦ* VI, 6, 15. Cf. *αὐτός*.
ἔγγονος et *ἔκγονος* III, 2, 14.
ἐγγὺς μυρίων et *ἐγγὺς μύριοι* V, 7, 9.
ἐγγύτατα et *ἐγγυτάτω* V, 4, 13.
ἐγείρειν: *ἐγρήγορα* IV, 6, 22.
ἐγκαλεῖν, iure suo petere VII, 7, 33.
ἐγκέφαλος II, 3, 16.
ἐγχειρεῖν εἴς τι V, 1, 8.
ἐγώ, sine magna vi positum V, 8, 23.; *ἐγᾦμαι* crasis III, 1, 35.; *καί μοι* pro *καὶ ἐμοί* VI, 1, 31.; *ἡμεῖς* pro *ἐγώ* I, 7, 7.
ἐθέλειν et *θέλειν* I, 3, 6. in var. script.; de rebus inanimatis VI, 6, 36.; *ἐθέλων* = *ἐθελοντής* I, 6, 9.
εἰ, si: de re facta pro *ὅτι* III, 2, 17.; *εἰ* repetitum III, 2, 25.; *εἰ* c. indic. praes., sequente optat. c. *ἄν* V, 6, 12. VII, 6, 15.; *εἰ* c. ind. praes. de re non facta pro *εἰ* c. ind. praeter. VII, 6, 15.; *εἰ* c. ind. imperf., sequente imperfecto c. *ἄν* V, 6, 30.; c. ind. fut., sequente indicativo praes. IV, 7, 3.; c. optat., sequente indicativo futuri V, 6, 9.; — *εἰ δή*, si iam II, 5, 10.; — *εἰ οὐ* pro *εἰ μή* VII, 1, 29.; — *εἴ που*, si forte VI, 3, 15.; — *εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε* I, 3, 15.; — *εἴ τις* (*τι*), si quis (quid) pro *ὅστις*, quisquis I, 10, 18.; — *εἴ τις καὶ ἄλλος* I, 3, 15.; — enuntiatio per *εἰ* inducta praemittitur enuntiationi per *ὅτι* inductae, cui illa subiecta est I, 6, 2.; *εἰ* — *εἴτε* VI, 6, 20.; — *εἰ* c. coniunctivo III, 1, 36. — *εἰ* interrogativum, *ob* et *ob nicht* vertendum III, 2, 22.; referendum ad omissum *πειρώμενος* vel simile quid IV, 1, 8.; — *εἰ* c. optativo deliberativo post praegressum praeteritum I, 10, 5.
εἰδέναι, cognoscere V, 1, 8.; *εἰδὼς λέγω* I, 6, 11.; *οἶδ' ὅτι* (*so viel ich weiſs*) VII, 7, 25.; formae: *οἴδαμεν* II, 6, 11.; *ᾔδη* V, 6, 29.
εἰκάζειν: augm. *ᾔκασμαι* V, 4, 12.
εἶναι καλῶς IV, 3, 8.; c. gen. I, 2, 3.; *ποταμός ἐστι εἴκοσι ποδῶν* I, 2, 23.; *συνιδεῖν ἐστιν ἡ ἀρχὴ ἰσχυρὰ οὖσα* I, 5, 9.; *εἶναι* c. partic. (*βεβοηθηκότες ἦσαν*) VI, 4, 24.; *ἔστι* c. plur. (*ἔστι στάδιοι*) V, 3, 11.; *εἶναι*, ubi exspectes *παρεῖναι* (*πλοῖά ἐστιν*) V, 6, 36.; *ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν*, *ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ*, *πρὸς ἡμέραν* IV, 6, 2.; — *ἔστιν οἵ* VI, 2, 6.; *εἰσὶν οἵ* VI, 2, 6.; *ἦν οἵ* I, 5, 7.; *ἦσαν οἵ* VI, 2, 6.; *ἔσθ' ὅτε*, *ὁπότε* II, 6, 9.; *ἔστιν ὅστις* I, 8, 20.; *ὤν* primo loco in appositione positum VI, 3, 10.; *ἐν συλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν ὄντων*, eorum, qui sunt milites V, 6, 22.; — *ἐστίν* omissum post *ἀνάγκη* III, 2, 8.; *ἦν* omiss. I, 2, 18.; *εἴην* omiss. I, 8, 15.; *ἔσται* possitne omitti VII, 6, 1.; *ἔστω* omiss. III, 3, 14.; particip. omiss. post verba sentiendi et declarandi III, 1, 36. et V, 8, 19. (*ὁρῶ ἐν εὐδίᾳ ὑμᾶς* sc. *ὄντας*); — formae *εἴησαν* et *εἶεν* II, 1, 21.
εἵνεκα VI, 6, 14.
εἰπεῖν iubendi vim involvens I, 3, 14.; forma *εἴπατε* II, 1, 21.
εἴπερ pro *ἐπείπερ* VI, 1, 26.; *εἴπερ γε* I, 7, 9.

εἴργειν: εἴρξομαι passive VI, 6, 16.
εἰς: forma ἐς I, 20, 10. in var. script. II, 4, 4. in var. script.; εἰς δύο, 2 Mann breit II, 4, 26.; εἰς ὀκτώ, 8 Mann hoch VII, 1, 23.; ἐπιφαίνεσθαι εἰς τόπον III, 4, 13.; σφάττειν εἴς τι II, 2, 9.; εἰς δασμὸν τρεφόμενος IV, 5, 24.; εἰς Πισίδας, in terram Pisidarum I, 1, 11.; εἰς ἑσπέραν, vespertino tempore III, 1, 13.; εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω, in posterum diem I, 7, 1.; εἰς δικαιοσύνην ἐπιδείκνυσθαι, quod attinet ad I, 9, 16.; εἰς φιλίαν μέμφεσθαι II, 6, 30.; ἀγαθὸς εἰς πόλεμον I, 9, 14.; δόξα εἰς ἀνδρειότητα VI, 5, 14.; εἰς de consilio I, 9, 23.; λέγειν εἴς τινα, εἰς τὸ κοινόν V, 6, 27.; τοὺς ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάζειν, in usum equitum III, 3, 19.; εἰς τό c. inf. = ut c. coni. VII, 8, 20.
εἷς c. superlativo I, 9, 22.; εἷς οὐ (μή) gravius pro οὐδείς (μηδείς) V, 6, 12.; εἷς γε I, 9, 22.
εἰςβολή, portae I, 2, 21.
εἰςιέναι: εἰςῄει αὐτούς, ὅπως ἂν c. coni. VI, 1, 17.
εἰςφέρειν: εἰςηνέχθη et εἰςήχθη permixta I, 6, 11.
εἰςωθεῖσθαι, irrumpere V, 2, 18.
εἶτα sine δέ I, 3, 2.; πρῶτον μὲν — εἶτα δέ ib.; εἶτα c. partic. I, 2, 25.
εἴτε: εἰ — εἴτε aut εἰ — εἴτε δέ VI, 6, 20.; εἴτε, non praecedente εἴτε I, 3, 11.
ἐκ (ἐξ): ἐκ πολλοῦ (πλείονος) I, 10, 11.; ἐκ τούτου (non τούτων), postea VII, 6, 10.; ἐκ, ex, secundum I, 3, 11.; δίδοσθαι ἐκ I, 1, 6.; ἐκ τίνος; = διὰ τί; V, 8, 4.; ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου II, 6, 8.; ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐλθεῖν III, 2, 3.; οὐκ ἐξ ἴσου ἐσμέν III, 4, 47.; ἐκ pro ὑπό cum passiv. et intransitivis (δοκεῖν ἔκ τινος = putari ab aliquo) II, 6, 1.
ἑκασταχόσε, praegnanti vi dictum III, 5, 17.
ἕκαστον ἔθνος et ἕκ. τὸ ἔθνος I, 8, 9.; ἕκαστός τις VI, 1, 19.
ἑκάτερος de duobus singulis I, 8, 27.; καθ' ἑκάτερα V, 6, 7.
ἔκβασις, aditus ad montis iugum IV, 1, 20.
ἔκγονοι et ἔγγονοι III, 2, 14.
ἐκδεδομένη, viro nuptum data IV, 1, 24.
ἐκεῖνος pro αὐτός IV, 3, 20.
ἐκθλίβεσθαι III, 4, 19.
ἐκκαθαίρειν I, 2, 16.
ἐκκαλύπτειν I, 2, 16.
ἐκκυβιστᾶν VI, 1, 9.
ἐκκυμαίνειν I, 8, 18.
ἐκλείπειν τὴν πόλιν εἰς I, 2, 24.
ἐκμηρύεσθαι de exercitu VI, 5, 22.
ἐκπίπτειν c. gen. V, 2, 1.; ἐκπεσών, expulsus VII, 2, 32.; de naufragis VI, 4, 2.
ἐκταῖος VI, 6, 38.; cf. σκοταῖος.
ἐκφέρειν de mortuis VI, 1, 6.
ἐκφεύγειν τὸ μή c. inf. I, 3, 2.
ἔλαττον adverbial. I, 3, 2.; ἔλαττόν μοί ἐστι c. inf., levioris momenti mihi est c. inf. VII, 7, 35.
ἐλαύνειν: forma ἐλάσω VII, 7, 55.
ἐλέγχειν, examinare III, 5, 14.
ἐλελίζειν I, 8, 18.
ἐλπίδας λέγειν I, 2, 11.
ἐλπίζειν de malis rebus VI, 5, 17.
ἐμβαίνειν sc. εἰς ναῦς V, 7, 7.
ἐμβάλλειν, invadere IV, 7, 20.
ἐμβρόντητος III, 4, 12.
ἔμπαλιν, τοὔμπαλιν ἰέναι I, 4, 15.; εἰς τοὔμπαλιν ἤ III, 5, 13.; τοὔμπαλιν ὑποστρέφειν VI, 6, 38.
ἐμπιπλάναι τὴν γνώμην τινός I, 7, 8.; med. c. particip. VII, 7, 46.
ἐμποιεῖν, inspirare II, 6, 8.
ἐμπολᾶν pro ἐμπωλ. VII, 5, 4.

ἔμπροσθεν, a genit. suo disiunctum I, 8, 23.
ἐμφαγεῖν de potu IV, 5, 8.
ἐμφανής: ἐν τῷ ἐμφανεῖ II, 5, 25.
ἐν = apud, ἐν θαλάττῃ, ἐν Πόντῳ IV, 8, 22.; ἐν ὁπλίσει II, 5, 17.; ἐν ὅπλοις IV, 3, 7.; ἐν πέδαις δεδέσθαι IV, 3, 8.; ἐν ᾧ, de tempore I, 2, 20.; ἐν ταῖς σπονδαῖς III, 1, 1.; ἐν ἀνθρώποις μνήμην ἑαυτοῦ παρέχειν VI, 5, 24.; σημαίνειν ἐν VI, 1, 31.; ἐν ἑαυτῷ γίγνεσθαι I, 5, 17.; ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ II, 5, 25.; ἐν omissum in: ἡμίσει χρόνῳ I, 8, 22.; ἐν et σύν in codd. permixta III, 5, 7.
ἐναντίος: τὰ ἐναντία στρέφειν IV, 3, 32.; ἐκ τοῦ ἐναντίου IV, 7, 5.
ἐναντιοῦσθαί τινος VII, 6, 5.
ἔνατος, non ἔννατος IV, 5, 24. in var. script.
ἐνδεῖν VI, 1, 31.
ἔνδηλος c. particip. I, 2, 11.; ἔνδηλον τοῦτο ἔχει, ὅτι II, 6, 18.
ἔνδημα VII, 1, 27.
ἐνδίφριος VII, 2, 33. et 38.
ἔνδον, in urbe V, 2, 17.; domi VII, 1, 19.
ἕνεκα et εἵνεκα VI, 6, 14.; ἕνεκεν II, 3, 20.
ἐνεός IV, 5, 33.
ἐνετός VII, 6, 41.
ἔνθα δή I, 5, 8.; ἔνθα, ubi exspectes ἔνθα δή IV, 8, 28.; ἔνθα = quo II, 3, 19.; ἔνθα δέ, ibi autem II, 2, 11.; ἔνθα, ἔνθα δή, ἐνθάδε inter se confusa VII, 2, 15.
ἔνθεν pro ἐκεῖσε, ἔνθεν IV, 7, 7.; ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ab utraque parte, c. gen. IV, 3, 28.
ἐννοεῖν μή III, 5, 3.
ἐνόπλιος ῥυθμός VI, 1, 11.
ἐντάττεσθαι: καλὸς ἐντάξασθαι VII, 1, 24.
ἐνταῦθα, ibi, ubi versabatur (in regno suo) I, 2, 1.; eo, illuc, c. verb. motionis I, 10, 13.; de tempore I, 10, 16.; in apodosi post ἐπεί II, 6, 3.; de rerum conditione III, 1, 34.; repetit anteced. subst. c. praepos. IV, 4, 18.
ἐντεῦθεν de tempore, tum II, 2, 7.
ἐντὸς αὐτῶν ἐγένοντο I, 10, 3.
ἐντυγχάνειν c. dat., incidere I, 2, 27. III, 2, 31.
ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ VII, 8, 1.
ἐνωμοτάρχης III, 4, 21.
ἐνωμοτία III, 4, 22.
ἐξαιρεῖν: τὰ ἱερὰ ἐξῃρημένα II, 1, 9.
ἐξαίρετα, praecipua praedae pars VII, 8, 23.
ἐξαιτεῖν VI, 6, 11.
ἐξαλαπάζειν poet. VII, 1, 29.
ἐξαπατᾶν τι, τινά τι V, 7, 6.; ἐξαπατήσεσθαι passive VII, 3, 3.
ἐξάρχειν sc. παιᾶνα V, 4, 14.
ἐξεῖναι: ἐξόν II, 5, 22.
ἐξελαύνειν, eiicere conari VII, 7, 7.
ἐξέρπειν, tarde exire VII, 1, 8.
ἐξηγεῖσθαι εἰς Ἑλλάδα VI, 6, 34.
ἐξήκειν VI, 3, 26.
ἐξικνεῖσθαι I, 8, 19.; c. gen. III, 3, 7.; = ἐξαρκεῖν VII, 7, 54.
ἐξορμᾶν, incitare III, 1, 24.
ἔξω κωλύειν pro κωλ., ὥστε ἔξω τοῦ χωρίου μένειν V, 2, 16.; ἔξω εἶναι, e castris egressum esse VI, 6, 5.
ἔξωθεν τῶν κεράτων III, 4, 21.
ἐοικέναι non significat decere VI, 5, 17.
ἐπαγγέλλεσθαι et ὑπισχνεῖσθαι in codd. confusa V, 6, 26.
ἐπάγειν ψῆφον VII, 7, 57.
ἐπαινεῖν de deprecantibus VII, 7, 52.; forma ἐπαινέσω I, 4, 16.
ἐπαίτιος pro ὑπαίτιος III, 1, 5.
ἐπάν c. coni. post praeterit. I, 4, 13.
ἐπεί γε VI, 6, 26.
ἐπειδή VII, 7, 54.; ἐπειδή γε I, 9, 24.
ἔπειτα post particip. I, 2, 25.; ἔπειτα οὕτως post particip. ib.
ἐπέκεινα V, 4, 3.
ἐπεξόδια θύεσθαι VI, 5, 2.
ἐπήκοος et ὑπήκοος VII, 7, 29.
ἐπήν et ἐπάν II, 4, 3.

ἐπί: *ἡ ἐπὶ Κάλπης* et *Κάλπην ὁδός* VI, 3, 24.; = apud, *ἐπὶ Θράκης* VII, 6, 25.; pro *ἐν*: *τὰ ἐπὶ στρατοπέδου* VI, 5, 4.; *ἐπὶ* et *ἀπὸ τοῦ πρώτου τὰ ἱερὰ γίγνεται* IV, 3, 9.; c. gen. pro acc., *ἰέναι ἐπὶ τόπου* II, 1, 3.; de altitudine aciei I, 2, 15.; de latitudine: *ἐφ' ἑνός* V, 2, 6.; *ἐπὶ φάλαγγος παράγειν* IV, 3, 26.; *τάττεσθαι, ὑφηγεῖσθαι* ib.; *ἐπὶ ὀκτὼ πλίνθων* VII, 8, 14.; *ἐφ' ἑαυτῶν* II, 4, 10.; *οἱ ἐφ' ἡμῶν* I, 9, 12. — c. dat.: *ἐπὶ τούτοις*, deinceps II, 5, 41.; *ἐπί* et *ὑπό τινι εἶναι*, in alicuius potestate esse I, 1, 4.; *τὸ ἐπὶ τούτῳ*, quantum in eo est VI, 6, 23.; *ὁ ἐπί τινι*, praefectus alicui I, 4, 2.; *οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες*, eis praefecti IV, 1, 13.; *ἐπί τινι θύεσθαι* VI, 4, 9.; *γελᾶν ἐφ' ἑαυτοῖς* V, 4, 34.; *ἐφ' ᾧ* c. inf. IV, 2, 19.; *ἐπὶ τοῖς στρατιώταις*, ad milites conciliandos VII, 7, 39.; *ἐπὶ θανάτῳ λαμβάνειν, ἄγειν* I, 6, 10.; *ἐπὶ γάμῳ* II, 4, 8. — c. acc.: *ἄγεσθαι ἐπὶ θάνατον* et *θανάτῳ* I, 6, 10.; *ἔχειν ὅπλα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον* I, 2, 2.; = ad aliquid petendum II, 3, 8.; *ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐφέπεσθαι* VI, 5, 11.; *ἐπὶ πολὺ εἶναι*, in longum spatium porrectum esse II, 2, 13.; de altitudine aciei: *ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι* pro gen. IV, 8, 11.

ἐπιβάλλεσθαι de sagitta IV, 3, 28.

ἐπιβουλεύειν c. inf. V, 6, 29.

ἐπιδείκνυσθαι εἴς τι I, 9, 16.

ἐπιέναι, invadere, ingruere V, 7, 12.

ἐπικαίριος VII, 1, 6.

ἐπικίνδυνόν ἐστι, periculum imminet VII, 7, 54.

ἐπικουρεῖν τινί τι V, 8, 25.

ἐπικράτεια: *ὑπὸ τῇ ἐπικρ. τοῦ χωρίου* VI, 4, 4.

ἐπικύπτειν IV, 5, 32.

ἐπιλείπειν et *ἀπολείπειν*, deficere IV, 5, 14.

ἐπιμελεῖσθαι et *-μέλεσθαι* IV, 2, 24.; *δρόμου* IV, 8, 25.; *τούτων*, harum rerum curam habere V, 1, 7.

ἐπιμιγνύναι reflexive III, 5, 16.; de significatione ib.

ἐπιορκεῖν θεούς II, 4, 7.

ἐπιπαριέναι III, 4, 30.

ἐπισάττειν III, 4, 35.

ἐπισιτίζεσθαι VI, 2, 4.; *εἰς πορείαν* VII, 1, 7.

ἐπισκέψασθαί τινος, τί ἔχει III, 1, 19.

ἐπιστέλλειν, nuntiare per litteras aut nuntios VII, 6, 44.

ἐπισφάττεσθαι ἑαυτόν I, 8, 29.

ἐπιτάττεσθαι τῇ φάλαγγι VI, 5, 9.

ἐπιτήδειος, idoneus I, 3, 18.; *παίεσθαι* II, 3, 11.; *ἐπιτήδειος* et *φιλικός* V, 5, 25.; *τὰ ἐπιτήδεια* pro loco, ubi commeatus est VII, 3, 4.

ἐπιτρέπειν c. acc. et inf. pro *κελεύειν* VI, 5, 11.; sinere VII, 7, 8.

ἐπιφαίνεσθαι εἰς III, 4, 13.

ἐπιφέρεται θάλαττα μεγάλη V, 8, 20.

ἐπιχωρεῖν I, 2, 17.

ἐπιψηφίζειν V, 1, 14.; *ἐπιψηφίζεσθαι* VII, 3, 14.

ἔρημος: *πυρά* VII, 2, 18.; *ἅμαξαι, πέλται* I, 1, 6.

ἐρύκειν poet. III, 1, 25.

ἔρυμα IV, 5, 9.

ἔρχεσθαι ἐπὶ πᾶν III, 1, 18.; *εἰς πόλεμον* VII, 1, 27.; = redire II, 1, 1.; impf. *ἠρχόμην* IV, 6, 22.

ἐς, v. *εἰς*.

ἐσθής singular. numero III, 1, 19.

ἐσθίειν c. acc. I, 5, 6.

ἐσθ' ὅτε II, 6, 9.

ἔστε ἐπί IV, 5, 6.; *ἔστε* et *ἔστ' ἂν* confusa III, 1, 19. in var. script.; = quamdiu III, 1, 19.

ἔστιν ὧν I, 5, 6.

ἐσχάτως II, 6, 1.

ἔτι τοίνυν V, 1, 10.; *ἔτι μέν* non significat aliquamdiu V, 2, 15.; *ἔτι*, porro, amplius VII, 5, 9.

εὖ μάλα VI, 1, 1.; *εὖ ποιεῖν τὰ μεγάλα τοὺς φίλους* I, 9, 24.; *εὖ ποιεῖν τινα*, bene mereri de aliquo VII, 2, 24.

εὐδαιμονίζειν τινά τινος I, 7, 3.
εὐδαίμων = *πλούσιος* V, 4, 32.
εὐδία: *ἐν εὐδίᾳ*, in tuto V, 8, 19.
εὐθύς c. particip. I, 9, 4.
εὐθύωρον II, 2, 16.
εὐμενὴς ὁδός IV, 6, 12.
εὐμεταχείριστος II, 6, 20.
εὔπορα, ὥςτε ἀποχωρεῖν VI, 5, 18.
εὕρημα II, 3, 18.
εὑρίσκειν: augment. IV, 4, 13.; *εὑρίσκεσθαι* II, 1, 8.
εὐτυχεῖν: augment. VI, 3, 6.
εὔχεσθαι: augment. IV, 8, 25. in var. script.
εὐωχεῖσθαι de bestiis V, 3, 11.
ἔφεδρος II, 5, 10.
ἐφιστάναι sc. *τὸν ἵππον* I, 8, 15.
ἐφορᾶν τινα VI, 3, 14.; *ἐφ. τι*, *erleben* III, 1, 13.
ἔχειν = tenere, scire II, 1, 9.; in matrimonio habere III, 4, 13.; *ἔχειν τι* = coniunctum esse cum aliqua re VI, 1, 9.; *ἔχειν τοὺς ἄνδρας*, continere VII, 1, 20.; *ἔχ. εἰς τόπον* VII, 8, 21.; *ἔστιν ἔχων* IV, 1, 3.; *ἔχω ἡρπακώς* (*ἁρπάσας*) I, 3, 14.; *οὐκ ἔχω, ὅ τι δῶ* I, 7, 7.; *καλῶς ἔχω* II, 3, 3.; *ἀμφί τι ἔχειν* V, 2, 26.; *ὥςπερ εἶχεν*, sicut erat IV, 1, 19.; *ἧπερ εἶχον* II, 2, 21.; *οὕτω δ' ἔχει*, sed hac conditione V, 6, 12. - *ἔχεσθαί τινος*, *sich an Etwas halten* VII, 6, 41.; *τῆς σωτηρίας* VI, 3, 17.; *ἐχόμενος*, proximus I, 8, 4.
ἐχθρός c. gen. III, 2, 5.
ἕως, donec, c. opt. II, 1, 2.; *ἕως* c. genitivo substantivi apud Xenoph. dubium IV, 5, 36.; *ἕως οὗ* pro *ἔςτε* IV, 8, 8.

Ζεὺς Σωτήρ III, 2, 9.; *Ζεῦ σῶσον* ib.; *ὁ Ζεὺς ὁ Σωτήρ* ib.
ζώνη I, 4, 9.

Ἤ, aut: = alioquin I, 4, 16.; *ἤ — ἤ* et *ἤ* semel quid differant VI, 4, 2.; *ἤ — ἤ* interrogative pro *πότερον* (*εἰ*) — *ἤ* non dicitur ap. Xen. I, 16, 17.; — quam: *βραχύτερα ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι* III, 3, 7.
ἦ γάρ I, 6, 8.; *ἦ μήν* post *πιστὰ λαβεῖν*, *ὀμνύναι* ante infinitivum fut. II, 3, 26., praesentis II, 3, 27.; *ἀλλ' ἦ* VII, 6, 4.
ᾗ ἕκαστος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὤν VI, 5, 22.; *ᾗ ἐδύνατο τάχιστα*, *ᾗ τάχιστα* VI, 5, 13.
ἡγεῖσθαι, viam praeire IV, 8, 26.; *τὸ ἡγούμενον* II, 2, 4.; *ἡγεῖσθαι* = ducem esse VI, 6, 32.
ἡγεμονία sine articulo IV, 7, 8.
ἡγεμὼν ὁ Ἡρακλῆς aut *ὁ Ἡγεμὼν Ἡρ.* VI, 5, 24.
ἤδη, in praesens I, 4, 16.; statim, illico II, 2, 1.; in clausula I, 8, 16.
ἡδύοινος VI, 4, 6.
ἥκειν, redisse II, 1, 1.
ἤλεκτρον II, 3, 15.
ἡλίβατος I, 4, 4.
ἥλιος sine articulo I, 10, 15.
ἡμέρα: *ἅμα ἡμέρᾳ* et *ἅμα τῇ ἡμ.* VI, 3, 6.; *ὑστέρᾳ* (*ὑστεραίᾳ*) *ἡμ.* pro *ῇ ὑστέρᾳ ἡμ.* VI, 4, 9.
ἥμερα δένδρα V, 3, 12.
ἡμιόλιον c. gen. I, 3, 21.
ἥμισυς: *τῶν ὀπισθοφυλάκων οἱ ἡμίσεις* IV, 2, 9.; *ἄρτων ἡμίσεα* I, 9, 26.; sine articulo VI, 2, 10.
ἦν οὖς I, 5, 7.
ἡνίκα III, 5, 4.
ἡσυχίαν ἄγειν, ἔχειν IV, 5, 13.; *καθ' ἡσυχίαν*, per inducias II, 3, 8.
ἡττᾶσθαι vi perfecti III, 2, 17.; c. particip. I, 9, 11.
ἥττων, impar viribus VII, 3, 5.
ἠώς pro *ἕως* II, 4, 24.

Θάλασσα IV, 7, 21. in var. script.; sine articulo V, 3, 2.; *παρὰ θάλατταν* et *παρὰ τὴν θ.* VI, 2, 1.
θάλπη III, 1, 23.
θαμινά poet. IV, 1, 16.
θαῤῥεῖν et *θαρσεῖν* I, 7, 2. in var. script.; *τὰς μάχας* III, 2, 20.

θάτερα V, 4, 10.
θᾶττον: ἂν θᾶττον — θᾶττον VI, 5, 20.
θαυμάζειν τινός, ὅτι — πειρᾶται VI, 2, 4.; θαυμάζει (mirabundus quaerit), τίς παραγγέλλει I, 8, 16.
θαυμάσιος, θαυμασία II, 3, 15. in var. script.; θαυμάσιον et θαυμαστόν permutata I, 9, 24. VII, 7, 10.
θαυμαστός et θαυμάσιος permutata, v. θαυμάσιος; θαυμαστός ironice de stulto VII, 7, 10.
θεῖν δρόμῳ I, 8, 19.
θέλειν et ἐθέλειν I, 3, 6. in var. script.
θεός sine artic. III, 1, 6.
Θεσσαλός et Θετταλός II, 5, 31. in var. script.
θεωρεῖν, spectare ludos V, 3, 7.
θηρᾶν, fut. -άσω pro -άσομαι IV, 5, 24.
θνήσκειν: τεθνάναι, *des Todes sein* IV, 7, 20.; τεθνηκώς, τεθνεώς I, 6, 11.
θνητός de eo, qui interfici potest III, 1, 23.
θύειν et θύεσθαι VII, 2, 15.; ἐπί τινα pro: περὶ τοῦ ἐπί τινα ἰέναι VII, 8, 21.; ἐπί τινι VI, 4, 9.; ἐπεξόδια VI, 5, 2.
θύραι βασιλέως, ἐπὶ θύραις, raro ἐν θ. I, 9, 3.; Κύρου I, 2, 11.; ἐπὶ ταῖς θύραις τινὸς εἶναι hyperbolice II, 4, 4.; sine artic. II, 5, 31. in var. script.
θώραξ ἱππικός III, 4, 48.

Ἰδεῖν, v. ὁρᾶν.
ἰδιώτης de milite gregario III, 2, 32.
ἰδιωτικὸς ἀετός VI, 1, 23.
ἰέναι: διὰ φιλίας τινί III, 2, 8.; ἰέναι (ἐλθεῖν) εἰς πόλεμον VII, 1, 27.; formae: ἦτε VII, 6, 24.; ᾖα VII, 6, 33.; ἴτωσαν et ἰόντων I, 4, 8.
ἱερεῖον IV, 4, 9.
ἱερός c. gen. IV, 5, 35.; ἡ ἱερὰ συμβουλή V, 6, 3.; τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια I, 8, 15.; ἱερά et ἱερεῖα VII, 8, 3.; ἱερὸν ὄρος VII, 1, 14.; τὰ ἱερὰ γίγνεται (aut ἐστὶ) καλά VI, 4, 9.; c. inf. II, 2, 3.
ἵεσθαι, non ἴεσθαι I, 5, 8.
ἵνα c. coni. post tempus praeter. I, 4, 18.; post optativum II, 4, 3.; c. opt. vi potentiali post praesens, v. Addenda ad II, 4, 4.
ἵππος: οἱ ἵπποι, equites I, 6, 1.
ἴσος: ἐν ἴσῳ sc. βήματι I, 8, 11.; ἐξ ἴσου ἐσμέν III, 4, 47.
ἰσοχειλής IV, 5, 27.
ἱστάναι, exercitum in acie collocare I, 10, 16.; στῆναι, opere militari desistere I, 10, 16.; ἑστηκέναι, nihil agentem stare VI, 5, 10.; εἱστήκειν et ἑστήκειν VI, 5, 11.
ἴσχεσθαι ἔν τινι VI, 3, 9.
ἴσως, sine dubio III, 1, 37.

Κάειν et καίειν III, 5, 5.
καθά VII, 8, 4.
καθᾶραι et καθῆραι V, 7, 35.
καθαρμός V, 7, 35.
καθέζεσθαι: augment. VII, 2, 33.
καθῆσθαι, castra habere I, 3, 12.; in concione sedere VI, 2, 5.
καθιέναι τὰ ὅπλα VI, 5, 25.
καθίζειν: fut. καθίσειν pro -ιεῖν II, 1, 4.
καθιστάναι εἰς δίκην V, 7, 34.; καθίστασθαι ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι VI, 1, 22.; καταστήσεσθαι non idem, quod κατασταθήσεσθαι I, 3, 5.
καί = id est I, 7, 4.; = et quidem VI, 6, 12.; pro ὅτε II, 1, 7.; pro relativo I, 8, 26.; explicative (*so auch*) I, 9, 6.; = iam II, 5, 16.; καί post interrogativ. III, 5, 18.; = *auch nur* (vel) VII, 7, 4.; eadem vi post relativa IV, 8, 20.; = etiam, ut: καὶ ἄρχεσθαι I, 3, 15.; per breviloquentiam: δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει pro: δ. τ. ἄ. αὐτόν τε καὶ τὸ ζ. ἀπ. VI, 1, 8.; καί, numeris iunctum, saepe notat nostrum **bis** IV, 7, 10.; καὶ ταῦτα, et quidem I, 4, 12.; καὶ μάλα c. particip. VI, 1, 32.; καὶ

μᾶλλον, magis etiam VI, 6, 35.; καὶ πάλαι VII, 6, 9.; καί μοι et καὶ ἐμοί VI, 1, 31.; καὶ ἅμα pro καὶ ἅμα ὅτι III, 4, 31.; καὶ ὅς, et is III, 4, 48.; καί in formulis, qualis est: εἴ τις καὶ ἄλλος I, 3, 15.; καί bis positum in enuntiationibus, qualis est: καὶ ὑμῖν ταὐτὰ δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ II, 1, 22.; καὶ — αὖ I, 9, 19.; καὶ γάρ, etenim II, 2, 15.; nam etiam I, 3, 12.; καὶ γὰρ — καί = nam et — et I, 9, 10.; καὶ γάρ in responsione, v. γάρ; καὶ γὰρ οὖν I, 9, 8.; καὶ γὰρ δή II, 6, 2.; καὶ — τὲ — καὶ — τέ VI, 6, 23.; καὶ οὔτε — τέ IV, 3, 6.; καὶ — δέ I, 1, 2.; καὶ — δή I, 8, 23.; καὶ δή = *und nun* sive *und so geschah es nun, dass* Addenda ad I, 5, 7.; et iam I, 5, 7.; fac V, 7, 9.; καὶ πολλοὶ δή, et vero multi IV, 1, 13.; καὶ μήν, atqui I, 7, 5.; = et vero V, 5, 14.; καὶ — μέντοι I, 8, 20.; καὶ οὐ et οὐδέ quid differant I, 2, 25.
καίνειν v. κατακαίνειν.
καιρὸν μέγιστον ἔχειν III, 1, 36.
καίτοι, verum, sed, atqui VII, 7, 39.; καίτοι — γέ I, 4, 8.; καίτοι γε VII, 7, 41.
κακοποιεῖν II, 5, 4.
καλεῖσθαι, ad se vocare III, 3, 1.; non significat invitare VII, 3, 18.
καλινδεῖσθαι V, 2, 31.
καλλιερεῖν et -εῖσθαι V, 4, 25.
καλὸς τρέχειν, ad currendum IV, 8, 26.; τὸ καλόν, honestum VI, 5, 17.; καλὸς κἀγαθός et καλός τε κἀγαθός II, 6, 19.
κάνδυς I, 5, 8.
καπίθη I, 5, 6.
καρβάτιναι IV, 5, 14.
καρδία: ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἔχειν τὴν τιάραν ὀρθήν II, 5, 23.
καρπαία VI, 1, 7.
κάρυα τὰ πλατέα V, 4, 29.
κατὰ γῆς non dicitur, ubi opp. κατὰ θάλατταν V, 6, 5.; κατὰ γῆς καταδύεσθαι VII, 7, 11.; c. acc. person. (αὐτομολεῖν κατὰ τοὺς Ἕλληνας) I, 10, 6.; c. acc. loci: ad, prope VII, 2, 1.; e regione I, 8, 21.; κατά τό τινος μέρος εἶναι, loco alicuius esse VI, 4, 23.; κατὰ κράτος I, 8, 1.; distributive III, 5, 8.; κατ᾽ ἴλας καὶ τάξεις I, 2, 16.; κατὰ λόχους III, 4, 22.
καταβαίνειν εἰς ἀγῶνα IV, 8, 27.
καταβλακεύειν τι VII, 6, 22.
κατάγειν, naves appellere VI, 6, 3.; restituere exules VII, 3, 18.; = *kapern* V, 1, 11.
κατάγειος IV, 5, 25.
καταγελᾶν πολεμίου II, 6, 23.; contemnendi, reprehendendi vi II, 6, 30.
καταδειλιᾶν τι VII, 6, 22.
καταδικάζειν, iudicio declarare V, 8, 21.
καταδοξάζειν τινός VII, 7, 30.
καταισχύνειν τινά III, 2, 14.
κατακαίνειν, aor. -κανεῖν I, 6, 2.; κατακέκανα VII, 6, 36.
κατακλείειν, v. κλείειν.
κατακτείνειν I, 9, 6.
καταλαμβάνειν τι, locum occupare I, 10, 16.; deprehendere III, 5, 2.
καταλείπειν et ἀπολ. VI, 5, 4.; καταλ. εἰρήνην VII, 7, 33.
καταλύειν (πόλεμον) I, 1, 10.; = subsistere I, 8, 1.
καταμελεῖν V, 8, 1.
καταντιπέρας et -αν IV, 8, 3.
καταπράττειν τινί τι VII, 7, 17.
κατασκευάζειν χώραν I, 9, 19.; τοὺς ἵππους εἰς ἱππέας III, 3, 19.; κατασκευάζεσθαι III, 2, 24.
κατασκηνοῦν εἰς κώμας II, 2, 16.
κατατείνειν, contendere II, 5, 30.
κατατίθεσθαι παρά τινα II, 5, 8.
καταχωρίζειν VI, 5, 10.

κατέχειν = appellere VI, 1, 33.
κατορύττειν: κατορυγῆναι et κατορυχθῆναι V, 8, 11.
κάτω διαχωρεῖν IV, 8, 20.
κέγχρος I, 2, 22.
κελεύειν, iubere, adhortari, rogare, orare VII, 1, 4.; ubi exspectes aoristum II, 5, 1.
κενοτάφιον VI, 4, 9.
κεράμιον VI, 5, 15.
κεράμιος, v. Addenda ad I, 2, 16.
κέρας οἴνου VII, 2, 23.; κατὰ κ., longo agmine IV, 6, 6.; = πλευρά III, 4, 19.; πορεύεσθαι κατὰ κ. VI, 5, 15.
κεράτινος VI, 1, 4. VII, 2, 23.
κεφαλαλγής II, 3, 15.
κηρύκιον V, 7, 30.
κίνδυνος c. inf. aut c. μή et coni. (opt.) VI, 1, 21.; τοῦτο κίνδυνός ἐστι VII, 7, 31.
κινεῖν, movere loco, abducere III, 4, 28.
κλείειν: κέκλειμαι III, 3, 7.; κλείειν et κλῄειν III, 3, 7.
κλέπτειν, furtim occupare IV, 6, 11.; furtim auferre IV, 1, 14.; de Lacedaemoniis IV, 6, 14.
κλῄειν et κλείειν III, 3, 7.
κλώψ de hostibus praedaturis, de forma κλοπός IV, 6, 17.
κογχυλιάτης III, 4, 10.
κοῖλος, vallibus distinctus V, 4, 31.
κοινόν: εἰς τὸ κ. V, 6, 27.
κοινός: ἀπὸ κοινοῦ IV, 7, 27.
κοινωνεῖν c. gen. VII, 6, 28.
κολάζειν: ἄλλων τὸ κολάζειν VII, 7, 24.; κολάζεσθαι II, 5, 13.
κομιδῇ V, 1, 11.
κομίζεσθαι, colonos deducere III, 2, 26.
κονιατός IV, 2, 22.
κοσμεῖν, instruere, ordinare III, 2, 36.
κρατεῖν c. acc. V, 6, 9.
κράτιστος, efficacissimus VII, 7, 15.
κράτος: κατὰ κρ. ἔχειν VII, 7, 7.
κραυγὴν ποιεῖν et ποιεῖσθαι II, 2, 17.
κρείττων, utilior III, 1, 4.
κρίθινος οἶνος IV, 5, 26.
κρώβυλος V, 4, 13.
κτιννύναι, κτειννύναι, v. ἀποκτειννύναι.
κύκλος de maiore ambitus parte IV, 7, 2.; κύκλῳ πάντῃ III, 1, 2.; κύκλῳ πορεύεσθαι VII, 8, 18.
κυλινδεῖσθαι, devolvi IV, 8, 28.
κωλύειν c. μή et inf. VII, 6, 29.
κῶμαι et χῶραι confus. III, 4, 19. in var. script.
κώπη: κώπαις, si remis agitur VI, 4, 2.

Λαγχάνειν ὕπνου III, 1, 11.
λάκκος IV, 2, 22.
λαμβάνειν τῆς ζώνης I, 6, 10.; τὰ ἐπιτήδεια VI, 1, 23.; λ. παρὰ Μήδων τὴν ἀρχήν de vi subactis III, 4, 7.; λαμβάνεσθαι c. gen. I, 6, 10.
λανθάνειν ἑαυτόν c. particip. VI, 3, 22.; sine partic. VII, 6, 22.; λήσομεν ἐπιπεσόντες VII, 3, 43.
λάχος poet. V, 3, 9.
λέγειν, iubere, c. dat. aut acc. c. inf. V, 7, 34.; imperf., ubi exspectes aoristum VII, 1, 13.; λέγεται c. acc. et inf. I, 2, 12.; ὡς ἐλέγοντο pro ὡς ἐλέγετο I, 4, 7.
λεῖος γήλοφος IV, 4, 1.
λείπειν ἄλλοθεν I, 10, 13.; λείπεσθαί τινος VII, 7, 31.
λευκοθώραξ I, 8, 9.
λῄζεσθαί τινα = ἐπιβουλεύειν τινί V, 1, 9.
λιμός c. artic. et sine artic. VII, 4, 5.
λινοῦς θώραξ IV, 7, 15.
λόγχη = στύραξ IV, 7, 16.
λοιπόν, ceterum, pro λοιπὸν δέ III, 2, 29.; τοῦ λοιποῦ, τὸ λοιπόν II, 2, 5. V, 3, 9.
λοχαγοί, fortissimi IV, 8, 12.; = στρατηγοί VI, 2, 11.
λόχος I, 2, 25.; λόχου βάθος

III, 4, 22.; *λόχον ποιεῖν*, instruere V, 2, 11.
λύειν = *λυσιτελεῖν* III, 4, 36.
λυμαίνεσθαι τὴν πρᾶξιν I, 3, 16.
λῷον καὶ ἄμεινον VI, 2, 15.
λωτοφάγοι III, 2, 25.

Μ *ά*: *οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι* VII, 6, 11.
μακαριστόν τινι ποιεῖν τινα I, 9, 6.
μακρόν III, 4, 42.; *μακροτάτην ἐλθεῖν Λυδίας* VII, 8, 20.
μάλα, ab adiectivo suo disiunctum I, 5, 8.; cum comparativo IV, 6, 11.; *εὖ μάλα, αὐτίκα μάλα* VI, 1, 1.; *μᾶλλον*, potius I, 1, 5.; *μᾶλλόν πως* III, 1, 43.; *μάλιστα μέν*, *am Liebsten* VII, 7, 19.; *μάλιστα* numeris additum V, 4, 12.
μαντευτός VI, 1, 22.
μαστεύειν III, 1, 43.
μάχεσθαι de certamine singulari I, 7, 9.
μάχη, locus pugnae II, 2, 6.
μεγαλοπρεπῶς διδόναι I, 4, 17.
μέγας: *θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρεται* V, 8, 20.; *τὰ μεγάλα τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν* I, 9, 24.; *ὁ μέγιστον (μέγιστα) δυνάμενος, φρονῶν* II, 6, 21.; *τὸ μέγιστον δύνασθαι* VII, 6, 37.
μέδιμνος I, 5, 6.
μεῖον adverbialiter I, 3, 2. *μ. ἑξήκοντα σταδίων* III, 4, 34.; *μεῖον δυοῖν σταδίοιν* V, 6, 9.; *μεῖον ἔχειν*, inferiorem esse I, 10, 7.
μείωμα V, 8, 1.
μέλει τῇ θεῷ V, 3, 13.
μελετᾶν c. inf. III, 4, 17.
μελίνη I, 2, 22.
μέλλειν c. inf. praes. I, 8, 1.; c. acc., cogitare, moliri II, 5, 5.; *μέλλεσθαι* passive III, 1, 47.
μέν = *μήν* I, 7, 6.; *μέν* in anaphora I, 3, 16. 9, 10.; *μὲν - δέ* non legitime collocata I, 8, 6.; *μὲν - δέ*, etsi - tamen II, 3, 10.; *μὲν -, μὲν - δὲ -, μὲν - δέ* III, 1, 19.; *μὲν - μὲν -, δὲ - δέ* III, 1, 43.; *μὲν - καί* pro *μὲν - δέ* V, 2, 21.; *μὲν - δέ* ad oppositionis vim efferendam VII, 1, 29.; *μὲν δή*, profecto, vero V, 2, 13.; *μὲν δή, οὐ μὲν δή* I, 9, 13.; *μὲν δὴ - γέ* ib.; *μὲν δή* et *μέντοι* confusa III, 1, 13.; *μὲν δὴ - δέ* I, 1, 4.; *ταῦτα μὲν δὴ - δέ* II, 1, 20.; *μὲν οὖν* VI, 6, 15.; in media oratione IV, 7, 2. in var. script.; *μέν* non sequente *δέ* in: *ὡς μὲν ἐδόκουν, οἶμαι μέν*, simill. I, 4, 7.; *μὲν* solitarium I, 2, 1.; *μέν γε* II, 5, 25.; *μέν* in oppositione omissum, sequente *δέ* I, 7, 9. III, 4, 7.
μέντοι, vero, profecto III, 2, 17.; respondet antecedenti *μέν* II, 3, 10.; *μέντοι* duplex VI, 6, 36.
μερίζειν κατὰ μέρος V, 1, 9.
μέρος: *ἐν τῷ μέρει*, suo (quisque) loco III, 4, 23.; *ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος* VII, 6, 36.; *τὸ μέρος ἕκαστος* V, 3, 4.; *κατὰ τό τινος μέρος εἶναι*, in alicuius loco esse VI, 4, 23.; *τὸ μέρος*, portio designata VI, 6, 28.
μέσος: *περὶ μέσας νύκτας*, non: *περὶ μ. τὰς ν.* VII, 8, 12.; *τὸ μέσον τῶν κεράτων* III, 4, 20.; *μέσον* sine artic. I, 2, 23. in var. script. I, 8, 13.; *μέσον* c. gen. et cum articulo et sine eo. V. Addenda ad I, 4, 4.
μετὰ ἀδικίας et *σὺν τῷ δικαίῳ* II, 6, 18.
μεταβάλλεσθαι τὰ ὅπλα VI, 5, 16.
μεταδιδόναι c. acc. IV, 5, 5.; *μεταδ. μέρος* VII, 8, 11.
μεταξύ c. particip. III, 1, 27.
μεταχωρεῖν VII, 2, 18.
μέχρι et *μέχρις* I, 4, 13.; *μ. εἰς (ἐπί)* IV, 5, 16.
μή c. inf. post *κωλύειν, ἐκφεύγειν, ἀπειπεῖν*, simill. I, 3, 2.; *εἴργειν ὥστε μή* III, 3, 16.; *μή* et *οὐ* c. inf. V, 6, 37.; *μή* et *οὐ* c. particip. IV, 4, 15.; *μή* non c. II., sed nonnunquam c. III. pers. imperat. aoristi iungitur VI, 6, 18.; *μὴ - μήτε* pro *μήτε - μήτε* IV, 8, 3.; *μή* c. optativo

et ἄν: ἐννοῶ, μὴ σωφρονισθείην ἄν VI, 1, 28.; μή c. coni. post praes. histor. et praeter. I, 8, 24.; μή iteratum III, 2, 25.; μὴ οὐ post αἰσχύνη, αἰσχρόν ἐστιν, αἰσχύνομαι II, 3, 11.; post τί ἐμποδών III, 1, 13.
μηδείς: ex μηδείς eliciendum ἕκαστος I, 3, 15.
μῆκος: τὰ μήκη I, 5, 9. in var. script.
μήν: οὐ μὴν-γέ I, 10, 3.; οὔτε-οὔτε-, οὐδὲ μήν VII, 6, 22.
μηνοειδής V, 2, 13.
μήτε-τέ II, 2, 8.
μήτηρ sine artic. in: πατέρες καὶ μητέρες VI, 4, 8.
μηχανή: πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ IV, 5, 16.
μικρόν, paullisper III, 1, 11.
μιμεῖσθαι: μιμούμενος ὡς δύο ἀντιταττομένων ὠρχεῖτο VI, 1, 9.
μιμνήσκεσθαι c. inf. III, 2, 39.; μέμνοιο, μεμνῇο, μεμνῷο I, 7, 5.
μισθὸς τῆς σωτηρίας V, 6, 31.
μισθοφορία pro μισθοφορά V, 6, 26.
μνημονικός ironice VII, 6, 38.
μόγις et μόλις III, 4, 48.
μολεῖν poet. VII, 1, 33.
μολιβδίς et μολυβδίς III, 3, 17.
μόλις et μόγις III, 4, 48.
μολυβδίς et μολιβδίς III, 3, 17.
μοναχῇ IV, 4, 18.
μόνον c. imperativo V, 7, 10.
μόνος, praeter ceteros II, 6, 24.
μονόξυλον πλοῖον V, 5, 11.
μόσσυν: dat. plur. μοσσύνοις V, 4, 26.
μύζειν, μυζεῖν, ἀμύζειν IV, 5, 27.

Ναί VI, 6, 34
ναός et νεώς V, 3, 9.
νάπη V, 2, 31.
νάπος VI, 5, 12.
νικᾶν pro perf. (victorem esse) I, 9, 11.; τὰ πάντα νικᾶν II, 1, 1.; ἡ νικῶσα (sc. γνώμη) VI, 1, 18.; νικᾶν c. particip. I, 9, 11.
νομὴ βοσκημάτων III, 5, 2.; ἱερὰ νομή, pecora e sacris pascuis V, 3, 9.
νομίζειν c. partic. VI, 6, 24.
νοσεῖν de re publ. VII, 2, 32.
νῦν: καὶ νῦν, et sic, itaque IV, 1, 19.; νῦν ἤδη VII, 1, 26.; τὸ νῦν εἶναι III, 2, 37.
νύν c. imper. VII, 2, 26.
νύξ: νυκτός et τῆς ν. V, 7, 14. in var. script.; νύκτες I, 7, 1.

Ξεῖνος I, 1, 10. in var. script.
ξενία: ἐπὶ ξενίᾳ καλεῖν, δέχεσθαι VI, 1, 3.
ξένιον: ξένια de potulentis et esculentis IV, 8, 23.; ἐπὶ ξένια καλεῖν VII, 6, 3.
ξενοῦσθαί τινι, παρά τινι VII, 8, 6.
ξυήλη IV, 7, 16.
ξύλον de hasta I, 10, 12.; hastile V, 4, 12.
ξύν et σύν II, 1, 17.
ξυστόν I, 10, 2.

Ὁ, ἡ, τό, v. artic.
ὅδε ἀνήρ VII, 7, 3.; ὅδε et οὗτος II, 1, 20.; ὅδε de re oculis nostris subiecta V, 7, 15.; ὅδε relatum ad seq. relativ. VII, 7, 7.; τῇδε δῆλόν ἐστιν II, 3, 1.
ὁδοποιεῖν ὁδόν IV, 8, 8.; duplex augm. in perf. V, 3, 1.
ὁδὸς ἡ ἐπὶ Κάλπης et Κάλπην VI, 3, 24.
ὅθεν, relatum ad omissum ἐκεῖσε I, 3, 17.; οὐδ' ὅθεν ἐπισιτιούμεθα II, 4, 5.
οἴκαδε παρασκευάζεσθαι VII, 7, 57.
οἰκεῖσθαι, situm esse I, 4, 11.; πόλις οἰκουμένη VI, 4, 6.
οἰκίζεσθαι εἰς τόπον V, 3, 7.
οἶμαι pro οἴομαι II, 3, 18.; οἶμαι extra enuntiationis structuram positum II, 1, 16.
οἶνον ὀσφραίνεσθαι proverb. V, 8, 3.
οἷος c. inf. II, 3, 13.; pro ὅτι τοιοῦτος I, 7, 4.; οἷόν τ' ἐστί c. dat. et inf. VII, 7, 22.; οἷον c. superlativo IV, 8, 2.; οἵας μὲν - αἱ δέ II, 3, 15.
ὄϊς, ὄϊες IV, 5, 25.

οἴχεσθαι, abisse I, 4, 8.
οἰωνός de sternutamento III, 2, 9.
ὀκλάζειν, in genua procumbere VI, 1, 10.
ὀλίγος, zu wenig V, 8, 12.; ὀλίγον, paullum III, 4, 46. in var. script.
ὀλοίτροχος poet. IV, 2, 3.
ὁλοκαυτεῖν VII, 8, 4.
ὁμαλὲς ἰέναι IV, 6, 12.
ὁμαλῶς, aequabili gradu I, 8, 14.
ὀμνύναι θεούς VI, 6, 17.; sequente ἦ μήν c. inf. II, 3, 26.
ὅμοιος c. gen. IV, 1, 17.; c. partic. et c. inf. III, 5, 13.; ὅμοιοι Lacedaemoniorum IV, 6, 14.; ὅμοια ἅπερ V, 4, 34.
ὁμοτράπεζος I, 8, 25.
ὁμοῦ γίγνεσθαι V, 4, 25.; ὁμοῦ εἶναι, coniunctum esse VII, 1, 28.; ὁμοῦ εἶναι ἀλλήλοις (ἀλλήλων?) IV, 6, 24.; = ἅμα: ὁμοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες V, 2, 14.
ὅμως post particip. I, 8, 23.; elliptice II, 2, 17.
ὀνινάναι: ὀνίνημί σε ἑλόμενος IV, 1, 32.; ὀνηθῆναί τι V, 5, 2.
ὀνόματι, nomine I, 4, 11.
ὄνος ἀλέτης I, 5, 5.; ὄνος terroris panici auctor II, 2, 20.; ὄνου ὑβριστότερος V, 8, 3.
ὄξος II, 3, 14.
ὁπηνίκα καί III, 5, 18.
ὄπισθεν, a tergo I, 10, 6.; ὄπ. ποιεῖσθαι τὸν ποταμόν I, 9, 10.
ὀπισθοφύλακες λοχαγοί IV, 1, 26.; ὀπ. complectuntur τοὺς πελταστάς IV, 7, 3.
ὁπλομαχία II, 1, 7.
ὅπλον: διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τ. ὅπλων, per ordines armatos V, 4, 14.; ὅπλα ἔχειν, excubias agere I, 10, 3.; τίθεσθαι τὰ ὅπλα, de militibus aut subsistentibus aut in aciem consistentibus I, 5, 14.; ἀντία τὰ ὅπλα τ. IV, 3, 26.; κατὰ χώραν τὰ ὅπλα τ. I, 5, 17.; πρὸ τῶν ὅπλων, pro castris II, 4, 15.; ὅπλα = ὁπλῖται II, 2, 4.
ὁπόθεν: οὐκ ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν II, 4, 5.
ὁποῖος ἰδεῖν III, 1, 1.; ὁποῖός τις II, 2, 2.
ὁπόσα γε βούλεται V, 8, 10.
ὁπότε c. opt. de actione repetita I, 2, 7.; ὁπότε primum pro temporali, dein pro caussali coniunctione accipiendum III, 1, 20.
ὅπου c. verbo motionis iunctum II, 4, 20. VI, 3, 23.; ὅπου ἄν τις βούληται τρέχειν IV, 8, 26.
ὅπως οὖν ἔσεσθε sc. ὁρᾶτε I, 7, 3.; ὅπως finale c. opt. post praes. histor. IV, 6, 1.; primum c. coni., dein c. opt. VII, 7, 37.; ἐπὶ τούτῳ, ὅπως c. coni. aut opt., ea conditione, ut VII, 6, 16.; ὅπως ἄν c. coni. post verba curandi VI, 1, 17.; σκεπτέον, ὅπως c. coni. et c. ind. fut. quid differant I, 3, 11.; c. coni. post praeterit. I, 6, 6.; εἰςήει αὐτούς, ὅπως ἄν c. coni. VI, 1, 17.; ὅπως τοι III, 1, 18.
ὁρᾶν: ἰδεῖν τινα, convenire aliquem II, 4, 15.
ὄρθιος λόχος IV, 2, 11.; ὄρθιον et πρὸς τὸ ὄρθιον ἰέναι IV, 2, 3. 6, 12.
ὁρίζεσθαι στήλας VII, 5, 13.
ὅρκοι θεῶν II, 5, 7.
ὁρμᾶν ὁδόν III, 1, 8.; impetum facere III, 4, 33.
ὁρμή II, 1, 3.
ὁρμίζειν, stabilire III, 5, 10.
ὄρος ἱερόν IV, 7, 21.; ὀρέων et ὀρῶν I, 2, 21.
ὀρύττειν: aor. pass. V, 8, 11.; ὀρώρυκτο VII, 8, 14.
ὅς: καὶ ὅς, et is I, 8, 16.; ὅς γε I, 6, 5.; ὃ δὲ λέγεις, quod attinet ad id, quod dicis V, 5, 20.; ὃς μὲν - ὁ δέ, aut: ὁ δὲ - ὃς δέ II, 3, 15.; ὅςπερ pro οἷόςπερ, ut: ὅμοια ἅπερ V, 4, 34.; ὅς c. opt. I, 3, 17.
ὅσος pro ὥςτε c. inf. IV, 1, 5.; ὅσον ἐφόδιον, θύματα VII, 3, 20.; circiter I, 8, 6.; ὅσον οὐ, οὔπω VII, 2, 5.
ὅςπερ, v. ὅς.
ὅςτις sequente πάντες I, 1, 5.; τίς οὕτω μαίνεται, ὅςτις pro

ὥςτε II, 5, 12.; ὅτου ὠνησόμεθα ᾔδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας VII, 6, 24.; οὐκ οἶδα ὅ τι, nescio cur II, 4, 7.; ὅςτις c. opt. de incerta frequentia I, 1, 5.; c. ind. praeter. et ἄν VII, 6, 26.; forma ὅτων VII, 6, 24.

ὁςτιςοῦν μισθός VII, 6, 26.

ὅτε et ὅτι permixta in codd. I, 4, 2.

ὅτι, dafs, orationi rectae praemissum I, 6, 7.; c. indic. praesentis, perfecti aut futuri post enuntiationem conditionalem, indicativo praeteritorum expressam (εἰ ἔλεγον, ὅτι ἥξω) V, 1, 10.; primum c. opt., dein c. ind. I, 10, 5.; primum c. ind., dein c. opt. II, 1, 3.; c. opt. et ἄν II, 6, 27.; c. infin III, 1, 9.; postpositum I, 9, 20.; = quam, c. superlativo I, 1, 6.

οὔ in clausula ante vocal. IV, 6, 2.; collocatio: καλὸς μὲν οὔ, μέγας δέ, et καλὸς μέν, μέγας δ' οὔ IV, 4, 3.; εἰ οὐ(κ) VII. 1, 29.; οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι VII, 6, 11.; οὐ et μή c. inf. V, 6, 37.; οὐ μή II, 2, 12.; οὐχ ὅπως, non modo non VII, 7, 8.; οὐ μὲν δή, οὐ μὲν δὴ - γέ I, 9, 13.; οὐ μήν, οὐ μὴν - γέ I, 10, 3.; οὐ - οὔτε pro οὔτε - οὔτε IV, 8, 3.; οὐκ ἔστιν, ὅςτις (raro ὅς) II, 3, 23.; οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ II, 4, 3.; οὐκ οἶδα ὅ τι II, 4, 7.

οὗ, relatum ad omissum ἐκεῖσε II, 1, 6.

οὐδαμοῦ pro οὐδαμόσε IV, 3, 16.

οὐδὲ - οὐδέ, ne - quidem - neque III, 1, 27.; οὐδὲ - δέ I, 8, 20.; οὐδ' ἡμῖν λέγων pro οὐδὲ λ. ἡμῖν, et ne dicens quidem nobis V, 6, 22.; οὐδὲ εἷς III, 1, 2. in var. script.; οὐδ' ὥς I, 8, 21.; post particip. ib.; οὐδὲ μήν, neque vero II, 4, 20. VII, 6, 22.; οὐδὲ γάρ III, 4, 36.; = nam ne - quidem V, 5, 9.

οὐδείς et οὐδὲ εἷς III, 1, 2. in var. script.; οὐδέν adverbialiter VI, 6, 12.

οὐκέτι, non item I, 10, 12.

οὐκοῦν et οὔκουν I, 6, 7.; οὔκουν, nullo modo III, 5, 6.; οὐκοῦν, nonne igitur V, 7, 8.; non ergo VI, 6, 14.

οὖν post parenthesin I, 5, 14.; post interiectam enuntiationem IV, 3, 6.; οὖν et αὖ in codd. permixta V, 6, 11.; καὶ γὰρ οὖν I, 9, 8

οὐρά III, 4, 38.

οὔτε - οὐδέ IV, 7, 11.; οὔτε - τέ II, 2, 8.; οὔτε - τὲ αὖ VI, 1, 26.; οὔτ' ἄν - οὔτ' ἄν I, 3, 6.; οὔτε μήν VII, 6, 22.; οὔτε - δέ VI, 3, 16.

οὔτοι: οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι VII, 6, 11.

οὗτος: ἡ στενὴ αὕτη ὁδός IV, 2, 6. et Addenda ad IV, 2, 6.; οὗτος c. nominibus propriis V, 5, 10.; ὀλίγοι οὗτοι ἄνθρωποι praedicative IV, 7, 5.; de noto I, 5, 8.; relatum ad sequentia pro ὅδε II, 5. 10.; τούτῳ - τῷ εὔνους εἶναι V, 6, 2.; ταῦτα = διὰ ταῦτα IV, 1, 21.; ἐκ τούτου, διὰ τοῦτο post participium I, 7, 3.; οὗτος adverbialiter (= hoc loco) III, 5, 9.; καὶ ταῦτα I, 4, 12.; c. particip. (etsi) II, 4, 15.; ταῦτα ante enuntiat. pro τοῦτο I, 3, 7.; ταύτῃ, hac ratione II, 6, 7. III, 2, 32.

οὕτω(ς), sic temere II, 5, 39.; ad sequentia relatum II, 5, 10.; post conditionalem enuntiationem III, 2, 31.; post particip. VII, 1, 4.; collocatio: δασὺς οὕτω pro οὕτω δ. IV, 8, 26.

ὀφθαλμός: ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχειν IV, 5, 29.

ὀφλισκάνειν c. gen. V, 8, 1.

ὄχλος: ἐν ὄχλῳ = φανερῶς V, 4, 34.; ὄχλον παρέχειν, ἄγειν III, 2, 27.

ὄψις καλὴ φαίνεται VI, 1, 9.

Παγκράτιον IV, 8, 27.

πάεσθαι, v. πάσασθαι.

πάθημα, id quod accidit VII, 6, 30.

παιδίσκη IV, 3, 11.

παίειν ὀλίγας (sc. πληγάς) V,

8, 12.; π. πληγάς τινα ib.; ferire iaculo I, 8, 26.
παιωνίζειν III, 2, 9.
πάλαι c. praesente VII, 6, 37.; καὶ π. VII, 6, 9.
παλαιός: παλαίτερος et -ότερος IV, 5, 35.
πάλιν, retro I, 3, 16.
παλτόν I, 5, 15.
πάντοτε VII, 2, 23. in var. script.
πάντως et πάντας confusa VII, 7, 43.
πάνυ, ab adiectivo suo disiunctum I, 5, 8.; οὐ πάνυ I, 8, 14.; οὐ πάνυ τι VI, 1, 26.
παρά c. gen.: τὰ παρὰ σοῦ, stipendium a te debitum VII, 7, 31.; τὰ παρά τινος, alicuius mandata II, 3, 4.; οἱ παρά τινος pro οἱ παρά τινι ὄντες παρ' αὐτοῦ ἥκοντες VI, 6, 24.; c. passivo I, 9, 1. - c. dat.: τὰ παρὰ θαλάττῃ pro τὰ ἐπὶ θ. VII, 2, 25., v. Addenda ad hunc locum; de eo, qui alicui subiectus est I, 4, 3. - c. acc. significat appropinquationem, nulla adiuncta notione aggrediendi I, 3, 7.; παρά τινα κατατίθεσθαί τι II, 5, 8.; παρὰ τὴν γέφυραν, ad pontem II, 4, 17.; παρὰ τὴν θάλατταν πορεύεσθαι VI, 2, 18.; στῆναι παρά τινα I, 8, 5.; παρ' ὀλίγον ποιεῖσθαι VI, 6, 11.
παραγγέλλειν εἰς τὰ ὅπλα I, 5, 13.; c. acc. et inf. II, 2, 21.
παράγγελσις IV, 1, 5.
παράγειν, *aufmarschiren lassen* IV, 3, 26.; adducere VII, 6, 3.; ducere ad locum IV, 8, 8.
παραγωγή V, 1, 16.
παραδιδόναι de diis VI, 6, 34.
παρακαλεῖν c. ὅπως et coni. (opt.) VII, 7, 10.
παρακόπτειν possitne pro κατακόπτειν dici III, 4, 39.
παραλαμβάνειν τινά, assumere aliquem in societatem V, 6, 36.
παραλλήλου: figura, quae dicitur ἐκ παραλλήλου, uti: βίᾳ λαμβάνων, οὐ πείθων V, 5, 11.
παραλυπεῖν II, 5, 29.
παραμείβεσθαι I, 10, 10.
παραμένειν, in fide et obsequio manere II, 6, 2.
παρασάγγης I, 2, 5.
παρασκευάζεσθαι et κατασκευάζεσθαι III, 2, 24.; τὴν γνώμην παρασκευάζομαι, ὡς ποιῶ τι VI, 3, 17.
παρατρέχειν εἰς χωρίον IV, 7, 11.
παρεγγυᾶν, cohortari IV, 7, 25.
παρεῖναι εἰς, ἐπί τι I, 2, 2.; πάρεστι (licet) c. acc. et inf. VII, 1, 26.; παρόν, quum liceat V, 8, 3.; τὰ παρόντα, praesens rerum conditio IV, 1, 26.
παρέχειν τινί, se alicuius arbitrio permittere II, 1, 11.; π. ἑαυτὸν εὖ ποιεῖν II, 3, 22.; παρέχεσθαι, de suis copiis praebere VI, 2, 10.
παριέναι, a) (πάρειμι) accedo III, 4, 48.; - b) (παρίημι) permitto V, 7, 10.
παροινεῖν, augment. et signific. V, 8, 4.
πᾶς: ἔρχεσθαι ἐπὶ πᾶν, πάντα ποιεῖν III, 1, 18.; οἱ πάντες ἄνθρωποι V, 6, 7.; πάντα νικᾶν II, 1, 1.
πάσασθαι I, 9, 19.
πάσχειν: ἐάν τι πάθῃ V, 3, 6.
πατήρ: πατέρες καὶ μητέρες sine artic. VI, 4, 8.
πάτριος III, 2, 16.; πάτριος et πατρῷος ib.
πατρίς: πατρίδες III, 1, 3.
πατρῷος et πάτριος III, 2, 16.
παύειν c. particip. II, 5, 13.; παύεσθαι, quiescere VI, 4, 14.; οὐδὲν π. VII, 6, 9.
πείθειν, persuadere studere VI, 1, 19.; πείθεσθαι et ἕπεσθαι I, 3, 6.; πείθεσθαί τινι, imperio alicuius se subiicere VII, 5, 15.
πεῖρα: ἐν πείρᾳ ἔχειν τινός, γενέσθαι τινός I, 9, 1.
πειρᾶσθαι, examinare III, 5, 7.; π. ὅπως c. coni. III, 2, 3.
πελτασταί a ψιλοῖς distinguuntur V, 2, 16.; adiective III, 4, 28. IV, 1, 26.

πέλτη II, 1, 6.; de hasta I, 10, 12.

πεμπταῖος VI, 4, 9.

πεντήκοντα et τριάκοντα inter se permixta VI, 3, 2.

πεντηκοντήρ III, 4, 21.

πεντηκοστύς III, 4, 22.

πεπάσθαι I, 9, 19.

περί: μανθάνειν τὰ περί τινος pro: τὰ περί τινα II, 5, 37.; οἱ περί τινα, ipse cum suis II, 4, 2.

περιβάλλεσθαι, sibi comparare VI, 3, 3.

περιγίγνεσθαι, ὥστε c. inf., exitum habere V, 8, 26.

περιέλκειν τινά c. acc. pron. VII, 6, 10.

πέριξ c. gen. dub. VII, 8, 12.

περίοικος V, 1, 15.

περιορᾶν c. partic. VII, 3, 3.

περιῤῥεῖν, defluere, de vinculis IV, 3, 8.

περιττός et περισσός III, 2, 28. in var. script.; περιττὸν ἔχειν, repositum habere VII, 6, 31.

πέπανται I, 5, 3. in var. script.; de volucribus ib.

πῇ, quodammodo VI, 1, 20.; πῇ μὲν - πῇ δέ III, 1, 12.

πηχῶν pro -έων IV, 7, 16.

πίνειν ἐν VI, 1, 4.; c. acc. V, 8, 19.

πιπράσκειν c. gen. VII, 7, 26.; πεπράσεσθαι VII, 1, 36.

πίπτειν εἰς ἀμήχανα II, 3, 18.

πιστέον pro πειστέον II, 6, 8. in var. script.

πιστεύομαι VII, 6, 33.

πίστις: πίστεως ἕνεκα III, 3, 4.

πιστοί, οἱ, Persarum regis amici I, 8, 1.

πλάγιος: εἰς τὰ πλάγια III, 4, 14.

πλαίσιον ἰσόπλευρον III, 4, 19.

πλανᾶσθαι, aberrare a consilio VII, 7, 24.

πλάττεσθαι II, 6, 26.

πλέθρον I, 2, 5.

πλεῖν: πλεύσομαι et -σοῦμαι V, 1, 10.; πλέειν VII, 6, 37.

πλεῖστον pro πλεῖστα III, 2, 31.

πλέον adverbialiter I, 2, 11.; corruptum IV, 8, 24.; τὸ πλέον ib.; πλέονος I, 10, 11.

πλῆθος acc. sine artic. IV, 2, 2.

πλὴν ἀνδραπόδων II, 4, 27.

πλήττειν: pf. πεπληγέναι, non πεπληχέναι, signif. VI, 1, 5.

πλοῖα μακρά V, 1, 11.

πλοῦς, ventus secundus VI, 1, 33.

πλουτῆσαι, divitem factum esse VII, 7, 28.

ποδαπός, ποταπός IV, 4, 17.

ποδίζειν III, 4, 35.

ποιεῖν λόχον, instruere V, 2, 11.; ποιεῖν ὥστε I, 6, 2.; ποιεῖν φίλον μοι V, 5, 22.; ποιεῖν τί τινι incertum V, 8, 24.; ποιεῖν τί τινι, praestare IV, 2, 23.; = fingere V, 7, 9.; - ποιεῖσθαι δεινά VI, 1, 11.; ὄπισθεν τὸν ποταμόν I, 10, 9.

ποικίλος, notis signatus V, 4, 32.

πολεμικός pro πολέμιος I, 6, 1.; τὸ πολεμικὸν σημαίνειν IV, 3, 29.

πολέμιος c. gen. III, 2, 5.; τὰ πολέμια pro τὰ πολεμικά I, 6, 1.

πόλεμος θεῶν II, 5, 7.

πολίζειν VI, 6, 4.

πόλις = ἀκρόπολις VII, 1, 27.

πολλαπλάσιος c. gen. III, 2, 14.

πολυπραγμονεῖν V, 1, 15.

πολύς: πολλοί, frequentes VII, 1, 21.; ὡς ἐπὶ τὸ πολύ et ὡς ἐπὶ πολύ III, 4, 23.; πολύ (πολλῷ) a comparativo suo divulsum I, 5, 2.; comparativo postpositum IV, 5, 36.; οἱ πολλοί, milites gregarii II, 4, 2.; οἱ πολλοί, *die Hauptheere* IV, 6, 24.; τὸ πολύ, maior exercitus pars IV, 6, 24.; πολλὰ καὶ ἀγαθά IV, 6, 27.; cf. πλέον, πλεῖστος.

πονεῖν χρήματα VII, 6, 41.

πονηρός, incommodus III, 4, 35.; πονηρός et πόνηρος III, 4, 19.

πονήρως, aegre III, 4, 19.

πορεύεσθαι, ire, pergere, πεδίον, γηλόφους IV, 4, 1.; praes. pro fut. II, 3, 27. 5, 18.

πόσος τις VI, 5, 20.

πότερον in obliq. interrog. I, 4, 13. in var. script.

πού: *εἴ που*, si forte VI, 3, 15.

πούς: *ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖν* V, 2, 32.

πρᾶγμα = periculum, res maioris momenti, *οὐδὲν πρ.* VI, 6, 8.; *σὺν πράγμασιν* - *ἄνευ πραγμάτων* VI, 3, 6.

πρᾶξις, proditio VII, 6, 17.

πράττειν περί τινος V, 6, 28.; = exigere VII, 6, 17.; *καλῶς πρ.* III, 1, 6.; *ἀγαθά, ἄριστα, τὰ κράτιστα* VI, 4, 8.

πράως λέγειν I, 5, 14.

πρεσβευταί non proband. VI, 3, 10.

πρίν c. ind. praeterit. pro opt. III, 4, 28.; c. coni. (sine *ἄν*) V, 7, 12.; *πρὶν ἄν* primum c. coni., dein c. opt. VII, 7, 57.; *πρὶν ἤ* IV, 5, 1.

προαγορεῖν, v. *προηγ.*

προάρχεσθαι dub. I, 8, 17.

προβάλλεσθαι (*ὅπλα*) I, 2, 17.; proponere aliquem creandum VI, 1, 25.

προβολή VI, 5, 25.

προβουλεύειν c. gen. III, 1, 37.

προδιδόναι, deserere I, 3, 5.

προερεῖν, edicere II, 7, 13.

προέρχεσθαι et *προσέρχ.* permixta I, 8, 1. in var. script.; *προήρχοντο ἀντίοι* I, 8, 17.

προέχειν τινά τινί (*τί*) III, 2, 19.

προηγορεῖν V, 5, 7.

προθυμεῖσθαι, studere IV, 1, 22.; operam dare VI, 4, 22.; augment. III, 1, 9.; *προθυμεῖσθαι* et *προθύεσθαι* confusa VI, 4, 22.

προϊέναι, permittere VII, 2, 15.; *προΐεσθαι εὐεργεσίαν* VII, 7, 47.; prodere I, 9, 10.; committere, in potestatem tradere I, 9, 12.

προϊστάναι: *προεστηκέναι* c. gen. VI, 6, 12.

προκαλύπτει ἥλιος νεφέλην III, 4, 8.

προμνᾶσθαι τοιαῦτα VII, 3, 18.

προνομαί V, 1, 7.

προξενεῖν VI, 5, 14.

προορᾶσθαι, *προϊδέσθαι* VI, 1, 8.

προπέμπειν VI, 1, 23.; *προπέμπεσθαι*, a se dimittere VII, 2, 14.

προπονεῖν τινος III, 1, 37.

πρός c. gen.: = versus I, 10, 3.; *ἀχαρίστως ἔχειν πρός τινος* II, 3, 18.; = a, ab c. passivo I, 9, 20.; *οὐκ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου* I, 2, 11.; *δίκαιον πρὸς θεῶν καὶ ἀνθρώπων*, e iudicio I, 6, 6.; *ἐπαίτιον τί ἐστι πρὸς τῆς πόλεως*, *ἔπαινον ἔχειν πρός τινος* III, 1, 5. — c. acc.: *σώζεσθαι πρὸς τὴν Ἑλλάδα* pro *εἰς* V, 4, 5.; *βουλεύεσθαι πρός τι* I, 3, 19.; de comparatione VII, 7, 41.; *τιμή τινος μείζων γίγνεται πρὸς τοὺς φίλους* VI, 1, 20.; *πρὸς φιλίαν* I, 3, 19.; *πρός με* pro *πρὸς ἐμέ* III, 3, 2.

προσάγειν, invadere I, 10, 9.

προσβαίνειν τῷ ποδί IV, 2, 28.

προσβατόν, non *πρόσβατον* IV, 3, 12.

προσβολή, impetus VI, 5, 25.

προσδεῖ gravius pro *δεῖ* V, 6, 1.

προσέχειν τὸν νοῦν, consulere, curare II, 4, 2.; *προσσχών* et *προσχών* VII, 6, 5.

προσήκειν c. dat. pers. et gen. rei III, 1, 31.

προσῆκεν VII, 7, 18.

πρόσθεν: *εἰς τὸ πρ.* I, 10, 5.; *εἰς τὸ πρ. τῶν ὅπλων καθέζεσθαι* III, 1, 33.

προσιέναι: *προσῆτε* VII, 6, 24.

προσκυνεῖν I, 6, 10.

προσλαμβάνειν, manum operi admovere II, 3, 11.

προσμένειν VI, 6, 1.

πρόσοδοι, pompae solennes ad deorum templa VI, 1, 11.

προσπολεμεῖν c. acc. iunctum videtur I, 6, 6.

προστάται = *ἄρχοντες* VII, 7, 31.

προστατεῖν, ὅπως V, 6, 21.
προςφέρεσθαί τινι et πρός τινα VII, 1, 6.
προςχωρεῖν, se dedere V, 4, 30.
πρόσω: τοῦ πρόσω ἰέναι I, 3, 1.; προσωτέρω τοῦ καιροῦ IV, 3, 34.
πρόςωπα, ad unum relatum II, 6, 11. et Addenda.
πρότερος et πρότερον I, 4, 12.
προτιμᾶν πλέον I, 4, 14.; προτιμήσομαι passive I, 4, 8.
προχωρεῖν, commodum esse I, 9, 13.; προχωρεῖ τὰ ἱερά VI, 4, 21.
πρωΐ II, 2, 1.
πρωΐτερον et πρωϊαίτερον III, 4, 1.
πρῴρα, non πρώρα V, 8, 20.
πρῳρεύς V, 8, 20.
πρωτεύειν φιλίᾳ II, 6, 26.
πρῶτος φιλίᾳ II, 6, 26.; οἱ πρῶτοι, principes civitatis II, 6, 17.; πρῶτοι, primi, primo loco VII, 1, 12.; πρῶτον μέν, cui non respondet εἶτα δέ, sed aliud quid I, 9, 7.
πτάρνυσθαι III, 2, 9.
πτέρυξ θώρακος IV, 7, 15.
πύλαι Κιλικίας καὶ Συρίας I, 4, 4.
πυνθάνεσθαι c. acc. et inf. VII, 6, 11.
πῦρ ἀνακαίειν III, 1, 3.
πυρά, non cum κενοταφίῳ iuncta VI, 4, 9.
πυρέττειν VI, 4, 11.
πυῤῥίχη VI, 1, 12.
πώποτε in enuntiationibus negativis, finalibus, cett. V, 4, 6.
πῶς ἂν οὖν et πῶς οὖν ἄν II, 5, 20.; pro ὅπως I, 3, 18.; πῶς μέγα ἡγῇ; quomodo rem magni momenti existimas? VII, 7, 27.; πῶς ἢ — ἢ πῶς — ; V, 7, 32.
πώς, c. adverb. in positivo et comparativo iunctum III, 1, 43.; = fere: ἀμφὶ τὴν αὐτήν πως ὥραν IV, 8, 21.

Ῥεῖν ἄφθονον VI, 4, 4.
ῥήτρα VI, 6, 28.
ῥιπτεῖν et ῥίπτειν IV, 7, 13. 8, 3.
ρρ et ρσ, ut: θαῤῥεῖν et θαρσεῖν I, 7, 2. in var. script.
ῥυθμὸς ἐνόπλιος VI, 1, 11.
ῥῦμα III, 3, 15.

Σακκίον et σακίον IV, 5, 36.
σαλπίζει I, 2, 17.
σατραπεύειν c. acc. I, 7, 6.
σημαίνει I, 2, 17.; σημαίνειν ἐν τοῖς ἱεροῖς VI, 1, 31.; ἐσήμηνα et ἐσήμανα II, 1, 23.
σησάμινον χρῖσμα IV, 4, 13.
σήσαμον I, 2, 22.
σίγλος I, 5, 6.
σίνεσθαι ion. et poet. III, 4, 16.
σιός = θεός VI, 6, 34.
σιτηρέσιον VI, 2, 4.
σιτίον et σῖτος VI, 2, 4.
σκεπάσματα I, 5, 10.
σκευοφόρα III, 3, 19.
σκηνεῖν, convivari IV, 5, 33.
σκηνή: σκηναί, castra III, 5, 7.
σκηπτοῦχος I, 6, 11.
σκίμπους VI, 1, 4.
σκοταῖος II, 2, 17.
σοφία, ars musica I, 2, 8.
σπείρεσθαι pro διασπ. VI, 3, 19.
σπένδεσθαί τινι, foedus facere in alicuius gratiam II, 3, 7.; σπένδεσθαι et συντίθεσθαι I, 9, 7.
σσ et ττ, ut: τέσσαρες et τέτταρες III, 4, 23. in var. script.
στάδιον I, 2, 5.
σταθμός I, 2, 5.
σταφίδιον IV, 4, 9.
στέγασμα I, 5, 10.
στέλλειν: ἐσταλμένος καλῶς III, 2, 7.
στενός, στενώτερος et -ότερος III, 4, 19.
στερεῖσθαι, spoliatum esse I, 9, 13.
στέρεσθαι: fut. στερήσομαι passive I, 4, 8.
στέφανοι rogis impositi VI, 4, 9.
στεφανοῦσθαι more Lacedaemoniorum IV, 3, 17.
στίβειν I, 9, 13.
στίζειν V, 4, 32.
στλεγγίς I, 2, 10.

στολάς III, 3, 20.
στόμα de exercitu III, 4, 38. V, 2, 26.
στρατεία et στρατιά V, 4, 18.
στράτευμα et στρατόπεδον quid differant V, 2, 1.
στρατηγεῖν τοῦτο ἡμῶν VII, 6, 40.
στρατηγία II, 2, 13.
στρατηγιᾶν VII, 1, 33.
στρατηγός sine artic. III, 5, 7.; στρατηγοί et ἡγεμόνες quid differant I, 7, 12.
στρατιά = οἱ ὁπλῖται VI, 3, 19.
στρατοπεδεύεσθαι εἰς τόπον VI, 4, 7.
στρατόπεδον et στράτευμα V, 2, 1.; sine artic. VII, 3, 1.
στρέφειν τὰς γνώμας III, 1, 41.
στρουθός masc. et fem. I, 5, 3.
στρωματόδεσμος V, 4, 13.
στυγνὸς ὁρᾶν II, 6, 9.
συγγίγνεσθαί τινι, alicuius disciplina uti II, 6, 17.
συγκεῖσθαι: κατὰ τὰ συγκείμενα, uti convenerat VII, 2, 7.
συγκύπτειν τὰ κέρατα III, 4, 19.
σύειον χρῖσμα IV, 4, 13.
Συέννεσις, gen. -ιος VII, 8, 12.
συλλαμβάνειν: συλλήψομαι passive VII, 2, 14.
συλλέγειν πλοῖα V, 1, 15.
σύλλογος, conventus V, 6, 22.
συμβάλλειν, congerere III, 4, 31.; συμβάλλεσθαι ξενίαν VI, 6, 35.; συμβάλλεσθαι λόφον VI, 3, 3.; = loqui IV, 6, 13.
συμβοᾶν VI, 3, 6.
συμβουλεύεσθαι c. inf., re cum aliis deliberata statuere VI, 6, 29.
συμμανθάνειν IV, 5, 27.
συμμιγνύασι et -ύουσι IV, 6, 24.
συμποσίαρχος VI, 1, 30.
συμπροθυμεῖσθαι III, 1, 9.; de augm. ib.
συμφέρειν πενίαν VII, 6, 20.
σύν et ξύν II, 1, 17.; σύν τινι εἶναι III, 1, 21.; σὺν θεοῖς III, 2, 8. VII, 7, 39.; σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν III, 2, 31.; σὺν στρατεύματι πολλῷ c. verbo eundi I, 8, 1.; σὺν et ἐν τοῖς ὅπλοις V, 3, 3.
συνδιαπράττεσθαι IV, 8, 24.
συνειδέναι, scire de aliquo VII, 6, 18.
συνεκπορεῖν transitive V, 8, 25.
συνεκπορίζειν V, 8, 25.
συνελόντι εἰπεῖν III, 1, 38.
συνεξευπορεῖν transitive V, 8, 25.
συνεπισπεύδειν τὰς ἁμάξας I, 5, 8.
συνευπορεῖν transitive V, 8, 25.
σύνθημα, tessera militaris I, 8, 16.
συνιστάναι, commendare, *vorstellen*, III, 1, 8.; συνεστηκώς, bene instructus VII, 6, 26.; συνίστασθαι de seditiosis VI, 2, 9.
συντίθεσθαι et σπένδεσθαι I, 9, 7.; συντάττεσθαι VII, 1, 35.
Συρακούσιος et -κόσιος I, 2, 9.
συχνὸς χρόνος I, 8, 8.; συχνόν de loco ib.
σφάγια καὶ τὰ ἱερά I, 8, 15.
σφαγιάζεσθαι εἰς τὸν ποταμόν IV, 3, 18.
σφάζειν et σφάττειν IV, 5, 17.; σφ. εἴς τι II, 2, 9.
σφαιροειδής V, 4, 12.
σφεῖς pro acc. σφᾶς in constr. acc. c. inf. V, 7, 18.; σφεῖς in enuntiatione per ὅτι (*daſs*) inducta VII, 5, 9.; σφίσιν pro αὐτοῖς dictum videtur V, 4, 33.; σφίσιν et σφίσιν αὐτοῖς VI, 6, 5.
σχεδὸν εἰς IV, 8, 15.
σχῆμα: εἰς τὸ αὐτὸ σχ. I, 10, 10.
σώζεσθαι (salvum pervenire) ἐπὶ θάλατταν VI, 5, 20.
σωφρονεῖν τὰ πρός τινα VII, 7, 30.
σωφρονίζειν VII, 7, 24.; σωφρονίζεσθαι VI, 1, 28.

Τὰ μέν, non sequente τὰ δέ I, 9, 6.
ταμιεύεσθαι de militibus II, 5, 18.
ταξίαρχος III, 1, 37.
τάξις ducentorum militum I, 5, 14. III, 1, 37.
Ταόχοι, de accentu IV, 6, 5.
ταράττειν ταῦτα VI, 2, 9.
τάττειν, iubere, c. acc. et inf. I, 5, 7.
ταῦτα, v. οὗτος.
ταύτῃ, v. οὗτος.
τάχα, celeriter VI, 5, 13.
ταχύ pro ταχέως II, 2, 12. in var. script.; ταχύ et τάχα VI, 5, 13.
τέ, semel positum VII, 6, 3.; τέ praepostere collocatum II, 3, 8. in var. script. III, 4, 16.; τὲ - τέ I, 8, 5.; τὲ - καὶ - καὶ - καί II, 6, 7.; τὲ - καὶ - καί IV, 4, 2.; τὲ - τὲ - καὶ - καί II, 3, 3.; τὲ - καὶ - δή, quum - tum maxime VII, 6, 20.; τὲ - δέ V, 5, 8.
τεκμήριον δέ, et sequente et non seq. γάρ I, 9, 21.
τέκνα καὶ γυναῖκες sine artic. I, 4, 8.
τέλος: τὰ τέλη, magistratus II, 6, 4.; διὰ τέλους VI, 6, 11.
τερεβίνθινον χρῖσμα IV, 4, 13.
τέσσαρες et τέτταρες III, 4, 23. in var. script.
τεχνάζειν, callide agere dissimulando VII, 6, 16.
τέχνῃ καὶ μηχανῇ, v. μηχανή.
τῇ μὲν - τῇ δέ, v. articul.
τῇδε, v. ὅδε.
Τήρης: de genitivo VII, 5, 1.
τιάρα ὀρθή II, 5, 23.
τιθέναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα I, 5, 13.
τιμᾶν c. dupl. acc. I, 3, 3.; τιμήσομαι passive I, 4, 8.
τιμὴ τῆς λείας VII, 5, 1.
τιμωρεῖσθαί τινά τινος VII, 1, 25.
τίς: χαλκός τις, manches Erz I, 8, 8.; τὶς ad plural. relat. I, 4, 8.; ubi certus homo respicitur I, 4, 12.; τὶς inter duo genitivos collocat. II, 5, 32.; τὶς latet in participio I, 1, 7. IV, 3, 10.; ὁποῖός τις II, 2, 2.; πόσος τις VI, 5, 20.; ὁ μέν τις - ὁ δέ τις II, 3, 15.; τὶ post adiectiv. omissum, neque supplendum III, 2, 37.
τίς in obliq. interrog. I, 3, 18.; τούτους τί δοκεῖτε; V, 7, 26.; τίς, τί postposit. V, 7, 10.; τί ad pluralem relat. I, 10, 14.; τί γάρ; V, 7, 10. VII, 2, 28.; τί ἂν οὖν et τί οὖν ἂν II, 5, 20.
Τισσαφέρνης: declinatio I, 4, 2.
τό, v. articul.
τοί, profecto VI, 6, 34.; in sententia generali VI, 5, 24.
τοίνυν: ἔτι τοίνυν V, 1, 10.; τοίνυν in orationis initio V, 1, 2.; μὴ τοίνυν μηδέ VII, 6, 19.
τοιοῦτος, ad seqq. relat. II, 5, 10.; τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος VI, 5, 13.; ἐν τοιούτῳ τοῦ κινδύνου προσιόντος I, 7, 5.; ἐν τῷ τοιούτῳ, in tali conditione, qualem descripsi V, 8, 20.
τολμᾶν, a se impetrare IV, 4, 12.
τόξευμα ἐξικνεῖται I, 8, 19.
τοξική sine artic. I, 9, 6.
τόξον μέγα III, 4, 17.; Armbrust IV, 2, 23.
τοσοίδε, tam pauci II, 4, 4.
τοσοῦτος de loco IV, 6, 13.; τοσοῦτον et τοσοῦτο III, 3, 10. in var. script.; τοσοῦτον = τοσοῦτον μόνον I, 3, 15.
τοὔμπαλιν I, 4, 15.
τρεῖν c. acc. I, 9, 6.
τρεῖς καὶ δέκα I, 5, 5.
τρέπειν: aor. τρεφθῆναι, τραπέσθαι, τρέψασθαι V, 4, 23.
τριάκοντα et πεντήκοντα confusa VI, 3, 2.
τριακόσιοι milites, ducis comites III, 4, 43.
τριχῇ VI, 2, 16. in var. script.
τρόπαιον c. gen. VII, 6, 36.
τροπή, fuga, strages IV, 8, 21.
τρόπος et τρόποι, indoles, mores, de uno I, 9, 22.

τρωκτὰ ὡραῖα V, 3, 12.
ττ et σσ III, 4, 23. in var. script.
τυγχάνειν: ὁποίων ὑμῶν ἔτυχον (experiri) V, 5, 15.; τ. τί τινος I, 4, 15.; τ. c. gen. pers. et gen. rei (petere aliquid ab aliquo) I, 4, 15.; τ. τῶν δικαίων VII, 1, 30.; particip. repetend. II, 2, 17.; sine partic. ὤν III, 1, 3.; τυχόν, fortasse VI, 1, 20.
τύρσις: gen. -ιος VII, 8, 12.

Υ. -ύασι, terminatio, ut: μιγνύασι IV, 6, 24.
ὑγρότης, agilitas V, 8, 15.
ὑϊδοῦς, non υἱδοῦς V, 6, 37.; pro ἔκγονος ib.
ὑπάγειν, pedetentim procedere III, 4, 48.; ὑπάγεσθαι II, 1, 18.
ὑπαίθριος V, 5, 21.
ὑπαναχωρεῖν III, 5, 13.
ὑπάρχειν c. partic. II, 3, 23.; c. dat., adiumento esse I, 1, 4.; εἰς φιλίαν II, 5, 24.; ἐκ τῶν ὑπαρχόντων III, 2, 3. VI, 4, 9.
ὑπελαύνειν I, 8, 15.
ὑπὲρ δεξιῶν IV, 8, 2.; χιτωνίσκους ἐνδεδυκέναι ὑπὲρ γονάτων V, 4, 13.
ὑπερβάλλειν, transire IV, 1, 7.
ὑπερβολή, cacumen montis IV, 1, 21.
ὑπερδέξιος, superior IV, 8, 1.
ὕπερθεν εἶναι I, 4, 4.
ὑπερορία, ἡ VII, 1, 27.
ὑπισχνεῖσθαι et ἐπαγγέλλεσθαι in codd. confusa V, 6, 26.
ὑπὸ μαστίγων III, 4, 25.; ὑφ' ἁμάξης, unter-weg VI, 4, 22.; εὔκλειαν ἔχειν ὑπό τινος (= ἐπαινεῖσθαι ὑπό τινος) VII, 6, 33.; φόβος ἐστὶν ὑπό τινος (= φ. ἐμβάλλεται ὑπό τινος) VII, 2, 37.; αἰτίαν ἔχειν ὑπό τινος VII, 6, 11. 15.; ἀπολέσαι ὑπό τινος III, 4, 11.; = propter: ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι II, 6, 13. - ὑπό τινι γίγνεσθαι VII, 2, 2.
ὑποδεέστερος, qui inferiore conditione est I, 9, 5.
ὑποδεικνύναι V, 7, 12.
ὑποδεῖν: ὑποδεδεμένοι, calceati IV, 5, 13.
ὑποκύπτειν et ἐπικ. IV, 5, 32.
ὑπολείπεσθαι V, 4, 22.
ὑπολοχαγός V, 2, 13.
ὑπολύεσθαι, calceamenta solvere IV, 5, 13.
ὑπομαλακίζεσθαι II, 1, 14.
ὑπομένειν, subsistere III, 4, 21.
ὑπόπεμπτος III, 3, 4.
ὑποπτεύειν μή III, 1, 5.
ὑποστρατηγός III, 1, 32.
ὑποστρέφειν, dolose ludificari II, 1, 18.
ὑποφαίνει ἡμέρα III, 2, 1.
ὑποψία ι II, 5, 1.
ὑστέρα, ὑστεραία ἡμέρα τῆς συνόδου VI, 4, 9.
ὑστερεῖν c. gen. I, 7, 12.
ὕστερον c. gen., post IV, 3, 34.
ὑφηγεῖσθαι, praeire IV, 1, 7.; ἐπὶ φάλαγγος VI, 5, 25.
ὑφιέναι, concedere III, 5, 5.; ὑφίεσθαι, segniter agere III, 1, 17.; permittere VI, 6, 31.
ὑφίστασθαι, subsistere IV, 1, 13.; τινί et τινά (τί), resistere III, 2, 11.
ὑψηλὰ ἅλλεσθαι VI, 1, 5.

Φαγεῖν de potu IV, 5, 8.
φαίνειν σημεῖα IV, 3, 13.; φαίνεσθαι c. inf. aut partic. V, 7, 5.
φάλαγξ: ἐπὶ φάλαγγος ὑφηγεῖσθαι, παράγειν IV, 3, 26.; φ. = στράτευμα III, 3, 11.
φάναι: ἔφην ἄν III, 2, 24.; non cum ὅτι, sed c. inf. iungitur VI, 6, 25.; ἔφη, orationi rectae praemissum, pro εἶπεν VII, 3, 9.; ἔφη redundans I, 6, 10.; εἶπεν - ἔφη II, 5, 24.; ἔφη, praemissum vocativo VII, 6, 41.; φ. = affirmare I, 6, 7.; φ. non pro οἴεσθαι dicitur V, 2, 31.
φανερός c. partic. I, 2, 11.; εἰς τὸ φανερὸν καθιστάναι VII, 7, 22.; ἐν τῷ φανερῷ I, 3, 21.
φαῦλον πρᾶγμα VI, 6, 12.
φέρειν καὶ ἄγειν II, 6, 5.; = accipere I, 3, 21.; ἅμαξαι

ἦσαν φέρεσθαι II, 1, 6.; forma aor. ἤνεγκα VI, 5, 6.
φεύγειν, exsulem esse I, 1, 7.; φ. ἐκ τῆς ἁρμαμάξης I, 2, 18.
φθάνειν: aor. φθάσαι et φθῆναι III, 4, 20.
φθέγγεσθαι, enuntiare VI, 6, 28.
φιλαίτερος I, 9, 29.
φιλία τινός, erga aliquem V, 6, 11.
φιλικός et ἐπιτήδειος in codd. confusa V, 5, 25.
φίλιος et φίλος I, 6, 3.
φίλος et φίλιος I, 6, 3.; c. gen. III, 2, 5.
φιλοτιμηθέντες, ambitione offensi I, 4, 7.
φοβερός εἰμι μή V, 7, 2.
φόβος ἐκ et εἰς I, 2, 18.; φόβος ἐστὶν ὑπό τινος VII, 2, 37.; φόβος μὴ στρατεύειν III, 1, 18.; φόβος (τοῦ) μὴ στρατεύειν ib.; φόβοι IV, 1, 23.
φοινίκιος pro φοινικοῦς I, 2, 16.
φοινικιστής I, 2, 20.
φορεῖν et φέρειν V, 2, 26.; φόρους φέρειν Addenda ad II, 6, 10.
φρονεῖν πλέον, prudentiorem esse VI, 3, 18.
φρόνιμος de duce I, 10, 7.
φυλακή, praesidium I, 1, 6.; φυλακὰς φυλάττειν v. Addenda ad II, 6, 10.
φύλαξ: λόχοι φύλακες VI, 5, 9.
φυλάττειν, excubias agere V, 4, 26.; φ. φυλακάς Addenda ad II, 6, 10.; φυλάττεσθαι non significat custodiendum aliquid curare VII, 2, 21.
φυσᾶν: φυσηθέντα πρόβατα pro: δέρματα προβάτων φ. III, 5, 9.

Χαίρειν: οὐ χαίρων ἀπαλλάξεις V, 6, 32.
χαλεπαίνειν: aor. χαλεπανθῆναι IV, 6, 2.
χαλεπῶς φέρειν c. dat. I, 3, 3.
χάλκωμα, vas aeneum IV, 1, 8.
χάριεν et χαρίεν III, 5, 12.
χειμών, procella IV, 1, 15.
χείρ: ἐκ χειρὸς βάλλειν III, 3, 15.; εἰς χεῖρας ἰέναι τινί, in alicuius potestatem se tradere I, 2, 26.
χεῖρόν ἐστί μοι VII, 6, 4.
χηλή VII, 1, 17.
χιτῶνες φοινίκιοι I, 2, 16.; πορφυροῖ I, 5, 8.
χοῖνιξ I, 5, 6.
χοῖρος VII, 8, 5.
χρηματιστικός VI, 1, 23.
χρῆναι omisso ἄν VI, 6, 25.
χρῆσθαί τινί τι I, 3, 18.; χρ. τινι φίλῳ et ὡς φ. VII, 2, 25.
χρήσιμός τι II, 5, 23.
χώρα: ἐκ χώρας (e loco, statione) ὁρμᾶν III, 4, 33.; κατὰ χώραν ἄπεισιν, ordine VI, 4, 11.; ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ εἶναι V, 6, 14.; χῶραι et κῶμαι confusa III, 4, 9. in var. script.
χωρίζειν, secernendo collocare VI, 5, 11.
χωρίον, locus munitus V, 5, 2.; ager ib.

Ψεύδεσθαί τι I, 8, 11.; fallere fidem in aliqua re V, 6, 35.
ψῆφον ἐπάγειν VII, 7, 57.
ψιλὴ κεφαλή I, 8, 6.
ψιλοῦσθαι de militibus IV, 3, 27.
ψῦχος, plural. III, 1, 23.

Ὠθεῖσθαι, protrudere III, 4, 48.
ὠμοβόειος, ὠμοβόϊνος IV, 7, 22. 26.
ὠμὸν καταφαγεῖν τινα IV, 8, 14.
ὡς: a) = *wie*: c. partic. praet. I, 1, 10.; c. partic. fut. I, 1, 3.; ὡς c. gen. absolut. I, 1, 6.; ὡς c. gen. absolut. post οὕτω τὴν γνώμην ἔχω I, 3, 6.; c. acc. absol. post ἡ γνώμη ἦν I, 8, 10.; c. acc. absol. omisso pronomine ib. c. partic. et ἄν I, 1, 10.; ὡς ἄν c. partic. elliptice V, 7, 22.; c. acc. partic.: ὡς στρατηγήσοντα ἐμὲ - λεγέτω I, 3, 15.; - ὡς ἐν

τοῖς ὄρεσι IV, 3, 31.; - ὡς c. adiectivis iunctum IV, 3, 31.; ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας pro: διὰ τῆς χ. ὡς φ. IV, 1, 8.; - ὡς c. inf. II, 2, 4.; - ὡς c. praeposit. iunctum: ὡς ἐπὶ τούτους I, 2, 1.; μείζων ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας ἡ παρασκευή I, 2, 4.; ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος I, 8, 1.; - ὡς ἐλέγοντο (ἐδόκουν) pro ὡς ἐλέγετο (ἐδόκει) I, 4, 7.; - b) = quia VI, 1, 30.; - c) = ut finale c. coni. (opt.), ubi exspectes ὥστε c. inf. III, 1, 41.; addito ἂν II, 5, 16.; οὕτως, ὡς c. coni. (opt.), ita (ea conditione) ut VII, 6, 16.; c. indicativo praeteriti VII, 6, 23.; - d) = ut consecutivum c. infin., ubi consecutio consilii notionem involvit I, 5, 10. 1, 8, 10.; post comparativum III, 3, 7.; c. indicativo VI, 1, 5.; c. indic. praeter. et ἂν VII, 6, 23.
ὥς = οὕτως: οὐδ' ὥς I, 8, 21.
ὥςπερ, quasi IV, 3, 11.; pro ὥςπερ καί I, 4, 12. in var. script.; ὥςπερ, ubi exspectes ὅνπερ VI, 1, 23.; ὥςπερ ante gen. absol. I, 3, 16.; ὁ αὐτὸς ὥςπερ I, 10, 10.; ὥςπερ βοῦν per attract. pro ὥςπερ βοῦς IV, 5, 32.
ὡςπερεί VI, 5, 31.
ὥςτε c. infin. de consecutione ex alicuius moribus ducta I, 1, 5.; de re, quae fieri potest I, 10, 12.; = ita (ea conditione) ut II, 6, 6.; de consilio I, 5, 10.; de re in facto posita I, 5, 13.; non de re facta V, 1, 13.; ὥςτε c. inf. et indic. II, 2, 17.; primum c. infin., dein c. ind. IV, 2, 15.; ὥςτε c. infin. pro simplici infinitivo, ut post ποιεῖν I, 6, 2.; post εἶναι, γίγνεσθαι V, 6, 25.; εἴργειν ὥςτε μή III, 3, 16.; ὥςτ' ἂν γνῶναι VI, 1, 31.; ὥςτε - τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; II, 4, 6.
ὡτίς I, 5, 2.
ὤφελε c. inf. (utinam) II, 1, 4.

III. INDEX NOMINUM PROPRIORUM.

Abydus I, 1, 9.
Acherusiae Chersonesus VI, 2, 2.
Aegyptii I, 8, 9.
Aenianes I, 2, 6.
Aeschines IV, 3, 22.
Alisarne VII, 8, 17.
Ambraciotes et Ampr. I, 7, 18.
Amphipolites I, 10, 7.
Anaxibius V, 1, 4.
Antandrus VII, 8, 7.
Apollonia V, 8, 15.
Araxes I, 4, 19.
Aristeas IV, 6, 20.
Aristippus I, 1, 10.
Artemis Ephesia I, 6, 7.; Ἀγροτέρα III, 2, 12.
Artuchas IV, 3, 4.
Asinaeus, Ἀσιναῖος et Ἀσινεύς V, 6, 36.
Asine V, 3, 4.
Aspendus I, 2, 12.
Assyrii VII, 8, 15.
Atarneus VII, 8, 8.
Athenae: Ἀθήνησι IV, 8, 4.
Atramyttium VII, 8, 8.

Bisanthe VII, 2, 38.
Boreae cultus IV, 5, 4.

Caenae II, 4, 28.
Caicus VII, 8, 8.
Calchedonia et Chalced. VI, 6, 38.
Calpes portus VI, 4, 1.
Carduchi III, 5, 15.
Castoli campus I, 1, 2.
Centrites IV, 3, 1.
Ceramorum forum (Κεραμῶν ἀγορά) I, 2, 10.
Cerasus V, 3, 2.
Certonon et Certonion VII, 8, 8.
Chalcedon et Calchedon VI, 6, 38.
Chaldaei, gens Armeniae IV, 3, 4.
Chalus I, 4, 9.
Chalybes IV, 3, 4. 4, 18.
Charmande I, 5, 10.
Chrysopolis et Chrysupol. VI, 6, 38.
Cleagoras VII, 8, 1.
Cleanor III, 1, 47.
Clearchus I, 1, 9. II, 6, 1.
Clisthenes IV, 6, 1.
Coeratades VII, 1, 33.
Coeti VII, 8, 25.
Colchi IV, 8, 8.
Comania VII, 8, 15.
Coronea V, 3, 6.
Corsote I, 5, 4.
Corylas V, 5, 12.
Cotyora V, 5, 3.
Cotys V, 6, 8.
Cretenses sagittarii I, 2, 9.
Ctesias I, 8, 26.
Cunaxa I, 8, 3. 10, 11. II, 2, 6.
Cyniscus VII, 1, 13.
Cyreus III, 2, 17.
Cytonion VII, 8, 8.
Cyzicenus στατήρ V, 6, 23.
Cyzicus VII, 2, 5.

Damaratus et Demar. II, 1, 3.
Dana I, 2, 20.
Daradas I, 4, 10.
Dardaneus III, 1, 47.
Dardas I, 4, 10.
Delta VII, 1, 33.
Demaratus et Damar. II, 1, 3.
Dercyllidas et Dercylidas V, 6, 24.
Dolopes I, 2, 6.
Drilae V, 2, 1.

Enyalius I, 8, 18.
Episthenes IV, 6, 1.
Euclides VII, 8, 6.

Ganus VII, 5, 8.
Glus I, 4, 16.
Gongylus VII, 8, 8.
Gorgias II, 6, 16.
Gymnias IV, 7, 10.

Halys V, 6, 9.
Harmene VI, 1, 15.
Harpasus IV, 7, 18.
Heraclea VI, 2, 1.
Hercules, ὁ ἡγεμών IV, 8, 25.
Hesperitae VII, 8, 25.
Hyrcanii VII, 8, 15.

Iasonium VI, 2, 1.
Iconium I, 2, 19.
Ida VII, 8, 7.
Iris V, 6, 9.
Issi I, 2, 24.
Isthmus II, 6, 3.
Iupiter: Ζεὺς σωτήρ III, 2, 9. IV, 8, 25.; Μειλίχιος VII, 8, 4.

Lampsacus VII, 8, 1.
Larissa III, 4, 7.
Lusi (Λουσοί) IV, 2, 21.
Lycius IV, 3, 22.
Lycus, flumen (Λύκος, codd. Λύκιος) VI, 2, 3.
Lydia VII, 8, 7.

Macrones IV, 8, 1.
Maeandri fontes I, 2, 7.
Magnetes VI, 1, 7.
Mantinea VI, 1, 11.
Mardi IV, 3, 4.
Mardonii IV, 3, 4.
Mariandyni VI, 2, 1.
Maronea VII, 3, 16.
Marsyae fons I, 2, 8.
Mascas I, 5, 4.
Medea (Μήδεια, Μηδία) I, 7, 15.
Medocus VII, 2, 32.
Megabyzus V, 3, 6.
Melandeptae, Melanditae VII, 2, 32.
Melichius (Μειλίχιος) VII, 8, 4.
Melinophagi VII, 5, 12.

Meno I, 2, 6.; eius mores II, 6, 21.
Methydrieus IV, 1, 27.
Midas I, 2, 13.
Mosynoeci et Mossyn. V, 4, 2.
Mygdonii IV, 3, 4.
Myriandus I, 4, 6.
Mysi VII, 8, 7.
Mysia VII, 8, 7.

Neo V, 3, 4.
Neontichus (Νέον τεῖχος) VII, 5, 8.

Odrysae VII, 2, 32.
Oete, Oetaeus IV, 6, 20.
Olynthus I, 2, 6.
Ophrynium VII, 8, 5.
Opis II, 4, 25.
Orchomenus III, 1, 47.
Orontes II, 4, 8.; Armeniae praefectus III, 5, 17. IV, 3, 4. 4, 2.

Paphlagonicae galeae V, 2, 22.
Pariani VII, 3, 16.
Parium VII, 2, 7.
Parrhasii I, 1, 2.
Parthenium VII, 8, 15.
Parthenius V, 6, 9.
Pellene V, 2, 15.
Peloponnesii I, 4, 2.; fortitudine excellentes I, 1, 6.
Peltae I, 2, 10.
Pergamus, -um VII, 8, 8.
Perinthus II, 6, 2.
Persica saltatio VI, 1, 10.
Pharnabazus VI, 4, 24.
Phasiani IV, 6, 5.
Phasis, Araxes IV, 6, 4.
Phasis Colchius V, 6, 36.
Phlius, Phliasius VII, 8, 1.
Pholoe V, 3, 10.
Phryniscus VII, 2, 1.
Physcus II, 4, 25.
Plisthenes IV, 6, 1.
Polus VII, 2, 5.
Polybates, Polybotes, Polycrates confusa IV, 5, 24.
Procles II, 1, 3.
Psarus I, 4, 1.
Pylae Babyloniae I, 5, 5.
Pyramus I, 4, 1.
Pyrrhiche VI, 1, 12.

Salmydessus VII, 5, 12.
Samolas V, 6, 14.
Satyrus I, 2, 13.
Scillus V, 3, 7.
Scythae τοξόται III, 4, 15.
Scythini IV, 7, 18.
Selybria VII, 2, 28.
Seuthes V, 1, 15. VII, 1, 5.
Sinope IV, 8, 22.
Sitace II, 4, 13.
Sitalcas VI, 1, 6.
Socrates I, 1, 11.
Soli I, 2, 24.
Sosis I, 2, 9.
Stymphalius III, 1, 31.
Stymphalus I, 1, 11.
Syennesis I, 2, 12.; gen. Συεννέσιος VII, 8, 12.
Syracusius: Συρακόσιος I, 2, 9.
Syri et Syrii I, 4, 9.; adorant pisces et columbas ib.

Tamus I, 2, 21.
Taochi IV, 4, 18.; de accentu Ταόχοι IV, 6, 5.
Tarsus I, 2, 23.
Temenites IV, 4, 15.
Teres VII, 2, 22.; de genitivo VII, 5, 1.
Thapsacus I, 4, 11.
Tharypas II, 6, 28.
Thebae campus VII, 8, 7.
Theches IV, 7, 21.
Theopompus II, 1, 12.
Thermodon V, 6, 9.
Thibro VII, 6, 1.
Thraces peltastae I, 2, 9.; Βιθυνοί VI, 4, 2.; Thracum cum Atheniensibus cognatio VII, 2, 31.
Thracium VII, 1, 24.
Thurii V, 1, 2.
Thyni VII, 2, 22.
Tibareni V, 5, 2.
Tigridis fontes IV, 4, 3.; in Paphlagonia V, 6, 9.
Timasio VI, 1, 32.; equitum praefectus VI, 3, 14.
Tiribazus IV, 4, 4. in var. script.
Tissaphernes I, 1, 2.; de Graeca declin. I, 4, 2.
Tralles I, 4, 8.
Tranipsae VII, 2, 32.
Trapezus IV, 8, 22.
Tyriaeum I, 2, 14.

Zeus, v. Iupiter.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

I, 2, 16. *φοινικίους.* Adde: III, 4, 7. *κεραμίαις* in omnibus codd., ubi Weiskius aliique correxerunt *κεραμείαις*. Etiam Lobeckius ad Phryn. p. 147. not. *) scripturae *κεράμιαι* patrocinium suscepit.

I, 3, 6. p. 31. b. vers. 8. infra dele verba: Homericam formam.

I, 3, 16. *τί κωλύει — καταλαμβάνειν;*] Deleta tota adnotatione, scribe sic: Sententia huius loci est haec: si tam stulti estis, ut viae duci a Cyro petito fidem habere velitis, vos credibile est eum adhortari, ut vobis (in usum vestrum) iuga montium praeoccupet.

I, 3, 20. p. 41. b. vers. 8. infra pro: „se cum illis deliberaturum esse" lege: „se et nos deliberaturos esse."

I, 4, 2. *ἐπολιόρκει Μίλητον*] Pro I, 1, 7. lege: I, 1, 6.

I, 4, 4. p. 44. b. vers. 11. infra adde: *Διὰ μέσου — τούτων*] *Μέσον* c. gen. et cum articulo et sine eo dicitur. Cf. I, 7, 6. 8, 13. IV, 4, 1. Multa exempla collegit Sturzius in L. X. T. III. p. 120.

I, 4, 5. p. 45. b. vers. 9. infra adde: *ἤκουσε — Κῦρον ὄντα*] V. ad V, 5, 7.

I, 4, 12. *ἰόντων*] Adde: „Hoc loco haec structura ob opposita verba: *ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρός* necessario quodam modo requiri videtur.

I, 4, 15. *ἄλλου οὑτινος*] Quum considero I, 10, 3. V, 5, 12. et quem locum Hertlinius attulit Hier. VII, 2., iam in eam inclino sententiam, ut huius loci structuram non ex attractione inversa, sed ex verborum translocatione explicandam censeam.

I, 5, 7. *διατελέσαι*] Adde cum Hertlinio Xen. Hellen. V, 4, 20. VII, 1, 15. *καταλύειν*. VI, 2, 30. *περαίνειν*.

Ibid. *Καὶ δή*] Verte: *und nun* vel: *und so geschah es nun, daſs.* Haec particularum iunctura frequens est, ubi singularis quaedam ac memorabilis res antecedentibus adiungitur.

I, 5, 11. Ante §. 13. adde: *πληγὰς ἐνέβαλεν*] De fustibus, quorum saepius in Lacedaemoniorum exercitibus mentio fit, cf. infra II, 3, 11.

I, 6, 3. *ὡς ἂν δύνηται πλείστους*] Pro *ἥξει* lege *ἥξοι*.

I, 6, 9. *τοὺς ἐθελοντὰς φ. τούτους*] Lege sic: Non septem illos, quos Cyrus convocaverat, intelligit Clearchus, sed omnes Graecorum duces, qui pro Cyri tentorio cum gravis armaturae militibus instructi constiterunt. Digitum quasi in eos intendit, hinc *τούτους*; *ἐθελοντάς*, ex animo.

I, 7, 4. *τὸ πλῆθος — ἐπίασιν*] De hac structura *κατὰ σύνεσιν* v. Buttm. §. 129, 11. Rost. §. 148, 2. bb. Kühner. T. II. §. 418. (Gr. schol. §. 241, 1.)

I, 7, 7. *τούτων*] Corrige sic: earum terrarum, quas fratris mei amici tanquam satrapae tenent.

I, 7, 11. *πρὸ αὐτοῦ βασιλέως*] Pro 2, 20. lege: 5, 13.

I, 7, 16. *ποιεῖ — ἐπειδὴ πυνθάνεται*] Pro praesenti lege praesente.

II, 2, 4. *πρὸς τοῦ ποταμοῦ*] Lege: ad fluvium versus.

II, 2, 13. *ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον*] Lege: ad septentrionem versus.

II, 4, 4. in adn. crit. *ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ᾖ ἡ ὁδός*] Optimi codd. ABDE habent *εἴη*, quem optativum defendit Kühnastius (*Die Repräsentation im Gebrauche des apotelestischen Conjunctivs* p. 111.), ei potentialem vim tribuens; praeter alios multos locos comparat etiam Anab. III, 2, 36., ubi eidem codd. habent post praesens *ἵνα — εἴη*.

II, 4, 24. *ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑ.*] Lege: *τῶν παρὰ Τισσαφέρνει ὄντων κτέ.*

II, 4, 26. in Xenophontis verbis dele signa ††.

II, 5, 1. p. 167. b. vers. 3. infra pro *φόβον* lege *φόβοι*.

II, 6, 10. Adde: *φυλακὰς φυλάξειν*] Ubi verbo accusativus substantivi eiusdem stirpis tanquam obiectum adiungitur, adiectivum, quod in hac verborum iunctura substantivo additur, omitti potest, si substantivum singularem quandam atque propriam notationem induit, uti in locutione *φυλακὰς φυλάττειν*, i. e. excubias agere. V. nos in Gramm. schol. §. 278, 1. extrem. Cf. V, 1, 2. 5, 7. *φόρον ἔφερον*, tributum solvebant.

II, 6, 11. Ad pluralem *πρόςωπα* de uno dictum Hertlinius comparat Homer. Il. *η*, 212. *προςώπασι*, vultibus, ***Mienen***. Sed locus Sophoclis ap. Plutarch. Demetr. 45. de luna: *πρόςωπα καλλύνουσα*, huc non pertinet; nam lunae sunt variae facies.

II, 6, 26. Adde: *διαβάλλων — ᾤετο δεῖν κτήσασθαι*] Pro *διαβάλλων* ob sequens *δεῖν* exspectes *διαβάλλοντα*; sed nominativus ex attractione quadam profectus est. V. Maetznerum ad Lycurg. in Leocr. §. 137. p. 308. et nos in Gramm. T. II. §. 646. adn.

III, 1, 2. p. 195. b. vers. 9. infra pro 2, 21. lege: 2, 1.

III, 1, 34. Ad *καὶ σύ*] et ad *ἅπερ καί*] pro I, 2, 15. lege: I, 3, 15.

III, 2, 3. Adde: *ἀλλὰ — γέ*] in apodosi enuntiationis conditionalis respondent Latinis at — certe. V. ad II, 5, 19.

III, 2, 36. in adnot. critica. De *ἵνα — εἴη* v. Addenda ad II, 4, 4.

III, 4, 2. in adn. crit. v. 1. pro ADK lege ABK. Ibid. v. 5. pro *ἦν* lege *ἦν*.

III, 4, 7. De v. *κεραμίαις* v. Addenda ad I, 2, 16.

III, 4, 14. p. 242. a. vers. 3. infra pro „habens" lege habebat.

III, 4, 25. p. 249. a. vers. 8. infra pro II, 1, 28. lege: II, 4, 28.

III, 5, 10. *ἀφεὶς ὥςπερ — διαγαγών*] Rectius hunc locum in editione minore interpretatus sum sic: *ὁρμίσας*, *indem ich die Schläuche gleichsam vor Anker lege, d. h. befestige, ἀρτήσας, dadurch, dafs ich Steine an die Schläuche binde und die Steine wie Anker ins Wasser senke (ἀφείς) und dann die Schläuche über den Flufs führe (διαγαγών) und sie an beiden Seiten (ἀμφοτέρωθεν), d. h. an beiden Ufern, festbinde.*

III, 5, 17. Adde: τούτους γάρ] Τούτους h. e. τὴν τῶν Καρδούχων χώραν τοὺς Ἕλληνας διελθόντας εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν.
IV, 2, 6. ἡ στενὴ αὕτη ὁδός] Cf. V, 7, 29. VII, 3, 30.
IV, 3, 26. p. 290. verss. 5. et sqq. corrige: u r a g i autem ad fl. versus a c i e m i n s t r u e r e n t (s u o s m i l i t e s c o l l o c a r e n t). A l t i t u d o igitur aciei (τῆς φάλαγγος) erat 25 militum etc., et in fronte singulorum lochorum collocati erant 4 enom. et 1 lochagus.
V, 1, 2. p. 345. b. vers. 10. pro §. 632, 1. lege: §. 324, 3. c. Ibidem vers. 1. infra lege: ad II, 6, 10. in A d d e n d i s.
V, 1, 10. ὅτι ἥξει] Alteram scripturam ἥξοι tuendam censet K ü h n a s t i u s l. d. p. 41. his locis: Xen. Cyrop. VII, 1, 38: ἔνθα δὴ ἔγνω ἄν τις, ὅσον ἄξιον εἴη τὸ φιλεῖσθαι ἄρχοντα. Herod. VIII, 93, 3: εἰ ἔμαθε, ὅτι πλέοι (ex optimis codd.). Plat. Phaedon. p. 57. B: ὅςτις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἷός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δή, ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι.
V, 2, 12. p. 355. b. vers. 14. pro ὁπότε σημαίνοι lege σημήνειε.
V, 2, 14. τῷ Ἐνυαλίῳ ἠλ.] Pro ἀλαλήν lege ἀλαλάν.
V, 7, 18. Ἐπεὶ μέντοι κτλ.] Corrige sic: c o n s t i t u i s s e h u c (Cotyora) n a v i g a r e et i u b e r e m o r t u o r u m p r o p i n q u o s a u t s o c i o s c o r p o r a m o r t u o r u m i p s o s r e c i p e r e et s e p e l i r e. Unde apparebit, quo modo quae pag. 411. de pronomine αὐτούς dicta sunt emendanda sint.
VII, 2, 3. καὶ *διαδόντες* κτλ.] Adde: in omnibus codd. legitur: καὶ διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους.
VII, 2, 25. τὰ παρὰ θαλάττῃ] Cf. VI, 2, 2: ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χεῤῥονήσῳ.
VII, 6, 16. p. 556. a. in adn. οὕτως ἐτέλει — ὡς — στεροῖτο] Lege: ut et e i s, quae mihi daret.
VII, 6, 24. in Xenophontis verbis pro: Πέρινθον, εἰ προςῆτε πόλιν lege: Πέρινθον προςῆτε π., deletis et commate et εἰ. — In adn. προςῆτε πόλιν, Ἀρίσταρχος δ' ὑμᾶς] lege: Πέρινθον προςῆτε πόλιν, Ἀρ. δ' ὑμᾶς. Et paullo post lege: Nam A et B exhibent Πέρινθον προςίητε πόλιν, Ἀρίσταρχος δ' ἡμᾶς. Deinde corrige: F G K L et Ald. legunt Π. εἰ πρόςιτε τῇ πόλει . . . ; E. Π. πρόςιτε πόλιν; reliqui Π. εἰ προςίητε τῇ πόλει.
VII, 7, 17. p. 574. a. v. 11. infra pro p e t i i s s e lege p e t i s s e.
VII, 7, 54. p. 588. b. v. 14. infra pro p e r s o n a e lege p e r s o n a.

Gothae, litteris Engelhardo-Reyherianis.

Suárez - 7-4

LGr
X55Bo.2
Xenophon 582A
Opera omnia, rec. Bornemann, Kühner
and Breitenbach.
vol.3.

DATE

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

U. C. College, Classical Parsing Formula.

Nouns, Pronouns & Adjectives.	Verbs.	Participles.	Adverbs.
1. Word. 2. English. 3. Part of Speech. 4. Nom. and Gen. 5. Gender. 6. Number (Person.) 7. Case. 8. Governed by. Adj. { 9. Agreeing with 10. (Degree.)	1. Word. 2. English. 3. Part of Speech. 4. Principal Parts. 5. Tense. 6. Mood. 7. Voice. 8. Number. 8. Person. 10 { Agreeing with, Subject of, or Governed by. 11. Governing.	1. Word. 2. English. 3. Part of Speech. 4. Principal Parts. 5. Tense. 6. Voice. 7. Nom. and Gen 8. Gender. 9. Number. 10. Case. 11. Agreeing with. 12. Governing.	1. Word. 2. English. 3 Part of Speech. 4. Qualifying. 5. (Degree.) *Prepositions & Interjections.* 1 Word. 2. English. 3. Part of Speech. 4. Government. *Conjunctions.* 1 Word. 2. English. 3. Part of Speech. 4. Connecting or governing.

Keefer — Kern